קבלה · כתבי האר״י ורבי חיים ויטאל

שער הכוונות

רבי חיים ויטאל

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שער הכוונות

רבי חיים ויטאל

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שער-הכוונות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמה 5
דרושי כוונת הברכות 6
דרושי ברכת השחר 13
דרושי ציצית 23
דרושי תפילין 45
דרושי תפלת השחר 71
דרושי הקדיש 87
תפילת השחר 103
דרושי כוונות קריאת שמע 117
דרושי העמידה 176
דרושי חזרת העמידה 235
דרושי ויעבור 263
דרושי נפילת אפים 287
דרושי קריאת ספר תורה 300
דרושי אשרי פיטום הקטורת ועלינו לשבח 303
דרושי עלינו לשבח ונוסח התפילה 308
דרושי תפילת המנחה 316
דרושי תפילת ערבית 318
דרושי הלילה 323
דרושי תיקון חצות 355
דרושי סדר שבת 359
דרושי קבלת שבת 389
דרושי תוספת שבת 410
דרושי ערבית ליל שבת 424
דרושי קידוש ליל שבת 431
דרושי ראש חדש 462
דרושי אסרו חג 473
דרושי הפסח 479
דרושי חג השבועות 534
דרושי ראש השנה הקדמה 539
דרושי ראש השנה 544

דרושי יום הכיפורים הקדמה 603
דרושי יום הכיפורים 606
דרושי חג הסוכות 625
דרושי חג חנוכה 655
דרושי חג הפורים 658

הקדמה

השער השישי שער הכוונות:
הקדמת מוהר"ר שמואל ויטאל ז"ל בנו של מוהרח"ו ז"ל לשער הכוונות:
אמר הצעיר שמואל בן הרב הגדול המחבר כמהר"ר חיים ויטאל ז"ל באשרי כי אשרני ה' והנחני בדרך אמת ובמעגלי יושר וזכני והחייני וקיימני לגמור את חיבורי הגדול שחיברתי ביאור על חמשה חומשי תורה וקראתי שמו תוצאות חיים ואחריו תיכנתי ותקנתי ספר שני בדרושים נאים עולת חדש בחדשו לחדשי השנה למשמרות ערב ר"ח וקראתי שמו ספר מקור חיים וגם מצאה ידי ותקנתי סדר נאה ויאה בהלכות גיטין וחליצה ומיאונין וקראתי שמו ספר חכמות נשים מלבד ספר שאלות ותשובות אשר מתחדשין בכל עת ועדיין לא נשלם וקראתי שמו ספר באר מים חיים:
ובראותי כי אחרי רדף לבן אמרתי אני אל לבי עד מתי יהיה ספר אבא מארי ורבי ז"ל גנוזים תחת ידי ואני ובני וביתי נעבוד את ה' ואין לזולתי חלק בהם להיות כי כל הקורא בהם ילאה להיותם רובם ככולם מפוזרים ומפורדים כנתינתם מסיני ואין מוקדם ומאוחר בתורה אחת למעלה ושבע למטה אחת הנה ואחת הנה פתח בכ"ד וסיי"ם בחבי"ת. והנה אבא מארי ז"ל להיות לבו רחב כפתחו של אולם וכל רז לא אניס ליה והוא המאסף הוא המשביר בר לרעב ולצמא לא שת לבו לקרבה אל המלאכה הזאת ולתת סדר בכל ספריו. וכעת העיר ה' את רוחי וטרחתי ויגעתי ומצאתי והוצאתי לאור משפט הספרים האלו כאשר עיני כל העוסקים בהם תחזנה משרים בעזה"י וחלקתי אותם לח' שערים כרצון אבא מארי ז"ל כי לעשות רצונו נתכונתי. האמנם שניתי דרכו בכמה מקומות לצורך שעה ותקנתי וסדרתי השמונה שערים בדרכים אחרים כדי להיות נקל מאד בפי הקורא בהם ומובטח אני בחסד עליון ית' שבאמצעות המלאכה הזאת תמלא הארץ דעה את ה' בהיות שטרחתי מאד בגופי ובממוני וגם אור עיני אינם כאתמול וכשלשום כי כשל בעוני כחי וקרבו ימי הזקנה וכשל כח הסבל מלסבול וחסרון כיס קשה מכולם. האמנם תהיה זאת נחמתי כי אהיה מזכה את הרבים עד ביאת משיחנו בב"א ומלאו פני תבל בזיו חכמת הקבלה ובא לציון גואל אכי"ר:
ועוד זאת הוספתי לעשות בסוף הספר מפתחות מפותחות פתוחי חותם תכנית תוספות טובה מרובה על העיקר כאשר עיניך תחזנה מישרים בעה"י:
ואלו הם פרטי השערים:
השער הראשון יפתח בכל ההקדמות של החכמה מראשית האין סוף דרוש אחר דרוש מקושרים כשלהבת קשורה בגחלת עד סוף עולם העשיה וקראתי שמו שער ההקדמות:

השער השני יפתח בכל מאמרי חכמת האמת כמו ספר התיקונים וספר הזוהר פרשה אחר פרשה כסדרה וגם איזה מדרש של רשב"י ע"ה כמו בשיר השירים או במגילת רות או בספר יצירה או בפרק שירה ובספרא דצניעותא וקראתי שמו שער מאמרי רשב"י:
השער השלישי יפתח בכל מאמרי חז"ל בין בכל התלמוד ובין בכל שאר מדרשי חז"ל כמד"ר ותנחומא וספרי וספרא והילקוט וכיוצא וקראתי שמו שער מאמרי חז"ל:
השער הרביעי יפתח בביאור הפסוקים פרשה אחר פרשה ונביא אחר נביא ראשונים גם אחרונים והמה בכתובים דרך ישרה שיבור לו האדם וקראתי שמו שער הפסוקים:
השער החמישי יפתח מכל פירושי המצות מעשה ולא תעשה מסודרים על סדר הפרשיות כל מצוה ומצוה במקומה כנתינתה מסיני באמת ובאמונה וקראתי שמו שער המצות:
השער השישי יפתח מכל הכונות שבתפילות בימי החול ובשבתות ובימים טובים ובימים נוראים וכונת המצות כלליות ופרטיות ות"ת כנגד כולם וקראתי שמו שער הכונות:
השער השביעי יפתח בהקדמות נאות לרוח הקדש ולנבואה וגם יחודים וכן רבים ואזהרות לתיקון הנפש ותיקונים למי שרוצה לשוב מחטאיו כמשפטו וכדינו וקראתי שמו שער רוח הקודש:
השער השמיני יפתח בכמה הקדמות בענין הנשמות ובענין שכר הצדיקים וגם עונש הרשעים ודרושים בענין ד' יסודות ארמ"ע וכל הנבראים ודרושים רבים ונפלאים בענין הגלגולים ונזכר בהם גלגולים של כללים ופרטים וקראתי שמו שער הגלגולים ואלה שמותם כסדרם וכצביונם. שער הקדמות א'. שער מאמרי רשב"י ב'. שער מאמרי חז"ל ג'. שער הפסוקים ד'. שער המצות ה'. שער הכונות ו'. שער רוח הקדש ז'. שער הגלגול ח':
פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים בינ"ו:

דרושי כוונת הברכות

הקדמה אחת רבת התועלת לידיעת ההפרש בין כונת ברכת המצות ובין כונת ברכת הנהנין חוץ מי"ח ברכות העמידה הנה ברכת המצות והנהנין יש להם כונה א' בפני עצמה חוץ מי"ח ברכות העמידה וזו היא כוונת ברכת הנהנין והמצות במלת ברוך תכוין אל ההוא שביל דקיק המחבר חכמ' עם בינ' וע"י אנו מורידי' שפע אל ז"א כדי שיוכל לעלות למעלה וביאור ענין זה הוא כי שני מיני שפע הם הא' הוא לקבל בתחל' בחי' שפע לשיהיו ראוים ומוכנים לעלות ואחר שכבר עלו אז הם מקבלים שפע האמיתי

הנכון והנאות להם ולכן בתחיל' צריך להוריד שפע עליון ע"י ברוך הנז' אל אתה שהוא החסד ואח"כ אל הויה שהוא הת"ת ואח"כ אל אלוקינו שהוא הגבורה וע"י זה השפע יכולי' לעלות אל הבינה ואז בעלותם אל הבינ' נק' הוא מלך כי אין מלך בלתי חיילות אשר הוא מולך עליהם וגם היא נק' העולם ואז לוקחים השפע האמתי הראוי להם וזהו אשר קדשנו כו' פי' אשר הוא בבינה וקדשנו בת"ת במצותיו הם נו"ה וצונו יסוד ואח"כ תשלום הברכה כמו פרי העץ או בורא פרי הגפן וכיוצא הכל הוא במלכות וענין הנז' להשפיע שני מיני שפע הוא צודק בכל התפילות והעבודות וזכור ואל תשכח:

עוד ירצה יותר באורך כי כונ' ברכת הנהנין וברכת המצות כולם הם מלמעלה למטה כדי להמשיך השפע חוץ מן י"ח ברכות אלו דעמידה שהם כדי להעלות ממטה למעלה כנז' זה באר היטב בפ' עקב בר"מ וע"ש:

ונבאר עתה כונת ברכת המצות והנהנין:

דע כי כל ברוך הוא ביסוד וצריך לכוין כי זה הברוך הוא ביסוד העליון של חכמה הנק' שביל ותכוין להמשיך בו השפע ולחברו אח"כ עם היסוד של בינה הנק' נתיב והנה השביל נק' ברוך והנתיב נק' ברכה ושניהם שוין בחשבון אחת. גם ברוך וברכה עם הכללות הם רכ"ח ואם תוסיף עליהם ד' אותיות של ברוך יהיה בגי' רל"ב והם בגי' ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וארבעתן נמשכין אל השביל העליון הנק' ברוך. וגם תכוין במלת ברכה הנרמז בברוך הנז' ותכוין כי גם היא בגי' רל"ב:

באופן זה כי ביסוד הבינה שם הוא אהיה במילוי ההין ושאר שמות דאלפין ויודין נמשכין שם. והנה זה האהיה בגי' רל"ב בבחינת ציורו בזה האופן כי ד' ההין שבשם זה אם תציירם בציור ד"ו ובציור ד"י ובציור ג' ווין כל א' מד' ההין יהיו בגי' קס"ח ואות יו"ד בגי' ך' ואם תצייר הד' בב' ווין שהם י"ב תהיה היוד בגימטריא ל"ב ותחבר הל"ב עם קס"ח הם ר'. עוד תקח אות א' ותציירה בציור יוד כזה א' ותצייר היוד בציור יו"ד הנ"ל שהוא ל"ב ותחבר ר' עם ל"ב הרי רל"ב ונשארים ב' אותיות לף מן המלוי ותחברם עם אות א' עצמה ואז יהיו אלף שהם אותיות פלא וה"ס השביל הדקיק הנק' פלא דלא אתיידע לא לעילא ולא לתתא כנז' בפ' בראשית דכ"ט ע"ב ובמקומות אחרים:

ופי' הענין הוא כך כי זווג או"א הוא זיוג תדירי ואינו במקרה לפרקים כזווג זו"ן ולכן השביל שהוא היסוד דאבא הוא מחובר תדיר עם הנתיב שהו' היסוד דאימא ותמיד גנוז שם ולכן לא אתיידע אם הוא לעילא בחכמ' או אם הוא לתתא בבינה כי לעולם הוא בבחי' זווג תדירי דלא פסיק לכן זה השביל הנק' פלא הוא מתעלם ונגנז תוך היסוד דבינה הנק' אלף של אהיה דההין והנה נת"ל כי שם זה דאהיה עולה בגי' רל"ב וא"כ כאשר

תחבר עמו פלא יהיה בגי' גש"ם שה"ס מ"ן דבינה ביסוד שלה הנק' גבו' גשמים וגם הוא בגי' בשם עם הכולל וז"ס ואתה אמרת ידעתיך בשם כי מבחי' זו נמשך מרע"ה וגם הוא בגי' שביל ע"ה לרמוז כי השביל של החכמה הוא גנוז שם תמיד [וזהו] אשר נרמז לעיל בביאור דברי הזוהר באומרו לא אתידע לא לעילא ולא לתתא והנה כאשר תחבר פל"א זה למעלה עם השביל של החכמה יהיו שניהם בגימ' גנ"ת ועם כללות שניהם תנ"ה והם ג' אהיה א' דיודין קס"א ודאלפין קמ"ג ודההין קנ"א להורות כי הכל א' גם המספר הזה הו' בגי' נתיב כי שביל ופלא עם שני כוללים שלהם הם תנ"ה ועם ד' שמות הוי"ה העולים רל"ב כנז"ל שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן אשר הם בשביל העליון ועם ג' אהיה הנז' הם ז' שמות ועם תנ"ה הרי הכל בגי' נתי"ב הרי נתבאר היטב ענין שביל וענין נתיב מה ענינ' בכל מקום שתמצאם בזוהר או במ"א שהשביל הוא יסוד דחכמה ונתיב הוא יסוד דבינה:

ונחזור לבאר מלת אתה כי מלת אתה הוא ר"ת של פסוק אש"ר תנ"ה הוד"ך על השמים והכוונה כי אחר שעוררנו היסודות דאו"א במלת ברוך כנז' הנה עתה במלת אתה נתחברו שניהם יחד ביסוד שלה ועתה נק' היסוד שלה אש"ר כנז' בתיקונים תי' ל' ד' ע"ו ע"א כי הנזכר נק' ראש והנקבה נקרא אש"ר אח"כ נמשך שפע אל מלכות דבינה שהיא בחי' עטרת דיסוד שבה שה"ס שיפולי מעיים כנזכר בתיקונים ובגמרא ויוצא השפע מן היסוד שבה ונמשך אל המלכות דהיינו העטר' שבה והנה זאת העטר' נק' תנ"ה לפי ששם הם ג' אהיה במלוי יודין אלפין ההין העולי' בגימ' תנ"ה וכל זה הוא בבחי' הה"ח שנותן לה אבא ואמנם גם היא יש בה ה"ג וכבר ידעת כי כולם מתקבצי' בעטרת היסוד שלה הנקרא מל' שבה והיא נק' הודך לפי שה' גבו' המתפשטות בה הוא מחסד עד הוד שבה וכלן נק' הודך ואחר כך מתחברות כולם בעטרת היסוד שלה והרי נת' ג' תיבות אשר תנה הודך הרמוזות במלת אתה שבברוך אתה:

ונבאר מלת ידוד כי צריך אתה לכוין כי כבר יצא השפע הנז' מחוץ למלכות דבינה והגיע לד' מקיפין של הד' מוחין דז"א הנק' הוי"ה וז"ס שני מילות אלו על השמים שנזכרו אחר אשר תנה הודך ולז"א על השמים ולא בשמים להורות שהם בחינת מקיפים על ראש ז"א הנקרא שמים ומה שתכוין בזה ההויה הוא כמ"ש לך כי הד' מוחין דז"א הם ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וצריך להמשיכם ולכלול כולם בהויה אחרונה דב"ן לפי שעתה ז"א הוא בסוד ו"ק בן היונק מאמו וצריך לכוין בהוי"ה זו דב"ן לציירה באופן שתהיה בגימטריא ברוך ועם ד' אותיות ידוד רל"ב באופן זה כי ד' ההין שבהויה זו בג' ציורין שבה שהם די דו ג' ווו בכל א' מן ד' ההין הרי הם קס"ח ויוד מליאה בגימטריא כ' וכשתצייר הד' של יוד בציור ב' ווין הרי י"ב ועם העשרים של יוד הרי ל"ב ועם קס"ח הרי ר' ואות ו'

במילואה היא י"ב ותחזור ותקח הד' ההין בפשוטן שהם בגי' עשרים הרי ל"ב ועם ר' הרי רל"ב כמנין ברוך עם ארבע אותיותיו:

הקדמה א' קטנה הנה בכל פעם שאתה מזכיר ומברך ומוציא מפיך שם ההויה בכל מקום תכוין לכלול ביחד הויה אדני לפי כי בכתיבתו הוא הויה ובקריאתו הוא אדני כנודע גם צריך לכוין בכל פעם שתוציא מפיך שם הויה בכל מקום שיהיה הזהר לכוין בזה כי הוא סוד קשר המלכות עם ז"א באופן זה כי הנה כתוב בשם הויה ותכוין כי ג' אותיות יה"ו הוא ז"א וה"א אחרונה שבשם שהיא מלכות תכוין שנעשה שם שלם שהיא שם אדני באופן שתצייר שם הויה בלבך ותכוין בה' אחרונה לשם אדני שהיא הנוק' והיא ה"א אחרונה של ההויה:

הקדמה א' בענין בית הכנסת הא דאמרינן מצוה על האדם להיות מעשרה ראשונים בבהכ"נ צריך שאחר שיבא לבה"כ א' מעשרה ראשונים לא יצא משם עד שישלים תפילתו שם לא כאותם הנוהגים להיות מעשרה ראשונים בבהכ"נ זה ואח"כ חוזרים והולכים להתפלל בבהכ"נ אחרת שלא היו שם מעשרה ראשונים טעות הוא בידם ולא תחשב למצוה כלל. ראיתי למורי ז"ל שלא היה נוהג להיות מעשרה ראשונים ואמר לי הטעם מפני שהוא היה חולני והיה צריך לשהות בביתו כדי לעשות צרכיו ועוד סיבה אחרת כדי שאח"כ ילבש טלית ותפילין בביתו וילך מעוטר ומעוטף בטלית ותפילין לבהכ"נ והיה מוכרח לעשות כן ביום כי בלילה לאו זמן תפילין הוא והי' ראשונים היו מקדימין לביהכ"נ באשמורת טרם אור היום ולכן לא היה יכול לקיים מצוה זו לסיבות אלו. הנכנס לבה"כ צריך ליזהר מאד להתעכב מעט בפתח קודם שיכנס ולהראות עצמו ירא וחרד ומזדעזע לכנס בהיכל מלכו של עולם וענין זה מועיל מאד אל השלימות של האדם ואל ההשגה וז"ס הפסוק וממקדשי תיראו גם זמ"ש בגמרא בענין אחיתופל שלמדו לדוד ע"ה פ' בבית אלקים נהלך ברגש ורמז ג"כ ענין ברגש שיתרגש האדם ויזדעזע בעת כניסתו בבית אלקים שהוא בהכ"נ:

עוד נרמז ברגש אל שם אבגית"ץ שהוא בגימט' ברג"ש עם המלה בעצמה והענין הוא שצ"ל כשנכנס בפתח בהכ"נ פ' ואני ברוב חסדיך אבא ביתך כו' ותכוין כי רוב חסדיך הוא החסד העליון אשר אנו צריכין תמיד אליו ובפרט כשאנו נכנסין להיכל המלך לשאול בקשתינו כי החסד הזה הוא הנק' יומא דכולהו ולכן בכל הימים וגם בכל תפלה מג' תפלות ערב ובקר וצהרי' שאת' נכנס לבהכ"נ תכוין בחסד הזה שהוא יומא דכולהו ותכוין אל שם אבגית"ץ שהוא בחסד כנודע וז"ס בבית אלקי"ם נהלך ברגש ר"ל עם שם אבגית"ץ העולה בגימ' ברג"ש עם המלה עצמה כנז' ואחר שאמרת פ' זה בפתח בהכ"נ

אז תכנס אח"כ בבהכ"נ ולא תאמר הפ' הזה אחר שנכנסת כי מנהג זה הוא טעות ביד הנוהגי' אותו:

עוד ירצה כי כבר הודעתיך שקודם שנכנס יאמר פסוק ואני ברוב חסדך כו' ויכוין לשם אבגית"ץ העולה במספר ברג"ש והענין הוא כי השכינה היא נקרא בהכ"נ ונקרא בית אלקי"ם וזמ"ש בבית אלקים נהלך ברגש כי קודם שיכנס האדם לבהכ"נ שהיא השכינה צריך לימלך באבהן ולומר פסוק ואני ברוב חסדיך כנז' בס' הזוהר כי בפ' זה רמוזים ג' האבות ויכוין באבגית"ץ הנק' רוב חסדיך גם יכוין לעשות מנה"י דז"א ג' מוחין חב"ד אל נוקבא דז"א כנודע וזה יכוין בר"ת בבית אלקים [מספר ג' מוחין, ר"ת] נ"הלך ב"רגש ב"ן, והכונה הוא שימשיך ג' מוחין הנז' אל הנוק' הנקרא ב"ן שהיא הוי"ה דההין כנודע:

ודע כי אעפ"י שהכונה זו כוללת בכל הימים ובכל שלשה זמני התפילות שבכל יום כנז' עכ"ז יש שינוי אחר והוא כי אעפ"י שבכל יום תכוין אל שם הנזכר עכ"ז ביום ראשון של השבוע תכוין בפרטות אל אות אחת של שם הזה ותכוין כי אות זה גוברת ביום הזה באופן זה אות א' גוברת ביום ראשון של השבוע ואות ב' ביום ב' של השבוע ואות ג' ביום ג' של השבוע ואות י' ביום ד' של השבוע ואות ת' ביום חמישי של השבוע ואות צ' ביום ו' של השבוע וענין כונה זו תכוין בכל ג' תפלות יום ראשון תכוין כי אות הא' גוברת וכעזה"ד בשאר הימים:

והואיל דאתא לידן נגמור גם הכונות של יום שבת כי אז תכוין ביום ההוא אל שם מ"ב האחרון הנקרא שקוצ"ית כי שם זה גובר בכולן ביום שבת והוא נחלק לג' חלוקות כיצד בליל שבת קודם שתכנס לבהכ"נ תכוין לב' אותיות הראשונות שהם ש"ק ובבקר יום שבת תכוין לשתי אותיות אמצעיות ו"צ ובמנחה תכוין לשתי אותיות אחרונות י"ת עוד תכוין בליל שבת בשתי אותיות ש"ק לפי שבלילה נק' המלכות חקל שהיא חיבור ד' שמות יהו"ה אהי"ה יהו"ה אדנ"י ובשחרית נקרא המלכות תפוחין ובמנחה נק' קדישין והנה בלילה עולה המלכות לנה"י של ז"א והם סוד ש' וסוד ק' כמבואר אצלינו וז"ס שבת ש' בת כי המלכות הנק' בת עולה אל נה"י הנק' ש' ובמנחה יכוין בשתי אותיות י"ת כי אז היא נקרא קדישין כנז' וקדוש הוא בגימ' י"ת והם סוד ת"י נימין שברישא דז"א:

גם צריך לכוין בקצור כל זה בלילה בג' פעמים שאומרים ויכולו כו' בליל שבת והנה בויכולו הראשון יכוין באותיות ש' לפי שאז הנה"י דז"א שהם ג' ענפי אות ש' נעשו מוחין אליה בויכולו הב' יכוין באות ק' כי אז היא נק' תפוחין לפי שג' מוחין שלה נעשה לה עתה יותר מלמעלה והוא מן חג"ת שבז"א והם סוד ג' אבות שבכולם נרמז אות ק' כי ביצח"ק ויעק"ב כבר נמצא בהם אות ק' ממש ובאברהם נרמז בו במה שהוליד לק' שנה

וכן הנה"י עצמם נעשים ק' שהם ג"פ ל"ג ל"ג בקבלתם עתה שפע מן חג"ת כמבואר אצלינו ועי"ש. ובויכולו הג' יכוין בחב"ד שהם יותר עליונים ובכל קוץ ת"י נימין כמנין קדוש. עוד ירצה כונת הענין בארוכה. וביאור הענין הוא כי בליל שבת אומרים ב' פעמים ויכולו הראשון בתפילת ערבית והב' הוא אחר העמידה שאומרים כל הקהל יחד ושם הודעתיך כי ויכולו הראשון הוא רומז במלכות שעולה עד נה"י של ז"א. וביאור הענין הוא במה שנת' אצלינו כי הנה"י של אי' הם מוחין אל הז"א והם מתפשטין בכל ז"א וג' פרקים האחרונים מהם הם בנה"י של ז"א ואלו נעשין עתה מוחין אל המלכות וכנגד זו העליה תכוין באות ש' של שקוצי"ת כנודע כי אות ש' נחלקת לג' ווין שיש בצורת שי"ן ורומזין לנה"י הנז' והנה הג' ווין הם עולים בגימ' י"ח וז"ס וכל שיח השדה ולכן תכוין כי עתה המלכות נק' חק"ל שהוא תרגום של שדה שהוא סוד הנה"י הנז' הנק' שיח השדה. ובאות ק' של שקוצי"ת תכוין בויכולו הב' שהוא עלי' הב' שבה מקבלת המלכות במוחין שלה אור מן חג"ת דז"א אשר שם ג' פרקין האמצעים דנה"י דאי' כי גם הם נק' מוחין כי כל בחי' הנה"י דאי' נק' מוחין ואמנם לפי שאין המלכות עולה עתה עד שם רק שאור חג"ת דז"א מתפשט בנה"י דז"א למטה במקום' ולכן נרמז מציאות זה באות ק'. וביאור הענין הוא כי אם תחלק אות ק' לג' חלקים יהיה כל חלק מהם ל"ג חלקים כי ג' פעמים ל"ג הם ק' והוא כי חג"ת כל אחד מהם כלול מעשר והם שלשים ואלו הג' חג"ת נכללין ויורדין למטה בכל א' מן הג' תחתונות הנקרא נה"י המאירים במלכות ולכן הם ל' וג' וכאשר תכלול ג' פעמים השלשים עם כל א' מהג' יהיו ג"פ ל"ג ל"ג שהם ק' עם הכוללות כי כונתינו הוא להוריד החג"ת שהם ל' אל נה"י שהם ג'. ובשחרית תכוין לאות ו' כנגד ישמח משה שהוא אות ו'. ובמוסף תכוין לאות צ' שהוא כנגד היסוד צדיק יסוד עולם כי אות צ' רומז אל היסוד שהוא הצדיק שבו תפלת מוסף. ובמנחה תכוין לאות י' מן שקוצי"ת באומרך ואני תפלתי לך ה' כו' ומלת תפלתי ר"ל תפלת י' וביאור הענין הוא כי עתה עולה עד מקום הדיקנא דא"א כמבואר אצלינו ונודע והוא כי בהיותו ז"א למטה היה יורד השער של רישא דא"א נמשך בראש ז"א להשפיע לו והשער הזה הוא סוד ת"י נימין כמנין ב' אותיות י"ת של שקוצי"ת:

וכבר ביארנו באדרת נשא דקכ"ח ע"ב כי הם ת"י נימין כמספר קדוש ובסוד ת"י עלמין ות"י עיבר הנז' והנה בחינה זו היא סוד שם יהו"ה דע"ב דמלוי יודין ויש עשר אותיות במילואו וזהו ואני תפלתי תפלת י' כי עתה עולה עד עשר אותיות ההם ומה שהיה בתחילה מקבל השפע הזה בריחוק גדול דרך אותם השערות הנה הוא עתה עולה עד שם ומקבל השפע בקירוב גדול כי השערות ההם הם נמשכין מזאת ההוי"ה שיש בה י'

אותיות דמילוי יודין כנז' וז"ש לך ה' עת רצון כי ע"י עליית ז"א בדיקנא דא"א יש בו כח לקבל שפע מן מצחא דילי' הנק' מצח הרצון. ולאות ת' של שקוצי"ת תכוין כנגד תפלת המנחה שבה אנו אומרים אתה אחד ושמך א' כו' והענין הוא כי הנה ד' יודין יש בשם ע"ב הנז' וכל י' מהם כלולה מי' הוא ק' ונמצאו ארבעתם עולים בגימ' ת' וזהו אתה אחד ר"ל א"ח ד' כי עתה הז"א הנקרא א"ח עולה עד מקום ד' שהם הד' יודין הנז' וז"ס אחד:
ואחר שנכנס לבה"כ שמעתי בשם מורי ז"ל שבכניסתו ישתחוה כנגד ההיכל ואחר כך יאמר מזמור אלקים יחננו ויברכנו אשר יש בו ז' פסוקים וכנגדם יקיף ז' הקפות סביב התיבה שבאמצע הבה"כ וטוב הוא שיכוין לגמור פסוק א' בכל הקפה מהז' עד שיגמור הז' הקפות בז' פסוקים ויכוין כי התיבה היא כנגד המלכות ותכוין להמשיך אליה ז' אורות מקיפין שהם מן החסד עד המלכות ואור המקיף של המלכות ג"כ אנו ממשיכין אלי' והיא מכלל ז' המקיפין ותכוין לכלול עצמך לקבל מן ז' אורות המקיפין האלו אתה והמלכות ביחד וביום א' תכוין לפי' ראשון שהוא אלקים יחננו כו' ותכוין שהוא גובר על הז' פסוקים והוא תגבורת החסד על ו' התחתונים וביום הב' תכוין כי פ' הב' גובר על כולם וכן תכוין עד יום הו' כי אז תכוין בפ' הו' שהוא גובר על כולם ואמנם ביום השבת איך צריך להקיף רק הקפה א' בלבד וספק בדבר אם הוא כנגד הת"ת הנק' שבת וכולם כלולות בו או אם הוא כנגד הבינה הכוללת לכל הז' ולכן אין בשבת רק הקפה א' ע"כ שמעתי בשם מורי ז"ל אבל אני ראיתיו שהוא היה בא לבה"כ ולא היה מקיף שום הקפה ואפשר כי בשביל שלא היה הוא מן הי' הראשונים לפי שהיה מתאחר לבא כנ"ל ולכן לא היה מקיף מפני הרואים שנראה כיוהרא כנלע"ד. ואמנם מה שאני שמעתי ממורי ז"ל הוא שיכוין כי בהכ"נ הוא בחי' שם הוי"ה דמילוי ההי"ן העולה בגימ' ב"ן שהוא בית כנוסיא לג' שמות העליונים ממנו שהם ע"ב ס"ג ומ"ה ושם ב"ן זה הוא המלכות ויש בה י"ס ואם תמנה עשר הויות דההין של ב"ן יהיו בגימ' כמנין כנסת עם הי' כוללים שלהם. גם ראיתי למורי ז"ל נזהר בתכלית הזהירות שלא לדבר כלל בבה"כ אף שלא בשעת התפלה וכמעט שאפי' בדברי מוסר ותוכחות ותשובה לא היה רוצה לדבר כדי שלא ימשך מזה איזה דיבור של חול. גם ראיתיו נזהר מלרוק בבה"כ ואם נזדמן לו רוק היה מבליעו בטליתו או בולעו בגרונו:
גם כל הזמירות והקרבנות והק"ש היה מורי ז"ל נוהג לאומרם מתוך סידור התפלות שבידו אבל בתפל' העמידה דלחש היה עוצם עיניו ואומר על פה וגם בחזרת הש"ץ היה עוצם עיניו ושומע ומתכוין לדברי הש"צ:

דרושי ברכת השחר

הקדמה אחת קטנה דע כי כל תפילה היא בעולם העשיה בסוד תפילה לעני והיא המלכות השואלת צרכיה ומתפללת אל זעיר אנפין וסימנך ואני תפלה וזהו הטעם שכל לשון תפלה נכתב בתורה בלשון שפיכת נפש כמש"ה ואשפוך את נפשי לפני ה' והיא בחינת מלכות דאצילות או עולם העשיה הנקרא נפש:

מצאתי כתוב בספרי המקובלים שהאומר שם זה הקדוש בשומע תפלה שאין תפלתו חוזרת ריקם ולא כתבתי ניקוד אלפא ביתות וניקוד השמות לפי שאין אתנו יודע עד מה עד ישקיף וירא ד' משמים. ונלע"ד חיים כי הוא שם זה אראריתא"כ ראשי תיבותיו הוא, אחד ראש אחדותו ראש יחוד תמורתו אחד:

הקדמה אחת בענין צרות המשיח צריך לדעת מ"ש חז"ל די לו להקב"ה באבלו ודי להם לישראל באבלם ומאמר זה יובן בהקדמה אחת והיא כי קודם דור המבול ודור הפלגה היה הקב"ה משפיע שפע נשמותיו הקדושות ששים רבוא נשמות קדושות עד שדור המבול קלקלו כ"כ שבחר השי"ת לכלותם כדי לצרוף אותם בנח ובבניו כמו שנבאר אח"כ וכן בדור הפלגה היו ג"כ שפע הנשמות הקדושות על דרך הכולל עד שפגמו בעון המגדל וחלקם הקב"ה לשבעים שרים ובירר לישראל לו שנאמר כי חלק ד' עמו וכשישראל נכנסו לארץ והיו ששים רבוא נשמות קדושות דור אחר דור ופגמו ג"כ בעון ע"ז ש"ד ג"ע וכיוצא והיה משלח להם נביאיו להוכיח לראות אם יחזרו בתשובה כדי שלא יהיה צורך לעשות צירוף הצריך לנשמתם כמו חרב ורעב כו' וכשהעונות גברו ולא רצו לחזור בתשובה וראה בחכמתו שצריך לעשות להם צירוף כולל מפני שכבר לא יועיל להם להמית אותם במיתה כדרך בני אדם ושיחזרו בגלגול כי העונות גברו כמו בדור המבול ואז נחרב הבית. וא"ת והרי אותם שעבדו ע"ז בדור אחר, או אותם שהמיתו לזכריה במקדש לא קבלו ענשם שכבר מתו זה אינו שהקב"ה המיתם כדי לגלגלם ואותם עצמם שעבדו ע"ז בדור אחר או שהמיתו לזכריה הם עצמם באו בגלגול לקבל ענשם בחורבן הבית וכל אחד קבל ענשו כפי מה שחטא, יש שנהנה בעבירה מעט יהרג בצער היותר נקל שאפשר וימות תיכף, ויש שנהנה הרבה ובעל בעילות הרבה או כדומה הנה לאיש הזה ידקרוהו ויחיה ימי מספר ברעב ובחוסר כל ויראה את בניו שחוטים לעיניו ח"ו, הכל במדה במשקל כדי למרק כל אחד כפי מה שחטא, ואותם בני ישראל שנשארו מן החורבן היה כור ומצרף להביא כל אותם הנשמות שנהרגו ולכך בימי גלות בבל ובית שני היו פרים ורבים הרבה ע"כ:

אסור לאדם להתפלל תפילתו בעצבון, ואם נעשה כך אין נפשו יכול לקבל האור העליון הנמשך עליו בעת התפילה. אמנם בעת שמתודה הוידוי ומפרט חטאיו אז טוב להתעצב בלבד, אבל בשאר התפילה נמשך לו נזק נפלא גדול על ידי עצבותו, אבל צריך להראות לפניו ית' הכנעה גדולה באימה ויראה, אמנם תהיה בשמחה יתירה וגדולה בכל האפשר כדמיון העבד המשמש את רבו בשמחה יתירה, ואם משמשו בעצבות עבודתו נמאסת לפניו, וכמעט שעיקר המעלה והשלמות והשגת רוח הקודש תלויה בדבר זה, בין בעת תפילתו ובין כשעושה איזה מצוה משאר המצות וכמו שאמרו בגמרא מההוא דהוה קבדח טובא כו' ואמר תפילין קא מנחנא. ואל תבוז לענין זה כי שכרו גדול מאד:

קודם שהאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת מפרשת העקידה ואילך צריך שיקבל עליו מצות ואהבת לרעך כמוך ויכוין לאהוב כל אחד מבני ישראל כנפשו כי עי"ז תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל ותוכל לעלות למעלה ולעשות פרי ובפרט אהבת החברים העוסקים בתורה ביחד צריך כל אחד ואחד לכלול עצמו כאלו הוא אבר אחד מן החברים שלו ובפרט אם יש להאדם ידיעה והשגה לדעת ולהכיר לחברו בבחינת הנשמה ואם יש איזה חבר מהם בצרה צריכים כולם לשתף עצמם בצערו או מחמת חולי או מחמת בנים ח"ו ויתפללו עליו וכן בכל תפילותיו וצרכיו ודבריו ישתף את חברו עמו ומאד הזהירני מורי ז"ל בענין אהבת החברים שלנו של חברתינו. גם הזהירני מאד מורי ז"ל שלא להכניס האצבע לתוך האזנים כדי לנקות הזוהמא שבהם בתוך התפלה כלל מהתחלת הברכות עד גמר עלינו לשבח ואם עשה כך צריך נטילה:

גם מעולם לא התפלל תפילתו בקול רם אפילו סדר התפילה של מיושב כגון הזמירות וכיוצא בהם להורות הכנעה ואימה ויראה לפני השי"ת ואמנם ביום שבת היה מרים ומגביה קולו בנעימה בתפילה דמיושב יותר מעט ממה שהיה עושה בחול ואף זה לא היה עושה אלא מפני כבוד השבת גם הייתי נוהג לומר בכל בקר קודם התפלה פרשת המן ועשרת הדברות וכיוצא בזה בפרשיות אחרות ומנעני מורי ז"ל שלא לאומרם ובפרט בעשרת הדברות הזכיר לי טעמו של דבר כי הרי בימי הראשונים קבעום בתפלה ומפני המינין שלא יאמרו שאין עוד ח"ו תורה מן השמים אלא עשרת הדברות בלבד לכן בטלום ומי זה יערב אל לבו לחזק את המינין ולנהוג מה שביטלו רז"ל בגמרא. ענין מורי ז"ל בקומו בלילה אף אם היה קודם אור היום היה מסדר כל הברכות של שחר עד פרשת העקידה. ואח"כ היה קורא ועוסק בתורה ובהאיר היום היה מתעטף בתחילה בציצית ואח"כ היה מניח תפילין הפך מן המקדימין התפילין אל הטלית וטעות גמור הוא בידם

כמו שיתבאר סודם למטה בע"ה ואח"כ היה מתחיל תפלתו ואומר מן פרשת העקידה ואילך:

כל הח"י ברכות שיש מן ענט"י עד סוף ברכת התורה כולן חייב האדם לסדרם ולברכם בכל יום אע"פ שלא נתחייב הוא בהם לפי שכולם הם רמזים נפלאים אל אורות עליונים ואין לבטלם אפילו אם האדם לא ישן בלילה או אם לא הסיר מצנפתו או בגדיו או סודרו או מנעליו וכיוצא בזה צריך לברכן בכל יום כולן אע"פ שלא נתחייב בהם לפי שעל מנהגו ש"ע נתקנו חוץ מברכת שעשה לי כל צרכי ביום ט' באב ויום הכיפורים שאז כל העולם יחפים וגם חוץ מברכת ענט"י ומברכת אשר יצר ששתי ברכות אלו אם לא נתחייב בהם אין לברך עליהם:

גם בענין הי"ח ברכות הנזכרות אשר נהגו העולם לסדרם בבהכ"נ וכל העם משיבין אמן אחריהם ויש מפקפקין ומגמגמין בדבר זה לומר שכיון שענו השומעין אמן אחר האיש הראשון שבירך אותם כבר יצאו כולם י"ח ואסור להם לחזור ולברכן וראיתי את מורי ז"ל שהוא לא היה מסדרם בביה"כ אלא בביתו בקומו ממיטתו כפי סדר הנזכר בגמרא אבל כשהיה איזה אדם מברך ומסדר הברכות בביה"כ היה עונה אחריהם אמן ואפילו אם היה באמצע הזמירות היה מפסיק לענות אחריהם אמן אף אם היו המברכים רבים:

גם הי"ח ברכות שיש מברכת ענט"י עד סוף ברכת התורה הנה הם כדוגמת הי"ח אזכרות שיש באותם הפסוקים של יהי כבוד ד' לעולם כו' וכנגד הח"י אזכרות שיש בשירת הים ושם ביארנו סודם ע"ש (שהם בז"א דעשיה):

ונבאר תחילה דרך כללות ענין ב' הברכות הראשונות של יפנה ויטול ידיו וזה עניינם דע כי שתי המעשים האלו הם בסוד תיקון עולם העשיה וזה עניינים יפנ"ה ויעשה צרכיו הכוונה בזה הוא דע יש באדם העליון ב' בחינות שערות אם שערות הראש ואם שערות דיקנא והנה שערות הזקן דז"א הם תקיפין ודינין קשים מאוד שהיותם משתלשלים ויורדין למטה נעשה מהם המותרות שהם סוד הקליפות ואמנם שערות דיקנא דאריך אנפין הם רחמים יען כי הם לבנים ולכן הם כופין את הדינין אבל בז"א הם שערות חזקים מאד יען כי הם שחורים והם דינין תקיפין וזהו הטעם כי בנוקבא דזעיר אנפין לא יש בה בחינת זקן לפי שדינין שבדיקנא הם חזקים מאד ואם הנקבה שהיא האחרונה שבכולן הסמוכה אל הקליפות היתה לה זקן היה אל החיצונים אחיזה גדולה בה והיו הדינין מתרבים לאין קץ והנה מסוף הדיקנא יצא ממותרות בחי' הקליפות ומקום יציאת המותר הזה הוא נקב האחור העומד בין נצח והוד תרי ירכין בבחינה החיצונית שבהם בסוף אדם דעשיה אשר שם סמוך לו הוא מקום הקליפות וזהו סוד יפנה. אבל שערות הראש

אינם כ"כ קשים ולכן הם נמצאים גם בראש הנקבה ועל כן אין נמשכים מותרות קליפה כמו אותם שבזקן. ואמנם יוצאים מהם מותרות דינין תקיפין מאד אבל לא קליפות ועיקר מוצאם הוא דרך היסוד אשר שם הוא המעבר הב' הדוחה מותרות המים דרך פנים. ולא דרך אחור ואלו הב' מיני מוצאות הם גדולים וקטנים אשר באדם העליון דעשיה והרי ביארנו ענין יפנה האדם בבקר וכל זה הוא בעשיה כנזכר בזוהר פרשת במדבר כי כנגד זה הוא תיקון סדר הקרבנות שאנו אומרים בתפלה ונודע שהם בעשיה וגם זה יתבאר אצלנו לקמן היטב מאד ע"ש:

ואמנם ענין יטול האדם הוא באופן אחר כי כמו שיש שערות באדם העליון דעשיה שהם בחינת הדינין הקשים כנזכר. גם מלבד זה יש באדם עצמו סוד חמש מיני גבורות שהם פ"ה וחוט"ם וזרו"ע וי"ד ואצבעו"ת כמבואר אצלנו באידרת נשא. והנה שערות הזקן הם סביב החוטם וסביב הפה וסביב הזרוע וכו'. אמנם אלו עצמם הנז' הם נמשכים ומתפשטין עד סיום האצבעות ומשם יונקים החיצונים כי כל גבורות האלו הם מתפשטין דרך הזרוע אל סיום האצבעות ולכן יש ה' אצבעות ביד ימין כנגד ה' אותיות מנצפ"ך שהם ה' גבורות הנזכרות אשר סיום התפשטותם הוא באצבעות וכבר ידעת כי הם אותיות כפולות ולכן הם ג"כ ה' גבורות אחרות ביד שמאל בה' אצבעותיו השמאלי. ואמנם כל זה הוא בז"א לפי ששם אפילו בחסד שלו יש סיגים כנודע כי גם מן הכסף יוצאים סיגים וכן מן המים שהם בחסד יש בהם עכירות ושמרים כנודע וכן על דרך זה יש ברגלים ממש בה' אצבעותיו הימנים וה' השמאלים ולכן לא תמצא אבר שיתגלו בו מציאות כל העשר אלא בידים וברגלים לפי ששם הוא סיום השתלשלות הדינין וזהו הטעם יטול ידיו בבקר אף אם לא עשה צרכיו וזה לסיבת כדי להעביר מהם הזוהמא כי כל זה הוא בסוד העשיה אשר שם הוא סיום התפשטות הדינין ויציאת המותרות ואמנם אף אם ביארנו כי יטול ידיו הוא בסוד עולם העשיה הנה הוא בו בבחינת היצירה אשר [בה] רוצה לומר בז"א אשר בעשיה והבן זה. ואל תתמה אם תמצא במקום אחר שהוא ביצירה. והנה כבר ידעת כי יש ראשון לטומאה ויש שני ושלישי ורביעי והנה הם מלמטה למעלה כיצד הראשון הוא בעשיה כי הקליפות אשר שם נקרא ראשון והקליפה שביצירה נקרא שני ולכן החולין הם ביצירה והידים הם שניות ושלישי עושה שלישי בחולין והתרומה הוא בבריאה והקליפה אשר שם סביב לבריאה נק' שלישי ומטמא את התרומה שהיא בבריאה והרביעי הוא פוסל בקדשים כנגד הקליפה שבאצילות המטמא את הקדשים שהוא אצילות הנקרא קדשים. ואמנם המת הנקרא אבי אבות הטומאה אינו בכלל אלו

הארבעה ויתבאר במקומו. וגם עיין בשער המצות בפרשת עקב בענין נטילת ידים של המזון כי שם נתבאר ענין זה היטב:

ועתה נבאר סדר נטילת ידים של שחרית הנה בתחילה יטול הכלי של המים בידו הימנית ונותנו בידו השמאלית ואח"כ שופך מים מידו השמאלית על ידו הימנית ואח"כ ישפוך מים מידו הימנית על ידו השמאלית הרי פעם אחת. וחוזר כסדר הזה פעם ב' וג' באופן שתרחוץ כל יד ויד ג' פעמים ולא תרחצם יחד ג"פ כל יד אלא פעם אחת ביד זו ופעם אחרת ביד הב' בסרוגין כי ע"י כן רוח הטומאה הנקראת שיבת"א [חולין ק"ו ע"ב ושבת ק"ט ע"א] בת מלך היא ומקפדת ודולגת וקופצת עד שנעתקת לגמרי משם ואם לאו אינה נעתקת וכן נמצא בזוהר בכ"י:

ועתה נבאר כוונת ברכת על נטילת ידים. הנה בברכה זו יש י"ג תיבות והם כנגד י"ג מידות דא"א דעשיה וכמו שביארתי לך כי נט"י היא בעשיה בסוד יפנ"ה ויטול ידיו כנ"ל ואנו צריכים להעלותם ולזוקפם ולמתק חמש הגבורות שבהם ע"י מימי החסד שהם ה' חסדים ולפי שאין המים ניטלים בזרועות אלא בידים לכן לפחות אנו צריכין לחבר יחד שתי הזרועות באופן שלא יצאו קשרי הזרועות לאחור בסוד כל אחוריהם ביתה. גם צריך לפשוט כפות הידים כמי שרוצה לקבל בהם איזה דבר וזה לרמוז קבלת הטהרה והנה ענין עליתם אינם עולים לעולם אלא בשם בן מ"ב והנה נרמז שם בן מ"ב בשלשה הידים הנזכרין בתקונין בסוד יד הגדולה ויד החזקה ויד רמה באמצעיתא. כיצד יהו"ה אלקינ"ו יהו"ה בימין. כו"זו במוכס"ז כו"זו ביד שמאל. יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א באמצע הרי מ"ב. ואמנם יד ימין הם סוד חצי הראשון של שם הוי"ה שהוא י"ה יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף ויד שמאל הוא חצי השם האחרון שהוא ו"ה וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף ויד אמצעית היא שורש השם בעצמו שממנו נתפשטו אלו הידים ולכן הוא באמצע ולכן ר"ת על נט"י ענ"י שהוא בעולם העשיה הנקרא עני וגם אלו הר"ת הם בגימ' ק"ל (לרמוז) כי בעשיה הוא סוד ע"ב ק"ל. עוד תכוין בברכת ענט"י דשחרית להעלות העשיה למעלה ע"י אלו הג' ידים שאמרנו שהם ד' אלקינו ד' בימין כוז"ו במוכס"ז כוז"ו בשמאל. ויהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א באמצע כי שם זה הוא בעולם היצירה וע"י ג' ידות אלו דיצירה אנו מעלין את עולם העשיה. גם יכוין כי ר"ת ענט"י הוא עני בגימ' ק"ל שהוא הריבוע והאחוריים של הוי"ה דמ"ה דאלפין דיצירה להמשיך משם אור ג"כ אל עולם העשיה וכבר ידעת כי ה' אצבעות הם ה' גבורות מנצפ"ך והם כפולות וכנגדם ה' אצבעות ביד ימין וה' ביד שמאל וצריך להעלותם עד ג' ראשונות ואז נטהרים ע"י המים שהם ה' חסדים. גם תכוין למה

שהודעתיך איך אור המוחין דז"א נמשכין דרך צפרני האצבעות ושם נאחזים החיצונים ואמנם ע"י העלתם למעלה אינם נאחזין לפי שאין יוצאים אז האורות משם:

ברכת אשר יצר היא כנגד אבא [דזו"ן] שבעולם העשיה ולכן יש בה מ"ה תיבות כמספר אדם שהוא חכמה אבא וז"ש אשר יצר את האדם בחכמה כי מסוד החכמה העליונה נוצר זה האדם שנרמז בו ולפי שהיצירה קודמת אל העשיה לזה אמר אשר יצר את האדם כי ע"י היצירה נעשית העשיה. והנה לפי שהג' ספירות עליונות הם סוד הבריאה והאדם שהוא חכמה הוא א' מן הג' לזה אמר וברא בו כי הוא מבחי' הבריאה וזהו לשון בו כי בו באדם עצמו שהוא בחי' הבריאה שבעשיה ברא כו' כנודע כי ג"ר דעשיה הם בריאה שבעשיה והו"ק הם יצירה שבעשיה והעשירית עשיה שבעשיה. והנה נקבים אלו הם בחינת ז' נקבים שבראש האדם שהוא אבא כנזכר בר"מ פרשת משפטים ואמנם הם סוד עינים [ואודנין] וחוטם ופה וכו' והם סוד ז' דגלגלתא והנה הענין הוא כי אין אנו צריכין כאן בעשיה אלא בחי' אור הנקבים האלו לפי שהדינין הם צורך קיום העולם כדי שיוכלו לקבל אור העליון ע"י המדה הניתנת בהם ע"י הדינים הקוצבים קצבה ומדה באורות שלא ישפיעו יותר מדאי ובפרט בעולם העשיה אשר שם צריכין הדינין בהכרח כי שם הוא ענין סנדלפו"ן שהוא בגמ' פ"ר שהם סוד ה' גבורות מנצפ"ך שהם בגימ' פ"ר. והנה אם בחינת הרחמים יפתחו יותר מדאי דרך אותם הנקבים ודאי הוא כי יתבטלו הדינין שבעשיה ויתבטל העולם וכן אם יסתתמו יותר מדאי ולא ימשכו הרחמים יתרבו הדינין ויהיו הם לבדם בלתי רחמים ועי"ז א"א להתקיים אפילו שעה אחת דהיינו בחי' מלכות שבעשיה הנקרא שעה א' כנז' בתיקונים תיקון ס"ט בסוד מזל שעה גורם ובסוד שעה עומדת לו ועי"כ רופא כל בשר בסוד מיתוק הדינין ע"י הרחמים כי הבשר הם דינים בישרא סומקא והוא בעשי' כי משם הוא סוד הבשר וע"כ הוא מפליא לעשות ר"ל כי הוא ממשיך הנתיב העליון הנק' פל"א עד עולם העשיה כדי למתק דיני' וזהו ומפליא לעשות ונרמזה העשיה במלת לעשות ומ"ש גלוי וידוע לפני כסא כבודך הוא בעולם האצילות אשר הוא יותר פנימי מכסא הכבוד שהוא הבריאה וזמ"ש לפני כסא כבודך ומשם נגלים וידועים בחי' הנקבים האלו למתקם משם ע"י הנקבים ההם מן האצילות היושב פנימי מן כסא כבודך שהוא הבריאה כנז':

ברכת אלקי נשמה שנתתה בי כו' ברכה זו סמוכה לחברתה לפי שהיא כנגד אימא [דזו"ן] דעשי' המחוברת תדיר עם אבא [והבן] זה הנה אעפ"י שלא כל אדם זוכה לחלק הנק' נשמה עכ"ז הנה יש לו חלק בנשמת אדה"ר שהיה כולל כל הנבראים אעפ"י שהאדם הזה עדיין לא זכה אלי' הוא בעצמו. ואמרו טהורה היא כנגד עולם האצילות אשר משם

נשמה לנשמה. אתה בראת כנגד חלק הנשמה הבאה מן הבריאה. אתה יצרת הוא סוד הרוח הבא מן היצירה. אתה נפחתה בי הוא סוד הנפש שבעשי' ונמצא כי באמרו נשמה שנתת בי כלל כל הד' חלקים הנז' וקראם כלם בשם נשמ'. ואתה עתיד ליטלה ממני כו' הוא בסוד מ"נ ואח"כ אתה עתיד להחזירה בי בבקר בסוד חדשים לבקרים:

ברכת הנותן לשכוי בינה כו' כבר הודעתיך כי ליל הוא קודם חצות הלילה, ולילה הוא אחר חצות הלילה. ועל כן אנו מברכים ברכה זו אחר חצות לילה ואילך. ושכוי הוא גבריאל סוד הגבורה ובחצי הלילה נמשכת הארת הבינ' בגבורה וזמ"ש הנותן לשכוי בינה ואז היא מתמתקת בסוד מש"ה ויבא לו יין וישת (דארמי ביה מיא) בסוד יין המשמח והוא סוד היום אבל הגבו' בעצמ' היא יין המשכר והוא סוד הלילה וזמש"א להבחין בין יום ובין לילה שהוא ע"י היין המשמח הנמשך מבינה והיא המבחין בין יום ובין לילה:

ברכת הנותן ליעף כח כו' נכון לאומרה והיא אחת מן י"ח ברכות האלו שתקנו קודם התפיל' ואעפ"י שיש מגמגמין בדבר זה עכ"ז ראוי הוא לאמרו עכ"פ וכמו שנבאר סודה בע"ה והטעם שהשתי ברכות אלו שהם מלביש ערומים. וברכת הנותן ליעף כח נתקנו לסוד מה שנבאר עתה בע"ה והוא כי הנה אין אדם בארץ אשר לא יחטא וע"י כך מפשיטין מעליו לבוש הקדושה ומלבישין לנשמתו לבוש הקלי' בגדים צואים כדמיון מש"ה ויתנצלו בנ"י את עדים ונמשך עליהם זוהמת הנחש וכדמיון אדה"ר שנאמר בהם וידעו כי ערומים הם ואח"כ כתיב וילבישם כתנות עור משכא דחויא. והנה הכל הוא כפי ערך החטא כי אם החטא הוא קל מתחלש כח הלבוש ההוא בסוד צור ילדך תשי כו' אבל איננו מסתלק מעליו. ואם החטא הוא חמור מסתלק הלבוש לגמרי מעליו וכנגד ב' בחי' אלו נתקנו ב' ברכות אלו וענינם הוא כי הנה בכל לילה כאשר האדם מפקיד נשמתו ביד המלכות העליונה בסוד בידך אפקיד רוחי הנה היא מחדשת אותה בסוד חדשים לבקרים כו'. ומי שנסתלק ממנו לבושו נותנת אליו בבקר בחי' לבוש ומי שיש לו לבוש אלא שנחלש היא נותנת כח בלבוש ההוא ושני בחי' אלו נעשו' בעת הבקר בסוד חדשי' לבקרים והבן זה. וחידוש זה נעשה ע"י השם אל המתעורר בבקר בסו' החסד כמ"ש חסד אל כל היום ובסו' וישכם אברהם בבקר ובסוד מה שביארנו על מה שתיקנו בברכת יוצר אור המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ע"ש. והנה ז"ס ענין המלבוש כי מלבוש בגימ' או"ר פניא"ל שה"ס שם אל וה"ס שע"ח נהורין אשר בפנים העליונים כמשי"ת לקמן בע"ה והוא בגימ' חשמ"ל לבוש הבינה המלבשת את זו"ן ולזה תכוין באומרך מלביש ערומים אל מלבוש הנז' והכל נמשך משם א"ל והוא כי ב' שמות

א"ל במילואם עולים בגי' ש"ע ועם ח' אותיו' א"ל אל"ף למ"ד הרי שע"ח גימטריא מלבוש וכבר ידעת מ"ש בסבא דמשפטים דצ"ו ע"ב בפ' בבגדו בה כי לבוש הנשמה נמשך משם אלוה שפירושו הוא א"ל ו"ה כי המלבוש נמשך משם אל לו"ה שהם זו"ן הנק' ו"ה והרי נת' ברכת מלביש ערומים שנתקנה כנגד מי שנתפשט מעליו לגמרי מלבוש הקדושה והנה הוא מתחדש עתה בבקר לגמרי. וכנגד הבחי' השני' שנחלש מלבושו אך לא נפשט לגמרי תקנו ברכת הנותן ליעף כח והדבר מבואר. ודע שאין טוב לאדם ללבוש ב' מלבושיו ביחד והעושה כן קשה לשכחה וסוד הדבר הוא כי הנה מלבוש האדם הוא מן הקדוש' וע"י העבירות שהאדם עוש' גורם להתלבש בקלי' ושיתאחזו הקלי' במלבושיו והנה המלבושים יש בהם בחי' אור המקיף מחוץ להם כנודע כי יש אור פנימי בפנים ונכלל בתוך הגוף והמלבוש סובב את הגוף ועל המלבוש הם האורו' המקיפים ועומדים מחוץ המלבושים והנה לכל לבוש ולבוש יש בחי' אור מקיף ואין לך דבר שדוחה את הקלי' כמו אוה"מ לפי שאין יכולת בקלי' לינק ולהתאחז באוה"מ לכן הוא עומד בחוץ ואין לו פחד מן הקלי' ונמצא כי המחבר שני מלבושיו ולובשם ביחד אינו נותן מקום לאוה"מ ליכנס תוך שני המלבושים יחד ולהקיף בין כל לבוש ולבוש ועי"כ אין הקלי' נדחות משם ונודע שאין השכחה מצוי' אלא מחמת הקלי' כי הזכירה היא מצד הקדושה בסוד ואין שכחה לפני כסא כבודך וכאשר האדם לובש מלבושיו בכל פעם שלובשם צריך לזהר לקחת ב' צדי הלבוש ביד ימינו בצד ימינו ואח"כ ישאיר צד הימני ביד ימינו ואח"כ יתן צד שמאל של המלבוש ביד שמאלו דרך האחו' ואח"כ ילבש צד הימני של המלבוש ביד ימינו ואח"כ ילבש צד שמאלי של המלבוש ביד שמאלו ותמיד יכוין לכלול הכל בימין ואח"כ הימין נותנו אל השמאל ועיין במשי"ת עתה בענין לבישת המנעלים: ענין לבישת המנעלים כבר ידעת המחלוקת שיש בסדר נעילתם ומה שתקנו הפוס' לצאת ידי המחלוקת הוא שילבש תחילה של ימין ולא יקשרנו ואח"כ ינעל השמאל ויקשרנו ואח"כ יקשור של ימין ואם אין קשרים במנעל ינעל תחלה של ימין ואח"כ של שמאל והנה מה שצריך לכוין בזה הוא כי הנה אימא עילאה היא המנעלת את זו"ן בניה בסוד כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף ומשים אותם תוך כנפיו והנה מן המלבוש החיצון דאימא עילאה הנק' חשמ"ל כי כן חשמ"ל בגי' מלבוש כנ"ל וזה המלבוש הוא מלביש ומקיף את זו"ן. ואל תטעה ותחשוב כי זהו האוה"מ דז"א כי אע"פ שאוה"מ שלו הוא מן הבינה עכ"ז הוא בחינת אור אחר אך זה שאנו עסוקים בו הוא בחי' החיצוניות והלבוש דאימא המלביש את ז"א בבחינת לבוש בלבד ולא בבחי' אור מקיף וטעם הלבוש הזה הוא לסיבת מה שנודע לך כי אין כח בחיצו' להתאחז אלא בזו"ן בלבד אבל לא באימא שהיא למעלה

מזו"ן ולכן כדי שלא יוכלו החיצוני' להתאחז בהם הנה אימא מגינה עליהם ומפסקת בינם לבין החיצונים ע"י זה החשמל המכסה עליהם אשר אורו מועט מאד מן אור זו"ן: אמנם לסיבת היותו נמשך מן אימא עילאה אע"פ שאורו ממועט אינם יכולים להתאחז בו החיצונים כנז' וגם לסיבה אחרת כי עביות זה החשמל מפסיק ואינם יכולים להאחז בהם כי הנה מושב הקליפות הוא בין האוה"פ לאוה"מ לפי שכבר ביארתי לך איך אריך מלביש לעתיק ואו"א מלבישין לא"א וזו"ן מלבישי' לאו"א ונמצא כי בבחי' אוה"פ הנה אור פנימי דעתיק הוא יותר פנימי מכולם ואור פנימי דנוקב' דז"א הוא יותר חיצון מכולם האמנם בבחי' האורות המקיפין הוא להפך כי אוה"מ נוק' דז"א הוא יותר סמוך וקרוב אל האוה"פ של נוקבא עצמה ועליו מקיף אור דז"א כו' עד שנמצא כי המקיף דעתיק הוא חיצון מכולם ומקיף על כולם וכולם הם בתוכו מוקפים ממנו וטעם הדבר הוא לפי שכיון שאור מקיף של עתיק הוא גדול מכול' ולכן אין כח בשום אור אחר לסובלו בתוכו ולהלבישו ולכן נשאר חוץ מכולם וכן עד"ז בשאר אורות המקיפין כי הגדול מחבירו עומד חוץ ממנו ומקיפו:

ונחזור עתה לענייננו כי הנה הקלי' הם עומדים באמצע בין אוה"מ לאוה"פ פניהם אל נוכח אוה"פ ואחוריהם אל האוה"מ לפי שאין בהם כח להסתכל ולהתאחז באוה"מ ונמצא כי מקום הקלי' הוא ממש באמצע בין אור פנימי דנוקבא דז"א לבין אור מקיף שלה עצמה ולכן אע"פ שאמרנו שהקלי' נאחזים בנוק' דז"א וגם בז"א עצמו הנה אינם יונקים מז"א עצמו אלא באמצעות נוקבא לפי שהיא קרובה אל החיצונים יותר מז"א ובזה נבין טעם אל האמור לעיל כי אם האור מקיף דעתיק היה מקומו כאן אצל אור פנימי דנוק' דז"א היו הקלי' קרובים אל האור הגדול ההוא ולכן הונח שם האוה"מ היותר קטן הערך שבכולם שהוא אור מקיף נוק' דז"א כדי שהחצונים והקלי' יהיו נתונים באמצע בין אור פנימי הקטן שבכולם ובין אור מקיף הקטן שבכולם ושאר האוה"מ והפנימים היותר גדולים התרחקו מן הקלי' כל אחד כפי ערך גדלותו כך ערך התרחקותו מהם עד שתמצא נוק' דז"א מלבשת ומכסה על כל האורות כולם הן בבחינת האור פנימי הן בבחי' אור מקיף:

ונחזור עתה אל הדרוש הנז"ל כי הנה אנו יריאים מן החיצוני' פן יתאחזו ויקחו מאור פנימי דנוק' דז"א להיותה סמוכה אצלם כנז' ולכן בהכרח אימא עילא' הסתירה בסתר כנפי' היא החשמ"ל הנז' ועניינו הוא במה שנודע כי הנה"י דאימא מתפשטים תוך המוחים דז"א ברישי' ואמנם הלבוש היותר חיצוני מכל לבושי נה"י הנז' אינו נכנס תוך

רישא דז"א ונשאר מבחוץ דזו"ן ומלביש וסובב אותם וז"ס החשמ"ל דאימא עילאה אשר ע"י אין הקלי' יונקת מן האור פנימי דז"א מפני רוב עביות החשמל הזה המפסיק ביניהם: באופן כי רוב הזכות והדקות או רוב העביות והגסות מונע את הקלי' להתאחז כי אינם יכולים לקחת אלא מן האור הבינוני כי הנה מן האוה"מ של הנקבה אינם יכולים לקבל מרוב זכותו ומן החשמל של הבינה ג"כ מרוב עביותו האמנם כאשר ח"ו האם מסתלקת מעל הבנים ומתגלים זו"ן אז החיצונים יכולים לינק מן האוה"פ שלהם שהוא אור בינוני. והנה החשמל הזה הוא מלביש וסובב אותם מבחוץ מכל סביבותיהם ואפי' מתחת רגליהם והבחי' המקפת אותם מצדדיהם נק' מלבושים והבחי' הסובבת מלמטה מתחת רגליהם נק' מנעלים ולכן כאשר תלבש מלבושך תכוין אל הבחי' הראשונה וכשתנעול מנעליך תכוין אל הבחי' הב':

ונבאר עתה ענין המחלוקת הנז"ל כי הנה ימין ושמאל הם בחי' הזכר והנקבה ובהיות אימא מלבשת בניה זו"ן על ידי החשמ"ל הנז' יש ספק בדבר אם בתחי' מתפשטת בז"א ואחר כל מתפשטת בנוק' וא"כ נמצא כי מנעל ימין שהוא הזכר ינעול תחילה או אם נאמר כיון שעיקר תועלת הנעילה הזאת היא לצורך הנקב' שהיא קרובה אל הקלי' כנז"ל ועיקר היראה אינו אלא כדי שלא ינקו ממנה ולא מן הז"א עצמו א"כ ראוי לנעול תחילה מנעל השמאלי ולכן תקנו תקנה זו שינעול תחילה הימין ולא יקשרנו כו' כנז"ל. ובזה יתקיימו שני הדברים הנז' ונמצא שהכונ' שתכוין בעת נעילת המנעלים היא שאימא היא הנועלת את בניה זו"ן כנז' ותכוין ג"כ אל סיבת צורך תיקון הזה למה היה כנ"ל גם תכוין כי אלו המנעלים שנעשים מחשמל דאימא כנ"ל הוא מבחי' נ"ה דאימא וכבר ידעת כי ג' שמות של אהיה יש באימא א' דיודין בג"ר. וא' דאלפין בג' אמצעיותו, דההין בג' אחרונות והרי איך נעל עם הכולל גי' אהיה דמילוי ההין ותכוין לזה:

עוד אעירך בענין הנעל הזה כי הנה הוא בחינת המסך ההוא שנת' אצלינו. שמפסיק בין עולם האצילות ובין עולם הבריאה וכבר ידעת כי כל פרצופי עולם האצילות הם מלובשים זה בתוך זה כנ"ל כי עתיק מלובש תוך א"א כו' והנה דרך זה המסך מאירין הפרצופין דאצילות למטה בבריאה כי יוציא האור דרך רגלי עתיק ועובר דרך רגלי אריך כו' עד שמאירים רגלי זו"נ ועוברת הארתם דרך המסך הנז' ועי"ז נחתמים כל אורות האצילות ונחקקים למטה בבריאה כל הי"ס דבריאה כדמיון הי"ס דאצילות ואותם הי"ס דבריאה נקרא חותם של הי"ס דאצילות כמבואר אצלינו בשער שמות ספי' וע"ש וכמו שיוצא ועובר אור הרגלים ממש דרך המסך ההוא גם כל אורות שיעור קומת הפרצוף שלו עובר ויוצא דרך הרגלים ועובר ויוצא דרך המסך אל הבריאה וכן עד"ז מבריאה

ליצירה ומיצירה לעשיה כנודע ונלע"ד כי לסיבת החשמל הזה דאימא אמרו בתיקונים דאימא עילאה מקננא בכורסיא והבן זה:
בברכת המעביר שינה כו' תכוין הפך ממה שית' בכונת ברכת המפיל כו' וכל הפרטים ההם הם עתה בהפך וע"ש ומשם תבין כאן:
ועתה נבאר ענין הק' ברכות שתיקן דהמע"ה לברך בכל יום והוא להתברך ז"א מן הברכה העליונה שהיא (אמו) אימא עילא ק' ברכאן בכל יום ובדרוש ששה בני לאה מי הם ביארנו ענין מאה ברכות אלו ע"ש ופה נבארם דרך כללות וענינם הוא במה שהודעתיך איך נה"י דאימא עילאה מתפשטים תוך ז"א והנה אימא עילאה נק' הוי' דס"ג כנודע. והנה יסוד שלה מכסה על החסידים המתפשטים עד החזה דז"א כנודע ובחי' מקום המכוסה הוא ס"ג ואח"כ מן החזה ולמטה מתגלים החסדים שבה כנודע ושם במקום הגילוי הוא מילוי הוי"ת ס"ג שהוא ל"ז. ואם תחבר ס"ג ול"ז יהיו מאה והם מספר מאה אורות וברכות הנתנים אל זעיר אנפין מאימא. עוד ירצה עם האמור כי כללות ק' ברכות שרשם הוא ס"ג ומילוי שלו בלתי אותיותיו הפשוטות שהוא בגי' ל"ז והנה ס"ג ול"ז הם ק' ברכאן וכשמתחברין בשם אדני אז היא ג"כ בסוד ק' ברכות בזה האופן הוא כי תצייר א' של אדני בציור יוי וגם תצייר אות נ' של אדני בציור יג כזה הר יוי די ני וציור הזה בגי' ק':

דרושי ציצית

דרוש א

דרוש א' בענין הציצית דע כי ענין הציצית הוא בחי' אור המקיף כנודע אצלינו כי יש א"מ ויש א"פ וכבר ידעת כי ז"א בהיותו בתוך אי' בסוד העיבור לא היה אלא בבחי' שש קצוות בלבד ג' כלילן בתלת ולא היו אז בו לא בחי' ראש ולא בחי' זרועות אלא גוף א' פשוט בלבד וכנגד זה הוא הציצית הקטן שאין מתעטפין בו לא את הראש ולא את הזרועות אבל הציצית הגדול המעטף את הראש הוא בחי' אור המקיף דז"א כשהגדיל ונעשו לו י"ס גמורות ונתפשטו ראשו וזרועותיו ולכן שיעור זה הטלית הגדול של העטיפה הוא כדי לכסו' ראשו ורובו כמ"ש בגמ' והנה זה הטלית איננו מגיע רק עד החזה שהוא רובו של גוף האדם כי שם מאחורי החזה דז"א יצאת נוק' דידיה ואין שם בחי' טלית וזהו הטעם שהנשים פטורות מן הציצית וד' הציצית יוצאים ממנו ומקיפין את הנקבה אשר שם מתחת החזה ולכן נק' ציצית לשון נקבה ולא ציץ להורות על שהם מקיפין את הנקב' והנה לסיבה זו הצריכו הגאונים להתעטף עטיפת ישמעאלים ומחזירים ב'

הציציות שבצד ימין אל צד שמאל באופן שיתחברו שם בצד השמאל מאחוריו כל הד' ציציות ויהיו תלוים מאחוריו בצד שמאל במקום התחלת בנין הנקבה מאחורי החזה גם רבי' סעדיה ז"ל כתב בפירושו שחיבר בל' ערבי בפ' בא ענין עטיפה זו וטוב ונכון לעשות כך ולפחות ישאר מעוטף כך כדי שיעור הליכת ד' אמות בעת שמתעטף בציצית ואח"כ יסיר העיטוף מעל צוארו וכך היה מנהגו של מורי ז"ל ולכן בהיות האדם שלא בשעת התפילה בשאר היום אינו חייב בעיטוף ציצית הגדול רק בציצית קטן די לו כי אז הז"א בתוך ביתו שהיא אי' עילאה ועומד בתוכה כי שם ביתו אמנם אחר שהגדילו ב' זו"ן ובא הוא לבהכ"נ שהיא הנוק' בית כנוסייא לכל אז מתעטף בטלית גדול:

ועתה נבאר ענין ד' ציציות איך מקיפין את הנוק' כנ"ל והענין הוא כי אלו הד' ציציות הם יוצאים מן הצדיק העליון הנק' צדיק ויסוד כמו ש"ה מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק כו' והענין הוא כי כמו שמן הדעת העליון שהוא בחי' הלשון יוצא ממנו בחי' ההבל שהוא אור מקיף המלביש כנודע כן מן היסוד התחתון יוצא הבל המקי' והמלבי' והם סוד ד' ציציות ועניינם הוא במה שנודע כי הם ה' חסדים וה' גבורות והה"ג הם ה' אותיות מנצפ"ך שהם מן הבינה כנודע כי אוה"מ דזו"ן הוא שם אהי"ה שהיא אי' עלאה כי ממנה הוא הכתר המקיף ולכן אלו ד' ציציות שהם ענין הה' גבורות [עיין נה"ש דף ט"ז ע"ב] הם בחי' אור המקיף וכבר ידעת כי אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי וביאורו הוא כי הנוק' דז"א לא היה לה בתחי' רק הוי"ה א' פשוו' בד' אותיות בלבד ואחר שבא עליה ז"א יהיב בה בחי' ההוא רוחא דשביק בה בעלה כנז' בסבא דמשפטים בדף צ"ט ע"ב ועליו נאמר ויהי בצאת נפשה כי מתה כנודע וזה הרוחא הוא בחי' מילוי ההוי"ה הנז' דמילוי ההין העולה בגימ' ב"ן והנה ה' אותיות הם במילוי הזה והם ו'ד'ה'ו'ה' והם בחי' ה' חסדים דיהיב בה בביא' הראשונה הזאת אבל לא היה בה רק ד' אותיות יהו"ה כנז' האמנם עכ"ז נודע הוא כי הנקבה היא בסוד ד' אחורי הוא"ו שהיא הנוק' באחורי דכורא ונמצא כי היא נרמזת באות ד' שאצל אות ו' שהם מילוי יו"ד ונמצא כי גם בה יש ה' אותיות לפי כי גם היא נכללת באות ד' כנז' ואלו הם הה' גבורו' שנמשכים בה וזהו ענין ה' קשרים וד' אוירים שיש בכל כנף וכנף כי הה' קשרי' הם סוד הה' חסדים של היסוד הנק' קשר ושורוק כנודע והם כלולים בד' אוירים שהם ד' אותיות פשוטות של הוי"ה אשר בה כנז' כי כל בחי' אויר היא בנוק' ואמנם כפי האמת אינם רק [ד'] מילוים כי שתי אותיות ו"ד הראשו' הם מילוי אות א' בלבד שהיא אות יו"ד הראשו' נמצא כי הם ד' מילוים בלבד לד' אותיות ההוי"ה ולכן הם ד' ציציות וכן ארבע אותיות הפשוטות שלה וד' המילוים [אלה] הם ח' חוטין שבכל כנף:

ועתה נבאר ענין ד' [ועיין בהשמ"ש שער ט"ל סוף פרק י"א ותבין] מילוים אלו שבהוי"ה דההין העולה ב"ן מה ענינים דע כי ד' בחי' נמשכים אל הנקבה הא' היא בחי' הנפש שנותן בה היסוד לעורר המ"ן ועל ידה נעשית כלי הב' [והג' הוא בחינת הרוח והנשמה שנותן בה הם שם ס"ג ומ"ה. הד'] הוא מ"ש בפ' תרומה בדקס"ז ע"א ע"פ אור זרוע לצדיק כו' והענין הוא כי נשמות הצדיקים הם מזדווגות ממש עם הנוק' ממש הנק' מלכות ומהזווג ההוא נבראים נשמות הגרים וז"ס פסוק ואת הנפש אשר עשו בחרן ודע כי רוב הזווגים הנעשים בזמן הגלות הם באופן הזה ולזה נתכוין שם בריה דרב ספרא. הג' והד' הם בחי' הרוח והנשמה שנותן בה והם בחי' הוי"ה דמ"ה והוי"ה דס"ג וכנגד ד' בחי' אלו היו ד' מילוים בד' אותיות הפשוטות שבהוי"ה אשר בה כנז' ואמנם כל ד' בחי' אלו נכללים בבחי' הראשונה הנק' נפש שהיא כללות המילוי הזה לפי שכל ההוי"ה הזאת במילואה דההין נק' נפש כנודע אלא שבנפש הזאת נפרטים ד' בחי' הנז' והבן זה:

ועתה נבאר טעם למה כל שאר המילוים דע"ב וס"ג ומ"ה כל א' מהם היא בסוד עשר אותיות והויה זו דההין אין בה אלא ט' אותיות אבל הענין הוא לפי כי בחי' היסוד אין בה והוא במה שהודעתיך כי שיעור קומת הנקבה הוא באחורי נה"י דז"א והנה הנצח וההוד הם ארוכים אבל היסוד הוא קצר ולא נתפשט עד היסוד אשר בה ונשארה חסרה ממנו אבל הנצח וההוד הארוכים נתפשטו עד נצח והוד שבה וזהו הטעם שהמלכות נק' נקבה לפי שלא נבראת בסוד היסוד לסיבה הנז' אבל אי' עילאה היא נק' עלמא דדכורא כנז' בפ' ויצא לפי שאיננה כמו המלכות כנז' גם בזה תבין טעם למה אין בנוקבא רק תרין מוחין כנז' באדרת האזינו דרצ"ו ע"א וז"ל ונהירו דתרין מוחין גליפין בה כו' לפי שהם מבחי' הנצח וההוד דז"א אבל מן היסוד דז"א נברא שיעור קומת גופה הכולל ו"ק כי גם היסוד נק' ו' זעירא ולכן ממנו נעשית גוף הנקבה בו"ק אבל בסוד היסוד שבה אין בה ו' שניה לפי שאות ו' שניה דיסוד דז"א שהוא היסוד שלו נעשית ו' ראשונות דנוקביה כנזכר וחסר ממנה ו' שני וזהו הטעם שחשק ותאות הנקבה להדבק בזכר למלאות חסרון ו' זו השניה אשר אין לה:

דרוש ב

דרוש ב' בענין הציצית:

דע כי בזוהר פרשת שלח לך בדקע"ד ע"ב אמרו כי ציצית מלשון הסתכלות כמו מציץ מן החרכים גם ציצית מלשון [יחזקאל ח' פסוק ג'] ויקחני בציצית ראשי והם בחי' השערות הנקראות ציצית וביאור ענין זה הוא כי הציצית הוא סוד אור המקיף אל כל ז"א כולו אשר עליו ארז"ל מלמד שנתעטף הקב"ה בטלית לבנה והבן זה ולפי שאור המקיף גדול

מאד ואין בנו כח להשיגו ולכן אין הקדושה חלה על הטלית עצמו כמו התפילין אבל הציציות הנמשכים ויוצאים מן הטלית הזה יש לנו בהם יותר השגה ולכך נק' תשמישי מצוה כמ"ש חז"ל:

ועתה נבאר ענין הטלית וענין הציציות דע כי מרישא דא"א נמשך חד קוצא דשערי דתליא עד רישא דז"א כנזכר באדרת נשא בדקכ"ט ע"א וקל"א ע"ב והנה הוא מאיר במוחין דז"א ומוציא הארתם לחוץ כנודע וגם בז"א נמשך מן רישיה חד קוצא דשערי ותליא עד רישא דנוקבא וקוצא דשערי דא"א הם שערות לבנות ושל ז"א הם שערות שחורות כנזכר באדרת נשא בדקמ"ח ע"ב ושם בפרשת שלח לך ביאורו דאית ציץ ואית ציצית כי ציץ הוא דכורא והוא קוצא דשערי דא"א ונקרא ציץ דכורא משום דאתפשט עד רישא דז"א דהוי דכורא אבל קוצא דשערי דז"א אקרי ציצית נקבה משום דאתפשט עד רישא דנוק' ונמצא כי ב' ציץ וציצית נקראים כך על שם ויקחני בציצית ראשי שהם בחינת השערות וגם ענין ציצית שהוא לשון הסתכלות כנ"ל הטעם הוא מפני שאלו השערות אשר בקוצא דשערי דא"א או דז"א היו נמשכים ותלוין לקבל אנפייהו דא"א או דז"א והוו מכסיין עינייהו דלא יסתכלון לא א"א בז"א ולא ז"א בנוקביה להאיר זה בזה וע"י מעשינו במצות הציצית רמינן ושדינן להו להנהו שערי באחורייהו דא"א ודז"א כי היכי דיסתכלון א"א בז"א וז"א בנוקביה ודא איהו לישנא דציץ וציצית ציץ אסתכלותא דא"א בז"א וציצית אסתכלותא דז"א בנוקביה והנה ע"י הכאת ההוא קוצא דשערי במוחין דז"א יוצא הארתם לחוץ ובולטת במצחו ונקרא ציץ דכורא והארת מוחין דרישא דנוק' הבולטת ע"י הכאת קוצא שערי דז"א נקרא ציצית נקבה:

ועתה נבאר ענין השערות דרישא דז"א דע דברישא דז"א יש שלש מיני שערות ונקרא קוצין ונימין ושערות ופשר הדבר הוא כי כבר ביארנו שיש בז"א ג' בחינות והם עיבור ראשון ויניקה ועיבור שני דגדלות והמוחין דעיבור ראשון ויניקה הם שמות של אלקים ומוחין דגדלות הם של הויות:

גם נתבאר כי בבא המוחין דגדלות בראש ז"א נדחין המוחין דקטנות למטה אלא שעכ"ז עולה הארתם למעלה מתתא לעילא ונמצא כי מכל ג' בחי' המוחין הנזכרים צומחין בראש ז"א הקוצין שהם תקיפין יוצאים ממוחין דעיבור והנימין דאינון שעיעין יתיר אינון ממוחין דזמן היניקה והשערות דאינון שעיעין יתיר מכולהו אינון ממוחין דגדלות וטעם הדבר הוא כי שער הם אותיות עשר והוא בחינת המוחין דגדלות שהם הויות דמילוים שבכל אחת יש בה י' אותיות שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גם שער הוא אותיות עשר בסוד י' אות ראשון של הוי"ה והנה השערות הנקראין קוצין שהם ממוחין דעיבור יוצאין

בתחילה ולכם הם ארוכים ונמשכים עד החזה דז"א עד רישא דנוק' נק' רחל ואח"כ בזמן היניקה צומחין שערות אחרות בין השערות הנקראין קוצין ואלו נקראין נימין אבל הם יותר קצרים ונמשכים עד הגרון דז"א עד רישא דנוק' עילאה הנקראת לאה ועיין בהקדמה ביאור אדרא האזינו בענין קשר תפילין של ראש שנלע"ד שם ואח"כ צומחין ביניהם שערות אחרות ממוחין דגדלות והם יותר קצרים מכולם ואינן נמשכים רק עד גולגלתא דרישא דז"א בלבד והם לצורך עצמו ולא לזולתו. והנה עוד שמעתי דרוש אחר ממורי ז"ל בזה כי קוצין הם נמשכין ויוצאין ממוח חכמה דז"א ונימין ממוח בינה דז"א ושערות מן הדעת דז"א הכולל חסדים וגבורות ונימא בגימ' שהוא סוד הוי"ה דס"ג ומילויה שהוא בגימ' ל"ז בהסירך אותיות הפשוטות וס"ג ול"ז הם ק' ונודע כי הוי"ה זו היא בבינה ולא שמעתי עוד בדרוש זה:

ונחזור לענין ראשון והוא כי הטלית בעצמו אשר הציצית יוצאין ממנו ונתלין בו הוא בחינת אור המקיף על כל ז"א כולו עד סיום היסוד שבו ותוך זה המקיף הגדול יש אור מקיף קטן ממנו ולכן הוא בתוכו וגם הוא מקיף את ז"א אלא שאין מקיף לו רק לג' ראשונות שלו והוא מבחינת השערות הנז' אשר סודן הוא בתחילה אור פנימי שנכנס בז"א וחוזר ועולה ממטה למעלה בראשו בבחינת שערות ומקיף סביב הראש מבחוץ ולכן אלו השערות דמוחין דגדלות דרישא דז"א הם קצרים והם זקופים מעומד ואינן כפופים ותלוים כ"א היו כפופים ותלוים כלפי מטה היה אוה"מ למטה מן הגולגולת אבל בהיותם זקופים הם מקיפין באור שלהם אל הראש עצמו דז"א. ואמנם בחינת זה המקיף הקטן הפנימי הנמשך גם מן הנימין דזמן יניקה כבר ביארנו שמתפשטין עד רישא דלאה שהוא עד גרון דז"א עצמו ובחינה היוצאת גם מן הקוצין דזמן העיבור אלו הם מתפשטין עד החזה דז"א ברישא דנוק' התחתונה הנקראת רחל ובחינה זו של הקוצין הם סוד הציציות היוצאות ונתלות מן הטלית שהוא המקיף העליון החיצון הכולל כל ראשו וגופו דז"א עד סיום היסוד שבו כנ"ל וכמה שנבאר בע"ה וזמ"ש באדרת נשא דקמ"ה ע"ב כד אתברי פרצופא דברישא דנוק' תליא חד קוצא דשערי מאחורוי דז"א ותלי עד רישא דנוק' כו':

והנה כיון שאלו ד' ציציות הם בחינת קוצא דשערי דרישא דז"א ממוחין דעיבור והם סוד א"מ השני הפנימי א"כ היה ראוי שהציציות יהיו תלויין באמצעו של הטלית במקום שמשימין אותו על הראש ולא שיהיו תלוין בקצוות הטלית הנוגעים על החזה דז"א אבל הטעם הוא כי כיון שאור המקיף הזה הוא קטן מן האחר ולכן הוא פנימי ממנו ולכן לא נתגלו ממנו אלינו אלו ד' ציציות מלמעלה אלא בסיום הטלית שהוא המקיף הגדול

החיצון ממנו המקיפו גם הוא ועוד טעם אחר כי אור המקיף העליון הנק' טלית לבנה אורו גדול מאד מאד והוא מבטל הארת המקיף הפנימי הנק' ציציות כדמיון אור הנר בפני השמש דשרגא בטיהרא מאי מהניא ואע"פ שביארנו כי אין אור הטלית מושג אלינו אשר לסיבה זו אין בו קדושה עכ"ז זהו בערכינו אנחנו אבל לא מפני זה נאמר שאין אורו מכבה ומבטל אור הציציות כנז':

עוד טעם שלישי והוא במה שנודע כי היסוד דאימא נתפשט בסוד מוח הדעת בתוך פנימיות דז"א הנה [הוא] מתפשט עד החזה דז"א בלבד ועד שם יושבים אורות החסדים והגבורות שבתוכו מכוסין ביסוד ההוא ואין אורם בוקע ויצא לחוץ להאיר באלו הציציות ובפרט כי אלו הציציות בהיותם נמשכים עד החזה דז"א הם שחורים בסוד קווצותיו תלתלים שחורות כעורב כנזכר באדרת נשא בדקל"ו ע"א שורה ג' וז"ל תנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפין רבוא ורבוא רבבן קוצא דשערי אוכמי כו' כנודע כי שערי דא"א הם חוורין ודז"א הם אוכמין ודנוק' הם אדומים כארגמן כנזכר באדרת נשא בדף קמ"א ע"ב שורה ח' וז"ל ואתערו שערי ברישאה כולהו סומקי דכלילן בגו גווני הה"ד ודלת ראשך כארגמן כו' ונמצא כי אלו הציציות הם שחורות ואינם ניכרות ונגלות עד הגיעם אל החזה דז"א ושם הוא מקום גילוי החסדים כנז' והם מאירים באלו הציציות ומלבינים אותם ואז הם ניכרים ונתגלים ולפיכך אין תליית הציציות ניכר אלא בסיום הטלית במקום החזה ועוד כי שם במקום החזה מתגלה היסוד דאבא המאיר אור גדול גם הוא באלו הציציות וע"י כך מתלבנים ומתגלים וזהו הטעם שצריך שהציציות יהיו לבנים כנודע בסוד התכלת והלבן ואם תאמר והרי הטלית הוא א"מ לכל ז"א כולו כנ"ל א"כ איך הציציות מתגלים בחזה והרי עדיין אין הטלית נפסק שם והוא מתפשט יותר למטה וי"ל כי כיון שהטלית איננו מושג אלינו כלל ואינו אלא לזכר בעלמא ולהכיר איך הציציות יוצאין ממנו ולכן אין אנו חוששין אליו וזהו הטעם שארז"ל ששיעור הטלית הזה הוא כדי שיכסה ראשו ורובו ולא יותר ושיעור זה הוא עד מקום החזה כי כיון שאין לנו השגה בו וגם שכבר הציציות נתלבנו במקום החזה ונתגלו שם לכן אין אנו חוששין אל הטלית שיכסה למטה מן החזה ודי שיהיה שיעורו עד החזה כנז' אשר זהו שיעור ראשו ורובו לפי שלמעלה מן החזה יש ה' ספי' כח"ב חסד גבורה שהוא מחצית הי"ס ויש עוד שליש העליון של ספי' הת"ת עד החזה שבו ומ"ש רז"ל שיכסה ראשו ורובו של קטן הטעם הוא לפי שאלו הציציות הם ממוחין דעיבור הנק' מוחין דקטנות ולכן תלו הדבר בקטן ולא בגדול ונמצא כפי זה שצריך להקפיד בשיעור רוחב הטלית שיקיף כל ראשו וגם כל גופו עד החזה פנים ואחור ודי בזה ונראה לע"ד ששמעתי

ממורי ז"ל כי טלית בגימ' עשר הויות דאלפין שהם בגימ' מ"ה להורות כי הוא א"מ לי"ס דז"א אשר הוא סוד מילוי אלפין דמ"ה כנודע ואני מסופק בזה ולהיות כי הציציות הם ממוחין דקטנות אשר קדמו אל המוחין דגדלות לכן צריך להקדי' ולהניח הציצית קודם התפילין ואפילו הטלית הגדול של העיטו' לסיב' הנז' הפך סברת קצת המקובלים המניחים התפילין קודם הציצית הגדול אחר שהניחו ציצית קטן ומכ"ש שאין לעשות כדברי האחרים האומרים שהתפילין קודמין לכל בחי' הציצית ומי שיעיין בס' הזוהר ימצא האמת כדברינו וא"ת מאחר שהציציות הם ממוחין דקטנות והם עיקר המצוה כי הטלית עצמו אינו אלא זכר בעלמא א"כ למה הקטן פטור מהציצית והתשו' כי אין הקוצין דמוחין דקטנות גדלים ונעשים ציציות תלוין עד החזה ועד רישא דנוק' אלא בהמשך הזמן עד אשר נכנסו המוחין דגדלות והם הולכים וגדלים מעט מעט כי הרי לסיבת קדימתם בזמן נתארך שיעור אורכן יותר מן הנימין והשערות כנ"ל:

ונשלים עתה לבאר ענין תליית הציציות בארבע כנפות הטלי' כי הנה ביארנו למעל' כי הטלית עצמו הוא אור המקיף הגדול לכל הי"ס דז"א עד סוף היסוד שלו וכבר הודעתיך כי ג' גבורות התחתונות מן הה' גבורות אשר ביסוד דז"א הם לבדם ממותקו' עם החסדים אשר שם כמבואר במקומו ולכן אין להטיל ציציות בטלית עד שירחיק ג' אצבעות בלבד מסיום שפת הטלית כלפי מעלה לפי שלמעלה ממקום זה אע"פ שנתגלו החסדי' עכ"ז עדיין לא נמתקו הגבורות וע"כ אין הציציות מתגלות אלא בג' אצבעות התחתונות שהם ענין ג' גבורות הממותקות כנז' והיותם נק' אצבעות הוא במה שהודעתיך כי אלו החסדים והגבורו' שבדע' ז"א הם מבחי' ב' הזרועות דא"א וה' אצבעות הימנים הם החסדים וה' אצבעות השמאלים הם הגבורות:

גם ארז"ל שלא יפחות מקשר גודל והוא שיעור חצי אצבע של הגודל וטעם הדבר הוא במה שהודעתיך כי סדר האצבעות כך הם גודל חסד אצבע גבורה אמה ת"ת קמיצה נצח זרת הוד והנה כאשר החסדים שנפלו ביסוד דז"א חוזרים משם לעלות בסוד אור חוזר ממטה למעלה להגדיל את ז"א כנודע הנה אז מסתלקת ההארה והמיתוק של הגבורות אמנם אין הסתלקותם שוות כי הגבור' שבגבורות חוזרת כולה ואובדת את מיתוק שלה ות"ת שבגבורות נמתקת כולה לפי שכשעולים החסדים מתמתקי' ג' גבורו' הנק' חג"ת ונמצא כי הת"ת שבהם ממותקת ב' פעמים כמו שיתבאר במקומו ולכן כולו נמתק אבל החסד שבגבורות אינו נמתק כ"א חציו לפי שלהיותו בחי' גבורה נשאר חציו התחתון בלתי מיתוק כי הוא רחוק מן החסדים אחר שעלו למעלה ולהיותו בחי' החסד שבגבורות וגם לפי שכבר נמתק בתחי' לכן חציו העליון נמתק ונמצא כי הוא ממוצע ולכן אנו

הולכין אחר המיצוע ואין אנו משערי' אלא באמצע שהוא החסד שבגבורו' ולכן לא ירחיק אלא כמלא קשר גודל שהוא חציו של גודל כי הגודל אין בו אלא ב' קשרים והגודל הוא החסד שבגבורה וממוצע שבכולן ולכן ארז"ל כי לא ירחיק מקשר גודל כלפי מעלה ולא יקרב כלפי מטה פחות משלש אצבעות ואעפ"י שג' האצבעות האלו הממותקות הם נצח והוד ות"ת כנודע והנה הם אמה וקמיצ' וזרת עכ"ז שם אצבע הוא כולל בכולן לפי שכולם הם גבורו' והגבורו' שבהם נק' אצבע כנז' ולכן כלם נק' גבורות ואצבעות על שמה. ואמנם הטעם למה אלו הג' אצבעות נמדדות ברחבן ולא באורכן ומלא קשר גודל הוא לאורכו הטע' הוא במה שהודעתיך כי הגבורות הם יורדו' בתחילה ביסוד דז"א ואח"כ יורדים שלשה החסדים המגולים וממתקין אותם וכאשר יורדין אלו החסדים יורדין אחד לאחד ולא בדרך קוים ואעפ"י שהגבורות הם שם דרך קוים אין החסדים יורדין רק אחד לאחד ולכך משערים ג' אצבעות ברוחבן זו ע"ג זו להורות מיתוקן שבדרך ירידה אבל כשהיא דרך עליה אז כולן עולות דרך הקו האמצעי ואינן נוגעין לא בקו ימין שהוא הנצח ולא בקו שמאל שהוא ההוד וטעם הדבר הוא לפי שאם היו מתפשטין ועולים דרך קוים היו מאירים גם בשתי הגבורות של נצח והוד פ"ב בדרך עליה והיה מתמעט אור החסדי' העולים ועל כן עלו דרך קו האמצעי בלבד אבל בהגיעם אל שתי הגבורות העליונות אשר לא נמתקו בתחי' אז הם מתפשטים בדרך קוים כי למתקן נמצא אין מי שיתמתק ב"פ בעליה ובירידה אלא הגבורה הנק' ת"ת בלבד. גם נמצא כי כשעולין דרך עליה אינן עולין זה ע"ג זה אלא דרך קו האמצעי בלבד ביושר ואינו עולה מן ההוד אל נצח ומן הנצח אל הת"ת ומשם לחסד והגבו' ואם הדבר היה כך היה צריך שנמדוד ג' אצבעות אלו זה ע"ג זה אבל כיון שהם עולם מעומד ביושר דרך קו אמצעי לכן אנו משערין קשר הגודל בהיותו זקוף ולא לרחבו ואעפ"י שהוא עולה דרך הקו האמצעי שהוא הת"ת ולא דרך הגודל שהוא החסד כבר ביארנו למעלה כי אנו משערים במיצוע שהוא הגודל הנק' חסד כנ"ל:

ואחר שביארנו ענין הטלית והציצית נבאר ענין העטיפה כי הנה נוק' דז"א בתחילה היא עומד' באחורי הז"א כנודע ולכן כשמתעטף האדם בטלית צריך שיאחוז בצד הימיני של הטלית בשתי הציצית שבו וישליכם לצד שמאל סביב גרונו על הכתף השמאלי לאחור כדי שיגיעו הציציו' ברישא דנוקבא העומדת שם באחו' בצד שמאל כנודע דנוק' בשמאלא אתאחדת שהם הגבורות ושתי הציציו' האחרות השמאלים ישארו תלויים דרך פניו של אדם ולא באחור וטעם לזה הוא כי הנה אלו ד' ציציות יוצאין מן ד' מוחין ולכן שתי הציציות לבדם שהם בחי' חסדים וגבורות אשר במוח הדע' ניתני' לנקבה בהיותה

בצד האחור וכאשר חוזרת פב"פ אז לוקחת גם שתי הציציו' האחרים שנשארו בפניו של האדם שהם מן החכמה והבינ' ואעפ"י שכל ד' ציציו' הם חד קוצא דשערי וכולם נמשכין דרך האחור עכ"ז להיותם בתוך הטלית שהוא האור המקיף הגדול ואלו בפנים ממנו כנודע לכן האור המקיף של הטלית הוא מוליך את אור ב' הציציות האלו דרך היקף מבחוץ סביבות ז"א וממשיכן כנגד פני ז"א ונשארים שם. גם יש אופן אחר והוא כי להיות מקום גילוי הציציות במקום שמתגלים החסדי' שהוא מן החזה ולמטה כנ"ל לכן האור שלהם בוקע דרך האמצע של ז"א ועובר בתוך גופו של ז"א ממש ויוצאים דרך הפנים. עוד יש אופן אחר והוא כי המציאות הנז' נחלק לב' לפי שהיסוד דאבא הוא באמצע גופו דז"א ונמשך בתוכו ויש ג"כ חלק אור הציציות שבוקע בתוכו ויש שמקיף וסובב אל היסוד של אבא ויוצא דרך פני הז"א והרי הם ג' בחי' וכולם נמצאים בבת אחת ולכן כאשר אנו מגיעים לו' ק"ש דשחרית ביוצר אור אנו אוחזין בד' ציציות ומשימין אותם בחזה להורות כי עתה שימשכו המוחין והחסדים למטה יאירו כולם דרך פנים וכנזכר בהגהות מיימוני בשם המדרש ע"פ כל עצמותי תאמרנה כו' וזה מש"ה תוחלת ממושכה כו' כי על הבחי' המקיפות וסובבות נאמר תוחלת ממושכה ועל האורות אשר עוברות דרך יסוד דאבא עצמו נאמר ועץ החיים תאוה באה:

והנה ענין טלית דז"א כבר נתבאר ועוד יש בחי' טלית של יעקב כנודע אצלינו ענין יעקב היוצא בפני ז"א מן החזה ולמטה וענין הטלית עצמו שלו יובן מן הטלית של ז"א הנ"ל כי גם ביעקב יש בו שערות בראשו ומהם נעשים בחי' הציציות שבו כנ"ל כי הציציות נעשים מבחי' השערות של הקטנות הנק' קוצין כנ"ל אמנם בז"א שיש לו ב' נשים מאחוריו שהם לאה ורחל צריך ג' בחי' שער הא' דמוחין דגדלות לעצמו והנימין דיניקה ללאה והקוצין דעיבור לרחל אבל יעקב אין לו רק אשה א' לבד הנקרא דור המדבר כמבואר אצלינו ולכן אין צורך לו אלא ב' בחי' שער א' לעצמו וא' לנוקביה ודע שאין להקפיד להניח סימן בטלית לשים תמיד צד א' של הטלית על הראש כמו שנוהגים האשכנזים כי אין שורש למנהג ההוא:

דרוש ג

דרוש ג' בענין הציצית וק"ש וב' מקושרים יחד וצריכין אנו לבאר תחילה ענין המוחין דז"א כדי שיובנו אלו הדרושים. הנה נתבאר אצלינו כי בז"א יש מוחין מצד אבא ומוחין מצד אימא והמוחין דמצד אבא באים מלובשים בתוך נה"י דאבא והמוחין דמצד אימא באים מלובשים תוך נה"י דאימא ואחר כך נתלבשו נה"י דאבא תוך המוחין עצמן דמצד אימא וכל הבחי' האלו מתלבשים ביחד תוך ז"א והנה המוחין דאבא נק' חכמה ובינ'

חסד וגבורה וכן המוחין של אימא נק' ג"כ כך ומהם נמשכים המוחין דז"א כי מד' מוחין דאבא נמשכין ד' מוחין אל ז"א מלובשים תוך נה"י דאבא ומד' מוחין דאימא נמשכין ד' מוחין מלובשים בנה"י דאימא. האמנם יש חילוק בין המוחין דאבא למוחין דאימא כי מוחין דאבא הם כולם בחי' שמות של הוייות במילוים. ודאימא הם שמות דאהיה במילוים אבל אין זה שאנו מדברים עתה אלא בחכמה ובינה בלבד דאבא או דאימא ואח"כ נבאר ענין ב' המוחין האחרים הנק' חסד וגבורה דאבא או דאימא וגם דע כי אין אנו מדברים עתה אלא במוחין דו"ק הנכנסים בז"א בעת ק"ש כי אח"כ בזמן הגדלות יורדין אלו המוחין בחג"ת דז"א ובאים לו מוחין אחרים לחב"ד שלו כמבואר שם בענין הק"ש וזכור ואל תשכח ענין זה:

עוד יש חילוק בין חכמה דאבא לבינה דאבא עצמו והוא כי אמת הוא ששניהם הם הויות וכנז' לפי שלעולם באבא הכל הוא בחי' הויות אבל ההפרש הוא כי חכמה דאבא הוא הוי"ה בד' אותיות אבל בינה דאבא היא הוי"ה בג' אותיות לבד והם יה"ו לפי שאע"פ שהוא בחי' אבא עכ"ז היא בינה שבו ולכן אין בה רק ג' אותיו' יה"ו להורות כי היא בגימ' אהי"ה אלא שאינה רק הוי"ה העולה בגי' אהי"ה. נמצא כי להיותה מצד אבא היא הוי"ה, ולהיותה מצד בינה היא יה"ו העול' כמנין אהיה כנז', וחכמה ובינה שבאימ' הם על דרך הנז' כי שתיהן בחי' אהי"ה אלא שחכמה דאימא היא אהיה, ובינה דאימא היא אה"י, אמנם החסדים והגבורות להיות שאינן מוחין ממש אלא מכריעין לכך אינם לא שמות הויה ולא שמות אהיה כי שתי שמות אלו אינן אלא בחכמ' ובינה בלבד כנודע, אבל החסדים והגבורות בין אותם דאבא ובין של אימא הם בחי' אחרת והוא שמו' אהו"ה הנרמז בפ' א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ כנז' בזוהר בפ' בראשית בכת"י, והחילוק שיש בין אבא לאימא הוא כי אבא הוא שם אהו"ה בין בחסדי' בין בגבורות ואין הפרש ביניהם אלא במציאות מילוי השם, אבל החסדים והגבורות דאימא הם ג' אותיות אה"ו לבד, והחילוק שיש בין החסדים להגבו' הוא במציאות מילוי השם והנה כאשר נזדווגו או"א להוציא מאלו המוחין שלהם טיפות כדי שיהיו מוחין אל ז"א נתערבו יחד כולם בתוך היסוד של אימא שהו' הרחם שלה ע"ד מה שביארנו בענין עיבור הראשון דז"א של בחי' תלת כלילן בתלת שאמרנו שנק' שם אהיה בסוד ד' בתי תפילין של ראש, וביארנו כי הטעם הוא לפי שהיו ז' בחי' של מלכים ונכללו זה בזה בעת העיבור ונמצאו שהם ג"פ ז' שהם כ"א כמנין אהיה, והנה גם בעיבור הזה של המוחין היה כך כי נכללו אלו ד' מוחין אלו באלו ונמצא כי מוח החכמה כלול מד' מוחין האחרים שהם חו"ב וחו"ג ועד"ז ג' מוחין האחרים ונמצא כי הם ד' מוחין כ"א כלול מד' מוחי' האחרים הם י"ו בחי' וכל ד'

מוחין הכלולים במוח הא' נק' כולם חכמה, וד' הכלולים במוח הב' נק' כולם בינה וכן השאר וכל זה הוא במוחין דאבא, ועד"ז ג"כ במוחין דאימא:

וזה סדר כל אלו המוחין בקיצור נמרץ מוח חכמ' דאבא כולל ד' מוחין והם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. חכמה יוד ה"י וי"ו ה"י. בינה יו"ד ה"י וא"ו ה"י. חסד יו"ד ה"א וא"ו ה"א. גבורה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה [רל"ב] מוח בינה דאבא הוא ג"כ על סדר הנז' אלא שהן מן ג' אותיות חכמה יו"ד ה"י וי"ו בינה יו"ד ה"י וא"ו. חסד יו"ד ה"א וא"ו. גבורה יו"ד ה"ה ו"ו [מקו"ם] מוח חסד דאבא הוא שם אהו"ה ע"ד המילוים הנז' אלא שהשם הד' ביודין והוא"ו שבו חסרה כזה. [תר"ו] חכמה אלף הי ויו ה"י בינה אל"ף ה"י וא"ו ה"י. חסד אלף הא ואו הא. גבורה אלף הי וו הי:

מוח גבורה דאבא הוא שם אהו"ה ג"כ וסי' מילויו הוא יהא"ה ר"ל יודין ההין אלפין ההין אלא שג' ווין הא' שבג' השמות הם חסרים והואו האחרו' שבשם הד' היא מלאה באלף, כזה. [תקע"ה] חכמה אלף ה"י ו"ו ה"י. בינה אל"ף ה"ה ו"ו ה"ה. חסד אלף ה"א ו"ו ה"א. גבורה אלף ה"ה וא"ו ה"ה וזה חשבונם כדי שלא תטעה מוח חכמה הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גימ' רל"ב. מוח בינה הם נ"ז מ"ח ט"ל מ"ב סך הכל גי' קפ"ו. מוח חסד הם קס"ג קנ"ד קל"ו קנ"ג גי' תר"ו. מוח גבורה הם קנ"ג קמ"ג קל"ה קמ"ד גימ' תקע"ה. וסך כללות כל הי"ו מוחין דאבא הם אלף תקצ"ט:

וזה סדר מוחין דאימא. מוח חכמה דאימא ד' אהיה ב' דיודין וא' דאלפין וא' דההין כזה. [תרי"ו]. חכמה אלף ה"י יו"ד ה"י. בינה אלף ה"י יו"ד ה"י. חסד אלף ה"א יו"ד ה"א, גבורה אלף ה"ה יו"ד ה"ה:

מוח בינה דאימא הם על סדר הנז' אלא שהם מן ג' אותיות אה"י כזה. [תק"ע]. חכמה אלף ה"י יו"ד. בינה אלף ה"י יו"ד. חסד אלף ה"א יו"ד גבור' אלף ה"ה יו"ד:

מוח חסד דאימא הם כדוגמת מוח חסד דאבא אלא שהם מן ג' אותיות כזה. [תקנ"ה]. מוח חכמה אלף ה"י וי"ו. מוח בינה אלף ה"י ואו. מוח חסד אלף ה"א וא"ו. מוח גבורה אלף ה"י ו"ו מוח גבורה דאימא דוגמת גבו' דאבא אלא שהיא מג' אותיו' כזה. [תקל"ד]. חכמה אלף ה"י ו"ו. בינה אלף ה"ה ו"ו. חסד אלף ה"א ו"ו. גבורה אלף ה"ה וא"ו ואכתוב חשבונם. חכמ' דאימא קס"א קס"א קמ"ג קנ"א ס"ה עולים תרי"ו. בינה דאימא קמ"ו קמ"ו קל"ז קמ"א וכולם הם תק"ע. חסד דאימא קמ"ח קל"ט ק"ל קל"ח וכולם הם תקנ"ה. גבורה דאימא קל"ח קל"ג קכ"ט קל"ד. וכולם הם תקל"ד. והנה סך כל המוחין דאבא אלף תקצ"ט, וסך כל המוחין דאימא שני אלפי' רע"ה, וסך שניהם יחד הם ג' אלפים

תתע"ד, הנה נתבאר בחי' המוחין היוצאים מן או"א לז"א בעת ק"ש אשר אח"כ נעשים בחי' מוחין לז"א לחג"ת שבו בעת תפלת י"ח כמו שיתבאר במקומו:

אבל דע כי אשר אלו המוחין נכנסין להתלבש תוך נה"י דאבא או דאימא אינם נכנסים כסדר הזה. אמנם הם מתערבין באופן אחר והוא כי הב' מוחין דחכמה וחכמה דאו"א ושני המוחין דחסדים וחסדים דאו"א כולם מתלבשים תוך נה"י דאבא באופן זה חכמה דאבא בנצח דאבא והוא מוח חכמה דז"א. וחכמה דאימא בהוד דאבא והוא מוח בינה שבז"א. וחסד דאבא ביסוד דאבא והוא מוח חסדים שבז"א וחסד דאימא ביסוד דאבא והוא מוח הגבו' שבז"א נמצא שהחכמה והחסד דאימא להיותם נקבות כאשר מתלבשי' בנה"י דאבא נקרא בינה וגבורה. וגם נמצא כי המוחין דאבא כולם חכמו' וחסדים וכולם רחמים. אבל שני המוחין דבינה ובינה דאו"א ושני המוחין דגבו' וגבו' דאו"א כולם מתלבשים תוך נה"י דאימא באופן זה. בינה דאבא בנצח דאימא והיא מוח חכמה בז"א. בינה דאימא בהוד דאימא והוא מוח בינה בז"א. גבורה דאבא ביסוד דאימא והוא מוח חסדים שבז"א. גבורה דאימא ביסוד דאימא והוא מוח גבורה שבז"א. ונמצא כי הבינה והגבורה דאבא להיותן דכורין בהתלבשם בנה"י דאימא נחשבין לבחינת חכמה וחסד, ונמצ' כי מוחין דאימא כולם בינות וגבורו' וכולם דיני'. והנה סיבת התלבשו' אלו המוחין מעורבין שלא כסדרן הוא בסוד הנז' בס"י הבן בחכמה וחכם בבינה שצריך לשתף בינה בחכמה וחכמ' בבינה ולמזגם יחד. ועוד כי בהיותם כך אין חיבור גדול מזה ובזה נמצ' איך או"א שריין כחדא דלא מתפרשן לעלמין וכ"ז נעש' ע"י זווג או"א וע"י העיבור שבתוך אימא נתערבו ונעשו כסדר הנז':

והנה במש"ל דאימא אין בה רק ג' אותיות יה"ו ית' לך מ"ש בתיקונים ובזוהר כי שם יה"ו הוא באימא וז"ל בתיקון י"ט דמ"א ע"ב דכל שמא מג' אתוון באימא איהו כו' והנה שם יה"ו הוא גימ' אהיה שהוא ג"כ באימא והוא לפי שהוא בבינה דאבא הנק' ג"כ בינ' ובפרט אחר העירוב הנז' כשנתלבשו תוך הנה"י שאמרנו כי זו הבינ' דאבא נעשית חכמה במוחין דאימא ונמצא כי שם יה"ו הוא בבינה. ויש טעם בזה לפי שנודע שסוד ד' אותיו' הוי"ה נרמזות באו"א וזו"ן ולכן אבא הכולל את כולם יש בו כל הד' אותיו' אבל אימא שאינה כוללת אלא השלשה שלמטה ממנה אין בה רק ג' אותיות ואף שיש להקשות כי כפי זה היה ראוי להיות בה ג' אותיות הו"ה לא ג' אותיות יה"ו כבר תירצתי זה במקומו. גם בזה תבין למה הוי"ה דמילוי ס"ג הוא באימא. והוא כי הנה בד' שמות יה"ו אשר בבינה דאבא שנעשית חכמה במוחין דאימא כנז' יש בהם ל"א אותיו' וה"ס שם א"ל היוצא מהוי"ה דס"ג שהם ג' יודין ואלף שיש בהוי"ה זו אשר הם שרש אל הוי"ה דס"ג

כנודע וכנרמז בפ' פינחס בר"מ רמ"ו ע"ב. והטעם הוא לפי שהיא חכמה דמוחין דאימא ולכן הג' יודין וא' שהם שרש הוי"ה דס"ג יוצאים מחכמה דאימא. גם בזה תבין כי לעולם כל הוי"ה היא באבא, וכל אהיה היא באימא, אבל כאן שהיא בינה דאבא ואח"כ נעשית חכמה דאימא לכן מכח זה לקחה וקנתה אימ' הויה דס"ג, אבל בתחלה לא היתה אלא שם של אהי"ה לבד כנודע:

אמנם שאר ל"ב דמספר הוי"ה דס"ג הם יוצאים מן בינה דאימא שיש בה ל"ב אותיות ועמהם נשלמת אימא בשם ס"ג. והרי ביארנו לך איך יש הוי"ה דס"ג באימא אעפ"י שאין בה הוי"ה אלא אהיה. והוא כי מאלו השני מוחין הראשונים שהם חו"ב נעשית בה בחי' ס"ג שלם כנז' אבל השני מוחין אחרים שהם חו"ג הם מכריעין ואינם מוחין ממש כנ"ל אבל השרש דס"ג שהוא שם א"ל יוצא מחכמה שבה שהיא הראשונ' ושאר אותיו' ס"ג שהם גי' ל"ב יוצאים מבינה דאימא שבה יש ל"ב אותיות בד' שמות אה"י במילוי כנז' וזכור כלל זה:

ובזה תבין ג"כ מ"ש בזוהר בראשית דף י"ח ע"ב ה' אלקינו ה' גוונין סתימין דלא אתחזן ואתקשרן אל מקום א' יחוד' חדא עילא' כו' יחודא עילאה שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד דא לקבל דא יקוו המים מדידו דקו ומשחתא כו' וענין זה ביארנוהו בסוד ק"ש ע"פ שמע ישראל כי אז נכנסין כל אלו המוחין בז"א במלת אחד כי הוא סוד א"ח ז"א ד' נוקביה המקבלים אלו המוחין וגם יש בו פי' אחר כי הא"ח שהוא ז"א מקבל ד' מוחין ונמצא כי גם פסוק יקוו המים ה"ס כניסת המוחין ברישא דז"א בסוד מדידו דמשחתא דקו המדה כנז' אצלינו שם. והנה אומרו אל מקום א' ירמוז כי המוח חכמה דאימא הנה הוא ד' שמות יה"ו במילואם כנ"ל והם בגי' מקום והם ל"א אותיות והם נכנסין בזו"ן הנק' אחד וזהו אל מקום אחד:

ומוח בינה דאימא יש בה ד' שמות אה"י והם בג' תק"ע שה"ס מ"ן דאימא והם נמשכין ממוח הבינה שבה וה"ס ה"ג מנצפ"ך כפולות שהם בגי' תק"ע. ומוח בינה דאבא הם בגי' תרי"ו ועם כללות הד' שמות הם בגי' כתר והוא במה שידעת כי כל כתר דז"א הוא מצד אימא כנז' בתיקונים ומוח חסד דאי' שהיא גבו' דאבא הוא גימ' תקנ"ה ועולה כמנין ג"פ א"ל במילוי והנה גבורה דאבא הוא חסד דאימא כנז' וכבר ידעת כי שם א"ל הוא בחסד. גם ג' שמות של א"ל הם בסוד אל שדי א"ל הויה א"ל אדני כנודע אצלינו בסוד בי"ע ומוח גבורה דאבא שהיא חסד דאימא הוא בגי' תקע"ה שה"ס ב"פ מנצפ"ך שהם אותיו' כפולות ונכללין החמש' בחמשה האחרים שהם יותר בחי' חסדים והרי הם תקע"ה ובזה תבין כי גם ביד ימין יש בה מנצפ"ך לפי שהם מגבורו' דאבא והם ביד ימין ובקו ימין

וכבר נתבאר ענין המוחין דז"א מצד אבא ומצד אימא אותם הנכנסי' בפסוק שמע ישראל בעת ק"ש כנ"ל:

דרוש ד

ונבאר עתה ענין הציצית דע כי הציצית הוא הארות יוצאים מאלו המוחין הנז' בסוד אור מקיף היוצא מן אוה"פ של המוחין דרך שערות ז"א כנ"ל בדרושים הקודמים בענין הציצית כי סודו הוא אור מקיף וכל מ"ש בענין הציצית בדרוש הזה הוא בבחי' אור מקיף ואל תטעה עם היות שאנו מבארים דרך סתם והטעם הוא כי כל מה שיש במוחים הפנימים הוא ממש כך במוחין דאור מקיף דרך השערות בסוד ציציו' כנ"ל:

ודע כי ב' מיני ציציו' הם התכלת והלבן ר"ל כי בזמן שב"ה קיים היה חוט תכלת עם הלבן ובזמה"ז לא יש כי אם לבן. והענין הוא כי כבר נתבאר ב' מיני בחי' מוחין יש בז"א אם מצד אבא אם מצד אימא אמנם המוחין דמצד אבא אין לנו עתה עסק בהם לפי שהאור היוצא מהם הוא סוד הציץ של כ"ג שהוא ממוחין דאבא ולכן נקרא ציץ דכורא כנז' בפ' שלח לך דף קע"ד ב' בר"מ וע"ש. אבל הציצית הוא ממוחין דאימא ולכן נקרא ציצית בלשון נקבה וזהו הטעם שציץ של כ"ג היה נתון למעלה מן התפילין ולמטה מן המצנפת והטעם הוא כי גם התפילין הם אורות מוחין דאימא כנז"ל אבל הציץ הוא ממוחין דאבא וזהו הטעם שהיה מפותח על הציץ קדש לה' כמו שידעת שכל קדש הוא באבא בסוד קדש לי כל בכור. ונודע כי כל קדושה היא בסוד המוחין ובפרט באלו מוחין דאבא וגם במה שהודעתיך באד"ר דקכ"ח ע"ב בענין ת' אלפי רבוא עלמין דאתפשטו מחוורא דרישא דא"א כי אבא הוא הוי"ה דע"ב דיודין ובה ד' יודין וכל יו"ד כלולה מק' וה"ס ק"ש ועם הד' יודין עצמן הרי קדש, והיה אור המוחין דאבא בוקע משני צדדי האזנים ובמצח, אור החכמה וחסד מצד ימין. ואור בינה וגבורה מצד שמאל, והיו האורות מתפשטין בכל המצח ונלע"ד כי שם ההויה הכתוב בו היה ג"כ עד"ז י"ה מצד זה ו"ה מצד זה ואמנם אני מסופק במה ששמעתי ממורי ז"ל אם הציץ היוצא ממוחין דאבא הוא ע"ד תפילין היוצאים ממוחין דאימ' וכפי זה היו ג"כ בחי' ציציו' יוצאין מן מוחין דאבא כמו שיוצאי' ג"כ ציציו' ממוחין דאימא או אם נאמר דממוחין דאבא לא היו יוצאים רק אורות הציץ לבד וצ"ע:

ונבאר ענין הציציו' כי הנה נת"ל כי שני מיני ציציו' הם הא' מלבן ותכלת כמו שהיה בזמן שבהמ"ק קיים והב' כולו לבן כמו שאנו נוהגים עתה בזמן הזה והנה שני בחי' אלו של הציציו' שניהם ממוחין דאימא לבד לא מאבא אלא שהציציות דתכל' ולבן הוא יוצא ממוח חכמה דאימא אשר בתחלה היתה בינה דאבא כנ"ל ולכן היה נוהג בזמן

שב"ה קיים אבל ציצית הלבן שאנו נוהגים בו היום הוא מד' מוחין הכלולים בבינה דאימא שהיא עצמה בינה דאימא בתחילה וזהו הטעם שאין לנו תכלת בזמן הזה והרי נתבאר לך ענין הד' ציציות שהם מוח א'. וגם אמרנו שהם ד' מוחין כנז"ל בדרוש שקדם לזה והכל א' כי הם ד' מוחין הכלולים במוח בינ' דמצד אימא כנז' האמנם משני מוחין דחו"ג אין ציציות בפני עצמן כי אינן סוד מוחין אלא בחינת מכריעין ולכך נטפלין להם כמשי"ת לקמן:

ונבאר תחילה ענין הציציות שהיו נוהגים בזמן שביהמ"ק קיים מתכלת ולבן היוצאין ממוח חכמה דאימא שהית' תחילה בינה דאבא והנה בחכמה זו דאימא יש בה ד' שמות יה ו וכנגדם הם ארבע ציציות בארבע כנפות הטלית ובאלו הארבע שמות יש א"ל אותיו' לפי שג' שמות הראשונים כל אחד יש בו ח' אותיות כנגד שמונה חוטין שבכל כנף אבל השם האחרון דמילוי ההין אין בו אלא ז' אותיו' ולכן היו ז' חוטי לבן ואחד של תכלת משלים לח' חוטין. והענין הוא כי השם הד' ה"ס מילוי ההין וכל ההין הם במלכות וגם בחי' התכלת הוא מלכות כנודע אשר ה"ס הה' אחרונ' דהויה החסיר' משם יה"ו וכדי להשלים חשבון הל"ב חוטין אנו לוקחים את המל' שהיא התכלת עמהן כדי להשלימן אבל כפ"ז לא היה צריך להיות התכלת אלא חוט בכנף רביעי ולא בכל ציציות מהד' אבל הענין הוא כי עיקר הבחי' המשלמת לל"ב חוטין הוא בכנף רביעי שהוא במילוי ההין שה"ס הנקב' כנ"ל אלא שגם בשאר ג' ציציו' אנו מניחים בהם תכלת דרך רמז בלבד יען כי הם דכורין ואינן צריכין אליו והנה אף בזה הכנף הד' אין אנו לוקחים המלכו' עצמה שא"כ היתה הוי"ה שלימה והרי אין כאן אלא שלש אותיו' יה"ו בלבד אבל מה שאנו לוקחין הוא המילוי שלה בלבד והענין הוא כי מן הה"א אחרונה של ההוי"ה הכוללת או"א וזו"ן יוצאת הוי"ה א' במילוי ההין הרומזת במלכות וכשנקח אותיו' מילוי המילוי של ההויה ההיא יהיו כ"ג אותיות כמנין חוט כזה יו"ד ו"ו דל"ת ה"ה ה"ה וא"ו וא"ו ה"ה ה"ה וזהו סוד החוט החסר ממנין הל"ב חוטין כנ"ל ואנו משלימין אותו ע"י המילוי הזה בסוד התכלת והנה בפסוק לא נזכר חוט אלא פתיל תכלת והוא לרמוז כי בסוד המלכות הנקרא פתיל תכלת היא ג"כ כלולה מעשר כנודע ונמצא כי יש בה עשרה הויות דההין שכל הויה בגימ' ב"ן ועשרה פעמים ב"ן הם בגימ' פתיל ובזה ית' לך ענין התכלת כי יש מאמרים בזוהר ובתיקונים שנראין דפליגי אהדדי וכולם הם אמת כי התכלת הוא בג' מקומות וכולם א' והוא כי הלא הוא בחי' המל' שבחכמ' דאימא הנק' בתחילה בינה דאבא וכנגד ט"ל אותיות שיש בארבע שמות אלו דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הם ט"ל כריכות שבציצית שהם י"ג חוליות:

והנה מן החו"ג של המוחין דאימא אינם יוצאין ציציות בפני עצמן כי הם נכללין בשני המוחין העליונים וזהו הטעם שצריך שיהיו החוטין כפולים ושזורים ודבר זה הוא לעיכובא כי הם בחי' חו"ג אשר אינם נחשבים למוחין בפני עצמן אבל נכללין בעליונים ולהורות זה צריך להיותם כפולים ושזורים יחד. האמנם באלו הציציות של התכלת שבזמן בהמ"ק אשר אינם אלא ממוח חכמ' דאימא ומוח חסדים אשר למטה מהם בדעת הם נכללים בציציות התכלת (והלבן) והנה הם ל"ב חוטים אחרים שהם כנגד ל"ב אותיות שיש בד' שמות אהו"ה שבמוח החסד דאימא שהיה נק' תחילה גבורה דאבא כנ"ל ואלו הל"ב דחסדים נכללים עם הל"ב דחכמ' דאימא ונעשים ל"ב חוטים שזורין יחד והבן זה והנה ע"י היות ל"ב חוטין באלו החסדים היה בנו כח להשלים גם את הציציות דחכמ' דאימא לל"ב חוטין עם התכלת שאם לא כן לא היה בנו כח להוסיף החוט ההוא החסר למעלה:

ונבאר עתה הציציות שאנו נוהגים בזמן הזה שהם לבן בלתי תכלת כי אמת הוא שאף בזמן הזה אין אור חכמ' דאי' נפסק מלהאיר ולצאת בסוד הציציות הנז' עם התכלת אלא שאין לנו עתה כח שיעשה הדבר ההוא על ידינו אבל ודאי הוא שג"כ הוא יוצא בהתלבשותו בציצית היוצא ממוח בינה דאימא וא"כ כפי זה מוכרח הוא שיהיה הציצית דחכמה דאימ' רמוז בציצית דבינ' דאי' כמשי"ת למטה בע"ה. והנה כדוגמת מה שנתבאר בציציות היוצאים מחכמה דאימא כך הוא ממש בציציות היוצאים מד' מוחין הכלולין במוח בינה דאימא לפי שאין בנו כח עתה רק עד מח בינ' דאימא ולא יותר והחילוק שביניהם הוא כי שם היה חסר חוט א' להשלימן לל"ב ולכן הניחו בו חוט של תכלת שהיא המלכות לחברה עמהם כנ"ל אבל בבינה דאימא יש ל"ב אותיות שלימות בד' שמות שבהם כנגד ל"ב חוטין וכולו לבן כי אין צורך אל תכלת שהוא מלכות להשלימם ובזה תבין איך גם בזה"ז שאין לנו תכלת אין התכלת מעכב את הלבן כנז' במשנה והלבן לבדו הוא מצוה גמורה מה"ת והוא כי להיות שהם ב' מיני ציציות א' מחכמה דאימא וא' מבינה דאי' ולכן התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכל' ואלו הכל היה בבחי' א' היה ראוי שהלבן היה מעכב את התכלת והתכלת את הלבן. עוד יש חי' אחר כי בטלית של תכלת היו החוטין השזורין והכפולין מבחי' החסדים דאימא הנכפלות והנכללות עם חוט החכמ' דאימא כנ"ל אבל בטלית הלבן שלנו החוטין השזורים והכפולים הם בחי' הגבורות דאימא הנכללות בחוטי בינה דאימא ע"ד הנ"ל ממש:

ועתה נבאר מש"ל כי אף בזה"ז יוצא האור של מוח החכמ' דאימ' בסוד ציציות בהתלבשות ציצית בינה דאימא אלא שאינו על ידינו וא"כ מוכרח הוא שיהיה נרמז ציצית חכמה בציצית בינה דאימ' והענין הוא כמש"ל כי המוחין דז"א נקרא חיים שהם חיי המלך כמבואר אצלינו בסוד התפילין ושני המוחין האלו שהם חו"ב דאימ' נק' שנות חיים כי עיקר שם חיים הוא בחו"ב ולא בדעת. וגם נק' שנות כי השמות שלהם הם בגימ' שנות:

והנה כל הארות אלו המוחין אינם יוצאים בגלוי תוך ז"א אלא מן החזה ולמטה אחר כלות יסוד דאימא וכולם עוברים בתוכו ויוצאין לחוץ וכבר הודעתיך שהיסוד נק' יוסף העולה בגימ' קנ"ו והענין הוא כי יסוד דאימא לוקח קנ"ו אורות מאלו המוחין ושאר האורות יוצאין מתוכו לחוץ בגופא דז"א ואם תסיר קנ"ו משנו"ת ישארו ת"ר כמנין ציצית ונמצא כי מספר האורות היוצאים מיסוד דאימא הנעשים ציצית הם ת"ר אורות כמספ' ציצית וזכור ואל תשכח מה שהקדמתי לך לעיל בתחילת הדרוש כי כל דרושינו זה הוא בסוד אוה"מ מלבד שה"ס הציצית אשר הוא כדמיון מה שיש באוה"פ ודע כי זה שכתבתי לך כי היסוד הלוקח קנ"ו אורות הוא היסוד דאימא זהו מה שכתבתי מדברי מורי ז"ל. וגם הבנתי מדבריו הבנה אחרת והיא יותר אמיתית בעיני והוא מה שהודעתיך במ"א שזווג הנעשה בתפלת המנחה הוא מישראל עם לאה אשר אינני מתפשטת רק עד החזה דז"א ושם בחזה ההוא יש בחי' יסוד אשר בו מזדווג ישראל עם לאה הנז' ושם ביארנו עניינו והנה גם היסוד הזה ראוי לקרותו יוסף ג"כ כי הנה הוא יסוד דכורא וגם כי יוסף עצמו שהוא בחי' יסוד למטה הוא העולה למעל' בסוד הזווג הנז' כמ"ש בפרשת פקודי דהיכלות כי יוסף איהו לתתא ואיהו לעילא וזה היסוד הוא הלוקח קנ"ו אורות לצורך זווג לאה והשאר הם נעשים בחי' הציציות כנז' ולכן אין הציציות נתלים אלא מן החזה ולמטה כנ"ל בדרוש שקודם לזה וע"ש:

והנה לפי שהן נמשכין דרך היסוד דאימא אשר נודע כי הוא שם אהיה במילוי ההין והוא בגימ' כנף עם הכולל וז"ש מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק כנף שהיא אהיה דההין גם אפשר לומר כי גם כל הג' אחרונות שבה שהם נה"י יש בהם שם א' של אהיה דההין כמבו' אצלינו כי בהיותם באימא עצמה יש שם אהיה דיודין בג"ר שבה ואהיה דאלפין בג' אמצעיות שבה ודההין בג' אחרונות שבה והנה כשנכנסים נה"י שבה בז"א אז נעשה מהן פרצוף א' שלם מי"ס ואז נעשה אהיה דיודין בנצח ודאלפין בהוד וההין ביסוד ואם כך הוא נמצא כי הד' מוחין לוקחין מהארת לבוש הבינה אשר להם והם ד' אהיה דההין שה"ס ד' כנפות הטלית ובבחי' ראשונה שאין אהיה דההין אלא ביסוד עכ"ז

בעוברם דרך שם לוקחים ההארה משם והוא בסוד אהיה דההין והם ד' כנפות ארבע פעמים כנף. והנה גם בסוד זה המלבוש הנק' כנף הוא ג"כ מורה על שם ציצית כי ד"פ כנף הם בגימ' ציצית. והנה אחר צאתם לחוץ אע"פ שכולם לקחו הארה מאהיה דההין הנז' עכ"ז מציאותן של עצמן לא נתבטלה והוא כי נודע כי בחו"ב חו"ג דמוחין דאבא יש בהם ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וכנגדם באימא הם ד' אהיה במילואם ב' הראשונים ביודין והג' דאלפין והד' בההין וא"כ אלו הד' מוחין היוצאין הם ד' בחי' אלו של אהיה. והנה ב' הציציות מהם הם כלפי פנים דז"א ושני הציציות מהם הם כלפי אחו' דז"א ושני הציציות שהם כלפי אחוריו הם לצורך נוק' דז"א ושל כלפי פניו הם לצורך יעקב והענין הוא כי הד' אהיה אלו הם בגי' יתר"ו ואם תסיר מהם י"ו אותיות הפשוטות ישאר ת"ר כמנין ציצית הרי כמה פעמים רמזנו ענין הציצית:

ועתה נבאר ענין הי"ו אותיות הנז' מה נעשה בהם בהסירנו אותם כנז' והוא כי השני אהיה דיודין הם מצד פני' והם ליעקב שהם גימ' שכ"ב כי הוא בחי' טפת הזכר ולכן נרמז בלשון שכיבה ושני אהיה דאלפין ודההין הם לרחל מצד אחורי הז"א והם בגי' רצ"ה עם הכולל וכשתסיר מהם ח' אותיות הפשוטו' כנז' ישארו רפ"ז שהוא רפ"ו ע"ה וה"ס פרו ורבו כי בכח אלו הנקבה פרה ורבה וה"ס מנצפך העולה פר"ו עם הכולל והנה אם תצרף ח' אותיות הנז' עם שכ"ב הנז' של יעקב ועם ח' אותיות אחרות הפשוטות של שני אהיה דיודין דיעקב יהיו כולם גי' וישכב וז"ס מש"ה וישכב עמה בלילה ההוא כי אלו שני אהיה הנז' נותנן אליה בעת שוכבו עם הנקבה והוא ג"כ סוד וי"ש כ"ב שהם כ"ב אותוון כי הה' אותיות מנצפ"ך הכפולות כבר לקחתם רחל ובזה לא פליג עם מש"ל בדרוש אחר בענין הציצית שאמרנו כי כל הד' ציצית הם לרחל וב' דרושים אלו מכוונים אל האמת כי בתחי' לוקחת רחל ב' ויעק' ב' אח"כ בעת הזווג שחוזרו' פב"פ אז ניתנים אליה כל הד' הנז':

דרוש ה

ענין הציצית והתפילין וההפרש אשר ביניהם כבר הודעתיך כי הציצית הוא בחי' אוה"מ אל ז"א וזהו בשני מציאות הא' הוא בזמן היותו בסוד העיבור תוך אימא עילאה והשני הוא בזמן היניקה וענין זה איננו חסר לעולם לפי כי שני בחי' אלו דעיבור ויניקה אינן חסרים אפי' לבחי' העולמות אחר החרבן ויש להם אור מקיף אפי' בבחי' העולמות אבל התפילין הוא אור מקיף מבחי' זמן הג' דז"א הנק' גדלות דמוחין והוא יותר גדול ומעולה מבחי' הציצית וענין זה לאחר החורבן חסר לעולמות החיצונים כנודע כי אחר החורבן אין זווג אלא לבחי' הנשמו' שהם פנימיות העולמות ואין זווג לבחינת העולמות בימי

החול שאז נאמר הן אראלם צעקו חוצה כי המלאכים הם חיצו' בבחי' העולמו' ואין להם זווג בימי החול. ובזה תבין למה צריך ללבוש הציצית קוד' התפילין לפי שהציצית הוא בחי' אוה"מ לב' בחי' הראשונות שהם עיבור ויניק' אשר כנגדם הם ד' כנפות ציצית קטן כנגד עיבור וטלית גדול כנגד יניקה ואין טלית ג' כנגד הגדלות של המוחין ולכן אח"כ מניחין התפילין שהם כנגד זמן הגדלות של המוחין גם בזה תבין טעם למה צריך שהטלית יכסה על התפילין והוא לפי שהציצית הוא כנגד העולמות החיצונית והתפילין כנגד אור מקיף של בחי' הנשמו' שהם פנימיות העולמות ולכן הציצית החיצון יכסה על מקום התפי' שהם הפנימיות גם בזה תבין טעם איך גדולה קדושת התפילין מקדושת הטלית ואמנם ענין הציצית הוא זה וכתיב ויטע אשל בבאר שבע כי אברהם שהוא סוד מימי החסד גורמין להצמיח שערות הראש שהם דמיון אשלים ואילנות ויש ג' מיני שערות אדו' שחור לבן ר"ת אש"ל:

והנה שערות רישא דנוק' דז"א הם אדומים כמ"ש ודלת ראשך כארגמן. ודז"א הם שחורות כמ"ש קצוותיו תלתלי' שחורות כעורב ודא"א הם לבנות כמ"ש לבושיה כתלג חוור ושער ראשיה כעמר נקי. והנה ענין השערות דז"א ה"ס הציצית כמו שית' כבר ידעת כי קוצא חד דשערי יש ברישא דא"א נגיד עד רישא דז"א ומכה ובטש במוחין דז"א שהם כפולים מצד אבא ומצד אימ' כנודע ומוציא הארתם לחוץ ומן ההארה היוצ' ממוחין דמצד אבא נעשה בחי' הציץ של כ"ג וזהו ציץ דכורא ולכן לוקחו ז"א לעצמו והאר' היוצאת ממוחין דמצד אימא נעשה הציצית נוקב' ולכן ג"כ נותנו ז"א לנוק' כמשי"ת נמצא כי ציץ וציצית הוא מאות צ' של צלם דאבא וצלם דאימ'. והנה ענין הציצית ה"ס הארה עליונה של ל' דצלם שנעש' אור מקיף לז"א והוא סוד בחי' הטלית. אמר הכותב חיים הנה פליג דידיה אדידי' בתחי' אמר שהוא צ' דצלם ולבתר קאמר שהוא בלמד דצלם:

והנה ענין המקיף הזה כבר ידעת עניינו כי אוה"מ היוצא משערות אריך שהוא כתר הם מקיפין לו לעצמו וכן החכמה המקיף שלה הוא לעצמה אבל אוה"מ דבינה הנק' פום ממלל רברבן משם יוצא אור מקיף לו"ק תחתונות והנה מקיף ז"א הוא הטלית וצריך לבאר למה הציצית נקרא תשמישי מצוה והתפילין תשמישי קדושה והענין כי הציצית נק' תשמישי מצוה לפי שהם מאירים אל הנוק' דז"א הנק' מצוה אבל התפילין הם נק' תשמישי קדושה לפי שהם בחי' אור מקיף אל המוחין דז"א הנק' קדושה והנה שערות רישא דז"א יש בהם ג' בחי' ואלו הם קוצים ממוח הדעת וז"ש קווצותיו תלתלי' כי הקוצים הם מי' שמות אלקים שבדעת ה"ג וה"ח מבחי' הקטנות כנודע כנ"ל כי הציצית אינו מן הגדלות והנה עשרה פעמים אלקי' הם גי' ת"ל ת"ל. ת"ל חסדים ות"ל גבורות ועם ן'

אותיות שבהם עשרה פעמים ה' הרי ן' הרי תלתלים. והנימין הם ממוח הבינה והשערות הם ממוח החכמה ודע כי השערות הם קטנים והם אור מקיף לז"א עצמו והנימין הם בינונים והם אור מקיף ללאה והקוצים הם ארוכי' והם אור מקיף לרחל. ודע כי השערות למעלה הם שחורים לפי שהחסד' הם מכוסים תוך יסוד אימא וגם להיותם מבחי' מוחין דקטנות דאלקים שהם דינים אבל כאשר נמשכים מן החזה ולמטה ומתגלי' אז מתלבני' חוטי הציצית כנודע שהם שחורים כי ה"ס דינים דדכור' קשין ברישא ונייחין בסופה וגם כי אח"כ בבא מוחין דגדלות נבקע היסוד דאימא שבמקום החזה ויוצא הארה משם ומאיר ומלבין חוטי הציציות השחורות שבבחי' הקטנות ולטעם זה צריך ליקח ולקבץ כל הד' ציציות בעת הק"ש וישימם כנגד החזה והלב כי שם מקום גילוי הארת החסדים דגדלות כדי שיתלבנו הציציות ויתמתקו הדינים שבהם ואמנם הם ח' חוטין לפי שכיון שהחוטים הם השערות היוצאות מן מוחין דקטנות והנה בדעת דז"א יש בו מצד אבא ב' אלקים שהן ארבע וכן בדעת דמצד אימא יש בו ב' אלקים שהן ארבע סך הכל ח' אלקים. אמר הכותב חיים נלע"ד שטעה השומע וכן צ"ל שהם ד' מוחין דמצד אבא וארבע דמצד אימא וכולם בחי' אלקים וכן עד"ז יש בו ד' מוחין דמצד אבא שהם ד' יה"ו במילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וד' אחרים מצד אימא שהם ד' אה"י ב' דיודין וא' דאלפין וא' דההין וכולם מבחי' מוחין דגדלות ולכן היו ח' חוטין ג"כ ומ"ש רז"ל שנקב הציצית בטלית לא יפחות מקומו משיעור קשר גודל הטעם הוא לפי שכשנכנסים הנ"ה דאימא בתוך ז"א אינו נכנס רק ב' פרקים שבהם לבד וכשבוקע ירד השפע וחוזר לאחוריו וחוזר ומסתלק מן אלו ב' פרקים שנכנסו תחילה והיו בלתי הארה כלל אבל בפרקים השניים לא נסתלק מהם השפע והאור לגמרי כי עדיין נשאר בהם קצת רשימו של הארה ולכן שם במקו' ההוא שיש בו קצת רושם הארה צריך לעשות נקב הציצית כדי שיהיה להם קצת הארה ע"כ:

דרוש ו

ועתה נבאר קצת דקדוקים שיש בענין הציצית וגם מנהגי מורי ז"ל הנה ט"ל כריכות שיש בציצית הם בחי' ט"ל אותיות שיש באהיה דההין בפשוט ומלוי ומילוי המילוי לפי שסוד הציצית הוא באהיה דההין העולה כנף כנ"ל ולכן נבאר ענין עשי' הציצית כפי מנהג מורי ז"ל הנה צריך הציצית לעשותו שליש א' גדיל וב' שלישי ענף והטעם הוא לפי שכיון שהציצית לצורך הנקב' והנה מקומה הוא בחזה דז"א שהוא בסוף שליש העליון דתפארת שבו וכנגדו יעשה שליש א' גדיל. וכנגד שני שלישי' התחתונים דת"ת אשר שם היא הנוק' יעשה שם שני שלישי ענף. ואמנם הגדיל יעשהו חוליות חוליות כל חוליא מג' כריכות ובתחי' יקשור שני קשרים סמוך לכנף ויכרוך ז' כריכות ויקשור ב' קשרים

אחרים ויכרוך ח' כריכות ויקשור ב' קשרי' אחרים ויכרוך י"א כריכות אח"כ יקשור ב' קשרים אחרים ויכרוך י"ג כריכות ויקשור ב' קשרים אחרים והרי הם ט"ל כריכות כמנין ט"ל אותיות אהיה דההין כנ"ל כמספר ידוד אחד. ובענין קשיר' ראשי כל חוט וחוט של הציצית כדי שלא יתפרדו משזירתן ראיתי למורי ז"ל שלא היה מוחה בזה אף כי יש בזה מפקפקין ואדרבה נ"ל שהיה חפץ בקשירת ראשיהם:

גם ראיתי למורי ז"ל שבציצית קטן היה עושה שני נקבים סמוכים זל"ז כעין נקו' צירי בכל כנף מד' כנפות הטלית והיה מוציא חוטי הציצית דרך שני הנקבים ההם באופן שיהיו שני קצוות חוטי הציציו' מתגלי' בצד א' החיצון וסברא זו הביאה בספר האגור אבל מורי ז"ל לא היה עושה כן אלא בציצית קטן ולא בגדול גם צריך לכסות התפילין שבראש בטלית כנז' אצלינו טעם הדבר לעיל ובענין שנהגו להתעטף בטלית גדול בליל יוה"כ יתבאר ג"כ זה ע"ש ובענין הטלית הגדול נודע ענין עטיפת הראש משא"כ בטלית קטן. אבל מורי ז"ל כשהיה לובש טלית קטן ביום וכשהיה יוצא מבית המרחץ או מבית הטביל' וכיוצ' בזה היה נוהג לעטף ראשו בו ממש והיה מברך להתעטף בציצית ואח"כ היה שומטו מעל ראשו ומורידו על שני כתיפיו כדרך לבישתו גם ראיתי למורי ז"ל שהיה מברך להתעטף בציצית כשהיה בבית הטבילה כנז'. גם הטלית קטן היה לובשו למטה משאר מלבושיו ע"ג חלוקו שלא כאותם המתייהרים ללבשו ע"כ בגדיו וטעו' גדול הוא בידם הפך האמת גם לא היה מסיר תפילין וטלית עד שהיה גומר כל התפילה ועלינו לשבח וע"כ נקוה לך כו' והנה בענין הטלי' קטן צריך שתדע מה שית"ל בסדר עליית התפילה של שחרית דחול איך עולים העולמות ושם נת' כי ציצית קטן הוא בחיצו' היצירה ולא בפנימיות ובמקום אחר אנו מוצאין כי ציצית קטן הוא בעשי' והענין הוא [כי] הציצית קטן הוא בהיותו בבחי' הקטנות דעיבור ראשון דג' כלילן בג' וזה עצמו ה"ס העשיה והענין הוא כי אז אין בז"א אלא סוד העשיה אבל הטלית גדול הוא בסוד היצירה דגדלות ממש ונמצ' כי טלית קטן הוא ביצירה בהיות' בקטנות שהיא סוד העשיה:

דרוש ז

בכוונת האדם בעת שמתעטף בציצית ובו יתבאר ד' כוונות שיש בד' מצות הרמוזות בד' אותיו' של הויה ואלו הם תפילה וציצית ותפילין וק"ש דע כי ד' כוונות יש בד' מצות הרמוזות בד' אותיות הויה וטוב הוא לכוין בהם תמיד באופן שנבאר הנה לפעמים האדם מבטל א' מד' מצות הנז' בשוגג או אפי' במזיד וארבעתן הם מ"ע מן התורה וכאשר האדם איזה פעם מתבטל מלהתפלל ביטל מ"ע שנאמר ועבדתם את ה' אלקיכם זו תפלה והעובר על מצוה זו פוגם בה' אחרונה של הויה והמבטל מצות ציצית פוגם באות ו' של

הויה והמבטל מצות תפילין פוגם בה' ראשונה של הויה והמבטל ק"ש פוגם באות י' של ההויה הרי ארבעתן כסדרן מלמטה למעלה וכדי לתקן הפגמי' הנז' צריך האדם לייחד ד' יחודים אלו שנזכיר כל יחוד כפי הפגם שכנגדו וזה סדרן מלמעלה למטה. כנגד פגם היוד דביטול ק"ש תכוין כשאתה קורא ק"ש ביחוד זה והוא שתכוין לעשות הויה באופן זה תחילה תקח אות ה' אחרונה לבדה לרמוז אל המלכות המתעוררת תחילה ואח"כ תחבר הה' הנז' עם אות הו' לרמוז אל התחברות המלכות עם ז"א ואחר שנתחברו להעלות מ"ן למעלה לאו"א אז תחבר שני אותיות י"ה זו עם זו לרמוז אל חיבור או"א ותכוין כי חיבור זה הוא בגי' א"ל בזה האופן ה' ה"ו י"ה הם בגי' א"ל וה"ס שם ייא"י היוצא משם ס"ג כמשי"ת לקמן בכונת מלת אחד דפסו' שמע ישראל. וכנגד פגם ה' ראשונה בביטל מצות תפילין תיחד זה היחוד שהוא בהא ראשונה באופן זה תחילה תחבר ב' אותיות י"ה שהם או"א שרוצים להזדווג לתת מוחין לזו"ן ואח"כ עולה ה' אחרונה ומתחברת עם ו' שה"ס התחברות זו"ן כדי להעלות מ"ן אל או"א שנתחברו כנזכר ואח"כ יורדת ה' עילאה ומתחברת עם אות ו' שהוא ענין כניסת נה"י דאימא תוך ז"א לעשות לו מוחין ועי"כ יוצאי' התפילין כמשי"ת לקמן ותכוין כי חיבור זה הוא גי' הבל שהוא מילוי שם ס"ג לפי שאימא היא הויה דס"ג והיא הגורמת להוציא תפילין כנז' בתיקונים דאימא על ברא נעשית בחי' תפילין והוא באופן זה י"ה ה"ו ה"ו בגי' ל"ז שהוא הב"ל וכנגד פגם ו' של ההויה בביטול מצות הציצית תיחד יחוד זה ותכוון לחבר י"ה שהם או"א עם ו' שהוא ז"א הנעשה לו אור מקיף שהוא הטלית ואח"כ תחבר אות ו' עם ה' אחרונה והוא רמז שנותן הז"א לנוקבא בחי' אותם הציציות הנוטפין עליו כנז' בדרושי' שקדמו ותכוין כי חיבור זה הוא גי' ל"ב והוא באופן זה יה"ו ו"ה הרי ל"ב לרמוז אל הל"ב ציציות כנגד ל"ב נתיבות חכמה. וכנגד פגם ה' אחרונ' בביטול מצות התפלה תיחד זה היחוד ותכוין בתחי' להעלות אות ו' עם ה' ראשו' ואח"כ עולי' יחד אות ה' ראשונה ואות ו' אל אות י' ומתחברין שלשתן ואח"כ נקשרת אות ה' אחרונ' עם שלשה אותיות הנז' ותכוין כי חיבור זה עולה גי' ח"ן בזה האופן ו"ה וה"י ה"ו ה"י. והנה מקום כונות אלו היחודים תכוין בהם כל יחוד במקומו כיצד כשתאמר ק"ש דשחרית או דערבית כי אלו הם בלבד מ"ע קודם שיתחיל ק"ש יכוין ביחוד שלו וכנ"ל וכשיניח תפילין יכוין ביחוד שלו וכשיתעטף בציצית יכוין ביחוד שלו וכשיתפלל תפילת י"ח שהיא ג"כ מ"ע ערב ובקר וצהרים יכוין ביחוד שלו אחר שיאמר פסו' ה' שפתי תפתח קודם שיתחיל ברכת אבות ואמנם גם בעת שכבך על מיטתך בלילה כאשר תאמר וידוי כנז' אצלינו במקומו באמרך אם חטאתי לפניך ופגמתי באות י' ראשונה של הויה כו' אז תכוין על ביטול ק"ש ותכוין אל יחוד שלו

וכן בשאר ד' אותיות גם כשתברך להתעטף בציצית תכוין בר"ת שהם ל"ב חוטי הציציות וה"ס ל"ב נתיבו' חכמה ודע כי האדם צריך להסתכל בציציות בכל שעה ורגע כמש"ה וראית' אותו והוא תועלת גדול לנשמה שלא יזדמן חטא לידו אם יזהר בכך וגם ישיג תועלת גדול אבל בכונת ההסתכלו' יש ב' כונות כי המסתכל בהם בעת תפלת שחרית בק"ש דהיינו כשאומר פרשת ציצית צריך לכוין באופן אחר וכמו שנבאר שם במקומ' בע"ה אבל המסתכל בהם שלא בזמן התפילה צריך לכוין כונה אחרת שנבארה בע"ה שם במקומה והיא זו. דע כי צריך להסתכל בהם ב"פ זא"ז ומה שצריך לכוין הוא זה כי הנה עין גי' ק"ל והוא בחי' רבוע שם מ"ה כזה יו"ד יו"ד ה"א יו"ד ה"א וא"ו יוד ה"א וא"ו ה"א ובעת שהוא מסתכל יכוין כי הכנף הוא סוד אהיה דמילוי ההין וכשתסיר ממנו הפשוט ישארו אותיות המילוי בגי' ק"ל כמספר עין כנז' וכאשר יסתכל ב"פ רצופות יהיו ב"פ ק"ל שהם ב"פ עין והם בגי' ר"ס וז"ס וירא ה' כי סר לראות כי ע"י ס"ר הנז' הוא הראות ותכוין אל עשרה הויות פשטות של החו"ג שעולים בגי' ס"ר ואח"כ תכוין אל שאר הכונות הנ"ל בדרוש זה אם תרצה ואמר לנו מורינו ז"ל שעדיין לא היה בנו כח לכוין בהסתכלות ציציות דז"א רק בציצית יעקב כנ"ל שיש ציצית לז"א וציצית ליעקב ויש לי ספק אם שמעתי ממנו שנכוין בציציות היוצאות לרחל והראשון עיקר ע"כ הגיעו דרושי הציציות:

דרושי תפילין

דרוש א

דרוש א' בענין התפילין:

ובתחי' נבאר סדר כתיבתם כבר ידעת שפרשיות של הראש נכתבים ד' שורות בכל פ' ופ', ופרשיות של יד נכתבים ז' שורות בכל פ' ופ', וזה סדר חילוקם, בפרשיות של הראש פ' קדש ארבע שורותיהם הם אלו וידבר מזה בחדש בצאת, פ' והיה כי יביאך ד' שורותיה הם אלו והיה וכל פטר. ה' ממצרים. פטר רחם. פ' שמע ד' שורותיה הם אלו שמע. נפשך, לבניך, לאות, פ' והיה אם שמוע ד' שורותיה הם אלו והיה, ונתתי, יבולה, בשבתך. תפילין ש"י פ' קדש ז' שורותי' הם אלו וידבר, את היום, בחדש. זבת. את שבעת. ה' לי. ה' ממצרים פ' והיה כי יביאך ז' שורותי' הם אלו והיה. רחם. ואם לא. זאת. לשלחנו. לה' כל. עיניך. פ' שמע ז' שורותיה הם אלו שמע. את. מאדך. היום. בביתך. לאות. על מזוזות. פ' והיה אם שמע ז' שורותי' הם אלו והיה. ובכל נפשיכם. ואכלת. ה' בכם. אשר ה'. בין עיניכם. ביתך ובשעריך:

ונבאר כונת כל פ' ופ' מה שיכוין הסופר בעת שיכתוב אותה ואח"כ נסדר הכונה הזאת כפי סדר השטות אשר בהם פרשת של ראש. פ' קדש היא הי' של ההויה. ואחריה והי' כי יביאך באות ה' א' של ההויה. ואחריה שמע באות ו' ואחריה והיה אם שמוע אות ה' אחרונ' של הויה, והרי נת' איך יש הויה א' פשוטה בארבע פרשיות תפילין של ראש. עוד דע כי מזאת ההויה הפשוטה נמשכין ויוצאין ממנה ד' שמות הויה והם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ונכללים בה והם ע"ב באות י' ס"ג באות ה' מ"ה באות ו' ב"ן באות ה' אחרונה וגם ד' שמות אלו כוללין הארבע פרשיות של תפילין על הסדר שלהם. עוד דע כי מזאת ההויה נמשכין ויוצאין ממנה ד' שמות אלו כי מאות י' נמשך שם אהיה במילוי יודין ומאות ה' שם אהיה במילוי אלפין ומאות ו' נמשך שם אהיה במילוי ההין ומאות ה' אחרונה נמשך שם אדני במילואו ואלו הד' שמות ג"כ כוללים ד' פרשיות של תפילין על הסדר שלהם כל שם בפ' א' נמצא שקודם שיכתוב פ' קדש יכוין כי כל הפ' הזאת היא י' של ההויה פשוטה והיא הויה א' דע"ב דיודין והיא ג"כ שם אהיה דיודין, וקודם שיכתוב פ' והיה כי יביאך יכוין כי כל הפ' הזאת היא ה' ראשונה של ההויה פשוטה והיא הויה א' דמילוי ס"ג והיא ג"כ שם אהיה דאלפין, וקודם שיכתוב פ' שמע יכוין כי כל הפ' הזאת היא ו' של ההויה פשוטה והיא הויה א' דמילוי אלפין שהיא מ"ה והיא שם א' של אהיה דמילוי ההין, וקודם שיכתוב פ' והיה אם שמוע יכוין כי כל הפ' הזאת היא אות ה' אחרונה של ההויה פשוטה והיא הויה א' דמילוי ההין שהיא ב"ן והיא שם א' של אדני מלא כזה אלף דלת נון יוד ואחר שיכוין הכונה הנז' קודם שיכתוב כל פ' ופ' עוד יחזור ויכוין בשעת כתיבת השיטות כזה קודם שיכתוב שיטה א' של קדש דתפילין של ראש יכוין באות י' פשוטה של הויה הפשוט' ויכוין באות י' דמילוי שם ע"ב דיודין ובאות אלף דמילוי אהיה דיודין, ובשיטה ב' יכוין באות י' פשוטה של ההויה פשוטה ויכוין באות הי דמילוי שם ע"ב דיודין ובאות הי דמילוי אהיה דיודין, ובשיטה ג' יכוין באות י' פשוטה של הויה פשוטה ויכוין באות וי"ו דמילוי שם ע"ב ובאות יוד דמילוי אהיה דיודין ובשיטה ד' יכוין באות י' פשוטה של ההויה פשוטה ובאות ה"י דשם ע"ב ובאות ה"י דשם אהיה מילוי יודין ועד"ז תכוין בד' שיטות של פ' והיה כי יביאך, כי בשיטה א' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה ויכוין באות יוד דשם ס"ג ובאות אלף דמילוי אהיה דאלפין, ובשיטה הב' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה ויכוין באות הי דמילוי שם ס"ג ובאות הא דמילוי אהיה דאלפין. ובשיטה ג' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה ובאות ואו דמילוי ס"ג ובאות יוד דאהיה דאלפין, ובשיט' ד' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה ובאות ה' דמילוי ס"ג ובאות ה' דאהיה דאלפין ועד"ז תכוין בד'

שיטות של פ' שמע כי בשיטה א' יכוין באות ו' פשוטה של הויה פשוטה ויכוין באות י' דמילוי שם מ"ה ובאות א' דמילוי אהיה דההין, ובשיטה ב' יכוין באות ו' פשוטה של הויה פשוטה ובאות ה"א דמילוי שם מ"ה ובאות ה"ה דאהיה דההין. ובשיטה ג' יכוין באות ו' פשוטה של הויה פשוטה ובאות ו' דמ"ה ובאות יוד דאהיה דההין. ובשי' הד' יכוין באות ו' פשוטה של הויה פשוטה ובאות ה"א דשם מ"ה ובאות ה"ה דאהיה דההין. ועד"ז תכוין בד' שיטות של פ' והיה אם שמוע, כי בשי' א' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה ובאות יוד דשם ב"ן ובאות אלף דשם אדני, ובשי' ב' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה ובאות ה' דמילוי שם ב"ן ובאות דלת דשם אדני. ובשי' ג' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה ובאות ו' דשם ב"ן ובאות נו"ן דשם אדני. ובשי' ד' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה ובאות ה' דשם ב"ן ובאות יוד דשם אדני:

אבל כונת כתיבת ד' פרשיות של יד הם באופן אחר לפי שהם בז' שיטות וצריך לחלק הכונות לז' בחי' חלקים. ונבאר כוונת שלהם דרך כלל בתחילה והם אלו ראשונה יכוין אל הויה פשוטה כוללת ד' פרשיותיה. עוד יכוין כי ד' שמות יוצאים מד' אותיות הויה הנז' והם שם ס"ג באות י', שם מ"ה באות ה' שם ב"ן באות ו', שם אלף דלת נון יוד בהא אחרונה. עוד יכוין כי ד' שמות יוצאין מד' אותיות הויה הנז' והם אהיה דיודין באות יוד ואהיה דאלפין באות ה' ראשונה. ואהיה דההין באות ו"ו ושם אלף דלת נון יוד באות ה' אחרונה, וכל ג' בחי' אלו נחלקים בד' פרשיו' של יד כי קודם שיכתוב שיטה א' מפ' קדש יכוין באות י' של הויה פשוטה ובשני שמות שהם אהיה דיודין והויה דס"ג משולבין זב"ז ויקדים אותיות אהיה לאותיו' הויה דס"ג לפי שהוא תפלה של יד שהיא נקבה ואח"כ יחלק השילוב של ב' שמות הנז' לז' חלקי' בז' שיטות והם עשרים אותיות ויצרף עמהם אות י' של הויה הפשוט' בתחי' הכל ויהיו הכל כ"א אותיו' וכשתחלקם יהיו ג' אותיות בכל שיטה בזה האופן. יא"ל פי"ו דה"י הי"י וד"ו או"ה יה"י. וכן עד"ז יכוין קודם פ' שנייה אל ה' ראשונה דהויה פשוט' ואל שילוב ב' שמות שהם אהיה דאלפין והויה דאלפין ויקדים אהיה להויה לטעם הנ"ל ואח"כ יחלקם לג' ג' אותיות בכל שיטה מן הז' שיטות ע"ד הנ"ל. וכן עד"ז יכוין בפ' שמע קודם שיכתוב, אל אות ו' דהויה פשוטה ולשילוב שני שמות דהויה דההין ואהיה דההין יחד ויקדים אהיה להויה לטעם הנ"ל. ואח"כ יחלק הכ"א אותיות הנ"ל לג' ג' אותיות בכל שיטה ושיטה מז' שיטות ע"ד הנ"ל, וכן עד"ז יכוין קודם שיכתוב והיה אם שמוע, אל ה' אחרונ' דהויה פשוט' ואל שם אדני במילואו והנה אין בהם רק י"ג אותיות ולכן תחזור לכוין פ"ב אל אות ה' הפשוטה אחר כל הי"ג אותיות הנז' וישלמו לי"ד אותיות ותחלקם לז' שיטות ב' אותיות בכל שיטה.

ודע שמלבד זה יש עוד כונה אחרת באלו הד' פרשיות של יד והוא שבפ' הא' תכוין אל מ"ב אותיות שיש בפשוט, ומילוי, ומילוי המילוי דהויה דע"ב דיודין ותחלקן לז' חלקים שהם ששה אותיות בכל שיטה ושיטה ובפ' שניה תכוי' ע"ד הנ"ל אל מ"ב אותיות שיש בפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהויה דס"ג. ותחלקם לז' חלקים ע"ד הנז"ל שהם ששה אותיות בכל שיטה ובפ' הג' תכוין ע"ד הנ"ל מ"ב אותיות שיש בפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהויה דמ"ה דאלפין ותחלקם לז' ע"ד הנ"ל ובפרשה ד' תכוין תחילה אל שם ס"ג ואל שם אהיה דיודין ואל שם מ"ה דאלפין ואל שם אלף דלת נון יוד על סדר הזה ממש והם מ"ב אותיות כסדר הנז' ותחלקם לז' חלקים בשבעה שיטות כנז"ל. והנני מסדר לפניך הכל באר היטב כדי שלא תטעה:

תפלה של יד:

קדש י - והיה ה:

שיטה א' יהו היו יאל - שיטה א יהו היו האל:

שיטה ב' דהי ויו פיו - שיטה ב' דהי ואו פיו:

שיטה ג' היי ודו דהי - שיטה ג' היי ודו דהא:

שיטה ד' יוד לתה היי - שיטה ד' יוד לתה האי:

שיטה ה' ייו דוי ודו - שיטה ה' ייו דוא ודו:

שיטה ו' ויו דוי אוה - שיטה ו' ואל פוא אוה:

שיטה ז' והי יוד יהי - שיטה ז' והי יוד אהא:

שמע ו - והיה ה:

שיטה א' יהו היו ואל - שיטה א' יוד היו הא:

שיטה ב' דהא ואו פיו - שיטה ב' אוה יאל לף:

שיטה ג' האי ודו דהה - שיטה ג' פהי יוד דל:

שיטה ד' אוד לתה ההי - שיטה ד' היי ודה תן:

שיטה ה' אאל פוא ודו - שיטה ה' אוא והא ונ:

שיטה ו' ואל פוא והה - שיטה ו' אלף דלת יו:

שיטה ז' והא אלף ההו - שיטה ז' נון יוד דה:

תפלה של ראש:

קדש י - והיה ה:

שיטה א' יוד אלף - שיטה א' יוד אלף:

שיטה ב' הי הי - שיטה ב' הי הא:

שיטה ג' ויו יוד - שיטה ג' ואו יוד:

שיטה ד' הי הי - שיטה ד' הי הא:
שמע ו - והיה ה:
שיטה א' יוד אלף - שיטה א' יוד אלף:
שיטה ב' הא הה - שיטה ב' הה דלת:
שיטה ג' ואו יוד - שיטה ג' וו נון:
שיטה ד' הא הה - שיטה ד' הה יוד:

עוד צריך להבין מ"ט בתפילין של ראש יש ד' שיטות בכל פרשה ובתפילין של יד יש ז' שיטות בכל פרשה והענין הוא לפי שבראש ז"א אינם מקיפין רק ארבע בלבד אבל בתפילה של יד שהיא המלכות יש בה ז' מקיפין כי ארבע מוחין הראשונים הם מתלבשים בנה"י דאימא ונכנסים בגולגלתא דז"א כנודע ואח"כ אלו הם נעשים בבחי' מקיפין אל המוחין של הנקבה והנה הם ארבע גו תלת שהם ז' וכנגדם יש שבעה שיטות בתפילין של יד:

עוד כונה אחרת קטנה כוללת בענין פרשיות התפי' ש"ר ושל יד הנה בפ' ראשונה מתפילין של ראש תכוין לשם אהיה דמילוי יודין ובשניה תכוין לשם אהיה דאלפין ובשלישית לשם אהיה דמילוי ההין וברביעית לשם אדני במילואו. והענין הוא כמ"ש לך מ"ש בזוה"ק פרשה ואתחנן שארבע פרשיות של התפילין הם חו"ב חו"ג ובמ"א אמרו כי התפלין ש"ר הם אימא על ברא. אבל הביאור הוא כי כל ארבע פרשיות אלו ה"ס אהיה שהוא בינה ובערך זה אמרו שהתפילין הם אימא על ברא ועוד לטעם אחר והוא לפי שאלו ארבע מוחין מתלבשים בנה"י דאימא כנודע. והנה כל אלו השלש' שמות של אהיה הם בחי' הכתר אשר בכל פרשה מאלו הד' פרשיות וכנגד אהיה דמילוי יודין שבמוח ראשון הנק' חכמה יש שם הויה במילוי ס"ג שיש בו ג' יודין כמו שיש שלשה יודין בשם אהיה דיודין הנז' וזו ההויה היא בז"ת שבחכמה זאת ונעשית מלבוש אל שם אהיה דיודין הנז' כי הוא נשמה אליו לפי שהוא בחי' ג"ר שבה. וכן שם אהיה דמילוי אלפין הוא בחי' כתר שבמוח הנקרא בינה דז"א והיא נשמה אל שם הויה דמילוי אלפין אשר שם בז"ת שבו אבל שם אדני במילואו הוא במלכות שהוא כנגד והיה אם שמוע ואין לו התלבשות אחר במה להתלבש כמו האחרים כנז' וע"כ בתפילה של יד תכוין בד' פרשיותיה אל ארבע שמות האחרים הנז' שהם הויה דס"ג ודמ"ה ודב"ן שם אדני במילוי:

דרוש ב

בסדר כתיבת התפילין הנה תחילה צריך שיכתוב התפילין של ראש ויתקנם לגמרי ויתפרם וישחירם ואחר כך יכתוב תפילין של יד ויתקנם וישחירם. גם צריך ליזהר לכתוב

כל הד' פרשיות של ראש או של יד רצופים יחד ולא יפסיק ביניהם בשום דיבור כלל ועיקר ומכ"ש באמצעים ואם הוא זקן או חולה ואינו יכול לכתוב כל הד' פרשיות ביחד יכתוב שלשה פרשיות הראשונות ביחד ואח"כ יכתוב הד' לבדה ואם גם זה קשה עליו יכתוב עכ"פ ב' פרשיות הראשונות בלבד בלתי הפסק בנתיים בשום אופן ואח"כ יכתוב ב' הפרשיות האחרות יחד והנה אם כתב ב' הפרשיו' הראשונות והפסי' אח"כ כשיבוא לכתוב פ' שמע צריך שבתחיל' יעביר הקולמוס בדיו ויכתוב על תיבת וידבר של פרשת קדש ועל תיבת והיה של פרשה שניה ואח"כ יכתוב משמע ואילך ועי"כ נקר' קצת חיבור. ואם כבר כתב שלשה פרשיות והפסיק אז יעבור הקולמוס גם על תיבת שמע שבפרשה ג' ואח"כ יכתוב פ' רביעית כולה ביחד. גם קודם שיתחיל לכתוב יתפלל ויאמר ירמי"א ו"א שתשרה שכינתך במעשה ידי ותצליחני בכתיבתי זאת שאני כותב תפילין אלו לשם קדושת מצות תפילין שציונו ה' אלקינו ותצילינו מטעות הכתיבה ומטעות הכונה אכי"ר ויהי נועם ה' אלקינו כו' ואח"כ יתחיל לכתוב תכף עם הכונות הנ"ל גם יכוין כי בפרשה הראשונה יש בה עשרה פסוקים כנגד י"ס וכנגד יו"ד של ההויה פשוטה כנ"ל ובפ' שניה יש בה ששה פסוקים כנגד אות הא במילוי אלפין ובפ' הג' יש ששה פסוקים כנגד אות ו' שבפ' הזאת כנ"ל ובפרשה הרביעית יש ט' פסוקים לרמוז שהיא במלכות המקבל מן ט"ס שעליה שהם כח"ב חג"ת נה"י. גם יכוין כי כל הפסוקים של ארבע פרשיות הנז' הם בגי' שם א"ל היוצא משם ס"ג כנז' בזוהר פרשה פנחס בר"מ שהוא שלשה יודין וא' גם הוא כנגד שם א"ל היוצא משם אהיה במילוי יודין שיש שם ג"כ ג' יודין וא' והכונה זאת היא בארבע פ' תפילין ש"ר. אבל בארבע פרשיות דתפילין של יד יכוין בשם א"ל היוצא משם אהיה במילוי יודין כנ"ל וגם אל שם א"ל שהוא בחסד כמש"ה חסד אל כל היום כנז' בזוהר פרשה ויקרא גם תכוין כי כל ההויות שיש בארבע פ' התפילין הם כ"א אזכרו' כמנין אהיה ולכן כשכותב ההויה הא' יכוין לאות א' של אהיה ובה' הויות אחרות יכוין בה' של אהיה ובי' הויות האחרות יכוין ליוד של אהיה ובה' הויות האחרונות הנשארות יכוין בה' אחרונה של אהיה:

אמנם סדר פרטן הם ז' הויות בפרשה א' וז' הויות בפ' שניה וג' הויות בפ' ג' וד' הויות בפ' ד' ויכוין להמשיך ז' הויות שבפ' א' בג' הויות שבפ' ג' וז' הויות שבפ' ב' בד' הויות שבפ' הד' בסוד חכמה וחסדים בינה וגבו' כמשי"ת לך בע"ה ממה שית' למטה והנני כותב הטעם לפניך. הנה בתפילין של ראש יש כ"א אזכרות כמספר שם אהיה כנ"ל ובהם ד' בתים כנגד ד' אותיות של שם אהיה ובהם ד' פרשיות כנגד ד' אותיות של שם הויה כנז' בתיקונ' בהקד' ד"ט ע"א ונבאר טעם לזה איך האזכרות שהם פנימיים מכולם והבתים

שהם חיצונים מכולם נרמזים בשם אהיה והפרשיות שהם בחי' אמצעית נרמזים בשם הויה גם נבאר טעם אל ארבע שיטות שיש בכל פ' ופ' מהד' פרשיות תפלה ש"ר:
והענין הוא במה שנודע שהתפילין ה"ס אימא על ברא כנזכר בתיקונים וכבר הודעתיך כי ד' בתים של התפילין הם נגד ארבע אותיות אהיה וד' פ' כנגד ארבע אותיות הויה וכ"א אזכרות שבהם כנגד שם אהיה שהוא בגי' כ"א והרי הם ג' שמות אהיה הויה אהיה בתפילין ש"ר שהם גי' חיים ונקרא חיי המלך לפי שהם מצד אימא הנעשים תפילין ש"ר דז"א וע"כ ארז"ל המניח תפילין מאריך ימים שנאמר ה' עליהם יחיו כי המלך הוא ז"א וחיי המלך הנז' נמשכים לו מאו"א הנקר' חיים כנודע וכבר הודעתיך כי ג' בחינות היו בז"א ושני' מהם הראשונה והשלישית נקר' עיבור והאמצעי נקרא זמן היניקה ולכן הראשו' והג' נרמזים בשם אהיה ששם אהיה מורה על בחי' העיבור וכמ"ש פ' ויקרא דאהיה ר"ל אנא זמין לאולדא. והענין הוא כי בתחילה בהיותו במעי אמו לא היה כ"א ג' כלילן בג' דהיינו ו' זעירא שבתוך ה' ראשונה ונקבה שלו היתה רמוזה בו בסוד פסיעה לבר בסוד רגל הו' כמבוא' אצלינו פ' בלק דר"ג ע"ב. והנה בהיות הנוק' שם הנה כל אחד כלולה מן הז"ת שהם הו"ק והמלכות היא ז' בסופם כנז' אבל לפי שאינם רק ג' לכן הם ג"פ ז' והם גי' כ"א אזכרות ולפי ששם היו במעי אימא והיו מעולי' שם יותר והיו בתכלית הדקות בבחי' מוחין להיותם תוך אימא ולכן נרמזו בבחי' אזכרות והויות. וענין היותם ד' פ' הוא אחר שנולדו ויצאו לחוץ ונתפשטו אל ו"ק שלימים ואז המלכות היתה ז' להם ואז נוק' אין בה רק ב' מוחין בלבד כנודע ולוקחת אותם מן הו"ק והד' הנשארים מן הו' הם נשארים אל ז"א עצמו וכנגדם הם ד' פרשיות כנגד שם הויה כי שם אהיה אינו נרמז אלא בבחי' העיבור כנז'. וענין היותם ד' בתים הוא כנגד העיבור הב' למוחין דגדלות כי אז חזרה עוד אימא והיתה בסוד עיבור ונתנה ד' מוחין לז"א שהם כחב"ד אז יהיו חו"ב ודע' כלול מב' או חו"ב וב' עטרין דדעת שהם חו"ג והם כנגד ד' אותיו' אהיה המורה על זמן העיבור כנז' ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל טעם אל היות העיבו' השני הזה נקרא בשם אהיה לפי שכיון שהוא בחי' עיבור לכן נתקשרו שם כל הז' קצוות מחסד עד מלכות ונכללו כל הז' בסוד ג' זימנין ז' כמו שביארנו בעיבור ראשון ולכן נקרא גם הוא אהיה שהוא כ"א שהם ג"פ שבעה כנז' וטעם היותו נרמז בד' בתים ולא בד' פ' שהן מוחין עצמן הוא כי בתחילה לא היתה אימא בסוד בית אלא בבחי' מוחין ועתה נעשית בית ממש אליהם כמו שנת' אצלינו זאת ההקדמה גם הענין הוא כי כבר הודעתיך כי מוחין אלו אינם מאימא לבדה אלא שהם כלולים מאו"א משום דתרוייהו כחדא שריין לעולם וא"כ נמצא כי ארבע מוחין דאימא נעשים ארבע בחי' בתים אל ארבע מוחין דאבא כי אימא

בית לאבא והבן זה. ולכן נרמזו ארבע בתים בשם אהיה שהוא באימא כנודע. וענין היות בתפלה ש"ר ארבע שיטין הוא מפני שהמוחין הם ארבע וכל אחד כלול מכולם ולכן כל פרשה כלולה מארבע שיטין:

וענין תפילה של יד הנה כ"א אזכרות שבהם הם ממש על דרך שביארתי בתפילין ש"ר כי גם הנוק' כלולה מכל הז' ג' זמנין והרי הם כ"א אזכרות. וענין ד' פרשיותיה הוא במה שנודע כי תרין מוחין דילה הם נ"ה דדכורא וכל אחד מהם כלול משנים לפי שהנקבה נעשית מאחורי נ"ה דז"א הנקרא תרי פלגי גופא והנקבה עצמה נחלקה גם היא באחוריה לב' פלגי גופא הרי הם ארבע כנגד ארבע פרשיותיה והיותם כולם בבית אחת לבדו הטעם הוא לפי שכיון שהם בסוד פלגין כנ"ל נמצא שארבעתן אינם רק אחד בלבד ולכן הם בית אחד לבד והוא כנגד שם אדני. וענין היות ז' שיטין בתפלה של יד הוא כי הנה תרין מוחין דנוקב' הם נ"ה כנז' והנה היא צריכה לקבל הארה גם מתחילת ראשית המוחין דז"א בעלה דידה. והנה ד' מוחין דיליה ועוד חג"ת דיליה הרי הם ז' כנודע שמשם נמשך הארה בנ"ה וכנגד זה היו ז' שיטין:

וענין המעברת' של התפילין ה"ס ג' שמות הנז' שהם אהיה הויה אדני והם בגי' יב"ק וז"ס ויעבר את מעבר יב"ק כי דרך ג' שמות אלו עובר ונמשך השפע מתחילת האצילות עד סופו וענין ד' קלפים לבנים שכורכים בהם הפרשיות נת' בברכת אבות דר"ה ע"ש. גם דע כי לעולם יש בחי' מוחין בין בז"א בין בנוקבא אמנם הענין הוא כי קודם הנחת תפילין אז יש לז"א מוחין בבחינת רוח כי כן ז"א הוא רוח ואז יש לנוקבא בחי' נפש כי כן נוקבא היא נפש. אבל אחר הנחת תפילין אז יש לז"א מוחין בבחי' נשמה ולנוקב' בבחי' רוח. ונלע"ד כי אלו הנק' רוח הם מוחים דיניקה שהם כלים האמצעים כנודע:

גם כשכותב שם ההויה אז קודם שיכתוב אותה יקדש את השם כבראשונה כדת וכהלכה ואח"כ כשכותב אות יו"ד יכוין שנחלק' לשלשה קוים והם כח"ב ובהם נכללין כל הי"ס בעבור שהכתר כולל כל קו האמצעי שהם כתר ת"ת יסוד. והחכמה כולל כל קו ימין שהם חכמה חסד נצח ובינה כוללת כל קו שמאל שהם בינה גבורה הוד והמלכות כוללת את כולם וכשכותב אות ה' יכוין אל החכמה ביחוד עם הבינה ובחמשי' שעריה מחולקים בחג"ת נ"ה והיסוד כוללם ונותנם אל המלכות וכשכותב אות ו' יכוין לחג"ת נ"הי והמלכות כוללתם בשית' סדרי משנה שלה כנודע ותכוין אל ראש אות ו' אל הדעת העליון הנמשך מכח"ב וכשכותב אות ה' אחרונ' יכוין אל י"ס הנכללין בה כי היא אות ה"א וציורה היא ד"ו שהם עשר גם תכוין ביוד אל שם ע"ב ובה' אל שם ס"ג ובו' אל שם מ"ה ובה' אחרונ' אל שם ב"ן גם בצורת האותיות של כתיבת התפילין יש קצת שנויים

ואלו הם באות אלף יכוין כי כל האלפין יהיו בציור יו"ד מלמעלה כנז' בתיקונים סוף תיקון י"ט ומלמטה תהיה בצורת ד' כנז' בתקו' שם שצורת א' היא יו"ד וטעם הדבר הוא לפי שהתפילין ש"ר הם אימא על ברא כנז' בתיקונים ולכן כל צורת האלפין שבתפילין הם כצורת הנז' א' משא"כ בשאר כל האותיות כמו השינין והעיינין והצדי וכיוצא בהם כי כולם הם בחינת יודין לא צורת זיינין. באות ה' ראשונה של שם ההויה כולם יהיה להם כעין קוץ אחד קטן מאד למטה בסיום רגל ו' זעירא שבתוך אות ה' והוא הנז' בזוהר בשם פסיעה לבר בזוהר בלק דר"ג ע"ב כמבואר שם אצלי וזה צורתה ה' באות ו' כולם יהיו להם גוף וראש וקוץ קטן על הראש וזה צורתה ו' באות י' כולם יהיו להם ג' קוצין א' למעלה וא' למטה וא' באמציעתה וזו צורתה י'. באות ט' כולם יהיו קו שמאלי שבהם כעין ז' וזה צורתה ט'. באות ע' כולם יהיו הקוין שבהם כעין וין ולא כעין זיינין וזה צורתה ע'. באות צ' כולם יהיו שני ראשים כעין שני יודין והימיני יהיה כעין י' הפוכה לאחריה, ושמאלי כעין נון כפופה למטה, ויוד ישרה על ראש הנון כפופה וזה צורתה צ'. באות ש' כולם יהיו הג' קוים שבהם כעין ג' וין ולא כעין ג' זיינין וזה צורתה ש' ושאלתי את פי מורי ז"ל בענין צורת האותיות אשר כמה שינוים וחילוקים יש בין כתיבת הספרדי' לכתיב' האשכנזים וא"ל כי לכולם יש רמז וסוד נרמז למעלה כי לכמה ציורי' ושנוים וצרופים משתנים צורת האותיות וא"ל כי בפרט בענין צורת הא' שכותבים האשכנזים שעושים י' ראשונה שבאלף כעין זיין שיש בזה רמז בס' התיקונים גם תעיין במ"ש בזהר פ' ויקרא בענין כתיבת ההויה הנז' שם היטב ואיך צריך הסופר ליזהר בכתיב' שלה:

דרוש ג

נבאר בו ענין תפילין ש"ר למה יש להם ארבעה בתים ושל יד בית א' לבד ובמ"א ביארנו ט"א לזה ונבאר עתה יותר בפרטות במה שנעורר שאלה אחרת והו' כי הנה גם הד' בתים דתפילין ש"ר הן מנה"י דאימא וא"כ לא היה צריך אלא שיהיו שני בתים בלבד אחד מנ"ה תרי פלגי גופא ואחד מן היסוד ושם תירצנו שהיסוד נבקע ונחלק לשני בתים בצאת אורו לחוץ בסוד אוה"מ אבל ענין הנ"ה עדיין צריך לתרץ שיהיו שניהם בבית אחד בלבד אבל הענין הוא שבמלכות אין הנ"ה דז"א עצמן נעשים בתים במלכות רק הארתם בלבד בולטת ויוצאת לחוץ אליה ולכן אינן נחשבין בה שניהם רק לבית א' אבל בז"א אשר הנ"ה עצמן דאימא נכנסין בתוכו לכן נחשבין לשני בתים. גם יובן זה במ"ש בפ' בראשית דכ"א ע"ב כי שמואל אתנבא מן הוד דרגא רביעאה והקשינו שם שהנצח הוא הרביעי לא ההוד ושם ביארנו שהענין הוא שנ"ה דז"א הם מועילים ומשמשים לזו"ן ומהם נעשי' שניהם וכותל אחד מפסיק בין שניהם. אמנם מצד פנים הנ"ה הם נחלקים לשנים לפי

שלגבי ז"א הם לו בחי' שני רגלים ולכן נחלקים לשנים אבל מצד האחוריים שלהם הם מחוברים יחד משום דלגבי הנקבה הם משמשים לה בבחי' הראש שבה כי מהם ממש נעשה הראש של הנקבה ולכן הם מוכרחים להתחבר ולהיות בחי' אחת:

ובזה תבין ענין מ"ש כי נ"ה הם תרי פלגי גופא כי זהו עיקר הטעם כי הנ"ה הם שנים נחלקים מצד פניהם ומצד אחוריהם הם בחי' אחד בלבד ולכן אין בנקב' רק בית א' בתפלה שלה כי גם זה הוא ענין מ"ש באדרא זוטא וז"ל ונהירו דתרי מוחין גליפין בה שאין בה רק תרין מוחין ושניהם נעשו א' לסיבה הנ"ל וגם לסיבה זו נקרא בית זו של תפלה של יד בשם אדני כנז' בשם התיקוני' לפי שהוא עצמו מתהפך ונעשה ראש ממש אל הנקב' הנקרא אדני כי בחי' האחוריים דנ"ה דז"א אינם נקראים כלל ע"ש ז"א כי אם רישא דנוקב' ממש ולכן נקרא אדני על שמה ולא על שמו אבל דנ"ה דאימ' אינם הם עצמם בחי' הראש דז"א אמנם הם מתלבשים בתוך ראשו ובהתלבשם בתוכו נשארים נחלקים בחללי גלגלתא דז"א ואינן צריכין להתחבר ולכן שם הם נקראים בשם ב' בתים נפרדים זמ"ז ולטעם זה ג"כ נת' למה אינם נקראים הבתים דתפילין ש"ר בשם הויה כדרך שנקרא בית תפילין של יד אדני ע"ש הנקבה אבל הטעם הו' כי שם מתהפכין ונעשים ראש שלה ממש ולכן נקרא על שמה אבל כאן שאינם נעשים בז"א בחי' ראש אלא שמתלבשים בתוכו ולכן נק' הבתים ע"ש הבינה עצמה בשם אהיה:

דרוש ד

בענין השינין שבתפילין ש"ר שין דתלת רישין ושין דארבע רישין והם שבעה רישין והענין הוא במה שביארנו כי המוחין הם ד' ומתלבשים בנה"י דאימ' שהם שלשה אחרים והרי הם שתי בחי' וכנגדם הם שין של ארבע רישין מצד א' ושין דתלת רישין מצד אחד, גם יש סיבה אחרת והוא שהמוחין הם ארבע ובהתלבשם תוך נה"י דאימא נעשים תלת מוחין לבד כנודע. וכנגד שתי בחי' אלו במוחין עצמן היו שני שינין א' דתלת רישין ואחד דארבע רישין עוד יש ענין גדול והוא כי הנה השינין והבתים הם בחי' עור בלבד ואינן בחי' כתיבה ממש וגם הם שחורים כנודע והטעם הוא כי אלו הם סוד המוחין דקטנות אשר נעשים אח"כ בחי' בתים ולבושים אל המוחין דגדלות שהם הארבע פרשיות דתפילין כנודע ולכן אינן רק בחי' עור בלבד כי הם בתים ולבושים אליהם וגם לזה הם שחורים להורות אל היותם דינין תקיפין והיותם שתי שינין אחד דתלת רישין ואחד דארבע רישין הם ע"ד הנ"ל כי בתחילה הם ארבע מוחין דקטנות ואח"כ נעשים שלש לבד והרי הם שבעה גם הם ארבע מוחין דקטנות ושלש נה"י דאימא לבושים אליהם הרי ג' וארבע שהם ז' רישין. ובזה תבין טעם היותה בבחי' שינין והוא כי שין גימ' אלקים

דיודין העולה ש' והוא בגי' מצפ"ץ שהוא תמורת שם הוי"ה בא"ת ב"ש כנודע שהם בחי' המוחין דגדלות שהם הויות וזה מש"ה וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך וא"ר אליעזר הגדול אלו הן תפילין ש"ר. והענין הוא כי ר"ת שם ידוד נקרא הוא אותיות שין והענין הוא כי להיותם בחי' מוחין דקטנות שהם שמות אלקים לכך ויראו ממך כי היראה היא משם אלקים. והנה שין בגי' ש"ס ואם נמנה ז' רישין שבשתי השינין שהם בחי' ארבע מוחין ותלת נה"י דאימא כנז' יהיו בגי' שס"ח ע"ה ואלו הם עצמן שס"ח מנים שהיו בקטורת הסמים כי מאלו המוחין דקטנות שה"ס אלקים נמשכין י"א סמני הקטורת שהם רוחניות הקלי' כמבואר אצלינו ולכך כל בחי' הקלי' הם מצד אלקים אלא שהקלי' עצמן נקרא אלקים אחרים גם ט"א אל היותם שבעה ראשין הוא לפי שהארת המוחין דגדלות הם ארבע ותלת כנודע הם שבע' הארות ואם תחברם עם שם אלקים דמוחין דקטנות העולה בגי' ש' יהיה הכל שס"ח מנים שבקטורת ולכך שס"ה מנים הם העיקרי' כנגד שס"ה ימות השנה שהם המוחין עצמן דקטנות שהם שי"ן העולה ש"ס ועם ד' מוחין דגדלות הרי שס"ד וע"ה הרי שס"ה מנים אבל ג' מנים היתרים שבקטורת הם כנגד נה"י דאימא:

ענין הרצועות כבר נודע שצריך שיעבדם לשם קדושת תפילין וטוב שתעבד שתי עורות א' לתפילין ש"ר דהיינו לרצועות ואחד לרצועות תפילין של יד וכשתשים העור תוך הסיד והמים אם העור הוא לצורך רצועות הראש יכוין שהוא לשל ראש ויכוין לשם ההויה ואם הוא לצורך רצועות של יד יכוין שהוא לשל יד ויכוין לשם אדני גם צריך שישחירם פנים ואחור שחורות כעורב. גם טוב לכוין ברצועות כי רצועה בגי' שע"א והם ב"פ א"ל במילואם העולים ש"ע והכולל הרי שע"א וה"ס ש"ע נהורין הנודעים:

דרוש ה

נבאר בו טעם למה אנו מניחים התפילין ביום ולא בלילה וג"כ למה תפלה של יד קודמת לש"ר כי לכאורה היה נראה לשום תחילה ש"ר הקודמין לבא מוחין דז"א קודם ביאת מוחין בנוקב'. ואגב יובן למה נקשר' בשמאל וגם למה אנו מניחין אותם קודם התפילה והרי בחי' התפילין הם הארת המוחין אחר שנכנסו בפנים ויצאו לחוץ בסוד אור מקיף וכיון שהמוחין הפנימיי' אינם נכנסים לגמרי עד זמן העמידה של ח"י ברכות א"כ איך ולמה קודמין התפילין לתפילה. וגם מהו הטעם של חכמים הראשונים שהיו מניחים התפילין בראשם כל היום כי הרי מאחר שכניסת המוחין אינם אלא ג"פ ביום בג' זמני התפילות כנודע א"כ בשאר היום שאין מוחין מהיכן יש תפילין וענין זה ית' בע"ה בסדר שכיבת הלילה [לקמן דף י"ג ע"ג דרוש ד'] וע"ש גם בפר' ויחי בשער המצות במצות

אבילות נת' טעם פטור הקטן והאבל מן התפילין ופטור יום השבת ומצאת שם כי תדרשנו וע"ש:

ולבאר זה צריך שנבאר ענין א' בתפילות כי הנה נת' אצלינו כי בכל תפילה ותפילה נכנסים המוחין ואחר התפילה חוזרים ומסתלקים וראוי שתדע כי הענין אינו כפשוטו לומר שהמוחין עצמן שבאים הם הם מסתלקים והם הם שחוזרים ובאים בכל תפילה לכן דע לך שאין כן הדבר אבל הענין הוא כי בכל תפילה ותפילה באים מוחין חדשים גמורים לגמרי בעבור כי אין לך כל תפילה ותפילה שלא יתחדש למעלה אור שפע חדש לא ראי זה כראי זה כלל ונמצא כי בכל יום ויום ובכל תפילה ותפילה באים מוחין אחרים חדשים לגמרי כמבואר לקמן בע"ה ע"ש וכפי זה צריך שנודיע ונבאר מה שביארנו בסוד שכיבת הלילה כי אחר התפילה חוזרים להסתלק המוחין א"כ להיכן הם מסתלקין ומה נעשה מהם. אבל סוד הענין הוא כי אחר התפילה חוזרים להסתלק המוחין ההם ויוצאין מן רישא דז"א ועולים ועומדין על ראשו דז"א בבחי' אור מקיף על ראשו. אמנם כבר הודעתיך כי כל דבר קדושה ורוחניות אע"פ שמסתלק עכ"ז נשאר שם לעולם בחי' רשימו זעיר תמיד ואינו מסתלק משם ונמצא כי אע"פ שאלו המו' נסתלקו למעלה בסוד מקיפין כנז' עכ"ז נשאר רשימו דילהון גו ז"א כל היום כלו ועי"ז אין זו"ן מתמעטין אלא נשארים כל היום כלו במדת גדולתם שהיו בעת תפילת שחרית בכח אותו הרשימו הקטן הנשאר בהם אעפ"י שאינן מוחין גמורים וכמו שיוצאים מרישא דז"א כך יוצאין אחר התפילה מרישא דנוק' ועומדין לה בסוד מקיפין ג"כ ואין נשאר בתוכה רק רשימו זעיר כל היום כנז' והוא מעמיד אותם בשיעור קומת גדלותם כל היום כלו וכאשר הוא לילה תיכף מסתלק מהם אף אותו הרשימו הנז' והרשימו דז"א יוצא אז תיכף בתחילת הלילה ונעשה אז אור מקיף על ראשו והמוחין הפנימים שבו שהיו בסוד מקיפין על ראשו כל היום כנז' הם עולים עתה למעלה יותר מן המקום ההוא וכמו שביום בצאת המוחין הפנימיים ממנו אחר התפילה ועולים להיות בסוד מקיפין ואז המקיפין הראשונים העיקריים כנודע הנה הם עתה עולי' ממקומם לתת להם מקום כן עתה בתחילת הלילה נתעלו כולם מדרגה אחר מדרגה והמקיפין הראשונים העיקריים עלו למעלה מאד והמוחין הפנימיים עלו וישבו תחתיהן והרשימו הזה שיצא בתחילת הלילה עלה וישב תחתיהן של המוחין הפנימיים והיה שם בסוד אור מקיף כנז' וכדי שלא נאריך לא נוכל לבאר עתה מקומם ומדרגתם איך הם עולים כל אחד ואחד בפרטות. סוף דבר כי הרשימו דז"א עולה בתחילה הלילה ונעשה בחי' אור מקיף על ראשו אבל הרשימו דמוחין דנוק' הנקרא רחל עקרת הבית הוא מסתלק בלילה ממנה ונכנס תוך

גופא דז"א ממקום מוצאו שיצא בתחילה שהוא בחזה דז"א ושם עומד בתוך ז"א ומשם הוא מאיר אליה למטה ושם הוא עומד בבחי' מקיפי' אל רחל נוק' דז"א והרי ביארנו השינוי שיש בין היום ובין הלילה. ובזה נבא אל הביאור הנ"ל כי הנה בכל היום אשר נשאר עדיין רשימו של המוחין תוך זו"ן הוא זמן תפילין דרישא ודרועא' כי מכח אותו הרשימו יוצאים ג"כ בחי' תפילין אבל בלילה שאין שם רשימו לא בז"א ולא בנוק' כלל אז אין זמן תפילין לא דרישא ולא דדרועא. גם בזה תבין ענין התפילין מה עניינם כי דע לך שאין נעשין התפילין אלא מאותו הרשימו הנשאר מן המוחין הראשונים שנסלקו אחר תפלה שקדמה וכאשר אנו חוזרים ומתפללים תפלה אחרת בשחרית חוזרין ובאין מוחין אחרים חדשים והם בחי' מוחין ממש גו רישא דזו"ן ואז הרשימו שעבר יוצא ונעשה בחי' התפילין ולעולם אין התפילין אלא מבחי' הרשימו שהיה מן המוחין של אתמול ואותם החדשים הבאים עתה בתפלת שחרית הם מוחין פנימיים ממש גו רישא דילהון ולכן אנו מקדימין להניח תפילין קודם התפלה כי התפילין הם מן רשימו דאתמול שנעשה בחי' תפילין ובתפלה באים אח"כ מוחין חדשים פנימיים. גם לטעם זה עיקר מצות התפילין הוא בבקר בעת התפיל' לפי שאז יש מוחין גמורים אבל בשאר היום שאינם אלא מכח רשימו בלבד לכן אינה כ"כ מצוה וחובה כמו בעת התפילה:

ועתה צריך שנבאר ענין הרשימו הזה שמסתלק בלילה ובו נבאר ג"כ פסוק שימני כחותם על לבך כו' אשר בספר הזוהר והתיקו' ביארוהו על תפילין של יד והוא דע כי יש חילוק בין ז"א לנוקבא כי הרשימו דז"א מסתלק ועולה על ראשו אבל רשימו דמוחין דנוקבא נשאר תוך ז"א ממש תוך החזה שלו אשר שם נתון לב ז"א ומשם יוצאת הארת אל הנוקבא וכבר ידעת כי כל הארות שמאיר ז"א אל נוקבא כולם הם עד"ז ונמצא כפי זה כי נוקבא לא הפסידה כמוהו וזהו ענין הפסוק שימני כחותם כו' והוא לשון שאלת הנקב' אליו שישימנה כחותם כו' פי' כי אלו המוחין הנכנסין תוך רישא דז"א הם מוחין עיקריים לפי שהם בחי' המוחין עצמן הנכנסין בו עם בחי' נה"י דאימא עצמה כנודע אבל מוחין דרישא דנוקבא הם נקרא חותם בלבד כי אינם רק הארת חותם הנחתם בה מן המוחין דרישא דז"א שהם מוחין עיקריים כנז'. והנה נודע כי ביום יש קירוב לז"א עם נוקב' לפי שיש בהם בחי' מוחין. אבל בלילה שהמוחין מסתלקים לגמרי שאף הרשימו מסתלק אז הוא זמן פירוד בין ז"א לנוקביה לפי שהבחי' שהיתה מקשרת אותם היו המוחין הנמשכין ונתנים ממנו אליה ועתה בהסתלקותם יש פירוד ביניהם ואז היא שואלת אליו ואומרת לו שימני כחותם כו' ופי' אע"פ שעתה הארתך מסתלקת ממני עשה באופן שאותו החותם שלי שהו' הרשימו של המוחין שלי הנשאר בי ביום ועתה גם הוא מסתלק

עשה באופן שתשים זה החותם והרשימו שלי על לבך וישאר שם במקום החזה כנ"ל ולא יסתלק לגמרי אל המקום אשר באו משם כאשר עשו המוחין שלך שנסתלקו לגמרי. אמנם ישארו על לבך כנז' וטעם הדבר הוא מפני רוב האהבה שיש לי עמך וזמ"ש כי עזה כמות אהבה. ואיני יכולה להתפרד ממך לגמרי ולכן בהשאר אותו הרשימו שלי על לבך אז תוכל להמשיך לי הארה משם משא"כ אם נסתלק יותר למעלה ונמצא כי כפי זה שבלילה הוא זמן המעטת זו"ן שמתמעטי' מגדלותם והוא חוזר בסוד ו"ק בלבד והיא בסוד נקודה בלבד ולכן התעוררות הדינים הם בלילה משא"כ ביום כי אף אחר התפלה שמסתלקים המוחין ואינו נשאר רק הרשימו בלבד עכ"ז אינם מתמעטים אבל נשארין בגדולתם ע"י אותו הרשימו. ומ"ש במקום אחר כי אחר התפלה הם מתמעטין אין הכונה לומר מיעוט ממש אלא כיון שאין נשאר בהם רק הרשימו בלבד הרי זה נק' מיעוט אבל נשארים הם בגדלותם כל היום משא"כ בלילה ואז בלילה היא אומרת אליו שימני כחותם כו' ואז בלילה נמצאת היא יתירה עליו לפי שהרשימו של המוחין שלו נסתלקו לגמרי אך רשימו דמוחי' שלה נשאר קיים בחזה שלו שהוא על לבו ומאיר בה משם:

והנה תיכף בהתחלת הלילה מסתלק הרשימו שלו ושלה כנז' וכבר נתבאר אצלינו בענין שכיבת הלילה כי זיוג של חצו' לילה הוא עם לאה לא עם רחל הנק' נוק' דז"א האמיתית ושם ביארנו ענין זה איך הוא כי הנה רחל נוקבא דז"א יש בה י"ס והספי' הי' שבה היא שורש עצמות שבה ואינה יכולה להתערב ולהתחבר עם לאה אמנם הט"ס האחרות הבאים לה ע"י תוספת אלו הם יכולות להתערב ולהתחבר בפרצוף לאה ועי"כ נגדלת לאה אחר חצות לילה בכל אורך ז"א כולו ע"י אלו הט"ס שלוקחת מרחל ושם כתבנו כי היה ס' אצלי אם שמעתי ממורי ז"ל שהט"ס דרחל הם יורדי' בלילה בעולם הבריאה או אם שמעתי שהספירה הי' היא היורדת ועתה אבאר לך אמיתות הדבר בלתי ספק ודע כי שני סברות אלו שמעתי ממוז"ל ושניהם הם אמיתיות והענין הוא באופן זה כי בחצי הלילה יורדת הספי' הי' דרחל בעולם הבריאה בהיכל הז' העליון הנקרא היכל ק"ק דבריאה כנודע ועומדת שם עד אור הבקר וכל אותה חצות לילה יושבת ומזמרת וקוראה אל ז"א וז"ס אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל כנז' בפ' לך לך דפ"ו ע"א וט"ס האחרות הם מתחברות עם פרצוף לאה ועי"כ נגדלת בכל קומת ז"א ונשארין כך עד אור הבוקר ובאור הבוקר מתמעט' לאה וחוזרת לשיעורה הא' בלבד ועומדת באחורי ז"א במקומה כנודע. ואז אותם הט"ס שלקחה מן רחל הם יורדות למטה גם הם בעולם הבריאה להתחבר עם אותה הנקודה עצמית של רחל שירדה בחצות הלילה ואז אותה הנקודה הי' שירדה שם בחצות הלילה היא עולה עתה באצילות לפי שבתחילה

דחתה אותה לאה שהיתה מתפשטת ולוקחת מקומה כנז' שם במקומו ועתה אשר כבר נתמעטה לאה כנז' אינה דוחה אותה ואז היא עולה למעלה באצילות. וגם ט"א יש בזה והוא כי ע"י עסק התורה שעוסקים ישראל הקמים אחר חצות לילה הם מוסיפם בה כח והיא עולה מעט מעט עד שנמצא כי באור הבוקר גמרה היא לעלות באצילות אבל הט"ס ירדו למטה בבי"ע כנז':

ודע כי הנקודה הי' הנז' היא בחי' הכתר שברחל והיא שרשית ועיקרית בה והט"ס האחרות הם התחתונות שמן החכמה שבה ולמטה ואלו הם הבאים לה בסוד תוספת כמבואר אצלינו ועיין היטב בברכת למשומדי' כו' כי שם נתבאר דרוש זה היטב וגם בברכת המפיל חבלי שינה כו' וגם בדרוש א' של תפילת ר"ה בברכ' אבות וצ"ע שם כי נראה שהוא הפך ממה שכתוב כאן אבל הנקו' הקטנה לבדה היא היושבת בבריאה ועולה בברכת אבות ובהקדמת ברכת אבות דשחרית דחול כתבתי הנלע"ד בזה והנה באור הבקר עלה הכת' דרחל באצילות ושאר הט"ס התחתונות ירדו למטה בבי"ע ואז אותה נקודת הכתר דרחל להיותה שרש רחל ועצמות' לכן בעלותה באצילות יושבת עם ז"א פב"פ ובפרט כי עתה נכנס בה אותו הרשימו שנסתלק ממנה בלילה כנז"ל וכמו שנבאר והענין הוא כי בלילה היא אומרת שימני כחותם על לבך כנז"ל שיוצא רשימו דילה ועומד בחזה שבו ובאור הבוקר היא א"ל כחותם על זרועך והוא כי בעלות ספירת הכתר שבה מן הבריאה לאצילות וחוזרת עמו פב"פ כנז' הנה להיותה בחי' נקוד' בלבד ואינה פרצוף שלם לכן מקום חזרתה הוא בזרועו השמאלי הנקרא גבורה לפי שכל עצמה של הנוקבא היא גבורו' כנודע ולכן היא מתקשרת עמו בזרועו השמאלי וז"ס מ"ש בזוהר דיצחק אתער בלילה ואחיד לה לנוקבא בהדיה ובבוקר אז אתער אברהם כו' ונמצא כי בזרועו השמאלי עומד הכתר דרחל פב"פ עם ז"א וע"ז נאמר כחותם כל זרועך כי היא נקשרת עמו בזרועו בחוץ ואינו בתוכו על לבו אבל בחי' הרשימו של המוחי' שלה אשר יכולים לכנס תוך ז"א עצמו עליו נאמר שימני כחותם על לבך כי מקומו הוא נתון בלבו דז"א בפנימיותו ממש ויושב שם עד אור הבקר וכשעלה הכתר דרחל ונקשר בחוץ כחותם על זרועו אז יוצא אותו הרשימו דמוחין דרחל מתוך פנימיות ז"א מלבו ממש שהוא כנגדה ויוצא לחוץ ונכנס תוך רישא דכת' דנוק' דז"א ושם משמש זה הרשימו בסוד מוחין של הנקודה ההיא ואז בהכנס אותו הרשימו תוך אותה הנקודה אז נק' אותה הנקודה תפילין של יד פי' כי אותה הנקודה נקשרת בזרוע השמאלי דז"א במקום הקיבורת שהוא מכוון כנגד הלב ממש כדי לקחת אותו הרשימו שלה העומד שם בפני' כנז' ואז נעשים בראשה בחי' תפילין נמצא שבערך ז"א נק' תפילין של יד ובערך נוקבא

נק' תפילין ש"ר שלה ממש ובזה לא יקשה לך מאמרי הזוהר אם התפילין של יד הם תפילין דזרוע ז"א או אם הם תפילין דנוק' כי הכל אמת והם תפילין גמורים ממש בראש רחל כענין תפילין שבראש ז"א. והנה מן הראוי היה שכמו שהאיש מניח תפילין כדמיון תפילין ש"ר ז"א כן גם האשה תחייב בתפילין כדמיון הנוקבא דז"א שמנחת תפילין בראשה כנז'. אבל הטעם הוא לפי שאלו התפילין דראשה דרחל הם בהיות' בבחי' נקודה א' בלבד ואין בה עדיין פרצוף כלל ולכן אינה נרמזת בענין התפילין רק הז"א אשר הוא מקשר עמו אותה הנקודה בזרועו עם אותה התפילין שבה ונק' תפילין של יד דז"א. וביאר הטעם ואמר כי עזה כמות אהבה וכיון שאהבתינו היא עזה מאד ראוי שתשימני בתחלה כחותם על לבך בלילה בבחי' אותו הרשימו ואח"כ באור הבוקר תשימני בבחי' נקו' הכתר הזה כחותם על זרועך בחוץ בסוד תפילין ש"י כי הרי היא עזה כמות אהבה: והנה אחר שהנחנו תפילין של יד אח"כ צריך להניח תפילין ש"ר והענין הוא כי בראות ז"א אשר הרשימו של המוחין דנוקב' שהיו עומדים על לבו בפני' בלילה חזר באור הבוקר ע"י עסק התורה של התחתונים שעסקו בלילה כנז' ועלתה נקו' הכת' שלה למעלה ונקשרה בזרוע ע"י עסק התורה של התחתו' שעסקו כנז' ואותו הרשימו ג"כ נכנס בנקו' ההיא בכח המצות שעושים התחתונים בהניחם תפילין ש"י וגם ע"י הברכה של להניח תפילין ואז נעשי' בה בחי' תפילין אז מתקנא גם הוא בה וממשיך ושואב בו גם את הרשימו שלו שנסתלק ממנו בלילה ונכנסו בו ונעשים בו תפילין של ראש וגם זה ע"י מצות תפילין שמניחין התחתוני' כי אין דבר נעשה למעלה אלא בכח מעשה התחתונ' וזמ"ש קשה כשאול קנאה והרי נתבאר איך תפילין ש"י קודמת לתפילין ש"ר גם נתבאר איך כל בחינת תפילין קודמים אל התפלה כי במצוה המעשית ובברכת' בעת הנחת התפילין הספיק לתת בהם מכח אותו הרשימו שעבר בחי' תפילין דיליה ודילה ואח"כ ע"י מצות התפלה והק"ש באים מוחין אחרים חדשים לצורך זיווג זו"ן ואינם המוחין של התפי' כנ"ל. גם נתבאר איך התפילין של יד הם בחי' רשימו דמוחין של רחל עם בחי' דעת שלה ג"כ שהוא הקשר דתפילין של יד כמבואר אצלינו בהקדמת ביאור אדרת האזינו באורך וע"ש וכל זה נקרא מוחין אמנם פרצוף רחל עצמו אינו נרמז לפי שהיא נקודה א' בלבד כנז' ולכן אין אנו עושין רמז וזכר אלא על התפילין שלה בלבד שהם המוחין עצמן שלה אשר הם מוחין שלימים בבחי' שלימות כל פרצוף רחל כולו כנז' אבל רחל עצמה שנתמעטה בסוד נקוד' א' אין אנו עושין זכר לה ולכן אין הנשים חייבות בתפילין רק נקרא תפילין של יד טפל אל ז"א יען כי היא נקשרת ונתונה בזרוע שמאל כנז' וזס"ה רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה ר"ת ראש"י והענין הוא כי הנקודה הזאת הוא

הכתר דרחל כנז' ונקרא ראש"י של הנקב' והיא הנקשרת בזרוע השמאלי הנקרא גבורה שהוא בחי' אש וז"ס רשפיה כו' וביאר ואמר מה הם אלו התפילין שלה ואמר שהם שלהבת י"ה כי הארות ושלהביות היוצאות מן י"ה שהם או"א כמבואר אצלינו באורך בהקדמת ביאור אדרת האזינו כל בחי' אלו התפילין שלו ושלה מה עניינו ושם ביארנו כי הד' פ' דתפילין של יד הם ממוחין דחו"ב דאבא וממוחין דחו"ב דאימא אשר בז"א ונמצא כי או"א נק' י"ה וגם המוחין עצמן הם בחי' חו"ב הנק' י"ה וזהו שלהבת יה:

ונבאר עתה ענין שאר הט"ס דרחל שירדו בבקר [בנה"ש ד' כ"ז ע"ב כתב "העומדת בהק"ק דבריאה השד"ה"] בבי"ע מה נעשה מהם והנה אח"כ ע"י תפלה של שחר שמתפללין התחתונים הם מעלים אותם מעולם לעולם עד שמתפללין ברכת אבות ואז בברכת אבות עצמה אנו מעלים הט"ס האלה עד אחורי ז"א ושם נעשית פרצוף רחל מחכמה שלה ולמטה פרצוף גמור אחור באחור עם ז"א ואחר שעלו שם אלו הט"ס אז חוזרת הנקודה ההיא שהיא כתר דרחל שהיתה עד אז עומדת פב"פ עם ז"א כנודע בזרועו השמאלי וחוזרת אל האחור ומתחברת עם הט"ס תחתונות שבה ונתקנת עמהם יחד ע"י המוחין החדשים שבאו לה מחדש ואז בברכת אבות עצמה חוזרת אח"כ פ"ב הנקודה ההיא המחוברת עם כל הט"ס וכל הי"ס שלה ביחד חוזרים פב"פ עם ז"א ועם יעקב כנודע ואז יעקב עומד בקו ימין בחסד ונצח דז"א ורחל עומדת בקו שמאל שהוא גבו' והוד שבו במקום שהיתה הנקודה דכתר שבה בתחילה קשורה בסוד תפילין של יד בזרועו השמאלי ושם הם מזדווגים יעקב ורחל בימי החול כמבואר אצלינו:

ומעתה אל תתמה אם כתבתי כאן שזו הנקו' עומדת פב"פ עם ז"א מעת הנחת תפילה של יד ושם בביאור ברכ' אבות כתבנו כי אין רחל עומדת קודם ברכת אבות אלא בבחי' אחור באחור ובב"א היא חוזרת פב"פ. ויובן זה במ"ש כי הנקודה היא לבדה עומדת פב"פ תמיד ושאר הט"ס הם אחור באחור עד בברכת אבות ואח"כ בברכה זו עצמה חוזרת כל הי"ס שלה ביחד לעמוד פב"פ כנ"ל אבל בביאור ברכת אבות דר"ה נראה בהפך ממ"ש כאן כי המל' עומדת בסוד הנקודה קטנה בבריאה והיא לבדה עולה בברכת אבות עד הכת' דז"א אחור באחור ואח"כ נעשית פרצוף ג"כ בבחי' אחור באחור. ודע כי כל ענייני התפילין ש"ר ושל יד נתבארו באורך גדול בהקדמ' ביאור אדרת האזינו עוד טעם ב' להניח תפילין קודם התפלה כי לכאורה היה ראוי להניחם אחר התפילה לפי שהתפיל' נעשים מבחי' מוחין הפנימים שיוצאים מבחי' אור מקיף בבחי' התפילין כנודע ואם המוחין אינם באים אלא בתפלה איך התפילין באים קודם התפילה אך הענין הוא כי התפילין הם בבריאה ושם הוא בבחי' אלו המוחין מאותם שירדו בלילה אל

עולם הבריאה ואפשר כי זהו בחי' הרשימו של יום אתמול שירד בלילה בבריאה כנ"ל בדרוש שקדם. עוד טעם שני למה קדמו תש"י לתש"ר עם היות שהמוחין שלו קודמין למוחין שלה דע כי תחילה נעשין לנקב' מוחין מצד הבריאה כמבואר אצלינו כי תש"י הוא בבריאה ואנו עושין לז"א מוחין שלו בעולם האצילות ואח"כ נמשכין אליה ונעשין לה מוחין מן האצילות והוא כי אחר שהנחנו תש"ר שהם בבחי' ד' מוחין שלו שהם ד' פרשיות בראשו שהם הקרקפתא והנה אח"כ נמשכין ממנו שתי רצועות המקיפות את ראשו בחי' חו"ג ונמשכין דרך אחורי הראש ושם אנו עושים קשר א' והוא בחי' הת"ת כי שם הוא קשר כל הספי' כנודע ושם נרשמת בחי' המל' כי שם מקומ' אחורי החזה דז"א כנגד הת"ת שבו. ולכן בקשר ההוא עושין צורת ד' גדולה שה"ס ד' של יהודה כנרמז אצלינו ומשם נמשכין עוד שני הרצועות בסוד נ"ה ואז על ידה נמשכין עד התש"י ונעשים שם מוחין לנקבה בסוד האצילות וענין קשירת תש"י בזרוע השמאלי זה יובן במ"ש באדרת נשא דק"ל ע"ב בענין ב' נקבי דפרדשקא דמנקב שמאלא דידיה עתיד לאתרקא רוחא דחיי על מלכא משיחא שהוא נוקבא דז"א:

טעם לסדר הנחת תפילין כבר ידעת שהתפילין ה"ס אור מקיף והנה צרך לאושט' שמאלא כנז' בזוהר והכונה הוא להורות כי ז"א מניח שמאלו תחת ראשה וימינו תחבקנה בסוד יד ימין הכורך את הרצועה סביב הזרוע השמאל וסוד הדבר הוא לפי שהנקב' עדיין היא למטה ואין קומתה כשיעור קומתו עדיין אבל ראשה הוא במקום החזה דז"א ונמצא כי ראשה נתון בין זרועותיו ונמצא שהחיבוק הזה אינו חיבוק גמור אלא חיבוק בראשה בלבד וז"ס ב' פסוקים הנז' בשיר השירים הא' שמאלו תחת ראשי והב' שמאלו תחת לראשי וכנגד החיבוק הנז' שהוא בראשה בלבד אמר שמאלו תחת ראשי כי ראשה נתון שם בשמאלו וכנגד חיבוק האמיתי הנעשה בברכת אתה גבור שאז החיבוק הוא בגופא ממש לפי שכבר הגדילה. ונמצא כי שמאלו הוא נתון עתה בגופה שהוא במקום שהיה בתחי' מקום ראשה ועתה הוא מקום גופה ממש וזהו תחת לראשי הבכור שהוא מחבקה ונותן זרועו תחת המקום שהיה בתחילה ראשי אבל עתה הוא גופי משא"כ בתחילה שזרועו היה נתון תחת ראשה ממש וראש' שוכב על זרועו. אבל עתה גופה שוכב על זרועו וזרועו נתון למטה ומחבק גופה מלמטה וימינו למעלה וגופה נתון בין שני הזרועות זה למעלה וזה למטה וכבר ביארנו כי בהיותה כן שראשה אצל החזה שלו נמצא שהד' פ' של תפילין שלה ה"ס תנה"י דז"א כמבואר אצלינו בתיקונים ד"ל ע"ב בענין קרית ארבע ד' שמהן דיליה וע"ש:

סדר הנחת התפילין בתחילה יקשור תש"י בזרועו השמאלי על הקיבורת ויכסה זרועו בטלית כדי שתהא הנחת תפילין בהצנע. ואח"כ יכרוך הרצועה סביב זרועו ז' כריכות כנגד שבעה נערות הראויות לתת לה כמבואר אצלינו עניינם. ואחר שיכרוך הז' כריכות אז יניח תש"ר ולא קודם הכריכות ואחר שכבר הניח תש"ר שהוא בעלה אז יתן לה הבעל קדושין שה"ס כריכות הרצוע' סביב האצבע האמצעי הנקרא אמה כדרך הטבעת העגול של הקידושין הניתן באצבעה וצריך לכרוך שם ג' כריכות והכריכה העליונה תהיה בפרק האמצעי של האצבע הזה. וב' כריכות תחתו' בפ' התחתון המחובר אל כף היד שלא כדברי המתייהרים לכרוך כל הג' כריכות בפרק התחתון ושיבוש הוא בידם ומוז"ל היה נזהר שלא להוציא תש"ר מכיסן עד שיניח תש"י ויקשרנו למעלה במקום הקיבורת ואח"כ לא היה חושש מלהוציאם אע"פ שלא כרך עדיין הז' כריכות סביב זרועו כנ"ל אבל ודאי שצריך לכרוך הז' כריכות האלו קודם שיניח תש"ר בראשו ובענין הרצועות ראיתי מקפידין להניחן תלויות ולא להניחם באבנט כדי שלא יגיעו לארץ אם הם ארוכות ומוז"ל א"ל כי אדרבא ראוי הוא להניחם באבנט דהיינו לשום קצוות הרצועות תחת האבנט כדי שלא יגיעו לארץ. בענין כונת התפילי' ביארנו לעיל בסדר הכונה בד' אותיו' הויה שיש בהם ד' יחודים כנ"ל בדרוש הציצית וע"ש אמנם הנלע"ד יותר באמיתו' הוא שצריך לכוין ליחד בתחלה ב' אותיות י"ה זו בזו ואח"כ יכוין להעלות ה' תתאה עד אות ו' שהוא חיבור נוקבא בז"א ואח"כ יכוין להוריד ה' ראשונה עד אות ו' כי הו"ס נתינת המוחין עוד תתבאר הכונה הנז' ביתר שאת כבר ביארנו לעיל בדרוש הציצית ענין ד' מצות עשה הרמוזים בד' אותיות הויה והם ק"ש ותפילין וציצית ותפלה וכוונת כ"א מהם תתבאר במקומה ג"כ ב"ה. ונבאר עתה כונת התפילין הנה תניח תחילה תש"י מיושב ולא מעומד וקודם שתברך הברכה תכוין לחבר ב' אותיות י"ה שה"ס התעוררות או"א להזדווג יחד כדי להמשיך מוחים אל זו"ן כדי שמהם יבואו התפילין כנודע ואח"כ תכוין להעלות ה"א תתאה עם אות הו' כזה ה"ו אל ה"א ראשונה בסוד העלאת מ"ן ואח"כ תכוין להוריד ה"א ראשונה אל שתי אותיו' ו"ה שה"ס כניסת המוחין ע"י נה"י דאימא עילאה בריש' דזו"ן ואח"כ תקשור התפילין ותברך עליה' וזה ס' ההויה הנז' יה הוה הוה ותכוין ע"ד שנבאר בתש"ר והוא שתכוין תחילה בסוד עיבור ראשון אל אהיה פשוט ואח"כ בד' פרשיות' אל סוד היניקה אל שם הויה פשוט ואח"כ בבית שלה בסוד עיבור שני דגדלות אל שם אדני במילואו אלף דלת נון יוד ואח"כ תכוין כי ג' שמות הנז' אהיה הויה אדני עולים גי' יב"ק וה"ס הויה אלקים שה"ס המלכות בסוד מעבר יב"ק. ואח"כ בהניחך תש"ר תכוין באופן אחר כי תחילה תכוין בסוד עיבור ראשון לשם אהיה במילוי יודין ואח"כ תכוין

לסוד היניקה שהוא הויה והוא ד' מוחין שהם חו"ב וחו"ג ותכוין למה שהודעתיך בדרוש הציצית כי כל אחד מד' מוחין כלול מד' ולכן תכוין אל ד' שמות יה"ו במילואין בסוד ע"ב ס"ג מ"ב ב"ן והוא מוח החכמה. ואח"כ תכוין אל ד' שמות אה"י מן שם אהיה והשנים הראשונים יהיו במילוי יודין והג' באלפין והד' בההין וטוב לשלב ולחבר יה"ו הראשון עם אה"י הא' וכן עד"ז כל הד' יה"ו עם ד' אה"י. והנה ד' שמות אה"י הם בגי' תפילין ואל זה תכוין באומרך ברכת להניח תפילין אל ד' אה"י אלו גם תכוין במילת תפילין אל שם פסתם והוא שם של כ"ב כנודע והא ג"כ בגי' תפילין ואמנם ח' שמות האחרים שיש בד' מוחין דחסד ובד' דגבורה מספקא לן אם צריך לכוין בהם והנלע"ד כפי דברי מורי ז"ל שאין צריך לכוין אלא בחו"ב אבל בחו"ג הם כלולים בהם ע"ד מ"ש כיוצא בזה בענין הק"ש במלת א' ע"ש ואח"כ תכוין אל שם אהיה דיודין אל סוד עיבור השני דמוחין דגדלות ואח"כ תכוין אל ג' שמות הנ"ל שהם אהיה הויה אהיה העולים בגי' חיים וה"ס חיי המלך כנ"ל וגם הם בגי' בינה להורות כי כל זה נמשך מן הבינה אל ז"א כנודע והם גם כן כ"א אזכרות וד' פרשיות וד' בתים כמבואר אצלינו לעיל בדרוש אחר ואח"כ תכוין ותחבר אל שני הכונות שהם יב"ק דתפילין של יד וס"ח דתש"ר שכולם בגי' ק"ף כמנין ג' הוי' ע"ב ס"ג מ"ה והנה נודע מ"ש חז"ל שאסור להסיח דעתו מתפילין ואפילו בהיותו מתפלל ובכל רגע צריך לחזור ולכוין בהם זולת בעת שאתה עוסק בתורה איזה זמן שיהיה או בעת שאתה מתפלל תפילת י"ח אבל בכל שאר התפילה צריך לכוין בהם בכל רגע ולכן כדי שלא תטרד בכונה בהיותך מתפלל שאר התפי' עשה זאת איפא ובעת שתניח ותקשור התפילין תכוין כל הכונ' הנז' ואח"כ בשאר שעות היום או בשאר התפילה תכוין כונה זו בקצרה באופן זה תכוין תחילה בתש"ר בג' שמות אהיה הויה אהיה פשוטי' ואח"כ תכוין בתש"י שהם ג' שמות אהיה הויה אדני פשוטי' ותכוין כי חבור כולם ביחד הם בגי' ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה והכונה זו תכוין בכל רגע ורגע אפילו בעת שאתה מתפלל שאר התפילה חוץ מכשאתה מתפלל תפלת י"ח או בעת שאתה עוסק בתורה כנ"ל שאז אתה פטור מכוונת אלו דע כי צריך להתפלל כל התפילה אחר שתניח תפילין ואחר שתגמור עלינו לשבח ועל כן נקוה לך אז תסיר בתחילה תש"י מיושב כדרך שהנחת אותו מיושב כנז' ואח"כ תסיר תש"ר מעומ' ואח"כ תסיר הטלית כי כמו שהנחת הטלית קודם התפי' כך יהיה הטלית בראשך עד אחר שתסיר התפילין וצריך לחלוץ תפילין ש"י מיושב עכ"פ:

דרוש ו

בענין תפילין דר"ת דע כי מורי ז"ל בתחילה היה מניח תפילין דרש"י ור"ת ביחד ומתפלל בהם תפילתו בשחרית כמ"ש בפ' הקומץ כי מקום יש בראש להניח בו ב' זוגות ובמנחה לא היה מניח אלא תפילין דר"ת ואח"כ עשה זוג תפילין דרש"י כסבר' שמושא רבא שהם אצבעיים על אצבעי' וחריצין שקועין עד מקום המעברת' באופן שיהיה כל בית ובית חלוק ומפורד מחבירו ובעת התפירה היו חוטי הגידים מפסיקים ועוברים בתוך החריצים ממש מצד זה לצד זה ובבוקר היה לובש שני זוגות דרש"י ור"ת ובמנחה של שמושא רבא לבד והיה או' דתפילין אלו דשמושא רבא הם כפי שני הסברות דרש"י ור"ת ועולי' במקום ב' הסברו' כי מוחין דאו"א שהם תפילין דרש"י ור"ת שניהם מתחברים יחד ונעשין זוג תפילין א' וזהו טעם היותם אצבעיים כנגד או"א ואמנם אופן הנחתם הוא זה כי תחילה יכניס בזרועו תש"י דרש"י ואח"כ תש"י דר"ת ושניהם יניחם במקום הנק' קיבורת של פרק העליון שבזרוע השמאלי ודרש"י יהיה למעלה סמוך כלפי צד הכתף ודר"ת סמוך לפ' אמצעי וכן בתש"ר יניח בתחילה דרש"י ואח"כ יניח דר"ת למעלה מרש"י וכן גם הקשר של תפילין דרש"י יניח בעורף יותר למטה מן הקשר תש"ר דר"ת וטעם הקדמ' הנחת תפילין דרש"י הוא לפי שבתחילה קודמין ליכנס מוחין דאימ' ואח"כ נכנסין מוחין דאב' שהם תפילין דר"ת כמשי"ת בע"ה ולכן כשאת' כורך הרצועו' סביב הזרוע תשים הרצוע' דר"ת תחת הרצוע' דרש"י באופן שלא תתגלה הרצוע' דר"ת כי כן אורו' אבא מכוסים באורו' אימ' והנה נת"ל מה שצריך לכוין בתפילין דרש"י אמנם דר"ת לא קבלתי ממוז"ל מה שצריך לכוין אבל מה שהבנתי מדבריו הוא זה שיכוין בש"ר בג' שמות אהיה יהה"ו אהי"ה ובש"י אהי"ה יהה"ו אדני אשר חיבור ששה שמות אלו הם בגי' ק"ף כמנין ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ואין הפרש בין דרש"י לר"ת אלא בענין ההויה כי כפי ס' רש"י היא כסדרה וכפי ס' ר"ת היא בסוד יהה"ו הויות אהדדי ואל תתמה אם יש בתפילין דר"ת אהיה מאחר שהוא מוחין דאבא כי כבר הודיעני מוז"ל שכשנכנסין מוחין דאבא והם תוך מוחין דאימ' נקר' אהיה כמותם ממש גם נלע"ד שצריך לכוין בד' שמות יה"ו במילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כמבואר אצלי' בתפילין דרש"י אלא משו' דתפילין דר"ת הם מוחין דאבא והם בסוד ד' אותיות גמו' כנ"ל בדרו' הציצית לכן צריך בד' הויות גמורות דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן אלא שצריך להקדים שם ב"ן לשם מ"ה בסוד הויות אהדדי וזהו ענין ביאור תפילין דר"ת הנה בזהר פ' פנחס בר"מ דף רנ"ח ע"א וכן במקו' הרבה בתקו' הוזכרו שני אלה הסברות דרש"י ור"ת ושם אמרו כי תפילה דר"ת הם תפילין דעלמא דאתי ותפילין דרש"י הם תפי' דהאי עלמא ולכן תפילין דר"ת הם הויות אהדדי

בסוד שם יהה"ו היוצא מר"ת י"תהלל ה"מתהלל ה"שכל ו"ידוע. ודע כי פ"א שמעתי ממוז"ל כי ענין הפרש שיש ביניהם הוא תלוי בחקירה אם נכנסה תחילה עיטרא דגבו' או דחסד ברישא דז"א כי כפי סברת רש"י נכנסת תחילה עיטרא דחסד שהיא פ' שמע ולכן קודמת לוהיה אם שמוע שהיא עיטרא דגבו' ולסברת ר"ת הוא להפך ואח"כ פ"א שמעתי ממנו באופן א' והוא זה הדרך שנבאר עתה בע"ה. ונלע"ד שזה הדרך מפרש הדרך הא' הנז' ולא פליגי ושניהם אמת ובזה נבין דרש"י ור"ת לא פליגי וב' הסברות הם דברי אלקים חיים שלא כדברי החושבי' שסברא א' היא האמת והאחרת בטילה חלילה מלהאמין דבר זה וזהו ששמעתי בדרך השני הנה במקומות רבים ביארנו שיש לז"א שני בחי' מוחין והם ד' מוחין מסטרא דאבא וד' מוחין מסטרא דאימא ומן המוחין דאבא יוצאין תפילין דר"ת וממוחין דאימא יוצאין תפילין דרש"י ובהכי לא פליגי ושניהם אמת דא"ח. והענין הוא במה שנודע שהיסוד דאימא הוא רחב ויש בו מקום לסבול ולהכיל בתוכו תרין עטרין דדעת שהם החו"ג ביחד באופן זה כי החסדים הוא מצד פנים והגבו' מצד אחור והיסוד דאבא מפסיק ביניהם ומכריע בין החו"ג דיסוד דאימא ואמנם כאשר נבקעי' נה"י דאימא לצאת מתוכן ההארות בסוד תפילין נבקעי' בתחלה עליונים שהם חו"ב ואח"כ נבקע היסוד ואז בולטין כסדרן במצח ז"א חכמה ואח"כ בינה ואח"כ החסדים שהם מצד פנים ואח"כ הגבו' שהם מצד האחור ואלו הם ד' פ' דתפילין דרש"י ז"ל אבל תפילין דר"ת הם ממוחין דאבא והוא כי הנה היסוד שלו צר מאד שהוא ארוך ואינו רחב כיסוד הנקבה ואין מקום להכיל החו"ג ובתחילה נכנסין החסדים לתוכו יען הוא עיטרא מעולה מעטרא דגבורה ואחריו נכנס' עטר' דגבורה וכיון שהמקום צר דוחין הגבורות את החסדים למטה ויוצאין מפי היסוד לחוץ ואמנם ודאי הוא שאינם יוצאין לחוץ ממש שהרי נתבאר אצלינו שהיסוד דאבא מתפשט עד היסוד דז"א וארכם שוה וא"כ א"א שיצאו לחוץ מיסוד ז"א אבל הענין הוא כי עתה בעת כניסת ראש היסוד דאבא בראש ז"א עתה הוא שיוצאין לחוץ בסוד התפילין אבל אחר שנתפשט כולו בתוך ז"א אז אין הדבר כן אלא כמו שיתבאר בע"ה. וסוד הענין הוא באופן זה כי החסדי' מגיעי' עד מקום עטרת היסוד דאב' ונודע כי עד שם יש ב' עורו' מלבישין את היסוד אבל במקום העטרה כבר נכרת ונסתלק עור א' ע"י הפריעה ולא נשאר רק מסך א' של בשר כנודע ובהגיע החסדים למקום ההוא נוקבים המסך הדק והזך ההוא ויוצאים לחוץ ושרשם נשאר בפני' מפני היותם עוברים דרך המסך משא"כ אלו היו יוצאין ממש דרך פי היסוד לחוץ היו יוצאים לגמרי. והנה ביארנו בדרוש הציצית שהחו"ג דאימא הם שמות של אה"ו אך החו"ג דאבא הם שמו' שלמים מד' אותיו' אהו"ה והנה אח"כ כשנכסי' הגבו'

תוך היסוד דאבא גם להם קצר המצע מהשתרע ולכן יורדין ההין אחרונות של שם אהו"ה של הגבו' למטה עם החסדים לפי שהיסוד דאבא הוא דכורא והוא צר מאד ואינו מכיל אותם למעלה והנה החסדים הם עומדים מן העטרה ולמעלה מחוץ ליסוד ומקיפין אותו מבחוץ סביב וז"ש והבוטח בה' חסד יסובבנו כי מעלת הבטחון הוא באבא ולכן שכרו הוא חסד יסובבנו כדמיון חסדים דאבא שסובבים היסוד שלו סביב כנז' ונמצא כפי זה כי ביסוד דאימא יש חו"ג דאימא וגם חסדים דאבא אבל ביסוד דאבא לא יש אלא גבורות שלו בלבד ומזה הטעם נקרא היסוד י"ה כמבואר אצלינו בסוד מספר רפ"ח ניצוצין כי יש בו ט"ו חו"ג כמנין י"ה והנה בהכנס נה"י דאבא תוך רישא דז"א אז נבקעים גם הם ע"י קוצא דשערי דא"א המכה באחורי רישא דז"א ונבקעין אלו הנה"י דאבא ואז יוצאות הארת המוחין לחוץ בסוד תפילין דר"ת כדמיון יציאת התפילין דרש"י ממוחין דאימא והנה סדר יציאתם הוא כך תחילה הוא יוצא מוח החכמה ואח"כ הבינה ואח"כ עיטרא דגבו' שהוא בתוך היסוד דאבא וזהו ענין הויות אהדדי שהם בינה וגבו' ואחר שיצאו הגבו' לחוץ כבר נפנה המקום והחסדים יש להם מקום לעלו' ומה שהיו בתחילה מקיפים סביב היסוד הנה עתה חוזרים ונכנסי' לפני' תוך העטרה ממקום שיצאו ועולים החסדים יותר אל היסוד בתוך פנימיותו במקום שהיו הגבו' עומדות ואז גם הם יוצאו' משם לחוץ ובולטים במצח אחר שיצאו הגבו' וז"ס פ' שמע שהיא חסד אחר פ' והיה אם שמוע שהיא גבורה כסברת ר"ת ז"ל. ועתה צריך לדעת כי הנה החסדים בהיותם מקיפים סביב היסוד למה לא יצאו משם לחוץ במצח דז"א טרם יציאת הגבו' ולמה הטריחו עצמן לחזור ולהכנס תוך היסוד ולחזור ולצאת לחוץ כי בענין זה הוכרחו להתעכ' ביציאתו עד שיצאו הגבו' אבל הטעם הוא כי א"א לחסדים לצאת לחוץ אלא בהיותם מלובשים בתוך נה"י דאבא כי מהם נעשים בתים של התפילין ולכן הוכרחו לחזור ולכנס תוך נה"י דאבא כדי שיקחו מהם ויצאו לחוץ מלובשים והנה כל זה הוא בתחילת הכנסתם אבל אחר שנעשה מהם בחי' התפילין והם יורדים עוד ומתפשטים נה"י דאבא תוך ז"א אז אותם המוחין המתפשטים תדיר כנודע שבכל רגע נמשך התפשטות שפע המוחין מן או"א אל ז"א ואז ע"י אותו השפע הנמשך אח"כ בהתמדה הם חוזרים להפך כי תחילה נכנסים הגבו' ויוצאות לחוץ תוך יסוד דאימא ואח"כ נכנסים החסדים ונשארים בפנים הפך ממה שהיה בתחילה כנ"ל ובענין זה יתבאר מ"ש בענין דרוש עשרה הרוגי מלוכה שאמרנו שהם בחי' העשרה גבו' דאו"א אשר כולם עומדים תוך היסוד דאימא והנה זה הוא הפך מן הנז"ל ובמ"ש עתה יתיישב ולא פליגי אהדדי ובזה תבין מ"ש בזוהר דתפילין דר"ת נקרא תפילין דעלמא דאתי פי' כי כיון שהם ממוחי' דאבא א"כ הם גדולים

מן אימא הנקרא עלמא דאתי כנודע ואלו הם תפילין דידה ממש שהם למעלה ממנה גם זהו מ"ש שם כי ז"ס צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם והוא כי נודע כי עטרא דחסד הוא דדכור' דז"א והם נמשכין בסוד התפש' הה"ח אל יסוד ואלו הם סוד הצדיקים. ואמנם עיטרא דגבורה הוא למעלה מהם שהיא עיטרא דנוק' כי פ' והיה אם שמוע קודמת לפרשת שמע וז"ס ועטרותיהם בראשיהם כי המל' נק' עטרא כנודע והגבו' שהיא בחי' המלכות נקר' ג"כ עטר' והיא למעלה מראשיהן משא"כ התפילין דסברת רש"י אשר עטרה שהיא הגבו' היא תחת הזכר בהאי עלמ' שהו' עולם זו"ן אשר היא יושבת תחתיו והרי נתבאר איך התפילין דר"ת הם בסוד שם יהה"ו ומוחין דאימא הם בסוד ידוד אמנם כל שאר הפרטים אין הפרש בין תפילין דרש"י לדר"ת עוד ירצה כי כבר ידעת כי זווג או"א הוא לצורך זו"ן לתת להם מוחין והנה המוחין הם חו"ב וחו"ג הנקרא תרין עטרין אמנם חו"ב הם לצורך ז"א שהוא זכר ונודע כי כשהאשה יולדת זכר היא מזרעת תחילה א"כ נמצא שאימא הזריעה תחילה טיפת המוח הנק' בינה ואח"כ נתן בה אבא טיפת מוח הנקרא חכמה וכבר נודע שהנכנס ראשון יוצא אחרון וע"כ בתחי' נולד חכמה שהיא פ' קדש לי ואח"כ נולדה הבינה שהיא פ' והיה כי יביאך אבל תרין עיטרין שהם חו"ג הם לצורך נוק' דז"א והנה היולדת נקבה הוא מזריע תחילה וא"כ נמצא שאבא הזריע תחילה וכשבא זמן הלידה נולדה הנקבה תחלה שהיא גבו' פ' והיה אם שמוע ואח"כ נולד הזכר שהוא החסד פ' שמע ואלו הם התפילין כסברת ר"ת ז"ל והסיבה היא זו כאמור:

דרוש ז

בענין תפילין מחודש בקיצור בכל ענייניו אחר עטיפת הציצית יניח תפילין, והמניח הוא ז"א בסוד מ"ש חז"ל שהקב"ה מניח תפילין, וענין התפילין עצמם הם בסוד המוחין שלו כי הנה נתבאר אצלינו כי בתחי' הם ד' מוחין ואח"כ כשמתלבשין תוך נה"י דאימא טרם שנכנסין תוך ז"א עצמו חוזרים להיות שם בסוד ג' מוחין בלבד ואחר שנכנסי' בז"א נמשך קוצ' דשערי דאריך אחורי רישא דז"א במקום העורף ומוציא הארת הד' מוחין לחוץ במקום המצח דז"א וגם מוציא הארת מלבושיהם שהם נה"י דאימא ולכן הם ד' פ' כנגד הארת ד' מוחין עצמן והד' בתים כנגד הארת מלבושיהן שהם נה"י כנז' ואע"פ שאינן רק ג' עכ"ז הוצרכו להתחלק לד' בתים כדי להלביש בחוץ את ד' הארות המוחין גם ט"א לזה והא כי נודע כי זו"ן היו בתחילה ביחד בסוד העיבור תוך אימא אבל הז"א היה בחי' ג' גו ג' בסוד נה"י גו חג"ת ונוקבא היתה ז' להם בבחי' העטרה קשורה ביסוד וכשנולדו ויצאו לחוץ חזר הז"א להיות בסוד ו"ק גמורים גם נוקבי' נתפשט' וירדה במקומה ולכן היו הבתים ד' כנגד נה"י ומלכות ולהורות אל סוד העיבור הנז' נמצאו כאן כ"א אזכרות כמנין

אהיה בתש"ר וש"י. והענין הוא כי בהיותם בסוד העיבור היה הז"א בסוד ג' קוים לבד ג' גו ג' והמלכות בסוד עטרה כנז' הרי ז' וכל א' מאלו הז' נכלל בכל א' מהג' קוים הנז' והרי הם ג"פ שבעה הם כ"א ולהיות כי אימא הנקרא אהיה ובתוכה היה העיבור ולכן נרמזו האזכרות בסוד מספר אהיה וא"ת א"כ יהיו כ"א שמות של אהיה ולא שם הויה. הטעם הוא כי שם אהיה מורה בחי' התפשטות אמנם ההויה מורה על היותו כמו שהוא עתה טרם שנתפשט במוחין והנה הבטישא דקוצא דשערי הנז' לא הועיל' רק להוציא הארה בלבד של המוחין ואינה אלא בזמן שבהמ"ק קיים אבל אחר החורבן כבר נתבאר אצלינו כי המוחין דגדלות מסתלקין וחוזר ז"א לקטנות בכל יום ויום בסוד חדל נא מי יקום יעקב כי קטן הוא. ואמנם בשעת ק"ש ותפלה יש בנו כח להחזירם בו ואחר התפלה מסתלקין אבל עכ"ז נשאר שם כל היום קצת רשימו של הארה ולכן כל היום הוא זמן תפילין אבל בלילה מסתלק אפי' הרשימו ולכן לילה לאו זמן תפילין הוא. וענין הרצועות דתש"ר הם נ"ה דאימא שעומדים בסוד אור מקיף על ראשו של ז"א ועי"ז נמשכת הארה כל היום עד הלילה כנז'. וענין המעברת' של ראש וש"י ה"ס ג' שמות אהיה הויה אלקים שמספרם יב"ק ואלו הג' עומדים בתוך המעברת' וז"ס ויעבר את מעבר יב"ק. אמנם תש"י הוא בנוק' דז"א והענין הוא כי קשר תש"ר היא לאה ותש"י היא רחל נוקבא דז"א וענייניה כי נה"י דז"א נעשו מוחין בראש דרחל כנודע וקוצא דשערי דרישא דז"א נמשך עד רישא דרחל ע"ד הנ"ל ומכה בערפה ויוצאי' ד' הארו' מוחין שלה במצחה ולפי שהראש שלה היא מאחוריו דז"א כנגד הלב לכן אנו מניחין תש"י בזרוע שמאלי דז"א בפרק הג' שהוא כנגד הלב דז"א. ועוד ט"א והוא כי הדעת דרחל הם הה"ג הניתנים לה מן היסוד דז"א כנודע והוא עומד למטה והדעת הוא מקומו יותר למעלה כנגד הלב דז"א ולכן צריך להעלות ולקשר תש"י בזרוע שמאל כנגד הלב כי עי"כ הה"ג העומדות למטה ביסוד דז"א יעלו בסוד אור חוזר למעלה עד הלב במקום זרוע שמאלי הנקרא גבו' וגם הם ה"ג מסוג של הגבורות ג"כ ואז יאירו הה"ג בסוד אור חוזר ויהיו למעלה כנגד הלב ברישא דנוקבא וז"ס מ"ש בזוהר פינחס דבעי לאזדהרא דלא יעדי יוד שהוא קשר תש"י מן התפילין עצמם. והטעם הוא כי היוד הזאת שהוא קשר של תפילין ה"ס היסוד כנ"ל של הה"ג שממנו נעשה דעת הנוקבא ולפי שהוא תחתון למטה צריך להעלותו למעלה עם התפלה עצמה היושבת למעלה כנגד הלב ולקשרו שם שלא ירד ממקומו וע"ז נאמר שימני כחותם על לבך כו' כמבואר אצלינו וע"ש גם ענין פסוק זה הוא כי הנה שני בחי' היו כאן הא' הוא ענין בטישת קוצא דשערי דז"א בראש הנקבה אשר אינו מכה רק בחו"ב שלה בלבד כי עד שם מגיע קוצא דשערי בלבד שהוא עד החזה דז"א אבל בדעת שלה שהוא יותר

תחתון לפי שנעשה מן היסוד שלו כנז' אין קוצא דשערי מגיע שם ולא בטש ביה. בחי' הב' היא לתועלת הדעת שלה גם הוא להעלותו עד מקום הלב וזה נעשה ע"י הקשירה דיוד קשר עם התפילה עצמה כנז' ולכן כנגד הבטישה בתרין מוחין כתיב שימני כחותם על לבך כי שם מקומם וכנגד קשירת גבורות הדעת ולהעלותו ולקושרו בזרוע שמאל אמר כחותם על זרועך ונתן טעם לכל זה ואמר כי עזה כמות אהבה אהבת ז"א לנוקבא ולכן מעלה אותה ומחברה עמו כענין חיבור האשה בבעלה וענין זה נקרא אהבה ממש ואחר שכבר הניחה הנקבה תפלה שלה בתחילה משום אהבה הנז' אז מתקנא בה הז"א ומניח גם הוא התש"ר וז"ס קשה כשאול קנאה והרי נתבאר טעם למה מקדימין תש"י לתש"ר. וא"ת והרי גם אימ' הנעשי' תש"ר לז"א גם היא אוהבת אותו כאם על בנה. והתשובה היא כי תש"ר אינה אלא מכח בטישת קוצא דשערי דא"א כנז' ואינו עושה אותן מפני אהבה שיש לו עם ז"א כי ז"א ברא דאו"א הוא ולא דא"א ולא עשה זה מחמת אהבה רק מחמת כי חפץ חסד הוא הוא דייקא כי א"א הנקר' הוא חפץ תמיד לעשות חסד עם זולתו ולכן התש"י הנעשית לסיב' אהב' גמורה שיש לז"א עמה כאהבת איש לאשתו משתדל לתקנה בתחי' ונקדמת ואז הז"א נותן בה אותו הרשימו שלה שנשארה בו ועושה אות' בחי' תש"י כמבואר אצלינו ואח"כ מתקנא בה ואז א"א בטש ביה משום כי חפץ חסד הוא ומחזיר בו גם הרשימו של המוחין שלו שנסתלק בכל לילה כנ"ל ונעשית בו תש"ר אח"כ ובביאורינו למעל' יובנו כל אלו הדברים על מתכונתם וע"ש. והנה נתבאר אצלינו כי כאשר לאה מתפשטת בכל אחורי קומת ז"א אחר חצות לילה מאותו האור הגדול לוקחת רחל מוחין בהיות' בבוקר למטה בעולם הבריאה וגם לסיבה זו מניחין תש"י בתחי' לפי שנעשית מן ההארה הנז' אשר קבל' רחל מן לאה אחר חצות לילה אבל התפילין דז"א ש"ר נעשים מכח ההארה הנמשכת ע"י ישראל הקמים בחצות לילה ועוסקים בתורה ולכן נעשי' אח"כ ואחר היות שניהם זו"ן בבחי' התפילין אז אומרי' ק"ש כמשי"ת לקמן בע"ה בענין הק"ש והנה ד' פרשיות דתש"י הם כנגד ד' אותיות הויה והבית כנגד אדני וה"ס זו"ן ובשעת הקשירה יכוין שקושר הנוקבא עם ז"א כדי לייחדם אח"כ בק"ש במלת אחד ר"ל א"ח ד' שהם זו"ן קשורים יחד בשני קשרים קשר יד וקשר יו"ד וה"ס שני יודין שבשם יאהדונה"י בסוד פותח את ידיך וקרינן ביה יודיך. ע"כ הגיעו דרושי התפילין:

דרושי תפלת השחר

דרוש א

ונבאר עתה כללים שיש בסדר תיקון תפלת השחר דע כי מן תחילת התפלה עד ברוך שאמר הוא עולם העשיה ומברוך שאמר עד יוצר אור הוא עולם היצירה ומן יוצר אור עד סוף ברכת אבות הוא עולם הבריאה ושאר כל העמידה הוא עולם האצילות וסדר העשיה הוא מתתא לעילא וכדי ליחד את העשיה ביצירה והנה יש בה קלי' קשות וחזקות לכן צריך ליחד תחילה ראש היצירה בראש העשיה ואח"כ שאר היצירה הוא מתתא לעילא וכן הבריאה הוא מתתא לעילא וברכת אבות הוא ראש הבריאה הנקרא היכל ק"ק דבריאה עד סוף בא"י מגן אברהם ושאר כל העמידה כולה היא באצילות וזה ביאור כל הנז' כי הי"ח ברכות שיש מן ענ"י עד ברכת התורה הם ח"י ברכאן דיסוד דעשיה ומן הודו עד ב"ש הוא ריש' דעשי' היכל ק"ק שלה וב"ש הוא היכל ק"ק ראש היצירה ולכן הם י"ג ברוך כמנין אחד והוא סוד י"ג מכילן דרחמי אשר בעולם היצירה ולכן יש בב"ש פ"ז תיבות ככתוב בנוסח שנעתיק לקמן בע"ה לרמוז כי הוא ראש היצירה שעליו נאמר ראשו כתם פז ולכן צ"ל המהולל בפה עמו שעולה בגימ' פ"ז ולא ככתוב במחזורים בפי עמו ואח"כ ח"י שמהן שיש באותם הפסוקים של יהי כבוד ה' לעולם עד תהלה לדוד כנודע והנה הם ח"י ברכאן דיסוד דיצירה ולהיו' כי נודע כי בכל עולם מארבע עולמות אבי"ע יש כל הי"ס וכל הפרצופים שהם א"א ואו"א וזו"ן ולכן בסוף היצירה אנו חוזרים להזכיר ח"י הויות בשירת הים וי"ג שבחים דישתבח שהם שיר ושבחה הלל וזמרה כו':

והנה בהיותו בסדר העשיה שהוא מתחל' התפלה עד ברוך שאמר כנ"ל יכוין לעלות כל הנפשות אשר שם אל עולם היצירה ובסדר היצירה יכוין לעלות כל הרוחין אשר שם אל עולם הבריאה ובסדר הבריאה יכוין לעלות כל הנשמות אשר שם אל עולם האצילו' ואז מלכות עילאה נכללת מכל אלו הנפשין ורוחין ונשמתין ועי"כ נעשין בה בחי' מ"ן וצריך לשתף גם את עצמו בכל חלקיו דהיינו להעלות נפשו עם הנפשות דעשיה ורוחו עם הרוחין דיצירה ונשמתו עם נשמתין דבריאה והבן זה היטב וכבר ביארנו ענין עליית העולמות שאינם עולים רק בחינת הנפשות והרוחות והנשמות אשר בהם בלבד אבל העולמות עצמן אינן עולים וכן בירידת הנשמות אחר העמידה תכלול נפשך ורוחך ונשמתך עמהם ע"ד הנז' בעליה. עוד דע בענין סדר תפלת שחרית כבר נת"ל כי מן התחלת הי"ח ברכות עד ב"ש הוא בעולם העשיה ומשם עד יוצר אור עולם היצירה ומשם עד תפלת י"ח הוא עולם הבריאה ומשם עד קדיש שאומרי' קודם אשרי יושבי הוא באצילות ומן אשרי יושבי עד תפלה לדוד חוזר להיות עולם הבריאה ומשם עד אין

קדוש כה' חוזר להיו' עולם היצירה ומשם עד עלינו לשבח הוא עולם העשיה והכונה היא שצריך בתחילה להעלות העולמות ממטה למעלה כנ"ל ומתקשרים עולם התחתון בעולם העליון ממנו עד שנמצאים כל העולמות כולם יחד קשורים בעולם האצילות בעת שמתפללין תפלת י"ח בעמידה ואז נעשה שם הזווג העליון ואח"כ צריך לקבל שפע העליון הנמשך מן הזווג ההוא וצריך להורידו למטה בעולמות התחתונים מעילא לתתא ולכן באומרינו אשרי יושבי ביתך עד תפלה לדוד אנו מורידין השפע מן האצילות אל הבריאה ואין הכונה להוריד עולם הבריאה בעצמו וכן עד"ז עד אין קדוש כה' כי אין בלתך כי אז אנו מורידין השפע מיצירה לעשיה ואח"כ בעלינו לשבח אז יורדין העולמות הנז' כל א' במקומו כמ"ש שם בע"ה גם נת' במזמור אשרי יושבי ביתך הנתקן אחר נפילת אפים ושם נתבאר בכל הצורך וע"ש היטב והנה כאשר תתחיל בח"י ברכות הנז' עד ב"ש תכוין תמיד בהויה דמילוי ההין שהוא בעשיה ויוצא מאות הי אחרונה של ההויה הכוללת כנודע כי ה' אחרונה היא בעשיה והויה זו דמילוי ההין ה"ס נשמת העשיה הנק' בחי' נפש והיא העולה ממקומ' אל היצירה כנז' גם תכוין אל שם א"ל אדני אשר בעולם העשיה ובהגיעך אל ב"ש עד יוצר אור תכוין אל נשמת עולם היצירה שהוא הויה דאלפין העולה בגי' מ"ה והוא בחי' רוח כנ"ל גם תכוין אל שם א"ל הויה אשר בעולם היצירה ובהגיעך אל יוצר אור עד העמידה תכוין אל נשמת הבריאה והיא הויה דמילוי ס"ג גם תכוין אל שם א"ל שדי אשר בעולם הבריאה ובהגיעך אל ברכת אבות אחר שאמרת ה' שפתי תפתח אז תכוין אל הויה דמלוי יודין העולה בגי' ע"ב שיוצא מאות יוד של ההויה הכוללת כי כבר ידעת כי ה' שפתי תפתח הוא בהיכל ק"ק דבריאה. וכן עד"ז ממש תכוין בעת הורדת הג' עולמות אחר העמידה כנ"ל עד עלינו לשבח והנה אין ראוי לכוין כל א' וא' בפני עצמו לפי שעיקר הכונה היא לכלול ולקשר עולם בעולם ולכן כשתגיע אל ב"ש תכוין אל אות ה' תתאה שבשם הויה ותכוין אל שם ב"ן דמילוי ההין. וגם תכוין אל שם א"ל אדני ותעלם ותחברם עם אות ו' של השם ועם שם מ"ה דאלפין ועם שם א"ל הויה שביצירה וכשתגיע אל יוצר אור תכוין אל ה"א תתאה להעלות' ולדבק' עם אות ו' ואות ו' דבוקה עם ה' עילאה שבבריאה וכן שם ב"ן דההי"ן תחברהו לשם מ"ה ושם מ"ה עם שם ס"ג דבריאה וכן שם א"ל אדני עם שם אל הויה ותחברם עם שם א"ל שדי שבבריאה ובהגיעך אל העמידה תכוין להעלות כל הד' עולמות כלולים זב"ז בג' בחי' הנז' מלמטה למעלה ע"ד הנ"ל ועד"ז תעשה להפך בעת ירידת העולמות אחר העמידה כנ"ל ונמצא כי בהגיעך אל אין קדוש כה' כי אין בלתך כו' תכוין לכל הארבע עולמו' כלולים זב"ז מעיל' לתתא:

דרוש ב

על ענין הנז' בסדר תיקון תפלת שחרית הנה כבר נתבאר לעיל ענין התחלקותה אל ארבע עולמות אבי"ע. ועתה נבאר ענין הנז' יותר בביאור עמוק הנה כבר ביארנו בביאור הקדמת אדרת האזינו בסופה הקדמה א' בענין שני בחי' שיש למעלה בכל העולמות דאבי"ע כי בחי' א' היא ענין חיצוניות העולמות הוא בחי' כללו' העולמות בבחי' חיצונית' הנקר' כסא הכבוד ומלאכים ואופנים והבחינה הב' היא ענין פנימיות העולמות שהם בחי' הנפשות של בני אדם דעשיה והרוחו' שביצירה והנשמות שבבריאה כו' וכל בחי' מהם יש לה בחי' אור פנימי ואור מקיף והנה נודע מ"ש בזוה"ק פ' ויקהל דף ר"א ע"ב ובפ' בהר ק"ב ע"א שבתחלה צריך לעשות התיקון בבחי' המעשה שהם ד' תיקוני' והם אלו יפנה ויתעטף בציצית ויניח תש"י ואח"כ תש"ר. וכנגדם הם סדר קרבנות של שחר וסדר הזמירות וס' יוצר וס' תפילת י"ח. וצריך לבאר כל זה הנה בתחילה צריך בסוד המעשה לתקן בחי' חיצוניו' כל העולמות במקומם אשר להם והוא כי ע"י אשר יפנה צרכיו הנה הוא מתקן עולם העשיה בבחי' הנק' נפש וע"י ברכת אשר יצר שה"ס הבל היוצא מן הפה בעת שמברך הוא מתקן אוה"מ דעולם העשיה ואח"כ ע"י הטלית שמתעטף בראשו הוא מתקן חיצוניו' עולם היצירה הנק' רוח ועי"כ יורד אור מן בחי' הנפש דיצירה אל בחי' הרוח אשר בעשיה הנק' יצירה שבעשי' ובסוד הברכה שבציצית נעשה אור מקיף אל היצירה ואח"כ ע"י התפי' ש"י נתקן עולם הבריאה ואז יורד אור מן נפש דבריאה אל הנשמה שבעשיה. וע"י הברכה נעשה אור מקיף אל הבריאה ואח"כ ע"י תש"ר נתקן עולם האצילו' האמנם בענין הברכ' יש מחלוק' לפי שמ"ס כי גם בעולם האצילות צריך לעשות ע"י מעשינו אור מקיף שלו ולכן צריך לברך גם על תש"ר לעשות אור מקיף אליו ומר סבר דאור מקיף דעולם האצילות שהוא בחי' נשמה לנשמה אינו נעשה על ידינו ומעצמו הוא נעשה כי אין בנו כח לעשותו והנה כל הד' עולמו' נתקנו בבחי' חיצוניות' שהוא כללות העולמות בעצמם בכללותם בבחי' אור פנימי עם אור מקיף שלהם ע"י אלו המצות מעשיות הנז"ל אבל האדם בעצמו לא נתקן רק בחי' הנפש שלו בלבד לפי שכל אלו הם מצות מעשיו' שהם מצד הנפש ואפי' בברכ' שלהם היא מצד מצות מעשיות בלבד ולכן כדי לתקן בחי' שנית צריך סוד הדבור בתפלה וזה פרטן כי באומרו סדר קרבנות של שחר יכוין לכלול העשיה ביצירה אחר שכבר נכללו ונתקנו כל העולמו' בכללותם ואמנם כדי להעלותם למעלה ולכלול אותם ביחד א"א לעשותו אלא ע"י הכללו' הנשמות שהם בחי' פנימיו' העולמו' כולם ולכן אנו אומרים הקרבנות שעי"כ אנו כוללים עולם העשיה בבחי' פנימיותו שה"ס הנפשו' שבו עם אור מקיף שבהם ג"כ הנעשה ע"י הדיבור

ואז גם החיצוני' שהוא כללות עולם העשיה נכלל עמהם ואז אנו מעלים עולם העשיה אל עולם היצירה וכוללים אותו עמו בבחי' הנפשות שבעולם העשיה שהם פנימיו' העשיה כנז' וזה ע"י הקרבנות ואז נעשין מוחין דאור פנימי לבחי' הנפשות וגם אוה"מ שלהם ע"י הדיבור. ואח"כ ע"י הזמירות של ב"ש עד היוצר אנו מעלים את הרוחין שבעולם היצירה, בבחי' מוחין דאור פנימי ובבחי' אור מקיף עד עולם הבריאה ואז גם בחי' חיצוניו' דעולם היצירה אור פנימי שלו עם אור מקיף שלו הם עולים ונכללי' עמהם בבריאה ואח"כ ביוצר אור עד העמידה אנו מעלי' הנשמות שבעולם הבריאה בבחי' אור פנימי ואור מקיף שלהם עד עולם האצילות ואז גם חיצוניו' עולם הבריאה אור פנימי שלו עולים ונכללי' בהם והנה נתבאר כי ע"י תש"י שהיא בבריאה וע"י התש"ר שהיא באצילו' נעשי' מוחין פנימיי' דאור פנימי וגם אוה"מ שלהם בבחי' חיצוני' העולמו' ואמנם עתה ע"י ק"ש שאומרי' ביוצר אנו ממשיכין ומורידין מוחין פנימים דאור פנימי בבחי' פנימיו' העולמות שהם הנשמות כנ"ל ואח"כ בעמיד' אנו נותנים להם בחי' אור מקיף שלהם ובביאור ברכת אבות דר"ה במלו' אלקינו ואלקי אבותינו יש סיוע לזה ע"ש היטב. והנה עתה אשר עלו היצירה והעשיה בבריאה שהם בחי' מלכות ות"ת בני הבריאה אנו צריכין עתה להעלותם בבריאה בסוד מ"ן אל אמם שהיא עולם הבריאה כדי שיתנו להם מוחין פנימ' דאור פנימי בבחי' אותם הנשמות שהם פנימיו' של העולמות וצריך שיתייחדו בתחילה ויזדווגו או"א דאצילות לתת מוחין לז"ן דאצילות ועי"כ יומשך שפע לאו"א דבריאה שיזדווגו גם הם לתת מוחין לז"ן אשר שם שהם בחי' היצירה והעשיה שעלו ונכללו עתה שם כנז' וכדי להיות בנו כח לעשות הדבר הזה נצטוינו במצות ק"ש שהיא בחי' דיבור ואינה מעשית וע"י מצוה זו יהיה בנו כח לגרום הזווג הנז' כדי שיתנו מוחין אל זו"ן דבריאה כנז'. וכדי לבאר ענין זה הוא מוכרח לבאר פה קצת מן כונת ק"ש. והענין יובן במה שנתבאר אצלינו כי יעקב יש לו שתי נשים לאה ורחל. והנה בחי' לאה היא בבחי' הקשר דתש"ר שבעולם האצילות ויש לה פרצוף שלם מי"ס כנודע. ואמנם עתה אנו מעלים את רחל שהוא אותה הנקודה של מלכות אשר עומדת בהיכל ק"ק דבריאה ועולה עד לאה הנז' שה"ס אות ד' דאחד ונכללת עמה ומתחברת אז אותה הד' עם הז"א שה"ס אח"ד א"ח ד' נעשין מ"ן אל או"א דאצילות ואז מורידים ונותני' מוחין פנימין לז"א וללאה הנז' ואמנם המוחין של רחל אינם יורדין לפי שעדיין היא בבחי' נקו' ואין לה פרצוף לקבל מוחין. ולכן המוחין שלה נשארים למעלה עם הד' דאחד שהיא לאה וכאשר אנו אומרי' בשכמל"ו הכל הוא בסוד בחי' לאה והבן זה. ונמצא כי אז ע"י זווג דאו"א יורדין מוחין פנימי' לז"א ולאה ומכח האור הזה הגדול נעשה עשיה ויצירה ג"כ

מ"ן אל הבריאה ואז יורדין להם מוחין גם דאור פנימי ואור מקיף כי כ"כ הוא לתת מוחין פנימים בלבד. באצילות כמו לתת מוחין פנימים ומקיפים בבריאה נמצא עתה כי בבחי' העולמות בחיצוניותם יש להם מוחין פנימים דאור פנימי ואור מקיף ובבחי' הנשמות שהם פנימיות העולמות יש להם ג"כ מוחין דאור פנימי ואור מקיף בג' עולמות בי"ע חוץ מעולם האצילות כי אין שם לבחי' הנשמות רק מוחין דאור פנימי בלתי אור מקיף. ואח"כ ע"י העמידה בתפילת י"ח נעשים להם ג"כ בחי' אורות המקיפין דמוחין כמשי"ת בע"ה בתפלת ר"ה ע"ש:

דרוש ג

על הנז' בסדר חילוק תפילת השחר דחול. הנה תחילה צריך לתקן ד' עולמות אבי"ע ע"י מצות מעשיות שאנו עושים למטה בעה"ז וכונת התיקון הזה הוא לתקנם במקומם עצמם שהקליפה אשר סביבותיהם שנתאחזו בהם בלילה יתפרדו עתה מהם לפי שהוא יום ואין הקלי' גוברת. והנה תחילה נוטל אדם ידיו שחרית ויכוין כי ע"י נטילה זו נפרדים הקליפה דג' אחרו' דעולם העשיה ונפרדים מהם בבחי' החיצוניות. ואחר כך יפנה ויעשה צרכיו ועי"כ יתקן גם הפנימיות ג' אחרונות דעולם הנעשיה הנז' כי הנה בעולם העשיה יש אחיזת הקלי' אפי' בפנימיות' כנודע כי בעשיה ויצירה יש תערובות טוב ורע וע"י מה שנפנה גורם להפריד ולהוציא הקלי' מן פנימיות דעשיה. והנה ע"י ב' דברים אלו שהם יטול ידיו ויפנה נתקנו ג' אחרונות דעשיה בבחי' אור פנימי מבחי' חיצוניות ופנימיות שבהם ואמנם ע"י שני ברכות שמברכין ענ"י כשנוטל ידיו ואשר יצר כשיפנה נתקן אוה"מ שלהם בבחי' פנימיות' ובבחי' חיצוניות' כנודע כי כל מצוה הנעשית בדיבור ובהבל הפה הוא בחי' אור מקיף והרי נתקנו ג' אחרונות דעשיה במקומם עצמ' בבחי' חיצוניות' ובבחי' פנימיות' ע"י ב' מעשים הנז'. ואח"כ ע"י ב' הטליתות טלית קטן וגדול הם שני תיקונים אל ג' אחרונות דעולם היצירה כנודע כי סוד טלית היא במטטרו"ן אשר ביצירה כנז' בפ' פנחס דף רכ"ו ע"ב בר"מ:

והנה מט"ט הוא מתלבש בטלית הזה אבל הטלית קטן הוא כנגד פנימיו' ג' תחתונות דיצירה ולכן הוא נלבש על החלוק מתחת המלבושים שלא כאותם הנוהגים ללובשו על המלבוש שטעו' הוא בידם והטלית גדול הוא כנגד חיצוניותם ולכן הוא נלבש על כל המלבושים ואמנם הפנימיו' דיצירה אינו פנימיות גמור כמו פנימיו' העשיה אשר הוא בתוך הגוף ממש בסוד יפנה כנ"ל לפי שאין אחיזת הקליפה ביצירה כמו בעשיה ואח"כ ע"י ב' ברכותיהם נתקן אוה"מ שלהם והנה בהיותי' בעולם העשיה לא נתקנו רק ג"ת אשר שם אבל עתה שנתקנו ג' אחרונות דיצירה ממילא נתקנו כל הי"ס שבעשי' אשר הם

למטה מג"ת דיצירה אמנם לא נתקנו רק בבחי' חיצוניות' בלבד נמצא כי עתה נתקנו ג' אחרונות דיצירה בבחי' פנימיות וחיצוניות וז' עליונות דעשיה בבחינת חיצוניות בלבד וג"ת דעשיה בבחי' פנימי' וחיצוני' ואח"כ ע"י התש"י נתקנים ג"ת דבריאה וע"י הברכה נתקן אוה"מ שלהם וזה בבחי' החיצוניות לבד כי לבחי' הפנימיות שלהם אין צורך לעשות תיקון אחר ע"ד הנז' ביצירה ועשיה והטעם הוא שאין הקלי' נאחזות בפנימיות הבריאה רק בחצוניותה ומכ"ש בעולם האצילות וכנודע אצלינו שבבריאה אין רע וטוב מעורבים והבן זה היטב:

והנה עתה אשר נתקנו ג' אחרונות דבריאה מכ"ש שנתקנו החיצוניות בלבד של הז' עליונות דיצירה אשר הם למטה מג"ת דבריאה וגם נתקנו הפנימיות דז' עליונות דעשיה אח"כ ע"י תש"ר נתקני ג' אחרונות דאצילות בבחי' חיצוניות' אלא שהוא בסוד אור פנימי שלהם בלבד ואין התש"ר צריכה לברך עליה לפי שאור מקיף שלהם נעשה מאליו ואינו נעשה על ידינו אך סברת חכמי אשכנז המברכים גם על התש"ר לפי שהם סוברים שגם אוה"מ שלהם אעפ"י שהוא באצילות הנה הוא נעשה על ידינו והנה פנימיות עולם האצילות אין צורך לתקנו כנ"ל כי אפי' בפנימיות עולם הבריאה אין הקלי' נאחזות אלא בחיצוניות בלבד והנה עתה אחר אשר נתקנו ג' התחתונות דאצילות בסוד החיצו' מכ"ש שנתקנו גם חיצוניות דז' עליונות דבריאה אשר למטה מהם וגם נתקן הפנימיות דז' עליונות דיצירה ונמצא כי כבר נתקנו כל הי"ס דעשי' בבחי' חיצוניו' ופנימיו' באור פנימי ואור מקיף וכל הי"ס דיצירה ע"ד הנז' חיצוניו' ופנימיו' באור פנימי ואור מקיף אבל הי"ס דבריאה בבחי' חיצוניות לבד באור פנימי ואור מקיף אבל בבחי' הפנימיות אין צורך לתקנו כנ"ל והג"ת דאצילות בבחי' חיצוני' לבד ובסוד אור פנימי לבד אבל אור מקיף שלהם וגם כל בחי' הפנימיות שלהם דאור פנימי ואור מקיף הוא נעשה מאליו ואין צורך לתקנו ומכ"ש הז' ראשונות דאצילו' שלא הוצרך בהם שום תיקון לשום בחי' מהם כלל ועיקר והרי נתבאר כל בחינות המעשה:

ועתה נבאר בחי' הדיבור כנ"ל בשם הזוהר ויקהל דר"א ע"א ופ' במדבר דק"כ ע"ב והנה עד עתה ע"י המעשה נתקנו העולמות במקומן ונסתלקו מהם הקלי' כדי שאח"כ ע"י הדיבור של התפלה נוכל להעלות עולם בעולם ולקשרם ולהעלותם יחד ונתחיל לבאר סדר עלייתם הנה ע"י הי"ח ברכ' דשחרי' מברכ' ענ"י עד פ' התמיד אנו מורידים שפע גדול והארה גדולה אל הג' ראשונות דעשיה כדי שהחיצו' שלהם יזדכך ויחזור להיות בבחינ' פנימיות כנודע לעיל כי בכל עולם יש ב' חיצוניות העולמות ופנימיות העולמות שהוא הנשמות אשר בהם וע"י אלו הברכות דפנימיות מתברך חיצוניות ומקבל הארה

גדולה וחוזרין בערך פנימיו' אח"כ ע"י פ' קרבן התמיד אנו מעלים פנימיות ג"ר דעשיה למעלה ונעשין בחי' חיצוני' בלבד אל ג"ת דיצירה וז"ס קרבן התמיד שהוא לקרב התחתון בעליון ולהעלותו עד שם למעלה ונמצ' כי ע"י קרבן התמיד עול' פנימיות ג"ר דעשיה ונעשים חיצוניות אל ג"ת דיצירה ואז הפנימיו' של שלשה התחתונות דיצירה מתעלה גם הוא יותר למעלה ונשאר חיצוניותם בסוד פנימיות ופנימיות ג"ר דעשיה נעשה להם בחי' חיצוניו' ופנימיו' ג"ת דיצירה עלו ונעשו חיצוניות לשלשה אמצעיות דיצירה וחיצוניות שלשה אמצעיות דיצירה נעשים פנימיות להם ופנימיות שלשה אמצעיות דיצירה עולים ונעשים חיצוניות אל שלשה ראשונות דיצירה וחיצונית שלשה ראשונות דיצירה נעשין בחינת פנימיות להם כנז' ופנימיות שלשה ראשונות דיצירה עולים ונעשים חיצוניות אל המלכות דבריאה. וחיצוניות מל' דבריאה נעשים פנימיות להם ופנימיות מ' דבריאה עולה ונעשה חיצוניות אל הג"ת דבריאה והחיצונית ג"ת דבריאה נעשה פנימיות להם ופנימיו' ג"ת דבריאה עולים ונעשים חיצוניו' אל הג' אמצעיות דבריאה וחיצוני' ג' אמצעיו' דבריאה נעשי' פנימיו' אליהם וכעד"ז עולים כסדר המדרגו' הנז' עד שנמצא כי פנימיות ג"ר דבריאה עולים ונעשים חיצוניות אל המ' נוקבא דז"א דאצילות וחיצוניות מ' נוקבא דז"א דאצילות נעשית פנימיות אליהם ופנימיות מלכות דנוקבא דז"א דאצילו' עולה ונעשה חיצונית אל ג"ת דילה שהם נה"י שבה וחיצוניות נה"י שבה נעשין פנימיות אליהם וכעד"ז עולים כסדר המדרגות עד שנמצא כי פנימיות ג"ר דילה עולים ונעשים חיצוניות אל המ' דז"א דאצילו' וחיצוניות מ' דז"א נעשים פנימיות אליהם ופנימיות מ' דז"א עולה ונעשה חיצוניות אל ג"ת דז"א וחיצוניות ג"ת דז"א נעשים פנימיו' אליה וכעד"ז עולים כסדר המדרגות עד שנמצא כי פנימיו' ג"ר דז"א עולים ונעשים חיצוניו' אל מ' דאו"א וחיצו' מ' דאו"א נעשי' פנימי' אליהם וכעד"ז עולים כסדר המדרגות עד עתיק יומין דאצילות ובזה ית' לך מ"ש בזוהר פ' צו דכ"ו ע"ב ובסוף פ' פקודי כי רעות' דקרבנין סלקא עד א"ס לעילא לעילא פי' כי ע"י קרבנות עולים העולמות ומתקשרים זה בזה מדרגה למעלה ממדרגה עד א"ס ובזה ית' לך מש"ל כי העולמות הנקרא חיצוניות אינם עולים כלל אמנם נשארים במקומם וחוזרים להיות בחינת פנימיות:

ועתה צריך לתת טעם אל הנ"ל איך המלכות דבריאה נעשי' חיצוניותה בחינת פנימיות אל ג"ר דיצירה כי היא א' והם ג' וכן איך פנימיותה עולה ונעשית חיצוניות אל כל ג"ת שלמעלה ממנה וכעד"ז תפול קושיא זו במלכות דנוקבא דאצילות ודז"א דאצילות כו' עד רום המעלות אבל סוד הענין הוא במה שהודעתיך כי שיעור קומת המלכות היא לעולם בסוד נה"י כי הם שלשה עדרי צאן רובצים עליה וה"ס שלשה קוים אשר מהם

נעשי' המלכות ולסיבה זו יש יכולת בחיצוניות המלכות להתלבש בתוך הפנימיות של ג"ר שלמטה ממנה ויש יכולת בפנימיות' להלביש את חיצוניות הג"ת שלמעלה ממנה ונמצא עתה כי יש ב' מיני שינויים מעולם העשיה אל שאר העולמות השינוי הא' הוא כי פנימיות ג"ר דעשיה נעשית חיצו' אל ג"ת דיצירה אבל הג"ר דיצירה אינם מלבישי' אלא אל המלכות דבריאה בלבד ולא לג"ת דבריאה וכן בג"ר דבריאה כו' וכן בשאר עולמות העליונים כולם וטעם הדבר הוא לפי שסדר הקרבנות עד ב"ש הכל הוא בתיקון עולם העשיה בלבד והנה עול' העשיה ה"ס המלכות כנודע ולכן כיון שאנחנו עתה בתיקון עולם העשיה לכן נשלם כל תיקון עולם העשיה לגמרי ויכולים לעלו' עד מקום הראוים להם שהוא בשלשה אחרונות שהם נה"י דיצירה אבל העולמות שלמעלה מן העשיה אין עתה זמן תיקונם כי בברוך שאמר הוא זמן תיקון היצירה וביוצר אור הוא זמן תיקון הבריאה כנ"ל כו' ואף אם תראה עתה כי גם עולמות העליונים נתעלו ממדרגתם כנ"ל אינו אלא לצורך העשיה עצמה לתת מקום פנוי אל ג"ר דעשיה שיעלו ביצירה ולסיבת' הוכרחו כל העולמות להתעלות מדרגה אחר מדרגה על צד ההכרח אף ע"פ שאין עתה זמן עלייתם מצד עצמן ולכן הלואי שהעולמות העליונים יתוקנו עתה אע"פ שאינו זמנם בבחי' חלק העשיה שבכל עולם מהם שהוא מלכות שלהם ויתוקן ע"י תיקון עולם העשיה התחתון שהוא מן הסוג שלהם ולכן אין כח בג"ר דיצירה לעלות אלא עד המ' דבריאה בלבד אשר היא לבדה נתקנה ע"י תיקון עולם העשיה התחתון כי גם היא בחי' עשיה שבבריאה אבל למעלה מזה א"א להם לעלות ואמנם כשיהיה זמן תיקונם אזי יהיו גם הם דומים אל תיקון העשיה והוא כי בתיקון ב"ש שהוא תיקון היצירה יכלו ג"ר שבה לעלות עד שלשה אחרונות דבריאה ממש וכן בתיקון יוצר אור שהוא תיקון הבריאה יוכלו ג"ר שבה לעלות עד ג"ת דאצילות וכן בתפלת י"ח שהוא תיקון עולם האצילות יהיה ג"כ ע"ד הנז'. ונלע"ד חיים ששמעתי ממוז"ל כי עד ב"ש עלה על הפנימיות דג"ר דעשיה והלביש לחיצו' ג' אחרונות דיצירה אבל אחר ב"ש נתקן היצירה ע"ד הנז' כי ג"ר שבה עולה פנימיות ומלביש לחיצו' ג"ת דבריאה ואז ממילא ניתוסף תיקון והארה בעשי' והוא כי עלה גם החיצוניו' דג"ר דעשיה ונתחברו עם הפנימיות שלהם שעלה בתחילה ביצירה כנ"ל ונמצא עתה כי ג"ר דעשיה חיצוניותם ופנימיותם הם עומדים עתה במקום ג' אחרונות דיצירה וחיצוניו' ופנימי' ג' אחרונות דיצירה במקום ג' אמצעיות דיצירה כו' וכן ביוצר אור נתקן ממילא גם עולם היצירה ע"ד הנז' וכן בעמידה נתקן ממילא גם עולם הבריאה ע"ד הנז':

עוד יש שינוי שני מעולם העשיה אל שאר העולמות והוא כי בשאר העולמות כאשר עולים ג"ר דיצירה בג"ת דבריאה או עד"ז בשאר העולמות הנה הם עולים ג"ר בד' תחתונות דכל עולם כי המלכות דבריאה נכללת בג"ת שהם נה"י דבריאה ואז באלו הארבע' תחתונות דבריאה עולים הג"ר דיצירה ונכללים בהם אבל בעשי' אינו כן אמנם בעשי' הג"ר עולים בג"ת שהם נה"י בלבד דיצירה אבל המל' דיצירה היא נשארת למטה בז"ת דעשי' לעולם וכמשי"ת בע"ה וטעם הדבר הוא לפי שכל בחינת המלכות הוא בחינת עשיה כנודע ולכן צריך שהמל' דיצירה הדבוקה עם העשיה שתהא ממש למטה במקו' העשיה עצמה ולא בעולם היצירה ולכן מתקשרת עם הז"ת שבעשיה ועומד' בעולם העשיה ואינה נקשרת עם ג"ר דעשיה לפי שכבר עלו ביצירה:

ונחזור עתה לעולם העשיה שעד עתה נתעסקנו בענין פנימיות ג"ר שבה איך עלו אל היצירה כנ"ל ואיך כל שאר העולמו' נתעלו ממקומן בסדר מדרגתם ועתה נבאר שארית עולם העשיה כי הנה עתה חסרים ממנה פנימיו' ג"ר שבה וצריך עתה להשלי' חסרונו ולהביאו ממקום אחר והלא הוא אותו החיות אשר בתוך הקלי' והיא בחינת הקדושה המחי' הקליפה וה"ס י"א סמני הקטור' ולכן תיכף אחר פרשת התמיד אנו אומרי' סדר פטום הקטר' קודם פסוק וערבה לה' מנחת כו' ולא כאותם הנוהגים לאומרו קודם פרשת התמיד וטעות הוא בידם וע"י פטום הקטרת הזה שאנו אומרים גורמים לסלק חיות הקדושה אשר בתוך הקלי' העשיה שהם י"א יריעות עזים ואנו מסלקים אותם ע"י סמני י"א קטרת ובתפלת ר"ה יתבאר לך ענין אלו י"א סמני הקטרת גם בפ' תרומה דקס"ד ע"ב ביארנוהו בסוד עשתי עשרה יריעות וע"ש ומשם ית' לך כי י"א סמני הקטרת הם הי"ס דעשיה והנה יש י"ס דקליפה ועוד כח א' קדוש המחיה אותם הרי הם י"א וע"י אלו הי"א סממנים שהם הי"ס דעשיה ועוד אותה נקודה קדושה העליונה המחיה את כולם ואז ע"י כך נדחין הקלי' ואנו מסלקי' משם אותה הנקו' אשר היתי' מחיה אות' ואח"כ אנו ממיתין את העשר קליפות ולכן כיון שהקדוש' והחיות שבהם מסתלק מהם אז נשארים הם מתים וז"ס למה הקטרת מכפר על הנגף ומבטלה כמ"ש ויתן את הקטרת ויכפר על העם. והטעם שהקטרת ממית מה"מ ועי"כ אין בו כח להמית והנה ע"י הקטורת נסתלק החיות והקדושה מתוך הקלי' ועתה צריך לתקן מקום בעשיה לחבר שם החיות הזה שיחול שם ולהבין זה צריך שנתחיל לבאר מראש העשיה הנה נת"ל כי המלכות דיצירה נשארה למטה בעשיה והנה נחלקת לב' בחינות והם הפנימיות והחיצוניות והנה אנו מעלים את חיצוניות ג"ר דעשיה אשר נשארו למטה בעשי' כנז' ובהם אנו מלבישים את פנימיות מלכות דיצירה אשר ירדה בעולם העשיה ונשארה החיצונית של מלכות

דיצירה וחזרה לבחי' פנימיות ואז עולים פנימיו' ג' אמצעיות דעשיה ומלבישים חיצוניות המלכות דיצירה ונעשית חיצוניות אליה והיא נעשית בבחינה פנימיות אליהם והנה להיות כי שתי בחינות אלו שהם חיצוניות ג"ר ופנימיות ג' אמצעיות כל אלו הם עשי' והם נעשים חיצו' לחיצוניות ופנימיו' מלכות דיצירה ונמצא כי העשיה חזרה להיות יצירה ולכן צ"ל תיקון שם בן מ"ב הרמוז באנא בכח גדולת כו' כנודע והוא בעולם היצירה וע"י אנו מעלים אותה אע"פ שכל זה הוא בעולם העשיה אשר שם ירדה מלכות דיצירה כנ"ל וז"ס מה שתקנו לומר אחר פטום הקטורת אנא בכח כו' שהוא מ"ב אשר ביצירה וע"י יש יכולת בעשיה לחזור לבחינת יצירה ולהלביש כנז' הנה בכל יום ויום תכוין להעלותם ע"י כל הז' שמות הכלולים בשם מ"ב אמנם בהיותך ביום א' תכוין שאז גובר שם של אבגית"ץ על כולם ובו נכללי' כולם וביו"ב נכללי' כול' בשם קרע שט"ן וכעד"ז בשא' הימי' עד שנמצא שביום השבת גובר שם של שקוצי"ת ובו נכללים כולם וכבר נת' אצלינו בענין שם בן מ"ב אשר אומרים בעת השכיבה על המטה כמש"ה בשתים יכסה פניו כו' כנז' שם וכן עתה תכוין כוונה ההיא להעלו' הפנימיות בשתי אותיות הראשונות של השם הגובר כפי יומו כנז' ובשני אותיות האמצעיות תכוין לכסות רגלי העולים ובשני אותיות האחרונות תכוין שבהם מעופפים ועולים ואח"כ תאמר בשכמל"ו בלחש גם תכוין כי המדרגות הנכללים במלכות דיצירה הם ו' מדרגו' שהם חיצוניות ג"ר דעשיה בפנימיות המלכות דיצירה ופנימיות ג' אמצעיות דעשיה בחיצו' המלכות דיצירה:

ונודע שהמלכות דיצירה ה"ס שם אחרון שבשם מ"ב שקוצי"ת ויש בו ו' אותיות ותכוין כי ע"י ששה שמות דאבגית"ץ קר"ע שט"ן. נג"ד יכ"ש. בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק אנו מעלים ששה מדרגות הנז' של העשיה אל הששה אותיות שבשם שקוצי"ת שהוא המל' דיצירה ולכן צריך לכוין ולשלב שם אבגית"ץ באות ש' של שקוצי"ת. ושם קרע שטן באות ק' של שקוצי"ת. וכן שאר ששה השמות בששה אותיות שקוצי"ת. אח"כ בשאר הסדר ובפרק איזהו מקומן אשר כל זה אינו פסוקים של תורה אלא דברי רז"ל לבד וע"י כל זה אנו מעלים שאר העשיה. והוא כי עתה עלה פנימיות שלשה אחרונות דעשיה ונעשי' בחינת חיצוניו' ג' אמצעיו' דעשיה והחיצוניות ההוא נעשה פנימיות אליהם ועולה פנימיות מלכות דעשיה ונעשה חיצוניו' אל חיצוניות שלשה אחרונות ועולה אותו החיות של הקדושה שעלה ע"י י"א סמני הקטרת כנ"ל ונעשה בחינ' חיצוניות אל חיצוניות מלכות דעשיה והרי ע"י כך נשלמו י"ס שלימות דעשיה ע"י בחינת מלכות דיצירה שירדה בעשיה וע"י החיות הזה של קטרת ויש עוד הפנימיות דג"ר דעשיה שעלו למעלה ונכללו למעלה ביצירה אשר הוא סוד זעיר אנפין הנקרא תורה שבכתב ולכן אנו

אומרים עתה גם הברייתא דרבי ישמעאל אומר בי"ג מידות התורה כו' שה"ס העשיה שנעשית י"ג מדרגות כנז' יועלו ליצירה השלשה מהם וע"י אלו הי"ג מדות דתורה שהיא היצירה נדרשת בהם. עוד יש ט"א למה שנהגו לומר פרק איזהו מקומן לא זולתו מפני שאין שום פ' בכל המשניות בלתי מחלוקת לבד פרק זה ונקרא הלכה פסוקה. והנה בעלית העולמות אנו צריכים אל השלום ולא אל המחלוקת ולכן בחרו פרק זה כנז' והנה לענין ברייתא דר' ישמעאל נלע"ד ששמעתי ממוז"ל שהוא באופן אחר כי בעולם העשיה עצמה לבדה נשארו י"ג מדרגות זולת הפנימיות של ג"ר שבו שעלו אל היצירה והוא כי הנה חיצוניות המלכות עם י"א סמני הקטורת שנעשו חיצוניו' אליה הרי ספיר' א' ופנימיו' המלכות עם חיצוניות נה"י הרי ג' ספירות אחרות ופנימיות נה"י עם חיצו' חג"ת הרי ג' ספי' אחרות ופנימיות חג"ת עם חיצוניות מל' דיצירה הרי שלושה ספירות אחרות וחיצוניות כח"ב עם פנימיות מל' דיצירה הרי ג"ס אחרות הרי בין כולם י"ג ספירות שלימות בעשיה לבדה. ודע כי כמו שנתבאר בי"ג מידות אלו שה"ס עולם העשיה שנעשה י"ג מדרגות ע"י עליית ג"ר שבה אל היצירה וכן עולם היצירה נעשה י"ג ע"ד הנז' והם רמוזים בי"ג ברוך שבברוך שאמר וכן ג"כ בבריאה יש י"ג שבחים שיש בישתבח שמך כו' שיר ושבחה כו' כנ"ל בס' הזוהר וכן עד"ז בעולם האצילות עצמו יש בו י"ג וה"ס י"ג ברכות אמצעיות של שאלת צרכי' שיש בין ג"ר וג' אחרונות דתפלת י"ח:

ונחזור עתה לבאר קצת פרטים בפ' קרבן התמיד ובפטום הקטרת ענין צו את בנ"י כו' את קרבני לחמי כו' כבר ביארנו כי כל אלו הקרבנות הם למטה בעולם העשיה וכבר ידעת כי עולם העשיה ה"ס שם אל אדני שהם בגימ' צ"ו וזהו רמוז באומרו צו את בני ישראל וכמ"ש בזוהר בפ' צו כי הקליפות הנאחזות בעשי' הם קשות וחזקות מאד וצריך לשרפם באש כי זה"ס מ"ש חז"ל אין צ"ו אלא ע"ז כמש"ה כי הואיל אפרים הלך אחרי הצו והטעם לפי שיונקים ונאחזים בשם אל אדני שהוא בעשיה:

גם בפ' עולת תמיד העשויה כו' תכוין במלת עולת אל מה שנת' אצלינו כי יש תולעת בקדושה וה"ס פסוק אל תיראי תולעת יעקב וה"ס שם אבגית"ץ שהוא בני' תולע כי ה"ס החסד המתגבר ומתגלה ומאיר בכל בקר ובקר כמבואר בזוהר וכבר ידעת כי שם הנז' הוא בחסד. אמנם להיות שרשו בגבורה שהוא שם בן מ"ב אלא שהוא בבחי' החסד שבגבורות ולכן נקרא תולעת שני וכמבואר אצלינו בפ' ותכלת וארגמן ותולעת שני בפ' תרומה קל"ו ע"א כי גוון אדום בסוד תולעת שני לפי ששרשו גבורה אבל הוא בחי' החסד שבגבורה ולהיותו משרש הגבו' לכן נק' ישר' על שמו תולעת יעקב לפי שהם מכלים את העכו"ם בסוד הגבור' כדמיון התולעת הרך המרקיב ומכלה את העץ הקשה והחזק.

והנה כדמיון התולעת הזה שבקדושה יש כנגדו תולע א' בקלי' בס"א וגם הוא מתעורר בכל בקר לכלות את העולם ח"ו והשי"ת ברחמיו מגלה התולע שבקדושה שהוא אור החסד הנז' בסוד וישכם אברהם בבקר וז"ס ענין התמיד הנאמר בו עולת תמיד כי אותיות עולת הם היפוך תולע וע"י עולת תמיד הנעשית בכל בקר היה נכנע התולע הטמא דס"א ובפסוק אל תיראי תולעת יעקב כו' ביארנו ענין התולע הזה. ואמנם ענין העולה של התמיד דע כי כל עולה היא בחי' לאה העליונה אשר בה כל בחינת הדינין והגבורות החזקות כנודע ולכן היו מקריבין כנגד' עולת תמיד כדי למתק הדינין שבה כדי שלא יגבר התולע הטמא הנז' וז"ס עולת תמיד. והנה תיבת תמיד הוא חסר יו"ד כי כתיב תמד וקרינן תמיד וכבר ידעת מ"ש בפסוק ומדת ימי מה היא כי לאה הנק' מדת שהם אותיו' תמד לפי שהיא לוקחת ד' אלפים מד' שמות אהיה שהם בגי' מדת ובענין פטום הקטורת ג"כ נודע מ"ש בזוהר פרש' ויקהל דרי"ט ע"ב וז"ל ובג"כ עובדא דקטרת אצטריך לאקדמא לצלות' כו' הנה לעי' נת' עניינו כי הלא יש בו י"א סממנים שה"ס אותם אורו' המחיים את הקלי' וכונתינו בזה לסלקם מתוכם ולהעלותם למעלה וישארו הקליפות מתים וז"ס מ"ש אומרים פטום הקטרת בשחרית קודם התפילה אחר קרבן התמיד כנ"ל וגם בתפלת המנחה קודם העמידה כי כונתינו היא להעלות העולמו' ע"י התפילות לכן אנו אומרים אותו שלא יתאחזו הקליפו' ויעלו בעלי' העולמות ולכן אנו אומרים אותו קודם שני תפלות הנז' וכן בסוף תפלת שחרי' אנו חוזרים ואומרים אותו כנודע והטעם הוא כדי שלא ינקו הקליפו' מן השפע היורד ונשפע לעולמות כנ"ל. אבל בתפלת ערבית אין בנו כח לעשות כך:

והנה ענין י"א סמנים אלו ה"ס עשרה ניצוצי הקדושה המחיה הקלי' בסוד אור פנימי ויש נצוץ א' שהוא בסוד אוה"מ להם ואין המקיף הזה מתחלק לעשר כדמיון אוה"פ לפי שאוה"מ הוא אור פשוט אחד ונקרא אור א' בלבד ונמצא שהאוה"פ הנחלק לעשרה והאוה"מ שאינו נחלק בין כולם הם י"א סממני הקטרת:

ונבאר התחלקותם בפסוק קח לך סמים הרי ב' כמ"ש חז"ל בגמ' והם ת"ת ונצח נטף ושחלת וחלבנה ה"ס הוד יסוד ומל' והרי הם ה' תחתונות ויען שהניצוץ האחרון שבמל' הוא ניצוץ קדושה נקודה קטנה ומועטת מאד יותר מכולם ולכן הקליפה גוברת במקו' ההוא לכך החלבנה ריחה רע עם היותה בכל י"א סממני הקטו' דקדוש' כנז'. סמים הם ה' סמים אחרים והוא כמ"ש חז"ל בגמרא והם ה' ספירות עליונות כסדרן והם כח"ב ח"ג. ולבונה זכה ה"ס אוה"מ לכולם ולהיותו אור מקיף מבחוץ ואינו מוגבל תוך הקלי' לכן נקרא זכה משא"כ באור פנימי המוגבל בתוך הקליפות כי איננו נקרא זך כמוהו ובזה

תבין טעם נפלא אל כל המכשפים המקטירים אל הקליפו' העליונות אשר עיקר וראש הקטרותיהם היא הלבונה והיא חביבה להם מכל שאר הקטרת כדי ליהנות מאור המקיף הזה. בד בבד יהיה זה יובן במ"ש אצלינו בענין בגדי הבד אשר לכהנים כי בד באתב"ש הוא ש"ק כי הש"ק שהם הקלי' הם מתלבנים ונעשים בגדי בד לבנים וגם בד הוא פשתן אשר גם חלקו של קין מצד ס"א כנודע. והנה אלו הסמים היו מוחי' לקלי' ועתה נכנסין במוחין דקדוש' וזמ"ש יהיה שהם שני שמות י"ה י"ה כמ"ש במקום אחר כי ב' מוחין דנוק' הם ב' שמות י"ה י"ה ועתה נבאר התחלקותם בלשון הבריית' ואלו הם. הצרי כתר והצפורן יסוד והחלבנה מלכות והלבונה אור מקיף וכוונתינו היא לקשר המלכות שהיא החלבנה עם אוה"מ שהוא הלבונ' להאיר בה ואין די לה בהארת הנמשכת אליה מהכתר אבל הצפרן שהוא היסוד אנו מקשרים אותו עם הצרי שהוא הכתר שיאירו בו מור הוא החסד בסוד אברהם הנקרא הר המור וקציעה גבורה ושבלת נרד הוא ת"ת כי הוא קו האמצעי בין שני ענפי קו הימין וקו שמאל כדמיון השבלת עם ענפיו מן הצדדין וכרכם הוא נצח כי גם הוא יש לו ריח כדמיון המור אע"פ שאינו כ"כ חשוב כמוהו כי איננו חסד גמור כמו החסד וקושט הוא חכמה קלופה היא בינה קנמון הוא הוד. והרי נשלמו כולם והנה נתבאר אצלינו כי אלו הי"א סממנים הם בחי' הז' מלכים דמיתו. ועוד יש ד' אחוריים עליונים דאו"א וישסו"ת שגם הם נפלו עמהם וסך כולם הם י"א. והיותם שס"ח מנים נת' אצלינו לעיל בענין סוד השינין דתש"ר ע"ש ואיך הם סוד המוחין דזמן הקטנות שהם שמות אלקים אשר במילואן ביודין בגי' ש' ושין במילואה היא בגי' ש"ס ועם ד' המוחין וג' נה"י דאימא שבהן מתלבשין המוחין כנז' ועם כללותם הרי הם שס"ח וז"ס מנים שס"ח מנין שהיו בקטרת לפי שמן המוחין דזמן הקטנות נמשכין י"א סממני הקטרת שהם רוחניות הקלי' כנז"ל וזהו הטעם שכל בחי' הקלי' נאחזים בשם אלקים והקלי' עצמם נק' אלקים אחרים וגם ז' ראשין שיש בשתי השינין דתש"ר ה"ס ז' בחי' הארו' המוחין דגדלו' שהם ד' מוחין וג' נה"י כנ"ל ואלו הז' הארו' על שם אלקים העולה בגי' שין יהיה הכל גי' שס"ח מנים שהיו בקטרת ולכן השס"ה לבדם היו העיקריים כמנין ימות החמה שהם המוחין עצמם דקטנות שהם שי"ן והמוחין דגדלות שהם ד' והכולל הרי שס"ה אבל הג' היתרים הם כנגד נה"י דאימא לבושי המוחין ולכן אינם מכלל העיקריים והם ג' מנים היתרים. ונלע"ד חיים כי להיותם נה"י דאימא לכך היו משמשין ליוה"כ שגם הוא סוד אימא עליאה כנודע:

והנה צ"ל קלופה ג' ולא קליפה כי כך שמו קלופה גם צ"ל כל הברייתות הכתובות בסידור שלנו עד פ' כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו כו' ואח"כ תאמר ג"פ אלו ה' צבאות

עמנו כו' ה' צבאות אשרי כו' ה' הושיעה כו' מפני שהם מסוגלים מאד לאומרם אחר פטום הקטרת וכן היה מנהג מורי ז"ל לאומרם בכל פעם שהיה אומר פטום הקטרת קודם התפלה ואחריה וקוד' תפלת המנחה וכן בזמן המגפה ח"ו ב"מ תיקון אחר שיכוין בי"א סממני הקטרת שהעשרה הם עשר ניצוצות הקדושה שירדו למטה בתוך הקליפה להכניעם והא' הנוסף עליהם הוא אור מקיף לעשר הנזכר ולכן התיקון הוא שיכוין לסלקם מתוכם ועי"כ ישארו הקליפ' מתים בלתי חיות:

התיקון השני הוא להחזיר לבני אדם בתשובה כי בזה מכניע הקליפה עוד יחוד אחר א"ל מורי ז"ל לזמן המגפ' ב"מ וזה עניינו כבר הודעתיך כי כל הנשמות של בני אדם הם ממה שמתברר מן ז' מלכי אדום דמיתו וז"ס אומרם ז"ל כל ישראל בני מלכים הם וכאשר בתוך הבירורים יש קצת פסולת שלא הוברר זה הפסולת נעשה ארס וסם המות הממית לאדם בזמן המגפה וה"ס פסוק ידבק ד' בך את הדבר. והענין הוא כי אותם הקלי' שיש באותם בירורים כנז' הם המכים ונוגפים לאדם בזמן המגפ' ואחר שהכו אותו אינם נפרדים ממנו ותמיד דבוקים עמו ומקיפין אותו מכל סביבותיו שיעור כמה אמו' ולא עוד אלא אפילו באות' השכונה שעומד שם המוכה או אפילו איזה כלי ומלבוש שלו צריך להתרחק ממנו וכל ההולך ומתדבק שם הוא מתדבק באותם הקלי' הנז' ויכול להנזק וזהו טעם שבשאר החולאי' והמכו' שבפ' כי תבוא לא כ' בהו ידבק כמו בענין הדבר והמגפה לפי שבשאר החולאים אין הקליפה ההם מתדבקים שם משא"כ במכת הדבר והמגפה שהיא מבחי' קלי' הבירורים הנז' הם דבוקים בו ובמלבושיו ובשכונתו ובכל כליו וכבר הודעתיך בענין פטום הקטרת כי אותם י"א סממני הקטרת הם מה שנשאר בתוך הקלי' שלא יכלו להתברר והם י"א אורו' שבקדושה המחיים את הקליפות וכאשר יעלו למעלה יסתלקו מתוך הקליפות וישארו בלתי חיות וימותו ואינן מזיקים וזה"ס הנז' בזוהר פ' וירא במדרש הנעלם שטוב לומר פטום הקטרת בזמן המגפה וכן מצינו במגפת עדת קרח שנעצרה ע"י הקטרת שהקטיר אהרן ולכן טוב מאד בזמן המגפה ב"מ שבעת אומרו פטום הקטרת בתפלת שחרית ומנחה יכוין בה באותה כונה האמורה למעלה בסדר הקטורת וג"כ כאשר האדם קם אחר חצות לילה לעסוק בתורה אחר שיאמר תיקון חצות ככתוב במקומו אח"כ יאמר פטום הקטורת בכונה ההיא לפי שאחר חצות נכנעת ממשלת הקליפה ובפרט אם יתחברו י' אנשים יראי ה' ויקראו סדר פטום הקטורת יחד בכונה הנז' יעשה רושם גדול למעלה אם יהיה אחר חצות לילה כנז' ואמנם זהו מה שצריך לקרות בשעת הנז' אחר חצות לילה אחר שתגמור הס' הנז' תאמר פ' ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמי' ולבונה זכה בד בבד יהיה ותאמר אותו

ג"פ ישר ואח"כ ג"פ הפוך כזה יהיה בבד בד זכה ולבונה סמים וחלבנה ושחלת נטף סמים לך קח משה אל ה' ויאמר. ואח"כ תאמר ג"כ אותיות הפסוק למפרע ג"פ ותנקד האותיות בנקודת תיבות אלו הד' והם נטף שחלת וחלבנה ולבונה וכשיושלמו תחזור מתחלתן לסופן וזה סדרן:

היהי דבב דב הכז הנבלו מימס הנבלחו תלחשו פטן מימס כל חק השמ לא הוהי רמאיו:

ודע כי מורי ז"ל מסר לנו כמה כונות ושמות בכל תיבה ותיבה ולכל אחד מן החברים שהיינו שם עמו א"ל שיכוין במלה א' מזה הפסוק כל א' וא' כפי שרש נשמתו ואיני זוכרם ואלו ג' תיבות זכרתי שמסר אותם לג' חברים כל א' תיבה הנכונה לו. הא' היא סמים הראשון שבפסו' תחלף אותה באי"ק בכ"ר ויהיו אותיות מתק"ו. והוא שם קדוש ואיני זוכר נקודותיו ודע כי כשתרצה להוציאו ולהחליפו באי"ק בכ"ר לעולם צריך שתקח האות ההיא שאתה רוצה ותחליפנה באות שאחריה היותר סמוכה כגון א' דאי"ק תחליפנה באות י' ואות י' תחליפנה באות ק' ואם היא אות אחרונה כגון ק' אות ק' תחזור לאות הראשונה ותחליפנה באות א'. ועד"ז בשאר אותיות של האלפ' ביתא זו וכן עד"ז בשאר האלפא ביתות שהם הג' אותיות אח"ס בט"ע וכיוצא. והנה צריך שתכוין בשם הזה כונה גדולה גמורה. וגם תכוין כי הוא בגי' מילוי הויה דיודין אשר באבא העולה ע"ב ומילוי מ"ו. גם הוא בגי' מילוי שם אהיה בריבועו דיודין אשר באימא העולה תקמ"ד ומילוי ת"ק וזהו שם תקמ"ו הנז'. הב' הוא נטף תחליפנה באתב"ש ויהיה שם קדוש טנו ונלע"ד שנקודותיו יוצאים מן האותיות לך ס או מן בנה ז הג' הוא ושחלת תחליפנה באלב"ם ויהיה שם קדוש והוא שם פיק א"כ ונלע"ד כי נקודותיו יוצאים מן אותיות חלך סמ ושאר שמות היוצאים מן שאר תיבות איני זוכרם אך מה שאני זוכר הוא שיודע אני שיוצאין שאר התיבות בחילוף אלפא ביתות הנז' גם טוב לכוין בזמן המגפה תמיד בכל רגע אל שם זה הקדוש נגף ותנקדהו בתנועת האותיות שורק חיריק צירי:

והענין הוא כי סוד הדבר הוא כי גם אחת מסבות מכת הדבר הוא נמשך מזה כי כאשר ארבעה הויו' דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן אינם מאירים אז מסתלקים אותיותיה' הפשוטו' ונשארים המלוים שלהם לבד שהם מ"ו ל"ז י"ט כ"ו סך ארבעתן קכ"ח ועם כללות ארבעתן קל"ב וכללות כולם קל"ג כמנין שם נג"ף כי לסיבת הסתלקות הנז' מן המלוים בא נגף בעולם ולכן תכוין בשם הנז' לתקן הענין יאמר בכל יום קודם התפלה פסוק זה ג"כ ישר והפוך ואני אשיר עזך וארנן לבקר חסדך כי היית משגב לי ומנוס ביום צר לי. לי צר ביום ומנוס לי משגב היית כי חסדך לבוקר וארנן עזך אשיר ואני. משם הרב הגדול ז"ל גם יאמר אחר פטום הקטרת בכל יום וכוונתו כנז"ל אלו הפ' ג"פ ביושר

ואלו הן ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה כו' מעל המזבח ושים קטרת והולך מהרה אל העדה וכפר עליהם כי יצא הקצף מלפי ה' החל הנגף. ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל והנה החל הנגף בעם ויתן את הקטרת ויכפר על העם ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה. וישב אהרן אל משה אל פתח אהל מועד והמגפה נעצרה ובכל פעם מהג"פ הנז' תכוין אל שם טפטפיה כתוב בצבע זהב ויוצא מאלו התיבות שתציירם לפניך ואלו הם ט' של קטרת פ' של וכפר ט' של הקטרת פ' של ויכפר י' מן ויעמד ה' מן נעצרה גם טוב לכוין שארבע פסוקים הנז' הם ס"ג תיבות ויכוין לשם ס"ג שהוא באימא עילאה המבררת את הסיגים של שבעה מלכי אדום אשר ממותריה' ומן הפסולת שלהם נעשין המזיקין המכים את בני אדם כנז"ל. גם יאמר בכל יום בכל עת שתרצה או לפחות ג"פ ביום דהיינו קודם תפלת שחרית ומנחה וערבית אלו הפסוקים שבפרשת ויקהל ויעש את המנורה זהב טהור מקשה עשה את המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתורי' ופרחיה ממנה היו ששה קנים יוצאים מצדיה שלשה קני מנורה מצדה הא' ושלשה מצדה השני. ג' גביעים משוקדים בקנה הא' כפתור ופרח וג' גביעים משוקדים בקנה א' כפתור ופרח כן לו' הקנים היוצאים מן המנורה ובמנורה ד' גביעים משוקדים כפתוריה ופרחיה וכפתור תחת שני הקנים ממנה וכפתור תחת ב' הקנים ממנה כו' לששת הקנים היוצאים ממנה כפתוריה' וקנות' ממנה היו כולה מקשה אחת זהב טהור ויעש את נרותיה שבעה ומלקחיה ומחתותיה זהב טהור ככר זהב טהור עשה אותה ואת כל כליה ותכוין ר"ת וס"ת פ' זו והם ו"ה ואח"כ פ' א' בישעיה והוא זה ידוד להושיעיני ונגינותי ננגן כל ימי חיינו על בית ידוד ותכוין כי ר"ת ס"ת פ' זה הם יה והרי השם שלם בר"ת וס"ת פ' זה ופ' הנז' ולכן אמור זה הפ' וזה הפ' ז"פ ובכל פעם תכוין אל הויה שלימה כנז' אח"כ תחזור ותאמר הפ' הזה של ה' להושיעני ופ' א' מפרשת בהעלתך וזה מעשה המנורה כו' כן עשה את המנורה אשר גם ר"ת וס"ת פסוק זה הוא ו"ה ומפ' ה' להושיעני ר"ת וס"ת הוא י"ה הרי הויה א' שלימה גם יאמר בכל יום אחר פטום הקטורת קודם פ' ה' צבאות כו' פ' ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן איפה זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים ותכוין תחילה לשם נעורירו"ן היוצא מר"ת נ' מן כן ע' מן עשו ו' מן קחו ר' מן מזמרת י' מן בכליכם ר' מן הארץ ו' מן והורידו נ' מן מנחה. עוד תכוין בשם רוטא הנרמז באותיו' ר' מן צרי ו' מן ומעט ט' מן ומעט א' מן נכאת גם תכוין כי השם הנז' עולה בגי' ריו"ו כמנין גבו' גם תכוין בשם צדנלבש והוא יוצא מר"ת צרי דבש נכאת לט בטנים ושקדים ודע כי כל אשר תוכל לכוין בכל רגע תמיד בשם נעורירו"ן

הנז' יועיל מאד ולכן יהיה תמיד נגד עיניך גם תאמר בכל יום אחר תפלת ערבית ומנחה ושחרית אחר העמידה קודם אלקי נצור מזמור ס"ז והוא מזמור למנצח בנגינות מזמור שיר אלקים יחננו כו' ויכוין שיש בו ז' פ' זולת פ' א' ויש בו מ"ט תיבות וכונתם מזמור נרמזה בכונת העומר ועוד יכוין כי ר"ת ג' פסוקים הראשונים הם אל"י ור"ת וס"ת פסוק האמצעי הם י"ה ור"ת ג' פ' האחרונים הם יאי כמנין שם אהי"ה וס"ת ג' פסו' הראשונים הם הכם כמנין שם אדני וס"ת ג' פסוקים האחרוני' הם מוץ כמנין קול הרי נתבאר כי שבעה פסוקים הנז' הוא אלייאי ועולה כמנין שם ע"ב וס"ת כל הו' פסוקים זולת פסוק האמצעי הם קו"ל אדני ור"ת ס"ת פסוק האמצעי הוא י"ה נמצא קו"ל י"ה אדנ"י ע"ב גם תכוין כי מספר כל האותיות של זה המזמור הם רי"ו אותיות שבשם ע"ב הנז' גם אמור בכל יום מזמור יושב בסתר כו' ותתחיל מפסוק הקודם לו ויהי נועם ה' כו' וצריך לאומרו ז"פ ובכל פעם מהם תכוין בס"ת פ' כי מלאכיו יצוה לך אל שם יוה"ך גם תכוין באו' כ' של כי ואות ל"ך מן מלאכיו לשם כלך ותזכור בפיך ב' שמות יוה"ך כל"ך אחר שתסיים הפסוק הנזכר כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך:

דרושי הקדיש

דרוש א

פרק א

סדר הקדיש בע"ה:

ועתה נבאר סדר הקדיש של קודם הודו לה' קראו כו' ואגב נבאר סוד כל הקדישים בעזרת האל יתברך דע כי הנה עד עתה נכללת העשיה ביצירה אבל עדיין לא קבלו הג"ר דעשיה מן היצירה אלא בחי' נפש של היצירה ואנו צריכים לתת להם עוד בחי' רוח ממש של היצירה וזה נעשה ע"י הקדי' שאומ' קודם הודו לה' וצריך לכוין בזה הקדיש כי יש בו ב"פ כ"ח וב"פ מ"ב והכ"ח ומ"ב הראשונים הם של אותיות כי כ"ח אותיו' הם מן יהא שמיה רבא מברך כו' עד מלת עלמיא שהם ז' תיבות ובהם כ"ח אותיות והמ"ב אותיות הם גי' של ז' אותיות והם ז' ווין שבר"ת וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שעולי' מ"ב ותכוין בשם הויה במילוי אלפין דמ"ה שהוא בעולם היצירה שיש בו בחינת כ"ח אותיות דמילוי המילוי וגם יש בו מ"ב אותיו' בכל כללותו שהם ארבע אותיות הפשוט ועשרה דמילוי וכ"ח דמילוי המילוי וע"י זה הכ"ח והמ"ב תכוין להמשיך רוח דיצירה אל ג"ר דעשיה שעלו שם ואח"כ תכוין עוד בכ"ח של תיבות שהם כ"ח תיבות שיש מן יהא שמיה רבא כו' עד דאמירן בעלמא ואמרו אמן ותכוין

גם במ"ב דתיבות והם ז' תיבות עצמם של וישתבח כו' עד ויתהלל ובכל תיבה מהם יש בה ו' אותיות הרי מ"ב והנה אלו המ"ב והכ"ח האחרים תכוין אל הוי"ת ס"ג שיש בעולם הבריאה שיש בו כ"ח ומ"ב כנ"ל בהויה דמ"ה דאלפין וטעם כונה זו עתה היא לפי שכונתינו עתה הוא להמשיך כח בחי' הרוח דיצירה עד סוף כל העשיה ולכן צריכין אנו להאיר אור גדול עליון משם ס"ג דבריאה מן הכ"ח והמ"ב דבריאה אל ג"ר דעשיה כדי שעי"ז יוכלו לתת אח"כ כח רוח יצירה בכל העשיה כנז':

ונבאר כל הקדישים שיש בתפלת שחרית ואגב יתבאר לך שאר הפרטים של התפלה הנה נת"ל כי מן התחלת התפלה עד ב"ש הוא בעולם העשיה ומשם עד יוצר אור הוא עולם היצירה ומשם עד תפלת י"ח הוא עולם הבריאה ותפלת י"ח הוא עול' האציל' ואח"כ אלו יורדים מעילא לתתא לפי שבימי החול אין בנו כח להעמיד כך רק ליחדם לפי שעה ותיכף חוזרים למקומם הנה מן אשרי עד תפלה לדוד הוא עולם הבריאה ומשם עד אין קדוש כה' כו' הוא עולם היצירה ומשם עד עלינו לשבח הוא עולם העשיה ולכן תקנו קדיש אחד בכל שינוי עולם ועולם. ונתחיל מן הראשון שהוא הקדיש שקודם הודו לה' כו' והנה כבר הקדמנו לך הקדמה אחת בענין מיעוט הירח כי הכונה היא כי בתחילה היתה נוקבא דז"א במקו' שהוא מאחורי ז"א מן החזה ולמטה ושיעור קומתה מראשה ועד רגליה הם כשיעור נה"י דז"א גם ביארנו כי אור כל הספירות דאצילות מתנוצץ בג' עולמות בי"ע ואינם הם עצמם רק אור המתפש' מהם ולמטה ואמנם המלכות עצמה דאצילות שהיתה בתחילה במקומה למעלה בנה"י דז"א היא עצמה בעת מיעוט הירח נתמעטה וירדה למטה בהיכל ק"ק דבריאה ושם בהיכל ההוא נכללו כל חלקי' וכל שיעור קומתה הראשו' שהיתה בתחי' באחורי נה"י דז"א דאצילות הם עתה בזה ההיכל הכולל ג"ר בעולם הבריאה והרי הם שלשה כנגד שלשה כי תמורת שלשה ספירות נה"י דז"א לוקחת עתה ג"ס ראשו' דבריאה. ומכאן נקיש אל שאר העולמות כי כן המלכו' דבריאה היא בהיכל ק"ק דיצירה והמלכו' דיצירה היא בהיכל ק"ק דעשי' וצריך שנקדים לך עוד הקדמה א' וגם בזה יובן מה שית"ל בע"ה בענין עזרת אבותינו וד' אמת שנתקנו בו ע"ש ובו ית"ל איך בהיכל הרצון יש בתוכו ששה היכלות אחרים והיכל ק"ק יש בו ד' היכלות והנה נתבאר במ"א כי ארבע עולמות הם הנקר' אבי"ע וכל א' מהם הוא בחי' עשרה ובחי' י"ג. ונתחיל מן הבריאה והנה הבריאה היא מי"ס והם נק' שית דרגין דכורסיא וארבע רגלין דכורסיה הרי הם עשרה כו' כנז' פרשה בא בר"מ דמ"א דשית דרגין וארבע רגלין אית לכורסי' וכולם הם עשרה וכלא איהו כורסי'. וצריך להבין המאמר הזה שאם בחינת הי"ס הם הרגלין והדרגין א"כ הכסא עצמו מי הוא אבל הענין הוא כי השית

דרגין לכורסייא הם ששה היכלות שיש מן לבנת הספיר עד היכל הרצון מתתא לעילא וארבע רגלין דכורסי' הם ארבע היכלות שיש בהיכל ק"ק וזה ההיכל עצמו נקרא ארבע רגלין דכורסי' והרי נשלמו י"ס דבריאה. האמנם ענין הכסא הוא ענין ג' אורות שנמשכין ויורדין מן אימא דמקננא בכורסי' בג"ס כנז' בתיקוני' ואותם השלש אורות הם נשמת הבריאה והם הנק' כסא הכבוד והם נקראים קודש קדשים קדש חד קדשים תרין הא תלת ואלו הג' אורו' הנז' הנק' קה"ק מקננא ומתלבשן בזה ההיכל העליון דבריאה הכולל ד' היכלין בתוכו הנקרא ד' רגלין דכרוסייא כנז' וע"כ נק' ההיכל הזה קה"ק ר"ל בהיכל שבו מתלבשין ג' אורות עליונין הנקרא ק"ק והרי נתבאר כי עולם הבריאה עצמו הוא עשר היכלות הנז' והג' אורות עליונים שהם נשמה להם הם הנק' כסא והרי איך הבריא היא עשרה והיא י"ג והבן היטב כל זה:

והנה אלו הד' היכלות הנכללין בזה ההיכל העליון דבריאה הנק' ד' רגלין דכורסייא הלא הם כחב"ד דעולם הבריאה ובאלו הד' ראשונ' דבריאה מתלבש בחי' הכסא הנז' שהוא כולל ג' אורות שה"ס אימא עילאה מקננא בכורסייא כנז' וזה ענינם כי המלכות עליונה דאצילות הנה ה"ס ד' כנודע והטעם הוא לפי ששיעור קומתה הוא ד"ס דז"א שהם תנה"י כנ"ל והנה מן שיעור קומתה הנז' מתאצל אור אחד והוא בסוד ד' אורות לסיבת הנז' ונגנזים בד' היכלי הבריאה העליונים הנק' כולם יחד בשם היכל א' הנק' היכל ק"ק. והנה בזה תבין כי כמו שהמוחין דז"א דאצילות הם ד' והם בחי' התנה"י דבינה העליונה כן המוחין דמל' דאצילות נוקב' דיליה הם ד' והם תנה"י דז"א דאצילות וכן המוחין דעולם הבריאה הם ד' תנה"י דמל' דאצילות ונמצא כי ד' אורות האלו הם הם הכסא והם הם ד' המוחין דבריאה והם הם נשמת הבריאה כי המוחין סוד נשמה הם והבן זה היטב ותכוין איך כל המדרגות והעולמות הם בסדר א' שוה. ואע"פ שבתיקונים אמרו דאימ' מקננא בכורסיא בג"ס ואנו אמרנו שהם ד'. הענין הוא כי ספי' הדעת איננה נכנסת לעולם בחשבון הי"ס כנודע לפי שהוא נעלם מאד וגנוז בין החכמ' והבינ' ולכן לא הזכירו שם רק ג"ס בלבד אבל ד' הם גם אל תחשוב כי התנה"י עצמן דמל' דאצילות הם הם היורדין ומתלבשים בסוד כסא בהיכל ק"ק דבריאה אמנם הם אורו' נמשכין מהן ונעשין מוחין בעולם דבריאה כנז' והרי איך מן התנה"י דז"א בה דאצילות נתהוו ד' אורות מוחין דנוקבא וכל מציאות הי"ס אשר בה ולפי שלעולם הוא שיעור קומתה בד' ספי' הנז' לכן גם ממנה נתפשטו ונתהוו מתנה"י שבה ארבע אורות ונתלבשו בהיכל ק"ק דבריאה ונעשו שם בחי' הכסא שהיא נשמת הבריאה כנז' ואלו הד' אורות מאירים בד' ההיכלות שבהיכל ק"ק אשר ה"ס ד' מוחין של בריאה והנה הו"ק דברי הם הו' היכלות תחתוני'

שהם מלבנת הספיר עד היכל הרצון כנ"ל. ודע כי היכל לבנת הספיר איננו רק בחי' היסוד בלבד המכריע וכלול מן נ"ה וזהו לבנת הספיר לובן וספיר ואיננו כאשר טעו רבים וחשבו שהיכל זה כולל יסוד ומלכות כי המלכות דבריאה איננה עומדת בעולם הבריאה אבל היא בהיכל ק"ק דיצירה כמש"ל כי סדר כל העולמות הוא כך כי מלכות דעולם העליון היא בכתר דעולם שלמטה ממנה כי כל זה הוא בסוד מעוט הירח וירידת' למטה להיות ראש לשועלים לעולם שלמטה ממנה אמנם דע כי יש חילוק א' בד' עולמות אבי"ע והו' כי המל' דאצילות כל כללותה בכל הי"ס שבה הם מתלבשי' באותם הד' אורות הנמשכים ממנה הנק' כסא הכבוד בראש הבריאה ונמצ' כי המל' מתלבשת בכסא הכבוד והכסא מתלבש בהיכל ק"ק. אבל אין הדבר כן בשאר העולמות כי המלכות דבריאה אין כל הי"ס שבה מתלבשי' בכסא אשר בראש היצירה. אמנן החלק העשירי שבה בלבד היא היורדת ומתלבשת בהיכל ק"ק דיצירה וכן מיצירה לעשיה:

ובזה תבין למה בין כל עולם ועולם תקנו לומר קדיש א' חוץ מן עולם הבריאה לעולם האצילות שהוא בין גאולה לתפלה לפי שכל כללות מלכות דאצילות היא בראש הבריאה ואין לך סמיכות גדול מזה ואין צורך להעלות הבריאה באצילות כי כבר הבריאה קשור' קשר אמיץ עם המל' דאצילות בתכלית האחרון וזהו טעם מאמרם ז"ל שצריך לסמוך גאולה לתפלה שהיא הבריאה במלכות דאצילות ובזה תבין מש"ה שבעה בשבעה מוצקות מוצקים לא כתיב אלא מוצקות וז"ס מ"ש בפ' פקודי דף רס"א ע"א לאעלאה שביעאה בשביעאה ונקרא ז' ימים וז' ימים והענין הוא כי כל אלו הי"ד הם נוקבין לפי שהם ז' דבריאה וז' דמלכות דאצילות והוא כי הנה בזה ההיכל העליון דבריאה הנק' היכל קה"ק יש בו ד' היכלות שהם כחב"ד דבריאה כנ"ל ובתוכם מתלבשים ג' אורות הנק' כסא וגם נק' ק"ק כנ"ל והם הם ז' דבריאה וגם המל' דאצילות היא ז' לפיכך:

ונחזור לענין הקדישים שבתפלת שחרית הנה מן התחל' התפל' עד הודו לד' כו' הוא בחי' ו' היכלות התחתונים דעשיה ומן הודו עד ב"ש הוא בחי' היכל ק"ק דעשי' שמתהפך וחוזר להיות יצירה ממש ע"י המל' דיצירה העומדת בהיכל הזה כנ"ל וז"ס תוספ' שבת בסוד קלי' נוגה שלפעמים נהפכת לקלי' ופעמי' לקדושה. ונמצא כי בד' עולמות אבי"ע יש שני מציאיות הא' היא בחי' הו' היכלות שיש בכל עולם מהם כי אלו הם נכללים למעלה זב"ז בחי' כללות בלבד והב' הוא בחי' ההיכל הז' העליון שנקרא היכל ק"ק אשר הוא נכלל למעלה וחוזר ונהפך להיותו במציאות העולם שלמעלה ממנו משא"כ בו' היכלות התחתונים כנז' וזהו טעם הדבר שאנו אומרים הודו לד' כו' בעולם העשיה עם היות שכל המזמורים הם ביצירה, אבל הטעם לפי שזה ההיכל הז' דעשיה חוזר להיות

ממש בחי' יצירה. ובזה תבין כי אחר שנכללו ו' היכלות התחתונות דעשיה זב"ז וזב"ז בתיקון התפלה שיש מן התחלת התפלה עד הודו לה' כו' כנ"ל אז אנו צריכין להעלות אותם בסוד עמוד א' שיש בין כל עולם ועולם ובאמצע כל היכל והיכל ודרך העמוד הזה עולה כל היכל והיכל בחבירו שלמעלה ממנו ונכלל בו כנז' בפ' פקודי. והנה סוד הקדיש הזה הוא בחי' העמוד הנז' אשר באמצעות עולם העשיה ואמנם אופן העלאתו אל עולם היצירה כבר נתבאר איך יש בקדיש ב' בחי' כ"ח וב' בחי' מ"ב והענין הוא כי יש כ"ח אותיות בז' תיבות של יהא שמיה רבה מברך לעלם ולעלמי עלמיא גם יש כ"ח תיבו' מן אמן יש"ר מברך כו' עד דאמירן בעלמא. וע"י כ"ח אותיות הנז' אנו מעלים הו' היכלות התחתונים דעשיה זב"ז לפי שכל בחי' אותיות הם בגבו' כנודע בענין שם ע"ב שיש בו ע"ב תיבין וריו"ו אותיות שהם ג' גבו' אבל התיבות הם ע"ב כמנין חסד. ולכן ע"י כ"ח אותיות הגבורה אנו מעלים הו' היכלות. וע"י כ"ח תיבות אנו מעלים את היכל הז' הנק' ק"ק למעלה ביצירה. וטעם הדבר הוא כי אין שום עליה בעולמות אלא ע"י שם בן מ"ב ושם זה של מ"ב הוא אשר מעלה כל העליות שיש בכל העולמות משום דאיהו סליק ולא נחית כנז' פ' תרומה קל"ב ע"ב. והנה בחי' הכ"ח הנזכר הוא הויה דמילוי מ"ה כנודע כי שם הויה דמ"ה דמילוי אלפין בפשוטו ומילויו ומילוי מילויו הוא מ"ב אותיות אך במילוי המילוי לבד אין בו רק כ"ח אותיות נמצא כי גם הכ"ח הוא בחי' מילוי המ"ב. וגם לעולם אין עליה אלא בשם מ"ב ולכן צ"ל הקדיש בנוסח זה כנ"ל וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל לפי יש בהם ז' ווין לרמוז אל שם מ"ב שהוא ז"פ ששה שמות, וכל שם מששה אותיות וכן תמצא ג"כ כי בכל תיבה מאלו של וישתבח כו' יש בה ששה אותיו' והרי נתבאר איך נרמז בזה כל שם מ"ב. ולכן אותם האומרי' ישתבח יתפאר ביודין טועים הם, לפי שאז יעלו ז' יודין בחי' שם ע"ב והנה אין עליה אלא בשם בן מ"ב וגם כי לעולם כ"ח אותיו' הם בסוד שם בן מ"ב והנה אחר אשר העלינו היכל הז' דעשי' למעלה ביצירה ע"י כ"ח תיבות של הקדיש הנה אח"כ יכול הוא להתהפך ולחזור ולהיותו הוא עצמו בחי' יצירה וכנגד זה אנו אומרים הודו לד' כו' והנה כבר ידעת כי ארבע הויות הם בארבע עולמות אבי"ע והם כסדרן מלמעלה למטה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. והנה בג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה יש בכל אחד עשרה אותיות ולכן יש בכל אחד מג' הנז' במילוי מילויו כ"ח אותיו' אבל בהויה דב"ן שאין במילוי' רק ט' אותיו' א"כ גם במילוי מילויה ג"כ לא יש בה כ"ח אותיות ולכן אין בו שום עליה ע"י, אבל ע"י כ"ח אותיות של שם מ"ה דאלפין אנו מעלי' בתחי' את ששה היכלות התחתונים דעשי' אל היצירה וע"י

כ"ח תיבין אנו מעלים אח"כ את ההיכל העליון הז' אשר הוא חוזר להיות יצירה ממש ע"י כ"ח דשם ס"ג אשר בבריאה נמצא כי מקום הקדיש הזה הוא קודם הודו כו':

פרק ב

כונת הקדיש השני שבין ישתבח ליוצר הנה גם הוא דוגמת הקדיש הראשון שבעשיה בשני מיני הכ"ח א' אל ששה היכלו' וא' אל היכל הז' אבל הכ"ח אותיות הם משם ס"ג שבבריאה והכ"ח תיבות הם משם ע"ב שבאצילות ואחר שהעלינו היכל הז' דיצירה אל הבריאה אז הוא חוזר להיותו בריאה ממש כי גם בו נכללת מלכו' דבריאה כנז' ולכן אחר הקדיש אנו אומרים ברכו והוא כדוגמת מ"ש בהודו לד' כו' וכבר נת"ל כי המזמורי' הם ביצירה ולהורות כי זה ההיכל הז' דעשיה נהפך ליצירה לכן אנו אומרים מזמור היצירה וכן הענין כאן כי כל בחי' ברוך הוא בבריאה כי שם הוא נקרא ברוך בכל מיני ריבוי' דברכאן כנודע ולכן כאן אנו אומרים ברכו לרמוז כי היכל השביעי דיצירה חוזר להיות בריאה ממש. בין גאולה לתפלה אע"פ שהם ב' עולמ' בריאה ואצילות לא תיקנו לומר בהם קדיש לסיבה הנ"ל:

פרק ג

קדיש ג' שלאחר העמידה קודם אשרי יושבי ביתך. הכונה לפי שבתחלה העלינו כל העולמו' למעלה כדי שכל העולמו' יוכללו בעולם האצילות לעשות שם זיוג עליון דת"ת ומלכות לבדם ושאר כל העולמות הם נעשים להם כדמיון כנפים החופפים ומכסים עליהם בסוד אגן הסהר הנז' במאמר הזוהר בכ"י הנקרא סתרי אותיות של השי"ת וע"ש ואחר הזווג אנו צריכים לחזור להעלות העולמות שיקבלו השפע הנשפע מחמת הזווג שנעשה אז ולכן אומרים עתה זה הקדיש כדי לכלול פעם אחרת הבריאה באצילות לקבל שפע הזיוג ההוא ולכן כונת זה הקדיש ע"י שם ע"ב הויה דיודין במ"ב אותיותיו בפשוט ומילוי ומילוי המילוי ואח"כ הבריאה מקבל' תוספת קדושה בקדושת ובא לציון:

פרק ד

קדיש ד' לכלול היצירה עם הבריאה ע"י הויה דס"ג וע"ב ואח"כ היצירה תפלה לדוד. ואח"כ קדיש ה' להעלות העשיה אל היצירה ע"י הויות ס"ג ומ"ה ואח"כ העשיה היא פטום הקטרת והרי נשלמה התפלה:

אמנם קדיש בתרא אינו מכלל הקדישים הנז' לפי שכבר עלו כל העולמות אמנם זה הקדיש נקרא קדיש יתמא ר"ל קדיש שאומרים אותו היתומים. והענין הוא שהקדיש הזה הוא בעולם העשיה ששם בחינת המיתה כדי להעלות כל הנשמות והנפשות בסוד תחית המתים וע"כ אומרים אותו היתומים על מיתת אב ואם ויש בקדיש הזה שם בן מ"ב אלא שהוא באופן אחר ונתבאר אצלינו בענין נטילת ידים שה"ס ידוד אלקינו ידוד כוז"ו

במוכס"ז כוז"ו ידוד יוד הא ואו הא שה"ס ג' ידות כנ"ל וע"ש. ודע כי ע"י שם במוכס"ז יהיה ענין תחית המתים ולכן קדם אליו שם כוז"ו שהוא גי' ט"ל והוא הט"ל שעתיד הקב"ה להחיות בו את המתים כמ"ש חז"ל:

ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל שטוב לומר הקדיש הזה על מיתת אביו ואמו כל השנה כולה אפילו בשבתות ויו"ט לפי שאין הטעם כפי מה שחושבים המון העם שמועיל להציל נפש המת מדינא של גהינם לבד כי הנה עוד יש תועלת א' והוא להכניסו לג"ע ולהעלותו ממדרגה למדרג' וכפי זה גם בשבתות וי"ט יש לאמרו ואני ראיתי למורי ז"ל שהיה אומר קדיש בתרא בכל שנה ושנה ביום שמת בו אביו בג' תפילות והיה אומרו בנוסח קדיש של בני ספרד כמו שנעתיקהו לקמן בע"ה לא כמנהג המוסתערבי' המוספים בו דברים אחרים ע"ד מ"ש בהרמב"ם ז"ל. ודע כי בשבת נמשכת תוספת הקדוש' כל היום משא"כ בחול שאין תוספת קדושה אלא בשעת תפלה לבד וזהו הטעם שאין תוסף' נשמה רק בשבת בלבד אבל עכ"ז ליראי ד' ולחושבי שמו יש להם איזה קצת הארת קדושה גם בימי החול בשעת התפלה. גם יש חילוק אחר והוא כי בשבת נמשכת תוספת קדוש' מעצמה כל מה שנעשה ע"י תפלתינו בימי החול ולכן יש תוספת נשמה בשבת. גם יש חילוק אחר והוא כי בשבת עולים כללות כל העולמות משא"כ בחול שאין עולים בעת התפלה רק בחינת נשמות לבד שעולים עם השכינה להיות לה בסוד מ"ן כנודע. גם דע בענין תפלת החול שענין העלאתם צריכה להעשות על ידינו קודם התפלה אבל אחר שכבר קבלו השפע העליון אין אנו צריכין להורידן כי מעצמם הם יורדין אחר עלינו לשבח:

פרק ה

ונבאר כונת הקדיש בעצמו הנה הקדיש נתקן בלשון תרגום וכנז' בזוהר פ' תרומה וז"ל דאיהו מתבר שלשלאין דפרזל' כו' והענין הוא במה שהודעתיך בשער המצות בפרשת ואתחנן איך התרגום ה"ס אחוריים דקדושה והוא קדושה ג"כ אלא שהחיצונים יונקים משם. וכבר נתבאר שהקדיש נתקן להעלות את העולמות למעלה ממדרגתם כגון העשיה ביצירה וכיוצא. והנה אנו מתייראים פן ח"ו ע"י עליית העולמות יעלו גם הקליפות עמהם ויתאחזו בהם ויינקו שפע מהם ולכן נתקן בלשון תרגום דאיהו לישנא דלא משתמע למלאכין עלאין כנז' בזוהר פ' נח דע"ח ע"ב ובפ' לך לך דפ"ט ע"א. והטעם הוא לפי שהם מצד הפנים והם מדברים בלשון הקדש שהוא בחינת הפנים אך הקליפות הם נאחזים באחוריי' והם מבינים בל' תרגום שהוא אחוריים ובהיותינו אומרים השבח הגדול והקדוש הזה של הקדיש בלשון תרגום שהם מבינים אותו אז הם נכנעים ואינם עולים למעלה והנה הקליפות הם כולם נמשכי' מסוד י"א סממני הקטרת שהם סוד

עשתי עשרה יריעות עזים אשר סודם הם שני אותיות אחרונות דשם הויה שהם ו"ה שהם בגי' י"א והענין הוא במה שהודעתיך כי י"א סמנים הם אחוריים שלמעלה שירדו בעת מיתת המלכים וביטולם וירדו אחוריים דאו"א במקום זו"ן שהם ז"ס האחרונות וגם הם בחינת שני אותיות ו"ה הנז' של שם הויה ואלו האחוריים נכללין בכלל זו"ן ולכן תמצא כי אין שום פגם תחתון מגיע אלא בזו"ן ולא באו"א ולכן תקנו י"א אותיות בשני תיבות יתגדל ויתקדש כנגד הי"א הנז':

עוד ירצה כי כבר ביארנו כי יתגדל ויתקדש יש בהם אחת עשרה אותיות כנגד י"א סממני הקטרת וסוד הענין הוא כי שם הויה נרמז בה ענין שני חיבורים דאו"א וזו"ן בד' אותיותיה והנה בזמן הגלות כביכו"ל אין השם שלם ואינו נק' אלא בשם י"ה כמ"ש כי יד על כס יה כו'. והענין הוא כי הנה כל הקלי' יצאו מן הבירורים דז' מלכי אדום והנה הם סוד י"א לפי שה"ס זו"ן שהם בחי' ז' מלכים דמיתו כנודע. אמנם באו"א לא היה בהם בחי' מיתת המלכים והנה זו"ן ה"ס שני אותיות אחרונות של שם ההויה שהם ו"ה שהם בגי' י"א כנגד הקליפות שנתבררו ויצאו משם ומן ב' אותיות אלו נמשכת להם הארה ומזון להיות שרשם משם כנז' וזהו הטעם שאין אחיזה לקלי' בשני אותיו' י"ה הראשונים שהם או"א רק בשני אותיות ו"ה האחרונות שהם זו"ן וזהו הטעם שאין הקליפות יכולין לעלות מן בינה דאצילות ולמעלה כי בבי"ע ודאי שמתאחזים הקלי' בכל הי"ס שלהם אבל באצילות אין להם אחיזה מבינ' ולמעל' לפי שאין שרשם ומקורם משם. וז"ס מ"ש רז"ל אין השם שלם ואין הכסא שלם והוא לפי שחציו הראשון שהוא י"ה שהם או"א אין לקליפו' אחיזה בהם ונשארים למעלה אבל שני אותיות האחרו' ו"ה נאחזות הקליפו' בהם ויש להם אותו הרוחניות שהם י"א סממני הקטרת הנמשך להם משם והנה כונת הקדיש הוא לסלק ולהסיר אותו הרוחניות שהם הי"א סממנים משם וזה נעשה ע"י העלא' ב' אותיו' ו"ה עד או"א שהם י"ה ואז יתחברו עמהם ועי"כ יתבטלו הקליפות וזמ"ש יתגדל ויתקדש ש"ר פי' כי השם של י"ה הרמוז במלת שמיה ר"ל שם י"ה שהם או"א יהיו שם י"ה רבא וזה ע"י שנתחברו עם שני אותיו' אחרונות ו"ה ועי"כ יהיה השם גדול ושלם כי בעוד שהאותיו' אלו נפרדות זו מזו ח"ו אין השם שלם וגדול ולכן יתגדל שמו של יה ויעשה רבא. ולכן יש י"א אותיות בב' תיבו' ראשונות יתגדל ויתקדש להורות על שני אותיות ו"ה שהם גי' י"א שיעלו עד שני אותיו' י"ה ויתחברו ויהיו שם א' גדול ושלם ואז בעלותם שם לא יהיה כח בקלי' לעלות עד שני אותיות י"ה. עוד ירצה כי כבר נתבאר אצלינו כי י"א אותיות יש ביתגדל ויתקדש לרמוז על ניצוץ א' של קדושה שיש בתוך י"ס דקלי' להחיותם וכונתינו היא לסלקו משם כדי להכניע הקליפות גם הבנת

לשון יתגדל ר"ל ירום ויתגדל ויסתלק ניצוץ החיות שבתוכן ויכנס למעלה ויתחבר עם הקדושה וזהו ויתקדש ומקום עלייתו הוא למעלה בז' היכלות הקדוש' הנודעי' הכוללים י"ס של הקדוש' כנודע וכנגד זה אומרים שמיה רבא כי יש בהם ז' אותיות ושם מקום העלי' הנז'. גם נתבאר אצלינו כי במילת יה"א רמוזים ג' מיני מילוים שיש בשם י"ה והם דיודין דאלפין וההין ונמצא כי אות אלף של יהא רומזת בדעת דזמן הקטנות. וכבר ידעת כי הדעת כלול מהחו"ג עם היות שני בחי' הדעת א' ולכן בו נרמז אות א' אחת אלא שיש בה שני מיני ציורים יוי כנגד חסדים יוד כנגד הגבורה גם נתבאר אצלינו כי בנוסח הקדיש יש ב"פ י"ד א' דאותיות ואחד דתיבות וב"פ כ"ח א' דאותיות וא' דתיבות וב"פ מ"ב אחד דאותיו' וא' דתיבות וכל כונתינו למתק ג' אלקים דמוחין דקטנות שבימי הגלות נעשה אל"ם ועתה יגדלו ע"י שם י"ה ויהיה אלקים והנה זה השם של י"ה שאנו ממשיכין עתה בכל אחד מג' מוחין דקטנות יש בו ג' מילוין דיודין, ואלפין וההין ואמנם אין שינוי המילויים רק באות ה' ולכן אין אנו מזכירין כ"א אות ה' ואמנם כשתמלאם בשלשה מילוים ה"י ה"ה ה"א יהיו בהם ו' אותיות ואם תחזור למלאם הי יוד הא אלף הה יהיו בהם י"ד אותיות בשם י"ה מאלקים ולכן תכוין להמתיק אלו הי"ד של י"ה דקטנות ע"י י"ד אותיות דפשוט ומילוי הויה דע"ב כזה ידוד יוד הי ויו הי וז"ס מ"ש ב"פ י"ד דאותיות ותיבות שיש בנוסח הקדיש. עוד יש שני פעמים כ"ח בקדיש כנז' והם כ"ח אותיות מילוי המילוי דהויה דמילוי דע"ב ותסיר מהם הי' אותיות שהם בחי' המילוי אשר כבר נרמזו בבחינת י"ד הנז' וישארו בבחי' י"ח ותמתיק בהם י"ח אותיות שיש באלקים פשוט ומלא כזה אלקים אלף למד הי יוד מ"ם. עוד יש ב"פ מ"ב בקדיש ותכוין להמתיק ע"י הפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהויה דע"ב שבהם מ"ב אותיות אל אלקים הנז' להמתיקו ולהגדילו כי הנה הוא מוח קטן דקטנות וצריך להרחיבו ולהגדילו כדי שיסבול בתוכו ההויה דגדלות ויהיה יב"ק כנודע אצלינו:

כלל כל הדברים הוא שע"י הד' והי' והכ"ח והמ"ב אותיו' וכן של תיבות שיש בקדיש הזה אשר הם כנגד הד' והי' והכ"ח והמ"ב של הויה דע"ב כנז' אנו מעלים את שני אותיות וא"ו ה"א של שם ההויה הרומזים אל זו"ן אשר מהם נפלו י"א ניצוצין דסממני הקטרת בתוך הקלי' והם כמספר אותיות ו"ה עצמן ואנו מעלים אותם עם ב' אותיות הראשונות י"ה דהויה שה"ס או"א ונעשה ידוד גדול וזהו יתגדל ויתקדש ש"ר כי נגדל ועלה אל הקדושה הנקרא יה כי עד עתה היה שם י"ה לבד ועתה שם י"ה נעשה גדול וזהו שמי"ה רבא ר"ל שם יה גדול כי נעשה הויה שלימה וכבר ביארנו לעיל שמציאות הקדיש הוא להעלות העולמות וכבר הודעתיך כי כל העלאה היא ע"י שם מ"ב שיש בו

ג"פ י"ד האוחזים בעולם ההוא ומעלים אותו ולכן כללות הקדיש הוא מ"ב תיבו' וכבר נת"ל כי כפי בחי' הקדיש כך היא כונתו כי הקדיש של הודו יכוין בשם הויה דמ"ה באלפין במ"ב שלו כו' ונמצא כי שם בן מ"ב של כונת הקדיש איננו שם בן מ"ב הנודע אצלינו בר"ת של אנא בכח כו' רק הוא שם מ"ב היוצא מכל הויה והויה כפי מקומה באופן זה כי ארבע אותיות פשוטות של הויה הם בחי' א' ואח"כ הם י' אותיות המלוי הרי בחי' שנית ואח"כ הם אותיו' מלוי המלוי והם כ"ח והרי בחי' ג' והרי נרמז שם בן מ"ב בגי' בחי' אלו שהם ד' י' כ"ח הרי מ"ב ולכן יתגדל ויתקדש ש"ר הם ארבע תיבות כנגד בחי' הראשונה שהם ארבע' אותיות דהויה פשוט' ולכן בכאן צריך לענות אמן כדי לעשות הפרש א' ואח"כ יש י' תיבות מן תיבת בעלמ' עד תיבת משיחיה ואלו הם בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה כי די ברא הם שתי תיבות לא כאותם הקוראים דברא. והרי בחי' ב' דעשרה אותיות המילוי ולכן צריך לחזור לענות אמן ג"כ פ"ב כדי לעשות הפרש ב'. והנה בחייכון וביומיכון הוא תפלה ואינה מכלל נוסח הענין אח"כ יש כ"ח תיבות מן יהא ש"ר עד בעלמא. ואלו הם יש"ר מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקב"ה לעילא מכל ברכתא שירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא והיא בחי' הג' של מילוי המילוי ולכן צריך לחזור ולענות אמן פ"ג וג' אמנים אלו הם זולת אמן יש"ר כו ואם העונה מסיים לומר עד דאמירן בעלמא קודם שיאמר החזן שמי' דקב"ה צריך לענות כאן פ"א אמן באופן שיהיו ה' אמנים:

גם צריך לכוין כי הלא נתבאר שכונת הקדיש הוא להכניע הקליפות כנ"ל בפ' תרומה והנה כל אחיזת הקליפות היא במוחין דקטנות שהם שמות אלקים כנודע והם שלשה מוחין מלובשים תוך נה"י דאימא ועוד שלשה מוחין אחרים מלובשים בנה"י דאבא הרי הם ששה מוחין שהם ששה שמות אלקים ומאלו האלקים יונקים החיצונים ולכן צריך בראשונה לתקן המוחין אלו ולהמשיך המוחין דגדלות כדי שיסתלקו החיצו' משם ולא יתדבקו בהם והנה אלו המוחין הם מלובשים תוך נה"י דאי' כנז' והם ג' שמות אהיה כי אהיה הוא באימא כנודע ואמנם במוחין דגדלות הנה"י דאימא הם בסוד ג' מילוי אהיה דיודין ואלפין וההין שהם גי' תנ"ה אבל במוחין דקטנות אינם אלא בבחי' מילוייהם לבד שהם ק"מ קכ"ב ק"ל שהם שצ"ב ותחילה אנו מזכירין נה"י דאימא להיות' חיצונים יותר קרובים ומושגים אלינו מנה"י דאבא וכנגדם אנו אומרי' יתגדל שהם אותיו' תג"י ד"ל פי' כי תג"י הוא שצ"ב ואהיה כי השצ"ב הם נה"י דאימא דקטנות כנז' וגם אנו מחברים עמהם שם אהיה ויהיה הכל בגי' תג"י והם בחי' המוחין דקטנות דז"א ואמנם גם המוחין

דקטנות דנוקבא דז"א הם שמות אלקים אבל הם לוקחים הארה מנה"י דאימא אשר בז"א כנודע כי יוצאים הארות נה"י דאימא וגם יוצאת הארת המוחין המלובשים בתוכם לחוץ אל הנוקב' וא"כ נמצא כי הלבושי' דמוחין דנוקבא אינם מילוי אהיה כמו דז"א אבל יהיו בסוד תמורת וחילוף שם אהיה שהוא שם בוכ"ו כמבואר אצלינו בברכת אבות בענין מלך עוזר ומושיע ומגן ונודע כי שם זה הוא בגי' ד"ל לפי שבבחי' זאת נק' המלכות דלה ועניה לפי שאינה לוקחת אלא תמורת שם אהי"ה ולא עצמותו וז"ס יתגדל תג"י ד"ל תג"י לז"א וד"ל לנוקבא, והנה כיון שאנו רומזים שם בוכ"ו אל הנוקבא באותיות ד"ל א"כ מוכרח הוא ששם אהיה הוא בדכורא והוא שם אהיה שחברנו עם שצ"ב ויהיה הכל סוד תג"י כנזכר. ונמצא כי תיבת יתגדל הכונה לומר כי אלו המוחין דקטנות דנוקבא ודדכורא שהם בגי' יתגדל יוגדלו ויהיה להם מוחין דגדלות. וגם המוחין עצמם דקטנות הם בעצמם יוגדלו וכמ"ש ענין הגדלתם במלת איש"ר זה ואח"כ אנו רומזים נה"י דאבא במלת ויתקדש והענין הוא כמבואר אצלינו כי כל קדוש הוא באבא כנז' שלהי פ' האזינו בזוהר אבל הו' בבחינת המוחין אשר מלובשים תוך הנה"י דאבא ולכן כנגד אימא הנקר' עלמ' אריכא כמ"ש חז"ל לעולם שכלו ארוך שהוא עוה"ב אנו אומרי' יתגדל. וכנגד אבא אנו אומרים ויתקדש ולהיות כי הנה"י דאבא מתלבשים תוך נה"י דאימא ואין מתגלה מהם רק בחי' היסוד דאבא לבדו מן החזה דז"א ולמטה כנודע לפי שהיסוד דאימא קצר ודאבא ארוך ולכן אין אנו מזכירין עתה רק בחי' היסוד דאבא לבדו המגולה כי הנ"ה מכוסים הם ואין שם שום אחיזה וזהו ויתקדש שהם אותיות שד"י ת"ק ונודע כי שדי הוא ביסוד כנז' בפרשת ויקרא והנה מילוי דשדי הוא בגי' ת"ק ונמצא כי יתקדש הוא שם שדי עם מילואו והוא בחי' היסוד דאבא אח"כ אנו אומרים שמיה רבא פי' כי הנה נתבאר אצלינו כי המוחין דאלקים לפעמים נקרא אלם והוא כשקלי' נאחזות בהם פי' כי ב' אותיות י"ה מאלקים הם מתכסים ונעלמים ונשאר אלם מן אלקים ז"ס פסוק נאלמתי דומיה כו' פי' כי כאשר היא דומיה פי' דו"ם י"ה ר"ל שאותיות י"ה משם אלקים הם דוממים בשביל החיצונים ואינם מתגלי' ואז נאלמתי ושם אלקים נעשה אל"ם ובפרט עתה בגלותינו זה המר שחזר הז"א לבחי' קטנות ובו נאמר נאלמתי דומיה ולכן אנו מתפללין שאלו המוחין דקטנות שהם שמות אלקים יוגדלו ויתקדשו פי' כי כל בחי' קדש הוא במוחין כנ"ל. והענין כי עיקר ושרש המוח הוא שני אותיות י"ה שבשם אלקים שה"ס חו"ב הנקרא י"ה כנודע וכאשר יסתלקו שרשי המוחין נשאר אלם וכשיחזרו לבוא שרשי המוחין הנז' שהם ב' אותיות י"ה מן אלקים אז יתקדשו כי ימשכו המוחין ושרשם ויגדלו וזהו יתגדל ויתקדש ולפי שיש ב' מיני הגדלו' בענין זה כמ"ש לקמן לכן ביאר

כי הגדלות והקדושה הזאת היא ממטה למעלה כי הגדלה הראשונה היא באופן זה כי עד עתה היו המוחין בבחינ' אלם ואח"כ נגדלו ונעשו בבחי' אלקים אלא שעדיין הוא פשוט בלתי מילוי ולכך צריך הגדלה שנית והוא שיתמלאו אלקים האלה במילויהם הנודעי' שהם אלקים במילוי יודין במוח הנק' חכמה ואלקי' במילוי ההין במוח הנק' בינה. ואלקים במילוי אלפין במוח הנק' דעת והנה צריך להתחיל ממטה למעלה והוא שמן אלם יעשה אלקי' והרי נגדלו שני אותיות י"ה ונעשה שם גדול וזהו מה שאומרי' שמיה רבא פי' שיתגדל שמו של ז"א בבחי' המוחין שלו ויעשה רבא וגדול כי מאלם יהיה אלקים וזה עצמו נרמז במלת שמיה שהם אותיו' שם י"ה כי שם י"ה אשר בתוך שם אלקים יהיה רבא ויגדל ויתגלה פעולתו ושרשו והנה רמזנו הלבושים שהם נה"י דאו"א ואמנם המוחין עצמן דאלקים נרמזו בר"ת וס"ת של יתגדל ויתקד שמי' רבא שהם יוש"ר וה"ס מש"ה ידין לאומים במישרים וכנז' בזוהר כי הגבורה נק' מישרים וכן בזוהר שיר השירים על פסוק מישרים אהבוך כו' ביארוהו על ה' אותיות מנצפ"ך וכבר הודעתיך כי אלו האותיות הם ה"ג הנודעות ולהיות כי אלו המוחין דאלקים הם דינין וגבורה לכן נק' יושר גם הענין הוא כי הנה הג' מוחין דאימ' וג' דאבא הם ששה אלקים והם בגי' יושר וכבר ביארנו במ"א כי כאשר באין המוחין דגדלות אע"פ שאח"כ מסתלקין אינן מסתלקין לגמרי ובהכרח שנשאר רשימו דילהון תמן וההוא רישמו הוא ממתיק הגבורה דאלקים דקטנות אבל בתחילה בהיותם בסוד אלם אז אין הרשימו דמוחין דגדלות ניכר אבל כאשר הגדיל הגדל' ראשונה ומן אלם נעשה אלקים אז ניכר הרשימו של הגדלו' ונודע כי המוחין דגדלות הם בחי' הויות ונמצא כי הרשימו דמוחין דגדלו' גם הוא יהיה בבחינת הויות. ואם תחבר הויה ואלקים יהיו בגי' יב"ק בסוד ויעבר את מעבר יב"ק כמבואר אצלינו. ונמצא כי ג' מוחין דקטנות שהם ג' אלקים מתחברים עם שלש הויות וסך כולם הם בגי של"ו כמנין ס"ת יתגדל ויתקדש ש"ר והם בחי' שלשה אלקים דאימא הנמתקי' עתה עם ג' ההויו"ת דההוא רשימו דמוחין דגדלות כנז' וכיון שרמזנו אלו המוחין דאימא במספר של"ו וכנז' אין צורך להזכיר גם המוחין דאבא כיון שהם מלובשין בתוך של אימא ובפרט כי גם המוחין דאבא נרמזו בר"ת של יתגדל וישר"ר שהוא בגי' יושר כנז"ל ולכן אין צורך לחזור ולזוכרם בס"ת:

עוד ירצה כי כבר נתבאר לעיל שהכונ' היא למתק המוחין דקטנות דאלקים ע"י המוחין דהויות דגדלות אבל אין כל הקדישים שוים כ"א הקדיש שהוא בעולם העשיה נמצא שתהיה הכונה בשמות אלקים והויות דעשיה כנ"ל באורך והנה מה שצריך לכוין הוא כי הנה בנוסח הקדיש מצאנו ב"פ י"ד וב"פ כ"ח וב"פ מ"ב באופן זה כי מן יתגדל ויתקדש

עד משיחיה הם י"ד תיבות. וגם במילת ד"י ברא נרמוז י"ד אחרת והרי הם ב"פ י"ד אחד מן תיבות וא' מן אותיו' וצריך לכוין בהם בענין ב' הויות הנ"ל שצריך לכוין בכל קדי' כ"א הוא בקדיש של הודו אשר הכונה בו הוא בשני הויו' דמ"ה וס"ג תכוין בי"ד הראשונה של אותיו' הנרמזו' במלת ד"י ברא כנז' אל בחינת הי"ד אותיות דהויה דמ"ה שהם ד' אותיו' הפשוט וי' אותיות המילוי כנז' ותכוין להמתיק בזה לאלקים דקטנות דאימא לכל כללותם כי כולם נקרא בשם אלקים. וכן גם המוחין דגדלות עם היותם ד' מוחין אין אנו מכוונים בהם אלא בבחי' הויה א' ולכן תמתיק י"ד אותיו' שבשם הויה דגדלו' דמ"ה דאלפין לאלקים דמוחין דקטנות דאימא שהוא במלוי י"ג אותיו' כנודע ועם הכולל הם י"ד. והי"ד הב' של תיבות תכוין בי"ד דהויה דס"ג להמתיק בהם את אלקים דקטנות דמצד אבא שהוא ג"כ י"ד כנז'. וכבר ידעת שהאותיות הם מצד הבינה והתיבות מצד החכמה:

ואמנם אלו הי"ד צריך לחלקם לשנים ותחי' תעורר את ארבע אותיות הפשוטו' של ההויה שהם ד' תיבות יתגדל וישר"ר ואח"כ תעורר את עשרה אותיות שבמילוי הויה בי' תיבות שמן בעלמא עד משיחיה כנז' ואח"כ צריך לעורר את הי"ד. זולת החלוקות הנז' כי כן הכ"ח והמ"ב האחרים הם זולת אלו הי"ד וכבר כתבנו לך שבחייכון וביומיכון כו' הוא תפלה ואינו מן נוסח הקדיש. ונחזור לענין כי גם יש ב"פ כ"ח וב"פ מ"ב והנה בכ"ח של ס"ג תכוין להמתיק אלקים דקטנות דאבא. ובכ"ח דמ"ה תכוין למתק אלקים דאימא ע"ד הנז'. וכן במ"ב דמ"ה תמתיק אלקים דאימא. ובמ"ב דס"ג תכוין למתק אלקים דאבא אמנם המיתוק הזה לא קבלתיו אני ממורי ז"ל אבל קבלתיו מאיש אחר שקבלו ממוז"ל והאיש ההוא אמר לי שאיננו זוכר היטב עניינו אבל מה שהיה זוכר בכללות הוא כך שצריך לכוין להמתיק הי"ח אותיו' של אלקי' שהם ה' אותיו' הפשוטו' וי"ג דמלוי סך שניהם י"ח אותיו' ותמתיקם בכ"ח אותיו' דהוי"ה דגדלו' ואע"פ שאלו הם כ"ח ואלו הם י"ח עכ"ז כבר העשר' היתרי' אנו צריכין אל החשבון האחר ואינו זוכר יותר מזה גם במ"ב דהויה היה ממתיק המ"ב של אלקים וגם זה אינו זוכרו היטיב. והנלע"ד בזה כפי דברי האיש ההוא הוא בב' פנים או אם נאמר כי הנה בשם אלקים באחוריים שלו יש בהם מ"א אותיו' ועם הכולל הם מ"ב בזה האופן אלף. אלף למד אלף למד הא אלף למד הא יוד אלף למד הא יוד מם והכולל הם מ"ב דאלקים:

ואמנם נראה דוחק בכאן להכניס בחינת האחורייי' דאלקים וגם שעדיין לא נתקן בזה העשרה היתרים מן הכ"ח של הי"ח כנז' ולכן נלע"ד באופן אחר והוא יותר אמיתי כפי דעתי והוא שתקח הי"ח מן הכ"ח דהויה ותמתיק בהם הי"ח דאלקי' דפשוט ומילוי והי'

היתרים מן הכ"ח של ההויה תחברם עם המ"ב של ההויה ויהיו ב"ן ותמתיק בהם ה"בן של אלקים שהם ב"ן אותיו' שיש בפשוטו ה' ובמילויו י"ג ובמילוי מילויו ל"ד סך הכל ב"ן שבשם אלקים כנודע ובזה הפירוש יתיישב הכל כי תחילה תמתיק ה' אותיותיו הפשוטות משם אלקים בד' תיבו' של יתגדל ויש"ר אע"פ שחסרים א' ואח"כ תמתיק בי"ד תיבות שיש מן בעלמא עד משיחיה אל י"ג אותיו' מלויו והרי באה הא' החסר ואח"כ תצרף ותחבר פשוטו ומילויו שהם י"ח אותיו' בי"ח של הויה. ואח"כ תחבר פשוטו ומילויו ומילוי מילויו במ"ב של הויה שהם עשרה העודפים מן הכ"ח כנ"ל עוד יכוין כנ"ל כי יתגדל הם אותיו' תג"י ד"ל כנז' פירושו כי שם בוכ"ו הוא תמורת שם אהיה אשר בבינה והוא בגי' ד"ל כנז' ותג"י הוא סוד התגין אשר בספי' הכתר דבינה כנז' אצלינו בשער היחודים וע"ש ושם הוא בחי' שם ד"ל כנז' וזהו יתגדל. ויתקדש הם אותיות שדי ות"ק כי שדי במילואו כזה שין דלת יוד הוא בגי' יתקד"ש וגם כי שדי עצמו הוא רמוז באותיו' יתקדש ושאר אותיו' יתקדש' הם ת"ק של מילוי של שם שדי העולה ת"ק והרי איך נרמז בו שם שדי בין באותיותיו בין במספר שלו ג"כ:

ועתה נבאר ההגדלה השנית באומרו אמן יהא שמיה רבא מברך והענין הוא כי סוד אמן בגי' צ"א והוא סוד שלש' מילויי שם י"ה של אלקים הנ"ל ביודין באלפין בההין יו"ד ה"י יו"ד ה"א יו"ד ה"ה הם בגי' צ"א כמנין אמן ולפי ששאר אותיו' המילוי דשם אלקים שהם אותיות אל"ם הם שוים במילוים בשלשה שמות אלקים ואין שינוי ביניהם רק בשני אותיו' י"ה דאלקים בלבד כנז' כי הא' הוא ביודין והב' באלפין והג' בההין כנזכר לכן אין אנו רומזין רק מלוי שתי אותיו' י"ה בלבד כפי ההפרש שבהם ואנו מתפללים שיתמלאו עתה שלשה מוחין דאלקים דאימא. וכבר ביארנו כי גם המוחין דאבא הם מתמלאים מאליהם ואין צריך להזכיר' גם הם כי כונתינו היה בג' מוחין דאימא וגם כונתינו פ"ב בשלשה מוחין דאבא במלת אמן. והנה זהו סוד אמן ועי"כ יש"ר ויתגדל הגדלה שנית זולת הראשונה ואז ימתקו מתוק שני יותר וזה עצמו נרמז במילת יהא שהוא רמז אל שלשה שינוים שיש בשלשה שמות י"ה הנז' שהם במילוי דיודין בחכמה ודההין בבינה ודאלפין בדעת. וזהו יה"א כסדרן יודין ההין אלפין וביאר היכן הוא ענין יהא הנז' ואמר שהוא בשמיה רבא פי' בשם י"ה כנז"ל כי שלשה שמות י"ה יתמלאו בשלשה מילויין שסדרן יהא ועי"ז יהיה רבא וגדול במעלת אחרת יותר גדולה מן הראשונה. גם תכוין במלת רבא שהם אותיות באר שה"ס ד' שמות הויה אלקים הויה אדני כי ע"י שלשה מילויים הנז' תחזור מן בור להעשות באר מים חיים וענין באר הזה כי הנה המוחין האלו הם מלובשים תוך נה"י דאימא שהם בחי' שם אהיה כנודע וכאשר יוצאין המוחין לכנוס

בנוקבא דז"א הנקרא אדני הם מתחברים ב' שמות אהיה ואדני ונעשים אלקים והז"א הוא שם ההויה הרי לך בהדיא איך ע"י שם אדני ואהיה נעשים הויה אלקים (הויה) אדני. ובעלמי עלמיא תכוין אל מה שנודע כי בתחי' יש לו מוחין דקטנות דעיבור הא' ואח"כ מוחין דקטנות דיניקה ואח"כ מוחין דגדלות העיקריים וזה נרמז במלות אלו כי מלת לעלם הוא עיבור הא' ולעלמי הוא היניקה ועלמיא הוא הגדלות. והרי עתה נגדלו המוחין בכל צרכן כי מוחין דעיבור נרמזו בתחילת הקדיש עד לעלם ומוחין דיניקה נרמזו במלת לעלמי ומוחין דגדלות נרמזו במלת עלמיא ולהיות שעיקר הכל הם המוחין דגדלות לכן צריך לכלול הכל הז' תיבות שיש מן אמן עד עלמיא בבחי' הגדלות באופן זה כי הנה הם ד' מוחין שהם חו"ב ודעת כלול מחו"ג ובהתלבשם תוך נה"י דאימא נעשי' שלשה מוחין בלבד כנודע וכמבואר באדרא זוטא והרי הם שבעה וגם אם תחבר ד' המוחין עם ג' הלבושין שהם עצמן נה"י דאימא הרי הם שבעה כמנין שבעה התיבות הנז' ואמנם כבר הודעתיך למעלה שיש שינוים בענין הקדישים כפי מקומם כי בקדיש הודו תכוין אל מ"ב דהויה דאלפין דמ"ה ואל הויה דס"ג ובקדיש דיוצר תכוין אל מ"ב דס"ג והויה דע"ב כו' וע"ש ושם ביארנו כי לכך יש שני מיני מ"ב ושני מיני כ"ח בקדיש בזה האופן שבעה ווין שיש מן וישתבח כו' עד ויתהלל הרי מ"ב א' באותיו' והוא מ"ב אותיות התחתון שהוא בהויה דמ"ה דאלפין ואח"כ ז' תיבות עצמן כל תיבה מו' אותיות שיש מן וישתבח עד ויתהלל הרי מ"ב שני של תיבות ולכן הוא מעולה ומשובח מן הראשון והוא מ"ב דהוי"ה דס"ג כנז' בסוד הקדיש דהודו. ועד"ז הוא בשאר הקדישים ועד"ז יש כ"ח תחתון דאותיות וכ"ח עליון דתיבין וגם הם כ"ח דמ"ה וכ"ח דס"ג. והנה עם הדרך שביארנו כאן שהם בחי' מוחין דגדלות נבאר ג"כ עתה ענין שני כ"ח וב' מ"ב עם הדרך הנז' עם ששניהם אמתיים וצריך לכוין ב' הכוונות האלו ביחד והענין הוא כי מוחין דגדלות דאימא ויש מוחין דגדלות דאבא והנה המ"ב הא' שהוא דאותיות הם בחינת מוחין דאימא כי הם היותר ראשונים ומתגלים בתחילה וכבר ביארנו כונתם במלת איש"ר מברך כו' כנ"ל אבל המוחין דאבא נרמזו בכ"ח האחרות שהם התיבות שיש עד אמן האחרון ולזה נאמר בהם מלת אלו על הסדר הזה לעילא מכל ברכתא לפי שאבא הוא לעילא מן אימא ואנו חוזרים לומר באחרונה הכ"ח והמ"ב שהוא עד מלת בעלמא ואז אנו אומרים פ"א אמן ולכן צריך לכוין בו בבחינת מוחין דאבא ג"כ ע"ד מ"ש באמן יש"ר כו' וצריך לכוין בג' שמות י"ה שיש בג' שמות אלקים שיש בג' מוחין דאבא שיתמלאו בג' מלויים דיודין ההין אלפין שהם בגי' אמן כנ"ל וכבר ידוע שיש קדישין שחותמים בהם ואומרים יה"א שלמא רבא וצריך לכוין במלת יה"א דיהא שלמא רבא אל ג' מלויי' שסדרן יה"א כמו שכוונת

באמן יהא שמיה רבא כו' ובמלת שלמא תכוין שהוא בחי' היסוד המגולה דאבא הנקרא שלום כנודע. ובשאר הקדישין לא קבלתי טעם ממוז"ל למה לא נזכר בו ענין יהא שלמא רבא כו' ע"ד שרמזוהו ביהא שלמא רבא כנז' והנה כל שאר מלות אמן שיש בקדישין אין בהם כונה זו אלא באלו שני אמנים בלבד שהם באמן יהא שמיה רבא מברך כו' ובדאמירן בעלמא ואמרו אמן. אבל בשאר האמנים יש להם כונה אחרת וביארנו אותה בענין סדר כל האמנים והברכות כנודע שיש חילוק בין ברכות התפלה והמצות וברכת הנהנין ע"ש. והנה הקדיש שיש בין השכיבנו לתפלת י"ח דערבית משא"כ בשחרית שצריך לסמוך גאולה לתפלה כבר נת"ל טעם לדבר הזה. גם מן הטעם ההוא עצמו צריך לומר קדיש בערבית לפי שכבר ביארנו כי בתפילת ערבית אין עולם הבריאה עולה למעלה אמנם עולם האצילות הוא היורד למטה בהיכל הז' דבריאה כנ"ל. ולכן צ"ל אותו הקדיש קודם העמידה להוריד האצילות למטה וגם במנחה אומרים קדיש קודם העמידה לפי שלא זכרנו כלל ענין הבריאה כנודע כי אין חיוב בתפלת המנחה רק לומר תפלת י"ח לבד ושם ביארנו הטעם לפי שאין בנו כח להעלות הבריאה למעלה מפני שהדין שולט אז בעת המנחה ומכ"ש שלא יעלו יצירה ועשיה. והנה הקדישים שיש קודם העמידה ואחר העמידה כולם הם מסוד ע"ב כמבואר אצלנו וצריך שגם בהם יהיו ב' כ"ח וב' מ"ב ודע כי הנה אנו מכנים הויה דע"ב אל האצילות ודס"ג אל הבריאה ודמ"ה אל היצירה ודב"ן אל העשיה והנה כל האצילות כללותם הוא שם ע"ב ולכן צריך שתכוין מ"ב הא' הויה דע"ב דיודין שבנוק' דאצילות ואח"כ תכוין המ"ב הב' מן הויה דע"ב דיודין שבז"א דאצילות והנה ע"ד מציאות הקדישין שבתפלת שחרית כן הם במנחה וערבית ובשאר היום כי הקדיש אשר קודם העמידה דתפלת מנחה תכוין אל הויה דע"ב דיודין וכן בקדיש שאחר העמידה דתפלת מנחה תכוין ע"ד שביארנו בתפלת השחר ובקדיש שקודם יוצר דערבית הוא ע"ב ס"ג ושל קודם העמידה ואחר העמידה דערבית ג"כ הוא ע"ב וע"ב ושלאחר ערבית הוא ס"ג ומ"ה והקדישים שבשאר היום כפי מה שתקרא כך תכוין כי אם למדת מקרא הוא בעשיה ולכן הקדיש הוא מ"ה וס"ג. ואם שנית משנה אשר היא ביצירה תכוין בקדיש ההוא בס"ג וע"ב ואם עסקת בחכמת הקבלה ג"כ תכוין ע"ד הנזכר בס"ג וע"ב כי כל זה ביצירה:

מורי ז"ל לא היה קם מעומד בענית אמן יש"ר של הקדיש וא"ל כי הלשון הנז' בירושלמי דמשמע ממנו שצריך לקום מעומד הוא מוטעה ואינו מתלמוד ירושלמי עצמו אלא הגהת איזה חכם היתה והאחרונים הדפיסו אח"כ בתוך דברי הירושלמי אמנם כשהיה בקדיש דאחר העמיד' דשחרית או דערבי' או דמנחה וכן בקדיש תתקבל של אחר חזרת ס"ת

להיכל אז היה נשאר מעומד וגומר ענית הקדיש ואח"כ היה יושב. גם מה שרגילין העם לומר פסוק ועתה יגדל נא כח ה' בעת שהש"ץ אומר קדיש וכנז' בספר התיקונים הנה מוז"ל מנעני מלאומרו ולא גילה לי טעמו של דבר ואולי שגם זה אינו מהתיקונים כנ"ל גם בענין מה שנהגו האבלים לומר קדיש על מיתת אביהם ואמם בשנה ההיא טוב לאומרו אפילו בשבת ויו"ט ור"ח לפי שטעם הדבר הוא כדי להעלות נפש המת בג"ע עצמו ממדרגה למדרגה ולכן נכון לאמרו אפילו בימים שאין בהם דינה של גהינם וכבר נתבאר לעיל זה ע"ש:

תפילת השחר

ענין תפלת השחר:

ונבאר עתה ענין הודו לה' כו' כבר ביארנו לעיל כי כונת הקדיש דקודם הודו הוא כדי להעלות היכל הז' דעשיה אל היצירה ע"י כ"ח תיבות שיש בקדיש הזה והנה אחר אשר כבר עלה ע"י הקדיש יש בו כח עתה לחזור הוא עצמו ממש בחינת היצירה כנגד זה אנו אומרים הודו לה' כו'. והענין הוא כי הנה מן הודו לה' עד ברוך שאמר הכל הוא בתיקון ג"ר דעשיה שעלו ביצירה כנז' ואמנם מנהג אשכנזים לאומרו אחר ב"ש וטעם סברתם הוא לפי שעתה הוא כבר נק' אלו יצירה וא"כ ראוי לאומרו באמצע תיקוני היצירה שהם מן ב"ש עד יוצר כנודע. אבל הספרדים אומרי' אותו קודם ב"ש לפי שעדיין כל זה הוא בחי' תיקון עולם העשיה כי יצירה עצמה עדיין אינה נתקנת ואינה מקבלת אור אליה עצמה רק מן ברוך שאמר ואילך ולכן אין לאומרו רק בין העשיה ליצירה שהוא אחר קדיש העשיה וקודם ב"ש שהוא תיקון היצירה ומוז"ל נהג בזה כמנהג הספרדים:

והנה כונת הודו כו' הוא זה כי הנה בתחי' ע"י תיקון המעשה שהוא לבישת הטלית קטן ועיטוף בטלית גדול נפרדו הקלי' דיצירה ונסתלקו משם כנ"ל ואמנם מה שעשינו אז הוא כדי שלא יתאחזו קלי' היצירה ביצירה עצמה. ועתה אשר ג"ר של העשיה נעשים חיצוני' אל ג' תחתונות דיצירה והנה נודע כי בלי ספק שחיצוניות היצירה גדול מפנימיות העשיה וא"כ עתה אשר החיצוניות דיצירה הוא תחתון כי הוא מן העשיה א"כ יש פחד מן הקלי' עתה פן יתאחזו שם בג"ר דעשיה שעלו שם ולכן אנו אומרים מזמור הודו לה' כו' פירושו אתם מלאכי קדש הודו לה' אשר בעולם היצירה והודיעו בעמים עלילותיו שהם הקלי' וע"כ מתפחדין הקלי' ואינם נאחזים שם בג' אחרונות דיצירה אשר עלו שם ג"ר דעשיה וכמעט כל המזמור הזה וכל הפסוקים עד ב"ש כולו מתעסק בסיפור שבחיו יתברך נגד העמים והקלי' שיכירו אלהותו וגדלותו ויתפרדו מעל הקדושה כנז' ופקח

עיניך וראה אופן הסתלקו' הקליפות מעל הקדושה באיזה אופן הוא והענין הוא דע כי כדי שיסתלקו הקליפות מעל הקדש צריך שגם הקלי' עצמם יעלו ויוכללו זו בזו ע"ד שנתבאר בענין הכחות של הקדושה ויעלו הקלי' שכנגד ג' תחתונות דיצירה במקום ג' אמצעיות דיצירה שלה קלי' וע"י עליתם יתמתקו הקלי' יותר ועי"כ לא יתאחזו בקדושה וז"ס הוד והדר לפניו כו' והענין הוא שפסוק שלפניו הוא כי כל אלקי העמים אלילי' שהם בחי' הקלי' וכונתינו לשבר כח הקלי' ולהכניעם שלא יתאחזו בג' אחרונות דיצירה שהם נרמזו' בפסוק שלאחריו הוד והדר לפניו כו' כנודע שהוד והדר הם נ"ה ועוז וחדוה הוא יסוד שהוא עוז וחדוה דמטרוניתא והכונה היא כי ג' תחתו' דיצירה אלו לא ישלטו בהם הקלי' אלא אדרבא יהיו הוד והדר עוז וחדוה. כי בא לשפוט את הארץ תכוין כי ר"ת הוא לאה כי משם נמשכין הדינין והמשפטים כנודע כי לאה נקרא דינא קשיא והלל לה' תכוין לחבר אדני נוק' דז"א הרומזת במלת והלל שהיא בגי' ס"ה כמנין אדני לחברה לה' שהוא ז"א ולזה לא אמר ויהללו לה'. נפשנו חכתה לה' תכוין בהויה דההין העולה ב"ן וגם תכוין אל ל"ו אותיות שיש בהויה הפשוטה הזו ומלוייה ומילוי מלוייה:

והנה ב"ן ול"ו גי' נח"ל שהוא ר"ת נפשינו חכתה לה' ונודע שהויה זו היא בעולם העשיה הנקרא נפש. אל נקמות ה' הנה כונתינו עתה היא שעל יד תפלתינו להעלו' העולמו' ולכלול אותם עד עולם האצילות וללקט כל ניצוצות הקדושה שנתפזרו ונתערבו בין קלי' ג' עולמות בי"ע ולהעלותם למעלה באצילות וללקט הנשמות והניצוצות של המלכים שמתו ואלו הניצוצות המתלקטות נעשה אח"כ בחי' מ"ן למלכות בעת נפילת אפים וה"ס הנשמות המתערבות אז ברחם הנקבה ע"י זיווג נפילת אפים ואמנם הניצוצו' אשר נפלו בעולם העשיה אינם דומים לאותם שנפלו ביצירה ובבריאה לפי שבעשיה הקלי' עצומו' וחזקות וגדולות ואין כח להוציא אותם הנצוצו' משם אלא בכח עשרה הרוגי מלוכה כמבואר אצלינו במאמר הזוהר פ' פקודי נשמות דרנ"ד ע"ב בענין גופין ורוחין דילהון דאתמסרו בידא דמלכו' חייב' כו' וע"ש ושם נתבאר אצלינו כי הגופין עצמן דילהון נעשו בחי' מ"ן אל המלכות והם המלקטים את הנצוצו' הנשמות שבעשיה כי א"א ללוקטן בשום אופן אחר זולתי ע"י אותם הנשמות של עשרה הרוגי מלוכה וכל זה הוא בעשיה משא"כ בשאר העולמות וזהו הטעם שהוצרכו ליהרג אותם י' אבירי ישראל כדי שיוכלו ללקוט אותם הניצוצו' שבעשי' מיום שנהרגו עד ביאת המשיח כמ"ש אצלינו שם וזהו מה שאנו רומזים ואומרים אל נקמות ה' אל נקמות הופיע שינקום נקמת אותם עשרה הרוגי מלוכה וע"י הזכירה הזאת הם מתגברים ולוקטים הניצוצות של הנשמות הנתונות תוך הקלי' דעשיה:

גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל שצריך לכוין בפ' אשירה לה' כי גמל עלי שבס"ת נרמז שם ילי כי שם זה מעלה נשמות דעשיה כמבואר אצלינו בקבלת שבת בפ' ה' למבול ישב וע"ש גם פסוק העלית מן שאול נפשי ה"ס העלא' המ"ן מבחינת הנפשות שבקלי' העשיה שאין שם אלא בחינת הנפש וקלי' העשיה נקר' שאול דרגא תתאה דגיהנם וזהו העלית מן שאול נפשי גם כל שאר הפ' מכאן עד ה' מלך כולם מדברים בענין י' הרוגי מלוכה:
ענין ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד הנה פסוק זה עניינו הוא ענין המ"ן אשר העלינו באל נקמות ע"י עשרה הרוגי מלוכה כנ"ל וקודם שנבא אל ביאורם נכתוב הקדמה קטנה על הנז' והיא זאת כי כבר נתבאר אצלינו שבתחי' קבלו ג"ר דעשי' בחי' נפש וע"י הקדיש עלו אל ג' תחתו' דיצירה וקבלו בחי' רוח, ועתה באמרינו הודו כו' הנה הוא מזמור ונודע שהמזמורים הם ביצירה ונמצא עתה כי ג"ר דעשיה שעלו אל היצירה נעשו יצירה ממש וקבלו בחי' נשמה מצד היצירה, גם ט"א אל נתינת נשמה זו להם לפי שאח"כ באומרנו ב"ש תעלה היצירה בבריאה כמבואר אצלינו שחיצו' ופנימיות ג' תחתונות דיצירה עולים במקום שלשה אמצעיות יצירה ונמצאו אלו הג"ר דעשיה בלתי יצירה הנעשית נשמה להם ולכן אנו צריכין לתת לג"ר דעשיה אור מג"ת דיצירה ממש קודם שיסתלקו ג"ת דיצירה ויעלו למעלה בבריאה בב"ש כנ"ל. כי אז תסתלק הנשמה מן העשיה כי אע"פ שהוא במקום היצירה האמנם נפרדה מן היצירה כנז' וגם לטעם הזה אומרים הודו קודם ב"ש שלא כמנהג האשכנזים כאמור. אח"כ יאמר ה' מלך ה' מלך כו' הנה פסוק זה ענינו הוא ענין המ"ן אשר העלינו באל נקמות ה' ע"י נשמות עשרה הרוגי מלוכה כנ"ל הנה הם בחינת עשרה ניצוצות אשר בעולם העשיה ולפי שעולם העשיה ה"ס המלכות לכן כל העשרה שלהם הם בסוד מלכים וז"ס ה' מלך ה' מלך שחזרו לחיות ונעשו מלכים גמורים כבתחילה קודם שנפלו ונתבטלו ממלכותם וזה סדר רמיזת אלו העשרה בפ' זה הנה בפ' זה נזכרו ג"פ הויה וג"פ שם מלכות' ותכוין בזה אל ג"ר דעשיה והם ג' הויות וג' מלכים והם חב"ד. וגם באלו הג' הויות תכוין ג"כ אל הג' אמצעיות חג"ת ובאומרך לעולם ועד תכוין אל בחינת המל' הנקרא עולם כנודע. וגם ידעת כי גם בעשיה יש א"א ואו"א וזו"ן ונוקבא דז"א דעשיה היא המל' דעשיה ואל זה המלכות אנו קורין בשם עולם וכבר נתבאר לעיל אצלינו בענין מ"ש רז"ל בגמר' האשה עולה עמו ואינה יורדת כי יש ג' בחינת אל המלכות בהיותה דבוקה בז"א וכמעט שהם שלשה בחי' פרצוף וכבר נתבאר זה במ"א והם בשלשה מקומות בדעת ובת"ת וביסוד דז"א ובדמיון מה שתכוין לכפול את שלשה הויות הנז' בסוד ג' ספירות ראשונות וג' אמצעיות כנז' כך תכפול לכוין תיבת לעולם ב' כונות בשני בחי' שיש אל המלכות א' בדעת ואחד בת"ת. אח"כ כופלים פסוק

הנזכר פ"ב כנודע ואז תכוין בשלש הויות אל ג' ספי' האחרות שהם נה"י ובתיבת לעולם תכוין אל בחינת השלישי של המל' שהיא למטה תחת היסוד דז"א. אח"כ אומרים פסוק והיה ה' למלך על כל הארץ והוא סוד פרצוף י"ס דמל' אחרונה נוקבא דז"א אשר בעשיה הרמוזה בכללות במלת לעולם כנזכר. ועתה אנו מפרטים כל העשר ספירותיה:

ונחזור עתה לבאר בפרטות התיבות של הפ' הנז' הנה ניקו' הויה הראשונה שהוא ה' מלך היא סגול באות יוד ובאות ואו אבל בשני ההין אין צריך נקודות והם נקודות דמלת מלך כזה ידוד מלך והויה ב' בשני פתחים תחת היוד והואו כניקו' מלך כזה ידוד מלך והויה ג' הוא נקוד ג"כ בתיבת ימלוך והיא חיריק ביוד שבא בהא חולם בואו ה' אחרונה בלתי ניקוד כזה ידוד ימלוך ובתיבות לעולם תכוין בה אל מל' תתאה דעשיה כנז' ותכוין שהיא הויה אחת נקוד בנקוד לעולם שהיא שבא ביוד וחולם בהא ראשונה. וקמץ בואו והא אחרונה אין בה נקוד כזה ידוד והנה בהויה הג' הנז' של ה' ימלוך תכוין אז כי כל הנקוד של שלשה שמות הנז' שלשתם ביחד הם בגי' יב"ק שה"ס ידוד אלקים כנז' בר"מ פרשת פנחס רי"ו ע"א גם תכוין באומרך ה' מלך הראשון הנקו' בסגול תכוין כי מלך הוא בגי' כמנין מים לרמוז אל הנז"ל כי אלו המלכים הם המ"ן דעשיה ובמלת ימלוך תכוין כי מלך ומלך וימלוך הנז' בפ' הראשון שלשתם הם בגי' מנצפ"ך שה"ס הה"ג של המ"ן ומלת ימלוך חסרה וא"ו ובזה יעלו הכל למספר פ"ר שהם מנצפ"ך ואם תמלא ימלוך בואו צריך לחשוב כללות ה' אותיות מנצפ"ך והכולל לכול' הרי פר"ו ועיין בתיקונים תיקון ע' דקל"ג ע"ב ומשם יתבאר כל מה שכתבנו לעיל כי שם אמרו בפי' כי ה' מלך כו' אינון ראשין פי' שהם ג"ר ואח"כ אמר נקו' דילהון ה' מלך פי' שצריך לנקוד את ההויה כנקו' מלך ומלך וימלוך אח"כ אמר והכי אינון לתתא בתרין שוקין ואמה. ובג"ד כפל לון תרין זמנין כו' והנה שלשה האמצעיות חג"ת לא זכרם. והענין הוא כמ"ש כי השלשה אמצעיו' כבר נרמזו גם הם בפעם הראשונה כי שם צריך לכוין בג' ההויות אל ג"ר וג' אמצעיות אבל השלשה האחרונות צריך לכפול הפ' פ"ב כדי לכוין בהם וזמ"ש והכי אינון לתתא בתרין שוקין ואמה ובג"ד כפל לון פי' כי הכפל אינו רק בשביל ג' אחרונות בלבד. אח"כ אמרו שם לעולם ועד שכינתא ונקודה דיליה כו' פי' כי בתיבת לעולם תכוין אל השכינה שהיא מלכות דעשיה כנ"ל ותכוין שהיא הויה א' נקוד בניקו' לעולם כנ"ל. או אפשר לחברו למטה והוא כי הי"ס דשכינתא רמוזות בפ' השני שהוא והיה ה' למלך כו' ואמר כי סוד כ"י ב"י חש"ק שראשי תיבותיו הוא כתר בינה חכמה והוא סוד פסוק והיה ה' מלך כו' על כל הארץ כמ"ש שם והיה הוא אבא ה' אימא יהיה ה' אחד כתר הרי נרמז ג"ר שלה בפ' זה ושאר הז' דידה כלולות בהם:

שני פסוקים אלו של ה' מלך והיה ה' למלך צריך לאומרם מעומד כי הוא סוד הי"ס של עולם העשיה הכוללת חריך ואו"א וזו"ן וכבר ידעת כי בכל תיקון דא"א או דאבא או דאימא צריך לאומרם מעומד ואף גם זאת אם אדם אומר פסוקים אחרים או סדר הקרבנות ושומע שאומרים ה' מלך צריך לקום מעומד עמהם בעוד שהצבור אומרים אותו ואף שהוא בסדר הקרבנות ואיך צריך להפסיק ולומר עמהם ה' מלך כו' כי אם לקום עמהם. בימי החול אומר מזמור אלקים יחננו ובשבת השמים מספרים כו':

ענין ברוך שאמר. בהגיעך אל ברוך שאמר תקום מעומד כמשי"ת וגם תאחוז בידך הימנית שני הציציות של הטלית אותם שהם כנגד פניך ותכוין כי ברוך שאמר הוא בעולם היצירה בבחינ' הדיבור בערך חלק המעשה שהוא הציצית שגם הוא ביצירה כמבואר לעיל וזה כונתו הנה נת"ל כי מן ברוך שאמר עד יוצר אור הוא בעולם היצירה אמנם כבר הודעתיך כי בכל עולם מד' עולמו' אבי"ע יש בו א"א ואו"א וזו"ן והנה ענין ברכת ברוך שאמר לבדה עד ברוך אתה ה' מלך מהולל בתשבחות הוא בא"א דאיהו רישא בלא גופא ולכן יש בה י"ג ברוכים כנגד י"ג תקוני דיקנא דא"א והנה שלשה ברוכים הראשונים הם כח"ב כסדר ושאר הברוכים לא זכרם הרב ולהיותם בא"א לכן צריך לקום מעומד ולברך ברכה זו להיותה ברישא דא"א ואמנם גם הוא כולל שרשי זו"ן דנפק מן א"א וביה תליין כנז' באד"ז ולכן הברכה הזו יש בה פ"ז תיבו' כמבוא' אצלינו לקמן בסו' נוסח ברכה זו. וטעם פ"ז תיבות אלו הוא כנגד י"ג תיקוני דיקנא דאריך דיצירה וכנגד ט' תיקוני דיקנא דז"א אשר אלו ה"ס שם כ"ב אתוון כנז' בפ' נשא בענין ברכת כהנים כנז' שם בזוהר וכנגד שם אדני העולה ס"ה ונמצא כי הנה שני שמות שהם כ"ב וס"ה עולים בגי' פ"ז אשר בהם נכללים א"א וזו"ן. אמנם הכל הוא בחי' א"א כי משם נפקו זו"ן וז"ס ראשו כתם פ"ז והנה שלשה שמות יש אל הת"ת ושלשה אל המלכות לפי שהת"ת והמל' הם נקראים שמש וירח בעולם הבריאה חמה ולבנה בעולם היצירה. חרס וסהר בעולם העשיה. והנה עתה אשר אנו בעולם היצירה אשר המלכות שלה נקרא לבנה שהיא גי' פ"ז אנו אומרים פ"ז תיבו' אלו ונמצא כי המלכות שביצירה כוללת אלו הפ"ז תיבות לכן נקרא לבנה שהיא גי' פ"ז. אבל דע כי הנה מה שנקרא פ"ז הענין הוא כי הכ"ב תיקוני דיקנא שבא"א ושבז"א העשרים בלבד הם בא"א ובז"א ולא בנוקבא אבל השנים הם אפילו בנוקבא. והענין כי בחינת תיקון תרין תפוחין קדישין שבא"א ותרין תפוחין שבז"א הנה הם שני תיקונים מכלל הכ"ב אלו ואלו השני תיקונים ישנן גם בנוקבא כי גם היא יש לה בחי' הפנים. אבל שאר התיקונים שהם כולם בחי' השערות דזקן אינם רק בזכר שהם א"א וז"א ונמצא שהעשרי' תיקו' הם זכרים והב' ישנם גם בנקבה וכן בענין שם ס"ה הנז' הרומז אל שם

אדני הנה הוא כנגד היסוד והמל' וזה נרמז בזוהר פרשה לך לך ד"צ ע"א בפסוק וה' בהיכל קדשו ה"ס מפניו כו' שיתין אינון וחמש אינון והענין הוא כי הס' הם בבחי' היסוד הכולל ו"ק וכ"א כלול מעשר הרי ששים והה' היא מלכו' הנקרא ה' תתאה. נמצא שגם בשם ס"ה הס' הם זכרים והחמש נקבות. ונמצא כי העשרים וששים הם זכרים והם בגי' שמונים והב' וה"ה הם נקבות והם בגי' ז' וז"ס פ"ז פ' זכרים וז' נקבות:

גם דע כי ענין פ"ז הנז' הם בחי' החיצוניות שבו שהרי הוא בחי' זקן ושערות שבו. ואמנם יש עוד כונה אחרת בזה הפ"ז בסוד פנימיות שבתוכו והוא זה כי הנה יש הויה דמ"ה ביצירה כנודע בענין כונת מודים בתפלת המנחה בערב שבת ובמקומות הרבה גם כן. והנה הויה זו היא בגימטריא מ"ה ואמנם חשבון אותיותיה הם מ"ב שהם ד' אותיות הפשוט וי' דמילוי וכ"ח דמילוי המילוי הרי מ"ב אותיות והנה מ"ב ומ"ה הם בגימטריא פ"ז:

מזמור לתודה הוא בבחינת או"א שבעולם היצירה והטעם הוא כי אמת שכל הקרבנות הם למטה בעולם העשיה לתקן ולזכך קטרוג הקליפות שבעשיה. אבל קרבן תודה עולה על כולם כי הוא ביצירה ועולה עד או"א דיצירה וזהו טעם אומרם ז"ל שלעתיד לבא כל הקרבנות יהיו בטלים חוץ מקרבן תודה וזה מש"ה עבדו את ד' בשמחה בואו לפניו ברננה כי עבדו את ד' הוא אבא ובשמחה היא אימא. ומלת עבדו היא במטטרו"ן ו"ק דיצירה ובעבד זה בסודו נעבוד את או"א. גם ז"ס דעו כי ה' הוא אלקים הוא חיבור או"א דיצירה ה' ואלקים:

ענין הי"ח פסוקים של יהי כבוד ה' לעולם כו' והנמשכין הנה באלו הי"ח פסוקים עד תהלה לדוד יש בהם י"ח אזכרות וה"ס ט"ט של מטטרו"ן והענין הוא במה שנודע כי שם אכתריאל הוא ביצירה באופן זה אכתריאל בא"א י"ה באבא ה' צבאות באימא לפי ששם ה"ס עונה בשם צבאות כנז' בסבא דמשפטים בסוד שארה כסותה ועונתה לא יגרע עונה טמירא אבל מטטרון הוא בו"ק דיצירה שהוא ז"א דיצירה בלבד ולא בכח"ב ולכן יש בו ששה אותיות כנגד ו"ק. והנה ט"ט מן מטטרון הוא רישא דז"א סוד ט' תיקוני דיקנא דיליה אשר הם כפולים ט' מעילא לתתא וט' מתתא לעילא וכנגדם הם ח"י אזכרות אשר בפסוקים אלו והם כנגד ח"י ברכאן דח"י עלמין כנודע. וכבר ידעת מ"ש חז"ל בפסוק זה דיהי כבוד דשרו של עולם אמרו ושר העולם הוא מטטרון והרי הדבר נכון על מקומו. הפסוקים של יהי כבוד ה' לעולם כו' שאומרים אחר מזמור לתודה תמצא שהם ח"י פסוקים ובהם ח"י אזכרות הרומזים לח"י עלמין שמקבל חיות ושפע רב מאילנא דחיי וז"ס חי חי הוא יודך כו' וכל זה להטיל לחקל תפוחי' קדישין ולכן באלו הי"ח פסוקים

יש קל"ז תיבות וע"ה הרי חק"ל כמנין חקל תפוחין. והשפע בא לו מד' הויות וג' אהיה וז' שמות אלו הם בגי' פות"ר ועם הכולל תרפ"ז. והנה ר"ת פסוקים הנז' הם בגי' תרפ"ו ועם הכולל תרפ"ז כמנין ז' שמות הנז' ויוסף נק' פותר כנודע ובזה נעשה כתר לחקל תפוחין קדישין כנ"ל ולזה ס"ת עולה כתר לרמוז כי הוא סוף כל דרגין וזה הכתר הוא מכ"ב אתוון ולכן אומרים תהלה לדוד אחריו מיד בלי הפסק אפילו בשבת שנרמזו בה הכ"ב אתוון ולכן אין להפסיק בין הפסוקים האלו לתהלה לדוד בשום פסוק אחר כלל להיות כי פוגם בכתר הנז' ח"ו ולכן תיכף יתחיל לומר אשרי כו' תהלה לדוד כו' וה"ס הכתר דיצירה כנז' בתיקוני' שכל אשרי הוא בכתר:

פסוק להודיע לבני האדם גבורותיו ר"ת יכוין שהם שם לל"ה והוא שם א' מע"ב שמות דויסע ויבא ויט וגם הוא בגימטריא אדני:

פסוק פותח את ידיך הנה מזמור הזה נתקן לאומרו ג"פ ביום כנודע בסדר התפלה ב"פ בתפלת השחר ופעם א' במנחה בכל זמן מג' זמנים הנז' יש כוונה בפני עצמה עם היותם דרך אחד ונבאר עתה כונה שבזמירות דתפלת השחר הנה ר"ת פותח את ידיך פא"י והוא שם א' מע"ב שמות דויסע ויבא ויט גם סודו הוא חיבור ב' שמות הויה ואדני יאהדונהי וכבר ידעת מ"ש בזוהר ובתיקונים פותח את ידיך אל תקרא ידיך אלא יודיך והם שני יודין של יאהדונה"י ראשונה ואחרונה וביניהם ו' אותיות כמנין ו' וצורת ו' היא נקודת פתח וזהו פותח את ידיך יודיך כנז' בהקדמת התיקונים. גם ס"ת פותח את ידיך חת"ך והוא שם קדוש המכונה בספרי המקובלים שם הפרנסה. גם תכוין כי שם הנז' בחילוף אתב"ש הוא סא"ל והוא שם א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט גם שם סא"ל הוא בגימטריא שם פא"י כמנין יאהדונה"י כנז' בר"ת פא"י והנה כל הכונות שבפ' הזה הם שוות בשלשה זמנים שאומרים אשרי והחילוק שביניהם אינו אלא בכונת שם חת"ך בלבד וזה ענינו כי בזמירות דשחרית תכוין כי שם חת"ך שרשו הוא יוצא מחילוף ותמורת ההויה שהיא בגי' מצפ"ך שהוא בגי' ש' גם שם אלקים במילוי יודין הא בגי' ש' וכבר נתבאר במ"א כי שם מצפ"ץ להיותו תמורת ההויה לכן הוא רחמים מעורב בדין ולכן הוא בגי' אלקים דיודין וזה סדרן הויה ואח"כ מצפ"ץ ואח"כ אלקים כי שם אלקים הוא יותר דין מכולם והנה בזמירות שעדיין לא התפללנו תפלת השחר ולא ירד שפע עליון אלא שעכ"ז הוא בחינת בקר אשר בו שולט אברהם איש החסד ולכן שם מצפ"ץ שהוא ממוצע בדין הוא המאיר עתה ונמצא כי שם זה הוא הנק' חת"ך עם היות שמקורו הוא מג' שמות שהם הויה מצפ"ץ אלקים עכ"ז כל אחד הוא כפי הזמן והשעה כמשי"ת:

והנה עתה בזמן הזמי' לסבה הנז' הנה השם הזה יונק משם מצפ"ץ הממוצע. והנה הוא באופן זה כי מצפ"ץ גי' ש' כמנין אלקים דיודין ואם תסיר שורש שם אלקים כפשוטו שהוא פ"ו שהוא שרש הדינין ישאר בגי' רוח כמבואר אצלינו בפ' ורוח אלקים מרחפת כו' והנה בבקר שעדיין זו"ן הם אחור באחור ושני האחוריים הם בחינת דינין כנודע וכל אחור הוא שם אלקים ונמצא ששני האחוריים הם שני פעמים רוח וב"פ רוח הוא גי' חת"ך. גם פי' חת"ך הוא לפי שכל האחוריים הם בסוד רבוע השמות כנודע וכאשר תרבע שם אלקים כזה א' א"ל אל"ה אלה"י אלקי"ם בגי' ר' ועם הי"ג אותיות דמילוי יודין והכולל הרי ריי"ד כמנין רו"ח כנז' והנה הם ב' אחוריים שהם שני פעמים רו"ח שהם בגי' חת"ך גם זה עצמו הוא הבנת לשון חת"ך כי בחי' האחורי' שם מקום החתוך כי שם מתחתכין וננסרין לשנים בעת הנסיר' כנודע ונמצא כי שם חת"ך הנז' בס"ת ה"ס ב' האחוריים דזו"ן הנקרא הויה אלקים הנרמזים בר"ת פא"י העולה יאהדנה"י שהוא חיבור זו"ן אבל כונת שם חת"ך בזמן המנחה הוא נגזר משם אלקי' לפי שאז הוא זמן הדין והכונות שוות אל הנז' כי כאשר תסיר ב' האחוריים דאלקים במילוי יודין ב' שמות שרשי אלקים שהם פ"ו פ"ו ישארו חת"ך ע"ד הנז' ממש:

וכונת שם חת"ך באשרי שקודם ובא לציון אשר אז כבר התפללנו תפלת שחרית וירד השפע וגם הוא בחינת בקר שהוא חסד גמור אז הוא נגזר משם ההויה שהוא רחמים והיא הויה דע"ב שהוא מבחינ' החכמה ששם הוא הויה דע"ב דיודין כנודע:

והנה נודע בסוד והחכמה תחיה בעליה כי כל המזון והפרנס באה מן החכמה כנז' בזוהר פ' בשלח בענין המן וה"ס פותח את ידיך יודיך שהם הד' יודין שבהויה דע"ב דיודין כנז' וכל אחד כלול' מעשר וי' מי' הרי הארבע יודין הם ת' וכ"ח אותיות שיש במילוי המלוי שיש בהויה זו הרי הכל גי' חתך. ובזה תבין היות השם הזה נקרא אצל המקובלים שם הפרנסה והרי נתבאר ג' חילוקים שיש בכונת שם חת"ך בג' זמנין הנז'. אבל כל שאר הכונות שבפ' הזה הם שוים בג' זמנים הנז'. הנה במלת ומשביע ג"כ תכוין שהוא בגימטריא חת"ך הנזכר ותכוין גם כן בו בענין כונות שם חתך הנז' ובמלת רצו"ן תכוין להמשיך מן הרצון העליון שהוא הוי"ה העולה קפ"ד שהם אחוריים דהויה דיודין שהוא ביסוד דאבא שבתוך רישא דז"א בדעת שבו כנודע וגם הוא אהיה דיודין העולה בגי' קס"א שהוא היסוד דאימא שגם הוא ברישא דז"א בדעת שבו כנודע. והנה קפ"ד וקס"א עם הכולל הם בגימ' רצו"ן ותכוין להמשיך מב' יסודות הנז' שפע ומזון וברכה אל כל העולם ותכוין שעל ידם יתמתקו ב' כוחות של דין המונעים הפרנסה שה"ס שני עינים הנזכר בפ' שקודם לזה והוא עיני כל אליך ישברו כו'. והנה בעינים יש שני דמעות שמהן

יוצא הדין כנז' בפ' שמות [דף י"ט סוף ע"א] והם למטה בנוקבא דז"א הנקרא רחל אשר גם היא בגי' דמעה שני פעמים ולכן נרמזת רחל בר"ת לכ"ל ח"י רצו"ן ותכוין להמתיק את רחל הנז' שהיא נוקבא תתאה ואת שני דמעות שהם בגי' ג"כ כמנין רחל אשר אלו הדמעות הם יורדים בימא רבא שהיא הנוקבא כנז' שם בזוהר בפ' שמות ותמתיקם ע"י הרצון הנז' שהוא קפ"ד וקס"א:

פסוק ואנחנו נברך יה כו' מוז"ל היה נוהג לומר פסוק זה אחר סיום תהלה לדוד כו' בכל פעם מג' זמנים הנז' שלא כאותם הנוהגים שלא לומר פסוק זה אלא בשחרית בעת הזמירות בלבד:

תהלה לדוד ובו תכוין לחתום המלכות בחותם אמת כי תהלה היא המלכות כנודע. והנה תהלה בגי' אמת עם הכולל של תהלה גם תהלה היא כמו תפלה בגי' אלא שהתפלה עודף בגי' על תהלה [שלשה] ע"ה שהם ג"פ כ"ה כ"ה וה"ס מוחין של הנקבה וכל א' נקרא כ"ה וה"ס כ"ה א' שבברכת כהנים שאנו אומרים בבקר אחר ברכת השחר קודם הקרבנות וכ"ה ב' כנגד ברכת כהנים דחזרת העמידה וכ"ה ג' כנגד כ"ה שבקטרת והכ"ה שבברכת כהנים נתבאר במקומ' שם והענין הוא בקיצור כי עתה המל' נקרא כ"ה בסוד כה תברכו כו' והם כ"ה אותיות שיש בפ' ישא ה' פניו כו' וכ"ה שבקטרת לא מצאתי בהם רמז בדברי הרב ז"ל ונלע"ד שיש כ"ה תיבות באלו שני הפסוקים ויאמר ה' אל משה קח לך סמים כו' טהור קדש ע"כ:

כונת החמשה הללויות הללויה הללי נפשי את ה' כו' היא במלכות דיצירה הנקרא נפש ופ' האחרון שבו והוא ימלוך ה' לעולם אלקיך ציון כו' היא יסוד. הללויה כי טוב זמרה אלקינו כו' הוא ביסוד דיצירה בסוד אמרו צדיק כי טוב שהוא היסוד ואמנם הנ"ה להיותם סוד הדינין כמבואר אצלינו והנה עתה אנחנו ביצירה אשר שם תוקף הדין בסוד עץ הדעת טוב ורע ולכן אין אנו מזכירין עתה את הנ"ה אמנם נטפלו אל היסוד ונרמזו עמו בסוד פסוק לא בשוקי האיש ירצה כו' פי' שאינו מתרצה בשוקי האיש לבדם שהם הנ"ה להיותם דינין אלא בהצטרפות היסוד. גם נרמז במ"ש כי נעים נאוה תהלה שהוא הנצח דכתיב ביה נעימות בימינך נצח וההוד נרמז במ"ש ומשפטיו לישראל וכן ומשפטים בל ידעום והוא הוד ששם המשפטים והגבורות. בפ' הרופא לשבורי לב ר"ת לל"ה והוא א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט והוא בגי' אדני:

הללויה הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומי' כו' הוא ת"ת דיצירה ופ' לבני ישראל עם קרובו הללויה הוא בגבורה מלשון המלמד ידי לקרב וז"ס אשר לו אלקים קרובים שהוא הגבורה וקרובים מלשון כלי הקרב וכלי זיין. הללויה שירו לה' שיר חדש כו'

הוא בחסד דיצירה וזה ש"ה תהלתו בקהל חסידים אבל הגבורה להיותה דין אנו כוללים אותה עם החסד למתקה עמו וז"ש וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים כו' לעשות בהם משפט כתוב הוא בבינה שהוא משפט וגבורה עלאה. הללויה הללו אל בקדשו הוא בשלש ראשונות דיצירה ובאומרו הללו אל בקדשו יכוין שהוא רמז בחכמה הנקרא קדש עילאה ואני מסופק אם אלו הי"ס הרמוזים באלו החמשה הללויות אם הם י"ס דיצירה או אם עשר ספירו' דמל' דיצירה וכונת כל הנשמה תהלל עיין בשער מאמרי רשב"י בזוהר בשלח דכ"ז וז"ל ובההיא שעתא כו' וז"ל שמעתי אומרים כו' ע"ש:

ויברך דוד את ה' כו' צריך לקום מעומד מן ויברך דוד כו' עד אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באברם כו' ועד בכלל להיות כי שם אהיה רמוז בר"ת את"ה ה"וא ה' האלקים כו' וכל אהיה הוא בכתר ולכן צריך לקום מעומד עד סוף ארבעה תיבות הנז' בלבד. והנה כבר נתבאר כי בכל עולם ועולם יש כמה פרצו' ולכך אל תתמה אם תראה שנזכיר הדברים כפולים ומכופלים כי אע"פ שכבר רמזנו הי"ס דיצירה למעלה בחמש הללויות עכ"ז אנו צריכין לחזור ולהזכירם בפ' לך ה' הגדולה כו' כנודע שבפ' הזה נרמזו הי"ס:

גם צריך ליתן צדקה בכל בקר בסוד ואני בצדק אחזה פניך קודם שיתפלל תפלת י"ח וצריך לתת תחילה ביד הגבאי שני פרוטות ביחד אחד כנגד לאה ואחד כנגד מל' דבינה שבתוך ראש ז"א אשר ממנה יוצאת לאה כנז' ולכן שני הפרוטות אלו ניתנים ביחד. ואח"כ נותן עוד ביד הגבאי פרוטה ג' כנגד רחל נוקבא תחתונה דז"א והענין הוא כי שלש בחינות אלו כל אחד מהן נקרא צדק אשר זהו בסוד הפסוק צדק צדק תרדוף כו' כנז' בתיקונים שהם צדק עילאה וצדק תתאה שהם לאה ורחל וגם מלכות דבינה נקרא בכלל צדק עילאה אבל להיות שהיא עצמה היא בחינת לאה לכן לא נזכרה גם היא בפסוק בפני עצמה בשם צדק שלישי כ"א ב"פ צדק בלבד ותכוין כי הם צדק שהם דינין כנז' באדרת האזינו וז"ל כד אתער צדק בשלהובוי' כו' וע"י צדקה זו שנותן נעשית צדקה כי צדקה היא רחמים כנודע ולכן צריך ליתן צדקה עתה מעומד והטעם הוא לפי שהצדק' היא מ"ע וראוי לעשות המצות מעומד עוד ט"א כי כיון שהטעם הוא כדי לתת צדקה לעני שהיא השכינה והמלכות כנז'. והנה המלכות נופלת לארץ בעו"ה ולכן צריך שיתנו' מעומד ויכוין להקימה ולהעמידה מעומד ע"י הצדקה שהוא הת"ת דכורא כמש"ה משפט וצדקה ביעקב אתה עשית. ולהיות שצדק' זו ניתנת מן הת"ת למלכו' ע"י היסוד לכן צריך ליתנה ביד הגבאי צדק' שיסוד נקרא גבאי צדקה שהוא היסוד דאימא או יסוד דז"א אשר הוא גובה כל הצדקה בסוד וילקט יוסף את כל הכסף והוא נותן לעני שהיא השכינה הנקרא עני ומזה הטעם עצמו צריך ליתנ' בעת שאומר כי כל בשמים ובארץ שהוא רומז אל

היסוד הנקרא כל ופעם אחרת שמעתי ממוז"ל שצריך שיתננה בעת שאומר ואתה מושל בכל שהיסוד נקרא כל והוא גבאי צדקה ונותן אותה למלכות אשר גם היא נקרא בכל זה כל וזה בכל כמ"ש רז"ל בת היתה לו לאברהם ובכל שמה והוא במה שידעת כי הויה דמילוי ההין היא בגימ' בכל שהיא במל' והכונה היא שע"י צדקה זו שנותן לה היסוד שהו' שם ב"ן כנז' יגדל פרצופה ושיעור קומתה והוא כי כבר ידעת כי קו המיד' דז"א הם הנה"י דבינה המתפשטים דרך קוים ומדות דז"א:

והנה הם סוד אהיה שהיא הבינה והם ג' אהיה א' דיודים וא' דאלפין ואחד דההין כמבואר אצלינו שהם בנה"י דבינה הנז' ואמנם ההארות הנמשכות מן הבינה אל המלכות אינם משם אהיה ממש אלא מהארתו והוא שם בוכ"ו שהוא יוצא משם אהיה בחילוף אלפא ביתא דאבג"ד כמבו' אצלינו ולכן נרמז שם זה בר"ת ב' כל ו' בידך כ"ח ו' גבורה ולכן סמך לו אחריו ובידך לגדל ולחזק לכל בסוד הנז' בזוהר ובמאמר קו המדה דכת"י כי הנטיעות היה בוצינא דקרדינותא מכה בהם ואומר להם גדל. וכן במלכו' אשר היא נקבה השם המכה בה ומגדל בסוד קו המדה הוא שם בוכ"ו הנז' וזהו ובידך לגדל ולחזק לכל כי ע"י שם בוכ"ו קו המדה שלה בידו לגדלה ולחזקה או לפחות ממנה כפי רצונו וזהו ובידך לגדל ולחזק לכל פי' אל המלכות הנקרא כל והנה שם זה של בוכ"ו הוא קו המדה של המלכות והוא המוסיף חיות במוחין שלה ואז ניתוסף בה כח המשכת חיות אל המ"ן שלה שהוא ההויה דההין שהוא בגי' בכל וזהו ואתה מושל בכל ואמרו ובידך כח וגבורה כו' הענין הוא בסוד מה שביארנו בפ' כרוה נדיבי העם כו' בסוד מ"ש רז"ל כל מועכות של בית רבי תמר שמן כי מן הבינה אשר ממנה נמשך שם בוכ"ו הנז' הנה מן היד שלה נעשית כלי המלכות למ"ן שלה כי שם הה"ג בה' אצבעות היד ודי בזה ולכן בידך הוא בגי' שם בוכ"ו והנה יש כאן ב"פ ובידך והם הא' ובידך כח וגבורה והב' ובידך לגדל ולחזק כו' וה"ס שם ב"ן הנז' שהיא בגי' בכ"ל המעלה מ"ן אשר בעולם היצירה אשר אנו עתה בתיקונו ובחי' המ"ן שבו הם חו"ג שה"ס ה' אותיות מנצפ"ך הכפולות כנודע וה"ס שני ידים ימין ושמאל ובהם עשרה אצבעות כנגד י' אותיות מנצפ"ך הכפולות ועיין בפ' בידך אפקיד רוחי כו' כי שם נת' ענין זה היטב. ואתה מחיה את כולם הנה המל' נקרא אתה והיא המחיה את כל העולם ע"י שם ההויה העולה ס"ג כמנין מחיה והענין הוא כי מוח הנקרא בינה שמצד מוחין דאבא נתחלף ונעשה מוח חכמה מצד אימ' והיא הויה דס"ג כמנין מחיה אשר משם נמשך כל בחי' החיות וז"ס כולם בחכמה עשית כנז' בפ' תזריע:

פסוק נ"הלת ב"עזך א"ל נ"וה ק"דשך ר"ת עולה ב"ן קנ"א והם ההויה דב"ן דההין ואהיה דההין ושניהם בגי' עולי' בא"ר:

ישתבח שמך לעד מלכינו כו' ענין הי"ג שבחים אלו שהם שיר ושבחה הלל וזמרה כו' שמעתי שהם ע"ד מש"ל בברייתא דרבי ישמעאל בי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם כו' כנז' שם והוא כי עתה גם היצירה שהיתה י"ס נעשי' י"ג ספירות בסוד ג"ר שבה שעלו למעלה בבריאה וע"ש גם שמעתי שהם כנגד י"ג ברוכים שבברוך שאמר והח"י הויות שבשירת הים הם כנגד ח"י הויות שבפסוקים של יהי כבוד כו' והוא בסוד הפרצופים שביצירה גם הקדיש הזה כבר נת"ל עניינו בענין הקדישים בקדיש הקורבנות ע"ש. גם יתבאר עניינו היטב בברכו השני שאומרים אחר קדיש בתרא קודם עלינו לשבח וע"ש היטב וכשיתחיל הש"צ לומר ברכו יאמר בלחש אותו הסדר הכתוב בסידורים והוא ישתבח שמו של ממ"ה הקב"ה כו':

ברכת יוצר אור כו' הנה כשמתחיל ברכה זו תמשמש בתש"י אשר הוא בעולם הבריאה בסוד המעשה כנגד תפלת יוצר שהוא בבריאה בסוד הדבור כמבואר לעיל והנה נת"ל כי מן יוצר אור עד העמידה הוא בבריאה ושם נכללים היצירה והעשיה והנה בפ' פקודי בענין אותם הז' היכלות נתבאר בזוהר ענינם איך נרמזים באלו הברכות של יוצר אור וזה עניינם בקיצור. דע כי אותם ההיכלות דפ' פקודי ודפ' בראשית דמ"ה הם היכלות עולם הבריאה והנה ז' היכלות הם בבריאה ואין המלכות דבריאה במספרם כמבואר לעיל בענין הקדיש שאומרים קודם הודו לה' כו' וע"ש והטעם הוא לפי שהמל' דבריאה היא נקו' מתלבשת בכתר דיצירה אשר בהיכל ק"ק דיצירה ועד"ז הוא בשאר העולמות ונמצא כי היכל לבנת הספיר הוא ביסוד דבריאה וזמש"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כי היסוד הנק' לבנת הספיר הוא תחת רגליו שהם נ"ה (וי"ס) [וז"ס] מ"ש בזוהר בראשית דמ"ה ע"א וז"ל לבנת הספיר יוסף נטל היכלא דלבנת הספיר אע"ג דכתיב ותחת רגליו בגין יקרא דמלכא הוא פי' כי היסוד הוא בחינה שראוי לכסותה ולהעלימה ומשום כבודו ית' לא פרסמו רק באר מקומו שהוא תחת רגליו כנז' והנה היסוד עצמו כלול מזכר ונקבה בסוד יסוד ועטרה שבו כמו שהודעתיך שהעטרה איננה סוד מל' בפני עצמה רק כללות הדוכרא בכל י"ס והוא בחי' מלכות שבו אבל המלכו' העיקרית היא רחל נוק' דז"א וזה פשוט כי מבשרי אחזה אלוה שהעטרה דבר א' והנקב' דבר א' בפני עצמה ושני בחי' אלו שהם יסוד ועטרה אשר בו נקרא לבנת הספיר לבנת עטרה הספיר יסוד. למעלה ממנו הוא עצם השמים בהוד היכל נוגה בנצח היכל זכות בגבורה. היכל אהבה בחסד. היכל רצון בת"ת היכל ק"ק בג"ר. וכבר נתבאר סדרן בפ' פקודי איך מסודרים

בתפלת יוצר אור והוא כי בתחילת ברכת יוצר אור עד אל ברוך גדול דעה הוא היכל לבנת הספיר ומשם עד לאל ברוך נעמות יתנו הוא היכל עצם השמים. ומשם עד המחדש בטובו כו' הוא היכל הנוגה ומשם עד אהבת עולם הוא היכל הזכות ומשם עד אמת ויציב הוא היכל אהבה ומשם עד העמידה הוא היכל הרצון. ואדני שפתי תפתח הוא היכל ק"ק ובתפלת ערבית נת' ענין אלו הז' היכלות שהם היכלין דכורי' דז"א דבריאה וע"ש כי שם נתבאר אמיתות ענין זה:

ועתה נבארם דרך פרטות ברכת יוצר אור היא בלבנת הספיר ולכן נאמר בו עושה שלום ובורא את הכל כנגד היסוד הנק' שלום ונק' הכל. יוצר אור ובורא חושך נודע הוא כי אור דכורא וחשך נוק' ולכן ביצירה שהוא דכורא כתיב אור ובבריאה שהיא נוק' כתיב חשך ואע"פ שהבריאה למעלה מן היצירה הטעם הוא לפי שהדבר הזה גורם ענין קדימת הזרעת טיפת הזכר אשר הנקבה גוברת על הזכר שהיא הבריאה הגוברת על היצירה. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית כך צ"ל ובטובו בבית ולא יאמר וטובו מחדש כו' והענין הוא כי המאציל העליון מחדש בכל יום מעשה בראשית ע"י טובו שהוא החסד כמש"ה אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי וזהו ובטובו כי ע"י החסד הנקרא טוב מחדש כו' בסוד חדשים לבקרים שהחסד מתעורר בבקר ומחדש כו' כמבואר אצלינו בברכת מלביש ערומים והנותן ליעף כח וע"ש. מה רבו מעשיך תכוין אל מ"ש בזוהר תזריע דמ"א ע"ב וז"ל כולם בחכמה עשית בבינה ונתבאר אצלינו במקומו וע"ש והענין הוא שהיסוד דאבא מתלבש תוך יסוד דאימא ויסוד דאימא תוך היסוד דז"א ונודע הוא כי החכמה אומר והבינה עושה מאמרו כנז' בזוהר בראשית בסוד ל"ב אלקים דמעשה בראשית כי ל"ב נתיבות דאבא אומרים ול"ב אלקים דאימא עושין וזהו ויאמר אלקים ויעש אלקים. נמצא כי כל הדברים וכל הפעולות כולם נמשכים מן החכמה אמנם הם נעשים ע"י אימא שהיא מלבשת אותו וזהו כולם בחכמה עשית כי כל מעשיך נמשכים מן החכמה אלא שנעשים ע"י הבינה המלבשת את החכמה ותכוין אל כל מ"ש בזוהר בפרשת פקודי בענין ברכה זו שכולה מדברת בענין החיות והאופנים שבהיכל הזה ועליהם הוא אומר מלאה הארץ קנינך. המלך המרומם כו' נתבאר בפרשת פקודי כי הוא שם יאהדונה"י וביאורו הוא כי הנה נתבאר שההיכל הזה הוא ביסוד הבריאה:

והנה כבר עתה עולים העשיה והיצירה והמלכות דבריאה אשר עומדת בהיכל ק"ק דיצירה אשר העשי והיצירה כלולים בה והיא עתה עולה להיכל זה ומתחברת עם היסוד דבריאה וז"ס חיבור שם זה של יאהדונה"י כנודע כי שם זה הוא ביסוד בהתחבר עמו המלכות כדי להעלותה אל הת"ת כמו שאנו עתידים לעשות בעמידה וכונת שם הנז' הוא

במלת מאז כי אז הוא בגי' ח' אותיות של שם הנז' ובכמה מקומות נתבאר כי מלת אז רומזת אל השם הזה. יוצר משרתים ואשר משרתיו ר"ת מו"ם והוא שם א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט והוא האחרון שבכולם והוא בגי' פ"ו אלקים ולכן צ"ל ואשר משרתיו באות ו' שלא כאותם הטועים לומר אשר משרתיו בלא ו'. סוד קדושת יוצר ביארתיו למטה בקדושת העמידה. המחדש בטובו בכל יום תמיד מ"ב כבר נת"ל בברכת יוצר כי צ"ל המחדש בטובו באות בית שלא כאותם האומרים טובו בלא בית כי מעשה בראשית מתחדש ע"י טובו שהוא החסד בסוד חדשים לבקרים כנ"ל:

ברכת אהבת עולם כו'. אין ראוי לומר אהבה רבה לפי שאהבה רבה היא בחסד שבעולם האצילות ועתה אנו בהיכלות הבריאה ולכן צ"ל אהבת עולם שהיא אהבה זוטא של המל' הנק' עולם אשר היא עדיין למטה בעולם הבריאה והנה נת"ל כי אהבת עולם הוא סוד היכל אהבה שהוא החסד שבבריאה. מהר והבא עלינו ברכה ושלום מהרה מארבע כנפות כל הארץ בהגיעך כאן תתיר כנפות הטלית המונחות על כתפיך ותניחם שיפלו הציציות למטה והוא מה שנז' בתיקונים דבעידן ק"ש שמטי חיון גדפייהו כו' ופ"א שמעתי ממוז"ל באופן זה כי בהגיעך אל מקום הזה תשים שני צדדי הטלית על כתפיך כדרך שנוהגים קצת בני אדם וה"ס ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם והוא מ"ש בביאור סוד הציצית לעיל שבתחילה אין המל' לוקחת רק שני הציציות שמצד פנים ועתה צריך שיאירו בה כל הד' ציציות ובפרט מי שהוא משרש קין והבל הם צריכים יותר אל הכונה זו ולשים הציציות על כתפיהם כיון שקין והבל הם בחי' שני הכתפים כמבואר במקומו ולכן מי שהוא משרשם ראוי לו לכוין בזה יותר משאר בני אדם. ובאומרך מארבע כנפות כל הארץ תכוין כי הם בחי' ד' כנפות הציציות של המלכות הנקרא ארץ לקבצם יחד בהיותם מפוזרים כדי שיאירו ארבעתם יחד במלכות ולכן צריך שתעלה שני צדדי הטלית ותשימם על שני כתפיך ואחר כך תקבץ הארבע ציציות בידך שמאלית לפי שהמלכות בשמאלא אתאחדת ושרשה משם ותניח ידך השמאלית בהיותה אוחז ד' הציציות כנגד הלב שהוא בשמאל כי משם מקבלת המלכות תדיר ותעשה כך עד שתאמר ודבריו חיים וקיימי' ונאמני' כו' אחר אמת ויציב כו' כמשי"ת שם:

ובנו בחרת מכל עם ולשון כו' דע כי ארבעה מצות עשה צריך האדם לקיים בכל יום שהם ענין זכירה והם ארבעה זכירות הכתובים בתורה שתלוים בזכירת הלב ואלו הם א' היא זכרון מעמד הר סיני וקבלת התורה וכמש"ה יום אשר עמדת כו' בחורב כו' וכתיב בתריה פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך כו' [דברים ד' פסו' ט'] והיא א' מרמ"ח מ"ע להרמב"ן ז"ל זכירה ב' זכור את אשר עשה לך עמלק והיא מצוה שנית.

זכירה ג' זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים והיא מ"ע ג', זכירה ד' זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים והיא מ"ע ד'. והנה ד' מ"ע וארבע זכירות אלו הם כנגד ד' ימים טובים שיש בשנה יציאת מצרים כנגד חג המצות שבו יצאו ישראל ממצרים, מתן תורה כנגד חג השבועות שבו ניתנה התורה, זכירת עמלק כנגד חג הסוכות כמשחז"ל שעמלק היה מזנב והורג כל הנחשלים אחריך אותם שלא היו ענני כבוד מקבלן וענני כבוד כנגד הסוכות, וזכירת מרים שדברה על משה דלטוריא הוא כנגד ראש השנה שאז כל המקטרגים והדילטורין מתעוררין וכבר ידעת כי מרים ה"ס כל הדינים המרים והקשים והיא בגי' מנצפ"ך שהם בגי' פ"ר והנה הם חמש אותיות כפולות שהם עשר ועם פ"ר הרי ר"ק כמנין מרים ואמנם יוה"כ נקרא שבתון ואינו מכלל המועדים כי אין בין שבת ליוה"כ אלא שזה זדונו בכרת וזה זדונו בסקילה כמ"ש רז"ל. וחנוכה ופורים הם מדרבנן א"כ אינו רק ד' מועדים הנז' והנה ג' הזכירות אנו מזכירים עתה כאן וזכירת יציאת מצרים נזכיר אותה בסוף פ' ציצית בפ' אני ה' אלקיכם כו' וזה סדרן מתן תורה צריך לרמוז אותה באומרך ובנו בחרת מכל עם כו' וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול באהבה כי ע"י התורה קרבנו לשמו הגדול ובחר בנו מכל עם וקבלנו אותו עלינו למלך וזהו וקרבתנו מלכינו. זכירת עמלק נרמוז אותה במלת לשמך הגדול כנודע כי בעבור עמלק אין ה' שלם ואין הכסא שלם ואנו מתפללין שימחה זכרו של עמלק ויהיה שמו גדול זכירת מרים נרמוז אותה במלת להודות לך פירש כי הלשון והפה והשפתים הם כלי הדיבור שיצר בנו הוא ית' נודה אותו בהם ולא נשתמש בהם בסיפור לשון הרע ח"ו ונזכור לשון הרע של מרים ולא נעשה כמו שעשתה היא וזכירת יצ"מ תתבאר במקומה בע"ה:

דרושי כוונות קריאת שמע

דרוש א

פרק א

כונת ק"ש:

דרוש א':

בענין דרוש זה צריך להרחיב בחזקת היד ועיין בכונת הב' הקצרה דברכת אבות שכתבנו אותה בסוף כל תפלת השחר ושם נתבאר הקדמה א' עצומה בתכלית בענין הק"ש ובענין העמידה והוא דרוש גדול מאד בענין המוחין דז"א ואמנם ראינו לכתוב בתחי' דרך קצרה ענין מה שתקנו לומר הק"ש ד"פ ומה חילוק יש ביניהם ואח"כ נכתוב כונות

קצרות ששמעתי ממורי ז"ל בענין כונת ק"ש ואח"כ נבאר ענין הק"ש דשחרית באורך על מתכונתה:

בראשונה נבאר ענין הק"ש שתיקנו לאומרם בתפלת השחר ובתפלת ערבית ובעת ששוכב על מיטתו. וגם מדוע בתפלת מנחה אין בה ק"ש וגם מדוע בשחרית ומנחה יש בה נפילת אפים ובערבית אין בה נפ"א. והענין יובן במ"ש בהקדמת ביאור אדרת האזינו ענין העלא' מ"ן מה ענינה והנה תפלת שחרית אז הזווג הוא בבחי' פב"פ ולכן יש בו נ"א וגם ק"ש. וכוונת אותה הק"ש הוא ליחד את או"א יחוד מעולה מאד כדי שימשך משם שייחדו זו"ן פב"פ ובמנחה אז הזווג הוא בבחי' אחו' באחור ונודע שהיום והלילה הם כ"ד שעות ונחלקים לד' זמנים כי היום מתחלק לב' זמנים שהם ב' חצאין וכן הלילה מתחלק לב' חצאין וממשלת עליון באלו ארבעה זמנים אינם שוין כי אחר חצי היום מתעורר כח גבורת יצחק ואמנם אותם המוחין שנמשכו בתפלת שחרית אל זו"ן מיחוד או"א בעת הק"ש כנז' הנה נפסקו המוחין ההם וכבר הולידו והוציאו נשמות מתוספת המוחין ההם וכבר נפסקו האמנם להיות כי הייחוד ההוא היה נעלם ומעולה מאד עד שהועיל אל זווג זו"ן פב"פ לכן נראה שהיה כחו גדול והוא מספיק אל זווג המנחה לפי שאינו רק זווג אחור באחור ולכן אין צ"ל ק"ש פ"א במנחה אבל זה הזווג דמנחה אע"פ שהוא אב"א הנה הוא מעולה עד מאד ואיננו כשאר הזווגים דאב"א ולכן צריך בו נפלת אפים והענין הוא שעתה עולה המלכות אב"א שיעור קומתו ממש אבל בערבית אין המל' עולה רק אחור באחור מן החזה שלו ולמטה בלבד שהוא שיעור קומת תנה"י בלבד ולכן אין צורך לנפילת אפים בערבית כי מאחר שהיא אינה עולה למעלה במקום המוחין שלו עד או"א א"כ אין תועלת בעלית מ"ן של הנשמות בנפילת אפים אבל במנחה שהיא עולה עד או"א כמוהו אע"פ שהיא אחור באחור היא צריכה אל מ"ן מנשמות הצדיקים וז"ס אומרם ז"ל לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה. והטעם שלא יש שום זמן שתהיה היא והוא אחור באחור ותהיה שיעור קומתה שוה לו אלא במנחה וטעם שלא נענה אליהו אלא בתפלת המנחה הענין הוא דע כי אליהו ז"ל יש בו בחינות נשמות נדב ואביהו כנודע והנה הם מבחי' קין שהיא בחינ' הנפש הנקרא מלכות בסוד אנחנו טמאים לנפש אדם ואלו נדב ואביהו הם בחי' מ"ן דמל' וזהו הטעם שזכה אליהו לאותה מעלה הרמה והנפלאה אחר שנתעברו בו נשמות נדב ואביהו ולכן נשתנה שמו מפינחס לאליהו לפי שאליהו בגי' ב"ן כמנין הויה דב"ן דההין והיא בחי' המ"ן דמל' כנודע ולכן אליהו נענה בתפלת המנחה כי אז העלה מ"ן אלו כי אז היא היתה צריכה לזה כנז'. וכבר הודעתיך במ"א כי מיציאת מצרים עד בנין ב"ה תמיד היו זו"ן

אחור באחור ואין קומתה שוה לו רק היא עומדת מן החזה שלו ולמטה ששם מקום לבו של ז"א ונמצא שהמל' הנקרא לבם היתה אחורנית עם ז"א וראשה מגיע עד שם עד מקום טיבורא דלבא דז"א בלבד לא למעל' מזה וזש"ה ואתה הסבות את לבם אחרונית שעי"כ הקלי' היו מתגברים בימים ההם ובכל זמן שהיו ישראל עע"ז על אדמתם וכיון שגברו הקלי' גרמו לישראל לחטוא ולכן אליהו ז"ל תיקן הדבר הזה כי ע"י תפילתו העלה אז מ"ן ועי"כ עלתה הנקבה אחורנית למעלה עד רישא דז"א ממש ולא עד הלב בלבד כמו בתחילה. ונחזור לענייננו כי אע"פ שמחצות היום ואילך משתנה הזמן והממשלה עכ"ז עדיין הוא מכלל ממשלת היום ומשו"ה מספיק ק"ש דשחרית לצורך זווג המנחה. אבל בערבית שהוא מדת לילה כבר נפסק וכלה המ"ן בב' הזווגים דשחרית ומנחה. ולכן צריך עתה ייחוד דק"ש אחר מחדש לצורך זווג אחור באחור דערבית ולכן קורין ק"ש בערבית אבל להיות שאין זווגם עתה רק בבחי' אחור באחור ושיעור קומתה עד הלב בלבד כנזכר ולכן אין צורך לנפילת אפים פ"א עתה והנה זה היחוד דק"ש דערבית אינו מעולה כ"כ כמו הק"ש דשחרית כיון שאינו רק אחור באחור וגם כי היא עד הלב כנז' ולכן אין בו כ"כ כח כמו הק"ש דשחרית שהועיל אפילו למנחה. אבל זה הק"ש דערבית אינו מועיל אלא לבחי' חיבוק בלבד והענין הוא שאחר חצות הלילה מתעורר השמאל לחבק את המטרוניתא לצורך היום מה שיהיה אח"כ בסוד שמאלו תחת ראשי. וזה החיבוק נעשה ע"י היחוד דק"ש דערבית ואמנם הק"ש שעל המטה איננו מענין הנז' כלל אמנם הכונה הוא כדי להמשיך ע"י היחוד ההוא אור חזק מן או"א אל זו"ן כדי שהם יתחדשו ויחזקו את הנשמות העולים שם בכל לילה בסוד חדשים לבקרים ונמצא כי הק"ש דערבית הוא לצורך החיבוק הנעשה אחר חצות וזה היחוד דק"ש שעל המטה הוא לצורך חידוש הנשמות כנז':

דרוש ב

פרק א

דרוש ב':

בענין שינוי והפרש שיש בארבע בחינות של הק"ש שבכל יום והם הק"ש שאומרים בסדר הקרבנות פסוק ראשון דשמע ישראל ובשמל"ו בלבד וק"ש דשחרית וק"ש דערבית וק"ש שעל המטה הנה לקמן יתבאר ענין ק"ש דשחרית דיוצר באורך גדול ומשם תלמד לכל אלו הד' ק"ש והנה שם יתבאר כי טרם שנאמר ק"ש דיוצר כבר היו בז"א כל המוחין דקטנות חוץ מן המקיף מצד אבא אשר זה נכנס במלת ישראל ואח"כ במלת אחד נכנסים המוחין דו"ק דגדלות לפי שכבר כל הקטנות נגמר לכנס בתחילה ולכן

אלו המוחין הנכנסים בו עתה בזו"ן במלת אחד הם מזווג או"א אשר הם המשיכו אותם המוחין מלמעלה מן החיצוניות דעתיק כי מן הפנימיות דעתיק א"א להמשיך עד זמן ביאת הגואל במהרה בימינו אמן והנה הקריאת שמע דסדר הקרבנות דשחרית הוא גרוע מן הקריאת שמע דיוצר דשחרית לפי שבמלת ישראל נכנסים יחד פנימי דאבא ומקיף דמצד אמא דקטנות ביחד ואח"כ במלת אחד נכנס מקיף דאבא יחד עם המוחין דו"ק דגדלות ולכן אין כח באו"א אז להמשיך מוחין הנז' ע"י זווגם אלא מן פנימיות דאריך בלבד ולא מלמעלה דעתיק. והק"ש דערבית גרוע מק"ש דסדר הקרבנות כי במלת ישראל אינו נכנס בז"א רק הפנימי דאבא דקטנות בלבד כי המקיף דאימא כבר היה בו בתחילה. ובמלת אחד נכנס מקיף דאבא עם המוחין דו"ק דגדלות ואז אין או"א ממשיכין המוחין אלא מן החיצו' אריך בלבד והק"ש שעל המטה גרוע מכולם כי במלת ישראל אינו נכנס בז"א אלא המקיף דאימא דקטנות בלבד כי כבר ביארנו כי לעולם א"א לז"א שיחסר ממנו הפנימי דאימא דמוחין דקטנות ובמלת אחד נכנסים בו פנימי ומקיף דאבא דקטנות עם ו"ק דמוחין דגדלות ואז אין או"א ממשיכין להם מוחין אלא מחיצוניו' או"א עצמן כי מפנימיות עצמן אין שום זמן שימשכו מוחין. ושאלתי טעם הדבר ממוז"ל והשיב לי כי כ"כ הוא פנימיות דאבא כמו חיצוניו' דעתיק ואיני מבין דבריו אלה [עיין שערי רחמים שאלה פ"ד פ"ה] מה פירושם והרי לך סדר ד' מיני ק"ש מלמטה למעלה בתחי' הגרועה מכולם הוא ק"ש שעל המטה ואחריו ק"ש דערבית. ואחריו ק"ש דקרבנות ואחריו ק"ש דיוצר וזה המעולה שבכולם ולעולם אין הו"ק דגדלות נכנסים במלת אחד עד שיכנסו כל המוחין דקטנות לגמרי אמנם השינוי הוא בסדר כניסת המוחין דקטנות כנז'. והנה כפי ערך שלימות המוחין דקטנות שיש לו אז טרם שיאמר ק"ש כך כפי הערך ההוא מושכין או"א מוחין דזו"ן מלמעלה כי הנה הכלל הוא שלעול' הזווג של או"א הוא להוריד אורות עליונים מן המדרגות שלמעלה מהם אל המדרגות שלמטה מהם אבל לא כל הזווגים שוים כמ"ש:

דרוש ג

פרק א

דרוש ג':

בענין ד' מיני יחודי ק"ש שעל המטה ושל ערבי' ושל שחרית בס' הקרבנות ושל שחרית בתפלת יוצר ולעיל בדרוש שקדם ביארנו כי כל השינוי הוא במלת ישראל בסד' כניסת המוחין דקטנות ונבאר עתה הדרוש הזה יותר באורך בע"ה:

דע כי ארבע מיני זווגים הם ר"ל כי הנה נודע הוא שכאשר מזדווגים זו"ן כונת זווגם הוא כדי להוריד נשמות לתחתונים בעוה"ז. וכבר נתבאר אצלינו כי טיפת הזווג אינה משלהם עצמם אמנם הם צריכים לקחתה בתחלה ממי שלמעלה מהם כיצד הרי כאשר זו"ן מזדווגים הנה הז"א הוא נוטל טפת הזווג ההוא מתחל' מן או"א ואח"כ נותנה ז"א בנוקבא בעת הזווג. וכן אבא לוקח לצורך זווגו בתחלה מלמעלה ממנו כגון מא"א ואח"כ נותנו לאימא בסוד זווג. ונדבר עתה בענין זווג זו"ן הנה פשוט הוא שאין זווגם שוים בכל הזמנים וגם כמה מיני זווגים יש בו אם בחינת זווג ישראל ורחל ואם זווג ישראל ולאה ואם זווג יעקב ורחל ואם זוג יעקב ולאה כו' וגם נתבאר אצלינו סדר מעלת הזווגים כי הנה יש זמן שהטפה של זווג דז"א נמשכת מן אבא בלבד פי' ממה שהוא חלקו של אבא ולפעמים מושך הטיפה יותר מלמעלה שהוא מן אריך. ולפעמים מושך יותר מלמעלה מן עתיק והכלל הוא כי כפי גודל מעלת הזווג דז"א כך מעלת המשכת טיפת זרעו מלמעלה גם דע כי הנה בכל פרצוף ופרצוף יש פנימיות וחיצוניות ולפעמים נמשכת טיפה מן החיצוניות ולפעמים מן הפנימיות. והוא כי לעולם כאשר ז"א ממשיך אותה טיפה מן אבא אינו יונק אלא מן חיצוניות בלבד כי הפנימיות דאבא הוא נחשב כאלו יונק מן עתיק הגנוז ומתלבש תוך א"א. והטעם הוא כי כשנתקן עתיק היו או"א אחו' באחור ונמצא כי זווג או"א אחור באחור הוא נמשך מתיקון עת"י אלו הם דברי מוז"ל ואיני זוכר הבנתם ופירושם אמנם הכלל הוא כי אין המשכה לעולם אל ז"א אלא מחיצוניותו אבל בא"א ובעתיק יש בהם המשכה מחיצוניותם ופנימיותם:

והנה ד' זווגים אלו כל אחד נמשך ממקום א'. כיצד זווג תפלת שחרית הוא הזווג המשובח מכל הזווגים שיש בימי החול והוא זווג יעקב ברחל והנה בזווג הזה הוא מושך הטפה מחיצוניו' עתיק ומשם נמשכין המוחין דז"א בעת ק"ש דיוצר ואז ז"א נותן אל יעקב אותה הטפה כדי שיזדווג הוא יעקב ברחל ובק"ש של הקרבנות גם אז נכנסין מוחין דגדלות בז"א כנודע וגם המוחין ההם תכליתם הם לצורך הזווג הנז' של יעקב ורחל שבתפלת שחרית בזמן העמידה כי הנה אין זווג אחר בעת הק"ש הזו של הקרבנות ואותם המוחין נמשכין מפנימיות א"א שהיא מדרגה למטה מחיצוני' דעתיק וניתנים בז"א ומשם נמשך כח אל יעקב להזדווג ברחל בעת העמיד' כנז' ואח"כ נבאר צורך ב' ק"ש אלו לזווג א' למה הוצרכו שניהם. והזווג דערבית בעת העמידה הוא זווג יעקב בלאה בהיות' מן החזה דז"א ולמעלה והוא גרוע מזווג יעקב ברחל אשר בשחרית וזווג הזה איננו ממשיך אלא מן המדרגה שלמטה מהשני מדרגות הנז' והוא מחיצו' אריך והק"ש שעל המטה הוא לצורך זווג של חצות לילה שהוא יעקב בלאה למטה מן החזה והזווג

ההוא איננו ממשיך אלא מחיצו' או"א הרי ביארנו ג' בחינות הזווגים כי הזווג הד' שהוא בתפלת המנחה אין בו ק"ש וכמו שנבאר ענייננו בע"ה לקמן:

ונחזור לבאר הטעם למה הוצרכו שני מיני ק"ש לצורך זווג א' דתפלת שחרית משא"כ בשאר הזווגים והטעם הוא לפי שהמוחין של חצות לילה היו נמשכין מחיצוניות דאו"א ואחר כך נסתלקו כל המוחין לגמרי כנודע כי אחרי כל זווג חוזרין ומסתלקין כל המוחין לגמרי וז"ס הגלות כי בזמן החרבן לא יש למעלה מוחין אלא בעת התפלה בלבד ואח"כ הם מסתלקים שלא יגיע בהם הפגם. וגם ט"א לפי שאין בידינו כח כדי לקיימם כל היום רק בעת התפלה בלבד והנה בזמן תפלת שחרית אשר הזווג ההוא הוא עליון מאד שהוא זווג יעקב ברחל ובפרט כי הם מושכין מן חיצוניות דעתיק והנה הכל הוא ריקם וחסר וא"א להמשיך הכל בפעם א' שיושלם ז"א מכל המדרגות האלו עד עתיק כי הנה כאשר כתבנו לעיל כי הוא מושך מן עתיק אין ספק שמכ"ש שמושך מכל המדרגות האלו האמנם צריך שיושלם בהם לאט לאט וז"ס טעם מה שתיקנו ק"ש בבקר בעת הקרבנות זולת הק"ש השנית העיקרית אשר ביוצר והנה בק"ש של סדר הקרבנות אנו ממשיכין מן פנימיות א"א. ואח"כ בק"ש דיוצר אנו ממשיכין מן חיצוניות עתיק כנ"ל שהוא מקום יותר גבוה ועליון ואחרי אשר כבר המשכנו די סיפוקו החלק (הא') הראוי בזווג הזה אנו מזווגים אותם יחד בתפילה של עמידה. הרי לך בהדיא איך מוכרח הוא לומר ב"פ ק"ש לצורך הזווג הנז' הזה אמנם שאר הזווגים אשר אינם עולים רק מדרגה א' די להם בהמשכת ק"ש א' בלבד וכמ"ש בע"ה:

ובזה יתבאר לך ענין מעלת הותיקין שהיו נוהגין להתפלל קודם הנץ החמה וסוד הענין הוא הנה האמת הוא כי לא היה צריך אל הזווג ההוא רק ק"ש אחד כשאר הזווגים. אבל הטעם למה היו בו ב"פ ק"ש הוא לטעם שנתבאר כי כיון שנסתלקו כל המוחין לגמרי לכן צריך להמשיכם בב"פ כי לא יספיק פ"א והנה טעם זה אינו אלא כאשר אנו מתפללים ואומרים ק"ש כאשר האיר היום וזרח השמש והוא יום ממש והענין הוא כי זווג יעקב ולאה שלאחר חצות לילה הנה הוא מתמיד ונמשך כל חצות לילה עד אור הבקר וז"ס ויהי בבקר והנה היא לאה כי עד היות בקר ממש עדיין לאה עם יעקב בזווג יחד במקומה ובפרט במ"ש אצלינו כי יש בחי' זווג ליעקב עם לאה בסוד אילת השחר שאז התחיל היום להאיר כדמשמע מן הזוהר פרשת וישלח דף קע"ח ע"א ובזה לא יקשה בעיניך אם נראה מזוהר במקום הנז' שהזווג הוא בעת אילת השחר ובמ"א מהזוהר משמע שהזווג הוא בעת נפילת אפים אחר העמידה. דע כי שני המאמרים הם אמיתים כי זווג דקדרותא דצפרא הוא זווג יעקב עם לאה ודנפילת אפים הם יעקב ברחל

ונמצא כי המוחין שבאו מחצות לילה ואילך אינם מסתלקים עד אחר היות היום ברור כי בעת אילת השחר עדיין לא נסתלקו המוחין ולכן כשאומרי' ק"ש של שחרית קודם הנץ החמה אין טורח כ"כ להחזיר המוחין כי כמעט שלא עבר רגע קטן שנסתלקו ולכן בקל אפשר להחזיר וזהו הטעם שהותיקין היו גומרים אותה קודם הנץ החמה ועי"כ לא היו צריכים לקרות ק"ש ב"פ בתפלת שחרית. אבל אנו כללות העולם שאין אומרים הק"ש קודם הנץ החמה אלא עד אחר הנץ החמה ממש הנה אז כבר נסתלקו המוחין לגמרי ולא נשאר מהם דביקות ברישא דז"א ולכן אנו צריכין לקרות ב"פ ק"ש כדי להחזיר המוחין ע"י מדרגה אחר מדרגה משא"כ כמנהג הותיקין לפי שהמוחין אשר באו אחר חצות לילה אין צורך לטרוח להחזירם וכמעט שהם חוזרים מעצמם וכאשר אומרים ק"ש אז באים מוחין אחרים חדשים מעולים מאותם שהיו מחצות לילה. אבל עתה אנו צריכין לק"ש הראשונה להמשיך אותם מוחין דחצות לילה. וק"ש הב' להמשיך המוחין האחרים היותר עליונים וזהו הטעם שתיקנו לומר אות' הפ' דשמע ישראל ובשכמל"ו דסדר הקרבנות למי שאינו נוהג כמנהג הותיקי' האמנם אני ראיתי למוז"ל שאפי' כשהיה מתפלל כמנהג הותיקין ולומר ק"ש קודם הנץ החמה אפ"ה היה אומר ק"ש ב"פ. והטעם הוא לפי שגם לזה צריך תנאי אחר והוא שאותם שמתפללין תפלת הותיקין וקורין ק"ש עם הנ"ץ החמה צריך שיהיו חסידים גמורים שתועיל כונתם ומחשבתם לקיים אותם המוחים שלאחר חצות לילה שיחזרו מעצמן:

והנה אין כל אדם ראוי לכך בזמנינו זה ולכן אפי' המתפללים תפלת הותיקין צריך שיקראו ק"ש ב"פ בתפלת השחר. אמנם בתפלת המנחה הוא זווג ישראל עם לאה מן החזה ולמעלה וא"צ לקרות ק"ש והענין הוא כי הלא בשחרית כבר אמרנו ק"ש והמשכנו מוחין עליונים ואע"פ שהם מסתלקים אחר התפל' עכ"ז נודע כי מדת היום הוא חסד ומדת הלילה הוא גבורה ולכן היום אשר הוא חסד ואין החיצונים שולטין בו כ"כ לפי שהוא יום והחסד גובר בעולם לכן בבא עת תפלת המנחה א"צ לקרות ק"ש וליחד יחוד העליון כי המוחין חוזרים לבא אז מעצמן אבל עכ"ז צריך קצת התעוררות והוא ע"י תפלת המנחה כי הוא ענין זווג ישראל עם לאה וכיון שאנו מתפללין כדי לזווגם אז מתעוררין המוחין העליונים וחוזרין לבא מעצמן מבלתי שנצטרך להביא מוחין חדשים ע"י הק"ש ועיין בדרוש התפילין טעם למה זמן התפילין נוהג ביום ולא בלילה ושם יתבאר לך היטב ענין הדרוש הזה איך ביום אין המוחין מסתלקים לגמרי אבל הם נשארים על ראשו בסוד אורות מקיפין. אמנם בלילה הם מסתלקים לגמרי וע"כ בתפלת ערבית צ"ל פ"א ק"ש כדי לעשות זווג אשר בעת ההוא לפי שאז כבר הוא לילה והדינים גמורים שולטים

ולכן צריך לקרות פעם אחרת ק"ש מחדש כדי להמשיך מוחין לצורך הזווג ההוא. גם טעם אחר קרוב אל טעם הנז' והוא כי בתפלת המנחה סמכנו על הק"ש דשחרית ומן השיריים שנשתייר מן הזווג דשחרית וכן מה שנשאר מן המוחין אחר שנעשה הזווג ההוא דשחרית מן השיריים ההם אנו עושים זווג תפלת המנחה. אבל איננו מספיק גם לעשות בו זווג תפלת ערבית על סמך המוחין דק"ש דשחרית כי כבר כלו ונפסקו בתפלת המנחה. ועם הטעם הזה ית' לך ט"א למה זווג המנחה אינו מעולה כ"כ כתפלת שחרית אע"פ ששניהם ביום אבל הטעם הוא כי זווג תפלת המנחה הוא מן השיורין דמוחין של תפלת שחרית וגם בזה תבין למה הדינין מתגברין בתפלת המנח' בסוד כי ינטו צללי ערב הטעם הוא לפי שהמוחין הולכין ומתמעטין אבל עכ"ז עדיין נקרא מדת יום אבל בתפלת ערבית שנפסקו כל המוחין לגמרי ולכן כל שליטת החיצו' והמזיקין הוא בלילה כנז' בר"מ פ' פנחס בלילה אסתתמו תרעי ג"ע ואתפתחו תרעי גהינם דאיהו מרה כו' כנודע שהדינין וגבורות של הלילה הם גדולים כמה מדרגות יותר מן הדינין שבשעת המנחה כי שליטת וממשלת החיצונים האמיתית אינה אלא בלילה כנודע:

והק"ש שעל המטה אנו צריכין לעשותו מחדש ואינו מספיק בק"ש דתפילת ערבית כמו שהספיק הק"ש דשחרית אל זווג תפלת המנח' והטעם הוא כי כשהוא עדיין יום אין המוחין מסתלקין לגמרי ולכן במנחה א"צ ק"ש פ"א מחדש משא"כ כשכבר נעשה לילה שאז מסתלקין המוחין לגמרי ולכן צריך ק"ש מחדש לצורך הזווג שיהיה אח"כ בחצות הלילה והטעם שאנו מקדימין לקרות אותה ק"ש בעת השכיבה ית' במקומו לקמן בע"ה.

והנה להיות שעתה הוא לילה ממש יותר מבשעת תפלת ערבית לכן הזווג הזה הוא גרוע ואינו כ"כ מעולה ולכן אינו מושך אלא מחיצוניו' או"א בלבד כנ"ל והרי נתבאר שני חילוקים שיש באלו הארבעה מיני ק"ש והחילוק הא' שביניהם הוא בענין המשכתן אשר אין המשכתן שוה והחילוק הב' הוא בענין הזווגי' הנמשכין מהם כי אינם שוים:

דרוש ד

פרק א

דרוש ד':

בענין ד' מיני יחודי ק"ש הנז"ל עוד יש חילוק שלישי בענין ד' ק"ש והוא כי הלא ביארנו בענין ק"ש של יוצר כי ז"א יש לו מוחין דקטנות ודגדלות ובחינת המוחין דקטנות יש בה מוחין פנימיים ומקיפין וכן בבחינת המוחין דגדלות ושם אמרנו כי בכל קריאת שמע מאלו הארבע נכנסין בזעיר אנפין שש קצוות דמוחין פנימיים דגדלות דמצד אימא ואי אפשר שיכנסו אלו עד שיכנסו כל מה שלמטה ממדרגתם והם כל המוחין דקטנות

הפנימים והמקיפין מצד אבא ומצד אימא ואח"כ נכנסים ו"ק הפנימים דמצד אימא וכל אלו המדרגות נכנסות בכל ק"ש מאלו הד' מיני ק"ש הנז' ובדבר הזה כולם שוים. האמנם החילוק שיש ביניהם הוא במדרגות הנכנסות מכאן ואילך כמשי"ת בע"ה. והנה הזווג דשחרית כבר ביארנו שנכנסים בז"א קודם הזווג ההו' כל המוחין דגדלות הפנימים והמקיפין דאו"א ואח"כ נעשה הזווג ההוא בעת נפילת אפים אבל בשאר הזווגים אין הדבר כן כמשי"ת בע"ה וגם ענין זה תלוי טעמו במש"ל שאין הד' זווגים שוים לפי שבשחרית הז"א שלם וממולא בכל המוחין האלו כולם לכן הזווג ההוא מעולה והוא זווג יעקב ורחל אבל בשאר הזווגים כפי ערך המוחין אשר הוא לוקח כך הוא ערך הזווג ההוא או יהיה זווג ישראל עם לאה או יעקב עם לאה וכן כיוצא בזה. וגם הטעם הזה תלוי במש"ל כי בשחר הוא חסד גמור ולכן המוחין של אז הם מעולים. וגם הזווג ההוא גדול ומעולה ובמנחה מתגברין הדינין מעט ולכן המוחין והזווג אשר אז הם יותר ממועטים במעלה ועד"ז הם מתמעטין בתפלת ערבית יותר וכיוצא בזה והנה החילוק הזה שבארנו אינו אלא בזווגים עצמם אבל בעת הק"ש כולם שוים כי בכולם נכנסים בז"א עד המוחין דו"ק דגדלות ג"כ הפנימים מצד אימא. ואמנם החילוק הג' שיש בד' מיני ק"ש עצמם הוא זה כי הנה אע"פ שאנו אומרים שבעת הק"ש נכנסים כל המדרגות עד הו"ק דמצד אימא דגדלות הפנימים עכ"ז אלו המדרגות שבנתים יש ביניהם הפרש כי יש פעם שנכנסים כולם יחד ויש פעם שנכנסים מפוזרין ומפורדין וסוד זה תלוי במלת ישראל פי' כי כבר ביארנו בק"ש דיוצר כי סוד הק"ש היא להעלות מ"ן מן זו"ן אל או"א כדי שיזדווגו או"א ויורידו מוחין אל זו"ן. אמנם קודם העלאת מ"ן אלו אין הז"א עדיין ראוי להעלותם וצריך להמשיך לו הארה מלמעלה כדי שיוכל להעלותם והנה ההארה הזאת ניתנת אליו במלת ישראל כמשי"ת לקמן בק"ש דיוצר. וביאור הדברים הם כי ז"א כדי שיוכל להעלות מ"ן למעלה צריך שבהכרח יהיו לו לפחות מוחין דקטנות מצד אימא כדי שיוכל אח"כ להעלות מ"ן כדי שיקבל אח"כ מוחין דגדלות. והנה בק"ש דשחרית במלת ישראל נגמרים לכנס בו כל המוחין דקטנות אפילו המקיפים דמצד אבא וזו היא תוספת האר' הניתנת לו אז במלת ישראל כדי שאח"כ יוכל להעלות מ"ן במלת אחד כדי שיקבל אז מוחין דגדלות דו"ק כנ"ל. וכבר ביארנו בדרוש ו' דק"ש דיוצר כי לעולם אי אפשר שיחסרו מן ז"א כל המוחין דקטנות כי בהכרח שמוחין פנימים דקטנות דמצד אימא לא יסתלקו כלל ממנו לעולם לא ביום ולא בלילה לפי שבהכרח צריך שתהיה לו איזה בחינה של מוחין כדי שיתקיים בהם כי המוחין הם הם חיות וקיום האדם בסוד והחכמה תחיה את בעליה אבל המוחין המקיפין דמצד אימא והפנימיות והמקיפין דמצד אבא ג'

מדרגות אלו יכולות להסתלק לפעמים מן ז"א כמו שגם מסתלקים המוחין דגדלות אבל השינוי וההפרש הוא כפי ערך הזמנים כך סדר מדרגת הסתלקותם:

ונתחיל לבאר מן הק"ש שעל המטה כי היא המדרג' התחתונ' שבכולם כי הנה בלילה ודאי הוא שאינם מסתלקים כל המוחין כנ"ל ונשארים בהכרח המוחין הפנימים מצד אימא כנז' וכשאנו קורין ק"ש שעל המטה נמצא שקודם שנאמר ק"ש הנה לא היו בז"א רק מוחין פנימים דאימא בלבד ולכן כשאנו אומרים ישראל כדי להמשיך לו הארה מלמעלה כדי שיוכל להעלות אחר כך מ"ן כדי לקבל גם המוחין דגדלות והנה אז איננו יכול להמשיך הארה גדולה רק מדרגה א' בלבד יותר ממה שהיה לו תחילה והוא כי בתחי' היו לו מוחין פנימים דקטנות דאימא ועתה במלת ישראל ההארה שניתוספה לו עתה היא מקיפין דקטנות דאימא. ונמצא כי כאשר מעלה מ"ן במלת אחד כנודע הנה אין לו עדיין רק עד מדרגת מקיפין דאימא וחסרים ממנו פנימים ומקיפים דאבא דקטנות והוא השיעור של המדרגות שהיו בו כבר במלת ישראל בקריאת שמע דשחרית:

ובזה תבין טעם אמיתי למה אין הד' זווגים והד' המשכו' דק"ש שוות והכל תלוי במה שנז' כי הנה כפי ההכנה שיש לז"א בעת שמעלה מ"ן במלת אחד כך יש בו כח למשוך המשכה עליונה או תחתונה וגם בענין זה תלוי כניסת המוחין דגדלות בו אח"כ אם נכנסים כולם או מקצתם וגם בזה תלוי הפרש מעלת הזיווגים אשר זווג זה גדול מזה וכל זה תלוי בהתחלה הנ"ל כ"א ההתחלה היא מעולה בעת העלאת מ"ן כך יש לו כח להמשיך המשכות עליונות מלמעלה ונמצא שהכל תלוי בענין זה. ונחזור לענין כי עתה בעת ק"ש שעל המטה שאין לו רק מדרגה א' לבד מן הג' הנז' אשר היא מקיפין דאימא לכן אין בו כח להמשיך רק מחיצוניות דאבא ודאימא בלבד כנז' ולכן אין נכנסין בו רק המוחין דו"ק דגדלות מצד אימא ולא יותר כמשי"ת בע"ה ולכן גם הזווג ההוא הוא תחתון והוא יעקב ולאה בהיותם למטה מן החזה בלבד. ודע כי אח"כ כשיורדין ונכנסין בו המוחין דגדלות במלת אחד כנודע הנה אז נכנסין לו ביחד מחדש פנימים ומקיפין דקטנות דאבא וגם פנימי' דו"ק דגדלות דאימא ולכן כיון שאלו המדרגות באים לו עתה ביחד אין בו כח לקבל עוד מדרגות עליונות מאלו ונשאר באלו המדרגות הראשונות לבדם אמנם בתפלת ערבית עדיין הוא התחלת הלילה ולא נתחזקה שליטת החיצוני' לפי שעד אז היה יום והחסד והרחמי' גברו בעול' ולא נסתלקו כל המוחין דקטנות לגמרי אבל נשארו בו שני מדרגות הא' היא המוחין פנימי' דקטנות דאימא אשר אלו קבועים בו תמיד ואינם מסתלקין בשום זמן כנ"ל וגם נשארו בו המקיפין דקטנות דאימא ולכן כשאומרים מלת ישראל כדי להביא לו תוספת הארה כנז' הנה אנו ממשיכין לו

מדרגה אחרת יותר על הנז' והוא מוחין פנימי' דקטנות דאבא ונמצא כי כאשר מעלה מ"ן במלת אחד לגבי או"א הנה הוא כבר שלם וממולא יותר ולכן הנה הוא מושך מן חיצוניות א"א שהיא מדרגה מעולה יותר. ואח"כ במלת אחד נכנסין בו מוחין מקיפים דקטנות דאבא וו"ק פנימים דגדלות דאימ' וכיון שלא קבל עתה מחדש הארות יתירות לכן יש בו כח לקבל בתפלת ערבית מוחין אחרים גבוהים יותר והם ו"ק פנימים דגדלות דאבא כמשי"ת במקומו בע"ה ולכן גם הזווג ההוא הוא יעקב ולאה בהיותם למעלה מן החזה. והנה בק"ש של הקרבנות אשר כבר הוא יום ומדת החסד מתעורר ולכן הוא יותר מעולה מן מדרגת ק"ש שעל המטה. אמנם הוא שוה אל ערך ק"ש דערבית בבחי' א' עם היות שיש ביניהם חילוק והוא כי בתפלת ערבית נשאר בו הארת המוחין מן היום אלא שזמנו ועונתו הוא לילה. אבל הק"ש של הקרבנות הנה היא נמשכת מן הלילה אשר לא נשאר לו הארה אבל יש לו יתרון אחר והוא כי זמנו ועונתו הוא יום ונמצא כי בבחי' אחת הוא שוה אל ק"ש דערבית ובבחי' אחרת הוא גבוה ומעול' ממנה. והענין הוא כי לפי שהוא בא אחר הלילה שלא נשארו בו רק פנימים דקטנות דאימא בלבד לכן צריך שבמלת ישראל נמשיך לו מדרגה אחרת והוא מקיפים דקטנות דאימא ובבחי' זו הוא פחות מן ק"ש דערבית כי אז כבר היו בו מקיפים דאימא ממילא בלתי מעשינו אבל להיות כי היום מעולה מן הלילה כי כשנעריך ערך ק"ש דערבית עם ק"ש דקרבנות ודאי שהק"ש דקרבנות הוא יותר מעולה מפאת עצמה לפי שמעלת ק"ש דערבית אינה תלויה בה בעצמ' רק מפאת מה שקדם אליה שהיא בחי' יום אבל היא בעצמה איננה אלא מדרגה גרוע להיות' מדת לילה אבל ק"ש של הקרבנות פחיתותה אינה מפאת עצמה אלא מפאת מה שקדם אליה שהיא בחי' לילה אבל היא בעצמה היא מעולה לפי שהיא מדת יום וכשנעריך ב' ערכים אלו ודאי שיותר גדול ערך המעלה הנמשכת מפאת עצמה מן ערך המעלה הנמשכת מפאת מה שקדם אליה שהוא כח אחרים ואינו כח עצמו. ולכן יש בק"ש של הקרבנות כח ויכולת להמשיך שני מדרגות ביחד והם מקיפים דקטנות דאימא ופנימים דקטנות דאבא אך ודאי שבבחי' אחרת הם שוים והא כי במלת ישר' עדיין אין בז"א בק"ש דקרבנות יותר ממה שיש לו בק"ש דערבית אבל עכ"ז גדול כח ק"ש דקרבנות שהמשיכה שני מדרגות ביחד משא"כ בק"ש דערבית שלא המשיכה רק מדרגה א' ולכן להיות שיש לק"ש דקרבנות יתרון הזה על ק"ש דערבית לכן יש בה כח להמשיך ממדרגה יותר עליונה והיא מן פנימיות דא"א. ואח"כ במלת אחד נכנסים המקיפים דקטנות דאבא עם הפנימים דו"ק דגדלו' דאימ' והנה אם לא היה בשחרית רק ק"ש של הקרבנות בלבד היה זווג שלו גרוע דוגמת זווג דערבית ולכן הוצרך פ"א ק"ש של

יוצר כדי לעשות זווג אחר יותר עליון ולהמשיך המשכה יותר עליונה והיא מחיצוניות עתיק ואז יכנסו בז"א כל המוחין דגדלות פנימי' ומקיפים דאו"א וגם כי הזווג ההוא היה יותר עליון והוא זווג יעקב ברחל לפי שבבקר הוא שעת החסד והרחמי' יותר מכל שאר זמני היום והלילה. ולכן זווג הנעשה בעת ההיא צריך שיהיה הגדול והמשובח שבכולם והנה נת"ל כל החילוקים שיש בד' מיני ק"ש ובג' הזווגים באר היטב ולכן ג"כ יש הבדל בשלשה מקומות מן הק"ש כפי חילוק הזמנים וראוי לכוין בהם והנה שאר המשך ג' פרשיות ק"ש וגם המשך פסוק א' דשמע ישראל יתבאר לקמן. אבל עתה נבאר חילוקים אלו בלבד אשר ביניהם:

הנה החילוק הא' הוא במלת ישראל כי בק"ש של הקרבנות תכוין שעתה הם נכנסים בז"א המקיפים דקטנות דאימא והפנימים דקטנות דאבא לפי שכבר היו בו הפנימים דקטנות דאי' ובכח אלו המוחין שבו יכול להעלות מ"ן במלת אחד ובק"ש דיוצר תכוין כי כבר יש בו פנימים ומקיפין דקטנות דאימא ופנימי' דקטנות דאבא ובמלת ישראל נכנסים מקיפים דקטנות דאבא ובכח אלו המוחין הוא מעלה מ"ן במלת אחד ובק"ש דתפלת ערבית תכוין כי כבר יש בו פנימים ומקיפים דקטנות דאימא ובמלת ישראל נכנסים בו פנימים דקטנות דאבא ובכחם מעלה מ"ן במלת אחד ובק"ש שעל המטה תכוין כי כבר יש לו פנימים דקטנות דאימא ובמלת ישראל נכנסים בו מקיפים דאימא בלבד ובכחם מעלה מ"ן במלת אחד. החילוק הב' נמשך מן הקודם והוא במלת אחד כי הנה ביארנו בק"ש דיוצר שצריך לכוין במלת אחד לשלב שם הויה בשם אהיה ביחד אשר הוא סוד חיבור או"א. ושאח"כ תכוין בהויה דיודין דע"ב אשר היא סוד טיפת הזרע היוצא מאבא לאימא אשר בה כלולים המוחין דז"א ביחד באותה ההויה והנה בכונת ההויה זו הוא ענין זה החילוק השני כי בק"ש של הקרבנות תכוון כי זו ההויה שהיא טפת זרע דאבא נמשכת שרשה מלמעלה מפנימיות א"א ומשם המשיכוה או"א ע"י חיבורם וזווגם בעת הזו ובק"ש דיוצר תכוין כי ההויה הנז' המשיכוה מן חיצוניות עת"י ובק"ש דערבית תכוין כי זאת ההויה המשיכוה מן חיצונית א"א ובק"ש שעל המטה תכוין שהויה זאת המשיכוה אבא ואימא מחיצוניות או"א עצמן. החילוק הג' הוא ג"כ במלת אחד והוא כי כבר ביארנו בק"ש דיוצר שאחר שתמשיך ההויה הנז' שהיא טפת זרע דאבא כנזכר צריך שתכוין אח"כ כי אחרי שנצטיירה טפה זו במעי אימא כנודע ויורדין המוחין לז"א שהיא נחלקת לד' מוחין כמ"ש ואלו המוחין הם המוחין דו"ק דגדלות דאימא כנז' שם. והנה בענין זה הוא החילוק הג' הנז' כי בק"ש דקרבנות תכוין כי כאשר יורדין אלו המוחין דגדלות הנה ג"כ נכנסים עמהם בז"א המקיפים דקטנות דאבא אשר

היו חסרים לו בתחילה במלת ישראל ובק"ש דיוצר תכוין כי כל הקטנות אפי' דאבא כבר היו בתחילה במלת ישראל ואין נכנסים בו עתה רק המוחין דו"ק דגדלות דאימא ובק"ש דערבית תכוין כי נכנסים עתה עמהם המקיפים דקטנות דאבא אשר היו חסרים לו במלת ישראל ובק"ש שעל המטה תכוין שנכנסים עמהם הפנימים והמקיפים דקטנות דאבא אשר היו חסרים בו בתחלה במלת ישראל:

ועתה נבאר הכונה שצריך לכוין בחילוק הא' הנ"ל שהוא במלת ישראל:

והנה כונת ישראל בק"ש דיוצר תתבאר לקמן במקומ'. והק"ש של הקרבנות אשר אז נכנסין המקיפים דקטנות דאימ' והפנימים דקטנות דאבא צריך ג"כ לכוין כונה אחרת שהיא ג"כ בגימ' ישראל כדוגמת אותה כונ' דק"ש דיוצר והיא זאת שתכוין אל שם שדי במילואו אשר מילואו לבד עולה ת"ק. ואח"כ תכוין אל שם אהיה דמילוי אלפין בפשוטו ומילויו ומילוי מילויו שהם מ"א אותיות ותחבר מ"א עם ת"ק יהיו בגי' כמנין ישראל. ובק"ש דערבית תכוין במלת ישראל לשם אלקים באופן זה כי באות שין דישראל תכוין באלקים דיודין שעולה ש' ואות ר' דישראל תכוין אל רבוע אלקים העולה ר' ובג' אותיות הנשארים מישראל שהם א' ל' י' גי' מ"א תכוין בהם אל אחוריים דאלקים במילואם אשר אז יש בהם מ"א אותיות ובק"ש שעל המט' תכוין במלת ישראל אל שם אהיה דיודין ברבועו הנקרא אחוריים כי כשתקח המלויים בלבד יהיו גי' ת"ק ופשוטו ומלויו ומלוי מלויו דשם זה אהיה דיודין יש בו מ"א אותיות והנה ת"ק ומ"א הם גי' ישראל:

ואמנם יש כמה חילוקים אחרים בין ק"ש שעל המטה לשאר ק"ש וכבר נתבאר לקמן במקומו. אבל בענין כללות כונת ק"ש בעצמה כולם שוים וכן בק"ש דערבית ודיוצר ודקרבנות כולם שוות זולת בג' החילוקים הנז"ל ואמנם החילוק האחד שאמרנו שיש בין הזיווגים האלו אינם נוגעים אל הק"ש בעצמה רק בסוד המוחין דגדלות ובמקומם יתבארו כולם בע"ה:

דרוש ה

פרק א

דרוש ה' בענין הרמ"ח תיבין שיש בק"ש כנגד רמ"ח איברים שבאדם כמ"ש חז"ל הנה כבר נתבאר כי בק"ש דשחרית וכן בק"ש דערבית אינם נכנסים רק המוחין דו"ק דגדלות בלבד והענין הוא כי השית פרקין תתאין שיש בנה"י דאימא נכנסים בו"ר דז"א ונשארים ג' אחרונות שבו בלתי מוחין והג' פרקין קדמאין דנה"י דאימא נשארו למעלה ולא נכנסו תוך ז"א אבל החילוק שיש בין ק"ש דשחרית לק"ש דערבית הוא בענין תפלת י"ח כי בברכת אבות דשחרית נכנסין כל הפרקין קדמאין באופן שנכנסין כל המוחין דאו"א אבל

בערבית אינם נכנסים רק ו"ק דאו"א בלבד והפרקין קדמאין שלהם אינם נכנסין באופן כי הפרקין אמצעים שהיו ראוים להיות בחג"ת דז"א הם עתה בכח"ב שלו. והנה בק"ש דשחרית אשר שם אתה מכוין במלת אחד באות ד' שבו אל הד' מוחין היורדין בז"א והם ד' הויות דע"ב סמ"ב כנודע ובגי' הם רל"ב ויש בהם י"ו אותיות בד' הויות ותצרפם עם רל"ב יהיו רמ"ח שהם רמ"ח איברים הנכנסים בו וכבר ביארנו כי אלו הו"ק דגדלות הם מוחין דגדלות. אמנם כאשר אלו נכנסין בז"א כבר אז יש בז"א מוחין דקטנות שהם מבחי' אלקים כמבואר אצלינו. והנה הם ג' מוחין דקטנות בנה"י דאבא וג' מוחין דקטנות בנה"י דאימא והם ששה שמות אלקים וכשתחבר ו' שמות של אלקים אלו דקטנות עם הרמ"ח איברים דגדלות כנז' יהיו שניהם בגי' רומ"ח וז"ש בינוקא פ' בלק כי הק"ש נקרא רומח והנה רומ"ח הם אותיות חמור [עיין ס' הליקוטים פ' ויחי] והם סוד יששכר חמור גרם:

ואח"כ בהגיעך אל עזרת אבותינו כו' שירה חדשה שבחו גאולי' כו' אשר השירה ההיא יוצאה מהגרון וכמ"ש ועל ואמרו ה' ימלוך כו' אז תכוין במלת גרון כי הנה תחילה היה לנו ענין הרומ"ח הנז' ואם תוסיף עליו כללות ד' הויות הנז' דעסמ"ב יהיו בגי' גרון והענין הוא כי בתחילה בעת הק"ש ירדו המוחין בראש ז"א ועתה בשירה חדשה הם מתחילין להתפשט הטיפה שלהם עד הגרון ויורדים שם ומתעכבים שם במקום צר ואז שם נתוספה הארתם בכח ד' כוללים ונעשים גרון:

ואח"כ באתה קדוש כו' כבר הודעתיך במקום אחר כי עד עתה היה בחי' החיבוק בימינא ובשמאלא ובאמצעית' וכאשר הגיע החיבוק אל בחינת אמצעיתא אז מתחילין המוחין להתפשט ולצאת מחוץ לגרון למטה אל הגוף וזהו הטעם שתקנו ברכת אתה חונן אחר ברכת אתה קדוש לפי שעתה כבר מוח הדעת התחיל להתגלות לצאת אל מקום מרחב ומגולה ואז אנו שואלים אתה חונן לאדם כו' גם בזה תבין כי מן ברכת אתה חונן ואילך מתחיל תיקון י"ס דנוקבא כמבואר במקומו. והענין הוא כי עתה אשר כבר התחילו המוחין להתפשט למטה מן הגרון ושם הוא התחלת פרצוף הנקבה מהחזה ולמטה ואנו מתקנין אותה וגם טעם אחר לפי שעל ידי הקדושה ניתן בחינת הדעת אל הנוקבא דז"א כמבואר במקומו ולכן אנו שואלים עתה אתה חונן לאדם דעת כו':

ונחזור לענין ראשון שצריך לכוין בברכת אתה קדוש כו' שהמוחין יורדין ויוצאין מן הגרון כדי להתפשט בגוף החסדים העומדים תוך יסוד דאימא ובהיותם בגרון היו סתומים שם בסיתום גדול ותכוין כי ענין גרון הנה נתבאר אצלינו כי הוא ג"פ יב"ק שהוא בחינת המוחין דקטנות שהם שם אלקים. ובחינת המוחין דגדלות הנקרא שם הויה ובהיותם מתלבשין ביחד זב"ז בתוך הגרון שהוא מעבר צר אז נקרא הגרון מעבר יב"ק שהוא מעבר

של שם הויה ואלקים שעולים בגי' יב"ק. והנה הה"ח או ה"ג הנה הם עוברים בתוך המעבר האמצעי של יב"ק שהוא היסוד שהוא קו האמצעי והנה כל בחינת חסד או גבור' היא הויה א'. נמצא כי הה"ח או הה"ג הם ה' הויות שהוא בגימטריא ק"ל וכן ה' הויות של גבורות גימטריא ק"ל ולכן תכוין להוריד אותם הק"ל דרך מעבר היב"ק הנז' שיצאו משם למטה מן הגרון והנה ק"ל ויב"ק הם גימטריא גר"ם:

והנלע"ד ששמעתי ממוז"ל שאלו הק"ל הם הה"ג היוצאין לעשות דעת הנקבה והרי נתבאר שלש כונות שהם רמ"ח ורומ"ח וגרון ושלשתם בשחרית אבל בערבית הם משונים לטעם הנז"ל כי יש הפרש בין שחרית לערבית וזה ביאורן ענין הרמ"ח תכוין שהם ג' הויות סמ"ב כולם בבחי' ע"ב באופן זה ס"ג עם עשרה אותיותיו ע"ב מ"ה כ"ו ע"ב הויה דב"ן באחוריים הוא ע"ב ונמצא שהם ג"פ ע"ב הם רי"ו ותחבר עמהם ל"ב אלקים הרי רמ"ח ואם תחבר עמהם ו' אלקים דקטנות הרי רומ"ח:

ואח"כ בברכת אתה קדוש תכוין אל גר"ם ע"ד שכונת בשחרית שהוא ק"ל ויב"ק אבל יש בזה הפרש אחר והוא כי בשחרית אשר כבר נכנסו בברכת אבות כל הנה"י דאו"א לכן כונת גר"ם היתה בגרון לפי שמקום הגר"ם הוא היסוד דאימא למטה בבחינת העטרה שבה ושם הוא בחי' יב"ק כנז' אבל עתה בערבית שאין בו אלא מוחין דו"ק נמצא כי זו העטרה דיסוד דאימא הוא למעלה בכתר דז"א ולכן צריך שתכוין שם ענין הגרם הזה כי שם בהיות היסוד שם למעלה יוצאין ממנו ק"ל הגבור' כנז' והרי נתבאר כונת ק"ש דערבית וגם בק"ש שעל המטה קבלתי ענייניה ושכחתי קצת' וזהו הנז' אצלינו כי ענין כונת הגרון הנ"ל צריך שתכוין אותו בעת שתאמר הפסוק רוממות אל בגרונם ושם תכוין כונת הגרון הנ"ל ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל כי אין לכוין בגרון הנ"ל בק"ש דערבית אבל תמתין עד ק"ש שעל השכיבה ושם תכוין בפסוק רוממות אל בגרונם כנז':

אזהרות שקודם השמע קודם שתאמר היחוד דשמע ישראל צריך שתכוין אל היחוד שביארנו בדרוש הציצית בענין ד' כונת שיש בד' אותיות הויה והכונה הנוגעת אל יחוד דשמע ישראל היא שתכוין תחילה אל ה' תתאה ואח"כ תחברה עם ו' ואח"כ תחבר י' עם ה' ראשונה וע"ש ותמצא ביאור כוונה זו מה ענינה. גם קודם שתאמר שמע ישראל תסגיר שני עיניך ביד ימינך ותכוין למ"ש בסבא דמשפטים עולימתא שפירתא דלית לה עיינין ושם ביארנו שהכונה היא על רחל שהיא העולה עתה בבחינת מ"ן לגבי או"א ועי"ש בסבא דמשפטים ובידך השמאלית תאחוז ד' ציציו' ויהיו מונחי' על לבך כמבואר לעיל. גם קודם שתאמר ק"ש צריך שתכוין אל מ"ע שנצטוינו לקרות ק"ש ב"פ בכל יום:

כונת יחוד ק"ש עד עזרת אבותינו. דע כי הנה ברכת אהבת עולם ה"ס היכל אהבה הנז' בפ' פקודי. [עיין נה"ש דף ח"י ע"א ד"ה עיקר הק"ש] והנה היכל אהבה ה"ס החיבוק והיכל הרצון הוא סוד הנישוק והוא בברכת אמת ויציב וכבר נודע כי אין נישוק אלא אתדבקותא דרוחא ברוחא וא"א זה אלא עד שירד ז"א שבאצילות אל היכל הרצון וגם הוא איננו יכול לירד עד שיתוסף בו כח מן רוח או"א ולכן אנו מייחדים את או"א בשמע ישראל כו' ואז מאירים בזו"ן בחי' מוחין ואז הוא יורד למטה כנז' ונמצא כי בעת זה היחוד נעשו מוחין לו ולה וזה טעם משרז"ל שהק"ש מדאורייתא והתפל' מדרבנן. והענין הוא במה שנודע שנה"י דז"א מאירים בנוקב' בסוד ד' מוחין שבה. אמנם יורדין לה ג"כ בעת יחוד ק"ש ד' מוחין ממש מלמעלה מאו"א וזה אומרם דתפלה מדרבנן כי רבנן הם הנה"י בסוד מ"ש רז"ל בברכות הני ברכי דרבנן דשלהי כו' כי ה"ס ת"ח מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' כו' שהם תרין לימודין תרי ערבי נחל נצח והוד ונמצא שבאותו הרגע של יחוד ק"ש יש יותר הארה בהם ממה שנעשה בתפלה כי אין ניכר אח"כ אור זה והוא מסתלק אחר זמן הק"ש ואח"כ ברמ"ח תיבין דק"ש אנו מורידין סוד הז"א כולו ברמ"ח איברים שבו ולכן אלו הרמ"ח תיבין דק"ש הם פרשיות תורה שבכתב כנודע כי ז"א נקרא תורה שבכתב ולכן בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק כי אנו צריכין להוריד ז"א בהיכל הרצון הרמוז בברכ' אמת ויציב ולכן לא יפסיק בנתיים. ודע כי בהיכל הרצון יש בתוכו ו' היכלות והוא כולל ו' היכלין אחרנין ושם יורד ומתלבש ז"א עם ו"ק והנה עדיין חסרים ד' היכלות אחרים כי יש בז"א י"ס ולכן צריכין אנו להוריד שם בהיכל הרצון בחי' היכל הז' שהוא כללות ד' היכלות כמשי"ת בע"ה ושם מתלבשים ד' ראשונות שהם כחב"ד דז"א והרי נשלמו לירד כל י"ס וז"ס שתקנו באמת ויציב ד"פ אמת קודם עזרת אבותינו כי שם נגנזים ומתלבשין תנה"י דז"א בד' היכלות אשר שם בהיכל הרצון ואמנם עוד יש ב' היכלות אחרים שם אשר בתוכם מתלבשים חו"ג דז"א ולא תקנו לומר כנגדם ב"פ אמת לפי שעיקר כוונתינו היא בתנה"י לבד ולפי שהם מאירים בקומת המל' נוק' דז"א לכן לא תקנו רק ד"פ אמת בלבד. ואח"כ בעזרת אבותינו כו' אז ה"ס הורדת היכל ק"ק למטה בהיכל הרצון כנז' וההיכל ההוא נק' עזרת אבותינו ושם ג"כ תיקנו לומר ד"פ אחרים אמת לפי ששם מתלבשים ד' ראשונות דז"א כנז' והרי נשלמו ליכלל י"ס דז"א תוך היכל הרצון הכולל ו' היכלין בתוכו מלבד ו' היכלין תתאין הנק' היכל אהבה היכל זכות כו' וגם נכללין בו ג"כ ד' היכלות עליונים אשר בהיכל קה"ק. והנה ענין אלו ד' היכלות הכלולים בהיכל קה"ק ואלו הו' היכלין הכלולים בהיכל הרצון נתבארו לעיל באורך בסוד כונת הקדיש שתקנו לומר קודם הודו ע"ש היטב כי שם נתבאר כל הצורך:

כוונת יחוד ק"ש הוא כי ג' שמות ה' אלקינו ה' הוא יחוד או"א ודעת. ובאחד תכוין להעלות הת"ת ומל' בסוד מ"ן ואז יכוין שאז מזדווגים או"א ודעת ואז יורד השפע ההוא למטה בת"ת ומל' ואז יכוין כי נמשכין אל הת"ת אותם ג' שמות (אחרים) הראשוני' שהם ה' אלקינו ה' שהם ג' מוחין הראשונים ובשכמל"ו שם תכוין אל המל' ע"ד מ"ש במ"א. וענין ואהבת והיה ויאמר הוא כי אחר שיורד השפע אל ג' מוחין שבת"ת יורד אח"כ גם אל חג"ת שהם גופא ותרין דרועין. כונת יחוד שמע ישראל הנה יחוד זה הוא זווג או"א כי זווג הנעשה בשים שלום הוא זווג ת"ת ומלכות ולכן צריך להקדים זווג או"א העליון לתחתון. והנה כמו שלצורך זווג זו"ן אנו צריכים אל התעוררות מ"ן שהם נשמות התחתונים הנקרא בנים לת"ת ומל' כמש"ה בנים אתם לה' אלקיכם כמו כן בזווג או"א הם צריכים אל מ"ן של זו"ן בניהם ולפי שהן צריכין בתחילה לתקן עצמן כדי שיוכלו לעלות ולהיות בסוד מ"ן לכן אנו ממשיכין לשניהם שפע בסוד ב' תיבות שמע ישראל. כי שמע היא המלכות הנקרא שם ע' שהמלכות נק' שם בסוד שני שמות הויה ושד"י העולים בגי' ש"ם ואנו ממשיכין אל המלכות שנקרא שם שפע מן הע' שהיא מאותיות גדולות שה"ס ע' שמהן עלאין דאילנא דחיי שהיא בינה ואלו הע' ה"ס ז"ס תחתונות דבינה אשר כ"א כלולה מעשר שהם ע' וז"ס ע' רבתי דשמע שהיא הבינה ואח"כ ישראל ר"ל שי"ר א"ל כי הבינ' נק' שיר. והחכמה נק' א"ל. והת"ת הנקרא ישראל מקבל עתה השפע משניהם ואחר שהמל' והת"ת קבלו השפע הנז' במלת שמע ישראל כנז'. אז עולים בסוד מ"ן ואז מזדווגים או"א בסוד הדעת המזווגם וז"ס ה' אלקינו ה' שהם או"א ודעת כנ"ל. ואחר אשר כבר נזדווגו או"א אז אנו מורידים שפע ג' מוחין הנז' אל הת"ת הנקרא א"ח דאחד ואנו מכוונים שהג' מוחין הנז' נמשכין בסוד חב"ד אל ז"א וחוזרי' להיות בו ג"כ ג' שמות האלו בא"ח דאחד שהוא הז"א. ובד' דאח"ד תכוין אל המלכות המתייחדת עם הת"ת הנק' א"ח ולכן ד' זו היא גדולה להיות עתה למעלה במקום או"א בסוד מ"ן:

ועתה בבשכמל"ו אנו ממשיכין המוחין אל המלכות וזה סדרן. בש"כ חב"ד. מלכותו כתר גלגלת דרישא דילה. לעולם הם ו"ק דידה. ועד מלכות העשירית שבה ולכן תיבה זו מסיימת בד' שהיא בחי' תתאה דילה. אמנם דע כי בזווג זו"ן אנו אומרי' נפילת אפים בסוד המיתה שאנו נחשבים כמתים ומעלים שם נשמתינו וזמ"ש אליך ה' נפשי אשא מלת אליך דייקא לרמוז שאנו מעלין נשמותינו עד ה' ממש שהוא הת"ת. אבל עתה בק"ש אנו כוללים עצמינו ג"כ בסוד המ"ן דזו"ן אבל אינו מספיק שנמסור נפשותינו בסוד מיתה אלא בסוד קידוש ה' שהוא מסירת נפשינו להריגה. ולכן צריך לכוין במלת אחד בשם יאהדונה"י ויכוין בד' מיתות ב"ד סקילה שריפה הרג וחנק ע"ד שידעת וז"ס הכתוב כי

עליך הורגנו כל היום שלא אמר אליך אלא עליך פי' במי שהוא עליך שהיא החכמה שעל הת"ת אשר עליו ממש הורגנו וז"ס משרז"ל על ר' עקיבא שעלה אל המחשבה שהיא חכמה בסוד מסירת נפשו להריגה ודי למבין:

והנה אחר שיחדנו הת"ת בג' מוחותיו בסוד א"ח דאחד דרך כללות אנו חוזרים לפרטם דרך פרט. פרשת ואהבת ופרשת והיה ופרשת ויאמר והם ג' מוחין דיליה ואל תתמה איך אל הת"ת לא יחדנו רק אלו הג' מוחין דיליה בלבד ואף גם זאת לא היה בפירוש ובגילוי אלא בדרך נסתר בשני אותיות א"ח דאחד ולנקבה יחדנו כל עשר ספירותיה. והתשובה היא כי בשכמל"ו אינו כתוב בתור' ולכן אנו אומרים אותו בלחש. אבל יחוד הת"ת הוא בפ' שמע שנכתב בתורה אשר לכן נאמר בקול רם ולכן אף אם אין בו יחוד אלא דרך רמז הנה הוא יותר נגלה מיחוד המלכות שלא נזכר בתורה וגם אין אנו אומרים אותו רק בלחש:

עוד פי' כונת פסוק שמע ישראל כו' שמע ישראל הוא הכנת קבלת אור ת"ת ומלכות מלמעלה מהם כדי שיוכלו לעלות בסוד מ"ן אל או"א וזה הת"ת ומל' ה"ס לאה וישראל. וה' אלקינו ה' ה"ס חב"ד כי ה' הוא הויה דיודין באבא ואלקינו ה"ס אהיה דיודין באימא וה' הג' הוא הדעת המזווגם אשר הוא מתעורר עתה אל הזווג. ועתה הוא בסוד הויה דמילוי ס"ג ועדיין אל תחבר שם הויה עם שם אהיה. ובמלת אחד תכוין להעלות ישר הנקרא א"ח בסוד הויה דמ"ה דאלפין. ואות ד' דאחד שהיא בחי' לאה תכוין בה בסוד שם אדני במילואו כזה אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד ותכוין לשתף נשמתך עמהם אחר שמסרת עצמך על קדוש ה' וכל זה תעלהו ע"י שם הויה דס"ג למ"ן ואז תתחבר ותשלב ב' שמות של הויה ואהיה בזה האופן יאההויה"ה ואח"כ תכוין להוריד מ"ד בסוד הויה דע"ב דיודין. ואח"כ תכוין להוריד מן הזווג הזה מוחין אל הז"א והם ד"פ יה"ו. הראשון במילוי ע"ב. והב' במילוי ס"ג. והג' במילוי מ"ה והד' במילוי ב"ן ותכוין כי ד' שמות יה"ו הנז' הם גי' מקו"ם שה"ס נ"ז ומ"ח וט"ל ומ"ב והוא חשבון שם הויה בריבועו כזה שעולה מקום יפ"י ק'. הפ"ה כ"ה. ופ"ו ל"ו. הפ"ה כ"ה סך הכל גי' מקום וז"ס מ"ש רז"ל תפילין מרובעות הלמ"מ כי התפילין הם אלו הד' מוחין הנז' וצריכים להיותם מרובעות כנגד שם הויה המרובע העולה בגי' מקו"ם והנה מאלו הד' שמות יה"ו הנזכרים חסרים ד' ההין והם לצורך המלכות והנה הד' ההין הנז' בארבע מילויי עסמ"ב הם בגי' מ"ו בזה האופן ה"י ה"י ה"א ה"ה וז"ס פסוק הנה מקום אתי שר"ת שלו מ"ו. והנה מקו"ם ומ"ו בגי' רל"ב כמנין ד' שמות עסמ"ב ואחר כך בבשכמל"ו תכוין להוריד המוחין של לאה והענין הוא כי הכתר דלאה אינו נעשה רק אחר ביאת המוחין והוא כי המוחין הם ד' שמות אהיה

והד' אלפין אשר בהם מתעלים ועולים על המוחין ונעשין כתר שלה [עיין לקמן דף כ"ה ריש ע"ב]. והנה ד' אלפין במלואם עולים תמ"ד וה"ס עולת תמיד דמלת תמיד חסרה יו"ד וצ"ל תמ"ד לא תמיד מ"ה וז"ס ויעקב איש תם והד' הנשארת מן תמ"ד היא בחי' המלכות העשירית שבה שנכנסת תוך רחל ומתלבשת בה ובמלת מלכותו תכוין מלכות ו' שהיא לאה הנקרא מלכות ז"א הנקרא ו'. לעולם ה"ס ו"ק שלה אשר כבר ידעת כי ו' תחתונות שלה ה"ס שם ס"ג והנה במלואו ורבועו עולה קס"ו ועם עשר אותיות הרי קע"ו כמנין לעולם. ועד הוא בחי' היסוד שלה המתחברת עם המלכות שבה:

והנה בשם ס"ג הנז' העולה ברבועו ובמלואו קס"ו יש בו ח' יודין ותכוין כי ו' יודין הראשונים של שם הם עד הת"ת שלה וזהו ו' של ועד והיו"ד השביעית ביסוד שלה ושם כלולים כל הז' יודין שהם בגי' ע' של ועד והיו"ד הח' במל' שלה כי היא דלת של תמ"ד הנזכרת שמתפשטת ברחל:

כונות אחרות קרובות אל האמור שמע אות ש' ה"ס מצפ"ץ והיא הויה באתב"ש והנה ההויה הנז' יש בה יו"ד בתחילתה ועם הר"ת של ידוד ישראל הרי בגי' שם אהיה גם בתיבת ישראל כבר נת' שהוא שיר אל. והענין הוא כי אל הוא שם ייא"י שבהויה דס"ג והוא בחי' הה"ח דאבא שניתנו ביסוד דאימא ושי"ר הם הה"ג דאימא עצמה. שמע ישראל כו' כבר נתבאר בביאורינו שיכוין אל המל' שנקרא שם משמע וה"ס שדי והויה. והענין הוא כי ה"ס הת"ת ויסוד שהם שני שמות הנז' ומכחם נק' המל' ש"ם גם יכוין בד' תיבות ה' אלקינו ה' אחד שהם ד' פרשיות דתש"ר והם ד' אותיות ההוי"ה וד' תיבות של בשכ"מ הם ד' אותיו' ההוי"ה והם ד' פרשיות דתש"י ובשכמל"ו תכוין לב' בחי' האחת היא לעשות התפשטות כל הפרצוף לאה מאחורי ז"א מחציו ולמעלה והשנית לתת בחי' מוחין בלבד לרחל באחורי ז"א מחציו ולמטה וזה ענינו. ברוך חכמת לאה והוא אהיה דיודין שם בינת לאה והוא ג"כ אהיה דיודין. כבוד דעת לאה כלול מחו"ג והיא אהיה דאלפין ואהיה דההין. מלכותו יכוין להמשיך ד' אלפין מן ד' אהיה הנז"ל לעשות ד' מוחין ברחל הנקרא מלכות. גם יכוין להמשיך לה עשרה אהיה פשוטים שהם בגימ' ציק"י שהם לבושי של ה"ח וה"ג כנודע כי עתה לא יש לרחל רק אלו הלבושים עד אח"כ בעמידה שלוקחת גם המוחין שבתוכם וימשיכם לשם אלקים שבה מלא ביודין אשר השם הזה במילואו ומילוי השם והכללות עולה הכל בגימ' קדרה וז"ס מ"ש רז"ל משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה והביאו לה בחשאי אח"כ חוזרין בפרצוף לאה. בתיבת לעול"ם תכוין לעשות כתר אל לאה והוא מאחוריים מלאין מהויה דס"ג העולה קס"ו ועם י' אותיות רבוע הרי קע"ו כמנין לעול"ם וע"ד בגי' פ' כמנין ח' יודין שיש באחורי הויה

הנז' וח' יודין אלו הם התפשטות שאר פרצוף לאה. גם במלת אחד כבר נתבאר אצלינו שיכוין בשם א"ל כו' והענין הוא כי משם אדני במלואו הנרמז במלת ד' כי הוא מלשון דלת ותרגומו תרעא שהוא מילוי אדני ותסיר מתרע"א שם א"ל ישאר בגי' תמר ויחבר עמו שם א"ל מן אותיות ייא"י שבהויה דס"ג שנשארו מקודם כנזכר אצלינו ויהיו שניהם בגי' עם הכולל הויה א' דס"ג ביסוד דאימא ואז מזדווגים יחד:

ענין הק"ש דשחרית הוא כי הנה כבר ע"י התפילין שהנחנו נתנו תפילין לז"א דאצילות ואמנם היחוד דק"ש הוא לתת התעוררות אל זו"ן שבבריאה שיזדווגו גם ראיתי באופן אחר וזה עניינו בתיבת ידוד אלקינו ידוד יכוין שז"א דאצילות לוקח עתה ג' מוחין חב"ד ויכוין כמו שזו"ן דאצילות עלו בסוד מ"ן אל אימא דאצילות כן עולם היצירה והעשיה שה"ס זו"ן עלו בסוד מ"ן אל הבריאה שה"ס אימא הנק' אמת וז"ם מה שרמזו בזוה"ק פ' שלח לך כי ה' אלקינו ה' הם נקרא חותמא דגושפנקא אמת. והנה ע"י היצירה והעשיה שעלו בסוד מ"ן בבריאה מזדווגים גם או"א דבריאה ונותנים מוחין לזו"ן דבריאה כדוגמ' הנעשה באצילות כנז' אצלינו אבל יצירה ועשיה אינם בעלי זווג כלל כמבואר אצלנו כי אין להם מוחין ונמצא כי ע"י זה היחוד דק"ש נעשים ב' בחי' כי נמשכין מוחין פנימים אל זו"ן דאצילות וכן מוחין פנימים אל הבריאה אלא שהפנימים דאצילות נעשים מקיפין לאותן של הבריאה ואח"כ בעמידה נמשך מוחין מקיפים לזו"ן דאצילות כנז' אצלינו וכבר נתבאר אצלינו כי אלו הפנימים דאצילות הנמשכין בק"ש אינה רק בחינת ו"ק מצד מוחין דאימא וכל שאר בחינת המוחין נכנסין בעמידה עם המקיפין וע"ש:

כונה אחרת הנה כמו שבשמע ישראל ביארנו שאז מקבלין זו"ן הכנה לשיוכלו להזדווג אח"כ בנפילת אפים כן עד"ז צריכין או"א לקבל הכנה בתחילה לשיוכלו להזדווג אח"כ במלת אחד כמו שנבאר. ואמנם ההכנה הזו היא שמקבלים ג' הארות בג' תיבות אלו מן א"א כמו שנבאר ואמנם הנה נודע כי בא"א יש בו הויה אחת הכוללת כל הי"ס שלו ותכוין שהיא במלוי יודין. והנה בשם הויה הראשון תכוין שהיא דיודין שמקבל עתה אבא מן י' של הוית א"א. ובאלקינו תכוין שהוא אהיה דיודין שמקבלת עתה אימא מן ה' ראשונה של הוית א"א ובהויה אחרונה תכוין הויה דס"ג והוא בחינת הדעת המזווגן לאו"א המקבל עתה הארה זו מן אות ו' של הויית א"א אח"כ במלת אחד תכוין להוריד הארה מן אות ה' אחרונה של הוית א"א אל זו"ן שהם הויה אדני הנרמזים באחד א"ח ד' כדי שיעלו זו"ן עתה בסוד מ"ן אל זווג או"א. ואח"כ תכוין גם במלת אחד להמשיך מזווג או"א ד' מוחין לז"א שהם ארבע יה"ו וד' אה"י כסדר מלוי עסמ"ב ותכוין כי ארבע יה"ו הנז' יוצאין מארבע יודין שיש בהויה דע"ב דיודין דאריך כנז' גם תכוין בד' דאחד שהיא

בלאה ותכוין כי אלו המוחין הם בחינת אור פנימי אל לאה ובחי' אור מקיף אל ז"א כי לא נכנסו המוחין במצחו. אח"כ במלת מלכותו תכוין אל רחל שהיא מלכות ו' רומז אל הז"א כי רחל היא הנוק' העיקרית כנודע ולזה רמזו רז"ל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה כנודע כי לאה היא דמיון אימא עלאה דאתכסיא. אבל רחל היא בת ממש ואומרו שהריחה כדמיון המריח מרחוק כי המוחין הנז' נתעלמו ממנה כי הרי לז"א עצמו אינם אלא בסוד אור מקיף נעלם. ולכן הצדיקים הנק' עבדיה ע"י שמסרו נפשם על קדוש ה' במלת אחד כנז' יכלו להמשיך אליה הארה בעלמא בחשאי אל המוחין שלה ולא מוחין ממש וזה נרמז במלת בחשאי ולכן בתיב' מלכותו צריך להשפיל ראשו מלמעלה למטה להורות שממשיך ומוריד הארה הנז' למטה עד רחל כנז'. גם באות ד' של ועד יכוין לגמור פרצוף רחל בפרטות כמו בלאה ממש כי עד עתה כל הכונ' היתה בלאה כנז'. ולכן גם בד' זו של ועד יכוין להמשיך ברחל בסוד אור מקיף ולכן סמוך לו ואהבת את כי א"ת היא רחל נוק' דז"א הנק' ה' אלקיך. והאהבה היא שתמשיך לה ההארה הנז' וזמ"ש ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך שני לבבות והוא שיחבר ויכלול הימין שהוא החסד עם הגבו'. ואח"כ תכלול המל' עמהם וזהו ובכל נפשך הוא המל' הנק' נפש. ואח"כ תכלול כולם ותעלם למעלה בחב"ד וזהו ובכל מאדך. ודברת ב"ם תכוין אל מ"ב תיבות שבפר' שמע וה"ס שם בן מ"ב שהוא בג"ר הנק' רישא דז"א כנז' בתיקו' תי' ע'. וגם בפ' והיה אם שמוע עד ושמתם יש ע"ב תיבו' וה"ס שם ע"ב והוא בשלשה אמצעיות דז"א וגם זה תכוין במלת עש"ב שהם אותיות ע"ב ש' כי ש' היא שלש אמצעיות ג' קוי השין ובהם ע"ב שמות דויסע ויבא ויט המתחלקים בג' אותיות כ"ד כ"ד כ"ד לכל א' עד מלת ושמתם שהוא עד הטבור:

דרוש ו

פרק א

דרוש ו':

בענין כונת יחוד ק"ש בארוכה בתכלית הביאור לגמרי ונתחיל מן ברכת אהבת עולם. דע כי הנה ענין ברכת אהבת עולם הוא בהיכל אהבה שהוא בחי' החסד ונודע מש"ה והוכן בחסד כסא וגם הפסוק אומר ואיש כי יקח את אחותו בת אביו או כו' חסד הוא לפי שמדת החסד הוא המתקן לזו"ן והמזווג אותם. והנה כבר ידעת כי כונת התפלות הם לחבר ולזווג זו"ן ובזמן שהיה ב"ה קיים היו המוחין שלהם תדירין ולא היו מסתלקין, אבל אחר החורבן המוחין באים לפרקי' וחוזרין ומסתלקין מהם וזהו הטעם שנקרא זו"ן נופלים ואובדים וזהו סוד תפלותינו כדי להחזיר בהם המוחין שנסתלקו מהם והענין הוא

כי הנה כונתינו היא כדי לזווגם שיולידו שפע ונשמות בעולם והנה הורדת השפע הוא מן המוחין ואם אין להם מוחין איך יולידו כי כן מצינו כי ביאת הקטן אינה נקראת ביאה עד שיגדל. והטעם הוא לפי שאין המוחין באים בו עד היותו בן י"ג שנה ולכן צריכין אנו לתת מוחין לזו"ן. והנה המוחין הם בשני בחי' או מוחין דג"ר או מוחין דו"ק וכמשי"ת בע"ה. והנה קודם שנזווגם בעמידה בתפלת י"ח צריך שיהיו להם מוחין ולכן בהיותינו עתה בהיכל אהב' אשר בו סוד הימין המכין בחסד כסא נעשין בו בחי' המ"ן לעורר זווג עליון דאו"א שבעולם האצילות כדי שע"י זווגם יולידו וימשיכו מוחין לזו"ן כדי שגם אלו יזדווגו אח"כ בעת תפלת י"ח. ונמצא כי ענין ק"ש הוא זווג או"א והורדת המוחין אל זו"ן. ואח"כ ענין העמידה הוא זווג זו"ן וזהו הטעם גודל חומר הק"ש מהתפלה כי הנה רשב"י וחבריו שהיתה תורתם אומנתם לא היו חוששים להתפלל בזמנה אבל כשהיה מגיע זמן ק"ש היו נזהרין מאד לקרות ק"ש בזמנה דהיינו פסוק ראשון של שמע ישראל כי בו הוא סוד זווג או"א. אבל שאר הק"ש הוא תיקון אל רמ"ח איברים דז"א כמשי"ת בע"ה. וזהו הטעם שצריך למסור נפשו בד' מיתות ב"ד כשאומר אחד משא"כ בעמידה ומן הראוי היה לקום מעומד בעת הק"ש להיות סוד זווג עליון דאצילות. אבל להיותינו עתה עדיין בעולם הבריאה אין אנו חייבין לאומרה מעומד כמו תפלת י"ח לפי שאז אנו בעולם האצילות. אבל עתה בק"ש שאדרבא להיותו זווג עליון ונעלם מאד אין בנו כח לעוררו בהיותינו למעלה בעולם האצילות אלא בהיותינו למטה בעולם הבריאה ולכן א"א צריכין לקרות ק"ש בעמידה וזהו טעם סברת ב"ה שאמרו כל אדם קורא כדרכו בין עומד בין יושב ולכן אנו צריכין לומר פסוק שמע ישראל שהוא מפסוקי התורה שבכתב בעולם הבריאה לפי שפרשת שמע אינה אלא באצילות. אמנם נעשה הזווג הזה ע"י התעוררות מ"ן דהיכל אהבה שבבריאה ונמצא כי סוד ק"ש הוא לזווג את או"א ולתת מוחין אל זו"ן ואלו המוחין ירדו עד מקום היכל אהבה שבבריאה ואז תוכל המלכות לעלות בעולם האצילות להעשות פרצוף גמור מי"ס וסוד ענין זה הוא במה שנודע כי המל' נתמעטה בסוד חד נקודה בלבד וירדה עד עולם העשיה. אבל ז"א לא נתמעט ממנו רק ג"ר שהם בחי' המוחין שבו ולא נשארו לו אלא ו"ק כמספר ו' של הויה הרומזת אליו ולסיבה הנז' הם יורדין אלו הבחינות של זו"ן שנמשכו אליהם מן הזווג הנעשה ע"י הק"ש מן או"א וירדו עד הבריאה וע"כ יש בהם כח ויכולת לעלות אח"כ בעולם האצילות להזדווג שם ולהיות כי כונתינו היא להמשיך ההמשכות האלה בבריאה לכן א"א ממשיכין עדיין רק המוחין דו"ק כמ"ש עניינם ואחר כך בתפלת י"ח בברכת אבות נמשכות ג"ר עצמן אל ז"א ג"כ כמו שית' שם. ודע כי קודם שתאמר ק"ש צריך שתכוין לקיים מ"ע שנצטוינו

לקרות ק"ש ב"פ בכל יום ובכח מצוה זו תכוין כי ע"י כן תוכל להעלות המ"ן אלו ולהוריד המוחין כמ"ש בע"ה. גם דע כי ד"פ תקנו לומר ק"ש בכל יום והם ב' בבקר וא' בערבית וא' על המטה וכבר נתבאר עניינם לעיל ע"ש. גם כבר הודעתיך כי יש לז"א שני בחי' דמוחין א' מסטרא דאבא וא' מסטרא דאימא. גם כבר הודעתיך כי כל בחי' מוחין הלא הם מתפשטין בכל הז"א בג"ר ובג' אמצעיו' ובג' אחרונות וכאשר הם מתחילין לכנס בו בתחילה נכנסין ג' פרקין תתאין שלהם דנה"י דאימא תוך ג"ר דז"א. ואח"כ יורדין שלשה פרקין אמצעים בג"ר דז"א וע"י זה יורדין הג' פרקין תתאין בג' אמצעיות דז"א ובהיות אשר אלו הו' פרקין ירדו ונתלבשו בג"ר דז"א ובג' אמצעיות דידיה אז הם נק' מוחין דו"ק לפי שאין אלו אלא הו' פרקין תתאין של המוחין ועוד כי הלא אלו עתידין אח"כ לירד יותר למטה בו"ק דז"א כמ"ש בע"ה. וכאשר אח"כ יורדין גם הג"פ עלאין בז"א אז יורדין ג"פ תתאין בג' תחתונות דז"א וג' אמצעים בג' אמצעיות וג' עליונים בג' עליונות ואז הז"א שלם במוחותיו ונק' גדול ודעתו שלימה בכל המוחין הראוים לו והרי זה בבחינת המוחין דאימא וכעד"ז בבחי' המוחין דמסטרא דאבא. והנה בזווג ק"ש אין נכנסים בז"א רק המוחין דו"ק דאימא בלבד אבל כל המוחין דאבא וגם ג"ר דמוחין דאימא אינם נכנסין עד ברכת אבות כמשי"ת שם בע"ה:

והנה כל זה שביארנו הוא בבחינת המוחין דגדלות שהם מוחין דהויות אבל נודע כי קודם שיכנסו אלו צריך שיקדימו לכנס בז"א המוחין דקטנות שהם מוחין של שמות אלקים ונודע מ"ש כי יש ג' מיני מוחין א' מוחין דזמן העיבור וא' מוחין דזמן היניקה וב' בחי' אלו הם שמות אלקים והג' הוא מוחין דגדלות שהם של הויות, ונמצא שעתה בק"ש אנו ממשיכין מוחין דגדלות דו"ק בלבד. גם הודעתיך כי יש בכל בחי' מוחין ענין המוחין הפנימים והמקיפין הן במוחין דעיבור הן במוחין דיניקה הן במוחין דגדלות גם דע כי כמו שיש מוחין מסטרא דאבא ומסטרא דאימא בזמן הגדלות כך יש מוחין דאו"א בזמן העיבור והיניקה אמנם הם שמות אלקים כנז' וע"ש:

ונבאר עתה ענין הק"ש כי הנה בזמן הק"ש עדיין אין הז"א שלם בכל בחי' המוחין דיניקה כולם ולכן צריך בתחי' להשלים בו המוחין דיניקה ואח"כ צריך להשלים לו המוחין דו"ק דגדלות אמנם יש שינוי בין הד"פ שא"א ק"ש בכל יום כנז' ואין כולם שוים וטעם הדבר הוא במה שנת"ל כי לסבת גלות וחורבן ב"ה היה שינוי ופגם ח"ו במוחין עלאין דז"א משא"כ בזמן בהמ"ק שאז תמיד היו זו"ן שלמים במוחין דגדלות שלהם אבל אחר החורבן נחסרו אמנם אין הזמנים שוים כי הלא פשוט הוא שמדת החסד יותר מתפשטת בעולם בבקר מבערב לפי שבערב הם דינין תקיפין ונמצא שהד' ק"ש הם משונים זו מזו

וגם לסבה זו נמשך שינוי אחר כי גם ענין הזווגים אינם שוים כי כפי המוחין שיש בזמן הזווג ההוא כך יהיה כחו ופעולתו והנה שינוי הזווגים הם ד' כנגד ד' ק"ש וגם לסיבה זו גם התפלות אין ענינם שוה והנה טעם היותם ג' תפלות ולא ד' הוא כנגד ג' זווגים כי הזווג הד' איננו צריך אל התפלה כמ"ש בע"ה. והנה נמצא כי עתה בק"ש אנו צריכים להשלים בתחילה המוחין דיניקה ואח"כ להמשיך בו המוחין דגדלות. גם אנו צריכין לדבר אחר שני והוא מש"ל כי כל המוחין דזו"ן בני או"א נמשכין מאבותיהם אשר ע"כ אנו צריכים בתחילה אל זווג או"א וע"י זווגם ימשיכו לזו"ן מוחין הצריך להם. גם אנו צריכים אל בחי' שלישית והוא להעלות מ"ן אל או"א כדי שיזדווגו וג' בחי' אלו נעשות בבת אחת ולכן נבאר ג' בחי' אלו על הסדר:

דע כי זו"ן נק' בנים דאו"א ואנחנו עם בני ישראל נק' בנים לה' אלקינו שהם זו"ן והנה המ"ן אשר מעלה המלכות אל ז"א היא בחי' נשמות הצדיקים שהם הבנים שלהם כנז' והמ"ן אשר מעלה אימא לאבא ה"ס המוחין הפנימים דזו"ן בני או"א ואלו המוחין שלהם ה"ס הנשמה הפנימית שלהם ודע כי יש לאדם התחתון ד' בחי' והם נשמה לנשמה מצד אבא ונשמה מצד אימא ורוח מצד הת"ת ונפש מצד הנוק'. והנה הנפשין והרוחין של הצדיקים הם המ"ן ומ"ד בזו"ן והנשמה ונשמה לנשמה שלהם הם מ"ן ומ"ד לאו"א יען כי משם נחצבו וכמבואר אצלי ביחוד מכ"י מורי ז"ל על ענין השתטחות על קברי הצדיקים לדבר עמהם ונמצא שכאשר מזדווגים או"א ועולים מ"ן דזו"ן לגביהם הנה גם הנשמה ונשמה לנשמה של הצדיק עולה עמהם בסוד מ"ד ומ"ן שלהם. אבל עדיין לא זכיתי שיפרש לי מורי פרטי ב' בחי' אלו דנשמה ונשמה לנשמה אבל דרך כללות אמר לי שאכוין להעלות הנשמה של האדם ביחוד ק"ש ולא הזכיר לי בחי' נשמה לנשמה והנה כונתינו היא להעלות זו"ן בסוד מ"ן לגבי או"א אמנם מפני היות זמן הגלות והחורבן אין בהם כח לעלות עד שנמשיך להם תחילה איזה הארה מלמעל' כדי שיהיה בהם כח אח"כ לעלות ואז אח"כ יזדווגו או"א. ואמנם ההארה הזו העליונה א"א לקבלה מלמעלה בלתי זווג עליון וכיון שאין עדיין העלאת מ"ן א"א אל זווג עליון ולכן לדעת הענין הזה איך אפשר להיות צריך לבאר לך הקדמה והיא זו:

דע [שער כ"ג סוף פ"ו] כי למעלה באו"א יש ב' מיני זווגים הא' הוא כדי לתת קיום וחיות ומזון אל כל העולמות ולקיימם קיום ההכרחי להם אמנם זווג הזה הוא תדירי ואינו נפסק שום רגע כ"א יפסק רגע א' יתבטלו כל העולמות מקיומם והוייתם. והב' הוא כדי להמשיך ולתת מוחין לזו"ן כדי להוליד נשמות בני אדם התחתונים בעוה"ז ונודע כי נשמות של הצדיקים הם פנימיות העולמות והזיוג הזה איננו מוכרח להיות תדירי

ולפעמים נפסק ובזה ית' לך שינוי מאמרי רז"ל כי במקום א' מהזוהר משמע שפגם התחתונים מטי האי פרודא עד או"א וכדוגמא זו מצינו בדברי רז"ל נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה וה"ס זווג אבא באימא הנקרא ירושלם של מעלה עד שיכנס בירושלם של מטה וה"ס זווג ז"א בנוק' הנק' ירושלם ש"מ ומצינו בזו' במ"א דלעילא באו"א לא מתפרשן לעלמין וזווגייהו תדיר בסוד ונהר יוצא מעדן יוצא תדיר ולא פסיק אך אמנם זה הזווג דלא פסיק הוא זווג חיות העולמות כנ"ל והנה המ"ן דאימא אשר הם לצורך הנשמות שהם פנימיות העולמות הנה הם זו"ן העולים בסוד מ"ן לצורך הזווג הנ"ל ואם הם אינם עולים אין הזווג נעשה למעלה ולכן בזמן החורבן אשר זו"ן נופלים למטה נפסק לפרקים הזווג העליון הנז' וכמ"ש בע"ה:

וכבר הודעתיך במ"א בענין מציאות מ"ן מה עניינם והוא כי בעת בעילה וביאה ראשונה שביק בה בעלה באתתיה רוחא חדא דיליה וההוא רוחא אשתאר תמן בה תדיר וזהו הטעם שאין האשה מתעברת מביאה ראשונה לפי שבתחילה בביאה ראשונה צריך לעשותה כלי לקבל הטיפה העליונה ולכן בביאה ראשונ' עושה אותה כלי ומשם והלאה כל שאר הבעילות הם מצטיירו' ונעשות בחי' נשמות וולדות ע"י ההוא רוחא דשביק בה בביאה קדמאה וזהו משרז"ל אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי והוא ההוא רוחא דשבק בה:

והנה כל הבנים הנולדים משם ואילך הם נעשים בכח ההוא רוחא דשבק בה בעלה וכולם לוקחים דבר מועט ואיזה ניצוץ מן ההוא רוחא עד שנשלם ההוא רוחא וכיון שנשלם ההוא רוחא ולא נשאר באשה כלום מן ההוא רוחא אין האשה יולדת עוד. וזהו הטעם שאדם חייב בכבוד אחיו הגדול כמ"ש רז"ל את לרבות אחיך הגדול. והטעם הוא כי הנה אחיו הגדול הוא לוקח בתחלה עיקריות ההוא רוחא. והאח הב' נוטל מה שהשאיר אחיו הגדול ונמצא שהשני טפל לראשון ועד"ז האח הג' טפל לב' אחים הראשונים לפי שלוקח השיריים שנשארו ממה שלקחו. והנה זו"ן הם ב' אחים הגדולים וכל הנשמות הטהורות היוצאים מן זווג העליון דאו"א הנה הם אחים אל זו"ן וז"ס למען אחי ורעי שקראם הקב"ה לישראל אחים ורעים ולכן אל תתמה מגדולת מעלת נשמות הצדיקים כמה גבוה לאין קץ ואין כאן מקום ביאורו. ואמנם זו"ן הם אחים הגדולים אשר כולנו חייבים בכבודם והנה כשנאצלו זו"ן ויצאו ממעי אימא נשאר תוך אימא השרש של ההוא רוחא דשבק אבא גו אימא:

אמנם עיקריות ההוא רוחא הם זו"ן ולסיבה זו כאשר רוצים או"א להזדווג לצורך הנשמות שהם פנימיות העולמות אין זווגם רק ע"י עליית זו"ן עד או"א בסוד מ"ן. וזאת היא עיקר

כונתינו בענין התפלות והמצות לתקן את זו"ן כדי שיכלו לעלות בסוד מ"ן אל או"א עתה בזמן החורבן אשר הם נופלים ואובדים בעו"ה ואנו צריכים להקימם ולהעלותם ע"י מעשינו הטובים. אבל הזווג החיצון אשר הוא לצורך חיות העולמות ולכן אינו נפסק אין לו צורך אל עליית מ"ן של זו"ן כי אין זה נקרא זווג גמור לפי שאינו אלא בבחינת חיצוניות. ולכן אין צורך לזו"ן שיעלו שם בסוד מ"ן ע"י מעשינו כנ"ל אבל הוא נעשה מעצמו. גם יש טעם אחר למה זה הזיווג החיצון אינו נפסק והוא כ"א היה מוכרח וצורך אל עליית זו"ן לא היה יכול להיות תדירי לפי שכאשר החטא גורם ואז נופלים זו"ן לתתא אז היו או"א מתבטלים מן הזווג הנז' ולכן כיון שאינן צריכין אל עליית זו"ן בסוד מ"ן לזה הטעם לא פסיק ואמנם אותו השרש של ההוא רוחא הנשאר בתוך אימא הוא המעלה את המ"ן אל צורך הזווג החיצון הנז' שלא ע"י זו"ן וכבר הודעתיך מה הוא ענין ההוא רוחא דשביק בה בעלה כי הנה הוא שם הויה דמילוי ההין שהוא בגי' ב"ן וז"ס ויהי בצאת נפשה כי מתה ועיין ענין זה באורך בשער הפסוקים בפ' וישלח:

ועתה נבא אל הכוונה לבאר ענין יחוד ק"ש הנה כונתינו בתחילה היא לזווג זווג חיצון דאו"א. אמנם לפי שהוא נעשה מעצמו שלא ע"י העלאת מ"ן של זו"ן כנז' לכן אין אנו מכווני' אותו בענין היחוד דק"ש כי הנה הוא זווג תדירי ואינו נפסק ונעשה מעצמו אבל כונתינו היא להוריד הארה ושפע מן הזווג ההוא אל זו"ן לשיהיה בהם כח לעלות בסוד מ"ן אל צורך זווג האחר של הפנימיות במלת אחד:

פרק ב

ונתחיל לפרש שמע ישראל כו' תחילה תכוין להמשיך הארה מן אבא אל ז"א ומן אימא אל נוקבא דז"א הנקרא מלכות וזהו ענין שמע ישראל שמע לנוק' וישראל אל ז"א. ובתחילה תכוין דרך קיצור כי שמע היא שם ע' פי' כי המל' הנק' שם היא המקבלת עתה הארה מן השבע תחתונות דאימא אשר כל א' מז' כלולה מי' ונמצא שהם ע' ולכן ע' זו של שמע הוא ע' רבתי לרמוז שהיא רומזת באימא כנודע שאלפא ביתא רבתי באימא ובינונית בת"ת וזעירין ביסוד כנז' בתיקונים וע"ש וביאור הענין הוא כי הנה המל' נק' שם והטעם הוא במה שהודעתיך כי כל האחוריים העליונים שנפלו בימי המלכים שמתו הנה אותם הביטולים שנתבטלו הם בחי' המ"ן שאנו מעלים תמיד לתקנם כמבואר אצלינו וכל האחוריים ההם ירדו למטה עם המלכות ועתה עולים הם עמה וחיבור אלו הבחינות הם הנקרא שם לפי שהאחוריים כולם הם במספר רפ"ח שהם הויה דיודין בגי' ע"ב והוי"ה דס"ג אשר עם עשרה אותיותיה היא ע"ב. והויה דמ"ה עם מספר ההויה עצמה שהיא כ"ו הרי ע"ב עם הכולל. והאחוריים דהויה דב"ן דההין י' יה יהו ידוד הרי

ע"ב וסך ד"פ ע"ב הם רפ"ח ניצוצין הנז' ואם תחבר בחי' הפנים דהויה דב"ן דמילוי ההין שהיא ג"כ גי' ב"ן יהיה הכל גי' ש"ם כי אלו הפנים הם הפנים של המלכות אשר גם הם ירדו:

והנה כל אלו הבחי' הצריכות להתמתק כולם מתחברים במל' ונקרא שם על שמם ותכוין להמשיך אל זה השם אור מן הע' העליונה הגדולה שה"ס הז"ת דאימא והטעם הוא לפי שמל' נקרא שביעית בערך הז' קצוות ולכן היא צריכה לקבל מן ז"ת דאימא שאח"כ תוכל להזדווג עם ו"ק ז"א שהם סוד אות ו' כנודע אבל ישראל שהוא ז"א איננו צריך לקבל רק מן שי"ר אל שהם חו"ג דאבא שהם ב' קצוות הראשונים כי כבר יש לו ו"ק ולכן יספיק לו במה שיקבל שפע מן ב' קצוות ראשונות אבל המל' שהיא שביעית צריכה לקבל מכל השבע קצוות. והנה ביאור זה הע' יותר מפורש יובן במש"ל כי היא מקבלת עתה מזווג או"א שהוא לחיות העולמו' הנה מ"ן של הזווג ההוא הוא שרש אל שם ההויה בגי' ב"ן אשר מקומה בז"ת דאימא ומן ההויה ההיא דב"ן היא מקבלת עתה כדי שיהיה לה כח אח"כ להעלות מ"ן, ולכן גם ההארה שלוקחת עתה היא מן מ"ן דוגמתה ג"כ כפי מה שהיא עתה צריכה להעלות כי כיון שהיא צריכה להעלות מ"ן לכן צריכה לקחת הארה מן שרש מ"ן העליונות, וכבר הודעתיך בשער הפסוקים בפ' וארבע הידות יהיה לכם לאכלה כו' כי ה' ידות הם נרמזות בשם ב"ן וז"ס מיעוך באצבע שהיו הראשונים נוהגים למעך באצבע ולהוציא הבתולים כמבואר אצלינו במקומו:

והנה היד כלולה מה' אצבעות שהם חמש אותיות מנצפ"ך שהם המ"ן עצמן וכ"א כלולה מה' הרי הם ה"פ ה' שהוא ה' ידות ובהם חמש אצבעות בכל יד וא"כ נמצא שכולם נרמזות בשם הוי"ה דב"ן שהיא המעלה מ"ן והוא באופן זה כי כאשר תצייר הוי"ה דב"ן בציורו יהיה כך כי יוד במלואה יש בה ב' אותיות י"ד ונשאר בה אות ו' ואח"כ תקח ב' ההין במלואם שהם ד' ההין וכל אות ה' צורתה ד' י' כנודע הרי ד' ההין הם ד"פ י"ד ועם הי"ד ראשונה הרי ה' ידות נשאר משם ב"ן ג' ווין שהם אות ו' דמילוי יו"ד וב' הווין האחרים הרי ג' ווין והנה ה' ידות הם בגי' ע' וז"ס ע' רבתי דשמע ישראל שה"ס ה' ידות דמ"ן דאימא עלאה. וג' הווין הנשארים עם ההוי"ה דב"ן דההין עצמה שהיא בגי' ב"ן הרי ע' שנית וז"ס ותרב משאת בנימין ה' ידות הם ה' ידות הנז' דהויה דב"ן שה"ס בנימין שהם המ"ן והסוד הזה נרמז בפ' ובניהו בן יהוידע כו' והוא במה שביארנו כי יש צדיק תחתון וצדיק עליון. יוסף הוא צדיק עליון שהוא יסוד דדכורא הנותן מ"ד וצדיק תחתון הוא יסוד דנוקבא הנותן מ"ן וגם הוא נקרא צדיק אלא שהוא תחתון וה"ס בנימין הצדיק לפי ששרשו מן הזכר כי הנה ההוא רוחא דשבק בה בעלה בביאה קדמאה הנה הוא הוא

ולכן גם הוא נקרא צדיק אלא שהוא תחתון וה"ס בנימין הצדיק פי' בן ימין כי ב"ן ר"ל שם הויה דב"ן הנז' במילוי ההין שהיא בגי' ב"ן ואמנם הוא נק' ימין לפי שניתן לה מן הזכר הנקרא ימין בביאה ראשונה כנודע כי דכורא מימינא ונוק' משמאלא שהיא עיטרא דגבורה ועל ענין זה רמזו בפ' ויצא בענין רחל דיתבא בין תרין צדיקים בסוד וצדיקים ירשו ארץ כו' והנה כל הצדיקים אשר הם מעלים מ"ן נקרא ע"ש בנימין ואחד מהם הוא בניהו בן יהוידע וז"ס ובניהו ב"ן יה"ו כי יה"ו הם שלשה אותיות ראשונות שהם ע"ב ס"ג מ"ה ואות הד' ה"א תתאה היא שם ב"ן וזהו ובניהו ב"ן יה"ו וכבר ביארנוה במקומו ע"ש. ואומרו בן איש חי פי' כי הוא ב"ן שהיא הויה דמילוי ההין שהיא בגי' ב"ן והוא בן איש חי פי' שהוא נמשך מן היסוד צדיק עליון הנקרא חי וגם הוא נקרא חי כמוהו צדיק תחתון והנה ב"ן ח"י הוא גי' ע' שהם ג' ווין הנשארים משם ב"ן העשוי בציורין כנ"ל והם בגימטריא ח"י ועם ב"ן הרי ע':

עוד תכוין באות ע' פי' ג' והוא אל כללות ז"ת דאימא והנה הם רמוזים בשם ס"ג כי גם הוא סודו ע' דהיינו ס"ג עם י' אותיותיו הרי ע"ג תסיר ג' ישאר ע'. והרי נתבאר ג' כונות בסוד הע' האחד היא בסוד מ"ן בעצמן שהיא ציור ה' ידות והב' הוא בשם הויה דמלוי ההין המעלה את המ"ן כמו שהודעתיך כי המ"ן הוא דבר אחד ויש ג"כ כח אחר המעלה אותם וכ"א הוא דבר בפני עצמו והג' הוא בז"ת דאימא אשר המ"ן עומדים בתוכם ובפנימיותם אבל מן הז"ת עצמן צריך ג"כ לקבל הארה וה"ס הויה דס"ג אשר בז"ת שלה ועם י' אותיותיו הם ע"ג ואם תסיר ג' ישאר ע'. וביאור הדבר במה שהודעתיך כי עקריות הויה דס"ג הוא שם אל היוצא ממנה שהם ג' יודין וא' שבו שהם בגי' א"ל כמבואר אצלינו בדרוש הציצית וע"ש:

והנה עתה בתחילה אשר עדיין איננה מעלה מ"ן אינה צריכה לקבל הארה מן עיקריות ההויה שהוא שם א"ל אלא משארית ההויה והוא כי כאשר תסיר ג' יודין וא' אשר בכללותם אינ' אלא ד' אותיות ואע"פ שבמספרם עולים לחשבון גדול אל תכוין להוציאם אלא בחשבון אותיו' שהם ד' אותיות בלבד ונשארו ס"ט ועם הכולל הרי ע'. ואמנם ארבע אותיות הנז' נמשכים אח"כ בעת העלאתם מ"ן וז"ס ד' רבתי דאחד כמשי"ת בע"ה:

פרק ג

ישראל עתה מקבל הז"א מן אבא הארה כדי שיוכל אחר כך להעלות מ"ן כדוגמת מה שביארנו במלת שמע לצורך נוקביה והנה בזוהר במקומות רבים וגם בפ' ואתחנן אמרו כי ישר' זה היינו יש"ס וכבר הודעתיך כי כמו שז"א מתחלק לב' פרצופים והם יעקב וישראל וכן גם נוקביה נחלקת לשנים והם לאה ורחל. והנה גם עד"ז מתחלקת אימא

עלאה לב' בינה ותבונה וגם אבא נחלקת לב' והם אבא ויש"ס והטעם שנקרא יש"ס הוא משום דאיכא ישראל זוטא והוא הז"א. והנה עתה במלת ישראל מקבל ז"א הנק' ישראל זוטא הארה מן יש"ס פרצוף התחתון דאבא כנז' ולא מכולו אלא מבחי' חסד וגבורה שבו הנק' שי"ר א"ל שיר משמאלא א"ל מימינא כנז' בתיקונים וכבר ביארנו לעיל במלת שמע למה נוקביה מקבלת מכל הז"ת דאימא וז"א מן חו"ג דאבא לבד והנה האר' ז"א אינה כהארת נוקביה והוא משנת"ל שעדיין אנו צריכים להשלים לו מוחין דיניקה שהם שמות אלקים. ואמנם יש הפרש בין הד' ק"ש אשר אנו קורים בכל יום כי אין הזמנים שוים כנ"ל וכבר נת"ל באורך עניינם. ואמנם עתה נבאר הק"ש דשחרית דיוצר ונחזור לענין הנה בהכרח הוא שבקטנותו של ז"א שהוא זמן היניקה גם אז יש לו מוחין אלא שאינם שלימים וכבר ביארנו לעיל כי לעולם א"א שיחסרו לו לפחות המוחין הפנימים דשמות אלקים מצד אימ'. והאמנם במה שיהיה יותר ממדרגה זו יש ארבע מדרגות ואלו הם הא' שיהיו בו מוחין פנימים דאימא דקטנות. הב' הוא שיהיה בו גם מוחין מקיפין דקטנות מצד אימא. הג' שיהיו בו גם מוחין פנימים דקטנות מצד אבא. הד' שיהיה בו גם מוחין מקיפים דקטנות מצד אבא וכל הד' בחי' אלו הם במוחין דקטנות בשמות אלקים והנה סדר מעלתם היא זו שבתחי' נכנסין מוחין דאימא הפנימים ואח"כ הפנימים דאבא ואח"כ מקיפין דאימא ואח"כ מקיפין דאבא ואני מסופק בזה אם שמעתי להיפך ממורי ז"ל אם מקיפין דאימא קודמין אל פנימים דאבא. והנה עתה בעת הק"ש דשחרית דיוצר יש בו כל ג' מדרגות הראשונות ועדיין חסר ממנו המדרגה הד' הגדולה מכולם והיא מקיפין דאבא דקטנות והנה אלו המקיפים הם הנתנים בו עתה במלת ישראל וכבר עתה נשלם בכל הד' בחי' דמוחין דקטנות. ואח"כ נעשה בחי' מ"ן למעלה במלת אחד ואז מקבל המוחין דו"ק דגדלות וסדר רמיזת וכונת אלו המוחין המקיפי' דאבא דקטנות איך נכנסים במלת ישראל הוא באופן זה שתכוין שהם ב' אותיות י"ה מן אלקים ואלו הם המקיפין דאבא והם מקיפין אל הג' מוחין הא' הוא שם י"ה במלוי יודין והוא ע"י הכאה באופן זה יוד פעמים ה"י הם בגימטריא ש' מן ישראל וזהו מקיף של מות חכמה הב' הוא שם י"ה במלוי ההין והוא ע"י הכאה באופן זה יוד פעמים ה"ה הם בגי' ר' מן ישראל וזהו מקיף של מוח הבינ'. הג' הוא שם י"ה במלוי אלפין והוא שם בלתי הכאה. והטעם הוא לפי שבמוח הדעת שבימי הקטנות אין בו כח כדי להכות ולהרבות אורות לפי שבזמן העיבור לא היה בו עדיין מוח הדעת כלל ועתה בזמן היניקה נתוסף בו הדעת אלא שאין בו כח להכות ולהרבות אורות והנה הוא בגי' כ"ו ועם שם י"ה עצמו אשר הוא שרש אל כל הג' מלויי' הנז' הנה הם בגי' מ"א והם בגי' ג' אותיות אל"י מן ישראל:

ודע כי אני לא שמעתי ענין זה בפרטות ממורי ז"ל רק בדרך כללות באופן זה יו"ד פעמים ה"י הם ש' מן ישראל ויו"ד פעמים ה"ה הם ר' מן ישראל ויוד ה"א עם י"ה הם אל"י מישראל ואלו הם מקיפי אבא אבל הנלע"ד לפרשו ע"ד הנזכר אע"פ שלא קבלתי בפירוש לפי שכבר נתבאר לנו שהג' מוחין דאלקים במלוי שלהם הם ע"ד יה"א ביודין בההין באלפין בחכמה בבינה ובדעת וגם נלע"ד ע"ד שאמרנו בענין ד' כוסות דליל פסח שהם המוחין דקטנות עצמם והם ד' חו"ב וחו"ג והם משונים זה מזה וכנזכר שם ע"ש. וכן נלע"ד כאן כי היודין בחכמה וההין בבינה והאלפין בלי הכאה הוא בחסד כי אינו מתגלה כל כך כמו הראשונים היותר מעולים. וי"ה הפשוט בלתי מילוי הוא בגבורות כי הגבורה נבלעת ונכללת בתוך החסדים כנודע כי היסוד דאימא יש בו חו"ג וגבורות נעלמים בתוך החסדים ואינם ניכרים שאל"כ היה מוכרח להיות תרין חללין לתרין עטרין שבדעת והרי נתבאר מה היא ההארה שנתוספה עתה בז"א והוא כי נקרא ישראל ע"ש הבחי' הנז' והנה ההארה זו שהם אלו המוחין המקיפין דקטנות מצד אבא הוא מקבל עתה הז"א מן יש"ס מן הזווג דחיצו' העולמות כנ"ל כמו שהודעתיך כי שם אלקים הוא כללות כל חיצוניות העולמות ושם הויה הוא פנימיות העולמות וכן המוחין דגדלות הם שמות של הוי"ה. ידוד אלקינו ידוד אחרי שקבלו זו"ן הארה מן זווג דחיצוניות שהוא לחיות העולמות בשמע ישראל כנ"ל. הנה עתה אנו מכינים ומזמנים את או"א שיזדווגו זווג הפנימי בבחי' נשמות לצורך מוחין דגדלות דזו"ן כי הזווג הזה איננו תדירי וצריך הוא אל מעשה התחתונים ולכן ע"י הזכרת ג' שמות האלו אנו רומזים ומכוונים שיוכנו ויזדמנו לצורך הזווג הזה. והנלע"ד בזה הוא כי הנה זווג חיצונית העולמות הוא מישסו"ת וזווג הפנימיות מן חו"ב ולכן בשמע ישראל אנו מכווני' אל ישסו"ת וג' שמות אלו הם בחו"ב ודבר זה קבלתי בפי' ממורי ז"ל כי המוחין דגדלות דז"א הנקרא עיבור ב' הוא ע"י שנכללים חכמה עם יש"ס ונעשים פרצוף אחד ונכללת בינה עם התבונה ונעשים פרצוף אחד ואז שני פרצופים אלו מזדווגים לצורך המוחין דגדלות:

ונחזור לענין הנז' כי הנה ידוד הוא אבא ואלקינו הוא אימא וידוד הוא הדעת המזווגם לאו"א כנז' בזוהר ובתיקונים והוא בחי' מזלא עלאה דדיקנ' דא"א המזווג לשניהם ויורד אור ממנו אל הדעת דאבא ואל היסוד דאבא ואז מזדווג עם אימא כמבואר אצלינו באדר' האזינו כי מזלא קדישא הוא המזווג לאו"א ואין כאן מקום ביאורו ותכוין כי הויה זו הוא במילוי יודין ג"כ והוא באבא ואלקינו הוא שם אהיה במלוי יודין והוא באימא. וידוד הוא הויה דע"ב דיודין ג"כ והוא בדעת המזווג'. והנה ההכנה וההזמנה הזאת הוא סוד גדול. והענין הוא דע כי כל הי"ס כולם הם מזדווגות יחד ואין התחתונות יכולות

להזדווג זב"ז עד שיזדווגו גם העליונות זו בזו ויאירו בתחתונות כדוגמ' מה שנת"ל כי אנו מקדימים זווג או"א בק"ש ואח"כ נעשה זווג זו"ן בשים שלום. והנה א"כ יש לדעת כי גם או"א צריכין גם הם אל זווג גבוה ועליון מהם כדי שיקבלו אור משם בתחילה הלא הוא הזווג העליון הנעלם והסתום של א"א ובכח מה שמקבלים מאותו הזווג יש כח בהם גם הם להזדווג וכעד"ז הולך סדר המדרגות זו למעל' מזו עד שאין הפה יכולה לדבר עמוק עמוק מי ימצאנו. וסוד הענין הוא כי הנה זווג החיצו' של העולמות הנה הוא נמשך ממוחין דאו"א עצמם בלתי שיקבלו אור עליון כי כיון שכל המדרגו' אשר תחתם נמשך מהן פשוט הוא שיש בהם כדי לחיות את כולם. אבל הזווג דאו"א של פנימיות העולמות כדי להמשיך נשמות חדשות של התחתונים צריכים לקבל האר' וכח מלמעלה מהם וזכור כלל זה ונמצא שעד עתה לא הוצרכו לקבל הארה אבל עתה שרוצים גם הם להזדווג צריכים הכנה והזמנה. וההכנה היא ענין קבלתם אור עליון מא"א כדי שאח"כ יזדווגו במלת אחד והנה מה שהם מקבלים ממנו הם ג' הויית במלוי יודין ושלשתם רמוזים ג"כ בג' שמות ידוד אלקינו ידוד. וכבר ביארנו עניינם בביאור ק"ש שעל המטה ושם נתבאר כי ה"ס י"ג תיקונים דיקנא דעתיקא והם י"ג חוורתי דרישא דעתיקא ואין כאן מקום ביאורו ואמנם לפי שזווג א"א נעלם מאד כי הרי אין בחינ' נקבה נזכר אצלו בפירוש אלא בהעלם גדול וע"כ נעלם זווג א"א במקום הזה ואין אנו מזכירין רק זווג דאו"א לבד:

אחד אחרי אשר נזדמנו והוכנו או"א אנו מעלים עתה להם את המ"ן כדי לזווגם במלת אחד. והנלע"ד שצריך לכוין להעלות עתה את ז"א לצורך מ"ד לחברם ולשלבם יחד ולהעלות לנוקבא לצורך מ"ן כדי להוריד אח"כ טיפת הדכורא בנוקב' ע"ד הנז' ביחוד כתיבת ידי מורי ז"ל בענין השטחות על קברי הצדיקים. אמנם לא קבלתיו כאן בפי' וזהו מה שקבלתי כאן כי הנה צריך שבמלת אחד יכוין לג' דברים. הא' הוא להעלות תחיל' מ"ן והשני הוא לזווג אח"כ את או"א והשלישי הוא להוריד אח"כ מוחין אל הזו"ן וזה סדרן. יכוין תחילה במלת אחד אל שני אותיות א"ח כנגד ז"א הנקרא א"ח של המלכות ובאות ד' תכוין אל נוקבא ותכוין להעלות את שניהם גם תכוין ששניהם זו"ן הם אחדות גמור אחד וזה תכוין בשטחיות פשט מלת אחד. גם תכוין כי א"ח הוא הז"א הכולל ט"ס כמנין א"ח והמלכות היא העשירית הנקרא ד' ע"ש שמקומה הוא כנגד שיעור ד"ס דז"א שהם תנה"י ועומדת עמהם אחור באחור כנודע גם תכוין באותיות א"ח בז"א אשר הוא שם הויה דמלוי אלפין שהוא בגי' מ"ה. ובאות ד' תכוין בנוק' אשר היא שם אדני במילואו עולה תרע"א כי עתה נתמלא שמה. ודע כי זו המלכות שאנו מכוונים בד' דאחד

הוא בחי' רחל לפי שהיא הספירה העשירית מן הי"ס עצמן והיא מכללן כי לכן נקרא רחל עקרת של הבית עיקרא של בית ולכן ויאהב יעקב את רחל משא"כ בלאה שהיא בחי' האחוריים שנפלו מן אימא עלאה כנודע:

ודע כי הנה ע"י תפלתינו ומצות שאנו מקיימים לקרא ק"ש יש כח ותוספת גבור' ברחל לעלות עד מקום ז"א דאצילות מן המקום אשר היא עומדת בו עתה שהוא בהיכל אהבה דבריאה עד ז"א דאצילות ואח"כ עולים שניהם יחד עד או"א להעלות להם מ"ן לפי שז"א ונוק' רחל הם בניה ממש דאימא משא"כ בלאה כנז' והנה בזמן הגלות אין כח ברחל לעלות כיון שהיא למטה בהיכל אהבה של עולם הבריאה כנז' ולכן אנו צריכין למסור נפשינו על קדוש השם באות ד' דאחד וצריך לכוין ולקבל עליו ד' מיתות ב"ד סקילה שרפה הרג וחנק מן ד' אותיות אדני כמבואר אצלינו בק"ש שעל המטה. וכבר ידעת מ"ש בתיקונים כי ד' מיתות ב"ד שרשם בד' אותיות אדני ולכן תכוין לקבל מן ד' אותיו' אשר כיוונת בהם בד' דאחד וגם תכוין בד' של אחד בד' מיתות כנז':

ושאתה מוסר נפשך בד' מיתות אלו לקדש את השם בכל לבבך ולקבל עליך עול מלכות שמים הזה אשר בק"ש וטעם הדבר הוא במש"ל כי הנה אין כח ברחל לעלות עד כאן אלא ע"י מסירת נפשך כנז' וטעמו של דבר הוא במה שהודעתיך בענין היחוד של כתיבת ידי מורי ז"ל בענין השטתחות על קבר כי יש באדם נשמה לנשמה ונשמה ורוח ונפש:

והנה נשמה לנשמה באה מן אבא ונשמה מן אימא. ורוח מן ז"א ונפש מן נוק' ונמצא כי הנשמה לנשמה ונשמה הם בנים לאו"א עצמם והם אחים גמורים לז"א ונוקבי' וזש"ה למען אחי ורעי וארז"ל קראם הכתוב אחים ורעים והוא בבחינת נשמה לנשמה ונשמה:

אמנם הרוח והנפש הם בנים גמורים של ת"ת ומלכות וכנגדם נאמר בנים אתם לה' אלקיכם שהם בבחי' הרוח והנפש והנה עתה אנחנו בזווג העליון דאו"א וכונתינו עתה להעלות מ"ן אליהם מן בניהם שהם זו"ן וגם נשמות הצדיקים וכל אלו צריכים להעלות מ"ן לאימא עילאה. והנה הכתוב אומר תנו עוז לאלקים על ישראל גאותו פי' כביכול השי"ת צריך עזר וסיוע וכח מן מעשה ישראל התחתונים והנה המלכות נקרא סוכת דוד הנופלת כי בעונותינו נפלה ע"י מעשינו הרעים וכן כאשר רוצה לעלות צריך שיהיה ע"י זכיותינו ומעשינו הטובים כי עונותינו מפילים אותה כביכול וזכיותינו מעלים אותה וא"כ עתה א"א לה לעלות אם לא יהיה בנו צדיקים גמורים אשר נשמותיהם קדושות וטהורות שיש להם כח לעלות עד מקום אימא וע"י תעלה המלכות כנז' בתיקונים כי ישראל נק' גדפין דשכינתא להעלותה למעלה ולטעם זה הגלות מתעכב ומתארך כי אין בנו מי שיוכל לעלות במדרגה הזו כי אם יהיה בינינו מי שיוכל לעלות שם נשמתו היה

מעלה גם את המל' והיה הזווג נעשה כתיקונו והיתה מתמהרת קץ הגאולה. אך עתה בזמנינו בעו"ה אין יכולת לעשות זווג כתיקונו למעלה ולסיבה זו הקץ מתארך וכמעט רוב הרעות והצרות הבאות על האדם באות לסיבה זו. אמנם עכ"ז יש קצת תיקון במה שנמסור נפשינו על קדוש השם בכל לב כי ע"י כן אפילו אין בנו שום מע"ט והרשענו עד להפליא הנה ע"י מסירת נפשינו להריגה מתכפרים עונותינו כולם ויש בנו יכולת לעלות עד אימא עלאה כמ"ש חז"ל גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר שובה ישראל עד ה' אלקיך כו' כי ענין התשובה מעלה את האדם ומגיעתו עד כסא הכבוד שהיא אימא עלאה הנקר' תשובה ועי"כ תוכל המל' לעלות עמנו כי אנחנו גדפין דשכינתא כנ"ל ואז יעלו זו"ן ונשמותינו למעלה בסוד מ"ן אל אימא עלא' וז"ס על קדוש השם שהיא אימא אשר למעלה על ז"א הנק' ה':

האמנם בזווג התחתון דזו"ן אין צריך למסירת נפשינו להריג' רק אל נשיאות נפש בסוד מיתה טבעית בלבד כמו שית"ל בע"ה בענין נפילת אפים. והנה צריך לכוין בהויה דס"ג כי הוא המעלה את הנשמות ואת המ"ן של אימא עלאה כנודע כי שם ההויה דההין דב"ן מעלה מ"ן למל'. והויה דס"ג מעלה מ"ן דאימא ואע"פ שגם באימא יש הויה דב"ן כנז' אצלינו עם כ"ז ההויה דס"ג היא המעלה מ"ן כנז' ביחוד מכתיבת ידי מורי ז"ל בענין השטתחות על הקבר ולכן אחר שמסרת נפשך וקבלת עליך ד' מיתות ב"ד תכוין להעלות זו"ן ונשמתך אל אימא עלאה בסוד מ"ן ע"י הויה דס"ג ותכוין כוונה זו באות ד' דאחד באופן זה כי הנה נת"ל כי ע' דשמע תכוין בה אל הויה דס"ג עם עשר אותיותיה שהם ע"ג. וביארנו שאז עדיין לא היה זמן העלאת מ"ן ולכך לא קבלה הארה אלא מחשבון ס"ט ועם הכולל הרי ע' וחשבון הד' הנשארים מן ע"ג לא קבלה הארה מהם להיותם יותר גבוהים וה"ם ד' אותיות המעולות שבהויית ס"ג והם ג' יודין וא' שחשבונם א"ל ועתה אשר היא ממש מעלה מ"ן צריכ' לקבל הארה מארבע אותיות ייאי שחשבונם א"ל וע"י הארה זו תוכל לעלות ואלו הד' אותיות ייאי תכוונם במלת אחד באות ד' דאחד ונבאר ענין זו ההארה אשר מקבלת עתה מחדש מאלו הד' אותיות והוא כי תחילה לא היתה היא רק שם אדני פשוט ועתה נמלאת בסוד מלוי אלף דלת נון יוד כמ"ש שצריך לכוין בד' דאחד אל שם אדני במלוי כנז' וצריך לכוין כי זה המלוי נתוסף בה עתה ע"י זו ההארה הנמשכת אליה מן ארבע אותיות ייאי שבהוית ס"ג הנז' וביאור ענין זה יותר בביאור הוא כי הנה המל' היא דינין וגבורות וז"ס משחז"ל תמר בתמרוריתה עומדת ובקשו חכמים למתקה כו' והענין הוא כי המלכות נק' תמר לפי שהיא בחי' הש"ך דינין כפולים כמו שהודעתיך כי יש דינים באחוריים דז"א ובאחוריים דנוקבי' והם ש"ך ש"ך

ואמנם כשננסרת המלכו' לוקחת כל שני בחי' הש"ך דינין הנז' ונעשית תמר ולכן אמרו כי בתמרוריתה היא עומדת. ואמנם כדי למתקם צריך להמשיך אליה שם ייאי הנז' מהויה דס"ג הנז' אשר באימא עלאה העולה בגי' א"ל כי היא בסוד חסד א"ל כל היום ובהתחבר א"ל עם תמר יהיה הכל בגי' תרע"א שה"ס שם אדני במלואו והרי איך אין לה שם הזה במלואו עד שנמשך אליה שם ייאי כנז' כי מקודם היתה תמר ולכן ד' זו דאחד הוא רבתי בסוד אותיות גדולות כי היא בסוד אימא והרי נתבאר ענין העלאת מ"ן במלת אחד:

פרק ד

ועתה נבאר ענין הזווג במלת אחד הנה אחר שכונת להעלות המ"ן אל אימא עלאה תכוין לחבר יחד או"א ותכוין בסוד ידוד אהיה. ידוד באבא. ואהיה באימא ותכוין לשלבם ביחד כזה יאההויה"ה ועי"כ מזדווגים ונעשים אחד אח"כ תכוין בסוד הורדת טפת הזווג מן אבא אל אימא ושהטיפה ההיא היא הויה א' ביודין דע"ב כנודע כי הויה דיודין הוא באבא ולכן גם הטיפה הנמשכת ממנו היא דיודין וכח זה נמשך אליו מן א"א כנז"ל. והנה עדיין הטפה הזו ברדתה ממוח אבא אין בה ציור והיא בסוד כללות אחד ולכן תכוין כי אח"כ ברדתה תוך מעוי דאימא אז היא מקבלת הציור ומצטיירת ונעשים ממנה ד' מוחין אל ז"א שהם חו"ב ודעת כלול מתרוייהו וה"ס חו"ג ותכוין כי ד' מוחין אלו ה"ס ד' אותיות דהויה דיודין הנז' כי מן אות יו"ד נעשית מוח חכמה ומן אות ה"י נעשה מוח בינה ומן אות וי"ו נעשה מוח החסד ומן אות ה"י אחרונה נעשית מוח גבו' והנה עתה אשר הם מוחים גמורים יש להם ארבע שמות גמורים וכבר הודעתיך כי אלו המוחים הם בחי' אור פנימי של המוחין דז"א כי המקיפי' אינם נכנסין עד תפלת י"ח וכמו שיתבאר שם. גם הודעתיך כי אלו המוחין הם מבחי' פנימיות ז"א אשר נקרא בחי' הנשמות ואינם מבחי' חיצוניות הנק' בחי' העולמות וב' בחי' אלו נתבאר בדרוש א' של שני ימים טובים של ר"ה וע"ש. גם תעיין בביאור ברכת אבות שביום ר"ה בתיבת אלקינו ואלקי אבותינו. גם הודעתיך כי עתה בק"ש אינם נמשכין כל המוחין דאור פנימי רק בחי' הו"ק שבהם בלבד והענין הוא כי המוחין הם בחי' פרצוף א' כלול מי"ם המתלבשים תוך נה"י דאימא כי הנצח דאימא נחלק לג"פ והם כנגד קו ימין דז"א שהם חח"ן שבו. והוד דאימא נחלק לג' פרקין והם מתלבשים בקו שמאלי דז"א והם בג"ה שבו. ומן היסוד דאימא נעשה ממנו קו האמצעי דז"א והם דת"י שבו והנה כאשר מתחילין לכנם תוך ז"א ולהתפשט בתוכו נכנסים תחילה הפרקים תחתונים דנה"י דאימא בג"ס עליונות דז"א ואח"כ נכנסין ג' פרקים אמצעי' דנה"י דאימא בג"ס עליונות דז"א ונדחין הג' פרקים תחתונים בג"ס אמצעיות דז"א וזהו מה שנעשה עתה בעת הק"ש אבל מה שנכנס אח"כ בעת תפל'

י"ח הוא כי נכנסין ג' פרקים עליונים דנה"י דאימא בג"ם עליונות דז"א וג' אמצעי' בג' אמצעיות וג' תתאין בג' תחתונות והרי נשלמו המוחין דאימא. ואח"כ ע"ד הנז' נכנסין גם המוחין דאבא ופשוט הוא כי הבחי' העליונות אינם שוים אל מדרגות תחתונות מהם ולכן אלו הט' פרקים שיש במוחין אין שמותיהם שוים. אמנם ג' פרקים תתאין יש להם ג' שמות וג"פ אמצעים יש להם ג' שמות אחרים ולשלשה עליונים ג' שמות אחרים וכל זה במוחין דאימא וכן יהיה במוחין דאבא וכ"ז הוא בבחינ' הלבושים של המוחין שהן נה"י דאימא או דאבא וגם במוחין עצמן המתלבשים בתוכם יהיה כן. והנה בדרושי הציצית ביארנו זה היטב וע"ש אבל מה שצריך לך לכוין עתה בקצרה הוא זה הנה כבר הודעתיך כי בד' אותיות ההויה יש ד' הויות אחרות והם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ומתחלקים באופן זה ע"ב באבא ס"ג באימא מ"ה בז"א ב"ן בנוקביה והנה גם אלו הד' מוחין דז"א הם עד"ז כי מוח חכמה כנגד אבא ומוח בינה כנגד אימא ומוח חסד כנגד ז"א ומוח גבורה כנגד נוקביה כנודע כי תרין עטרין חו"ג הם החסד לז"א והגבורה לנוקביה ונמצא כי אלו הד' מוחין הם ד' הויות עסמ"ב. אמנם להיותם מוחין מצד אימא אינם הויות גמורות כל אחד מד' אותיו' אבל הם כל הויה משלשה אותיות בסוד יה"ו כנודע כי יה"ו הוא בבינה שהיא בגי' אהיה וגם כל אהיה הוא בבינה ולכן תכוין כי ד' מוחין אלו הם ד' שמות יה"ו במלוין כסדר ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וזה הענין תכוין בד' דאחד איך עתה מורידּ את הד' מוחין האלו הנז' אל ז"א הנק' א"ח וזהו כללות מלת אחד א"ח ד' כי הז"א הנק' א"ח מקבל הד' מוחין האלו עתה. והנה נתבאר איך הם באים מלובשים תוך נה"י דאימא ולכן תכוין ג"כ בעניינם והנה הם ד' שמות אהיה כנודע כי כל אהיה הוא בבינה. אבל עתה לא תכוין בהם אלא בד' שמות אה"י כל א' מג' אותיות בלבד ותכוין לחבר כל מוח עם לבושו כזה. יוד הי וי"ו אלף ה"י יו"ד. יוד הי וא"ו אלף הי יו"ד. יוד ה"א וא"ו אלף ה"א יו"ד יוד הה וו אלף הה יוד:

והרי הורדנו אל הז"א ב' מוחין הנקרא חו"ב שבו שה"ס שני שמות יה"ו ואה"י במלוא' כנז"ל בדרושי הציצית אבל השני מוחין האחרים הנק' חו"ג הם שמות של אהוה כנז' שם. ולכן צריך לכוין ג"כ אח"כ בד' אותיות אהוה בד' דאחד ותכוין בהם במלוייהם דיודין אלף הי ויו הי ותכוין כי השם הזה הוא כללות החו"ג כי שניהם נק' בשם הזה ואני מסופק מעט בענין זה הנז' אם הד' שמות אה"י הנז' הם מוח בינה והד' יה"ו הם חכמה. והראי' לזה הוא כי הרי שמות אהוה האלו הם בחו"ג והרי נזכר כל הד' מוחין אבל היותר מוסכם אצלי ששמעתי ממוז"ל הוא כי הד' יה"ו הם ד' מוחין בכללותם והד' אה"י הם ארבעה לבושים בכללותם ועי"ל בפסוק והיו הדברים האלה כו' כי שם ית'

ענין זה של החו"ג. אח"כ תכוין להמשיך ג"כ מוחין אל נוק' דז"א במלת אחד והנקבה הזו כבר ביארנו עניינה לעיל כי המעלה עתה מ"ן במלת אחד היא רחל ולא לאה אמנם מצאנו ראינו בזוהר כי הד' דאחד היא מלכות הנקרא קשר של תפילין ש"ר גם אמרו כי בשכמל"ו הוא במלכות וצריך לבאר הדברים האלה באר היטב שלא יחלקו יחד:

והענין הוא דע כי ב' נקבות יש לז"א לאה ורחל וה"ס תרין נשין דיעקב דאיהו ז"א ומצינו כתוב ויאהב יעקב את רחל ותמיד הוה דיור' ומשכני' באהל רחל. וקצת טעמו של דבר נת"ל והוא לפי שרחל נקרא עקרת הבית עיקרו של בית כי היא מכלל הי"ס והיא ספי' עשירית שבהם ויש לה בחי' פרצוף גמור והפרצוף הזה יש לו פנים ואחור ויש לו פנימי וחיצון כמו שאר הפרצופים שיש באצילות. אבל לאה אינה רק האחור דאימא לבד וזהו הטעם שלאה היא כולה דינים תקיפין לפי שאפי' אימא דינים מתערין מינה ומכ"ש באחוריים שלה. וזהו טעם למה שביארנו בענין דרוש התפילין כי גם שם נרמזו ב' הנקבות האלו והם בחי' קשר תש"ר בסוד לאה דכתיב וראית את אחורי שהיא עומד' באחור עם ז"א בחציו העליון באחורו ראשו בסוד קשר תש"ר אבל רחל נרמזה בסוד תש"י כי היא עומדת מחציו ולמטה של ז"א מכנגד הלב ושם ביארנו טעמו של דבר כי רחל שהוא פרצוף גמור יש לה בחי' תש"י בפרשיות ובבתים כדמיון ז"א ממש שיש לו תש"ר אבל לאה שאינה רק אחוריים דאימא אינה רק בחי' קשר דתש"ר שהיא עור לבד בלתי בתים ופרשיות כלל והנה עד"ז ג"כ נרמזו שתיהן לאה ורחל בענין הק"ש כי הנה ענין הק"ש הוא בחי' כניסת המוחין בז"א. ונודע כי התפילין יוצאין מן המוחין כנז' במקומו ולכך כמו שבתפילין אנו מחברין לאה עם ז"א בסוד תש"ר עם הקשר שלו אבל רחל היא בפני עצמה בסוד תש"י. כך עתה אנו בק"ש בפסוק א' של שמע אנו מחברים את לאה שהיא ד' דאחד שהיא קשר תש"ר עם יחוד ז"א עצמו אשר הוא תש"ר בפסוק הא' דשמע ישראל ואח"כ בבשכמל"ו הוא יחוד בפני עצמו לרחל והוא לסיבת הטעם הנז' בענין תפילין כי להיות שרחל היא פרצוף גמור בפני עצמו לכן יש לה יחוד בשכמל"ו בפני עצמה. אבל לאה שאין לה אלא הארה מועטת מן הד' מוחין של ז"א לכן היא טפלה אליו. ובזה הטעם יובן ג"כ למה אנו מתחילין בלאה קודם רחל לפי שלאה היא עומדת למעלה במקום אחורי הראש כי זהו הטעם שבזוהר קוראים אל לאה עלמא עלאה והראשונה המקבלת הארת המוחין היא לאה. גם לסיבה זו נק' ד' לפי שהיא יוצאה ממש מאחורי הד' מוחין דז"א גם נק' דלת לסיבת היותה דלה ועניה כי היא דינין תקיפין לסיבת היותה אחוריים דאימא עלאה גם נקרא דלה ועניה לפי שאינה פרצוף גמור כמו רחל כנז' ואיננה רק עור בלבד בסוד עור דקשר דתש"ר כנז"ל. גם לסיבה זו

היא ד' רבתי לפי שכל אלפא ביתא רבתי היא באימא עלאה ולאה היא אחוריים דאימא עלאה ולכן היא ד' גדולה. ונחזור לענין כי בד' זו דאחד תכוין להמשיך הארה מן ד' מוחין דז"א אל לאה וסוד הענין הוא במה שביארנו כי רחל היא עומדת עתה בהיכל אהבה דעולם הבריאה אלא שעתה עלתה למעלה בסוד מ"ן. ונודע כי בהיותה למטה בבריאה עומדת שם בסוד נקודה קטנה ר"ל כי נאשר תעלה באופן ההוא אל האצילות לא תראה שם רק בחינת נקודה קטנה ואז היא צריכה לקבל מן הז"א הארה אחר הארה מדרגה אחר מדרגה עד שתחזור להיות פרצוף גמור כבראשונה כמשי"ת בברכת אבות ונמצא כי עתה אשר עלתה למעלה בהכרח כדי להעלות מ"ן עלתה בבחי' נקודה קטנה. וכאשר עתה בק"ש ירדו המוחין דז"א אינה יכולה עדיין לקבל המוחין שלה כי אפילו בחי' גופא אין לה ואיך תקבל המוחין עתה ואי אפשר לקבלם עד ברכת אבות כמשי"ת אבל לאה יכולה עתה לקבל את המוחין שלה לפי שכבר נתבאר שרחל ירדה עד עולם הבריאה, אבל לאה שהיא אחוריים דאימא לא נפלה אלא בעולם האצילות ונפילתה היתה שירדה למטה ממדרגתה דהיינו שירדה עד מקום רחל נוק' דז"א ולכן כאשר עולה ז"א בסוד מ"ן למעלה גם לאה היא עולה למעלה עד מקומ' ועלייה זו הוא התיקון שלה ולכן יכולה לקבל בק"ש את המוחין שלה. אבל רחל אשר יריד'ת' ונפילת' הוא למטה בעולם הבריאה לכן היא מתמעטת בבחי' נקוד' קטנה וצריכה תיקון מחדש כדי שתעשה פרצוף כמתחילה:

ולכן עתה בק"ש שעדיין לא נעשית פרצוף אין בה כח לקבל אח המוחין שלה עדיין וא"ת א"כ מה הוא התיקון שאנו מתקני' אותה עתה ביחוד בשכמל"ו והתשובה היא כי אין זה רק הכנה אל העתיד כאשר נאמר ברכת אבות בתפלת י"ח שימצא הכל מוכן ומזומן ותקבלם וז"ס מ"ש רז"ל הביאו לה עבדיה בחשאי ומ"ש אם תשאל גנאי הוא לה כו' הענין הוא כי בהיות' בלתי תיקון יש לה גנאי אם תשאל ולכן הביאו לה עבדיה בחשאי כמשי"ת בע"ה. ואחר אשר ביארנו בדרך כללות בקיצור איך תכוין בד' דאחד ללאה ובבשכמל"ו אל ו"ק דרחל נבאר עתה יותר בפרטות מה שצריך לכוין. דע כי על האמת הוא כי גם לאה יחודה היא בבשכמל"ו עם רחל אלא שלהיותה נוק' עלאה עליונה יש לה ג"כ יחוד למעלה בראש הזכר בסוד ד' דאחד ונמצא כי בד' דאחד אנו מכווני' אל כתר דלאה בלבד ושאר התפשוטתה נרמז בבשכמל"ו עם רחל ג"כ. ונבאר עתה ענין הכתר הזה דלאה שאנו מכוונים בו בד' דאחד. דע כי בחי' לאה אינה רק אחוריים דאימא עלאה כנז"ל אשר לכן איננה רק בחי' קשר דתש"ר שהיא של עור בלבד. וכבר ביארנו ענין מלת עור מה ענייננו ואמרנו שהענין הוא שאין לאה לוקחת הארה מן המוחין עצמן דז"א אלא מן הנה"י

דאימא אשר הם הלבוש של המוחין דז"א כנודע. אבל רחל לוקחת הארה מן המוחין עצמן לפי שהיא במקום החסדים המגולים והחסדים הם מכים במוחין ומוסיפין בהם הארה ומוציאים אותם לחוץ משא"כ בלאה העומדת מכנגד מקום החסדים הסתומים וכבר ביארנו כי הלבושין של המוחין הם ד' שמות אהיה ונמצא כי כל קבלת לאה הוא מאלו הד' שמות אהיה. ובתחלה היא מקבלת כללותם בלבד ולוקחת הד' אלפין אשר בארבע שמות אהיה אשר אלו הד' אותיות הם היותר מעולות ומשם נעשה כתר שלה וזה תכוין בד' דאחד שהם ד' אלפין הנז' אבל תכוין כי היא ד' גדולה פי' כי כל מוח מאלו הד' מוחין כולל כולם כמבואר אצלינו בדרוש הציצית ונמצא שד' זו כלולה מן ארבעה והם ד"פ ד' הם י"ו מוחין ודבר זה נרמז בהיות ד' זו גדולה. וכן היה מורי ז"ל אומר שצריך לכתוב בתפילין ובמזוזה שיעור ד' זו דאחד גדולה ועבה כשיעור עובי ד' דלתין קטנות ולפי שעתה ה"ם הכתר דלאה ונודע כי כללות ד' מוחין כלולים בכתר ובארבע מוחין כלולים כל הי"ס ונמצא כי מוכרח הוא שיהיה בכתר כללות כל הארבע מוחין:

פרק ה

תיקון בשכמל"ו הנה היחוד הזה נכלל בו יחוד תרין נוק' לאה ורחל וכמ"ש בע"ה וזה ביאורו. ברוך שם כבוד אחר שנת' כי בד' דאחד תכוין אל בחי' הכתר דלאה תכוין עתה בד' מוחין דלאה עצמן אעפ"י שאינם אלא בסוד הארת עור בלבד כנ"ל וכבר נתבאר בזוהר כי ברוך רומז אל החכמ' ושם אל הבינ' וכבוד לחו"ג והוא עצמו הד' מוחין עצמם שאמרנו יען כי דעת כלול מחו"ג גם תכוין כי אלו הם מסוד ד' אהיה הנז' ותכוין כי ג' תיבות אלו ברוך שם כבוד רומזים אל המוחין שהם ג' והם ד' פי' כי הם ג' חב"ד והם ד' לפי שהדעת נכלל מחו"ג ולכן עם היותם המוחין ד' נרמזו בג' תיבות בש"כ בלבד. גם תכוין כי ג' תיבות אלו עולים בגי' ת"ר והוא כי ד' שמות אהיה ב' הראשונים במלוי יודין והג' באלפין והד' בההין הם בגי' תרי"ו. והנה בד' דאחד רמזנו אל הכתר שלה אל מספר הי"ו לפי שהיא ד' רבתי והיא בגי' ד"פ ד' נשארו ת"ר לד' מוחין שלה:

גם ר"ת ברו"ך ש"ם כבוד הם שכ"ב והם בגי' כמספר שני שמות אהיה הראשונים דמלוי יודין להורות כי כל אלו הב' הראשונים הם העיקרים ולכן ניתנו בר"ת והם ב' מוחין חו"ב ושאר האותיות של ג' תיבות דברוך שם כבוד הם בגי' כמספר שני שמות אהי"ה עם ו' כללות דמוחין האחרונים דאלפין וההין אשר הם בחו"ג הכלולים בדעת:

מלכותו תכוין לעשות הכתר דלאה כתיקונ' ותכוין כי מלכותו היא נוקבא דז"א הנקרא מלכות כנודע. ותכוין לנעוץ סופו בתחילתו כי עתה נעשה כתר מלכות בראשה והם ד' אלפין מן ד' אהיה אשר לקחתם פשוטים בד' דאחד. ועתה במלת מלכותו הם מתמלאין

ואז הם בגי' תמ"ד. וכבר ידעת כי לאה נק' מדת ימיו של דהע"ה בסוד מ"ש ומדת ימי מה היא כמבואר אצלינו גם תכוין עתה ברחל שגם היא נוק' דז"א והיא מלכות האמיתי שהיא הספי' העשירי' שבאצילות והענין יובן במש"ל כי אעפ"י שעלתה רחל בסוד מ"ן אין בה כח עתה לקבל המוחין שלה עד ברכת אבות כנ"ל:

אמנם עכ"ז מוכרח הוא שיורדת לה עתה איזה הארה מן הזווג הזה של אלו המוחין אשר באצילות עד היכל אהבה שבבריאה אשר היא עומדת שם וזו ההארה קראוה רז"ל בלשון ציקי קדרה שהביאו לה עבדי' בחשאי וה"ס י"פ שם אהיה שהוא בגי' ציקי. והענין הוא כי כבר נכנסו המוחין בז"א ונכנם בו סוד הדעת הנכלל מן הה"ח וה"ג רק שהיו מבחי' התפשטותם בו"ק כי הג"ר לא נכנסו עד ברכת אבות כנ"ל. וכבר ידעת כי אלו ה"ח וה"ג כשנכנסים להתלבש ביסוד דאימא הנק' אהיה כנודע כי כל אהיה הוא באימ' ואז הם לוקחים משם עמהם הארת י"פ אהיה וכשיוצאים ומתפשטים למטה אע"פ שכבר נגמר יסוד הבינה במקום החזה דז"א עכ"ז אותם ההארות הם יורדות ומתפשטות עם החו"ג:

והנה עתה רחל אינה יכולה לקבל הארה מן החו"ג עצמן רק מן העשר לבושים שלהם שהם י"פ אהיה שהם בגי' ציקי קדרה ואלו ההארות הם שמביאים לה ישר' עבדי' בחשאי למטה עד היכל אהבה שבבריאה ע"י תפילתם. וזווגם בחשאי הוא כדי שלא יתאחזו בהם החיצוני' יען לא נגמר פרצופה. ובהיותה בבחי' נקו' חסיר' התיקון יוכלו החיצונים להתאחז בה וע"כ הביאו לה בחשאי כנ"ל ואמנם המוחין האמתים העקרים שלה הם נשארים ועומדים למעל' בלאה עד שיבא זמן תיקון רחל בברכת אבות ותטלם. והנה ענין המוחין שלה הם מה שנשאר מד' שמות אהיה הממולאים כנ"ל כי אחרי אשר לקחה לאה הד' אלפין מהם במלויים שהם עולים בגי' מדת נשאר בחי' עק"ב אורות לרחל לפי שהד' אהיה במלוייהם כנ"ל הם בגי' תרי"ו וכשתסיר מהם מד"ת אורות ללאה ישארו עק"ב אורו' לרחל ואלו העק"ב הם מתפשטים בכל קומת רחל כנודע כי רחל נק' יראת ה' דכתיב עקב ענוה יראת ה'. ונמצא כי רחל הנקרא יראת ה' היא עקב אל לאה הנק' ענוה כמבואר אצלינו בשער הפסוקים בפסוק ותגנוב רחל כו' ע"ש. ונמצא כי במלת מלכותו תכוין לב' כוונות הא' הוא להמשיך כתר אל לאה וגם תכוין אחר כוונה זו אל עק"ב אורות הנמשכין אל רחל וכ"ז הם הכנה בלבד עד ברכת אבות. אבל מה שנמשך עתה ממש אליה הם עשרה אהיה הנקרא ציק"י קדר"ה:

לעולם כאן תחזור לכוין להשלים פרצוף לאה והם ז"ת שלה כי כבר נעשה הכתר שלה דרך כולל במלת ד' דאחד והמוחין שלה נעשו בברוך שם כבוד ובמלת מלכותו נעשה הכתר שלה לגמרי ומשם נשארו עק"ב אורות לרחל. ועתה במלת לעולם נעשים ז"ת אל

לאה הנק' עולם ותכוין להמשיך בהם סוד הויה דס"ג דאימא בבחי' אחוריים שלה לפי שבחי' הפנים שלה לוקח אותם ז"א ואחוריים לוקחת' לאה. והנה הם בגי' קס"ו ועם י' אותיותיה בגי' קע"ו כמנין לעולם ואלו נמשכין בו"ק שלה:

ועד כאן תכון להמשיך המל' של לאה וזהו ועד דתמן ויעודא דכלא כנז' בזוהר ר"ל מקום בית ועד וכניסת כל האורו' ולכן נגמר ומסתיים ג"כ היחוד בד' של ועד כנגד המלכות (של) רחל שנק' ד' כי היא דלה ועניה אספקלריא דלא נהרא מגרמא ובמ"א ביארתי יותר באורך כונת לעולם ועד וע"ש. גם תכוין כי מלת ועד רומזת אל לאה בסיומא שהוא במל' שבה כנז' אשר שם הוא התחלת פרצוף רחל ולכן עתה אנו מכוונים במלת ועד לתקן ג"כ כתר דרחל ולהכינו מעתה. והענין הוא במה שנודע בפ' עקב ענוה יראת ה' כי כתר דרחל הם העקביים של רגלי לאה וע"כ אנו מוכרחי' לתקן מעתה כתר דרחל לפי שעדיין לא נגמרו ליתקן עקבי הרגלים של לאה אבל שאר הפרצוף של רחל איננו נזכר עתה כלל. והנה כתר דרחל נרמז במלת ועד והענין הוא כי אחר אשר במלת מלכותו נרמז דרך כללות להכין ולהניח שם עק"ב אורות לצורך רחל שהם ג' אותיות אחרונות שבכל שם אהיה מן הד' אהיה הנז' אשר הם בגי' עק"ב כנ"ל. והנה כל עקב האורות מתפשטים בכל קומת פרצוף רחל כדוגמת ד' אלפין העולים מד"ת אשר הם כללות כל פרצוף לאה מראשה עד סופה. אבל הכתר שלה איננו רק הד' אלפין פשוטות אבל המלויים הם בשאר פרצוף אלא שלהיות כי הכתר כולל הי"ס שלמטה ממנו לכן אמרנו כי הכתר שלה נרמז במלת מלכותו בסוד מד"ת אבל עיקרו של דבר אינו אלא שהד' אלפין פשוטות הם בכתר של לאה כנרמז בד דאחד והמלויים שלהם הם בשאר פרצוף. וכן הענין ברחל כי ד"פ הי"ה הנשארים מן לאה בכל שם אהיה ונמצאים ד"פ הי"ה בפשוטם הם בגי' ועד והם בחי' הכתר דרחל אבל במלוי' בגי' עק"ב והם מתפשטים בכל פרצוף רחל הנז' והרי כי גם במלת ועד נרמזו בה לאה ורחל. והענין הוא שרומז ברחל שהיא שם אדני ואם תחבר עמהם י"ו אורו' שלוקחת כתר לאה כנ"ל בד' דאחד הרי הם בגי' ועד:

דרוש ז

פרק א

דרוש ז':

בענין ק"ש ע"פ דרך מ"ש בזוהר במאמר הנקרא קו המדה וז"ל והנה מורי ז"ל רצה לבאר לנו כוונת ק"ש ע"פ הזוהר במאמר הנקרא קו המדה ונמצא אצלינו בכ"י והתחיל לבארו ולא זכינו לסיומו ועכ"ז לא אאסוף ידי מלכתוב זה המעט אשר קבלתי בו. הנה נתבאר אצלינו איך בעת לידת התבונה את המוחין דגדלות דז"א מתקררין ומצטננין ירכותיה

בסוד מ"ש רז"ל אין התורה מתקיים אלא במי שממית עצמו עליה. ושם נתבאר צינון והתקררות ירכותיה שהוא בחינת הסתלקות הארה פנימית שבהם למעלה בת"ת שבה ועי"כ נשארים נה"י שבה שהם ירכותיה בלי הארה הפנימים שבהם ונשארים בחי' חיצוניותם שבה בלבד. וכאשר יולדת המוחין ההם הנה הם חוזרין המוחין ההם לכנס בתוך נה"י דתבונה הריקניים והאור האמיתי הפנימי שהיה בתוכם נסחלק למעלה בת"ת שבה כנז' ואז בהיות חיצוניות נה"י דתבונה מלבישים את המוחין דז"א הם נכנסים הכל ביחד תוך רישא דז"א ואז נחשבים הנה"י דתבונה בז"א כאלו הם גופא דז"א עצמו ובכח הזה נעשית הגדלת ז"א כמבואר במ"א:

ובזה נבא אל ביאור שמע ישראל הנה נת"ל כי במלת שמע נרמז ענין המלכות המקבלת אור מן היסוד דאימא אשר שם הם בחי' המ"ן שלה וז"ס שמע שם ע' כנ"ל. והנה צריך שתכוין כי במלת שמע מתחלת התבונה להכין עצמה לצורך המוחין דז"א ומתחיל להסתלק מתוך נה"י שבה המוחין וההארה הפנימי' שבתוכה ועולים עד הת"ת שבה כדי להכין מקום פנוי וריקן לצורך הכנסת המוחין דז"א בתוכם כנז' ובתיבת שמע מצטנן היסוד שלה ואור פנימי שבתוכו מסתלק ממנו ועולה אל הת"ת שבה כי מן היסוד שבה הוא התחלת הצינון והתקררות והסתלקות האורות. וכדי שתבין הענין היטב נקדים ונאמר כי הנה ביארנו לעיל שעתה בק"ש אינם נכנסין רק המוחין דו"ק דגדלות דז"א בלבד. ונמצא שעתה נכנסין אותם המוחין הראוים להיותם אח"כ בחג"ת ונה"י דז"א והם נכנסין ומתלבשים עתה בחב"ד וחג"ת דז"א. והנה כמו כן בענין הלבושים של המוחין אשר הם הנה"י דתבונ' אינם נכנסין עתה רק הלבושים הראוים אל חג"ת נה"י דז"א. והענין הוא כי הנה נצח דתבונ' אית ביה ג' פרקין והם כנגד חח"ן קו ימין דז"א וג' פרקין בהוד דתבו' אשר הוא כנגד בג"ה קו שמאל דז"א והיסוד דתבונה אין בו רק ב' פרקין שהם היסוד והעטר' שבו והם כנגד קו האמצעי דז"א שהוא כנגד הדעת וכנגד שליש העליון דת"ת דז"א ואמנם כנגד היסוד דז"א לא יש שום לבוש מצד התבונ' בפרטות והטעם הוא לפי שגם בחי' מוחין אין לו כי הרי הה"ח המתפשטים בגופא דז"א הנה הם מתפשטים עד ההוד שבו בלבד בסוד מ"ש בתיקונים בינה עד הוד אתפשט' אמנם כבר נתבאר כי עכ"ז מן האר' התפשטו' ה"ח מתקבצת הארת' ביסוד ונק' כ"ל ושם נת' כי כמו שמתפשטו' בו הארת הה"ח כמו כן הארת הלבושי' שלהם שהם מבחינ' נה"י דתבונ' גם היא מתפשט' ביסוד שבו ונמצא כי מכח היסוד דאימ' אשר בתוכו מלובשים הה"ח ברישא דז"א בסוד הדעת הנה ממנו ומן העטרה שבו נמשכת ויורדת הארתם עד היסוד דז"א:

והנה עתה בק"ש נכנסין ב' פרקין תתאין דנצח דאימא בחכמה ובחסד דז"א וב' פרקין תתאין דהוד בבינה ובגבו' דז"א. ופרק ב' דיסוד שהוא העטרה בדעת דז"א ואותה הארה שביארנו לעיל שנמשך משם אל היסוד דז"א הנה הוא נכנס עתה בשליש ראשון דת"ת דז"א ונשארים ג' פרקין עליונים דנה"י דאימא למעלה בבחי' אור מקיף על ראש ז"א וכבר ביארנו כי בברכת אבות נעשה זווג שני באו"א כדי להמשיך עוד ג' מוחין ראשונים דז"א בתיבת אלקינו ואלקי אבותינו כמבואר שם ונמצא כי זאת הלידה דתבו' אינה עתה אלא בבחי' הו"ק התחתונות דמוחין דז"א וכל הסתלקות האור והצינון והקרירות דנה"י דתבונ' איננו אלא בחלק אשר הוא לבחי' ו"ק דמוחין בלבד:

ובהקדמה זו נבאר עתה יחוד שמע ישראל שמע היא ההארה הנמשכת מן העטרה לצורך היסוד דז"א ואמנם עתה הוא לצורך ת"ת שבו ישראל הוא עטרת היסוד דתבונה בדעת ז"א והרי נגמר עתה קו האמצעי אשר בו מתחיל הצינון והקרירות ידוד הוא פרק תחתון דנצח דאימא לחסד ז"א אלקינו הוא פרק האמצעי דנצח לחכמ' דז"א כי בתחילה מתקרר פרק החחתון ואח"כ העליון והרי נגמר קו ימין ידוד פרק התחתון דהוד דאימא לגבור' דז"א אחד הוא פרק אמצעי דהוד לבינה דז"א והרי נגמר קו שמאלי דז"א גם כן בשכמל"ו הנה גם זה היחוד צריך לבארו בדרך הנז' ויובן במש"ל בענין הכנת התחלקות נה"י דתבונ' הנכנסים בז"א אע"פ שאינן נכנסין עד מלת אחד ואין זה רק הכנה וצינון כדי שיהיו מוכנים לכנס במלת אחד ועתה בבשכמל"ו צ"ל סדר כניסתם בז"א וצריך לחלק ו"ק אשר בו ויובן הענין במה שהודעתיך כי ז"א מתחי' אצילות לא היה רק ו"ק בלבד כי לכן נרמז באות ו' של הויה אבל הד' הראשונים חסרים ממנו ואינם נכנסים בו אלא ע"י מעשה התחתונים:

גם ביארנו ענין גדלותו איך נגדל ונעשה בן י"ס גמורות באופן זה כי הנה בתחיל' לא היו בו רק חג"ת נה"י בלבד וכל ספי' מאלו מתחלקת לג' פרקין. ונתחיל לבאר מן קו הימין שהם חסד ונצח אשר בכל א' מהם יש שלשה פרקין שית פרקים בתרוייהו ושית פרקין בקו שמאלי שהם גבור' והוד ושית פרקין בקו האמצעי ואופן הגדל' ז"א הוא באופן זה כי הו' פרקין שיש לו בקו ימין שבו נחלקים אל ג' בחי' כי ב' פרקין עלאין דחסד שבו מהם נעשית חכמה שבו כי מתחברין ב' פרקין אלו עם פרק העליון דנצח דאימא והרי הם ג' פרקין ונעשית חכמה שבו. ומן הפרק התחתון דחסד שבו מתחבר עם פרק עליון דנצח שבו הרי הם תרין פרקין ומתחברין עם פרק אמצעי דנצח דתבונה הרי הם שלשה פרקין ומהם נעשה חסד דז"א וב' פרקין תתאין דנצח דז"א מתחברין עם פרק תחתון דנצח דאי' הנכנס בהם והם ג' פרקין ומהם נעשה נצח דז"א והרי נגמר קו ימין דז"א:

ועד"ז נעשה בקו שמאל ובקו האמצעי כי כבר ביארנו טעם אל הנז' כי מאחר שהתבונה המיתה את עצמה שהם הנה"י שבה בשביל ז"א שהוא הסתלקות אור פנימי שבהם ונכנסים במקומם אור פנימי אחרים והם המוחין דז"א. ואח"כ הכל יחד מתלבשים תוך ז"א א"כ מוכרח הוא שזה החיצוניות דנה"י דתבונ' נעשים עצם מעצמו ובשר מבשרו ממש וכגופו דמי ונגדל ע"י ממש והנה עתה כשמתחילין המוחין דו"ק לכנס בו מוכרח הוא שכבר התחיל להגדיל אלא שעדיין אין לו בחינת הראש שהם ג"ר של הגדלות ועדיין החג"ת שלו הם עתה רישא דיליה ובהכרח הוא שבזה הראש שהם החג"ת שלו יהיה ניכר בהם הגדלות לפי שכבר התחיל להתחלק החילוק הנז' באופן זה. ונתחיל לבאר קו ימין כי הנה הנצח שלו התחיל להתחלק והפרק העליון שלו עלה ונתחבר עם הג' פרקין דחסד שלו ולא נשארו בנצח שלו רק ב' פרקין בלבד אשר עם הפרק התחתון דנצח דאימא נעשי' ג' פרקין. ונמצא כי הו' פרקין שהיו בנצח וחסד דז"א נתחלקו באופן זה ד' פרקין בחסד ושני פרקין בנצח וכעד"ז בגבור' ובהוד בקו שמאל וכעד"ז בת"ת ויסוד בקו אמצעי שבו. והנה אלו הד' פרקין שיש בכל א' מאלו הג' שהם חג"ת דז"א הנה הם עתה אליו בבחי' רישא דיליה וכבר יש כאן רושם הגדלת הראש דז"א כי כבר הם כאן בכללות אעפ"י שאינן בפרטות כי הרי יש כאן ד' פרקין אשר הם מוכנים כי כאשר יכנסו ג' עלאין בברכת אבות כבר אלו הם כאן מוכנים עתה כדי שיתחלקו וינתנו ב' פרקין עלאין אל החכמה ותרין תתאין אל החסד אבל עתה שלא באו ג' מוחין עלאין הם עדיין כלולים בחסד נמצא שכבר יש לו בחי' ראש אלא שאינו ניכר להיותו מתערב בחסד וכעד"ז בגבור'. וכעד"ז בת"ת. ונמצא עתה שצריך לחלק ולתת ד' פרקים לכל אחד מאלו הג' שהם חג"ת דז"א וב' פרקין לכל א' מאלו התתאין שהם נה"י שבו גם צריך שתדע כי ז"א כמו שיש לו בהיותו קטן בחי' מוחין והגדלה מצד אימא כן יש לו מוחין והגדלה מצד אבא ונמצא שיש לו בקטנותו מוחין דאו"א כנודע. וא"כ כמו שאנו מתחלקים כח הז"א מצד אימא כן צריך לחלקו מצד כח אבא אשר בו, ונמצא שצריך לחלקו ג"כ ד' פרקין מצד אבא וד' מצד אימא בחסד שבו. וכן בגבור' שבו. וכן בדעת שבו וב' פרקין מצד אבא. וב' פרקין מצד אימא בנצח שבו. וכן בהוד שבו. וכן ביסוד שבו. אבל צריך שתדע כי זה מה שהיה ראוי להיות. ואמנם עתה אין הדבר כן והטעם הוא לפי שיחוד בשכמל"ו הוא יחוד הנקבה כנ"ל. וצריך לתת ג"כ חלק אל רחל נוק' דז"א אשר היא חלק ממנו עצם מעצמיו וב"מ כי הנה היא לוקחת אבר מן איברי ז"א ממש ולוקחת מבחינת צד אבא שבו ומבחי' צד אימא שבו וז"ס בשכמל"ו שהביאו לה עבדיה בחשאי. וצריך לבאר מהיכן היא לוקחת דע כי המלכות אינה נבנית אלא מן השמאל שהוא עיטרא

דגבו' ואין לה חלק בקו ימין כלל אם לא בעת הזווג כי אז לוקחת טיפת הה"ח ואין לה בקו ימין דז"א חלק כלל לא מצד אבא ולא מצד אימא כלל וכל אחיזת' בקו שמאל היא ולהיות כי אימא בצד שמאל היא ולכן החלק הזה אשר היא לוקחת מצד שמאל דז"א הוא מצד אימא שבו ולא מצד אבא שבו גם יש ט"א לזה והוא לפי שאבא אתכסי תדיר גו אימא גם יש אל הנקב' אחיזה בקו האמצעי שבו ביסוד שבו כי שם עיקר יניקתה כנודע ולפי ששם מגולה כח אבא כנודע לכן אותו החלק שלוקחת משם הוא מצד אבא שבו כנודע וכללות הענין הוא שהמלכו' לוקח' חלק שלה מן כח ההוד שבז"א מבחי' כח אימא אשר בו ומן היסוד דז"א מכח אבא אשר בו. והרי איך הז"א בגדלותו מסתלקין ממנו ב' פרקין תתאין דהוד שלו מצד אימא ונותנם אל הנקב' לפי שההוד הוא עיקר קו השמאלי בסוד כל היום דוה היפוך הוד כנודע ולא נשאר אליו רק ב' פרקין תתאין מצד אבא וגם מסתלקין ממנו מן היסוד שלו ב' פרקין תתאין דמצד אבא ונותנם לנוק' ולא נשאר אליו רק תרין פרקין תתאין דמצד אימא:

ונבאר עתה סדר הנזכ' בבשכמל"ו אבל דע כי בשכמל"ו אינו ע"ד שמע ישראל כי שם ביחוד שמע היה מתחיל הצינון והקרירות מן קו האמצעי וגם שם היה מתחיל ממטה למעלה כי כן דרך להצטנן התחתון ואח"כ העליון ממנו אמנם בבשכמל"ו שאינו אלא הגדלה והתחלקות הפרקין לכן כאן מתחיל ההגדלה להגדל דרך מעלה ואח"כ נשאר השארית אל התחתון ועוד חילוק אחר כי כאן מתחיל ההגדלה מן קו ימין ואח"כ בקו אמצעי ואח"כ בקו שמאל ע"ד חג"ת וזה ביאורו:

ברוך הם ד' אותיות כנגד ד' פרקין עלאין דחסד ותכוין שהם כפולין ר"ל ד' מאבא וד' מאימא:

שם הם ב' אותיות שהם כנגד ב' פרקין מאבא וב' מאימא אל נצח ובזה תבין ג"כ איך כל ברוך הוא בחכמה שהוא קו ימין כנגד החכמה הכלולה בחסד כנז"ל אשר לכן יש בו ד' פרקין:

כבוד אמרו בזוהר שהיא בינה וה"ס ארבע פרקין עלאין דגבו' אשר שם כלולה הבינה אמנם כאן לא תכוונם כפולים רק פשוטים שהם ד' מצד אימא כי להיותם חסרים ב' פרקין תתאין של ההוד שלקחתם הנקבה כנ"ל לכן אינן מתערבין עם של אבא ולכן אנו אמרים אח"כ:

מלכותו לרמוז אל ההוד דז"א אשר החלק הנוגע אל ההוד הזה לקחתו המלכות הנרמזת במלת מלכותו גם תכוין כי יש בו ו' אותיות כנגד ו' פרקין מצד אבא. ד' לגבו' וב' להוד:

לעולם הוא הת"ת דז"א וד' אותיות לעו"ל הם כנגד ד' פרקי מצד אימא:

ועד שני אותיות ע"ד הם ב' פרקין דאימא שביסוד דז"א והרי הוא שלם בקו אמצעי שלו מצד אימא כי מצד אבא לקחתו המלכות כנ"ל לפי ששם עומד אבא מגולה כי גלויו דאבא הוא מן החזה נמצא כי אין מקום סתום ומכוסה מאבא אלא השליש העליון דת"ת דז"א וכל השאר מגולה אשר שם מקום אצילות המל' מן החזה עד סיום היסוד ולכן כאן לוקחת כל הד' פרקים שבז"א מצד אבא ואינם נשארים אליו מצד אבא רק ב' פרקים לבד וניתנים בו בת"ת וביסוד שבו. ואלו הם שתי אותיו' הנשארו' ם של לעולם ו' של ועד שהם ב' אותיות מ"ו הסמוכות זו לזו אות מ' אל הת"ת ואות ו' אל היסוד וכבר ידעת כי מ"ו הוא בגי' מלוי ההויה דע"ב דיודין אשר הוא באבא כנודע. והענין הוא כי מילוי אבא בלבד שהם שתי אותיות מ"ו נשארים בת"ת ויסוד דז"א אבל ההויה עצמה לוקחתה המלכות ולכן תכוין בשני אותיות מ"ו הנז' אל מלוי הויה דע"ב דיודין והרי איך רחל לוקחת ב"פ תתאין דמצד אימא שבהוד דז"א וד' פרקין מת"ת ויסוד ז"א דמצד אבא שבו והרי הם ו' פרקין שהם מדה אחת כי כל מדה יש בה ג"פ מצד אבא וג"פ מצד אימא ונמצא כי מה שהיתה רחל בתחילה בסוד נקו' א' קטנה הרי הגדילה היא עתה ונעשית מדה אחת שלימ' אבל עדיין זה הוא בכח ולא בפועל כי שם בברכת אבות אז נגמרת ונעשית תחיל' מדה אחת שלימ' בפועל ואח"כ נעשי' פרצוף שלם כמבואר שם ע"כ. ולא זכרתי תשלום הדרוש הזה:

דרוש ח

פרק א

דרוש ח':

בענין הג' פרשיות עצמם בכללותם ובפרטותם ובענין מה שצוו חז"ל ליתן ריוח בין הדבקים ושיש בהם ס' אותיות ויש בכל הג' פרשיות רמ"ח תיבות כו' בתחילה נבין מ"ש בתיקונים בענין לשום ריוח בין הדבקים ושהם ס' אתוון בק"ש דעלייהו אתמר ששים גבורים סביב לה כו'. הענין הוא כי זו"ן דבוקים יחד אחור באחור ונודע שהנסירה שלהם הוא ע"י החסדים הנמשכים בז"א והנה החסדים יורדים בו עתה בעת הק"ש ואז מתחילין הזו"ן להפרד איש מעל אחיו קצת וניתן ריוח בין הדבקים ואח"כ בברכת אבות אז נגמרים לפרד לגמרי ונרא' לע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי ענין היותם ס' אתוון הוא בהיותה דבוקה בו"ק דז"א וכ"א כלולה מי' הם ס' בסוד ששים גבורים סביב לה. ענין שלשה פרשיות שמע כו' דע כי בחינת החסד המתפשט בת"ת דז"א הנה הוא מתפשט בראש המלכות ולכן ראוי לכוין בפסוק ואהבת כי פסוק זה הוא בחסד דז"א בסוד ואהבת חסד ותכוין

שע"י החסד הזה נמשך אל ראש הנקבה בשיתוף הדעת של ז"א ונמצא שהדעת וחסד דז"א הם מכוננים ומתקנים איברי הראש של הנקבה:

ובזה יובן איך פסוק ואהבת הוא בראש והוא בחסד כנז' בתי' ע' ולכן תמצא בפרשה זו ה' פסוקים וכל פסוק מתחיל בו' ומסיים בכ' כמנין כ"ו שהוא שם ההויה והנה ה' הויות בגי' ק"ל לרמוז אל דעת הנקבה שהוא ק"ל הנתקן ע"י דעת וחסד דז"א ובפ' והיה אם שמוע כו' תכוין שהיא גבור' דז"א וע"י נתקן החסד שבה שהוא במלכו' ובהיות חו"ג ביחד נכלל גם הגוף באמצעיתם. ולכן הפ' הזאת היא כללות שם ע"ב שהוא גופא ותרין דרועין כנז' בתי' ע'. מן ושמתם עד פ' ציצית תכוין להוריד כל שאר בנין הת"ת מן הטבור ולמטה עד טבורא דמלכות ולתתא ובפ' ציצית תכוין לב' פרקין תתאין דנ"ה דז"א שבהם נתקנו כללות נ"ה של הנקב' וגם היסוד שלה אשר בתוכם. והנה אלו הה' הויות הנרמזות בר"ת וס"ת של ה' פסוקים שיש בפ' ואהבת עניינם הוא כי הדעת שבין החו"ג הנק' ב' עטרין שבדעת דז"א יש בו עשרה הויות ה' מצד עיטרא דחסד וה' מצד עיטרא דגבור' והם ה"ח וה"ג וצריך לכוין כי בפ' זו יש בה מ"ב תיבין בסוד הראש וצריך לכוין כי הם ה' הויות של חסדים בראשו ומהם מתפשטים ה' הויות דגבורו' בראש הנקב':

עוד דרוש אחר קצר על הנז' נוסף ביתר שאת דע כי בתחילה היו זו"ן שני פרצופים דבוקים אחור באחור גופא בגופא אמנם הזרועות והשוקים שלה בלבד היו נפרדים מאותם שלו וכנז' בתיקונים. והטעם הוא משום שהזרועות שלו יש להם מכריע המייחדם. אבל הזרועות שלה אין להם מכריע לפי שאין להם דעת וכן השוקיים שלה אין להם מכריע בה. ועוד כי הנ"ה שלו ג"כ אינם דבוקים לפי שמן ג' פרקי' דנ"ה שלו הוא פתוח מלפניו וסתום מאחוריו והנה בפרקים הראשונים שלו הם חו"ב שלה ובפרקים האמצעים הם חג"ת שלה ובאחרונים נה"י שלה והענין הוא כי הנה הנ"ה שלו הם חו"ב שלה וביסוד שלו מתחיל חסד שבה ועולה לה לדעת ולגבור' ולחסד שבה. בבחי' דעת הוי חסד ובבחי' חסד הוי גבור' הרי שזו בבחי' דעת עולה וזו בבחינת גבורה יורדת וע"כ לא אתדבקן ות"ת שבה יש בה בחי' זרוע וגבורה ובחי' גוף ת"ת. וע"כ בק"ש שהיחוד הוא להנחיל להם עטרין לצורך הזווג שבעמידה בברכת שים שלום ושם ביחוד לא נמשכו אליו אלא המוחין בלבד. מן ואהבת עד ובשערך יש מ"ב תיבו' ואע"ג דפ' שמע היא חסד שהוא ע"ב אהבת חסד היינו שמאיר בה מחסד שבו לחסד שבה דהוי דעת וע"ב הוי מ"ב בסוד הראש דהוי חסד ודעת הרי מ"ב וע"ב ובפ' זו יש בה ה' פסוקים מתחילין בו' ומסיימים בך' ועולים ק"ל לפי שהמ"ב הם בסוד דעת ק"ל דהוי חסד ודעת כנז' באופן שהוא חסד ע"ב והוי דעת ק"ל והוי מ"ב גם תחלת הפרש' מתחל' באות ו' ומסיימת באות

ך' וכשתמלא כך וי"ו ך' יעלו בגימטריא מ"ב. בפ' והיה אם שמוע עד תיבת ושמתם והיא בכלל יש ע"ב תיבות ואע"פ שפ' זו היא גבורה שלו המאירה בגבו' שלה עכ"ז כיון שהגבור' שלה היא מבחי' הדעת הוי חסד שהוא ע"ב ולא הוזכר גופה מפני שיש לה בחי' זרוע מבחי' הדעת ועוד מפני שחו"ג שלא היו לה וצריך להמשיך לה מהם לכן הוזכרו אבל הת"ת אשר היא היתה שם בראשונה בבחי' נקו' אין צריך להמשיכו לה כי שם ביתה ומקומה ואין צריך לזוכרו ותחילת הפ' ו' דוהיה וסוף הפ' מ"ם מן ושמתם הרי מ"ו ועם כ"ו דפ' ראשונה הרי ע"ב. ומן את דברי אלה עד הארץ יש ן' תיבו' כנגד נש"ב כי שם הוא מקום הבטן בסוד מבטן מי יצא הקרח וז"ס בטנך ערימת חטים כי חטה בגי' כ"ב דהיינו הכ"ב אותיות הנרמזות בבטנו כי שם נרמזים הרל"א שערים בסוד הגלגלים שהם בבטן. והכ"ב אותיו' הם מן בינה הנק' מ"י וע"כ יש ן' שערים בבטן הנז' בספר יצירה ועוד כי בינה עד הוד אתפשטת ר"ל עד הוד דז"א ודע כי בינה יש לה ב' בחי' אחת בחי' ס' והוא כד אסתלקת מעל בנין ואז מזדווגת עם אבא. והבחי' הב' היא בחי' ם סתומה והיא כד יתבא רביע' על בנין כי אז רישא דילה הוא בין ב' דרועין דאבא ולכן אין לה אז זווג עם אבא:

והנה כשהיא מסתלקת מעל הבנים ע"י עון התחתונים נאמר ע"ז לא תקח האם על הבנים כי אז מתגלית ערותה לפי שכאשר היא רבוצה עליהם נכנם היסוד שלה ומתלבש תוך ז"א ופתחה סתום וכשמסלקת מעליו נמצא פתחה פתוח ומתגלית ערות' ואז הדינים מתערין ולא נמצא אז הזווג להנחיל העיטרין לבנייהו והנה כשאימא מתפשטת למטה כמו שנוק' דז"א רחל עומדין י"ס שלה כשיעור ד' תחתונות דז"א כך הז"א שהד' תחתונות דאימ' מתפשט שיעורן בכל קומת ז"א עד ההוד שבו ואז נקר' ם סתומה שה"ס ד' תחתונים שלה שהם נעשין מוחין לז"א ופתח' נסתם וע"כ אימא עד הוד דז"א אתפשטת שהוא שיעור ד' תחתונות שלה ומכח אור דאימא הה' דיליה הם הה' דילה ולכן חג"ת נ"ה שלה הם נש"ב. ועוד כי בינה עד הוד אתפשטת והוי הנ"ה שלו חכמה ובינה של הנקבה והנה מן ההוד שלו שהוא הבינה שלה עד הוד שלה הם ן' שהם בחי' ן' שערי בינה ר"ל להוד שלה. ופ' ויאמר יש בה ע"ב תיבות מזולת תיבת ויאמר גם עם ג' תיבות אלו ה' אלקיכם אמת שכופל הש"ץ ואלו הם בנה"י של הנקבה:

ענין סדר רמ"ח תיבות שבק"ש כאשר נתחלקו בס' התיקונים בסוף תי' ע' כבר נתבאר עתה איך נגדל ז"א ונעשים לו רמ"ח איברים שלמים כי פ' שמע יש בה מן ואהבת עד ובשעריך מ"ב תיבין כנגד רישא דז"א והוא בחי' עיטרא דחסדים דדכורא כי הם רישא דנוק' לפי שמהם נעשים חו"ב דנוקבא כמו שנת' ופ' והיה אם שמוע עד ושמתם ע"ב

תיבין כנגד חג"ת דז"א שהם ג"פ כ"ד כ"ד ועולים ע"ב והוא עיטרא דגבורה דנוק' כמש"ה וחרה אף ה' כו' ומשם כח התפשטות ה"ג בגופא דנוק' ומן ושמתם עד פ' ציצית ן' תיבין כנגד שני שלישי הת"ת דז"א ובפ' ציצית ע"ב תיבין כנגד נה"י דדכורא אשר גם הם ג"פ כ"ד כ"ד ומהם נעשה כל בנין גוף הנקבה והנה המוחין הראויים אל נה"י דז"א עדיין לא ירדו למקומם עד ברכת אבות שיכנסו ג"ר ואז יתפשטו במקומם כל א' כפי הראוי להם. אבל עתה המוחין של שלשה אמצעיות הם בג"ר ושל ג"ת בשלש אמצעיות ונמצאו ג"ת נה"י ריקניות מבלי מוחין שלהם וכבר הודעתיך פי' מ"ש בזוהר כי נ"ה נק' לבר מגופא ושם נת' הענין שהוא לפי שאלו הג' הם באים בסוד תוס' ואינם נגמרים ונתקנים אלא ע"י ג' פרקין תתאין דנה"י דאימא המתפשטי' ויורדים שם והנה עתה אין להם מהם רק הארה בעלמא. לבד לפי שעדיין לא נתפשטו למטה במקומם ולכן צריך לכפול פ"ב ג' תיבות ה' אלקיכם אמת להוריד אותה הארה נה"י דאימא אל נה"י דז"א אשר אנו עסוקים בהם עתה בפ' ציצית כנז' כדי שעי"כ יושלמו כל הרמ"ח איברים דז"א וביאור זה יותר בפרטו' הוא כי הנה נודע איך הבינה נכנסת תוך ז"א כי מן הנה"י שלה נתקן הז"א כי הנה"י שלה הם מתפשטים בכל פרצוף ז"א הכלול מן רמ"ח איברים. והנה עתה הם חסרים ממנו ג' איברים שהם נה"י שלו כמש"ל כי חג"ת שלו עלו ונעשו חב"ד. ונה"י שבו עלו ונעשו חג"ת ונשאר ז"א בלתי נה"י ולכן הוצרכה אימא עילאה להיו' כונן שמים שהוא ז"א בתבונה. ונמצא כי אמת הוא שיש לז"א תשלום רמ"ח איברים ע"י הבינה שנתפשטו נה"י שלה בתוכו. אבל עדיין אין בו רמ"ח איברים מצד הנה"י שלו עצמו שאין בו עדיין ולכן חוזר הש"צ וכופל ג' תיבות אלו של ה' אלקיכם אמת בסוד שלשה נה"י שבו החסרים ממנו והנה אם היו חסרים ממנו לגמרי ודאי שהיו חסרים ממנו איברים רבים מאד הכלולים בנה"י שלו אמנם כיון שישנם בו מצד אימא לכן אין אנו מחשבים כל פרטות האיברים החסרים ממנו באלו הנה"י ואינם מונים אותם רק במספר ג' איברים לבד עם היות שחסרים ממנו איברים רבים הכלולים באלו הנה"י שבו: עוד נכתוב כונה כוללת מראש ק"ש עד סוף בפסוקים ובאותיות כאשר עיניך תחזינה משרים בע"ה:

הנה בפסוק ואהבת תכוין לקיים מ"ע שנצטוינו לאהוב את השי"ת והיא מכלל הרמ"ח מ"ע. גם תכוין בפסוק זה להוריד ב"פ אור בכתר דרחל נוק' דז"א כמבואר אצלינו שהכתר דז"א הם ג"פ אור אור אור כמנין כתר עם הכולל והכתר דנוקבא אין בו רק שני פעמים אור אור בלבד והם עולים בגימטריא ואהבת לפי שמכאן מתחיל כתר רחל נוק' דז"א וז"ם ואהבת את ה' ר"ל שתאהב לרחל הנק' את. ואהבה זו תהיה בהשפיעך ובהמשיכך

אליה ב"פ אור אור שהם כמנין ואהבת אל הכתר שבה ושמעתי בשם מורי ז"ל שיכוין להוריד אליה ב' מוחין כי אין לה רק תרין מוחין בלבד כנודע דדעתן קלה. אבל אני לא שמעתי ממורי ז"ל אלא כפי מה שאמרתי לעיל. והדעת נוטה כן למה שכתבתי לפי שאין מלת אור שייך אלא בכתר כנ"ל כי ג"פ אור הם בגי' כתר והוא כתר דדכורא כי כתר דנוק' אין בו רק ב"פ אור אור כמבואר אצלינו במקומו גם תכוין בפ' הזה בעיטרא דחסד הנק' אהבה כנ"ל. וכבר הודעתיך בדרוש הציצית וגם לעיל במלת אחד כי עיטרא דחסד ועיטרא דגבורה נק' אהו"ה ולכן תכוין עתה בר"ת של והיו הדברים האלה אשר אל שם אהוה כנז' שהוא עיטרא דחסד. והכונה היא כי לעיל במלת אחד ירדו המוחין והיו כלולים החסדים במוח החכמה והגבורות במוח הבינה ושם לא היו מתגלי' כלל. אבל אח"כ התחילו לירד ולהתפשט במקומם כי בפ' ואהבת כו' והיו הדברים כו' יורדים החסדים מן מוח החכמה אל מוח הדעת אשר שם הם מקומם. וכבר ביארנו לעיל כי יש ה' פסוקים בפ' זו והנה הם כנגד ה' חסדים והם ה' הויות דב"ן דמלוי ההין ולכן תכוין ג"כ כי ר"ת וס"ת של ה' פסוקים אלו הם ה"פ כ"ו שהם ה' הויות של החסדים גם תכוין שה' הויות אלו הם במלוי ההין והם כנגד ה"פ ב"ן שנרמזו בפ' זו והם בכל לבבך כי בכל בגי' ב"ן הרי ב"ן אחד ובכ"ל מאד"ך והי"ו ר"ת ב"ן בגי' הרי ב"ן ב'. האל"ה א"שר אנכ"י מצו"ך היו"ם ר"ת ב"ן הרי ב"ן ג'. ב"ם בשבת"ך בבתי"ך ובלכת"ך תכוין כי ב"ם גי' מ"ב ועם הר"ת בשבתך בביתך ובלכתך הרי ב"ן רביעי. הדברי"ם האל"ה אש"ר אנכ"י מצו"ך ר"ת ב"ן הרי ב"ן חמישי והרי נשלמו ה"פ ב"ן:

וטוב מאד לכוון באלו ה"פ ב"ן בק"ש שעל המטה בסוד מ"ן ועיקר הכוונה הזאת היא בק"ש שעל המטה ולא בק"ש הזאת. ובכל מאדך תכוין כי מאד גי' מ"ה והוא הויה דמלוי אלפין שהוא גי' מ"ה ותכוין בה אל הדעת שהם החסדים שהם הוי"ה דמ"ה דאלפין כנודע. ויען כי כל נשמות בני אדם יש מהן נמשכות מן זכר ויש מן הנקבה כנודע ולכן כאשר דברה תורה בלשון יחיד שהוא בזו הפ' הזכיר בה ובכל מאדך כי כבר ימצא איזה בחי' פרטית יחידי שתהא נשמתו מן דכורא הנק' מאד שהוא הוי"ה דמ"ה כנז'. אבל בפ' והיה אם שמוע שהיא מדברת בלשון רבים לכן לא הזכיר בה ובכל מאדכם לפי שרוב הנשמות באות מן הנקבה ולא מן הזכר הנקר' מאד כנז' ובפרט טעם אחר לפי שפרשת והיה אם שמוע היא בגבור' שהיא עיטרא דנוקבא אבל פ' שמע היא בחסד שהיא עיטרא דדכורא. ובאומרך וקשרתם לאות ע"י תמשמש בידך בתש"י ובתש"ר כנז' בספרי הפוסקים. והיה אם שמוע תשמעו כו' תכוין כי ר"ת א"ם שמו"ע תשמע"ו אשת לרמוז שפ' זו היא עטרא דגבורה שהיא נוקבא גם מלת א"ם היא נוקבא כנודע והכונה

היא כי עיטרא דגבורה זו הנמשכת מאימא עילאה הנקרא אם ולפי שהנקבה היא נמשכת מעיטרא דגבו' לכן נרמזה יציאתה והוייתה בפ' זו במלת והיה והענין הוא כי מקום יציאתה הוא במקום החזה דז"א:

וכבר נת"ל כי בפ' זו יש בה ע"ב תיבין שהם בחג"ת דז"א ויציא' המלכות הוא בת"ת שלו שהוא במקום החזה וענין זה יובן בדרוש המזוזה וע"ש והענין הוא כי אות ו' של והיה הוא החזה דז"א שהוא הת"ת אשר ה"ס ו' של ההויה שבו ושם מוצא הנקב' הנקר' היה כי המלכו' היא ה' אחרונה של ההויה ולכן הכתר שלה שהוא ספיר' ראשונה שבה נק' ה' וזהו ו"ה של והיה כי אות ו' הוא הת"ת דז"א אשר שם יוצא כתר הנקבה הנק' ה' וב' אותיות י"ה של והיה ה"ס תרין מוחין דידה חו"ב וזהו והיה ו' הי"ה ולכן פ' זו היא עיטרא דגבורה שהיא בנין הנקב'. והנה אחר אשר נתגלו החסדי' בדעת שהוא מקומם בפ' ואהבת כנ"ל. הנה עתה גם הגבורות מתגלות במקומם וכנגד' נרמז שם אהו"ה שהוא ג"כ עיטר' דגבו' הנרמז בר"ת את השמים ולא יהיה כי ר"ת הם אהו"י אבל תכוין שהוא שם אהו"ה ויש בו מספר ה' יתירה לרמוז כי שם אהו"ה הם ה' חסדים וצריך לכוללן עם החמשה גבורות למתק את הגבורות ונמצא כי שם אהו"ה עם כללות הה' חסדים הוא שם בגי' אהו"י:

ולהבין זה אודיעך הקדמה אחת. דע כי לפי שאנו עומדים עתה בק"ש אשר עדיין לא ירדו רק המוחין דו"ק לכן אין כח בחו"ג להתפשט במקומם עד שיכנסו הג"ר של המוחין ואז יתפשטו החו"ג במקומם כי אין יכולת להתפשט במקומם עד גמר כניסת כל המוחין אבל הם מחוברים למעלה עם שני מוחין חו"ב כנ"ל ונמצא כי מה שהם מתפשטים עתה אינו רק הארה בעלמא בלבד ולכן נרמזו בבחינת ר"ת בלבד כנז' ועדיין שרשם עומד למעלה כנז' עד ברכת אבות ולכן בפ' והיה אם שמוע אנו ממשיכין הארת החסדים עם הגבורות כדי למתקם יחד כנ"ל משא"כ אם כבר ירדו יחד כולם אל מקומם כי אז אין צורך אל הנז' לפי שכבר הם מחוברים יחד. ובאומרך וקשרתם לאות כו' ג"כ תמשמש בתש"י ותש"ר ע"ד הנז"ל:

ובהגיעך אל פרשת ציצית תכף בתחילה תקח כל ארבע ציציות בידך הימנית פי' כי כבר ביארנו לעיל שבהגיעך אל מהר והבא עלינו ברכה ושלום תזקוף שני צדדי הטלית על שני כתפותך באופן שישארו שני הציצית מאחור ושני ציציות לפנים ואח"כ תקבצם יחד שרשי ארבעתם בידך השמאלית ותניחם על לבך עד עתה וכשתתחיל פ' ציצית אז תאחוז כנפי הציציות גם בידך הימנית ושרשיהם יהיו בידך השמאלית ותבט ותסתכל בהם בכל פ' ציצית ותכוין בהם הכונה הנ"ל שידעת בדרוש הציצית ע"ש:

ובהגיעך אל פסוק וראיתם אותו וזכרתם אז חכוין כוונה אחרת והיא זו כי הנה תסתכל בהם בפ' זה ב"פ פעם אחר פעם ובכל פעם תכוין בהם אל שם ק"ל שהוא בגי' עין וה"ס הרבוע של שם הויה דאלפין דמ"ה העולה ק"ל. ותכלית כונה זו היא כי רחל נק' עולימתא שפירתא דלית לה עיינין כמבואר אצלינו בתחלת הסבא דפ' משפטים והנה התכלת שבציצית ה"ס החשך שאין בו בחינת העינים והארה המכלה את הכל והוא בחי' הדין ולכן צריך לכוין כשמסתכל בציצית כאלו יש שם תכלת שבציצית ותסתכל כשתאמר וראיתם אותו ותכוין להמשיך שם בחי' העינים העליונים והראי' שבהם ותכוין בשני פעמים ק"ל שה"ס ב' עיינין עלאין להמשיך משם בחי' הארת ראיה עליונה אל התכלת החשוך הזה שה"ם עולימתא שפירתא דלית לה עיינין כנז' וזה עצמה היא הכונה שתקנו בכוס ברכת המזון באומרם ז"ל ונותן עיניו בו כמבואר במקומו וזה הטעם שאין הציצית נוהגת אלא ביום לפי שאז יש כח בידינו להמשיך אליו ראיה העליונה משא"כ בלילה שאז הדינין גוברין ואין כח בידינו להמשיך שם ראיה העליונה:

ובהגיעך אל ולא תתורו אחרי לבבכם כו'. אז תנשק הציציות בפיך ותשימם ע"ג העינים שלך. והנה צריך שיהיו ב' ידים אוחזים בציצית ע"ד הנז' עד הגיעך אל ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים כו' כמשית"ל בע"ה. ובאומרך ועשו להם ציצית תכוין אל אותו יחוד של הציצית שביארנו לעיל בדרוש הציצית איך יש ארבע מיני יחודים רמוזים בד' אותיות של הויה ויחוד הג' הנרמז באות ו' הוא יחוד הציצית והוא לחבר ב' אותיות י"ה אל אות ו' ואח"כ לחבר אות ו' עם ה' חתאה וע"ש היטב. ובאומרך ונתנו על ציצית תכוין בד' שמות יה"ו במלוים כסדר ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ובד' שמות אה"י וב' שמות הראשונים יהיו במילוי יודין. והג' במילוי אלפין והד' במילוי ההין וכולם בגי' ציצית ויוסף כמבואר אצלינו לעיל בדרוש הציצית ובמלת הכנף תכוין אל שם אהיה במלוי ההין שעולה בגי' הכנ"ף עם הכולל והד' כנפות הם ג"כ גי' ציצית מלת פתיל תכוין ג"כ אל מ"ש שם בדרוש הציצית כי חוט התכלת ה"ם המלכות והנה היא כלולה מי"ס אשר בה והם עשרה הויות כולם במלוי ההין שכולם בגי' פתי"ל ובמלת תכלת תכוין שהמלכו' מקבלת מן ז' שמות הרמוזים בשם מ"ב שהוא אהי"ה יה"ו העולים מ"ב ובו רמוזים שבעה שמות שהם ידוד וידוד בניקוד אלקים ומצפץ ויה' ואדני ואל ואלקים ומצפץ וז' שמות אלו הם בגי' תכלת. וענין ז' שמות אלו נת' עניינם בזוהר בר"מ פ' יתרו דצ"ב. גם ית"ל בדרוש קבלת שבת וע"ש עניינם. ובפסוק אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מ"מ תכוין אל הזכירה הד' מן הד' זכירות שביארנו לעיל בדרוש אהבת עולם וע"ש והנה זכירת מצרים מ"ע מן התורה ולכן תכוין בפסוק זה לקיים מצוה זו של זכירת יציאת מצרים

בק"ש דשחרית ובק"ש דערבית. ענין ה' אלקיכם אמת אשר כופלה הש"ץ פ"ב כנז' בזוהר רות כבר ביארנו עניינם לעיל בדרוש ענין סדר רמ"ח תיבין שבסדר ק"ש וע"ש:
גם נתבאר פה כונה אחרת והיא זו הנה פסוק ויאמר היא כנגד נה"י דז"א כנז"ל בדרוש הנז'. והנה הם יצאו ונעשו מסוד אימא עילאה. לפי שז"א הוא סוד אות ו' של הויה והטעם לפי שאין בו רק ו' ספירות בלבד והם ג' מוחין חב"ד וחג"ת. אמנם אח"כ האריכה אימא עילא' והמשיכ' את שוקיה נה"י שלה עד למטה והאצילה בחי' נה"י דז"א כי הנ"ה יצאו מב' ירכין שלה ולפי שאימא עלאה נק' עלמא דדכורא כנז' בזוהר פ' ויצא אבל יש בה סיומא דנוקבא ולכן יצא ממנה גם בחינ' היסוד ואז נעשו נה"י בז"א וז"ס מ"ש בתיקונים ומבינה נביאים. גם ז"ס פסוק ה' בחכמה יסד ארץ כי אחר הת"ת נעשה רישא דנוקב' הנק' ארץ ע"י החכמה ואח"כ כונן שמים שהם נה"י דז"א הנקרא שמים והם נק' מכוניה כמש"ה יסד ארץ על מכוניה כי השוקיים הם מכוני הגוף וכוננויות זה נעשה ע"י התבונה ואז אלו הנה"י ששמשו לב' בחי' אם בבחי' נה"י דז"א ואם בבחי' ג' מוחין דנוקבא כי הם הם מוחין דילה כמבואר אצלינו ולהורות שני בחי' אלו אנו כופלים בפסוק ה' אלקיכם אמת שהם בחי' נה"י הנז' אשר בתחילה נעשים בחינת נה"י דז"א עצמו ואח"כ ע"י הש"ץ שכבר ידעת מי הוא הנה ע"י נכפלים ונעשים גם הם ג' מוחין אל הנקב' ע"י חזרתו לכפול פעם שני ולהורות כי אלו הנה"י עצמם הם הם משמשים להיותם מוחין אל הנקבה ולכן אין בפ' זו רק ע"ב תיבות ע"י חזרת ג' תיבות אלו:
ענין ד"פ אמת שנתקנו קודם עזרת אבותינו וד"פ אמת אחרים שנתקנו אחר עזרת אבותינו כנזכר בזוהר פרשת ויקהל. הענין הוא כי ה"ס ד' מוחין הנקבה הנעשים לה ע"י הנה"י דז"א ובאים ונמשכי' אליה מבחינת הזכר עצמו וזהו ד"פ אמת הראשונים. אמנם אח"כ הם ד' מוחין שלה עצמם בסוד היסוד שגם הוא כולל ו' אחרת כמו הת"ת בסוד ו"ו כפולה ומזו הואו השנית שהוא היסוד נעשים בה ארבע מוחין אחרים והב' הנשארים באות ו' הם אל היסוד בעצמו. באופן כי הו' דיסוד נחלקת לו' חלקים הארבע מהם אל המוחין דנקבה. והשנים הנשארים מהם אל היסוד בעצמו. גם ביארנו בזה כונה אחרת לעיל בדרוש קצר ביחוד ק"ש עד עזרת אבותינו וע"ש איך שהם סוד ההיכלות הכלולים בהיכל הרצון הכולל שית היכלין בגויה ע"ש כי שם נתבאר כונה זו. ונבאר עתה כונה א' עם שגם היא נקשרת עם הכונה הנז' והכל עולה לסגנון א' וזה גורם את זה הנה נת"ל שעדיין עתה רחל עומדת למטה בעולם הבריאה בבחי' נקו' קטנה ואמנם בעת הק"ש העלינו אותה לצורך מ"ן כדי שעי"ז תקבל אור עליון ועי"כ יתוקן פרצוף ז"א ויושלם בי"ס גמורות אשר בתחילה לא היה אלא בסוד ו"ק לבד וגם נוק' דז"א תשתלם בפרצוף

גמור מי"ס גמורות ואמנם כבר ז"א נתקנו רמ"ח איבריו מרמ"ח תיבין דק"ש כנ"ל וכבר הודעתיך כי ד' מיני זווגים הם והיותר מובחר שבהם הוא זה הזווג דשחרית שהוא זווג יעקב ברחל. ונודע כי יעקב ורחל עומדים אחור באחור וז"א הנק' ישראל מפסיק בין ב' אחוריים שלהם ובברכות אבות חוזרים יעקב ורחל פב"פ כמשי"ת שם והנה עתה אנו צריכים להמשיך הארה אל יעקב ורחל כדי שיוכלו לעשות אח"כ בברכת אבות פרצוף גמור והנה ב' מיני מוחין היו בק"ש הא' הם במוחין עצמם שהם ד"פ יה"ו במלוי עסמ"ב ותכוין להמשיך ולהוריד מהם הארה למטה וה"ס ד"פ אמת שיש מן אמת ויציב עד עזרת ונמצא כי באמת הראשון תכוין אל יה"ו דמלוי ע"ב וכבר נודע כי יה"ו פעמים יה"ו בגי' אמת ובאמת הב' תכוין אל יה"ו דמלוי ס"ג. ובג' אל יה"ו דמלוי מ"ה. ובד' אל יה"ו דמלוי ב"ן. אמנם ד' אמת האחרונים שיש מן עזרת אבותינו ואילך הם מבחינת הלבושים של המוחין הנז' שהם ד"פ אהיה אשר גם הם באו עם הד' מוחין הנז' בק"ש. והנה גם אהיה פעמים אהיה הם גי' אמת ונמצא כי באלו ד"פ אמת האחרונים תכוין בהם אל ד' שמות אהיה פשוטים ולא במלואם לפי שכיון שהם עצמם אינם רק בבחינת לבושים אין יכול לירד מהם הארה רק בבחינת פשוטים ולא מלויים. עוד יש כונה אחרת באלו ח' פעמים אמת והוא כי ד"פ אמת הראשונים הם כנגד ד' דאחד שהיא למעלה בלאה הנק' ד' קשר של תש"ר והד' אמת האחרונים הם למטה בד' תחחונה רחל והרי ביארנו כמה כונות באלו הח' פעמים אמת ולקמן נחזור לבאר דרך פרטות וע"ש למטה:

ענין ט"ו ווין שיש באמת ויציב כו' תכוין בהם אל שם ההויה היוצא מהם באופן זה כי הנה הם ט"ו ווין כמנין י"ה. ואם תכה י"ה פעמים ו' הם כמנין ט"ו ווין הנז' ועם ה' שבר"ת הדבר הזה הרי נשלמה ידוד אחד. גם קבלתי כונה זו הנז' באופן אחר והוא כי הנה ט"ו ווין הנז' הם ו' פעמים י"ה שהם תשעים והרי לך שתי אותיות י"ה בכל הו"ק כמנין ו' וה"ס שם יה"ו ועם ה' שבר"ת הדבר הזה כו' הרי ידוד ולכן צריך לקשר מלת הדבר עם ט"ו ווין הנז' ולא להפסיק ביניהם כלל. גם יש כונה אחרת והיא נקשרת עם הכונה הנז"ל והכל ענין א' והוא כי ענין זאת ההויה הנז' שרמזנוה בט"ו ווין ובה' של הדבר הנה מקומ' במלכו':

והענין הוא כי כל אלו הארות אנו מורידין עתה אותם אל המלכות העומדת עתה בהיכל הרצון כדי שתוכל לעלות אח"כ בברכת אבות אל האצילות. ונודע כי ההויה במלוי ההין היא במלכות וכיון שלעולם כל בחי' מלוי ההין הוא במלכות א"כ גם בחי' ההין שבהויה זו יהיו מכוונים אליה בפרטות ולכן אנו לוקחים אלו הד' ההין שיש בהויה זו דמלוי ההין

ואנו מציירים אותם בציור ווין עד"ז כי כל אות ה' היא צורת ג' ווין. ונמצא שהד' ההין הם י"ב ווין ותחבר עמהם ג' ווין שיש בהויה זו הרי הם ט"ו ווין בהויה זו דההין הנז':
והנה גם אות הד' אשר בזו ההויה היינו יכולים לציירה בציור ב' ווין אחרים ויהיו י"ז ווין. אבל הטעם שאין אנו מציירים גם את הדלת הוא לסיבה הנז' כי עיקר מה שאנו מציירים עתה הם אותיות ההין לפי שהם עיקר' של המלכות הנק' ה' בכל מקום. והנה כונה זו קשורה עם הכונה הראשונ' הנ"ל כי ענין הכאת אותיות י"ה באות ו' להיותם בגי' צ' כמנין ט"ו ווין הוא הגורם אל הציור הנז' לצייר ההין הנז' בציור ווין כדי שיהיו בין כולם ט"ו ווין כנז' וצריך שנבאר עתה ביאור אלו הט"ו ווין מה עניינם:
הנה נתבאר כי כל בנין המל' נעשית ע"י הויה דמילוי ההין הנ"ל ואנו עתה מתחילין להאיר אליה מן הגלגלתא והקדקד שלה והנה בגלגלתא דילה אית בה ג"כ נימין ושערין כמה דאית ברישא דז"א כנזכר בב' האדרות. והנה מספר הנימין אשר בראשה הם ט"ו נימין כמנין ט"ו ווין אלו הנז' פה כנודע בתיקוני' תי' ע' דכל נימא איהו שיעור אות ו' ונימין אלו נמשכין בראשה על ידי הציציות אשר קדמו בפ' ציצית. וכבר הודעתיך איך בחי' הציציות הם נמשכין מן הנימין והשערות דברישא דז"א אשר מהם נמשכה הארה אל רישא דנוקבי' דז"א ומחמת ההמשכה ההיא נמשכו בה ט"ו נימין אלו בראשה.
ונלע"ד כי טעם היותם ט"ו נימין הוא לפי שהנימין יוצאין מן המוחין שבה ואין בה רק תרין מוחין כנז' באדרא זוטא בסופה והם חו"ב שבה שהם י"ה ולכן מספר הנימין הם ט"ו כחושבן י"ה. והנה אחר שהמשכנו אליה אלו הט"ו נימין אח"כ נתקנה הקדקד שלה לפי שהנימין הם משני מוחין והקדקד הוא עצם הגלגלת אשר מוח הדעת ושאר המוחין הם בתוכו והנה כמו שהנימין נמשכו מן הויה דההין הנז' גם הקדקד שהוא הגלגלת עצמו נעשה בהוית ההין כי הנה הויה דההין הוא בגי' ב"ן וקדקד הם ד"פ ב"ן והטעם הוא כי הקדקד שלה נעשה מהגבורות ולכן יצחק שהוא נמשך מהגבורות נק' יצחק כי הוא בגי' ד' הויות ב"ן כמנין קדקד ויובן זה עם מה שביארנו בהגדה כנגד ד' בנים דברה תורה גם ביארנוהו בדרוש הארבה שהוא ג"כ גי' יצחק ואמרנו כי הה"ג נעשים ארבעה בנים לפי ששלשה מהם בלבד מתמתקות ביסוד דז"א ע"י הג' חסדים אשר שם וכל אחד מן החסדים או מן הגבורות הוא הויה אחת ונמצא כי הג' הגבורות המתמתקות עם הג' חסדים שהם ו' הויות שעולים בגי' ג"פ ב"ן נשארו שני גבורות שלא נמתקו והנה הם שני הויות שהם בגי' ב"ן והרי הם ארבעה בנים ואין להאריך כאן בענין זה. והנה מכח עיטרא דגבורה נעשה הקדקד שלה כי חסדים אין בה ומאותם ד' בנים נעשה הקדקד שלה גם צריך שתכוין כי קדקד זה נעשה ג"כ מן הויה דההין בציורה ע"ד הנז' בענין

הט"ו ווין. וזה ביאורה כי תצייר ד' ההין שיש בזאת ההויה בבחינת ווין יהיו י"ב ווין ועם ג' ווין שיש בזאת ההויה הרי ט"ו ווין ונשארו בזאת ההויה ב' אותיות י"ד ותחבר י"ד עם ט"ו ווין ויהיה הכל בגי' ק"ד והנה מהויה אחרת דההין יהיו ק"ד שני ע"ד הנז' נמצא כי מב' הויות דההין נעשה קדקד שלה שהוא כנגד ב' מוחין שבה שהם ב' הויו' וענין ב' הויות אלו ששתיהם בציורן הם בגי' קדק"ד תכוין אליהם בשני פעמים לעד שנז' כאן והם אלו הראשון ומלכותו ואמונתו לעד קיימת והב' הוא ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לע"ד הם בגי' קדק"ד שהם שני הויות דההין שכל אחד מהם בציורה הוא בגי' ק"ד כמנין לעד והנה אחר שאמרת ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד כו' שאז כבר נשלם הקדקד שלה שכל זה נעשה ע"י הציציות. וזהו הבנת פי' ודבריו חיים וקיים כו' כי הם חיים בסוד היסוד וקיים בסוד נ"ה תרין קיימי גופא ונודע כי מג' נה"י אלו נבנית המלכות הנקר' דבר ולכן נה"י האלה נק' דברים וזהו ודבריו חיים וקיימים כו' ואלו הם סוד הציציות כמש"ל כי פ' ציצית היא בנה"י דז"א ונמצא כי מן הציציות הנז' נעשו הנימין והקדקד שלה ולכן בהגיעך כאן תנשק הציציות בפיך ותשימם על עינך ותתירם ותניחם מידך יורדין ומשולשלין מאליהן ואל תאחזם ותקחם עוד בידך ובאומרך פודינו ומצילנו מעולם הוא שמך תכוין לשני שמות אלו כי פודינו ומצילנו ר"ת הוא בגי' אלקים ור"ת מעולם הוא שמך הוא מה"ש והוא שם א' קדוש משמות ע"ב דויסע, ויבא, ויט כנודע. גם באומרך עזרת אבותינו תכוין כי הויה פעמים הויה הם בגימטריא עזרת: ונחזור לבאר ענין ח' פעמים אמת שנזכרו מן אמת ויציב עד התחלת העמידה וכבר נת"ל בדרך כללות ונשלים עתה ביאורם דע הקדמה א' כוללת בענין כל העולמות של הקדושה כי כל בחי' אשר בהיותה למטה היא גדולה הנה בעלותה למעלה תהיה קטנה. המשל בזה בענין המלכות דאצילות אשר בהיותה למטה היא גדולה הנה בעלותה למעלה היא קטנה והענין הוא אשר בהיותה למטה בעולם בי"ע היא שם בבחינת פרצוף שלם הנה כאשר תעלה במעלה בעולם האצילות באחורי ז"א כי שם ביתה ומקומה האמיתי ושם איננה אלא בבחינת נקודה קטנה כי כל בחי' פרצופה בהיותה למטה איננה מספיק לה להיותה נקודה בהיותה למעלה וצריכה פעם אחרת להעשות פרצוף שם בהיותה אחורי ז"א ואח"כ תוכל לחזור עמו פב"פ ואחר שתחזור עמו פב"פ תחזור היא אז פעם אחרת להיות נקודה קטנה לפי שאור הפנים הוא גדול מאד לאין קץ על אור האחוריים ואז צריכה פ"א להעשות פרצוף אחר כדי שתוכל לעמוד עמו פב"פ כנגד נה"י שלו כנודע ואם תרצה לעלות מדרגה אחרת עד חג"ת שלו אשר ז"ס ענין חזרת העמידה שחוזר הש"צ בקול רם כמו שיתבאר במקומו בע"ה. הנה אז גם הזכר צריך לעלות עמה בהכרח ואז

היא צריכה לחזור עמו אחור באחור פ"א מפני גבהו ומעלתו של ז"א ואז חוזרת לחזור פ"א פב"פ ולהעשות פרצוף אחר מחדש:

ובזה תבין היות בשחרית דשבת ארבע תפילות ב' בקול רם וב' בלחש שהם תפלת שחרית ומוסף כל א' כפולה לב' ובכל עמידה מהם עולה הז"א מדרגה אחת ובכל עליה מהם צריכה לחזור ולהיות נקו' קטנה ואח"כ חוזרת להעשות פרצוף גמור מחדש בכל עליה ועליה וצריך בכל עמידה מהם לומר ברכת אבות כדי לחזור ולתקנה בבחי' פרצוף בהיותה אחור באחור ואח"כ להחזירה פב"פ ולעשותה פרצוף שלם. אמנם לא ראי זה כראי זה כי לא התפלות שוות כי כפי עליית המדרגות כך יהיה סדר ההארות וכונת הפרטיות לכל אחת ואחת ושמותם הפרטיות בכל א' וא' ולכן בכל עמיד' יש כונה מיוחדת בפני עצמה בשחרית או במוסף או במנחה או בערבית או בחול או בשבת או ביו"ט או בחנוכה או בפורים או בר"ח. ובזה יש חילוקים רבים לאין קץ:

ואחר שהקדמנו לך הקדמה הנז' נחזור למקומנו כי הנה עתה יושבת המל' בהיכל הרצון של עולם הבריאה ושם ה"ס הנשיקין כנז' בהיכלות דפ' פקודי כי להיות היכל הרצון מכונה אל יעקב בסוד הת"ת בסוד וישק יעקב לרחל ולכן שם הם ענין הנשיקין ולכן מכאן הוא מתחיל הארת המלכות להעשות פרצוף שלם בכאן כדי שעי"כ תוכל לעלות אל עולם האצילות לעמוד שם עמו אחו' באחור והלואי שם תהיה בבחי' נקודה קטנה ואז תצטרך לחזור להעשות שם פרצוף שלם בהיותה אחור באחור ואם לא הקדימה להעשו' כאן בהיכל הרצון פרצוף שלם לא היה לה מציאות כלל לעלות אל עולם האצילות כיון שהיא עתה נופלת למטה בעו"ה. אבל כיון שהתחילה להאיר ולהעשות כאן פרצוף שלם יש לה יכולת לעלות בברכת אבות באחורי ז"א בעולם האצילות ותהיה שם בבחי' נקודה קטנה כנז'. ונמצא שעתה אנו צריכין להמשיך לה הארה מן המוחין עלאין דז"א שנמשכו לה ע"י הק"ש כדי שתעשה כאן פרצוף שלם ותוכל עי"כ לעלות אח"כ אל עולם האצילות. ולכן אנו מורידים עתה אלו ההארו' שהם ח' פעמים אמת שהם ענין הד' מוחין והד' לבושים שלהם כנ"ל והענין הוא כי אנו מורידים אלו ההארות מלמעלה מז"א הנק' ישראל אשר בעולם האציל' למטה בהיכל הרצון דבריאה ואיננו ישראל עצמו היורד אלא ההארות הנמשכות ממנו והיא בחי' הנק' יעקב שה"ס האחוריים דאבא שנפלו ממקומם בעת מיתת המלכי' עד מקום מל' דאצילות כמבואר אצלינו. ואע"ג שאמרו בזוהר פ' ויקהל דנחית ישראל לקבלה בהיכל הרצון בעת שאומרי' ישראל תהלות לאל עליון גואלם כו' כמשית"ל בע"ה איננו ישראל עצמו אלא זו ההארה הנז' וביאור אלו ההארות הוא באופן זה כי הנה הם ח' פעמים אמת ד' קודם עזרת אבותינו וד' אחר עזרת

אבותינו וכבר נת"ל כי הד' ראשונים הם ללאה וד' אחרונים לרחל. גם נתבאר כי הד' ראשונים הם כנגד ד' מוחין וד' אחרונים כנגד ד' לבושים דמוחין והכל א' כי הנה ארבע אמת הראשונים הם ארבע אורות ראשונות הנמשכות מן ד' שמות יה"ו במלוי עסמ"ב ונמשכות אל לאה שהם המוחין עצמן וד' אמת האחרונים הם ד' הארות שניות הנמשכות מן ד' שמות אהיה פשוטין שהם לבושי המוחין ונמשכות אל רחל. ואמנם בתחילה כל ח' הארות אלו נמשכות כולם אל יעקב ואח"כ מחציין יוצאת לאה ומחציין יוצאת ונעשית רחל והרי כל הכונות נקשרות ביחד. ונמצא כי ע"י הארות של ח' פעמים אמת נתקנה רחל כי בתחילה היתה סוד נקו' בלבד בהיותה למטה בהיכל הרצון דבריאה ועתה ע"י אלו ההארות נתקנת ונעשית פה בחי' פרצוף גמור אחור באחור עם יעקב ואח"כ בתהלות לאל עליון גואלם חוזרת להיות עמו פב"פ למטה בבריאה כמשי"ת בע"ה. ובאומרך עוזר דלים העונה לעמו ישראל כו' תכוין לעשות עצמך עני עם השכינה הנקראת עניה בהיותה כאן למטה כדי שבהעלות' תזכה לעלות עמה כנז' בזו' פ' בלק וצריך למעבד גרמיה עני בהדי שכינת' כו' ובאומרך תהלת לאל עליון גואלם צריך להגיה ולומר תהלות בלשון רבים כמ"ש בע"ה והוא מנהג אשכנז גם צריך לקום מעומד כשמתחיל לומר תהלות כו' וטעם שני דברים האלה ית' בכלל דברינו אלה:

והענין הוא כי כבר נת' שבתהלות לאל עליון מתחלת הכלה ליתקן ולחזור פב"פ עם יעקב וכבר נת' בברכת אבות שהתחלת בנין המל' במלת אל עליון גומל כו' כי שם מתחיל להעשות בנין הכתר שלה ע"י שם זה הנקרא אל עליון. והנה ע"י שם זה אל עליון הנז' נחית מלכא לקבל הכלה ולתקנה כנזכ' בזוהר ולכן באומרו עתה תהלות לאל עליון גואלם צריך לקום מעומד לכבוד מלכא קדישא המתגלה ונחית לקבל הכלה ולתקנ' לפי שעתה בתהלות לאל עליון גואלם אז הוא התחלת עליית יעקב עם לאה ורחל בהיכל ק"ק דבריאה ועתה מתחילין לעלות שם וחוזרים אפין באפין ונשקין דא לדא כנז' בזו' פ' פקודי ואח"כ באדני שפתי תפתח אז הוא גמר כניסתם בהיכל קה"ק:

ונבאר עתה ביאור מלות תהלות לאל עליון כו' הנה בזוהר אמרו שבתהלות לאל עליון כו' כדין נחית מלכא לקבל כו' וביאור דבר זה הוא במה שנת' אצלינו לעיל כי לא נכנסו בק"ש רק המוחין דו"ק בלבד והג"ר נשארו למעלה בראשו דז"א בסוד אור המקיף. והנה פשוט הוא שהיסוד דאבא המלובש בתוך דעת דז"א כיון שהוא זכר הוא ארוך ומתפש' יותר למטה ממה שמתפש' יסוד דאימא הנתון ג"כ שם והוא יושב במקום המוח הנק' דעת בין תרין מוחין חו"ב. והנה קצה היסוד בעצמו כיון שהוא ארוך הנה הוא מתפשט ונמשך עד תרין פרקין אמצעיים דנ"ה ואל תשיבני ממה שביארתי במ"א כי שיעור היסוד

דאבא הוא מתפשט עד סיום יסוד דז"א כי הנה אין זה אלא אחר גמר כניסת כל המוחין כי אז יורד ומתפשט היסוד דאבא עד סיום יסוד דז"א וכמ"ש בחזרת העמידה איך מתגלי' ג' אמצעיות חג"ת דז"א ושם נת' שאין היסוד דאבא מגיע למטה רק כאשר האם רובצת על האפרוחים אמנם כאשר איננה רובצת עליהם אלא זקופה ועומדת עליהם מבשרינו נחזה אלוה שאין היסוד מגיע רק עד מקום שבין ב' פרקין עלאין דנ"ה בלבד והנה עד עתה עדיין לא נכנס היסוד דאבא ברישא דז"א כלל אמנם עתה מתחיל היסוד ההוא לסבת היותו יותר ארוך משל אימא ליכנס קצת בתוך הדעת דז"א והארה הזאת נמשכת דרך קו האמצעי דז"א עד היסוד שבו ומשם מאיר אל המלכות העומדת עתה בבריאה כנ"ל וז"ש בזוהר דכדין מלכא עלאה נפק לקבלא כו' כי יוצא ממחיצתו ויורדת הארתו אל הכלה העומדת בבריאה ועי"כ יש בה יכולת לעלות לנגדו ובתחילה מכח זו ההארה חוזרת עם יעקב פב"פ למטה ומתחלת לעלות עמו אל היכל קה"ק שבבריאה מכח ההארה הנז' וכבר ידעת כי כל תכלית הזווגים אינם אלא להמשיך החו"ג שבדעת הזכר אל הנקבה ולכן בהראות עתה היסוד הנז' דאבא יש יכולת ביסוד דז"א להעלות אותה בסוד החו"ג אשר בו בסוד והוכן בחסד כסא כו' ונמצא כי מלכא עלאה הנז' בזוהר דנפק לקבלא הוא היסוד דאבא כי הוא נק' מלכא עלאה באמיתות וז"ס תהלות לאל עליון גואלם כי תהלות הם ב' תהלות לאה ורחל וה"ם שתי הארות של ד"פ אמת הראשונים וד"פ אמת האחרונים שביארנו כי ב' הארות האלה מתחברין יחד ועולים כנגד אל עליון ופי' כי אל עליון אל שהוא היסוד דבינה אשר היא הויה דס"ג שבה נרמזת שם י"א"י שהיא גימטריא א"ל כמבואר אצלינו במקומות רבים:

ועליון הוא יסוד דאבא המתלבש תוך יסוד דאימא ובערך היסוד דאימא נק' עליון וחיבור אלו היסודות הנקרא אל עליון בהם תלוי סוד הגאולה וזמ"ש גואלם כי הוא המעלה אותם וגואל אותם מיד החיצונים אשר למטה בבי"ע שלא יתאחזו בהם ועי"כ יכולים לעלות. ונודע כי כל גאולה הוא ביסוד גם תכוין במלת גואלם שהוא חיבור ג"ו אל"ם ר"ל תוך אל"ם והענין הוא כי האותיות אשר תוך מלוי אותיות אלם הם ל"ף מ"ד ס' והם בגי' צדק שהיא המלכות שנזכרה במלת תהלות הנקרא ג"כ צדק וכמ"ש בפסוק האמנם אלם צדק תדברון כו' כי צדק הוא אותיות מלוי אל"ם וע"ש וז"ש ג"כ ברוך הוא ומבורך כו' כי תיבות ברוך הוא כנגד יסוד דאבא לפי שכל ברוך הוא ביסוד כנז' בזוהר ובפרט ביסוד דאבא הנקרא ברוך מצד עצמו ונקרא הוא לשון העלם יען כי הוא נעלם תוך היסוד דאימא אבל היסוד דז"א הוא המקבל ברכה ממנו נק' ומבורך כנ"ל כי להעלות את הכלה למעלה צריך להוריד הארת יסוד דאבא ביסוד דז"א ויסוד דז"א הוא המעלה אותה מן

הבריאה אל האצילות וכנגד שני יסודות הנז' נאמר ברוך הוא ומבורך וכבר הודעתיך שרש מרע"ה שהוא ביסוד דאבא וזמ"ש כאן תכף משה ובני ישראל לך ענו שירה כו' כי משה הוא יסוד דאבא ובני ישראל הם נ"ה:

והנה בזה יובן ענין סמיכות גאולה לתפלה הנז' בדברי רז"ל כי דבר זה צריך ביאור לפי שנודע כי כל גאולה הוא ביסוד וכל תפל' במל' וא"כ קשיא היאך אפשר לומר שהגאולה שהיא ביסוד היא למטה בהיכל קה"ק אשר עתה הוא מקומו בתהלות לאל עליון כנז' והתפלה שהיא המלכות היא למעלה באצילות כי כל עמידה היא באצילות:

אמנם ביאורו יובן עם הנז"ל כי הגאולה הזו היא למעלה באצילות ביסוד הנז' אמנם הוא מוריד הארתו למטה בבריאה אל המלכות הנק' תפלה אשר שם למטה וע"י סמיכות הזה עולה המלכות הנק' תפלה מן הבריאה אל האצילות כנ"ל. והנה העליה הראשונה של המלכות הנק' תפלה היא במלת ברוך שבברכ' אבות כמו שית'. והנה זה הברוך הוא ביסוד דז"א כמשי"ת שם והרי נתבאר היטב ענין סמיכות גאולה לתפלה ממש. ועוד כי הנה גם היכל קה"ק דבריאה נקרא ברוך ברבוייא דברכאן כנז' בזוהר פ' פקודי וכמשי"ת בע"ה כי נתרבה בברכאן ע"י הברכות הנמשכות שם מן יסוד דז"א דאצילות הנקרא ברוך ג"כ. ובזה יובנו דברי רז"ל שאמרו כל הסומך גאולה לתפלה כו' והיה צ"ל כל הסומך תפלה לגאולה שכן הוא האמת שצריך לסמוך ולעלות ולחבר את התפלה שהיא המלכות למעלה עם הגאול' שהוא היסוד. אמנם יובן עם הנז' שהנה בחחילה אנו מורידין הארת היסוד הנקרא גאולה למטה אל המל' הנקרא תפלה העומד' בבריאה וזהו ממש סמיכות גאולה לתפלה ואח"כ עולה התפל' למעל' עם הגאולה באצילות ואז איננו סמיכות והארה בלבד רק גאולה עצמיות ולא סמיכות לבד וכבר נת"ל בדרוש הקדיש של הודו לה' כו' ענין סמיכות גאול' לתפל' היטב ושם נתבאר כי לסיבה זו לא נתקנו לומר קדיש כאן כיון שהוא באמצע הבריאה אל עולם האצילות וא"כ היה ר"ל קדיש ע"ד שתקנו לומר קדיש בין עולם ועולם ושם נתבאר באורך טעמו של דבר. וקיצור של דבר הוא כי בכל עולם ועולם המלכות ש"ע העליון מתלבשת החלק העשירי התחתון שבה שהיא המל' של המל' בכתר שבעולם שלמטה ממנו אבל המלכו' שבעול' האצילות כל הי"ס שבה כולם יורדים ומתלבשים בכסא הכבוד שהוא בראש הבריאה בהיכל קה"ח שבה ואין לך סמיכות גדולה מזה. ולכן אין צ"ל כאן קדיש כדי להעלות את הבריאה בעולם האצילות כי הרי היא נקשרת עם המל' דאצילות לגמרי וז"ס סמיכות גאולה לתפלה שהיא עולם הבריאה במלכות דאצילות:

דרושי העמידה

דרוש א

פרק א

ועתה נבאר דרושי העמידה בע"ה:

דרוש א':

ונבאר ענין אדני שפתי תפתח כו' שתקנו לומר בתחילת העמידה ולכאורה היה נראה שהוא הפסק גדול בין גאולה לתפלה והנה רז"ל במס' ברכות הרגישו בקושיא זו ותירצו דכתפלה אריכתא דמיא. וביאור הענין הוא במה שכתבתי לעיל כי בתהלות לאל עליון גואלם אז התחילו יעקב ולאה ורחל לעלות אל היכל קה"ק שבבריאה מן היכל הרצון ושם חזרו פב"פ והנה פסוק זה של אדני שפתי תפתח הוא כנגד היכל קה"ק שבבריאה ממש כי הנה סוד שם אדני הוא כאן בבריאה כמ"ש אצלינו בשער שמות הספירות וכנז' בהקדמת ס' התיקונים כי שם אדני הוא בבריאה משום דתמן לאו איהו וכינויה חד כו'. והנה מוכרח הוא שבתחיל' יעלו אל היכל קה"ק דבריאה כדי שאח"כ משם יעלו אל האצילות ולכן תקנו פסוק זה כאן. אמנם ביאור דברי רז"ל שאמרו דכתפלה אריכתא דמיא יובן עם מה שנבאר במלת ברוך דברכת אבות ששם יתבאר כי הוא סוד היכל ק"ק דבריאה דכען הוא ברוך ברבויא דברכאן וביאורו הוא במ"ש במקום אחר כי ע"י עליי' העולמות והתכללותם זב"ז חוזרין ג"ר דעשי' ונעשין ממש בחינת יצירה וכן ג"ר דיצירה נעשים בריאה ממש. וכן עתה הג"ר שבהיכל ק"ק דבריאה הם נכללים עם המל' דאצילות הנקרא תפלה ונעשית חיבור א' ועולים יחד אל עולם האצילות ונמצא כי היכל קה"ק דבריאה שהוא בחי' פסוק ה' שפתי תפתח כנ"ל הנה כתפל' אריכת' דמיא שהוא המל' דאצילות הנקרא תפלה וכאלו נתארכה ונגדלה יותר ע"י התחברות היכל קה"ק דבריאה עמה ונעשו הכל בחי' אצילות וזהו אומרם ז"ל כתפלה אריכתא דמיא. ואמנם תכוין שעדיין בפ' זה אנו בעולם הבריאה כנ"ל. והנה אדני היא המל' ושפתי הם הנצח והוד הנפתחים ע"י הת"ת הנרמז במלת תפתח וע"י פתיחת השפתים אלו משפיעים בעולם הבריאה ואז ופי שהיא המל' הנקרא פה תגיד ותמשיך תהלתך מן האצילות לבריאה ועי"ז תוכל הבריאה לעלות אל עולם האצילות:

דרוש ב

פרק א

דרוש ב':

בברכת אבות דע כי מורי ז"ל ביאר לי כמה כונות בענין התפלה והעמידה הזו של שחרית דימי החול ועלה ברצוני לכתוב עתה הכונה היותר ארוכה מכולם ואבאר ס' תפלת השחר בלחש ובחזרה עם כונת ברכת כהנים ואח"כ אשיבה ידי לבאר פרטי כונות רבות קצרות ביחד ואח"כ אחזור לכתוב משם ואילך מן כונת נפילת אפים עד סיום התפלה כולה וכונת עלינו לשבח בע"ה וזו היא הכונה הארוכה:

דע כי המלכות הנקרא נוק' דז"א יש בה י"ס ובלילה שאז הוא זמן שליטת החיצונים היא מתמעטת ויורדת למטה בעולם הבריאה כמבואר אצלינו בסדר שכיבת הלילה. והענין הוא כי ספי' הכתר אשר בה היא בלבד נשארת למעלה תמיד בעולם האציל' כמבואר אצלינו בענין תש"י מה עניינה וע"ש עיין לעיל ד"ט ע"ד ולעולם ספי' הכתר שבה נשארת באצילות תמיד ואינה יורדת אמנם הט"ס האחרות מן חכמה ולמטה אשר בה הנה הם יורדות בלילה אל עולם הבריאה ונמצא כי מש"ל שהנקב' עומדת עד עתה בעולם הבריאה בהיכל קה"ק ועתה עולה אל האצילות אינו אלא בבחי' אלו הט"ס תחתונות שלה אשר הם נתונים בלילה בהיכל קה"ק דבריאה ועתה עולים כל הט' אלו למעלה בעולם האצילות:

אמר הכותב חיים ויטאל וצ"ע כי בברכת אבות דר"ה נת' שמה שיורד מן המלכו' בעולם הבריאה אינו רק נקו' אחת בלבד וע"ש ענין ד' בחי' ושרשים של המלכו' כו' והנלע"ד בזה הוא כי אלו הט"ס לא ירדו רק אחר שנתמעטו הם בעצמם ולא ירד מהם רק בחי' המלכו' שבכל ספי' מהם וט' בחי' מלכיות האלו שירדו בעולם הבריאה הם נעשים נקו' קטנה כלולה מעשר כנודע ושאר בחי' של ט"ס נשארו דבוקות למעלה אחור באחור עם ז"א מרגליו עד החזה ובעלות אותה נקו' בברכת אבות אחורי ז"א דאצילות מתחברת מדרגה אחר מדרגה עם כל הט"ס ונעשית פרצוף שלם ודבר זה מוכרח להיות כך שאל"כ מה הוא המיעוט שנתמעטה וירדה בסוד נקו' קטנה כנודע וזה יובן במ"ש במ"א כי בחינ' המלכות שבמלכו' בלבד היא היורדת בכל עולמות בי"ע כנלע"ד חיים. וכבר נת"ל איך ע"י סדר הקרבנות וזמירות ותפלת יוצר דשחרית נכללים כל שאר העולמות של עשי' יצירה בריאה זה בזה כמבואר במקומן עד שנמצאים עתה כולם כלולים בהיכל קה"ק דבריאה. וגם ההיכל הזה כלול הוא במלכות דאצילות. והרי כל העולמות כולם קשורים ונכללים. ונבאר עתה ענין עליית ט"ס אלו של הנקבה הנקראת עתה אצלינו דרך סתם בשם מלכות דאצילות וזה החלי בע"ה:

ברוך כבר נתבאר בס' התיקונים ענין שני כריעות שצריך לכרוע בכל ברכה ולזקוף שני זקיפות וזה ביאורם. הנה בכריעות התפלה באבות תחילה וסוף יש שני כריעות ושני

זקיפות בסוד מ"ש כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם וסוד שני כריעות יוד לגבי הא ואו לגבי הא וסוד שני זקיפו' הא לגבי ואו הא לגבי יוד וזה בכל אחד ואחד וכן בסוף ברכת הודאה. אבל בתחלת ברכת הודאה אין בה רק כריעה א' וזקיפה א' כי בכולם גופא גחין לגבי ברכיין סוד ו' לגבי ה' ורישא גחין לגבי גופא יוד לגבי הא וזקיף ברכיין לגבי גופא סוד הא לגבי ואו. וגופא לגבי רישא סוד הא לגבי יוד ואמנם בתחלת ברכת הודאה לא יש שם ברו"ך ולא הש"ם. נמצא שבכריעה זו היא בסוד ואו לגבי הא והזקיפה הא לגבי ואו בלבד. ולפיכך צריכים אנו לחזור ולעשות כריעה שנית וזקיפה שניה במודים דרבנן להוריד יוד לגבי הא ולזקוף הא לגבי יוד:

פרק ב

הנה במלת ברוך צריך אתה לכרוע כריעה א' ואל תכרע עתה רק גופך בלבד ובמלת אתה תכרע פ"ב ואז תכרע את ראשך וז"ש בתיקונים דבעי למכרע ואו לגבי הא יוד לגבי הא פי' כי ואו הוא גופא ויוד הוא רישא ובמלת ידוד תזקוף שני זקיפות. בתחל' תזקוף גופך לבד וזהו ענין הא תתא' לגבי ואו ואח"כ הזקיפ' הב' הוא שתזקוף ראשך וזהו ענין הא עלאה לגבי יוד והנה נמצא בס' התיקונים שצריך לכרוע בשם אהיה ר"ל במלוי יודין ולזקוף בשם ההויה ר"ל במלוי יודין ג"כ. ועתה נבאר בפרטות דברים אלו. הנה נת"ל כי בק"ש לא נכנסו בז"א זולתי המוחין דו"ק בלבד מצד אימא אבל הג"ר דמוחין דמצד אימא וכל הט' מוחין דמצד אבא כולם נשארו למעלה בסוד אור מקיף על ראשו. והנה ע"י זווג או"א הנרמז בג' שמות ה' אלקינו ה' בפ' שמע ישראל נכנסו ו"ק דמוחין ועתה צריך לעשות זווג אחר אל או"א בברכה זו כדי להכניס בו ג' המוחין הראשונים דמצד אימא ע"י תוספת הארה שתמשך בז"א ע"י זה הזווג הב' דאו"א ויכנסו ג"כ אח"כ כל הט' מוחין דמצד אבא ע"י תוספת הארה וכמשי"ת בע"ה:

והנה הג"ר דמצד אימא הם למעלה בסוד אור מקיף ברישא דז"א. וכבר ידעת ענין שם הויה אשר כוללת כל עולם האצילות באופן זה א"א בקוצו של יוד אבא ביוד אימא בה' ראשונה ז"א בואו נוקבי' בהא אחרונה וגם מלבד הויה זו עוד יש הויה אחרת כוללת בחי' ז"א כולו עד"ז כי הכתר שלו רומז לקוצו של יוד וחו"ב לי"ה ו' קצוותיו לואו והמל' נוקבא דידיה באות הא אחרונה. וגם מלבד זה עוד יש הויה אחרת כוללת ספי' הת"ת לבדה של ז"א כמבואר אצלינו בשער שמות הספי' וזכור היטב הקדמות אלו למה שנבאר עתה. גם צריך שתדע כי בחינת אימא הנכנסת ומתפשטת ומתלבשת תוך ז"א והמוחין דז"א מלובשים בתוכה כנודע הנה בחי' אימא זו היא נקרא שם אהיה במלוי יודין שהיא בגי' צלם המתפשט תוך ז"א בסוד אך בצלם יתהלך איש והנה כמו שביארנו בשם הויה כי ג"ר

נרמזו בשני אותיו' י"ה וז"ת נרמזו בב' אותיו' ו"ה כן הוא ממש בשם אהיה כי ג' מוחין עלאין נרמזו בשני אותיות א"ה והמוחין דו"ק תתאין רמוזים בשני אותיו' י"ה ונמצא שעדיין לא נכנסו ברישא דז"א אלא ב' אותיות אחרונות י"ה משם אהיה שהם בחינת מוחין דו"ק. גם צריך שתדע כי ז"א נעשה ע"י כ"ב אותיו' האלפא ביתא כנודע. והנה הם מתחלקות בו לג' חלוקות בג' קוין שלו ז' אותיות הראשונות בקו ימינו וז' אותיות שניות בקו שמאלו וח' אותיות הנשארות בקו האמצעי שלו וכן נזכר בזוהר פ' בראשית די"ו ע"ב וזהו סדרן אבגדהו"ז בחסד חטיכלמ"נ בגבורה סעפ"צ קרש"ת בת"ת כך פי' מורז"ל וז"ס להנחיל אוהבי יש אשר סודו ביארו בזוהר פ' תרומה דקס"ו ע"ב כי ש"י עולמות אלו שריין תחות כורסיי' תחות עלמא דאתי כו' והענין הוא שהתבונה המתלבשת תוך ז"א לתת לו מוחין נקראת עלמא דאתי מפני שתמיד אתי ונמשך ההוא שפע גו רישא דז"א ואלו הי"ש עולמות הם הכ"ב אותיו' עצמם אשר הם בבינה וכולם מתחלקו' בז"א. האמנם עיקרם הם למעלה בג"ר דז"א אבל הארתם יוצאת ונגלית לחוץ במקום שנגמר ונשלם היסוד דאימא שהוא בחזה דז"א כנודע ואז משם ואילך הם מתחלקין לג' קוים ונמצא שעיקר הארתם הם בחג"ת דז"א וז"ש בזוהר דאינון תחות עלמא דאתי שהוא במקום סיום היסוד דאימא הנקרא עלמא דאתי שהוא בחזה דז"א. גם פירושו הוא באופן זה כי מקום אלו הכ"ב אותיו' הם למטה ממקום מוח הבינה דז"א עצמו אשר גם היא נקרא עלמא דאתי. האמנם שרשם האמיתי הוא בג' מוחין עלאין אלא שהארתם מתגלה למטה בחג"ת דז"א אבל אין ענין זה רק כאשר הט' מוחין כולם נכנסים בז"א אמנם עתה שעדיין לא נכנסו רק המוחין דו"ק נמצא כי כל הארה של אותם הכ"ב אותיות שבבינה הנמשכין אל ז"א הם עדיין על רישא דז"א וההארה שהיתה נמשכת בחג"ת דז"א היא עתה ברישא דז"א ובג"ר שבו מתחלקות אלו הי"ש עולמות שהם הכ"ב אתוון הנז' ועוד נשארים מן אלפא ביתא ה' אותיות אחרות הכפולות הנקר' מנצפ"ך:

וכבר הודעתיך כי אלו ה"ס הה"ג הנז' בזוהר ואנו מזכירין אותם פעמים רבות. והיותם אותיות כפולות הוא לפי שיש בדעת דז"א ה' חסדים וה"ג ובהכנס כל המוחין ברישא דז"א היסוד שלו הוא כולל כל הכ"ב אתוון כנזכר בזוהר על פסוק וישכב במקום ההוא וי"ש כ"ב פירושו כי הי"ש עולמות הנז' ה"ס הכ"ב אתוון עצמן וכולם נתונים תוך היסוד דאימא בהיותה מלובשת תוך החזה דז"א ומשם יוצאים הארותיהם ומתגלים בז"א ונחלקים כל הכ"ב אתוון בחג"ת דז"א. וגם הב' עיטרין ניתנים הה"ג עצמן אל הנקבה והה"ח מתפשטים בו"ק דז"א כנודע אבל עתה כל החו"ג הם למעלה על רישא דז"א בסוד אור מקיף כי עדיין לא נכנס היסוד דאימא והנה מן אותה העת שאמרנו תהלות לאל

עליון גואלם כו' כנ"ל. אשר אז מלכא נפיק לקבלה ר"ל שאז מתחלת הארת הדעת בהיות' למעלה להאיר דרך קו האמצעי תוך ז"א עד היסוד בו ומאז ואילך מתחיל לכנס הארת הדעת והארת החו"ג תוך ז"א אבל שרשם נשאר למעלה:

ואמנם גם בהיות כל המוחין תוך ז"א היה פה היסוד דאימא מתגלה במקום רחב שהוא בחזה דז"א והיו האורות מתגלים הרבה מאד ומאירים מאד בנה"י דז"א יותר מן הארה שיש עתה בחג"ת דז"א לפי שעתה אע"פ שנכנסו כבר ו"ק דמוחין בז"א ונמצא שההארה שהיתה ראויה לרדת בתוך נה"י דז"א ירדה עתה בחג"ת שלו עכ"ז עתה ההארה הזו היא יותר גרועה משעה שהיא למטה במקומה בנה"י לסיבה הנז' כי להיות ההארה הזאת בנה"י הנה היסוד דאימא היה אז בחזה דז"א והיה מתגלה במקום רחב גדול אבל עתה פי היסוד דאימא הוא למעלה בכתר דז"א אשר שם הוא מקום צר ואין מקום לסבול ג' קוים של כח"ב ולכן ההארה המתפשטת משם אל חג"ת ג' אמצעיות היא מועטת מאד והרי הצענו לך כמה הצעות אשר בהם תבין כל מה שנבאר בביאור המלות:

ברוך בכאן תכרע גופך בלבד ותכוין להוריד ו' לגבי ה' פי' כי הלא המלכות היא ה' תתאה והיא עתה בהיכל קה"ק דבריאה וצריכה לעלות ולכן אנו מכוונים להוריד הו' לגבי ה"א תתאה להעלות' והנה זה הואו הוא בחי' ת"ת דז"א שהוא סוד הואו כנ"ל והוא בחי' גופא דז"א ולכן גם בענין הכריע' צריך לכרוע הגוף לבד לא הראש וצריך להמשיך בתחל' הארה מן המוחין אל הת"ת דז"א כדי שיוכל לרדת ולהעלות את המלכות ולכן צריך לכוין להוריד שני אותיות י"ה האחרונות שבשם אהיה אל זו הואו ואח"כ להוריד זו הואו לגבי הא שהיא מלכות אשר בהיכל קה"ק דבריאה וכבר נת"ל ביאור ענין זה. אבל כאן נבארהו בקצרה והוא כי הנה המוחין דו"ק הם רמוזים בשני אותיות י"ה האחרונות שבשם אהיה. ואלו שני אותיות י"ה הם עתה בג"ר דז"א ולכן אנו מורידין הארה מאלו ב' אותיות י"ה שהם המוחין דו"ק העומדים עתה בג"ר דז"א ואנו מורידין אותם אל ג' אמצעיות דז"א ומשם ולמטה אשר הם רומזים באות ו' של ההויה הכוללת את כל ז"א כנז' ואז תוכל לרדת ואו זו דז"א עד הה' שהיא המל' ויעלנה למעלה. אמנם צריך לכוין כי ב' אותיות י"ה הנז' הנה הם מלאים ביודין כזה יוד הי והסיבה הוא לפי שהם בחי' מוחין וכל מוחין הם מלוי יודין כנודע. אבל אותיות וה יהיו פשוטים לפי שהם בחי' גופא שהוא הת"ת דז"א הנקרא ו' והמלכות נקרא ה' וכיון שאינם בחי' מוחין אינם ממולאים במלוי. גם צריך לכוין כי עתה חיבור אלו הד' אותיות הנז' נעשה מהם שם ידוד שהם שני אותיות י"ה אחרונות משם אהיה ושני אותיות ו"ה אחרונות משם הויה והרי איך בכריעה ראשונה יש בה הויה. גם תכוין כי שני אותיות י"ה הנז' הנה הם במלוי יודין

יו"ד ה"י שהם בגי' ל"ה ועם שני אותיות ו"ה הפשוטות יהיה הכל גי' מ"ו ותכוין בזה אל אותיו' המלוי דהויה דע"ב דיודין כי נמשך הארה מן אבא ומן חכמה דז"א אשר שניהם הם הויה דיודין ומשניהם יורד הארה למטה והארה זו הוא זה המלוי שלהם שהוא בגי' מ"ו כנז':

והנה זו ההארה היא סוד מש"ל כי ה"ס הארות הכ"ב אתוון שביסוד הבינה הנקרא ברוך וענין זה תכוין במלת ברוך אמנם אינם כ"ב אתוון עצמן לפי שהם עדיין על רישא דז"א בסוד אור מקיף אמנם הוא הארה היורדת משם בג"ר דז"א אשר אלו הם הארות יותר מועטות וגרועות מן הארת הכ"ב אתוון המתפשטות בחג"ת דז"א אחר שנכנסו כל המוחין בתוכו להיותו מקום צר כנ"ל ואמנם זו ההארה של אלו הכ"ב אתוון תכוין בשני אותיות ב"ך שבמלת ברוך ותכוין להורידן מן יסוד דבינה אשר עומד למטה בראש ז"א ואיננו ממש עצמותו אלא הארתו בלבד כנ"ל ותכוין להוריד מן הארת יסוד דאימא הנקרא ברוך אלו הכ"ב אתוון הנרמזות גם כן במלת ברוך. גם תכוין כנ"ל והוא להוריד הארת הה"ג דברישא דז"א כי הגבו' עצמן הם ג"כ למעלה אמנם הארתם בלבד תוריד עד המלכות ע"י הכריעה הנז' והנה הארה הזו היא בגי' ברוך ע"ד שביארנו בתפלת ר"ה שה"ס כ"ו ע"ב ק"ל שהם בגי' ברוך ושם נתבאר ביאורו. גם תכוין כי הנה עתה המלכו' צריכה לעלות בתחיל' באחורי ז"א וצריך להמשיך כל הארות הנ"ל דרך אחור ז"א והנה הפנים דז"א הוא בחי' כ"ו שבמלת ברוך שהוא בגי' שם הויה אלא שהוא במלוי אלפין שעולה מ"ה ואח"כ עובר דרך אחוריים דז"א שה"ס ע"ב ק"ל שהם רבוע האחוריים דהויה דמ"ה דאלפין כנז' הרי נתבאר מלת ברוך שהיא כ"ו ע"ב ק"ל בב' פירושים. גם תכוין כי הלא כל זה נמשך אליה ע"י גלוי היסוד העליון דאבא שהתחיל להאיר כמבואר לעיל בענין תהלות לאל עליון גואלם ברוך הוא ומבורך כו' ותכוין להמשיך מן ברוך ההוא אל היסוד דז"א הנקרא גם הוא ברוך והוא הקצה היותר תחתון שבכל ו"ק הגוף הנרמז בכריעה הראשונה בסוד ו' לגבי ה' ומן היסוד שהוא סיום זה הו' משם יורד אל הה' ואז גם המלכות נעשה גם היא בחי' ברוך ע"ד הנז' וז"ס סמיכת גאולה לתפלה כנ"ל. גם תכוין כי על ידי כריעה זו של ו' לגבי ה' עולה הה' שהיא המלכות עד כנגד אחורי היסוד דז"א ממש הנקרא ברוך. והנה עליה זו היא עליה ראשונה של המלכות גם תכוין כי ע"י עליה זו עלתה ג"כ עמה היכל קה"ק דבריאה וכל שאר העולמות כלולים בו כי לטעם זה נקרא זה ההיכל של קה"ק דבריאה גם הוא ברוך בסוד ריבוייא דברכאן שכולל כל העולמות בתוכו כנז' בזוהר פר' פקודי וביארנוהו לעיל. וכבר הודעתיך במקומו כי ה' בחי' יש אל המל' בתחי' היא נקודה קטנה ועוד היא נגדלת כמדת היסוד ממש כמוהו

ובשיעור גדלותו. וכמבואר אצלינו בפ' וכל בשליש עפר הארץ שהוא שליש מדה אחת לבד וזו ההגדלה הוא שנגדלה עתה במלת ברוך כנז':
עוד נגדלה גדלות ג' והוא שתהיה מדה א' שלימה ככל המדות הגדולות שהוא שתהיה כשיעור מדת הת"ת שהוא גופא דז"א שהוא מדה אחת גדולה ולא כמדת היסוד שהוא מדה קטנה עוד נגדלת גדלות ד' והוא שנעשית פרצוף גמור אלא שהוא פרצו' קטן כשיעור פרצוף הנקרא יעקב שהוא כשיעור שיש מן החזה דז"א עד רגליו עוד נגדלת גדלות ה' והוא שנעשית פרצוף גדול שוה בשוה בכל קומת ז"א. והנה זה הגדלות הגדולה מכולם אינו אלא בזמן תפלת השחר של שבת כמו שיתבאר בע"ה שם במקומו. אבל עתה במלת ברוך הגדילה גדלות שני הנ"ל והוא שגדלה כשיעור מדת היסוד דז"א אלא שעומדת עמו אב"א:

פרק ג

אתה עתה תכרע כריעה שניה בסוד י' לגבי ה' פי' כי עתה צריך להמשיך אור גבוה יותר. כדי שעי"כ תתעלה המל' יותר מבראשונה וצריך להמשיך הארה זו מן ג' מוחין עלאין שע"ג רישא דז"א אשר לא נכנסו עדיין בתוכו ולכן צריך לכרוע עתה בחינת הראש להורות שהז"א כורע את ראשו שה"ס י"ה יוד לגבי ה' עלאה שה"ס ג' מוחין עלאין הנכנסין עתה לצורך הארה זו תוך ז"א לפי שעה ותיכף חוזרים להסתלק ואינם נכנסים בקבע עד במלות אלקי אברהם כו' וכמשי"ת בע"ה ולכן תכוין להמשיך ב' אותיות ראשונות של אהיה שהם המוחין ולכרוע ולהורות הכנסת ג' מוחין עלאין שה"ס א"ה של אהיה במלויים אל"ף ה"י ע"ד הנז"ל במלת ברוך ולהורידם ברישא דז"א שהיא י"ה ובתחי' לוקחם אות י' שהיא החכמה שבו ומשם נתנים אל הבינה שבו הנק' ה' וז"ס י' לגבי ה'. ומשם יורדים אל אות ו' שהוא הת"ת דז"א ומשם יורדים אל הא תתאה שהיא המל'. ואע"פ שבזוהר לא אמרו אלא י' לגבי ה' עכ"ז מוכרח הוא שירדו ג"כ עד ו' לגבי ה' אמנם כונת דברי הזוהר הם לומר שבתחי' במלת ברוך היה ו' לגבי ה' בלבד אבל עתה בכריעה שני' של אתה מתחלת הכריעה הזו מלמעלה גם מן י' לגבי ה'. ומכ"ש שנמשכת למטה עד ו' לגבי ה' אלא שאין צורך להזכיר רק תחלת ההמשכה והנה בכריעה הראשונה היו ב' אותיות אחרונות של אהיה לשני אותיות אחרונות של הויה וד' אותיו' אלו היו שם א' של ידוד כנ"ל. ועתה הם שני אותיו' ראשו' א"ה של אהיה ושני אותיות י"ה של הויה וארבע אותיות אלו הם שם א' של אהיה ונמצאים ב' כריעות אלו ע"י הויה ואהיה אמנם עיקרם הם מן אהיה כי משם יורד אל ההויה שהוא מן המוחין אל כללות י"ס דז"א ובכך אל תתמה אם תמצא כתוב בס' התיקונים ובזו' ובר"מ כמה נוסחאות מחולפו' ומנגדות זו

את זו בענין אלו הכריעות כי יש מאמר אומר שצריך לכרוע ו' לגבי ה' ויוד לגבי הא ויש מאמר אומר שכורע באהיה וזוקף בהויה ויש מאמר להפך מזה אך אמנם במה שכתבנו יובנו כל דבריהם כי כולם חיים וקיימים יוצדקו יחדיו כי בבחי' א' הוא כדברי המאמר הראשון ובהצטרף ההארות נעשים שם א' ע"ד מש"ל וכמו שראית בעיניך כמה שמות הויה ואהיה יש פה מחולפות זה מזה והמשכיל יבין ויסתכל בדברינו. גם תראה במה שבארנו איך כריעה הא' היתה בסוד מ"ו שהוא מילוי הויה דיודין שהוא בחכמה שהם שני אותיו' י"ה מן אהיה דמלוי יודין. ושני אותיות אחרונות משם הויה פשוטות ועתה בכריע' שני' הוא שני אותיו' א"ה דאהיה במלוי יודין ושני אותיות י"ה ראשונות משם הויה פשוטות והם נעשים שם א' של אהיה אבל בכריעה ראשונה היה שם א' של הויה. גם החשבון של אלו הד' אותיו' הנז' אשר בכריעה שניה הם בגי' ק"מ שהם בגימט' מנין אותיות המלוי של אהיה ביודין להורות כי עתה בכריעה זו הב' ירד אור מן אימא וגם מן מבינה דז"א למטה כי כל אחת משתיהם נקרא שם אהיה כנודע. ואם תחבר ב' המילויים שבשתי הכריעות שהם מ"ו וק"מ יהיו אותיות מקום וה"ס מ"ש רז"ל כל הקובע מקום לתפלתו שעי"ז המקום יוכל האדם להעלות את תפלתו עד מקום שירצה למעלה ונודע כי התפלה היא בחי' מלכות הנקרא תפל' היא העול' למעלה ע"י שני המלויים הנז' העולים בגי' מקום. וצריך שתכוין כי משני מלויים אלו נעשה שם הויה א' שהוא בגי' מקום והוא ענין שם הויה ע"י הכאה באופן זה. יפ"י הפ"ה ופ"ו הפ"ה הרי הכל בגי' הוא מקו"ם והענין הוא שע"י הארת ב' המלויים הנז' מ"ו וק"מ מתרבים הכאת האורות של ז"א הנק' ידוד זה בזה ונגדלים ומתרבי' האורות לשיעור מספר מקום כנז' והנה סוד ההאר' הזו היורדת עתה הוא הארת הכ"ב אתוון עצמ' משרשם מן ג' עליונות שה"ס שני אותיו' א"ה של אהיה כנ"ל. וזה נרמז בשתי אותיו' א"ת של מלת אתה והם כ"ב אותיו' מן אלף עד תיו וכיוצא בזה פי' בזו' פ' בראשית על מלת א"ת שר"ל כללו' האלפ' ביתא מן אלף עד תיו שסימנים א"ת:

גם עתה נכנסין הה"ג עצמן משרשם העליון ולא הארה בלבד כבתחילה ויורדין אל המלכות וזה נרמז באות ה' של אתה שה"ס ה"ג וה"ס ה' אותיו' מנצפ"ך היתירו' על כ"ב אותיו' הנרמזו' במלת אתה באותיות א"ת מן אתה גם עתה נכנסין הארת ה' חסדי' אבל אינם נכנסים החסדים עצמן כמו הגבו' רק הארתם בלבד. וגם זה נרמז באות ה' של אתה. גם ז"ס מ"ש בזוהר על מלת אתה שהיא בחסד והוכן בחסד כסא וה"ס הכהן בסוד אתה כהן לעולם שה"ס הארת החמשה חסדים כנז' והנה כל אלו ההארות שלוקחת עתה בעת הכריעה הב' יותר מבכריעה הא' הוא כי בכריעה א' לא לקחה רק הכ"ב אותיות והארת

הה"ג אבל עתה בכריעה הב' לוקח' הכ"ב אותיו' עצמן והה"ג עצמן והטעם הוא מפני שעתה צריכה המלכות לעלות עלייה א' יותר עליונה עד כנגד נ"ה דז"א אב"א אשר הם גבוהים מן היסוד. וגם יש לה עתה הארה א' יתירה והיא הארת ה' חסדים הנז' והטעם הוא כי בתחי' היה שיעורה מדה א' בענין הרוחב שהוא ברוחב היסוד. אבל עתה אמת הוא שבשיעור הגובה איננו רק מדה אחת בלבד לפי שנ"ה הם זו בצד זו ואינם זלמ"ז. אבל בענין הרוחב יש לה רוחב של ב' מדות שהם נ"ה העומדים זו בצד זו ולכן צריכה עתה לקחת הארה זו היתירה מן הה"ח. ואמנם אל תטעה לחשוב כי עתה שעול' כנגד הנ"ה שגם היא נגד היסוד דע לך שאינו כן אמנם נעקרת ממקום אחורי היסוד ועולה ועומדת כנגד אחורי הנ"ה בלבד והטעם הוא לפי שעדיין איננה פרצוף שלם ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי זה ג"כ נרמז במלת אתה ר"ל א"ת ה' כי עתה המל' נקרא ה' בשלימותה לפי שעתה היא במקום אצילותה הראשון שהוא באחורי נה"י דז"א. ועוד לסיבה אחרת כי עתה כבר עלתה בג' קוי ז"א שהם היסוד והנ"ה אשר ציורם נצטייר בג' קוים שיש בציור אות ה' כזה ה' כנלע"ד ששמעתי ממוז"ל. והנה ב' עליות אלו הם ע"י שני הכריעות הנז' והענין הוא כי ע"י הכריעות של ז"א שיורד אליה עי"כ היא עולה העליות האלו אמנם אותם ההארות אינם חוזרים לזקוף ולעלות כי צריכה היא להם. ואעפ"י שבערך המלכות הם נקראים זקיפות כיון שהיא עולה ע"י כל אלו המדרגות שהם נה"י דז"א עכ"ז נק' כריעות לפי שאע"פ שהם זקיפות בערכ' עכ"ז מפני שמקום המלכו' וכו' ונקו' אצילותה הראשון העיקרי הוא כנגד החזה דז"א וכל זמן שלא עלתה שם נקרא כריעה ולא זקיפה כי זקיפה האמיתי איננה אלא אשר תעל' אל מקומה האמיתי. אבל כל שאר העליות שלה נקרא כריעות אלא שהם כריעות משונות זו מזו במעלה כי עדיין כורעת היא למטה ולא נזקפה במקומה האמיתית ולכן אין הזקיפות אלא במלת ידוד לפי שאז היא עולה בת"ת דז"א שהוא מקומה האמיתי וכמו שנבאר:

פרק ד

ידוד הנה עתה צריך לזקוף ב' זקיפות חילוף ב' כריעות הנז' וז"ס שאומרים ז"ל כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם רמזו בדברים אלו אל ב' הכריעות ושני הזקיפו' כי לא אמרו צריך לכרוע בברוך ולזקוף בשם. והשני זקיפות הם הראשונ' זקיפת הגוף הב' זקיפת הראש וכבר נת' שע"י ב' הכריעות עלתה המלכות עד נ"ה דז"א אחור באחור ועתה בשתי זקיפות אלו עולה עד הת"ת דז"א מאחוריו וכבר נתבאר שלהיות כאן מקומ' האמיתי לכך אלו הם נק' זקיפות ולא כריעות ואמנם היותה צריכה ב' זקיפות לעלות אל אחורי הת"ת הוא במה שנודע כי ז"א היה בתחיל' בזמן העיבור בבחי' ג' כלילן בג'

ואח"כ בזמן היניקה הוא בבחי' ו"ק ואחר כך בזמן הגדלות הנק' עיבור ב' של המוחין היה בבחי' י"ס גמורות ולעיל בענין הק"ש נת' קצת מזה איך נגדלים הו"ק ונעשים י"ס גמורות ע"י התחלקו' השלישים שבו ע"י כניסת נה"י דאימא עלאה לתוכן ואז נגדלים וכבר נת' איך מוכרח הוא שהקטן מיום שנגמר' צורתו במעי אמו כבר נגמרו כל הרמ"ח איברים שבו. אמנם אח"כ בזמן היניקה נגדלים אבריו בהגדלה אבל לא שנתוספו בו מנין אבריו. וכן בזמן הגדלות ועיבור ב' נגדלים איבריו יותר ויותר והנה בחינת הת"ת דז"א אשר היא אות ו' של ההויה הכולל ז"א כנ"ל ושם נתבאר שבתחי' היתה ו' זו קטנה בלתי ראש ואח"כ נעשית ו' זו גדולה עם ראש. והנה לעולם בחי' אות ו' רומזת בז"א בערך שאר האצילות ורומזות בת"ת דז"א בערך שאר גופו וי"ס שבו והנה בזמן קטנותו היה גופו קצר וקטן כדמיון ו' זעירא בלתי ראש וכאשר הגדיל נגדל גופו יותר ונעשה כדמיון צורת ו' גדולה עם ראש. והנה ראש הו' היא בחינת יוד קטנה כי צורת אות ו' היא יוד קטנה על ו' והענין הוא כי בהיותו בעיבור היה ו' בלא ראש ועתה ביניקה ובפרט אחר שנכנסו בו ו"ק המוחין דגדלות בעת ק"ש כבר הגדיל ונעשה לו ראש באות ו' שבו וא"כ נמצא כי שני בחינות יש אל הת"ת דז"א אחד בזמן קטנות ואחד בזמן הגדלות וכנגדם הם ב' זקיפות הנ"ל האחד להעלותה עד מקום התחלת ראש הת"ת הא' דזמן הקטנות. והשני להעלות' עד ראשית הת"ת שנגדל אח"כ יותר בעת הגדלות. והנה הת"ת הא' הוא בחי' ו' בלי ראש והת"ת השני הוא בחי' ו' עם ראש שהוא זמן ההגדלה:

ונבאר עתה סדר שני זקיפות אלו הנה בתחילה תתחיל לזקוף גופך בלבד ותכוין לזקוף המל' הנקרא ה' לגבי ו' שהוא מקום הת"ת הראשון שהם שני שלישי הת"ת של ההגדלה ואח"כ תזקוף ראשך ותכוין לזקוף ולהעלות את המלכות הנק' ה' לגבי י' שהוא הי' שבראש הו' זו היא שליש העליון של הגדלת הת"ת. ובזה תבין ג"כ טעם אל מש"ל שאעפ"י שבמלת ברוך אתה עלת' המלכו' אל נה"י דז"א עכ"ז עדיין הראש והגוף דז"א הם כפופים בכריעה. אבל עתה במלת ידוד שהם ב' זקיפות הנה הת"ת דז"א שהוא בחי' אות ו' הכורע לגבי ה' הנה הוא עולה ונזקף במקומו אבל בהיותו בנה"י עדיין היה כורע כל זמן שלא עלה אל מקומו והרי עתה עלתה המלכו' אל שרשה הראשון וכבר יש לה שיעור מדה ספי' א' בלבד שהוא מדת הת"ת דז"א באחוריי' שלו וכל כוונה זו תהיה להעלותה ע"י שם ההויה במלוי יודין וה"ס וכל הזוקף זוקף בשם כי הכריעה היתה ע"י אהיה דמלוי יודין כנ"ל וצריך שנבאר עתה איך המלכו' עלתה עד ראש הת"ת דז"א כי שם הוא מקום לאה לפי שרחל מתחלת מן החזה ולמטה ולהבין זה נלע"ד לומר שהוא סוד עליית לאה ורחל שהם ב' ההיהין של ההויה שעל זה אמרו כל הזוקף זוקף בשם.

וה' תתאה העולה לגבי ו' הוא הת"ת דקטנות שהוא עתה עד כנגד החזה. וה' עלאה לאה עולה כנגד שליש העליון הנק' י' ראש הו' כי שם מקומ' כי כל אלו היו למטה בסוד תהלות לאל עליון גואלם כנז"ל ועתה עולים שתיה' אבל לא קבלתי זה מפי מורי ז"ל. אבל מה שאני מסופק ששמעתי ממנו ז"ל הוא בשני פנים או אם נאמר כי הוא בסוד ותגנוב רחל את התרפים כמבואר אצלינו בשער הפסוקי' בפ' ויצא שפעמים רחל גונבתו אותו ועולה באותו השליש העליון כנגד אחורי הת"ת דז"א או אם נאמר שאע"פ שאנו אומרים שעולים ד' עליות אלו הכונה היא שעולה תחת אלו המקומות ולא בהם עצמם כנגדם והוא כי בתחילה היא עולה תחת היסוד כי שם הוא שורש א' של המלכות כנזכר אצלינו בפירו' ברכת אבות של ר"ה וע"ש ואחר כך עולה תחת נ"ה ואחר כך עולה תחת הת"ת כי שם יש לה שרש אחר כנז' שם ג"כ. ואח"כ עולה תחת הי' ממש כנגד החזה ואני מסופק אם שמעתי א' משני דרכי' אלו ואל תתמה איך בתחלה היתה עולה מדה אחת שלימה בכל פעם ועתה בב' הזקיפות לא עלתה רק מדת הת"ת בלבד. והטעם הוא כי אור הת"ת גדול ומעולה מכל מה שלמטה ממנו כנודע. ועוד כי גם בשיעור מדה הנה מדת הת"ת גדול מאד מהם והרי עד עתה נתקנה מדרגה אחד אל המלכו' והוא כי בהיותה בבריאה הית' נקו' קטנה ועתה העלינו אותה אל מקומה האמיתי שהיתה בעת שנאצל' והוא באחורי החזה דז"א. גם יש לה עתה תוס' אחר והוא כי עתה יש לה שיעור קומה של מדת ספי' א' וזה נר' הפך ממה שהקדמנו בתחי' הברכה שכל הט"ס שבה ירדו בבריאה וצ"ע גדול והנה עתה אנו צריכין לעשות' שיעור פרצו' גמור כנגד אחורי ז"א מן החזה שבו עד סיום רגליו ואח"כ תוכל לחזור עמו פב"פ ונמצא כי הגדלת ז"א בסוד ו"ק של המוחין דק"ש נגדלה המלכו' כנגדו להיותה מדת ספי' א' ועמדה כנגד החזה שלו וכאשר יבואו מוחין דג"ר של ז"א וגם כל המוחין דאבא כולם אז גם המלכו' תשתלם ליגדל ולהעשות פרצוף גמור שלם ונמצא שעתה אנו צריכים להכניס ג"ר דמוחין דז"א מצד אימא וגם כל המוחין מצד אבא וענין זה א"א לעשותו עד שנעש' זווג אחר מחדש של או"א כמבואר אצלינו לעיל בתחילת הברכה הזו. וענין הזווג השני נרמז במלות אלהינו ואלהי אבותינו כמ"ש בע"ה:

פרק ה

אלקינו תכוין כי הוא באימא כי כל מקום שנזכר מלת אלקינו הוא או באימא או בקו שמאלי וכיוצא בזה במלת אלקינו שבשמע ישראל נתבאר עד"ז שאלקינו הוא באימא ואלקי אבותינו תכוין באבא ובדע' המזווג לאו"א וסוד הענין הוא כי הנה עולם האצילות כולו מתחלת בי"ס וחו"ב שבהם ה"ס הנק' או"א ומחס' ולמטה עד סוף ו"ת נק' ז"א

ונמצא כי ג' אבות הם ג' ספי' חג"ת הכלולים בז"א נמצא כי אלקי אבותינו הוא אבא אשר הוא אלקי חג"ת שהם אבותינו בסוד אברהם יצחק ויעקב. גם צריך לדעת מה שהודיענו מורי ז"ל והוא כי ברכת אבות הזו שאנו מבארים עתה הוא בבחי' מוחין הפנימיים אבל עוד יש בה פי' ב' והוא בבחי' מוחין המקיפים. ונלע"ד שהוא הכונה הב' דברכת אבות שכתבתי' לקמן אחר נוסח התפלה באותיותיה וע"ש היטב מאד כי היא רבת התועלת אם תשים לבך ודעתך אליה גם שמעתי ממורי ז"ל כי אותו הפי' שביארנו בברכת אבות דר"ה היא ממש כברכת של תפלת החול דשחרית ואין הפרש ביניהם אלא בענין הרי"ו אשר נתבאר שם בתפלת ר"ה כי להיות ר"ה יום הדין והגבורה ונודע כי הגבורה גי' רי"ו ולכן צריך לעשות כל בחי' תפלת ר"ה בסוד רי"ו ולכן כל בחי' הרי"ו שביארנו שם בברכת אבות דר"ה איננו רק לאותו היום בלבד אבל כל שאר הביאור הוא על סדר של חול ממש. וזכור ב' אלה הדברים אשר הודעתיך:

ונחזור לענין ראשון כי הנה אלקינו רומז באימא ואלקי באבא לפי שאלקי הוא בגי' מ"ו והוא חשבון אותיות מלוי הויה דע"ב דיודין. ובאות הו' של ואלקי תכוין אל הדעת המזווג' ומחבר' אשר הוא ג"כ בחי' ו' כנודע. גם תכוין כי הדעת העליון הוא בסוד ששה פעמים ו' והוא בגי' ל"ו ועם י' של ואלקי הוא בגי' מ"ה והוא הויה דמלוי דאלפין שה"ס הדעת המכריע בנתיים ואבותינו הוא בחינ' שלשה מוחין אשר אנו רוצים להמשיך עתה ע"י זה הזווג שהם ג"ר דמוחין מצד אימא וגם כל המוחין דמצד אבא. והנה תיבת אלקינו הרומזת באימא תכוין בשני אותיו' א"ל מאלקינו אל שם ס"ג אשר באימא אשר נרמז בו שם ייא"י העול' גי' א"ל כנודע וז"ס א"ל מאלקינו. ובברכת אבות דר"ה נתבאר זה יותר באורך וע"ש. וגם נתבאר היטב שם ענין ד' אותיו' הנשארות שהם אותיות הינו שבמלת אלקינו גם נתבאר שם טעם למה אנו מקדימין אימא לאבא. ודע כי אע"פ שבברכת אבות דר"ה ביארנו כונת מקיפין דמוחין דמצד אימא ומצד אבא עכ"ז עתה בימי החול אל תכוין אלא במקיפין דמצד אימא כי המקיפין דאבא אינם נכנסין עתה עד ברכת כהנים כמשי"ת במקומו לקמן ותכוין במלת ואלקי להמשיך בחי' לאה באחורי ז"א כמשי"ת בתיבות אלקי אברהם כו' כי ד"פ נזכרו כאן אלקי ועיין לקמן באלקי אברהם. והנה אחר שעשינו זווג או"א באלו התיבות הנז' מורידין אנו המוחין ברישא דז"א וזהו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ויובן זה כמ"ש בדרושי המוחין דקטנות דשם אלקים ענין סדר כניסת המוחין דז"א ושם ביארנו כי נכנסים ג"ר דמוחין דמצד אימ' הנק' חב"ד ואז תיכף נכנסים עמהם ביחד שלשה אחרונות נה"י דמוחין דמצד אבא. וזהו ביאור המלות הנז' אלקי אברהם הוא חכמה הנקרא אלקי אברהם שהוא החסד הנקרא אברהם ואלקי יצחק

הוא הבינה אלקי הגבורה שנקרא יצחק ואלקי יעקב הוא הדעת אלקי הת"ת הנק' יעקב ובתחי' תכוין איך הם ג"ר חב"ד מצד אימא הנכנסים בז"א והם הרמוזות באלקי אברהם כו' כנז'. גם תכוין במלות אלו אל מה שהודעתיך בענין הגדלת ז"א כי מן שני שלישים העליונים של מדת החסד נעשה כלי הגלגלת לז"א לקבל בתוכו מוח החכמה ושליש תחתון של החסד עם שליש העליון דנצח נעשה כלי וגוף אל החסד כו' וכן עד"ז בקו שמאלי ובקו אמצעי וכמ"ש בענין ק"ש של שחרית. והנה עתה בברכת אבות הוא בחי' הגדלות כי עתה נכנסים כל המוחין בשלימותם וכאשר נכנס עתה מוח של החכמה נקרא אלקי אברהם יען הוא הרוחניו' והפנימיות הנכנס תוך חלל הגלגלת הימני הנקרא אברהם כי ה"ס שני שלישי החסד הנעשה כלי אל זה המוח הנקרא חכמה כי פנימיות המוח יקרא אלקי בערך החיצוניות שהוא הכלי שלו וזה נרמז במלת אלקי אברהם ועד"ז תפרש ענין אלקי יצחק ואלקי יעקב והרי נתבאר ביאור מלת אלו בענין ג' מוחין ראשונות דמצד אימא. והנה ג"כ צריך שבמלות אלו הנז' תכוין ג"כ כונה אחרת והוא בבחי' המוחין דג"ת נה"י דמצד אבא הנכנסים יחד עמהם כנז'. והנה הם ג' פרקין תתאין דנה"י דאבא וכמו שהג' פרקין תתאין דנה"י דאימא נכנסו תחיל' בג"ר דז"א ואח"כ ירדו ירידה שניה אל ג' אמצעיות דז"א ואח"כ ירדו ירידה ג' במקום הראוי להם שהם נה"י דז"א כן הוא עתה באלו הג' פרקין תתאין דנה"י דאבא כי תחיל' נכנסין עתה בג"ר דז"א ושם עומדים ביחד בתוך ג"ר דמוחין דמצד אימא וכיון שהדבר כן א"כ גם תכוין בהם ע"ד מ"ש במלת אלקי אברהם כו' כי הם עתה למעלה בג' עליונות ולכן הם ג"כ יכולים להקרא אותם בשם אלקי אברהם כו' ע"ד הנז"ל בסוד ג"ר דמוחין דמצד אימא ע"ד השני כונות הנ"ל אבל עתה תכוין עוד תוספת כונה אחרת ג"כ והיא כי אלקי בגי' מ"ו כמנין אותיות המילוי ההויה דע"ב דיודין הרומזת באבא כנודע ותכוין כי אלו הג' מוחין הם מצד אבא שהוא הויה דיודין דע"ב ואלו הם הג' מוחין הנמשכין ממנו והם ג' מלויי הויה דע"ב דיודין הנרמזים בג"פ אלקי אלקי אלקי אמנם באלקי יעקב נתוסף אות ו' יתירה ואלקי יעקב. והטעם הוא כי הנה ביארנו בפסוק כי אל דעות ה' כי שני דעות הם בז"א א' מצד אבא וא' מצד אימא עוד יש פי' אחר והוא כי גם במוחין דמצד אבא לבדם או במוחין דמצד אימא לבדם יש בכל בחי' מהם ב' דעות והוא במה שהודעתיך כי הדעת דז"א הוא נמשך מן החסדי' ומן הגבורות המתפשטים בו"ק גופא דאבא או דאימא כמבואר אצלינו בדרוש ד' נכנסו לפרדס ובדרוש חטא אדה"ר. והרי זה ענין דעת אחד. עוד יש בז"א דעת שני יותר עליון מזה והוא נמשך ממוח הדעת עצמו העליון דאבא או דאימא המכריע בין מוחין דחו"ב דכל חד מנייהו ברישא דילהון וזה הדעת הוא ג"כ בז"א למעלה ברישא דיליה

מכריע בין חו"ב דיליה וזה הדעת העליון דז"א עליון ונעלם מאד כי הוא מכריע ומזוג בין חו"ב שבו וזה הדעת העליון עליו נאמר ונהר יוצא מעדן כו'. ולא אתגליא ואיהו טמיר תדיר גו בינה דז"א ואינו ניכר כי שם תדיר עומד נעלם בסוד הזווג התדירי ובזה יובן טעם למה לא נזכר הדעת בכלל הג"ר שבו וכן בזוהר לא נזכר בחי' זה הדעת העליון לטעם הנז' רק אותו הדעת התחתון אשר בו ולכן אותו הדעת התחתון הב' הנכנס במספר אשר הוא נמשך מן התפשטות החו"ג שבו"ק דאו"א כנז'. הוא הנק' באדרא בשם תרין עיטרין כמבואר אצלינו שהם בחי' ב' כתפין דאריך אשר אינם נחשבים מכלל או"א כי אינם בתוכם רק גנוזים בסוד פקדון. האמנם הדעת העליון דז"א הנמשך ממוח הדעת עצמו דאו"א אינו נחשב בחשבון לפי שהוא נעלם מאד ומכריע בין חו"ב דז"א כנז' וזכור היטב ענין ב' דעות אלו שבז"א. ונחזור לענייננו כי כאשר תכוין באלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב אל המוחין דמצד אבא או דמצד אימא תמיד תכוין אל זה הדעת העליון דז"א בין במוחין דמצד אבא בין במוחין דמצד אימא והכונה תהיה באות ו' היתירה שבמלת ואלקי יעקב כנ"ל. גם תכוין כונה אחרת ע"ד מה שהודעתיך בענין כונת המהלך ד"א בארץ ישראל שהוא להמשיך ד' אמות שהוא מלוי ארבע הויות דע"ב דיודין כי כל מילוי שבו הוא מ"ו בגי' אמ"ה ותכוין להמשיכם אל ד' פרצופי לאה שיש בז"א כמבואר בדרוש תאומה יתירה דהבל יע"ש ולכן הוזכרו פה ד"פ אלקי והם אלו אלקי אבותינו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב וכולם מצד החכמ' דמצד מוחין דמצד אבא או ממוחין דמצד אימא להמשיכם אל ארבעה בחי' לאה הנז' וכן אלקי ג"כ שהוא בגי' מ"ו כמנין אמ"ה. האל תכוין בתחלה כי אחר שנכנסו ג' מוחין עלאין דמצד אימא והשלש' מוחין תתאין דמצד אבא כבר נגדל ז"א ונק' גדול ומתחיל לצמוח שערי זקנו ונעשים בו י"ג תיקוני דיקנא שהם רמוזים בי"ג מדות אל רחום וחנון כו' והתיקון הראשון מכולם נק' א"ל. וזה נרמז במלת הא"ל ואות ה' יתירה שבמלת האל הוא לרמוז למה שהודעתיך במ"א. וכן באדרת נשא כי זה תיקון העליון הנק' א"ל הוא מתפשט בג' עולמות בי"ע והוא מנהיג כל העולמות בי"ע כמבואר אצלינו וה"ס אל שדי שבבריאה אל ידוד ביצירה אל אדני בעשי' ונמצא כי אל זה דתיקונא קדמאה דדיקנא מתפשט ומתחלק אל ג' א"ל. והנה שני פאות הזקן הם בשתי צידי הפנים למעלה וכל פאה מהם יש בו שלשה שמות אל וטעם היותם שלשה פעמים אל בכל צד הוא כי הנה נמשכין מן ג' מוחין דחב"ד שבו דבתלת חללי גלגלתא וסיום מקומם הוא עד המצח ומשם ולמטה יורדת ומתפשטת הארתם ומאירה דרך צדדי הדיקנא והפני' ומהארת המוחין האלו נעשו בו י"ג תיקוני דיקנא וההארה הראשונה שלהם הוא בתיקונא קדמא' ונק' א"ל. והנה כאשר יוצאת

הארה זו של הג' מוחין מאירה ג' א"ל בלחי הימין וג' א"ל בלחי השמאל מכח ג' המוחין ונמצא שהם ו"פ א"ל. אמנם אינם מתגלים רק הה' אל בלבד. והא"ל הו' נעלם. וטעם הדבר הוא לפי שמוח החכמה מאיר בלחי הימין א"ל שד"י וכן בלחי השמאל ומוח הבינה מאיר בלחי ימין א"ל יהו"ה וכן בלחי השמאל והרי ד"פ א"ל אמנם מוח הדעת להיותו כלול מחו"ג ושניה' בחי' מוח א' בלבד לפי שהגבורות נכללות בחסדים. ולכן גם כשיוצא' הארתם לחוץ הם יוצאות כלולות ביחד כי מן הארת החסדים יוצא א"ל אדני בלחי הימין ומהארת הגבו' יוצא אל אדני בלחי השמאלי אמנם שניהם כלולים זב"ז ולכן אינו ניכר רק האל אדני אשר בלחי הימין הכולל את השמאלי עמו ונמצא כי אינם ניכרים ונגלים רק ה' פעמים א"ל וז"ס האל ה' א"ל וכוונתינו עתה לעשות בז"א י"ג תיקוני דיקנא ולהמשיך הארתם ולזה קשיא לי כי הרי בסוד ויעבור נעשה הדבר הזה כמשי"ת שם והנלע"ד בזה הוא אעפ"י שלא קבלתי ממוז"ל כי אלו הם מצד מוחין דאימא אשר כבר נכנסו המקיפי' שלהם כנ"ל. ואותם של ויעבור הם מן המקיפי' דמצד אבא אשר עדיין לא נכנסו עד ברכת כהנים כנ"ל וכמשי"ת במקומו ובזה תבין כי יען אלו הם מן המקיפין דמצד אימא לכן אינם צריכין בקיעה לפי שהם עומדין מחוץ אל נה"י דאימא. אמנם אותם דויעבור הם ממקיפי אבא אשר הם מלובשים תוך נה"י דאימא ולכן צריכין בקיעה הנה"י דאימא כדי שיצאו הארת מקיפי אבא לחוץ בסוד ויעבור כמבואר שם גם אפשר לומר כי עתה נעשים ט' תיקוני דיקנא דז"א בלבד ואח"כ ע"י ויעבור נשלמים בו כל י"ג תיקוני דיקנא וכ"ז נלע"ד אבל לא שמעתיו ממוז"ל. ונחזור לבאר ביאור הנז' איך אינם רק ה"פ א"ל בלבד והוא כי הנה ג' מוחין הם חב"ד וכל אחד מאיר בשני צידי הפנים בלחי הימין ובלחי השמאל. והנה מוח הדעת מלובש תוך היסוד דאימא הנקר' שדי כנודע ונמצא כי שני שמות א"ל שדי שיש בפאת הראש הימנית והשמאלי' נמשכי' ממוח הדעת ומוח הבינה מאיר בשני צדי הפנים שני שמות אל אדני לפי שהבינה היא דינין וגבורה ולכן נק' אל אדני. ומוח חכמה מאיר בשני צדי הפנים שני שמות אל ידוד ועכ"ז סדרם הוא אל שדי למעלה ואחריו אל ידוד ואחריו אל אדני וה"ס דעת ובינה וחכמה שבו ונודע כי אל שדי הוא בגי' משה הנמשך מהדעת שהוא בחי' יסוד וטעם הדבר הוא לפי שהנה הג' מוחין האלו הם סתומים תוך נה"י דאימא ואינם מאירים עד שירד אור שלהם ומתפשט למטה בפאתי הזקן בב' צדדי הלחיי' ובהכרח הוא שהדעת שהוא תחתון מן חו"ב שהוא יקדים לצאת בתחילה ומתגלה בדיקנא ומניח מקום פנוי לשירדו חו"ב גם הם דרך הדעת אשר שם הוא פתח היסוד דאימא כי דרך הקוים שלהם אין להם פתח לצאת וכיון שמוכרח הוא לדעת לצאת בתחילה ולכן כאשר יוצא נשאר

במקום ההוא העליון והפנוי והריקם ונעשה שם אל שדי וכאשר יורדין אח"כ החו"ב ונודע כי למעלה במקומם הם יושבים זה בצד זה שוים משא"כ בדעת שהוא למטה מהם וכיון שהם שוים למעלה וכאשר יורדים אין שניהם יכולים לרדת ביחד ולכן החכמה שהיא יותר מעולה יוצאת בראשונה כי גם הדעת לולי שהוא תחתיהן היה ממתין עד שיורדין היותר עליונים וגדולי' ממנו ולכן עתה יורדת החכמה ואינה מוצאת מקום פנוי אלא תחת מקום הדעת שהוא א"ל שד"י ויורד למטה ממנו ונעשה שם בחי' אל ידוד. ואח"כ יורדת הבינה למטה מן החכמה ונעשית אל אדני תחת החכמה והרי נתבאר טעם אל הסדר שלהם ולפי שהדע' לא נתרחק ממקומו לפי שמקומו הוא יסוד דאימא והנה יסוד דאימא התפשטותו הוא עד החז' ונמצא שאין הדעת יוצא ממקומו אמנם הוא מתפשט בלבד ואינו יוצא ממקומו לכן אינו נחלק לשנים ואל שדי דימין ושמאל כלולים ביחד ונעשים אל אחד. אבל החו"ב יצאו יציאה גמורה מן הקוים שלהם ונכנסו דרך קו יסוד דאימא ולכן הם מתגלים לגמרי ונעשים שני שמות אל ידוד ושני שמות אל אדני מימין ושמאל ולכן הם ה' אל בלבד וזהו ענין הא"ל ה' א"ל:

והנה בענין ויעבר שאז נבקע ממש יסוד דאימא אז ניכרין ב' שמות אל שדי אשר בו ולכן התיקון הראשון שבי"ג תיקוני' הוא א"ל כמש"ה אל רחום כו' ולפי שה' א"ל כבר נתגלו כאן במל' האל ושם הוא שנגלה האל הו' לכן לא נזכר שם רק אל א' בלבד והנה אותו שם אל שנגלה הוא שם אל שבלחי השמאלי כנ"ל כי עתה בהאל לא נגלה רק הימיני לפי שהשמאל לעולם נכלל בימין ונמצא כי האל הששי הנגלה שם הוא השמאלי והנה שני דרכים ביארנו בענין סדר אל שדי אל ידוד אל אדני. זה הפך מזה ואני מסופק איזה מהם הוא ששמעתי ממורי ז"ל. ונלע"ד שזה הדרך האחרון הוא אמיתי אשר שמעתי והאמת יורה דרכו ואח"כ תכוין במלת האל שהוא אותיות לאה והענין הוא שתכוין לעשות עתה פרצוף של לאה קודם שתעשה פרצוף רחל כי פרצוף רחל מתחיל לעשות במלת אל עליון גומל חסדים כו' כמשי"ת בע"ה ותתחיל עתה בבנין פרצוף לאה כי צריכין אנו לעשותו לצורך זווג הנעש' אח"כ עמה במלת ויעבר כו' בי"ג מידות כמשי"ת שם בע"ה. ולפי שאין לאה יוצאה רק אחר סיום ג' מוחין דז"א שהוא בתחילת ב' שלישי הדעת דז"א כדוגמת רחל שיוצא' בתחלת שני שלישי הת"ת דז"א ולכן אין אנו מתחילין בבנין פרצוף לאה עד אחר אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב שהם בחי' ג' מוחין ואחר ואלקי יעקב שהוא מוח הדעת דז"א אז אנו אומרים האל לרמוז אל בנין לאה אשר כאן מקומה. ואל תתמה במש"ל כי ד"פ נזכרו אלקי לצורך ד' פרצופי לאה כנז"ל כי הנה אין זה רק בחי' המשכת האורות מן המוחין לאותם ד' בחי' של לאה כמבואר אצלינו

בדרו' ח"י נשים שהמלך מותר בהן. וזו אשר אנו עושים עתה במלת האל היא האחרונה שבכולם אחר אשר יצאו כל ד' הארות אלקי אלקי כו' לחוץ. ולפי שרחל איננה רק נקוד' קטנה לכן צריך לבנות לה פרצוף גמור כמשי"ת אבל לאה שהיא אחוריים דאימא עילאה ממש כמבואר אצלינו אין צורך כאן לעשו' לה פרצוף ממש. אמנם רק זכר בעלמא לכוין בה במלת הא"ל ולהעלותה כאן ולהדביקה מבחוץ כנגד נה"י דאימא במקורה ושרשה האמיתי הא' ובענין נשיאות כפים שבברכת כהנים נת' זה היטב וע"ש. גם תכוין במלת האל אל מה שהודעתיך כי בעת כניסת המוחין דגדלות של הויות יורדים למטה המוחין דקטנות של שמות אלקים. גם הודעתיך כי אינם יורדים מוחין דקטנות רק עד שיכנסו גם ג"ר דמוחין של הויות דגדלות כי אין כח במוחין דגדלות דו"ק לדחותם ולהורידם גם נתבאר שם כי כאשר יורדים אלו המוחין דקטנות הנה מסעם ונסיעתם הא' היא אל הגרון דז"א וז"ס גרון שהוא בגי' ג' אלקים דג' מוחין דקטנות. ולכן תכוין עתה במלת האל כי עתה הגרון דז"א נעשה מבחי' ג' מוחין דקטנות אלו היורדים שם כי לפי שכבר נכנסו ג' מוחין ראשונים דמצד אימא לכן נדחו וירדו ירידה א' אלו המוחין דקטנות והוא בגרון דז"א כנז' וזה נרמז במלת האל כמו שנבאר ויען כי גם שלשה מוחין תחתונים דמצד אבא נכנסו עמהם בז"א. לכן אלו המוחין דקטנות נסעו עוד נסיעה ב' יותר למטה בחג"ת דז"א. וגם זה נרמז בתיבת האל כמו שנבאר ונמצא שאעפ"י שג' מוחין ראשונים דמצד אימא נכנסו ביחד בז"א עם ג' מוחין תתאין דמצד אבא עכ"ז גרמו ב' מסעות אל המוחין דקטנות כי בתחלת כניסת ג' מוחין עלאין דאימא אז ירדו המוחין דקטנות ירידה א' ובהתחלת כניסת ג' מוחין תתאין דאבא ירדו ירידה שנית אל חג"ת דז"א כנז' ונבאר עתה ענין מסע הא' איך נרמז במלת האל. והוא אותיות ה' אל פי' כי הנה אלו שלשה שמות אלקים דמוחין דקטנות נודע שהם בסוד מילוי ואין הפרש ביניהם אלא במילוי אות ה' של אלקים כי אלקים דמוח החכמה מלוי ההא שבו היא ביודין ומילוי אלקים דבינה הוא בההין. ומלוי האלקים דדעת הוא באלפין וסימנם יה"א כמבואר אצלינו בדרוש דקדיש בענין אמן יש"ר כו' ונמצא כי ההא של שם אלקים משתני' בג' מילויים וסדרן הי הה הא ושלשתם בגי' א"ל והרי איך אות ה' יש בה שלשה מלויים שעולים בגי' אל וזהו הא"ל ר"ל אות ה' אשר ג' מלוים שבה הם בגי' א"ל והוא רמז אל ג' אלקים דקטנות ואינן נרמזין כאן אלא בבחי' השינוי שבהם שהוא באות הה"א לבדה כפי בחי' המלוי שבה גם תכוין כי עתה כבר נכנסו ג"ר דאימא וצריכים לרדת אותם ג' אמצעיות שהיו בראש בתחילה ועכשיו ירדו במקומם שהם חג"ת דז"א ואינם יורדים תיכף אמנם נוסעים ב' מסעות הא' נוסעים אל הגרון דז"א וזה תכוין במלת האל כדמיון שביארנו

במוחין דקטנות. ואח"כ נסיעה הב' היא במקומם האמיתי שהם חג"ת דז"א וזה תכוין במלת הגדול הגבור והנורא שהם חג"ת דז"א ואז ממילא ג"כ הג' תחתונות שעדיין היו עומדים כאן הנה עתה הם יורדים למטה במקומם שהם נה"י דז"א והרי נגמר ונשלם תיקון המוחין דגדלות דמצד אימא. גם תכוין להוריד המוחין דקטנות ג"כ מסע ב' אל מקום ג' האמצעיות כנז' ואמנם כאשר תכוין בבחינת המוחין דג' האמצעיות תכוין בסוד ההא הרמוזה כאן בסוד ר"ת הגדול הגבור והנורא ה' יתירה בכל תיבה לרמוז שהם מוחין דאימא הנק' ה' עלאה היורדת אל ג' אמצעיות הנקרא גדול ולא הגדול וזהו הגדול ר"ל ה' גדול פי' מוח החסד מן אימא הנקרא ה"א וגם יורדת בחסד דז"א הנקרא גדול וזהו הגדול וכן עד"ז יתבאר הגבור והנורא. וכאשר תכוין בבחי' המוחין דקטנות אז תכוין בסוד ג' ההין דאלקים דקטנות בג' מילויים היורדים כאן שבמילת גדול גבור נורא וכמו שנתבאר במלת האל ה' א"ל כי מפני שאין שינוי באלקים דמוחין דקטנות אלא בההין שבהן לכן לא נרמזו כאן אלא ההין. וזהו הגדול ה' גדול הגבור ה' גבור הנורא ה' נורא גם תכוין כי הה"ח דמצד אימא הם עתה מתחילין להתפשט בו"ק דז"א ועתה נתפשטו הג' מהם והם הגדול הגבור והנורא שהם חג"ת. גם תכוין שעתה נתקנים הג' אמצעיו' עצמם של ז"א בבחי' הכלי והגוף עצמו זולת המוחין הנכנסי' בהם וענין זה הוא בסוד ההגדלה שביארנו לעיל איך ע"י אותם ג' פרקים דאימא הנכנסים בהם הם נעשים מדה שלימה ובאות ו' יתירה שבמילת והנורא תכוין כי הנה יסוד דאבא הוא ארוך היסוד דאימא ותכוין שעתה אשר נכנסו ג' תחתונות דאימ' כבר נכנסו התחלת קצה התחתון דיסוד דאבא ליכנס והארתו יורדת ומגעת דרך קו האמצעי עד הת"ת דז"א וזה נרמז באות ו' של והנורא וע"י זאת ההארה כבר יש בה כח להתחיל אח"כ תיקון הנוק' דז"א בסוד ה' בחכמה יסד ארץ ולכן אחר ו' דוהנורא אנו אומרים אל עליון פי' כי עתה צריך לתקן ג"כ מקום החזה דז"א המגולה כי יש בו שינוי ממה שיש בשאר חלקי הת"ת המכוסים כי כאן מתגלה היסוד דאימא ונוסף בו אור גדול בין לז"א בין לנוקבי' והנה מן החזה דז"א מתחיל ראש בנין יעקב ורחל. ונמצא כי שלש הארות אנו צריכין להמשיך. האחד לת"ת ז"א עצמו והב' לכתר דיעקב והג' לכתר דרחל לפי שמן החזה דז"א עד סיום כל הת"ת דז"א הוא שיעור גובה כל הכתר דיעקב מצד פנים דז"א. והכתר דרחל מצד אחור ז"א. ותכוין תחלה כי ע"י גילוי היסוד דאימא ניתסף אור בז"א עצמו בבחי' האורות היוצאים ופוגעים זה בזה ומכים זה בזה וניצוצו' הארתם והכאתם היא באופן זה. תחילה תכוין כי יו"ד פעמים ה"א הוא בגי' ק"ך והיא הכאת החכמה דז"א בבינה שבו ומוציאה ק"ך אורות. ואח"כ מכה הואו בהא והוא בגי' ע"ח שהם ואו פעמים ה"א ואם תחבר שניהם

ביחד ק"ך וע"ח יהיו בגי' אל עליון ולפי שהוא בחי' הת"ת דז"א עצמו אשר בחי' זו היא הויה דמ"ה דאלפין ולכן הכאה זו היא בהויה דמלוי אלפין כנז'. אח"כ תכוין להמשיך אור אל יעקב לעשות הכתר שלו. וזה תכוין במלת אל. אח"כ תכוין להמשיך לעשות הכתר דרחל במלת עליון ונמצא שבתחילה תכוין להמשיך הארת ז"א בב' תיבות אל עליון אח"כ תחלק אור זה לב' אל ליעקב שהוא זכר ואחריו עליון לרחל לפי שהז"א מקבל בתחיל' כל האורו' ואח"כ מחלקם אל יעקב ורחל והענין הוא כי עתה בזה המקום נתגלה היסוד דאימא ויוצא אורו לחוץ בגילוי גדול ולכן יש עתה כח להוציא פרצוף יעקב ורחל מכאן ולמטה ונודע כי אימא היא הויה דמילוי ס"ג. והנה בחי' הפנים של הויה זו לוקח יעקב לפי שעומד במקום צד הפנים דז"א והוא בחי' שם ייאי שבהויה דס"ג כנודע והוא בגי' א"ל. ואינו לוקח כל ההויה דס"ג לפי שעיקר אחיזת יעקב הוא ביסוד דאבא המתגלה עתה. ואף על פי שעדיין לא נכנס עכ"ז כבר רמזנו בחי' הארתו באות ו' של והנורא כנ"ל. וע"י הארה זו יכול יעקב לצאת אעפ"י שעדיין לא נכנסו המוחין דמצד אבא לגמרי ולכן צריך יעקב לקחת קצת הארה מן אימא ולא כולה רק קצתה שהוא שם ייאי מן הויה דס"ג כנז' אשר זה השם הוא עיקר כל הוית ס"ג כנז' בדרוש הציצית וק"ש וע"ש. ואח"כ תכוין לתת אחוריים דס"ג לרחל היושבת באחורי ז"א והנה אחוריים דס"ג הם בגי' קס"ו כמנין עליון גם תכוין שהכתר נקרא אל עליון והיא בחי' הכתרים דיעקב ורחל כמשי"ת בע"ה בדרושים אחרים ויבואו אחר סיום הדרוש הזה ג"כ בענין כוונות התפלה: גומל חסדים טובים תכוין בתחילה לתקן נה"י דז"א עצמו ע"י המוחין דמצד אימא שנתפשטו בתוכם וה"ס תסדי דוד הנאמנים ולכן נק' חסדים גם הם נקר' טובים לפי שהם ממשיכים שפע אל היסוד צדיק יסוד עולם הנק' טוב בסוד אמרו צדיק כי טוב והם ג"כ טובים כמוהו ותכוין כאן בתרין פרקין עלאין בלבד דנ"ה דז"א. גם תכוין בה' חסדים שהג' מהם כבר נתפשטו במלת הגדול הגבור והנורא כנז' ועתה מתפשטים השני חסדים האחרים בנ"ה דז"א אח"כ תכוין כונה ב' ג"כ והוא כי עתה נכנסים ג' אמצעיות דמצד אבא בראש ז"א וג' תחתונות נדחות בג' אמצעיות שבו וכנגד ג' האמצעיות האלו שמצד אבא אומר גומל שהוא בגי' ג' הויות דאבא ועי"ז גורם להעשות התפשטות נ"ה דז"א כנז' וזה נרמז במלת חסדים כנז' והרי ב' כוונות אלו בז"א. אח"כ תכוין במלת טובים אל יעקב ורחל והוא כי כבר עתה ירדו ג' תחתונות דמצד אבא בחג"ת דז"א ויעקב יוצא במקום הת"ת דז"א ולוקח ג' הארות דג' תחתונות דמצד אבא ומשם נעשה פרצוף יעקב כנודע ואע"פ שהם רחוקות ובתחילה נעשה לו בחי' הכתר שבו במלת אל עליון כנז"ל. ועתה במלת טובים נעשים לו שני מוחין הנק' חו"ב שבו שעדיין לא יש בג' אמצעיות רק נ"ה

דאבא. אבל היסוד דאבא הוא קצר מן הנ"ה ועדיין לא נתפשט הוא עצמו זולתי ההארה בלבד המתפשטת ממנו והוא נרמז במלת טובים כי הם מוחין ממש אל יעקב אבל בז"א אינם רק בחי' חסדים בלבד ולא בחי' מוחין וכן ברחל הם טובים כי ע"י ג' תחתונות דאבא העומדים בחג"ת דז"א הם מאירים ויש כח בנה"י דאימא אשר כבר הם במקומם למטה ויוצאים להאיר ולעשות ב' מוחין הנקרא טובים אל רחל כי כבר הודעתיך כי רחל נעשית מן נה"י דאימא ויעקב מן נה"י דאב' אבל אע"פ שכבר נכנסו בתחילה כל נה"י דאימ' אינם יוצאים אל רחל עד שנכנסין נה"י דאבא וז"ס ה' בחכמה יסד ארץ. והנה אעפ"י שאמרנו כי רחל אינה נעשית אלא מנה"י דאימ' עכ"ז לוקחת גם היא מנה"י דאבא בהיותם מרחוק ר"ל כי בהיות נה"י דאבא תוך חג"ת דז"א ורחל בנה"י דז"א אז נה"י דאבא רחוקים מן רחל מדרגה א' ואז היא יכולה לקבל הארה משם. אבל כשהם מכוונים יחד ועומדים במקום א' והוא כאשר נכנסו כל נה"י דאבא תוך נה"י דז"א אז אין רחל יכולה לקבל אור מנה"י דאבא מן ג' פרקין תתאין דילהון המכווני' כנגדה כי אין בה כח לקבלם מקרוב אבל היא מקבלת האר' פרקין אמצעים דנה"י דאבא העומדים בחג"ת דז"א אשר הם רחוקים ממנה מדרגה אחת ואין הארתם מכה בה בחוזק בקרוב ויכולה לקבל הארתם להיותם רחוקים עם היות מדרגתם עליונה יותר מלקבל הארת פרקים תתאין להיותם קרובי' אליה וז"ס ותתצב אחותו מרחוק ופי' בזו' כי אחותו היא כ"י ומרחוק היא חכמה כד"א מרחוק ה' נראה לי ומלת נראה הוא בגי' ע"ב קפ"ד שהם פנים ואחוריים דאבא כנודע והנה בהיותם מרחוק תוכל הנקבה לקבלם כנז' ולסיבה זו נקרא אבא רחוק כנז':

קונה הכל עתה נכנסין ג"ר דאבא ברישא דז"א ויורדין ג' פרקים אמצעיים במקומם הראוי להם שהם חג"ת דז"א. גם יורדין ג' פרקים תתאין במקומם שהם נה"י דז"א. ועתה נשלמו כל המוחין דאב' ודאימ' לכנוס במקומם כל א' במקו' הראוי לו וזה רמז קונה הכל כי עתה כבר נגמר לקנות ולהעשות הכל לגמרי. גם תכוין כי קונה הכל הוא גי' רי"ו שהם ג"פ ע"ב והם ג' הויות דמילוי ע"ב דיודין והם בחי' ג"ר דאבא שהם ג' הויות דמילוי יודין שהם בגימ' קונ"ה הכ"ל כי אלו הם מוחין ממש אבל ג' אמצעיות היו ג' הויות פשוטות לפי שלא היו מוחין ממש ולכן נרמזו במלת גומל ושלש תחתונות לא הוזכרו אפי' בבחי' הויו' פשוטות רק בסוד מלוי ההויות בלבד שה"ס אלקי אברהם כו' כנ"ל כי מילוי אותיות הויה דע"ב דיודין הוא בגי' אלקי שהוא מ"ו. גם תכוין כי המוחין דאימא כשנכנסו הג"ר דאימא וירדו ג' אמצעיו' למטה לא ירדו בפעם א' אמנם בתחילה ירדו אל הגרון במלת האל. ואח"כ נסעו נסיעה שנית במקומם במלת הגדול הגבור והנורא כנז' והטעם הוא

לפי שהגרון הוא מקום צר מאד והראש הוא רחב ואין כח אל המוחין לירד דרך הגרון שהוא מקום צר בפעם א' ולכן בתחלה נוסעים נסיעה אחת עד הגרון בלבד ומתעכבי' שם לסיבת היותו מקום צר ואח"כ ע"י מעשינו באומרנו הגדול הגבור והנורא נוסעים ויורדים למטה יותר והנה גם אלו דאבא היה ראוי להיות כן שבתחילה ירדו אל הגרון אותם ג' אמצעיות דאבא ואח"כ ירדו בחג"ת דז"א:

אמנם אין הדבר כן אלא שבפעם אחד יורדין עד חג"ת דז"א וזה נרמז במלת קונה הכל כי הכל נגמר ברגע א' ובנסיע' א' ואין צורך אל נסיעה אחרת כמו באימ' והטעם לזה הוא כי עתה אנו מעוררים את האור העליון דמזל' עלאה קדישא דאריך שהוא תיקון י"ג של ונקה שהוא אותיו' קונה ממש וע"י אור גדול הנמשך עתה מזה המזל במוחין דאבא יש להם כח גדול לרדת במרוצה בנסיעה א' ולא יצטרך לב' מסעות וקרוב הוא שנאמר כי זהו סוד ענין זווג במזל' עלאה עצמו וע"י הזווג ההוא נוסף אור הנז' ואין להאריך בזה. וכבר הארכנו בזה במה שהודעתיך כי זווג או"א במזל' אתכללו וכמו שלהכניס שלשה תחתונות דאבא הוצרך זווג במלת אלקינו ואלקי אבותינו כנ"ל גם עתה יש זווג אחר לענין שלשה ראשונות. גם תכוין לענין הנ"ל כי ע"י מזל' עלאה הנרמז במלת קונה כנז' נעשה יסוד דז"א הנקרא הכל כמבואר אצלינו בכמה מקומות איך נה"י דז"א הם באים תמיד ע"י תוספת ולכן החיצו' נאחזים בהם ואלו הנה"י ה"ס תחום שבת ולפי שתמיד באים מחדש לכן צריך לאור עליון דאריך ולזווג שלו כנ"ל כדי לתקן ולהאציל מחדש את הנה"י דז"א ולכן נרמז כאן אריך ב"פ הא' היא במלת אל עליון שה"ס הכתר הנז' דאריך ונקר' אל עליון אשר ע"י נגמלים החסדים טובים שהם הנה"י דז"א שהוא מוציאם אותם לחוץ ומגלה אותם כענין ויגמול שקדים. וגם נרמז שנית במלת קונה הכל כי הוא קונה בסוד ונקה בסוד מזלא עלא' דדיקנא דאריך אשר הוא מוציא את הכל שהוא היסוד כנז'. גם תכוין במלת הכל כי כל בגי' חמשים שהוא כללות החמשה חסדים הנמשכים ביסוד דז"א וכל אחד כלול מעשר כנודע. וגם מתפשטי' ויורדים בתוכו הה"ג לצורך רחל נוקבא דז"א וזה נרמז במלת הכל ה' לנוק' כל ליסוד עצמו דז"א וכל מציאות התפשטו' זה החסדים וגבורות אלו הם ביסוד עצמו גם תכוין כי עד עתה לא היו ביעקב וברחל רק ב' מוחין מנ"ה אבל עתה אשר נגמרו וירדו כולם במקומם אז נעשה מוח הדעת ביעקב מן היסוד דאבא שנכנס עתה למטה והיסוד הזה נק' כ"ל כנודע כי כל בחי' כל הוא ביסוד. גם נעשית מוח הדעת ברחל מן הה"ג דאימא הנרמזים באות ה' מן הכל כנודע וכבר נודע כי מקום הדעת דיעקב ורחל הוא כנגד היסוד דז"א אמנם הדעת דרחל איננו רק בסוד דעתן של נשים קלה כמבואר אצלינו בהרבה מקומו' ובפרט בדרוש תפילין דר"ת. גם

תכוין כי כל זה שביארנו שנמשך ליעקב ורחל הם באופן זה כי מן הארות דאבא נמשכות ליעקב והארות דאימא לרחל ולכן תכוין מלת קונה ברחל שהוא גי' אהיה דמלוי יודין שהוא הנק' צלם דז"א מצד אימא ומלת הכל ביעקב שהוא אבא הויה דמלוי יודין שהוא גי' ע"ב. וכבר נודע כי בחי' האור שקדם לעולם שאחז"ל הנה הוא בחי' היסוד דאבא אשר היה מאיר מסוף העול' עד סופו שהוא בפי היסוד דז"א ויוצאת הארתו מפי היסוד אור גדול מאד ואח"כ גנזו הקב"ה לצדיקים ר"ל בתוך היסוד הנק' צדיק ושם הוא מתלבש ונגנז בתוך היסוד ההוא דז"א ושם נקרא בסוד אור זרוע לצדיק. ואומרו שהיה מאיר מסוף העולם ועד סופו ר"ל כי הוא מתפשט ומתגלה בו"ק ז"א הנקרא עולם ואח"כ גנזו תוך היסוד דז"א. והנה כאשר יוצא אור מזה היסוד דאבא כדי להוציא כנגדו פרצוף יעקב כנודע אין כל האור שלו יוצא להיותו נגנז שם אמנם נשאר בתוך היסוד דז"א כמנין טוב גנוז שם וז"ס אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי כו' הנז' בפ' תרומה בד' קס"ח ע"ב וז"ל אמאי אקרי טוב ואמאי אקרי חסד טוב איהו כד כליל כולא בגויה ולא אתפשט לנחתא לתתא חסד כד נחתא לתתא ועביד טיבו עם כל בריין בצדיקי וברשיעי ולא חייש ואע"ג דדרגא חד הוא מנ"ל דכתיב אך טוב וחסד ירדפוני כו' והענין הוא כי היסוד ההוא הוא הויה דמלוי יודין הוא בגי' חסד וכולו הוא מתפשט ויוצא אל יעקב חוץ מחשבון טוב דלא התפשט ונשאר גנוז תוך יסוד דז"א:

והנה אם תסיר חשבון הכ"ל מן ע"ב ישאר בגי' טוב והרי נמצא איך האורות שהם כמספר הכל ניתנים אל יעקב והשאר הם בגי' טוב והם גנוזים לצדיקים שהם צדיק וצדק ר"ל לצורך זווג ז"א הנקר' ישראל עם רחל כי גם אז יש זווג מבחי' חו"ג דאו"א ונמצא כי אז בזווג ההוא נכנסים ברחל ג' יסודות יסוד דאב' ויסוד דאימא ויסוד דז"א המלביש את שניהם בתוכו וזהו הטעם שנתבאר אצלינו כי הזווג דז"א שהוא הזווג ישראל עם רחל הוא עליון מאד ואינו נעשה רק ביום שבת כמשי"ת במקומו. גם תכוין כונה כוללת לשלשתן במלת הכל והוא כי עתה יש בחי' ה' ליעקב וביאר ענין ה' זו אני מסופק איך שמעתי ממוז"ל כי שמעתי מאדם אחד ששמע ממוז"ל שענינה הוא כי בתחילה היו לו ב' מוחין הנק' חסדים טובים כנ"ל ועתה להיות שנכנסו ג' מוחין עלאין לכן עתה לקח הארה מהם ונמצא שיש לו ה' הארות. אבל מה שנלע"ד ששמעתי ממוז"ל הוא באופן זה והוא כי הנה יעקב לוקח הארת מן או"א ומן אבא לוקח ג' מוחין שהם חב"ד אבל מן אימא אינו לוקח אלא הארת ב' מוחין בלבד לפי שהנשי' דעתן קלה כמשי"ת באות כ' של הכל. ונמצא שחמש הארות לקח יעקב. ואות כ' של הכל תכוין בה אל רחל. כי הנה עתה לוקחת ב' מוחין בשלימות' משא"כ במלת גומל חסדים טובים כנ"ל לפי כי

עתה שנגמר אבא ליכנס נמצא כי עתה המוחין שלה הם בשלימות'. והנה הם שני מוחין בלבד שהם חו"ב שבה כי דעת אין בה לפי שהדעת מצד אימא הם בחי' חו"ג והחסדים נתפשטו בו"ק דז"א ולא נשאר לה רק הה"ג וה"ס ה' הויות שעולים בגי' ק"ל בסוד נשים דעתן קלה כנז' בזוהר פ' שלח לך ובאות ל' מן הכ"ל תכוין אל הג' מוחין עלאין דמצד אבא הנמשכין עתה בז"א כנ"ל. גם תכוין כי הנה גם יעקב הוא דכורא ויש בו בחי' דיקנא קדישא וצריך לתקן בו דיקנא זו במלת קונה הכל שהוא בגי' רי"ו שהוא בגי' א"ל אלף למד ונודע שהתיקון הא' די"ג תיקוני דיקנא הוא אל כמש"ה אל רחום וחנון כו' והוא ע"ד מש"ל במל' האל שהוא תיקון דיקנ' דז"א:

וזוכר חסדי אבות הנה כבר נתבאר שעשינו כחב"ד ליעקב ורחל באופן זה כי ב' השלישי' המגולים התחתונים שבת"ת דז"א הם בחי' שני הכתרים ליעקב ורחל. וב' פרקין עלאין דנ"ה הם חו"ב שלהם לשניהם והיסוד הוא הדעת לשניהם ועתה מן שני פרקין האמצעים דנ"ה דז"א ומן העטרה דיסוד דז"א נעשית חג"ת ליעקב ולרחל וזה נרמז באומרו וזוכר חסדי אבות ויען כי כולם נכללים בחסד נק' חסדי אבות גם פי' ב' לפי שהאבות הם הג"ר וחג"ת הם הבנים שלהם ונקר' חסדי אבות ר"ל חסדים הנמשכים מן הג"ר הנקראים אבות ויען כי כולם נכללים בחסד נק' חסדים גם הם. ואמנם יעקב הוא מצד פנים דז"א ע"י אור דאבא ורחל מצד אחור דז"א ע"י אור דאימא ולכן תכוין במלת וזוכר שהוא בגי' הויה דע"ב דיודין דאב' ואהיה דיודין באימא ושניהם בגי' זוכר:

ומביא גואל לבני בניהם כאן תכוין לעשות שלשה אחרונות שהם נה"י דיעקב ורחל מן ג' פרקין תתאין דנה"י דז"א כנודע ותכוין באומרך לבני בניהם שהם נ"ה הנעשים עתה ליעקב ורחל והענין מבואר עם הנ"ל כי ג"ר חב"ד נקר' אבות כי ה"ס אברהם יצחק ויעקב כמבו' לעיל במלת אלקי אברהם כו' והג' אמצעיות חג"ת הם בנים שלהם ונקר' חסדי אבות כנ"ל שהם חסדים נמשכים מן האבות כנז' והג' אחרונות נה"י נק' בני בניהם של האבות הנז' ובמלת גואל תכוין אל היסו' דיעק' ורחל לפי שהיסו' הוא נק' מגדל הפורח באויר לפי שאין כנגד היסוד דיעקב ורחל שום אחיזה בז"א כנודע לז"א ומביא גואל לבני בניהם כי הוא הבאה מחדש ממש משא"כ בשלשה אמצעיות שלהם שיש להם אחיזה כנגדם בז"א ולכן לא נאמר בהם אלא לשון זכיר' כמ"ש וזוכר חסדי אבו' כי היא זכיר' אל מה שכבר היה במציאו' ונודע כי סוד גאולה הוא ביסוד אבל היסוד דרחל אע"פ שגם בו שייך לשון גאולה עכ"ז תכוין באופן אחר והוא במה שנודע כי נקוד' ציון שבנקבה פטר רחם שבה הוא בחי' היסוד שבה והוא בחי' מם סתומה שה"ס הרחם שבה העשוי

בצורת ם סתומה בסוד כי לא סגר דלתי בטני כי שני דלתות רחמה הם מצויירות בציור חיבור מם סתומה כזה ם והנה גואל הוא בגי' ארבעים כמנין מם סתומה:
למען שמו עתה נשלם בחי' המל' שביעקב ושברחל והם בחי' העטרה אשר ביסוד שבהם ונק' שמו יען שכל בחי' המל' נקרא שם כנודע ולפי שאין שום אחיזה כנגדם בז"א ולכן לא נזכר בה שום המשכה לא בלשון הבאה ולא בלשון זכירה כמ"ש ומביא גואל כו' וזוכר כו' אמנם אמר למען שמו בלבד ומה שצריך לכוין עתה הוא כי הנה עד עתה המשכנו כל אלו הפרצופים ואין אנו מזכירים של מי הם ועתה ביאר כי כל אלו ההמשכות הם למען שמו. ר"ל לצורך עשי' פרצוף יעקב ורחל אשר כל אחד מהם נק' שמו באופן זה כי הנה ענין יעקב ה"ס משה שהוא בגי' קפ"ד אחוריים דהויה דיודין וקס"א פנים דאהיה דיודין לפי שיעקב נמשך מיסוד דאבא ע"י יסוד דאימא שה"ס קפ"ד וקס"א הנז' שהם בגי' שמו וגם רחל פשוט הוא שנקרא שם ה':

פרק ו

באהבה הנה עתה כבר נשלם פרצוף ז"א ויעקב ורחל אמנם עדיין רחל עומדת עתה אחור באחור עם ז"א וצריך להחזירה פב"פ עם יעקב והנה הוא צריך אל הנסירה כדי להחזיר' פב"פ ואמנם הנסירה הוא ע"י ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם כמשי"ת בברכת המפיל חבלי שינה על עיני אמנם עתה אף בלא הפלת תרדמה מספיק לפי שעתה כבר קבל ז"א עד עתה מוחין שלמים מן או"א כנ"ל ולכן אף אם יסתלקו ממנו כדי לתתם אל רחל עדיין נשאר בו רשימו יתירה ואינו צריך להפלת התרדמה אבל בלילה שאפי' בחי' רשימו לא נשאר בו כנודע שאחר סיום התפילה מסתלקים המוחין מן ז"א ולא נשאר בו רק הרשימו ואח"כ בלילה מסתלק אף גם הרשימו כמו שנתבאר אצלינו בדרוש התפילין ולכן צריך להפיל התרדמה בלילה כדי לנסור אותם וביום ר"ה שצריך אז שינה והתעוררות בסוד השופר כמו שנתבאר שם. הנה גם שם יש בחי' הנסירה נזכרה בפירוש בברכת אבות וה"ס תיקון מה שתיקנו זכרנו לחיים בברכת אבות כמבואר שם וטעם הדבר הוא לפי שיום ר"ה הוא רמז אל בריאת העולם בתחילת האצילות ובתחיל' ביאת המוחין בז"א אשר לא היה אז בו עדיין לא מוחין ולא רשימו דילהון כלל. אבל עתה בברכת אבות של כל ימות השנה אין צורך להזכי' בהם ענין הנסירה כי כיון שננסרו ביום ר"ה אין צורך להזכיר הפלת תרדמה בשאר ימות השנה מפני הרשימו שנשאר בו כנז' וגם אין צורך להזכיר ענין הנסירה בפירוש כי כבר היא נעשית מאליה שלא על ידינו כיון שביום ר"ה ננסרה ע"י תפלותינו באומרנו זכרינו לחיים כנז' וביאור מלת באהבה ר"ל שני אהבה והענין הוא כי הנה ביארנו בענין הק"ש כי הטעם מה שנתקנ' בברכת אהבת עולם

שהוא כנגד היכל אהבה שבבריאה הטעם הוא לפי שע"י העלאת מ"ן משם עד למעלה באימא אשר באצילות נמשכים אותם המוחין הנז' אל זו"ן והנה כדי להביאם פב"פ צריך להעלאת מ"ן אחרים וכבר ידעת כי כל העלאת מ"ן הוא לצורך הזווג ופעם הראשונה שבק"ש היה לצורך זווג או"א לתת מוחין לזו"ן בהיותם אחור באחור ועתה צריכין מ"ן אחרי' לצורך זווג או"א פ"ב כדי להחזירם פב"פ ואל תתמה מן הזווג הנרמז לעיל במלת אלקינו ואלקי אבותינו שלא היו שם מ"ן שהטעם הוא לפי כי שם לא היה חסר רק בחי' כניסתם בז"א אבל הם כבר היו קיימים ועומדים אבל עתה הוא דבר מחודש כי הוא ענין הנסירה אשר מציאות' הוא כי אימא מסתלקת מתוך ז"א ומזדווגת עם אבא כדי להוליד מוחין אחרים לרחל לבדה זולת המוחין הראשונים שניתנו לז"א וז"ס ויבן ה' אלקים את הצלע כי ה' אלקים הם או"א אשר נזדווגו והולידו אלו המוחין האחרים ואז נכנסים נה"י דאימא עלא' עם התלבשות אלו המוחין האחרים החדשים בתוכם והכל יחד מתפשטים תוך רחל לבדה כדמיון שהיו בתחילה נה"י דאימא עם המוחין שבתוכם מתפשטים תוך ז"א ועי"כ נגדלת רחל אב"א בכל שיעור קומת ז"א ממש שוה בשוה עד בחי' הכתר שבו. וענין הגדלת רחל הנזכ' הוא באופן זה כי להיות ששם באחורי ז"א עומדי' לאה ורחל זו למעלה מזו ולכן מתחילין נה"י דאימא לכנס בלאה ואח"כ מתפשטת גם ברחל ואז מתחברות לאה ורחל שתיהן ונעשות פרצוף אחד בלבד ועי"כ נגדלת ונעשית פרצוף אחד גבוה כשיעור קומת ז"א. והנה לצורך ענין הנסירה הזו צריך בהכרח העלאת מ"ן פעם אחרת כנזכר. וכולם יהיו מבחי' היכל אהבה שבבריאה בסוד והוכן בחסד כסא ע"ד מה שהיה בעת ק"ש אלא שהיכל אהבה שהיה בק"ש היה היכל אהבה שבבריאה שהוא היכל חמישי מתתא לעילא אבל היכל אהבה לצורך מ"ן אלו של עתה הוא היכל אהבה של קה"ק דבריאה. והענין הוא כי הנה היכל קה"ק הם ג' עליונות שבבריאה אשר שם עומדים א"א ואו"א דבריאה וכמו שבז"א למטה שבבריאה עצמה יש שית היכלין וחד מינייהו הוא היכל החסד והאהבה כמו כן למעלה בהיכל ק"ק שלו עצמו יש היכל עליון הנקר' אהבה ג"כ וכמו שהודעתיך כמה פעמים כי ז' היכלין דבריאה דיוצר דשחרית דחול הם ז' היכלין שבז"א הכוללין כל י"ס דז"א כנודע כי לבנת הספיר הוא ב' היכלות והיכל קה"ק כלול מג' היכלו' והרי הם עשרה היכלות והם י"ס דז"א רק שהם נכללין בבחי' ז' היכלין בלבד ואלו הן ההיכלות דיוצר דשחרית דחול וכנגדם יש ז' היכלות דנוק' דז"א והם ההיכלות של יוצר דתפלת ערבית דחול וכנגדם יש ז' היכלות דיוצר דשחרית דשבת והם ז' היכלין עלאין דאבא דבריאה. וכנגדן יש ז' היכלין דאימא דבריאה וכולם הם בסוד שבעה ושבעה מוצקות כפולות ואין כאן מקום ביאורם והנה הז' היכלות דיוצר

דשחרית דחול הם בז"א דבריאה וגם ז' היכלות האלה עצמן הם כפולים ומכופלים כי כמו שיש ו' היכלין מתתא לעילא עד היכל הרצון. גם בהיכל הרצון עצמו יש בו שית היכלין אחרי' בתוכו וז"ס ו"ו כפולה ואח"כ בהיכל קה"ק שהם חו"ב שבז"א יש שם כללות כל אלו ג"כ ויש שם היכל אהבה א' יותר עליון וזה ההיכל הוא המעורר ומעלה עתה המ"ן האלו. ונמצא כי שני היכלות יש ושניהם נק' אהבה וזהו פי' באהבה ב' אהבה ופשט הלשון הוא כך למען שמו באהבה ר"ל כי כל הנז' עד עתה היה ע"י אהב' וז"ש באהבה כי ע"י העלאת מ"ן היכל אהבה התחתון בעת ק"ש נעשה כל זה הנז' עד עתה בברכת אבות. ואח"כ תכוין כי באהבה ר"ל ב' אהבה והכוונה היא לעורר היכל אהבה העליון שיעורר מ"ן עד שתגדל רחל נוק' דז"א אב"א ואז תכוין ג"כ להביאה עי"ז פב"פ עם ז"א כי אין לה יכולת לחזור פב"פ אלא עד שתהיה היא שוה כמוהו אב"א דאל"כ אין בה כח כדי לקבל הארתו ותכוין שע"י הכהן שושבינא דמטרונית' שהוא היכל אהבה על ידו חוזרת פב"פ וכל אלו הכוונות תכוין במלת אהבה. והנה אחר חזרת' פב"פ עמו מתמעטת ונופלת לרגלי ז"א בסוד נקודה קטנה כי כל מה שנגדלה אב"א הלואי יספיק לשתוכל לישאר בבחינת נקוד' קטנ' בהיותה פב"פ ונמצא שאז היא עומדת למטה בבחינ' נקודה קטנה כנגד עטרה של היסוד דז"א ואז תכוין לחזור ולבנות' כבתחילה בבחי' פב"פ וזה יהיה במלות:

מלך עוזר ומושיע ומגן כמו שנבאר. ודע כי אני מסופק אם שמעתי ממוז"ל שהנה"י דאימא נכנסים ברחל גם בהיותה אב"א או שאינם נכנסי' בה אלא אחר שחזרה פב"פ עמו אמנם בהיותה פב"פ פשיטא לי שנכנסים בה. גם אני מסתפק בדבר אחר והוא כי שמעתי ממוז"ל טעם א' ונראה בעיני עתה כי הטעם ההוא היה על תירוץ קושיא א' שהקשיתי לעיל והוא כי הרי לענין הנסירה צריך בהכרח הפלת הדורמיטא אשר לסיב' זו אנו מברכין בכל לילה המפיל חבלי שינה על עיני כמבואר במקומו וא"כ עתה אשר נכנסין נה"י דאימא ברחל בהיותה אב"א כפי הנלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל בלי ספק כנ"ל א"כ היכן הוא עתה הפלת התרדמה במקום הזה [עיין לקמן ד' ג' ע"ג בסוף דרוש ג'].

והטעם לתי' קושיא זו יובן עם מה שיש לנו הקדמ' שכאשר צריך לתת מוחין לזו"ן אז צריכין שניה' לעלות בסוד מ"ן אבל כשהמוחין ניתנין אל רחל לבדה אז הז"א לבדו עולה בסוד מ"ן והנה הטעם הזה שמעתי ממוז"ל ונלע"ד שאמר אותו לתי' קושיא הנז' והוא כי עתה כבר יש לו מוחין שלימי' וגמורי' אל ז"א וכוונתינו עתה לתתם גם אל רחל ולכן ז"א לבדו עולה בסוד מ"ן. אבל בשאר המקומות עולה גם נוק' בסוד מ"ן ואז צריך הפלת התרדמ' אלינו ואנו ישנים יען כי אנחנו בני השכינ' רחל אמנו ואיני זוכר יותר מזה.

ונחזור אל ביאור המלות מלך עוזר ומושיע הנה אחר שכבר חזרה עתה פב"פ עם ז"א והיא עומדת בבחינ' נקו' קטנה למטה בסוף היסוד דז"א כנ"ל הנה היא צריכה ליגדל בכל קומת ז"א כולו. וטעם הדבר הוא במש"ל כי בהיות' אחו' באחור צריכ' ליגדל בכל שיעור קומ' ז"א כולו כדי שכאשר תחזור עמו פב"פ תספיק כל אותה ההארה שקבל' בהיות' באחור לשתהיה עתה בחי' נקוד' קטנה בלבד בהיות' פב"פ. ג"כ עתה בהיות' פב"פ ונכנסים בה הנה"י דאימא צריכה ליגדל עד כל קומת ז"א כולו ותקבל כל אות' ההאר' הגדול' ועי"כ כאשר אח"כ יסתלקו ממנה נה"י דאי' ויכנסו בז"א כמו שנבאר במלת בא"י מגן אברהם תשאר אח"כ גדלותה מן החזה דז"א ולמטה בלבד כמו שנבאר ומכח תוקף ההארה הגדול' שקבלה בהיות' גבוהה ככל שיעור קומת ז"א תספיק לה עתה להיות שיעורה מן החזה ולמטה בלבד אחר שיסתלקו ממנה נה"י דאימא והלואי יספיק לה. והנה מתחילה מסתלקין המוחין מתוך ז"א ואח"כ ג' פרקים דנה"י דאימא תתאין עם בחי' המוחין שבתוכם נכנסין תוך רחל העומדת עתה בבחי' נקו' קטנה כנז' כדי להגדילה ולהיות בה י"ס כמו הז"א ואמנם תחילה נכנסת עטרת היסוד דאימא תוך הנקו' הזו ואז נגדל' הנקו' הזו בבחי' מל' שבה ואז נק' מלך ואח"כ נכנסין בה תלת פרקין תתאין דנה"י דאימא ואז נגדלת כשיעור ג' שהם נה"י שלה ולזה אנו אומרי' עוזר כי כל העוזר הוא ע"י סמכי קשוט נה"י דילה העוזרים וסומכים אותה להקימ' מנפילתה. ואח"כ נכנסין בה ג' פרקין אמצעי' דנה"י דאימא ואז נגדלים בה שיעור ו"ק שבה וכנגדו אנו אומרי' ומושיע בסוד כוס ישועות אשא שהם חג"ת תלתא אבהן שבה הנקרא ישועות וכמש"ה הושיעה ימינך וענני כי הישוע' בזרועות היא. אח"כ נכנסים בה ג' פרקים עלאין דנה"י דאימ' ואז נגדלים בה ג"ר שבה וכנגד זה אומרים ומגן לב' טעמים הא' הוא כי בג"ר יש הגנה והצלה מן הקלי' שאין להם שום אחיזה בהם. ועוד כי תרגום חנם הוא מגן ומגנא והענין הוא כי בג"ר אין אל הקליפ' אחיזה ובחנם הם נאחזים שם. גם ט"א ג' עמוק והוא במ"ש במ"א כי מגן ה"ס ג"פ א"ל א"ל א"ל וה"ס ב' שמות א"ל שיש בתרין תפוחין קדישין ושם א"ל ג' בחוטמא באמצעיתא וזהו נרמז באד"ר בסוד שע"ה נהורין דאית בתרין תפוחין קדישין וה"ס שני שמות א"ל במלואם שהם בגימטרי' ש"ע וע"ש באדרת נשא וזהו הסדר ממטה למעלה כי מתחיל מן העטרה דיסוד דאימ' והולך ומונה עד ג' פרקין עלאין שבנה"י דאימא אמנם בערך רחל צריך להיות סדרן מלמעלה למטה. והוא כי הנה כאשר מתחילין לכנס שלשה פרקין תתאין דנה"י דאימ'. הנה הם מתלבשין תוך ג"ר דרחל וכשנכנסין גם ג' פרקין אמצעיים אז נכנסין ג"פ תתאין בג' אמצעיות שבה וכשנכנסו גם ג' פרקין עלאין אז נכנסים ג' פרקין תתאין דנה"י דאימא בג"ת דרחל ונמצא

כי בערך נה"י דאימא הסדר הוא מתתא לעילא ובערך רחל הסדר הוא מעילא לתתא וא"כ צריך שנבאר סדר מלות אלו בערך רחל מעילא לתתא באופן זה. מלך הוא הכתר דרחל בסוד כתר מל' כי הכתר שבה נק' מלך לפי שהוא ראש המל' ובחי' זו נתקנת בהכנס עטרה דיסוד דאימא אשר גם היא נקרא מל' דאימא כנודע. ועוזר הם ג"ר דרחל שנכנסו בהם ג' פרקין תתאין דאימא ומושיע הם ג' פרקין אמצעיים בתלת אמצעיו' שבה מגן הם פרקין עלאין בג"א שבה:

ודע כי בספר הזוהר פ' פקודי אמרו שצריך לכוין בברכת אבות בשם בוכ"ו והנה מקום כונת השם הזה היא בד' תיבו' האלו שהם מלך עוזר ומושיע ומגן וראוי לכוין כי ע"י אות ב' נעשי' מלך וע"י אות ו' נעשה עוזר וע"י אות כ' נעשה ומושיע וע"י או' ו' נעשה מגן והענין הוא במה שהודעתיך כי אימא נקר' אהיה ונמצא כי הנה"י דאימא הם שם אהיה וכמו שביארנו בפסוק שופך דם האדם באדם ענין שם אהיה המתלבש תוך ז"א שהוא שם מ"ה דאלפין וע"ש במקומו. והנה אעפ"י שהארות אימא אלו הם שמות של אהיה עם כל זה כשיוצאות אלו ההארות מתוך ז"א דרך החזה שלו מן אחוריו כדי לתקן ולבנות את המל' אינם הם עצמם רק הארות המתפשטות מהם ולכן אינם נק' שם אהיה רק תמורתו וחילופו שהוא שם בוכ"ו הנז' אשר הוא תמורת שם אהיה באלפא ביתא דאבג"ד באותיות שלאחריו כי אות א' נחלפת באות ב' ואות ה' נחלפ' באות ו' שלאחריה ואות י' באות כ' ואות ה' באות ו' שלאחריה ונמצא כי בנין המלכות אינו אלא בשם בוכ"ו ולא בשם אהיה וכמו שנתבאר אצלינו בשער השביעי בתיקון העבירות בענין תיקון עון הנדר והשבועה ושם נתבאר כי קו המדה שבו נעשה ז"א הוא שם אהיה וקו המדה של נוקבא הוא בשם בוכ"ו גי' ד"ל בסוד המלכו' הנקרא אורך היריעה האחת שלשים באמה ורוחב ארבע באמה כי זהו שיעור קו מדתה כנז' שם ועיין שם היטב ביאור ענין זה. והנה צריך לבאר עתה ענין חזרת רחל פב"פ עמו ומה ענינה דע כי ענין חזרה זו איננה עם ז"א עצמו אלא עם יעקב ויובן זה במה שנת"ל כי ד' זווגים הם הא' הוא זווג ישר' עם רחל והוא בשחרית ביום השבת. הב' הוא זווג ישראל עם לאה והוא במנחה בימי החול ואז לאה היא מן החזה דז"א ולמעלה בחציו העליון. הג' הוא זווג יעקב עם לאה בלילה בערבית דחול. הד' הוא זווג יעקב עם רחל והוא בשחרית דחול. וזווג הד' הזה הוא אשר אנו עסוקים בו עתה וביאורו הוא כך דע כי יעקב הוא נמשך ונאצל ויוצא מן יסוד דאבא המתפשט מן החזה דז"א ולמטה והארה זו יוצאת לחוץ מן החזה דז"א ונעשה שם בחינת יעקב מצד פנים דז"א והם פנים ואחור ר"ל פנים דז"א כנגד אחור יעקב וכנגד יעקב ממש יוצאת ג"כ רחל מן החזה דז"א אלא שהיא באחורי הז"א ועומדים שם אחור באחור רחל

עם ז"א. והנה כאשר רחל חוזרת פב"פ עם ז"א אין לה מקום לעמוד שם כי שם עומד יעקב כנז' והוא עומד פנים באחור רוחבו כנגד רוחב ז"א ואמנם צריך שיתהפך יעקב ויצדד עצמו כדי לתת מקום אל רחל גם היא ואז עומדים יעקב עם רחל פב"פ זע"ז ויעקב מצדד עצמו ועומד בצד ימין דז"א ורחל מצדדת עצמה בצד שמאל דז"א ונמצאו צדי יעקב וצדי רחל בצד פנים דז"א אבל אינם ממש פנים בפנים עמו. ונודע כי יעקב נמשך מהארת יסוד דאבא המתפשטת מחוץ אל ז"א כנגד החזה ורחל מהארת יסוד אימא היוצאת גם היא לחוץ. ונמצא כי עתה השני יסודות דאו"א הגנוזים תוך ז"א הם שניהם מאירים דרך הפנים דז"א ואז מן היסוד דאימא אשר ממנו יוצאים הגבו' הם בונים ומתקנים את רחל והיסוד דאבא מאיר ובונה ומתקן את יעקב ובתפילת ר"ח ית' שם דרוש זה יותר באורך וע"ש. ונמצא כי יעקב ורחל שניהם עומדים זע"ז פב"פ יחד מן החזה דז"א ולמטה יעקב בצד ימין דז"א ורחל בצד שמאל. וכבר נתבאר כי מן הת"ת דז"א נעשים ב' הכתרים דיעקב ורחל ומן הנה"י דז"א נעשים כל שארית ב' פרצו' דיעקב ורחל:

והנה עתה אשר נתהפכו יעקב ורחל פב"פ ונמצא יעקב כנגד קו הנצח דז"א ורחל כנגד קו ההוד דז"א לפי שהזכר יונק מן הימין לעולם והנקבה יונקת מן השמאל לעולם וז"ס מ"ש בתיקונים איהו בנצח ואיהי בהוד ר"ל איהו יעקב עומד בנצח דז"א ואיהי רחל עומדת בהוד דז"א ונודע כי כל הנצחים דא"א ואו"א כולם מתלבשי' זב"ז וכולם בנצח דז"א. נמצא כי בהיו' יעקב בנצח דז"א ג"כ הוא עומד בכל שאר הנצחים ועד"ז רחל בהיותה בהוד דז"א עומדת ג"כ בכל שאר ההודות וא"כ מ"ש בתיקונים איהו בנצח ואיהי בהוד ר"ל כי יעקב עומד בצד ימין אשר שם כל הנצחים דא"א ודאו"א ודז"א ורחל עומדת בצד שמאל אשר שם כל ההודות דא"א ודאו"א ודז"א גם זהו מ"ש בתיקוני' דנצח אקרי אספקלרייא דנהרא והוד אקרי אספקלרייא דלא נהרא והכוונ' היא על יעקב ורחל כי יעקב העומד בנצח אקרי אספקלרייא דנהרא ורחל העומדת בהוד איהי אספקלרייא דלא נהרא. גם זהו מ"ש בס' התיקונים כי ידוד אדני אינון פרודות דא בנצח ודא בהוד וכד אינון בת"ת אינון כחדא יאהדונה"י והכוונ' היא על רחל ויעקב העומדים פרודים דא בנצח ודא בהוד וכד יעקב ורחל אינון בת"ת אז שניהם חיבור א' כי אין שם הפרש שתי קוים כמו בהיותם בנצח והוד וכעד"ז בחזרת העמידה של ש"ץ אשר אז יעקב ורחל בחו"ג דז"א אשר אז שניהם פרודות ובהיותם בדעת הם ביחודא חדא וכן בעלייתם כנגד חו"ב דז"א שהוא בשחרית דשבת אז שניהם פרודות ידוד יעקב בחכמה ואדני רחל בבינה ובעלותם עד הכתר דז"א קו האמצעי תרוייהו בחיבורא חדא. וכעד"ז בתפי' ערבית בזווג יעקב עם לאה מן החזה דז"א ולמעלה הוא ג"כ עד"ז כי בהיותם בשני הקוים הם פרודות

ובהיותם בקו האמצעי הם מחוברים ודי להאריך. ונחזור לענין ראשון כי מ"ש שחוזרים פב"פ בתיבו' מלך עוזר ומושיע ומגן כנ"ל אין זה אלא ביעקב ורחל ששניהם עומדים פב"פ ועיין בסיום ברכת שים שלום כי שם נתבאר אמיתות ענין זה הדרוש:

והנה נתקנה רחל בכל שיעור קומת ז"א ע"י אלו התיבו' ואח"כ מאליו בלתי כוונתינו בשום תיבה נעשה הדבר הזה והוא שיוצאין נה"י דאימא מתוך רחל כי ענין ההכנסה צריכה אל תיבות שנכוין בהם להכניסם אבל בצאתם יוצאים מאליהם שלא על ידינו והנה תיכף בצאתם מתוכה היא מתמעטת משיעורה אשר בתחיל' ונשארת גובה קומתה מן החזה דז"א ולמטה בלבד לא פחות מזה לפי שכבר קבלה הארה גדולה כאשר גדלה פב"פ בכל שיעור קומת ז"א והספיקה אותה ההארה להשאירה עתה בבחי' זו כנ"ל. אבל עדיין צריך לתת טעם למה שיעורה היתה בצמצום עד החזה לא פחות ולא יותר והענין הוא מפני שמקום אצילותה הוא כנגד החזה כנודע ושם נת' טעם לזה לפי ששם נשלם יסוד דאימא והאורות מתגלים בגלוי. ועתה אנו צריכים להחזיר ולהכניס הנה"י דאימא תוך ז"א וכבר אמרנו שלענין ההכנס' והבאת התועלת צריך שיהיה על ידינו והנה זה אנו עושים ע"י ברכת בא"י מגן אברהם אשר אנו חוזרים לכרוע בו עתה כריעה שנית והוא כדי להכניסן תוך ז"א ע"י כריעה זו וזה ביאור המלות:

ברוך פירוש כמו שביארנו בפסוק שמע כו' כי בק"ש נכנסו המוחין דגדלות דו"ק דז"א ברגע א'. גם עתה בתיבת ברוך נכנסין המוחין דו"ק דגדלות בז"א ברגע א' ואח"כ במלת אתה נכנסין ג"ר דמוחין דגדלות והרי נשלם ז"א כבראשונה והנה צריך לכוין עתה בכריעה זו ע"ד מ"ש בענין כריע' הראשונ' בתחלת הברכה והוא כמו שנת' שם כי אותה הכריעה כלולה בשתי כריעות אחת במלת ברוך בסוד ו' לגבי ה' והב' במלת אתה בסוד י' לגבי ה' כן עד"ז כל כריעה וכריעה מן הד' כריעות שיש בתפלת י"ח כלולה מן ב' כריעות ע"ד הנז' ונבאר עתה ענין כריעה זו:

הנה כאשר נסתלקו הנה"י דאימא מתוך רחל נוק' דז"א נתמעטה ועמדה בחזה דז"א משם ולמטה ואז עדיין היו חופפין הנה"י דאימא על ראשה מלמעלה ואמנם כשיתחילו לכנס הנה"י דאימא תוך ז"א מתעלמין המאורות ההם ממנה ונחשכת מאור רחל ובהכנס המוחין דו"ק תוך ז"א אז נחשכת רחל יותר ויותר ומתמעטת עד היסוד דז"א ויורדת בפעם א' מן החזה שבת"ת דז"א עד היסוד שבו בפעם א' ואח"כ בהכנס ג"ר בז"א אז נחשכה יותר כי כל האורות דאימא החופפת על ראשה נתעלמו תוך ז"א ונחשכה לגמרי וחוזרת לקדמותה להיותה נקודה קטנה תחת היסוד דז"א בסוד העטרה שבו וכפי מה שהרויח ז"א כך ערך הפסד רחל. ושתי מחשכים וגרועים אלו נרמזו בשתי מלות אלו

ברוך אתה כי בכריעה א' שבמלת ברוך תכוין בסוד ו' לגבי ה' פי' כי יורדין ע"י כריעה זו ו"ק המוחין ונכנסים בז"א עד סיום הת"ת שבו. ואמנם מקום אצילות כתר רחל נוקביה הוא בשני שלישי התחתונים דת"ת דז"א ורחל היא ה' תתאה דשם ההויה וז"ס ו' לגבי ה' כי אעפ"י שלכאורה דבר זה הוא גרעון והפסד לרחל לפי שעה אבל התכלית הזה הוא לתועלתה כי אחר כניסתם יאירו בה כמשי"ת ואח"כ במלת אתה תכרע כריעה ב' בסוד רישא לגבי גופא והיא י' לגבי ה' כי הי' הם הג' עליונות כמבואר לעיל בתחלת הברכה כי הז"א בהיותו בסוד ו"ק בלתי ראש נק' ו' ובהכנם בו גם הג"ר נעשית ראש א' אל אות ו' הנז' והיא בציור אות י' על ו' ואז נשלם הז"א בי"ס והרי כי עתה ה"ס י' לגבי ה'. גם תכוין כי כמו שבשתי כריעות הראשונות היו שם אהיה בכריעה ושם הויה בזקיפה גם עתה תכוין בב' כריעות אלו שהם ע"י אהיה במילוי אלפין:

ידוד עתה תכוין בשתי זקיפות. הראשונה ה' לגבי ו' והב' ה' לגבי י' והענין הוא להורות כי זקיפת רחל ועליית' היא ג"כ בשני פעמים ע"ד מיעוטה שהוא בשתי כריעות וזה ענינ' כי הנה בהיות שרחל נתמעטה עתה בשני כריעות אלו עד שחזרה לשיעור נקודה קטנה. וכראות את עצמה במיעוט הזה רוצה לחזור לעמוד באחור במקום אצילותה הא' מיראתה שאין עתה בה כח לקבל הארות האלו ולכן היא יורדת מדרגה אחר מדרגה עד שירדה כנגד עטרת היסוד דז"א שהוא סיומו ואז בנקל תוכל לחזור ולהתהפך ולחזור דרך אחור כמו שנבאר אח"כ טעם הדבר ולכן תכף אחר הכריעות צריך לזקוף ב' הזקיפות במלת ידוד כדי לזוקפה ולהעמידה פב"פ עמו וזקיפה זו היא ע"י הויה זו שהיא מילוי ס"ג וזקיפה זו נעשית בשני הדרגות. הראשונה היא בסוד ה' לגבי ו' פי' כי אחר שנכנסו כל המוחין בתוך ז"א והיתה נוקבא רוצה להתהפך אל אחור כנ"ל והטעם היה לפי שטבע האורות דאימא לצאת מתוך ז"א דרך אחוריו מן החזה להאיר אל המלכות ולכן היתה היא רוצה להתהפך ולחזור לאחור כדי לקבל האורות שהם שם ולכן אנו זוקפים אותה עתה בהיות' פב"פ טרם תחזור אל האחור ועי"כ גם האורות דאימא שהיה מטבעם לצאת דרך האחור יצאו עתה מן החזה דרך פנים להאיר אליה והנה כבר נת"ל במלת מלך עוזר ומושיע ומגן שענין חזרתה עתה פב"פ הוא בחי' יעקב ורחל אשר שניהם הם החוזרים פב"פ. ונמצא שבזו הזקיפה הראשונה בשם הויה צריך שתכוין להאיר מן ו' אל ה' ר"ל מן ו"ק דז"א אל המל' הנקרא ה' תתאה ועי"כ זו הה' עולה עד הו"ק שבת"ת דז"א עצמו כמבואר לעיל בשם ההויה שבתחילת הברכה בזקיפה הראשונה. ואמנם בזקיפה הב' תכוין להעלות ה' לגבי י' שהיא ראש הת"ת דז"א כמבואר לעיל בענין שתי זקיפו' הראשונות של ברכה זו וע"ש. ואמנם דע כי אני מסופק בזה כי אפשר ששמעתי ממוז"ל

באופן אחר והוא כי ב' זקיפות אלו הם כדמיון ב' כריעות עצמן והוא כי בזקיפ' הראשונה עלתה ה' לגבי ו' שהוא היסוד ו' זעירא ובזקיפה הב' עלתה עד הת"ת שהוא י' שע"ג צורת הו' שהוא היסוד וצ"ע. גם תכוין כי כמו שבשתי זקיפות הראשונות שבתחילת ברכת אבות היתה הכונה להעלותה ע"י שם ההויה דע"ב דיודין הנה עתה תכוין בהויה דשם ס"ג. ונמצא כי הכריעה היתה ע"י שם אהיה דיודין והזקיפה ע"י שם הויה דס"ג והרי עתה עומדים יעקב ורחל פב"פ:

מגן עתה תכוין כי הנה בבחי' הפנים הנק' תרין תפוחין קדישין יש בהם שני שמות א"ל במלויים שהם בגימ' ש"ע נהורין וא"ל השלישי באמצעם שהוא מקום החוטם כמש"ל. וג' שמות של א"ל א"ל א"ל הם בגי' מגן ר"ל כי עתה בהיותה עמו פב"פ עם יעקב בעלה יש לה ג' שמות א"ל האלו. גם תכוין לחבר זה המגן עם המגן הראשון של מלך עוזר ומושיע ומגן והנה ב"פ מגן בגימ' מקו"ם והוא שם ההויה העולה בגי' מקו"ם באופן זה יפ"י הפ"ה ופ"ו הפ"ה גי' מקו"ם והענין הוא כי מכח הכאות האלו שמכה יפ"י כו' הוא מאיר אל המל' נוקבי' וזהו סוד כל הקובע מקום לתפלתו כו' והבן זה:

אברהם עתה תכוין כי כל זו הברכה היתה ע"י אברהם שהוא החסד הנרמז לעיל במלת באהבה כי היכל אהבה הוא הגורם שתבנה המל' וגם גורם לה להחזירה פב"פ בסוד והוכן בחסד כסא כי החסדים העליונים דז"א הנק' אברהם איש החסד הם הגורמים תיקונים אלו במל' הנקרא כסא וז"ס מ"ש בזוהר כי בברכת אבות בעלה אוחזה ביד ימינו ומעלה אותה אליו וזהו מגן אברהם. ודע כי אעפ"י שאמרנו שע"י החסד שהוא ברכת אבות אנו מעלים אותה אין הכונ' אלא על התפשטות אותו האור של חסד דז"א אשר בעת הגדלתו חוזר להיותו בחי' חכמה דז"א כמבואר במקומו והתפשטו' אור החסד הזה הוא הגורם אותה לעלות מדרגה אחר מדרג' וז"ס והוכן בחסד כסא כי ע"י החסד הנז' מתקן המלכות הנקרא כסא אשר היא בסוד נקודה קטנה אשר היא נחלקת אל י"ס ונתמעט' וירדה ונתלבשה בכסא שהוא עולם הבריאה כמבואר לעיל בתחילת ברכה זו וע"ש:

דרוש ג

פרק א

דרוש ג':

בברכת אבות ברוך הוא היכל קה"ק דבריאה שנתברך מכל אצילות העליון ע"י היסוד העליון הנקר' ברוך כנודע וגם נתברך ע"י השית היכלין תתאין דבריאה המתחילין ממטה למעלה מן היכל לבנת הספיר ולמעלה כי גם ההיכל הזה הוא בסוד היסוד הנקרא ברוך ונמצא כי היכל ק"ק נקרא ברוך ע"י שני יסודות אלו עליון ותחתון וע"י רבוייא דכולהו

שאר דרגין די בהו אתה הוא הורדת כ"ב אותיות מן א' ועד תיו אשר ביסוד אל המלכות שהיא סוד אות הא שהיא בהיכל קה"ק וזהו אתה א"ת ה' ידוד הוא הת"ת אשר ממנו נשפעים כל אותיות האלפא ביתא ויורדין דרך היסוד ואחר אשר עשינו זה היחוד והקשר הנז' אנו מחדשים כל בחי' עולם האצילות כמו שהיה בעת שנאצל בעת בריאת העולם ואנו מתחילין מלמעל' ואומרים אלקינו ואלקי אבותינו הוא או"א עלאין ואינם חו"ב דז"א רק או"א עלאין אשר מתחילין לתקן בחי' פרצוף ז"א והתחלת תיקונו הוא אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב וה"ס ג' מוחין דז"א הנק' חב"ד שבו אשר בתחלה היו בחי' חג"ת שבו כנודע ואחר כך נתעלו ונעשו בחי' חב"ד שבו ולכן נקרא בשם אברהם יצחק ויעקב להורות על האמור כי בתחלה היו בסוד ג' אבות חג"ת ואח"כ נתעלו להיותם ג' מוחין שהם אלקי האבות האל הגדול הגבור והנורא הם חג"ת עצמם דז"א אל עליון גומל חסדים טובים אחר שהגיעו אל מקום הת"ת דזעיר אנפין בא להאציל ולתקן רישא דנוקבא דזעיר אנפין כנודע כי התחלתה הוא באחוריו במקום החזה דת"ת דז"א ואמנם אין כח באו"א להאציל אותה והוצרך שא"א יחזור להשפיע ולירד למטה להאציל רישא דנוק'. ובזה תבין סוד גדול למה המלכו' היא בסוד הכתר בסוד אני ואין ובסוד אני ראשון ואני אחרון ובסוד שגם המל' נקרא ראשי' וכיוצא באלו הכנוים. והענין יובן עם מ"ש כי הנה הוצרך הכתר דאצילות עצמו הנקרא א"א להתגלות פעם אחרת כדי להאציל את המלכו' נוק' דז"א וזהו אל עליון הוא א"א גומל מלשון ויגמול שקדים פי' מוציא וממציא ומגדל ומתקן את נ"ה דז"א ונעשים עתה שניהם חסדים טובים. גם הוא קונה הכל ר"ל קונה ומתקן את היסוד דז"א הנקרא כל. והרי עתה נאצלו נה"י בז"א וגם היו הם סוד שלשה מוחין ברישא דנוקבא כמו שהודעתיך כי נה"י דדכורא הם חב"ד דנוקב' והרי עתה נשלם פרצוף ז"א ונעשית רישא דנוקבא. וזוכר חסדי אבות עתה נתקנים חג"ת דנוקב' ומביא גואל יסוד דנוק' לבני בניהם הם נ"ה שבנוק' והרי נשלם כל פרצוף הנוק' ג"כ, ובזה יתבאר לך כי עם היות שכל לשון גאולה הוא ביסוד הנה הוא ביסוד הנקבה כנז' וזה אומרו למען שמו כלו' כי כל התיקו' הנז' עתה שהם הנה"י הנרמזים בתיבות גואל לבני בניהם הם לצורך הנקבה וזהו למען שמו כי לשון שם הוא במלכו' כנודע. באהבה פי' כי בהיותינו עתה בברכת אבות שה"ס החסד כנודע נמצא שכל זה התיקון נעשה ע"י החסד הנקרא אהב' בסוד ואהבת חסד. והנה אחר שכבר נאצלו שניהם זו"ן הנה הם עדיין בסוד אחור באחור ועתה אימא עלאה נוסרת את הנוקבא מאחוריו ומחזירתה פב"פ וזהו מלך היא אימא עלאה עוזר עוזרת את ז"א בסוד אעשה לו עזר כנגדו שתהיה נוקבא עמו פב"פ ואז נקרא עזר כנגדו. ומושיע את נוקביה בכח החסד הנקרא ישועות אשר הוא החזירם

פב"פ כנז' בזוהר פ' אחרי וז"ל עד דאתא חסד ופריש לון כו' כי החסד נמשך בזו"ן כדי להחזירם פב"פ וזהו ומגן שהוא החסד ואחר שחזרו אפין באפין אז ממשיכין הברכות משם ואומרים ברוך אתה ידוד מגן אברהם וכוונתו הוא ע"ד מ"ש בתחילת ברכ' זו במלות ברוך אתה ה' וע"ש ולהיות כי כל זה נעשה ע"י החסד ולכן א"א מגן אברהם כי על ידו ומסודו יורדים הברכות למטה ואמנם כוונת ברכה זו בקיצור נמרץ ע"ד הנ"ל הוא זה כי הנה כוונתינו עתה הוא לחבר זו"ן יחד כמו שהיו בעת בריאת העול' שאז היו מחוברים אחור באחור ואח"כ ננסרו והוחזרו פב"פ ולכן אחר שאמרנו בתחלת הברכ' בא"י והגענו אל הת"ת דז"א הנקרא ידוד כנ"ל אז אנו צריכין לתקן את נוק' דז"א ג"כ עמו ואז אנו מתחילין ואומרים אלקינו אימא עילאה ואלקי אבותינו אבא עלאה שהוא אלקי אבותינו שהם חג"ת תלת אבהן. ואלו או"א הנז' הם עושים ג' מוחין לז"א שהם אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואח"כ עושים לו חג"ת הנקרא האל הגדול הגבור והנורא. והנה ז"א אין לו בתחילה אלא בחי' הו"ק בלבד אשר אלו הם מצד עצמותו והנה כבר נשלמו כי מה שהיו בתחיל' בסוד ו"ק חג"ת נה"י נעשו עתה בסוד חב"ד חג"ת הנז' ולכן הוצרך א"א עצמו הנק' אל עליון לחזור ולהשפיע דרך מתנת חנם בדרך ג"ח לתת מהשפעתו אל ז"א בחי' נה"י חדשים שאין לו כנז' כי מפאת עצמו אין לו רק ו"ק בלבד א"כ גמילות חסד הוא מה שמוסיף בו עתה מחדש וזמ"ש גומל חסדים טובים לשון גמילות חסד. ונודע שהנצח וההוד אלו הם בחי' תרין ירכין בערך ז"א ונקרא חסדי דוד הנאמנים והם בחי' תרין מוחין אל נוק' דז"א ובערך זה נק' טובים וזמ"ש גומל חסדים טובים. והנה חסדים הם כנגד הז"א וטובים כנגד נוקבי' שאין בה רק תרין מוחין כנז' בסוף אדרת האזינו והוא בסוד נשים דעתן קלה ואח"כ הזכיר את היסוד לבחי' ז"א וז"ש קונה הכל והוא היסוד הנקרא הכל. כי הנה ענין קונה הכל ר"ל כי הוא קונה ותיקן את היסוד הנקרא כל וענין קניה זו הוא שכלול בו כללות כל הו"ק כנודע כי לסיבה זו נק' הכל. ואז בכח זה הכללו' הנז' נאצלו ממנו ו"ק נוקבא דז"א כנזכר באומרו וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם כו' כנז' כנודע כי ג"ר שבה נעשו מן נה"י דז"א והו"ק שלה נעשו מכללות הו"ק שביסוד דז"א כנזכר והבן זה מאד. וזכור ענין זה שלא נתבאר אצלינו עד עתה כלל ואפילו בדרוש הראשון שנתבאר באורך בברכת אבות בסדר התפלה בלחש. והרי נשלם ז"א ונעשית רישא דנוק' בבחי' תרין מוחין כנז' ואח"כ נעשין חג"ת דנוקביה. וז"ש וזוכר חסדי אבות. ואח"כ נעשין נה"י דנוק' וז"ש ומביא גואל לבני בניהם ואמר אח"כ שאלו החג"ת והנה"י הנה הם למען שמו שהוא נוקביה דז"א ואמר כי כל זה נעשה לה ע"י החסד וז"ש באהבה והרי נשלמה נוק' דז"א ג"כ ואמנם הם עדיין אחור באחור מן חזה דז"א ולמטה. ועתה

צריך להחזירה פב"פ ונודע מ"ש בזוהר פרשת אחרי מות וז"ל עד דאתא חסד ופריש לון ואסגיאו אנפין מתתא לעילא ואתעבידו אנפין באפין כו'. ולכן אנו אומרים מלך עוזר כי אימא עלאה הנק' מלך היא עוזרת לז"א ועשתה לו עזר כנגדו שהחזירה את נוקבי' פב"פ עמו כנגדו ממש וז"ש אעשה לו עזר כנגדו וגם עתה אינה פב"פ עמו אלא מכנגד נה"י דז"א ואח"כ ומושיע שעלתה פב"פ עד כנגד חג"ת שלו ואח"כ ומגן שעלתה פב"פ עד ג"ר חב"ד והרי נשלם גדלותה. והנה כריע' ראשונה שבתחי' ברכת אבות היתה כדי לתקנה לבחי' אחור באחור והכריע' זו השנית שבסוף ברכה זו היא לבחי' פב"פ וז"ס מ"ש רז"ל באבו' כורע תחילה וסוף כי אחור באחור הוא בתחילה ופב"פ הוא בסוף ולפי שכל בחי' פב"פ הוא ע"י החסד כנז' לכן כל זה נעש' בברכ' אבות כנז' שהוא כנגד החסד הנקרא מגן אברהם וזהו ברוך אתה ידוד מגן אברהם:

דרוש ד

פרק א

דרוש ד':

הנה בענין הק"ש היתה הכוונה לזווג את או"א לצורך ז"א כנזכר במקומו. והענין הוא כי שלשה בחי' היו אל ז"א ולנוקביה הא' היא בהיותה בסוד העיבור תוך אימא עלאה. הב' כשנולדו ויצאו לחוץ שאז שיעור ז"א היה בחי' ו"ק לבד והמלכות נקו' קטנה היתה בסוד פסיע' שבסוף אות ו' שבהויה והג' אחר שגדלו וחזרו פב"פ. והד' אחר שנתמעטה המלכו' בסוד מיעוט הירח שאז אינה רק בחי' נקודה קטנה בסוד פסיע' לבר תחת אות הו'. אמנם הנקו' ההיא מתחלקת לבחי' י"ס וירדה. והיתה בעולם הבריאה כנ"ל בסוד הקדישים וגם בסוף דרוש זה ית' באמיתות ענין זה וע"ש איך נשארת שרשה במקומה. ואמנם בעת יחוד הק"ש אז ניתנו בז"א בחי' המוחין בבחי' אוה"פ שלו וניתנו לו מצד זווג הבחי' החיצונה של אוה"פ דנה"י דאו"א גם ניתנו אז בבשכמל"ו מוחין לנוקבא בבחי' אור פנימי שלה והיו מצד הבחי' חיצונה של אור פנימי דנה"י דז"א כי היא נקראת אספקלרייא דלית לה מגרמה כלום אלא מה שנותן לה ז"א בעלה ולהיות כי כל זה לא נמשך להם אלא ע"י זיווג או"א מצד בחי' החיצונה של אוה"פ שלהם כנזכר ומזה נעשה להם אלו המוחין הנז' לכן לסיבה זו אין יכולת עדיין ולא הספיק ענין זה רק לשיקבלו כל שית היכלין בעולם הבריאה אור גדול בהיותם כלולים תוך היכל הרצון דבריאה שהוא היכל הו' מתתא לעילא אשר בו לבדו יש פרטות שית היכלין אחרים כמבואר אצלינו. ואז אח"כ הם עולים ונכללים עד היכל הז' היכל קה"ק דבריאה ונכללים יחד כל היכלי הבריאה אבל עתה ע"י ברכת אבות אנו חוזרים שנית לזווג ולחבר את או"א

בבחינ' אמצעיות של אור פנימי שלהם כמבואר אצלינו בשער שמות הספיר' כי כל ספי' וספי' יש בה ג' כלים חיצון ואמצעי פנימי ושלשת' יש בתוכם בחי' אור פנימי וע"ש ואז מן הזווג הזה הנעשה בבחינת האמצעיות שלהם נמשך אור גדול למטה בז"א ונעשים בו מוחין אחרים בבחי' אוה"מ אל המוחין דאור פנימי הראשונים שנעשו לו מזווג בחי' חיצונה דאו"א כנז' וזו כונתינו עתה בברכת אבות בימי החול ואמנם יש עוד בחי' אחרת שלישית והוא כי לפעמים מזדווגים או"א גם בבחי' פנימי' שלהם ואז נעש' לז"א מוחין בבחי' אור מקיף ע"ג אור מקיף הנז' אבל אין בחי' זו הג' נעשית כלל בימי החול גם צריך שתדע כי אין כח בז"א כלל בשום אופן להעשות לו מוחין אפילו בבחי' אור מקיף שלו מבחי' אור מקיף דאו"א. אמנם בימי החול נעשים לו אור מקיף של מוחין הפנימי' של ז"א מבחי' אמצעיות של אוה"פ דאו"א אשר מזדווגים בזו הבחי' האמצעית ומשם נעשים מקיפים למוחין פנימים לז"א וכל זה הוא בימי החול כי בשבת נעשה לו מקיף למקיף מצד בחינ' פנימיות דאורות פנימיים דאו"א כנז' וזכור הקדמה זו היטב כי היא רבת התועלת ולקמן בע"ה נסיים ההקדמה זו והנה הקדמה זו צריכה לכותבה ג"כ למעלה בביאור כוונת הק"ש. גם דרושי התפילין תמצאם מקושרים עם זו ההקדמה:

ונחזור לענינינו כי הנה עתה בברכת אבות כוונתינו היא להמשיך אור מקיף אל המוחין דז"א מצד בחי' אמצעיות דאור פנימי דאו"א כנז' וכמו שנבאר בתיבות אלקינו ואלקי אבותינו כו' אבל עתה בתחלת ברכת אבות עדיין אין בז"א רק מוחין פנימיים מצד בחי' חיצונה דנה"י דאימא אשר בכח אור הזה נכללו כל היכלי הבריאה כנז'. ועתה אנו מעלים את הנוק' במלת ברוך והוא באופן זה כי כיון שנכללו כל היכלי הבריאה יחד. והנה המלכות היתה עד עתה בסוד מיעוט הירח כנ"ל בבחי' נקו' קטנה נחלקת לי"ס וירדה להיכל קה"ק דבריאה. ועתה בתיבת ברוך עולה המלכות למעלה באצילות כיון שנכללו ועלו כל היכלי הבריאה יחד ואז עולה ומתדבקת וחוזרת אל מקומ' הראשון בסוף אות הו' שהוא בסוד פסיעה לבר כנ"ל ועומדים שם אחור באחור כמו שהיתה בתחלת האצילות ואע"פ שכיון שעשינו יחוד ק"ש נעשו לז"א מוחין פנימיים כנז'. וא"כ מוכרח הוא כי ג"כ נעשו לו בחינת נה"י חדשים עכ"ז עדיין אינם מתלבשים אלו הנה"י דז"א בנקבה לפי שאיננה רק אב"א בבחי' נקודה קטנה פסיעה בסוף הו' אלא שהיא נחלקת לי"ס אמנם עתה עולה היא ומתדבקת בסוף היסוד האחרון דז"א וז"ס ברוך כי היכל קה"ק דבריאה אשר נכללו בו כל שאר היכלי הבריאה כנז' וגם נקודת מלכות הנחלקת לי"ס כנז' ג"כ הוא בהיכל ק"ק הנז' וכל אלו עולים למעלה באצילות עד מקום סיום היסוד האחרון דז"א כנז' וז"ס ברוך ויען כי כל בנין הנקבה הוא ע"י החסד הנקרא

אתה בסוד אתה כהן לעולם ולכן אנו אומרים אתה כי הוא משפיע בה בחי' הכ"ב אותיות האלפא ביתא מאלף עד תיו וזהו אתה את ה' כי אלפא ביתא הנק' א"ת ניתנת בנוק' הנק' ה' תתאה וע"י הארה זו מעלה אותה עד הת"ת דז"א הנקרא ידוד אשר זה הת"ת היה מתחיל' בחי' יסוד דז"א כנודע ועתה הרי היא ממש במקום שהיתה בו בעת האצילות שהיתה בסוד פסיעת אות ו' כנז' כי הת"ת הזה הוא היסוד הראשון והנה היא עתה בסוד פסיעת אב"א ובסוד נקו' א' מתפשטת אל י"ס כנז' ואחר כל זה אנו עושים עתה זווג או"א פעם שנית בבחינת אמצעיות באור פנימי שלהם כנז' כדי להמשיך אור מקיף למוחין דז"א וזמ"ש אלקינו ואלקי אבותינו אלקינו אימא ואלקי אבותינו אבא אלקי האבות אב לאבהן ועתה צריכין לכוין למסור עתה ג"כ עצמינו למיתה על קדוש ה' ע"ד מ"ש ביחוד ק"ש וזה נרמז באומרו אלקינו ואלקי אבותינו כי אנו מוסרים נפשינו עליו לסיבת היותינו מאמינים כי הוא אלקינו מיוחד אלינו ואנחנו עבדיו וברואיו מוסרים נפשותינו על יחוד קדוש שמו ית' וצריך לכוין שנפשותינו ורוחינו ונשמותינו עולים יחד ומצטרפי' עם זו"ן בני או"א הנז' בברוך אתה ה' כנז'. וכולנו יחד אנו מעלים אליהם בחי' מ"ן תוך אימא עלאה וזה הטעם שאנו מקדי' אלקינו שהיא אימא אל אלקי אבותינו שהוא אבא עוד תכוין כוונ' ב' באלקינו ואלקי אבותינו כי אחר שנעשה זווג הנז' בג' תיבות האלו אז מתחילין האורות לבוא בז"א ובתחל' נעשה בו בחי' הכתר שבו מבחי' הת"ת דבחי' אמצעיות דאימא כנודע וכבר ידעת כי הת"ת נק' אלקינו והענין הוא כי מת"ת דאימא הנק' אלקינו נעשה כתר דבחינ' אור מקיף אל ז"א אמנם עדיין בזה לא נעשה רק בחינת הכלי המקבל בתוכו אוה"מ של כתר דז"א כי כלי זה נעשה בו מבחי' הת"ת דאימא הנק' אלקינו ודע כי מבחי' הכתר הזה הנמשך אל ז"א מצד אימא עליו רמזו בס' התיקונים וז"ל אימא עלאה איהי כתר בראש כל צדיק וצדיק ומצד זה נקרא הכתר נוקבא לפעמים כנודע ואח"כ במלת ואלקי אבותינו תכוין באות ו' של ואלקי שעתה נמשך בז"א הנקרא ו' בחינ' הנשמה עצמה דבחי' אור מקיף בכלי הכתר דז"א וזה נמשך לו מן אלקי אבותינו שהוא אבא הכלי מצד אימא והאוה"מ שבתוכו מצד אבא אלקי אברהם כו' עתה נעשית נה"י דבחי' אמצעיות דאור פנימי דאו"א בבחי' שלשה מוחין בסוד אוה"מ אל שלשה מוחין פנימיים דז"א וזהו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב הם חב"ד אלקי שלשה אבות שהם חג"ת הנאצלי' מהם האל כו' הנה לבאר זה צריכים אנו לבאר סיום ההקדמה הנ"ל וזה ענינה דע כי מש"ל כי ביחוד ק"ש נעשו בז"א בחינת אור פנימי. ועתה בברכת אבות אנו עושים לו אור מקיף דע כי אין זה רק בענין שלשת המוחין שלו לבד וכן בענין המוחין דנוקבא כי מוחין דז"א הפנימיים נעשו לו בפסוק דשמע ישראל ומוחין פנימי'

דנוקבא נעשו בברוך שכמל"ו ואמנם שאר איברי גוף ז"א ונוקבא לא נעש' אז בהם שום דבר כלל ואע"פ שזכרנו ענין רמ"ח איברים שלו בענין רמ"ח תיבות שבק"ש לא היתה הכונה אז רק שזכרנו ענין התפשטות והמשכת הארתם למטה בהיכל הרצון דבריאה וא"כ נמצא כי עתה בברכ' אבות מה שאנו עושין הוא זה כי בחי' המוחין דזו"ן אשר בתחילה ביחוד ק"ש היה בבחי' אור פנימי הנה עתה הם בבחי' אור המקיף בין בז"א בין בנוקב'. אבל בחי' שאר אברים של הגוף שלהם אשר ביחוד ק"ש לא עשינו בהם שום דבר כלל הנה עתה בברכת אבות אנו עושים אותם בבחי' אור פנימי בלבד בין בז"א בין בנוק' והרי נתבארה סיום ההקדמה הנז"ל ונמצא עתה כי כל מה שנתבאר בברכת אבות עד עתה בבחי' המוחין בין של ז"א או דנוק' הכל הוא בבחי' אוה"מ אבל כל השאר בין בז"א בין בנוק' אינו רק בבחי' אור פנימי וזכור ואל תשכח שלא נצטרך להזכירו בכל פעם:

ונחזור לענין ראשון כי הנה עתה בתיבת האל הנה הוא בסוד אור פנימי לבד כנז' כי כל מקום זולת הג' מוחין שלו ושלה הם בסוד אור פנימי בלבד וענינו הוא כי עתה אנו עושים לז"א בחי' דיקנא דיליה בט' תיקונים כנודע והוא בסוד אור פנימי לבד כנז' וזה נרמז במילת האל כי הנה אלו ההיין הנ"ז בר"ת האל הגדול הגבור והנורא. כולם הם בחינ' אימא הנק' הי עלאה אשר מצדה אנו ממשיכים כל אלו ההארות בז"א וההארה הראשונה שבהם הוא הדיקנא הנק' אל וזהו האל ה' אל והענין הוא במ"ש אצלינו בביאור י"ג מידות דויעבור כי תיקון הראשון של הדיקנא הוא אל בסוד אל רחום וחנון כו' לפי שיש בו כמנין א"ל קוצין תקיפין כו' כנז' באד"ר ומאחר שהזכיר התקון הראשון הנק' אל לא חשש להזכיר האחרים כי בו נכללים כולם גם תכוין באופן אחר כי הנה האל עולה בגי' ל"ו וה"ס ט' תיקוני דיקנא דז"א וכל א' מהם יש בו הויה א' והנה ט' הויות יש בהם ל"ו אותיות כמנין האל והרי נרמזה כל הדיקנא בזו הכוונה הב'. והנה נודע כי הי"ג תקוני דיקנא עלאה דאריך ה"ס ג' הויות במלוי יודין ובהם י"ב אותיו' בפשוטן וכל הי"ב תיקונים אלו נכללים אח"כ בתיקון הי"ג האחרון הנקר' מזלא קדישא וה"ס מלת ונקה שה"ס שם אהיה במלוי יודין שהוא בגי' ונקה כנז"ל בי"ג מדות דויעבור. והנה בשם זה של אהיה יש במילואו ג' יודין הרומזים אל ג' הויות אחרות שבהם י"ב אותיות וגם הם במלוי יודין והרי איך בזה התיקון הי"ג הנק' מזלא כלול' כל הי"ב תיקונים ראשונים. גם בשם הזה של אהיה אשר בזה התיקון הי"ג יש במלואו ג' יודין ואלף וה"ס שם אל וזה נרמז במלת האל והנה גם הדיקנא דז"א יש בה ט' הויות וזהו ג"כ האל ל"ו אותיות אשר בט' הויות הגדול הגבור והנורא הם חג"ת דז"א ונודע כי הת"ת הזה של עתה היה בתחי'

בחי' יסוד אשר שם הוא מקום אחיזת הנוק' ולכן בהגיענו עתה אל מלת והנורא שהוא הת"ת דז"א והנה שם הוא מקום הנקב' מחצי הת"ת הזה ולמטה שהוא מתחת החזה כנודע וזה החצי תחתון של הת"ת הזה נעשה אל הנוק' בחי' כתר בבחי' אור מקיף כנ"ל וזהו אל עליון כנודע כי הכתר נק' אל עליון כנ"ל וגם אימא עלאה אשר ע"י נעשה כל זה גם היא נק' אל עליון גומל חסדים טובים ה"ס נ"ה בלבד המחודשים הנעשים עתה בז"א ובאים לו בסוד תוספת כי הוא אין לו מחלקו רק בחי' ו"ק בלבד וכבר נתעלו ונעשו בחי' חב"ד וחג"ת שלו כנודע ובבחי' ז"א נאמר חסדים בסוד חסדי דוד ובבחי' נוק' נק' טובים לפי שהם נעשים לה בבחי' מוחין דחו"ב שבה כנודע. כי ז"א יש לו ד' מוחין שהם כחב"ד ונמשכו בו מחצי תחתון של הת"ת ומנה"י דאימא אבל נוק' אין בה רק בחי' כתר ותרין מוחין חו"ב נמשכו אליה מחצי תחתון דת"ת ומנ"ה דז"א אבל מן היסוד דז"א לא נעשה דעת בנוק' בסוד נשים דעתן קלה אבל לפעמים מכח ההארה הגדולה של הכתר שבה נעשה בה בחי' דעת אמנם איננה כז"א שיש לו ד' ספי' שלימות כחב"ד:

קונה הכל כבר ידעת כי בינה עד הוד אתפשטת. ונמצא שעדיין חסר בחי' היסוד החדש אל ז"א ועניין המשכתו הוא באופן זה כי נודע דאו"א אתכלילו במזלא שהוא מדת ונקה שהוא שם אהיה במלוי יודין כנז' ובכח ההארה הגדולה אשר להם כד אתכללו בההוא מזלא אשר נת' עניינו במ"א כי האי מזל' מתלבש בתוכם בסוד מוחין שלהם ואין זה מקום ביאורו ועי"כ יש כח באו"א לעשות בחי' היסוד החדש בז"א לפי שההוא מזלא נקר' דעת כנודע כי או"א הם חו"ב והמזלא הוא הדעת שלמעלה מהן ולכן נמשך ממנו אור גדול אל הדעת אשר בין או"א ומשם נמשך להעשות יסוד בז"א וזה נרמז במלת קונה הכל כי ע"י המזל הנקר' ונקה שהם אותיות קונה נתקן ונעשה היסוד דז"א הנק' הכל ונמצא כי היסוד דז"א נעשה לסיבת הארת או"א דאתכלילו במזלא כנ"ל אבל אח"כ כאשר בא לעשות תיקון הנוק' מתחלקת ההארה זו באופן זה כי מבחי' ההארה שקבל היסוד דז"א מן אבא הנה משם נעשו חג"ת דנוק' וזהו וזוכר חסדי אבות שהם חג"ת דנוק' ולהיותם נמשכים מההארת אבא לכן נאמר בהן וזוכר מצד זכור שבאבא אבל מבחי' ההארה שקבל יסוד דז"א מן אימא נעשו נה"י של הנוק' וזהו ומביא גואל לבני בניהם כי בחי' הגואל מצד אימא הוא ובני בניהם הם נצח הוד שבנוק' וביאר כי אלו החג"ת והנה"י הם בנוק' הנקר' שמו וזהו למען שמו וכל זה נעשה ע"י החסד הנקר' אהבה וזהו מ"ש באהבה והנה כבר הודעתיך כי אותה נקו' של המלכות הנקר' פסיעה לבר תחות אות ואו כנ"ל תמיד היא עומדת שם לעולם וזו היא בחי' המלכו' ספי' עשירית שבז"א אשר ע"י נגמר ז"א להיות בן י"ס ואע"פ שאמרנו לעיל בתחלת הדרוש הזה שבעת שנתמעט

הנוק' ירדה אותה נקו' הנק' פסיע' לבר למטה בעולם הבריאה עכ"ז ודאי הוא שנשאר רשימו למעלה בסיום אות הואו וז"ס מ"ש בתיקוני' ובזו' שהיסוד ומלכו' אינם נפרדים לעולם והענין הוא בבחינת זו שאמרנו גם ז"ס קוצה של דלת דאחד שנת' בס' התיקונים תיקון מ"ב ד' פ"ד ע"ב ואין אנו צריכים עתה להזכירו כי בחינ' זו לעולם עומדת היא שם תדיר כנ"ל וכנודע וזכור ההקדמה זו ואל תטעה בה במה שכתבתי לעיל בתחילת הדרוש הזה:

דרוש ה

פרק א

דרוש ה':

בכונת ברכת אבות מלוקט מכמה דרושים קטנים אדני שפתי תפתח כו' תכוין כי שני בחי' מיני דינים יורדים מלמעלה הא' היא כי יורדים לז"א ש"ך ניצוצין של דינים ושרשם הם מן ל"ב נתיבות חכמ' כ"א כלול מי' הם ש"ך ואח"כ הם יורדים מז"א אל נוק' הנקר' אדני ולכך ש"ך הם בגי' ה"פ דין שהם בחמש שמות של אדני והענין הוא כי אלו הם בחי' ל"ב אלקים שיש באימא שבאו לה מל"ב נתיבות חכמה והנה שם אלקים יש בו ה' אותיות ושם זה הוא בבינה אשר היא סוד ה' ראשונה דהויה. ולכל אלו הסיבות נתחלקו ש"ך נצוצין אלו לחילוק ה"פ דין כנז' ואמנם מה שצריך לכוין עתה הוא להמתיק אלו הש"ך דינים אשר בנוק' דז"א הנק' אדני ולמתק אלו הה"פ דין אשר בה והענין הוא שעד עתה נוק' דז"א עומדת בבחי' נער חסר ה' שהם הש"ך נצוצין הנז' ואינה ראויה לזווג. ועתה בעמידה צריכה להזדווג עמו ולכן עתה שכבר אנו בעולם האצילו' בפסו' זה קודם העמידה אנו מקדימין לתקנ' ולעשותה נערה בה"א כדי שתהא ראויה אל הזווג בסוד ובזה הנערה באה אל המלך הנז' בזו' פ' פקודי ואופן תיקונה הוא שנמתיק אלו הה"פ דין אשר בה ע"י שרשה שהיא הבינה כי אין הדין נמתק אלא בשרשו כנודע. וזה ע"י שנמשיך ה' אלפין מן ה' שמות אהיה שבבינה ונמשכי' אל ה"פ דין שבנוק' דז"א ויעשו ה"פ אדני ממותקים גם דע כי אלו הה' היתירים על מספר ש"ך אשר ע"י נמתקים ה"ס החמשה גבורות מנצפ"ך כי הם שרשים אל הש"ך דיני' וע"י נמתקי'. גם עד"ז תכוין למעלה כשתמתיק הש"ך דיני' הנ"ל ע"י הה' אלפין שהוספת עליהם כנ"ל תכוין כי אותם הה' אלפין ה"ס הא תתאה של הויה הנז' וע"י נעשים שכ"ה ונמתקים ונעשית נערה בתוספת הא וזה תכוין בתיבת אדני. גם יש בחי' ב' של דינים כנ"ל וה"ס ה"ג של מנצפ"ך הנ"ל אשר בתחלה יורדים אל הגבו' ומשם יורדים אל נוק' דז"א והם בגי' פ"ר כמנין מנצפ"ך וגם פ"ר ניצוצין אלו גם הם צריכין להמתק ע"י שרשם שהם ה'

גבורו' עליונים למעלה ואז נעשין פרה כענין ש"ך ושכ"ה פ"ר ופר"ה ואז נמתקי' וכוונת מיתוקם הוא בתיבת אדני והוא כשתצייר ציור א' בציור יו"ר שהוא רי"ו ותחברנו עם ג' אותיות האחרות שהם דין יעלו פ"ר שהם פ"ר ניצוצין והרי נרמזו הפ"ר דינין. ואמנם אופן כונת מיתוק' הוא כך כי תכוין אל מה שנודע שהנוקב' בהיותה בפני עצמה נק' אדני. ובהיותה נכללת עם י"ס האצילות הנכללים בשם ידוד כנודע תהיה הנקבה נרמזת באות ה' אחרונה של ההויה הנז' ונמצא כי זהו מה שתכוין שתמשיך הארת ה' אחרונה הנז' אל שם אדני המורה בציורו הנ"ל אל פ"ר דינין הנז' ואז יהיה פר"ה והרי נתמתקו ב' בחי' הדינים הנז':

עוד ראיתי לאדם א' כונה אחרת במלת אדנ"י ובזה הכוונה מצאתי בה גם כן חילוק ושינוי לאדם א' ואכתוב שתיהן הא' היא כי בתיבת אדני צריך שתכוין להמתיק הש"ך דיני' בסוד השיניים ואח"כ להמתיקם עוד שנית בתיבת שפתי בהיותם יוצאים יותר לחוץ שהם בחי' השפתים וכך הוא ביאור הענין. הנה ל"ב שיניים ה"ס ל"ב נתיבות החכמה שהם ש"ך דינין הנז' והם י"ו שיניים למעלה וי"ו שיניים למטה ונרמזים בא' של אדני בהיותך מחלק הואו של בינתים לב' ווין כזה א' כי חצייה לאורכה תחברנה עם מים העליונים יוד עילאה ופנים תחתונים של רקיע שהוא חצי הואו לארכה עם מים תתאין יוד תתאה ונמצא י"ו לעילא י"ו לתתא הרי ל"ב שיניים. ואלו הל"ב שיניים הם נשרשים בלחי העליון ולחי התחתון והשיניים תקועים תוך שני החניכים שבהם והם חיך העליון ותחתון והם שמות אלקים כי חיך העליון הוא אחוריים פשוטים של אלקים שעולה ר' וכן גם חיך תחתון אחוריים דאלקים העולה ר' ואלו האחוריים שהם החניכים הם דינים גמורים אשר בהם נשרשים ותקועים הל"ב שיניים. ונמצא כי י"ו שיניים העליוני' עם ר' של חיך העליון הם רי"ו שעולים בגי' גבור' וכן י"ו שינייי' התחתונים עם ר' של חיך תחתון הרי רי"ו ב' וב"פ רי"ו גי' תבל וה"ס כל הגבורות וכל הדינין. ואמנם ע"י טחינת השינים הם מפררין ומדקקין הדינין וממתיקין אותם כמבואר אצלינו באורך בענין אכילה ושתיה דיוה"ך וע"ש והרי נתבאר איך הל"ב שיניים נרמזים בציור אות א' מן אדני ונשאר ממנו אותיות דין להורות כי כאן שני שרשי הדינים שבשני החניכים כנז' ומתמתקים ע"י השיניים כנז' ואח"ך יוצאים יותר לחוץ אל השפתים במלת שפתי ונמתקים יותר ותכוין במלת שפתי כי השפתים הם אותיות בומ"ף כנודע והם בגי' ב"פ דין שהם ב' שרשי הדינין שבשתי החניכים הנז' שהם נרמזים באותיות דין של אדני כנזכר ועתה הם מתמתקים ע"י השפתים שהם אותיו' בומ"ף העולים ג"כ בגי' דין דין

האמנם מיתוקם הוא בבחי' גי' אחרת והוא ע"י ד' מלויים של ד' הויות עסמ"ב שהם בגי' בומ"ף:

וכאן ראיתי שינוי לאדם אחר וזהו כי הנה כוונת מיתוק השיניים בציור אלף של אדני לא כתב אותם אמנם בתיבת שפתי שם כתב באופן זה שנכתוב והוא כי הנה שפתי הם אותיות בומ"ף שהם גי' ב"פ דין כנגד שני בחי' הנז"ל של כל הדינים שהם ש"ך ופ"ר ושרשי ב' דינין אלו הם נשרשים בב"פ ר"ו שיש בשתי החניכים ול"ב השיניים הנ"ל שהם ב"פ גבורה כנגד שני בחי' דין של ש"ך ופ"ר ושני בחי' דינין אלו ושאר הדינין של החניכים כנז' הכל תמתיקם ע"י ד' מלויי עסמ"ב העולים בגי' בומ"ף ע"כ הוא השינוי תפתח תכוין בסוד הנקודה הנקר' פתח שהוא בחכמה והיא הויה דע"ב דיודין שיש בה ארבע יודין כל א' כלול מעשר הרי ת' של תפתח והכוונה היא לכוין לזווג או"א בבחינת זיוג העליון הנעלם בסוד הפה שהם החיך והגרון שהם או"א והם אותיו' גיכ"ק ואחה"ע והם בגי' ר"ו ואחד יותר והכונה היא כי ר"ו הם הדינים והם בגי' גבורה והם נמתקים ע"י האחד היתר הכולל להן וה"ס אלף הממתקם כנ"ל:

ופי תכוין להמתיק שני גבורות מן החמשה של מנצפך והם מ"ן שהם בגי' פי הנרמז בתיבת ופי ומתוקם הוא ע"י ארבעה יודין שבהוי"ה דע"ב וג' יודין שבהויה דס"ג הרי ז' יודין ובאות אלף של אדני יש ב' יודין ואות ו' באמצע הב' יודין כנז"ל תחבר שני יודין עם הז' יהיו הכל בגימט' פי. והענין הוא כי שני יודין אלו עם הוא"ו שבאמצע הנחלקת לשתי ווין כנ"ל הם הי"ו שינים העליונים וי"ו שינים התחתונים וכאשר השפע והדינין יורדין מן או"א הנק' ע"ב וס"ג שבהן ז' יודין יורדין לז"א הם נטחנין תחילה ע"י השינים הנז' שבפה העליון שה"ס השחקי' הטוחני' את המן וכאשר הז' יודין נטחנין תוך הב' יודין שבשינים מתמתקין שם ונעשה הכל מן וזמ"ש חז"ל למה נק' שמם שחקים ששוחקים מן לצדיקים ואות ו' של ופי ה"ס ו' שבאות אלף הנז'. גם תכוין כי פי הוא הויה דס"ג ועם כ"ב אותיות היוצאות ממנה הרי פ"ה ועם חמש מוצאות של הפה שמהם יוצאות הכ"ב אתוון הרי צ' כמנין פ"י וכונה זו היא להמתיק ע"י בחי' זו אל כל הדינים של שתי אותיות מ"ן דמנצפ"ך:

יגיד תהלתך ר"ל ימשיך ע"י כוונה הנז' את תהלתך שהוא האור העליון אחרי צאתו מהפה ולחוץ ימשיכהו למטה ויגיד לשון המשכה בלשון תרגום ותהלתך הוא הארתך מלשון בהילו נרו עלי ראשי. אמנם הכונה זו היא שתכוין במלת יגיד להמתיק הכ"ב אתוון וה' אותיות מנצפ"ך שהם כ"ז כמנין יגיד. ופי יגיד תהלתך תכוין שישפיע וימשיך השפע עד הבריאה הנק' תהלתך כי הבינה נק' תהלה והיא מקננת בכורסיא וכבר נתבאר

אצלינו לעיל כי פסוק זה הוא בבחי' היכל קה"ק דבריאה וכונתינו להמשיך בו שפע מן האצילות כדי שיוכל לעלות אח"כ באצילות ולהכלל שם בתיבת ברוך דהוא ריבוי' דברכאן כנזכר אצלינו וע"ש. גם במלת יגיד תכוין כי הנה כבר רמזנו אות א' של אדני בתיבת ופי כנז"ל ונשארו אותיות דין מן אדני ולכן תכוין כי זו הן' פשוטה שהיא דין של אדני תעשה כפופה ותחזור להיות ני"ד ואז תקח היו"ד ראשונה שע"ג האלף דאדני ותושיבנ' למטה במושב תחתית הנון כפופה ותהיה גימל ויהיה גיד וגם היוד האחרונה של האלף תחברנה לאותיות גיד ויהיה יגיד ועי"כ מה שהיה בתחיל' דין של אדני נתמתק ע"י שני היודין של האלף ונעשה יגיד שהוא המשכת שפע ורחמים. גם תכוין במלת יגיד אל ז' יודין שבהויו' ע"ב וס"ג שהם הדינים וה"ס גד של יגיד ותחבר עמהם ב' יודין של האלף הנז' כדי למתק הז' יודין ויהיה הכל יגיד כי יו"ד א' מיתקה ג' יודין דס"ג ויו"ד אחרת מיתקה הד' יודין דע"ב וזהו יגיד י"ג י"ד. גם תכוין בר"ת של ופ"י יגי"ד תהלת"ך שהם תי"ו ותכוין להמתיק כל הכ"ב אותיות מאלף עד תיו שנרמזה בפה העליונה בתיבת ופי כנ"ל ולכן נרמזה תיו בהפוך וי"ת לרמוז שהיא מחוברת ופונה פניה לאחור כלפי כל הכ"ב אותיות הקודמות אליה. וס"ת הנז' ידך והוא סוד הה"ג דמנצפ"ך אשר שרשם בה' אצבעות היד כנודע. ותכוין למתקם ע"י שם בוכ"ו שהוא תמורת שם אהיה כנודע והוא בגי' ידך אשר הוא יורד מן הבינה אל המלכו' ועי"ז מתמלאת המלכות בל"ד אותיות דמילוי המילוי של אדני שהם בגי' ידך כי בכח השם הנז' מתמלא' היא כך ושמור כלל זה. גם תכוין למתק את מנצפ"ך הנז' בתיב' ידך הנז' עם ד"ל אותיות מילוי אדני והרי הם שני מתוקים:

ענין כוונת ברכת אבות של העמידה נתבאר אצלינו כוונתה בענין תיקון פרצוף רחל. ואמנם יש זמנים שצריך לכוין בה ללאה כמו מר"ה עד ש"ע או במנחה וערבית דכל ימי השנה ושכחתי אופן הכוונה מה היא ושמעתי מהר"י כהן שאמר שזהו מ"ש מורי ז"ל כי באומרו אלקי אברהם כו' היא כניסת המוחין דז"א עצמו ע"ד מה שנתבאר אצלינו עד שיאמר ואלקי יעקב כי אז היא בחי' הדעת דז"א ושם הוא היסוד והמלכו' דאימא כנודע ושם הוא התחלת בנין פרצוף לאה הנעשית מהמל' דאימא. ושם תתחיל לכוין בלאה באופן זה כי האל הם אותיות לאה. וכבר ידעת כי לאה יוצאת מן סיום הדעת דז"א שהוא שיעור אורך הגרון עד החזה. ונמצא כי שיעור קומתה הוא הגרון וחג"ת וז"ס האל שהוא הגרון כמבואר אצלינו והגדול הגבור והנורא הם חג"ת והרי נשלם בנין לאה וחוזרת פב"פ עם ז"א בבחי' נקו' א' בלבד במקום החזה ותכוין זה בתיבת אל עליון ע"ד מ"ש בתיבת באהבה בענין רחל שחוזרת עם ז"א פב"פ בסוד נקו' תחת היסוד כך הוא

בלאה בתיב' אל עליון ובשאר התיבות שמשם ואילך אנו מגדילים אותה עד ראש ז"א ממטה למעלה ויש פעמים שאנו צריכים שתהיה גדולה לאה בכל שיעור קומ' ז"א ואז צריך לכוין כי כל מה שהגדלנו אותה מן החזה עד הראש ממטה למעלה אנו חוזרין להגדילה עוד מלמעלה למטה ומתפשטת עד סיום רגלי ז"א והיא שוה כמוהו. והנה כל אלו הכוונות צריך לכוונם בתיבות שמן אל עליון עד סוף ברכת אבות. אבל אינני זוכר האיך. כוונת אתה גבור כבר נתבאר שיכוין לשם אכדט"ם בהויה דברוך אתה ידוד מחיה המתים והענין הוא כי שם הנז' הוא תמורת אלקים כנודע והוא בגי' ע"ד ע' וד' הגדולות דשמע ואחד ושם הנז' יוצא מפסוק כי טובים דודיך מיין בר"ת וחסר ממנו אות א' וכן שם ס"ג ועשרה אותיותי' בגי' ע"ג וחסר א' ולוקחו משם אהיה ע"כ:

אתה גבור כבר נת"ל כי בברכת אבות נתקנה המלכו' ונבנית ועלתה עד מקומה וכל זה ע"י החסד המעל' אותה בסוד והוכן בחסד כסא כנ"ל. ועתה הוא בסוד הגבור' בסוד שמאלו תחת לראשי. והענין הוא כי הנה רחל עתה היא עומדת בצד שמאלו דז"א שהוא בהוד שבו ונמצא כי ראשה הוא כנגד זרוע שמאלי דז"א והוא נותן יד שמאלו תחת ראשה ויעקב בצד ימינו כנ"ל גם תכוין כי ר"ת אתה גבור לעולם אדני הוא אגל"א גם הוא בגי' בוכ"ו עם הכולל והוא חילוף שם אהיה כנ"ל. והענין יובן עם מש"ל בענין מלך עוזר ומושיע ומגן כי האור היוצא מן הנה"י דאימא אשר בתוך ז"א להאיר ולתקן את המל' הוא שם בוכ"ו חילוף שם אהיה ושם נת' כי ע"י שם זה שהוא בגי' ד"ל נגדלת המל' שיעור קומתה בסוד אורך היריעה הא' ל' באמה ורוחב ד' באמה כי שם בוכ"ו הוא ארבע אותיות רוחב היריעה ובחשבונו הנק' ארכו הוא ד"ל וזהו אורך ורוחב קומת המל' הנק' יריעה וע"י הארת שם בוכ"ו הנז' שהוא בגי' ד"ל יש אל המל' עתה שם הקדוש הזה הנק' שם הגבו' שהוא אגל"א. וגם הוא בגי' ד"ל ונרמז בר"ת את"ה גבו"ר לעול"ם אדנ"י גם נק' עתה שם אדני במילואו אשר יש בו ד"ל אותיות כזה אלף למד פה דלת למד תיו נון ואו נון יוד ואו דלת. וז"ש אתה גבור לעולם אדני כי המלכו' הנק' אדני נגדלת עתה בשיעור קומתה שהם ד"ל אותיות השם הזה במילואו שה"ס שיעור קומתו של השם הזה. ונמצא כי מכח הארת בוכ"ו שהוא בגי' ד"ל נגדלה המלכו' ונעשית שם אדני בד"ל אותיות מילואו וגם נק' שם אגל"א העולה בגי' ד"ל. גם תכוין כי ר"ת אתה גבור לעולם אדני הוא בגי' י"ה במילואו ביודין יו"ד ה"י. ותכוין במלת אתה למ"ש באד"ר על פסוק וגבורותיך יגידו כי אלף וארבע מאות וה' גבוראן מתפשטן בחוטמא דז"א ושם ביארנו כי הם מתפשטים ונשרשים בה' גבורות הנק' מנצפ"ך לפי שהנה הם ה' גבורות וכל אחד כלולה מכולם נמצא שהם ה' פעמים מנצפ"ך אשר עולה בגי' פ"ר וה"פ פ"ר הם בגי' אלף וד' מאות ועם

ה' גבורות שרשים של כולם הם אלף ות' וה' גבוראן וז"ס אתה גבור כי הגבו' מתפשטות למנין אתה שהם אלף ות' וה'. והענין הוא כי הנה כל הגבורות ניתנות אל המל' והנה הם ה' גבורות מנצפ"ך שהם שורש לכל הגבורות שבעולם המתפשטות מהן לאין קץ לאלפים ורבבות האמנם בכללותם הם אלף ות' וה' לסיבה הנז'. גם תכוין בברכה זו כי הנה נז' בברכה זו ענין תחיית המתים ה"פ. והענין הוא בשני בחינות הא' היא כמ"ש במ"א כי כל העולם הוא מבחי' הבירורין של ז' מלכי אדום שמתו ואח"כ אתבסמו וכל פרצופי זו"ן נתקנו ועמדו ע"י מה שמתלקטי' ומעלים מן בירור אלו השבעה מלכים ובכל יום ויום ובכל תפלה ותפלה מתבררים ניצוצות חדשים משונות זמ"ז כמבואר באורך בדרוש התפילין ונודע כי ה' פרצופין יש בעולם האצילות שהם א"א ואו"א וזו"ן וכנגדם יש ה' בחי' של אחוריים שנפלו בקליפה ומהן אנו מבררין כל הבירורין וכנגדם הוזכרו ה"פ תחיית המתי' בברכ' הזו האמנם עיקרם בפי' אינם אלא ד"פ והוא כי נודע שאו"א הם תדיר בחיבורא חדא ונמצאו ד' בחי' לבד א"א א' ואו"א ב' וז"א ג' ונוקבא ד' והבחי' הב' היא כי הנה בברכת אבות הוצרכו זו"ן ללקט בירורים ה"פ ונמצא כי ה' מיני ברורים היו. בירור א' לתת מוחין לז"א. בירור שני ליעקב והוא כי הנה בעת כניסת נה"י דאימא בז"א יצא יעקב מן היסוד דאבא. בירור ג' ג"כ ליעקב והוא כי כאשר נסתלקו המוחין מז"א ונכנסו ברחל נסתלקו בחי' יעקב ונכנסה ברחל וכשחזרה רחל פב"פ וחזרו נה"י דאימ' ונכנסו בז"א כבראשונה חזר ויצא יעקב למקומו באורות יותר גדולים מבראשונה לפי שעתה הם מבחי' פב"פ. בירור הד' לרחל והוא מה שביררה ולקחה כדי להבנות ולהתקן בהיותה אחור באחור. בירור ה' ג"כ לרחל והוא מה שביררה ולקחה להתקן בבחי' פנים והרי הם ה' מיני בירורים שנתבררו משבעה מלכים שמתו. ועתה בהתלקטות הניצוצות ההם חזרו וחיו אלו הניצוצו' שנתלקטו ונתבררו ולכן אנו מזכירין כחו הגדול ית' שהוא מחיה המתים בה' מיני תחיות אלו. גם תכוין כי כמו שאלו הה' בירורים נתבררו לשעבר לצורך תיקון ז"א ותיקון יעקב ורחל להביאם פב"פ הנה ג"כ אנו צריכים לברר עוד מחדש ה' מיני בירורין אחרים לצורך נשיקין ולצורך הזווג שלהם ונמצא כי ה' מיני בירורים היו בתחילה:

ועוד אנו צריכין אל הה' מיני בירורים אחרים לצורך נשיקין ולצורך זווג וכנגדם הוזכרו ה"פ תחיית המתים בברכה זו ובאומרך מוריד הטל יכוין אל שם יה"ו במילוי אלפין העולה בגי' ט"ל ויכוין להוריד ג' אותיות אלו במילויים אל ה' אחרונה וזהו הט"ל ה' ט"ל. גם יכוין אל שם כוז"ו תמורת שם ההויה באלפא ביתא שגם הוא בגי' ט"ל. גם יכוין אל שם ההויה בד' מיני מילוייהם שהם עסמ"ב ובהם ט"ל אותיות גם יכוין בד' מילוים

אלו באופן אחר והוא כי ר"ת מוריד הטל מ"ה והוא הויה דאלפין ובמחי' מתים ברחמים רבים יכוין כי מחיה גי' ס"ג ובמכלכל חיים בחסד יכוין אל הויה דע"ב שהוא בגי' חסד ובברכת אתה קדוש יכוין להויה דב"ן כמ"ש במקומו ובאומרך סומך נופלים יכוין אל שם אכדט"ם הנז' בזוהר פ' פקודי ושם נאמר שצריך לכוין בברכת אתה גבור אל שם הזה והנה זה מקומו בסומך נופלים והענין הוא כי שם אכדט"ם הוא תמורת אלקים באלפא ביתא באותיות שלפניו כנודע בכונת העומר וכבר ביארנו בענין כונת ד' כוסות דליל פסח כי השם הזה דאכדט"ם הוא הקטנות הב' דז"א והוא בסוד חג"ת דתבו' הנכנסין בסוד מוחין בז"א וע"ש. והנה ע"י שם זה סומכת התבונה את הנופלים שהם זו"ן שנפלו בתוך הקליפות בעונות ישראל ונתמעטו שם כנ"ל:

גם תכוין בברכת אתה גבור כונה א' קטנה כי כבר ביארנו שיכוין לשם אכדט"ם ויכוין אותה ג"כ בהויה דבא"י מחיה המתים והוא בגי' ע"ד והם ע"ד גדולים מתיבת שמע ומן תיבת ועד ויוצא מפסוק כ"י טוב"ם דודי"ך מיי"ן בר"ת וחסר ממנו אות א' וכן שם ס"ג ועשר אותיותיו בגי' ע"ג וגם הוא חסר ממנו אות א' ולוקחו משם אהיה:

בברכת אתה קדוש תכוין כי הנה בברכת אתה גבור נותן שמאלו תחת לראשה כנ"ל ועתה בברכת אתה קדוש הוא וימינו תחבקני כי הימין מחבק אותה ומחברה עם גופא דיליה ת"ת קו האמצעי וז"ס מ"ש בזוהר כי בברכת אתה קדוש הוא לחברה אותה באמצעיתא ובאומרו בכל יום יהללוך סלה תכוין אל הויה דב"ן שהוא בגי' בכ"ל וכמו שנת"ל בברכת אתה גבור וע"ש:

דרוש ו

פרק א

דרוש ו':

כולל ג' ברכות ראשונות וג' אחרו' וי"ג אמצעיות ועיין היטב בתפלת עמידה דערבית דליל שבת ובתחי' שמעתי דרוש זה באופן א' וזה עניינו. דע כי ג' ברכות ראשונות ה"ס חג"ת הראשונים דז"א בהיותו בן ו"ק בלבד ואח"כ כשנגדל נעשו לו בחי' חב"ד שבו וכמש"ל בסיום ברכ' אבות על בא"י מגן אברהם בסוד והוכן בחסד כסא שהוא החסד ששימש אח"כ לבחי' חכמה שבו וג' ברכות אחרונות ה"ס נה"י שבו הראשונים אשר אחר שנגדלו נעשו בו בבחי' חג"ת שבו וי"ב ברכו' אמצעיו הם באים בסוד תוספת פי' כי הנה בתחילה לא היה ז"א רק מו"ק בלבד שהם בחי' הג' ברכות ראשונות וג' ברכו' אחרונות כנז':

והנה אלו הו"ק אינם צריכים לבא ע"י תפלתינו ומעשינו כי מעצמם הם בו אבל התוספ' הניתוסף אח"כ בז"א הוא ע"י מעשינו ותפילתינו ואמנם בחי' התוס' הנוסף אח"כ הנה הם ג' ספי' בז"א שהם נה"י המחודשים בו כמבואר אצלינו בסוד כונן שמים בתבונה. וט"ס אחרות אל הנוק' לפי ששורשה לא היה אלא נקו' א' בסוף אות הואו כמבואר אצלינו בפ' בלק על פסוק אשורינו ולא קרוב הרי הם י"ב בחי' של התוס' כנגד י"ב ברכות אמצעיו' ולהיות כי יש עוד בחי' אחרת והוא הכתר דז"א אשר גם הוא בא בסוד תוס' וקודם שקלקלו המינין היה בא מעצמו שלא ע"י וזה לרוב גדולתו ומעלתו אבל אחר שרבו המינין ונתקלקלו בזמן ר"ג ונתרבו הקליפות אז נסתלק בעון הדור אז הוצרכו לתקן ברכת המינין וע"י ברכה זו הוא בא גם הכתר דז"א ע"י תפלתינו ומעשינו וביאור ענין זה נת' באורך בפ' ויקרא ד"ג וד' ע"א בר"מ בפסוק באתי לגני אחותי כלה וע"ש דרוש נחמד. ואמנם הג' נה"י אחרונים שנתוספו לו בתוס' הם בחי' ג' ברכות ראשונים שבאמצעיו' והם אתה חונן והשיבנו וסלח לנו ואלו נעשו אל נוק' בחי' ג' מוחין שהם חב"ד שבה. ופ"א שמעתי ממוז"ל כי י"ג אמצעיות דשאלת צרכיו הם בחי' י"ג מדרגות שבעולם האצילות ע"ד י"ג מדרגות שיש בעול' היצירה שהם בישתבח כנז' שם וע"ד י"ג מדרגות שבעולם העשיה שהם ר' ישמעאל אומר בי"ג מדות התורה נדרשת וע"ש ענייָנם. אח"כ שמעתי דרוש א' גדול נמשך עם מה שנת"ל בסדר העמידה וזה ענייָנו בענין י"ב אמצעיות. דע כי בג"ר נתקנה המלכות פב"פ בברכת אבות נעשה חיבוק הימין בשם ע"ב שבימינו ובברכ' אתה גבור נעשה בחי' שמאלו תחת לראשי. ובברכת אתה קדוש נעשה החיבוק ע"י ימין המחבק' בגופו שהוא הת"ת שבו. והנה כל זה שנתקן עד עתה במלכו' היה ע"י אימא עילאה המתקן אותה בסוד שם בוכ"ו כנ"ל בסוד ברכת אבות במלך עוזר ומושיע ומגן ובתחילת ברכ' אתה גבור. ועתה ענין הי"ב אמצעיו' הם לתקן אותה מצד ז"א עצמו ולהאיר אליה מאור שלו עצמו אל כל ט"ס הבאות לה דרך תוס' כנ"ל דמעיקרא אין בה רק בחי' נקו' קטנה א' בלבד אשר מציאו' ענין נקו' זו נבאר ענייָנ' בברכ' למשומדי' וע"ש היטב וענין האר' זו נק' נשיקין כי אחר שנעש' חיבוק בברכת אתה קדוש באים עתה בחי' הנשיקין והוא כי עד עתה ז"א מתחיל להאיר בכל י"ס כי אחר אשר כבר נעשו ונתקנו מחדש כל י"ס מן הנה"י דאימא עדיין היא צריכה עתה לקבל האר' מן ז"א עצמו מן הנה"י שלו אל כל הי"ס שבה כמבו' אצלינו בהרבה מקומות כי הי"ס דנוק' נעשין מן הנה"י דז"א. ולכן צריך לכוין להמשיך הארה מן הנה"י דז"א אל הי"ס שבה באופן זה כי מפרק ראשון דנצח דז"א יכוין להאיר אל ספי' החכמה שבה ואח"כ מפרק הא' דהוד שבו אל ספי' בינ' שבה. וכעד"ז עד תשלום נה"י ותשלום הי"ס שבה ונמצא כי

ברכת אתה חונן וברכת השיבנו הם ב' מוחין חו"ב שלה וז' ברכות שלאחריהן הם בחי' השבעה נשיקין היוצאין מפיו אל פיה בסוד רוחא ברוחא ונכנסין לתוך פיה ומתקנין ז"ס תחתונות שלה לפי שאלו הנשיקין הם עולים מתתא לעיל' מן ז' ספי' תחתונות שבו אל פיו ומשם יוצאין ונכנסין בפיה ויורדין ומתקנין ז' ספי' תחתונות שבה בסוד אור פנימי ויש עוד ז' נשיקין אחרים והם נמשכין מן ראשו דז"א לתוך פיו ויוצאין משם בסוד הבל פה וניתן אליה ונעשה בה בחי' אור מקיף אליה להיותו אור עליון נמשך מריש' דז"א כנז'. וכנגד ז' נשיקין אלו נזכרו ז' תיבות בפסוק ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין ופ"א שמעתי ממוז"ל כי י"ב נשיקין הם אלו ולכן בברכ' אחרונה של הי"ב ברכו' אמצעיו' שהוא אב הרחמן כו' נאמר בה שומע תפלת כל פה לרמוז כי אלו הי"ב נשיקין הם באים מן פה העליון של ז"א. ונחזור עתה לבאר ענין י"ב אמצעיות:

אתה חונן כנגד חכמה שבה כנז"ל ושמעתי מזולתו ששמע ממוז"ל וז"ל אתה חונן כו' הוא בחכמה ודעת דרחל נוק' דז"א ע"כ והנה כבר נודע מ"ש בתיקוני' תי' ע' דקכ"ח ע"א כי כל ספי' וספי' יש בה הויה א' בניקוד ידוע והם הויה בקמץ בכתר והויה בפתח בחכמה והויה בצירי בבינה לכן באומרך בא"י חונן הדעת תכוין בהויה זו כולה בניקוד פתח לפי שהיא בחכמה שבה כנז' ידוד ואעפ"י שאמרו שם בתיקונים דהויה דמלכו' אין בה שום ניקוד עכ"ז כאשר היא מקבל' האר' מבעלה אז כל עשר ספי' מתנקדות ע"ד הניקוד שבעשר ספירו' שבו גם תכוין בהויה זו של החילוף והתמורה שלה שהוא שם כוז"ו שהוא בגי' ט"ל כי הנה ספי' זו היא ספי' החכמה שבה כנז' ותכוין להוריד ט"ל החכמה הזו שהוא שם יה"ו במלוי אלפין שהוא בגי' ט"ל ותורידהו אל ה' אחרונה של ההויה אשר היא במל' כנודע כי ה' אחרונה היא במל' ע"ד מה שנת"ל במוריד הט"ל כו' ותכוין שע"י המשכ' הט"ל הזה במלכות יושפע לך מן השם הנז' חכמה בינה ודעת להבין ולהשכיל בתורה היטב:

השיבנו כו' הוא כנגד הבינה שבה כנ"ל לעיל אמנם תכוין אל הבינה בבחי' החסד שבה שהוא סוד המקוה שבה והחסד שהוא הנותן קומת המלכו' ואיהו קומה דילה בסוד מ"ש בזוהר אתא חסד ופריש ענפין וגזעין מתתא לעילא כנז' בפרשת אחרי מות ואותיו' קומה ומקוה שוים ולכן יכוין בהויה מנוקדת בסגול באומרו השיבנו אבינו לתורתך ובהוי' חתימת הברכ' הזו יכוין שהיא מנוקדת בצירי לפי שהיא ספי' הבינ' שבמלכו' כנ"ל:

סלח לנו אבינו כו' הוא בחסד שבה ולכן הויית חתימת הברכה מנוקדת בסגול:

ראה נא בעניינו היא בגבורה שבה ולכן הויה של חתימת הברכה היא מנוקדת בשבא. ושמעתי מזולתי בשם מורי ז"ל כי ר"ת ראה נא בעניינו הוא רנ"ב שהם רנ"ב איברים

שבה שיש בה ד' איברים יתירים על הזכר שהם שני צירים ושני דלתות שביסוד שלה ורמ"ח וד' הרי רנ"ב וכולם הם מצד הגבור' כנודע:

רפאינו כו' הוא בת"ת שבה ולכן הוית החתימ' מנוקדת בחולם גם תכוין בברכה זו בר"ת רפאינו ה' ונרפא רי"ו גם תכוין בר"ת של הושיענו ונושעה כי תהלתינו אתה שהם בגי' תב"ל שהוא ב"פ רי"ו והרי ג"פ רי"ו בברכה זו וה"ס שם ההויה בסו' ג"פ רי"ו המבואר אצלינו במ"א בענין שכיבת הלילה בקומך בחצות לילה באומרך אתה תקום תרחם ציון ושם נתבאר עניינם במלת תרחם ג"פ רי"ו וע"ש:

ברכנו אבינו כו' הוא כנגד נצח שבה ולכן הויית חתימת הברכה מנוקדת בחיריק:

תקע בשופר כו' הוא בהוד שבה ולכן הויית החתימ' שבה מנוקדת בקיבוץ. ותכוין במלת תקע אל ה"ג מנצפ"ך הכפולות שהם בגי' תקע כי תקע הוא לשון ביאה וזווג כמ"ש רז"ל נפל מן הגג ונתקע ביבמתו קנה וכל הגבורות שבה הם בקו ההוד השמאלי ומשם ניתנים אל היסוד לפי שהה"ג שבה מתפשטין מחסד שבה עד ההוד שבה ושם הוא סיום התפשטו' ואח"כ כולם מתקבצו' אל היסוד שבה והם נמתקו' ע"י אימ' הנקרא שופר גדול וזהו תקע בשופר גדול:

השיבה כו' הוא ביסוד שבה ולכן הויית החתימ' מנוקדת בשורק ותכוין כי ר"ת השיבה שופטינו כבראשונה הוא שכ"ה והם בחי' שכ"ה גבורות זכרים כמבואר אצלינו בפ' בא דל"ח ע"ב גם נתבאר זה היטב בפר' שופטים בשער המצות במצות ולא ירבה לו נשים כמבואר שם וע"ש בפסוק כי יהיה נערה בתולה כי מנצפ"ך נקבות ושכ"ה זכרים והנה גם אלו השכ"ה דינים זכרי' הם ביסוד שבה שהוא ענין ברכה זו של השיבה. למינים כו' היא בכתר שבה כמו שיתבאר עניינו ולכן ההויה של החתימה היא מנוקדת בקמץ ונבאר עתה עניינו הנה פ"א שמעתי ממוז"ל שברכה זו הוא לתקן הכתר דז"א ופ"א שמעתי שהוא לעשות הכתר שבנוק' וכבר נת"ל ענין שני הדרושים ששמעתי ממוז"ל בענין י"ב ברכות אמצעיות אם הם בז"א או בנוק' והנכון אצלי כי שתיהם אמתים וצריך לכוין בב' הדרושים בכל ברכה וברכה שני כונות א' בז"א וא' בנוק' וזה פשוט אצלי שכך הוא. ולכן אבאר עתה שני הכונות. ראשונה היא בבחי' הכתר דז"א בעצמו לפי שספי' הכתר אינו בא אלא באחרונה אחר שנשלם בט"ס התחתונות כנודע ולכן ברכה זו של למינים באה עתה באחרונה אבל בחי' הכתר דנוק' נעשה בה בראשונה טרם שאר הספי' שבה ואמנם אין חסר לה עתה אלא בחי' הדעת שבה לפי שדעתם של נשים קלה כמבואר אצלינו ועכ"ז אין צריכין להמשיך בה דעת על ידינו לפי שהכתר שבה מספיק לעשות דעת שבה כי ז"ס גוף ובריתי חשבינן חד הנז' בתיקונים והוא כי הכתר שבה נעשה מת"ת

דז"א הנקר' גופא דיליה ממש והדעת שבה נעשה מיסוד דז"א הנקר' ברית וכבר נתבאר שהכתר שלה עולה לה לבחי' דעת א"כ נמצא כי גוף וברית חשבי' חד ונמצא כי ברכ' זו הוא לכתר דז"א כי לכתר או לדעת שבנוק' אין צורך. הכוונה השנית היא זו כי ברכה זו של המינים היא לעשות הכתר שבה ולבאר זה צריך שנקדים לך הקדמה ביארנוה בכמה מקומות ובפרט בדרוש התפילין והוא כי הנה פעמים כתבנו שנוק' דז"א רחל מתחילת אצילותה לא נאלצה אלא בסוד נקוד' א' קטנה ואמנם כאשר בא אח"כ עת תיקונה אז באים לה בסוד תוספת הט"ס שבה וטעם הדבר הוא לפי שגלוי היה לפניו ית' שהבריות עתידין לחטוא לפניו והנה פגם התחתונים עולה למעלה וכביכול פוגם שם ואם כל הי"ס שבה היו באים בתחילת אצילותה היו משורשים בה ולא היה יכולת להסתלק בעת פגם התחתונים והיה עונשם של ישראל חמור ח"ו ולסיבה זו המאציל ית' האצילות אותה בסוד נקו' א' בלבד ושאר נקו' יבואו לה אח"כ ע"י תוספו' וכיון שאינן מושרשים בה נמצא שבעלות פגם התחתונים למעלה וירצו הקלי להתאחז בהם יסתלקו משם ויעלו וילכו אל המקום אשר באו משם ולא יוכלו הקלי' למשול ולהתאחז בהם וא"ת א"כ למה נאצלה אפי בבחי' נקוד א'. והתשוב' היא לפי שלהיות המל' בלתי שום נקו' א"א כי אם אין לה יסוד אחד כל שהוא לבנות עליו שארית הבנין א"א לה להתקן כלל בעת התיקון ולכן הוצרכ' ליאצל לפחות בבחי' נקו' א' בלבד ונקו' זו קיימת לעד ואינה מסתלקת אפי' בעת הפגם לפי שכבר נשרשה בה בעת אצילותה ולא באה ע"י כדי שתסתלק ע"י בעת החטא ח"ו. אבל שאר הט"ס שבה שאינם באים אלא בסוד תוס' ע"י כח תפלותינו ומעשינו הטובים לכן גם בעת שאנו חוטאים יכולים לסלקם ולהעלותם משם. עוד ט"א והוא כי הנה נקו' זו שנשרשה בה בעת אצילותה היא נקו' הכתר שבה ולהיותה מדרג' עליונה אין כח בחיצו' להתאחז בה אף אם יפגמו ויחטאו התחתוני' ואין חשש אם תשאר קבועה שם תמיד. ועוד כי כדי להגיע פגם התחתונים שם צריך שיהיה חטא גדול ועצום מאד וזה אינו מצוי והנה בזמן החרבן בימי ר"ג שאז רבו המינים בישראל ועונש פגם המינות חמור מאד ומגיע עד הכתר שבה עם היותו מושרש בה בתחי' אצילותה ולכן הוצרכו אז לתקן ברכ' למינים כדי לתקן גם את הכתר שבה. ויען שברכה זו נתקנה מחדש לא תיקנוה אלא אחר גמר הברכות הראשונות שהם לתקן את הט' שבה. ואמנם פ"א ביארנו כי זו הנקוד' הבאה מושרש' במלכו' בעת אצילותה היא בחי' מלכו' שבה וכן בעת פגם התחתו' הט"ס עליונות הם שמסתלקים ומה שנשאר בה קבועה היא נקודת המלכו' התחתונ' שבה האמנם לא פליגי כי האמת הוא שלא נשאר בה רק נקודת הכתר שבה להיותה מדרגה עליונ' ואין הפגם מגיע בה אמנם פשוט הוא

דכיון שמסתלקין ממנה ט"ס תחתו' ודאי הוא שגם ספירת הכתר שנשאר בה נחשך אורו מאד ואין נשאר בו רק בחינ' אור מלכו' דכתר שבו בלבד ובערך זה אנו אומרים שהנקו' הנשארת היא המל' שבה ר"ל מלכו' דכתר שבה אבל האמת הוא שלא נשאר בה אלא נקו' הכתר וזכור הקדמה זו וכבר ביארנוה בדרושי התפילין בענין טעם למה אנו מניחין תפילין ביום ולא בלילה וע"ש. וענין אל תהי תקוה מלת תקוה פי' בארנוה בתפלת ר"ה במ"ש ותקוה טובה לדורשיך וע"ש:

על הצדיקים הנה ברכה זו מכאן ואילך הוא בסדר אחר והענין הוא כי עד עתה זכרנו הי"ס הנעשו' ונתקנות בנוק' ומכאן ואילך הוא בנה"י ובשני שלישים תחתונים דת"ת דז"א עצמו אשר מאירים עתה בי"ס שבה כנז' ונמצא סדר מתתא לעילא. על הצדיקים ביסוד שבו בסוד וצדיק יסוד עולם שהצדיק נקרא יסוד וא"כ צריך לכוין בהויות שבחתימת ברכ' זו מנוקד בשורק ובאומרך ושים חלקינו עמהם כו' צריך לכוין בביאור מלות אלו שלכאורה נראין כתפלת שוא וברכה לבטלה שמאחר שהאדם הוא בעל בחירה ורצון איך יתפלל שהשי"ת ישים חלקו עם הצדיקים והרי ניתנה הבחירה ביד האדם כאומרם ז"ל ואלו צדיק ורשע לא קאמר. ואם נאמר שהכונה היא שאף שיחט' יתפלל עתה להשי"ת שישים חלקו עמהם הנה הקושיא כפולה ומכופלת כי הצור תמים פעלו לתת לאיש כדרכיו אם טוב ואם רע אך אמנם הכוונה היא כי כאשר האדם חוטא לפעמים ועושה עבירות המכבה את המצות אז מונע מעצמו שכר מצותיו שעשה. והנה ביני ביני כל זמן שלא שב בתשובה אותם האורות והמלאכים והסניגורים הנעשים מאותם המצות שעשה ניתנים לצדיק הראוים לו כפי מה שגזרה חכמתו ית' בסוד יכין רשע וצדיק ילבש. אמנם יש איזה צדיקים גדולי המעלה שאינם רוצים ליהנות מזולתם אלא משלהם וכשלוקחים ההארות הנז' הנה הם בידם בתורת פקדון בלבד בנאמנות וכאשר ישובו בעליהן בתשוב' יחזרו להם אותם ההארות שלקחו מהם כנז' ולכן אנו מתפללין לפניו ית' כי הנה אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא וכמעט שהאדם מוכרח לחטוא ולכן אותם ההארות של חלקינו וגורלינו שהרווחנו ע"י מעשה המצות שעשינו בעוה"ז ואינם ניתנים לנו מחמת חטאתינו ישימם עם הצדיקים הגדולים הרשומים הנ"ל כדי שיהיו ההארות ההם קיימת וכאשר נשוב בתשובה יחזירום לנו ולא ישים חלקינו עם זולתם דהיינו אותם שלא יחזירום לנו:

תשכון כו' בהוד שבו והויית חתימת הברכה מנוקד בקבוץ ולהיות ברכ' זו בהוד קו שמאל לכן נזכרה בה ענין בנין ירושלם כי ירושלם אחידת בשמאלא כנודע ובאומרו וכסא דוד עבדך מהרה בתוכה תכין צריך לכוין כונה זו אשר פי' שמעי' ואבטליון למוז"ל

יום א' אשר הלכנו לגוש חלב להשתטח על קבריה' ושם א"ל הם עצמם שצריך לכוין במלות אלו בג' תפלות שבכל יום ויום לכוין להתפלל לשי"ת על משיח בן יוסף שיחיה ולא ימות ע"י ארמילוס רשיעא כמ"ש רז"ל על פסוק חיים שאל ממך נתת לו כו' ונודע מספר הזוהר בר"מ פ' תצא דרע"ו ע"ב דמשה סביל כמה מכתשין בגין דלא יתקטיל משיח בן יוסף כו' ועליו אנו מתפללין וכסא דוד עבדך מהרה בתוכה תכין:

את צמח בנצח שבו והויית חתימת הברכה מנוקדת בחיריק ובתיבת צמח תכוין לשני יחודים ידוד אהיה ידוד אדני שעולים קל"ח בגי' צמח ובאומרך כי לישועתך קוינו כל היום תכוין לצפות ולקוות בכל יום ויום לישועתו יתברך כדי שלא תתבייש בעת פטירתך כשיעמידוך לדין וישאלוך צפית לישועה כמ"ש רז"ל במס' שבת פ"ב:

אב הרחמן בת"ת דז"א אשר ממנו נעשה כתר שבה כנודע שד' ספירות שהם תנה"י דז"א מהם נעשים י"ס דנוק' ולהיות שמן הת"ת הזה נעשה כתר שבה לכן נק' אב הרחמן שהוא בחי' הכתר שבה והויית חתימ' הברכה הזאת היא חש"ק חולם שבא קמץ בג' אותיות ראשונות וה' אחרונה בלתי ניקוד וג' ניקו' אלו ה"ס ג' אבהן חולם בת"ת שבא גבו' קמץ חסד ולכן הושמה הגבו' באמצע כדי שתתבסם ותתמתק וז"ס הפסוק רק באבותיך חש"ק ה' האמנם בהויה הראשונה והיא אב הרחמן שמע קולנו ה' אלקינו תכוין בניקו' הכתוב אצלי בדרוש שמות הספי' בענין הויה דההין שה"ס הדעת הפנימי של הנוק' בימי החול ומשתנית נקו' בכל יום מו' ימי החול ותכוין בהויה זו אל הניקו' הכתוב שם ביום הג' והיא יוד בחולם הא ראשונה בחול' הא שניה בסגול ו' ראשונה בחולם ו' שניה בסגול ה' ראשונה בחולם ה' שניה בסגול. ויכוין שהוי' זו היא בדעת הפנימי דמל' בימי החול.

וכונה זו תועיל מאד לעלות האדם במעלה ובפרט לי אני חיים הכותב לטעם הנודע לי וכבר נת' ענין שומע תפלת כל פה שהוא סוד פה ז"א שממנו יוצאים י"ב נשיקין לנוקבי' וה"ס י"ב ברכות אמצעיות ולכן נזכר זה בברכה אחרונה שבי"ב אמצעיו' וראוי מאד אל האדם שבאומרו תפלת הלחש יאמר וידוי בשומע תפלה. אנא ה' חטאתי עויתי ופשעתי לפניך כו' כנז' בזוהר פ' בלק דקצ"ה ע"ב וז"ל לבתר לשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה לפרטא חטאוי. ואני מסופק אם שמעתי ממורי ז"ל שיותר טוב לומר חטאתי עויתי פשעתי סתם ולא יפרט החטאים או אם צריך לפרט ע"ד אשמנו בגדנו כו' והדבר אצלי בספק גם ראוי לשאול על מזונותיו בברכת שומע תפלה להורות שהוא בוטח בו ית' אשר בידו מזון לכל חי ע"ד תפלת רב ייבא סבא בכל יום קודם אכילתו כנז' בפ' בשלח:

רצה כו' הנה בארבע ברכות אחרונות שבי"ג אמצעיות המשכנו הארה מן התנה"י דז"א אל י"ס דנוק' הנרמזות בט' ברכות הראשונות שבי"ג אמצעיות ועתה אנו ממשיכין הארה

אל הי"ס דנוק' מן הנה"י דאימא המתלבשין בסוד מוחין תוך ז"א. ועוד כבר כתבנו באופן אחר בג' ברכות אלו רצה ומודים ושים שלום בענין ז"א עצמו בדרוש שכתבנו לעיל בתחילת י"ב אמצעיות וע"ש אבל נכתוב עתה ע"פ דרכנו הנמשך עד עתה והוא כי רצה ומודים וש"ש הם נה"י דאימא המאירים בנוק' וזה סדרן רצה בנצח דאימא ולכן בהויית חתימ' ברכה זו תכוון אל שם ב"ם שהוא חילוף שם אל באלפא ביתא דאבג"ד כו' ונז' בזוהר פ' פקודי שצריך לכוין בשם ב"ם בברכת רצה. והטעם הוא כי שם א"ל הוא בחסד בסוד חסד אל כל היום ושם ב"ם חילופו הוא בנצח ענף החסד ובמלת רצה תכוין לשם אלקים במילוי ההין כזה אלף למד הה יוד מם שהוא בגי' רצה וטעם כוונה זו תלויה במש"ל בדרוש א' כי ג' ברכות אלו של רצה ומודים וש"ש הם סוד נה"י דז"א עצמו האחרונים החדשים הנעשים לו ע"י הבינה בעת הגדלתו בסוד כונן שמים בתבונה והנה נודע כי שם אלקי' ובפרט בהיותו בסוד מלוי תמיד הוא באימא ואעפ"י שנמצא במקו' אחר עכ"ז שרשו באימא אלא שמכאן הוא נמשך ומתפשט למטה במדרגו' אחרות ולכן בתחלת נה"י אלו שהוא תיבת רצה תכוין אל שם אלקים במלואו כנז' שעולה רצה:

מודים כו' הנה ברכה זו היא בהוד דאימא וזהו לשון הודאה הרמוז בתיבת מודים מלשון הוד ולכן בהויית חתימה ברכה הזו תכוין אל שם במוכן שהוא חילוף שם אלקים דאלפא בית' דאבג"ד כנז' בזוהר פ' פקודי. והטעם הוא כי שם אלקי' הוא בגבורה ותמורתו שם במו"כן הוא בהוד ענף הגבור' כנ"ל. ובאומרו המרחם כי לא תמו חסדיך תכוין אל מה שהודעתיך שהחמשה חסדי' מתפשטים בז"א מן חסד שבו עד הוד שבו והנה ברכה זו של מודים היא בהוד כנז' ולהורות כי לא נפסקו החסדים האלה אמנם עדיין חוזרת הארת' להתקבץ אל תוך היסוד שבו כנודע וכמ"ש בברכת שים שלום. ולכן בברכה זו אנו אומרים המרחם כי לא תמו חסדיך כי עדיין יש להם התפשטות עד היסוד כנז' ובאומרך ויהללו ויברכו את שמך הגדול כו' תכוין להויה דע"ב במלוי יודין הנקרא גדול מצד החסד הנקרא גדולה וחסד בגי' ע"ב ובאומרך ולך נאה להודות תכוין בס"ת אל שם כה"ת שהוא שם א' קדוש מע"ב שמות דויסע ויבא ויט:

ובענין שני הכריעות והזקיפות שבברכת מודים תחילה וסוף צריך שתדע כי הנה לעיל בהתחלת ברכת אבות ביארנו כי ארבע כריעות וד' זקיפות הם בכל התפלה וכל כריעה היא כלולה משני כריעות וכל זקיפה כלולה מב' זקיפות ושם נתבאר עניינם אמנם כריעה זו שבתחלת ברכת מודים וגם הזקיפה שלה אינם כפולים רק כריעה אחת וזקיפה אחת בלבד לפי שאנו עתידים לומר אח"כ מודים דרבנן בחזרת התפלה מפי ש"צ ושם יש כריעה ב' וזקיפה ב' ולכן עתה תכרע כריע' אחת בלבד בסוד ו' לגבי ה' וכנגדה זקיפה א'

שהיא בסוד ה' לגבי ו' ובמודים דרבנן שם בכריע' ההיא תכוין בסוד י' לגבי ה' ובזקיפה תכוין בסוד ה' לגבי י' ושם במודים דרבנן נבאר הטעם ועי"ש:

ונחזור לענין ראשון הנה באומרך מודים אנחנו לך תכרע כריע' אחת בלבד ותכרע בסו' שם אהיה במלוי אלפין וע"י יורד ו' עלאה לגבי ה' להאיר אל הנוק' ואין כאן אלא כריעה א' וה"ס חוט השדרה ח"י חוליין דביה שהם חיוב הכריע' במלת מודים כדי להוריד טפת החסדים דרך חוט השדרה היורד מן המוחין דז"א דרך חוט השדרה לתת אל נוקביה בסוד זווג. ואח"ך תזקוף זקיפה א' ג"כ בלבד בשם ההויה ותכוון לזקוף ה' לגבי י' וזה נעשה. ע"י שם ההויה במלוי אלפין העולה מ"ה שהוא למטה בגופא ולא ברישא. אח"כ בכריעה האחרת שבסוף ברכת מודים באומרך בא"י הטוב שמך ולך נאה להודות אז תכרע שני כריעות הא' ו' לגבי ה' והשניה י' לגבי ה' וזה יהיה ע"י שם אהיה השני דמלוי ההין כנודע כי ארבעה שמות אהיה הם בבינה שנים הראשונים במלוי יודין ושנים האחרונים הראשון באלפין והב' בההין ולכן עתה תכוין באהיה השני שהוא בההין ותזקוף שני זקיפות הא' הא לגבי ו' השניה ה' לגבי י' וזה יהיה ע"י שם ההויה דב"ן דמילוי ההין והרי כבר נשלמו הארות של ארבע שמות אהיה וארבע שמות הויה במלואם והאירו בז"א ובנוק' ואז אנו אומרי' ברכת שים שלום שנבאר עניינה באורך בע"ה:

מודים אנחנו לך כו' נודע כי אות ה' יש לה ג' מלוים יודין ההין אלפין כזה הי הא הה ושלשתם מורים על שם ההויה כי אות הי במלוי יודין אם תחזור למלאתה באופן זה הא יוד בגי' הויה וכשתמלאנה באלפין כזה הא תכוין כי ה' פעמי' ה' הם כ"ה ועם א' של המלוי הרי כ"ו כמנין הויה וכשתמלאנה בההין כזה הה תכוין כי הה גי' י' וכשתמלא היוד הוא כ' תמלאנה ותהיה כף והיא ק' ק' לבדו וק' לבדו ר"ל כי כיון שההה נעשית יוד כי הה בגי' יוד א"כ נמצא שאות ההה חזרה להיות יוד ולכן תחבר האותיות שהם מן א' ועד יוד שהם ה' זוגות ולא תמצא חיבור ה' עם יוד רק בג' זוגות מהם בלבד שהם זח טו יה והנה ג"פ י"ה שיש בג' זוגות אלו הם בגי' מ"ה שהוא שם ההויה במלוי אלפין וגם באופן אחר והוא דכיון שמילוי אות הה היא י' א"כ תחבר מן א' ועד יוד כזה אי בט גח דז הו וכל זוג מאלו הוא י"א שהם שני אותיות וה וכבר למעלה היתה הכונה באותיות י"ה. ועתה באותיו' ו"ה והנה ה"פ ו"ה שיש בה' זוגות אלו הם בגי' נ"ה שה"ס הויה דאלפין דמ"ה הנ"ל ועם עשרה אותיות הרי נ"ה והנה תחבר שם י"ה הנ"ל שהוא ג"פ י"ה שהם בגי' מ"ה עם ה"פ ו"ה שהם נ"ה הרי הכל ק' וזה תכוין במלת מודים שהיא בגי' ק' והכונה היא מודים אנחנו לך בק' שעולה הויה ע"ד הנז' י"ה מ"ה ו"ה נ"ה גם דע

כי שם ההויה עם כללותה היא כ"ז לרמוז כי כל הכ"ז אותיות של אלפא ביתא רומזות בשם ההויה:

שים שלום כו' הענין הוא כי ברכה זאת היא כנגד היסוד כנ"ל ועתה הוא סוד הזווג והנה שלום הוא בחי' היסוד כי אחר אשר כל הד' הויות הנ"ל שהם עסמ"ב שהם המוחי' דז"א האירו הארתם וכבר נשלמו בו אז אח"ך יורדת טפת זרע מן המוחין האלה כדי להזדווג עם נוק' וזהו ענין שים שלום. כי אחר אשר כבר נעשה בחינ' החיבוק והנשיקין בברכות שקדמו כנ"ל אז מתעורר היסוד להתחבר בנקב' וזהו שימת שלום הזה תוך נקו' ציון אשר בה בסוד הכנסת עטר' לצורך הזווג והנה נודע כי בהתעורר היסוד התחתון אל הזווג תיכף ברגע מתעורר המוחין להוריד הטפ' זרעית עד היסוד והנה בברכת שים שלום מתחלת הטפה לרדת מן המוחין אל היסוד שבו ונודע כי טפת הזרע יורדת מן המוח האמצעי הנק' דעת מן החמשה חסדים אשר שם הנתונים תוך היסוד דאימא המתלבשת תוך דעת דז"א כנודע וגם היסוד ההוא דאימא נקרא שלום כי כל יסוד ויסוד נק' שלום ולכן באומרך בא"י המברך את עמו ישראל בשלום אמן תכוין להמשיך טפת זרע הה' חסדים להוציא' מתוך היסוד דאימא הנתון תוך דעת דז"א ולהוציא גם מתוך הדעת ולהוציא' משם ולהוריד' עד היסוד דז"א הנקר' ג"כ שלום ולכן תכוין בזו ההויה של חתימת ברכה זו בניקוד שורק כנודע כי זאת ההויה בניקוד שורק היא ביסוד כנ"ל בשם ספר התיקונים. גם תכוין כי אותיות שורק הוא אותיות קשר ושרק הכל א' פי' כי היסוד מחבר ומקשר כל העולמות ומחבר יחד זו"ן והיו לבשר א' ותכוין לקשר ע"י היסוד כל הי"ס דז"א בי"ס דנוק' ודע שע"י כוונה זו יועיל לך מאד לענין הזכירה. ותכוין כי ניקוד הויה זו היא בשרק שהיא אותיות קשר שאתה מקשר כל העולמות ע"י היסוד שניקודו הויה בשורק ובכח זה יתקשרו דברי חכמה בלבך ולא ישתכחו ממך. ופעם אחרת שמעתי ממוז"ל באופן זה הזהר בכל תפלותך בין בחול בין בשבת לכוין בחתימת ברכת שים שלום אל שני השמות הויה ואלקים הנקרא שם מלא והוא סוד ה' גבורות המתבסמות בחמש' חסדים וחיבור שני שמות אלו הם גי' יב"ק. ופ"א שמעתי ממנו ז"ל באופן זה דע כי עדיין לא נרמז שם הויה ואלקים הנק' שם מלא כנז' בפ' פקודי לפי שעד עתה בכל הברכות לא היינו מכונים בכל שמות ההויה אלא אל חיבור הויה ואדני שהוא יאהדונה"י ולכן עתה בהוית חתימת ברכה זו תכוין אל שם מלא הנז' שע"י מזדווגין היכלין תתאין דנוק' בהיכלא עלאה דדכורא ובשם ההויה תכוין כי בו נכללין שבע' היכלי דכורא ועיקר הכונה בהויה זו לכוין אל טפת הה' חסדים דאתכלילן בההוא אמה דכייא כנז' בזוהר פ' נשא דקמ"ב ע"א. ותכוין באופן זה כי ארבע אותיות הויה הם ארבעה

חסדים והיסוד הוא החמישי הכולל את כולם והנה הם ה' חסדים ובאומרך המברך את עמו ישראל תכוין בר"ת שהם כמנין אלקים אשר ה' אותיותיו ה"ס ה"ג מנצפך שברחם הנקב' ובאומרך בשלום תכוין אל שם יאהדונה"י המחבר חסדים בגבורו' ועושה שלום ביניהם ומיחדם. ופ"א שמעתי באופן זה הנה בשם הויה של חתימת ברכה זו תכוין שה' חסדים הם וכל חסד וחסד הוא הויה א' וה"ס טפת ה"ח היורדים ממוח הדעת אל היסוד דז"א וכנגדם מעלה הנקב' מ"ן בחי' ה"ג שהם נק' שם אלקים ואלו נרמזו בר"ת המברך את עמו ישראל שהוא בגי' אלקים והם חיבור הויה ואלקים שהם ה"ח וה"ג הניתני' כולם ביסוד הנקב' לצורך בריאת הולד שהם הנשמות המתחדשות ונוצרות בכל זווג וזווג כמבואר אצלינו במקומו ונמצא שה"ח יורדים בסוד מ"ד וה"ג עולים בסוד מ"ן וע"י אלו מזדווגי' זו"נ ומתחברים יחד וזהו ענין בשלום פי' כי שני היסודות של הזכר ושל הנקב' נק' שלום ולכן בתיבת בשלום תכוין אל חיבור שם של יאהדונה"י שהוא חיבו' ז"א בנוקבא גם לפי שהחסדים הם מים והגבור' אש ומתחברים ועושים שלום ביניהם ונעשין חיבור שם יאהדונה"י. אמנם כשתכוין בשתי שמות ידוד ואלקים תכוין לחברם בסדר הזה אילההויהם כי הגבורות שנק' אלקים מקדימין ומתחילין לעלות תחלה בסוד מ"ן ואח"כ יורדים החסדים שהם ההויות בסוד מ"ד. גם נבאר ענין הנ"ל של שמא שלים דהויה ואלקים הנז' בפ' פקודי שצריך האדם בתפלתו לחבר שמא שלים הזה שלא יש שמא שלים אלא שני שמות אלו והענין הוא כי עד עתה בכל ברכות העמידה בעת הזכרת ההויה לא היתה כוונתינו אלא בחיבור ב' שמות ידוד ואדני כי אדני נרמז באות ה' תתאה של ההויה והנה זה החיבור של ידוד ואדני הוא חיבור זו"ן בלבד. ואמנם אנו צריכין ג"כ להאיר ולהשפיע גם לכל העולמות שהעלינו ע"י תפילתינו כמבואר באורך בס' תפלת השחר שעולים בי"ע וכבר ביארנו שהעשיה נכללת ביצירה והיצירה בבריאה באופן שאין היכר בעולמות עשיה ויצירה אלא בעולם הבריאה לבדו שבו נכללו שני עולמות עשיה ויצירה. והנה כאשר נוק' דז"א דאצילות מזדווגת עם בעלה אז מתרחקת משם ז' היכלי הבריאה הנק' ז' נערותי' כי אינו דרך ארץ להסתכל בעת זווג חתן וכלה אמנם הם נעשים בבחי' מלבוש וכסוי כדמיון חצי גורן עגולה סביב נוק' דאצילות שלא יסתכלו שם הקליפו' כנז' במאמר הזוהר דכתיבת יד הנק' סתרי אותיות השי"ת וכנז' במדרש שיר השירים של הזוהר. וכבר הודעתיך שהבריאה נק' כסא הכבוד ונקרא אלקים שהוא בגי' הכסא ועיקר שם אלקים הוא בהיכלות הבריאה ולכן בר"ת המברך את עמו ישראל תכוין שהוא בגי' אלקים ותכוין שהם היכלי הבריאה ותכוין לחברם עם היכלי האצילות הנק' ידוד והוא שם ההויה שבברכה זו של המברך את עמו ישראל בשלום ואז מזדווגין

היכלין תתאין בעילאין שהם היכלי הנוק' בדכורא וז"ס מ"ש בזוהר ששם זה נק' שמא שלים לפי שהוא כולל כל העולמות כנז' ואין לך שם כולל כל העולמות אלא שם זה ולכן נק' שמא שלים:

ושמעתי מזולתי ששמע בשם הרב זלה"ה וראיתי להעתיק פה וז"ל ענין י"ח ברכות של העמידה ה"ס ג' קוים שבאות ש' שה"ס נה"י כמבוא' אצלינו שהם נק' שיח השדה וה"ס ש' ח"י:

ענין ארבע זקיפות שיש בעמידה כבר נתבאר עניינם אצלינו והוא שתכוין בכל זקיפה להויה אחד מד' הויות עסמ"ב והנה בהגיעך אל שים שלום תכוין לכלול כל ארבע שמות הנז' ולהמשיכם תוך נוקב' דז"א ע"כ מצאתי משם מורי ז"ל. ודע כי יש כאן כוונה אחרת גדולה והיא זאת כי הנה בארבעה כריעות שבתפלה כמו שנת"ל הנה בהם נתחברו שמות אהיה בהויה ועתה אנו רוצים לייחד ולחבר חיבור ידוד באלקים וידוד באדני וביאור ענין זה כפי מה שהבנתי מדברי מורי ז"ל הוא זה כי הנה הודעתיך כי שלש יחודים הם האחד הוא יחוד אהיה וידוד. הב' הוא יחוד ידוד ואלקים. הג' יחוד הויה ואדני ולפעמים מתייחדים יחד יחוד הראשון או יחוד השני או השלישי. ולפעמים מתייחדים שלשתם ואז הוא יחוד גדול שבכולם ואז הנוק' נקרא נר ה' בסוד שלשה יחודים הללו העולים בגי' נ"ר ואז הנקבה נקרא נר מצוה ומאירה אור גדול. והנה ביאור שלשה יחודים אלו הוא בא' משני פנים האחד הוא כי שם ההויה הוא בז"א אבל יש לז"א שלשה מיני יחודים האחד הוא בהתייחדו עם אימא עלאה אשר היא נקראת אהיה כנודע והוא בעת שהיא נכנסת ומתפשטת בתוכו כנודע ואז מתחבר ז"א עם אימא וז"ס יחוד הויה עם אהיה החיבור הב' בהתחברו והתייחדו עם לאה הנקרא אלקים להיותה במקום הכסוי והעלם אורות החסדים המכוסים שהוא מן החזה דז"א ולמעלה אשר לזה הטעם היא כולה דיני' ונקרא אלקים והחיבור הזה נקרא ידוד ואלקים שהוא זווג דלאה עם ז"א בויעבור והחיבור השלישי הוא בהתחברו והתייחדו עם רחל הנקרא אדני כי שם אדני עיקרו ושרשו הוא ברחל ולכן החיבור הזה נק' ידוד ואדני. ובהיות כל ג' חיבורים אלו מחוברים יחד אז הוא היחוד השלם והגמור. אופן הב' הוא מה שאנו צריכים עתה אליו הנה הוא זה דע כי ז"א מתחלק לג' מדרגות מדרגה העליונ' הוא כתר שבו. והב' היא בחי' ג' מוחין חב"ד שבו. והג' היא גופא דילה שהם ו"ק וג' בחי' אלו נעשים בתפלת העמידה כמו שנבאר והענין הוא כי הנה ודאי שהכתר דז"א כולל את ג' מוחין וכללותם הם בו בלי ספק וא"כ ודאי הוא שבכתר שבו שהוא שורש של המוחין ששם נמצאין ונשרשים שלש מוחין חב"ד הנחלקין לארבע מוחין מפני שהדעת כלול מחו"ג:

והנה הד' מוחין הם ד' הויות עסמ"ב כנודע והם מלובשין תוך נה"י דאימא עלאה שגם היא בחי' ארבע שמו' אהיה כנודע ובחי' אלו הארבע מוחין הנמצאים בכתר הנה הם נתקני' ונשלמים בז"א ע"י ארבע כריעות וד' זקיפות שיש בתפלת העמיד' כמבואר לעיל שכולם הם בסוד חיבור ידוד ואהיה ולכן הם בבחי' כריעות וזקיפות כדי להוריד משרשי הד' מוחין אשר בכתר ממש ובחי' זו היא חיבור הויה ואהיה לפי ששם אהיה הוא בכתר שלו ושם ההויה הוא כללות ז"א בשאר הט"ס ונמצא כי בהשתלם לתקן הכתר שבו אז נעשה חיבור ידוד ואהיה ואחר אשר נעשה תיקון הכתר שבו ע"י ד' כריעות והזקיפות הנגמרות בסוף ברכ' מודים אז אנו אומרים ברכת שים שלום כו' וחותמין בא"י המברך את עמו ישראל בשלום אמן ואז אנו מחברים חיבור השני של הויה ואלקים הנרמזי' בחתימה זו כנ"ל כי שם ההויה הרי הוא מפורשת ושם אלקים נרמז בר"ת המברך את עמו ישראל שהוא גי' אלקים. וענין חיבור הזה להוריד הארת המוחין למטה במקום המוחין עצמן שהוא בחב"ד דז"א אשר מדרגה זו היא בחי' שנית דז"א כנז' כי כמו שהכתר להיותו עליון מן המוחין כולל כל מה שיש במוחין כנז' כן ג"כ המוחין במקומם להיותם עליונים מן ו"ק הגוף הם כוללים כל מה שיש בגופו וכנודע כי הנה הג' מוחין מתפשטין בו"ק דז"א דרך שלשה קוים ימין ושמאל ואמצע כמבוא' אצלנו וכנגד מדרגה זו היא חיבור ידוד ואלקים כי הז"א הנק' ידוד נשלם ונתקן גם בסוד המוחין שלו במקום הראוי להם וטעם היות המוחין האלו נקרא אלקים הוא במה שנודע כי המוחין אינם כ"כ רחמים כמו הכתר כי זהו מ"ש בזוהר פ' פקודי דרנ"ד ע"א כי במחשבה שהם המוחין אתברירו כל הש"ך נצוצין דאזדריקו מבוצינא דקרדינותא שהם הדינים והגבורות כנודע. ואחר שנגמרה מדרגת המוחין במקומם אנו ממשיכים אותם ההארות עד שאר גופא דז"א בו"ק ואז נעשה חיבור ידוד באדני וטעם היות נקרא אדני הוא מפני שהנוקבא רחל הנקר' אדני עומדת במקום הזה מאחורי ו"ק דז"א:

האמנם עתה אנו צריכים לבאר ענין א' והוא כי הנה בסוף ברכת אבות ביארנו שהזווג הזה הוא זווג יעקב ברחל וכפי מה שנתבאר עתה בברכה זו נראה שהיא זווג ז"א עצמו עם נוק' וממנו אנו ממשיכין ומורידין טפה זרעית של החסדים בברכת שים שלום. אמנם ענין זה הוא בזה האופן דע כי אעפ"י שאנו אומרים שזה הזווג הוא דיעקב עם רחל עכ"ז יש עוד זווג אחר גם כן והוא זווג ז"א עצמו הנקרא ישראל עם לאה מן החזה ולמעלה:

ובזה נתיישבה שאלה הנז'. עוד יש טענה אחרת והוא כי הנה א"א ליעקב להזדווג ברחל אם לא ע"י מה שמקבל מן ז"א כנודע ולכן צריך שכל תיקון תפלותינו תהיה בז"א עצמו כדי שממנו ימשך וירד שפע אל יעקב בהזדווג עם רחל והנה בביאור של י"ג מדות

של ויעבור נתבאר ענין זה היטב בתכלית הביאור וע"ש אמנם קיצורו של דבר הוא כי הנה בתחלת הכל נכנסין המוחין ברישא דז"א ואח"כ בש"ש יורדת הטפה של החסדי' ממוחין דז"א ואמנם אינה יורדת לגמרי עד סיום פי היסוד שבו אב תיכף בהגיע אל מקום החזה דז"א אשר שם הוא בחי' היסוד העליון דז"א כמבואר אצלנו והנה שם ג"כ הוא פי היסוד דאימ' המתלבש בז"א ועד שם היו מחיצות יסוד דאימא מעכבות את הטפ' מלירד במרוצה ובהגיע שם טרם תרד למקום המגולה מן החזה ולמטה שאין שם מחיצות ותרוץ בכח תיכף למטה עד היסוד בו אז אנו מקדימין לקחת את הטפה ההיא בהגיע' אל החזה וע"י תיקון י"ג מידות של רחמים דויעבור אנו מחלקין אותה לג' חלקים חלק א' לחיבוק א' והוא מעולה מאד וחלק הב' לצורך זווג ז"א עם לאה מן החזה ולמעלה אשר ז"ס תיקון י"ג מידות של רחמים כמבואר אצלנו שם במקומו וחלק הג' יורד למטה עד פי היסוד דז"א ומשם יוצא וניתן בדעת דיעקב ומשם יורד אל פי היסוד שלו ונותנו אל רחל טפת מ"ד ובביאור ויעבור נת' כ"ז היטב וע"ש:

אחר שתאמר אלקי נצור כו' קודם שתאמר פסוק יהיו לרצון אמור פסוק למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך וענני ותכוין בר"ת למען יחלצון ידידיך אל שם יל"י שהוא שם א' משמו' ע"ב דויסע ויבא ויט ושם זה הוא המעלה ומברר ניצוצין של ז' מלכי אדום כמבואר אצלנו בקבלת שבת בפסוק ה' למבול ישב כו' שגם הוא שם יל"י הנז' וע"ש. ותכוין להעלות כל נצוצות העולים ע"י שם זה הנז' גם תכוין כי ר"ת ידידיך הושיעה ימינך וענני ר"ת יהי"ו ואז תאמר אחריו תיכף פסוק יהיו לרצון אמרי פי כו' ותכוין במלת יהיו שהוא בגי' א"ל. גם תכוין כי ר"ת של לרצון אמרי פי הוא אלף ותכוין בפי' שהוא שם שדי במילואו בגי' תתי"ד ועם שם א"ל במלואו שהוא בגימ' קפ"ה ועם הכולל יהיה הכל גימ' אלף ונמצא הכונה שתכוין תהיה בשני שמות של א"ל שדי במילואם ותכוין כי פסוק זה של יהיו לרצון אמרי פי כו' יש בו עשר תיבות ובכל תיבה מהם יש בה אות י' אחת חוץ מן לרצון אבל בתיבת יהיו יש בה שני יודין ובזה נשלמו עשרה יודין בפסו' זה כנגד י' תיבותיו אבל היודין אינם אלא בט' תיבו' בלבד ותכוין כי ט' יודין האלו הם ט' יודין שיש בארבע הויות של עסמ"ב ונמצא כי בפסוק זה נרמזים ונכללים ד' הויות אשר כל סודות תפלת י"ח תלויים בהם:

אח"כ תפסוע שלשה פסיעות לאחוריך ויהיו פסיע' אצל פסיעה ואל תרחיב רגליך יותר מכדי שיעור פסיע' ממש והכונ' היא כי הנה בתפלת העמידה היית שושבין המזווג חתן וכלה שבעולם האצילות ועתה שהוא עת זיווגם וירידת הטפה אין דרך ארץ לעמוד שם ואתה מתרחק מהם שלשה פסיעות כנגד שלשה עולמות בי"ע:

דרושי חזרת העמידה

דרוש א

פרק א

דרושי חזרת העמידה שחוזר התפלה הש"ץ:

דרוש א':

בחזרת העמידה של ש"ץ דע כי כונת חזרת העמידה הוא ממש כדרך אשר נתבאר בעמידה של לחש ואין הפרש ביניהם כלל זולתי שאז היתה שיעור קומת יעקב ורחל מן החזה ולמטה דז"א ונודע כי הכתר שלהם לבד הוא במקום הת"ת דז"א ושאר כל פרצופם הוא כנגד נה"י דז"א בלבד ועתה הם עולים כנגד חג"ת דז"א כמו שנבאר ונמצא כי בתחל' הכל היתה רחל אחור באחור עם ז"א. וטעם הדבר נתבאר במ"א למה היתה בתחילה הנקבה אחור באחור עם ז"א והטעם הוא לפי שאור ז"א הוא גדול מאד ולהיות הנוק' עדיין בלתי שלימו' תיקון אין בה יכולת לסבול אורו הגדול ולהתקרב אצלו ע"ד מ"ש רז"ל על הצדיקים שכל א' נכוה מחופתו של חבירו הגדולה מחופתו אבל אחר אשר כבר המשכנו אליה הארה עליונה אז נתקנ' ועומדת עמו אחור באחור ואח"כ הוצרכה לקבל הארה יותר מעול' לשתוכל לחזור עמו פב"פ אבל עכ"ז עדיין איננה שם רק בבחי' נקו' אחת לבד בסוף היסוד דז"א. ואח"כ צריכה עוד הארה יותר מעולה לשתעשה פרצוף גמור ותעמוד עמו פב"פ ומזדווגת עמו בבחינת היסוד דז"א שבאמצע נ"ה וכמ"ש כל זה בברכת אבות דתפלת לחש ואמנם עתה צריכה לעלות עוד שלשה מדרגות אחרות שהם חג"ת דז"א ולכן צריך עתה פ"א לחזור ולעשות כל אותם התיקונים הנז' ממש פעם א' ככל הנז' כי בכל עליית מדריגה יותר עליונ' צריכ' אל הארות אחרות יתירו' ולכן חוזרין העמידה עצמה ממש אבל יש הפרש ביניהם שהראשונ' היתה בלחש לפי שהיתה עדיין למטה במקום נה"י דז"א אשר יש שם פחד ואחיזה לחיצונים והקליפות כמו שמצינו להרשב"י ע"ה בזוהר מגזם מאד בענין המשמיע קולו בתפלתו שהקליפו' אוחזו' בתפלתו יען הוא במקום תחתון אבל עתה בעלות' אל חג"ת דז"א אין שם פחד מן הקליפ' ולכן אומרים אותה בקול רם. ונחזו' לבאר ענין זה היטב הנה בתפלת לחש העמדנו ליעקב בנצח דז"א ולרחל בהוד דז"א ועתה בחזרת ש"ץ העמידה כונתינו עתה היא להעלות' יותר למעלה ולהעמיד ליעקב בחסד דז"א ורחל בגבור' דז"א ועיין בתפלת ר"ה בדרוש א' שכתבנו שם בענין השינויים שיש בין השבתות וי"ט ומשם תבין היטב ענין עמידת זו"ן זה בנצח וזה בהוד וכבר נתבאר במ"א כי סיבת היות יעקב ורחל למטה בנה"י דז"א הוא לפי שהיסוד דאימ' מגיע עד החזה דז"א והאורו' סתומי' ולכן אין יעקב

ורחל יוצאין אלא מן החזה ולמטה שהאורו' מגולי' ונמצא שהכתר שלהם הוא בשני שלישים תחתוני' המגולי' שבת"ת דז"א וחב"ד שלהם הם כנגד ג' פרקים עליונים דנה"י דז"א. ואמנם יש בזה מקום שאלה והוא כי מבשרנו נחזה אלוה שהיסוד של הנקבה אינו ארוך והוא מסתיים למעלה בין תרין פרקי' קדמאין דנצח והוד שלה. והנה ב' פרקי' קדמאין דנ"ה דאימא מתלבשין בחו"ב דז"א וא"כ היסוד דאימא היה ראוי להתלב' בדעת שלו בלבד המכוון בין חו"ב שלו וא"כ איך ירד יותר למטה ונשתלשל עד החזה דז"א שהוא באמצע תרין פרקין תניינין דנ"ה דאימא. אבל הענין הזה יובן בסוד והאם רובצת על האפרוחים כו' כי אימא עילאה בהתלבש' תוך ז"א להיות לו בחי' מוחין כנודע הנה היא רובצת עליו בסוד רביעה וכריע' ואיננה זקופה. ובהיות' רובצת יושפל היסוד שבה למטה עד כנגד אמצע התרין פרקין אמצעי' דתרין שוקיים דילה ואז מגיע היסוד שלה עד החזה דז"א אבל צריך שתדע כי דבר זה אינו נוהג תמיד אלא דוק' כאשר אימא עלאה רובצת על תרין אפרוחים שהם זו"ן וכמש"ה והאם רובצת על האפרוחים תרין ואז היא רובצת ואינה זקופה. והטעם הוא כדי שתגיע להאיר עד מקום תחתון שהיא הנקבה אבל בהיות' על בן א' ולא על שניהם אז איננה רובצת אבל נשארת זקופ' ואז היסוד שלה אינו מגיע רק עד הדעת בלבד. והנה לעיל נתבאר בברכת אבות כי בתיבות למען שמו באהבה אז נכנסו נה"י דאימא תוך נוק' דז"א ואז אימא עילאה היתה על הבת בלבד ולא על הבן שהוא ז"א ולכן נשארה זקופה ולא רבוצה ולכן יסוד שלה איננו רק עד כנגד הדעת דז"א בלבד ואינו משתלשל ויורד עד כנגד החזה ולמטה והנה כאשר אח"כ בחתימת ברכת אבות חזרו נה"י דאימא להתלבש תוך ז"א נשאר' זקופה כדרכה ולא רבוצה עליהן לפי שכבר עתה קבלה נוק' דז"א מתחי' מאימא ואיננה צריכה אימא לרבוץ ולהשפיל עצמה עד החזה כדי להאיר בנקב' העומדת שם כנודע אך אמנם נשאר' זקופה ועי"כ נמצאו כל חג"ת דז"א באורות מגולים כי היסוד דאימא איננו רק בדעת דז"א. וכיון שחג"ת דז"א הם אורות מגולים לכן יעקב ורחל גם הם מסתלקים ועולים עד שם בחג"ת דז"א וכפי גודל שיעור מקום אורות המגולים בז"א כן הוא גודל גובה קומת יעקב ורחל ולכן עתה הם נגדלים יותר ועולים עד כנגד חג"ת דז"א. והרי נתבאר ענין טעם חזרת העמיד' דש"ץ וטעם היותה בקול רם:

גם יובן טעם למה איננה ביחיד אלא בעשר' וזהו במ"ש בזו' פ' משפטים דקי"ז ע"א בפ' אחרי רבים להטות דאין רבים פחות מג' ואינון ג' אבהן. ועתה שעולים יעקב ורחל בחג"ת ג' אבהן שבז"א צריך שיהיה ברבים ולא ביחיד:

דרוש ב

פרק א

דרוש ב':

נבאר בו סוד הקדושה של חזרת הש"ץ הלא ידעת כי האצילות הקדוש נתקן בג' תיקונין. הא' הוא עתיקא קדישא דאשתכח בג' רישין. הב' הוא או"א. הג' הם זו"ן. והנה ג' קדושות לג' רישי' דעתיקא קדישא הא' להההיא דלא אתיידע כלל הב' לכתרא עלאה השלישי למוח' סתימא' חכמ' קדומ' אי נמי קדוש א' לעתיק' קדישא ב' לאו"א קדוש ג' לזו"ן וזהו ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו דהיינו נוקבי' דז"א ברוך כבוד ה' ממקומו לאו"א. ברוך אבא. כבוד ה' אימא. ה' ימלוך לעולם ועד זו"ן. ה' ז"א, ימלוך נוק' וכנגד ג' אלו אנו אומרים ה' מלך לעילא לא"א. ה' מלך לאו"א. ה' ימלוך לזו"ן. ואמנם ענין קדושת יוצר וקדוש' תפלה וקדושת ובא לציון היא כי הכלה הכלולה לא נמצא לה בראשה רק ב' מוחין והם חכמה ובינה אבל דעת אין לה בשלימו' כי נשים דעתן קלה ונק' ע"ב ק"ל כדאיתא בפ' שלח לך והענין הוא הנקבה מחדוי מאחורי. ונמצא כי קדם לה בעלה כשיעור ו"ק חב"ד חג"ת כי מן החזה מאחורוי תחלת התפשטו' והו"ק אלו הדעת כוללם כי הוא כולל חו"ב ומכריע ביניהם וכולל חו"ג ומכריע ביניהם וכאשר נתפשט הדעת למטה לצורך הנקב' להכריע בין שתי מוחותי' נשאר ק"ל מאד וז"ש בזו' דעת אתי בשית סטרין מה דאשתאר איהו ק"ל. וענין ק"ל ע"ב הוא כי חשבון ההויה בריבועה בדרך זה עול' ע"ב י' י"ה יה"ו ידוד ועוד במילואו כזה יוד יו"ד הא יוד הא ואו יוד הא ואו הא עולה ק"ל ושנים אלו הם דעת שבנקבה. והנה אדה"ר לא נזדווג עם חוה אשתו עד היותו בן ק"ל שנה ואז ידע את חוה ונתן לה דעת זה. ויוכבד לא ילדה למשה שה"ס הדעת עד היות' בת ק"ל שנה ונכנסה בדעת זה והבן כל זה והנה קדוש' יוצר לתקן לה ג' מוחין בשלש' קדושות אלו ולהיות דעתם כלול משלש' קדושות עליונות וכל זה למטה במקומה בבריאה בהיכלותי' ולפיכך הוא מיושב וכאשר תעלה עם בעל' אל מקום אצילות' כנגד החזה פנים אל פנים צריכין לשלש לה ג' קדושות לתקן שלשה מוחותי' ולהיות' דעתה שלם וזהו קדושת התפל' להמשיך לה חב"ד מג"ר שבזכר שלמעל' ממנה שהם חג"ת ולפי שהכתר כנגד הת"ת ושם אצילותה. נמצא שהיא אחר חסד וגבור' וכנגד הת"ת ולפיכך מקדשין אות' אחר ב' ברכות שהם חסד וגבור' להיות' דעתה כלול מהם ואז יתוקן מוחה כזכר ואז יהיו שניהם קדושים ולזה אומרים אז אתה קדוש ושמך קדוש. ואחר שכבר נתקנ' הנקבה בדעת שלם אח"כ אנו שואלים דעת וזהו אתה חונן לאדם דעת והנה לא עלתה הכלה רק כנגד החזה מקום אצילות' ובתפלת מוסף עולה

עד למעלה פב"פ ראשה אצל ראשו ואז תקבל שפע מכתר עליון ע"י שמתקנים לה ג' מוחותי' במקום גבוה בג' קדושו' וזהו חידושה לעלות למעל' ממקום אצילות' ולפיכך גם בר"ח אומרים כתר ומתפללים מוסף על חידוש הלבנה כדפרשתי. ודע שהזכר עולה בחיק אביו וכאשר הנקב' עול' אצלו עול' למעל' ממקום אצילות' הראשון ואז תקרא עטרת בעלה וזהו בשבתות ויו"ט ולכך אומרים במוסף איה מקום כבודו וממקומו כנגד שניהם כנגד הכלה שנק' כבוד אנו אומרים כבודו מלא עולם ומשרתיו שואלים איה מקום כבודו וכנגד הזכר אנו אומרים ממקומו ממקום ו' סוד ו' שבקדוש העול' עד קדש חכמה בסוד הדעת ישראל עלה במחשבה אמנם בר"ח הוא חידוש הלבנה בלבד לעלות אצלו פנים כנגד פנים ולא בחיק אביהם עם היות כי שפע הכתר יורד לה דרך המדרגות ולפיכך אין אנו אומרים איה מקום כבודו כו' ולא ממקומו כי משרתי' יודעים מקומם. ודע שאין קדושת שבת דומה לקדושת יו"ט כי בשבת הבנים יורשין אביהם ממש ונק' קדש ומקבלים שפע מעתיקא קדישא כמוהו. האמנם ביו"ט עולים אל אביהן לקבל שפע ממנו והם קרואים אצלו ולפי' מקראי קדש הם. והנה בשבת יעלו הבנים באביהן שוים לו ויהיו כולם במקום הקדש מראשם ועד רגליהם ואין שם חול כלל. האמנם בי"ט יגביהו ראשם אצל אבותיהם וו' קצוותיהם למטה ויהיו חג"ת שלהם במקום חב"ד ונה"י במקום חג"ת ושש קצוותיהם אלה יקראו חול המועד ואינן חול גמור ח"ו כי נתעלו ממדרגתם הא' למדרגה אחרת עליונה כנ"ל אבל מפני שלא עלו עד או"א בג"ר יקראו חול המועד. ונמצא לפי זה שקדושת חול המועד למעלה מקדושת ר"ח כי ר"ח נתחדש ראשה בלבד לעלות למעלה ממקום אצילותה ולפיכך נקרא ראש חדש. ובחול המועד ראשה במקום גבוה בחיק אביהם והזרועות והגוף במקום הראש ונה"י במקום הזרועות והגוף ולפיכך אין מניחין תפילין בח"ה כלל משא"כ בר"ח שמסירי' אותם בתפלת מוסף לבד כי אז נגלה עליה שפע עתיקא ויורד דרך המדרגות והוא למעל' מהתפילין כי הנחת התפילין יורה על החתן היורש את אביו ואמו במקום אצילותו ומוחותיו שתי' נעשו ד' חו"ב חו"ג ועל הכלה המקבל' מתנה"י למטה במקומ' והנה בח"ה שניהם עולים למעלה ממקום התפילין כי ראש שניהם בחיק אביהם כדפרישית. גם בר"ח אע"פ שאינם עולים למעל' ממקום אצילות' מ"מ שפע כתר עליון יורד להם דרך המדרגות בתפלת מוסף והוא גדול מהנחת התפילין והבן כ"ז כי בזה תבין למה לא הותר בשבת מלאכת אוכל נפש וביו"ט הותר ובחו"ה הותר דבר האבד ובר"ח אין בו איסור מלאכה כלל. וזה כי המלאכה מורה על הקליפה בסוד העשיה ששת ימי המעשה:

והנה בשבת המלך והכלה כולם נכנסים אל הקדש פנימה ואין מהם דבר בספירות הבנין ואז הוא השבתת הקליפ' לגמרי ולפיכך נאסר בכל מין מלאכה ואמנם בי"ט ו' קצוותיהם למטה בספי' ששם שליטה ומגע יד לקליפ'. אבל נתעלו כי חג"ת חזרו במקום חב"ד שבחתן ונה"י במקום חג"ת ולפיכך נאסרה מלאכת עבודה כי אין שליט' לחיצונים בסוד חג"ת אבל יש להם יניק' וחיות משם להחיות את נפשם והנה השליט' היא במקום מלאכת עבוד' והוא מנה"י כי מהם יגיע להם ממשלה למשול על הטהרה ולהעביר' ולהיות ישראל משועבדין אל הקליפ' כמו עתה בזמן הגלות שאנו משועבדים מצד ההוד כמד"א והודי נהפך עלי למשחית כל היום דוה וגם סמאל נצח קצת ליעקב מצד הירך והם בתי בראי שמהם מגיע ממשל' לחיצוני' והאבר הקדוש נמשך ממנו צינור לקליפ' כנודע אבל בגופ' שהם חג"ת אין להם ממשלה ושליט' אבל חיות וקיום ומזון לעמוד על משמרתם הקבוע' ולהיותם נכנעים לטהרה נמשך להם מסוד חג"ת ולפיכך הותר להם מלאכת אוכל נפש בלבד. ודע כי חיות זה נמשך להם מג' עליונות ויורד דרך המדרגות ולפיכך ביום טוב עצמו שהג"ר שולטו' ומשפיע לו"ק האלו הותר להם מלאכת אוכל נפש בלבד כי אין העליונות משפיעות לחיצונים רק חיות לבד ולא שליט' ח"ו אבל בח"ה הו"ק שולטות ולפיכך הם ששה ימים ולהיות כי הו"ק אלו נתעלו כי חג"ת עלו לחב"ד ונה"י עלו לחג"ת אין להם לקליפ' שליט' כ"כ רק בדבר האבד וה"ס קצת ניצוצי קדושה שנכנסו בעמקי הקליפות ונאבדו שם בעון העולם על אלו יש להם שליט' לבד אבל אין להם שליט' מחדש על הקדושה ח"ו רק בדבר שנאבד וכדכתיבנ'. עוד אני אומר דדבר האבד היינו קלי' שנכנסה וחזרה קדושה בסוד נוגה והם נשמות אשר היו בעמקי הקליפ' אבודין וחזרו ונטהרו ונכנסו במקום הקדש במקום מדרגות העשיה בפנימיותה לא חוץ במקום הקליפ' ואלו לא זכו לעלות למעל' ביצירה וכ"ש בבריאה וצריכין אנו להשפיע בעשי' ומדרגותי' בסוד המלאכ' להשפיע לאותם הנשמות האבודין שם ולפיכך הותרה המלאכ' בח"ה. ואף לפי פשוטו של דבר נבין ממנו לעומת העליון כי כמו שהמלאכ' לדבר האבד מעמידה שלא יאבדו:

דרוש ג

פרק א

דרוש ג':

בסוד הקדושה וכוונתה וקודם שנבאר כוונתה נבאר קצת דברים הצריכים והוא כי תחלה תכוין לקיים מ"ע א' שנצטוינו בפ' ונקדשתי בתוך בני ישראל ופרשוהו בזוהר פ' אמור בר"מ שנתחייבנו לקדש שמו ית' בסוד קדושת נקדישך ונעריצך וז"ש בתוך בני

ישראל רמז בזה שצריך האדם לכוין כי בהמשיכו הקדוש' העליונ' אליו ית' שתמשך עליו בחי' הקדושה ההיא ג"כ ויתקדש האדם מקדושתו ית' וזהו ונקדשתי בתוך בני ישראל שהם יתקדשו והוא יתקדש עמהם בתוכם וזש"ה והתקדשתם והייתם קדושים כנז' בר"מ שנקבל הקדוש' מקדושתו ית' שנמשיכ' עלינו וכבר נת' כי מקום קבלתו אל הקדוש' הזאת היא באומרו מלא כל הארץ כבודו כנודע שה"ס המלכו' ותכוין כי אנו בני המלכו' ואנו מקבלים הקדוש' ע"י אמנו ולכן צריך שתכוין לכלול עצמך תוך המלכות לקבל מקדוש' הנמשכת עליה וזה תכוין באומרך מלא כל הארץ כבודו ובהגיע הש"ץ אל נקדישך וכו' צריך האדם לחזור ולפסוע ג' פסיעות לפניו במקום שהיה עומד בהיותו מתפלל בלחש ויסתום עיניו בכונה גמורה. גם תזהר בתכלית הזהירות לכוין הרגלים בעת הקדוש' של נקדישך בסוד ורגליהם רגל ישרה ירמוז ששני הרגלים יהיו כדמות רגל אחד בלבד גם בענין מה שנוהגים קצת בני אדם לפסוע לאחוריהם ג' פסיעו' אחר הקדוש' ולומר שלום לא היה מורי ז"ל נוהג כך כלל אלא שהיה נשאר עומד במקומו עד נפילת אפים וגם היה שותק ולא היה אומר שלום ואפי' שהוא עומד במקומו. גם צריך שתאמר עם הש"ץ כל סדר הקדוש' מלה במלה מן נקדישך ונעריצך עד סיום כל הקדוש' כולה ואמנם ב' תיבות של נקדישך ונעריצך צריך שתאמר אותם בקול רם ושאר התיבות עד עניית קק"ק תאמר אותם בלחש עם השליח ציבור ואחר כך כשתענה קק"ק וכו' יהיו בקול רם ובעינים סגורות ובדילוג כלפי מעלה כמשי"ת:

והנה ענין הנז' שהוא לומר נקדישך ונעריצך בקול רם בלבד והשאר בלחש זה נזכר בתוספתא דמס' פאה והענין של הדילוג באומרו קק"ק נז' במדרש תנחומא בפ' צו וז"ל בשתים יעופף וכי בכנפים יעופף אלא מכאן תקנו חז"ל לעוף האדם על רגליו בשעה שהש"ץ אומר קק"ק ע"כ ועניינה ית"ל בע"ה. אמנם נבאר עתה בקצרה כונה א' רבת התועלת הזהירני מורי ז"ל מאד לכוין בה וא"ל שבזה תתעלה נפשי ותקבל קדוש' גדולה. והענין הוא כי הנה לקמן יתבאר שענין הדילוג הוא להעלות למעלה את יעקב ורחל. והנה נודע כי כל דילוג ועליה ממקום למקום איננה אלא בסוד שם בן מ"ב כמבואר לעיל בדרושי הקדישים וע"ש וא"כ צריך לדלג ולכוין להעלות את נפשו ג"כ עמהם למעלה ע"י שם מ"ב בשם אבגית"ץ ובקדושה של תפלת שחרית דחול יכוין בשני אותיות גי' ובקדושת המנחה של חול יכוין לדלג ולעלות ע"י ב' אותיות א"ב ובקדושת (ובא לציון) תפלת מנחה דשבת יכוין בשני אותיות תץ ונבאר עתה כונת הקדושה ועניינה באורך הנה לעיל כתבנו כי ענין חזרת ש"ץ העמידה היא להעלות ליעקב ורחל עד חג"ת דז"א. אבל דע כי אין העליה ההיא נעשית תכף בתחילת העמידה אבל בברכת אבות אנו ממשיכים

להם הארה מחסד דז"א כדי שיוכל אח"כ יעקב לעלות שם ובברכת מחיה המתים אנו מאירים מן הגבורה דז"א כדי שתוכל אח"כ לעלות שם רחל ואח"ך אשר שניהם קבלו הארותיהם משני זרועות ז"א מחסד וגבור' בב' ברכות הנז' אז אח"כ הז"א מעלה אותם אליו ע"י שני זרועותיו הנז' ועולים עד מקום חג"ת ועליה זו היא ע"י הקדוש' הזאת דנקדישך כו' והנה עיקר תכלית סוד הקדוש' הוא לתת הארה אל מוח הדעת דרחל לפי שהנשים דעתן קלה ולכן אחר אשר קיבל' הארה משני הזרועות מקבלת מקו האמצעי דז"א הנמשך מן הדעת שבו ומאיר בדעת דרחל ונשלם אורו ונודע כי כל בחי' קדש הוא במוחין והוא כי כונתינו הוא להשלים המוחין דרחל מבחי' הדעת דז"א ולהעלות' עד שם ואמנם טרם שיעלו יעקב ורחל בחג"ת דז"א אנו צריכין להעלות בתחלה את חג"ת דז"א עצמו למעלה בג"ר חב"ד שבו שהם מוחין שלו הנקר' קודש ועי"ז מתקדשין חג"ת שלו מן קדושת המוחין שלו. ואח"ך מכח שנתקדשו משם ישפיעו הם קדושת המוחין ביעקב ורחל ואז יעלו למעל' בחג"ת דז"א לפי שכל מדרגה תחתונה א"א לה לעלות למעלה עד שתקבל אור עליון נוסף על מה שהיה לה בתחלה ואז תוכל לעלות למעלה ממדרגתו הראשונה. והנה חג"ת דז"א צריכין שני מיני עליות בתחילה עולים למעלה לקבל הארה לצורך עצמן כדי שיוכלו לקבל הארה מג"ר ואח"ך חוזרים ועולים פ"ב לצורך עליי' יעקב ורחל ומקבלים הארה יתירה להאיר ביעקב ורחל שיוכלו לעלות:

וזה סדר כונת הקדושה נקדישך כנגד החסד העולה עד חכמ' דז"א הנק' קדש וזהו נקדישך ר"ל נעלה אותך אל מקום החכמה הנקרא קדש. ונעריצך הוא להעלות הגבו' עד בינה דז"א ויען כי שתיהם הם גבורות לכך נאמר בלשון ונעריצך לשון גבו' ועריצות. כנועם הוא הת"ת להעלותו בדעת אשר בו מתלבש היסוד דאימא הנקר' נועם עליון כנודע וה"ס שם אהיה דיודין העולה בגי' נעם ושם מתגלה אור נועם הבינה בדרך היסוד שלה המלובש בדע' ז"א והרי עלו חג"ת למקום ג"ר לקבל הארה לצורך עצמם ואחר שקבלו הארה לצורך עצמם אנו חוזרין להורידן למטה במקומ' כדי שיאירו שם. וזהו שיח סוד שרפי קדש, שיח כנגד החסד שירד למקומו מלא שפע והארה, וסוד, כנגד גבו' היורד למקומ'. כי סוד בגי' יין שהיא בחי' גבו', ושרפי קדש, כנגד ירידת ת"ת. ואם תקשה ותאמר כי הסוד חשוב מן השיח שהוא הדיבו' ואיך ניחס השיח אל החסד המעולה, והסוד אל הגבו' שהוא מדרג' למטה מן החסד והתשוב' היא כי הנה בכלל השיח והדבור נכלל הסוד שהוא קול החשאי לפי שהסוד הוא הבל היוצא מפי האדם בחשאי וכשמגביה קולו יותר אז הוא נעשה שיח ודיבור, ונמצא שהסוד הוא נכלל בשיח וה"ס הימין הכולל את השמאל עמו. אמנם הדיבור אינו כלול בתוך הסוד, כי הסוד הוא תחלה

בחשאי בלי דיבור כלל, ואפשר להיות סוד בחשאי בלי דיבור בקול רם, אבל א"א אל הדיבור בקול רם להיותו בלתי ההבל החשאי בתחלתו, וה"ס הימין הכולל את השמאל אבל השמאל אין בו כח לכלול את הימין עמו ולכן אנו מיחסים השיח והדיבור בחסד והסוד בלחש בגבור' ואחר שירדו אז הם משפיעים חג"ת הנז' הארה וקדושה עליונה שקבלו מהג' מוחי' הנק' קדש ומאירים אל ג' תחתונות נה"י דז"א עצמו וזה נרמז במ"ש המשלשי' לך קדושה כי ג' ספי' חג"ת הם משלשי' קדושה בנה"י שלו ואחר שהאירו בנה"י אז מאירים הנה"י האלו ביעקב ורחל וזהו וקרא זה אל זה ואמר כי זה הם י"ב פרקין דיעקב דדכורא כמנין ז"ה ואל זה הם י"ב פרקין דנוק' רחל כנז"ל ואז מאירים אלו באלו ואז עולי' יחד כולם למעל' באופן זה חג"ת עולים בחב"ד ונה"י עולים בחג"ת ואז גם יעקב ורחל שהיו במקום נה"י עולים עמהם עד מקום חג"ת. ואל תתמה לומר היאך אפשר שיעלו נה"י דז"א עצמו אל מקום חג"ת לפי שהרי נתבאר אצלנו במ"א כי אפי' בימי החול עולי' העולמו' בכל תפל' ונכללי' זב"ז ועלי' זו נרמזת בקק"ק באופן זה קדוש א' הוא עליית החסד בחכמה. קדוש הב' הוא עליית הגבור' בבינה. קדוש הג' הוא עליית הת"ת בדעת אח"ך בה' צבאות נרמז עליית נה"י בחג"ת כי ה' הוא היסוד העולה בת"ת וצבאות הם נ"ה העולים בחו"ג ואח"כ נרמז עליות רחל הנקב' במלת מלא כל הארץ כבודו כי הארץ שהיא הנקב' כנודע ממלאה כל אותו המקום של נה"י ועולה עמהם ג"כ. וביאור ענין זה הוא לומר כי גם אשר עלתה הנקב' הנקרא ארץ למעלה במקום נה"י לא מפני כך נשאר מקום המלכות ריקם ופנוי כי אפי' מקום הארץ שהיא הנקבה היא מלאה מכבודו אעפ"י שעלתה למעלה וע"י עלייה זו של הנקבה מקבלת עתה דעת שלם ונשלם מוח הדעת שלה כנ"ל. ובזה תבין טעם מש"ל שצריך לדלג כלפי מעלה בעת שאומר קק"ק כו' וכנז' בתנחומא וכנז' בפוסקים בשם פרקי היכלות והטעם הוא להורות כי באלו התיבו' של קק"ק עולים ומדלגין כולם למעל' ממקומם חג"ת בחב"ד ונה"י בחג"ת ורחל הנקבה בנה"י. ואמנם אעפ"י שביארנו כי ג"פ קק"ק ה"ס עלית חג"ת בחב"ד עכ"ז צריך לבאר המלות עצמם ובו ית' מהו השפע שמקבלים משם. והענין יובן במה שהודעתיך איך נזכר באדר' נשא ד' קכ"ט ע"א כי קוצא חד דשערי דרישא דא"א מתפשט למטה דרך אחור ומגיע עד רישא דז"א ומאיר שפע גדול במוחין דז"א מן המוחין העליונים דא"א דרך ההוא קוצא דשערי הנמשך ממוחין דא"א וכבר נת' שם כי הנימין דא"א הם י"ג נימין ונקראים קדוש לפי שיש בהם ת"י נימין כמנין קדוש וסודו הוא שם ההויה דמילוי יודין שיש בו ד' יודין וכל יוד כלולה מעשר הרי ת' ועם עשר אותיו' מילוי ההויה הרי ת"י כמנין קדוש והנה מספר הנימין הם י"ג שהם ג' הויות דמלוי יודין ידוד ידוד ובהם

י"ב אותיות ועם הכולל הרי י"ג וכל הויה מהם בהיות' מלאה היא בגי' קדוש כו' וכנגד ג' הויות הנז' הוזכרו ג' פעמים קק"ק אשר מהם נמשכת הארה גדולה דרך קוצא דשערי כנז' ומאיר במוחין דז"א ובחי' הארה זו היורדת מן המוחין דא"א אל המוחין דז"א נקר' קדושה כנודע כי כל סוד קדושה הוא במוחין שה"ס החכמ' הנקר' קודש ואח"כ קדושה זו נמשכת אל חג"ת ואל נה"י ואל יעקב ואל רחל כנז"ל גם תכוין כי קדוש בגי' ת"י כנז' ויען יש ת"י נימין וכל נימא אתפשט לת"י עלמין וכל עלמא אתפרש לת"י עיבר נמצא שג"פ ת"י הם נימין דריש' דא"א וכנגדם הם ג"פ קק"ק. ובאומרך ימלוך ה' לעולם כו' תכוין אל ר"ת אלקי"ך ציו"ן לדו"ר ודו"ר אצל"ו לרמוז כי אנחנו מעלים את המל' אצלו אצל הת"ת ועי"כ ימלוך ה' כו':

דרוש ד

פרק א

דרוש ד':

כולל ג' קדושות של יוצר ודעמידה ושל ובא לציון גואל אמר הכותב פ"א שמעתי ממורי ז"ל דרוש א' בענין של הקדושות הנז'. הנה הודעתיך לעיל כי בתפלת שחרית דימי החול עול' הנקב' בהוד והזכר עולה בנצח כנ"ל בסוף ביאור ברכת אבות ואמנם ענין קדושת יוצר עניינה הוא כדי להעלות את המלכות אל עולם הבריאה העומדת בהיכל קה"ק דיצירה כנודע ואנו מעלים אותה אל ההוד שבבריאה שהוא נקרא היכל עצם השמים ולכן קדוש' זו היא נאמרת באל ברוך גדול דעה וכו' ונודע כי תיקון ברכה זו הוא בהיכל הזה כנז' בזוהר פ' פקודי ואנו ממשיכים לה הארה ושפע רב וקדוש' מג' עליונות דבריאה שהם חב"ד ששם הוא סוד הקדוש' כנ"ל בדרוש שקדם. וזה ביאור קק"ק קדושה הוא בחכמה וברכה של ברוך כבוד ה' ממקומו בבינה ומלכות שהוא ימלוך ה' לעולם אלקיך ציון בדעת:

ונבאר ענייני כי הנה קדוש נתבאר בזוהר שהוא מלשון קדש ו' והענין הוא שבתחילה עולה אות הו' שהוא הת"ת בחכמה הנקרא קדש ונעשה קדוש ואח"ך קדש העליון מתפשט עד הת"ת הנקרא ו' ונעשה קדוש ואחר כך מתפשט גם עד היסוד שבו ונעשה קדוש ג'. הרי כי לעולם כל בחינ' קדוש הוא קדש ו'. והנה בקדוש הג' שהוא ביסוד אנו מחברים עמו את הנ"ה וזהו ה' צבאות. ה' ביסוד. צבאות בנ"ה ומשם מתפשט עד המל' וזהו מלא כל הארץ כבודו והרי עתה נתקדשה המל' דבריאה מבחי' החכמה דבריאה ואח"כ אנו ממשיכין לה בחי' ברכה מבינה דבריאה וזהו ברוך כבוד ה' היא בינה כבוד עלאה ממקומו שהיא המל' וז"ס התפשטות הבינה עד הוד ששם עומדת המל' כנז'.

ונודע כי בחי' בריאה היא בינה ואח"כ אנו ממשיכין לה מן הדעת וזהו ימלוך ה' לעולם כו' ואנו מתחילין במל' דרך עלייה להעלותה עד ה' שהוא הדעת ואז היא אצלו ממש בהוד כנ"ל שז"ס ר"ת אלקיך ציון לדור ודור שהוא אצל"ו. אמנם קדושת תפלת העמידה היא במלכו' דעולם האצילות שאנו מעלים אותה עם הת"ת בהוד דאצילות ולכן אחר אשר קבל' המל' הארה מן חו"ג בשני ברכות של אבות וגבו' בחזרת התפל' דש"ץ כנ"ל בדרוש שקדם אז אנו אומרים הקדושה נקדישך כו' כי אז תתחבר אותה ההארה עם הת"ת ואז א"א קק"ק כו' וברוך כו' וימלוך כו' ע"ד מ"ש בקדושת יוצר ואין הפרש בין שני קדושות אלו אלא שקדושת יוצר היא להקדיש את המל' דבריאה וקדוש' דמעומד היא במל' דאצילות אבל בקדושת דובא לציון ה"ס ירידת המל' דאציל' בהיכל קה"ק דבריאה כנודע כי שם מקומה תמיד ולכן אנו צריכין להמשיך לה שפע וקדושה וברכה ולכן אנו חוזרין לומר קדושת קק"ק כו' וברוך כו' ותשאני רוח כו' וימלוך כו' ע"ד הנ"ל בקדושת יוצר ממש. ולכן תבין למה קדושת ובא לציון היא בלשון הקדש ובלשון תרגום כי להיות ענין זה למטה בבריאה לכן אחר שאמרנו קדושה בלשון הקודש אנו חוזרים לאומרה בלשון תרגום להעלים ולהסתיר ולכסות קדושת לשון הקדש תוך לשון תרגום ונעשה מכסה עליו והוא נעלם ומסתתר בתוכו ולפי שקדושת ובא לציון היא דרך ירידה כי יורדת המלכו' דאצילות אל הבריאה כנז' ולכן אנו אומרים ומקבלין דין מן דין כו' כי מקבלין השפע זמ"ז דרך קבלה ויריד' ממש. אמנם יש הפרש א' בין ג' קדושות האלו כי הנה בקדושת יוצר לא נאמר בה ימלוך כלל ובקדוש' דמעומד נאמר בה ימלוך ה' לעולם כו' ובקדושת ובא לציון נאמר בה ה' ימלוך לעולם ועד. וצריך לדעת ענין ג' שינויים אלו והענין הוא בקדושת יוצר כונתינו היא להעלות את המלכו' דאצילות עד למעלה באצילות מדרג' אחר מדרג' כנ"ל ולכן אין אומרים בקדוש' ההיא ימלוך כו' כי פסוק זה הוא כנגד הת"ת ואין רצונינו להורידו למטה אצלה ואדרבה רצונינו להעלות אותה אבל בעמידה שכבר היא אצלו למעלה אנו אומרים אותו. ואמנם בקדושת ובא לציון אשר היא יורדת למטה במקומ' כמנהגה ולכן אנו מורידים עמה גם את הת"ת וכיון שעתה הוא מקדים לירד אצלה להיות עמה שם לכן אנו אומרים ה' ימלוך ומקדימין שם ההויה שהוא בזכר אל המלכות הנרמזת במלת ימלוך ולא כקדושת העמיד' שמקדימין ימלוך לשם ההויה שאומרים ימלוך ה' כו' אלא ה' ימלוך לעולם ועד:

בברכת אתה קדוש כו' הנה אחר שכבר קבלה המל' עתה קדושת המוחין מבחי' הדעת דז"א ועלתה שם הנה עתה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש שהיא בחי' המל' הנקר' שמך כנז' בזוהר פ' פקודי לומר שעתה כבר קבל' המל' קדושה והארה מן הקודש העליון

שהן המוחין דז"א דרך קו האמצעי שבו אשר זה הקו האמצעי נרמז במלת אתה קדוש כנ"ל בדרושים הקודמים כי אבות בחסד וגבורות בגבורה וקדושת ה' בת"ת וזהו אתה קדוש הוא הקו האמצעי ת"ת שדרך בו ירדה ונמשכה קדושת המוחין עד המל' ואז גם היא ושמך קדוש:

ענין מודים דרבנן הוא במש"ל שהזכר עולה בנצח והנקב' בהוד ולכן עתה במודים שהוא בהוד כופף הת"ת את ראשו וכורע למטה כדי לנשקה בסוד הנשיקין וכבר נת"ל במודים של תפלת הלחש כי הכריעה אשר שם אינה כפולה כשאר הכריעות. וגם הזקיפה אינה כפולה כשאר הזקיפות אמנם אין שם רק כריעה א' בסוד ו' לגבי ה' וכנגדה יש זקיפה א' ה' לגבי ו' כי מודים דרבנן הוא כריעה שניה של יוד לגבי הא וכנגדה זקיפה א' בסוד ה' לגבי י' וז"ס מודים דרבנן כי אין כריעה זו אלא לגוף שהם ח"י חוליות שבשדרה. אמר חיים ענין זה מ"כ בקונטריסי ונלע"ד כי מ"ש כי אין כריעת זו כו' חוזר אל הכריעה הראשונ' של מודים דתפלת לחש שהיא ו' לגבי ה' שהוא הגוף הנקרא ו' וזה נלע"ד שהוא מוכרח:

דרוש ה

פרק א

דרוש ה':

כולל שני דרושים דרוש ענין משמעות נשיאות כפים וענין ברכת כהנים ובתחילה נבאר טעם נשיאו' כפים יען כי הוא דרוש קצר ואח"כ נחזור לבאר דרוש ברכת כהנים בכמה פנים ששמעתי ממורי ז"ל. דע כי ענין נשיאות כפים הוא לצורך תיקון פרצוף לאה כמו שנבאר. והענין הוא כמ"ש לעיל בסוד ברכת שים שלום דתפלת לחש כי שני זיווגים נעשים עתה האחד הוא זיווג הז"א הנק' ישראל בי"ג מידות דרחמים של ויעבור כו' עם לאה מן החזה שלו ולמעלה. והב' הוא זווג יעקב עם רחל בנפילת אפים. והנה בברכת אבות נעשה פרצוף רחל וגם פרצוף לאה כנ"ל במלת האל הגדול כו' שהם אותיות לאה אבל אז לא נעשה כל פרצוף לאה כולו כנז' שם כי לא נעשה אז רק בחי' הדעת דלאה ובחי' הז' תחתו' שבה אבל התרין מוחין חו"ב שבה לא נתקנו ולא נעשה עדיין. גם בחי' היסוד שבה לא נעשה עדיין. והנה היסוד שבה נעש' ע"י ויעבור כמבואר שם והחו"ב שבה נעשית ע"י נשיאות כפים של ברכת כהנים. והענין הוא במה שית' בענין כונת ברכת כהנים שעניינה הוא שאז נכנסין אוה"מ בז"א ופשוט הוא כי אז מתרבים האורות בז"א ולכן אז הם נושאים את כפיהם לרמוז שאותם ההארות הניתוספות בז"א הנמשכות ויוצאות מסופי האצבעות של ידיו שלא ירדו למטה אמנם יצאו משם ויעלו בסוד אור

חוזר ממטה למעלה עד רישא דז"א בסוד זקיפת האצבעות כלפי מעלה. ועי"כ נתקנין חו"ב של לאה וז"ס טעם שצריך הכהן לישא כפיו כנגד ראשו ממש למעלה כנז' במשנה וצריך ליזהר בזה להגביהם ממש כנגד ראשו וענין זה ית' בדרוש שנתבאר אצלנו בדרוש תיקון פרצוף לאה איך נתקן ושם נתבאר שע"י האורות היוצאים מסופי הזרועות דז"א דרך קצוות האצבעות נבנה פרצוף לאה מתתא לעילא בסוד אור חוזר וע"ש וקיצור הענין הוא כי בהגביה הז"א שני זרועותיו למעל' נמצאים ראשי אצבעותיו מכוונות משני צדדי ראשו בב' צדדי מוח הדעת שבו אצבעות זרוע ימין מימין הדעת ואצבעותיו השמאלי' משמאל מוח הדעת ואז האורות יוצאים דרך קצוות אצבעותיו בסוד אור חוזר מתתא לעילא ובצאתם מתגלים האורות ההם ומשם מאירים בלאה העומדת ראשה באחורי דעת דז"א ואלו האורות נעשי' בחי' חו"ב בלאה מב' צדדי הדעת שלה והם גבוהים יותר מהדע' כנודע כי לעולם כל חו"ב הם גבוהים מן הדעת והאורו' מתפשטי' בשני צדדי הדעת מתתא לעילא וכל זה נעשה ע"י נשיאות כפי ז"א וכנגד זה צריכים הכהנים להגביה כפיהם ואחר אשר סיימו ברכת כהנים ונגמר תיקון לאה ונעשו ב' מוחין שלה אין צורך להשאיר כפיהם זקופים עוד עד ויעבור שהוא עת הזווג דלאה כי כיון שנעשו ב' מוחין דילה אין צריך עוד בהם ולכן מורידין הידים כדרכם למטה ואורות יוצאין דרך האצבעות בסוד אור ישר מעיל' לתתא כדרכן תמיד:

ועתה נבאר ענין ברכת כהנים כבר הודעתיך בדרוש הצלם של ז"א איך יש בז"א מוחין מצד אימא והם מוחין פנימיים וגם יש לו מוחין מקיפים מבחוץ וחיבור ב' בחינות אלו נקרא צלם בסוד אך בצלם יתהלך איש ואות צ' הם מוחין פנימי' ושני אותיות ל"מ הם מוחין מקיפים וכן עד"ז יש בז"א מוחין אחרים מצד אבא והם מתלבשים בתוך המוחין דמצד אימא והם ג"כ פנימיים ומקיפין ונק' גם הם בחי' צלם באופן שהם ב' צלמי' בסוד עד שיפוח היום ונסו הצללים תרין. והנה המוחין פנימיים דמצד אימא נכנסין בז"א עד תשלום היותו בן י"ג שנים ואז נקר' איש ואח"כ נכנסים בו מקיפין דמצד אימא בה' שנים אחרים שהוא עד תשלום היותו בן ח"י שנה ואז נאמר עליו בן ח"י לחופה ואח"כ בב' שנים אחרים נכנסים בו מוחין הפנימיים דמצד אבא ואז הוא בן עשרים שנה ואמרו עליו בגמ' בן עשרים שנה ואילך יכול למכור אפי' בקרקעות שהניח לו אביו ומשם ואילך נכנסין בו מקיפין דמצד אבא בהיותו בחתימת זקן והנה בברכת אבות דתפלת שחרית דחול נכנסו בו כל המדרגות הנז' זולתי מקיפין דמצד אבא בלבד והנה צריכים הם ליכנס בו טרם הזווג והנה עדיין הוא חסר מהם ולכן אנו מכניסין אותם בו ע"י ברכת כהנים כמשי"ת והנה ביארנו במ"א דרוש זה של הצלם בסדר השנים של ז"א והוא באופן אחר

וע"ש כי שם ביארנו האמת והנכון. והנה אני שמעתי ממורי ז"ל שהמקיפי' דמצד אימא שהם ל"מ דצלם הנה אות הצ' הוא המוחין הפנימיים בנה"י דאימא והמקיפים הנקראים ל' דצלם הם בחג"ת דתבונה והמקיפים היותר עליונים הנק' מ' דצלם הם בחב"ד דתבונה. וכפי זה נמצא שבתפלת שחרית דימי החול עולה ז"א עד ראש התבונה אמנם אינו ממש שהוא עולה רק שהם יורדין עד מקום ז"א כמו שהוא בליל שבת כמבואר במקומו ונמצא שבשחרית דחול הוא כמו ערבית דליל שבת אבל לא שמעתי בפי' ממורי ז"ל וברוך היודע האמת. ונחזור לענין ראשון כי הנה עדיין ז"א עתה צריך שיכנסו בו המקיפין שלו דמצד אבא תוך פנימיותו בבחי' פנימיים לצורך הזווג שעתיד להזדווג עתה וע"י כניסת אלו האוה"מ בתוכו בסוד פנימיים ניתוספו בו הארות עצומות במוחין שבו ועי"כ נבקע יסוד דאימא שבתוך הדעת שלו כנודע כי אינו יכול לסבול כ"כ אורות עצומים בסוד ונבקע הר הזתים וכו' ונבקע בעת שאומרי' ויעבו' וכו' כמשי"ת שם בע"ה ואז נעשים בו ד' תיקוני דיקנא העליוני' שהיו חסרים ממנו כי לא היו בו בברכת אבות רק ט' תיקוני דיקנא כנז' באדרת נשא ונגמרו בו י"ג תיקוני דיקנ' גם הוא כמו א"א והוא סוד י"ג מדות אל רחום וחנון וכו' ונודע כי גם השערו' דתיקוני דיקנא הם אור מקיף ולקמן בביאור ויעבור יתבאר בע"ה. ונמצא כי בברכת אבות נכנסו המקיפי' דמצד אימא במלת ואלקי אבותינו כמבואר שם ובתיבות אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב נכנסו הפנימיים דמצד אבא ועתה בברכת כהנים נכנסו בו המקיפי' דמצד אבא והם ב' אותיות ל"מ דצלם שמצד אבא. וטעם היות נעשה ע"י הכהני' הוא לפי שסוד הכהן הגדול הוא בחכמה שהוא קו ימין והוא אבא ולכן אין מקיפין דמצד אבא נכנסים אלא ע"י הכהנים ואמנם כדי לבאר ענין הג' ברכות שיש בברכת כהנים צריך שנקדים לך ענין דרוש המוחין דז"א: דע כי המוחין דז"א הם ד' והם חו"ב ודעת כלול מחו"ג. אמנם לפי שאלו הד' מוחין הם מלובשים תוך ג' לבושים בלבד שהם נה"י דאימא והדעת כלול מב' מוחין מלובש תוך לבוש א' שהוא יסוד דאימא לכן לעולם אנו מזכירין אותם בשם ג' מוחין לבד שהם חב"ד. גם צריך שתדע שהמקיפים הם ב' מדרגו' של המקיפים מקיפים התחתונים הם ל' דצלם כנ"ל והמקיפים העליונים הם מ' דצלם לפי שאות צ' דצלם הם המוחין הפנימיים הנכנסים תוך ז"א שהוא בן ט"ס וכל ספי' כלולה מעשר הרי צ' דצלם ול' דצלם המקיפים שע"ג המוחין ונרמזו באות הל' לפי שהם ג' מוחין כל א' כלולה מעשר הרי ל' וגם כי מתלבשין תוך נה"י דאימא שהם ג' לבושים בלבד ולכן נק' ל' אבל המקיפים העליונים למעלה מהם הם נרמזים באות מ' דצלם לפי שאינם שם מלובשים תוך לבושים רק הד' מוחין בעצמם בלי לבושים ולכן נק' אות ם כי אז הם ניכרים שהם ד' מוחין כי בהיות

מוח הדעת הכלול מב' מוחין שהם חו"ג מלובש תוך לבושו שהוא היסוד דאימ' נק' מוח א' ובהיותו בלי לבוש אז ניכר היותו בחי' שני מוחין. וטעם היותם שם בלתי לבוש הוא לפי שהנה בתחילה נזדווגו או"א כדי להאציל אלו המוחין וניתנו תוך בטן אימא עלאה בסוד עיבור וכאשר נולדו ויצאו משם יצאו ערום מבלי לבוש ואז שם נרשמו היותם ד' מוחין כי כל דבר שבקדושה כך הוא שבכל מקום ומקום עושה רושם ואינו נמחק ולכן אז עשה שם רושם א' ונק' ם' סתומה דצלם. ואח"כ רצה המאציל העליון להלביש המוחין האלו כדי שיהיה כח לז"א לסבול האורות הגדולים האלו כי הנה הם בחינ' טפות שממשיכין או"א בעת זווג שנזדווגו ממקום עליון מאד שהוא מן א"א וא"א המשיכן מן עתיק וכעד"ז עד רום המעלות כמבואר אצלינו ולא יש כח בזעיר אנפין לסובלם בהיותם אורות מגולים ולכן הוצרך לעשות להם לבושים והוא מה שנתבאר אצלינו בדרושים של המוחין איך נתעלו ונסתלקו אורות נה"י דתבונ' מתוכן למעלה ונשארו הכלים ההם של הנה"י כלים רקים מבלי אורות בסוד אדם כי ימות באהל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה היינו התבונה הנק' מי שממית' עצמה על התורה שהוא ז"א. ואז נתלבשו המוחין הנז' שהם בחי' אורות בתוך הכלי' של הנה"י דתבונה ואז נק' שם בשם ל' דצלם בסוד ג' מוחין בלבד ושם נעשה רושם הב'. ואח"כ נכנסו בהיותם מלובשים כנז' תוך רישא דז"א ואז נעשו בסוד אות צ' דצלם והרי נתבאר טעם למה היו ב' בחינות מוחין מקיפין זולת הפנימיים. הטעם הא' הוא לפי שכל דבר של קדושה עושה רושם בכל מקום שהוא בהכרח הטעם השני לפי שהלואי שאחר כל אלו הג' המיעוטים יוכל ז"א לסבול האורות האלו המוחין הגדולים כי ודאי הוא שבכל מדרג' ומדרגה מאלו הג' מתמעטין מיעוט אחר מיעוט כי אין מעלת הג' כמעלת הב' ואין מעלת השנית כמעלת הא' ואין ז"א יכול לקבל הארתם אלא אחר שנתמעט אורם במיעוט הג' שהוא אות צ' דצלם כנז' והרי ביארנו דרוש הצלם דז"א בקיצור מופלג:

ונחזור לענין ברכת כהנים כי הנה נתבאר שכל מה שיש באות צ' דצלם יש באות ל' וכן באות מ' והנה עתה בברכת כהנים נכנסים שני בחי' כפולות זע"ז שהם ל' ום' ואות ל' שהיא יותר תחתונה נכנסה בתחלה. ואח"כ נכנסת המם שהיא יותר עליונה וכניסתם נרמז בג' ברכות אלו וזה סדרן יברכך עתה נכנס מוח חכמה של הלמד. ידודבו נכנס מוח חכמה של המם וישמרך עשר חסדים של הדעת דאות מם יאר בינה של הל' ידוד בינה של המם פניו עתה אנו חוזרים לחבר עמהם הראשונים ונמצא כי פניו הוא בחכמה של הל' אליך הם החסדים של המם. ויחונך החכמה של המם. ישא החסדי' של הל' ידוד הם עשרה גבורות שבדעת של המם פניו עתה אנו חוזרים לחבר כל מה שנכנס

עם אלו שנזכר ונמצא כי פניו חכמה של הלמד אליך החסדים של המם וישם חכמה של המם לך בינה של הלמד שלום בינה של המם. והנה עדיין הי' גבורות של הלמד לא נכנסו ואינם תלוים בכהנים אלא ע"י הכונ' שמכוונים הקהל והעם והוא כי צריך אל כל עם הקהל כאשר הכהנים מברכים ברכת כהנים שהוא בא"י כו' קודם שיאמרו מלת יברכך יכוונו הקהל באות ראשונה ו' של וידבר ה' אל משה כו' ובאות דלת של דבר אל אהרן ושני אותיות ו"ד הם בגי' עשרה ויכוונו שאז נכנסין עשרה גבורות של הלמד לפי שמוח התחתון שבכולם הם גבורות שבדעת הלמד ונכנס בז"א בתחלת הכל וזה נעשה ע"י הקהל כנז' ואח"כ נכנסין כל השאר ע"י הכהנים יברכך כו' יאר כו' ישא כו' כנז'.

עוד קבלתי ממורי ז"ל ענין תיקון א' שהוא תלוי בכוונת הש"ץ ואיני זוכר אותו:

והנה צריך ליתן טעם למה אנו כופלים כוונת המוחין כנ"ל והוא במש"ל כי הנה בתחי' נכנסין ג' מוחין בפ' יברכך כנז' וכשנכנסין המוחין האחרים בפסוק יאר אנו מחבריאה עמהם כל המוחין הראשונים שבפסוק יברכך וכשנכנסין המוחין האחרים בפ' ישא כו' אנו מחברים עמהם כל המוחין הראשונים של יברכך ושל יאר. והטעם הוא כדי לחברן יחד שיאירו אלו באלו ואלו באלו ואם תסתכל במה שנתבאר תבין איך הד' מוחין העליונים דאות מם הם רמוזים בבחינת ג' ההויות שבברכת כהנים חוץ מן החסדים של המם שלא נרמזו אלא בתיבת וישמרך ולכן היה צריך לתקנו כיון שלא נרמזו בשם ההויה כמו האחרים וצריך הארה ותיקון אחר ודבר זה תלוי בכוונת הש"ץ כנ"ל ואיני זוכר אותו איך הוא אבל המוחין של הלמד להיותם יותר תחתוני' אינם נרמזים בהויות אלא בשאר תיבות הפסוקים כנז' חוץ מן הגבור' של הלמד שהם יותר תחתונים מכולם ולכן לא נרמזו אפי' בשאר תיבות של הפסוקים דברכ' כהנים אלא באותם ב' אותיו' שנתכוונו הקהל כנז'. והנה אעפ"י שמצינו שגם החסדים של המם נרמזו במלת אליך של פסוק יאר ובפסוק ישא כו' כנז'. וכן בשאר המוחין של המם אין זה חשש כיון שעיקר זכירתם במקומ' שהוא פסוק א' היו בסוד הויות וכמ"ש שיש כוונה בזה תלויה על ידי כוונת הש"ץ ואיני זוכרה והנה בתיבת ויחונך אשר היא כנגד חכמת המם כנ"ל אשר היא בחי' זכר תכוין להשפיע משם אל ז"א שהוא זכר. אבל בתיבת שלום שהיא כנגד בינה של המם והיא נקבה. תכוין להשפיע ולהאיר משם אל הנוקב' דז"א. ונמצא כי משני בחינות אלו מקבלין הארה זו"ן ובכל מה שביארנו יתבאר לך כמה ענייני שיש בברכת כהנים.

ונבאר לך קצת מהם הנה נודע שאין הכהן עולה לדוכן יחידי אלא עד שיתמלא זקנו או עד שיהיה גדול מבן עשרים שנה ומעלה. והטעם הוא במש"ל כי אלו המקיפים דמצד אבא אינם נכנסים תוך ז"א עד שיהיה בן כ' שנה וענין מלוי הזקן הוא כי הנה נודע שאין

בז"א אלא ט' תיקוני דיקנא בלבד כנז' באד"ר וזוטא וחסרים ממנו ד' תיקוני דיקנא עלאין ואין זקנו מתמלא עד שנכנסין בו אלו המקיפים דמצד אבא כי בתחילה מאירים במקום המוחין ואח"כ ע"י אמירת י"ג מדות דויעבור נבקע יסוד אימא שבתוך הדעת דז"א ע"י כניסת אורות הרבים של המקיפים שאין כח ביסוד דאימא לסובלם ונבקע ויוצא אורם לחוץ ונשלמים בז"א כל י"ג תיקוני דיקנא כמשי"ת שם בענין ויעבור כו'. גם בזה תבין מ"ש בפסוק אמור להם יברכך ה' וישמרך והענין הוא כי כבר נתבאר כי ג' מיני מדרגות מוחין הם ונרמזים בתלת אותיות צלם כנ"ל וכל מדרגה מהם הוא פרצוף גמור שלם גם נת' אצלנו שהמוחין האלו אינם גשמיים אמנם הם בחי' הנפש הרוחנית המתפשטות תוך גוף האדם בכל רמ"ח איבריו וכמו שהנפש נכנסת באדם מדריגה אחר מדריג' עד היותו בן י"ג שנה כן המוחין האלו כנ"ל ונמצא שהמוחין האלו שהם בחי' נפש ז"א הם פרצוף גמור מרמ"ח אברים נפשיי' רוחניים המתפשטי' תוך רמ"ח איברי הגוף וכל אות ואות מג' אותיו' צלם היא פרצוף שלם כלול מרמ"ח איברים רוחניים באופן שהם ג' פרצופים כל א' כלול מרמ"ח איברים רוחניים וזה נרמז במלת אמור להם כי אמור בגי' רמ"ח עם הכולל גם רז"ל דרשו ענין זה ואמרו כך אמור בגי' רמ"ח עם הכולל וכוונתם ז"ל לרמוז אל מה שנת' שעתה נכנסים רמ"ח איברי הנפש פרצוף שלם של בחי' האוה"מ תוך פנימיות רמ"ח איברים גופניים של ז"א ובזה תבין ענין המורא שצריך האדם לקבל עליו מורא ש"ש שיהיה מורא אלקיו על ראשו, שהוא סוד רמ"ח איבריאה דאור מקיף שהוא בגי' מורא והוא ענין בחי' השכינה המקפת על ראשו של אדם ועל המוחין שלו ובזה תבין מ"ש בשמשון ומורא לא יעלה כו' כי שמשון הוא נזיר והנזיר עולה עד עתיקא קדישא כנז' בזו' וכל בחי' אוה"מ שלו נכנסין בו בסוד פנימיות בתוכו ואין לו על ראשו אור מקיף הנק' מורא ע"ג ראשו אלא בתוך פנימיות ראשו:

עוד יש כוונת אחרת בסו' מנין התיבות והאותיות שיש בג' פסוקים אלו ועניינם הוא כי הנה נתבאר בזוהר כי ענין ברכת כהנים הוא להוריד רחמי י"ג תיקוני דיקנא דעתי' קדישא וט' תיקוני דיקנא דז"א והנה פסוק של יברכך ה' וישמרך הוא בא"א ולכן יש בו שלש תיבות כנגד שלש רישין עלאין דא"א כנז' בריש אדרא זוטא וט"ו אותיות שיש בו הם כנגד ב' רישין עלאין יתיר המאירים בשלש עשרה תיקוני דיקנא דא"א הנמשכין ויוצאים מרישא תליתאה כנודע כי כל בחי' דיקנא מרישא תליתאה שהוא חכמה מוחא סתימא דעתיקא קדישא נפקי והנה ב' וי"ג הם ט"ו והנה ההויה שבפסוק זה מנוקדת בחולם וצירי וקמץ וצירי ומלוייה ביודין כמו שנת' אצלנו באדר' האזינו ד' רפ"ח ע"א במאמר ג' רישין שהוזכרו שם בריש אדרת האזינו וע"ש היטב ונמצא כי בפסוק זה הוא

ענין המשך ג' רישין עלאין למטה וזהו הטעם שר"ת של יברכך ה' וישמרך הם ייו שהם בגי' כ"ו כמנין ד' אותיות הויה. וס"ת הם כהך שהם בגי' מ"ה כמנין ד' אותיו' הויה דמלוי אלפין והכוונ' הוא לרמוז כי שם ההויה שבז"א מתמלא בסוד חשבון ובסוד מלוי ממה שמתברך מן א"א מן ג' רישין הנז' ובפסוק יאר ה' פניו כו' יש בו ה' תיבות כי כונתו הוא להמשיך מן או"א ג' מוחין אל ז"א ולכן הם ה' תיבות כנגד או"א וג' מוחין ויש בו כ' אותיות כחשבון ב' יודין כי כמו שחכמת אבא נקרא יוד להיותו בן י"ס גמורות עם ראש שלימה בג' מוחין שבה. גם עתה ז"א נקרא יוד גמורה כי כבר נשלמו י"ס שבו בענין אלו הג' מוחין שנכנסו בו גם תכוין בעשרים אותיו' אלו להוריד הארה מן ד' תיקונין עלאין דדיקנא קדישא דא"א שיש בה י"ג תיקונים אל ז"א שאין בו רק ט' תיקוני דיקנא בלבד ועי"כ יושלמו בו י"ג תיקוני דיקנא גם הוא ואח"ך תמשיך בהם עוד הארה יותר עליונ' והוא מן ז' תיקוני גלגלתא דאריך שהם יותר עליונים מן י"ג תיקוני דיקנא דאריך ומהם תמשיך הארה אל י"ג תיקוני דז"א והנה י"ג וז' הם עשרים ואמנם זו ההויה שבפסוק זה היא במילוי ס"ג ובפסוק ישא וכו' הוא בחי' המוחין שירדו בז"א שאח"כ נתהוו בתרין עטרין עלאין שהם חו"ג דת"ת כנודע. ולכן יש בפ' זה ז' תיבות ועם התרין עטרין הנז' הרי הם ט' תיקוני דיקנא דז"א ויש בו כ"ה אותיות ותכוין בזה אל שם בן כ"ב העליון שהוא הויה דמלוי אלפין ויש בה עשרה אותיות ולשם אדני במלואו שיש בו י"ב אותיות י"ב וי' הרי כ"ב אותיות להורות שעתה נתמלאו ב' השמות האלה במלואם ע"י הנה"י דתבונה שהם ג' המוחין שנכנסו בז"א כנז' והנה כ"ב וג' הם כ"ה. ובזה תבין מ"ש בזוהר נשא כי יברכך יאר ישא הם נה"י שהכונ' הוא על נה"י דתבונ' המלבישי' את המוחין המקיפין גם תכוין כי עתה המלכו' הנקרא כה בסוד כה תברכו את בני ישראל ולכן באמרך מלת שלום תכוין להוריד כל השפע הנ"ל בכח ב' שמות שהם הויה דאלפין ואדני במלואו שיש בהם כ"ב אותיות ובאלו הכ"ב אותיות נכללין י"ג תיקוני דיקנא דעתיקא וט' תיקוני דיקנא דז"א שהם כ"ב ואלו נכנסין בתוך המלכו' ונעשי' בה בסו' כ"ה אותיות שבפסוק זה שהם כנגד כ"ב אותיות שבשני השמות הנז' וג' פ' הנז' הרי כ"ה ולכן זו ההויה שבפסוק זה היא במלוי אלפין. והנה בענין דרוש הנז' שמעתי מא' מן החברים שא"ל שנלע"ד ששמע דרוש זה ממורי ז"ל אבל הוא מסופק קצת בו אם יש בו איזה טעות וזה עניינו:

הנה נת"ל כי בברכת כהנים נכנסין המקיפין דז"א ועי"כ מקבלת הדיקנא שלו הארה גדולה ומה שהיתה בתחלה בט' תיקונים לחוד נעשי' עתה י"ג תיקוני דיקנא גמורים ואח"כ מאירים בו עוד ז' דגולגלת' דאריך הרי הם עשרים הארות ונמצא שע"י ברכת כהנים נמשכת הארה גדולה בדיקנא דז"א ונגמרים ונעשים י"ג תיקונים גמורים ולכן אחר

ברכת כהנים אנו אומרי' י"ג מדות דויעבור תיכף להורות שע"י ברכת כהנים נגמרים בו י"ג תיקוני דיקנא. ודע כי ג' דיקנין הם למעלה השתים יש בהם שערו' והג' אין בה שערות והם דיקנא דאריך ודיקנא דז"א יש בהם שערות לפי שהם זכרים אבל דיקנא דנוק' דז"א היא נוק' ואין בה שערות. ומה שאין אנו מזכירין דיקנא דאבא הוא לפי שאו"א אתכלילו במזלא דדיקנא דא"א ולכן אין בו דיקנא ולכן היו תיקונ' דיקנא דא"א י"ג ודז"א ט' ודנוקב' שיתא לבד כנז' באד"ר וזוטא והטעם הוא במ"ש אצלנו שהמקום של השערו' שאנו מונין בז"א ובא"א ג"כ הם נמנין בדיקנ' דנוק' באותם המקומות עצמם אעפ"י שהם חלקים בלתי שערות ולכן אינם נמנין אלא במנין ו' תיקונים בלבד והנה כמו שז"א מקבל הארה גדולה בברכת כהנים שאעפ"י שאין בו מתחיל' רק ט' תיקונים עכ"ז עתה מאירים בו כל הי"ג תיקונים דדיקנ' דא"א. כן נוק' דז"א אעפ"י שמתחלה לא היו בה אלא ו' תיקונים עתה נעשים בה ט' תיקוני דיקנא כמו הז"א לפי שהיא עתה מקבלת הארה מן ז"א בעלה. אבל ז"א המקבל הארה מן אריך שיש בו י"ג תיקונים נעשים ג"כ בו י"ג תיקונים כמוהו. הנה הפסוק הא' כנגד א"א. והב' כנגד ז"א והג' כנגד נוק'. והענין הוא כי בפסוק א' יש בו ט"ו אותיות כנגד תרין רישין עלאין המאירים בי"ג תיקוני דיקנא דא"א היוצאים מן רישא תליתאה. גם ג' תיבו' הפ' הזה הם כנגד תלת רישין הנז' ובפ' הב' שהוא כנגד ז"א. יש בו עשרים אותיות כנגד ד' תיקוני דיקנא דא"א המאירים אל ט' תיקוני דיקנא דז"א. ואח"כ מאירים בהם ג"כ ז' תיקוני גלגלתא דא"א הרי הם עשרים הארות ונמצא כי פ' זה הוא כנגד דיקנא דז"א ולזה הטעם מסיים הפ' הזה ויחנך שהוא חכמה של המקיף העליון הנק' מ' דצלם כמבואר בדרוש שקדם ויען שהוא חכמה והוא דכורא לכן תכוין להמשיך ממנו הארה אל ז"א שגם הוא דכורא ופ' ג' מסיים בשלום שהיא בינה של המקיף העליון של מ' דצלם כנ"ל ג"כ ונודע שהיסוד דאימא גם הוא נק' שלום כנ"ל בסוד המברך את עמו ישראל בשלום ובסוד הפורס סוכת שלום עלינו וכיון שהוא בחינ' נוק' לכן תכוין להמשיך ממנו הארה' אל נוקב' דז"א ויש בפ' זה כ"ה אותיות שה"ס הארת י"ג תיקוני דיקנא דאריך בט' דז"א וט' דז"א יאירו בשית תיקוני דיקנא דנוקב' ויוסיפו לה ג' תיקונין אחרים י"ג וט' וג' הרי הם כ"ה. והנה בפ' יאר נתבאר שצריך לכוין בד' תיקונים יתרים שניתוספו בדיקנ' דז"א אבל בפ' זה שאינו מדבר רק בנוקבא לכן לא זכרנו הד' תיקוני' שניתוספו בז"א אלא הג' תיקונים שניתוספו בנוקבא. וכבר ידעת שהי"ג תיקונים דיקנא דאריך והט' תיקוני דיקנא דז"א הם כ"ב אותיות התורה כנז' בזוהר פ' נשא וה"ס עשרה אותיו' שיש במילוי הויה דאלפין וי"ב אותיות דמילוי אדני כנ"ל:

ודע כי זה השם דאדני הוא למעלה בדיקנא דאריך ובזה תבין מ"ש בזו' בלק קפ"ה ע"ב אם עונות תשמור י"ה כו' אם חובין סלקו עד או"א כו' ע"כ והכי פי' אם עונות תשמור י"ה שהם או"א והגיעו העונות עד המקום הזה העליון הנה שם אדני שה"ס י"ב אותיותיו הנרמזים בי"ב תיקוני דיקנא דא"א הוא יעמוד עלינו אבל שם אדני שבמלכו' הוא גרוע מאד במעלה משם י"ה שהוא באו"א ואיך יאמר שאם גברו העונות עד י"ה ואין בו כח לעמוד לנו ששם אדני שבמלכו' יעמוד לנו אבל הכוונה היא על שם אדני העליון שבדיקנא דא"א וזכור זה. כבר ידעת שג' בחי' תיקוני דיקנא הם דיקנא דא"א ודז"א ודנוקבא. דאריך הם י"ג תיקונים. דז"א הם ט' דנוקבא הם ו' בלתי שערות וה"ס ו' מעלות לכסא והנה ז"א בתחלתו אין לו רק ט' תיקונים. ואח"כ נשלמים בו כל הי"ג תיקונין ואז נתמלא זקנו ולכן מטבע העולם שאין שערות זקן האדם צומחין רק מי"ג שנה ומעלה אחר שנגמר ונתמלא זקן האדם העליון שהוא ז"א והנה מה שמתחיל לצמוח קודם הכל הוא התיקון הב' והוא מקום השפה והטעם הוא לפי שהתיקון הזה הוא מקומו סמוך לפאת הראש כנודע ונק' א"ל וכשתחלפהו באתב"ש יהיה ת"ך והוא בגי' שפם והוא למטה בתיקון השני. ולכן זהו המקום הראשון שמתחיל לצמוח. ולכן בכ"ג יש בו לאו יתירה בהקפת ראשו וזהו פי' דיקנא דכהנא רבא הנז' באד"ר. נמצא שהכת' אינו מקבל האור הגדול אם לא ע"י צינורות. ונחזור לענין כי לכן בברכת כהנים יש י"ג יודין כנגד י"ג תיקוני דיקנא דא"א ויש בה ט' ווין כנגד ז"א הנק' ו' שבשם ויש בו ט' תיקוני דיקנא ויש בה שית ההין כנגד ו' תיקוני דיקנא דנוק' הנק' ה' תתאה של שם ההויה ותכוין להאיר מן י"ג דאריך לט' דז"א ומט' דז"א לו' דנוק' ונלע"ד חיים הכותב כי לכך בי"ג תיקוני דיקנא דא"א שהם ג' הויות ובהם י"ב אותיות והכולל ומילוייהם ביודין ויש בהם ג"כ י"ב יודין והכולל כנגד י"ג תיקוני דיקנא דא"א וט' ווין כנגד ט' תיקונים דז"א ושש ההין כנגד ו' תיקוני נוק' להורות כי שרש כולם הם בא"א בי"ג תיקוני שבו ועיין בשער רוה"ק באותו היחוד של י"ג חוורתי דרישא דא"א:

כוונת ברוך הוא וברוך שמו ענין ענית הקהל השומעי' ברכו' מפי הש"צ ואומרים ברוך הוא וברוך שמו בעת שמזכיר השם בברכה תכוין במלת ברוך הוא אל שם אהיה נעשה מלבוש בשם ההויה במלוי ס"ג. ובברוך שמו תכוין כי שם אדני נעשה מלבוש אל שם ההויה דמלוי אלפין. כונה אחרת והוא בסו' ד' אותיות ההויה באופן. זה כי בברוך תכוין אל אות יוד של ההויה והיא שם של ההויה ובתיבת הוא תכוין אל אות ה' ראשונה ושהיא שם של אהיה. ובתיבת וברוך תכוין אל אות ו' ושהיא שם ההויה ובתיבת שמו תכוין אל אות ה' אחרונה שהיא שם אדני:

כוונת אמן שעונין הקהל אחר חתימת כל ברכה מפי הש"ץ ודע כי יש מדרגות בעניית אמן אם אמן של ברכת המצות והנהנין ואם אמן של ברכות העמידה והתפלה ואם אמן של הקדישין ובתחילה נבאר ענין כולל לכולם ואח"כ נבאר החילוקי' שביניהם וזו היא הכונה הכוללת לכולם. הנה נודע מה שצריך לכוין בתיבת אמן שהוא ענין חיבור ב' שמות ידוד ואדני ביחד לזה יאהדונה"י שהם בגימ' אמן. אמנם במלת אמן יש ג' אותיו' וצריך לכוין הכוונה הנז' ג"פ בג' אותיות אמן ולכן צריך להודיעך בתחילה היכן רומזים אלו הג' אותיות אמן ובזה יתבאר לך מאמר א' של הזו' פ' וילך דרפ"ה ע"ב ר"ש אמר אלף עמיקא דבירא דכל ברכאן מתמן נפקי ונבעין ומשתכחין. מם פתוחה נהרא דנגיד ונפיק ואקרי מם והוא רזא דתנינן מם פתוחה מם סתומה כמה דאוקימנא למרבה המשרה. נון פשוטה כללא דתרין נונין נון כפופה כללא דאות ו' כללא דנון כפופה בג"כ כלא אקרי נון ואו נון כו'. ובתחילה צריך לבאר מציאותם ואח"כ נבאר לשון המאמר הזה. דע כי אות אלף של אמן רומזת בת"ת דז"א והוא גופא דיליה ואות מם רומזת ביסוד דז"א ואות נון פשוטה רומזת במקום החלל שבין תרין ירכין נ"ה דז"א ממקום שנסתיים היסוד' משם ולמטה כנודע כי נ"ה מתפשטין לאורכן יותר משעור אורך היסוד ושם באותו חלל שבין נ"ה הוא כעין צורת נון פשוטה ונמצא כי ג' אותיות אמן כולם הם בקו האמצעי דז"א והתחלתם מת"ת שבו ולמטה. והענין הוא כי ענין אמן הוא חיבור ז"א בנוק' הויה באדני שעולים בגי' אמן כנ"ל והחיבור הזה אינו מתחיל אלא מן הת"ת דז"א ולמטה כי התחלת פרצוף רחל הוא מן החזה ולמטה מחוברים אחור באחור שניהם יחד:

וכבר ידעת מ"ש בתיקונים על וכנפיהם פרודות כו' בד' ל' תיקון י"ח כי זו"ן הם מתפרדים זה מזה בבחי' הזרועות שהם החו"ג ובבחי' הרגלים שהם נו"ה כי כולם נק' בחי' כנפים והטעם הוא כי להיות ז"א גדול וגבוה בקומתו יותר ממנה אין זרועותיהם מכוונים ביחד ולא שוקיהם כי שיעור כל קומת' הוא מן החזה שלו ולמטה ולכן כנפיהם פרודות ואינן מחוברות יחד אלא בקו האמצעי לבד ושם מתחברים יחד בסוד שם יאהדונה"י שהוא בגי' אמן שהוא בג' מקומות קו האמצעי כנז' ולא במקום אחר ונבאר עתה ענין התחברם יחד בג' אותיות אלו של אמן כי הנה אות אלף הוא בת"ת דז"א ששם מתחברים זו"ן יחוד ראשון כי מצד פנים הוא בחי' ת"ת אל ז"א ומצד אחור הוא בחי' כתר אל נוק' ואות מם הוא ביסוד יחוד שני כי מצד פנים הוא בחי' יסוד אל ז"א. ומצד אחור הוא בחי' דעת אל נוקביה דז"א, ואות נון פשוטה היא באותו החלל שבין תרין ירכין כנ"ל אשר כבר הודעתיך בענין ג' גלגולים של שת והבל ומשה בפ' שופטים בשער המצות במצות לא ירבה לו נשים איך מפי היסוד דז"א נמשך ויוצא משם התפשטות הבל א' ואור גדול

היוצא משם ונמשך ומתפשט בין הרגלים ועיקר אור זה יוצא מפי היסוד דאבא הגנוז ומלובש תוך היסוד דז"א כנודע ואין גילוי גמור אל פי היסוד דאבא אלא שם בלבד ואעפ"י שג"כ יוצא דרך שם הארה גדולה מן ז"א עצמו עכ"ז עיקר הארה אשר שם הוא מצד יסוד אבא אשר אין לו גלוי אחר אלא זה בלבד. וענין הארה זו נחלקת לב' חלקים שהם ד'. הראשונה הוא הבל היוצא מיסוד דאבא ונחלק לב' חלקים והא' הוא לצורך יעקב כי הנה כתר דיעקב הוא בת"ת דז"א ודעת דיעקב הוא ביסוד דז"א ושאר התפשטות גופא דיעקב והת"ת שלו אין לו אחיזה וסמיכה כנגדו בז"א וא"כ מהיכן נאחז ונעשה. אבל הענין הוא כי הנה זה ההבל והאור היוצא מיסוד דאבא דרך פי היסוד דז"א ומתפשט ביושר באמצע בין תרין ירכין דיליה משם בולטת ונוצצת ההארה ההיא לצד פנים דז"א ושם נעשה גוף יעקב אמנם ההארה וההבל בעצמו אשר שם באמצע בין תרין ירכין דז"א הוא בחי' הבל בן אדה"ר שהוא גלגול ראשון של משה. ועוד יש הבל אחד היוצא מיסוד דאימא ג"כ מבחי' החו"ג אשר בה דרך פי היסוד דז"א ויוצא גם הוא לחוץ בסוד הבל בין תרין ירכין וגם זה נחלק לב' חלקים ההבל בעצמו שבין ב' ירכין הוא בחי' קין בן אדה"ר בסוד ג' גלגולים שהם קין יתרו מצרי כמבואר אצלנו ומה שבולט ממנו לחוץ הוא מתנוצץ לצד האחור דז"א ושם נעשה ממנו גופא דאמצעיתא דרחל נוקבא דז"א אשר גם זו אין לה סמך ואחיזה כנגדה בז"א אלא בהבל הזה. אבל הזרועות והרגלים דיעקב ורחל יש להם סמך ואחיזה בנו"ה שהם ארוכים אבל ביסוד דז"א קו האמצעי שהוא קצר אין להם אחיזה בו אלא באלו האורות וההבלים הנז' וזכור הקדמה זו ותדע מהיכן נעשה בנין דגופא דיעקב ובנין גופא דרחל:

ונחזור לענין ראשון כי הרי ביארנו ענין נון של אמן איך היא רומזת בזה ההבל היוצא מיסוד דז"א עצמו ונקר' הויה מצד פנים וכנגדו מאחור נעשה גוף הנקבה הנק' אדני והרי זה יחוד שלישי וזהו הטעם שאמרנו לעיל שצריך לכוין חיבור יאהדונה"י באות א' של אמן ובאות מם וכן באות נון פשוט'. ובזה ית' לך מאמר דפ' וילך הנ"ל רש"א אלף עמיקא דבירא וכו' פי' כי הנה הודעתיך כי עמיקא דבירא הוא פי היסוד דאימא עלאה שנפתח במקום החזה דז"א ולכן אות אלף היא שם כנגד אלף דאהיה שהוא אור היוצא מן בינה הנק' אהיה מפי היסוד שלה תוך החזה דז"א כנודע כי ז"ס אלף שבתוך מילוי הואו של שם ההויה דאלפין כי אות האלף היא כנגד השליש האמצעי דת"ת דז"א שהוא מקום החזה אשר שם פתיחת פי היסוד דאימא הנז' הנקרא שם אהיה מם פתוחה נק' נהרא דנגיד ונפיק זהו יסוד דז"א אשר הוא פתוח וכנגדה מאחוריו הוא הדעת דנוק' רחל הנקרא מם סתומה בסוד הדעת הסתום ונק' מם סתומה נון פשוטה וכפופה הם באותו

חלל דבין ב' ירכין כנ"ל והנון פשוטה היא כנגדו שהוא פשוט וישר מתפשט באמצע וכנגדו מאחוריו הת"ת דנוק' הנאצל ממנו כנ"ל והוא נק' נון כפופה שהוא ת"ת דנוקבא:

פרק ב

ונחזור לענין כוונת אמן כי הנה נתבאר כוונתו איך היא להוריד אור עליון מן אימא עלאה אל זו"ן באותם הג' מקומות שמתחברין יחד. וכל זה הוא בכוונת אמן דשאר ברכות אבל בכוונת אמן דחזרת עמידה דש"ץ אינו כך לפי שאז כבר חזרו פב"פ ואין שם החיבורים הנ"ל דבחי' אחור באחור ולכן צריך לחברם בג' מקומות הנ"ל בבחי' היותם פנים בפנים ועכ"ז עיקר הכוונה היא ע"ד הנ"ל והוא במה שהודעתיך כי כל דבר שבקדוש' בכל מקום שהולך אף שמסתלק מאותו מקום מנחת שם במקומ' רושם א' ואינו זז משם לעולם ונמצא שאעפ"י שהוא עתה פב"פ אנו אומרים אמן להאיר אותם הג' רשומים הראשונים שנתרשמו בהיותם אחור באחור ושם היא כוונת האמן והנה מורי ז"ל היה רוצה לפרש לנו איך אות אלף מורה על שני שמות הויה ואדני כנז' וכן אות מם וכן אות נון אבל לא ביאר רק אות האלף. ואף גם אותה אלף שכחתיה אלא מתוך קצת סימנים נלע"ד שזהו מה ששמעתי אעפ"י שאיני זוכר ולכן לא אמנע מלכותבו. הנה שם ההויה דמילוי אלפין דמ"ה מקומ' הוא בקו אמצעי דז"א כי בדעת שבו יש שם מ"ה א' הקושר ומחבר עמו את החכמ' ואת הבינה ובת"ת יש ג"כ הויה אחרת דמ"ה וקושרת ומחברת עמו חו"ג. וביסוד יש הויה דמ"ה וקושר ומחבר עמו את הנ"ה. ונודע כי ידוד בנצח לימין ואדני בהוד לשמאלא ולכן דכורא עומד בנצח והנוק' בהוד והנה בחי' הויה דמ"ה אשר בת"ת חצי' של זו ההויה היא ידוד וחצי' בחי' אדני כי בחצי הת"ת בצד ימין הקרוב אל החסד הוא שם ההויה. ובחצי הת"ת השמאלי הקרוב אל הגבורה הוא שם אדני. והענין הוא כי חצי ההויה היא יוד הא ועומדת בצד ימין הת"ת והנה יו"ד ה"א גי' ידוד והרי איך יש שם ההויה בימין הת"ת. ואם תצייר אות אלף שבמילוי הא ראשונ' הנז' בציור יוד כזה א' הוא כ' ועם כ"ה הנז' הרי הם מ"ה דאלפין. גם אם תצרף עמו הכללות יהיה מ"ו שהוא מילוי ההויה דע"ב דיודין כנודע שהוא מצד הימין אמנם החצי הויה שבצד שמאל הת"ת היא ב' אותיות אחרונות ואו הא והם בגימטרי' י"ט כמנין חוה שהיא הנקב' אח"כ תצייר שני אלפין שיש במילוי ואו הא. האלף הראשונ' בציור יוי א' ואלף השני' בציור יוד כזה א' והיא בגי' מ"ו. ועם חשבון הי"ט הראשון הם בגי' ס"ה והרי איך חצי ההויה השמאלי' היא בחי' אדני ונמצא כי ציור אות אלף בציוריה שהם בהויה דמ"ה דאלפין שבת"ת זו היא הגורמת לענין זה להיות שתי שמות אלו ידוד ואדני בת"ת והרי איך שם זה של יאהדונהי הוא באות אלף של אמן עוד יש חילוק א' בין האמנים הנז':

ועתה נבאר ענין החילוקים שיש בין עניית אמן של התפל' והעמידה ואמן של ברכות המצות והנהנין ואמן של הקדי' והרי הם ג' בחי' והנה אמן של הקדיש נק' בחי' חיבוק ולכן צריך בכוונת ענייתו להקדים הנוק' לדכורא שבתחילה תעורר שם אדני ואח"כ שם הויה וזה סדר כוונתו אידהנויה כי הנוק' מקדמת להתעורר בתחלה ואז הוא מחבקה באהבה ולכן אותיות אדני קודמות לאותיות הויה והטעם לפי שהחיבוק קודם אל הנישוק ולכן בקדיש שה"ס החיבוק אז אותיות הנקב' קודמות. אבל ב' חלוקות אחרות של אמן דהמצות והנהנין ואמן דתפלה והעמידה שניהם נקר' נישוק והכונה בהם היא כסדר יאהדונהי ההויה של הזכר קודמת אל האדני שבנקב' והטעם הוא כי כיון שהנישוק הוא אחר החיבוק ולכן אז הזכר מתעורר קודם הנקבה לפי שבפעם הראשונה בלבד שהוא החיבוק קדמה הנקבה להתעורר ומשם ואילך הזכר מתעורר תחילה אמנם בשתי החלוקות האלו אע"פ שהם שוים בענין הנז' שהם בחינ' נישוק עכ"ז יש נישוק שהזכר מקדים לנשק לנקב' ויש נישוק ששניהם נושקים זל"ז ביחד וזה החילוק יש בין אמן דתפלה ועמידה ובין אמן דשאר ברכות של המצות ושל ברכת הנהנין כי החלוקה הראשונ' מהן היא שהוא מתחיל לנשק אותה ונשיקה שלו יורדת אצלה. ואח"כ נשיקה שלה עולה אצלו ונמצא שבתחילה ירד יוד של ההויה ואח"כ עלתה אלף של אדני. והחלוק הב' היא ששניה' נעשי' כאחד וכשמתחיל היוד של הויה לירד מתחלת אלף של אדני לעלות עד ששניהם פוגעים זב"ז בשיקול א' ובענין זה יש חילוק ביניהם. אבל הצד השוה שביניהן הוא שלעולם ההויה גוברת על אדני משא"כ באמן של קדיש כנז' אבל שכחתי איזה חלוקה מאלו השתים היא של ברכת המצות והנהנין ואיזה היא של העמידה:

והנלע"ד אצלי שבאמן של העמידה הם שוין הנשיקין שלהם ביחד לפי שאלו הם סוד הנשיקין השניים הנעשים בעת הורדת הטפה מן הזכר אל הנקב' והוא בעת העמיד' ואז נושקים זל"ז כחדא ברעותא חדא. אבל האמן דברכת המצות והנהנין הם הנשיקין הראשונים ואז הזכר הוא מתחיל להתעורר ולנשק'. ובזה יתבאר לך מאמר א' בזו' פ' תרומה דקס"ו ע"א בענין בריה דרב ספרא שדילג מאיגרא כדי לשמוע קדיש מפי הצבור והטעם הוא דע לך שאותו החכם בריה דרב ספרא בגלגול הראשון שקדם אליו טעה בענין סוד החיבוק ונתגלגל עתה לתקן מה שטעה אז ונודע כי כל מי שמתגלגל על איזה דבר שקלקל צריך לתקנו עתה בטורח גדול ובמסירת עצמו עליו ולכן כל זמן שלא תיקן החכם הזה את המעוות ההוא לא רצה להתחבר עם אשתו כיון שענין החיבוק הקודם אל הזווג טעה בו בתחילה וכן נראה מלשון הזו' שם כי לטעם זה לא רצה לישא אשתו

עד אז ואמנם כאשר בא אל ידו המעשה הזה דעניית הקדיש שהוא בחי' החיבוק העליון כנז' ומסר עצמו על עניית הקדיש שהפיל עצמו מן הגג כנז' על עניית אמן שה"ס החיבוק אז נתקן טעותו הראשון. ואחר שתיקן ענין החיבוק עדיין היה צריך לעשות בחי' הנישוק הבא אחר החיבוק ועשאו ע"י אותם סודות התורה שדרש בפניהם מה שלא היה יכול לעשות קודם שתיקן החיבוק ולכן לא דרש אותם הדרשות של סודות התורה עד שתיקן החיבוק כדי שיבואו הדבריאה כסדרן בתחלה החיבוק ואח"כ הנישוק ואח"כ הזווג עם אשתו:

פרק ג

ונחזור לענין כוונת אמן כי הנה נתבאר כוונתו איך היא להוריד אור עליון מן אימא עלאה אל זו"ן באותם הג' מקומות שמתחברין יחד. וכל זה הוא בכוונת אמן דשאר ברכות אבל בכוונת אמן דחזרת עמידה דש"ץ אינו כך לפי שאז כבר חזרו פב"פ ואין שם החיבורים הנ"ל דבחי' אחור באחור ולכן צריך לחברם בג' מקומות הנ"ל בבחי' היותם פנים בפנים ועכ"ז עיקר הכוונה היא ע"ד הנ"ל והוא במה שהודעתיך כי כל דבר שבקדוש' בכל מקום שהולך אף שמסתלק מאותו מקום מנחת שם במקומ' רושם א' ואינו זז משם לעולם ונמצא שאעפ"י שהוא עתה פב"פ אנו אומרים אמן להאיר אותם הג' רשומים הראשונים שנתרשמו בהיותם אחור באחור ושם היא כוונת האמן והנה מורי ז"ל היה רוצה לפרש לנו איך אות אלף מורה על שני שמות הויה ואדני כנז' וכן אות מם וכן אות נון אבל לא ביאר רק אות האלף. ואף גם אותה אלף שכחתיה אלא מתוך קצת סימנים נלע"ד שזהו מה ששמעתי אעפ"י שאיני זוכר ולכן לא אמנע מלכותבו. הנה שם ההויה דמילוי אלפין דמ"ה מקומ' הוא בקו אמצעי דז"א כי בדעת שבו יש שם מ"ה א' הקושר ומחבר עמו את החכמ' ואת הבינה ובת"ת יש ג"כ הויה אחרת דמ"ה וקושרת ומחברת עמו חו"ג. וביסוד יש הויה דמ"ה וקושר ומחבר עמו את הנ"ה. ונודע כי ידוד בנצח לימין ואדני בהוד לשמאלא ולכן דכורא עומד בנצח והנוק' בהוד והנה בחי' הויה דמ"ה אשר בת"ת חצי' של זו ההויה היא ידוד וחצי' בחי' אדני כי בחצי הת"ת בצד ימין הקרוב אל החסד הוא שם ההויה. ובחצי הת"ת השמאלי הקרוב אל הגבורה הוא שם אדני. והענין הוא כי חצי ההויה היא יוד הא ועומדת בצד ימין הת"ת והנה יו"ד ה"א גי' ידוד והרי איך יש שם ההויה בימין הת"ת. ואם תצייר אות אלף שבמילוי הא ראשונ' הנז' בציור יוד כזה א' הוא כ' ועם כ"ה הנז' הרי הם מ"ה דאלפין. גם אם תצרף עמו הכללות יהיה מ"ו שהוא מילוי ההויה דע"ב דיודין כנודע שהוא מצד הימין אמנם החצי הויה שבצד שמאל הת"ת היא ב' אותיות אחרונות ואו הא והם בגימטרי' י"ט כמנין חוה שהיא הנקב' אח"כ

תצייר שני אלפין שיש במילוי ואו הא. האלף הראשונ' בציור יוי א' ואלף השני' בציור יוד כזה א' והיא בגי' מ"ו. ועם חשבון הי"ט הראשון הם בגי' ס"ה והרי איך חצי ההויה השמאלי' היא בחי' אדני ונמצא כי ציור אות אלף בציוריה שהם בהויה דמ"ה דאלפין שבת"ת זו היא הגורמת לענין זה להיות שתי שמות אלו ידוד ואדני בת"ת והרי איך שם זה של יאהדונהי הוא באות אלף של אמן עוד יש חילוק א' בין האמנים הנז':

ועתה נבאר ענין החילוקים שיש בין עניית אמן של התפל' והעמידה ואמן של ברכות המצות והנהנין ואמן של הקדי' והרי הם ג' בחי' והנה אמן של הקדיש נק' בחי' חיבוק ולכן צריך בכוונת ענייתו להקדים הנוק' לדכורא שבתחילה תעורר שם אדני ואח"כ שם הויה וזה סדר כוונתו אידהנויה כי הנוק' מקדמת להתעורר בתחלה ואז הוא מחבקה באהבה ולכן אותיות אדני קודמות לאותיות הויה והטעם לפי שהחיבוק קודם אל הנישוק ולכן בקדיש שה"ס החיבוק אז אותיות הנקב' קודמות. אבל ב' חלוקות אחרות של אמן דהמצות והנהנין ואמן דתפלה והעמידה שניהם נקר' נישוק והכונה בהם היא כסדר יאהדונהי ההויה של הזכר קודמת אל האדני שבנקב' והטעם הוא כי כיון שהנישוק הוא אחר החיבוק ולכן אז הזכר מתעורר קודם הנקבה לפי שבפעם הראשונה בלבד שהוא החיבוק קדמה הנקבה להתעורר ומשם ואילך הזכר מתעורר תחילה אמנם בשתי החלוקות האלו אע"פ שהם שוים בענין הנז' שהם בחינ' נישוק עכ"ז יש נישוק שהזכר מקדים לנשק לנקב' ויש נישוק ששניהם נושקים זל"ז ביחד וזה החילוק יש בין אמן דתפלה ועמידה ובין אמן דשאר ברכות של המצות ושל ברכת הנהנין כי החלוקה הראשונ' מהן היא שהוא מתחיל לנשק אותה ונשיקה שלו יורדת אצלה. ואח"כ נשיקה שלה עולה אצלו ונמצא שבתחילה ירד יוד של ההויה ואח"כ עלתה אלף של אדני. והחלוק הב' היא ששניה' נעשי' כאחד וכשמתחיל היוד של הויה לירד מתחלת אלף של אדני לעלות עד ששניהם פוגעים זב"ז בשיקול א' ובענין זה יש חילוק ביניהם. אבל הצד השוה שביניהן הוא שלעולם ההויה גוברת על אדני משא"כ באמן של קדיש כנז' אבל שכחתי איזה חלוקה מאלו השתים היא של ברכת המצות והנהנין ואיזה היא של העמידה:

והנלע"ד אצלי שבאמן של העמידה הם שוין הנשיקין שלהם ביחד לפי שאלו הם סוד הנשיקין השניים הנעשים בעת הורדת הטפה מן הזכר אל הנקב' והוא בעת העמיד' ואז נושקים זל"ז כחדא ברעותא חדא. אבל האמן דברכת המצות והנהנין הם הנשיקין הראשונים ואז הזכר הוא מתחיל להתעורר ולנשק'. ובזה יתבאר לך מאמר א' בזו' פ' תרומה דקס"ו ע"א בענין בריה דרב ספרא שדילג מאיגרא כדי לשמוע קדיש מפי הצבור

והטעם הוא דע לך שאותו החכם בריה דרב ספרא בגלגול הראשון שקדם אליו טעה בענין סוד החיבוק ונתגלגל עתה לתקן מה שטעה אז ונודע כי כל מי שמתגלגל על איזה דבר שקלקל צריך לתקנו עתה בטורח גדול ובמסירת עצמו עליו ולכן כל זמן שלא תיקן החכם הזה את המעוות ההוא לא רצה להתחבר עם אשתו כיון שענין החיבוק הקודם אל הזווג טעה בו בתחילה וכן נראה מלשון הזו' שם כי לטעם זה לא רצה לישא אשתו עד אז ואמנם כאשר בא אל ידו המעשה הזה דעניית הקדיש שהוא בחי' החיבוק העליון כנז' ומסר עצמו על עניית הקדיש שהפיל עצמו מן הגג כנז' על עניית אמן שה"ס החיבוק אז נתקן טעותו הראשון. ואחר שתיקן ענין החיבוק עדיין היה צריך לעשות בחי' הנישוק הבא אחר החיבוק ועשאו ע"י אותם סודות התורה שדרש בפניהם מה שלא היה יכול לעשות קודם שתיקן החיבוק ולכן לא דרש אותם הדרשות של סודות התורה עד שתיקן החיבוק כדי שיבואו הדבריאה כסדרן בתחלה החיבוק ואח"כ הנישוק ואח"כ הזווג עם אשתו:

כוונת אמן בכ"מ שהוא כבר נתבאר עניינו אצלנו באורך אלא ששם ביארתי ששכחתי משא"ל רבי ז"ל בזה ושם כתבתיו בטעות ועתה זכרתיו היטב והרי הוא זה מה ששמעתי אני בעצמי מפי מורי ז"ל בעצמו ולא ע"י זולתו. דע כי שם ההויה הוא בחסד דז"א ושם אדני בגבור' ושתי השמות הם בת"ת עמודא דאמצעיתא כנז' בתיקונים ואלו הב' שבת"ת אינם השנים שבחו"ג אמנם הם שמות אחרים מלבד אותם שבחו"ג ועד"ז הם הויה בנצח ואדני בהוד ושניהם ביסוד וכן במלכות יש שנים ידוד ואדני ועי"ש במ"ש שם מה ענין ידוד ואדני שיש במלכות ואיך נרמז בסוד ן' פשוטה של אמן והנה זה שאמרנו שיש בת"ת יהו"ה ואדני הוא בחיבור החו"ג בהתחברותם בת"ת כי יש ידוד ואדני ג"כ בעצמות ת"ת ולכן תמצא שבהויה דאלפין דמ"ה שהיא בספירת הת"ת לבדה כנודע הנה אות אלף שבתוך מילוי אות ואו אם נמנה משם ולמטה הם ג' אותיות וה"א והם בגי' י"ב וה"ס י"ב אותיות אדני במילואו והרי איך שם אדני נרמז משמאלא של הויה דמ"ה דאלפין ר"ל בסופה וכן שם הויה נרמז מימין ההויה דמ"ה ר"ל בתחילתה כי לעולם ההתחלה היא בימין וזה עניינו כי הנה מתחילת ההויה דמ"ה עד אות אלף הנז' שבתוך מילוי אות הואו הם ו' אותיות יוד האו שהם בגי' ל"ב וה"ס ארבע אותיות פשוטות של שם ההויה וכ"ח אותיות מילוי המילוי שלהם והרי נתבאר איך שם ההויה מימינא ושם אדני משמאלא ואות אלף באמצעיתא דילהון גם יש בו הויה ואדני באופן אחר והוא כשתחלק שם מ"ה לחצאין יהיו כ"ב מכאן וכ"ב מכאן וא' הכולל הרי מ"ה והנה הכ"ב שמכאן הם כ"ב אותיות שיש בשני שמות ידוד ואדני במלויים וכן כ"ב מכאן והם ג"כ ע"ד הנז'

וא"כ הרי שבהויה דמ"ה נרמזו בו ב"פ כ"ב שהם ב"פ ידוד ואדני שיש בו והוא בחי' חו"ג הנכללי' בו ונעשים בו ידוד ואדני פעם אחת ועוד יש בו בעצמו הויה ואדני פעם אחרת בעצמותו. גם דע כי מלוי הויה דיודין דע"ב שבאבא היא מ"ו וזו היא בחי' הטפ' דאבא שיורש הבן משל אביו. וזה המ"ו של מלוי הנז' מצויר בצורת א' שנק' א' אחת שציורה ב' יודין וואו שהם בגי' מ"ו ג"כ בהיות היודין מליאים הם כ' כ' ואות הואו בלתי מלוי ולכן אמרו בתיקונים שאות אלף שבחכמה היא צורת יוי וצורת אלף שבבינה היא צורת יוד והנה מכח זה המילוי שהוא מ"ו נעשה ז"א בחי' ההויה דמ"ה דאלפין עם הכולל ג"כ מ"ו ואח"כ כאשר ז"א מגדיל את נוקבא נותן לה המלוי ג"כ שלקח מאבא שהוא מ"ו והמלוי דהויה דמ"ה שלו עצמו שעולה בגימטריא י"ט:

והנה כנגד המלוי שנתן לה מהויה שלו דמ"ה שהיא י"ט לכן נק' היא חוה אשת אדה"ר כי חוה בגי' י"ט ואדם בגי' מ"ה כי מן המלוי שלו נעשית נוק' חוה וכשנותן לה ג"כ המלוי של מ"ו שלקח מאבא אז נק' נוק' אדני כמנין מ"ו י"ט שהם בגי' ס"ה וז"ס ה' בחכמה יסד ארץ כי ה' שהוא ז"א נשתתף עם חכמה הנק' אבא וע"י שני המלויים שלו ושל חכמה שהם י"ט ומ"ו יסד ארץ דהיינו נוק' הנקרא ארץ שהיא שם אדני ובנה את בניינה והגדילה. ע"כ מה ששמעתי אני ממורי ז"ל בענין סוד עניית אמן וזה ששמעתי מזולתו ששמע ממורי ז"ל. וז"ל עוד סוד עניית אמן הנה אמן בגי' יאהדונהי והנה אלו הנקודות הם מלוי שני הויות שהם יוד הא ואו הא יוד הא ואו הא וכללם שביחוד זו"ן גם היא נקר' מ"ה ובניקודם זולת אותיות האחרונות הוא ג' ס"ג שעולים לאימא לקבל מוחין ועם ניקוד שני אותיות אחרונות וב' שמות עולים לא"א. אותיות שלאחר אותיות אמן הם בנ"ס הוא י' אלקים ובאתב"ש הוא י"פ מ"ב מן מ"ה ומן ס"ג. אמר הכותב ע"כ מצאתי כתוב ונלע"ד שזהו פי' כי הנה שני שמות הנז' בלתי נקודות הם בגי' צ"א כמנין שתי הויות דמ"ה עם הכולל והם כנגד זו"ן כי בהיות נוק' מתייחדת עמו אז ג"כ היא נק' הויה דמ"ה והנקו' שבהם כפי מה שכתובים בתורה ידוד אדני וב' אותיותיו האחרונות אין בהם ניקוד ויש בהם ח' יודין וג' ווין והם בגימ' צ"ח וכשתחבר האותיות עם הנקו' שהם צ"א וצ"ח יעלו בגי' קפ"ט שהם ג' הויות דס"ג. והכוונה היא שעתה עולין זו"ן הנרמזים באותיות לבדם כנז' אל אימא עילאה הנק' ס"ג לקבל משם ג' מוחין שהם ג' הויו' דס"ג הנרמזים במספר האותיות והנקודות כנז'. אמר עוד שאם תוסיף ותנקד גם שני אותיות האחרונות כפי מבטא האותיות שהם ה"י יתוספו ג' יודין שהם ל' על הקפ"ט הנז' ויהי רי"ט ועם שני כוללים של שני השמות יעלו בגי' אר"ך לרמוז שאחר שיקבלו זו"ן הג' מוחין מאימא חוזרים ועולים עוד עד א"א הנק' ארך אפים כנודע אמר עוד אותיות

שלאחריו הוא בגי' י"פ אלקים ולא הבנתי ענין זה היאך אמר עוד ובאתב"ש כו' ר"ל כי כשתחליף שני שמות הנז' באתב"ש יהיו מתצק פטצם והוא בגי' תתמ"ט כמנין י"פ מ"ב אותיות שיש בה' הויות דס"ג. וה' הויות דמ"ה בפשוטן ובמלויים ובמלוי מלויים שהם תת"כ והכ"ט איני יודע עניינם ע"כ:

סוד אל מלך יושב כו' דע כי תוספת השבת מתחיל מיום ששי מתחילת שעה ששית כמו שית"ל דף ס"ב ריש ע"א בע"ה בענין ע"ש על פסוק יום השישי ה' יתירה ונמצא כי ז' שעות אחרונות של יום הששי וכל כ"ד שעות דיום השבת הקב"ה יושב בהם על כסא רחמים מפני כבוד השבת ומספרם א"ל שעות וז"ס אל מלך יושב על כסא רחמים ושאר ימי החול יושב על כסא דין גם בתיקוני' אמרו שהם ר"ת אמ"י על כרו"ב על ידי שאנו קוראים ומתנהג עם ו' יתירה. סוד ענין הוידוי שנהגו לומר אחר חזרת ש"ץ התפילה קודם נפילת אפים. דע כי אעפ"י שהתודה על חטאיו בשומע תפלה כנ"ל עכ"ז צריך שיחזור עתה ויתודה על חטאיו ויפרשם בכלל הוידוי שמתודים כל הקהל. ואחר הוידוי יאמר ויעבור וי"ג מדות ואח"כ יאמר נפילת אפים. וטעם קדימת הוידוי אל י"ג מדות יובן מה שנבאר עתה והוא כי בעת שאתה מתוד' הוידוי תכה ביד ימינך כפוף כמו אגרוף על לבך שמצד שמאלך הכאה אחר הכאה בנחת בעוד שאתה מתודה בין בשחר בין במנח' ע"כ תיבה ותיבה של אשמנו בגדנו כו' הכאה א' ותכוין בזה כי הנה נודע שלב האדם נעשה מכח גודל הארת החו"ג והיסודות דאו"א מתגלים שם בחזה דז"א כי שם נפסק היסוד דאימא כמבואר אצלנו והחוטא גורם הסתלקות המוחין לעלותם למעלה במקום הסתום והמכוסה ומונע ירידת החסדים ההם אל הלב ותכוין שעתה ע"י הוידוי נתקן הענין ונתכפרו עונותיו בסוד ונשא השעיר עליו את כל עונותם שע"י אמירת הוידוי שאומרים הקהל המקטרג לוקח חלקו בעת הוידוי והולך לו ונפרש ממקום הקדוש' ואז נעשים השני זיווגים של לאה וישראל בעת י"ג מדות ושל רחל ויעקב בעת נפילת אפים וזר לא יקרב אליהם לטמא את משכן ה' ח"ו ועל ידי הכאות האלו אתה גורם להכות שם ולהוריד החסדים אשר למעלה במקום המכוסה למטה במקום הלב שהוא מקום המגולה ולפי שהיד ימינית היא סוד החמש חסדים בשרשם העליון ולכן צריך להכות ביד ימינו על לבו ויכוין לנענע החסדים אשר למעל' ולהורידם למטה במקום הגילוי. והנה נת"ל שבברכת שים שלום יורדת טיפת החסדים מן המוח עד החז' אבל עדיין לא נתגלו בחזה וע"י אלו ההכאות שמכה בחז' יורדי' החסדים עוד למטה במקום החז' ואחר שירדו שם החסדים במקום החזה אז אומרים ויעבור לעשות זווג לאה עם ישראל וכוונתינו הוא שיתפשטו למטה לשני תועליות האחד הוא לצורך זווג לאה עם ז"א מן החזה ולמעל'

בויעבור וי"ג מדות והשני הוא לצורך זווג רחל עם יעקב בנפילת אפים כנ"ל בענין נשיאו' כפים דברכת כהנים ולכן מוכרח הוא להקדים הוידוי אל הי"ג מדות לסיבה הנז', גם צריך האדם לומר כל פרטי הוידוי כולם אשמנו בגדנו כו' אעפ"י שיודע האדם בעצמו שאין בו כל הדברים ההם ונראה כמדבר שקר אין חשש בזה ואדרבה הוא מוכרח לומר כך ובזה תבין טעם נכון למה נתקן הוידוי בלשון רבים כי היה צ"ל אשמתי בגדתי כו'. אך הענין הוא שמלבד מה שנענש האדם על חטאיו גם הוא נענש על חבירו מטעם הערבות כי כל ישראל הם גוף אחד כלול מאיברים רבים א"כ לזה ראוי לאדם שיתודה בלשון רבים כדי שיתודה גם על חבירו ולכן אף אם יש עבירות שלא חטא בהם הנה אפשר שחבירו חטא בהם וצריך להתודות בלשון רבים אעפ"י שהוא לא עשה אותה העבירה:

דרושי ויעבור

דרוש א

דרושי ויעבור:

דרוש א':

בענין י"ג מדות ויעבור הנאמרים אחר הוידוי כנ"ל כבר נת"ל בענין נשיאות כפים דברכת כהנים כי בענין י"ג מדות דויעבור נעשים שני תועליות הא' לצורך זווג ז"א עם לאה מן החזה ולמעל' בעת ויעבו' ממש והב' הוא לצורך תיקון דיקנא דז"א שאין בה אלא ט' תיקונים להשלימם לי"ג תיקונים. ונבאר עתה ענין זה באורך הנה כבר נת"ל כי בברכת אתה גבור נעשה חיבוק השמאלי. ובברכת אתה קדוש נעשה חיבוק האמצעי והנה ענין החיבוק הזה הוא בשם הויה דיודין דע"ב בימינא שהוא בחסד דז"א וע"ב משמאל' בגבור' דילי' שהוא הויה דס"ג עם י' אותיותיו העולים ע"ב. וע"ב באמצעי' שהוא הויה דמ"ה דאלפין עם חשבון ההויה עצמה שהוא כ"ו העולים ע"ב. וע"י אלו הג"פ ע"ב מחבק ז"א לנוק' וג"פ ע"ב אלו הם נמשכין בסוד טפה הנמשכת ממוח הז"א הנק' חכמ' ומתפשט בג' מקומות הנז' ג"פ ע"ב הנז'. ואח"כ בברכת שים שלום מתעורר היסוד ואז מתעוררת טפת ההזרעה הנמשכת מן המוח להמשיך למטה וטפה זו היא מעולה מאד לפי שנמשך מן האור המקיף אשר על ראש ז"א מבחינ' המקיף דמוח חכמה וכבר הודעתיך כי טפת ההזרעה היא מעולה מאד ומאירה בתכלית ההאר' וכאשר היא יורדת נמשכת דרך הדעת דז"א המלובש תוך יסוד דאימא כנודע ולפי שהיא יורדת במרוצה עד נקודת ציון של הנקב' לכן הטפה הזו נמשכת דרך צנור הנז' עד למטה. והנה כיון שנתבאר שזה החיבוק הא' נמשך מן החכמ' שבז"א ונודע כי כל בחי' חכמ' היא גבור' כמבואר אצלנו בענין

א"א שהגבור' דעתיק מלובשת תוך חכמ' דא"א ולכן כל בחי' ג"פ ע"ב ע"ב ע"ב היא בגי' גבור' לרמוז בהויה דע"ב שבחכמה על גבור' דעתיק הגנוזה בתוכ' ולכן אנו רוצים שזו הטפה של ההזרע' תתחלק לג' חלקים חלק א' נמשך למטה לצורך זווג רחל נוקבא דז"א. והשני הוא להמשיכה בחסד דז"א לעשות ממנו בחי' ע"ב באופן אחר לצורך חיבוק יותר מעול' מן הא' כמ"ש. והג' הוא להעלותו למעל' להמשיכו אל דיקנא דז"א כדי שתהיה שלימ' בי"ג תיקוני דיקנ' שלמים כי בתחיל' לא היה בו רק ט' תיקונים בלבד. ודע כי טפה זו נמשכה מחסד דעתיק המלובש תוך הכתר דאריך ומשם נמשך למטה כנז':

והנה בעת נפילת אפים אז הוא עת נתינת והורדת הטפה הזו מן היסוד אל המלכות ולכן אנו מקדימין עתה בי"ג מידות ויעבור לעכבם קודם שתרוץ למטה ולוקח אותה בהיות' למעל' במקום החזה דז"א כי שם נקרא מעבר יב"ק שעוברים הויות המוחין דגדלות תוך האלקים דקטנות שבגרון כי הויה ואלקים בגי' יב"ק וזהו ויעבור של י"ג מדות שא"א עתה ליקח את אור המוחין דגדלות העוברים מעבר יב"ק וזהו טרם שירד' למטה לפי שאז כבר יצאה מן תוך המחיצות דיסוד דאימא כשנמשכת מן המוח וירדה עד שם ואז כבר נגלית בגלוי ואז אנו מעכבים טפה זו בהיות' שם קודם שתרד במלכות ומתחלק לג' חלקים כנ"ל ואז נמשך ממנה חלק א' שה"ס שם ההויה דע"ב דיודין ונמשכת והולכ' בחסד שהוא זרוע הימין דז"א כדי לעשות בו חיבוק יותר מעולה. אבל ג' ע"ב הראשונים שהיו בחו"ג ות"ת דז"א שלשתם נתקבצו בשמאל דז"א ושם נתחברו ג"פ ע"ב ע"ב ע"ב ונעשו רי"ו שהוא בגי' גבור'. ואמנם הע"ב דבחי' החסד נמשך בזרוע ימין עתה מן הטפה הנז' כנז' ונמצא שהם ע"ב רי"ו וז"ס ויעבור ע"ב רי"ו ועיין באד"ר דקל"א ע"ב בענין אוירא דכיא ושם תבין היטב ענין ע"ב ורי"ו מה ענייננו באמיתות וכן בביאור ק"ש שעל המטה ונודע כי כאשר מים רבים יורדין דרך צינור א' במרוצה אעפ"י שהצינור ההוא יהיה דק וצר מאוד אין המים מתעכבי' בו ומקלחי' ויוצאים דרך קצה הצינור למטה. אבל אם נסתום פי הצינור למטה במקום הקלוח המים אז יחזרו המים היורדים ויעלו למעלה ואין כח במחיצות הצינור לעכבם ואז מתקלקלים מחיצות הצינור ונשברים והמים יוצאים דרך בקיעת מחיצות הצינור, ונמצא שבהיות האור העליון של הטפה הנז' יורדת עד הנקבה לא היה מקלקל מחיצות אבל עתה אשר אנחנו מעכבים אותו למעלה במקום החזה שהוא במקום יציאת האור מפי היסוד דאימא מסתיים שם כנודע אז אין כח ביסוד דאימא להחזיקו כי אורו גדול מאד להיותו נמשך מן המקיף העליון אשר למוח החכמה שבחכמת ז"א ולכן מחיצות יסוד דאי' מתקלקלי' ומסתלקי' ונשארים המוחין בלתי מלובשים בנה"י דאימא והנה בתחילה שהיו בתוך הלבושים דנה"י דאימא לא

היו רק ג' מוחין בלבד שהם חב"ד כמבואר אצלנו ולכן אז היתה הדיקנא דז"א בסוד ט' תיקונים בלבד כנז' באדרת נשא לפי שהדיקנא נמשכת מן המוח והנה הם ג' מוחין כל א' כלול משלשתם הרי הם ט' תיקוני' בלבד אבל עתה שהם בלתי לבוש הנה הם נפרדים בסוד ארבע מוחין כי הדעת נחלק לחו"ג ואז ג"פ ד' מוחין הם י"ב ועם הכולל הם י"ג תיקוני דיקנא דז"א אמנם אין הדבר נעשה מאליו כי הנה בתחילה מתגלין המוחי' מתוך לבושיהם וניכרים היותם ד' מוחין אבל עדיין אין הארתם בולטת לחוץ בצדדי הפנים דז"א להשלים בו ארבע תיקוני דיקנא החסרים בו כנז'. וכדי להוציא הארתם לחוץ צריך שיהיה ע"ד מ"ש בענין התפילין ששם ביארנו שאין אור המוחין בולט לחוץ במצח דז"א להעשות שם בבחי' תפילין אלא בכח ההוא קוצא דשערי הנמשכת מן א"א עד רישא דז"א כנגד ערפו ומכה שם ומאיר הארתו שם ונכנס' במוחין ואז מתוך רבוי ההארה שלהם נבקעים לבושיהם ובולטים אורותיהם במצח בסוד התפילין וכן היה הענין כאן והענין תלוי במה שנבאר:

דע כי ברישא חוורא דא"א יש שם בחי' י"ג חוורתי שהוא המקום החלק של העור הלבן ההוא שבין שער לשער כמבואר אצלנו באדרת נשא והנה הם ג' הויות בההוא חוורא ובהם י"ב אותיות וה"ס י"ג חוורתי הנז' כ' הי"ג הוא הכולל את כולם והנה ארבע חוורתי שבהם שהם הויה א' הם נמשכין ויורדין דרך אחורי א"א דרך העורף. אבל הח' חוורתי שהם ב' ההויות עם החוורא הי"ג הכוללת את כולם הם נמשכין כנגד פני א"א. גם נתבאר כי יש י"ג תיקוני דיקנא בא"א והם ג"כ בחי' ג' הויות אחרות שבהם י"ב אותיות ותיקון הי"ג כולל את כולם. והנה אלו הי"ג תיקוני דיקנא דא"א ד' מהם שהם עלאין אינן צריכים אל האר' עליונה כי כבר יש להם הארה הצריכה אליהם. אבל הח' אחרונות שבהם שהם הנק' דיקנא דכהנא רבא שהתחלתם היא מן התיקון הנקרא ורב חסד משם ולמטה כי רב חסד הוא בחי' כהנא רבא כנודע שהכהן הוא בחסד ואלו הח' תיקונים הנה הם צריכין לרדת להאיר למטה בט' תיקוני דיקנא דז"א ולכן הם צריכין תמיד לקבל הארה עליונה לפי שהם מתקנים תמיד לדיקנא דז"א משא"כ בד' תיקונים העליונים מהם ולכן אותם ב' ההויות שהם ח' חוורתי דרישא הם נמשכין ומאירים בהם ועי"כ יש בהם כח בט' תיקוני הנז' לרדת להאיר בט' תיקוני דיקנא דז"א אבל הד' תיקו' עילאין שאינן מאירין תמיד בדיקנא דז"א אינן צריכין לאור עליון. אמנם עתה אשר כוונתינו היא להשלים כל י"ג תיקונים בדיקנא דז"א הנעשית מכח בירורי המל' של ז"א והנה הכח שלהם שהיא אותה טיפה שהמשכנו מלמעל' אשר בקע את היסוד דאימא העומדת בחזה דז"א וקלקלה את מחיצותיה כנ"ל הנה היא עומדת שם ואין בה כח עדיין להוציא לחוץ את הד' תיקוני

דיקנא דז"א ולכן צריך שאותה ההויה השלישית שהיא ד' חוורתי רישא דא"א הנמשכ' מאחורי רישא דידיה דרך העורף ומגעת עד מקום ערפו של רישא דז"א והיא מכה שם ומאיר' שם ונכנסת עד תוך המוחין דז"א ממש כי מאחר שכבר אור הטפה הפנימית בהגיעה שם בקעה יסוד אימא וקלקלה את מחיצותיה ולכן יש עתה כח אל אור הויה הנז' דד' חוורתי אחורי רישא דא"א לכנס תוך המוחין דז"א ואז שתי האורות האלו הפנימי והחיצון מתחברים יחד ומכים ומאירים במוחין דז"א ויוצא הארתם לחוץ ואז מכח ד' אותיות זו ההוי"ה של ד' חוורתי הנז' נעשים בז"א ד' תיקונים אחרים עלאין ואז נשלמת דיקניה בכל י"ג תיקונין נמצא כי האור הראשון של הטיפה בוקע מחיצות לבוש יסוד דאימא ואח"כ בא האור של ההויה דארבע חוורתי דא"א ונכנסו ובקעו את הפנים עצמן דז"א והוציאו בו ארבע תיקוני דיקנא עלאין שבו. אבל עדיין אין דיקנא דיליה שלימה לפי שהט' תיקונים תתאין דיליה הם מאירים מאד לפי שיש בהם הארת ח' חוורתי האחרים הנמשכים דרך פנים שלא ע"י התלבשות אבל הד' תיקונין עלאין נמשכו מן הארבע חוורתי שבאו ונמשכו ע"י העבר' והתלבשות כנז'. והארתם גרוע' ואדרבה צריך שיהיה הדבר להפך שהד' עלאין יאירו יותר מן הט' תתאין ולכך צריך שתמשך הארת ד' תיקוני דיקנא עלאין דא"א שהיא בחי' הויה א' מן ארבעה אותיות ותרד ותאיר בד' תיקונין עלאין דז"א וע"י הארה זו יאירו אלו הד' תיקונין עלאין יותר מט' תיקונין תתאין ואמנם המשכת הארה זו היא באופן זה כי הנה אותה ההויה דארבע חוורתי אחורי רישא דא"א אשר נמשכה למטה ונעשו ממנה ארבע תיקונין עלאין דדיקנא דז"א כנז':

והנה הויה זו אע"פ שהיא עליונה עכ"ז כבר היא עתה ירידה למטה ונתיישבה בז"א ונק' ע"ש ונעשית ממש בחי' ז"א והויה זו היא קורא' אל אותה הויה הנז' אשר בארבע תיקונין עלאין דדיקנא דא"א שתרד למטה ותאיר בארבע תיקונין עלאין דדיקנא דז"א כנז':

והנה ביארנו הענין דרך כללות. ועתה ניישב הביאור הנז' בתיבות הפסוק עצמו שהוא ויעבור ה' על פניו ויקרא כו' הנה תיבות ויעבור היא ענין המשכת הטפות דע"ב רי"ו שהם אותיות ויעבור כנ"ל ותיבת ידוד הכונה היא במה שנודע שז"א נשלם לי"ס עם בחי' המלכו'. ואמנם עתה אשר המל' ננסרה ונתפרד' ממנו וחזרה עמו פב"פ נמצא שאין בז"א עצמו רק ט"ס בלבד אבל ע"י זה האור אשר אנו ממשיכים בחזה שלו בין ב' זרועותיו הנה האור הזה הוא נמשך ג"כ דרך אחוריו ומאיר ג"כ שם במקו' ההוא אשר היתה שם המל' דבוקה מאחוריו בתחי' ונודע כי כל דבר קדוש' אף שמסתלק מניח שרשו במקומו והנה שרש המלכו' אשר שם מאיר עתה מאד ע"י תוספת האור הזה ועל ידי כך נשלם ז"א לי"ס ונקרא שם מלא וידוד שלימה וז"ס ההויה הזו דויעבור ידוד. הנה נת"ל שכל

ענין המשכ' אור הטפה הנז' הוא לענין חיבוק המלכו' הרמוזה בפסוק שלמעל' מזה באומרו אני אעביר כל טובי שהיא המלכות הנק' לאה והנה המלכות הזאת היא עתה על פניו מעולה ממנו לפי שכל בחי' הורד' טיפה זו היתה להוריד' למלכו' אלא שאנחנו עיכבנו אותה במקום הזה כנ"ל כדי להשלים ז"א עצמו כנודע נמצא שהוא אוכל משלה ומחלקה הנוגע לה. והנה הוא טפל אליה בבחי' זו והיא גדולה ממנו ומאירה בפניה יותר ממנו וזה נרמז במלת על פניו שלא נאמר בפניו אלא על פניו כלו' למעלה מפניו כי לאה זו היא מעולה עליו ומאירה ביותר והנה בחי' ע"ב רי"ו הנרמז בתיבת ויעבור כנז' אשר נמשך ע"י עיכוב האור ההוא וחזרתו ועי"כ נעשה בחי' ידוד על פניו כנז' הנה ג"כ גרם דבר אחר למעלה והוא כי גם אותה הויה של ד' חוורתי רישא דא"א הנמשכת עד עורף ז"א עברה ונכנסה תוך המוחין דז"א וחזרה ויצאה לחוץ בפניו של ז"א ושם נעשית בחי' ד' תקונין עלאין דדיקניה. וזו כונה שנית בתיבות ויעבור ה' על פניו כו' כי ידוד הנז' שהיא הד' חוורתי הנז' עברו על פניו דז"א ונעשו שם בו בחי' ד' תקונין עלאין דדיקניה. ואומרו ויקרא ידוד ידוד וכו' ה"ס מה שביארנו כי זאת ההויה של ד' חוורתי רישא דא"א הרמוזה בויעבור ידוד אשר ירדה ונתיישבה בד' תיקונין עלאין דדיקנא דז"א הנה היא קוראה אל ההויה האחרת אשר למעלה בד' תיקונין עלאין דדיקנא דא"א שתרד ותאיר למטה בד' תקונין עלאין דדיקנא דז"א וזהו ויקרא ידוד ידוד. כלומר כי זו ההויה קוראה אל ההויה האחרת העליונה שתרד ותאיר כנז'. והנה באד"ר אמרו כי פסיק טעמא בין שני ההויות האלו לפי שההויה הראשונה היא בז"א והב' היא בא"א וכפי דברינו אלה שניה' הם בא"א ולא עוד אלא שהראשונה היא יותר מעולה מן השנית כי זו בחוורתי רישא וזו בתיקוני דיקנא אבל הענין מובן עם האמור כי אחר אשר ההויה הא' ירדה כבר למטה בז"א והויה הב' עדיין היא למעלה בדיקנא דא"א לכן הראשונה נקרא בחי' ז"א והב' שעדיין לא ירדה נקר' בחי' א"א והענין מבואר:

ועתה אנו צריכין להודיעך כי אין בז"א לעולם רק ט' תיקוני דיקנא כנז' באד"ר ד' קל"ח ע"א. אבל הענין הוא שעתה בענין ויעבור נמשכת הארת ד' תיקונין עלאין דדיקנא דא"א באלו הט' תיקוני דיקנא דז"א ונמצא שבאלו הט' תיקוני דיקנא דז"א יש בהם הארת של י"ג תיקונים שלימים ועי"כ נחשב כאלו נגמרו בו י"ג תיקונין אבל האמת הוא כי אין בו לעולם רק ט' תקונין בלבד:

ונחזור עתה אל ענין שאנו בו ויקרא ידוד ידוד כי הנה בט' תיקוני דיקנא דז"א יש בהם שני הויות שבהם שמונה אותיות ותיקון הט' הכולל כולם ע"ד מה שנתבאר בתיקון הי"ג דדיקנא דא"א שכולל הי"ב עליונין והנה עתה יורדין מלמעל' שני הויות על דרך מה

שביארנו בויקרא ידוד ידוד ואז אלו השני הויות ראשונות אשר שתיהן אינן רק הויה אחת לפי שהם בחינת ארבע תיקונים לבד הנה הם מתפשטות ומאירות בט' תיקו' דיקנא דז"א ואז נמצאו י"ג הארות בט' תיקוני דיקנא דז"א כנז' ונמצא כי בתיבות ויקרא ידוד ידוד כו' צריך לכוין ג' כוונות תחלה תכוין שאותה הויה שעברה דרך עורף ז"א לפנים היא קוראה את ההויה העליונה שבארבע תיקונין עלאין דדיקנא דא"א ואז שניהם נמצאות למטה בז"א. ואח"כ תכוין עוד כוונה ב' כי ההויה הא' אשר בד' תיקונים הראשונים שבט' תיקוני דדיקנא דז"א היא קוראה לאותה ההויה שירדה מד' תיקונים עלאין דדיקנא דא"א אשר נמשכת דרך הפנים והיא מעולה מאד ומאיר בה. אח"כ תכוין עוד כוונה ג' כי ההויה הב' שבד' תיקונין תתאין שבט' תיקוני דיקנא דז"א היא קוראה אל ההויה דארבע חוורתי אחורי רישא דא"א הנמשכת דרך אחור בעורף ז"א ועוברת ומאירה בה והרי נתבאר ג' כוונות וגם נתבאר לך איך ב' ההויות הראשונות דא"א מאירות בב' הויות השניות דז"א. אבל לעולם אינם רק ט' תיקוני דיקנא בז"א. אלא שההארות הם במספר י"ג הארות כמשי"ת עוד בע"ה. והנה נתבאר לך איך יש בחינ' רי"ו בגבור' הזכר שהוא ז"א ואמנם גם יש בחינת רי"ו אחר אל המל' ונמשך ג"כ מן דיקנא דא"א והוא באופן זה. אמר הכותב חיים שכחתי תשלום דרוש זה:

דרוש ב

ונבאר ענין זה יותר באורך דע שענין ויעבור הוא ממש בחי' עיבור וכן תמצא כי מלת ויעבור הם אותיות עיבור ואמנם עיבור זה סודו הוא בבחי' לאה נוק' עליונה דז"א. וביאור הענין זה דע כי כל נשמות של התחתו' נמשכות מן לאה ורחל כי יש נמשכות מלאה ויש נמשכות מן רחל והנה נודע שמלאה נמשכו נשמות ומן רחל נמשכות נפשות ולכן צריכות הנשמות לעבור תחילה דרך לאה ואח"כ נעשות נפשותיהן ונמשכות דרך רחל אבל יש מי שנפשו ונשמתו שתיהן נמשכו' מן לאה כגון השבטים בני לאה ראובן שמעון כו' ויש מי שנפשו ונשמתו שתיהן מן רחל כגון בני רחל יוסף ובנימין ואין כאן מקום ביאור הקדמה זו. ודע כי מ"כ בקונט' במ"א באופן א' וזה ענייננו בקיצור הנה הה"ג אשר תוך יסוד דאימא שבדעת דז"א הנה הם במלת ויעבור יוצאות לחוץ וניתנות בלאה שלא ע"י ז"א ושם נעשות בה בחי' רוח. ואח"כ מזדווג בה ז"א ונותן בה ה' חסדים בסוד זווג וכל זה בתיקון י"ג מידות דויעבור. ואח"כ בוקעין דרך רגלי לאה ויוצאין החו"ג הנז' וניתנין החסדים בראש יעקב והגבו' בראש רחל כנודע שיעקב ורחל הם תחת רגלי לאה ואח"כ בעת נפילת אפים מזדווגים יעקב ורחל ג"כ ונותן יעקב ברחל בסוד זווג גם את הה' חסדים ונעשים אז אותם הטפות של החו"ג האלו בחינת נפש. ונלע"ד חיים הכותב

כי זהו ממש ע"ד או"א המזדווגים בסוד חו"ג שלהם והם בחי' נשמה ונשמה לנשמה והכל מתקבץ ביסוד דאימא ומתלבשת בז"א ונותנת בדעתו החו"ג ושם נעשות בחי' רוח והגבו' ניתנים בלאה והחסדי' ניתני' אליה בסוד זווג וכן עד"ז לאה זו העליונה קבלה החו"ג הנקרא רוח וירדה ונתלבשה ביעקב ורחל לעשות להם מוחין כדרך שעוש' אימא עלאה בישראל ולאה כנז' ואז נעשים שם בחי' נפשות החו"ג האלו שירדו שם. ונלע"ד כי כן לפעמים חציו של ז"א התחתון הנקר' ישורון המזדווג עם רחל למטה מחזה דז"א גם הם נקר' נפשות ע"ד יעקב ורחל והבן זה. גם נלע"ד שאעפ"י שביארנו איך תחלה הם רוח בלאה וישראל ואח"כ יורדים ביעקב ורחל ונעשים נפשות עכ"ז בני לאה הם ממנה לבדה נפשותם ורוחם וכן בני רחל רוחם ונפשם הם ממנה לבדה או אפשר שכולם כלולים בשתי' יחד וכפי הסברא ראשונה אתי שפיר היות בני לאה גבורים ומעולים יותר והנה ג"כ אני מסופק כי בימים שאין בהם ויעבור היכן נרמזו ב' הזווגים של לאה ורחל לרוחות ולנפשות ואמנם בימים שיש בהם הלל כבר ביארנו שזווג לאה הוא בקריאת ההלל עכ"ל הקונטרס שמצאתי כתוב מכ"י מעת ששמעתיו מפי מורי ז"ל:

ונחזור לענין הראשון כי הנה לסיבה הנ"ל צריך לעשות עתה ב' זווגים א' בבחי' לאה והב' בבחי' רחל. והנה זווג יעקב עם רחל הוא בנ"ה דז"א כמבואר לעיל בברכ' אבות אבל זווג לאה עם ישראל הוא מחציו ולמעלה וז"ס מ"ש רז"ל כי כאשר נזדווג יעקב בלאה היתה רחל עומדת תחת המטה כו' והענין הוא שהנה זווג ישראל ולאה הוא מן החזה דז"א ולמעלה ונמצא' מטת רחל עומדת מן החזה דז"א ולמטה תחת מטת לאה העומדת מן החזה ולמעלה כנודע ונמצא מבואר היטיב מאמרם ז"ל ונודע כי בחי' לאה איננה פרצוף בפני עצמה אמנם היא בחי' אחוריים אשר נפלו מאימא עלאה ולכן אין בה בחי' היסוד שבה להזדווג עם ישראל ולכן צריכה אימא עלאה לקשטה את ברתה כנז' בהקדמת הזוהר דפ' בראשית ובפרט את לאה שהיא עצמותה עצמה כנז' ואוזיפת מאנין דילא לברתה ר"ל שהיא נותנת בבחינ' הלואה את היסוד שבה עם המ"ן אשר בו ללאה כדי שתוכל להזדווג עם ישראל. והנה היסוד דאימא הנה הוא תוך רישיה דז"א וכדי ליתנו אל לאה כנז' אנו אומרים י"ג מדות דויעבור ע"ד מה שנתב"ל ואז ההוא קוצא דשערי דא"א מכה באחורי רישא דז"א ונכנסה הארתו לפנים במוחין דיליה ואז נבקע יסוד דאימא אשר בדעת שבו ועליו נאמר בזכריה הנביא ונבקע הר הזיתים כו' כנודע כי היסוד נקרא זית כמבוא' אצלנו בפ' שמן זית זך כו' ובהיותו נבקע אז הקו האמצעי דאימא שהוא היסוד דילה יוצא לחוץ וניתן אל לאה ונעשה בה בחי' כלי ראוי לזווג אבל שני הקוים האחרים שהם נו"ה דאימ' אינם צריכי' לצאת ונשארים תוך ז"א כי הם קווים בפני

עצמם ואינם מעכבי' את הקו האמצעי מלצאת ולינתן אל לאה כנז' והנה עי"כ נעשות שתי הכנות ותועליות הא' תיקון יסוד לאה הב' הוא תיקון דיקנא דז"א והנה תיקון דיקנא דז"א הוא כי תחלה היו בו ג' מוחין ועתה כשנבקע יסוד אימא נעשה הדעת ב' מוחין שהם חסד וגבו' ועי"כ נשלמים בז"א י"ג תיקוני דיקנא ע"ד הנ"ל אמנם תיקון יסוד דלאה נלע"ד חיים כי זהו מש"ל כי בויעבור נעשה חיבוק ב' יותר מעולה והנה הוא לצורך זווג לאה גם נלע"ד בענין מש"ל בענין ע"ב מימינא ורי"ו משמאלא נ"ל שהביאור הוא כי הנה כל הזווגים הם לצורך בירור הניצוצות של המלכים דמיתו אשר הם מספר רפ"ח ניצוצין כמנין ויעבור שהם ע"ב רי"ו ובתחילה נתבררו ג' בחי' התחתונות שהם ס"ג ומ"ה וב"ן וכל א' נעשית בבחינ' ע"ב כמבואר אצלנו בדרוש הרפ"ח ניצוצין וג' ע"ב אלו הם רי"ו והם ניתנין עתה אל השמאל לצורך רי"ו שהוא כלי הנקבה כנודע ומן הימין שהוא סוד הזכר נמשך טפת ע"ב ממש דהויה דמילוי יודין כי הנה הטפה הזאת היורדת עתה היא מן החסד דעתיק כנ"ל בתחלת הדרוש ולכן היא ע"ב דהויה דמילוי יודין והרי נשלמו ע"ב רי"ו כנלע"ד. והנה בזה שנת"ל יובן מ"ש בזו' פ' ויצא כי לאה היא בינה והיא ה' עלאה והטעם הוא כי לפי שיסוד דאימא עלאה ממש ניתנת אליה ובאמצעותה מזדווגת עם ישראל בעלה ונמצא כי ענין ויעבור הוא זווג ישראל עם לאה ועיבור שלה ואח"כ נמשכת חלק שארית הטפה הנ"ל עד למטה ביסוד דז"א אחר שנזדווג עם לאה ומשם בהיות' ביסוד דז"א מאירה כנגדה בדעת דיעקב אשר הוא מכוון ועומד שם ממש כנודע ונמשכת הארתה שם ואח"כ יורדת מן הדעת דיעקב עד היסוד שבו ומזדווג עם רחל בעת נפילת אפים כנודע ונמצא כי שני כוונות צריך לכוין ביחד בויעבור. הא' כוונת תיקון יסוד דלאה וחיבוקה וזווגה. והב' כוונת תיקון דיקנ' דז"א וצריך לכלול שני הכוונות ביחד כנ"ל באופן זה כי בויעבור תכוין אל סוד עיבור לאה שה"ס ע"ב רי"ו כמבואר לעיל היטב וגם תכוין כי ענין הזה נעשה ע"י הכאת קוצא דשערי דא"א ברישא דז"א ועוברת אותה ההויה מאחוריו עד פניו דז"א אחר אשר עיכבנו את הטפה ההיא מלרדת למטה ונעשית ע"ב רי"ו וזו היא העברה שנית וזהו ויעבור ה' על פניו. גם תכוין במלת ה' להשלים הי"ס דז"א כנ"ל ובמלת על פניו תכוין כי עתה לאה יש לה יתרון מעלה עליו ולזה אמר על פניו ולא אמר בפניו כמו שביארנו לעיל ואח"כ תכוין בויקרא ידוד ידוד בכל מה שנת"ל:

דרוש ג

בביאור התיבות די"ג מדות שהם אל רחום וחנון כו' וגם סדרן ומקומן בדיקנא דא"א עצמה והנה א"ל הוא מדה א'. רחום מדה ב'. וחנון מדה ג'. ארך מדה ד'. אפים מדה ה'.

והטעם הוא לפי שארך אפים נזכר בלשון רבים שלא אמר ארך אף. והורה בזה על חיבור שני מדות ביחד. ורב חסד מדה ששית. ואמת מדה ז'. נוצר חסד מדה ח'. לאלפים מדה ט'. יען שאפשר להיות נוצר חסד אבל לא לאלפים א"כ שני מדות הם. נושא עון מדה י'. ופשע מדה י"א. וחטא' מדה י"ב. ונקה מדה י"ג:

ועתה נבאר סדר הי"ג תיקונין למקומתם בשמותם בדיקנא עצמה. הנה תחת ב' פאתי הראש מתחילין לצמוח שני ראשי הזקן מכנגד שני אזנים בימין ובשמאל והם צרין בלתי רחבים ושני ראשים אלו נחשבים לתיקון א' והוא התיקון האחד שבדיקנא ונקרא אל תיקון הב' הוא שורת השערות הגדלים על השפ' העליונה בהמשך אורך הפה ונקרא רחום תיקון הג' והוא ההוא ארחא דפסיק באמצעית של התיקון הב' והוא מקום החלק בלתי שערות המכוון כנגד אורך החוטם ונקרא חנון תיקון הד' והוא שורה ב' התחתונה של שערות הגדלים על השפה התחתונה ונקרא ארך תיקון הה' והוא ארחא תניינא תתאה המפסקת באמצע התיקון הד' והוא מכוון ממש כנגד ארחא עלאה הנקרא תיקון ג' ונקרא אפים תיקון הו' והוא עומד תחת מקום תיקון הראשון הנקרא א"ל והוא מקום הצר ובמקום שמתחלת הזקן להתרחב יותר שם הוא התיקון הששי הזה והוא מתחיל ממקום התחל' בליטת העצם של הלחי שתחת האוזן אשר משם ולמטה מתרחב יותר הזקן ממה שלמעל' ונמשך עד המקום אשר מכוון כנגד הפה ונקרא ורב חסד תיקון הז' והוא מקום תרין תפוחין קדישין והם שני הפנים החלקים בלתי שער והוא מקום שתחת שני העינים והחוטם מפסיק בין שניהם ושתיהם הם תיקון א' בלבד ונקרא ואמת תיקון הח' והוא נקרא מזלא קדישא באופן זה כי מה שהוא מכנגד הפה ולמטה הוא כללות הזקן בכללותה בחיבור א' כי מה שלמעלה מזה המקום הנה הוא נחלק לשני צדדין לפי שתרין תפוחין וחוטם מפסיקין ביניהם אמנם מה שהוא כנגד הפה ולמטה הוא עובי הזקן והתחברותה יחד. אבל עובי הזה הנה הוא עב מאד ונחלק לב' כי השערות העליונות הנראים הם תיקון א' וצד הזקן במקום התחברותה אל מקום הגרון למטה הוא תיקון ב' ולפי שהנה הם שערות ע"ג שערות שוכבין זע"ז ולכן עביות הזה של הזקן מתחלק לשנים צד העליון הנגלה הוא תיקון א' וצד התחתון שהם שערות המכוסות תחת הזקן הזה הנתונים אצל הגרון הם תיקון ב'. והנה כל ב' תיקונין אלו הם נקר' שני מזלות מזל עליון ומזל תחתון ונקר' מזלות לפי שהם יורדים ונמשכים באורך ונתלים ועומדים כלפי מטה מלשון תזל כטל אמרתי ואין בכל התיקונים כמו אלו השנים ששניהם יורדים ונוזלים ונמשכים עד טבורא דיליה והנה העליון הוא התיקון הח' ונקרא נוצר חסד והתחתון הוא תיקון הי"ג האחרון שבכולם ונקרא ונקה וכ"א מב' נקר' מזלא קדישא. תיקון הט'

הוא בחי' שערות קטנות צומחות בין שני המזלות הנז' והם צומחו' המובלעות תוך אלו השערות הנז' הארוכות הנקר' מזלות כנז' ונק' לאלפים תיקון הי' והוא בחי' שערות אחרות קטנות צומחו' למטה ממקום שני המזלות והם סמוכין עם הגרון ועומדים למעלה מעט מן הגרון וחפיין על הגרון והם בפני עצמם ואינם מובלעים תוך שערות המזלות כמו שערות תיקון הט' ונקרא נושא עון תיקון הי"א עניינו הוא היות אלו השערות הקטנות הנז' של התיקון הי' שוים בארכם בהשואה א' ולא נפקי דא מן דא אלא תליין בשיקולא חדא ונק' ופשע. תיקון הי"ב הוא ענין הפה עצמו היותו פנוי וריקן מן השערות ונקר' וחטאה. תיקון הי"ג והוא המזל התחתון מהשני מזלות הנז' השוכבים זה על זה והם בסוד זכר ונקב' ואו"א יונקים משניהם כמבואר אצלנו במקומו כי אבא יונק מן העליון ואימא מן התחתון ונקרא ונקה:

דרוש ד

נבאר בו מציאות י"ג תיקונים הנז' דע כי כל בחי' הדיקנא היא בחי' אוה"מ אל הראש דא"א או דז"א ושערות אלו הם אורות מקיפין על האוה"פ ולהבין הענין צריך שנבאר לך הקדמ' א' תחילה בענין רישא דא"א. הנה נודע כי א"א מלביש את עתיק ויש בא"א בחי' גלגלת חדא סתימאה והיא בחינת הכתר דא"א ובגו האי גלגלתא אית מוחא סתימא' דא"א והוא הנקרא חכמה דא"א ואיהי חד מוחא ולא אתפלג לג' מוחין כמה דאתפלגן ברישא דז"א כנודע. ודע כי יש שינוי א' בא"א משא"כ בכל שאר הפרצופים שבעולם האצילו' והוא כי בכל שאר רישין אית תמן ברישא ההוא, בחינ' כחב"ד אבל ברישא דא"א לית ביה רק כתר וחכמה שהם גלגלת' ומוחא סתימא' די בגוו' אבל בינ' ודעת אין שם בראשו אמנם הבינ' אשר בו ירדה למטה בבחי' הגרון דא"א. ובזה תבין למה הבינ' נק' גרון ונק' שופר ונק' כתר והטעם הוא לפי שמן הגרון דאריך שהי' בחי' בינ' שבו נעשו שני הכתרים דאו"א כמבואר במקומו. ונמצא אם כן כי ג"ר שהם כח"ב דא"א אינן בסוד קוים ובסוד סגולתא שהם כתר בקו אמצעי למעל' וחו"ב בקו ימין ושמאל למטה מן הכתר אבל שלשתם עומדות זו ע"ג זו כתר למעל' בסוד גלגלתא ותחתיו חכמה בסוד מוחא סתימא' ותחתיו הבינ' בסוד הגרון. ונודע כי כל עיקר תיקון האצילות היה כאשר נתקן ונעש' בבחי' קוים וא"כ צריך לדעת על מה אירע זה ברישׁ' דא"א להיות כח"ב שבו זעג"ז ולא בציור קוים שהוא ענין התיקון. אבל טעם הדבר הוא לפי שכבר הודעתיך כי בחי' המלכים שמתו בארץ אדום הם בחי' עולם הניקודים ואח"כ נתקנו. והנה ברישא דעתי' לא היה שם שום בירור ניצוצות מאותם המלכים כמבואר אצלנו שם אבל מבחי' א"א היה שם בירור ניצוצות מאותם השבעה מלכים ולכן בהיות א"א נתקן ומלביש את

עתיק אשר בתוכו ממש כנודע לכן לא היה כח אל הבינ' דאריך לעמוד שם ברישיה דא"א לקבל משם אור עתיק כמו החכמ' ולכן החכמ' נשאר' שם במקומ' למעלה ברישא דא"א והיה בה יכולת לקבל אור העתיק. אבל הבינ' דא"א לפי שלעולם כל בחי' בינ' דינין מתערין מינה כנודע ולכן לא יכלה לקבל אור העתיק בהיות' למעלה ולכן נתרחק' וירדה למטה בגרון דא"א ובהתרחק' ממנו תוכל לסבול הארתו. ואמנם כל שאר רישין דאו"א וזו"ן וכיוצא כולם מקבלים אור העתיק אחר התלבשו תוך א"א כנז'. ולכן אף בחי' הבינה של כל רישא ורישא מהם היה כח לעמוד שם ברישי' ומשם תקבל אור העתיק כיון שבא אליהם דרך התלבשות כנז' והרי ביארנו ענין הבינ' איך ירדה בגרון ואח"כ בחי' הדעת דא"א ירד עוד יותר למטה ונתלבש תוך ו"ק דא"א עצמו והיה שם להם בחינות רוחניות אליהם:

ואחר שביארנו ההקדמה הזאת נחזור עתה לבאר ענין י"ג תיקוני דיקנא ומציאות הנה נתבאר כי ברישא דא"א אין שם רק כתר וחכמ' בלבד. ונודע כי כל ספיר' כלול' מעשר ונמצא שהכתר הזה כולל כל הי"ס וכן החכמה כוללת כל הי"ס. והנה כל שיעור הראש אשר הוא עד מקום המצח אשר שם נתלים השערות שם יש בחי' י"ס מן הכתר וי"ס מן החכמ' וכן למטה שהוא מן המצח עד הגרון שהוא בינה דא"א גם שם יש י"ס דכתר וי"ס דחכמ' וכל זה הוא בבחי' אור פנימי וכמו כן בבחי' אוה"מ יש בראש י"ס דכתר וי"ס דחכמ' וכולם בסוד מקיפים. וגם מן המצח ולמטה עד הגרון יש י"ס דכתר וי"ס דחכמ' וכולם בבחי' אור מקיף ונניח עתה מלדבר בבחי' הי"ס דכתר וי"ס דחכמ' פנימי' ומקיפי' אשר במקום הראש ונדבר בבחי' אשר במצח עד הגרון. דע כי בבחי' האורות הפנימיי' אשר שם הנה הם י"ס מן הכתר וי"ס מן החכמ' אבל בבחי' אוה"מ אין שם רק י"ג אור מקיף בלבד קצתם מן הכתר וקצתם מן החכמ' והם הם י"ג תיקוני דיקנא אשר כולם ה"ס שערות אור מקיף מבחוץ כי האורות יוצאי' דרך נקבי השערות ומאירים לחוץ בבחי' אור מקיף. ונמצא כי עשרים אוה"פ הם תופסי' ומחזיקים שיעור המקום המחזיק בו י"ג אור מקיף ושיעור זה וזה שוים המקיף והפנימי אעפ"י שאינם שוים במספרם:

עוד יש חילוק אחר בין האוה"פ אל האוה"מ והוא כי אור פנימי דכתר הם עומדים כסדרן זה על זה כתר חכמ' בינ' וכו' עד מלכות באחרונ' וכן עד"ז בי"ס החכמ' הפנימיי'. אבל האוה"מ דכתר הם להפך וסדרן הוא ממטה למעל' כי המלכות שבהם עומדת למעל' מכולם ותחתיה היסוד וכו' עד שנמצא הכתר בסוף כולם וכן עד"ז בי"ס המקיפות דחכמ' ולא עוד אלא שכל הי"ס מקיפים של החכמ' עומדות למעל' מכל הי"ס מקיפים של הכתר ונמצא שהמדרגה האחרונ' שהיא המלכות שבחכמה היא עליונה למעלה מכולם

והמדרגה העליונה שהיא הכתר שבכתר היא תחתונה למטה מכולם וטעם הדבר הוא לפי שאוה"מ גדול ועצום מאד יותר מן הפנימי כנודע. ואלו נתגל' במקומו אין כח בתחתונים לקבל הארתו. ולכן אורות העליונים שבאוה"מ לא נתגלו למעל' במקומם רק נתגלו למטה ממדרגתם. ולכן בחי' הכתר שבכתר שהיא המדרגה העליונ' שבכולם הוצרכה להתגלו' במדרגה היותר תחתונה שבכולם והמלכות שבחכמה שהיא הגרוע' שבכולם נתגלית למעלה מכולם לפי שיש כח בתחתונים לקבל הארתם אף אם היא במקום עליון ועד"ז הוא בשאר הספי' כולם כנזכ'. ודע שאע"פ שכתבנו שבחי' הכתר שבכתר נגלה למטה מכולם באוה"מ אין לשונינו מדוייק שהרי אינם רק י"ג תיקוני' בלבד. אך כוונתינו לומר שהבחי' יותר עליונה שבספי' הכתר והיא החסד שבכתר כמשי"ת בע"ה. הנה היא ירדה למע' במדרג' התחתונה שבכולם. גם צריך שתדע ענין סדר מעלת המקומות שאין הדבר כפי הנראה שהוא לסדרן זה ע"ג זה ממש כי הנה אין מעלת מקומות כפי גובהן ושפלותן כי יש מקום תחתון שמדרגתו מעולה ממקום עליון ויש להפך. והמשל בזה כי הנה המקום שהוא תחת הפה הוא מקום תחתון מאד יותר מכולם ועכ"ז מדרגתו היא מכלל המקומות המעולים והחשובים לפי שהוא סמוך אצל הפה אשר משם יוצא ההבל והאור הפנימי יותר משאר מקומות ועד"ז המקום הסמוך אל החוטם והסמוך אל העינים אשר גם דרך הנקבים ההם יוצאים האורות לחוץ ולכן הם מכלל המקומות החשובים במעלה ואמנם אין הדבר כן בפשיטות שאם היה כך היה ראוי שהמקום שהוא תחת הפה יקרא תיקון א' דדיקנא שהוא היותר מעולה שבכולן כנז' אמנם צריך להעריך שני הערכו' ביחד הא' להעריך גובה המקום והב' היא להעריך מעלת המקום אם הוא סמוך אל מקומות האור כמו הפה והחוטם וכיוצא וערכים אלו תלויים בדעתו ית' והוא העריכם בבחי' זו הנ"ל בסדר הי"ג תיקוני דיקנא כנז"ל:

דרוש ה

בביאור שמות הי"ס והתחלקותם בי"ג תיקוני דיקנא. ועת' צריכין אנו לבאר שמות הי"ס והתחלקותם בי"ג תיקוני דיקנא דע כי ח' תיקוני' קדמאין הם ח' ספי' שבחכמה דא"א מתתא לעילא ממלכות שבה עד בינה שבה כי הכתר וחכמ' שבה לא נתגלו כלל בסוד אוה"מ לפי שלרוב מעלתם לא היה כח בתחתונים לקבל הארתם אף אם יתגלו במקומות תחתונים למטה ממדרגתם וזה סדרן אל מל' רחום יסוד וחנון הוד ארך נצח אפים ת"ת ורב חסד גבו' ואמת גדולה נוצר חסד בינה וה' תיקוני' תתאין הם חמש קצוות תתאין שבכתר דאריך ואלו הם סדרן לאלפים הוד נושא עון נצח, ופשע ת"ת, וחטאה גבור' ונקה חסד. והרי נשלמו י"ג תיקוני דיקנא ונמצא כי בכתר דא"א לא יכלו להתגלות כלל

כל הג' בחי' ראשונות שבה ולא נתגלו רק מחסד שבו ולמטה אבל בחכמה דא"א השני' עליונות שהם כתר והחכמה לא נתגלו כלל אבל בחי' הבינ' שבה יש יכולת בתחתוני' לקבל' ולכן נתגלי' כי אין מעלת' כמעלת בינה שבכת' ועתה קשה עלינו שהרי המלכות דכתר דא"א לא נגלית עם היותו גרוע מן השאר אשר עליה אבל טעם הדבר הוא לפי שבא"א אין בחי' נקבה נמצאת בו כנודע אצלינו ולכן בבחי' הכתר שבו לא נגלית בחי' המלכות שבה. אבל בחכמה דא"א אשר היא נוק' שלו כמבואר אצלינו לכן יש בה כח להתגלות בחי' המלכות אשר בחכמה הזו. ואמנם היסוד של הכתר דא"א נגלה ביחד עם הבינ' דחכמ' בתיקון הח' של נוצר חסד הנק' מזלא כנ"ל וז"ס נוצר חסד כי הבינה של חכמ' היא נקרא' נוצר חסד שהוא היסוד שבכתר שהוא בחי' חסדים ושניהם נק' תיקון א' השמיני. והטעם לזה הוא לפי ששם למעלה אין פירוד כלל בין הזכר שהוא הכתר אל הנקבה שהיא החכמה. ולכן היסוד דכתר לעולם דבוק בג"ר דחכמה ולפי שלא נגלה מהם רק הבינה שבהם לכן אנו מחברים אותו עם הבינ':

ועתה נבאר סדר מקומות האוה"פ. דע כי מקום האוה"פ הם מכוונים ממש מבפנים כנגד אלו המקיפים ואין ביניהם הפרש רק שאלו המקיפי' סדרן הוא מתתא לעיל' והפנימי' סדרן הוא מעילא לתתא כנ"ל ולכן צריך ג"כ לכוין באל רחום וחנון כו' בבחי' האוה"פ המכוונים כנגד אלו המקיפים וזה סדרן אל פנימי דבינה. רחום בחסד. וחנון בגבור' ארך ת"ת אפים נצח. ורב חסד הוד. ואמת יסוד. נוצר חסד מלכות. אח"כ בה' תיקונין תתאין. חסד הנז' בנוצר חסד הוא חסד ממש. לאלפים גבו'. נושא עון ת"ת. ופשע נצח. וחטאה הוד ונקה יסוד. והרי איך הפנימיים הם מעילא לתתא והמקיפים הם מתתא לעילא. והנה מג"ר הפנימיים שבכתר וב' ראשונות פנימיים שהם בחכמה אין כנגדם במקיפים מבחוץ ומקום אלו הה' פנימיים הם בה' מקומות אחרים שיש בא"א במקום שמן המצח דילי' ועד הגרון דילי' ואין זה מקום ביאורם. ודע כי נסתפק לי אם הח' פנימיים של החכמ' כוונים ממש עם השמונ' מקיפים שלה עצמם וכן ה' פנימיים של הכתר אם מכוונים כנגד ה' מקיפים של הכתר ואין הפרש ביניהם רק שאלו הם מעילא לתתא ואלו הם מתתא לעילא כנ"ל. וכפי זה יבא על נכון היותם מכוונים ח' כנגד ח'. וה' כנגד ה'. אמנם יש בזה דוחק א' והוא כי נמצא שאפי' בבחי' הפנימיים עומדת החכמה על הכתר וזה דוחק גדול ואם נאמר להפך מזה והוא כי ודאי בבחי' הפנימיים הם כתר ע"ג חכמ' ונמצא שהמקיפים בכתר יהיו כולם מכווני' כנגד הפנימיים של החכמ' ומקיפים של החכמ' יהיו מכוונים קצתם כנגד הפנימי' של החכמ' וקצתם כנגד הפנימיים של הכתר. אבל נלע"ד שהפי' הא' הוא יותר אמיתי קרוב לודאי לפי שאני זוכר שא"ל מורי ז"ל הסדר הא'

כי פנימי של חסד שבכתר הוא כנגד מקיף של יסוד שבכתר וכעד"ז שאר כל התיקונים וא"כ מוכרח הוא כפי' הא' כי גם בבחי' הפנימיים יהיו פנימיים של החכמ' גבוהים מן פנימיים של הכתר. ודע כי מ"כ בקונטריסי מפי מורי ז"ל באופן אחר וזהו סדרן. אל מקיף מלכות. ופנימי כתר. רחום יסוד וחכמ' וחנון הוד ובינ'. ארך נצח וגדולה אפים ת"ת וגבור' ורב חסד גבורה ות"ת ואמת גדולה ונצח. נוצר בינה והוד. חסד יסוד וחסד לאלפים הוד וגבורה. נושא עון נצח ות"ת ופשע ת"ת ונצח. וחטאה גבורה והוד ונקה חסד ויסוד עכ"ל הקונטרס הנז':

ועתה נבאר שמות י"ג תיקוני דיקנא איך הם מכוונים עם שמות הספירות הנה נתב"ל שבגלגלתא דא"א יש בה י"ס מקיפים וי"ס פנימיים עד מקום המצח. והנה הם כסדרן מעילא לתתא כתר חכמ' כו' עד מלכו' לתתא מכלם. והנה זו המלכות האחרונ' שבי"ס הראש מקומה הוא בפאת הראש שבצד ימין ושמאל וכנודע כי כל בחינ' פאה היא במלכות ודע כי הפאה הזאת אשר בראש א"א היא בחי' שם הויה בחילוף אתב"ש מצפץ אבל הפאה שבראש ז"א הוא בחי' שם אלקים במילוי יודין וכבר נתבאר אצלנו במ"א כי אלקים דיודין הוא בגי' מצפ"ץ לפי שנאמר בא"א ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי ולכן אין בו שם אלקים ובמקום שיש בו בחי' אלקים יהיה תמורתו במקומו בא"א שם מצפץ שהוא תמורת ההויה כנודע כי יען שהוא בחי' תמורה וחילוף הרי הוא דין כמו אלקים ולכן שניהם בגי' שוים כנז' אבל שם עצמו של אלקים אין באריך. והנה נודע כי המל' היא בחי' דין ולכן נקרא אלקים כנזכר בזוהר בראשית גבי ג' אלקים דפ' ויכולו שהם א' בגבור' וא' בהוד וא' במלכות. ולכן זו המלכות האחרונ' שבי"ס הראש דז"א נקרא אלקים שהוא בגי' פא"ה רק שהוא במילוי היותר מעולה שהוא ביודין להיותו למעלה בבחינת הראש ונודע כי כל השערות דינין אינון דתליין מן ההיא רישא ולהכי איצטרך לספרא רישיה דז"א בסוד איש כי ימרט ראשו טהו' הוא כנזכר בפרשת תזריע. וגם ז"ס גלוח הלויים שהם בסוד הגבו' אמנם צריך להניח קצת הדינין כדי שלא יתבטלו לגמרי כי מוכרחים להמצא בעולם ולכן צריך להניח פאה של הראש והיא בחינת המל' אשר בהם נק' אלקים כנז' כדי להשאיר שרש הדינין כמבואר אצלינו בשער המצות בענין מצות פאתי הראש. האמנם גבי רישא דא"א הפאה של ראשו איננה בבחי' שם אלקים בבחי' שם מצפ"ץ כנ"ל ואמנם ב' פאות יש בראש בשני צדדין ימין ושמאל וה"ס שני המאורות הגדולים הנז' בזו' פ' בראשית שהם מצפ"ץ מצפ"ץ וה"ס שני הויות הנז' בפסוק קודם י"ג מדות המתחילות מן אל רחום כו' כנ"ל וב' הויות הנז' הם ידוד ידוד אל רחום וחנון כו' וביאור הענין הוא כי ז"א נמשך ונאחז במצפ"ץ הימיני ונוקבי' בשמאלי'. ואלו

הם שני המאורות הגדולים שוים בקומתם זו"ן שאין הפרש בין זל"ז אלא שזה ימיני וזה שמאלי אבל כל א' מהם יש לו הויה א' שלימה בפני עצמה והענין יותר מבואר והוא כי הנה נודע שיש בא"א בחי' חו"ג הנקר' זכרים ונקבות אלו בימינו ואלו בשמאלו כמבואר במקומו ומצד הימיני דרישא דא"א יוצאת הארת פאה שלו מבחי' חסדים העומדו' בימין וממנה יונק ז"א ומן הגבורה שבצד שמאלו יוצאה פאה שמאלית שממנה יונקת נוק' דז"א ועדיין צריך לבאר איך הם בחי' ב' שמהם קדמאין די"ג מכילין דרחמי וכמ"ש בזו' והענין הוא כי הנה הי"ג תיקוני דיקנא הם בחי' הי"ס שיש למטה ממקום המצח עד מקום הגרון והנה אלו הי"ס הם יוצאים ויונקים מן הי"ס עליונות אשר ברישא עד מקום המצח והנה הי"ס שבראש הם כסדרם מעילא לתתא ובחינ' המלכות שלהם היא למטה בשתי פאתי הראש אבל הי"ס שבדיקנא הם מתתא לעילא והמלכות שבהם היא למעל' במקום התיקון הא' הנק' א"ל והוא המקו' אשר בזקן אשר תחת ב' פאתי הראש כנ"ל ונמצאו עתה שני המלכיות דבוקו' יחד כי במקו' שמסתיימת המל' די"ס דרישא שהיא מקו' פאתי הראש שם מקום המל' די"ס דדיקנ' שהיא תיקונא קדמא' הנק' א"ל כנ"ל ואז יונקת המל' דדיקנא ממלכו' דפאתי הראש כי מן כח אותם השערו' שנשארו בפאתי הראש ולא נתגלחו משם בלבד יוצאו' וצומחו' השערו' התחתונות שבתיקונא קדמא' דדיקנא ושבשאר י"ג תיקוני' ונמצא כי כל הי"ג תיקוני דיקנ' יונקי' משתי פאתי הראש ולכן הוזכרו אלו השתי שמות של מצפ"ץ מצפ"ץ בתחי' כל הי"ג מדות שהם בדיקנ' למטה וזהו ידוד ידוד אל רחום כו' והנה כבר נת"ל כי אפי' עתה בעת שאנו מזכירים אלו הי"ג מדו' של רחמים אין בז"א רק הט' תיקוני דיקנא בלחוד אבל הענין הוא שמאירים הי"ג תיקוני דיקנא דא"א בט' תיקוני דיקנא דז"א ונמצא כי יש בהם י"ג הארות אבל התיקונים אינם רק ט' בלבד כנ"ל. ונמצא כפי זה שאלו הי"ג מכילן דרחמי אינם בתיקוני דיקנא דז"א רק בי"ג תיקוני דיקנא דא"א עלאין אשר אנו מורידים וממשיכים הארתם למטה בט' תיקוני דיקנא דז"א שיאירו בהם י"ג הארות עם היות שהתיקונים עצמן אינם אלא ט' לבד ולכן שתי ההויות האלו הקודמות אל הי"ג מדות ה"ס תרין שמהן ידוד ידוד בחילוף מצפ"ץ מצפ"ץ שהם בשתי פאתי הראש דא"א. ואלו היו אלו הי"ג מכילן דרחמי למטה בדיקנא דז"א היו צריכין להיו' שני שמות של אלהים בשתי פאתי ראש דז"א כנז':

דרוש ו

נבאר שמות אלו הי"ג תיקונים למה נקרא כן ונתחיל מתיקון א' הנק' אל דע כי מן שני שמות אלקים אשר בשתי פאתי הראש נמשכו שני שמות א"ל א"ל לתיקון הא' שבדיקנא הנקרא א"ל. ועוד יש שני שמות י"ה י"ה בשני שמות אלקים הנז' והם ירדו ונמשכו

יותר למטה לתיקון הששי הנק' ורב חסד וז"ס שנת' באד"ר בפ' מן המצר קראתי יה כו' פי' כי התיקון הא' מן י"ג נקרא מצר לפי שהוא במקום צר מאד ואינו רחב ונקרא מצר הזקן ומשם קראתי אל שם י"ה הנשא' בשם אלקים שבפאתי הראש כי שם אל מאלקים כבר נתגלה בתיקון הא' אבל שם י"ה שעדיין לא נתגלה שם לכן משם קראתיו שיתגלה האמנם אותו שם י"ה לא נתגלה שם רק עד למטה במרחב וזהו ענני במרחב י"ה והוא בתיקון הו' הנק' ורב חסד ששם מתרחב רוחב הזקן כנ"ל ושם ירד ונתגלה שם י"ה הנז' ולא נתגלה בתיקון הא' הנק' מצר הזקן ונמצא כי שני שמות אל שבשני שמות אלקים שבשתי פאתי הראש נתגלו למטה במצר שהוא תיקון הא' שבדיקנא שני אל אל בשני צדדי הזקן ושני שמות י"ה י"ה שבב' שמו' אלקים הנז' נתגלו למטה במרחב הזקן בתיקון הו' שבדיקנא בב' צדדי הזקן נשארו עתה שתי אותיות ממין סתומות בשני שמות אלקים אלקים הנז' ואלו ירדו למטה ונתגלו בתיקון הי"ב הנק' וחטאה שהוא בחי' הפה והמם הא' היא בסוד שפתותיו הסוגרות את הפה ונעשו' כדמות אות מם סתומה והמם האחרת היא בסוד השינים שהם ג"כ כמין חומה עגולה הסותמת מוצא הפה והרי נתבאר טעם קריאת התיקון הא' בשם אל ובביאור ברכת אבות במלת האל הגדול כו' נתבאר יותר ענין זה וע"ש. ורב חסד הוא תיקון הו' והענין הו' כי הנה לעיל נתבאר שתיקון זה הוא בגבור' של אוה"מ וא"כ קשה איך נק' ורב חסד. וגם קשה במש"ל שהי"ס הפנימיים הם כסדרן מעילא לתתא ותיקון ורב חסד הוא בהוד של הפנימיים כי גם הוד הוא דין ואיך נקר' ורב חסד. אבל הענין הוא כי הנה הוא בחי' דין ממותק ולכן נקר' ורב חסד אשר הוא בגי' מנצפ"ך שהם הה"ג להורות שהם בחי' גבורה אלא שהיא ממותקת ונעשית חסד:

נוצר חסד כבר נתבאר שהוא תיקון הח' ונכלל בו שני בחי' אם בחי' בינה של החכמ' במלת נוצר וגם בחינת יסוד של הכתר במלת חסד. ודע שהבינ' נקרא רצון ומשם נמשכ' נשמת מרע"ה שהוא בגי' כמנין נוצר שהם אותיות רצון. גם נודע כי מצח הרצון הוא בבינה וזהו הטעם שהאותיות מתגלו' במקום המצח בסוד הכרת הפרצוף ולכן אות נ' של נוצר היא גדול' וכבר נודע שהאלפא ביתא דאותיו' גדולו' הם בבינה. ומלת נוצר ה"ס האחוריים דחכמ' שהוא בגי' קפ"ד שהוא אחוריים דהויה דע"ב דיודין וגם הוא סוד הפנים דבינה שהוא אהיה דמלוי יודין שהוא בגי' קס"א והנה קפ"ד וקס"א הם בגי' נוצר ומלת חסד שהו' כנגד יסוד שבכתר הנז'. וכבר נודע מ"ש בסוף אדרת נשא כי חסד גניז בפום אמה. והביאור הוא שהה"ח יורדין אל היסוד כדי שיתנם בנוקבא בעת הזווג ולכן היסוד נקרא חסד והנה לסיב' זו נקרא התיקון הזה מזלא עילאה כנ"ל והוא לפי שהוא בסוד היסוד של הכתר המזיל טללי ברכה וחסדים טובים ולכן התיקון הזה הוא

הויה א' דיודין שהוא בגי' חסד ומזה המזל יונק אבא עלאה שהוא ג"כ הויה דכורא כנ"ל אבל התיקון הי"ג שהיא ונקה גם כן הוא נקרא מזלא עלאה כנ"ל והטעם הוא לפי שהוא בחינת החסד שבכתר אשר הוא נוזל ויורד בפי האמה כנז'. וזה התיקון הי"ג הוא שם אהיה דמילוי יודין שהוא בגי' ונק"ה ולכן מזה המזל הנקר' אהיה יונקת ממנו אימא עלאה כי גם היא נקר' אהיה ולכן אמרו באדרת האזינו דאבא גניז וטמיר יתיר מאימ' והטעם הוא לפי שהוא יונק ממזל העליון הח' ואימ' יונקת ממזל הי"ג התחתון:

נושא עון הוא תיקון העשירי והוא נצח דכתר כנז"ל ומלת נושא נשא כתיב חסר ו' והוא בגי' שכ"ה ניצוצו' הדינין המתמתקים בשם ידוד כי חיבור שכ"ה ושם הויה הם בגי' נשא וז"ס מ"ש באד"ר חזי הוינא וארו חד נהורא עלאה נהיר וסליק לשכ"ה עיבר כו'. וארו חד חשוך אתסחאי כו' א"ל נושא עון חמית' הרי שנושא עון ה"ס שכ"ה ניצוצין שהם דינין חשוכין שהיו נרחצי' ומתמתקים ע"י שם ההויה הנקרא נהורא עלא' וחיבו' שכ"ה וידוד בגי' נשא כנ"ל. לאלפים ה"ס ספי' ההוד דבכתר ולפי שהנו"ה הם חברים ורעים זה לזה כמ"ש חז"ל על פ' תהום אל תהום קורא כו' קול שני רעים אני שומע לפי שהם נקר' תרי פלגי גופא ולכן נכללים יחד במלת לאלפים תרי אלפי שנין והם נצח והוד והענין הוא כי כאן נכלל הנצח בהוד כדי למתקו אבל ההוד לא הוצרך להכלל בנצח בתיקון נושא עון וביאור ענין לאלפים לקמן דף צ' ע"ב נתבאר באורך בשער רוה"ק בענין תיקון העונות ושם כתבתי תיקון אחד שנתן לנו מורי ז"ל שיכוין בו האדם תמיד וינצל מיצה"ר וע"ש באורך:

דרוש ז

בסוד ויעבור וי"ג מדות באר היטב. כבר הודעתיך שיש ברישא דא"א י"ג חוורתי והם ג' שמות ידוד שיש בהם י"ב אותיות וב' הויות מהם שהם תמניא חוורתי נמשכות דרך הפנים והויה הג' שהם ד' חוורתי אחרות נמשכות דרך אחורי רישא וכנגד אלו ב' הויות הנמשכות כנגד הפנים ה"ס שני הויות שהוזכרו בתחילת הי"ג מדות של רחמים כמש"ה ה' ה' אל רחום כו' כמבואר לעיל כי הי"ג מדות מתחילין מן שם א"ל ואין שני הויות אלו בכלל הי"ג מדות והנה משני הויות אלו יוצאין שני שמות מצפץ מצפץ בחילוף אלפא ביתא דאתב"ש כנ"ל. והוא שם א' מצד ימין כנגד א"א ושם א' מצד שמאל כנגד ז"א כי גם בעתיקא קדישא יש בו ב' בחי' אריך וז"א והנה כל א' משני שמות אלו כולל כל הי"ג תיקוני דיקנא באופן זה כי ד' תיקונים עלאין הם בסוד מוחין והם נרמזים באות מ' של שם מצפץ וט' תיקונין תתאין הם נרמזים באות צ' של שם מצפץ והטעם הוא כי הד' ראשונים הם בחי' הארבעה הנכללים בכתר חכמ' כי אלו יש להם יתרון ומעלה להיותם

כוללין רישא דאריך כנודע והט' האחרים הם נמנים אח"כ מן הבינה ולמטה ולהיות שעכ"פ ודאי שגם יש אל הבינ' יתרון על הח' אשר תחתיה לכן חזר למנות הח' בפני עצמן והם פ' של מצפ"ץ והץ אחרונה של מצפ"ץ הם הט' תיקונין של ז"א ונמצא כי בכל שם מאלו הב' נכללים שניהם דיקנא דא"א ודיקנ' דז"א והנה משני שמות אלו מצפ"ץ משתלשים שני פאתי הראש ושם בפאתי הראש הם שתי שמות אלקים אלקים במלוי יודין שכל א' מהם הוא בגי' מצפ"ץ והנה משני פאתי הראש שהם ב' שמות אלקים כנז' משם משתלשין שני רישי דיקנא הנקרא א"ל א"ל בסוד אל רחום וחנון כו' כי אלקים במילוי יש בו י"ג אותיות כנגד י"ג תיקוני דיקנא הנמשכים ממנו:

ונתחיל לבאר תיבות אל רחום וחנון כו' שה"ס י"ג תיקוני דיקנא. א"ל הנה בתחילה תצייר אות אלף שהיא יוד ויו יוד ואות ל' שהיא אותיות כף ויו ושניהם יו"י וכ"ו עולים בגי' נ"ב כי שם זה הוא שורש שם ב"ן שהיא הויה דההין ובתחי' צריך להודיעך כי בכל מדה ומדה מאלו הי"ג מדות צריך שנכלול בה שם אל והטעם הוא לפי ששרש כל הדיקנא הוא שם אל כמו שנבאר. ונחזור לענין ראשון דע כי משני שמות אלקים אלקים אשר בשני פאתי הראש משם נמשכין תרי רישי דיקנא כנ"ל וכל אחד משניהם לוקח שם אל משם אלקים שלמעלה ממנו ובכל א' משניהם יש בו א"ל קוצין דשערי כמו שנבאר לקמן דרוש אחר בע"ה והנה שם למעל' בתיקון הא' דדיקנ' שהוא מקום צר ונק' מצר הזקן הנה שם יש שם יה א' מן אלקי' הא' אות יו"ד בימין ואות ה' בשמאל. וז"ס מן המצר קראתי יה ולמטה בתיקון הששי אשר שם מתחיל הזקן להתרחב יש שם שם י"ה אחר מן אלקים השני אות יו"ד בימין ואות ה' בשמאל וזהו ענני במרחב י"ה ואות מם סתומה שבשם אלקים היא למטה בתיקון הי"ב שהוא הפה אשר צורתו כמין מם סתומה כזה ם והרי נתבאר איך שם אלקים כולל כל הי"ג תיקוני דיקנא. ונחזור לבאר דרך פרט ענין ב' שמות א"ל א"ל אשר בתיקון א' בב' רישי דיקנא הנה הב' שמות אלו של אל מתפשטין ונמשכין משני שמות א"ל א"ל שבשני שמות אלקים שבפאתי הראש והרי הם ד' שמות א"ל. ואם תצייר כל א' מהם בציור הנ"ל העולה בגי' נ"ב יהיו ארבעתם בגי' קדק"ד ובגי' יצחק אשר הוא מקור ושרש הדינין וגבורות שהוא שם אלקים אשר בו נכללו כל הי"ג תיקוני דיקנ' כנז' וכבר הודעתיך שהדיקנא היא שרש כל הדינין כולם אלא שהם נכפים שם ואינם ניכרים. אחר כך תצייר עוד שם א"ל בציור שני כזה והוא היות אות א' צורת יוד ואו דלת ואות ל' צורת ד"ו כזה (ציור) ומספר כולם הם ארבעים וה"ס מם סתומה אשר בה נכללים כל הדינים בבטן המלאה ושם הם נכפין ע"י שם אל הכופה אותם שם בסוד ואל זועם בכל יום זועם ולא נזעם זועם אל הדינין וכופה אותה ואע"פ ששני אל

יש בב' רישי דיקנא עכ"ז כבר ידעת כי בעתיקא תרוייהו אתהדרו חד ואתכללו בחד. רחום אם תצרף ציור הראשון העול' בגי' קדק"ד עם ציור הב' העולה בגי' מ' יהיו שניהם בגי' רמ"ח ועם ו' אותיות שיש במילוי שם א"ל שהם אלף למד יהיה הכל בגי' רחום כי כבר הודעתיך שכל מדה מן הי"ג מדות צריך לכלול בהם שם א"ל וזכור זה שלא נצטרך לכופלו בכל מדה ומדה. וחנון הוא בגי' ק"ך צרופים לרמוז על שורש הכל שהוא שם אלקים שבפאתי הראש כנ"ל והנה יש בו ק"ך צרופי' כנודע והם כמנין וחנון. גם וחנון עם ה' אותיותיו ועם הכולל יהיה הכל בגי' קכ"ו והם ג' שמות מ"ב היוצאים מג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה כנודע והנה ג"פ מ"ב גי' כ"ו. ארך הוא שני אלפין שיש בשני שמות א"ל א"ל כנז' בהיותם מלאים כזה אלף אלף הם בגי' ארך עם הכולל. עוד פי' א' והוא כי הנה ש"ע נהורין נמשכין מן עתיק והם מתחברין בשני שמות אלו של א"ל א"ל שבתיקון הא' כנ"ל. והנה שני שמות א"ל במלויים כזה אלף למד אלף למד הם בגי' ש"ע ואלו ה"ס ש"ע נהורין דכלילן בתרין תפוחין קדישין דיליה וכבר הודעתיך בביאור אד"ר כי מספר ארך נשארין אליו ומספר ק"ן יורדין בז"א בתרין תפוחין דיליה וכנגד מספר ארך הנשארים בו נקרא ארך אפים הוא בגי' אהיה במלוי יודין העולה קס"א ואם תסיר מקס"א שם א"ל ישאר בגי' אפים עם הכולל והענין הוא כי כשתסיר מן שם אהיה הנז' בחי' א"ל שהוא חסד החסד שבו ישאר הנשאר בחשבון אפים והוא בגי' ק"ל שהוא בחי' הגבורה שבו כמו שנבאר בתיקון ורב חסד. ונמצא כי סוד החסד שהוא שם א"ל הנרמז במלת ארך כנז' בא ונצטרף עם הגבור' ושניהם יחד נקראים ארך אפים. גם פי' כי הנה שם אהיה במלוי ההין הוא בגי' קנ"א וכשתסיר ממנו חשבון ארבע אותיותיו הפשוטות שהם בגי' כ"א ישאר בגי' אפים עם הכללות. ורב חסד הנה תיבת אפים הנ"ל הנה היא בגי' ק"ל ונודע כי כל סוד ק"ל הוא מצד הדין לפי שהוא בנוקבא ונודע כי סוד ק"ל הוא רבוע האחוריים של שם הויה דמ"ה דאלפין כנודע כזה. יוד. יוד הא. יוד הא ואו. יוד הא ואו הא וצריכין אנו לחבר עמו בחי' הע"ב שהוא בגי' חסד ואז נעשה ע"ב ק"ל והוא בגי' ר"ב והנה כל מילוי אלפין הוא בז"א הנקרא ואו ולכן נאמר עם ואו יתירה ורב חסד ואחר אשר נתחבר הע"ב עם הק"ל נתהפך הכל לבחי' חסד שהיא הויה דע"ב דיודין שהיא בגימ' חסד וזהו ורב חסד. ואמת הוא בגי' אהיה פעמים אהיה וכן הוא שבעה הויות דס"ג שהם בגי' אמת והם בתרין תפוחין קדישין דא"א הנק' אמת והיא מדה ז' מן הי"ג מדות. סוד י"ג מדות א"ל הוא יוד יוד יוי כ"ו א' אל אלף אלף למד יוד יוד יוד אלף כ"א כ"א כ"א כ"א כ"א א"ל נמשך מן אלקים שבמלוי ביודין עולה בגי' מצפ"ץ ורומז בפאתי הראש. כל א"ל הוא ב"ן בא' מציוריו. ויש א"ל בפאתי הזקן מימין וכן משמאל ונמשכין

משני פאתי הראש הרי הם ד' א"ל העולים בגי' קדקד שה"ס יצחק גם בציור שני של א"ל הוא מם כאמור ועם קדקד הנז' הרי רמ"ח ועם ו' אותיות מלוי א"ל הם רומח שהם אותיות רחום וחנון הוא ק"ך צירופי שם אלקים. גם וחנון עם ה' אותיותיו והכולל הם קכ"ו שהם ג"פ מ"ב אותיות שיש בג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה וע"ב הוא סוד יוד יוד לפי שההויה מתחלת ביוד ומסיימת ביוד ארך אל"ף אל"ף עולה רכ"ב שהוא ארך עם המלה אפים מילוי אהיה דיודין כשתסיר ממנו שם א"ל או אהיה דההין כשתסיר ממנו אהיה פשוט נשאר ק"ל ועם התיבה כמנין אפים וק"ל הנשאר ממילוי אהיה עם ע"ב עולה ר"ב והדין נהפך לרחמי' ור"ב בגימטריא יצחק ועולה בבחי' שם ע"ב שהוא בגי' חסד וזהו ורב חסד והה' גבורות משתככין ע"י חמש חסדים בהתעוררותם ואמת הוא אהיה פעמים אהיה. גם ז"פ הויה דס"ג בגימ' אמת. ואלו ה"ס ש"ע נהורין דבתרין תפוחין נוצר חסד הוא שם א"ל. שציורו יוד יוד ד' יודין שבהויה דע"ב לאלפים הוא אהיה דההין עם יוד אותיותיו שהם קחס"א כמנין אלפים ומשום דמתערבין שם כחות שאר השערות עם שערות הדיקנא לכן אנו משליכין אותם במצולות ים בכח החסד העליון שהוא לאלפים נושא הוא אחוריים דא"ל כזה אלף אלף למד ועם ההויה דב"ן ועם ט' אותיותיה:

עון הוא אחוריים דשם אדני שהם בגי' קכ"ו גם הם ג"פ מ"ב אותיו' דשלשה הויות ע"ב ס"ג מ"ה ופשע הוא שלשה מלויי אהיה והם תנ"ה ועם השם עצמו תנ"ו כמנין ופשע וחטאה עם הכולל שלשים והא"ל הא' ציורה יו"ד והל' ציורה ד"ו הרי ל' כמנין וחטא"ה עם הכולל. ונקה הוא אהיה דיודין שמנקה אותו התעוררות של השערות אשר השליכם במצולות ים והנה אלו הי"ג תיקונים נמשכו מן הי"ג נימין שיש ברישא חוורא וכל נימא היא אות ו' וכל ו' הוא אהיה י"ג ווין עולים בגי' הי"ה הו"ה ויהי"ה. ועם ג' מלות כמנין י"ג ווין. והכולל עם הי' אותיותיהם שם א"ל יוצא מן אהיה דיודין כמש"ל נמצא שצריך לכוין בשם א"ל בג' יודין וא' ואח"כ בשם א"ל וכל יוד מנוקדת בנקודתו וכן האלף. ותחת כל אות שם אהיה וכן תחת א"ל שם אהיה הרי י"ג פעמים אהיה שה"ס ברגע קטן עזבתיך כו' וכן גער חית קנה כו' וזה ציורו:

יוד יוד יוד:

אהיה אהיה אהיה אהיה אהיה אהיה אהיה אהיה אהיה:

אל אל אל:

אהיה אהיה אהיה:

והנה ט"פ אם עם הכולל הם ש"ע:

הט' או"א מ"ב מ"ב אחד לכל אחד נשאר א"ם ומתפשטין בכל הספי' הרי ט' א"ם וש"ע נהורין הנז' מנין אר"ך הם בא"א ומנין ק"ן הם בז"א. והש"ע נהורין הנז' יוצאים משם א"ל א"ל במלואו שהוא קפ"ה ושניהם בגי' קפ"ה קפ"ה ש"ע נהורין וא"ל א"ל הנז' הם ראשי פאתי הדיקנא דא"א במצר הזקן בצד ימין יש י' ובשמאל ה' הרי שם י"ה וכן במרחב הזקן יש ג"כ י"ה שני ונתבארו לעיל בפ' מן המצר קראתי י"ה עננ במרחב י"ה וסוד זה י"ה הוא י"ה אותיות שבפסוק. יברכך ה' וישמרך. והארת הפנים שהוא סוד פסוק יאר ה' פניו אליך ה"ס ואמת שהם הש"ע נהורין וז' הקצוות כ"א כלולה מי' הרי ע' והכולל זהו סוד ואמת סדר הי"ג מדות הפנימיים הם אלו. א"ל מלכות החכמה שבכתר רחום יסוד שלה. וחנון הוד. ארך נצח. אפים ת"ת. ורב חסד גבו'. ואמת חסד. נוצר חסד בינה עם יסוד שבכתר וחכמה שבחכמה ומלכות שבכתר בסוד נקודה ובסוד עטרת היסוד. לאלפים הוד. נושא עון נצח. ופשע ת"ת. וחטאה גבורה. ונקה חסד אלו הם הפנימיי' ואלו הם המקיפים. א"ל כתר שבכתר ושבחכמה. רחום וחנון הם חו"ב שבכתר. ארך אפים חו"ב שבחכמה. ורב חסד שני חסדים שבהם. ואמת שני הגבורו' שבהם. נוצר חסד שני הת"ת שבהם. לאלפים שני הנצחי' שבהם. נושא עון שני ההודו' שבהם. ופשע שני היסודות שבהם. וחטאה סוד המלכות דהיינו נקודת עטרת היסוד דכתר שבכתר. ונקה מלכות שבחכמ' סוד הי"ג מדות כבר נתבאר אצלנו. ואמנם בשני ההויות הקודמו' והם ה' ה' אל רחום כו' כבר נת' אצלנו שהויה הראשונ' היא בקוצא דשערי דאריך והיא בחינה תחתונה והוא קורא אל ההויה האחר' העליונה ממנה הנז' אחרונה בפסוק הזה ומקומה בד' תיקונים קדמאין דא"א וזמ"ש ויקרא ה' ה' למי קרא להויה האחרת העליונ' ממנה ולהכי פסיק טעמא בגוייהו כי זו התחתונ' קוראה לעליונה והנה בהויה הראשונה שהיא התחתונה תכוין שיוד שבה היא הויה א' דמילוי אלפין. וההא ראשונ' שבה היא אהיה דאלפין והואו הוא הויה דאלפין והא תתאה שם אדני פשוט ובהויה השניה שהיא העליונה תכוין שהיוד שבה היא הויה דע"ב דיודין. והא ראשונה שבה היא אהיה דיודין והואו שבה הויה דס"ג והא אחרונ' שבה היא אדני במלואו שיש בו י"ב אותיות. ותכוין כי זו ההויה האחרונ' שהיא ראשונ' בפ' בהיותה בסדר הנז' היא קוראה אל הויה העליונה כסדר הנז':

אל זהו התיקון הראשון וכבר נתבאר אצלנו באדרת נשא בד' קל"ה ע"ב כי ג' א"ל הם אל שדי אל הויה אל אדני. ושלשתם נכללים באל הראשון הנק' אל שדי והוא בעולם הבריאה ובו כלולי' שרשי יצירה ועשי' בסוד ג' אלקים שבפרשה ויכולו. וטעם היות אל שדי בבריאת הוא לפי שהבריאה ה"ס הבינה והיא הספי' הג' סוף לג"ס ראשונות

אשר שם נאמר לעולמו העליון די וזהו אל שדי כי הז"ת עולם אחר הם. ודע כלל זה כי בכל מקום אשר נגמר תחום מדרגה א' נזכר בה שם שדי כדי להבדיל בין זו לזו אף עפ"י שיהיה כל המדרגות ההם בעולם הקדושה. גם דע כי כל ג' א"ל הנז' שרשם הם בבריאה שהיא הבינה הנק' ארץ אדום ולכן שלשתם רמוזים בשם אהיה דאלפין באופן זם כי האל הראשון שהוא אלף אלפים שרשו באלף הראשונה שבו ואל ידוד שהוא נ"ז עלמין שרשו בשתי אותיות ראשונות שהם אל מן אלף וה' מן ה' הראשונ' י"ו מן היוד ה' מן ה' תתאה הרי ז"ן ואל אדני שהוא צ"ו עלמין שרשו בשאר אותיות הנשארות שהם פ' מן אלף א' מן הא ד' מן יוד. אלף מן ה"א הרי הם צ"ו עם כוללות הי' אותיות מלוי שם אהיה הנז' נוצר חסד דע כי נוצר הוא בינה דחכמ' וחסד יסוד שבכתר כמבואר אצלנו ושניהם אינם רק תיקון א' והטעם הוא לפי שהבינה היא ח' ממטה למעלה והיסוד הוא שמיני ממעלה למטה ולכן הם שוים בבחינה זו:

ענין ויעבור כבר ידעת כי משני נקודות ראשונות של עשר נקודות של קודם התיקון כאשר נתקנו ונעשו מהם שני ראשין דא"א והם הכתר והחכמה שבו ויש בהם כ' בחינות אורות פנימיים י' מן הכתר וי' מן החכמה וכן יש בהם עשרין מקיפין עשרה מן הכתר ועשר מן חכמה והנה אפילו במקיפין יש בהם בחינות רבות והם נר"ן והנה המקיפים אין כולם מתגלים בי"ג תיקוני דיקנא דאריך ואמנם מן החכמה מתגלים ח' שהם מן הבינה שבה עד מלכות שבה ומן הכתר מתגלי' ששה שהם חג"ת נה"י שבו ואמנם היסוד דכתר נכלל עם הבינה של החכמה נמצא שהם י"ג תיקונים בלבד וכל השאר של הכתר ושל החכמה אינם מתגלים לפי ששערות הדיקנא הם דינים ואלו הם רחמים לכן לא נתגלו בה. ואמנם הפנימיים נתגלו כולם בדיקנא ובמקום הי"ג שבחוץ הוא שיעור כל העשרים שבפנים והנה המקיפים נגלים ממטה למעלה אל במלכות רחום ביסוד כו'. נוצר נון רבתי בינה חסד יסוד שבכתר. והנה נוצר חסד שהם בינה ויסוד שניהם הם תיקון א' לבד לפי שהבינה היא ח' ממט' למעל' והיסוד ח' ממעלה למטה ועוד שהן שערי בינה הם מתחלקים עד ההוד ואח"כ חוזרים ונכללים ביסוד הנקר' כ"ל כמספר חמשי' כמו שהיו נכללים בבינה ואין הפסק ביניהם כי אין בחי' נוק' באריך להורות היותו יחיד לגמרי אבל הנוק' היא שם בסוד נקודה וע"כ אינה נתגלית בו ומשם והלאה מתחילין דכר ונוקבא והיא סוד תמר הכלול זכר ונקבה ביחד כי המלכו' כלולה היא ביסוד. ונקה הוא החסד שבכתר המתגלה בפי האמה כי המזל הזה הוא המייחד או"א ולעולם החסד הוא יומא דכלהו כי כדי להמשיך הטפה באורה ממש מלמעלה צריך ע"י חסד שאינו משתנה מהתפשטות והטעם שהם ממטה למעלה הוא לפי שהאור הגדול שבהם צריך

התפשטות כדי שיקבלוהו התחתונים מהם וכי מתחיל מחכמה ואח"כ מתגלין אותם שבכתר מן הטעם שאמרנו אבל הפנימים כל העשרים מתגלים וגם שהם ממעלה למטה מפני שהם לצורך עצמם ולא לצורך שיקבל זולת' ולכן בשני מצרים הסמוכים לראש שהוא התיקון הא' הנקרא א"ל הוא מלכו' פנימי וכתר שבכתר מקיף במצר הימין וכתר שבחכמה מקיף לצד שמאל:

תיקון הב' מה שעל הפה ונקר' רחום יסוד פנימי וחכמה שבכתר מקיף. תיקון ג' ארחא דתחות חוטמא ונקרא חנון הוד פנימי ובינה שבכתר מקיף. תיקון הד' מה שתחת הפה ארך נצח פנימי וחכמה שבחכמה מקיף. תיקון הה' ארחא דתחות פומא אפים ת"ת פנימי ובינה דחכמה מקיף. תיקון הו' שער רחב שבפנים עד הפה. ורב חסד גבורה פנימי מפני שהפנימי מורה דין וצמצום וגבול ומדה וחסד שבכתר מקיף ולכן אהרן היה כהן ולוי ולכן הפנימי גבור' ולוי והחיצון חסד וכהן וזה מצד ימין דדיקנא אבל בשמאל חסד שבחכמה המקיף. תיקון הז' הפנים עצמם ונק' ואמת חסד פנימי וגבור' דכתר מקיף מצד ימין וגבורה דחכמ' מקיף מצד שמאל ולכן הפנים הם אדומים ומטילים אימה ויראה מצד הגבור' שבהם. תיקון ח' שורות השערות המשתלשלות עד הטבור והוא מזל הח' ונק' נוצר חסד והוא בינה דחכמ' פנימי מצד שמאל ות"ת דחכמה מקיף לו ומצד הימין הוא יסוד דכתר פנימי ות"ת דכתר מקיף לו. תיקון הט' לאלפים השערות הקצרות שבין המזל עצמו הוד דכתר פנימי ונצח דכתר מקיף מצד הימין ונצח דחכמ' מקיף בצד שמאל. תיקון הי' שערות שתחת הצואר נושא עון נצח דכתר הפנימי והוד דכתר מקיף מצד ימין והוד דחכמה מקיף מצד שמאל. תיקון י"א הם שערות הנז' היותם ע"י תיקון דלא נפיק נימא מן נימא ופשע ת"ת דכתר פנימי ויסוד דכתר מקיף מצד ימין ויסוד דחכמה מקיף שמאל כי החוטם מפסיק עד למטה ולכן כל אלו נחלקים לימין ולשמאל כנז'. תיקון הי"ב הפה וחטאה גבור' דכתר פנימי ומלכות דחכמה מקיף. תיקון הי"ג שורת השערות שתחת המזל המ' גם הוא משתלשל עד הטבור ונקה גדולה דכתר פנימי ומלכות דכתר מקיף הכלול ביסוד דכתר המקיף מצד הימין דתיקון י"א הנקרא ופשע כנז' ונמצא שיש לו בחינ' יסוד משום דהוי בחינ' חסד פנימי המתגלה בפום אמה שהוא היסוד:

סוד ויעבר הנה מלת ויעבר הוא אותיות עיבור וצירופו ע"ב רי"ו וסוד העיבור נעשה ע"י היסוד הנקר' שדי והנה אם תמנה הויה פשוטה שהיא כ"ו וגם תעשה אותה בחי' ע"ב ובחי' רי"ו יעלה הכל כמנין שדי וזהו ויעבר ה' כי ב' תיבות אלו הם בגי' שדי גם ויעבר ה' על פניו ויקרא כו' הנה ר"ת ויעבר ה' על הוא בגי' פ"ו כמנין אלקים גם ר"ת פניו ויקרא פ"ו הוא כמנין אלקים הרי כ' אלקים. והנה אלקים הא' כבר נתמתק קצת בתי' ויעבר

שסודו ע"ב ריו"ו כמבואר לעיל ולכן די לו מיתוק קצת ע"י תיבת פניו שהיא בגי' קמ"ו וה"ס אבל השם הב' של אלקים שלא נתמתק כלל צריך למתקו בתיבת ויקרא שעולה בגימטריא שכ"ב עם כללות ה' אותיותיו והוא בגי' ב' שמות דאהיה דיודין קס"א קס"א. גם ויעבר כבר נתבאר ענינו אצלנו. וזהו מה ששמעתי נוסף הנה באתה גבור ואתה קדוש נעשם החיבוק בסוד החכמה, כי הגבור' לעולם היא מתלבשת בענין מוחא דא"א כנודע ובחיבוק הזה היו ג"פ ע"ב שהוא ע"ב דהויה דיודין מן הימין והויה דס"ג עם עשרה אותיותיו מן השמאל' והויה דמ"ה עם כ"ו שלה באמצע ואז אפי' הע"ב הימני היה גבור' לפי שג"פ ע"ב הם ריו"ו בגי' גבורה ולכן עתה בויעבור אנו צריכין להמשי' הטפה מצד אור מקיף החכמ' שבו שהוא חסד עלאה דהוי יומא דכלהו כדי שאחר ההמשכ' תשאר הטפה בכל אורה וזהו ויעבר ע"ב ריו"ו והואיל ואתא לידן ענין ויעבר נבאר עתה ענין ע"ב ריו"ו הנז' אצלנו פעמים הרבה גם נבאר ענין מלת תבל הנז' אצלנו שהוא בגי' ב"פ ריו"ו (כי הגבורה דעתיק מתלבשת בחכמה דא"א כמש"ל פ"א דויעבור):

דע כי יש ריו"ו א' בשם הוי"ה וריו"ו א' בשם אהיה וזה ביאור' כי ריו"ו של הויה הוא זה. כנגד אות יוד של ההויה יש הויה אחד במלוי יודין העול' ע"ב וכנגד אות ה' ראשונה יש הויה א' דס"ג ועם יוד אותיותי' הרי ע"ג וכנגד אות ו' יש הויה אחד דמ"ה דמלוי אלפין ועם מספר ידוד פשוטה שהיא כ"ו יהיה הכל בגי' ע"א וכנגד אות הא אחרונ' יש הויה אחד דב"ן דמלוי ההין והע"ב שלו הוא י יה יהו ידוד כנודע ואמנם ע"ב הראשון דמלוי יודין הוא חסד ממש כי שלש הויות אחרונות אינם ע"ב ממש אלא ע"י חיבור וצירוף ולכן זה הע"ב הא נקר' ע"ב ממש והג' ע"ב האחרונים הם בגי ריו"ו שהוא בגי' גבור. עוד טעם שני אל הנז' כי הנה הע"ב הב' הוא ע"ג והג' בגי ע"א ובהתחברו' שניהם יחד הם ע"ב ע"ב וזהו לשון ע"ג מלשון הגעה להורות שאין מספר' שלם כמו הע"ב הא וצריכין להתחבר ולגעת אל הויה השלישית ואז יהיה בין שניהם ע"ב ע"ב והרי נתבאר בחי' ע"ב ריו"ו שיש בשם ההויה והוא אשר אנו מזכירין תמיד בשם ע"ב ריו"ו. עוד יש בחי' ריו"ו שני של שם אהיה וזה עניינו הנה בשם אהיה אין בו ד' מלויים רק ג' בלבד שהם אהיה דמלוי יודין ודאלפין ודההין ובשתים הראשונות דיודין ודאלפין יש בכל אחד משניהם כ"ז אותיות של מלוי המלוי וכאשר תרבעם בסוד האחוריים יהיה בכל א' מהם מ"ד אותיות והנה מ"ד וכ"ז הם ע"א הרי הם ע"א דיודין וע"א דאלפין אבל אהיה דההין אין בו רק כ"ה אותיות של מלוי המלוי ועם ריבועו שהם מ"ד אותיות הרי ס"ט ותחבר עמו ד' אותיות אהיה הפשוטות הרי ע"ג והנה זו האחת המיותרת על ע"ב אם תחברנה עם ע"א דיודין ויהיו ע"ב ועם ע"א דאלפין ויהיו ע"ב והרי הם ג"פ ע"ב שהם

בגי' רי"ו והרי לך שני פעמים רי"ו א' דהויות וא' דאהיה וכאשר לוקחת המלכות שניהם נק' היא תב"ל שהוא ב"פ רי"ו הנז'. גם סוד ויעבר כבר נת"ל כי בעת שאומרים ויעבר נבקע היסוד דאימ' שבדעת ז"א וכו' גם נתבאר שם כי ענין בקיע' זו הוא לצורך זווג לאה עם ישראל מן החזה דז"א ולמעל' ועי"כ נתקן פרצוף לאה כדי שתהיה ראויה אל הזווג הנז' וענין בקיעה זו נעשית באופן זה שנבאר עתה כי הנה בעמיד' שבלחש היו יעקב עם רחל עומדים בנו"ה דז"א. ואחר כך בחזרת העמיד' עלו עד חג"ת דז"א כמו שנת"ל הטעם לפי שעתה אין אימא עלאה רובצת על הבנים ועי"כ היסוד שלה עולה ונגבה למעלה בדעת דז"א דוקא ונשאר כל הת"ת דז"א באורות מגולים ואז בהתגלות האורות האלו מתרבים הארותיהם ועולים בג"ר דז"א וברוב ההארות ההם אין היסוד דאימא סובלת אותם ונבקע היסוד דאימא העומד בדעת דז"א מאליו ואז כל אורך ז"א מראשו ועד רגלו הם מגולים ואז אנו אומרים ויעבר כו' והענין יובן במה שנת"ל בענין נשיאות כפים של ברכת כהנים ועיי"ש שביארנו הטעם שהוא לתקן כל פרצוף לאה ע"י אותו הנשיאות כפים לפי שע"י ברכת כהנים נכנסין אורות המקיפים בתוך ראש ז"א ונתקן כל פרצופה ועדיין חסר בחי' היסוד שבה בלבד לפי שבענין ברכת כהנים נעשים שני קוים שלה הימין והשמאל ונתקן חצי קו האמצעי עד כנגד הת"ת שלה בלבד כמבואר אצלנו בדרוש פרצוף לאה וחסר ממנה בחי' היסוד שבה ואז עי"כ ג"כ מתרבי' האורו' אשר שם מלבד ההארו' המגולות שעולות מלמטה מחג"ת דז"א ועי"כ נבקע היסוד דאימא אשר בדעת דז"א בעת שאומרים ויעבור ואז אימא עלא' נותנת בדרך הלואה והשאלה את היסוד שלה אל לאה ועי"כ תוכל להזדווג עם ז"א בעת שאומרים י"ג מדות כמבואר לעיל בדרוש דויעבור ולכן א"א ויעבור עד אחר ברכת כהנים:

דרושי נפילת אפים

דרוש א

בענין נפילת אפים שנהגו לומר אחר ויעבור וי"ג מדות ותחילה אכתוב דרוש א' קצר והוא זה. דע כי בין בתפלת שחרית או מנחה או ערבית לעולם יש בכל א' מהם בחי' זווג עליון אבל יש חילוק ביניהם כי זווג דשחרית הוא פב"פ ודמנחה ודערבית הם בסוד אחור באחור וזה עניינם כי בתפלת שחרית החסד מתעורר בעולם כנודע בסוד וישכם אברהם בבקר ולכן יש כח בידינו לכלול ד' עולמות אבי"ע זב"ז עד האצילות כמבואר לעיל באורך בתפילת השחר ולכן אחר שנכללו ד' עולמות זב"ז עד האצילות אז אנו עושי' נפילת אפים בסוד העלאת מ"ן למעלה ואז אנו מעלים נפשותינו מן העשיה ורוחינו מן

היצירה ונשמתינו מן הבריאה ואז יהיה נעשה הזווג ההוא על ידינו בבחי' פב"פ לפי שמדת החסד הוא אשר הביא אותה ותיקן אותה לכשתהיה פב"פ עמו אבל בתפלת המנח' אין אנו יכולין לעורר העולמות ולכלול אותם זב"ז כמבואר במקומו שלטעם זה אין במנחה קרבנות וזמירות ויוצר כו' ואמנם הזווג אשר נעשה אז הוא ע"י שם אלקים שהוא מדת הדין המתעורר אז בעולם כנודע וכיון שע"י שם אלקים נברא העולם כמשה"כ בראשית ברא אלקים כו' לכן כיון שבעת ההיא הוא מתעורר בעולם לכן הוא הכולל את כל העולמות כולם וע"י נעש' הזווג בעת ההיא וכיון שהוא בסוד הדין לכן הזווג ההוא הוא בבחי' אחור באחור כיון שאינו נעשה על ידינו אלא נעש' בסוד הדין אבל כיון שיש שם אז התעוררות העולמות ובחי' הזווג לכן יש שם נפילת אפים בתפילת המנחה אבל בתפילת ערבית אין בנו כח לכלול אז את העולמות ולעוררם וגם מה"ד והגבו' דשם אלקים אין זמן שליטתם בעת ההיא ולכן אין מי שיעורר העולמות ולכן אע"פ שיש שם זווג אין שם נפילת אפים כיון שאין התעוררות העולמות. עוד יש ט"א והוא כי בתפיל' שחרית ומנח' הנוק' היא המעוררת התשוק' לגבי דכורא ועול' אליו בעול' האצילות ולכן היא צריכ' אלינו שנעלה אותה בסוד מ"ן אבל בערבי' אין הנוק' עול' אליו אלא הוא יורד אליה למטה בהיכל קה"ק דבריאה ושם נעש' הזווג ההוא ולכן אין שם נפילת אפים כי בעלה הוא המקדים התעוררות אלי' ואין אנו מעוררין אותם בסוד המ"ן:

דרוש ב

בענין נפילת אפים באורך וז"ל ונבאר עת' באורך ענין נפילת אפים שחרית כבר נת"ל כי זווג ישראל עם לאה נעש' ע"י ויעבר וי"ג מדות, ועתה בנפילת אפים נעש' זווג יעקב ברחל גם נת"ל בענין הוידוי שמתודים קודם הי"ג מדות כי בעת ברכת ש"ש ירדה טפת החסדים מן המוח עד החז' ועדיין לא נתגלו ואח"ך ע"י הוידוי יורדין החסדים עד הלב במקום הגלוי ואח"כ אומרים ויעבר לעשות זווג ישראל עם לאה מן החזה ולמעל' כיון שכבר ירד' טפת החסדים עד החזה ונתגלו שם במקום הלב. ועתה בנפילת אפים יורדת טפת החסדים עד למטה ביסוד דז"א ומשם יוצא לחוץ וניתן בדעת יעקב המכוון כנגד יסוד דז"א כנודע ומשם יורדת ביסוד דיעקב ונותנו לרחל בסוד זווג וכמו שנתבאר ענין זה היטב לעיל בביאור ויעבר ממה שמ"כ בקונטיריסי וע"ש איך החו"ג יורדין מרגלי לאה אל יעקב ורחל. ונלע"ד שלסיב' זו הוצרכ' לנפילת אפים ממש בזווג זה להורות הורדת החסדים עד למטה בזווג התחתון הזה משא"כ למעל' בזווג העליון דלאה שהם למעלה: והנה ענין נפילת אפים הוא זה כי הנה עתה הוא זמן הורדת טפת מ"ד של החסדים בנוק' רחל. וצריך להקדי' להעלות מ"ן כדי לקבל אח"כ המ"ד בסוד אשה כי תזריע וילדה זכר.

וארז"ל אשה מזרעת תחלה יולדת זכר וכבר נתבאר במקומו' רבים וגם בביאור פסוק אל נקמות ה' כו' שתקנו בזמירות תפלת השחר שענין המ"ן הם ממה שמתברר בכל יום ויום ע"י תפלותינו מן הז' מלכים דמיתו וממה שאנו מבררין מהם אנו מעלים את המ"ן והנה אלו המלכים אשר לא יכלו להתברר בעת בריאת העולם ונשארו עד עתה בלתי בירור הנה מקומם הוא בג' עולמות בי"ע באופן זה, כי בעולם העשיה יש שם קלי' ובחי' המלכים שהם מבחי' עולם העשיה הם קרובים אל הקלי' ההם ונתונים בתוכם גם בעולם היצירה יש שם קלי' ושם עומדים בחי' המלכים שהם מבחי' עולם היצירה וקלי' שבעולם הבריאה יש שם המלכים שהם מבחי' עולם הבריאה. ונמצא שאנו צריכין להעלו' בסוד מ"ן כל אלו הבחי' של המלכים דמיתו שבבי"ע. ולהעלות חלק מ"ן מן העשיה ומן היצירה ומן הבריאה. וזהו מה שצריך לכוין בנפילת אפים בעת שנופל על פניו כי הנה עתה אנו בתפלת י"ח עומדים בעולם האצילות כנ"ל במקומו ושם אנו נכללין וכוללין עצמינו תוך נוק' דז"א רחל ואנו עבדיה ובניה מעלין לצורכ' אלי' אלו המ"ן ואנו מפילים עצמנו מלמעל' מן עולם האצילות אשר אנו עת' שם ויורדין עד למטה בסוף עולם העשיי' כאדם המפיל עצמו מראש הגג עד למטה בקרקע וז"ס כונת נפילת אפים. ותכוין כי עתה אשר הפלת עצמך בסוף העשיה אתה מלקט ומברר מ"ן מן העשיה ואח"כ תכוין שאתה עול' משם אל היצירה ומלקט ומברר ג"כ משם מ"ן ומשם תכוין לעלות אל הבריאה ללקוט ולברר משם ומשם תעלה אל האצילות בנוק' דז"א ושם תמסרם ותניחם תוך היסוד שלה בסוד מ"ן. ודע שאותם ניצוצות המתבררו' אינם יכולות לעלות מעצמם אם לא ע"י שיכוין האדם לשתף נר"ן שלו עמהם ועי"כ יעלו אותם הבירורים עם נר"ן שלו, גם דע כי אלו הבירורים הם נתונים תוך הקלי' עצמם כנ"ל ולכן תכוין להוריד נפשך בעולם העשיה והיא תלקט ותברר משם אותם הבירורין ותעלם עמך וזה יהיה בכח זכות מצות תפלה שאתה מקיים. והנה זה דומה אל מ"ש חז"ל שהצדיקים אחר מיתתן יורדין לגהינם שה"ס מקום מדור הקלי' ואוחזין ברשעים ומצילין אותם משם וכמ"ש בחגיגה אר"י מתי אמות ואכבה עשן מקברו. וסוד הענין הזה שהצדיקים בעת מיתתן גורמין זווג עליון למעלה אל ז"ון וגם ז"ס מיתת הצדיקים בנשיקה גם ז"ס מ"ש בזוהר ויקהל רי"א ע"א כד מית צדיק התחתון כדין אלביש קנאה הצדיק העליון ומזדווג בנוק' ואז נפש הצדיק ההוא מבררת אותם הנשמות הנתונות בגהינם שהוא מקום מדור הקלי' ממש ומעלים אותם בסוד מ"ן ומעורר זווג עליון ונתקנות אותם הנשמות ע"י:

והנה ענין זה עצמו נעשה ע"י נפילת אפים וזהו מ"ש בזוהר ויקהל דע"ב כי בנ"א מפקיד אדם נפשו באלנ' דמות' ומוסר עצמו למיתה וכן אמר בפ' במדבר. והענין הוא שהנה בחי'

מיתה האמיתית הוא מקום הקלי' בסוד רגליה יורדות מות וצריך שהאד' ימסור עצמו למית' ויכוין להוריד נפשו עד מקום המיתה שהם הקלי' ולכוין שיוציא משם בכח זכות תפלתו אותם הבירורין אשר שם וזה יהיה ע"י נפשו שהיא מן העשיה ויחבר' עמה ויעלו משם עמה אל עולם היצירה ושם ע"י רוחו שהיא מן היצירה יכוין לברר ג"כ הבירורים שבעולם היצירה. ויעלם משם עד הבריאה ושם ע"י נשמתו שהיא מן הבריאה יכוין לברר ג"כ הבירורין שבעולם הבריאה ויעלם משם עם כל אלו ג' מיני בירורין עד עולם האצילות ויכוין לשתף שם נר"ן שלו עם ג' חלקי הבירורין האלו ויכניס הכל תוך היסוד דנוקבא דז"א דאצילות ואז ירדו מ"ד מלמעלה מיסוד הזכר ואז ירד ג"כ שפע ואור גדול באותן המ"ד אל נר"ן של האדם הזה שעושה בנ"א וגרם לכל המצוה הזו ויושפע בו כח אור גדול הראוי אל נפשו מלמעלה כי בלי ספק שהעושה מצוה רבה זו למסור עצמו למיתה בכל שלשה עולמות הנז' כדי לברר אותם הנשמות ולגרום זווג זו"ן בלי ספק ששכרו עצום מאד ולכן טרם שירדו טפת מ"ד של הזכר להתערב עם אותם הבירורין הנקרא מ"ן לתקנם ולבוראם בריות חדשות טובות וקודם זה יורדין בתחלה מ"ד עלאין לצורך האדם הזה שעשה נפילת אפים ואותו האור מתעבר בנפשו אשר נכנסת שם ומתחדשת נפשו שם ומתתקנת בתכלית השלימות וז"ס מ"ש בזוהר ויקהל רע"ב שהאדם העושה נ"א בכוונה נוטל חלק ברכתו בתחלת כל הברכות יען כי הוא גרם כל הטוב הזה ויהבין ליה שלם מן רקיע שהוא בחי' היסוד הנקרא שלום והרי נת' היטב דרוש המ"ן ואופן בירורם ותיקונם ומקום עמידתם בתחי'. אמנם צריך שתדע כי לא כל הרוצה ליטול את השם יטול כי אין יכולת לכוין כוונה זו אלא מי שהוא צדיק גמור שהוא כדאי בזכותו לרדת ולברר אותם הבירורין מתוך הקלי' בעל כרחם ועל הפחות צריך שיזהר ויכוין כונה גמורה בכל התפילה ההיא מתחילתה עד סופה היטב מאד ואם לא כן הנה בעת שמוסר נפשו ומורידה אל הקלי' הנה לא די שלא יוכל הוא לברור משם נשמות הנופלות שם אלא אדרב' תשאר נפשי שם בתוך הקלי' ודומה זה אל ענין האדם שנפטר מזה העולם כנ"ל שאם יהיה צדיק גמור יוכל לרדת אל הקלי' הנק' גהינם ולהעלות משם נשמות שנפלו שם בטיט היון של גהינם שה"ס הקלי' ומי שמעלתו פחותה מזה יהיה בו כח לצאת מתוך גהינם אך לא להוציא אחרים ומי שהוא רשע יורד בגהינם ונשאר שם הוא בעצמו וכן ממש עד"ז הוא בענין נ"א כי הנה הוא יורד אל מקום הקלי' ואם הוא צדיק גמור יש בו יכולת לברר ולהוציא משם נשמות הנופלות שם ולהעלותם בסוד מ"ן. ויש מי שאינו יכול להעלות אחרים כי אין בו כח לבררם ולהוציאם ודי לו במה שיעלה את עצמו. ויש מי שנפשו נשארת שם אחר רדתה בעת נ"א ואינו עולה משם כלל וכן ממש עד"ז הוה

ממש בענין שינת האדם בלילה אשר גם היא בסוד המיתה כי נפשו יורדת אל דרגא דאילנא דמות' במקו' הקלי' ואז יש מי שיכול לברר וללקוט נשמות ולהעלותם בסוד מ"ן לצורך זווג הלילה כנז' בר"מ בפ' צו ויש מי שעולה הוא לבדו ויש מי שנשאר שם בקלי' ואינו עולה כלל כנז' בזוהר שלהי פ' ויקרא. ובזה תבין סוד גדול שמצאנו ראינו דבר מתמיה כי לפעמי' שיהיה האד' צדיק גמור ואח"כ מתהפך לאיש אחר ונעשה רשע גמור כמו שמצאנו ביוחנן כ"ג ששימש פ' שנה בכהונה ולבסוף נעשה צדוקי. אבל הענין הוא כי כאשר האדם מוסר נפשו למיתה בנ"א עד מקום הקליפה ומחמת איזה עון אשר בידו אין נפשו יכולה לעלות משם והקלי' אוחזי' אותה ונשאר' שם לעולם ואז נותנין לו נפש אחרת רעה מצד הקלי' וזהו מ"ש רז"ל שהרשעי' בחייהם קרויים מתים כי הנה בעת נ"א יורדין אל מקום המיתה ונשארין שם ואין נפשותים יוצאות משם וניתן להם נפש רעה תמורתה ואין מרגישין בעצמם הענין הזה ואז נהפכין לרשעי' גמורי' רח"ל. ולכן הנני מזהירך מאד מאד בענין זה שיזהר האדם המכוין בנ"א ע"ד הנז' שיהיה צדיק גמור או שעל הפחות יכוין בתפי' ההיא מתחלתה ועד סופה כנ"ל ומי שיעש' נ"א ע"ד הנז' הנה אין קץ לשכרו כי גורם הזווג עליון וגורם בירור ותיקון אותם בירורין אשר בתוך הקלי' ולזה ארז"ל שכל האומר נ"א בכונה אחר תפלתו אויביו נופלין לפניו מדה כנגד מדה כיון שהוא הפיל עצמו לתיקון הנזכר:

דרוש ג

בביאור מזמור לדוד אליך ה' נפשי כו' וכונתו בכל המזמור. ועתה נבאר הכונה שיכוין באמרו המזמור של נ"א הנה נת' שהכונה היא להעלות המ"ן הנז' מן ג' עולמו' בי"ע אל נוקב' דז"א דאצילות והנה הם ד' בחינות וארבעתם נרמזו כאן ובתחלה נזכרה בחי' נוקבא דז"א שבאצילות אשר כל תכלית נ"א ומסירת הנפש והעלאת המ"ן הוא לצורכה ונרמזה בשם ההויה הנז' בפ' אליך ה' נפשי אשא ונודע שההויה שבנוקב' היא דמלוי ההין העולה בגי' ב"ן. ולכן צריך לכוין כשמזכיר זאת ההויה כאלו הוא במלוי ההין וזה פי' הכתוב אליך ה' פי' בעבורך ה' שהיא הנוקבא דז"א הנק' שם ההויה דמלוי ההין הנה אליך ובסיבתך נפשי אשא ועושה אני נ"א זו. ומלת נפשי אשא סובלת שני פירושי' האחד הוא מסירת נפשו למות אשר תכליתה הוא להשיאה ולנושאה אחר כך ולהעלותה בסוד מ"ן כנ"ל. ולכן הזכיר ענין מסירת נפשו למות בלשון נשיאות כמ"ש אשא להורות כי תכלית הכוונה היא כדי לנושאה אח"כ ולהעלותה בסוד מ"ן גם הוא לשון מתנה כמו ותרב משאת בנימין כלומר בעבורך ה' אני נותן נפשי ומוסרה אל המית' והרי אמר איך הוא מוסר עצמו למות והפיל נפשו מהאצילות עד עולם העשיה למטה כנ"ל. והנה

עתה צריך לברור שלשה בירורי' משלש עולמות בי"ע כנ"ל. ולכן צריך עוד לכוין בשלש הויות אחרות וכולם במלוי ההין העולים ג"פ ב"ן לפי שכל בחינ' המ"ן הוא ע"י הויה דב"ן והוא המעלה את המ"ן כנודע והנה ההויה דב"ן המעלה את המ"ן דעולם הבריאה היא גדולה מהויה דב"ן המעלה מ"ן דעולם היצירה ושל יצירה גדולה משל עשיה ולכן צריך לכוין בשלש הויות דב"ן. ובהויה הראשון דב"ן תכוין שהויה זו היא בעשי' וזו ההויה עוזרת ומסייעת לנפשיך שתוכל לברור ולהעלות מ"ן מן העשיה. ובהויה דב"ן השני תכוין שאז אתה עולה ביצירה עם הבירורין דעשיה ועם נפשך המשותפת עמהם ואז רוחך שהיא מן היצירה מעלה מ"ן של היצירה בכח עזר וסיוע הוי"ה זו הב' אשר היא בעולם היצירה. ובהויה דב"ן השלישית תכוין שאז אתה עולה עם כל הבחי' הנז' אל הבריאה ואז נשמתך שהיא מן הבריאה בוררת ומעלה מ"ן מן הבריאה ע"י הויה זו השלישית שהיא בעולם הבריאה. ואז תכוין שאתה עולה עם נר"ן שלך ועם ג' חלקי הבירורין הנז' עד נוק' דאצילות הנרמזת בשם ההויה שבפסוק אליך ה' נפשי אשא כנז' ותכוין כי גם הדכורא נותן בה טפת מ"ד מבחינת נפש בלבד אלא שהיא נפש דכורא:

והנה סדר שלש הויות הנז' הם נרמזות בשלש מקומות הויה דב"ן הא' שהיא בעשייה נרמזת בר"ת נ'פשי א'שא א'להי הוא בגי' ב"ן והויה דב"ן הב' שביצירה נרמזת במלת אלקי שהיא בגי' מ"ו ותחבר עם המ"ו הנז' הר"ת של בך בטחתי אל אבושה ויהיה הכל בגי' ב"ן או תחבר מספר מ"ו הנז' עם הר"ת של א'להי ב'ך ב'טחתי א'ל ויהיה ב"ן והדרך הראשון יותר ישר. והויה דב"ן הג' שבבריאה נרמז' בר"ת אל יעלצו אויבי לי ותחשוב מלת לי כולה שהיא ארבעים ויהיה הכל ב"ן ג' והנה נודע כי לא כל אדם זוכה להיות לו נפש רוח ונשמה כנז' בזוהר ויקרא ובריש פ' משפטים ולכן אע"פ שאין באדם רק בחינת נפש בלבד עכ"ז יכוין שע"י חלק הרוח אשר לו אע"פ שלא זכה לו עדיין אותו חלק הרוח יברר ויעלה אותם המ"ן שביצירה ועד"ז בענין הנשמה ואמנם אעירך בסוד גדול והוא כי עיקר כוונת העלאת המ"ן האלו הוא באופן זה שהאדם יכוין בעת נ"א ללקט ולברר ע"י נפשו כל הנצוצות של בחי' חלק נפשו הנתונים תוך קלי' העשייה שעדיין לא נבררו שיוברר עתה ויעלם עמו כדי להשלים נפשו בשלימות' ויעלם לנוק' דאצילות כדי שיתוקנו בסוד מ"ן ע"ד הנז"ל ועד"ז יכוין שע"י רוחו מברר כל הניצוצות של בחינת חלק רוחו הנתונים תוך קלי' היצירה וכן עד"ז יכוין להעלות בכח נשמתו כל הניצוצות של בחי' חלק נשמתו הנתונים תוך הקלי' בריאה ויעלה ג' חלקים אלו ביסוד דנוק' דאצילות בסוד מ"ן ויתתקנו שם ע"י מ"ד כנ"ל ואז יוכל האדם לקבל הנצוצו' ההם שנתקנו ויזכה

להיות בבחי' נר"ן מתוקנות בשלימו' ודי למבין, ואולי כי זה הוא בעצמו מה שנת"ל בענין השפע רב ועצום שיורד עליו מן השמים בעת נ"א:
והנה יש אצלי ספק אחד בענין נ"א והוא כי מורי ז"ל ביאר לי בתחי' ענין ג' ההויות דב"ן כנזכר הנרמזים בר"ת שהם בג' עולמו' בי"ע כנז' ופ"א א"ל מורי ז"ל באופן אחר והוא כי בנ"א אין שם רק העלאת מ"ן דבחי' נפשות לבד כנרמז בפסוק אליך ה' נפשי אשא ולא אמר רוחי ונשמתי ובחינת הרוחין עולים במזמור אשרי יושבי ביתך ובחינת הנשמות עולות במזמור יענך ה' כו' כמשי"ת עתה בע"ה. וא"כ איך יצדקו יחד דבריו אלו עם אלו: והנלע"ד בזה הוא באחד משני דרכים או אם נאמר ע"ד מה שנת' אצלינו כי יש נר"ן מבי"ע ויש נר"ן ממלכות ות"ת ובינה דאצילות כנז' אצלנו בזו' ריש פ' משפטי' ונודע כי שלש עולמות בי"ע הם נוקבין והם נק' חיילי המלכות דאצילות ולכן כל מה שהוא ממדרגת מלכות דאצילות ולמטה הכל נקרא נפש ונמצא כי בנ"א אע"פ שעולים בחינת בי"ע כולם הם נקראים נפש לבד ואח"כ בחינת הרוח ונשמה דעולם האצילות הם באשרי ויענך ה' כו' אבל היותר נלע"ד באמיתות ענין זה הוא הדרך הב' כי הנה נתבאר אצלנו כי יש בעשיה ג"כ ה' פרצו' ששמם הם נר"ן ח"י וכל ה' בחי' אלו נקראים נפש וכן ביצירה יש חמשה פרצופים וכולם נקראים רוח וכן בבריאה כו' וכולם נקראים נשמה והנה בנ"א אינם עולים רק בחינת הנפש שבכל עולם מהם ובבחינה זו נקרא נפש ובבחי' היותם ששלשה עולמות בי"ע נקראים נר"ן והראיה לזה כי הנה ביארנו שנז' במזמור של נ"א ג' הויות דב"ן וכל הויה דב"ן נודע שהיא בסוד הנוק' שבכל עולם ועולם והיא הנקרא נפש של אותו עולם ונמצא שבנ"א אנו מעלים הנפש דבכל עולם ועולם ובבחי' האחרת נקר' נר"ן כנז' ובמזמור אשרי יושבי ביתך עולים הרוחין שבכל עולם ובמזמור יענך ה' עולי' הנשמות שבכל עולם ועולם וכמשי"ת במקומו בע"ה כנלע"ד ליישב דברי הרב מורי ז"ל: ודע כי פעם אחת א"ל מורי ז"ל שאמר לא' מן החברים סוד א' בענין נ"א ושלא רצה לגלותו לי לפי שיש ח"ו סכנה בדבר ולא הבנתי דבריו אם כוונתו לומר שיש סכנה למי שמכוין כוונה זו או הסכנה היא למי שאינו מכוין בכוונה ההיא, ואחר כך שאלתי את פי אותו החבר ואמרתי לו מה היא הכוונה שמסר לך מורינו ז"ל בענין נ"א. והשיב לי כי מה שא"ל מוז"ל הוא זה שיזהר כשנופל על פניו שלא ישים פניו תוך ידו השמאלית ממש אמנם ישים פניו על זרועו השמאלי גם שמעתי מן החבר הנז' שא"ל מורי ז"ל שצריך לכוין בנ"א בסוד ג' הויות דב"ן אחרות ואלו הם. מי זה האיש ר"ת ב"ן. נפשו בטוב ר"ת ב"ן. בטוב תלין ס"ת ב"ן:

דרוש ד

כבר נתבאר אצלנו שיכוין להפיל עצמו עד עולם העשיה ומשם יעלה מ"ן ע"י ההויה דב"ן הנרמזת במזמור זה. והענין במה שנודע בזו' בפ' וצדיקים ירשו ארץ כי ארץ העליונה נוקבא יתבא בין תרין צדיקי' צדיק עליון וצדיק תחתון והם יוסף ובנימין וזה יובן במ"ש רז"ל אין האשה מתעברת מביאה ראשונה אלא מביאה שניה כמבוא' אצלנו שהענין הוא כי בביאה ראשונה יהיב בה רוחא דשדי בגווה וה"ס בנימין שפירושו ב"ן ימ"ין שה"ס שני הגבו' שלא נתמתקו תוך היסוד דז"א כנודע והם שני הויות שהם בגי' ב"ן ואלו השנים נותנם ז"א לנוקב' בביאה ראשונה וזהו ענין ההוא רוחא דשדי בגווה בסוד ויהי בצאת נפשה כי מתה כמבוא' אצלנו. ואלו הב' גבו' נעשים כלי לקבל המ"ן ולהעלותם לגבי דכורא לקבל מ"ד דיליה ואח"כ בביאה ב' נותן לה המ"ן עצמן שהם ג' גבורו' האחרו' אשר נמתקו ביסוד דז"א ע"י ג' החסדים והנה הם ו' הויות שהם ג"פ ב"ן בגי' יוסף ולכן יוסף נקרא דכורא לפי שהוא מן הגבו' שנתמתקו ע"י החסדים אבל בנימין הוא בעלמא דנוק' כנז' בזוהר ויצא לפי שהוא מן הגבו' לבדם בלתי מיתוק החסדים זכרים גם בזה תבין איך יוסף נולד מן רחל והיה תחילה מעלמ' דנוקב' וחזר להיות דכורא ועלה למעלה ועוד כי הג' גבורות שלו הם העולות בתוך היסוד דז"א ממט' למעלה בסוד אור חוזר ועי"כ הם מגדילו' את נוק' דז"א כנודע גם בזה תבין כי אלו הג' גבורו' להיות שנמתקו ע"י החסדים גם עתה כשנתנים ביסוד דנוקבא הם בחי' מ"ן ממש העולות למעלה לקבל מ"ד. אבל ב' הגבורו' האחרות שלא נתמתקו ע"י החסדים. גם עתה אינם בסוד מ"ן העולות למעלה. אבל הם בחי' הכלי שבו נתונים המ"ן ואינם מכלל המ"ן עצמן וזה הכלי הוא הנק' רוחא דשדי בה בעלה בביאה ראשונה והוא הנק' נפשה של רחל כמש"ה ויהי בצאת נפשה כי מתה כי הם נעשים נפש וחיות שלה ממש הנק' רוחא דשדי בגווה ולכן כשיצאתה ממנה מתה ואז מן ההוא רוחא נעשה בנימין אבל הג' הגבורו' הם המ"ן שבה לעלות ולקבל מ"ד ואינם נפשה וחיותה ממש ולכן כשיצאו ממנה נולד יוסף ולא מתה רחל אמו וזכור כללים אלו היטב מאד:

ונחזור עתה לענין נפילת אפים כי תכוין להעלות המ"ן הנז' מעולם העשיה עד המל' דאצילות אשר עתה היא מזדווג' עם בעלה ז"א והנה היא נק' הויה דב"ן דההין כנודע וזהו מה שתכוין בהויה זו של אליך ה' כו' ותכוין שהויה זו מלא' בההין וכונת המשך הפסוק היא כך. אליך נוק' דז"א הנק' הויה דההין נפשי אשא ואעלה אליך אחר שנפלתי עד העשיה בסוד נ"א כנז' אחזור להעלות אליך עם המ"ן אשר בעשיה כי כוונת הנפילה של הנפש עד שם הוא ללקט משם בחי' הניצוצו' דמ"ן שנפלו תוך הקלי' אשר שם. וכן

בכל עולם ועולם ולהעלותם כולם למעל' עד נוק' דאצילות ושם יתוקנו ע"י המ"ד שיתן בה ז"א בזווג זה ועי"כ יתוקנו ויהיו נשמות גמורות מתוקנות. והנה המ"ן הם הג' גבורות הנמתקות כנז' וה"ס ג"פ ב"ן כנז"ל ושלשתם הם נרמזות כאן והם נ' של נפשי ושני אלפין שבמלת אשא הרי ב"ן א'. אלקי בגי' מ"ו ועם ר"ת בך בטחתי אל אבושה הרי ב"ן ב' ור"ת אל יעלצו אויבי עם מלת לי הרי ב"ן שלישי ואלו ה"ס המ"ן כנז'. וע"י ג' ב"ן אלו תכוין להעלות ג' מיני מ"ן של ג' עולמות בי"ע שה"ס נר"ן אל המל' דאצילות הנק' נשמה לנשמה כי שם תיקונם כנז':

ובקונטריס אדם א' מצאתי וז"ל ובסוד ההויה דההין שהיא בחי' רוחא דשדי בגווה הנק' בנימין בסודו מוסר האדם נפשו בנפילת אפים באומרו אליך ה' נפשי אשא ר"ת בגי' ב"ן והנה ע"י נ"א מפיל נפשו למטה בעולם העשיה כי בעמידה הוא עומד באצילות ומפיל עצמו עד העשיה ובשם ההויה דאליך ה' נפשי יכוין כי הויה דס"ג ה"ס אימא מקננא בכורסייא דבריאה הויה דמ"ה הוא ז"א מקנן ביצירה. הויה דב"ן היא נוק' מקננ' בעשי' ובאומרו הויה זו דאליך ה' נפשי אשא יכוין שקושר ומעלה עשיה שהיא הויה דב"ן ביצירה שהיא הויה דמ"ה ומעלה וקושר יצירה בבריאה שהוא הויה דס"ג ואח"כ מעלה שלשתם עד המלכות דאצילות בסוד הויה דב"ן יותר מעולה שיש בה ואז נפשו של אדם נעשית גם היא מ"ן בתוכה עם שאר המ"ן שעלו מן השלשה עולמות כנז':

אמר הכותב חיים כפי הנראה מכל הנז' הוא שההויה של אליך ה' נפשי אשא המפורשת בפסוק היא כנגד נוקב' עצמה דאצילות הנק' הויה דב"ן ויכוין להעלות ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה שבבי"ע ע"כ. וברי"ת אליך ה' נפשי אשא העולה בגי' ב"ן יכוין אל הכלי דמ"ן שהוא ביסוד דנוק' והם ב' הגבו' כנז"ל והמ"ן עצמן שהם ג' גבו' הנמתקות יכוין ברי"ת נפשי אשא וברי"ת אלקי בך בטחתי. וברי"ת אל יעלצו אויבי לי כנז"ל. עוד שמעתי מאדם א' ששמע ממוז"ל כי מי שחטא בחילול השם ארז"ל שאינו מתכפר לו עד מותו כמ"ש אם יכופר כו' הנה יש לו תיקון וכפרה ע"י מסירת נפשו למיתה בעת נ"א בפסוק אליך ה' נפשי אשא כמ"ש בזוהר פ' ויקהל וזהו מה שצריך לכוין להמשיך ג' הויות דב"ן דההין מז"א לנוק' ואלו הן מ"י ז"ה ה"איש ר"ת בגי' ב"ן וזה כנגד הרוח ולפי שאנו ממשיכין אותם מז"א שהוא בחי' רוח כנודע לכן אנו מתחילין מבחינ' הרוח. נפשו בטוב תלין ר"ת ב"ן והוא כנגד הנפש כדמשמע מתיבת נפשו. בטוב תלין ס"ת ב"ן כנגד הנשמה:

דרוש ה

בענין מסירת האדם נפשו למיתה לפני הקב"ה וז"ל הנה בתפי' נמצאו ב' מיני מסיר' למיתה א' בק"ש וא' בנ"א כנודע והנה הענין הוא כי יש ב' מיני זווג באצילות אם זווג

חו"ב ואם ת"ת ומלכות וא"א לשניהם בלי מ"ן לקבל מ"ד ואמנם מ"ן שבמלכו' הם נשמות הצדיקים וכאשר ימסור האדם עצמו למיתה כאלו נפטר מן העולם ותתדבק נשמתו למעלה ביסוד באר ותעשה באר מים חיים ואז יבואו מים זכרים מת"ת וזווג הקדוש נעשה כתיקונו. וז"ס אליך ה' נפשי אשא להעלות נשמתו למעלה ונעשה בירא דמיין נביעין מתתא ונביע מעיל' נביע מתתא מנשמתון דצדיקיא ונביע מעילא מדכור' ומ"ן דבינה המשובחים הם הצדיקים המוסרים עצמם למיתה על קדוש השם שהיא בינה שנקרא שם גדול וקדוש השם לעלות ממטה למעלה בסוד הקדוש שהיא החכמה אבל מסירת עצמם למיתה הוא בסוד המלכות שהוא אתר דמותא וקדוש השם למעלה וזש"ה כי עליך הורגנו כל היום עליך ממש כי הם למעלה מן המל'. וגבי מוסר עצמו למיתה כתיב אליך ה' נפשי אשא ולא כתיב עליך כי הם למטה במל' וז"ס משרז"ל ואפילו הוא נוטל את נפשך הו"א דייק' כמ"ש ועבד הלוי הוא דהיינו בינה הנוטלת נשמות הצדיקים לעלו' בהם למחשבה העליונה וז"ס מ"ש למרע"ה שתוק כך עלה במחשבה על ר"ע כשנהרג על קידוש השם:

ודע כי זווג העליון השלם שהוא תמידי ה"ס א' י' למעלה בסוד מ"ד וי' למטה בסוד מ"ן ו' באמצע בסוד דעת עליון המזווג חו"ב והזווג תחתון בסוד יאהדונה"י י' בראש מים זכרים י' בסוף מים נקבות וששה אותיות באמצע בסוד ת"ת והנה גם לזווג העליון יש בחי' אחרת ונק' זווג שאינו שלם אמנם הוא תמידי והוא בסוד יאההויה"ה י' בראש ה' בסוף בסוד י"ה והם י' בראש מ"ד וה' בסוף מ"ן כי אין להם כח לעלות ממטה למעל' בבינה כי אם הה' עליונות כח"ב ח"ג ובמל' עולים כולם ממטה למעלה בסוד י' ולפיכך בבינה ה' ובמלכות י' ועוד כי הבינה היא אם הבנים והמלכות היא אם הנשמות הצדיקים ובני הבינה שהם ד"ו בסוד ה' הם מ"ן דילה והם ת"ת ומלכות ובני המל' שהם נשמות הצדיקים הם מ"ן דילה סוד י' הטיפה הנמשכת מן היסוד שהוא הצדיק. ועוד כי כל נשמה ונשמה כלולה מעשר לפיכך י' בסוף והנה מ"ן דבינה לעולם אינם פוסקים כי בניה אצלה תמיד ת"ת ומלכות ולפיכך זווג העליון תמידי לא יפסק אלא שבנשמות הצדיקים המוסרים עצמם על קידוש השם יהיה הזווג העליון שלם ומשובח כי ע"י הנשמות יאירו ת"ת ומלכות הארה נפלאה וכפי ערך הארתם יהיה הזווג העליון שלם ומשובח וירשו הבנים הנהו תרין עטרין דגניזין בגווייהו ונהרין אנפי מלכא כנז' באד"ז ואז ונהר יוצא דהיינו בינה מעדן דהיינו חכמה להשקות את הגן דהיינו ת"ת. ומשם דהיינו בינה יפרד והיה לארבעה ראשים דאתעבידו לז"א ד' מוחין ואינון ד' בתי תפילין דרישא כנזכר באדר"ז דקאמר יפרד משום דמתפרשן ברחמי בדינא מה דלאו הכי לעילא דכלהו חד כנזכר

בזוהר חיי שרה וכאשר אין איש מוסר עצמו עק"ה לא בכח בק"ש ולא בפועל כעשרה הרוגי מלוכה אז אין הזווג שלם לצורך הבנים ת"ת ומלכות להריק להם ברכה עד בלי די אלא להחיותם ולהעמידם על עומדם לבד ואז תקרא אתתרכת מעל בנין כנודע. ודע שעד זמן הי' הרוגי מלוכה היו מאירים ת"ת ומל' והיה די באורם להעלות מ"ן לבינ' ממטה למעלה עם קצת סיוע מהצדיקים אשר מוסרים עצמם עק"ה בכח בעת ק"ש אבל בזמן העשרה הרוגי מלוכה שמש וירח קדרו בעון הדור ונא היה בהם כח להעלות מ"ן לקבל מ"ד מחכמה הנקר' מחשב' עד אשר נהרגו הרוגי מלכות בפועל ואז האירו בנשמותיהם לת"ת ומל' ועצרו כח להעלות מ"ן לקבל מ"ד הבאים מחכמה הנק' מחשבה ועז"א כך עלה במחשב' וזש"ה ממתים ידך ה' ממתים מחלד והזכיר שני מיני מיתות אם למסור עצמו למיתה וזהו לצורך יד ה' והיא המלכו' הנקר' יד ה' ואם למסור עצמו עק"ה וזהו ממתים מחלד והחלד היא אימא עלאה שהיא נעלמת ונחלדת כעין דרסה וחלדה שאינה נגלית חלקם בחיים שהם עולים בחיים העליונים כי חיי המלך היא בינ' וצפונך בסוד נתיב לא ידעו עיט ההוא שביל דקיק טמיר גניז ואז ישבעו בנים ת"ת ומלכות והניחו יתרם לעולליהם נה"י או נשמו' הצדיקים דאתיין מת"ת ומלכות ואינון עוללין דילהון:

והנה הזווג העליון התמידי הוא בסוד יא"ה הו"י ה"ה כאשר כתבתי י' בראש חכמה ה' בסוף ד"ו פרצופים שני בני' וכאשר יהיה ע"י נשמות הצדיקים המוסרים עצמם עק"ה אז יהיה בסוד א' י' בראש מ"ד י' בסוף מ"ן מנשמות הצדיקים המוסרים עצמם על קד"ה. ו' באמצעיתא סוד דעת עליון ושם המחבר הזווג העליון יא"ה הו"י ה"ה הוא שם בן ד' במילוי יודין יוד הי וי"ו הי והוא נשמתם הפנימית הנקר' מזלא דחיבורא דילהון תלוי במזלא ושם המחבר הזווג החחתון יאהדונה"י הוא שם בן ד' במלוי אלפין העולה מ"ה והוא מחשבה חשב מ"ה בסוד קול ודבור ומחשבה והוא שקיו דאילנא כנז' בתיקונים והנה הזווג העליון בהתחברו ונעשה יא"ה הו"י ה"ה אותיות הראשונות הם אהיה והאחרונות הם ידוד ונמצא שגברה בינה על החכמה וטעם הדבר הוא להיות כי חיבורא דילהון הוא בשם ד' במילוי יודין והוא ה' על י' נוק' על דכורא כמבואר בתיקונין לפיכך גבר שם אהיה על שם ידוד נוקבא על דכורא בינה על חכמה ועלתה להיות עטרת בעלה העליון. וביאור הענין כי החכמה נעלמ' מעיני כל חי ואין כח לקבל שפע ומה גם ע"י מזלא כי אם שהחכמ' תשפיע בבינ' והבינ' תשפיע משפע החכמה שבה ע"י התלבשות אור החכמה בה ולפי' הבינה גוברת לשיכלו לקבל השפע הבנים הנעימים ולפיכך נקר' אם הבנים ועוד כי שפע היורד הוא מן חכמה כי מצד בינה עצמ' דינין מתערין ולפיכך שם בן ד' המורה על החכמה הוא בסופו קרוב יותר אל הבנים לשיקבלו השפע רחמים

מחכמה שבה ולא דינין מצד עצמות' ועוד כי האשה העליונה הזריע' תחילה ואח"כ האיש העליון ולפיכך קדמו אותיותיה לאותיות הזכר העליון ובאותיותיה קדמו הזכרים לנקבות כי היוד והאלף קדמו לב' הההין שהן נקבות וכן באותיות הזכר קדמו היוד והויו לב' ההין ולפיכך ילדה זכר תחילה והוא ת"ת ברא בוכרא ואחר ילדה בת ואף השפע היורד היא נזונת ממנו וז"ס ה"ד על ו' כי ו' ברא בוכרא נולד תחילה ונתגלה תחילה ואח"כ נתגלית מבין חדוי כנז' באד"ז. ונמצא שהזווג העליון שהוא לצורך החתן והכלה בא שפע מהזכר העליון לחתן וממנו ניזונת הנקבה והזווג התחתון שהוא לצורך נשמות התחתונים יוצאין נשמת הזכר והנקבה יחד כלולים זב"ז אלא שאח"כ מתפרשן לפום ארחייהו דבני נשא למטה ולפיכך הזווג של ת"ת ומלכות שהוא יאהדונה"י נכללין זב"ז אותיות הזכר עם אותיות הנקבה והיו לבשר אחד ומולידין נפשות כיוצא בהם ומ"מ זווג יא"ה הו"י ה"ה יש בו קצת התפשטות דין למטה אחר שנוק' על דכורא והמחברם הוא שם בן ד' במלוי יודין ה' על י' ודינא איהו אבל זיווג ע"י א' הוא רחמים גמורים דכולא דכור' יו"י ובינה אושידת מיין לקבליה בסוד נקודת האמצעית שבה סוד י' ולפיכך י' בראש י' בסוף הוא פלא יועץ כשהוא באלף והוא זווג עליון סוד רוחא ברוחא נכללים זב"ז בפנימיותם כי זווג יא"ה הו"י ה"ה מלבר וזווג א' מלגאו וה"ס הנשיקין הנעלמי' בעול' עליון והנה הצדיקים המוסרים עצמם עק"ה עולים עד המל' והם מ"ן דילה ועולים עוד עד בינה ונעשי' מ"ן דילה לעלות למחשבה והמ"ן והמ"ד הם בסוד כ' עשר מלמטה למעלה ועשר מלמעלה למטה והזווג התחתון שהוא יאהדונה"י הוא בסוד כף כפופ' והזווג העליון שהוא א' הוא בסוד ך' פשוטה שהיא אימא עלאה עשר מלמעלה למטה ועשר ממטה למעלה ולפיכך יש כ' כפופה וך' פשוטה ולפי שהמוסר עצמו עק"ה הוא עושה שני זווגים אלו שהם כ' כפופה וך' פשוטה ולפיכך נאמר למרע"ה על ר"ע שנהרג עק"ה כך עלה במחשבה וז"ס שאמרו על ר"ע נכנס בשלום ויצא בשלום תרי שלומות לעילא ותתא:

ודע כי הזווג יא"ה הו"י ה"ה הוא ע"י הדעת אשר מרע"ה מרכבה אליו והוא נשמה לת"ת וגופא לבינה ולפיכך יקרא המאור הגדול פעם ת"ת ופעם יקרא בינה וכולא חד וזווג הא' ע"י דעת עליון נשמתא לבינה ולפיכך נאמר למשה שתוק כך עלה במחשבה כי עלה למעלה ממנו להיות מרכבה לזווג הפנימי ומרע"ה לזווג שם אהיה ולפיכך נאמר לו בתחלת נבואתו אהיה אשר אהיה. והנה ביחוד ק"ש עם בשכמל"ו הוא בסוד נשיקין ולפיכך סמוך להיכל אהבה אשר שם הנשיקין צריך ליחד ולפיכך ד' דאחד רבתי לרמוז לד' העליונ' דהא ה' עלאה נמי ד' הויות כנז' בזו' ואנו מיחדין אותה בסוד נשיקין עלאין

ולפיכך יצאת נשמת ר"ע באחד כי נתכוין ליחדא בסוד הנשיקין העליונים ובשכמל"ו הוא סוד נשיקין התחתונים דת"ת ומלכות והם הם ציקי קדירה שהריחה בת מלך הכלה הכלול' שהריחה הנשיקין העליונים ורצתה להזדווג בחתן רוחא ברוחא בסוד הזווג העליון הפנימי ולא אמרו משה כי הוא היה בסוד הנשיקין פה אל פה אדבר בו ולא היה צריך לאמרו כי הוא היה המזווג ת"ת ומלכו' בסוד רוחא ברוחא בסוד נשיקין ומזווג חו"ב גופא בגופא בסוד הדעת כנ"ל. ויעקב הוא המזווג גופא בגופא לת"ת ומלכות ורצה ליחדא בסוד הנשיקין בשעת מיתתו כי כמו שהמוסר עצמו עק"ה מייחד בינה בסוד נשיקין עלאין. כך המוסר עצמו למיתה מייחד ת"ת ומלכות בסוד נשיקין תתאין. ומה גם המתכוין לכך בשעת מיתתו ממש וז"ס מיתת הצדי' בנשיקה:

ודע כי גם בתפלת הצדיקים מתעוררין מ"ן לקבל מ"ד בין בבינ' בין במל' אלא שאין נשיקין לא עלאין ולא תתאין כ"א ע"י שימסור עצמו למיתה או עק"ה כי אז יהיו מ"ן לעילא או לתתא וכן נשיקין או לעילא או לתתא ויהיה הזוג שלם גופא בגופא ורוחא ברוחא. והנה אעפ"י שהמוסר עצמו למית' מייחד ת"ת ומלכות בסוד נשיקין וכן המוסר עק"ה מייחד חו"ב בסוד נשיקין זהו לפי שעה אבל אינו נעש מרכב' תמיד לכך אא"כ ימסור עצמו למית' על התור' ועל המצות ועק"ה בפועל כמו שעשה ר"ע. וסוד נשיקין התחתונים שהם בת"ת ומנכות רוחא ברוחא הוא התעלמו' הגוף העליון וביטול הנתלין בו שהם הקלי' כדי שיתדבקו אז רוחא ברוחא ולא יהיה להם מעכב וזה צריך בחשאי לבל יינקו הקלי' מהרוח החיוני המחיה את כולם חוץ מיום הכפורי' דנהר' אימא עלא' בתתא' וכולא חד ולפיכך אומרים בשכמל"ו בקול רם ע"כ הגיע דרוש זה שהועתק מכ"י מורינו האר"י ז"ל. ולפיכך בקש מרע"ה מהקב"ה שתנתן התורה ע"י ר"ע והודיעו הקב"ה שהתורה ניתנה לישראל מגופה של בינה הנמשכת עד מלכות בסוד ה' גבו' ולכן ראוי שתנתן התורה ע"י משה שהוא הדעת אשר משה מרכבה אליו שהוא גופא דבינה נשמת הת"ת והוא תורה שבכתב ולא תורה שבע"פ שהוא הפנימיות ולכן התחיל וידבר אלקים ולא וידבר ה' וכל זה כששמע שהיו אומרים הל"מ שהוא סוד הו"ק הנמשכות מן הבינה ולמטה שה"ס הדעת מצד הדינים דמתערין מינה ר"ל הגבור' אז נחה דעתו עליו שהפנימיו' לא נתגלה והבן זה מאד ולפיכך נאמר בתחלת נביאתו אהיה אשר אהיה ע"כ:

כונת הקדיש שלאחר נפילת אפים כבר נת"ל אצל קדיש הודו לה' קראו בשמו ושם נתבאר ששני המ"ב שבקדיש הזה שניהם הם של הויה דע"ב דיודין לפי שהוא ענין הורדת השפע מן האצילות אל הבריאה ובעולם האצילות הם הויות דע"ב דיודין וע"ש הענין באורך:

דרושי קריאת ספר תורה

דרוש א

בענין ס"ת שמוציאין בשני ובחמשי בחול. ונבאר תחילה מנהג מורי ז"ל שהיה נוהג לנשק הס"ת וללותו לילך אחריו כשמוליכין אותו מן ההיכל אל התיבה לקרות בו ואח"כ היה נשאר שם סמוך אל התיבה עד שהיו פותחין הס"ת ומראין אותו לקהל כנודע ואז היה מסתכל באותיות הס"ת ממש והיה אומר שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כ"כ שיוכל לקרוא האותיות היטב עי"ז נמשך אור גדול אל האדם ואח"כ היה חוזר למקומו הראשון ויושב שם מיושב עד סיום קריא' הפ' לא כאותם הנוהגים לעמוד וזמן הרבה התפלל מוז"ל בביתו בעשרה ולא חשש שיהיה שם ס"ת לקרוא בו בין בחול בין בשבת: ועתה נבאר מה ענין הוצאת ס"ת עתה בעת הזה ובימי' אלו כמ"ש רז"ל עזרא תיקן לישראל שיהיו קוראים בתורה שני וחמישי והנה נת' אצלינו כי ביום ב' וה' שולטת עולם היצירה בעולם ולכן טוב לעסוק בתורה בשני ימים אלו והנה היצירה היא כנגד ז"א שהוא אות ו' של ההויה גם ז"א נקרא תורה שבכתב ולכן בשני ימים אנו בלבד מוציאין ס"ת משא"כ בשאר ימי החול כנודע. ואמנם טעם הוצאות ס"ת אחר נ"א הוא כי הנה בחי' תורה (שכרח) [שבכתב] איננה רק בחי' היסוד דאבא המתלבש תוך קו האמצעי דז"א כנודע גם ז"ס עליית מרע"ה להר סיני ביום כ' לקבל לוחות התורה והורידם ביום ה': והנה הזווג הנעשה בעמידה היה ע"י שנבקע היסוד דאימא ונפתח ויצאו מתוכו חו"ג לחוץ. אבל היסוד דאבא אשר הוא מלובש תוך היסוד דאימא לא נבקע ונשאר סתום עדיין כמתחילה והאורות שבתוכו שהם החו"ג שבו ג"כ אינם יוצאין הם עצמן לחוץ כיון שהיסוד סתום אמנם יוצאת הארתם בלבד לחוץ כדי לתקן פרצוף יעקב כנ"ל בברכת אבות אבל המוח עצמו של החו"ג אשר בתוכו נשאר בפנים ואינו יוצא לחוץ אמנם עתה אחר אשר נעשה הזווג של העמידה נבקע היסוד דאבא והמוחין שבתוכו מאירין לחוץ ביעקב ורחל העומדים שם מבחוץ בנ"ה דז"א כנודע. אמנם כדי לצאת אלו האורות לחוץ כנז' צריכות שני מיני בקיעות ובענין שני בקיעות אלו נסתפקתי איך שמעתי ממוז"ל כי הנלע"ד ששמעתי ממנו הוא כי הבקיעה הראשונה היא הוצא' יסוד דאבא חוץ מגופא דז"א כי כבר הוא יוצא מתוך יסוד דאימא אשר נשלם ונסתיים במקום החזה דז"א כנודע. ובקיעה הב' היא בקיעת יסוד דאבא עצמו להוציא אורות שלו מתוכו ונמצא כי פתיחת ההיכל הוא נעשה בתחילה והוא ענין הז"א עצמו שנבקע להוציא יסוד דאבא מתוכו לחוץ מגופו. ופתיחת הס"ת עצמו נעשה אח"כ וה"ס בקיעת היסוד דאבא עצמו הנק' ס"ת ומתגלים החו"ג שבתוכו הנק' תושב"כ כנודע ומאירין ביעקב וז"ס תורה צוה לנו

משה מורשה קהלת יעקב כי משה הוא היסוד דאבא והאורות שבתוכו הם התורה ויעקב אשר בחוץ יורש ולוקח את האורות האלו. וכבר נתבאר זה אצלנו במקומו אמנם היותר נלע"ד ששמעתי בבירור ממוז"ל הוא באופן זה כי הבקיעה הא' היא בקיעת היסוד דאימא והחסדים אשר בו אשר מתפשטים בז"א ומלבישים ומקיפים את היסוד דאבא בתוכ' כנודע וע"י בקיעה זו דיסוד דאימא יוצא אור היסוד דאבא מחוץ יסוד דאימא אל תוך גוף ז"א והבקיעה זאת היא ענין פתיחת ההיכל להוציא הס"ת מתוכו כי ההיכל הוא יסוד דאימא אשר בתוכו הס"ת שהוא היסוד דאבא ואח"כ באה הבקיעה הב' והיא בקיעת היסוד דז"א עצמו שיצא האור של היסוד דאבא לחוץ אל יעקב הנתון במקום ההוא כנודע ובקיעה זו היא ענין פתיחת תיק הס"ת עצמו שיתגלה הארת התורה הכתו' בתוכו לחוץ אל כל הקהל כנודע. ואח"כ בעת שקורין בתורה אז הוא יוצא האור שבתוכו לחוץ שהיא התורה עצמה שנקר' אור וזהו היותר אמיתי אצלי מדרך הראשון:

דרוש ב

נבאר מספר העולים לקרות בתורה הנה בריש פרק הקורא את המגילה תמן תנינן בשני ובחמישי ובשבת במנחה קורין ג'. בר"ח ובחש"מ קורין ד' ביו"ט ה' וביוה"כ ו' בשבת בשחרית ז' וכל אחד מהחלוקות ית' במקומו בע"ה. ועתה נבאר ענין הג' שקורין בשני וחמישי. הנה אע"פ שנת"ל כי גם החג"ת דאימא וחג"ת דז"א נתגלית הארתם כנ"ל שבחזרת העמידה עולי' יעקב ורחל עד חג"ת דז"א אבל עם כל זה אין חג"ת דאבא מתגלין עתה רק הנה"י שלו בלבד הם המתגלי' עתה בשני ובה' דימי החול כי נבקעים נה"י דאבא ויוצאת הארת' לחוץ ולכן קורין ג' עולין. כהן כנגד הנצח קו ימין. לוי כנגד ההוד קו שמאל. ישראל כנגד היסוד קו האמצעי. והנה הארה זו אינה נשארה כך רק לפי שעה ואח"כ חוזרין ומתעלמין בפנים כמתחילה ולכן תיכף אחר הקריאה סוגרין הספר תור' ומחזירין אותו למקומו תוך ההיכל:

ונבאר עתה יותר באורך ענין הכהן והלוי והישראל הנזכרי' הנה נתבאר לעיל שהחסדים המתגלים מבחי' יסוד דאימא תוך גופא דז"א אינם רק בב' שלישי' תחתונים דת"ת שבו שהוא מן החזה שבו ולמטה ובענין ס"ת דשחרית דשבת שעולין ז' נתבאר שם במקומו כי לסיבה זו עיקר העולים הוא הג' והששי לפי שהם כנגד הת"ת והיסוד דז"א לפי ששם הוא עיקר גילוי החסדים יותר מבכל השאר. ואמנם יש בזה מקום שאלה שא"כ איך תקנו רז"ל שיעלה תחילה כהן ואחריו לוי שהם כנגד חסד וגבורה הקודמין אל הת"ת שהוא ישראל העולה בבחי' שלישי' כי נראה שיותר חשובים הם הכהן והלוי מישראל שהוא הג' אבל הענין הוא כי הנה הז' אנשים העולים בתורה ביום שבת בשחרי' הנה

הם כנגד ב' פרקי' תחתונים דנצח דאבא המלובשי' ונסתמי' תוך ב' פרקים תחתונים דנצח דאימא והם עצמם מלובשים תוך חסד ונצח דז"א וכנגדם שני פרקים תחתונים דהוד דאבא אשר בתוך ב' פרקים תחתונים דהוד דאימא אשר בתוך גבור' והוד דז"א. וכנגדם ב' פרקי היסוד דאבא שהם היסוד והעטר' שבו אשר תוך ב' פרקי דיסוד דאימא אשר בתוך הת"ת והיסוד דז"א והנה ד' פרקים דנצח והוד הם סתומים לגמרי ומלובשים כנז' אבל השני פרקים דיסוד דאבא הם מגולים לפי שהיסוד דאימ' נשלם ונפסק בחזה דז"א ומשם ולמטה מתגלה היסוד דאבא גילוי גמור ונמצא כפי זה כי שנים הראשונים שהם כנגד חסד וגבורה דז"א אשר בתוכם מלובשים ב' פרקים עליונים א' דנצח דאבא וא' דהוד דאבא ואין להם גלוי הארה כלל לפי שה"ס ב' הזרועות הצומחין ויוצאין מן השליש העליון שבת"ת דז"א ששם האורות מכוסים לגמרי ולכן אין כח ביד שום ישראלי לפותחם ולגלות הארתם אלא הכהן והלוי אשר מצד מעלת יחוסם ומשפחתם יש בהם כח לגלות הארתם ונמצא כי אעפ"י שהם כנגד מקום הסתום עכ"ז שבח ומעלה הוא להם שאין מי שיוכל לגלות הארתם אלא הם ולכן תקנו שיעלו הכהן והלוי ראשונים אבל הנו"ה דז"א ששם פרק תחתון דנצח ופרק תחתון דהוד דאבא אעפ"י שגם הם סתומים שם עכ"ז יש להם קצת הארה יתירה מבחי' האורות המגולים ביסוד דז"א אשר שם עומד באמציעותם ומאיר בהם ולכן הד' והה' שהם כנגד אלו הם יכולים להיות ישראלים אבל עכ"ז אין מעלת' גדולה כיון שהוא מקום סתום ומה שאנו רואים שהם ג"כ מתגלים ע"י עלייתם אין הענין תלוי במעשיהם רק בכהן ולוי שעלו בתחילה כי כיון שלסיבת מעלת יחוסם כנז' היה בהם כח לגלות החסד והגבו' ממילא נתגלו גם הנצח וההוד ואז היה יכולת ביד הישראלי' הרביעי והה' לעלות ולגלותם ונמצא שהיותר גרועים במעלה מן השבעה העולים הם הרביעי והה' אבל הג' והו' הם משובחים ומעולים יותר מן הז' העולים לפי שהאורו' אשר שם מגולים לגמרי מפאת עצמם כי שם הוא מקום הגילוי בקו האמצעי בדוקא. אמנם יש חילוק ביניהם כי הששי מעולה מן הג' כי הג' אין בו גילוי רק בב"ש התחתונים בלבד שהם מן החזה ולמטה אבל הששי שהוא כנגד היסוד כולו הוא מגולה לגמרי ולכן הוא מעולה מאד. וזהו הטעם שאמר בזו' שלח לך גבי רבי כרוספדאי חמיד לבא דמיומוי לא סליק לס"ת אלא שתיתאי כו' ונמצא לפי זה שהששי הוא מעולה מכל השבעה עולים גם נמצא שהששי והג' אעפ"י שאינם עושים שום תיקון בידם כמו שעושי' הכהן והלוי שמגלים מקום הסתום כנ"ל מ"מ צריך שיהיו האנשים היותר חשובים במעלה שבכל העולים אז כדי שיהיו ראוים לקבל האורות המגולים ההם כנז' והנה נת' פה ענין ז' עולים דשבת ובמקומו ית' יותר בע"ה:

דרוש ג

ועתה נבאר ענין האדם עצמו כשעולה לקרוא בתורה צריך לזהר שיראה מקום הקריאה ויסתכל בפסוק אשר עתיד להתחיל אח"כ תכסה הכתיבה ע"י מפה של הס"ת ואז תברך ברכת התורה שלפניה ואח"כ תפתח ותקרא ואח"כ תחזור ותסתום הכתיבה ואז תברך ברכת התורה של אחריה ואעפ"י שיש פוסקים שכתבו שאין צורך לכל זה כמ"ש ב"י וע"ש. גם צריך לזהר כשיעלה לקרוא בס"ת שיאחז בס"ת בשני ידיו ולא בתיק כ"א ביריעה עצמה יד א' מצ"ז ויד א' מצ"ז אבל תאחוז אותה ע"י מפה של הס"ת לא בידך ממש כאומרם ז"ל כל האוחז ס"ת ערום נקבר ערום מאותה מצוה והנה זו היא הכוונה שיכוין בשעה שאוחז ס"ת בידו יכוין שהס"ת ה"ס שני שמות אהיה א' במילוי יודין וא' במלוי ההין שהם קס"א וקנ"א ושניהם בגי' חדש ותכוין שע"י ב' ידיך האוחזות בו נשלם ונעשה שם בסוד וקורא לך שם חדש והנה ש"ם וספר חשבונם שוה והענין הוא כי באהיה דיודין יש בו י"ד אותיות ד' בפשוטו ועשרה במלואו והרי זה כנגד יד ימינך שהיא כנגד י"ד אותיו' הנז' וכנגדם יש י"ד אותיות אחרים באהיה דההין ביד שמאלך ואם תחבר ב"פ י"ד הנז' יהיו בגי' כ"ח עם הב' אהיה עצמה שהם בגי' חדש כנז' נמצא כי כ"ח וחדש הם בגי' ש"ם והם בגי' ספ"ר:

ונמצא כי ספר הוא בחי' ב' שמות אהיה דיודין וההין העולים חדש ועם כ"ח אותיותיהם הם בגי' ש"ם והם ספ"ר וז"ס כוונת הס"ת ואחר שאחזת אותו בשני ידיך וכוונת בו הכוונה אז תכוין לכלול יד שמאל ביד ימין כנודע ואז תסיר משם יד שמאלך ותשאר יד ימינך לבדה אחוזה בס"ת כל זמן קריאתך בו כנז':

ענין הקדיש שאומרים אחר קריאת התורה הוא ממש ע"ד כוונת הקדיש שלאחר נפילת אפים וכבר ביארנו שהוא בסוד שני בחי' מ"ב משני בחי' של הויות ע"ב ע"ב דמלוי יודין וע"ש באורך:

דרושי אשרי פיטום הקטורת ועלינו לשבח

דרוש א

בענין אשרי יושבי ביתך והכוונה אשר תכוין בו הנה לעיל בסיום כוונת נ"א נתבאר באופן א' ענין אשרי וענין מזמור יענך ה' ביום צרה וענין ובא לציון גואל ועתה נבאר בו דרוש א' נמשך עם מה שנת"ל בכוונת נ"א עצמה ע"ד הראשון ששמעתי ממו' ז"ל הנה בתחילת ביאור תפלת השחר נת"ל כי כמו שהד' עולמות אבי"ע עולים למעלה בס' המדרגות מהתחלת קרבנות של שחר עד תפלת י"ח כמו כן אחר תפלת י"ח חוזרין הד'

עולמות אבי"ע לירד במקומם כסדר המדרגות זא"ז. אמנם בעת עלייתם עולים ממטה למעל' שבתחי' עולה עשי'. ואח"כ יצירה ואח"כ בריאה אבל עתה בעת ירידתם הוא להפך כי בתחילה יורדת הבריאה ואח"כ היצירה ואח"כ העשיה ואז נמצא שחזרו כל העולמות למקומם הא' וזהו מה שנת"ל אבל צריך שתדע כי אין הענין כך שאין העולמות יורדין אלא עד שאומרים עלינו לשבח כמשי"ת בע"ה אבל הענין הוא כך כי הנה נת"ל שכל הד' עולמות עלו ונכללו למעלה בעולם האצילות וסיבת עלייתם הוא כדי לקחת כל עולם ועולם השפע הראוי ליתן לו ואז אחר העשות הזווג העליון שבעולם האצילות בעת נ"א אז יורד השפע משם לכל העולמות כפי הראוי להם ובתחילה יורד השפע אל עולם הבריאה ונוטל חלקו הראוי לו. ואח"כ יורד אל היצירה ונוטל חלקו ומשם יורד אל העשיה ונוטלת חלקה הראוי לה מן השפע ההוא אבל עדיין ג' עולמו' בי"ע הם למעלה בעולם האצילות במקום שעלו בתחל' ובהיות' עומדי' שם באצילות הם עומדי זלמ"ז וזה מלביש לזה וזל"ז חוצה לו כנודע וזכור ענין זה ובהיותם שם לוקחים שפע הראוי להם כפי ס' מדרגתם כנ"ל ואחר עלינו לשבח אז יורדין ג' עולמות למקומם עם השפע הראוי להם שקבלוה כבר בהיותם באצילות:

הכוונה של קודם אשרי הנה קודם שתאמר אשרי תכוין בהויה דע"ב דיודין שה"ס עולם האצילות ותכוין להמשיך שפע משם אל עולם הבריאה שהיא הויה דס"ג וכן היא בחי' ה' ראשונה שבשם ההויה וגם בחי' שם אל שדי. וכל עוד שאתה אומר הסדר הזה מן אשרי עד סיום קדושת ובא לציון תמיד תכוין בשמות הנז' שהם הויה דס"ג וה"א ראשונה שבשם וא"ל שדי לפי שכל הסדר הזה הוא בעולם הבריאה זהו מה שתכוין קודם שתאמר אשרי וגם תמיד כל עוד שאתה אומר הסדר הנז':

ועתה נבאר הכוונה שתכוין במזמור עצמו הנה נת"ל כי בנ"א העלינו בחי' מ"ן מבחי' נפשות בלבד ואז גם הזכר לא נתן בה בחי' מ"ד חלא מבחי' נפש בלבד מצד הזכר ואמנם עתה באשרי יושבי ביתך תכוין להעלות מ"ן דבחי' הרוח שיש בג' עולמו' הנז' והטעם הוא כי אין הנר"ן באים לוולד בפעם אחת ולכן תחילה באה הנפש ועתה באשרי בא הרוח וכמו שנתבאר ג' הויות דב"ן בנ"א כנ"ל להעלות ג' חלקי בירורי הנפש שבג' עולמות בי"ע בבחי' מ"ן כמו כן נרמזו באשרי שלש הויות דב"ן להעלות מ"ן של רוח משלש עולמות ההם ותכוין כי גם הדכורא עתה נותן בה טיפת מ"ד של בחי' הרוח ואלו הם ג"פ ב"ן הנז' הא' ר"ת וס"ת של שני תיבות ארוממך אלה"י וס"ת מלת המלך ב"ן שני הוא ר"ת ארוממך אלקי המלך עם מלת אלקי כולה הרי ב"ן שני. ב"ן ג' הוא נרמז במל' בכל יום אברכך בכל בגי' ב"ן. עוד יש כוונה א' באופן א' והוא כי הנה כתיב שארה כסתה

ועונתה לא יגרע. ובנ"א הורדנו אל הנקבה בחי' העונה שהוא הזווג ועתה באשרי אנו מורידין לה מלמעלה בחי' שארה שהם המזונות וזה נרמז במלת אשרי שהוא אותיות שארה וכמו שלענין העונה נרמזו ג"פ ב"ן כן לענין המזונות הוזכרו ג"פ אשרי והם אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו אשרי יושבי ביתך וזהו הטעם שתקנו לומר ב' פסוקים של אשרי יושבי ביתך ואשרי העם שככה לו. אעפ"י שאינן מכלל מזמור תהלה לדוד ארוממך אלקי כו' לרמוז ג' אשרי כנגד המזונות של שלש עולמות ובמזמור אשרי שאחר ברוך שאמר נת' שם כוונת פסוק פותח את ידיך כו' ע"ש:

מזמור יענך ה' ביום צרה כו' עתה תכוין להעלות מ"ן של בחינת נשמה אשר בג' עולמות בי"ע כנ"ל ולכן נרמזו כאן ג"פ ב"ן אחרים ואלו הם הא' הוא ס"ת שם אלקי יעקב גי' ב"ן. הב' הוא ר"ת נרננה בישועתיך ב"ן. הג' הוא ס"ת יעננו ביום קראנו גי' ב"ן. ותכוין כי גם הזכר נותן בה טפת מ"ד של נשמות דכורין:

גם צריך לכוין במזמור הזה כמה שמות של יב"ק שהם בגימט' ידוד אלקים ואלו הם יענך ה' ביום צרה ר"ת יב"ק ונפלו ואנחנו קמנו ר"ת יב"ק ואנחנו קמנו ונתעודד ר"ת יב"ק ונתעודד ידוד הושיעה המלך ר"ת ויה"ה והוא צירוף א' מי"ב צירופי ההויה ולכן להורות זה צריך לחבר מלת המלך עם מלת הושיעה ולתת טעם מפסיק אחר תיבת המלך ואח"כ תאמר יעננו ביום קראנו וגם כי ר"ת יעננו ביום קראנו הוא בגימ' יב"ק גם תכוון כוונה א' בזה המזמור והוא כי תכוין שבמזמור זה יש ע' תיבות כמנין ע' קלין דיולדה וכנז' בזוהר פ' פינחס וביאור ענין זה הוא כך כי הנה נת"ל שבנ"א היה זווג יעקב ורחל ואז נתעברה רחל מאותו הזווג ונשאר' מעוברת בהיותה בעולם האצילות. ואמנם צריך לינתן באותו העובר אשר בתוכ' שפע גמור שלם בנר"ן ואח"כ נולד הוולד ההוא והשפע ההוא וכל עולם ועולם לוקח חלקו מאותו הוולד הנולד והנה חלק הנשמה לוקחתו הבריאה וחלק הרוח לוקחתו היצירה וחלק הנפש לוקחתו העשיה והנה הנקב' הנז' יורדת מן האצילות אל עולם הבריאה בהיותו עדיין למע' באצילות כנז' ושם בעולם הבריאה יולדת הנקבה הנז' וכאשר צועקת אותם הקולות כשרוצה לילד אז מזדווג הזכר עמה בבחי' חלק הנשמה ונגמר העובר גם בחלק הנשמה כנז' וע"י הזווג הזה נפתח רחמה ויולדת ויוצא הוולד בעולם הבריאה. והנה במזמור הזה של יענך ה' הוא זמן זעקת היולדת דראמת ע' קלין כנז' והם כמנין ע' תיבין שבמזמור הזה ואז ניתן בעובר ההוא חלק הנשמה כי בנפילת אפים ניתן בו כח הנפש. ובאשרי כח הרוח ויענך כח הנשמה כנ"ל וענין זה נעשה ע"י זווג זה המחודש עתה כנז'. והנה היא עתה בעולם הבריאה ואח"כ יולדת וזמן לידתה הוא בקדושת ובא לציון גואל ומה שיולדת מתחלקת בג' עולמות בי"ע

ובתחלה ניתן בבריאה חלק הנוגע לה בשפע והוולד ההוא הנולד הוא בחי' הנשמה כנז' וז"ס קדושת ובא לציון כי הוא בחי' קדוש' נמשכ' מלמע' מן האצילות וקראו' בזו' פ' תרומה בשם תוס' קדו' שהוא בחי' קדושה הניתנת עתה אל הבריאה והיא כדוגמת הקדוש' שבעולם האצילות וכדוגמתה יולדת עתה בעולם הבריאה ואמנם הקדושה הזו נתקנ' בשתי לשונות לשון הקדש ותרגום. הטעם הוא כי צריך להמשיך השפע והאורות הנז' אל עולם הבריאה בבחי' פנים ובבחי' אחור ולכן נאמר' בלשון הקדש כנגד בחי' הפנים ובלשון תרגום כנגד בחי' האחוריים כמבואר אצלינו בענין קריאת הפר' שמו"ת כי לשון התרגום הוא בחי' האחוריים העליוני'. והנה ראיתי מן המדקדקים שאין לומר מלו' התרגום בקול רם אלא בלחש ויש שאינן חוששין ומנהג מורי ז"ל היה לאומרם בקול רם ולא היה חושש למדקדקים לאומרם בלחש ואמנם כוונת קדושת זו נתבאר באורך לעיל גבי נקדישך ונעריצך וע"ש ועכ"ז נכתוב כאן קיצור א' והוא כי להיות קדושה זו היא דוגמת קדושה שבאצילות כנז' כי יולדת דוגמת' בעולם הבריאה לכן יש בה הארת ג' מוחין חב"ד ודוגמת' יולדת בבריאה וה"ס ג"פ קק"ק וכולם כנגד החכמה וברוך כבוד ה' ממקומו כנגד הבינה. וה' ימלוך לעולם ועד כנגד הדעת וכבר נתבאר כל זה בקדושת נקדישך כו' גם נתבאר שם כי פסוק של ה' ימלוך שא"א עתה בקדושת ובא לציון הוא כנגד מה שאומר י' בקדוש' נקדישך ובדברי קדשך כתוב לאמר ימלוך ה' לעולם אלקיך ציון גם שם ביארנו ענין פסוק ה' חפץ למען צדקו כו' שנתקן בסוף קדושת ובא לציון ושם ביארנו שצריך לכוין בר"ת של צ'דקו י'גדיל ת'ורה שהוא שם צי"ת הנרמז בג' אותיות אחרונות של שם שקוצי"ת משם בן מ"ב אותיות גם תכוין כי שם אבגית"צ נרמז בר"ת של צ'דקו י'גדיל ת'ורה ו'יאדיר שעולה בגימטריא כך:

(עיין בפע"ח בפ"ד משער קריאת התורה הגהה להר"מ זלה"ה מה שכתב ע"ז). וגם מביא מספר מלכיאל שמחק זאת מספרו עיי"ש:

ובאמרו ברוך אלקינו שבראנו לכבודו כו' צריך לכוין בכוונה גמורה כי הנה עתה אנו בעולם הבריאה אשר משם נמשכת התורה שניתנה לנו וכנז' בזוהר בראשי' וז"ל אית אורייתא דאצילות ואית אורייתא דבריאה כו' גם מן הבריאה נמשכו נשמות ישראל בסו' מ"ש רז"ל כל הנשמות חצובות מכסא הכבוד כי משם החלק הנקרא נשמה וזה נרמז באומרו ברוך אלקינו שבראנו לכבודו שה"ס עולם הבריאה. והבדילנו מן התועים בסוד מה שברא נשמתינו מן הטוב שבעולם הבריאה והבדילנו ע"י מן התועים. ונתן לנו תורת אמת היא התורה שנתנה לנו מעול' הבריאה ולכן בכאן אנו מתפללים שיפתח לבנו בתורתו שמן הבריאה וצריך לכוין כל זה בכוונה גמורה ובזה ית"ל מש"ל שיכוין בשם

צי"ת מן שקוצי"ת בר"ת צדקו יגדיל תורה והטעם הוא לפי ששם שקוצי"ת הוא השם הז' האחרון שבז' שמות של שם בן מ"ב כנודע שהוא בעולם היצירה כמבואר אצלינו בענין אנא בכח כו' ונודע כי זה השם הז' האחרון שבז' שמות הוא כנגד יום שבת שהוא יום הז' והנה שם זה הוא בהיכל הז' העליון הנקרא היכל קה"ק דעולם היצירה שהוא כנגד בינה דבריאה ושם זה הוא עולה בגי' ת"ק כמנין אותיות מלוי שם שדי ומשם סוד התורה כי השם הזה הוא כנגד יום השבת שהוא יום השביעי:

ענין הקדיש שלאחר ובא לציון גואל נתבאר לעיל בענין קדיש של הקרבנות ושם נתבאר שצריך לכוין בשתי בחי' מ"ב שבו להוריד הארה מן הבריאה אל היצירה ע"י שני בחי' מ"ב הא' מבחי' הויה דס"ג והשני מבחינת הויה דע"ב דמלוי יודין:

ונבאר ענין כוונת תפלה לדוד וענין זה נרמז בזוהר פ' פינחס וכבר נתבאר לעיל בס' מדרגות תפלת השחר שצריך לכוין להוריד בתחילה אור מן הויה דע"ב שבאצילות אל היצירה ואח"כ מהויה דס"ג שבבריאה אל היצירה כי כל סדר זה של תפלה לדוד הוא בעולם היצירה כנ"ל ולכן צריך לכוין בסדר הזה תמיד אל אות ו' שבהויה ואל הויה דאלפין דמ"ה ואל שם א"ל ידוד שאלו השמות הם בעולם היצירה. והנה עתה יורד השפע הנוגע לחלק היצירה וה"ס הרוחין כנ"ל במזמור יענך ה' כו' וכבר נת"ל באשרי יושבי ביתך שעדיין ג' עולמות בי"ע הם למעלה באצילות אלא שבהיותם שם לוקחים כאו"א שפע הראוי להם זא"ז כסדר המדרגות:

ענין הקדיש שלאחר תפלה לדוד גם הוא נת"ל בקדיש של הקרבנות ושם נת' שיכוין בו להוריד הארה מן היצירה אל העשיה ע"י ב' בחי' של מ"ב א' של הויה דס"ג וא' של הויה דמ"ה:

ענין פטום הקטורת שלאחר התפלה נזכר בזוהר פ' פנחס וכבר נת"ל שהסדר הזה הוא בעשיה ולכן יכוין בו באות ה' אחרונה של הויה ובהויה דב"ן דההין ובשם אל אדני שאלו השמות הם בעשיה. ענין הקדיש שלאחר פטום הקטורת גם הוא נת"ל בקדיש של הקרבנות ושם הארכנו בביאורו והוא הנקרא קדיש יתמי וע"ש בביאורו ענין ברכו שאומרים אחר זה הקדיש ופה נבאר גם ענין ברכו הראשון:

הנה בברכו הא' של קודם יוצר תכוין אל שם ההויה העולה כ"ו ואח"כ בריבועו שהוא האחוריים שלו כזה י יה יהו ידוד והם בגי' ע"ב ואם תמלא עשרה אותיות אלו דאחוריים במלוי אלפין יהיו בגי' ק"ל ותצרף כ"ו והע"ב והק"ל שלשתם יחד יהיו בגי' ברכו וכמנין ברוך ה' המבורך אבל בברכו זה האחרון הוא באופן אחר כי תכוין בג' בחי' מ"ב שיש בג' הויות דע"ב ס"ג מ"ה ושלשתם הם בגי' קכ"ו ותצרף עם קכ"ו ג' מלויי עס"מ שהם

מ"ו ל"ז י"ט שעולים בגימטריא ק"ב יהיה סך הכל כמנין ברכו וברוך וז"ס המברך חסר ו' שהם מ"ב ר"ך כנז' בזוהר פ' תצוה. והנה מ"ב הם בחי' ג' מ"ב הנז' ונתבאר בכוונת ברכו של שבת וע"ש. ור"ך הם ג' מילוייהם שהם יותר רכים וחלשים מן המ"ב שהם בחי' דינין חזקים כנודע:

ודע כי ב"פ ברכו של תפלת ערבית דליל שבת ג"כ תכוין בהם ב' כוונות האלו. הראשונה בברכו הראשון והשני' בברכו השני. עוד מ"כ בקונטריסי כוונה א' בברכו מה ששמעתי מזולתי וזו היא:

בענין ב"פ ברכו שהם א' קודם התפלה וא' לאחר התפלה דימי החול כבר נתבאר עניינם בענין ב"פ ברכו שיש בליל שבת דוקא ולאדם הזה מצאתי כוונות אלו שנוהגים אף בימי החול ואני לא קבלתי כן. והכוונה שבברכו הראשון יכוין בשם הויה פשוטה העולה כ"ו ובאחוריים פשוטים שלה העולים ע"ב ובאחוריים מלאים דאלפין העולים ק"ל ושלשתם בגי' ברכו. ובברכו האחרון יכוין בג"פ מ"ב שיש בג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה כנודע גם מצאתי בזה שינוי א' והוא שיכוין כי המובדך הם מ"ב ר"ך כנז' בזוהר פרשת תצוה וה"ס הגבו' הנקראים מ"ב שמתחברות עם החסדים ומתמתקות ונעשים ר"ך:

דרושי עלינו לשבח ונוסח התפילה

דרוש א

ועתה אכתוב נוסח התפלה שקבלתי ממורי ז"ל ובראשונה אכתוב ענין א' שא"ל מורי ז"ל בענין הפזמוני' והפיוטים שתקנו האחרוני' דע לך כי מורז"ל לא היה אומר שום פזמון ושום פיוט ובקשה מאלו שסדרו האחרונים כגון ר' שלמה בן גבירל וכיוצא לפי שאלו האחרונים לא ידעו דרכי הקבלה ואינם יודעים מה שאומרים וטועים בס' דבורם בלי ידיעה כלל ובפרט פזמון יגדל אלקים חי כו' וכן ודוי אשמנו באומר ובפועל כו' וכן ביום הכפורים לא היה אומר ודוי של רבינו נסים ור' שם טוב ן' אדרוטל ור' יצחק בן ישראל שתקנו כל אחד ודוי בערבית ושחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילה לא היה אומר אותם כלל אבל היה אומר התפלות והבקשות ופזמונים שתקנו הראשונים כמו תפלת ר"ע ע"ה ותפלת ר"א בן ערך ותפלת רבי נחוניא בן הקנה ע"ה וכן היה אומר כל הפיוטים ופזמונים שתיקן ר"א הקליר הלא המה במחזור האשכנזים לפי שכל אלו הראשונים תקנו דבריהם עפ"י חכמת האמת והיו יודעים מה שתקנו ואף גם אם הם באמצע ברכות יוצר היה אומרם לפי שהם היו תנאים והיו יודעים מה היו מתקנים וכל דבריהם היו מיוסדים על פי האמת. ושמעתי בשם מורי ז"ל כי הקליר שסדר קרוב"ץ במחזור האשכנזים הוא רבי

אלעזר בר' שמעון כנז' במדרש ע"פ מכל אבקת רוכל זה ר"א בר"ש דהוה קראי ותנאי ופייטן וקרוב"ץ אבל אני לא שמעתי ממורי ז"ל:

ואמנם בעיקרי המנהגים עצמם שיש הפרשים רבים ושנויים רבים בענין נוסח התפלות בעצמם חוץ מענין הפזמוני' והפיוטים הנוספים בתוך התפלות אלא בנוסח הברכות והתפלו' עצמם יש שנויים רבים בין סדורי התפלות בין מנהג ספרד ובין מנהג קאטלוניא ובין מנהג אשכנז וכיוצא בזה הכה בענין הזה א"ל מורי ז"ל שיש ברקיע י"ב חלונות כנגד י"ב שבטים וכל שבט ושבט עולה תפלתו דרך שער א' מיוחד לו וה"ס י"ב שערים הנז' בסוף יחזקאל. והנה אין ספק כ"א תפלות כל השבטים היו שוות לא היו צורך לי"ב חלונות ושערים וכל שער יש לו דרך בפני עצמו אלא ודאי מוכרח הוא שכיון שתפלותיהם משונות לכן צריכים שערים מיוחדים לכל שבט ושבט כי כפי שרש ומקור נשמות השבט ההוא כך צריך להיות סדר תפלתו. ולכן ראוי לכל א' וא' להחזיק כמנהג סדר תפלתו כמנהג אבותיו לפי שאין אתנו יודע מי הוא משבט זה ומי הוא משבט זה. וכיון שאבותיו החזיקו במנהג ההוא אולי הוא מן השבט ההוא הראוי לו אותו המנהג ועתה בא לבטלו ואין תפלתו עולה למעלה אם לא בדרך הסדר ההוא. אבל צריך שתדע שאין זה אלא בענין תיבות משונות באמצע התפל' וכיוצא בו כגון להקדים הודו קודם ברוך שאמר או אח"כ וכיוצא אבל מה שהוא מיוסד עפ"י הדין המפורש בתלמוד זה הוא דבר השוה לכל נפש ואין חילוק ביניהם כלל בכל השבטים:

וזה נוסח התפלה כאשר קבלתי ממורי ז"ל וכדי שלא אאריך אכתוב סדורו כפי דפום הסדור של כל השנה ממנהג ספרד הנדפס בשנת רפ"ד ליצירה הנה כל ברכות הנאמרות בשחר קודם התפלה לא קבלתים ולא שמעתים ממורי ז"ל אבל ענין ברכת הנותן ליעף כח היה הוא ז"ל נוהג לאומר שלא כמ"ש הש"ע. גם ראיתי אותו עונה אמן באמצע שתי ברכות של אשר קדשנו על דברי תורה ובין ברכת והערב נא ה' אלקינו כנראה שהם שתי ברכות וכמ"ש בעל הטורי' כי והערב נא ה' אלקינו הוא ברכה שניה בפני עצמה ואינה סיום ברכה א':

אלקינו ואלקי אבותינו זכרנו בזכרון טוב מלפניך ופקדנו בפקודת ישועה כו' הנה דלת של בפקודת תהיה דגוש' רבש"ע כמו שכבש א"א את רחמיו כו' במדת החסד ובמד' הרחמי' ותכנם לנו למ"ה ובטובך הגדול ישוב חרון אפך כו'. והביאך ה' אלקיך כו' והטיבך והרבך מאבותיך ונאמר ע"י נביאך ה' חננו לך קוינו כו' בעת צרה ונאמר ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע ונאמר בכל צרתם לו צר כו' אלו דברים שאדם עושה אותם אוכל מפירותיהם בעוה"ז וצ"ל מפירותיהם בתוספ' מם. לעולם יהא אדם ירא שמים

בסתר כבגלוי עם כף. קדש שמך בעולמך על עם מקדשי שמך ובישועתך מלכנו תרום ותגביה קרננו ותושיענו בקרוב למען שמך ברוך המקדש שמו ברבים אבינו שבשמים חי וקיים עשה עמנו חסד כו':

אחר פ' התמיד קודם פ' וערבה לה' כו' יאמר פטום הקטרת כו' ואח"כ יאמר פ' וערבה. וזה נוסח פטום הקטרת בין בסדר הקרבנות בין אח"כ בסוף התפלה ובין בפיטום הקטורת דתפלת המנחה כולם שוים וזהו נוסחו:

אתה הוא ה' אלקינו שהקטירו אבותינו לפניך כו' ת"ר פטום הקטרת כו' ולא היה מוסיף בה פסוק והקטרת אשר תעשה במתכונתה כמנהג קצת בני אדם ונוטל מהם מלא חפניו כו' ושבולת נרד ביחד כי שניהם הם דבר א' ולא שתי סמים קלופה שלשה יין קפריסין יוד ראשונה בצירי ולא בפתח לפי שהוא סמוך למלת קפריסין. מלח סדומית רובע ואין צ"ל רובע הקב כי סתם רובע האמור במשנה ובברייתא הוא רובע הקב. מכפת הירדן כל שהיא בחירק לא כל שהוא. בורית כרשינא למה היא באה כדי לשפות בה את הצפורן כדי שתהא נאה יין קפריסין למה הוא בא כדי לשרות בו את הצפורן כדי שתהא עזה והלא מי רגלים יפין לה כו' תניא רבי נתן אומר כו' תני בר קפרא כו' מפני שהקול יפה לבשמים הבית של לבשמים בשבא ולא בקמץ כמנהג קצת ב"א כי הנה בפי' ארז"ל בגמ' שהבל הקול היוצא מפי האדם בשעה שכותש הבשמים במכתשת גורם שיהא ריחם נודף ומבושם. כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה' וכאן יאמר ג' פסוקים ה' צבאות עמנו כו' ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך ה' הושיעה כו' ובכל פעם שיאמר פטום הקטור' צ"ל אחריו ג' פסוקי' אלו ואח"כ יאמר וערבה לה' מנחת יהודה כו' ולא יאמר שום פסוק א' כלל ולא שום תפלה כמו שנדפס בסדורים אחר עלינו לשבח וזה נוסחתה רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שמדת הדין מתוח' ואפי' בזמן שיהיה המגפה ר"ל לא יאמר אותה תפלה ולא שום פסוק אחר מאותם שנהגו לומר אחר פטום הקטרת כגון ויאמר אליהם ישראל אביהם כו' וכיוצא ולא היה נוהג לומר ביום שבת פסוק וביום השבת שני כבשים בני שנה כו' כמנהג ספרדים לפי שאלו הם מענין קרבן מוסף שבת ואין עתה זמנה עד אחר סיום תפלת שחרית. אבייי הוה מסדר כו' בהגיעך אל מלת והקטרת קודמת לאברים כו' אין להקפיד מכאן ואילך להזכיר מלת קודמ' רק וקטרת לאברים ואברים למנחה כו' עד הבזיכין שהם באחרונה ואז צ"ל ובזיכין קודמין לתמיד של בין הערבים כו' עליה השלם כל הקרבנות כולם ולא יאמר השלים:

אנא בכח גדולת ימינך כו' ויאמר כל שני תיבות ביחד אנא בכח ויפסיק גדולת ימינך ויפסיק תתיר צרורה ויפסיק ונלע"ד שהטעם הוא לכוין אל מה שנתבאר אצלינו כי כל

שם מאלו הז' שמות של מ"ב יש בו ששה אותיו' ומתחלקים לג' בחי' בשתים אותיות יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף ולכן צריך לחבר כל שני אותיות ביחד.
גם היה אומר מורי ז"ל שבח זה בנעימה ובניגון ואחר סיומו יאמר בשכמל"ו:
רבון העולמים אתה צויתנו להקריב כו' שיהא זה שיח שפתותינו חשוב ומקובל ומרוצה לפניך כו' גם כשהיה קורא איזה פרשה או איזה פסוק מן התורה או מן הנביאים או מן הכתובים היה אמרו כפי ניגון טעמו ממש אם בתורה או בנביאי' כו' לא היה נוהג לומר קודם איזהו מקומן פסוק עורי צפון ובואי תימן כו' באתי לגני כו' כמנהג קצת בני אדם.
רבי ישמעאל אומ' בי"ג מדות כו' וכן שני כתובים המכחישים זא"ז ולא היה אומר וכן אלא הכף בפתח ואומר קדיש דעל ישראל כו':
הודו לה' קראו בשמו כו' מופתיו ומשפטי פיהו ולא פיו. ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך כו' יאמר ב"פ מעומד ואח"כ פסוק והיה ה' למלך על כל הארץ כו' ג"כ מעומד ואח"כ ישב ויאמר הושיענו עד הללויה. ואח"כ אם הוא בחול יאמר למנצח בנגינות מזמור שיר כו' ואם הוא שבת יאמר מזמור השמים מספרים כבוד אל כו' ואח"כ יאמר סדר המזמורים שהם רננו צדיקים בה' עד סיום הלל הגדול כנודע:
ברוך שאמר צריך לקום מעומד ויאמר אותו עד סיום הברכ' מלך מהולל בתשבחות ואח"כ ישב. ויאמר מזמור לתודה מיושב ובהגיעו לברוך שאמר ימשמש בב' הציציות אשר לפניו ויאחזם בידו עד גמר הברכה. וזה לרמוז כי שני הציציות וכן ברוך שאמר שניהם הם בעולם היצירה. ברוך שאמר יש בו פ"ז תיבות וי"ג ברוך וזה נוסחו:
ברוך שאמר והיה העולם. ברוך הוא. ברוך אומר ועושה. ברוך גוזר ומקיים:
ברוך עושה בראשית ברוך מרחם על הארץ. ברוך מרחם על הבריות ברוך משלם שכר טוב ליריאיו. ברוך חי לעד וקיים לנצח ברוך פודה ומציל ברוך שמו. בא"י אמ"ה האל אב הרחמן המהולל בפה עמו משובח ומפואר בלשון חסידיו ועבדיו ובשירי דוד עבדך נהללך ה' אלקינו בשבחות ובזמירות ונגדלך ונשבחך ונפארך ונמליכך ונזכיר שמך מלכנו אלקינו יחיד חי העולמים מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול ברוך אתה ה' מלך מהולל בתשבחות וצ"ל ברוך מרחם על הבריות בשבא הבית והריש חיריק והיוד בחולם וכן נזכר בס' היכלות. גם צ"ל מהולל בפה עמו ולא יאמר בפי ביו"ד לפי שמלת בפה היא בגי' פ"ז כמנין פ"ז תיבות שיש בב"ש. גם בתשבחות התיו בחיריק ולא בשורק כמ"ש המדקדקי' והרד"ק ז"ל כתב שהוא במשקל תפארת:

מזמור לתודה כו' יהי כבוד כו' והוא רחום כו' ויאמר פסוק זה אפילו בשבת. ויברך דוד כו' יאמר אותו מעומד עד שיאמר ד' תיבות אלו אתה הוא ה' האלקים שר"ת שלהם אהיה כנז"ל באורך ענין זה וישב אח"כ במלת בחרת:

אז ישיר כו' ה' ימלוך לעולם ועד יאמר פסוק זה ב"פ בלשון הקודש ובפ"ג בלשון תרגום ה' מלכותיה קאים כו' כי בא סוס פרעה כו' ובני ישראל הלכו כו' כי לה' המלוכה כו' ועלו מושיעים כו' והיה ה' למלך כו' ישתבח שמך ולא יאמר פסוק שמע ישראל קודם ישתבח כו' כאשר נמצא בקצת סידורי' הנדפסי' גם אין לומר ובכן ישתבח שמך כו' אא"כ הוא בשבת שאומרים נשמת כל חי ואח"כ אומר ובכן ישתבח שמך כו' גדולה גבו' תהלה ותפארת ויקדים גדולה לגבורה כי כן הסדר בי"ס. וכן נזכר בזוהר פ' תרומה בא"י מלך גדול ומהולל בתשבחות התיו בחיריק כמ"ש הטעם לעיל בב"ש הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמי' אמן. ושמעתי מפי חכם א' כי שבח זה תקנו א"א ע"ה ונרמז בר"ת שאחר סיום הברכה. א"ל ההודאות ב"ורא כל הנשמות. ר"בון כל המעשים ה"בוחר בשירי זמרה. מ"לך אל חי העולמים. אמנם אני לא קבלתי דבר זה ממורי ז"ל ואומר קדיש עד דאמירן בעלמא וזה נוסחו:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא כו' ככתוב בסידור ויאמר די ברא בשתי תיבות מחולקות ולא בתיבה א' דברא. גם מן וישתבח עד ויתהלל כל תיבה מאלו השבעה מתחיל באות וא"ו והם ז' ווין. תשבחתא התיו הראשונה בחיריק כנ"ל במלת תשבחו' ונוסח קדיש זה נוהג בכל הקדישים אף בקדיש היתומים שאומרי' אותו על מיתת אביהם. ברכו את ה' המבורך ועונין הקהל ברוך ה' המבורך לעולם ועד ובעוד שהש"צ אומר ברכו יאמרו כל הקהל בלחש ישתבח ויתפאר שמו של ממ"ה כו' ככתוב בסי':

ברוך אתה ה' אמ"ה יוצר אור כו' הנה כשיתחיל ברכה זו צריך למשמש בתפלה של יד כי היא ותפלה של יוצר אור הם בעולם הבריאה כמבואר לעיל. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית ולא יאמר וטובו אלא ובטובו. ופי' הוא כי השי"ת מחדש בכל יום את מעשה בראשית ע"י טובו שהוא אור הגנוז לצדיקים כנז' בזו' פ' תרומ'. בקול דברי אלקים חיים. ולא יאמר קול בדברי אלקים חיים כו' ובנעימה קדושה צריך להפסיק בין מלת ובנעימה למלת קדושה. וגם צ"ל קדושה בשורק. והענין הוא כאלו אומר כן בשפ' ברורה ובנעימה כולם כאחד עונים קדושה באימה. ואומרים ביראה קק"ק ה' צבאות וכ"כ אבודרהם וגם רש"י ז"ל. והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול מתנשאים לעומת השרפים לעומתם משבחים ואומרים כו' וכן הוא נוסח האשכנזים:

לאל ברוך נעימות צ"ל הלמד בקמץ ר"ל לאל הידוע שהוא ברוך יתנו לו נעימות ואם תהיה נקודה בשבא אז יהיה פירש לאל של ברוך ואין לו הבנה כי האל עצמו הוא הברוך. וכן למלך אל חי וקיים צריך לנקוד אות הלמד ראשונה בקמץ כלו' למלך הידוע שהיא אל חי וקיים. זמירות יאמרו ותשבחות ישמיעו התיו נקוד בחיריק כנ"ל בברוך שאמר במל' בתשבחות. המחדש בטובו בכל יום תמיד כו'. ולא המחדש טובו כמש"ל גבי ובטובו מחדש בכל יום תמיד. גם אין לומר כמנהג האשכנזים והתקין מאורו' קודם חתימת הברכה אלא כמנהג הספרדים:

אהבת עולם כו' והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך כצ"ל כי התורה נאמר בה ותורה אור והיא המאירה עינינו להבין בכח הפלפול ידיעת התורה. ודבק לבנו במצותיך שיאהב לקיים המצות הפך מן הנוהגים לומר והאר עינינו במצותיך ודבק לבנו בתורתיך. ובאמרך מהר והבא עלינו כו' ישים ב' צדדי הטלית ע"ג שתי כתיפיו ואח"כ יקבץ ארבע ציציות ביד שמאלו ויניחם על לבו ביד שמאלו כל עוד שהוא קורא ק"ש עד ודבריו חיים וקיימים כמו שנת"ל. מהר והבא עלינו ברכה ושלום מהרה מארבע כנפות כו' כצ"ל:

שמע ישראל כו' ויסגור עיניו ביד ימינו עד שישלים בשכמל"ו כשיגיע אל וקשרתם לאות על ידיך ימשמש בתפלה של יד והיו לטטפות בין עיניך בתש"ר. וכן כשיגיע אל וקשרתם אותם כו' וכשיגיע אל ויאמר שהוא פ' ציצית תקח ראשי חוטי הד' ציציות ביד ימין ושרשם הנאחזות בכנפי הטלית יהיו ביד שמאל ותניחה כך נתונה על הלב בצד שמאל. וכל עוד שאתה אומר פרשת ציצית תהיה מביט ומסתכל בציציות ההם וכשתגיע אל וראיתם אותו תעבירם ע"ג עיניך ותנשקם וכמ"ש בתשובות הגאונים ובס' עמודי גולה הנק' סמ"ק שזו היא א' מן רמ"ח מ"ע שיסתכל בציציות וכשתגיע אל ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד הנה במלת לעד תנשקם ותעבירם ע"ג עיניך ותסיר' מידך שישתלשלו למטה כדרכן. גואלנו גואל אבותינו יוצרנו צור ישועתינו כצ"ל ולא יאמר צורנו. למלך אל חי וקיים בקמץ הלמד ולא בשבא ע"ד מה שנת"ל גבי לאל ברוך כו' רם ונשא גדול ונור' כצ"ל ולא יאמר גדול גבור ונורא. צ"ל תהלות לאל עליו' גואלם בלשון רבים ולא בלשון יחיד ככתוב בסדורים תהלה לאל עליון ובאמרך תהלות לאל עליון יקום מעומד עד סוף תפלת י"ח:

העמידה בקיץ יאמר ברכנו ובחורף יאמר ברך עלינו שלא כאותם שנהגו לומר ברך עלינו בין בקיץ בין בחורף. תשכון בתוך ירושלם עירך כו' וכסא דוד עבדך כו' כצ"ל שלא כאותם שמדלגים וכסא דוד עבדך ואומרים שאינה מעין ברכה זו אלא מעין ברכת את צמח דוד עבדך כו' ופעם א' נסתכל מוז"ל במצח אדם א' וא"ל שכל ימיך לא התפללת תפלת י"ח

שלימ' והיה זה בשביל שהיה מדלג וכסא דוד עבדך והודה לו האיש ההוא שכך היה נוהג. על הצדיקים ועל החסידים ועל שארי' עמך בית ישראל ועל פליטת בית סופריהם כו' כצ"ל. שמע קולינו ה' אלקינו אב הרחמן רחם עלינו כו' כצ"ל וכשיגיע אל תיבת מלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו כו' יאמר וידוי על חטאיו בדרך קצרה רבש"ע חטאתי עויתי פשעתי לפניך יר"מ שתמחול ותסלח ותכפר לי על כל מה שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך מיום שנבראתי עד היום הזה ואם ירצה יתודה באורך בפרטות. ואח"כ יאמר ומלפניך מלכנו כו'. גם צריך לשאול על מזונותיו דרך קצרה במקום הזה קודם שיאמר ומלפניך מלכנו כו':

בחזרה יאמר נקדישך ונעריצך כמנהג בני ספרד לא כמנהג בני אשכנז שאומרים נקדש את שמך כו' וכן במוסף לא יאמר נעריצך ונקדישך כמנהג בני אשכנז כ"א כתר יתנו כו' כמנהג בני ספרד וכשיגיע הש"צ אל נקדישך כו' יכול האדם אז לחזור למקום שעמד שם בתפלה וישאר שם עד אחר העמיד' שלא כמנהג קצת יחידים שאחר הקדושה פוסעים ג' פסיעות לאחוריה' ונותנים שלום לימינם ושמאלם וכל זה מנהג בטעות:

בברכת כהנים כשמגיעים אל וישם לך שלום יאמר החולם רבש"ע אני שלך כו' ככתוב בסידור ויש לו להשלי' תפי' זו עם גמר ברכת כהנים כדי שיענו הקהל אמן אחר תפלתו ג"כ ואז תתקיים תפלה זו של רבש"ע. בין חזרת העמידה לנפילת אפים אין לו להפסיק כלל ועיקר זולתי באמירה הוידוי אלקינו ואלקי את"ל כו'. ואח"כ יאמר ויעבר וי"ג מדות פ"א ותכף יעשה נפילת אפים. ואותם ע"ב פסוקים הכתובים בסי' בני ספרד אין לאומרם כלל ועיקר לא אז ולא אח"כ ולא ירבה לומר פעמי' רבות ויעבר. גם לא ירבה בוידויים פעמים הרבה כי אדרבה הכופל ודויו הוא ככלב שב על קיאו ע"ד מ"ש רז"ל עבירות שהתודה עליהם ביוה"כ הזה כו':

אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות כצ"ל ולא יאמר מתנהג בלא וי"ו לפי שר"ת מלות אלו הוא אמ"י ע"ל כרו"ב בסוד וירכב על כרוב:

נפילת אפי' ישים ראשו בין ברכיו ופניו טוחות בקרקע כמ"ש הרמב"ם ז"ל וכשישלים זוקף ראשו ואומר אבינו מלכנו מיושב עד עזרנו אלקי ישענו כו' ואם הוא ביום ב' או ביום ה' אז יקום ויאמר ס' והוא רחום הנדפס בסי' של בני ספרד אבל לא יאמר הס' ההוא בין חזרת התפלה ובין נ"א אלא אחר פסוקי עזרנו אלקי ישענו כו' יאמר אל מלך יושב כו' ויעבר ואנשי אמונה כו' ויעבר כו' תמהנו כו' ויעבר כו' או"א אל תעש כו' ואח"כ כל סדר והוא רחום כו' ואח"כ יושבים ואומר ש"צ קדיש עד דאמרין בעלמא ואמר מוז"ל אעפ"י שעת' אומרי' שני' או ג"פ ויעבר אין בזה חשש כי ה"ס זווג לאה וישראל כמבואר

במקומו ונודע מאמר רז"ל הבועל ושונה יהיו בניו זכרים והבן זה. גם מורז"ל היה נוהג בזה הקדיש או בקדיש שאחר העמידה או אחר חזרת ס"ת למקומ' שאז כל הקהל עומדין שהיה נשאר עומד עד שיענה אמן יש"ר כו' עד דאמירן בעלמא ואז היה יושב משא"כ בשאר הקדישים שלא היה עומד לענות איש"ר. אח"כ אומר אשרי יושבי ביתיך. ויענך ה'. ובא לציון כו' ואומר קדיש תתקבל ואח"כ תפלה לדוד כו' וקדיש יהא שלמא קוה אל ה' כו' ופטום הקטרת ונוסחו כמו שכתבתי לעיל בס' הקרבנות וע"ש. תנא דבי אליהו כו' אר"א כו' וקדיש על ישר' ואין לומר מ"ש בסידו' רבש"ע גלוי וידוע כו' ואפי' בזמן המגפה ח"ו ולא שאר פסוקים שנוהגים לומר בכאן בזמן המגפה. עלינו לשבח כו' וע"כ נקוה לך כו' ואח"כ יסיר תש"ר מעומד ויניחנה בכיס ואח"כ ישב ויסיר תש"י מיושב כמו שהו' בעת הנח' ויניחנה בכיס ואח"כ יסיר הטלית ולפעמים בימי החום אחר שהיה מוריז"ל מסיר תש"ר מעל ראש היה מעביר הטלית מעל ראשו ומורי' על כתיפיו ואח"כ מסיר תש"י ואח"כ מסיר הטלית לגמרי:

אבל בתפלת המנחה אם היה אומרה סמוך לשקיעת החמ' והיה רואה שכבר שקעה החמה היה תכף מסיר מעל ראש תש"ר ואח"כ היה מוריד הטלית בין כתיפיו משום דלילה לאו זמן ציצית הוא וכשהוא בין כתיפיו אין חשש אם הוא לילה כמו שנבאר בס' המנהגי' של מורי ז"ל גם לקמן ית' בס' שכיבת הלילה כי טלית קטן נכון שיהיה על האדם תמיד ביום ובלילה ולישן עמו ושם יתבאר:

תפלת ערבית בברכה ראשונה אשר בדברו מעריב ערבי' בחכמה. פותח שערים בתבונה כצ"ל ויאמר מעריב ערבים בחכמה ויפסיק ואח"כ יאמר פותח שערים בתבונה ויפסיק ואח"כ יאמר משנה עתים כו'. בשבת אל אדון ע"כ המעשים כו' דעת ותבונה סובבים הודו ולא יאמר סובבים אותו. שרפים וחיות ואופני הקדש כצ"ל ככתוב בתיקו' תי' ע' כי כן סדרן. ולא יאמר שרפים ואופנים וחיות הקדש כי שרפים הם בבריאה וחיות ביצירה ואופנים בעשיה. אחר תפלת מוסף בשבתות וי"ט יאמר אין קדוש כה' כו'. וס' פטום הקטרת כמו בחול ולא כאותם שנהגו שלא לאומרו בשבתות וי"ט. ענין האלפא ביתא ושיר המעלות שנוהגי' לאומרם במוצאי שבת מורי ז"ל לא היה נוהג לאומר' כלל ועיקר ע"כ:

דרושי תפילת המנחה

דרוש א

בענין תפלת מנחה כבר נתבאר אצלינו בדרושי' בענין השינויים שיש בין התפלות דחול ושבת אמנם קיצור הדברים הוא זה כי הנה זווג דתפלת המנחה הוא ישראל עם לאה שהוא בחצי העליון דז"א מחזה ולמעלה. וכבר נודע כי שם במקום החזה הוא מקום היסוד הראשון דז"א כי שם מסתיימים ו' קצוות העיקריי' של ז"א עצמו כי מה שהיו תחילה חג"ת ונה"י נעשו לו עתה חב"ד וחג"ת ובבחי' היסוד ההוא אשר שם מזדווג עם לאה אבל רחל היא עם ז"א אחור באחור אלא שכיון שלאה חזרה בצד פנים נשאר מקום פנוי לרחל ואז נגדלת אחור באחור שוה בשוה בכל שיעור קומת ז"א כולו עד ראשו. אמנם רחל אינה מזדווגת עמו לסיבה הנז' כי היא אחו' באחו' אבל יש ספק אם בתפלת המנחה נכנסין בז"א הו"ק דמוחין דמצד אימא בלבד. או אם גם נכנסי' אף הג"ר דמוחין דמצד אימא. גם אני מסופק אם נכנסין בו ו"ק דמוחין דאימא לבד וגם נכנסין הו"ק דמוחין דאבא לבד ע"ד שהוא בתפלת ערבית אמנם פשיטא לי שנכנסין בו מוחין דו"ק דגדלות דמצד אימא. והנה בדרוש הא' שביארנו לעיל בדרושי ק"ש דשחרית ושם נת' באורך ענין תפלת המנחה וטעם למה אין בה יחוד ק"ש ולמה יש בה נ"א וע"ש היטב. גם נתבאר שם כי לפי שנשאר בז"א עדיין הרושם של אותם המו' שנכנסו בו בשחרי' לכן אין צורך לחזור עתה לומר ק"ש עוד פ"א אמנם עכ"ז מכח ההוא רשימו יש זווג גמור במנח' כנז' ולכן יש בו נ"א אמנם הוא נמשך מכח הארת ק"ש דשחרית כנז' שם. גם נתבאר כי תפי' המנחה היא דינין לפי שהזווג הזה הוא של לאה שהיא דינין וגם כי רחל שהיא רחמים עומדת אחור באחור וכנ"ל בדרוש שקדם לזה ולא עוד אלא שאין לו עתה מוחין חדשים אלא מן הרשימו של המוחין דשחרית ולכן הוא זמן שליטת הדינים אבל אינו כמו בערבית כי אז תכלית שליט' הדינין כמו שנתבאר בדרוש שקדם לזה ואמנם פ"א שמעתי ממורי ז"ל כי תפלת המנחה היא דינא קשיא ולכן אין העיקר שלה רק תפלת העמידה ואין בה יחוד ק"ש:

אמנם היא בעולם האצילות אבל אם היינו מחברים עמה ומזכירי' אח היכלי עולם הבריאה היו הקלי' מתעוררות בעולם אמנם תפלת ערבית היא דינא רפיא כו' כמשי"ת בע"ה יע"ש:

דרוש ב

בענין תפלת המנחה מיוסד על פ' ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו כו' ופסוקי' אחרים. הנה נודע מ"ש בזוהר תרומה קס"ו ע"ב ענין אותם הי"ש עלמין דשריין תחות

כורסיא ר"ז כמנין אור בסטרא דימינ' וק"ג עולמות בסטרא דשמאלא כו' וביאור הענין הזה נת' במקומו אמנם אותם ק"ג עולמות דבסטר שמאלא הם בגי' מנחה לפי שהם מתעוררים אחר חצות היום אשר אז מתעורר שמאלו של יצחק ולכן נקרא תפלת המנחה גם דע כי הנה כל הדינים הם מגבורות מנצפך ואותיות מ"ן דמנחה הם שני אותיות ראשונות דמנצפך. גם נודע כי כל הה"ג דמנצפ"ך חוזרין להתקבץ בחוטמא קדישא אות ח' אשר שם הוא מקום ומקור כל הדינין והתבסמותם כמבואר אצלינו בפ' ואסף איש טהור את אפר הפרה כו' וע"ש ואח"כ הם נמשכין בפומא קדישא אשר היא אות ה' כנודע וז"ס ב' אותיות ח"ה של מנחה והרי נתבאר איך שם מנחה מורה על מציאות הדינין של הגבור' שהם ק"ג כמנין מנחה. והנה נתבאר כי הזווג דמנחה הוא בסוד אחור באחור כשיעור קומת ז"א כולו. וענין זה לא היה אלא במשכן שילה וזהו מה שרמזו רז"ל אל המנוחה זו משכן שילה ואל הנחלה זו בית עולמים כי שם במשכן שילה היה הזווג ג"כ ע"ד הנז'. ואלו הם אותיות מנוחה מנחה ו' פי' כי המנחה היא בחי' הגבורה דז"א הנק' ו' גם ז"ס וירא מנוחה כי טוב כי הוא נמשך מן הר"ז עולמות דבסטר ימינא שהוא החסד הנק' טוב ובהצטרפו' כולם הם י"ש עולמות והנה אותיות אלו של מנחה המורות על הגבו' והדינים יחזרו לעתיד לבא ויהיו אותיות נחמה. ונחזור לבאר הפסוק שאמר ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו. כי הנה המנחה ה"ס ק"ג עולמות שביד שמאל והיא הגבו'. וזמ"ש ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו ולא אמר בידיו לשון רבים רק בידו לשון יחיד כי יען היא יד שמאלית דיעקב ז"א ולפי שעשו הרשע נמשך מן הגבו' לכן נתן לו חלקו משם ועשו הרשע רמז לו כי גם הוא אם ירצה יוכל להתאחז ולינק מכל הי"ש עולמות ע"י קטרוגו שיכול לקטרג על ישראל וז"ש אחי י"ש לי רב כלו' כל הי"ש הם לי אם ארצה לקטרג על ישראל:

ענין הוידוי של אחר תפלת המנחה גם הוא ע"ד מה שביארנו בוידוי דשחרית שתכה באגרוף על החזה בכל תיבה ותיב' מן תיבות הוידוי ובאותה הכוונה עצמה שביארתי בתפל' שחרית. ענין הקדישים של תפלת המנחה כבר נתבאר לעיל עם שאר הקדישים של תפילת שחרית ושם כתבתי ביאור כוונתם גבי קדיש הודו:

שאר מנהגים שיש בתפלת המנחה הנה בענין הצדקה עיקר נתינתה היא בשחרית גבי ויברך דוד כנ"ל. אבל עתה בזמן המנחה הוא זמן הדינים ואינו כ"כ מוכרח נתינת הצדקה עתה כמו בשחרית אבל עכ"ז היה מורז"ל נוהג לתת צדקה גם במנחה קודם שיתחיל להתפלל והיה נותן שלש פרוטות ע"ד מ"ש בשחרית גם היה נזהר מאד לאומרה בטלית ותפילין וכבר כתבתי בתפל' שחרית כי בראשונה היה נוהג להניח במנחה תפילין כסבר'

ר"ת ואח"כ עשה זוג תפילין ע"ד שימושא רבא והיה מניחם בתפל' המנחה והיה נזהר מאד לא להיות מעוטף בטלית ותפילין אחר שקיעת החמה ותיכף היה מסירם מעל ראשו והיה חושש בדבר זה מאד. וכבר נת"ל ג"כ ענין זה גבי נוסח התפלה בסופה. גם היה נזהר מאד בתכלית שלא לאומרה בלא חזרה אלא בתחיל' בלחש ואח"כ בקו"ר כמו בתפלת שחרית ומכ"ש בתפל' שחרית ומוסף ואף אם היה סמוך לשקיעת החמה מעט. ולא עוד אלא אפי' אם היה בע"ש קודם לשקיעת החמה היה או' בלחש ואח"כ או' בקו"ר גם היה נזהר מאד שלא לאומרה אלא סמוך לשקיעת החמה כנז' בגמ' על פסוק יראוך עם שמש כו' גם צריך לזהר שבעת העמידם של תפלת המנחה בלבד שתאסו' ותחבק ב' ידיך זו ע"ג זו יד ימנית על השמאלית גם צריך שתעצום עיניך ותסגרם בעת עמידת תפלת המנחה בלבד וכבר נתבאר ב' עניינים אלו וביאור הכוונה שצריך לכוין בשניהם לקמן באותם הדרושים של שינויים שיש בין שלש תפלות וע"ש:

דרושי תפילת ערבית

דרוש א

בתפילת ערבית ובתחילה אכתוב המנהגים אשר בתפלת ערבית המזמורים שנהגו לומר קודם תפלת ערבית לא היה נוהג מורי ז"ל לומר שום מזמור כלל זולתי ג' פסוקים אלו והם ה' צבאות עמנו משגב כו' ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך. ה' הושיעה המלך כו' ואח"כ אומר קדיש וברכו ותפלת ערבית וכן בליל מ"ש לא היה נוהג לומר אלפא ביתא ואותם המזמו' כלל ובענין הצדקה אין צורך לתת קודם תפלת ערבית כמו בשחרית יען שעתה הוא זמן דיני' קשים. גם ענין הנ"ל בתפלת המנחה והוא ליזהר לאסור ולחבק שתי ידיו זו ע"ג זו וכן לסגור ולעצום עיניו בעת התפלה כל זה צריך לעשותו גם בתפילת ערבית. אבל כאן יש יתרון אחר והוא כי עתה בתפלת ערבית צריך לעשות ב' דברים אלו משע' שמתחיל אשר בדברו מעריב ערבים כו' עד תשלום כל העמידה כול' וטעם הדבר נתבאר שם בתפלת שחרית בדרושים הנז' אשר שם וע"ש הטיב:

תפלת ערבית איננה כתפלת המנחה כי תפלת המנחה היא דינא קשי' כנ"ל במקומה ולכן עיקרה היא העמידה אשר היא בעולם האצילות אבל תפלת ערבית היא דינא רפיא ולכן אנו אומרים פה יחוד ק"ש עם ברכותיה אשר ה"ס היכלי עולם הבריאה כנודע אבל איננה דומה לת"ש כי אז שהיה בקר והיה החסד מתעורר בו היה בנו כח ויכולת להעלות ד' עולמות מן העשיה עד האצילות ולכן נסדרו אותם הארבע סדרים של הקרבנות והזמירות והיוצר והעמידה כנ"ל במקומו באורך אבל עתה בערבית כיון שהוא דין אין

בנו כח רק להעלות היכלי הבריאה בלבד שהוא עולם העליון מכולם ואין בו קלי' ואלו היה דינא קשיא לא היינו מעלי' אפי' היכלי הבריאה אבל כיון שהיא דינא רפיא אנו יכולים להעלותם ועכ"ז אין אנו מזכירין מהם רק היכלי הרחמים בלבד כמשי"ת:

ונבאר תחלה ענין ההיכלות אלו מה ענינם ואח"כ נחזור אל ענייננו דע כי הנה בכל עולם ועולם מד' עולמות אבי"ע יש בו ה' פרצו' שהם א"א ואו"א וזו"ן וכל אחד מהם כולל ז' היכלות, שבו כלולין י"ס שבו, והנה ז"א שבבריאה יש לו ז' היכלין דכורין הכוללים י"ס ואלו הם ההיכלות של תפלת יוצר בתפלת שחרית כנ"ל במקומו. אבל גם היכלי הנוק' נכללין אז עמהם אבל אלו ההיכלות של יוצר דערבית הם ז' היכלות נוקבין דז"א דבריאה. ודע כי אלו ז' היכלי ז"א וז' היכלי נוק' דבריאה הם נק' שבע נערות אסתר לפי שכולם הם בחי' היכלין נוקבין בערך ההיכלות דאו"א שהם דכורין והם נק' שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך כו' משום דמסרסין גרמייהו מן הזווג בימי החול ואינם נפתחים אלא ביוצר דשבת כמשי"ת בע"ה וע"ש. ועתה נבאר פרטן הנה ברכת מעריב ערבים היא בהיכל לבנת הספיר של הנקבה כנז' ונודע כי ההיכל זה הוא בחי' יסוד כנז' בתפלת יוצר דשחרית וזמ"ש בברכה זו המבדיל בין יום ובין לילה כי הוא בחי' הרקיע שהוא היסוד המבדיל בין מים למים וזמ"ש ה' צבאות שמו' ה' הוא יסוד הכולל נו"ה עמו הנקרא צבאות:

ברכת אהבת עולם היא בהיכל אהבה דנוק' דבריאה כי גם זה הוא היכל רחמים כמו היסוד אבל שאר ההיכלות לא נזכרו פה כוונת יחוד הק"ש דערבי' היא ממש ע"ד הק"ש דשחרי' וכבר נתבאר שם ג' חלוקים שיש ביניהם וכוונת רמ"ח תיבותיה ה"ס רמ"ח איברי ז"א דאצילות שיורדין למטה ומצטיירין בהיכל אהבה דנוק' דז"א דבריאה ע"ד מה שנתבאר בהיכל אהבה דדכור' דז"א דבריאה דיוצר דשחרית:

אמת ואמונה הוא בהיכל הרצון דנוקבא דבריאה ולכן צ"ל אמת ואמונה כי אמונה היא מדת לילה אבל ביום צריך להזכיר מדת יום ולכן א"א אמת ויציב שהוא בהיכל הרצון דדכו' דז"א דבריאה. גם לטעם זה בבקר אומרים יוצר אור ובלילה מעריב ערבים זה אור וזה חושך דכור' ונוק' כנודע:

השכיבנו אבינו כו' הוא בהיכל ק"ק נוק' דבריאה והוא הנק' מטתו שלשלמה אשר שם נעשה הזווג של תפלת ערבית וכאן ה"ס השכיבה על המטה שה"ס הזווג והענין הוא כי ביום אנו מעלי' את הנוק' בעולם האצילות ושם תזדווג עם ז"א בעלה ולכן אין אנו אומרים אז ברכת השכיבנו אמנם פ' ה' שפתי תפתח הוא בחי' היכל ק"ק דדכורא דבריאה והוא מתדבק ונקשר יחד עם העולם האצילות ועליו ארז"ל דכנאולה אריכתא דמיא ולכן פסוק

זה נאמר מעומד כי כל ענייני הדכורא הם בעמיד'. אבל ברכת השכיבנו היא בהיכל ק"ק דנוק' דבריאה ולכן היא אין בה עמידה כי כל ענייני הנוק' הם מיושב כנז' בזו' והנה עתה יורד ז"א בהיכל הזה ושם מזדווג עם הנקב'. אבל דע כי ביום הזווג הוא עם ז"א עצמו אבל עתה בלילה אין הזווג רק בבחי' היסוד לבדו שיורד בהיכל הזה והוא לבדו המזדווג עמה:

ועתה אבאר שינוי א' שיש בענין הזווגים של חול ושבת ובו ית' ביאור הברכה זו של השכיבנו דע כי בתפלת ערבי' אין ז"א מזדווג עם הנוק' רק היסוד בלבד והוא היורד בהיכל קה"ק דנוק' דבריאה ושם מזדווג עם הנוק' אחור באחור ומן הזווג הזה נבראים נשמות של בני אדם הנולדים מן זווג תחתון הנעשה קודם חצות לילה ואחר ח"ל הזווג העליון הוא דז"א עצמו הנק' ת"ת ומן הזווג ההוא נבראים מלאכים חדשים כנז' בפ' פקודי. ולכן נאסר לעמי הארץ הזווג התחתון קודם חצות לילה והותר להם אחר ח"ל לפי שאז מתגלה הארה גדולה כיון שהוא זווג לברא מלאכים כנז' ובזווג דתפל' שחרית דחול הוא זווג זו"ן אפין באפין להוציא נשמות בני אדם אבל בשבת אחר חצות לילה יש יכולת בזווג עליון ההוא אפילו להוציא נשמות בני אדם שהם יותר מעולים מהמלאכים כנודע וגם אז הם זו"ן בזווג פנים בפנים ועתה נבאר ברכת השכיבנו כי הנה זווג זה ושכיבה זו היא אין בה זווג לצורך המלאכים לכן נקרא אבינו כי הוא לצורך נשמותינו התחתונים ולפי שהזווג הזה נעשה ע"י היסוד בלבד כנזכר לכן אמר לשלום שהוא היסוד וכנגד מה שהוא אחר היסוד אמר והעמידנו מלכנו לחיים טובים ולשלום. כי הת"ת עצמו הוא המתגלה ומזדווג עם הנקבה ומביא עמו המשך חיי הבינה הנקרא חיים טובים, וכנגד היסוד אמר ולשלום, נמצא כי לחיים טובים ולשלום הם הת"ת והיסוד, ולפי שהזווג הזה הוא לצורך בריאת נשמות מלאכים לכן אמר מלכנו כי אין מלך בלתי חיילות שהם המלאכים ויען שאחר חצות הוא זמן הקימה מן המטה אמר והעמידנו:

וענין ברכת אבות של העמידה שמעתי ממורי ז"ל שהוא באצילות ותכוין בה כי הנה בק"ש של ערבית נכנסו ו"ק דמוחין דגדלות דמצד אימא כנ"ל ועתה בברכת אבות נכנסין ו"ק דמו' דגדלות דמצד אבא אבל ג"ר דמוחין דגדלות בין מצד אבא בין מצד אימא אינן נכנסין כלל בתפלת ערבית והנה אעפ"י שלעיל בברכת אבות דשחרית ביארנו כי אין הו"ק דמוחין דאבא נכנסין עד שכבר נגמרו ליכנס ג"ר דמוחין דאימא והטעם הוא כי שם כיון שעתידין לכנס לכן נכנסין כל המוחין דאימא יחד אבל עתה שאינן נכנסין ג"ר דמוחין דאימא כלל לכן נכנסין ו"ק דמוחין דאבא אעפ"י שהם לא נכנסו ונמצא כי יש

שינוי בין ברכת אבות דשחרית ובין ברכת אבות דערבית וצריך כוונה אחרת בברכת אבות דערבית שלא ע"ד אותה דשחרית ועדיין לא זכיתי לשומעה מפי מורז"ל:
מנהגים בענין שכיבת הלילה. הנה בתחלת הלילה ישכב על צד שמאל כנז' בהרמב"ם ז"ל. ואחר ח"ל אם ירצה לישן יתהפך על צד ימינו ומועיל מאד לבטל כחות החיצונים עוד דע כי לילה לאו זמן ציצית הוא כנז' בגמרא. אמנם אין זה אלא בטלית גדולה שמתעטפין בו בשע' התפלה והטעם הוא במה שנת' אצלנו בדרושי הציצית כי הטלית והציציות הוא בחי' אוה"מ הנמשך מצד אימא עלאה אל ז"א הנק' מדת יום אבל נוק' דז"א הנקרא מדת לילה כי אז זמן שליטתה אין לה בחינת אור מקיף משם אבל הטלית קטן כבר נתבאר כי בחינתו הוא מבחינת זמן הקטנות שאז הז"א הוא בבחינת העיבור דתלת כלילן בתלת ולכן נוהג אפילו בלילה לפי שבלילה הז"א ישן בסוד העיבור שחוזר להתעבר בתוך אימא עיל' בסוד ג' דקטנות ובחי' זו אינה מתבטל אפילו בלילה כי דוקא טלית דבחי' הגדלות הוא שנפסק ומתבטל בלילה. אבל ציצית דזמן ג' כלילן בג' אינו מתבטל כלל לעולם אפילו בלילה. ולכן צריך ליזהר שלא להסיר מעליו ציצית קטן לא ביום ולא בלילה וישכב עמו בלילה ויועיל מאד לבטל כחו' החיצו' ואין מן שצריך להסיר אותו מעליו אלא בכניסתו לבית המרחץ וראי' לדבר ממה שאמרו בגמרא מנחות שכשנכנס דוד למרחץ וראה עצמו ערום אמר אוי לי שאני ערום מן המצות עד שנסתכל במילה כו' ואם בהיותו ישן היה מסיר ציצית קטן א"כ למה לא היה מצטער בכל לילה שהיה נשאר בלי שום מצוה אלא ודאי שאין זמן שיהיה פטור מן הציצית קטן אלא דווקא במרחץ. גם דע כי בחצות לילה הראשונה אין ראוי לומר כלל שום סליחות ולא להזכיר י"ג מדות דויעבר זולתי בליל יום הכפורים וענין הסליחות שאומרים בלילי חדש אלול יתבאר במקומו גבי תפלת ר"ה גם אין ראוי לומר שום קינה ולא לעורר שום בכיה על חורבן הבית רק אחר חצות כנזכר בזוהר פעמים רבות פ' ויקהל כי בחצות הלילה אז מתעוררת הבכיה למעלה על חורבן ב"ה ואז זמנה האמיתית גם צריך ליזהר מאד האדם שלא להזכיר בפיו שם סמאל וז"ם ושם אלקים אחרים לא תזכירו ובפרט בלילה שאז הוא זמן שליטתו וממשלתו. ולא עוד אלא שגם הוא אסור להזכיר מעין דברים אלו כגון אלו בני אדם הרגילים לומר בלשון לעז איל דיאב'לו וכיוצא בדברים אלו אין להזכירם כלל לפי שגם השדים הם בחלקו ומתגבר כח כשמזכירין אותם ופעם א' הייתי עם בני אדם בלילה ובתוך הדבריאה שהייתי מדבר עמהם הזכרתי שם סמאל ואח"כ בבקר הלכתי לבית מורי ז"ל ונסתכל בי וא"ל הרי בלילה שעבר' עברת על לאו ושם אלקים אחרים לא תזכירו והזהר כל ימיך שלא תזכרנו לא שמו ממש ולא כיוצא בו ובפרט בלילה שאז ניתן

לו כח להתגבר עליך ועל אחרים בסבתך אם תזכיר שמו ועי' בשער הפסוקי' בפסוק זה ושם כו':

דרוש ב

דע כי בזוהר חיי שרה אמר גבי ההוא גברא דאתא למשאל מן רשב"י ע"ה ענין התפלות וא"ל כי בתפלת שחרית הוי ימינו תחבקני ובתפלת המנחה הוי שמאלו תח' לראשי. ובתפלת ערבית אתייהיבת אתתא בין דרועי מלכא. וביאור הענין הוא כי בתפלת שחרית הוא זווג יעקב ברחל. אבל אין זווג ללאה אבל יש שם בחי' ימינו תחבקני הוא בחי' החסד המעורר האהבה ואח"כ בתפלת המנחה אז לאה אתמר בה שמאלו תחת לראשי ובתפלת ערבית אז אתייהיבת לאה בין ב' דרועין דמלכא ואז ז"א מזדווג ממש עם לאה. וז"ס פסוק ויהי בבקר והנה היא לאה. וז"ס תפלת ערבית רשות כי ע"י ב' תפלות שחרית ומנחה כבר אתייהיבת לאה בין דרועי מלכא והזווג מוכן מעצמו אמנם אחר החורבן בזמן הגלות עשאוה חובה והטעם הוא כי רחל אע"פ שיש בה ה"ג ודינים הנה היא עומדות באחורי נ"ה דז"א אשר בתוכה יש חסדים מגולים ומאירי' וממתקי' הגבורות שבראש רחל כי ז"ס מ"ש בזהר תצוה דדינים דנוק' נייחין ברישא כו' כמבואר אצלינו אבל לאה היא דינא קשיא לפי שמקומ' באחורי רישא דז"א עד החזה שכל החסדים אשר שם הם סתומי' ואינן מאירי' ולא עוד אלא שגם השעה גורמת כי בלילה הדיני' מתגברין כנודע לכן קבעוה חובה להתפלל ערבית כדי לגרום לז"א להזדווג עם לאה למתק הגבו' אשר בה ע"י החסדים שנותן בה כנז' באד"ר כי ענין הזווג הוא ה' חסדים דיהיב בה דכורא לבסמא ה"ג שבה. ואמנם בתחילת הלילה בתפלת ערבית עדיין לאה שיעור אתפשטותא אינו אלא עד החזה דז"א וא"כ היסוד דז"א הוא למטה משיעורה ואינו יכול להזדווג עמה. אבל הענין הוא כי כשהגדיל ז"א עלה שליש ראשון דיסוד שלו ונתחבר עם הת"ת שבו וממנו נגדל הת"ת דז"א כנודע ועי"ז השליש דיסוד שעלה לת"ת הוא מזדווג עם לאה. ואמנם אחר חצות לילה אז לאה מתפשט' עד סיום כל קומת ז"א בסיום רגליו והם שוים כחדא והשואה זו היא בסוף הלילה ואז כשמשחיר השחר אז הוא מזדווג עמה כנז' בזוהר בראשי' דף אמנם כפי התפשטו' לאה למטה כך שיעור דחיית רחל למטה שהיא נדחית מעט מעט למטה ונעשית בסו' נקודה ויורדת אל הבריאה לתת מזון לנערותיה אשר שם. וז"ס הפסוק ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה ושאר חלקים של רחל מתחבר' עם לאה ונכללו' יחד ומתארך פרצו' לאה עד למטה כנז':

והואיל ואתא לידן נבאר ענין התרדמה והנסירה של הנקבה כי הכל ענין א' בנסירת לאה ורחל כי שתיהם עומדו' באחוריו כנודע. הנה הכתוב אומר ויפל ה' אלקים תרדמה כו'

והענין הוא שאחר שבאו המוחין ונכנסו תוך ז"א בהיותם מלובשי' תוך נה"י דתבונה ועי"כ נגדל ז"א הנקרא אדם וכאשר רצה להגדיל גם את נוקב' שהיתה בסוד נקודה קטנה מאחורי צלעותיו אז מה עשה הפיל תרדמה על ז"א וענין התרדמה הוא שהמוחין שנכנסו בו חזרו להסתלק ממנו כי הם חיותו ונשאר ישן ונרדם ואח"ך נכנסו מאחוריו אל תוך הנקבות ובתחילה יורדין תוך לאה ואח"ך מתפשטין עד תוך רחל וכל זה שלא ע"י ז"א ועי"כ נכללות יחד לאה ורחל ונעשות פרצוף אחד בכל אחורי ז"א וננסרה מאחוריו. וזה שאמר הכתוב ויקח אחת מצלעותיו פי' שנסרה ואח"ך ויביאה אל האדם כי בתחילה בהיותה דבוקה באחוריו קודם הנסירה היה חלק אור המוחין שבתוך ז"א הראוי להגדיל הנקב' נכנס תחילה תוך ז"א ואח"ך יוצא האור מתוכו דרך נקב אחורי החזה לחוץ ובונה הכלים של הנוק' והיתה היא צריכה לקבל ולינק ממנו ולכן לא יכלה להגדיל לגמרי ולכן באה הנסירה והוא שהמוחין ההם נתנם ה' אלקים שהם או"א אל הנקבה עצמה שלא ע"י ז"א כנז' ועי"כ נגדלו עוד הכלים שלה ונעשית פרצוף שלם שלא ע"י ז"א ואחר שנגדלה ויביאה אל האדם פב"פ ונזדווגו יחד וא"ת והרי כיון שנסתלקו המוחין ממנו ונתנו לנוק' איך מזדווג עמה אך הענין הוא כי אותם המוחין הראשונים שהיו לו ע"י הנה"י דתבונ' הם הם שנסתלקו ממנו ונתנו לנוק' ואמנם אז עלה הוא יותר למעלה ונכנסו בו מוחין אחרים חדשים יותר מעולים והם מן הנה"י דאו"א עלאין הנקרא חו"ב ונמצא שע"י הדורמיטא משיג מעלה יתירה וכאשר מזדווג אח"ך עמה הוא בכח המוחין החדשי' היותר מעולים כנזכר וזכור ואל תשכח זה ולא תחשוב שבעת הדורמיטא נשאר ז"א בלי מוחין ומצאתי בקונטרס אדם א' כי אז בעת הנסיר' המשיכ' אימא אל הנוק' דז"א עשרה חסדים שהם הויות דע"ב דיודין כי חסד בגי' ע"ב:

דרושי הלילה

דרוש ג

בענין הלילה כבר הודעתיך איך הוצרכ' השינה והתרדמה להפיל על האדם לצורך הנסיר' הבאה אחריה. ונבאר עתה עוד עניינה דע כי כמו שביארנו שנשמותינו אנחנו עולות למעלה בכל לילה בהיות גופותינו ישנים ונרדמים ואז הם נעשים בחי' מ"ן לזווג העליון וזה לצורך עצמן של הנשמות כדי שיחזרו להתחדש לפי שבזמן שהיה ב"ה קיים היה הזווג העליון בבחי' פב"פ להוציא נשמות חדשות אבל אחר החורבן אין תפלות שלנו מועילו' רק לפי שעה להביא נשמו' חדשו' בבחי' אחור באחור בלבד ולכן אנו אומרים יחוד ק"ש בשעת התפלה כדי לזווג בתחלה את או"א ומאותו הזווג ינחילו לזו"ן בניהם

את המוחין והעטרות שלהם כדי שאח"ך בשעת תפלת י"ח יזדווגו גם הם בניהם זו"ן כנודע. ואמנם הזווג הזה הוא בענין היום והנה גם בזווג הלילה אנו מיחדים יחוד ק"ש על מטתינו והנה החסידים הראשונים לא היו צריכים רק לומר פסוק הראשון שמע ישראל כנז' בגמ' דברכו' דסגי להו בחד פסוקא דרחמי' אבל עתה אנחנו דורות האחרונים הלואי שנפרש כל פרטי הכוונות והיחוד כדי שנוכל לגרום זווג העליון של אחר ח"ל כדי לחדש את הנשמו' הישנות. והנה בתחלה אנו אומרים כל סדר הק"ש וזה הוא כדי לזווג את או"א בתחלה וינחילו עטרות ומוחין לבניהם זו"ן כדי שגם הם יוכלו אח"ך אחר חצות לילה להזדווג לצורך חדוש הנשמו' כנז' ונמצא כי כמו שהזווג דזו"ן של היום הוא גדול משל לילה כך יחוד ק"ש של היום הוא גדול משל הלילה. וכבר נתבאר אצלינו באורך ועי"ש והנה ז"ס חדשים לבקרים רבה אמונתך כי המלכו' הנק' אמונה נעשית גדולה ורבה בכל לילה ע"י כל נשמות התחתונים העולים בכל לילה להכלל ולהתעבר בתוכה כדי להתחדש שם בהיותם בתוכה ואח"כ בבקר יוצאות משם מחודשות וזמ"ש חדשים לבקרים. והנה הזווג של הלילה בין הזווג דאו"א ובין הזווג דזו"ן כיון שהו' גרוע מזווג של היום מוכרח הוא שיהיה לצורך התחלת תיקון לזווג של היום כי זה הזווג הנעשה בלילה גורם תיקון וכוננות כלי היסוד דנוק' כדי שתוכל אח"כ להעלות מ"ן בכלי ההוא בזווג הנעש' ביום:

ועתה נבאר ענין כוננות ותיקון זה הכלי דיסוד דנוק' מה עניינו הנה מקום עלית הנשמות בכל לילה היא ביסוד המלכו' נוק' עליונה שהוא בית הרחם שלה והמקום ההוא נקרא יד אשר ז"ס בידך אפקיד רוחי שאנו אומרים בכל לילה על מטתינו והטעם היותו נקרא יד הוא זה כי הנה ה"ג הם. שה"ס ה' אותיות מנצפ"ך וה' אותיות אלקים ושרשם הם למעלה בה' מקומ' כנזכר באד"ר והם בחוטמא ובפומא ובדרועין ובידין ובאצבען ובכל מקום מה' מקומות הנז' נכללין שם כל הה' גבורות אלא שהגובר שם בכל מקום מהם אינו רק גבור' א' מהם בלבד והיא הניכרת והנגלית שם ובה כללות כל הה"ג כי בחוטמא ניכר ונגלה גבור' א' מהם בלבד ובה כללות כולם ועד"ז הוא בפומא כו' ואמנם בסוף הה' מקומות במקום החמישי האחרון שבהם שם נגלו ונכרו כל הה"ג כולם. ולכן כנגדם היו ה' אצבעות היד כל אצבע נפרד מחבירו כי שם נתגלו כל גבורה וגבורה היטב משא"כ בשאר הה' מקומות כי אין שם בגילוי רק חוטם א' או פה אחד וכיוצא. והנה לפי שהה"ח נתגלו בה' אצבעות יד ימין והה"ג נתגלו בה' אצבעות יד שמאל ולכן הוצרך שבכל יום נסמוך את נוק' דז"א שה"ס תש"י ולקשרה בזרוע שמאל שהיא כנגד בחי' גבורה יד שמאל דא"א שהיא שרש כל הדינים והגבו' וע"י יתמתקו הגבו' והדינים שבנוק' כנודע שאין

הדינים מתמתקים אלא ע"י שרשם ולכן אלו הה"ג נקרא יד כנז' וזו היד מקומ' באימא עלאה ומשם נמשכה אל היסוד נוק' דז"א. ואז נתקן היסוד ההוא ונעשה כלי כנז'. וסוד הכלי הזה עניינו הוא כי הנה נודע מ"ש רז"ל אין האשה מתעברת מביאה ראשונה. גם ארז"ל אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. והענין הוא כי בביא' ראשונה נותן הזכר בנוקבא ה"ג ואלו הן נשארות תמיד בה ביסוד שלה בבחינ' שם הויה דההין הנקרא רוחא דשדי בגווה ובכחם היא מעלה אח"כ בשאר הביאות את המ"ן תמיד. וגם יש שם הכנה ביסוד ההוא לקבל טיפת מ"ד ולצייר' בציו' ולד ואם לא היה אותו הכלי כל הטיפות של שאר הביאות היו נפסדות ומתבטלות ולכך אין האשה מתעברת מביאה ראשונה כי הטפה הראשונה עושה אות' כלי ואחר היות שם כלי אז שאר הטיפות של אחר כך מצטיירות שם ומתעברות. והנה בזמן הראשונים היו מוציאים הבתולים באצבע והיו ממעכין ביד והטעם היה כדי שגם הביאה ראשונה לא תהיה לבטלה והיו מתקנין הכלי שבה באצבע כדי שתתעבר גם מביאה ראשונה וענין מיעוך זה היה למעלה בנוק' העליונה דז"א כי היד העליונה דאימא ירדה ביסוד שלה ומעכה אותו באצבע ותקנה אותו ועשאתו כלי. ונשאר שם בחי' ה' אצבעות אימא עלאה תמיד לצורך הכלי דנוקבא דז"א וז"ס מקדש ה' כוננו ידיך. ירצה המקדש הנק' אדני שהיא נוקבא דז"א הנה ידיך העליונים כוננו ותקנו אותו ועשו בו בחי' כלי כנז'. והנה כבר ידעת כי בכל יום ויום חוזרין להסתלק המוחין העליונים מזו"ן והנה המוחין ההם הם תוך הנה"י דאימא כנודע וכיון שהנה"י מסתלקים מכ"ש שגם הידים דאימא שהם יותר גבוהים מן הנה"י שיסתלקו גם הם למעל' ונתבטל הכלי שלה. ולכן אנו צריכים לעשות בכל יום תמיד ב' בחי' הא' להמשיך לה בלילה ע"י זווג אות' הידים העליונים כדי לכוננה ולעשותה כלי ביסוד שבה וזה לצור' בחינה השנית שהיא אח"כ בזווג היום תוכל להעלו' מ"ן ולצייר ולדות כנז' וכיון שכן הוא נמצא שאין זווג הלילה מועיל להוציא נשמות חדשות כיון שעדיין אין שם כלי אמנם יועיל לחדש הנשמות הישנות כדוגמ' הכלי שבה שגם הוא נתחדש עתה בזווג של הלילה בפסוק הזה של בשכמל"ו של הק"ש כמבואר אצלנו ואחר אשר נתקן הכלי בפסוק בשכמל"ו אז אנו אומרי' אח"כ פסוק בידך אפקיד רוחי כו' להעלות שם תוך הכלי ההוא שנתחדש עתה את נשמותינו כדי שיתחדשו גם הם עתה בלילה ואח"כ בזווג היום אז כבר נתקן הכלי כנז' ואז מוציאין נשמות חדשות אלא שאינן רק בסוד אחור באחור כנ"ל כי אחר החרבן אינו אלא באופן זה, ועד"ז הוא ג"כ בזווג העליון דאו"א כי בפסוק א' דק"ש שהוא שמע ישראל של הלילה אז נעש' בחי' תיקון כלי דיסוד דאימא עצמה ע"י ידי' אחרות יותר עליונות ואחר שהיא נעשית כלי בפסוק א' דשמע

ישראל כו' הנה אח"כ בפסוק הב' של בשכמל"ו היא מכוננת כלי נוק' דז"א ע"י הידים שלה שמורידּ' אות' למטה ביסוד שבה ואח"כ בק"ש דשחרית אז בפ' הראשון דשמע ישראל מזדווגים או"א זווג גמור ואח"כ בפ' הב' דבשכמל"ו מורידה אימא כח ושפע היוצא מן הזווג הגמור שלה כנזכר אל הנוק' דז"א כדי שיהיה בה כח להעלות מ"ן של המוחי' ההם להוציא נשמות חדשות בזווג העמידה כנ"ל וכבר נת' זה בס' התיקונים כי פסוק שמע הוא כנגד אימא ובשכמל"ו הוא כנגד מלכות והנה כבר ידעת כי נוק' דז"א נק' אסתר כי היתה אסתר רחמה צר וחביב' על בעלה כי תמיד מעיינה סתום כבתו' ולכן אנו צריכין לחדש בה בכל יום בחי' כלי היסוד שבה כנז'. ואחר שביארנו ענין השינה לתועלת עליית הנשמות התחתונים בכל לילה מזה ית' גם ענין השינה והדורמיטה של ז"א. והענין הוא כי גם הוא בעת שינה שלו עולה נשמתו למעלה באימא עלאה להיות שם בסו' מ"ן כדי לזווג את או"א כדי שמן הזווג ההוא ימשכו המוחי' לצורך נוקבא דז"א כדי לבנותה ולגדלה כשיעור קומתו. והנה יש בכאן ענין א' והוא כי הנה לפעמים עולה ז"א לבדו ולפעמים עולים שניהם והענין היא כי הנה אנחנו מצאנו ראינו כי גם בנשמות התחתונים בעת השינה עולים הנשמות של הזכרים והנקבות. והטעם הוא כי כיון שצורך עליית הנשמות בסוד מ"ן הוא לצורך התחדשות נשמות הזכרים והנקבות לכן צריכים כולם לעלו' לפי שהכלל הוא שלעולם אין שום מ"ן עולים לצורך עצמן אלא לצורך זולתם ושמור כלל זה. ונמצא כי מ"ן של נשמות הנוקבים עולים לצורך נשמות הזכרים. ומ"ן של הזכרי' עולות לצורך נשמות הנקבות ומזה נלמוד לענין זו"ן כי כאשר זו"ן צריכים שניהם לקבל מוחין אז צריכים שניהם לעלות בסוד מ"ן. ז"א לצורך נוקבא. ונוקבא לצורך ז"א ואז כיון שהשפע בא לשניהם מוכרח הוא שעתה תהיה הנקבה טפלה אל הזכר ואז היא מקבלת מוחי' שלה ע"י ז"א בעלה וכיון שהארתה נמשכת לה על ידו אי אפשר שתהיה שוה כמוהו ואינה נגדלת כשיעור קומתו. האמנם כאשר המוחים הם לצורך הנוק' לבדה אז עולה ז"א לבדו בסוד מ"ן לצורך מוחי' של נוק' ואז היא בעצמ' מקבלת המוחי' שלה שלא ע"י ז"א לפי שאין באין עתה מעורבין המוחי' שלו ושלה יחד כדי שנאמר שהוא מקבל שניהם תחילה ואח"כ הוא נותנם מידו אליה כמו שבזמן ששניהם עולים לצורך המוחי' של שניהם ולכן כיון שהוא עול' לבדו עתה בסו' השינ' והדורמיט' כנ"ל לכן המוחין שלה מקבלתם היא ע"י עצמה שלא ע"י ז"א ועי"כ נבנית ונגדלת בכל שיעור קומת ז"א כנז':

דרוש ד

בסדר כולל בלילה. ונבאר תחלה ענין כולל בענין השינה של האדם אימתי הוא טוב לישן או להיפך, הנה זמן השינה הוא בלילה ואז השינה טוב מאוד כמו שית'. האמנם השינה ביום רעה היא לצדיקים וטוב' לרשעים זולתי ביום שבת כמשי"ת עניינה בסדר היום וגם גבי ענין יום השבת וע"ש ואמנם ענין השינה של הלילה נבאר אותה בסוד ברכ' המפיל חבלי שינה כו' וגם עתה נבאר קצת עניינה מה היא ואמנ' דע כי טוב הוא לזהר שלא יישן האדם תיכף אחר תפלת ערבי' אמנם ישהא עד שיעברו ג' שעות מן הלילה ואח"כ ישן ועניין זה חלוי במ"ש רז"ל בפרק אין עומדים חסידים הראשונים היו שוהי' שעה א' ואח"כ מתפללים ושעה א' אחר התפלה עצמה ופריך בגמ' א"כ מאחר ששוהים כ"כ בכל תפלה ותפלה תורת' ומלאכת' אימתי נעשית ומשני מתוך שחסידים היו כו' וצ"ל מה עניינם של אלו החסידים כי בלי ספק להכרח גדול היו עושים דבר זה אמנם סוד הענין דע כי קודם חורבן ב"ה כמעט שלא היו צריכים ישראל להתפלל לפי שזו"ן היו תמיד פב"פ כי מוחי' דז"א היו קיימין בו תמיד ולא היו מסתלקים כלל ולא היה אז צורך אל מעשה התחתונים ותפלתם כדי להמשיך מוחין אל זו"ן כדי לזווגם פב"פ. אבל אחר חורבן ב"ה בעו"ה נסתלקו המוחין מן זו"ן וע"י תפלתנו אנו גורמין להחזיר ולהמשיך מוחין בזו"ן כדי שיזדווגו בעת התפי' וישפיעו שפע בעולם ואחר התפלה חוזרין המוחין להסתלק מהם עד זמן תפלה האחרת וכה דרכם תמיד בכל תפלה ותפלה של ימי החול גם ז"ס מ"ש בגמרא שהיו קצת ת"ח מתפללי' תפלת נדבה באמצע היום וכונתם היתה להחזיר המוחין פעם אחרת ולגרום זווג עליון בשאר עתות היום. גם ז"ס מ"ש בגמר' שהיו קצת אותם החכמים שהיו נוהגין ללבוש תפילין כל היום כולו והטעם הוא שעי"כ היו גורמין אל המוחין העליונים דזו"ן שלא יסתלקו מהם כל היום כמו שנתבאר זה לעיל בדרושי תפילין בדרוש למה זמן התפילין הוא ביום ולא בלילה וע"ש וגם שם נתבאר ענין הנז' פה בסו' הסתלקו' המוחין אחר כל תפל' ותפל' ושם נתבאר ענין הסתלקו' הזה מה ענינו ולהיכן מסתלק ומה נעשה ממנו ע"ש:

ונחזור לענינו כי החסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת אחר תפלתם כדי לגרום למעלה קיום העמדת המוחין בזו"ן שעה א' אחר התפלה ולא יסתלקו תיכף. וז"ס מ"ש רז"ל על מרע"ה שלא היו ידיו פרושות יותר מג' שעות והטעם הוא לפי שאין כח ביד האדם להמשיך מוחין הנז' יותר מג' שעות כענין הנז' בחסידים הראשונים. ונלע"ד חיים כי מה שמניחין תפילין כל היום הטעם הוא לפי שבחי' התפילין הוא רשימו של המוחין שנסתלקו כנ"ל בדרוש התפילין אבל ענין התפלה עצמה שהוא להמשיך המוחין עצמם

אין כח באדם להעמי' זולתי ג' שעות כנז' דאל"כ יתקשו שני המאמרים אלו זע"ז כן נלע"ד. ונמצא כי כפי זה אין ראוי לאדם שישן תיכף בלילה אחר ת"ע וישהא שיעור ג' שעות להעמיד המוחין העליונים דזו"ן כי השינה היא סוד הסתלקו' המוחין שבו כמו שנבאר עתה בע"ה:

והנה ענין כונת השינה עניינה הוא שצריך האדם לכוין כי גם בעת השינה עובד את בוראו בסוד בכל דרכיך דעהו והוא שיכוין האדם שהוא עצמו הוא בחי' ז"א דכורא אשר הפיל עליו המאציל תרדמה וישן וסוד השינה היא סוד הסתלקו' המוחין ממנו ונודע שהמוחין שלו מלובשים תוך נה"י דאימא וכל זה מסתל' ממנו ויוצא ונכנס ברישא דנוק' דז"א, ועי"כ נבנית בסוד ויבן ה' את הצלע, ועיין בדרוש השופר ובדרוש הנסירה הנעשית בי' ימי תשובה כי שם נתבאר אמיתו' ענין זה וזה הענין נמשך עד חצות לילה ואז כבר נבנית הנוק' ונתקנה ואז חוזרין המוחין למקומן ברישא דז"א בחצו' הלילה ומזדווג בנוק' וז"ס חיוב האדם לקום בחצו' הלילה להורו' ענין חזרת המוחין ברישא דז"א להזדווג בנוק' כמשי"ת ענייניו והבן היטב ענין קימת חצות לילה בסוד חצות לילה אקום להודות לך כו' ולגרום זווג העליון. והנה כונת השינה בעצמה הענין הוא למעלה בענין הדורמיט' והתרדמה של ז"א כי הנה נפלה עליו תרדמה וישן ואז המוחין שלו מסתלקין ממנו ונודע שהמוחין שלו הם בחי' נשמתו ורוחניותו ועולה נשמתו למעל' עד או"א ושם הוא מעלה מ"ן באימא עלאה וגורם זווג עליון דאו"א ועי"כ חוזרין להמשיך אליו מוחין חדשים כדי שיוכל להזדווג עם נוק' אחר חצות לילה, ואעפ"י שבכל הזווגים דאו"א צריך שיעלו שניהם זו"ן בסוד מ"ן אין זה אלא כשהזווג הוא לצורך שניהם אבל הזווג הזה דאו"א איננו אלא לצורך תיקון הנקבה בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע ולכן מספיק שז"א לבדו יעלה מ"ן לצורך נוק' והנה כמו כן ממש צריך האדם התחתון לכוין בעצמו כי רוחניותו ונשמתו מסתלקת ממנו והוא מעלה אותם בתחי' הלילה בסוד מ"ן לגבי נוק' דז"א לצורך שלה כדי שתוכל אח"כ היא באותו רגע ממש של ח"ל להעלות מ"ן לגבי בעלה שהוא ז"א המתחיל להזדווג עמה בחצות הלילה ואעפ"י שהזווג הזה מתמיד והולך כל חצו' אחרונה של לילה עד אור הבקר אין בכך כלום כיון שכבר העלתה מ"ן לגבי בעלה בתחי' הזווג ברגע ח"ל וז"ס מ"ש בזו' כי בעת ח"ל מכריזין למעלה שירדו נשמות הצדיקים התחתונים למקומ' בעוה"ז לשבחא למריהון ולאתעסק' באורייתא בסוד מ"ש הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות כנז' בזוהר ויקהל קצ"ו ע"א אבל בחצות הראשונה של הלילה אז קב"ה עייל בג"ע ומשתעשע שם עם נשמות הצדיקים וענין השעשוע הזה הוא שנשמותיהן עולו' בסוד מ"ן ומעוררות הזווג והוא משתעשע בהם

ואח"כ הם יורדות למטה לעסוק בתורה אחר ח"ל, וצריך לבאר מה ענין גודל השבח והמעל' הרבה והעצומה שהפליגו רז"ל בדרושים ובזוהר פעמים הרבה לאין קץ במעלת מי שעוסק בתורה אח'ר ח"ל כמה כחו גדול עד מאד:

והנה ענין שבח העוסק בתורה אחר ח"ל הענין הוא זה כי הנה הזווג הנעשה בח"ל ה"ס זווג יעקב עם לאה כמבואר אצלינו פעמים הרבה בענין ביאור ק"ש דשחרית ובדרושי' שכתבנו לעיל ואמנם רחל הנק' עקרת הבית נוק' אמיתית דז"א אין לה זווג אז וכמו שנבאר ענייננ והיכן מקומה עתה בלילה כי ירדה אל הבריאה ושם היא צועקת ושואלת לשי"ת על חורבן בית מקדש' וכמש"ה קול ברמה נשמע כו' רחל מבכה על בניה כו' וגם היא נותנת זמירות והודאות אליו כל הלילה בסוד אלקים אל דמי לך כנז' בזוהר פ' לך לך. והענין הוא כי רחל נק' אלקים ונקר' אל ואינה שוקטת ושותקת כל הלילה ותמיד משבחת אליו יתברך וביאו' דברים אלו הוא כי הנה נודע מ"ש בש' הפסוקים בפ' ויצא על פסוק ותגנוב רחל את התרפים ובפ' עקב ענוה יראת ה' וע"ש היטב מאד כי שם נתבאר איך רגלי לאה ועקביי' שלה הם נכנסי' ומתלבשים תוך כתר דרחל וכל מקום הזה הוא בשליש אמצעי דת"ת דז"א ונמצא כי שיעור קומת לאה ורחל הם זו ע"ג זו והתחלתם מן הדעת דז"א עד סיום נה"י שלו אבל הם בעצמ' יותר ארוכות וגבוהות משיעור זה לפי שאם הכתר דרחל לא היה מלביש את רגלי לאה אלא שהיה מקומו למטה מרגלי לאה היו רגלי רחל צריכים להתפשט יותר למטה מרגלי ז"א ובהכרח היתה נכנסת בגבול עולם הבריאה ולכך נעשה הדבר הזה שכתר שלה ילביש את רגלי לאה ולא יצטרך מקום בפני עצמו אל כתר רחל ועי"כ לא תצטרך להתפשט ולהכנס בעולם הבריאה אמנם תעמוד בעולם האצילות ויהיו רגליה ורגלי ז"א שוים. והנה נודע שבתפלת ערבית הזווג הוא מיעקב ולאה ולפי שבהיות לאה באחורי ז"א היא עד החזה שלו בלבד א"כ גם בחזרתה פב"פ להזדווג עם יעקב אינה מתפשטת רק עד החזה דז"א בלבד ואחר תפלת ערבית חוזר' לאה למקומה אחור באחור כבתחילה עם ז"א ונמצאו אז לאה ורחל שתיהן אחור באחור עם ז"א לפי שרחל עמדה עם ז"א אחור באחור גם בעת תפלת ערבית כי הזווג לא היה רק יעקב בלאה כנז' והנה אחר שנפלה עליו השינה והתרדמה וכבר נתבאר עניינם לעיל שהוא שהנה"י דאימא עם המוחין דז"א אשר בתוכם מסתלקים מז"א ונכנסים בתוך נוק' דז"א והיא לאה והבן זה. אבל אמיתות הענין הזה נת' בדרוש השופר. והטעם הוא לפי שהמוחין נכנסין מעיל' לתתא ובתחלה פוגעין בלאה ונכנסין בה אמנם דע כי לפעמים כאשר המוחין נכנסין להגדיל את רחל אז מתערבות ומתחברות שתיהן יחד רחל ולאה לפי שהנה אורך נה"י דאי' הם ארוכות כשיעו' אורך ז"א כולו אשר אורכו

כאורך לאה ורחל א"כ בהכנס הנה"י תוך הנוק' צריכין הם להתפשט בשתי הנקבות לאה ורחל להיותם מתלבשים בתוכם כי נוק' א' לא תספוק להלבישם ואז כיון שהנה"י דאימא הם בחי' א' בלבד אריכה א"כ בהתלבש' תוך לאה ורחל מוכרח הוא שיתחברו שניהם ויתערבו ויעשו פרצו' אחד בלבד גבוה הקומה ע"ד מה שנתבאר אצלינו בענין התחברות בינה עם תבונ' שנעשות שתיהן פרצו' א' וע"ש. אבל יש בזה הפרש א' כי אם עיקר הזווג בזמן ההוא לרחל אז אעפ"י ששתיהן מתחברות ונעשו' פרצוף א' עכ"ז אז לאה נותנת בדרך הלואה והשאלה את הגוף ואת הכלים שלה לרחל כדי שתתארך על ידם ואז כל הפרצוף ההוא נקרא בשם רחל ואם הזווג הוא בלאה אז הוא להיפך כי רחל נותנת ללאה בדרך השאלה והלואה את הגוף והכלים שלה להגדיל' ואז הכל נק' פרצוף לאה:

אמנם עתה הוא זווג דלאה כנודע ולוקחת בהלואה מן רחל כמשי"ת, והענין הוא שעתה קודם ח"ל נכנסין נה"י דאימא תוך לאה להגדילה בהיותה עדיין באחור והם נכנסין מעט מעט והשלמת זמן כניסתם הוא בחצות לילה ממש כי אז נתפשטו עד סיום רגלי רחל ונגמר הכל להעשו' פרצוף אחד כנז' והכל נקר' ע"ש לאה ובח"ל חוזרת לאה פב"פ והנה היא ארוכה ככל שיעור קומת ז"א ע"י מה שלוקח' בהלואה מן רחל כנז' ואז מזדווגת עם יעקב כמבו' לעיל וכן ית"ל בע"ה:

ונחזור לבאר ענין הלואה והשאלה זו מה עניינה הנה נתבאר אצלינו במקומות רבים שבתחלת אצילות רחל נוק' דז"א שהיא ספי' מל' שבי"ס דאצילות לא נאצלה רק בבחי' נקו' א' בלבד והנקו' ההיא היא שרשה ומציאות'. ואח"כ ע"י כניסת המוחין בז"א נמשכין אליה בדרך תוספת ט' נקו' אחרות ואז נגמרת ונעשית בת י"ס שלימות ואז יכולה להזדווג עם ז"א ונמצא כי שרש רחל ועיקרה אינה רק נקו' א' בלבד וכל הט' נקו' אחרות הם בסוד תוס' ואינה משרשה ומציאותה. והנה עתה אחר ח"ל לוקחת לאה לעצמה אלו הט' נקו' של התוס' וע"י נגדלת כשיעור אורך ז"א בהיותה אחור באחור ונמצאת לאה נגדלת ורחל מתמעטת והולכת עד שנשארת בסוד נקו' א' בלבד אבל פחות מאות' הנקו' שהיא שרשה ומציאותה בעת האצילות אינה מתמעטת בשום אופן בעולם וכבר נת"ל שהכתר דרחל מלביש רגלי לאה כדי שיספיק להם המקום ההוא ולא תצטרך רחל לרדת למטה מן האצילו' כנ"ל. ואמנם א"א להיות כך אלא כאשר לאה ורחל עומדות באחורי ז"א בבחי' ב' פרצופים זלמ"ז ואז תדחוק העליונה את רגליה ותכניס' בתחום התתתונה וישבו שם דחוקות. אמנם עתה שמתחברות ונעשות פרצוף א' א"א שהמקום שהוא כנגד שליש האמצעי ת"ת דז"א שיהיו שם אורות כפולים אלו בתוך אלו לפי שא"א לחלק א' מהגוף

להתפשט ולהתלבש תוך חלק אחר שבו משא"כ בהיו' גופים מחולקים כנודע ונמצא שמוכרח הוא שעתה תרד רחל ותתפשט בעולם הבריאה. והנה מוכרח הוא שהנקו' העשירית התחתונה היא המתפשטת בבריאה והיא המלכו' של רחל וזכור זה. אמנם דע כי מ"כ בקונטריסי היפך מזה. ששמעתי ממוז"ל פ"א שהט' נקודו' הבאות לרחל דרך תוס' אלו נתקשרו ונתחברו עם לאה ונעשו פרצוף א' ונשארו למעלה באצילות אבל הנקו' השרשית של רחל שהית' בה בעת אצילו' אינה מתחברת עם לאה והיא היורדת למטה בבריאה בח"ל ופעם אחרת שמעתי כי הט' נקו' הבאים לה דרך תוס' הם היורדות למטה בבריאה. אבל הנקודה השרשית א"א לה לירד בבריאה בשום אופן וע"י הקרבנות והזמירות ותפלת יוצר דשחרית אז אנו מעלין כל ניצוצי האצילות שירדו בעולמות אלו וגם הט' נקו' של נוק' דאצילות עצמה כמבואר אצלינו באורך בס' תפלת השחר ואמנם אמיתות ענין זה נתבאר באורך בדרושי התפילין בטעם למה תפילין נוהגי' ביום ולא בלילה ושם נתבאר היטב הדרוש הזה כולו מתחי' ע"ס בכל דרושי הלילה ושם הוא אמיתות ענין זה:

ונחזור לענין ראשון כי בעת ח"ל חוזרת לאה פב"פ להזדווג עם יעקב וקומתה בכל אורך ז"א ואמנם רחל בעת ההיא נגמר ענין התמעטותה עד שנשארה בסו' נקו' אחת ורגלי לאה דחו אותה והוכרחה לכנס ולירד למטה בעולם הבריאה ונודע כי מדור הנשמות הוא בעולם הבריאה הנקרא כסא הכבוד וה"ס גן עדן העליון כמבואר אצלינו בדרוש חטא אדה"ר כי ג"ע העליון הוא כנגד עולם הבריאה שהיא בינה גן עליון בסוד נקו' יסוד שבה וג"ע תחתון הוא בעשי' בנקו' יסוד דמל'. וז"ס מ"ש רז"ל שבח"ל נכנס הקב"ה בג"ע להשתעשע שם בנשמות הצדיק' והוא בחי' נקו' השרשית של רחל אשר אין לה זווג אמנם ירדה אל הבריאה ושם משתעשע בנשמותיהן של צדיקים וז"ס מש"ה ויהי בחצי הלילה כו' והנה אשה שוכבת מרגלותיו כו' כי קודם ח"ל עומד' עמו באחוריו ובח"ל ירדה למטה ממרגלותיו של ז"א שהוא בעולם הבריאה כי עד סיום מרגלותיו נק' אצילות ואז ויחרד האיש וילפת על שנטרדה בת זוגו מאצלו ונפלה בעולם הבריאה כי כל זה הוא מחמת עונותיהם של ישראל שאל"כ היו שניהם זו"ן פב"פ תמיד לעולם כנודע וכמו שהקב"ה יושב ושואג על בת זוגו שנטרדה ממנו כמו כן נוק' בוכה וצועקת ושואגת לבעלה הוא מבפנים באצילות והוא מבחוץ בבריאה וז"ס אלקים אל דמי לך אל תחרש כו' הנדרש בזו' לך לך כנ"ל בענין השכינה הנקרא' אלקים ונק' אל כי אל דומה אליה ואל תחרש ולא תשקוט בקול צעקה אל דודה יעלנה מבור שאון אל מקומה הראשון אצלו בעולם האצילות:

והנה במה שביארנו יתבאר לך כמה דרושים ומאמרי רז"ל מזו' שנראים כסותרי' זה את זה כי הנה בזוה' לך לך ובהרבה מקומות נתבאר שאחר ח"ל הקב"ה משתעשע בנשמותיהן של צדיקים שבעוה"ז העוסקים בתורה בח"ל וכמש"ה חברים מקשיבים כו' ובמ"א מהזו' משמע שבח"ל הוא זמן זווג עליון דזו"ן ובמקומו' אחרים משמע כי זה הזווג דח"ל הוא זווג דאו"א ולסיבה זו הוא סתום ונעלם ונעשה מעצמו שלא ע"י מעשה התחתונים ותפלתם והרי ג' מקומות וג' סותרים זה א"ז אך במה שנת"ל שלשתם הם אמת כי בבחי' רחל שירדה למטה בבריאה ואין לה זווג עם בעלה ז"א אמרו שהנה הם משתעשעות בנשמותיהם של צדיקים ושומעים קול העוסקי' בתור' בח"ל. ובבחי' לאה המזדווג' עם יעקב אמרו כי זו"ן מזדווגי' בח"ל וגם זה נקרא שעשוע עם הנשמות כנ"ל בתחילת דרוש זה כי הוא עניין עליית הנשמות בסוד מ"ן אל לאה ולהיות כי יעקב ולאה ה"ס אחוריים עצמו דאו"א כמבואר אצלינו כי לכן נק' לאה עלמא דאתכסייא לכן הזכירוהו בשם זווג או"א אבל איננו אלא זווג יעקב ולאה כנז' הכלל העולה מזה הוא שצריך האדם להתנהג באופן זה שנבאר ועי"כ יהיה אהוב למעלה ונחמד למטה ומושכין עליו חוטי של חסד ביום ויהיה נקרא מכלל בני היכלא דמטרונית' קדישא:

וזה עניינו הנה בתחילת הלילה כשרוצה לישן ואמר הס' שנסדר בע"ה בענין ברכת המפיל חבלי שינה כו' ויכוין שענין השינה הזו תכליתה היא להעלות נשמתו בסו' הדורמיטא כדי שתהיה נשמתו בסוד מ"ן כדי לזווג לאה עם יעקב אחר ח"ל כי קודם חצות גם לאה עומדת באחור כנ"ל. וכשיקום בח"ל אז אינו יכול להעלות מ"ן ולכן יכוין אל הבחי' האחרת של רחל לפי שאז ממש אחר חצות יורד' בעול' הבריאה כנ"ל ואז תעשה שני דברים הא' הוא ענין הבכי' בעת חצות ממש על חורבן הבית לפי שאז ממש היא עת ירידתה מן האצילות אל הבריאה והקב"ה בעלה ז"א צועק כארי מבפנים והיא מבחוץ כנ"ל וישתף עצמו בצער השכינה שהיא זו הנקוד' השרשית של רחל שירדה למטה ויבכה כמו חצי שעה או יותר על טירוף רחל וגירושה וגלותה ועל חורבן ב"ה כי כל זה נעשה ע"י עונותינו ולכן צריך שיכוין באופן זה שהנה ע"י עונותינו גרמנו שיפלו הנשמות למטה בקלי' ויתערבו טוב ברע כנודע ולסיבה זו הוכרח' רחל הנז' לירד למטה בגלות ולכנס בין הקלי' כדי ללקט ולהוציא משם אותם הנשמות וז"ס אל גנת אגוז ירדתי כו' והבן זה מאד. ונמצא כי ירידת רחל בח"ל היתה לסיבה הנז' ואנו גרמנו כ"ז בעונותינו ולכן צריך האדם לבכות ולהשתתף בצערה זה ובפרט מי שיודע שהוא נמשך משורש נשמת קין בן אדה"ר אשר זוהמת הנחש מתרבה בו והנה בזוהמא ההיא נטבעין ניצוצות הנשמות ואדם זה ידו במעל יותר משאר בני אדם ומורי ז"ל מאד הזהירני בזה. ואחר

שעשה בכיה זה מיד יקום ויעסוק בתורה עד אור הבק' וגם בזה יכוין שהוא לצורך רחל כנז' וכמו שנבאר וז"ס דהמע"ה שהיה עוסק בתורה בשירות ותשבחות כל ח"ל לתת עזר וסיוע אל השכינה שהיא רחל הנז' ואל הסוד הזה רמזו בזוהר על פסוק ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה. והכונה היא שתכוין לתת נחת רוח אל רחל העומדת בבריאה כי כמו שבח"ל הראשונ' היתה לאה הולכת ונתקנת עד נקו' ח"ל ואז מזדווגת עם בעלה כן בחצות האחרונה של הלילה רחל הולכת ונתקנת בכח ועסק התורה של בני אדם התחתונים. ובעת עלות השחר נמצא' רחל מתוקנת כדי שתוכל לעלות בתפלת שחרית בעולם האצילות ותזדווג עם בעלה ובלי ספק שהמכוין לכל זה שנת' הנה הוא נק' באמת שושבינא דמטרוניתא. ובזה תבין שבח העצום שהפליגו לספר בזו' בשבח מי שעוסק בתורה אחר ח"ל. ודע כי העיקר הוא שצריך להשתדל בכל כחו לעסוק בתורה כל חצות לילה עד שיעלה עמוד השחר וילך להתפלל ולא יפסיק בשינה כלל ודבר זה אין למעלה ממנו אבל אם אין באדם יכול' להיות נעור כל חצות אחרונה של הלילה אז יקום ממש בחצות ויבכה על החרבן כמו חצי שעה כנ"ל ואח"ך תעסוק בתורה שעה אחרת ותכוין לשני הכונות הנז' ואח"ך תחזור לישן ובלבד שתחזור ותקום כמו חצי שעה קודם עלות השחר ותחזור לעסוק בתורה באופן שקודם שיעלה עמוד השחר תהיה מתקשר עם השכינה רחל הנז' וכאשר הגיע עלות השחר אשר אז עולה השכינה עם דודה באצילות כנודע הנה ימצאוהו נעור ומתקשר עמה בסוד בני היכל' דמטרוניתא ותעל' אותך עמה בעת עלותה בתפלת השחר וז"ס אעירה שחר אני מעורר השחר כי העיקר הוא שיהא ניעור בעת עמוד השחר וכבר נתבאר אצלינו ענין זווג אחר הנעשה בעת עלות השחר בסו' למנצח על אילת השחר כנז' בזוהר כמה פעמים וע"ש והבן זה היטב וצריך להזדרז בכל יכולתו לקום בחצות לילה ממש והנה אם הוא בלילי הקיץ הקצרים אף כשיקום משנתו יהיה קרוב לעמוד השחר אל תחוש לעסוק בתורה באותה שעה רק שתעשה סדר הבכיה כנז' ואח"כ אם ישאר זמן תעסוק בתורה ותזהר מאד שלא תתבטל מזה אפי' לילה א' כי הוא ענין רב התועלת. הכלל העולה מכל זה הוא כי נתבאר לך איך כמה גדולה ונפלאה מעלת אדם העושה כסדר שאמרנו שיכוין אל הזווגים הנעשים בכל יום מתחלת תפל' ערבי' עד סוף תפלת המנחה ואין ס' שהיודע לכוין כל זה על אמיתותו גורם שהזווגים הנז' נעשית ע"י ממש ואין קץ ותכלית לשכרו ואין למעלה ממנו ויהיה מכלל אותם הצדיקים הגוזרים למטה ודבריהן מתקיימים למעלה ומכאן ואילך נבאר כל הכוונות דרך פרט:

אמר הכותב הנה עד עתה נתבאר דרוש כולל בכל ס' הלילה ועתה נבאר הפרטים על הס' ונחלקם לב' חלקים החלק הא' במה שקודם השינה והחלק הב' במה שאחר ח"ל בקומו מן השינה בחלק הא' במה שקודם השינה דע דרושים רבים נאמרו לי בענין זה ואכתבם כל א' בפני עצמו בלתי עירוב. ובראשונ' אזכיר סדר הענין ואח"כ אבאר הכונה שצריך לכוין בו:

דרוש ה

בסדר הענין בקצרה הנה תתחיל ותאמ' ברכת המפיל ואח"כ תקרא ג"פ שמע והיה ויאמר וביאור כוונת ק"ש זו נבארה לקמן בע"ה אמנם ראוי שג"כ תכוין בה כמו שנתבאר בק"ש דשחרית ולא תחסר בה שום כונה כלל מכוונת ק"ש דשחרית זולתי באותם מקומות הפרטים אשר דבריהם חלוקים זה ע"ז. כיצד הנה בג' שמות ה' אלקינו ה' דבק"ש דשחרית ביארנו שהם הויה דע"ב ואהיה דיודין והויה דע"ב אבל בק"ש זו צריך שתכוין אל ג' הויות דע"ב דיודין גם במלת לעולם ועד תכוין בו בתחילה מה שנתבאר בק"ש דשחרית. ואח"כ תכוין אל מה שנבא' בק"ש זו בכוונת הרי"ו אשר יש בו שהם ע"ב וקד"ם והמ"ם סתומה של לעולם ותכוין בכל הכתוב לקמן בענין ק"ש זו דזמן השכיבה ובמלת ובשעריך תכוין כי ר"ת וס"ת כ"ו כמנין שם הויה והנה צריך שתכוין שאתה עושה נשמתך מרכבה לאלו הרמ"ח תיבין שיש בק"ש זו ושנשמתך מתלבשה בהם כדי שעל ידם תעלה נשמתך לרקיע לפני אדוניה ית' וכדי להשלים מספר הרמ"ח תיבין צריך שטרם שתתחיל הק"ש תאמר אל מלך נאמן או תכפול ג' תיבות ה' אלקיכם אמת כנודע שאין בק"ש רק רמ"ה תיבות ויכוין שבפ' שמע ישראל יש מ"ב תיבין כנגד שם בן מ"ב אבגית"ץ כו' ויכוין שהוא עושה את ראשו מרכבה אל שם בן מ"ב הנז' ושראשו מתלבשת בו לעלות למעלה ע"י כנז'. ובפ' והיה אם שמוע תשמעו שיש בה ע"ב תיבין עד מלת ושמתם ויכוין בהם אל שם ע"ב היוצא מפסוק ויסע ויבא ויט ויעשה זרועותיו וגופו עד בטנו מרכבה אל שם זה ושהם מתלבשים בו כנז' ויכוין כי מן ושמתם עד סוף פ' והיה אם שמוע יש חמשים תיבין ויכוין להלביש גופו מן בטנו ולמטה עד סיום הגוף בסוד ן' שערי בינה הרמוזי' כאן וז"ס מבטן מ"י יצא הקרח ובפ' ויאמר יכוין שיש בה ע"ב תיבין ויכוין להלביש תרין ירכין ויסוד דיליה בשם בן ע"ב דויסע ויבא ויט שהוא נרמז ג"כ כאן בע"ב תיבין שבפ' ציצית:

והנה כוונה זו נתבארה בשלהי תיקון ע' דף קל"ג ע"ב ע"ש ותכוין שאלו הרמ"ח תיבין הם רמ"ח איברי דכורא ותכוין לחברם עם נוק' הנק' מטה שהיא המלכו' ולכן אח"כ תאמר פ' אלו הנה מטתו שלשלמה כו' כולם אחוזי חרב כו' ג"פ בכל פעם יש בהם ך' תיבין ובג"פ

יש בהם ששים תיבין וה"ס הס' גבורים עצמם הנז' באלו הפ' וה"ס ו"ק דנוק' וכל א' כלול מי' הרי ששי' שכולם בחי' הגבו' גם תכוין כי ר"ת הנה מטתו שלשלמה הוא שם מה"ש והוא שם א' מע"ב שמהן דויסע ויבא ויט. ודע כי מטה זו היא בהיכל קה"ק דבריאה כי שם יורדת המל' בלילה כמבואר אצלינו בענין תפלת ערבית וברכת השיבנו. וכונתינו עתה שאחר שנתקנו רמ"ח איברי דכורא בק"ש אנו צריכין לתקן איברי הנוק' כנז' בסוד ס' גבורים ולסיבה זו אנו קוראים עתה ג' בחי' פסוקי' ובכל בחי' מהם יש ס'. הא' הם בב' פסוקים הנה מטתו כו' כנז' והב' אח"כ יקרא שלשה פסוקים דברכת כהנים שיש בהם ס' אותיות והם גם כן בסוד ס' גבורים הנז' ואח"כ תאמר יושב בסתר עליון כו' עד כי אתה ה' מחסי והם ס' תיבין ג"כ. והענין הוא שבתחילה אנו מתקנין המלכות בעולם הבריאה במקומה כי שם היא נק' מטתו שלשלמה כנ"ל וטעם הדבר הוא כי בהיותה כאן איננה רק בבחי' דל"ת וכמו שנתבאר אצלינו כי כל גובה קומתה הוא מן החזה דז"א ולמטה שהם שיעור ד' ספירות שבו שהם תנה"י ולכן נקרא דלת והנה חסרים ממנה שיעור ו' ספי' כדי שתהיה קומתה שוה אל קומתו. וענין זה התיקון נעשה ע"י ב' פסוקים אלו שהם הנה מטתו שלשלמה כו' כולם אחוזי חרב כו' שהוא בבחי' עולם הבריאה אשר שם היתה בבחי' דלת בלבד וע"י אלו הס' תיבות שה"ס ו' כל א' כלולה מי' כנז' נשלמת לי"ס והיא שלימה כמוהו כשיעור כל הי"ס דדכורא אשר שם בבריאה ולכן אין אנו מזכירין רק ששה החסרים ממנה אשר עולים לחשבון ס' ואחר שתקננו אותה למטה בעולם הבריאה כנז' ונשלמה לי"ס כנז' אז אנו מעלים אותם אל האצילות ולכן אנו צריכים תיקון א' והוא להשלימה ולתקנ' גם למעל' בבחי' עולם האצילות שיושלמו בה הו' החסרים ממנה ותהיה קומתה שוה אל קומתו אשר בעולם האצילות וכנגד תיקון זה אנו אומרים ס' אתוון דברכת כהנים. אמר הכותב הבט נא וראה ענין עלית הנוק' באצילו' אחר השינה כנראה שז"ס ענין העלאת או"א לנוק' לעילא לתקנה לה בסוד המוחין ולהגדילה בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע כו' ונמצא כי הד' היא רחל והו' היא לאה ושתיה' עולות ונעשות פרצוף אחד שלם וגבוה ככל שיעור ז"א כנ"ל בסדר כולל בלילה וע"ש היטב כנלע"ד ואח"כ אנו מחברין יחד שתי בחי' אלו שהם בחינתה בבריאה עם בחינתה באצילות כדי שתהיה בסוד מטה וכנגד זה א"א ס' תיבין דיושב בסתר עליון כו' וז"ס מלת עליון הנז' כאן שהוא רומז אל התחברות האצילות שהוא עליון עם הבריאה אחר כך יתודה סדר הוידוי על עונותיו וצריך להתודות מעומד כנודע אמנם שאר הסדר אם תוכל לאומרו מעומד שפיר טפי ואם תאמר אותו מיושב אין בכך כלום. ואמנם כשאת' מתוד' צריך שתכוין שאתה עומד בעו' העשיה ונודע שהנפש הוא מעולם העשיה גם נודע שהנפש

היא החוטא' בסו' ונפש כי תחטא והנה בחי' נפשך היא האומרת עתה הוידוי הזה. וסוד הענין הוא לפי שעתה רוצה האדם לישן והשינ' היא אחד מס' במיתה ובפרט עתה שכונתך היא להעלות נפשך בסוד מ"ן למעלה כנז' בדרושים שקדמו ולכן צריך שתחשוב בעצמך כאלו עתה אתה נפטר מן העולם ורצונך להעלות נפשך למעלה כנז'. והנה בהיות החטאים מצויים בנפש הקלי' דביקים בה ואינן מניחי' אותה לעלות ולכן באמרך הוידוי בלב שלם מתפרדין הקלי' מנפשך אשר בעולם העשיה ואז עי"כ תוכל לעלות לעולמות העליונים ותכוין בלב שלם כאלו אתה עומד לפני ב"ד ונידון לפניהם ונתחייב מיתה ואתה מוסר עצמך לקבל מיתה בסבר פנים יפות ע"י ב"ד לכפר עונות ותכוין כאלו אתה מקבל ד' מיתות ב"ד סקילה שריפה הרג וחנק ותשים נגד עיניך שני שמות ידוד אדני בחיבור יאהדונה"י ותאמר בלב שלם ירמ"י או"א שאם חטאתי לפניך באות י' של הויה ובאות א' של אדני יהיה נחשב לפניך כאלו נסקלתי בב"ד ע"י או' א' של אדני ויחשוב בעצמו כאלו בעת ההיא מת ונסקל ע"י ב"ד. ואם חטאתי באו' ה' ראשונה של הויה ובאו' ד' של אדני יהיה נחשב לפניך כאלו נשרפתי בב"ד ע"י אות ד' של אדני. ואם חטאתי באות ו' של ההויה ובאות נ' של אדני יהיה נחשב לפניך כאלו נהרגתי בסייף בב"ד ע"י אות נ' של אדני. ואם חטאתי באות ה' אחרונה של הויה ובאות י' של אדני יהיה נחשב כאלו נחנקתי בב"ד ע"י אות י' של אדני וכבר ידעת' מ"ש בתיקון תי' כ"א דנ"ז ע"ב כי ד' מיתות ב"ד באות משם הויה בהתלבשו בנרתקו שם אדני:

גם טוב מאד לכוין בארבע מיני כוונות ויחודים שביארתי בדרוש אחרון של הציצית שהם מועילים לתקן ד' מיני מצות אם פגם האדם בהם וע"ש. והם ציצית ותפילין וק"ש ותפלה. ואח"כ תכוין כאלו נפטרת מעולם העשיה ונפשך עולם מעשיה אל היצירה ותכוין ממש כאלו נפשך פורחת ועולה בעת הזה מעולם העשיה אל היצירה והעליה זו היא בכח שם מ"ב אבגית"ץ כו' שקוצי"ת שהם ז' שמות כנגד ז' ספי' מחסד עד מל' ולכן אחר הוידוי עם הכוונות הנז' תאמר תפל' אנא בכח כו' ואל תזכור שם בן מ"ב בפיך ממש אבל תכוין איך נרמז בר"ת של תפל' זו דאנא בכח כו' ואחר שאמרת תפלה הנז' אשר ע"י עולה נפשך אל היצירה הנז' בס' תפלת השחר כי אין שום עליה אלא ע"י שם בן מ"ב גם נתבאר שם כי שם בן מ"ב זה הוא ביצירה. והנה אח"כ יש בזה שנויים והמשל בזה כי בליל א' מהשבוע שהוא ליל מ"ש אחר שגמרת כל התפלה הנז' תחזור לומר ששה תיבות ראשונות שהם אבגית"ץ אשר בהם נרמז שם אבגית"ץ ותכוין ששם זה הוא בספי' החסד המושל ביום א' מהשבוע ותכוין כי שאר ו' שמות נכללין בזה השם הראשון השולט עתה גם תכוין אל ההויה אשר בספי' החסד שנקודה סגול בכל ד' אותיותיה כנז'

בתיקונים שלהי תיקון ע'. גם יכוין אל שם ההויה בנקוד הנרמז בר"ת ד' מלות בראשי' ברא אלקים את כזה ידוד כנז' שם בס' התיקונים קל"ג ב' ויכוין שבשם הזה של אנא בכח כו' מעלה נפשו מן העשיה אל היצירה באופן זה כי בשתי אותיותיו הראשונים מכסה פניו של נפשו ובשתי אותיותיו האמצעיות מכסה רגליו ובב' אותיותיו אחרונות יעופף למעלה כי שם של מ"ב זה נרמז בסוד שרפים עומדים ממעל לו כו' בשתים יכסה פניו כו' כנודע. ואח"כ יחזור לאומרו ויכוין להעלות בו את רוחו מן היצירה לבריאה כסדר הנז' ויכוין בשם בן מ"ב שבעולם הבריאה והוא בשני בחי' שהם אהיה יה"ו גם הוא אהיה אהיה וכל בחי' מאלו הוא בגי' מ"ב וגם תכוין בפרטות באות ראשונה של אהיה יה"ו ובאות ראשונה של אהיה אהיה ע"ד מה שביארנו בשם אבגית"ץ ושאר הז' אותיות כלולות בה. גם נודע מ"ש בזוהר בר"מ סו' פ' יתרו דצ"ג ע"ב בענין ז' שמהן דנפקי משם אהיה יה"ו והם נתלין בז' אותיו' וזה סדרן ידוד ידוד בנקוד אלקים מצפץ יה אדני אל אלקים מצפץ ולכן עתה שהוא בליל ראשון תכוין בפרטות אל שם ראשון משבעה שמות אלו היוצא מאות ראשונה של שם בן מ"ב דבריאה והשאר נכללין בו ואח"כ יחזור לאומרו ויכוין להעלות בו את נשמתו מן בריאה לאצילות בס' הנ"ל ויכוין בשם בן מ"ב שבעולם האצילות וה"ס מ"ב אתוון שיש בשם ההויה ארבעה אותיות פשוטות וי' דמילוי וכ"ח דמילוי המילוי דאלפין וסדרן כך מילוי המילוי ואח"כ המי' ואח"כ הפשו' אבל הזהר שבשני מ"ב אלו דבריאה ודאצילו' אל תזכירם אלא תכוין בהם במחשבה בלבד אבל המ"ב דיצירה תזכרנו בפיך על דרך אותיות תפלת אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה כו' ולא באותיותיו ממש ואחר שהשלמת כל שם בן מ"ב האלו שלשתם כנז' אז תאמר אח"כ בשכמל"ו כנודע וטוב הוא שתכוין תמיד בשם אבגית"ץ עד שתישן ותמיד תכוין בכל העליו' הנז' כאלו ממש נפשך או רוחך או נשמתך עולה עתה לרקיע ופורחת משם ע"ד עליות הנז' בכח השמות הנז' ובליל ב' של שבוע יעשה הסדר הנז' ממש אבל ההפרש הוא שעיקר כוונתו תהיה בשם הב' של קר"ע שט"ן השולט ביום הב' שהוא גבו' חילוף השם הא' שהיה שולט ביום א' ונמצא שאחר שסיים תפלת אנא בכח כו' יחזור לכוין בפרטות בשם קר"ע שט"ן בסוד בשתי' יכסה פניו כו' כנ"ל ממש ושאר השמות כלולין בו גם יכוין בפרטו' אל אות שני' שבשם בן מ"ב דבריאה וגם אל השם הב' היוצא ממנו ונחזור אל הענין שצריך שיכוין שנית בפרטות בשם קר"ע שט"ן ויכוין שהוא בגבו' וההויה ניקוד בשבא והוי"ה האחרת מנוק' מן ר"ת ויאמר אלקים יהי רקיע ידוד ובליל ג' יכוין בפרטות אל שם נגד יכש והויתו נקודה בחולם. והויה אחרת מנוקד מן ר"ת ויאמר אלקים יקוו המים ידוד וגם יכוין בפרטו' אל שם אות ג' דשם בן מ"ב דבריאה ואל שם

הג' היוצא' ממנו ובליל רביעי יכוין אל שם בט"ר צת"ג ובהויתו בחיריק והויה אחרת מנוק' מן ר"ת ויאמר אלקים יהי מאורות ידוד ואות רביעי דשם מ"ב דבריאה ושם ד' היוצא ממנה. ובליל ה' יכוין בפרטות אל שם חק"ב טנ"ע והויותו בשורק הנק' קיבוץ והויה אחר' מנוק' מר"ת ויאמר אלקי' ישרצו המים ידוד ואות ה' דשם מ"ב דבריאה ושם ה' היוצא ממנה ובליל ו' יכוין בפרטות אל שם יג"ל פז"ק והויתו בשורוק וא"ו והויה אחרת מנוק' מן ר"ת ויאמר אלקים תוצא הארץ ידוד ואות ו' דשם מ"ב דבריאה ושם ששי היוצ' ממנה. ובליל שבת יכוין בפרטות אל שם שקוצית והויתו כלולה מכול' והויה אחרת מנוקדת מן ר"ת ויאמר אלקים הנה נתתי ידוד ואות ז' דשם מ"ב דבריאה ושם הז' היוצא ממנה ואל תשכח את אשר זכרנו לעיל שבכל לילה מז' לילי השבוע תכוין אל ספי' א' מחסד עד המלכות כי מלכות שולטת בליל שבת. גם טוב מאד לכוין בהעלותך נפשך ורוחך ונשמתך ע"י ג' מיני מ"ב הנז' לעיל שתכוין לשתף ולחבר עמך כל הנשמו' והרוחות והנפשות של ישראל אשר אין בהם כח לעלו' מעצמם ותכוין להעלותם עמך ובפרט אם אתה בקי ומכיר בשרשי הנשמות ויודע ומכיר בנשמות של אהוביך וקרוביך וחבירך שתעלם עמך וכבר נת"ל שאחר כל זה יאמר בלחש בשכמל"ו. ואח"כ ישים נגד עיניו שם הויה ויציירנה בג"פ רי"ו כנודע אצלינו כי אותיו' י"ה הם ציור יר"ו כזה י"ה ואותיו' ה"ו הם ציור רי"ו כזה רי"ו ואותיו' ו"ה הם ציור ור"י כזה ור"י כי רגל אות הה"א התלויה לפעמים אנו מציירין אותו בציור י' שהוא ו' זעירא ולפעמי' בציור ו' ממש ונמצא כי ג' מיני ציורי רי"ו יש בשם הויה וכבר ביארנו כי ג' רי"ו אלו הם בגי' תרחם ציון. גם תכוין לעשות הה בצורת ד"י ד"י ואח"כ תאמר בידך אפקיד רוחי ותכוין לאלו הידים הנז' ולקמן בכונת ק"ש שעל המטה ית' כונת פסוק זה בע"ה. ודע שצריך תיכף אחר פסוק זה לישן ולא יהרהר בנתים בהרהור אחר כלל ואם אינך יכול לישן תיכף צריך שתכוין במחשבתך ותעסוק באיזה דרוש הנוגע לבחי' הנוק' דז"א לפי ששם הוא עליית נשמתך עתה כנ"ל. ודע כי פעם א' שמעתי ממוז"ל שאחר הק"ש תאמר ב' פסוקים אלו שהם יעלזו חסידים בכבוד כו' רוממות אל בגרונם כו' ואח"כ תאמר פסוקים אלו הנה מטתו שלשלמה כו' ולעיל בענין ק"ש דשחרית בדרוש א' בענין רמ"ח תיבין דק"ש ביארתי ג"כ ענין הק"ש דערבית וע"ש היטב. וגם נתבאר שם מה שצריך לכוין במלת בגרונם בסוד אותיו' גרון וע"ש גם תכוין כי ר"ת רוממות אל בגרונם הם באר למפרע וה"ס הויה ואלקים ידוד ואדני שהם ב' יחודים וכללותם הוא בגי' באר ותכוין להעלות נפשך למעלה בסו' מ"ן הנובעים ועולים מתתא לעילא בבאר העליון כמו שהודעתיך כי כל בחי' באר היא סוד מ"ן מתתא לעילא הפך מ"ד שהם מעילא לתתא. ובמלת פיפיות תכוין לשם ההויה

דמילוי ההין שהוא נק' חרב פיפיות ר"ל חרב שיש לו שתי פיות באופן זה כי אם תצייר צורת ה' בג' ציורים שהם די דו ווו הרי הם בגי' מ"ב ובהויה דב"ן יש ד' ההין ב' ההין הראשונות הם בגי' פ"ד ועם הכולל הרי פ"ה א' וכן בשני ההין אחרונות הם פ"ה שנית הרי שני פיות בהויה זו:

דרוש ו

בברכת המפיל חבלי שינה כו' באורך הנה בברכ' זו נבאר כמה הקדמות רבות התועלת ושים לבך אליהם דע כי בששת ימי בראשית כשנברא העולם מצינו שבריאת אדם וחוה נבראו בע"ש וה"ס בחי' זו"ן העליונים שנתקנו אז ביום ע"ש וכמו שנבאר עניינם בע"ה. והנה נודע כי ז"א נרמז באו' ו' דהויה והטעם הוא לפי שאין בו רק ו"ק בלבד בתחילת אצילות והיו חסרין ממנו נ"ר ואז הורידה אימא עלאה נה"י שבה למטה בז"א ומהם נתהוו ונעשו ג' מוחין בז"א שהם חב"ד ואז נתעלו החג"ת הראשונים שלו ונעשו בבחי' תלת חללי גלגלת' דיליה ובתוכם נתלבשו ג' מוחין הנז'. ואל יקשה בעיניך מ"ש באד"ז כי תלת מוחין דז"א נתהוו מן או"א ודעת והתשובה בזה הוא כי נודע שיש חילוק בין או"א לברא וברתא כי ברא וברתא הם חלוקים זמ"ז ואינם שוין בענין מיעוטם אבל או"א כחדא שריין וחשובים כא' ואבא תדיר אתגניז גו אימא ונמצא שאעפ"י שתמצ' תמיד כתוב בדברינו שהמוחין דז"א נעשו מן נה"י דאימא ודאי שג"כ הם מכח אבא וכבר נתבאר זה באורך במקומו גם בזה תבין מ"ש בזו' כי ירכין דאימא אינון סתימין ולא אדכרו בשיר השירים וביאורו הוא כי נתלבשו תוך רישא דז"א להיות לו שם בסוד מוחין ושם נסתתמו ואשתארו סתימין גו גלגלתא דז"א ואחר שנעשו בו ג"ר בדרך הנז' נמשך הארה מן חג"ת שבו שנתעלו למעלה בסוד גלגלתא לנה"י שבו ונעשו בו בחי' חג"ת שבו של עכשיו ואח"כ מכח הארה הגדולה שקנו נה"י דיליה ונתעלו לבחי' חג"ת נמשכה מהם הארה למטה של בחי' נה"י ונתהוו בו בחי' נה"י למטה והרי נשלם ז"א בי"ס שבו:

ועתה נבאר בנין נוקבא דז"א כי הנה בהגיע עת אצילות ת"ת ז"א כנ"ל אז תיכף נקיב נקב באחורי חזה שלו ושם נאצלה ראש הנוק' כנז' באד"ר. והענין הוא כי ז"א כלול מי"ס בהתחברו עם המל' אמנם עדיין עתה בעת הזו שהוא בתחילת אצילותה אין במל' הזו רק חלק עשירי שבה בלבד ואינה נק' רק בחי' נקודה קטנה כנודע. ואח"כ התחיל המאציל לתקנה ולהגדיל' ולעשותה פרצוף גמור כלול מי"ס ע"י ט' נקו' שהוסיף בה כנז' וזה ענין תיקונה והגדלתה כי בתחילה מבחי' האחוריים דנה"י דז"א נעשו בה ג' מוחין חב"ד אבל נודע כי כל שיעור קומת' הוא שיעור אורך שמן החזה שלו ולמטה והוא כי הירכין שלו נחלקים לפרקין כנודע באופן שמן הת"ת שלו דמן החזה ולמטה נעש' הכת' שבה ומן

אחורי נה"י שבו נעשו כל ט"ס שבה מחכמה עד מלכו' שבה כנודע אצלינו וכבר נתבאר כי לסיבה זו נקרא הנקבה בשם אות דלת כי שיעור קומתה אינו רק כנגד ד' ספירות אלו בלבד. אבל אין זה רק בהיותה אחור באחור ואחר שחוזרת פב"פ נק' ה"א ע"ד מ"ש בסבא דמשפטים בסוד יהודה דאתקריאת דלת ואתקריאת ה"א דא מסכנו ודא עתירו. והענין הוא כי בהיותה אחור באחור כנגד ד"ס אלו נק' דלת דלה ועניה היושבת באחור ובחזרת פב"פ אז נק' ה"א בסו' העושר כי כבר זכתה לחזור אפין באפין והבן כלל זה של דלת ושל ה"א היטב. והנה נמצא כי בהיות' באחור היא טפילה אליו וצריכה אליו שיאיר בה והוא פותח עיניו להשגיח ולהביט בה אבל אינו מביט אלא במקום החזה שבו ומשם נוקב אור עיניו ויוצא לאחור ומאיר בה כפי מה שהיה באצילות עצמו ובהיות הוא מביט בה גם א"א מביט ומשגיח ומסתכל בז"א כנז' באד"ר ואחר שנתקנה באחור כשבא ע"ש עלה ברצון המאציל העליון להחזירה פב"פ ויהיה זווגם שלם כי בהיותם אחור באחור או זווגם ג"כ הוא אחור באחור ועוד כי בהיותה באחור צריכה להיות ג"כ הנקבה גרועה וקטנה ממנו לפי שהנה היא אז מקבלת הארה ע"י בעלה ולכן רצה להחזירה בפנים שיהיו שניהם שוים ואז מה עשה הפיל ה' אלקים תרדמה על האדם שהוא ז"א ולא אשתאר ביה רק קיסטא דחיות'. וביאור מילת קיסטא דחיותא הנז' בזוהר בכמה מקומות ר"ל מדת החיים פי' שעתה חזר ז"א להיותו כבראשו' כמדתו שלא היו בעת אצילותו רק ו"ק בלבד כנ"ל ובהיותו חוזר אל מדתו הראשונה אין בו כח להאיר בנוק' ולהשפיע בה לפי שאז אין בז"א רק ו"ק בלבד ונוק' אין בה בחי' מוחין ושום אבר מן גופא רק חלק עשירי מעשרה חלקים שיש לה בגדלות' כנ"ל:

והנה כשאין בו רק ו"ק אין בו בחי' חיות רק אותו חלק העשירי מן החיות שהיה לו שהוא מגיע לנוק' ואז נחלק אותו החיות שאינו רק חלק העשירי בלבד ונחלק בו"ק ובמלכות שבו וזהו ביאור קיסטא דחיותא כי הוא מדת חיי ז"א בהיותו בבחי' אצילו' בן ו"ק בלבד ובשער הפסוקים פ' וישב בפ' ויוסף הורד מצרימה נת' ענין השינה והחלום והפתרון מה עניינם באר היט' ואחר שחזר ז"א אל מדתו הראשונה בן ו"ק בלבד נסתמו עיניו ועפעפיו ולא יכול להשגיח ולהאיר בנוק' כבראשונה וגם הסתכלות א"א בו נחסרה ממנו וכנגד הסתלקו' הארת עיני א"א ממנו אמר המפיל חבלי שינה על עיני כי בחסרון הסתכלות עליון בו נפלה שינה בעיניו ומזה נמשך כי גם הוא סילק הארתו והשגחתו בנוק' וסגר עיניו בעפעפיו ולא נסתכל בה וכנגד זה אמר ותנומה על עפעפי ונמצא כי כמו שז"א חזר למדתו הראשונה כן נוקבא אחר אשר הגדילה אחו' באחו' פרצוף שלם כנז' חזרה למדת' הראשונ' להיותה בסוד נקו' קטנה ע"י הפל' התרדמה כנז' ולכן עתה נק' צלע ולא

פרצוף וזש"ה ויקח א' מצלעותיו ואחר שנתמעטה נסרה המאציל מאחוריו והעלה אותה למעלה כנגד הפנים דז"א ואז האיר בה א"א והשלים תיקונה והגדילה ובנאה בנין שלם כמו שהיה בעלה בתחילה ונמצאו עתה שניהם שוין ממש זה כזה אדם וחוה ואח"כ חזרה הבינה להלביש נה"י שלה ברישא דז"א לעשות לו מוחין כנ"ל ונמצא כי אז היו שניהם פב"פ:

אמר חיים הכותב נלע"ד כי זה סוד עליית לאה למעלה כמו שנת"ל בדרושים שקדמו ולכן היא כנגד פנים ממש דז"א ואפשר שאח"כ מתחברת עם כלים דרחל ונעשות שתיהן פרצוף א' ולהיות כי לאה היא אחוריים דאימא לכן עלתה למעלה והבן זה. אבל צריך שתדע כי יש שני בחי' של פב"פ בחי' הא' היא זו שזכרנו עתה כי נעשו פב"פ ע"י המאציל העליון ואז באו אל הנקב' גם היא בחי' פנים מלמעלה מן המקום שנמשכו בחי' הפנים של ז"א בחי' השנית היא כי אעפ"י שחוזרים פב"פ הוא מכנגד החזה דז"א ולמטה כשיעור שהיתה עומדת בתחילה מאחוריו חזרה עתה להיות בפניו שיעור ההוא עצמו בלבד ואז נכנסין אורות הנה"י דז"א מצד בחי' הפנים שלהם ומאירים בה ונעשים בה ג' מוחים ואינם נמשכים מלמעל' כנז' כי כן עד"ז בהיותה מאחוריו היו מאירים אחורי' דנה"י שלו בה ונעשו בה ג' מוחין כנז"ל. וצריך שתדע שאין הכונה לומר שהנה"י שלו נעשו ממש מוחין דילה אמנם הכוונה היא שהנה"י שלו מאירין בגלגלתא דילה ואז נעשה מהם גלגלתא א' לקבל בתוכה מוחין עלאין שיבואו אליה אבל אפשר שלפעמים אין בנקב' רק ג' אורות אלו דנה"י דז"א לבדם בסוד מוחין דנוק' ולפעמים יש גרעון אחר גרוע מכל זה והוא שאפי' ג' הארות האלו דנה"י דז"א לבדם אינם בה בסוד מוחין רק בחי' ניצוצו' מתנוצצות מהם ובחי' זו השלישית היא בחי' מוחין דנוק' בימי החול שלא בזמן התפלה והסתכל ג' מיני מוחין אלו של הנוק' וזכרם ונמצ' מכל זה הנ"ל שא"א הוא המפיל שינה על עיני ז"א שלא להסתכל בו וחוזר לבחי' ו"ק ועי"כ נמשכת תנומה על עפעפי ז"א מלהשגיח בנוק' וגם היא חוזרת לבחי' נקו' א' ואח"כ א"א הנז' עצמו מגדיל ומאיר את הנוק' כנ"ל וכנגד זה אנו אומרים ומאיר לאישון בת עין כי א"א מאיר בנקבה הנק' אישון בת עין כנודע. והענין הוא כי בהיות המלכו' בסוד נקו' אין בה פרצוף שלם רק נקו' א' כלולה מי"ס אבל אינם בה בפרטות ותמיד המל' עומדת בבחי' נקודה כנודע עד שאנו צריכים לבנותה בנין גמור ע"י ברכת אבות כנ"ל ואז בהיותה בסוד נקו' זו אז נק' המלכות אישון בת עין בכל ס' הזו' והתיקוני' וזכור היטיב כלל זה וזה ענין אומרו ומאיר לאישון בת עין שהוא הנקו' הזאת וע"י הארתו בה מגדילה ונעשי' פרצו' גמור כנ"ל וצריך שתדע כי זו הנקו' יכולה לעמוד עם ז"א פב"פ בכל עת וזמן וזכור גם זה ועיין

בהקדמת ביאור תפלות ר"ה ושם נתבאר היטב ענין ומאיר לאישון בת עין וגם בדרוש התפילין למה נוהגים ביום ולא בלילה נת' היטב טעם לזה שהנקו' הזו היא בחי' הכתר שבה ושאר הט' נקודות באים לה בסוד תוספת לבד:

הכלל העולה מכל זה כי כל מה שנעשה בע"ש בראשי' נעש' עתה בכל לילה כדי שבשחרית בברכת שים שלום תחזור עמו פב"פ. וכבר נת"ל כי יש ב' בחי' פב"פ ונמצא כי עתה בלילה הגבו' והדינים אשר מצד הנקב' מתגברין והיא הולכת ונגדלת עד שנמצא שבעת הבקר כל גבורותיה מתחברו' בנקו' ציון שבה ושם נעשה הזווג בסוד ה"ג שבנקו' ציון שבה. ובזה ית' לך ענין שליטת הנקבה בלילה הנז' בזו' לפי שהזכר אין לו שליט' אז כי נפלה שינה על עיניו וביתא אתמסר בידהא בסוד ותקם בעוד לילה כו' כנודע:

ועתה נבאר כונת ברכה זו יותר דרך סוד ורמז עם שהכל כונה א' היא עם מה שביארנו עתה והכל נקשר זב"ז הנה הסתכלות והארה העליונה נמשך מן הויה דע"ב דיודין אל הויה דס"ג ומשם אל הויה דמ"ה דאלפין ומשם אל הויה דב"ן דההין אבל כל זה הוא בסוד מדת יום כי השפע נמשך דרך הזכר כי הוא הגובר והשולט ביום אבל בלילה שאז מדת לילה גוברת נמשכה הארה מן הויה דע"ב דיודין עצמה דרך ישר אל הויה דב"ן דמלוי ההין ואז מתמלאת גם היא ונעשית ביודן כמו הראשונה ולהיות כן צריך שתסתלק ההארה מהויה דס"ג והויה דמ"ה וכל זה נרמז בברכה זו של המפיל חבלי שינה על עיני היא הסתלקו' הארה מהויה דס"ג הנקרא עיני לפי שיש במילויה ג' יודין הנק' עייינין כנז' בתיקונים תי' ע' ותנומה על עפעפי היא הסתלקות ההארה מהויה דמ"ה דאלפין ונק' עפעפי כי הוא לבוש אל הויה דס"ג כנודע כי שלש אלפין דמ"ה בהם מתלבשין ג' יודין דס"ג כי אות יוד במילואה מצוירת באות א' כזה א' כמבואר אצלנו וגם ט"א כי ציור האלפין הם ממש כדמו' עפעפי כי ב' יודין א' עליונה וא' תחתונה הם כדמות ב' עפעפיים וע"י הסתלקות ההארה משתיהם נמשכת הארת הויה דע"ב דיודין אל הויה דב"ן דההין שהיא המלכות הנקרא אישון בת עין. וענין ההארה הזאת הוא בחינת התהפכותה להיותה מילואה ג"כ ביודין כמו ההויה העליונה כנז':

דרוש ז

הנה כבר נת"ל ענין הק"ש בדרושי ק"ש דשחרית בתכלית הביאור בכל אותם הדרושי' כולם וע"ש היטב גם לעיל בדרוש סדר הלילה בקצרה ביארנו כי הק"ש הזו ודשחרית כונתם שוה זולתי בכמה פרטים שנתבארו שם באותם הדרושים דק"ש דשחרית וע"ש וגם בקצת פרטיים אחרים שהם בתיבו' אלו ה' אלקינו ה'. ובמילת לעולם ועד כנ"ל בדרוש סדר הלילה בקצרה והנני מבארם עתה בע"ה אבל צריך שתדע שעיק' כונה זו

היא כדי לתקן ולכפר על עון א' חמור מאד אשר הוא המונע עליית הנשמה בלילה לאדוניה. וע"י כונה זו נתקן האדם מאד מאד ממה שחטא ואע"פ שכבר נת' תיקונו בשער השביעי הנקרא שער רוה"ק והוא תיקון המוציא שז"ל הנה התיקון ההוא יועיל לנקות לו עונו שלא יכנס לגהינם ושימחלו לו עונותיו אלו אבל עדיין צריך תיקון אחר גדול וחזק ממנו כמשי"ת עתה בכונת ק"ש זו והוא לתקן ולהחיות אותם הטיפות בעצמם שיצאו לבטלה ונכנסו בקלי' ולהחזירם אל הקדושה. וזה ענינו דע שבכל עבירות שבתורה אפי' החמורות אין בהם מי שמוליד מזיקין ממש כמו המוציא שז"ל כמשי"ת כי אפי' הבא על כל העריות שבתור' נולדי' משם ממזרים גופניים בעוה"ז והאמת הוא שמי שעובר שאר עבירות מתלבשין בו המזיקין ונעשים קטגורים עליו אבל המוציא שז"ל עונשו גדול לאין קץ. הלא תראה מה שהפליגו בזו' במקומות רבים ובפרט בפ' ויחי שאמרו שכל העבירות תליין בתיובתא לבד ממוצי' שז"ל דלית ליה תיובתא בר בטורח סגי ויתיר ולא חזי אפי מלכא לעלמין כו' וע"ש. וזה ענינה דע כי המוציא שז"ל פוגם במחשבה כי אינו משתמש בשום כלי ובשום ערוה ועונשו גדול שפוגם בדעת עליון דאו"א וכמו שמעשיו הם זכר בלי נקבה כן כביכול גורם למעלה שממשיך אותה הטפה של אותה נשמה מן הזכר העליון ואינה נשפע' במלכו' אבל יוצא לחוץ אל הקלי' הנק' קליפ' נוגה הנז' בזוהר פ' ויקהל והיא ג"כ סוד אותה טיקלא דאזדמנת בההוא סטרא דעשיקת נשמתין כנז' בתחלת הסבא דפ' משפטים דצ"ה וצ"ו. הנה אשת זנונים דס"א פתי לחוה באמצעו' קליפ' נוגה כנז' שם פרשת ויקהל ונמשכת אותה הנשמה אליה ואז מתחב' בה כח מזיק אחד הנמשך מאותה אשת זנונים ונעשי בחי' גוף א' אל אותה הנשמה נמצא שהמוציא שז"ל גורם שאותם טיפות של הנשמות שעתידות לצאת ממנו בבחי' בנים שיתערבו בס"א ושם יתלבשו בגופו' הנעשות מסטרא דנחש אשת זנונים ונמצא שהפך והחזיר הקדושה אל הטומאה והטוב אל הרע. והנה כדי לתקן עון זה צריך שימית אותם הגופות הטמאות המלבישים לאותם הנשמות ועי"כ אותם הנשמו' יברחו משם ויחזרו אל שרשם שבקדושה ונמצא שצריך שני כונות אחת להמית הגופות ההם. ב' להחזיר הנשמות ההם אל מקום הנוק' העליונה דקדושה שיתוקנו שם ויצויירו כשאר כל הנשמות ואח"כ יבואו בעוה"ז כשאר כל הנשמות:

גם יש עון אחר דומה לזהו הוא מי שמשמש מטתו ואינו שוהא עד שיצאו כל הטפין לגמרי כי אותם שיורי הטיפו' היוצאו' לבטלה אף ע"פ שאינם ראוים להוליד עכ"ז נבראים מהם ג"כ בחי' מזיקים ומשחיתים רעים ע"ד הנז' ובכל זה הנז' תבין סוד גדול הנז' בזו' פ' בלק על פסוק לא ישכב עד יאכל טרף כו' ובדרושי חז"ל בענין אותם אלפים

ורבבות של מזיקין שהאדם ממית בכל לילה ע"י הק"ש של המטה וצריך האדם לכוין בכל ק"ש שאומר על מטתו לכוין בתיקון עון זה ולהמית כל אותם הגופות של מזיקין הנז' ויש אדם שגדול כח כונתו עד שיוכל להמי' בכל לילה אלף וקכ"ה כנז' בפ' בלק דף רי"א ע"ב ויש אדם שלא יוכל להמית אלא דבר יום ביומו וכמספר הימים שחטא כך צריך ימים אחרים כנגדם לתקן עון זה ויש בענין הזה כמה פרטים ואין אנו עתה בביאורן. ונמצא כי עיקר התיקון הוא שיכוין להמית ע"י הק"ש של מטתו אותם הגופים של המזיקים ועי"כ יוכל האיש הזה להעלות עם נפשו אותם הנשמות למעלה אל הקדושה לתקנם בכל לילה. ודע כי כמו שיוצאין המזיקין אלו מן האדם המוציא שז"ל להיותו בלא אשה כך האשה בוראה מזיקין בלא איש וזה נרמז בפ' לא תאונה אליך רעה ר"ל לא תאונה אליך שאתה זכר הרעה שהיא לילית אשת זנונים ונגע לא יקרב כו' ר"ל נגע שהוא סמא"ל דכורא אל יקרב באהליך שהיא אשתך כמ"ש שובו לכם לאהליכם. ואמנם ענין כוונת מיתת הגופו' הנז' הוא בכוונ' שמות העולים בגי' כמנין וחרב פיפיות בידם כמשי"ת בע"ה. וזה ענינו הנה אחר אשר נת' כי עון זה פוגם עד או"א אם כן צריכין אנו להוריד שפע מזלא קדישא עלאה דא"א הנק' דעת עליון החופף על או"א כנודע דבמזלא אתכלילן ומרוב האור הגדול ההוא הנשפע משם אין יכולת אל הקלי' להתגבר ולקבל הארה ההיא כלל ועיקר ואז הם מתים וכבר הודעתיך כי זה המזלא עלאה דדיקנא עילאה דא"א הוא נק' דעת החופף על או"א והוא בחי' שלשה הויות דיודין שכל א' בגי' ע"ב ושלשתם בגי' רי"ו וז"ס ע"ב רי"ו שנתבאר אצלנו בענין ויעבור וע"ש שאותיות ע"ב רי"ו הם ויעבר והם צירוף עיבור כי הוא עיבור של המשכת טיפת הנשמה משם כי כללות כולם ביחד הם בחי' מציאות הויה דיודין העולה ע"ב ובפרטן הם ג' הויות העולו' רי"ו ואם תחבר ע"ב רי"ו יהיו בגי' רפ"ח וז"ס פסוק והנה פרח מטה אהרן לבית לוי כי אהרן הוא חסד שהוא בגי' ע"ב ולוי הוא גבורה שהוא בגי' רי"ו ושניהם יחד בגי' פרח. גם ז"ס ורוח אלקים מרחפת והיא מלה מורכבת מב' תיבות מ"ת רפ"ח ואותיות מ"ת הם בר"ת וס"ת ואותיות רפ"ח הם האמצעיות שבין אותיות מ"ת והוא ענין קלי' נוגה הנק' בשם רוח אלקים מרחפת לפי שע"י קלי' זו הנק' נוגה ונק' רוח אלקים אותה הטיפה העליונה של הנשמה הנמשכת ויורדת מן רפ"ח העליון שהם ההויות הנ"ל של הדעת העליון הנקרא מזלא הנה היא נמשכת למקום המיתה הנ"ל בענין עון המוציא שז"ל. ונמצא שהרפ"ח נכנסת באמצע המית' שהם אותיות מ"ת של מרחפת. גם זהו סוד פסוק טרף נתן ליראיו כי רפ"ח הנז' שהם בגי' טרף ע"ה שהם אותה הטיפה הנז' אשר נטרפה בחיצוני' ונעשית טרפה חוזרין יריאיו של השי"ת וטורפין אותה מתוך הקלי' באופן שיש ג' הבנות

במילת טרף הא' הוא בחי' רפ"ח עם הכולל נקרא טרף. הב' היא ענין היו' נטרפים מן החיצונים ולוקחים אותם. הג' היא ענין יראי ה' שחוזרין לטרוף אותם מהחיצונים ע"י כוונות ק"ש שעל המטה כנ"ל וכמו שנבאר בפסוק לא ישכב עד יאכל טרף וביאר הכתוב באיזה אופן ניתן הטרף הנז' ליריאיו ואמר כי הוא כאשר יזכור לעולם בריתו ר"ל כאשר ימשיך שפע דעת העליון מזלא קדישא הנקרא זכור למטה ביסוד התחתון וזהו בריתו ונמצא כי ענין המשכה זו צריכה להתכוין בק"ש שעל המטה וז"ס לא ישכב עד יאכל טרף שע"י ק"ש שעל המטה טורף האדם אותם הטיפות הנמשכות מן רפ"ח עליון כנז' מיד המזיקים החיצונים ומחזירין אותם למקומם לקדושה גם ז"ס יפול מצדך אלף כו' שהם אותם הגופות הטמאים שהלבישו לאותם הנשמות שימותו ויפלו ואז לא תוכל עוד הקליפה לגשת אליך רצונו לומר אל הנשמות הנז' היוצאו' ממך לחזור להלבישם כיון שכבר מתו ובזה יצדק לומר אליך לא יגש. דפשיטא היא כיון שיפול מצדך אלף ודאי הוא שאליך לא יגש אבל הכוונה לומר שלא יחזרו להתחבר עם הנשמות הנז' וגם ז"ס יעלזו חסידים בכבוד כו' פי' כי הנה נת"ל שיש שני מיני איסורים בדבר זה א' הוא המוציא שז"ל והעושה זה נקרא רע כמ"ש בזוהר על פסוק לא יגורך רע ועל פסוק ויהי ער בכור יהודה רע ועל פסוק אוי לרשע רע כו' והטעם הוא מפני שכל כוונתו היא לעבירה גמורה. ועוד ט"א על פי הסוד כי הטיפה ההיא מתלבשת באותה הקלי' דאשת זנונים בבחי' רע גמור בלי שום טוב כלל כיון שכל כוונתו היתה לרעה לבד ורשע הב' נקר' מי שאינו משהא עצמו על הבטן עד שיכלו כל ניצוצות הזרע ולאיש הזה אם אין בידו עבירה א' אלא זאת ואפי' זאת אינה עביר' גמורה אמנם היא כלולה מטוב ורע כי כונתו בתשמיש ההוא היה לטובה בבת זוגו אלא ששיתף בי רעה זו ולכן כנגד זה הנה שיורי הטיפו' ההם מתלבשות בקלי' נוגה הנק' טוב ורע כנודע אצלינו וזכור זה וכיון שהוא כן נמצא שהעושים עבירה זו השנית וחוזרי' עתה בתשובה ורוצים לתקנה ולחזור ולקחת הטיפו' ההם מתוך הקלי' יקראו חסידים וזמ"ש יעלזו חסידים בכבוד כו' וזה דיבר על הכת השנית משני הכתות הנז':

אמר חיים הכותב הנה לעיל בתחלת הדרוש נראה להפך שכל שני מינים אלו נכנסים בקלי' נוגה אבל מה שנלע"ד הוא שלעיל לא נאמרו הדברים בדקדוק וכאן הוא האמת כי הנשמות הנמשכות משז"ל מקבלתם אשת זנונים אשת סמא"ל ובה מצטיירו' גופות לאותם הטיפות כיון שכולו רע אבל שיורי הטיפות של אותם שלא שהו עצמ' בעת הזווג אותם אינם נמסרות אלא ביד קלי' נוגה הנק' טו"ר כנלע"ד. אמר עוד ירננו על משכבותם והיל"ל ירננו במשכבותם אבל הכוונה לומר ירננו ויאמרו ק"ש כדי לתקן העון שעשו

על משכבותם שלא המתינו עד שיכלו שיורי טיפי הזרע כנז'. וביאר באיזה אופן הוא הרינון הנז' כדי להמית הגופות ההם ואמר רוממות אל בגרונם כו' וביאורו יובן במה שנתבאר אצלנו בענין או"א כי שיעור קומתם הוא מן הגרון דא"א עד טבורא דלבא דא"א עצמו. והנה דיקנא קדישא דא"א אשר התיקון הא' שלו נק' א"ל ועל שמו כל הדיקנא נק' א"ל וזו הדיקנ' הנק' רוממות א"ל הנה חפיא ותליא על הגרון דא"א וזה מ"ש רוממות אל בגרונם בגרון דא"א שהחסידים הנז' מתחזקים ע"י ונק' גרונם ומזו הדיקנא נמשך ההוא מזלא קדישא הנק' וחרב פיפיות וחרב זה לוקחים אותו בידם וזהו וחרב פיפיות בידם והענין הוא כי ההוא מזלא קדישא הוא בחי' אותם הג' הויות דיודין העולים רי"ו כנ"ל וגם הוא גי' וחר"ב והנה נמצא כי כל תיקון עון זה הוא ע"י המשכת שפע דעת עליון הנק' מזלא קדישא אשר הוא בחי' ג' הויות דמילוי יודין כמנין וחרב ולכן אנו צריכין עתה לבאר באיזה מקום מן הק"ש צריך לכוין כוונ' זו אמנם נבאר בדרך קצרה הענין והוא כשאומר פסוק שמע ישראל כו' ומכוין בענין הזווג דאו"א בג' תיבות ה' אלקינו ה' כמשי"ת בע"ה אז צריך לכוין שאותם ג' הויו' דמילוי יודין העולי' רי"ו אשר בדעת העליון מזלא עלאה הם משפיעים שפע גדול בה' אלקינו ה' שהם או"א ודעת שלהם והם מקבלים מאלו הג' הויות ומושפעים מהם ומאלו ג' הויות הנז' יורד השפע עד ג' מוחין דנוק' דז"א וע"י כל אלו ההשפעות מתבטלים החיצונים ומתים וכבר ידעת שענין הדיקנא הוא לאכפיא דינין כנז' באדרא:

דרוש ח

בכוונת ק"ש הזאת על מתכונתה באר היטב דע כי הנה כדי שתבין עניינה צריך שתשגיח תחלה באורך אל מה שביארנו בזוהר פ' נשא קל"ה ב' בביאור ענין אוירא דכיא ובוצינא דקרדינותא ושם הקדמנו הקדמ' א' יקרת הערך ותשגיח בכולה ומשם תבין מה שנבאר כאן ואמנם נבאר כאן הענין בקצרה דע כי תחלת כל זווג וזווג בין דאבא עם אימא בין ז"א עם נוק' צריך שבתחלה יעשו בהם בחי' כלי בביאה ראשונה בסוד מ"ש אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשא' כלי ואח"כ מזדווגים פ"ב להתעבר ולהוליד. והנה הזווג הנעשה בלילה אינו לצורך עיבור והולדה רק לעשותה כלי וביום הוא לצורך עיבור והולדה ממש. והענין הוא כי בחצות הלילה אז מזדווגים או"א בסוד ביאה ראשונה לעשותה כלי ומכח זה הזווג נמשך כח זווג דזו"ן אחר ח"ל בסוד ביאה ראשונה ג"כ ואיננה רק לעשותה כלי ואח"כ ביום יש זווג עליון דאו"א וזווג תחתון דזו"ן ושניהם בסוד ביאה שניה להתעבר ולהוליד כי בק"ש אז הוא זווג או"א כנודע ובתפלת שחרית בש"ש אז הוא זווג זו"ן וכן בלילה הק"ש שאנו אומרים על המטה היא לצורך זוג או"א בסוד

ביאה א' לעשותה כלי ואחר ח"ל עד הבקר אז הוא זווג זו"ן והנה כפי זה מן הראוי היה שלא נקרא ק"ש זו שעל המטה עד ח"ל מטעם הנ"ל אבל אנו אומרים ק"ש קודם שנישן כי אח"כ בחצות נעשה הזווג למעלה ע"י נשמותינו וכמ"ש בע"ה ולכן אנו אומרים ק"ש בהיותינו עומדי' עדיין בעוה"ז קודם שנפקיד נשמותינו למעלה וכוונתינו היא שיועיל ק"ש זו לזווג שבחצות הלילה כנ"ל. והענין הוא שבתחי' ע"י ברכת המפיל חבל שינה כו' עם הכוונה הנ"ל הנה ההוא רוחא דז"א דיהיב בנוקב' בביאה א' לעשותה כלי חוזר ומסתלק ממנה בסוד ותנומה על עפעפי כו' ונדבק במקורו בתוך ז"א ואז אין הנוק' מאירה ע"י ז"א כלל אלא מבחי' אימא עלאה שעלי' נאמר ויבן ה' אלקים את הצלע כנ"ל בסוד ומאיר לאישון בת עין והולכת ונתקנת עד שבאחרונה ויביאה אל האדם דהיינו בש"ש דתפלת שחרית ונמצא שעתה הנקב' חזרה לסתום פתחאה ומקורה כאשר בתחלה בתולה ואיש לא ידעה. והנה אנו צריכין בחצות הלילה לעשות בחי' כלי בה ובאימ' עלאה כנ"ל ושני בחי' אלו שהם עשיי' הכלי באימא ובנוקב' דז"א נעשו' בחצות הלילה ממש ע"י ק"ש שעל המטה ושם באדר' נשא נת' איך גם אימא עלאה צריכ' להעשות כלי מחדש בכל לילה והטעם לפי שכאשר אימא עלאה נחיתת נה"י דילה בסוד ג' מוחי' גו רישא דז"א הנה ההוא רוחא עלאה דיהב בה אבא בביאה קדמאה לעשות' כלי הנק' אוירא דכייא מנחילתו לז"א וצריכ' היא לקבל מחדש כלי אחר:

ועתה נבאר ענין הק"ש. שמע הכונה היא להמשיך את השבע קצוות עלאין שבאימא עלאה מחסד עד המל' שבה להמשיכן ממנה אל נוק' ע"י ז"א עצמו וזה נרמז במילת שמ"ע ר"ל שם ע' כי הנוק' הנק' שם מקבלת שפע מן ז' קצוות הבינה הנק' ע' כל קצה כלול מעשרה הרי ע'. ולכן ע' זו גדולה מאלפא ביתא דאתוון רברבן דאינון בבינה עלמא דאתי וע"י קבלתה זה השפע יכולה המלכות לעלות עד הבינה ולפי שכל שרש ומציאות המלכות איננה רק נקודה חדא קטנה כנודע והיא תחת ו"ק הת"ת ולכן היא צריכה לקבל עתה מכל הז' קצוות עליונות אבל ז"א אינו צריך לקבל שפע רק מב' קצוות לבד והם חו"ג שבחכמה לבד וזה נרמז במלת ישרא"ל שי"ר א"ל. שי"ר גבורה. א"ל חסד. כנז' בתיקונים וז"ס ישראל עלה במחשבה שהיא חכמה עלאה:

והנה נודע כי נוק' דז"א מתחיל שיעור קומה מן הת"ת דז"א ולמטה ונמצא כי החסד והגבורה דז"א הם לבדם לז"א ולא לנוק' ולכן הם לבדם צריכין לקבל מן החסד והגבור' שבחכמ' עלאה ועדיין ג"ר שהם ג' מוחין דז"א או דנוק' אין עדיין מקום המשכתם עתה עד מלת אחד כמו שנבאר בע"ה והנה אחר שהמשכנו ב' מיני שפע אלו לו ולה נמצא כי ישראל נתקן ועלה במחשבה שהיא חכמה וגם המלכות קבלה איזה תיקון ועלתה בבינה

ואז שניהם מעוררים אותם לזווג עליון נוק' מעורר' לאימ' וישראל לאבא ואז מתעורר היסוד העליון דאבא בבחי' ג' הויות דמילוי יודין שהם בגי' רי"ו וכבר ביארנו כי המשכת השפע הזה נמשך מדעת עליון דעתיק דאתגניז בין גלגלתא ומוחא דא"א בסוד אוירא דיתיב על קרומא דאוירא ומוחא כמבואר אצלינו באד"ז ומשם נמשך עד דעת עליון דלעילא מאו"א והוא מזלא עלאה דדיקנא דא"א כנ"ל בתחילת הדרוש ומשם נמשך לדעת דאבא ומשם ליסוד שבו והנה ג' הויות דיודין הנז' נרמזים בג' תיבות ידוד אלקינו ידוד ותכוין כי ב' הויות אלו הם ביודין והויה ג' דיודין נרמזה במלת אלקינו באופן זה כי הויה דיודין בגימ' ע"ב. וד' אותיותי' הפשוטות הם גי' כ"ו ועם הד' אותיות עצמן הרי ק"ב כמנין אלקינו ונמצא שתכוין שני כוונות ביחד הא' היא כי ה' אלקינו ה' ה"ס הכנה והזמנה אל או"א ודעת להזדווג כוונה שני' היא כי ג' הויות הנז' העולות רי"ו הנרמזות ג"כ בג' תיבות אלו כנז' גם הם מתעוררים לרדת מלמעלה ואין עתה רק הכנה והתעוררות בלבד לחבר יחד או"א ודעת ואחר אשר כבר נתעוררו צריך שנעלה מ"ן אל אימא עלאה כדי לקבל כלי הנז' מבעלה שהוא ג' הויות שעולים רי"ו כנז' ונודע שהמ"ן דאימ' הם זו"ן בניה וז"ס אחד א"ח ד' א"ח ז"א ד' נוק' כי שניה' מתייחדי' לעלות בסוד מ"ן באימא עלא' ונודע כי גם אנחנו ישראל התחתונים צריכין לשתף עצמנו בזווג זה אלא שאין בנו כח לעלות אלא ע"י מסירת עצמינו בד' מיתות ב"ד על קידוש השם ולכן במלת אחד צריך לכוין למסור גם אנחנו נפשותינו על קדוש השם ולהעלות נפשותינו בסוד מ"ן והם בהתחברותינו עם זו"ן בעת עליותינו והם יסייעונו לעלות ובק"ש דשחרית נת' כוונה זו באורך וע"ש ואחר שכוונת להעלות מ"ן במלת אחד אז תכוין אח"ך כי אבא יהיב ההוא רוחא וההוא כלי באימא שהם בחי' ג' ההויות העולות רי"ו כנז' והרי תקננו בחי' כלי באימא עלאה בפ' שמע ישראל כו'. אח"ך בפ' בשכמל"ו תכוין להמשיך כלי במלכות ולכן אנו צריכים עתה לתקנה פעם אחרת באופן זה והוא כי הנה נת"ל וגם נתבאר עיקר דרוש זה באדר' נשא קל"ה ע"ב כנ"ל כי הבינה עלאה בהלבישה נה"י שבה בסו' מוחין לז"א יהיבת ביה ההוא רוחא וההוא כלי דביסוד דילה ואז אותו הרוחא שהוא הויה דמלוי יודין מתחלק חציו ניתן בז"א וחציו ניתן בסוד זווג בנוק' לעשותה כלי גם הוא ביסוד שבה וה"ס הויה דההין שביסוד שבה כנודע והנה חצי היוד היא ה' הרי איך ממלוי יודין ניתן חציו אליה ונעשית ההין והנה בחי' הכלי הנ"ל אשר באימא כבר נתבאר שהוא ג' הויות העולות רי"ו כנז"ל אבל הכלי דיהיב ז"א בנוק' שאמרנו עתה שהוא בחי' הוי' דההין הנה הוא באופן זה שהם אחוריים הפשוטים ומלאים דההין העולות ע"ב קד"ם כזה י' י"ה יה"ו ידוד הרי ע"ב יו"ד יו"ד ה"ה יו"ד ה"ה ו"ו יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה הרי קד"ם וחיבור שניהם

הוא רי"ו ג"כ וכמו שהרי"ו העליון רמזנוהו בג' תיבות שהם ה' אלקינו ה' ואמרנו בהם ב' כוונות הנ"ל כן זה הרי"ו התחתון נרמז בג' תיבות ברוך שם כבוד שהם גם כן חב"ד כנז' פ' ואתחנן אלא שהם בחי' ג' מו' דז"א עצמו ובתחלה אנו ממשיכין בג' תיבות אלו ג' מוחין הנק' חב"ד אל נוק' דז"א הנק' מלכותו ואז מאירין ג' מוחין דילה תוך גולגלתא דילה הנק' מלכותו וזמ"ש בשכ"מ וכמו שלמעלה העלינו מ"ן כן עתה בזווג זה התחתון דזו"ן צריכין להעלות רוחינו בסוד פקדון בבחי' מ"ן אבל בזווג דעיבור והולדה הנעשה אחר תפלת שחרית אז צריך מסירת נפשינו למיתה בסוד נפילת אפים כמבואר במקומו אבל בזווג זה שהוא לעשותה כלי די להעלות נפשותינו בסוד פקדון והנה עד עתה היה התעוררות והכנה. ועתה במלת לעולם ועד אז נותן ז"א דרך היסוד בו אל היסוד דנוקב' בחינ' הכלי של הרי"ו התחתון הנז' ותכוין כי מלות לעולם ועד הם בגי' רי"ו ם והענין הוא שעתה בהעלות נפשך בסוד מ"ן בסוד פקדון לבד תכוין להעלות אותם טיפות של הנשמות שהוצאת בשז"ל ותכוין תחילה להמית גופין דלהון ע"י הרי"ו העליון והתחתון אשר כ"א מהם עולה גימ' ח"רבו ובחרב זה אתה ממית אותם ואז תכוין להעלותם עם נפשך בסוד מ"ן ותכוין שעי"ז הרי"ו התחתון נעשית נוק' דז"א גם היא כלי כדוגמת אימא עלאה סתימאה הנקרא ם סתומה כי שם נוצר הולד במ' יום של יצירת הולד וז"ס אות מ' סתומה של לעולם ותכוין להעלות שם אותם הנשמות כדי שעתה יצויירו שם גו נוק' עלאה תוך אותו הכלי הנק' ם סתומ' ולכן צריך שתזהר שלא תכוין בענין זו המם סתומה עד שתשלי' הכוונה האחרת שהיא לעשות' כלי לפי שבתחי' צריך לעשות הכלי ההוא הנרמז באותיות לעול ועד ועי"ז תמית גופין של המזיקין ואח"ך תכוין במם סתומה אחר שגמרת לומר ב' תיבות לעולם ועד ותכוין להעלות אותם הנשמות אל תוך הכלי הנז' שהוא בחי' מם סתומה כי בו נגמר צורת הולד במ' יום ואם תכוין באות מ' סתומה קודם שתאמר מלת ועד תמצא שישארו אותם הנשמות תלויות באויר לפי שעדיין הכלי הנז' לא ניתן בה עד תשלום מלת ועד כנז' ותכוין כי כמו שאתה מחבר ומתקן ובונה כל רמ"ח איברי הזכר ברמ"ח תיבין דק"ש כן בתוך מם סתומה זו של לעול' נוצרין רמ"ח איברים של הגוף דאותם הנשמות אבל כוונה זו תכוין אותה כאשר תגמור כל הק"ש כי אז נשלמו כל רמ"ח תיבותיה. וכבר נת"ל בפסוק יפול מצדך אלף כו' ולכן באומרך יושב בסתר עליון בהגיעך לפסוק הנז"ל תכוין הכוונ' הנ"ל להמית אותם גופות המזיקין כנז"ל ועיין בסדר תפלת שחרית בפ' ואהבת ושם תמצא כוונ' א' שביארנוה שם שצריך לכוין אות' עתה בזו הק"ש שע"ה ועיין שם:

דרוש ט

עוד בכוונת ק"ש הנז' הנה כשתאמר הק"ש צריך לכוין כי מן תיבת ואהבת עד ובשעריך יש מ"ב תיבות וסימנך ודברת ב"ם ויכוין אל שם מ"ב שהוא אבגית"ץ כו' ויכוין לעשות ראש ומרכבה לשם הזה. ובפ' והיה אם שמוע עד ושמתם יש ע"ב תיבות וסימנם ונתתי עשב ע"ב ש' ויכוין בשם ע"ב ויכוין לעשות גופו ושתי זרועותיו מרכבה אל השם הזה ומן ושמתם עד על הארץ יש ן' תיבות כמנין אדמ"ה וסימנם על האדמה וה"ס ן' ש"ב. ויכוין לעשות בטנו ומעיו מרכבה אל החמשים הנז' ובפרשת ציצית יש ע"ב תיבות ויכוין לעשות שני שוקיו ואות ברית קדש מרכבה אל שם בן ע"ב זה ונודע שאם אדם חוטא לפעמים ח"ו בהשחתת זרעו לבטלה במזיד או באונס ומאותם הטיפות נבראים מזיקים ושידין ורוחין הק"ש שעל המטה נעשית חרב והורגת אותם שעל מציאות מיני שדים ומזיקן אלו ארז"ל על פסוק וחרב פיפיות בידם שע"י ק"ש שע"ה הורג שיעור גדול מהם כמ"ש בזוהר על פסוק לא ישכב עד יאכל טרף ולכן צריך שיכוין האדם כי בק"ש יש רמ"ה תיבות כנז' שהם מ"ב וע"ב ון' וע"ב ולכן אחר שתשלים הק"ש תחזור לומר פ"א ה' אלקיכם אמת כמו שעושה הש"צ ועי"כ יושלמו כל הרמ"ח תיבות וכשאומר פסוק שמע ישראל יכוין כי יש בו ששה תיבות אחרות וסך הכל רומ"ח ויכוין שהרומ"ח הזה הוא רי"ו ול"ב פירוש כי ג"פ ע"ב שיש בג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה הם רי"ו והל"ב הם ל"ב נתיבו' חכמה והם ששה שמות אלקים שיש במוח דז"א בקטנותו ג' מן אבא וג' דאימא ויש בכל א' מהם שלשה מלויי' באות ה' שבהם וסימנם יה"א שמיה רבא כנ"ל בסוד הקדיש והם יודי"ן ההין אלפין והנה יה"א בגי' י"ו והם י"ו בג' אלהים דמצד אבא, וי"ו בג' אלהים דמצד אימא הרי ל"ב נתיבות מוחין דקטנות וזהו סוד הרומ"ח להרוג בו המזיקין הנז':

דרוש י

נבאר פסוק בידך אפקיד רוחי כו' באר היטב מכמה כוונות והוא כי צריך שתכוין אל מה שהודעתיך פעמים רבות ענין השני ידים דאימא עלאה אשר יש בהם חמשה אצבעות בכל יד והם נעשו כלי אל המלכו' להיות לה בתוכם ענין המ"ן ואלו ה"ס ה' אותיות כפולו' דמנצפ"ך ואלו נמשכים לה משם בוכ"ו הנמשך מן שם אהיה שבבינה שעולה בגי' ל"ד כמנין יד"ך כמבואר באורך בברכת אתה גבור וע"ש ותכוין מלת בידך אל שם בוכ"ו הנז' העולה גי' ידך והנה ע"י השם הזה נעשית הנוקבא באר וכלי דמ"ן הנרמז בר"ת בידך אפקיד רוחי ותכוין להעלות שם נשמתך בסוד מ"ן כדי שתקבל אחר כך המלכות מבעלה מ"ד ותתמלא מהם ואז תהיה נקרא באר כנודע. ואח"ך תכוין כי גם בס"ת של בידך נרמזו אותיו' ידך למפרע והיא סוד היד השמאלית של הבינה העליונה

כנז'. ולכן היא למפרע כנודע בסוד ויסע ויבא ויט ודי למבין ולכן באה גם כן בס"ת ולא בר"ת ותכוין שאלו הב' ידים הם מתחברות יד ימנית ע"ג יד שמאלית ונעשות כדמיון בית קיבול לקבל בתוכן המ"ן ותכוין להעלו' שם בתוך ב' ידים אלו את נפשך בפקדון בסוד מ"ן וטעם אומרו אפקיד רוחי ולא נפשי או נשמתו הוא לפי שהרוחין הם מז"א הנק' רוח כנודע ולכן אנו צריכין להפקיד לה בסוד מ"ן בחינ' הרוחין שלנו לפי שהיא צריכה אליהם כדי להזדווג ע"י בז"א והנה נתבאר כי בידך הראשונה תכוין לשם בוכ"ו. ובידך הב' תכוין אל ד"ל אותיות שיש במילוי המילוי של שם אדני והם כמנין יד"ך שבס"ת ור"ת פ'דית א'ותי י'הוה תכוין כי הוא שם קדוש מע"ב שמות דויס"ע ויב"א וי"ט וכו' פא"י ובשם ההויה שבפסוק זה תכוין כי היא מנוקדת שבא סגול בכל אות ואות ויחשוב ויכוין בהויה זו המנוקדת כך עד שישתקע בשיכה מתוך מחשבה זו. גם יכוין למסור נפשו כשאומר פדית אותי יהו"ה יכוין שהיא הויה דב"ן דההין:

ודע כי מורי ז"ל לילה א' א"ל כוונה א' בפסוק זה והענין תלוי אם נכוין פקדון רוחינו ביסוד דרחל או ביסוד דלאה ואמר לי מורי ז"ל כי בכל שאר הלילות יותר טוב שלא לכוין אלא בכוונה הנ"ל אשר היא מיוסדת על היותינו מפקידים רוחינו ביסוד דרחל בסוד מ"ן אבל בלילה א' א"ל כי כפי אותה שעה ראה בחכמתו שהייתי צריך להפקיד רוחי ביסוד דלאה ולפ"ז צריך לכוין פסוק זה באופן אחר כמו שיתבאר עתה אבל תמיד בשאר לילות יותר טוב הוא לכוין ביסוד דרחל בכוונה הנ"ל. וזה ענין כוונה זו הנה נת"ל שבתיבת בידך נז' פעם אחת ידך. ובס"ת בידך אפקיד רוחו פעם שנית ידך הרי הם ב' ידות וצריך לכוין כי יד הא' הוא שם אהיה לפי שלאה הוא עלמא עלאה הנקרא אהיה ותכוין כי אותיות הקודמות לשם אהיה הוא אדט"ד ואותיו' שלאחריו הם בוכ"ו כמנין ידך והנה אדט"ד ובוכ"ו גי' ב"ן שהם בחי' שם ב"ן של מ"ן שביסוד של לאה ואח"ך תכוין בר"ת בידך אפקיד רוחי בא"ר והיא בחי' שם ב"ן הנז' שהוא אדט"ד ובוכ"ו ושם אהיה במלוי ההין העולה קנ"א. והנה ב"ן וקנ"א גי' בא"ר וז"ס הבאר העליון דלאה וכבר ביארנו כי הבא"ר התחתון דרחל היא חיבור הויה ואלקים הויה ואדני והרי הם שתי בארות ועוד יש באר שלישי למעלה ביסוד אימא עלאה ואין כאן מקום ביאורו. וזכור ענין אלו הבארו' הנפרדי' שיש בכל בחי' בפני עצמה לא ראי זה כראי זה:

גם בלילה הזאת א"ל שאכוין כוונה א' בק"ש והיא בענין שמצינו ב"פ שם בק"ש וב"פ ע"ד והם שני אותיו' הראשונות של שמע ישראל הרי שם א' גם או' ראשונה דק"ש היא ש' ואות אחרונה דק"ש היא מ' של אני ה' אלקיכם הרי שם שני. וכן ע"ד ראשון דשמע הוא ע'

דשמע וד' דאחד הרי עד ראשון מאותיות גדולו'. ע"ד שני הם שני אותיות אחרונות דברוך שם כו' הרי ע"ד שני. והנה בענין הדרוש הזה ביאר לי כוונה גדולה ועצומה ושכחתיה: ודע כי א"ל מוז"ל כי מי שיש לו כח השגה לדעת שכבר השלים נפשו והנה נתבאר בשער ח' שער הגלגול ד"ו וע"ש בדרוש הגלגולים כי א"א לו לאדם שתכנס רוחו בו אלא עד שיתקן הנפש תחילה כנז' פ' משפטים זכה יתיר יהבין ליה רוחא כו' לפי שהנפש היא מתוקנת ואיך תעשה מרכבה ולבוש אל רוחו שעדיין לא נכנס בו או להתתקן והוא מורכב מטו"ר ולכן בהכרח הוא שתסתל' נפשו המתוקנ' בתכלית השלימו' והסתלקו' הזה הוא כאשר האדם שוכב על מטתו בלילה ומפקיד נפשו בידו ית' אז נפשו נשאר' למעלה בבאר מ"ן דמלכו' וכאשר הוא ניעור אח"ך בשחר אז אחר ח"ל נכנס רוחו אשר לא נכנס ונתקן עדיין כי א"א לו לכנס יחד עם הנפש כל זמן שלא נתקנת היא ואף לא אחר שנתקנה היא ולא הוא ולכן האדם ההוא הנה הוא הולך ומשלים ומתקן את רוחו לגמרי ואחר כך תוכל לחזור נפשו בו באיזה לילה ע"ד הנז' ותעשה מרכבה אל רוחו כי כבר שניהם מתוקנים וז"ס פסוק נפשי אויתיך בלילה כו' פי' נפשי כי כאשר נשלמה לגמרי עד שתוכל לעלות ולהתדבק בו ית' הנה אז אויתיך בלילה כי אז ע"י שינת הלילה משתוקקת הנפש אליו ית' ועולה אליו בסוד מ"ן הצריכות לצורך זווג עליון וכיון שהיא עולה באותה התאוה והתשוקה לכן נשאר' למעלה ואינה חוזרת ובבא השחר אשר אני מתעורר אז אשחרך עם רוחי בקרבי ע"ד הנז"ל ואל תתמה ממלת אף כי הכונה לומר כי זכה אל הרוח אבל לא בשיתוף עם הנפש ממש וזהו אף רוחי כו'. ולרמוז אל כל הנז' לכן נרמז בר"ת בלילה אף רוחי מלת באר לרמוז אל מה שביארנו שעולה הנפש אל הבאר העליון ונשאר' שם. והנה האדם שהשיג בעצמו שהשלים חלק הנפש בכל פרטי' וכבר הרוח מתחיל לבא בו לפרקים כמו בסוד תוספת שבת כנודע אצלינו צריך שיאמר פסוק זה של נפשי אויתיך כו' עם הכוונה הנז' ובזה יזכה אל רוחו ואם לא יעשה כן אפשר שכיון שנפשו נשלמה ואין בו כח להמשיך רוחו א"כ הרי עומד בעוה"ז לבטלה ואולי ח"ו יסתלק מן העולם בלא זמנו וז"ס ימותו ולא בחכמה כי בסיבת שאין בו חכמה ע"ד הנזכר אפשר שימשך להם המיתה ואעפ"י שאומר פסוק בידך אפקיד רוחי כו' זה הוא בחי' הנשמות העולות דרך פקדון לבד ויעלו וירדו למקומ' אבל פסוק של נפשי אויתיך כו' הוא מועיל לענין הנז' וזוכרהו:

גם א"ל מוז"ל בענין הנז' שמי שיודע בעצמו שהשלים חלק נפשו כנז' צריך שיכוין אלו הכונות בכל לילה כמשי"ת ואלו הם הנה אחר שאמר תפי' אנא בכח כו' שבו נרמז שם בן מ"ב דיצירה כנ"ל אשר ע"י העלינו את נפשינו מן העשיה אל היצירה ע"י שם זה של

מ"ב שביצירה הנה אח"כ עוד תכוין בשם אהיה אשר אהיה שהוא שם מ"ב שבבריאה כנ"ל כי ב"פ אהיה בגי' מ"ב ותכוין שע"י שם מ"ב זה דבריאה אתה מעלה בחי' רוחך מן היצירה אל הבריאה. ודע כי יש שם מ"ב אחר בבריאה והוא עליון וגבוה מן המ"ב הנז' והוא שם אהיה יה"ו ומ"ב הראשון הוא תחת זה המ"ב אבל שניהם הם בבריאה ולכן טוב לכוין בשניהם. אח"כ בידך אפקיד רוחי כו' תכוין כי ר"ת הוא באר והוא חיבור שמא שלים של יהו"ה ואלקים וחיבור שמא שלים של הויה ואדני וכולם בגי' באר גם תכוין כי אלקים הוא בגימטרי' אהיה אדני:

ובזה תבין למה חיבור הויה אלקים נקרא שמא שלים יותר משם הויה אדני כנז' בפ' ויקהל והטעם הוא כי בו נכלל ג"כ שם אהיה גם תכוין כי ידוד ואלקים בגימט' יב"ק ובתיבות ידוד אל אמת תכוין כונות אלו ידוד הוא כזה י' י"ה יה"ו יהו"ה ותכוין בד' אותיות אחרונות שהם ממולאו' בההין והם בגימטר' ב"ן גם תכוין כי י' באצילות י"ה בבריאה יה"ו ביצירה ידוד בעשי' ולכן הוא במילוי ההין כנז' ובמלת א"ל תכוין אל הויה דס"ג שיש בה תלת יודין ואלף שעולים א"ל כנודע. ובמלת אמת תכוין אל שם אהיה פעמים אהיה שעולים בגימט' אמת וחשבון זה נק' חשבון המרובע. וזה הפסוק יהיה סיום כל דבריך ותישן מתוך כונות אלו ומחשבה זו:

עוד יכוין בר"ת בידך אפקיד רוח ר"ת בא"ר כנ"ל והם חיבור הויה אלקים הויה אדני שיהיו משולבים כזה יאהדונה"י אילההויהם והכונ' היא להעלות נפשותינו מבור זה אל באר מים חיים נובעים ע"י היחוד הזה הנז'. גם פדית אותי יהו"ה ר"ת פא"י שם אחד משמות ע"ב כנ"ל. והוא חיבור ידוד ואדני ויכוין בתיבות אלו שהשי"ת פודה אותי ר"ל אות י' של ברית קדש שלי שנמסר אל החיצונים ב"מ ע"י השחתת זרעו לבטלה והקב"ה יפדהו ויקחהו מידם בכח שם ידוד הנז' בזה הפסוק עצמו שהוא ידוד א"ל אמ"ת וצריך שיכוין בהויה זו שיש בה ג' ציור' של ריו"ו באופן זה תחלה אותיו' י"ה הם ציור ריו"ו כזה י"ה. אח"ך תצרף אותיו' ה"ו והם ציור ריו"ו כזה ה"ו. ואח"כ תצרף אותיו' ו"ה והם ציור ריו"ו כזה ו"ה. והרי הם ג"פ ריו"ו ותכוין כי כל ריו"ו מאלו ה"ס שם א"ל כי א"ל פשוט ומלא הוא בגי' ריו"ו והנה ג"פ א"ל הוא מגן ופשוט ומלא הוא ריו"ו וריו"ו הוא בגי' יראה וכל הכונות הנז' נרמזו יחד בפ' מגן אם יראה ורומח במ' אלף בישר'. מגן הוא ג"פ א"ל ירא"ה הוא אותיו' ריו"ו ורומ"ח שבק"ש הנ"ל והכונה שבכח כונות אלו נלחם האדם עם המזיקין והורג אותם כמבואר אצלינו במקומו בפ' זה באומרו אז לחם שערים כו' אז ירדו לשערים עם ה' כו' ועיין בש' רוה"ק כי הוא מדבר על בחי' המזיקין הנזכ' ובתיבת א"ל תכוין אל שם ייא"י היוצ' מהויה דס"ג. ובתיבת אמת תכוין אל אהיה פעמים אהיה שהוא

בגי' אמ"ת בסוד כולו זרע אמת כמבו' אצלינו. אח"כ תאמר אתה תקום תרחם ציון ובתי' תרחם תכוין אל ג"פ רי"ו שנתכונ' בציור שם ההויה הנז' והיא ידוד אל אמת ושלשתם בגי' תרחם גם תכוין כי תרחם בגי' ידוד ואהיה וב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ והכולל ויכוין שאם נמסרו נר"ן שלו ביד הקלי' ע"י השחתת זרעו לבטלה יסתלקו עתה משם ויחזרו ויתעלו אל הקדושה עם נפש האדם עצמו העולה עתה שם בסוד בידך אפקיד רוחי כו' אחר הכל תכוין אל שם אלוה ויש בו כמה כוונות. ראשונה תכוין ששם זה הוא מלבוש הנשמה השומר אותה מיד החיצונים כמ"ש בסבא דמשפטים על פ' בבגדו בה ולכן בלילה אשר הנשמה עולה צריך להעלותה ע"י שם זה ולהעלימה מן החיצו' שלא יתאחזו בה כמי שמתכסה בטליתו וענין עליה זו הוא שעולה עד יסוד דנוק' העליונה בסו' מ"ן כנודע ואז נעשית באר מיין נבעין ולכן יכוין בשם הנזכר במלואו כזה אלוה אלף למד וו ה"א עוד יכוין אל מ"ש בסבא על פסו' שארה כסותה ועונתה כו' ואמר כי כסותה הוא שם אלוה והוא השם המלביש את הנשמה להעלימ' מן החיצוני' שלא יתאחזו בה כנ"ל והנה הכוונה הכוללת בשם זה נז' בזו' פ' לך לך שביאורו הוא א"ל ו"ה ר"ל כי שם א"ל הוא חיות המחיה לשני אותיות ו"ה שה"ס זו"ן והחיות הנמשך להם הוא מן אימא שהיא סוד שם אהיה דיודין ויש בו ג' יודין ואלף שהוא שם ייאי וממנו נעשה א"ל ואל זה נמשך מאימא לזו"ן הנק' ו"ה להחיו' אותם. עוד תכוין כי שם אלוה הנז' הוא בגי' מ"ב והם מ"ב אותיות שיש בפשוט ומלוי ומלוי המלוי דהויה והנה שם אלוה זה העולה מ"ב הוא בחינת קרקפתא דרישא דז"א. גם תכוין כי אות א' שבשם זה ציורו יוד כזה א' והיא בגי' עשרים וג' אותיות הנשארו' משם אלוה הם בגי' מ"א וך' סך הכל ס"א וע"ה ס"ב וה"ס הויה באופן זה יוד ה"ה ויו ה"ה ושם זה הוא בו"ק דז"א גם תכוין כי ל' של שם זה היא כ"ו כזה ל' בגי' הויה ותכוין כי הויה זו היא הויה דס"ג ואם תחבר כ"ו דלמד עם ג' אותיות הנשארו' שהם או"ה סך הכל יהיה ל"ח ושם זה הוא מוריד ההתפשטות מלמעלה מוריד המוח תוך הקרקפתא וההתפשטות בו"ק. גם תכוין באות ו' של שם הנז' כי יש י' בראשו כזה ו' והוא י"ו ועם ג' אותיות הנשארות שהם אל"ה יהיה הכל גי' ב"ן והיא הוי"ה דב"ן ושם זה הוא כנגד המלכות. גם תכוון באות ה' של שם הנז' שציורה ד"ו שהיא בגי' י' ועם ג' אותיות האחרו' שהם אל"ו יהיה הכל בגי' מ"ז ושם זה הוא חיבור ידוד אהיה אשר בכתר והוא מוריד ההתפשטות משם ולמטה ע"כ:

דרושי תיקון חצות

דרוש א

בענין קומו מן המטה בח"ל אחר שיטהר וינקה גופו וירחץ פניו ידיו ורגליו וילבש מלבושיו ויסדר ברכותיו על סדר הנז' בגמ' וכמ"ש הרמב"ם בה"ת. כבר נת"ל שאחר ח"ל נעשו ב' דברים הא' הוא זווג לאה ויעקב והב' הוא לבכות על רחל שירדה בבריאה בסוד שכינה בגלות היורדת למטה בעת הזו ממש ולכן צריך שתלך ותשב אצל הפתח סמוך להמזוזה שה"ס השכינה פתח העליון ותסיר המנעלים ותשב יחף ותעטוף ראשך כאבל ותרבה בבכיה כפי כחך ותקח אפר מקלה ותשים על מצחך במקום הנחת תפילין גם תכוף ראשך ותחבק פניך בקרקע ממש ותכוין בזה על שריפת התורה שנעשית אפר וגם תכוין למה שנתבאר אצלינו בש' רה"ק איך מיום שנחרב בהמ"ק ונשרפה התורה נמסרו סודותיה ורזיה לחיצונים וזה נקרא גלות התורה בעו"ה. ותאמר תחילה על נהרו' בבל כו' ותכוין לבכות על חורבן הבית ואח"כ מזמור לאסף אלקי' באו גוים כו' ותכוין לבכות על הריגת הצדי' ואח"כ תאמר פסוקי' אלו זכור ה' מה היה לנו כו' עד סיום מגילת איכה ותכפול בסוף פסוק השיבנו כו'. הכוונות אשר יש בפסוקים אלו הם אלו בפ' זכור ה' מה היה לנו תכוין ר"ת מילה ר"ל שבמקום המיל' נכנסה הערלה הנקרא חרפה כמ"ש בבני יעקב כי חרפה היא לנו וז"ש זכור ה' מה היה לנו בתחילה המילה והקדושה. ואח"כ הביטה וראה את חרפתינו עתה ששלטה הערלה בעולם גם תכוין כי מה שהיה תחלה גוברת מדת רחמים בעולם שהוא הויה דמ"ה דאלפין חזר להיות מה"ד הנק' אלקים בגי' לנו וז"ש זכור ה' כי שם מ"ה חזר ונהפך ונעשה לנו. והענין הוא כי מ"ה במלוי הוא מם הא גי' פ"ו שהוא אלקים הרי שמן מ"ה נעשה לנ"ו. ובפ' נפלה עטרת ראשינו תכוין ר"ת נער והכוונה שתכוין כי השכינה הנק' הא אחרונה של ההויה נפלה בעונותינו וזהו מלת נפלה נפל ה' ונשאר במקומה מטטרון הנער בסוד אי לך ארץ שמלכך נע"ר גם תכוין כי הש"ך דינין שהם בגימטרי' נע"ר כמבואר אצלנו גברו על הרחמים וחסר מהם המיתוק הממתקן שהם אות ה' אשר אז נקרא נערה נע"ר ה' כמבואר אצלינו בזו' פ' בא דל"א ע"ב שם ביארנו כי הש"ך הם ה' פעמים דין שבחמשה אדני וכשניתן עמהם ה' אלפין מתמתקים ונעשים ה' שמות אדני ובפ' על זה היה דוה לבנו כו' תכוין כי זה הוא יסוד ועל היסוד שזה הוא ההוד ועתה ההוד נהפך לדוה ונמצא כי ע"ז שהוא היסוד היה דו"ה תמורת הוד ועל אלה שהם ו"ק הנק' אלה חשכו עינינו. או תכוין ג"כ אל ס"א בסוד אלה אלקיך ישראל כי על אלה חשכו עינינו. ואח"כ תאמר פסוקי ישעיה בסי' ס"ג והם הבט משמים וראה כו' אתה אבינו כו' למה תתענו כו' למצער ירשו כו' ואח"כ פסוקים שבסי'

ס"ד והם ועתה ה' אבינו כו' אל תקצוף כו' ערי קדשיך כו' העל אלה כו'. ואח"כ תאמר פסוקים דנחמה שבסי' ס"ב והם על חומותיך ירושלים כו' ואל תתנו דמי לו כו' נשבע ה' בימינו כו' כי מאספיו יאכלוהו כו'. ואח"כ תאמר ג' פסוקים אלו והם אתה תקו' תרחם ציון כו' כי רצו עבדיך כו' בונה ירושלם כו' והרי נשלם ענין תיקון רחל:

ואח"כ תתחיל בתיקון לאה ותאמר לדוד מזמור לה' הארץ כו' כל המזמור וכשתאמר שאו שערים ראשיכם תכוין שעתה הקב"ה נכנס בג"ע להשתעשע בנשמו' הצדיקים כנ"ל וז"א שאו שערים ראשיכם ויכוין כי בתחילה אומר והנשאו שהם עליי' יסוד ומלכות שה"ס שני אותיו' ו"ה של וה"נשאו ו"ה נשאו ואח"כ אמר ושאו והוא רמז אל ו' עלאה ת"ת וזהו שאו ו' ובפסוק ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלקי ישעו יכוין אל שם הויה בא' משנים עשר צירופים אשר נרמז בס"ת ידוד וצדקה מאלקי ישעו ההי"ו. גם יכוין בצירוף א' מי"ב צירופים הנז' וגם יוצאת מס"ת וצדקה מאלקי ישעו זה והוא היו"ה ואח"כ תאמר מזמור כאיל תערוג על אפיקי מים כו' כולו ומזמור הסמוך והוא שפטני אלקים כו' כולו ולפי ששני מזמורים אלו מיוסדים בענין חשק ותשוקת המלכות לעלות עם דודה שהוא הת"ת וגם ישראל בניה הם בתשוקה הנזכר ויכוין אל הנהו שבעין קלין דרמאת ההוא איילתא עלאה וז"ש כאיל תערוג ובס"ת חסדו ובלילה שירה עמי תכוין בא' מי"ב צירופי הויה והוא וה"הי ובפסוק אלה אזכרה יכוין לתקן המלכו' הנק' אלקים אשר היא נתקנת תיקון אחר תיקון כי תחילה היא אל"ה מן אלקים ואח"כ ["ואשפכה על"י"] ניתוסף עליה אות י' וזהו על"י על י' ואח"כ ניתוסף אות מם וזהו "אדדם" אדד ם' והרי נשלמה בשם אלקים מלא וז"ש עד בית אלקים ופי' אדדה אותה ואעלה אותה עם אותיו' אל"ה וי' הנז' עד שיתחברו עם אות מם ותעשה בית אלקים. ואם הוא באותם לילות שבין פסח לעצרת שהם ימי הספירה תכוין באומרך אעבור בסך אדדם אל מספר ימי הספירה שהם מ"ט כמנין אד"דם. ואח"כ יאמר מזמור יענך ה' ביום צרה כו' כולו ותכוין בג' הויו' דב"ן דמלוי ההין שיש בזה המזמור כמו שביארתי בס' תפלת שחרית בביאור זה המזמור ותכוין כי ע' תיבין שבזה המזמור הם ע' קלין דרמאת איילת' כנ"ל במזמור כאיל תערוג על אפיקי כו' ותכוין כי ר"ת יענך ה' ביום צרה בגי' יב"ק שסודו ידוד אלקים או ג"כ אהיה יהו"ה אדני וכן ר"ת ונפלו ואנחנו קמנו בגי' יב"ק ואנחנו קמנו ונתעודד ר"ת בגי יב"ק יעננו ביום קראנו ר"ת יב"ק. גם תכוין כי ר"ת ונתעודד ידוד הושיעה המלך הוא א' מי"ב צירופי ידוד והוא ויה"ה ואח"כ תאמר מזמור אלקים יחננו כו' והענין הוא כי אחר אשר השכינה תערוג כאיל כו' וענה אותה במזמור יענך ה' ביום צרה אז אנו שואלים על עצמנו אלקים יחננו ויברכנו לנו אנו ישראל התחתונים. ודע שבימי העומר תכוין בכל תיבה

ותיבה ובכל אות ואות מן הנוגעים ומיוחדים לאותה הלילה כנז' בדרוש ס"ה וע"ש. ודע כי כוונות אלו המזמורים הם ענין זווג לאה ועיבורה ולידתה בסוד ותקם בעוד לילה כו' וזכור זה היטב ולכן תאמר מזמור הללויה אודה ה' בכל לבב כו' כל המזמו' כולו ותכוין כי יש במזמור זה כ"ב אותיות אלפא ביתא כנודע ולכן אחר שתסיים המזמור תכוין עוד בה' אותיות מנצפ"ך אשר בהם נשלמו כ"ז אותיו' של אלפא ביתא כי אלו הם בחי' ציור הוולד בכ"ז אותיו' אלו והבן זה. גם תכוין בה' אותיות מנצפך שהם שם א' קדוש השולט אחר ח"ל כנזכר בזוהר פ' שלח לך וגם תכוין אל ג' שמות הנז' שם והם באופן זה כלך עפה יאעוצה כי שם זה יוצא מה' אותיות מנצפ"ך כנז' והענין הוא כי בח"ל הראשונה נתקנ' לאה בכל איבריה וכולם הם גבו' ודינין בסוד מה שביארתי פ' בא ד' ל"ח ע"ב בסוד נערה ונער וכמו שהודעתיך לעיל שתכוין בר"ת נפלה עטרת ראשינו נער שהם ש"ך כחות הדין כמנין נע"ר ואחר ח"ל היא מתמתקת בסוד ה' אותיו' שהם מנצפ"ך ה"ג כנז' בפ' וירא דק"א ע"ב בס"ת. וענין ה"ג אלו הם בית רחם האשה יסוד שבה כנז' באד' נשא קמ"ב ע"ב ובחי' זו נתקנת בחצו' האחרונה של לילה ע"י עסק התורה שעוסקים התחתונים בעוה"ז ומקשטים ומתקנים קישוטי מטרוניתא. ואח"כ תכוין בשם א' קדוש של ע"ב שמות דויסע ויבא ויט והוא אל"ד ותכוין כי שם זה הוא בסוד הלידה של לאה וגם שם הזה עולה בגי' עם כללותו כמנין לאה וצריך שתכוין כי בתחי' עדיין לא היה כך והוא למעלה בפסוק על חומותיך ירושלם כו' המזכירים את ה' א"ל ד"מי ל"כם ותכוין כי אז היה בר"ת אד"ל ועתה נהפך ונעשה אל"ד בסוד הליד' כנז':

ודע כי פעם את אח"כ שמעתי ממוז"ל סדר המזמורים הנ"ל באופן זה כי לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה אין לאומרו אלא אחר מזמור של יענך ה' ביום צרה כו' והנה סימן מזמורים אלו הוא כך כי בליל החול סדרם הוא כא"יל תערוג שהם כאיל תערו"ג כו' יענך ה' ביום צרה לה הארץ ומלואה ובליל ר"ח סימנם כלא"ה שהם כאיל תערוג לה' הארץ ומלואה אלקים יחננו ויברכנו הללוים אודה ה' בכל לבב והענין הוא כי אם הם לילי ר"ח או ימים שאין בהם נפילת אפים אין לבכו' ולהתאבל על החרבן וגם א"ל כל המזמורים והפסוקים אלא יתחיל ויאמר מזמורים אלו שסי' כלא"ה בלבד ואח"כ יעסוק בתורה:

גם צריך שתדע שאחר שכבר גמרת כל המזמורים של הללויה אודה ה' כו' צריך שתבכה בכל לילה על עונותיך ותבקש מחילה מלפניו ית' ולכן אחר שתאמר מזמור הללויה כו' תאמר מזמור של בבא אליו כו' כולו בבכיה ותחינה ובקשה ואח"כ תאמר עד אנה בכיה בציון ומספד בירושלם תקום תרחם ציון ותבנה חומות ירושלם ואח"כ תקום ממקומך ותלך למקום אחר לעסוק בתורה עד עה"ש כנז"ל וכשתאמר עד אנה בכיה בציון כו'

צריך שתכוין בזה כי ציון היא כנגד רחל וירושלם כנגד לאה ותכוין להמתיק את שתיהן מגבורותיהם. והנה לאה עומדת מן החזה דז"א ולמעלה ורחל מן החזה ולמטה והנה האורות הניתנין אל רחל הם מן האחוריים דז"א שהפנים שלו הם שם מ"ה והאחוריי' והם ריבועו הוא בגי' ק"ל בזה האופן יוד. יוד הא. יוד הא ואו. יוד הא ואו הא. והוא כמנין ע"ד אנ"ה גם מגיעים אלי' אורות המגולות ביסוד דאימא אשר בהיותם למעלה כנגד לאה הם אורות סתומים והוא בחי' ההבל היוצא מן היסוד ההוא דאימא והוא מילוי הוי"ה דס"ג שהוא בגי' ל"ז כמנין בכי"ה וזהו עד אנה בכי' הכוונה לומר שעתה הם חסרים מן רחל הנק' ציון שני מיני אורו' הנז' שהם בגי' עד אנ"ה בכי"ה ואנו צועקים אליו ית' שעד אנה תמשך בכיה זו ברחל על חסרון האורו' האלו והשפע שלה אשר שניהם עולים עד אנה בכי"ה שהם ק"ל ול"ז ומלת ציון כבר נת' במ"א. וכנגד לאה אמר מספד בירושלים כי האורו' המאירים בלאה ה"ם האחוריים דיסוד אבא המאירים בלאה כנודע כי שם הוא בחי' משה המאיר בלאה כמבואר אצלנו במארז"ל כל המהלך ד"א בא"י כו' והוא רבוע דהויה דע"ב דיודין והוא בגי' קפ"ד כמנין מספ"ד. והענין שהאורות שלה שהם קפ"ד נהפכו למספד שהוא תמורת האור שהוא בגי' קפ"ד. וטעם היות' נק' ירושלם הוא כי לאה היא למעלה אחורי הפני' דז"א ממש ולכן יש לה הארה נמשכת מן הפני' וכבר ידעת שהארת הפנים היא שם אל במלואו שהוא קפ"ה בסוד ב' שמות אל במלואם והם ש"ע נהורין דאנפין עלאין כנודע ולכן תכוין כי ג' אותיות יר"ו מן ירושלם הם בגי' א"ל אלף למד והם רי"ו וג' אותיות שלם מן ירושלם הם בגי' ש"ע נהורין שהם ב"פ אלף למד והרי הוזכרו ג"פ ג' שמות אל במלואם שמקומ' בתרין תפוחין קדישין ובחוטם אשר באמצע והרי נת' טעם למה ירושלם היא בלאה ואחר שצעקנו עד אנא בכיה בציון ומספד בירושלם אנו מתפללים אליו ית' תקום תרחם ציון כנגד רחל ותבנה חומות ירושלם כנגד לאה והכוונה שבכח שני היסודות דאו"א תאיר בהם ותקים לשתיהם מנפילתם וז"ש תקום ת"ק מ"ו כי ת"ק הוא אחוריים דאהיה דיודין אשר הם בגי' תקמ"ד תסיר מ"ד שהם חשבון אותיות הפשוטות והנשאר הוא ת"ק וגם מלוי דהויה דע"ב דיודין בגי' מ"ו וזהו ת"ק מ"ו. תרחם הם ג"פ רי"ו שיש בציור ארבעה אותיו' ההויה כמו שנת"ל בס' השכיבה ושם נתבאר אחר כונת אבגית"ק כו' ע"ש והכונה היא שע"י ג' רי"ו אלו תרחם ציון ותבנה חומת ירושלם שהם רחל ולאה וכבר ידעת כי ציון היא בחי' הנקו' הפנימיות דרחל שהיא יסוד שבה ולכן שם הוא ענין תרחם הנז' שהם ג' ציורי רי"ו שבהויה שהם סוד מ"ן שבה אמנם ירושלם היא בחי' מלכות שאינה בחי' פנימית רק חומה חיצונית כמבואר אצלנו בסדר ליל הו"ר בענין חומת ותחום כי הכל במלכות ולא ביסוד וזהו תבנה חומות ירושל'

כי ירושלם איננה רק חומות. גם בפסוק לב נשבר ונדכה כו' שבמזמור בבא אליו נ"ה כו' נתן לי מוז"ל יחוד א' גדול שאכוין בו קודם השכיבה כנודע אצלנו ענין מנהג היחודים האלה מה עניינם בשער רוה"ק ואיני זוכר אלא קצתו ועלה בדעתי להעתיקו פה כי נלע"ד שטוב לכוין בו עתה ג"כ והוא זה מלת לב הוא ל"ב אלקים דמ"ב ר"ת ל'ב נ'שבר ו'נדכה הם בגי' אלקים ר"ת אלקים לא תבזה הם ת"ל וה"ס ה' שמות אלקים שהם בגי' ת"ל שמשם נמשכים בחי' תלתלים וקוצא דשערי דז"א ויוצאים מן הה"ג שבו שהם ה' שמות אלקים ולכן נרמז ונכתב בפירוש שם אלקים ג"כ בענין זה באומרו אלקים ותמתיקם בס"ת של הפסוק הזה. כיצד שם אלקים פשוט הנרמז בר"ת לב נשבר ונדכה תמתיקהו בס"ת שבהם שהם אותיות בר"ה שהוא גי' אור וה"ס אלף למד אהיה כמבואר אצלנו עם הכולל וה' אלקים הרמוזים בר"ת לא תבזה והם ת"ל תמתיקם בס"ת שהם ג' אותיות אלקים לא תבזה והם מאה שהם בגי' מ"ו והם מלוי דהויה דע"ב דיודין העולה גי' מ"ו כנודע. גם תכוין כי ר"ת של ז"בחי א"להים ר"וח נ"שברה הוא בגימ' רנ"ח וה"ם ג' שמות אלקים שבגרון כמבואר אצלנו בסוד ניחר גרוני וזהו זבחי אלקים ותכוין להמתיקם ע"י ס"ת אלו עצמ' שהם גי' הויה דמלוי ס"ג והם זבחי אלקים רוח נשברה ימח"ה והם בגי' ס"ג ע"כ לעמוד בח"ה צריך כמה תנאים הא' הוא להחזיר בני אדם בתשובה. הב' הוא ליתן צדקה באופן שלא ידע הוא למי נתנה והמקבל' ג"כ לא ידע ממי קבל'. והג' הוא לקרות הפסוקים בכל יום באהבה וביראה ובתפילין ותכוין להמשיך ולעורר היראה מן אות י' והאהבה מאות ה' והתורה שהם הפסוקי' מאות ו' והתפילין שהם מצוה מאות ה' אחרונה. הד' הוא להניח תפילין בכונה זו כי ד' פרשיות תש"ר הם כנגד ד' אותיות הויה וכ"א אזכרות שבהם כנגד שם אהיה וד' בתים שלהם כנגד ד' אותיות אהיה. ויכוין שבד' אותיות הויה יש ד' שמות עסמ"ב ואלו כולם הם מן ג' אותיות יה"ו בלבד בד' מלויים הנז' זולתי ה"א אחרונה וד' פ' תש"י הם כנגד ד' אותיות הויה ובהם ד' שמות יה"ו פשוטים בלתי מלוי וכ"א אזכרות שבהם כנגד שם אהיה והבית שלהם כנגד שם אדני כמבואר אצלנו בשער התפילות והמקיים בכל יום תנאים הנז' יזכה שיעזרוהו להתעורר לעמוד בח"ה:

דרושי סדר שבת

דרוש א

פרק א

מכאן מתחיל סדר שבת:

ענין הק"ש והתפילה שמתפללין בכל יום תמיד ג"פ ערב ובקר וצהרים בחול ובשבת ויו"ט דע לך כי יש הפרש ושינוי גדול בין התפילות של חול אל תפלת השבת ור"ח ואל תפילת היו"ט ואל חול המועד. ולא עוד אלא אפילו בימים טובים עצמם אין תפילת חג הפסח דומה לתפלת החג השבועות או לתפילת החג הסוכות וכיוצא בזה ולא עוד אלא כי גם בכל יום ויום בעצמו אינו דומה תפילת השחר לתפילת המוסף או לתפלת מנחה או לתפלת ערבית ולא עוד אלא שבימי החול עצמם יש שנוי גדול בין תפלת יום זה לתפלת יום שלאחריו ולא ראי זה כראי זה ואין לך שום תפלה מיום שנברא העולם עד סוף העולם שתדמה לחברתה כלל ועיקר. והענין בקיצור הוא לפי שתכלית מצות התפלה היא לברר הבירורין של השבעת מלכי אדום שמתו ובכל יום ויום ובכל תפלה ותפלה מתבררים ברורי נצוצות חדשות שלא נתבררו מעולם עד העת ההיא ובכל תפלה ותפלה מתבררים ניצוצות שעדיין לא עלו בשום זמן, והנה כפי ערך הניצוצות המתבררות ועולות ממטה למעלה בכל תפלה ותפלה כן כפי ערך ההוא הוא ערך הזווג העליון ולקחתם המוחין והמשכתם וז"ס טעם החיוב הגדול המוטל עלינו להתפלל בכל יום ובכל שעה לפי שבכל תפלה ותפלה נעשין בחי' מחודשות מה שלא נעשית בשום תפלה אחרת זולתה וגם כי על הדרך הזה הוא ענין מצות הק"ש שנצטוינו לקרותה בבקר ובערב בכל יום תמיד לפי שבכל ק"ש נעשה דבר מחודש למעלה מה שלא נעשה כן בק"ש אחרת זולתה מעולם. האמנם כל זה הוא בבחי' הפרטי' אמנם בדרך הכלל יתבאר לפנים בע"ה. וגם נתבאר למעלה איך כל הק"ש וכל התפלה של שחרית בימי החול יש להם כונה אחד בדרך כלל וכן כל התפלות דמנחה דחול כוונה אחד להם וכן כל הק"ש והתפל' של ערבית דחול כוונה אחד להם וכעד"ז בשבתות ובר"ח וי"ט והבן זה מאד ובדרוש התפיל' למה אנו מניחין התפילין ביום ולא בלילה כו'. נתבאר שם הדרוש הזה: גם דע כי בכל תפלתינו אנו מעלים העולמות העליונות ומקשרים אותם זה בזה כנזכר בפ' בראשית בענין ההיכלות וג"כ בפ' פקודי אבל צריך שתדע כי אין אנו יכולים להעלו' עולמו' בי"ע עד האצילות לכלול אותם שם אלא מבחי' הנפשות והרוחין והנשמו' אשר בג' עולמות אלו ואלו הם העולים עם השכינה למעל' שהיא המלכות העליונה וכמ"ש בתפי' ר"ה כי הנשמות הם יותר פנימיי' מן המלאכים ולכן המלאכים אינם עולים רק בשבת לבד וז"ס הן אראלם צעקו חוצה ר"ל צעקו לסיבת שהם חוצה ולא מהפנים לכן אינן יכולים לעלות עם המלכות אבל בחי' העולמות בעצמם אינם יכולים לעלות עד ביאת המשיח בב"א כי אז יתעלו ויעלו העולמו' עצמם אבל עתה לא יש עליה והתכללות העולמות למעלה אלא בבחי' הנשמות בלבד עם המלכות וכמ"ש לקמן שאין שום

חיצוניו' עולה רק נשאר במקומו וחוזר להיות פנימיות. השינוי' שיש בג' תפלות שחרית מנחה ערבית דע כי בחול עולה רחל הנקבה בהוד ויעקב יורד בנצח ושם מזדווגים ביחד וזהו בתפלת לחש ואח"ך בחזרת התפלה בקו"ר אז מאירים חסד וגבו' בזו"ן העומדי' בנצח והוד כנז' וכמ"ש במקומו בחזרת התפלה בש"צ ואז אנו מחבריאה את שניהם ע"י היסוד וז"ס ענית אמן שאנו עונין בברכות חזרת התפל' וענין זה הוא בכל ג' התפילו' אבל יש חילוק ביניהם והוא כי בתפלת שחרית עולין עד פנימיות נצח והוד דז"א ובמנחה עולים באמצעותם בלבד ובערבית עולים בחיצונות' וכמו שהודעתיך בבאור שמות הספירות איך יש בכל ספירה וספירה שלשה כלי' פנימי ואמצעי וחיצון וע"ש וגם בב' כונות בברכת אבות ומשם תבין הענין היטב עם היות ששם מדבר בג' בחינ' או"א חיצון ואמצעי ופנימי וכאן מדבר בז"א אבל הדברים דומין זל"ז ונמצא כי בתפלת ערבית הם עומדים חיצוניות בחיצוניו' והוא סוד אחור באחור כמבואר שם ולקמן בענין השינויים שיש בין תפלת החול והשבת נתבאר ענין זה היטב כי כאן צ"ע ואינו מבואר. ובענין החילוק שיש בין ג"פ שאנו קורין ק"ש בכל יום שם נתבאר ג"כ השינויים אחרים שיש בין ג' תפלות וע"ש. עוד יש שינוי אחר בענין הזווגים כולם דשבת וחול ונתבארו בסדר תפלת ערבית וע"ש היטב. עוד יש שני שינוי' אחרי' בין שחרי' ומנחה וערבי' וחצות לילה וכבר ביארנום למעל'. עוד יש שינוי אחר בשלש התפלו' הנז' והוא זה כי בתפלת שחרית בעת העמידה בלבד שאתה מתפלל תפל' י"ח בלחש אתה צריך לחבק שתי ידיך ולהניח יד ימינך על יד שמאלך פני כף ימין ע"ג אחורי כף שמאלית. וטעם הדבר הוא לפי שבתפילת י"ח אז הוא כניסת המוחין בז"א כנודע ואז הם יורדים ומתפשטים בכל גופו ואז צריך לכלול ולחבק ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא ולהמתיק יד השמאל עם יד הימין וכן בתפלת המנחה בעת העמיד' בלבד תאסור ותחבק שתי ידיך זעג"ז כנז' כי כבר הודעתיך כי עיקר תפלת המנחה הוא העמידה בלבד וכל אותם המזמורים שאומרים קודם תפלת המנחה אינו אלא מנהג בעלמא אבל בתפלת ערבית תאסור ותחבק ידיך מתחילה ועד סוף פירוש משעה שתתחיל ברכת אשר בדברו מעריב ערבים עד שתשלים כל העמידה והטעם הוא לפי שהרשימו של החסדים המתפשטים בגופא דז"א כבר נשאר שם מן היום ולכן צריך שבכל תפל' ערבי' תחבק ידיך כנז' גם צריך שתזהר בענין סגירת העינים בכל ג' התפלות ממש ע"ד החילוק הנז' בענין חיבוק ב' הידים והענין הוא כי תעצום ותסגור עיניך בשחרית ובמנחה בעת העמידה בלבד ובתפלת ערבית תסתום עיניך בכל התפלה בין בברכו' ק"ש ובין בתפלת העמידה. וסוד עצימת העינים נרמז במ"ש בסבא דמשפטים דצ"ה ע"ב וז"ל ומהו עולימתא שפירתא דלית לה עייניו כו' וביאור המאמר

הזה הוא מדבר בענין רחל נוקב' דז"א כי היא נק' עולימתא שפירתא כמש"ה ורחל היתה יפ"ת ויפת מרא' אבל לית לה עיינין לפי ששיעור קומתה הוא מן החזה ולמטה דז"א ואין כנגדה בחי' העינים דז"א כדי להמשיך מהם אליה בחי' עיני' ג"כ אבל לאה יש לה עינים בסוד ועיני לאה רכות לפי שמקום לאה הוא למעל' במקום רישא דז"א אשר שם יש בחי' העינים דז"א ומשם הולכת הארתם ונמשכת בלאה אשר היא כנגדם ובורא ויוצר בה בחי' עינים משא"כ ברחל התחתונה ולכן הכתוב יחס העינים בלאה ולא ברחל כמ"ש ועיני לאה רכות אמנם ברחל הזכיר היופי כמ"ש ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ ולא בלאה והטעם הוא לפי שלאה היא למעלה במקום כיסוי האורות אבל רחל היא למטה מן החזה אשר שם הוא גילוי אורות החסדים בתוך ז"א כנודע כי שם נסתיים יסוד דאימא המלביש ומכסה את החסדים ואז האורות ההם המגולים מאירים בה ומיפים אותה. והרי נתבאר טעם סגירת העינים. אמנם טעם הצטרכות סגירתם בתפי' ערבי' מתחיל' וע"ס הוא לפי שעתה הוא סוד זמן לילה שהוא זמן החשך ואמנם ביום היו נמשכים לרחל עינים מלמעלה אבל בערבי' שהוא זמן לילה נחשכים עיני רחל ובזה תבין כמה מאמרי הזוהר שאומרי' ענין הלילה איך החשך יכסה ארץ בלילה ותבין מה הוא ענין החשך הזה וגם למה הוא בלילה ולא ביום:

שינוי אחר שיש בין שחרית ובין מנחה וערבית וזווג דחצות לילה. הנה הזווג דתפלת שחרית הוא מן יעקב ורחל מן החזה דז"א ולמטה והטעם הוא מובן כמ"ש אצלנו בענין אצילות יעקב ורחל שהם למטה מן החזה דז"א כי הטעם הוא לפי שהיסוד דאימ' מתפשט עד החזה ולכן האורות אשר למעלה מן החזה בין אותם דאבא בין אותם דאימ' הם אורות מכוסים וסתומים אבל למטה מן החזה שנשלם ונפסק היסוד דאימא נתגלו האורות דאבא ולכן יעקב יכול להעשו' שם כנגדן מבחוץ כי הוא נעשה מאורות דאבא ורחל גם היא ניתנ' שם כנגד האורות דאי' המגולים כי היא נעשית מהם והנה כאשר אימא עלאה נתפשטו כל הנה"י שבה תוך ז"א ונעשו לו מוחין גמורים שהוא בשחרית. הנה יש בענין הזה ב' בחי' האי' היא בתפל' לחש כי אז אימא עלאה היא רובצת על הבנים זו"ן והיסוד שלה הוא מושפל למטה עד כנגד החזה דת"ת דז"א כמבואר במקומו. ולכן אין אורות מגולים נמצאים ממנה אלא ג' אחרונות לבד הם נה"י ולכן גם יעקב ורחל הם עומדים בחוץ כנגדם בנה"י דז"א בלבד. הבחי הב' היא בתפילת החזרה דש"ץ בקו"ר כי אז אימא עלאה נזקפת למעל' ואינה רובצת ואז היסוד שלה היא כדרכו בין אמצע תרין רישי פרקין עלאין דנו"ה שלה אשר מתלבשי' בחו"ב דז"א ואז היסוד שלה מתלבש בדעת שבו ונמצא כי גם האורות שבחג"ת דז"א הם מגולים ולכן גם יעקב ורחל הם יכולי'

לעלות מבחוץ כנגד חג"ת דז"א כנ"ל במקומו אבל במנחה אין בז"א מוחין גמורי' כמו בשחרית לפי שאין נכנסין ומתפשטים בו ג"ר דמוחין רק ו"ק דמוחין דאימא דגדלות וגם הו"ק דמוחין דאבא דגדלות אינם נכנסין כלל. ולכן אין במנחה בחי' יעקב נמצאת כי איננו נעשה אלא מן המוחין דמצד אבא אמנם בחינ' לאה לבדה יוצאת משם מן החזה של ז"א ולמע' מן הארת המוחין דו"ק דמצד אימא כי בתחי' בשחרית שנכנסו כל המוחין גמורים דאימא לכן יצתה ג"כ רחל למטיה מן החזה מלבד לאה שיצתה למעלה מן החז' ולכן היו שם ב' זווגים א' בי"ג מידות של רחמים דויעבור והוא דישראל ולאה. וב' הוא זווג דיעקב ורחל למטה מן החזה בנפיל' אפים אבל עתה שאין שם רק מוחין דו"ק נמצאו שהם עומדים למעלה בחצי העליון של קומת ז"א א"כ אין שם מקום אצילות של יעקב ורחל למטה מן החזה ולכן אין במנחה רק זווג א' של ז"א עצמו עם לאה מן החזה ולמעלה. אמנם בחי' רחל נשארת בסוד אב"א מן החזה ולמטה וכיון שלאה חזרה פב"פ עם ז"א בזווג דמנחה אז רחל רואה המקום פנוי ונגדלת ועולה בכל שיעו' קומ' לאה ג"כ ונמצאת שוה בקומתה עם ז"א כולו בסוד אב"א [נה"ש דף י"ז ע"ד ד"ה גם מ"ש הרב] נמצא כי בתפלת המנחה לא נכנסו בז"א רק ו"ק דמוחין דגדלות דמצד אימ' בלבד כי בשחרי' נכנסו כל המוחין ואח"כ נסתלקו כולם כנודע ובהגיע שעת המנחה חזרו הו"ק דמוחין בלבד ונמצא כי מה שנעש' ביחוד ק"ש דשחרית ומה שנעשה בתפלת המנחה הכל שוין ולכן אין עתה יחוד ק"ש מעכב כי כבר נעשה ע"י עמיד' דמנחה אבל בערבית כיון שבתחילה עשינו יחוד ק"ש דערבית והנה אז ע"י הק"ש נכנסו הו"ק דמוחין דאימא וכאשר אנו מתפללין תפלת ערבית נתוסף בחי' האחרת והוא שנכנסין בו ו"ק דמוחין דאבא ונמצא עתה כי בחי' רחל אינה יוצאת לפי שרחל יוצאת מסיום דמוחין דאימא אשר תחת החזה והנה לא נכנסו רק ו"ק שלהם ונשארו למעלה ולא נתפשטו למטה ולכן אינם יוצאות רק לאה למעלה מן החזה אבל בחי' יעקב יכולה לעשות ולצאת למעלה מן החזה לפי שהמקום הוא פנוי כנודע כי מצד פנים דז"א מן החזה ולמעלה אין עומד שם שום דבר אבל בחי' רחל אינה יכול' לצאת למעל' מן החזה דרך אחור דז"א לפי ששם עומדת לאה ונמצא זווג זה דערבי' שהם יעקב ולאה ושניהם למעל' מן החזה:

ובחצות הלילה אז הוא הזווג ד' באופן אחר והוא זווג יעקב ולאה בפני הז"א והם שוים בקומתם בכל אורך קומת ז"א וטעם הדבר הוא לפי שבתחילת הלילה בק"ש דערבית לקחה לאה אותם הארות של מוחין דו"ק דמצד אימא כנז' ואחר תפלת ערבית נסתלקו המוחין דז"א וחזרה לאה למקומה אב"א ומאז עד עתה בחצות הלילה היו או"א מתקנים ובונים אותה בהיותה אב"א כמבואר אצלנו בסוד שכיבת הלילה וע"ש ואז בחצות

ראשונה של הלילה היו נכנסים ומתפשטים בתוכה הנה"י דאו"א ולכן בבוא עת חצות לילה שחוזרת פב"פ עם יעקב להזדווג עמו כנז' יש בה כח להתפשט ולהגדיל בכל קומת ז"א כולו. גם ענין יעקב הוא באופ"ז כי הנה בחצות הא' של הלילה כשנכנסו נה"י דאו"א תוך לאה להגדילה כנז' הנה אז היא יוצאת בחי' יעקב מתוך לאה ע"ד מ"ש בענין פורים וע"ש ולכן אותם ההארות שקבל יעקב אז קודם חצות הלילה נצטרפו עם אלו ההארות היוצאים עתה מתוך ז"א עצמו אחר שנכנסו בו נה"י דאימא כמו שיתבאר במקומו בענין סוד שכיבת הלילה וע"י הצטרפות כל אלו ההארות נגדל יעקב בכל אורך קומת ז"א כולו ומזדווג עם לאה אחר חצות לילה פב"פ מצד פנים דז"א שוים כשיעור קומתו כנז':

פרק ב

דרוש א':

כולל בכל עליות אשר בתפילת החול והשבת דע כי בימי החול בתפלת שחרית אז זווג של יעקב עם רחל פב"פ רק שיעקב יורד בנצח דז"א ורחל עולה מן הבריאה ועומדת בהוד דז"א אבל ישראל עם לאה הם אב"א ובמנח' אז מזדווג ישראל עם לאה בלבד פב"פ אבל רחל היא עמו אב"א אמנם היא נגדלת שם כנגד כל אחורי ז"א ונמצא שהיא עומדת אב"א עם יעקב וישראל כנז' בדרוש שקדם. ונודע כי רישא דדכורא הוו דינין תקיפין ואינון נייחין בסופה כנז' בפ' תצוה ובספרא דצניעותא ושם ביארנו כי הטעם הוא לפי שהחסדים שבז"א בהיותם בראשו הם אורות סתומים תוך הנה"י דאימ' ועוד סיבה אחרת כי הנה"י עצמו של אימא הם דיני' תקיפין לפי שהנה"י הם דינין להיותם לבר מגופא ובפרט בהיותם מצד אימא דדינין מתערין מינה אבל בסיומו שם מתגלים החסדים בגילוי ולכך נמצא כי לאה היוצאת למעלה היא דינין אבל רחל היוצאת מן החזה ולמטה הוא רחמים גם זה עצמו הוא מ"ש בס"ה פ' ויצא דלאה איקרי עלמא דאתכסיא לפי שעומדת במקום אורות המכוסי' אבל רחל נקרא עלמא דאתגליא כי היא במקום אורות המגולים וגם ז"ס קבורת רחל בדרך באתגליא במקום פרשת דרכים. והענין הוא כי שם במקום החזה נקרא פרשת דרכים כי שם הוא מקום נפרש ונחלק בין בחי' ישראל ובין בחי' יעקב שהוא מן החזה ולמטה. גם בזה תבין מ"ש בס"ה פ' ויצא כי לאה נקר' עלמא עילאה בינה לפי שלאה יונקת דרך הפסק מחיצות נה"י של אימ' עלאה שבתוך ז"א ובכל זה נתבאר מ"ש למעלה כי לאה היא דינין ולכך במנחה אתערו דינין לפי שהוא בחי' זווגא של לאה אמנם לפי שרחל נגדל' בסוד האחור ולוקחת גם מקום לאה כנז' לכן עדיין הוא נקרא בחי' יום והדינים הם אז מתוקים. ואינם חזקים כמו בערבית כמו שיתבאר והנה בתפלת ערבית אז חוזרת רחל להקטין עצמה ולהיות אב"א עם יעקב בלבד למטה מן

החזה ולכן אז הוא שליטת דינין גמורים ואז הוא לילה וחשך ממש וענין החשך והדינין התקיפין האלו נמשך עד חצות לילה:

והנה בחצות לילה אז לאה נגדלת פב"פ עם בחי' ישראל ויעקב שהוא כל שיעור ז"א כולו ואז לאה כאלו היא ממש בחי' רחל ולכן אז נמתקים הדינין וז"ס ליל ולילה הנז' בפ' בא בס"ה בפ' ליל שמורים וכו' הוא הלילה הזה כו' והענין הוא כי קודם חצות נקרא לאה ליל אבל אחר חצות לילה אז לאה נקרא לילה והענין הוא כי כיון שהיא נגדלת גם מן החזה ולמטה שהוא חצי התחתון של ז"א לכן נק' לאה חצות לילה כי לוקחת לאה הנקרא לילה גם בחי' החצי התחתון דז"א:

ובשבת בתפלת ערבית אז עומדים יעקב ורחל פב"פ כנגד כל נה"י דז"א משא"כ בתפל' שחרי' דחול שאינם רק איהו בנצח ואיהי בהוד ואחר תפלת ערבי' עולה רחל למעלה בהיכל אי' עלאה להגדיל' בהיותה שם ואז לאה פב"פ בכל אורך ז"א שהם ישראל ויעקב כמו שהוא אחר חצות לילה בימי החול וענין זה נוהג עד חצות לילה ואח"כ בחצו' לילה לאה עולה למע' בהיכלא דאימא עלאה ורחל יורדת פב"פ בכל אורך ז"א שהוא עם ישראל ויעקב. ובזה יתבאר לך סוד עונתן של ת"ח בליל שבת שהוא דוקא אחר חצות לילה ולע"ה עונתן בימי החול אחר חצות לילה והטעם הוא לפי שקודם חצות לילה אפילו בלילי שבתות ואפי' לע"ה נאסר הזווג לפי שאז רחל פב"פ למטה מן החזה בלבד ומכ"ש בלילי החול קודם חצות לילה שאז יעקב ורחל אב"א ומן החזה ולמטה אבל אחר חצות לילה הותר הזווג לע"ה לפי שאז היא לאה פב"פ בכל קומת ז"א לגמרי ובחצות ליל שבת שאז גם רחל היא פב"פ עם כל ז"א לגמרי ואז הוא רחמים גמורים להיות בחי' רחל וגם שהיא גדולה לגמרי ולכן הותר הזווג אפי' לת"ח ובתפל' שחרית אז עולה ז"א עצמו ג' מדרגות שהם נה"י דאי' ואז גם נוק' עול' כנגדם בז"א עצמו וכן בכל תפלה ותפלה עולה ג' דרגין כמבואר שם במקומו עד שנמצא כי בתפל' מוסף אז ז"א הוא עם או"א ממש כמותם אבל נוק' שהיא הנקרא רחל היא בנה"י דאי' לבד ובקק"ק דמוסף עולה בחג"ת דאי' ובאיה מקום כבודו עולה בחב"ד דאי' ואז היא ממש שוה עם ז"א ובמנחה דשבת אז בחי' החצי העליון דז"א שהוא הנקרא בחי' ישראל כנודע הוא לבדו עולה למעלה עם לאה עד מזל הי"ג דדיקנא דא"א ועם או"א ואח"כ בחזרה של תפל' המנחה אז בחי' ישראל ולאה עולים עד מזל העליון הח' דדיקנא דא"א ושם הם מזדווגים אבל יעקב ורחל הם למטה מהם בלי זווג:

ההפרש והשינוי שיש בענין התפל' של ימי החול והשבת הנה בחול ע"י תפלותינו נכלל פנימיות האצילות למע' וחיצוניות האצילות נעשה בחי' פנימיו' ואז פנימיות דבריאה

עולה אל האצילות ונעשה שם בחי' חיצוניו' אל חיצוני' דאצילות שחזר להיות פנימיות כנז' ואמנם ביום השבת כל מה שנעשה בחול ע"י תפלות הוא נעשה מאליו ומעצמו ביום השבת ומה שניתוסף ע"י תפל' ביום שבת הוא כי הנה בימי החול אין חיצו' הבריאה עולה אל האצילות כלל אפי' ע"י תפלה ומכ"ש חיצוני' שאר העולמו' אבל ביום שבת ע"י תפלותינו עולה גם חיצוניו' הבריאה אל האצילו' ונעשה שם בחי' חיצוניו' אל הפנימיות:
עוד יש הפרש ושינוי אחר בין חול לשבת דע כי בתחיל' היתה הנקבה אב"א עם הזכר ואח"כ ננסרה וחזרה עמו פב"פ ונזדווגו יחד ואחר שחטא אדם חזרה באחורי ז"א כמתחי' והנה אחר החרבן בימי הגלות עומדת עמו אב"א חוץ בזמן התפלה כי אז ע"י תפלותינו אנו גורמים להם לחזור פב"פ בברכת אבו' בתיבו' מלך עוזר ומושיע ומגן כמבואר אצלינו. ואחר התפל' תיכף חוזר' לעמוד אב"א והנה חסידים הראשונים היו שוהים שעה א' קודם תפל' ושעה א' אחר תפלה כדי לעכב האר' הגורמ' להם לעמוד פב"פ שעה א' אחר התפלה ולא תחזור תיכף אל האחור אבל בשבת אז תמיד עומדים פב"פ אלא שיש להם עליות ע"כ מדרגות כפי סדר התפלה כנ"ל:

פרק ג

ליל מ"ש כבר ביארתי כי מה שנהגו לומר בכל מ"ש סדר האלפא ביתא קודם תפלת ערבית לא היה מורי ז"ל נוהג לאומרה ולא כל אותם השירים והמעלות כו' והמזמורים כלל ועיקר וכמ"ש בסדר נוסח תפלת שחרית לעיל:
אותם הפסו' של ויתן לך האלקים מטל השמים כו' הכתוב במחזורים במ"ש בסדר ההבדלה היה נוהג מורי ז"ל לאומרם בכל מ"ש בעת שמבדיל על הכוס בביתו והנה נזכר בזוהר בהקדמת דפ' בראשית [ד' י"ד ע"ב] ענין זה וע"ש:
אחר שאומרים ברכת הלבנה צריך האדם לומר ג"פ שלו' עליכם והענין הוא כי הקטרוג הא' שבעולם הוא אשר קטרגה הלבנה באמרה א"א לב' מלכים להשתמש בכתר א' ולזה אחר ברכת הלבנה אנו אומרים [ג"פ] שלום עליכם כו' בלשון תפלה שלא יהיה עוד קטרוג בעולם:
גם דע כי במ"ש קודם חצות לילה אסור להתאבל ולבכו' על החורבן שלא כאותם שנוהגים היפך מזה לומר קינות אחר תפלת ערבית במ"ש ונותנים טעם לדבריהם מפני שאז נחרב ב"ה בעת מ"ש כנודע. אבל דע לך כי הוא אסור לפי שקדושת שבת נמשכת כל הלילה ההיא כמ"ש למטה בע"ה וראיה לזה ענין סעודה ד' וכמ"ש ענינה בע"ה ואפי' בבחי' תוס' נשמה יש המשך קדוש' בליל זה כמ"ש בע"ה ולא עוד אלא שאפילו אחר

חצות לילה של מ"ש לא היה מורי ז"ל מרבה בבכיה על החורבן יותר משאר לילו' אף עפ"י שנחרב הבית בליל מ"ש כנז' אלא היה בוכה ומתאבל כבשאר הלילות:

בענין ההבדלה מה שמבדילין בב"ה מנהג טוב הוא ומורי ז"ל נתן ד' זהובים לצדקה כדי שיניחוהו אנשי הקהל להוציי יין משלו להבדיל עליו בב"ה. גם היה מדליק נר של שעוה ומברך עליו בורא מאורי האש ולא היה מבדיל על הנר שבבית רק באבוק' מיוחדת. ודע כי אין להטיל מים בכוס של ההבדלה בשום אופן וכמ"ש בס' ב"י בשם מהר"י גיקיטלייא ז"ל. ובענין עצי בשמים תכוין בהם בסוד הריח הכונה שנתבארה אצלנו בענין ריח ההדס בליל שבת עצמו וע"ש. ואמנם מן אותם ב' אגודות הדס שיש לך מוכנים מן שבת כנודע תזהר כאשר תקנה אותם שיהיו בתוכם ג' הדסים משולשי' כשרי' ועתה בליל מ"ש בעת ברכת עצי בשמי' תקח שלשה הדסים הנז' בידך הם לבדם ותריח בהם ויהיו שלשה הדסים אלו קשורים קשר א' ואגודה א' ותכוין כי ג' הדסים הם כנגד נר"ן ותכוין להשאיר לך כח מן תוס' נר"ן שנתוספו לך בשב' וזה נעשה לך עתה ע"י ג' הדסים האלו והריחך בהם וכבר נודע כי כל פעולו' ליל מ"ש הם כדי להשאיר חלק מן תוס' קדוש' שבת לימי החול הבאים כמ"ש בע"ה:

ובענין ברכת בורא מאורי האש היה נוהג לכפוף ראשי אצבעותיו הימנים אל תוך כפו הימנית והגודל מכוסה תחתיהם ויהיו נכפפים כנגד פניו של האדם המברך וגם יהיו נכפפים לפני הנר והיותם ד' אצבעותיו הוא בלא אצבע הגדול הנק' גודל ונק' בוהן וסוד כ"ז נת' בס"ה פ' ויקהל וע"ש ומדברי אלה תבין מ"ש שם באותו המאמר בענין כפיפת האצבעות שלא כדברי הנוהגי' להסתכ' באחורי האצבעות בהיותם פשוטים בלתי כפופים. גם שלא כאותם הנוהגים לשים פני האצבעות זקופות כנגד הנר ואח"ך כופפי' אותם כנגד הנר גם שלא כאות' הנוהגי' לכפוף אות' כנז' אלא שמהפכי' פני הכף כלפי מטה כלפי הקרק' ואחורי האצבעות שהוא מקום הציפרנים כלפי מעלה לשמים אלא צריך לזקוף ידיך הימנית ואצבעותיך כלפי מעלה ופני האצבעות כנגד פניך ואח"ך תכפוף ראשי אצבעותיך אל תוך הכף ותשאיר אחורי אצבעותיך כנגד מעלה נגד הנר אמנם אצבעותיך יהיו כפופות למטה ע"ג הגודל כנז' ויסתכל בצפורניו בלבד ולא בתוך פני האצבע' וכנז' בזו' פ' ויקהל ובפ' בראשית בדכ"א ע"א וע"ש:

ענין קדושת ובא לציון שנהגו לומר בליל מ"ש הכונ' היא להמשי' הארת עולם האצילות אשר בסוד תוס' שבת אל עו' הבריאה כי שם בחי' קדושת ובא לציון גואל כמבואר אצלנו בסדר תפלת שחרית בימי החול בענין ביאור קדושת ובא לציון וכוונתינו היא להמשיך תוס' הקדושה ההיא בבריאה כדי שתתקיים כל ששת ימי החול עד שבת האחרת ולכן

אין קדושת זו נאמרת בלילה אחרת זולת זו כי אין בידינו כח להמשיך הארת האצילות בבריאה אלא בלילה הזו ולא בשאר ימי החול:

פרק ד

ענין ויהי נועם שנוהגים לומר בכל מ"ש ובזה יתבאר ענין נפלא להמשיך תוס' קדושת שבת לכל ימי השבוע הבאה עד שבת האחרת הנה מזמור זה של ויהי נועם צריך לאומרו כולו מעומד ועל הפחות תאמר פסוק זה מעומד ואח"כ תשב והטעם הוא כי הכוונה עתה היא לקבל אור החוזר מן הבינה הנק' נועם ה' מסוד תוס' שבת ולכן צריך שיהיה מעומד וזה ביאורו. דע כי צריך להכין עצמו לקבל אור תוס' השבת בו' ימי החול ובכן יהיה מכלל והתקדשתם והייתם קדושים כו' וזה דבר גדול להתקדש האדם בימי החול מקדוש' שבת וזה ענין הכנתו. דע כי הנה בכל יום שבת נתוסף קדושה באדם בנר"ן שלו ויש מי שאין בו רק בחי' נפש בלבד כו' האמנם מי שיש לו שלשתם יש בו ב' בחי' כי יש מי שזוכה לקחת תוס' קדושת שבת מפאת נשמתו ממש ויש מי שאינו מקבלו רק מבחי' ע"ד כללות העולמות בלבד ויש מי שיש לו נפש בלבד ומקבל תוס' בחלק נפשו מפאת נפשו ממש עצמה אבל חלק תוס' קדושת רוחו ונשמתו תמשך לו מפאת כללו' העול' בלבד ועד"ז יובנו שאר החלוקו' ויש מי שיש לו נפש ורוח, ואין לו נשמ' ויש מיני נפשות שכל עצמם אינם רק מבחינת כללו' העולמות בסוד תוס' שבת ואין להם רק אותה בחי' לבדה ולא שורש ועצמות קדושת שבת ולכן גם נפש זו אינה יכולה לעלות רק אותה הבחי' לבדה לפי שאפי' שרשה ועצמותה אינה אלא משם בלבד והרי נמצא כי אין לך אדם שאין לו תוס' נר"ן כפי חלק הנוגע לו ולכן צריך האדם לכוין כדי שישאר לו איזה תוס' מאותה הקדוש' של שבת לימי החול הבאים וע"י כן יכונו דרכיו אם יתמיד לכוין בהם היטב ומובטח לו שלא יקטרג בו היצה"ר ולא יחטיא אותו כל אותו השבוע והכל תלוי כפי תוקף כוונתו בקדושה ובטהרה. והנה ענין השארות תוס' הקדושה הוא עד"ז כי ביום א' של השבוע נשארת באדם בחי' תוס' קדושת הנשמה ובהתחלת ליל שני תלך ממנו ותסתלק וז"ס מ"ש במס' תעניו' אנשי משמר לא היו מתענים ביום א' כדי שלא יצאו ממנוחה ועונג אל עינוי וימותו כי צריך להמשיך ביום ההוא קצת קדושת נשמה ומנוחה ועונג שבת ותוס' הרוח נשאר עד סוף יום ב' בשבת ואח"כ יסתלק ותוס' הנפש נשארת עד סוף יום ג' בשבת ואח"כ תסתלק ובזה תבין פעם למה שארז"ל כי אם לא הבדיל בליל מ"ש יבדיל והולך עד יום ג' ולא עוד. והטעם הוא כי עד אז נשאר בחי' תוס' שבת והבן זה. ומיום ד' ואילך צריך לכוין באופן אחר והוא להכין עצמו שיהיה ראוי ומוכן לקבל תוספ' נפש משבת הבא וביום ה' יכוון להכין עצמו שיהיה ראוי ומוכן לקבל

תוס' רוח משבת הבא. וביום הו' יכוין להכין עצמו שיהיה ראוי ומוכן לקבל תוס' נשמה משבת הבא גם לסיבה זו לא היו אנשי משמר מתעני' ביום ששי מפני כבוד השבת פי' כדי לקבל תוס' נשמת השבת הרי נמצא כי יום השבת הוא ד' וז' כי הנה ג' ימים הראשונים הם מכלל השבת שעברה וג' ימים אחרונים הם מכלל השבת הבאה נמצא שיום השבת הוא ד' וע"י שיכוין כוונות אלו בג' ימי' האחרוני' יזכה לתוס' שבת הבאה והרי ביארנו כי בכל הו' ימים צריך לכוין ענין קבלת תוס' שבת או משבת שעברה או משבת הבאה וזה בענין ג' חלקי נר"ן כ"א ביומו ואמנם מה שצריך לעשות כו' ימי החול יתבאר לקמן בע"ה ונתחיל בתחי' לבאר הכוונה של ויהי נועם בליל מ"ש שהוא שורש ועיקר לשאר הכוונות של ו' ימי החול וכמ"ש בע"ה:

דע כי ב' מיני תוס' קדושת שבת נתוסף ביום שבת הא' היא ע"י כוונת התפלה והב' היא ע"י כוונת הסעודו' וכנגד המשכת תוס' קדושת שבת לימי החול מבחי' הסעודו' אנו עושי' סעודה ד' במ"ש. וכוונתה היא לכוין להמשיך אור קדו' סעודו' שבת לכל סעודות ימי החול וכנגד המשכת תוס' קדושת שבת מבחי' התפלות אנו אומרים מזמור זה של ויהי נועם ועי"ז אנו ממשיכים אותו נועם העליון בכל תפלו' השבוע. אמר חיים הכותב נלע"ד כי נודע שהסעודות והמזון הוא חיצוניות העולמו' והתפלו' הם פנימיות העולמות ודי בזה וזה כונתו. בתחי' תכוין כי ד' עול' הם וסדרן אבי"ע וכבר ביאר' כי עולם האצילות בבחי' פנימי' הוא שם אהי"ה דמלוי יודין שהוא קס"א ואחוריים של עולם האצילות הוא ריבוע ואחוריים שם אהי"ה במלוי יודין העול' בגי' תקמ"ד. ופנימיות עולם הבריאה הוא האחוריים דאצילו' שהוא שם אהי"ה העולה תקמ"ד כנז'. ואחורי' של הבריאה הוא הויה דס"ג ופנימיו' היצירה היא אחוריים דהויה דס"ג הנ"ל שהם בגי' קס"ו והם פנימיות היצירה ושם הויה דמ"ה דמילוי אלפין הוא חיצוניותו והעשיה הוא אחוריים של הויה דמ"ה הנז' העולה בגימ' ק"ל והוא פנימיות העשיה וההויה דב"ן דמילוי ההין הוא חיצוניותו וכל זה הוא בימי החול אבל ביום שבת הפנימיות בעצמו של האצילות מאיר בבריאה וכן פנימיות הבריאה מאיר ביצירה וכן פנימיות היצירה מאיר בעשיה והנה עתה בזו הכונה להמשיך תוס' אור שבת בימי החול לא יהיה לא המציאות של החול ולא המציאו' של השבת עצמו כי זה א"א להיות אבל יהיה הדבר ממונע כי נקח חלק מהארת שבת לימי החול. וזה ענין ויהי נועם כו' הנה במלת ויהי נועם חכוין להמשיך מן האצילות אל הבריאה. ובמלת ה' אלקינו עלינו תמשיך מן הבריאה אל היצירה. ובמלת ומעשי ידינו כוננה עלינו תמשיך מן היצירה אל העשיה. ובמלת ומעשה ידינו כוננהו תמשיך מן הבריאה אל העשיה כי הנה השבת הוא בבריאה כנודע דבשבת לביש מלכא

לבושין דבריאה ולכן כמו שכללנו היצירה בבריאה כן צריך שנכלול העשיה בבריאה כדי שתקבל משם אור הבריאה השבת וזהו ע"י ומעשה ידינו כוננהו אבל לפי שאין יכולת אל העשיה לעלות אל הבריאה אלא ע"י היצירה לכן תחילה נעלה את העשיה ליצירה במל' ומעשה ידינו כונן' עלינו ואח"כ תוכל לעלות אל הבריאה וזה ע"י מלת ומעשה ידינו כוננהו. ועתה נבאר המלו' ויהי נועם תכוין בזה להמשיך ויהי מן נועם פי' כי שם אהי"ה דיודין שבאצילות הוא בגי' נעם ע"ה והוא קס"א. ותמשיך ממנו בחי' ויה"י שהוא בגי' א"ל שהם ג' יודין וא' שיש בשם אהי"ה הנז' ותמשיכנו אל הבריאה לפי שבשב' עצמו מאיר שם אהיה דיודין עצמו אבל עתה לא נמשך ממנו רק בחי' ויה"י שהוא סוד אל היוצא מן שם אהי"ה הנז' וכבר נת"ל כי שם זה הוא אור החוזר מן בינה אח"כ תכוין להמשיך זה בבריאה בז' שמהן אשר בו שהם סוד תוס' שבת עצמו שהם ז' אותיות אהי"ה יה"ו הנז' בר"מ פ' יתרו ע"ש ותכוין כי ויהי נועם הוא מציאות אהיה יה"ו עצמו הנ"ל באופן זה כי במלת ויה"י נרמז שם יה"ו ותקח אות יו"ד הנוספ' במלת ויה"י ותחברנו עם מלת נוע"ם ויהיה ינע"ם והוא שם אהיה במלוי יודין העולה בגימט' קס"א ועם עשר אותיותיו הוא קע"א כמנין של ינעם ע"ה והרי נתבאר ענין יה"ו אהיה של הבריאה ג"כ. ה' אלקינו עלינו תכוין כאן להמשיך מהבריאה אל היצירה באופן זה כי בחי' ד' הויות שהם ע"ס מ"ב נוריד ונמשי' מהם המלויים שבהם כיצד מילוי שם ב"ן הוא בגי' כ"ו הרי הוי"ה וג' מלויי ע"ב ס"ג מ"ה שהם מ"ו ול"ז וי"ט הם בגי' ק"ב כמנין אלקינו ונמצא כי אנו ממשיכין ולוקחי' אותם התחתון תחילה ואח"כ שלשה העליונים. ואחר כך אנו ממשיכין אותם אל היצירה הנקרא עלינו שהוא האחוריים של הוי"ה דס"ג שהם בגי' קס"ו כמנין עלינו וגם השם עצמו אנו ממשיכין עתה אל היצירה. ומעשה ידינו כוננה עלינו כאן תכוין להמשיך מן היצירה אל העשיה באופן זה. כי ומעשה הוא בגימ' ת"ך ותכוין כי הוא באתב"ש א"ל וגם ת"ך בגי' י"פ מ"ב וכולם משם מ"ה דאלפין שביצירה כי יש ביצירה י"ס ותמשיך מן י"ס שביצירה שהם י"פ מ"ה תמשיך מהם עשרה מ"ב כמו שידעת שהו' ההויה כפשוטו ובמלויו ובמלוי מלויו הם מ"ב אותיות ותמשיך אלו הי"פ מ"ב אל העשיה להעלות העשיה למעלה בסוד תוס' קדוש' כנודע כי כל שם בן מ"ב סגולתו היא להעלות למע'. ידינו הוא נתינת מוחין בעשיה והנה העשיה היא שם אדנ"י והמוחין הם שם י"ה כי העשיה היא נוק' ואין בנוק' רק תרין מוחין חו"ב. והנה י"ה אד"ני הוא בגי' פ' בגי' ידינו. כוננה הוא נתינ' כתר אל העשיה כנודע כי כתר המלכו' הוא ריבוע שם אדנות כזה א אד אדנ אדני והוא בגי' כונן וזהו כונן' כונן ה' כי העשיה היא ה' תתאה. ובר"ת של ידינו כוננה תכוין כי העשרה מ"ב שכוונת אליהם

למע' כמלת ומעשה הם ל' פעמים י"ד כי כל מ"ב הוא ג"פ י"ד כי הם ג' הידים המעלים ממטה למעלה. וכן ר"ת ידינו כוננה הם בגי' ל' וכן פשטיות מלת ידינו מורה על בחינת הידים להורות כי הם ג' הידים. עלינו תכוין כי משם ההויה דמ"ה דאלפין שהמשכנו מן היצירה אל העשיה הנה יש בו ג' אלפין ונודע כי כל אות אלף מורה על שם אהיה ותכוין לעשות ג' שמות של אהיה שהם בגי' ס"ג ואז תכוין בהויה עצמה דס"ג ואז תרבענה ותקח האחוריים שלה לצורך העשיה ונודע שהוא בגי' עלינו שהו' קס"ו ומעשה ידינו כוננהו הנה כבר המשכנו הכל עד העשיה האמנם לפי שהעשיה היא בתוך הקליפות לכן צריך תיקון אחר יותר עליון והוא שנחזור להמשיך אליה מן הבריאה עצמה ולהעלותה עד שם כדי שישאר לה איזה דבר של תוס' שבת וגם כי הבריאה היא בחי' שבת כנודע ולכן תכוין כי ג' אותיו' וע"ש מן ומעשה והם אותיות עש"ו כי מכאן היה עשו אוחז כנגדו בקלי' והם ב' בחי' הא' הוא אחוריים של הוי"ה דע"ב דיודין שהם בגי' קפ"ד ועם עשר אותיות' קצ"ד ובחי' זו תמשיך מן עולם האצילות שהוא שם הוי"ה דע"ב דיודין כנודע. גם ב' שמות אלקים עם י' אותיותיהם הם בגי' קפ"ב והם בגי' יעקב והנה קצ"ד וקפ"ב הם בגי' עשו והם סוד הבריאה הנק' אלקים כמנין הכס"א והם ב' שמות אלקים שהם זו"ן אשר שם נשאר לנו ב' אותיו' מ"ה מן ומעש' ובחי' זו תמשיכ' מן היצירה כי שם שרשו של הויה דמ"ה וכל בחינות אלו תמשיכם אל העשיה כדי שתוכל לעלות אל הבריאה וזה תמשיך אל ידינו שהוא סוד י"ה אדנ"י כנ"ל כוננהו הוא חיבור כונן ה"ו פי' כי במלת כונן תכוין להמשיך ג"כ ג"פ מ"ב א' מן הויה דע"ב דאצילו' והב' מהויה דס"ג דבריאה והג' מן הוי"ה דמ"ה דיצירה. והנה ג"פ מ"ב הם כונן ועי"ז יהיה ה"ו של כוננהו פי' כי העשיה שהיא ה' תעלה ע"י כן למע' מן היצירה הנק' ו' ותהיה ה' על ו' והנה ע"י כל ההמשכות האלו הלואי ישאר איזה רושם הארה בעשיה בימי החול. גם דע כי צריך שתכוין שה' פעמים נרמזו אותיות נ"ו בפ' הזה והם אלקינו עלינו ידינו עלינו ידינו וה"פ נ"ו הם בגי' מנצפ"ך שהם סוד ה"ג שבעשיה שהיא בחי' נוק' ותכוין למתקם ע"י האור הנמשך מן הבינ' הנק' נועם כנז' ובברכת אבות דר"ה בתיבות אלקינו ואלקי אבותינו כו' נתבאר ענין זה היטב. גם תכוין כי ג' מיני תוס' קדוש' שבת הם הא' הוא מה שבא מאליו מפאת קדוש' השבת בעצמ' וכנגדו אנו אומרים ויהי נועם ד' אלקינו עלינו וכנגד מה שתיקן האדם והרויח ע"י מעשיו באמצע ימי החול כדי להמשיך עליו תוס' קדו' שבת בע"ש אנו מתפללים שגם מבחי' זה ישאר ממנה איזה קדושה וזהו מעשה ידינו כוננה עלינו. וכנגד מה שתיקן האדם והרויח באמצע השבוע ע"י מעשיו רק שעשה שום עון ונסתלק ממנו אנו מתפללי' שגם מבחי' זו ישאר אלינו וזהו ומעשה ידינו כוננהו ר"ל שתהיה

כונן ומתקן אל המעשה ידינו עצמו אשר נפגם ע"י העון וזהו כוננהו ר"ל להו בעצמו. גם תכוין בפ' הזה של ויהי נועם כו' אל ב' מיני זווגים הנעשים בימי החול והם זווג דאו"א וזווג דזו"ן וכונתינו עתה להמשיך לב' הזווגים הנז' בחי' אור גדול ממה שנשאר ביום השבת כדי שבכחו יהיה להם מציאות זווג בימי החול. וכבר נתבאר כי ענין ויהי נועם הוא בחי' אור חוזר מתוספות קדושת שבת בסוד ברח דודי ודמה לך לצבי. והנה מציאו' השבת הוא סוד הבינ' וז"ס ויהי נועם פי' כי אנו ממשיכין הנועם ההיא של הבינה לב' זווגי החול הנז' וביאר מה ענין ב' זווגים אלו ואמר כי הא' הוא ומעשה ידינו כונן' עלינו פי' כיון שמה שנעשה בשבת מעצמו הוא נעשה בימי החול ע"י תפלותינו וזהו ומעשה ידינו כונן' עלינו ר"ל שזה הזווג הנעש' בכח מעשה ידינו בימי החול כוננה עלינו ע"י נועם הזה ולפי שזה הזווג הוא עליון דאו"א לכן אמר כוננה עלינו כי או"א הם עלינו כי ישר' הם בז"א שהוא למטה מאו"א וכנגד זווג התחתון דזו"ן אמר ומעשה ידינו כוננהו כי גם זווג זה הנעשה על ידי מעשה ידינו גם הוא כוננהו ר"ל כונן ו"ה שהם זו"ן:

ענין מ"ש היא בחי' אור החוזר אשר אנו מקבלים הארתו עת' ובחי' אור החוזר מפאת תפי' שבת הוא ענין ויהי נועם כו' שהוא המשך אור הבינ' הנק' נוע"ם ולפי שהזווג הנעש' בחול אינו מעצמו כנודע כי מה שנעש' מעצמו ביום שבת אנו עושים אותו על ידינו בתפלתינו בימי החול ולכן אנו מתפללים בתחי' ימי החול ומעש' ידינו כונן' עלינו שהוא זווג העליון הנעשה בימי החול ע"י שיכוננהו על ידינו ולהיות אור החוזר הזה מבחי' אי' עלאה צ"ל פסוק זה מעומד כנ"ל. וכן לסיב' זו עצמ' יש בנו כח להאי' עת' בעולם הבריאה קדושת ובא לציון גואל כנ"ל משא"כ בשאר לילות החול וכנגד אור החוזר מפאת סעודת שבת אנו עושים סעודה בכל ליל מוצאי שבת סעוד' ד' והבן זה. הנה נתבאר למע' בענין ויהי נועם כי כונתינו היא להמשיך תוס' שבת אל ימי החול הבא' וזה מסוד אור החוזר מן הבינ' הנקרא נועם והוא סוד השבת כי הבינה היא שבת גם בארנו לעיל כי המשך תוס' קדושה זו היא בג' חלקי נר"ן כי הנשמה מתקיימת עד יום א' והרוח ע"ס יום ב' והנפש ע"ס יום ג' וג' הימי' האחרי' שהם ד' וה' וו' תכוין להמשיך לצורך השבת הבאה בסוד הג' חלקים שהם נר"ן והנה ז"ש מ"ש בספרי זכור את יום השבת מצוה היא למנות בו ימי השבת לומר א' בשב' ב' בשבת כו' וכ"כ הרמב"ן בחי' על התורה. והענין הוא להורות כי כל ימי החול תלוים ונקשרי' ונמשכים מיום השבת ומשם נמשכ' להם הארת' וזכור היטב ענין זה כי הוא מכלל רמ"ח מצות עשה למנות ימי החול עד"ז א' בשבת ב' בשבת כו' וכיון שנתבאר ענין הקדמה זו צריכין אנו להודיעך מה היא ההכנה שיכין האדם כדי שימשיך עליו תוספת הקדושה הנזכר בו' ימי החול:

הנה ביום א' בשבת כל עסקיך תהיה בבחינת מחשבה שתהיה פנויה ונקיה מכל ליכלוך שעי"כ תתקיים בך באותו יום תוס' הנשמ' ואמנם סוד המחשבה הזו היא שבכל רגע היום ההוא יכוין בהויה דס"ג ובשם אהיה אשר אהיה ובשם אהיה יה"ו כי כל בחי' אלו הם בעולם הבריאה אשר משם הוא חלק הנשמה. וביום ב' בשבת תעסוק בדיבור בתורה והכל לכוונת קבלת תוס' שבת בבחי' הרוח. וביום ג' בשבת תעסוק במצות מעשיות שהם כנגד חלק הנפש ובפרט במצות הנעשות ע"י הרגלי' כמו הלויית המת וביקור חולים וכיוצא בזה. וכעד"ז יעשה בג' ימים האחרונים והם הד' במעשה והה' בעסק התו' ע"י הדיבור והו' במחשבה אמנם כונת ימים אלו הם להכין לקבל תוס' שבת בבחי' נר"ן ביום עש"ק הבאה וכל כונתיך ועסק' יהיו אל פנייה זו לקבל תו' שב' בבחי' נר"ן ודבר זה תועל' גדול לקבל האדם תו' קדוש' שבת:

גם קבלתי כונה אחרת ממורי ז"ל בענין זה והוא כי כפי הנז' נתבאר כי יום ב' וה' הם סוד עולם היצירה לכן תכוין בהם להעלות שם הנפש ברוח אשר ביצירה ואז תעשה הכנה לקבל רוח ע"י שם מ"ב שביצירה שהוא השם הנרמז בתפילת אנא בכח לכן צריך שתקשור שם השולט באותו היום עם השם השולט ביום שבת כיצד הנה ביום ב' מושל שם קר"ע שט"ן ותכוין לחבר עמו שם שקוצי"ת השולט ביום שבת ותשלב' אות באות כזה קשר"ק עושצטינ"ת ותכוין לקבל תוס' הרוח ביום שבת וכן ביום ה' שהוא ג"כ הכנ' לחלק הרוח תכוין לחב' ולשלב שם חק"ב טנ"ע השולט ביום ה' עם שם שקוצי"ת שביום שבת כנז' ביום ב' כזה חשק"ק בוטצניעת וכונה זו תכוין בכל רגעי היום ובפרט בעת שאתה קובע עסק תורתיך בב' הימים האלו. ודע כי מ"ש לעיל שהיא מ"ע למנות א' בשבת ב' בשבת כו' הנה גם זה מועיל להכנת שבת:

בענין מה שינהג האדם עצמו לקבל תוס' שבת בכל ו' ימי השבוע כבר נתבאר כי ביום ב' וה' הוא לקבל תוספ' הרוח ולכן יעסוק בתורה בב' ימים אלו כי ז"א נקרא תורה ובו סוד בחי' רוח כנודע. גם נת' אלצנו כי האדם בע"ש בעת קבל' שבת מקבל תוס' נר"ן ובמ"ש מסתלקים אבל ע"י סעודת ליל מ"ש חוזר האור להתפשט מאצילות לבריאה ומבריאה ליצירה ומיצירה לעשי' ועי"כ חוזרין תוס' נר"ן באד' ומתעכבים באדם שלשתם ביום א' מהשבוע וליל ב' מסתלקת הנשמה ונשארים נפש ורוח. ובליל שלישי מסתלקת הרוח. ובליל ד' מסתלקת גם הנפש ואחר כך צריך עוד לעשות תיקון מחדש ולקבל תוספת שלשתם בשלשה ימים הנשארים והם ד' וה' וו' וכל זה נעשה על ידי הכונה שתכוין בבה"מ שבכל יום כיצד הנה ד' ברכות יש בבה"מ כנגד ד' אותיות אדנות וכל ברכה כנגד אות א' מהן במילוי המלוי שלה כיצד בברכה א' מתחיל' ועד סוף יצייר נגד עיניו אל"ף

למ"ד פ"א ובהזכרת ההויה של ברוך א"י כו' יכוין בהויה בניקוד אלקים זולת ההויה עצמ' של הברכה. ובברכ' הב' יצייר נגד עיניו דלת למ"ד ת"ו ואם הוא יום ר"ח יצייר תי"ו במילוי יו"ד ובהזכרת ה' יכוון עמו ג"כ שם אלקי"ם כנ"ל. ובברכה הג' יצייר נגד עיניו נו"ן וא"ו נו"ן ובהזכרת ה' יכוין בשם א"ל ואמנם בשם זה של א"ל הוא השינוי וההפרש שיש בימי השבוע כי ביום א' יכוין כי א"ל זה הוא סוד אל שד"י במילואו העולה בגי' אל"ף ושם זה הוא בבריאה ויכוין שהוא יונק מן שם ייא"י דהויה דס"ג שגם הוא א"ל בגי' ועי"כ יעמיד עמו תוס' הנשמה. ביום ב' יכוין כי א"ל זה הוא א"ל יהו"ה שעולה גי' נ"ז עלמין והוא ביצירה כדי להעמיד הרוח וביום ג' יכוין באל אדני שעולה בגימט' צ"ו עלמין והוא בעשי' כדי להעמיד הנפש. ובג' ימים האחרונים יכוין לזכות ולקבל ולא להעמיד וגם יכוין בהם מלמטה למעלה כי ביום ד' יכוין בא"ל אדנות לזכות לקבל תוס' הנפש בע"ש. וביום ה' באל הויה שיזכה לקבל תוס' רוח בע"ש וביום ו' בא"ל שדי שיזכה לקבל תוספת נשמה ביום ההוא:

ונחזור למעלה בכונה ברכת ד' של ברה"מ שיצייר יו"ד וא"ו דל"ת ובהזכרת השם יכוין לחבר עמו שם צבאות האמנם בברה"מ של שבת יכוין בד' הברכות כנגד ד' אותיו' שם הויה במילוי מלויים ע"ד הנז' כל ברכה באות א' ובד' ההזכרות יכוין בד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ויכוין לכלול העולמות:

גם דע כי הלילה של חול היא סוד העשיה וששת ימי החול הם סוד היצירה ויום השבת הוא סוד הבריאה וז"ס וביום הז' נתעלה וישב על כסא כבודו ונודע כי סוד הבריאה היא ב' שמות אהי"ה יה"ו והענין הוא כי המלכות היא ז' וגם היא ד' מעילא לתתא ומתתא לעילא לפי שהמל' עומדת בסוד נקו' באחורי הת"ת והנה אם נמנה מלמעל' תהיה ד' חסד גבורה ת"ת מלכו' ואם נמנה מלמטה תהיה ד' יסוד הוד נצח מלכות ועד"ז ג"כ הם ו' ימי החול כי אם תמנה מלמעל' למטה ד' וה' וו' ושבת יהיה ד'. ואם תמנה ממטה למעל' ג' ב' א' שבת יהיה ד' וגם הוא ז' באופן שלעולם המלכות והשבת הם ד' וז' וזהו ג"כ סוד ב' שמות הנז' כי הנה הם מאירי' במלכות להעלותה למעלה כיצד הנה שלשה אותיו' ראשונות אה"י הם חג"ת וה' אחרונ' היא מלכות וג' אותיו' יה"ו הם נה"י וע"י ז' אלו שבבריאה מעלים את המלכות עד הבריאה ואח"ך הבריאה עצמה שהיא סוד יום השבת עולה באצי'ל:

כבר הודעתיך כי בכל ד' עולמות אבי"ע בחי' המל' שבכל עול' מהם ירדה בעת המיעוט לסיבת הקטרוג למטה בהיכל ק"ק של עולם שלמטה ממנו וכ"ז היה לתועלת העולמו' שיתקשרו יחד סוף זה בראש זה ויקבלו הארה זמ"ז ובזה תבין סוד יום השבת מה ענינו

כי אז ניתוספה קדושה בכל העול' והיכל ק"ק שבבריאה עולה אל האצילות ונעשה בחי' אצילות גמור לסיבה הנז' ועד"ז בכל העולמות ויהי נועם הנאמר במ"ש כבר נתבאר ענינו אצלנו למעל' ומצאתי בו דברים מחולפים ואע"פ שנלע"ד שטעה השומע לא אחדל מלכתבם הנה ההוי"ה דע"ב דיודין עם אהיה דיודין הוא פנימיות של עולם האצילות ואחוריי' דאהיה דיודין שהם בגי' קדמ"ת הם חיצוניות האצילות והאחוריים הנז' עם הויה דס"ג הם פנימיו' של הבריאה ואחוריים דהויה דס"ג העולים קס"ו הם אחוריים לבריאה והאחורי' הנז' עם הויה דמ"ה הם פנימיות היצירה ואחורי' דמ"ה העולים ק"ל הם חיצוניות היצירה ואחוריים הנז' עם הויה דב"ן הם פנימיות העשיה והאחוריים דהויה דב"ן העולים קד"ם הם חיצוניות העשיה. גם כתוב כאן כי יכוין שב' תיבות ויהי נועם יש בהם ז' אותיות כנגד ז' מרגלאן שהם אהיה יה"ו כדאיתא בס"ה בפ' יתרו בר"מ והנה הם בבריאה ויכוין להמליכם על ז' ימי השבוע כל אות בשם א' [נ"א ביום א' סכ"י] ונעם הוא חסר ו' גם ה' אלקינו הוא המילוי של ד' הויות עסמ"ב כי ביום שבת האירו הד' הויו' שלימות מן אצילות אל הבריאה ועתה במ"ש אנו לוקחים המלויי' שלהם בלבד שיאירו מן הבריאה אל היצירה גם מלת ומעש' רומז אל העשיה כי כן הבנ' ומעש' הוא לשון עשי'. גם כוננה בגי' ק"ל שהוא אחורי' דהויה דמ"ה שהם חיצוניות היצירה ופנימיות העשיה. ונודע כי אחורי' פשוטים ומילויים דהויה דמ"ה שהם ע"ב ק"ל הם מוחין אל הנוקבא שסודו עשיה גם ומעש' הב' נחלק לב' והם עש"ו מ"ה והנה עשו הוא אחוריים דהויה דיודין והם קפ"ד ועם עשר אותיו' הם צדק ואחוריי' דהויה דס"ג וגם הו' בתים הראשוני' זולת ההויה לבד שעולים קע"ב והם בגי' ב"פ אלקים. גם תוסיף עשר אותיות שבב' אלקים הם קפ"ב והנה קצ"ד וקפ"ב הם עשו והם אחורי או"א. גם בידינו כוננהו תכוין בט"פ י"ד שיש בג"פ מ"ב אשר בג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה העולים בגי' כונ"ן מן כוננהו. גם ה"פ תמצא אותיות נ"ו בפסוק זה והם בגי' ה"ג מנצפ"ך ותכוין למתק' ע"י שם אל הנרמז במלת ויהי ומקורו הוא נועם אהיה דיודין שהוא קס"א כנז"ל ב' שמות א"ל שנרמזו בפ' זה כמבואר אצלנו שהם א"ל מן תיבת ויהי נועם. גם נועם בגי' אהיה דיודין ובו שם י"א"י העולה א"ל:

ענין ליל ו' כבר ביארנו שיכוין האדם בכל ו' ימי החול לקבל תוס' השבת ואמנם יום ו' הוא יותר נכון ומזומן מכל שאר ימים בסוד והיה ביום הו' והכינו את אשר יביאו רמז בזה כי ביום הששי מכין לשבת לפי שיום ו' הוא כנגד היסו' המכין לצורך המלכות שהוא שבת אספקלריא דלית לה מגרמה אלא מה דיהיב לה יסוד לכן צריך שתכוין להכין הכנה זו מע"ש כדי שיבא יום השבת וימצאהו מוכן ואותה קב"ש תהיה על נכון וכראוי:

והנה יש הכנה א' שצריך שתקדים אותה מן הלילה של ליל ו' והיא ענין כוונה א' שראוי שתכוין בה במחשבה בלבד בלילה בעת סדר ק"ש של ליל ו' שע"ה ותכוין בה אחר שאמרת כל סדר השכיבה קודם פ' בידך אפקיד רוחי כו' אז תכוין לזו הכוונה תחילה תכוין להעלות ג"ר דעשיה ביצירה ואח"כ להעלות ז' אחרונות והוא ע"י הכוונה שנבא' לקמן בענין קבלת שבת במזמו' הבו לה' בני אלים כי הג"ר עולים ע"י ג"פ הבו וז"ת ע"י ז' קולות ואח"ך תעלה היצירה בבריאה ג"ר ע"י ג"פ באי כלה וז"ת ע"י אותיו' אהיה יה"ו כמבואר שם ג"כ ואח"ך תעלה הבריאה באצילות ע"י כוונת פ' טוב להודות לה' שהוא ר"ת ט"ל כמבואר שם והרי זו כוונה אחת:

עוד תכוין כונה שניה אח"כ והיא זאת כי בתחיל' תכוין בהויה דע"ב דיודין שבאצילות ותכוין שבכל אות ואות מהם יש דגש ורפה אח"ך תכוין בהויה דס"ג דבריאה ותכוין שכל אות ואות נקודה בשוא געיא וסימנך ש"ג ר"ל שוא געיא. אח"ך תכוין בהויה דמ"ה שביצירה ותכוין שכל אות ואות נקודה שורק ו' כנודע כי סוד אות ו' הוא ביצירה שהוא כנגד הת"ת אח"ך תכוין בהויה דב"ן דההין שבעשי' ותכוין כי כל אות מהם מנוק' בשוא קמץ והנה ב' הכוונות אלו הם הב' כוונות שביארנו בקבלת שבת עצמ' וכפי סדר ההוא עצמו צריך שתכוין עתה אבל החילוק הוא כי עתה אין צורך להזכיר בפה שום דבר רק בכונה בלב דוקא. גם אין צריך לכוין באותם המזמורי' והפסוקים רק תכוין באותם השמו' לבדם אשר על ידיהם תעלה עתה הד' עולמות אבי"ע כנז' גם דע במש"ל בענין עלית ז"ת דעשי' ע"י ז' קולות וע"י ז' שמות של מ"ב וצריך שתכוין כי כל אות ואות מהם נחלקת לכמה מיני הארות כיצד תכוין כי אות א' דאבגית"ץ ציורה יו"י כזה א' ואות ב' ציורה ג' וין כזה ב' ואות ג' ציורה ג' וין ג' ואות ת' ציורה ת' דלת נון ואות ץ' ציורה י"ן ועד"ז תצייר כל שאר אותיות שם בן מ"ב ואח"ך תאמר פ' בידך אפקיד רוחי כו' ותישן:

ענין לימוד המקרא בליל ו' נתבאר גבי ענין לימוד סדר המקרא שבכל יום ויום וע"ש בשער המצות בפ' ואתחנן במצות ת"ת ד' ט"ל ע"א ענין יום הו' בעצמו. כבר ביארנו ענין מ"ש הכתוב והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו כי יום הששי הוא מכין ליום השבת כנ"ל והנה כמה מיני הכנות יש בע"ש לצורך השבת אם במחשב' ואם בדבור ואם במעשה וג' בחי' אלו יתבארו בהמשך דברינו בע"ה. ענין המחשבה כבר נתבאר' למעל' בענין סדר הכונ' שיכוין בו' ימי החול וע"ש איך יום ששי תלוי במחשבה באותם השמות וזה לצורך הנשמה וגם יתבארו דברים אחרים למטה בעזר' השם יתברך ואם במעשה דע כי צריך האדם ליזהר לקנות כל צרכי שבת ביום ששי לסיבה הנז' ולא ביום ה' וכמו שמצינו חכמי ישראל שרבא מלח דג שיבוטא ר"ן מכתף ועייל כו' ובכל מה

שיקנה יזכיר ויאמר לכבוד השבת והרי זה ענין מעשה. גם תזהר בתי' הנרות של שבת אמנם הדלקת הנר היא מצוה על האשה בעלת הבית כנודע וגם זה הוא ענין מעשה ואם בענין הדיבור והלימוד בתור' כבר ביארנו בסדר המקרא שנוהג בכל יום ויום שצריך לקרות בכל הששי כ"ו פסוקים מפרשת השבוע באותה הכוונה שנתבאר שם בשער ה' שער המצו' וע"ש. גם ביום ששי עצמו צרי' לקרות כל הפרשה כולה במקרא ותרגום באותה הכונה שנתבאר שם ועוד יש כמה מיני דברים אם ענין הטבילה ואם ענין רחיצת פניו ידיו ורגליו במים חמין וענין קבלת שבת בתפילת המנחה ביום ששי ואח"ך קבל' שבת בשדה וכאלה רבות וכולם הם מכלל הכנת שבת וזה החלי בע"ה:

ובתחילה נבאר ענין א' שאמר לי מורי ז"ל שקבל מאדם אחד גדול שאמר לו שקבלה היתה בידו מרבותיו שכל מי שנקבר בע"ש אחר שעה ה' מן היום שאין לו חבוט הקבר לפי שמן שעה הה' מתחיל תוס' קדושת שבת ויש לו דין כאלו נקבר ביום שבת עצמו וא"ל כי ז"ס ה' יתירה של יום הששי כי בכל הימים לא נזכר בהם ה' כמו ביום א' ולא אמר האחד וכן יום ב' כו' אבל כאן נאמר הו' לרמוז כי בה' שעות מיום ו' תיכף סמך אליו ויכולו השמים והארץ כו' ותיכף נחשב כאלו הוא יום שבת ולכך סמך הו' ויכולו כו' ומורי ז"ל הודה לדבריו והסכים אליהם מנהגי מורי ז"ל תיכף בסיימו תפלת שחרית דיום ו' היה הולך לבה"כ או לבית מדרשו אם היה שם ס"ת כשר היה מוציאו וקורא בו הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום והוא היה קורא המקרא מתוך הס"ת והיה לו תלמיד א' שהיה קורא לו התרגום מתוך ספר התרגום והוא אומר אחריו וכן היה עושה בכל פסוק ופסוק עד שמשלים הפר' ולא היה עושה כמו שיש מתייהרים לקרוא כל הפרשה כולה מקרא פ"א ולשנותה מקרא פ"ב אח"כ קורים כולה יחד תרגום פ"ג אבל כל פסוק ופסוק בפ"ע היה קורא שמו"ת והיה דוחק עצמו לקרותה ביום ו' והיה אומר כי ז"ס והיה ביום הו' והכינו את אשר יביאו, זולת אם אירע לו שום אונם גדול מאד שאז היה קורא הפר' שמו"ת אחר סיום תפלת שחרית דיום שבת קודם סעוד' שחרי' כמו שצוה רבינו הקדוש לבנו ולא כמו אותם הקורים אות' באמצ' תפלת שחרית דשבת:

ואחר קריאת הפר' היה טובל הטבילה של ע"ש הנז' בס"ה פ' תרומה ד' קל"ו ע"ב דרב המנונא סבא ע"ה הוה סליק מנהרא בכל ע"ש כו' והיה אומר מורי ז"ל כי כיון שכבר קרא הפרשה כבר יש באדם כח לקבל תוס' קדושת השבת ולכן לא היה טובל קודם שיקרא הפרשה זולתי דרך מקרה ואף גם מקרה זה לא היה טובל רק אחר שהתחי' שעה ה' מיום ו' כמו שביארנו לעיל על ה' יתירה דיום הו'. והיה אומר מורי ז"ל כי תוס' שבת היה ניכר ומתגל' במצח האדם תיכף אחר הטבילה הנז' אבל עיקר הגילוי לא היה רק

אחר חצי היום ודוקא אם טבל כבר והסיר ממנו קליפין דחול ע"י כוונתו כנודע שקליפין דחול הם הם בגדי חול של נפש האדם ואפשר שכל מה שיהיה קרוב לליל שבת יתגלה יותר תוס' שבת:

פרק ה

כונת הטבילה של ע"ש הנה אחר שנכנסת תוך מי הים או הנהר או המקוה קודם שתטבול תכוין כי המקוה הוא סוד שם אהי"ה דההין העולה בגי' קנ"א כמנין מקוה כי שם מתקבצים כל שמות אהי"ה היותר עליונים ממנו כמ"ש ואח"כ תכוין להמשיך במקוה הזה את הנחל העליון והוא ד' הויו' עסמ"ב וג' אהיה דיודין ודאלפין ודההין כי כאשר הם פשוטים יש אות יוד א' בכל שם מהם ונמצא שהם ז' יודין בז' השמות האלו. וכבר ידעת כי ז' שמות אלו הם סוד שבעה שמות של שבת בסוד שבעה אותיות של אהיה יה"ו הנז' בר"מ בפ' יתרו וצריך לכוין כי בפשוטים יש בהם שבעה יודין פשוטים אבל תכוין ג"כ במלוייהם ותוסיף עליהם שם י"ה כי הוא סוד השבת והרי הם ח' יודין שהם בגי' נ"ל מנח"ל ועם כללות הח' יודין עצמם הרי נח"ל ואח"כ תכוין לכלול כללו' היודין בעצמם ובכללותם כנז' והם ב' כללים ותצרפם עם נח"ל ויהיה בגי' מי"ם והרי נמשכו המי' לתוך המקוה אח"כ תכוין שכל זה יהיה לכבוד שבת והוא כי הלא בח' שמות הנ"ל שהם ד' הויות וג' אהיה ושם י"ה יש בהם ל' אותיו' וזהו ל' של לכבוד וכשתוסיף ב' כוללים שהם כללות הז' שמות וכללות שם י"ה יעלו במספר כבוד ומספר כל ח' השמות הנ"ל עצמן הם בגי' שבת וכשתעלה מן המים תאמר אם תשיב משבת רגליך:

כונה אחרת דע כי צריך האדם לטבול ב' טבילות זו אחר זו והא' היא להפשיט בגדי החול של הנפש והב' היא לכבוד שבת לקבל התוס' ובא' תכוין לשם אהיה דמלוי יודין שהוא בגי' מקו"ה. ובב' תכוין לב' שמות אהי"ה יה"ו הנז' בר"מ בפ' יתרו ולז' שמות היוצאים מז' אותיותיהם שהם אלו ידוד. ידוד בנקו"ד אלקים. מצפץ. י"ה אדני. אל. מצפץ. אלקים כי כל אלו השמות הם סוד קדושת השבת ותכוין כי באלו השמות יש ה' יודין הרי חמשים וב' השמות של אהי"ה יה"ו העיקרי' הם בגי' מ"ב הרי הכל בגי' במים ובהעלותך מהטבילה הב' תכוין אל ד' הויות עסמ"ב ולג' אהי"ה דיודין דההין ודאלפין כי כולם בגי' תרפ"ז ותוסיף עליהם שם י"ה והרי הכל בגי' שבת כי סוד שבת הוא עלית זו"ן באו"א ואז הם סוד שם י"ה וכשתעלה מהטבילה אל תנגב עצמך במטפחת כי מימי שבת צריך הגוף שישאב אותם:

כונה ג' יכוין כי המקוה בעצמו שהוא הכלי הוא אהי"ה דההין שהוא בגי' מקו"ה וז"ס כלי ומלבוש אל שמות ההויה שבתוכו שהם בחי' המים והם סוד ד' הויות עסמ"ב ובהם

ט' יודין כמנין מים ולפי שד' הויות אלו שהם סוד המים שרשם היא הויה הא' של ע"ב שהיא בחכמה וכתיב כולם בחכמ' עשית. וגם כי עיקר המים הם במידת החסד שעולה בגי' ע"ב ולכן היו המים שבמקוה מ' סאה כנגד הד' יודין של הויה דע"ב כי היא העיקרית: גם צריך שיטבול ויכוין להסיר ולהפשי' מעליו הרוח שהיה שורה עליו בימי החול וישרה עליו עתה רוח מן הבריאה וזה ע"י אהי"ה דההין שהוא בגי' מקו"ה. גם יכוין אל ב' שמות אהי"ה יה"ו שסודם בעולם הבריאה אשר מהם יוצאים ז' מרגלאן שהם ז' שמות אחרים הנז' בפ' יתרו בס"ה בר"מ וכבר ביארנו למעלה והם עולים בגי' תתמ"ט ועם קנ"א של המקוה דאהיה דההין הרי הכל אלף והם סוד אלף עלמין של אורות היוצאים מן הבינ' ומאירי' למטה ויכוין לקבל גם הוא הארה מהם. גם ראוי לאדם לטעום כל התבשילין שמבשל בע"ש לכבוד השבת כי הוא דוגמת האדם המכין סעודה למלך וטועם התבשילין אם הם טובים ואם חסרין איזה תבלין כדי שיתקנם או כדי שיבשל תבשילים אחרים. וכ"ז הוראה שמקבל האורח בסבר פ"י וז"ס טועמיה חיים זכו שתקנו בתפי' מוסף דשבת המתחי' תכנת שבת רצית קרבנותי' כו' כי כל הטועם התבשילין של שבת מע"ש זוכה לחיים עליונים:

פרק ו

ענין קבלת שבת בתפלת המנחה דע"ש דע כי ענין זה הוא דבר גדול להמשיך קדושת שבת מעת תפלת המנחה דע"ש ודע כי מעת תפלת המנחה דע"ש מתחי' העולמות לעלות ולהכלל זה בזה רק שיש כמה מיני בחי' של כללות העולמו' ובהם מדריגות רבות אבל עתה הענין הוא כי מעתה מתחי' העולמות לעלות ולהכלל זב"ז. והנלע"ד בזה הוא כי הנה א"ל מורי ז"ל כי בקב"ש בשדה אז נכוין שכבר נכנסו תלת פרקין תתאין דאות ל' דצלם דאו"א ונלע"ד כי עתה נכנסים של אימא ואז בקבלת שבת בשדה נכנסים של אבא כנלע"ד. וזה סדר הכונה הנה קודם שתאמר פ' אדני שפתי תפתח כו' דתפל' מנחה דע"ש תכוין ותחשוב להעלות במחשבתך כל חלק הנפשו' שהם בעו' העשיה ע"י שם יוד הה וו הה הנקרא הוי"ה דב"ן דמלוי ההין ולהעלות' עד היצירה וז"ס תוס' שבת דנפש כי העשיה נכללת ביצירה ונתוסף בה קדושה ואח"כ להעלות היצירה עם כל חלקי הרוחין שבה אל עולם הבריאה וזה ע"י הוי"ה דמ"ה דאלפין וזהו תוס' רוח ואח"כ להעלות הבריאה וכל חלקי הנשמות שבה אל עולם האצילות וזה ע"י הוי"ה דס"ג וזהו תוס' נשמה ואח"כ תכוין לחבר כולם עם בחי' נשמה לנשמה שהוא נפש דמל' דאצילות ע"י שם הויה דע"ב דיודין אשר שם. והאמת הוא כי גם באצילות עצמו יש רוח דאצילות ונשמה דאצילות ונשמה לנשמה כו' אבל הלואי שבדורינו זה יהיה מי שיוכל לזכות לנפש דאצילו' והרי

בכח הכונה והמחשבה הזו קבלו כל החלקים תוס' קדושה ואח"כ תתחיל העמידה ותכוין בכריעה הא' אשר בחי' ברוך כנודע להוריד עליך כח הנשמות ההם אשר הם נפש דאצילות וזה ע"י הויה דע"ב דיודין ובתי' יהו"ה שהיא הזקיפה הא' תזקוף ותכוין כי ע"י אלו הנשמות אתה מעלה את המל' למע' בסוד מ"ן ותכוין ותזקוף את המל' ע"י הויה דע"ב דיודין כנז' ואח"כ בכריעה ב' דמגן אברהם תכוין להוריד עליך בחי' הנשמה מן הבריאה ע"י הויה דס"ג כנ"ל ואח"כ תזקוף ע"ד הנ"ל. ובכריעה ג' דמודים תכוין להוריד ולהמשיך עליך הרוח מן היצירה ע"י הויה דמ"ה כנ"ל ותכוין בשם ההויה הנ"ל במודים אנחנו לך שאתה הוא ה' אלקינו כו' ובזקיפה תכוין אל הנ"ל ובכריעה ד' בהטו' שמך כו' תכוין להמשיך עליך הנפש מן העשיה ע"י הויה דב"ן דההין כנ"ל ואח"כ תזקוף כנ"ל. ובאומרך המברך את עמו ישראל בשלום אמן תכוין לחבר יחד כולם בחבור א':

עוד קבלתי כונה זו ממורי ז"ל פעם אחרת ויש בה איזה תוס' הנה קודם שתתחי' אדני שפתי תפתח כו' תכוין במחשבתך לעלו' ולכלול הויה דב"ן דההין שבעשיה עם היצירה עם הויה דמ"ה דאלפין אשר שם וכן היצירה בבריאה ע"י הויית מילוי ס"ג וכן הבריאה באצילות ע"י הויה דע"ב דיודין ותכוין ד' הויות אלו בד' אותיות ההויה ובכל עו' מארבע עולמות אלו תכוין להעלות חלקי האלהות שבהם ע"י מ"ן של הנשמות כיצד הרי בעשי' תכוין ששם חלקי הנפשות תכוין לכלול נפשך בהם וביצירה הרוחין ותכוין שתכלול רוחך בהם ובבריאה הנשמות ותכלול נשמתך בהם ובאצילות נשמתא לנשמתא והיא נפש דאצילות ותכלול חלקך אשר לך שם עמהם. ואח"כ תתחי' להתפלל תפלת י"ח ובכריעה א' ובזקיפה ההיא תכוין אל מה שנתבאר בברכת אבות דתפילת שחרית דחול בענין ד' כריעות וארבע זקיפות ואין רצוני להאריך בהם כאן אלא אבארם בקיצור הנה ארבע כריעות הם הא' אהיה דמילוי יודין והשני היא במילוי יודין. והג' אהיה במילוי אלפין והרביעי אהיה במילוי ההין והד' זקיפות הם הא' הויה דע"ב והשני הויה דס"ג והג' הויה דמ"ה והרביעי הויה דב"ן ובכריעה א' תכוין לקבל מן המאציל שפע עליון אל עולם האצילות כדי שיהיה בו כח להעלות ולכלול עמו את עולם הבריאה אז בזקיפה ההיא תכוין לזקוף ולהעלות את עולם האצילות למעלה ע"י הויה דע"ב. והכריעה הב' תכוין להוריד ב' מיני שפע אל עו' הבריאה הא' הוא כדי שיוכל לעלות ולכלול עמו את עולם היצירה והשני הוא כדי שיוכל הוא עצמו לעלות ולהכלל בעולם האצילות ואז בזקיפה ההיא תכוין לזקוף ולהעלות את עולם הבריאה ע"י הויה דס"ג כנ"ל וכעד"ז תכוין בכריעה וזקיפה הג' בעולם היצירה וכעד"ז תכוין בכריעה וזקיפה הרביעי בעולם העשיה אלא שבעשיה אין צורך רק להוריד שפע אחד בלבד והוא לשתוכל העשיה להעלות

ולהכלל באצילות כי הרי אין עולם אחר למטה ממנו. ובחתימת ברכת שים שלום בבא"י המברך את עמו ישראל בשלום אמן תכוין בזו ההויה זו הכונה כי היוד היא באצילות והה"א בבריאה והואו ביצירה וההא בעשיה ואז תכוין לכלול אותם כולם זה בזה ממטה למעלה פ"א מן אות ה' אחרונה עד אות יוד ותכוין כי אז יורד ג"כ תוס' נשמה לנשמה ותו' הנשמה ותוס' הרוח ותוס' הנפש ונמצא כי תחילה אנו מעלים אותם לקבל תוספת כי סוד העליה והכללות הוא עצמו תוס' הקדושה. ואח"ך תכוין להורידם עליך ואח"כ תכוין להעלותם והזהר שלא תכוין במחשבתך בד' הכריעות וד' הזקיפות להוריד בחי' הנשמות או להעלותם אלא בענין בהעולמות עצמן כנ"ל. ואח"כ בברכת ברוך א"י המברך את עמו ישראל בשלום אמן אז בהויה הזה הוא שתכוין בד' אותיותיה בבחי' הנשמות כנז' וזכור זה:

ענין התפל' מנחה של ע"ש הנה בתפלה הזו המלכות עולה למקומ' כמו שהיתה קודם הקטרוג של הירח ולכן יכוין כוונות אלו שנבאר. הנה נודע כי ההויה דע"ב היא החיות של עולם האצילות בסוד כולם בחכמה עשית והויה דס"ג היא החיות של עולם הבריאה כי אי' מקננא בכורסיא לפי שהיא נק' קו ירוק המקיף כל העולם וביאורו הוא כמו שאי' נכנסים הנה"י שלה תוך ז"א בסוד המו' בבחי' אור פנימי בתוך ז"א כך היא נעשית ג"כ בחינת מקיף כי יוצא קו א' ממנה ומקיף לכל עולם האצילו' ונעשית מסך מבדיל בין אצילות לבריאה וכעד"ז נעשית הת"ת ביצירה ולכן הויה דמ"ה חיות אל היצירה וכן מלכו' מקננא באופן ולכן ההויה דב"ן היא חיות אל העשיה ולכן בד' זקיפות שבתפל' המנחה של ע"ש יכוין אל הד' הויות הנז' כמבואר אצלינו ע"ש ובזקיפה הא' שהוא בהויה דע"ב שבאבא תכוין להאי' משם אל כל עול' האצילו' כדי שיכינו שם מקום לקבל שם את עולם הבריאה כאשר יעלה שם אח"כ למעלה באצילות כנודע ועד"ז תכוין בשאר הזקיפות כ"א כפי מקומו. ומצאתי בקונטר' אדם א' כי בזקיפה הא' שהיא הויה דע"ב יכוין להביא הארה מן אצילות אל הבריאה ובזקיפה ב' שהיא של ס"ג ימשיך מן בריאה ליצירה ובזקיפ' ג' שהיא של מ"ה ימשיך הארה מן יצירה אל עשיה ובזקיפה ד' שהיא של ב"ן לא מצאתי יותר. ובברכת שים שלום בד' אותיות של שם יכוין לקשר העולמות ממטה למעלה והכונה להעלו' נפשו ורוחו ונשמתו למעלה. אחר תפלת המנחה היה מקיים מורי ז"ל מצות העירוב כמו שיתבאר בע"ה:

ענין העירוב היה נזהר מורי ז"ל לקיים מצוה זו בכל ע"ש שלא כאותם הנוהגים לעשותה משנה לשנה וכיוצא בזה והיה מערב בכל ערב שבת שני מיני ערובין עירובי חצרות על לחם אחד ושיתופו מבואות על לחם שני ובסעודת ליל שבת היה אומר המוציא

בפת של שיתופו מבואו' ובסעודת שחרית של שבת היה אומר המוציא בפת של עירובי חצירות ואמנם בענין סדר העירו' בתחילה היה מברך על הפת ברכת העירוב ואומר בדין ערובא יהא שרי לן כו' ואח"כ היה מזכה הלחם ההוא לבני החצר על ידי אדם אחד גדול כי תחילה צריך שיערב לעצמו ואח"כ יזכה לאחרים והנה ראיתי למורי ז"ל שבשחרית יום שבת היה מוליך עמו הטלי' והחומש מביתו לבהכ"נ וגם היה מוליכו לבית הטבילה אשר מחוץ לעיר צפת ת"ו אותה הנודעת ולא היה מקפיד וחושש לחקור בענין העירוב שנעשה בשיתוף כל מבואות צפת ת"ו או אשר נעשה לבית הטבילה אם היו נעשין כהלכתן או לאו. אח"כ היה חותך וקוצץ צפורניו לכבוד שבת מידיו ומרגליו והיה קוצצן כסדרן ולא היה חושש ולא מקפיד אל אותו הסדר הנז' בספר אבודרהם בענין קציצת הצפרנים:

אח"כ היו מביאים לפניו עריבת מים חמין ורוחץ בהם תחילה פניו ואח"כ ידיו והיה מנגב אותם במטפחת ואח"כ רוחץ רגליו במים חמין הנז' ומנגב אותם. וטעם רחיצה זו היא מה שרמזו בס"ה בפ' ויקהל ד' ר"ג ע"א בענין מה שנעשה בכל יום ששי כי מתקבצים אותם שבעים כוכבים כו' ואח"כ נעשים כעין מדור' אחד של אש ורוצים להתקרב ולהתאחז לקבל שפע מעולם האצילות וכדין אתער חד שלהובא דאשא כו' והענין הוא כי אות' המדורה של אש היא סוד אות' קלי' הדקה הנק' קלי' נוגה שהיא הקלי' היותר קרובה אל הקדושה והקליפה בראותה כי השפע של יום השבת שעבר לקחוהו ו' ימי החול בששת ימי המעשה ועתה שהוא ע"ש היא יודעת שתחזור הקדושה להתעלו' כדי להזדווג שם למע' ולקבל שפע כדי לחזור ולהשפיע פ"א שפע בעולמו' התחתונות ואז גם הקליפה היא עולה כדי לשאול ג"כ פרנסתה כי כיון שכבר גמרו כל ששת ימי החול לקחת חלקם הנה הגיע זמנה ג"כ לקחת אחריהם גם היא חלקה כהם וזו היא הסיבה שבכל יומא שתיתא' סלקא הקליפה לעילא ואמנם כדי שלא תערבב שמחה העליונה ויבטל הככלות של העולמות ותוספת קדושתם העליונה לכך נמשך מן הגבורות העליונות כח אחד הנקרא שלהובא דאשא ומוריד את הקליפה ההיא אשר היא בחי' ההוא כוכבא דאתעביד כעין חד מדורא דאשא למטה עד התהום:

והנה ששת ימי החול הנה הם סוד ו"ק הנקרא חג"ת נה"י ואמנם המלכות היא דבוקה עם היסוד ונמצא כי הרגלים שהם נצח והוד הנה הם מתפשטים למטה ממדת המלכו' והקלי' מקומה הוא למטה מן נה"י ובראותה שנשלמו ששת ימי החול וכבר נשלמו בחי' הירכים לינק אז רוצה היא לעלות כי בא זמנה לקחת גם היא חלקה. וז"ס ענין קציצת הצפרנים בע"ש ולרחוץ אח"כ הרגלים במים חמין להורות על ההוא שלהובא דאשא

הנמשלת במים החמין כי היא המגרשת והדוחה את הקליפה ואת הזוהמ' מן הרגלים העליונים ומורידין אותם בתהום. ואמנם צריך לכוין כי כל זה הוא בעולם העשיה באדם דעשיה כי שם התדבקו' ואחיזת הקלי' ולכן צריך לרחוץ גם את הפנים והידים כי כל מקומו' אלו הם מקום אחיזת הקלי' בקדושה דאדם דעשיה ולכן בתחילה צריך לרחוץ הפנים העליונים ונדחין משם ואח"כ רוחצין הידים ונדחין משם ג"כ ואח"כ רוחצים הרגלים שהם למטה ואז נגמרו להפריד ולהסתלק לגמרי משם:

והנה נת' כי המים חמין הם בסוד שלהובא דאשא הנז' בזוהר המגרשת את הקלי' ולכן צריך שבשעת רחיצתך במים החמין תכוין בסוד כוונת שלהבת י"ה ר"ל כי זו השלהבת יוצאת משם י"ה כדי לגרש ולהפיל הקלי' למטה ונבאר איך זו השלהבת נמשכת משם י"ה הנה שם י"ה יש בו ג' מיני מלויים ביודין ובאלפין ובההין כזה יוד הי יוד הא יוד הה ושלשתם יחד הם בגי' אמן כמנין יאהדונה"י אחר כך תכה ב' אותיותיו זו בזו בכל שלשה המלויים כזה יוד פעמים ה"י הם בגי' שלש מאות יוד פעמים ה"ה הם בגי' מאתים יוד פעמים ה"א הם בגי' ק"ך ושלשתם יחד הם בגי' כת"ר. והענין הוא כי ג' י"ה הם שלשה מוחין והם למעלה בבחינת הכתר של הנקבה כי כל בתי' מוחין שלה הם משם י"ה כנודע אצלנו. ואם נצרף כתר עם אמן הרי הכל בגי' אשת"י כי אז נקרא אשתו. אח"כ תקח שלשה מילויים בלבד כזה יה"א גם תקח שני אותיות מילוי אות יו"ד והם ו"ד והרי הכל ודיה"א והם בגי' כ"ו ולפי שהשלשה יודין אין במלוייהם שינוי לכן די לנו אם נקח מילוי א' לבדו אבל באות ה"א יש ג' שינויים במילואה ולכן אנו לוקחין שלשה שהם יה"א והנה אם תחבר תשי"א שהוא אשתי עם כ"ו יהיה הכל בגי' שלהבת והרי נתבאר איך משם י"ה יוצאת זו השלהבת והוא בסוד ב' מוחין של או"א המתפשטים תוך נצח והוד כנודע ותכוין להמשיך משם השלהבת הזו כדי לגרש הקליפות. גם דע כי אותיות שלהב' הם אותיו' שבת לה' שהוא סוד עלית שבת ש' בת שהיא המלכות העולה בנה"י שהם סוד ש' בג' קוים שבה או כשעולה אל חג"ת שגם הם סוד ש' וזהו שלהבת י"ה כי ענין השבת קדושתו נמשכת מן שם י"ה שהוא או"א כנודע כי השבת נאמר בו כי קדש היא לפי שעולין זו"ן עד או"א ממש הנקרא י"ה וזו העלי' היא הגורמ' לאותה השלהבת שתרד ותגרש את הקליפה כ"א הנחש היה כרוך על עקבו לא היתה הקדושה יכולה לעלות:

עוד צריך לכוין בענין רחיצת פי"ו במים חמין בע"ש והטעם הוא כי השכינה בימי החול רגליה יורדות מות ועתה רוחצת רגליה מאותו הטינופת שנדבק שם ועולים רגליה שהם הנה"י שבה במקום החג"ת ועד"ז נעשה בכל העולמו' בסוד רחצתי את רגלי איככה אטנפם אם אחזור להורידה במקום הקליפות. אח"כ צריך ללבוש בגדי שבת ודע כי מורי

ז"ל הזהרני בענין זה שנאמר ונלע"ד שגם לכל בנ"א הוא צריך לעשות כן והוא שיזהר ששום מין מלבוש וכיוצא בו מכל מה שלבש האדם בימי החול אין ראוי ללובשו ביום שבת ואפילו החלוק של שבת אין ראוי ללבשו בימי החול כלל:

גם הזהירני שבעת שאלביש החלוק של שבת בע"ש שאכוין בשם קדוש זהריא"ל וזהו השם של החלוק של השי"ת כנז' בספר פירקי היכלות דר' ישמעאל וכונה זו מעילה מאד אל האדם כדי שימשיך את הקדושה אליו. גם צריך האדם ללבוש בגדי לבן ולא של צבעים אחרים וקבלתי ממורי ז"ל שכפי הצבע וגוון המלבושים שלובש האדם ביום שבת בעה"ז כן ממש יתלבש האדם בעה"ב אחר פטירתו תמיד ביום השבת וא"ל כי בקבלת שבת פ"א נתגלה אליו נשמת חכם אחד שנפטר בימיו וראהו לובש שחורים וא"ל לפי שבעה"ז היה לובש שחורים ביום השבת שלכך היו מענישים אותו שם להלבישו אחר פטירתו בגדים שחורים אף ביום השבת:

ודע כי אין לפחות מן ד' בגדי לבן והם המלבוש העליון והתחתון והאזור אשר על לבושו התחתון והחלוק אשר על בשרו. וראיתי למורי ז"ל בימי החורף היה לובש ביום השבת מפני הצינה מלבוש א' של בגדי ארגמן תחת המלבוש הלבן העליון ולא היה חושש רק לשיהיו לו ד' בגדי לבן שהם לבוש העליון והתחתון ואזור והחלוק כנ"ל. וכן כיוצא בזה ומספר ד' בגדים אלו הם כנגד ד' אותיות שם הוי"ה כנז' בס"ה בסוד ח' בגדי כהונה ד' של זהב אדנ"י וד' של לבן יהו"ה ואלו ד' בגדי לבן הם סוד בגדי עו' הבריאה הנז' בתי' בהקדמה דמלכא לבש לבושין דבריאה ביומא דשבתא ודע כי אלו הבגדים הם בחי' אור המקיף מבחוץ והוא סוד המלבושים כמבואר אצלנו בתפי' שחרית בברכ' מלביש ערומים יע"ש. וטרם שנבאר ענין קב"ש נבאר כמה מיני דרושי' בענין השבת ותוספת שבת. ואחר כך נחזור לבאר ענין קבלת שבת בשדה הנה ענין תוס' נשמה שנתוס' בשבת הוא כי צריך שתכוין כי אותה הקלי' הנק' ונוגה לו סביב והיא סוד קלי' נוגה אשר ביום שבת מתקדש' מקצתה וזהו ענין סוד תוס' קדושה ועיין במ"ש בס"ה בפ' ויקהל בד' ר"ג ע"א בזה. עוד ענין תוס' שבת דע כי כל מה שאנו מתקנים למע' ע"י תפי' בימי החול נעשה הדבר ההוא עצמו מאליו ביום השבת וז"ס מה שאנו קורין אותו תוס' השבת והוא כי הנה בימי החול אנחנו מעלים העולמות אל מקום הפנוי שבין כל עולם ועול' ובשבת נעשה הדבר הזה מאליו ואנו מעלים לעולם הג' התחתונות במקום שהיה הג' העליונות.

ולמטה בענין חקל תפוחין יתבאר ענין המקו' הפנוי מה ענינו:

אם תשיב משבת רגליך כו' כבר הודעתיך איך מה שנעשה בימי החול ע"י תפלה נעשה ביום השבת מאליו והענין הוא כי הנה בליל שבת טרם שיתפללו בנ"י תפלותיהם

נכללין כל העולמות ג' בג' כיצד נה"י דעשיה נכללין ועולין בחג"ת דעשיה וחג"ת בחב"ד דעשיה. וחב"ד דעשיה בנה"י דיצירה ונה"י דיצירה בחג"ת דיצירה כו' וכעד"ז עד רום המעלות ונמצא כי בהעשות הדבר הזה נשאר מקום דנה"י דעשיה ריקם ומקום אויר פנוי והמקום הזה הוא המקום שאנו קורין אותו שיעור תחום שבת. ונמצא כי ע"י הכללות אלו העולמות כל התכלית הוא לצורך נה"י דעשיה שיסתלקו למעלה וישאר ביניהם ובין המקום של הקלי' מקום אויר פנוי ביניהם שלא יתאחזו הקלי'. והטעם הוא כי הנה"י הנה הם ירכין לבר מגופא אשר שם הוא עיקר אחיזת החיצונים והרי זה דומה למי שמרים ונושא רגליו למעלה שלא יטנפו רגליו בטיט וזמ"ש אם תשיב משבת רגליך ר"ל אם תשיב רגליך למע' מסבת השבת וכנודע כי הרגלים הם נה"י כי אלו נתוספו מחדש כי כל עיקרו של ז"א אינו רק ו"ק חג"ת נה"י ונתעלו ונעשו בבחי' חב"ד חג"ת והוצרך להתחד' מחדש בסו' תוס' את הנה"י. ועת' ביום שבת חוזרין אלו הנה"י לעלו' ולשוב למעל' אל מקומם ולהכלל שם ואמנם היוצא מחוץ לתחו' הוא גורס אדרבא היפך מכל זה:

היוצא מחוץ לתחום כבר נת"ל מה ענינו ומה הוא פוגם והנה אפי' למ"ד תחומין דאורייתא עכ"ז פטור הוא ממית' והטעם הוא לפי שהוא מוציא את עצמו מחוץ לתחום הקדושה שהוא שיעור ב' אלפים אמה ב' מילין כמ"ש אצלנו ואינו פוגם רק את עצמו שהוציא את עצמו מחוץ לתחום הקדושה אל מקום הקלי' אבל העושה מלאכה ביום השבת חייב מיתה לפי שגורם אל הקלי' הנקרא מלאכת חול להכנס אל תוך קדושת שבת וגורם רע לו ולזולתו ולכן עונשו גדול מאד וז"ס מחלליה מות יומת והוא מלשון חלל כנזכר בהקדמת דפ' בראשית כי מכניס את הקלי' לתוך החלל והמקום של הקדוש' הנק' שבת וזהו לשון חילול שבת. טעם למה כל השבת הוא בסוד שביעית והיא נקרא שביעי. דע כי הנה בכל עו' מד' עולמות אבי"ע יש י"ס והם י"ס דעשיה וי"ס דיצירה כו' והנה סדרן הוא זה כי הג' ספי' עליונות שבבריאה יש להם היכל א' כולל לשלשתן ונק' היכל ק"ק דבריאה ועוד יש ו' היכלות אחרות לו' ספי' האחרים מחסד עד היסוד אבל ספי' המלכו' דבריאה אין לה היכל בפ"ע, אמנם היא יורדת למטה בהיכל ק"ק דיצירה אשר עומד תחת הבריאה וכעד"ז בכל עו' ועו' כיצד מל' דאצילות בהיכל ק"ק דבריאה ומל' דבריאה בהיכל ק"ק דיצירה כו' וכעד"ז בכולם והנה ביום שבת מתהפך הסדר ונעשה הפך מן הנז' כי אדרבא היכל ק"ק דבריאה מתעלה באצילות ומתהפך להיות אצילות ממש ואז נשארים בבריאה ז' ספי' תחתונות בלבד וכן היכל ק"ק דיצירה מתעלה ומתהפך אל הבריאה ממש ואז נשארין ז' ספי' בלבד ביצירה בז' היכלין לפי

שהמלכות דיצירה היא בהיכל א' עם ג"ר של עשי' ונמצא שאינם רק ז' היכלין לבד וכעד"ז בכל ד' עולמות אבי"ע וכן בכל בחי' פרטיות שבד' העולמות כנז' וכולם הם ביום שבת בסו' ז' לבד כי הג"ר שבכל עו' ועו' ובכל בחי' ובחי' הם מתעלי' כנז' וזהו הטעם שכל שבת הוא בסוד שבעיות ענין השבת יש בו ב' בחי' בחי' ז' ובחי' י"ג הבחי' הא' שהיא בחי' הז' הוא באופ"ז כי הנה נתבאר במקומו' רבי' כי ראשית העשיה הוא ממש סוף היצירה ועד"ז בכל עולם ועו' והנה ביום שבת עולי' ג"ר דעשי' ונכללין במלכות דיצירה ונשארין בעשיה ז"ת בלבד כי הג' ראשונות נתעלמו ונכללו תוך המלכות דיצירה ולא נשארו בגלוי רק הז"ת בלבד. והנה כאשר עלו ג"ר דעשיה ביצירה אין הז"ת דעשיה נשארים במקומ' הא' ממש כי גם הם עולות אחר מדרגת ג' ראשונות ועולות כמותם ממש. המשל בזה חב"ד נתעלו במלכו' דיצירה וחג"ת דעשי' בחב"ד ונה"י בחג"ת ונמצאו מקום נה"י דעשיה פנויים וריקנים לגמרי וכעד"ז בכל עו' ועו' כי ג"ר דיצירה עלו במלכו' דבריאה וג"ר דבריאה במלכו' דאצילות. וענין זה יתבאר לך במה שהודעתיך כי ראש הבריאה הוא עצמו סוף האצילות. וכן בכל עו' ועו' וכמו שהענין הזה נוהג בכל עו' מד' עולמות אלו דאבי"ע גם בעולם אצילות עצמו מיניה וביה הנה הוא כלול מכמה אלף אלפי אלפים ורבי רבבו' עולמות וכולם הם נעשים בשבת בבחי' ז' ז' עד רישא עלאה דלא אתידע הנקרא עתיק יומין וז"ס שאנו קורין את השבת שביעי ויען כי בחי' כל השביעיות הם ביסוד כנודע לכן אומרים המלאכים אותו השיר הנז' בספר פרקי היכלות המתחיל האדר' והאמונה לחי העו' כו' עולם שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמי' והטעם כי בחי' השביעיות דשבת כולם הם בסוד היסוד הנק' חי העולמים. והנה כבר נתבאר כי בהתעלו' ג"ר דעשיה במל' דיצירה ויעלו אחריהם הז"ת כנ"ל בעשיה עצמה מוכרח הוא שנשאר בסוף העשיה מקום אויר פנוי וריקן שיעור ג' ספירות תחתונות. והנה בימי החול שהג"ת דעשיה היו בסוף העשיה נמצא כי הקלי' אשר בעשיה היתה דבוקה ממש בקדושה דעשיה אבל ביום השבת נשא' ביניהם מקום פנוי ומפורד ביניהם כשיעור הרחק ג' ספי' והנה מקום הקלי' עצמה נקרא מדבר שמם כי איננו ראוי כלל לישוב ולא לזריעה ואותו המקום הפנוי שביניהם נק' שדה ראוי לזריעה אך אינו בית ממש לפי שבעוד שהיתה שם הקדושה היה נק' בית של ישוב ועתה שנתעלית משם הקדוש' נק' שדה ראוי לזריע' לפי שכל דבר שבקדושה בהסתלקו מן המקום אשר עמד שם בראשונ' נשאר שם איזה רושם קדושה בהכרח ע"ד מה שנתבאר בענין שינת האדם בלילה שאף גם שהנשמה הקדוש' מסתלקת ממנו נשאר באדם קצת חיות להחיותו ביני ביני עד שתחזור הנשמה למקומ'. והנה שיעור המקום הפנוי הזה הנה הוא ג' פרסאות כי כל ספי' נק' פרסה

והטעם הוא כי כל העשיה בכללות' היא מלכו' נוק' הנק' אדני והשפח' דילה שהיא העשיה כנודע נקרא סנדלפון. והנה חיבור אדני וסנדלפון הם בגי' פרסה וז"ס שיעור מחנה ישראל שהיה אורכו י"ב מילין שהם ג' פרסאות ושיעור הזה הוא תחום שבת מן התורה ולכן ישראל בדור המדבר היו יכולין לצאת בשבת עד שיעור ג' פרסאות שהם י"ב מילין שהוא שיעור המקו' הפנוי בין סוף הקדוש' דעשיה אל מקום התחלת הקלי' ביום שבת. וז"ס מעלת שבת כי הקדושה מתרחקת מן הקלי' כ"ז השיעור כולו ריחוק גמור לגמרי בלתי שום התקרבו' ואחר שחטאו ישראל גרמו שהקלי' תשלוט ותתאחז בימי החול גם במקום נ"ה וחצי היסוד של העשיה כי בתחי' לא היו אלא בסוף כל קדושת העשיה ושם היו דבוקים ממש בסופה ואחר שחטאו ישראל נכנסו הקלי' לפני' כנגד נ"ה וחצי היסוד דעשיה והטעם הוא לפי שהנצח והוד הם ירכין לבר מגופא ולכן יכולין להתאחז בהם. והיסוד הנה יש בו ב' בחינות והם ב' נקבים נקב הימין להוציא טפת הזרע הקדוש ונקב השמאל להוציא ולדחות מי רגלים לחוץ שהוא מזון הקלי' ונמצא כי באותו החצי של מים העכורים יוכלו להתאחז ועוד ט"א כי חצי העליון דיסוד נאחז בגוף ממש ואין להם אחיז' בו וחציו תחתון התלוי בין ב' ירכין יכולין לשלוט בו ונמצא כי אחר שחטאו ישראל נכנסו הקלי' בימי החול לפנים בתוך הקדו' כשיעור ב' ספי' וחצי שהם יו"ד מילין. ונמצא כי ביום השבת שמתעלין ג"ת דעשי' במקום ג' אמצעיות עכ"ז לא נשאר מקום פנוי בין הקדושה והקלי' רק שיעור חצי ספי' שהוא שיעור חצי פרסה ששיעורה ב' מילין והוא סוד תחום שבת דרבנן שגזרו אחר שחטאו ישראל אבל בתחי' שיעור תחומין דאורייתא היה ג' פרסאו' כמנין מחנה ישראל והוא סברת ר"ע בתלמוד במס' שבת. ונבאר עתה ענין מלת שדה מה ענינה הנה מלה זו רומזת הוראה אל המלכו' שהיא עולה ונגדלת מדריגה אחר מדריגה כי הנה בתחי' היא בסוד ש' של שדה שהוא סוד נה"י דז"א הנרמזים בג' קוי אות ש' אשר אלו נעשים בה בחי' מוחין בשבת ואח"כ נגדלת והיא בבחי' ד' של שדה עמה כי היא הרביעית אל נה"י כנודע כי בתחיל' היתה שיעור נה"י בלבד היא אות ש' ועתה היא בסוד ד' שהוא גם עם שיעור המל'. גם ענין היותה ד' רומז כי בתחיל' עלתה כשיעור ש' שהוא נה"י ועלתה גם באחורי הת"ת דז"א וגם שיעור עלייתה הם ד' מידות ת"ת נה"י והנה הד' היא ציור ב' ווין ולפי שיש בחי' ראש לזאת הו' שהם סוד המוחין לכן הכח שיש בזו הו' שיש בה ראש גורם לאותו הקוץ שבאחורי אות הד' כנודע אשר נעשה מאותו הראש של הו' ואח"כ נעשית ה' של שדה לפי שהיא מתעברת ממנו ונותן בה בחי' אותו העובר שבתוך אות ד' ונעשה ה' ואותו העובר הוא סוד ו' שבתוך הה' והרי איך עלה מן ג' בחי' אל ד' ומן ד' אל ה' והם ג' אותיות

שדה. אבל הקלי' הם להפך כי אותיותיהם הם אותיות שקר וכל מה שהולכים מתמעטין מספרם כמ"ש והנה אותיו' שדה ואותיו' שקר הם שוות אלא שהם שלא כסדרן והטעם הוא כמו שנבאר כי הקדושה נק' שדה כי הולכת ומתגדלת. והקלי' נק' שקר כי הולכ' ומתמעט'. ועתה נבאר איך האותיו' הם שוות כי הנה אות ה' של שדה ואו' ק' של שקר שניהם בציור א' רק שרגל שמאל של הה"א נתארך מעט ונעשה ק' גם אות ד' ואות ר' הם בציור א' ואין הפרש ביניהם רק תג א' ועוקץ א' שבאחור אות ד':

ועתה נבאר ענין השינויים האלו והנה נתבאר כי כל אחיזת החיצונים היא בנה"י לפי שהם לבר מגופא וכבר ביארנו כי הקלי' שולטים בנה"י ובפרט אחר שחטאו ישראל בעוה"ר וז"ס ש' דשקר ואח"כ רוצים הקלי' להתאחז יותר ולוקח לעצמ' אותו העיבור שנתעברה המל' ממנו כנז'. והנה הקלי' בתחילה היא סוד ר' כנודע בסוד אח"ר ואח"ד כי אות ד' היא בקדושה ואות ר' בקלי' ואז הקלי' הנק' אות ר' לוקחת אותו העיבור שהוא סוד ו' שבתוך ההא של שדה שהיא במל' ומחברו תוך אות ר' שלה ונעשית אות ק' ולא די שנעשית בה סוד אות ה' אלא שהיא פושטת אותה הו' שהיא העיבור שלקחה מן הקדושה ומחברת עמו בחי' הקלי' בסוד נחש כרוך על עקיבו ואז נעשית ק' בסוד הקלי' הנק' קוף בפני אדם כנודע. והרי נתבאר ב' אותיו' ש"ק מן שקר. ואח"כ הקב"ה ברחמיו הגדולים חוזר וחוטף העיבור הקדוש ההוא ממנה ואז נשאר' היא בחי' ר' כבתחילה וז"ס ר' מן שקר כי חוזרת להתמעט בסוד ר' כבתחילה ונמצא כי הקלי' הנק' שקר לוקח' את אות ו' של הקדושה שבתוך אות ה' של שדה שהי' בחי' הקדושה שנמשכה בסוד עיבור תוך אות ה' תתאה וכאשר האשה מנאפת ולוקחתו הנה היא מתעברת ממנו. והנה היא הית' תחילה אות ר' ומכנסת אותה הקדושה שהיא ו' הנז' תוך אות ר' שלה להתעבר בו ולא עוד אלא שג"כ מערבת רע בטוב שהוו' קליפ' המתחברת עם אות ו' זו ועי"כ מתארכת ונעשית ו' ארוכה כעין ן' פשוטה ואז מן ר' נעשית ק' אבל כאשר המלכות אשת חיל העליונה היתה מעוברת בתחילה בסוד אות ו' היתה היא צורת ה' שהיא טוב בלא רע והנה אות ה' זו מורה על ה' של הבל בן אדה"ר וק' זו מורה על ק' של קין בן אדה"ר שהוא מעורב טו"ר והנשמות של הבל הם מכניעים את הקליפה והרי נתבאר ענין שדה ושקר מה ענינם. ובזה יובן משז"ל השקר אין לו רגלים כי אע"פ שהקליפה נאחזת בתרין ירכין ורגלים שהם נצח והוד עיקר אחיזת' היא ברגל ההוד לבדו רגל אחד ולא בשתי רגלים וז"ס נתנני שוממה כל היום דוה תמורת הוד כי ביום ה' שהוא הוד נחרב ב"ה באלף ה'. וגם ז"ס והודי נהפך עלי למשחית אבל נצח נאמר בו וגם נצח ישראל לא ישקר כי אין

השקר נאחז ברגל הנקרא נצח ולכן אות ק' של שקר לא נתארך ממנו רק רגל שמאל לבד שהוא סוד ההוד ושם נחש כרוך על עקיבו בסוד התפשטות רגל הק' כנודע:
ונחזור לענינינו כי בענין חילול שבת יש שני אופנים. האחד הוא יציאת חוץ לתחום והשני הוא עשית איזה מלאכה מן המלאכו' והנה היוצא מחוץ לתחום הנה הוא מעקר את נשמתו ומוציאה מן הקדושה אל הקליפה העומדת בסוף מקום תחום שבת כנ"ל. ולכן אינו חייב מיתה כי לא פגם רק בנשמתו בלבד ועונו ישא בגיהנם ויתלבן ויחזור לשורשו בקדושה אבל העושה מלאכה בשבת גורם להכניס הקליפה בפנים בתוך הקדושה באותו המקו' אשר משם הוא שורש נשמתו וכיון שפגם בקדושה עצמה לכן חייב מיתה ממש כי גורם ח"ו לטמא מקדש ה' כי ראתה זרים באו מקדשה ח"ו. והרי נתבאר ענין היום השבת ענין ז'. ואמנם היותו בחי' י"ג הטעם הוא כי הנה בעלות ג"ר דעשי' ביצירה הנה אז היצירה היא בת י"ג ספירות וכן הענין בכל עו' ועו' זולת העשיה כי נשאר בסוד ז' בלבד לפי שאין תחתיו עולם אחר שיתעלו בו ג"ר של העולם ההוא וזה הטעם שהשבת נקרא יום א' כי אחד בגי' י"ג לרמוז כי כל העולמות נעשין ביום זה בסוד י"ג י"ג וז"ס אתה אחד ושמך אחד כו' כמ"ש בתפי' מנחה דשבת וע"ש:

דרושי קבלת שבת

דרוש א

פרק א
דרוש א':
בענין קבלת שבת בשדה הנה דבר זה מפורש בגמרא דשבת בפ"ב ופי"ז והביאו הרמב"ם בפ' ל' דשבת וגם נתפרש בגמרא דקמא בפרק הפרה וז"ל ואם היה רץ בע"ש פטור מפני שהוא רץ ברשות. ושם אמרו בגמרא דר' ינאי כו' הוו אמרי בואו ונצא לקראת שבת מלכתא כו' ואין ספק כי אם הוא כסברת קצת קלי עולם החושבים כי די בקבלת שבת תוך חצירו של אדם לא היו אומ' בואו ונצא כנראה כי היו תוך העיר והיו מתחברים לצאת השדה לקראת השבת אורח הנכבד. וגם שא"כ למה יפטרו את הרץ בע"ש תוך רה"ר מן הנזקים כיון שאין ריצתו לתכלית יציאתו מחוץ לעיר ובפרט כי עלה דההיא קאמר ההוא עובדא דרבי ינאי כו' וטרם שנבאר ענין קבלת שבת נבאר לך הקדמה אחת אשר בארנוה למטה בסוף ענין קב"ש בשדה טרם ענין תפי' ערבית שבבית הכנסת ויש בזה דרושים נפרדים וע"ש היטב. וזה ענין הקדמה הנז' הנה ביום שבת הוא בחי' עלית ז"א כמ"ש בע"ה ובליל שבת אז הוא זמן עלית נוק' דז"א דאצילות שעולה בז"א היא וג'

עולמות בי"ע אשר תחתי' אשר כולם נק' עלמא דנוק' כנודע. אבל ז"א דאצילות ומכ"ש שאר הפרצו' הגבוהים ממנו אין להם שום עליה כלל בליל שבת אבל יש להם הארה יתירה במקומם עצמם משא"כ ביום השבת כי אז עיקר' העליה היא אל ז"א אלא שאגב גררא דיליה מעלה את נוק' עמה ובכל מקום שנז' בחי' האיש אין הנקבה עולה בשם כלל וז"ס ענין זכור ביום ושמור בלילה כי לילה הוא סוד הנקבה לפי שאז זמן עליתה והיום הוא בחי' הזכר שאז עיקר עלייתו. ונבאר עתה ענין ליל השבת בב' הבחי' הא' הוא ענין ההארה היתירה שיש אל ז"א באצילות במקומו ממש עם שאינו עולה שום עליה הנה נודע כי בז"א דאצילות יש בו מוחין פנימים ומוחין מקיפין. והנה עתה כבר יש בו בחי' מוחין פנימים דצ' דצלם דגדלות א' שהוא יש"ס ותבו' הנק' בחי' נה"י דאו"א כנז' בדרוש פסח ויציאת מצרים וע"ש היטב ואמנם ההארה הנוסף לו בליל שבת הוא שהאורות מקיפים שלו בבחי' גדלות א' נכנסו בו בבחי' סוד מוחין פנימים ואז יהיו המוחין הפנימים שלו יקירי הערך מאד ומחמת כן ניתוספים לו אורות מקיפים אחרים גדולים במעלה אל המקיפים הראשונים שחזרו להיות פנימים כנז' אבל ענין זה אפשר להיות בב' מציאיו' או שז"א יגדל ראשו ותעלה למעלה כנגד שיעור גובה כל מקום מוחין המקיפי' ועי"כ יתלבשו אותם המקיף בתוך ראשו באופן כי ראשו היא העולה ונגדל' למע' ומלבשת המוחין המקיפין אבל המקיפים נשארים במקומם למע'. או אפשר שז"א ראשו תעמוד למטה במקומו הא' והמוחי' המקיפים הם היורדים למטה ונכנסים בתוך ראשו אבל כיון שכבר ביארנו שבליל שבת אין שום עליה לז"א א"כ מוכרח הוא שהענין נעשה באופ"ז שהמוחין המקיפין יורדים למטה ונכנסים בראש ז"א בהיותה למטה במקומה וראשו דז"א אינה עולה למעלה כלל ממקומו וצריכין אנו לבאר ענין אלו המוחי' המקיפים מה ענינם כדי שתדע סדר הדרגת ירידתם וכניסתם תוך ראש ז"א לאט לאט בסדר המדריגו' בליל שבת. הנה נודע כי המוחי' פנימים ומקיפים דז"א נקרא צלם בסוד אך בצלם יתהלך איש ואות צ' דצלם היא בחי' המוחי' פנימים שבו וב' אותיות ל"מ דצלם הם בחי' המקיפים אשר לו הנחלקים לב' הבחי' שהם ב' אותיות ל"מ דצלם כי הל' היא בחי' התלבשות אלו המוחין מקיפים תוך נה"י דאימא וז"ס אות ל' בסוד ג' לבושי נה"י וכל אחד כלול מעשר הם ל' אבל המ' היא בחי' ד' מוחין מקיפין הם עצמם בהיותם בלתי התלבשות תוך נצח הוד יסוד דאי' כלל ואז הם ד' מוחי' ולכן הם מ'. גם נתבאר אצלינו כי יש בז"א צלם מצד אימא וצלם מצד אבא ושניהם מתלבשים זה בתוך זה אבא תוך אי' ומה שנכנס בליל שבת בז"א מצד המקיפים הם ב' אותיות ל' דצלם דאי' ול' דצלם דאבא והם נכנסות לאט לאט דרך מדריגות כמ"ש בעזרת השם יתברך והנה

אע"פ שאמרנו כי ג' בחי' הם רמוזות בג' אותיות צלם הכוונה היא לומר שכל מה שיש באות צ' יש באות ל' ויש באות מ' אבל אין שיעור קומתם שוה כי הל' דצלם אינה רק שליש קומה בלבד מן צ' דצלם. והביאור הוא כי אות צ' דצלם הם בחי' מוחין הפנימים דז"א המתלבשי' בט' ספירו' ז"א כמנין צ' והם ג"ר שבו וג' אמצעיות וג' אחרונות נמצא שארכה שיעור ט' ספירות כמנין אות צ' אבל אות ל' דצלם שהם מוחין המקיפים אין בהם בארכן רק שיעור ג' ספירות לבד כמנין ל' דצלם אבל יש בהם מציאו' א' דומה אל צ' דצלם והוא כי כל ספי' מהם נחלקת לג' פרקים באופן שכל הל' דצלם נחלקת לג' פרקין עילאין ולג' אמצעיים ולג' תתאין אבל שיעור ארכן וקומתן אינו רק כשיעור שליש פ"ע של אות צ' דצלם כנז' אמנם מ' דצלם אין בה אפילו זה המציאות שנתבאר באות ל' דצלם. והענין הוא כי הל' דצלם אעפ"י ששיעור קומת' אינו רק כשיעור השליש העליון דצ' דצלם עכ"ז בהיותה בחי' נה"י דאי' לכן היא מתחלקת אל ט' פרקין ג' אמצעים וג' עילאין וג' תתאין כנז' לפי שכל בחי' נה"י בין אם יהיו גדולים או קטנים יש בהם התחלקות פרקין פרקין כנז'. אבל המ' דצלם אשר הם מוחין מקיפין בלבד בלי שום לבוש לכן אין בהם התחלקו' פרקים ע"ד אות ל' אבל הם נכנסי' כולם בפ"א אבל גם שיעורם אינו רק שיעור קומת שליש עליון דצ' דצלם:

ודע כי כל מה שנתבאר הוא בין בצלם דאבא ובין בצלם דאימ' והנה בעת קב"ש בשדה תכוין קודם שתקבל קב"ש כי אז ניתוספה הארה יתירה בז"א והיא זו כי אז נכנסים לתוך ראשו ג' פ"ת של אות ל' דצלם דאימא וג"ת של אות ל' דצלם דאבא וענין זה נעשה בסוד תוס' שבת בעת קב"ש. וז"ם תוס' שבת שיש אל ז"א עתה בקב"ש ותכוין כי ע"י קב"ש הזה תכוין לקבל בחי' תוס' נפש יתירה מבחי' ג' פ"ת אלו של אות ל' הנכנסי' בז"א עתה בקב"ש כנודע כי ג"ת הם בחי' נפש כנודע ונמצא כי עתה אתה מקבל בחי' נפש יתירה בלבד ובס' קב"ש נבאר מקום זה האמיתי שהוא בעת אומרו בואי כלה כו' וענין הרוח והנשמה יתבאר במקומו בענין ברכו ובענין ופרוש סוכת שלום עלינו כו' וע"ש. והרי נתבאר ההארה יתירה שיש אל ז"א בליל שבת והיא הבחי' הא'. הבחי' הב' והוא ענין עליית נוק' דז"א בליל שבת עליה גמורה ממש שלא כבחי' ז"א וזה ענין עלייתה הנה ב' בחי' יש בד' עולמות אבי"ע הא' היא בחי' הנשמות דבנ"א של כל העולמות אשר משם נמשכות נשמות התחתוני' אשר בעוה"ז ובחי' זו נק' פנימיות כל העולמות. הבחי' הב' הוא בחי' המלאכים והעולמו' עצמן וההיכלו' והרוחין קדישין אשר בהם ובחי' זו נק' חיצוניות העולמות ולכן אמר הכתוב הן אראלם צעקו חוצה כי המלאכים הם מן חיצוניו' העולמות ואף גם באצילות עצמו יש בו ב' בחי' אלו והנשמות של הצדיקים

יונקים מפנימיותו והמלאכי' יונקים מחיצוניותו. והנה כל בחי' מאלו יש בה ב' הבחי' והם אורות פנימים ואורו' מקיפים וזכור הקדמה זו וכבר רמזנוהו בסוף הקדמ' ביאור אדרת האזינו וע"ש גם רמזנוה בהקדמת ביאור תפל' ר"ה בענין טעם היותם ב' ימים של ר"ה וע"ש. והנה עתה קב"ש זו היא בחוץ בשדה לפי שבתחילה עולה בחי' חיצוניו' העולמו' שהם בחי' ההיכלו' והמלאכים ולכן נעשה הדבר הזה בחוץ בשדה ואח"כ נעשה בחי' עליית פנימיות העולמו' ע"י התפי' בבה"כ כמ"ש בע"ה אבל עתה הוא שאנו מעלים חיצוניו' העולמות למעלה מדריגה אחר מדריגה כמ"ש בסדר קב"ש וכל זה בבחי' אור הפנימי של חיצוניו' העולמות והוא המקבל עתה תוס' קדושת שבת והכל נעש' בחוץ בשדה וז"ס הדב' לצאת ממש בשדה להקבל השבת ותכוין בסוד המלכות שהיא עתה שדה של תפוחין קדישין שהוא בחי' נה"י כמ"ש בע"ה כי ענין יציאה לשדה הוא סוד בחי' החיצוניו' של נה"י דז"א ששם עומדת הנוק'. גם הענין הוא כמש"ל בדרוש השבת הנקרא ז' וי"ג ושם נתבאר כי ג"ת של נה"י דעו' העשיה נסתלקו ועלו במקו' חג"ת דעשי' וכעד"ז עלו כל המדרגות אשר עליהם עד עול' האצילות ונמצא מקום נה"י דעשיה מקום אויר ופנוי וריקן מפסיק בין הקדושה שבעשיה שמסתיימ' עתה במקום חג"ת דעשיה ובין הקלי' אשר למטה מכל מקום עולם העשיה נגמרי' וזה המקום הפנוי הוא שיעו' ג' ספי' נה"י דעשיה ולכן בצאתך בשד' להקביל השבת תכוין כי שדה הוא חק"ל הוא סוד המקום הפנוי אשר נק' שדה של תפוחין כנ"ל בדרוש הנז' וחקל הוא אותיות חלק בב' פתחין תחת הח' והל'. גם הם אותיות חלק נקו' בב' נקודות סגול תחת הח' והל' מלשון כי חלק ה' עמו. והכונה היא לרמוז כי אותה הקדושה אשר היתה תחילה למטה בנה"י דעשי' הנה נתעלה למעלה והם חזרו להיות שם למע' חלק מהם ממש בב' נקודו' סגול כאמור ומקומם נשאר למטה פנוי וחלק בב' נקו' פתחין וריקן כנז' ותכוין כי יציא' לשדה הוא אל מקום הזה הפנוי והחלק הנז' ותכוין כי חלק בגי' הויה דס"ג עם עשר אותיותיו שהם בגי' ע"ג ועם שם אדנ"י העול' בגי' ס"ה והנה ע"ג וס"ה הם חק"ל:

וזה סדר עליתם הנה קיצור סדר קב"ש הוא שתצא לשדה ותאמר בואו ונצא לקרא' שבת מלכתא לחקל תפוחין קדישין ובכלל דברינו ובפרט בענין הקידוש של ליל שבת יתבאר לך כונת תי' אלו שהם חקל תפוחין קדישין ותעמוד מעומד במקו' א' בשדה ואם יהיה ע"ג הר א' גבוה הוא יותר טוב ויהיה המקום נקי כפי מה שצריך מלפניו כמלוא עיניו ומאחריו ד' אמות כו' ותחזור פניך כנגד רוח מערב ששם החמה שוקעת ובעת שקיעתה ממש אז תסגור עיניך ותשים ידך השמאלית על החזה ויד ימינך על גבי שמאל ותכוין באימה וביראה כעומד לפני המלך לקבל תוס' קדושת שבת ותתחיל ותאמר מזמור הבו

לה' בני אלים כו' כולו בנעימה ואח"כ תאמר ג' פעמים באי כלה באי כלה באי כלה שבת מלכתא ואח"כ תאמר מזמור שיר ליום השבת וכו' כולו ואח"כ תאמר ה' מלך גאות לבש כו' עד לאורך ימים ואז תפתח עיניך ותבא לביתך כמ"ש בעז"ה:

ועתה נבאר הפרטים קודם שתאמר מזמור לדוד הבו לה' בני אלים תכוין כי עתה הוא עלית עולם העשיה ביצירה רק שהוא בבחי' אור פנימי של חיצוניות העולמות כנ"ל ולא בבחי' אור המקיף וביאור הדבר הוא זה דע ענין תוס' שבת על מתכונתו:

הנה כל מה שנעשה בימי החול ע"י תפלותינו הוא מה שנק' עתה בחי' תוס' קדושת שבת והוא כי כבר נתבאר בסדר קרבנות תפי' שחרית דחול כי הפני' של ג"ר דעשיה עולות ונעשות חיצוניות אל החיצוניות דג"ת דיצירה כו' והחיצוניות של ג"ר דעשי' הוא נשאר עתה בבחי' פנימיות ולסיבה זו הוצרך ענין פטום הקט' כי ע"י סמני הקטורת נשלמים י"ס דעשיה ועד"ז עולות כל שאר המדרגות זו במקום זו עד רום המעלות וכל בחינה זו נקרא תוספ' קדו' שבת הנעשית בעת קב"ש קודם שיהיה ליל שבת. אבל אח"כ בליל שבת אז הוא עיקר קדוש שבת ואינה תוס' ולכן אז כל הג"ר דעשיה בבחי' חיצוניותם ופנימיותם עולים למעלה במקום ג"ת דיצירה וכעד"ז כל שאר המדריגות ודי בזה:

ונחזור עתה לבאורינו ואל תשכח הקדמה הנז'. הנה בתחיל' תכוין אל מש"ל ענין ההאר' היתירה שניתוסף עתה בז"א שלא ע"י עלייתו למע' והוא כי עתה נכנסין ג' פרקי תתאין דאורות המקיפי' של ל' דצלם דאימא ודאבא תוך רישא דז"א גם תכוין אל העליית הנוק' שעולה ממש עליה גמורה היא וג' עולמו' בי"ע שתחתיה הנקרא על שמה עלמא דנוקבא וזה סדרן. הנה בתחי' תשים נגד עיניך ד' העולמות אבי"ע כסדרן והם עסמ"ב ואח"כ תתחי' ותאמר מזמור לדוד הבו לה' בני אלים כו' ותכוין כי ע"י ג"פ הבו הנז' בזה המזמור אנו מעלי' חיצוניו' דג"ר דעשי' במלכו' דעולם היצירה ואז המלכו' דיצירה אשר נודע כי היא עומדת באחורים דנה"י דז"א דיצירה ובעלות חיצוניות ג"ר דעשי' שם עמהם כולם מתקבצים ומתחברים שם בסוד הרחיבי מקום אהלך כו' כנודע כי המלכות היא סוד א"י הנק' ארץ צבי כמשאז"ל שנמשלה לצבי מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו כך א"י כו' כי הנה בהיות הצבי חי היה עורו מחזיק את בשרו והיה אז מחזיק כפלי כפלים ממה שמחזיק לאחר שחיטתו וכן הענין בא"י כי בהיו' בישובה היתה מחזקת בריות רבות בתוכה אלף אלפים ורבי רבבו' ועתה אחר חורבנה נתכווצה ואינה מחזקת אלא דבר מועט וכן הענין במלכות דיצירה כי היא מתרחבת ומקבלת בתוכה כל ג' עליונות דעשיה ונמצא כי ג"ר דעשיה גם הם עומדות כנגד אחורי נה"י דז"א דיצירה אבל אינם עומדות רק בתוך המל' לבדה דיצירה כנז':

פרק ב

ונבאר ענין ג"פ הבו הבו הבו הנה תכוין בתחילה בהוי"ה זו הא' של הבו לה' בני אלים ותכוין כי זו ההוי"ה היא מלאה בההין ועולה בגי' ב"ן ונודע כי שם זה הוא בעשיה ותכוין כי עולם זה הנק' עשי' הוא שעתה אתה רוצה להעלותו ביצירה כנז' אח"כ תכוין כי הם ג"פ הבו וגם הם ג' הויות ובהבו הא' תכוין שהוא בגי' י"ג והכונה היא שתכוין להוריד הארה מן י"ג תיקונים שבא"א דעשיה עצמה וסוד ההארה זו היא סוד שלש הויות שבהם י"ב אותיות ועם הכולל שלהם הם י"ג כמנין הבו. וכמו שבי"ג התי' הם סוד ג' הויות שבהם י"ב אותיות וע"ה שבהם הם י"ג כמו כן תכוין כי ההארה שתוריד משם יהיו ג"כ שלש הויות שבהם י"ב אותיות וע"ה הם י"ג כמנין הבו. והטעם הוא כי נודע שאי אפשר לשום בחי' לעלות למעלה ממדריגתה עד שהורידו לה בתחי' האר' עליונה לשתוכל אח"כ להתגדל ולעלות למעלה כנז' בענין קדושת נקדישך בתפילת שחרית דימי החול ולכן אנו מורידין הארה זו הכוללת שלש הויות כמנין הבו ויהיה שלשתן בסוד מילוי ההין לפי שהם מן א"א דעשיה ותורידם משם עד מקום הדעת של עשיה אשר הם עומדות בחי' החסדים והגבורות:

ונודע כי החסדים הם שם מ"ה והגבורות שם ב"ן ולכן תוריד שלש הויות הנז' במילוי ב"ן אל אלו הגבורות אשר בדעת דעשי' כי כנגד החסדים אין אנו מורידין הויות דמ"ה לפי שאין בעולם דעשיה שם מ"ה דאלפין אלא שם ב"ן דההין אבל עכ"ז בעלות הגבורה גם החסדים עולים ביחד עמהם ואח"כ תמשיך הארת מ"ה אל החסדים כמו שיתבאר בע"ה ונמצא כי בזו ההויה של הבו לה' בנ"א תכוין שהיא הויה דב"ן דההין ושהיא בדעת דעשי' ותכוין להמשיך לו שלש הויות דההין כמנין הבו מי"ג תיקו' דא"א דעשיה עצמה וזמ"ש הבו לה' כי מנין הבו צריך להמשיך אל זו ההויה שהיא דעת דעשיה ותכוין כי ע"י הארות אלו עולה הדעת דעשיה באותו מקום אשר כנגד היסוד דיצירה. אח"כ בהבו הב' והוא הבו לה' כבוד ועוז תכוין להוריד מי"ג תי' א"א דיצירה שלש הויות דמ"ה דמילוי אלפין שהוא ביצירה כנודע ותמשיכם אל בינה דעשיה ועי"כ תעלה בינה דעשיה אל ההוד דיצירה ולכן תכוין בזו ההויה דהבו לה' כבוד ועוז שהוא במילוי אלפין. אח"כ בהבו הג' והוא הבו לה' כבוד שמו תכוין להוריד מי"ג תיקוני א"א דבריאה ג' הויות דס"ג אשר בבריאה כנודע עד החכמ' דעשיה. ועי"כ תעלה חכמה דעשיה אל נצח דיצירה ולכן תכוין בזו ההויה דהבו לה' כבוד שמו שהיא במילוי ס"ג והרי העלינו חב"ד דעשיה בנה"י דיצירה אבל הכתר דעשיה אין אנו זוכרים אותו והטעם הוא כמו שהודעתיך כי כל בחי' כתר נעשית מעצמו וזהו הטעם שאין הכתר נמנה בכלל הי"ס ואנו מזכירין הדעת

במקומו ואין להאריך כאן בזה אבל עם היות שהכתר נעשה מעצמו עכ"ז צריך שתכוין באופן זה שנבאר והוא. כי כאשר תכוין בהבו הא' להעלות הדעת דעשיה ביסוד דיצירה תכוין כי הנה הכתר הוא בקו אמצעי למעלה מן הדעת וא"א אל הדעת לעלות אם לא שבתחי' יעלה הכתר ולכן מוכרח הוא שבתחילת הכל עלה הכתר ליסוד דיצירה ואח"כ כשאנו מעלים הדעת ביסוד דיצירה אז הכתר מתעלה יותר ועולה בהוד דיצירה כדי לתת מקום אל הדעת שיעלה ביסו' ואח"כ בהבו הב' אשר הכונה היא להעלות הבינה בהוד דיצירה תכוין כי אז מתעלה הכתר עד הנצח דיצירה ואח"כ בהבו הג' אשר עולה החכמה בנצח דיצירה תכוין כי אז מתעלה הכתר עד הת"ת דיצירה ואז שם הוא מקומו האמיתי שהוא בקו אמצעי ע"ג הדע' וגם ט"א והוא כי נודע כי כל בחי' כתר של עולם התחתון או פרצוף התחתון נעשה מן הת"ת שלמעלה ממנו כנודע כי כתר דנוק' דז"א נעשה מת"ת דז"א וכתר דז"א נעשה מת"ת דאימא וכן כאן כתר דעשיה נעשה מת"ת דיצירה והרי נתבאר עלית ד' ראשו' דעשיה אל ארבע תחתונות דיצירה ועדיין צריך שאודיעך סדר המשכת אלו ג' הויות שנרמזו במילת הבו כנ"ל. הנה בהבו הא כאשר אתה מוריד ג' הויות דב"ן מן א"א דעשי' אל הדעת דעשי' תכוין להורידם דרך קו ישר מן הכתר דעשיה אל הדעת דעשיה שהוא קו אמצעי וכשתוריד ג' הויות דמ"ה דאלפין בהבו הב' מן א"א דיצירה אל בינה דעשיה תכוין כי אלו ההארות הם מתפשטים מן א"א דיצירה אל הבינה דיצירה שהוא בקו שמאלי ויורדת ההארה דרך קו השמאלי אל ההוד דיצירה ומשם נמשכת דרך קו שמאלי דעשיה עד בינה דעשיה ומאיר בה ואז עולה בינה דעשיה להוד דיצירה. וטעם הדבר הוא כי א"א הוא בקו אמצעי דיצירה וצריך להטות הארתו דרך קו השמאלי כדי שתמשך בבינה דעשיה. גם טעם ב' והוא כי הבינה דעשיה קו שמאל וצריכה לקבל הארה מבחי' השמאל דיצירה ולכן צרי' שהשפעת' תבא דרך השמאלי וב' טעמים אלו קרובים זה לזה ואח"כ כשתוריד בהבו הג' ג' הויות מא"א דבריאה אל חכמה דעשיה תמשיכם דרך קו ימיני והוא שתמשיכם מן א"א דבריאה אל חכמה דבריאה ומשם אל נצח דבריאה ומשם לחכמה ולנצח דיצירה ומשם לחכמה דעשיה ואז תעלה חכמה דעשיה לנצח דיצירה. ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי יש חילוק אחר בזה והוא כי הג' הויות שתמשיכם מא"א דעשי' אל דעת דעשיה כיון שהכל הוא עשיה אתי שפיר אבל כשתמשיך מא"א דיצירה אין צורך להמשיכם עד בינה דעשיה שהוא עולם אחר ודי במה שתמשיכם אל הוד דיצירה בלבד ואח"כ תעלה בינה דעשיה. עד שם. וכן כשתמשיך ג' הויות מא"א דבריאה די להמשיכם עד הנצח דיצירה ואז חכמה דעשיה תעלה שם אבל היותר נלע"ד הוא דרך הא'. גם תכוין כי ר"ת הבו לה' כבוד ועוז הוא ר"ת

כל"ה וכן ר"ת הבו לה' כבוד שמו הוא כלה. והענין הוא כי ב' הבו אלו הם שם מ"ה ושם ס"ג כנז' אבל העשיה עצמה היא שם ב"ן שהיא הנקבה הנתקנת ונעשית כלה ע"י שם מ"ה שהוא ז"א בעלה החתן המקשט והמכונן את כלתו ועושה אותה כלה. וכן הב"ו הג' הוא באימא שהיא הבריאה שם ס"ג המקשטת ומתקנת את בתה בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע כו' ועושה אותה תיקון הכלה ומה שתכוין בזה הכלה הוא שתכוין בעשיה שהיא הויה דההין בגי' ב"ן העולה לגבי נה"י דיצירה שהם ג"ס תחתונות דיצירה וחיבור ב"ן עם ג' הם בגי' כל"ה. כי כאשר הויה דב"ן עול' בנה"י נעשית כל"ה. אח"כ תאמר השתחוו לה' בהדרת קודש והענין הוא כי נודע שהדעת כלול מהחסדים וגבו' והחסדים הם הויה דמ"ה והגבו' הם הוי"ה דב"ן אבל הבינה היא הויה דס"ג והחכמה היא הויה דע"ב והנה עד עתה אעפ"י שעלו ד"ר דעשיה כסדרן האמיתי שהוא חכמ' בנצח ובינה בהוד וחסד וגבורה ביסוד עכ"ז ההארות שהמשכנו להם היו שלא כסדר לפי שג' הויות שהאירו בנצח היו משם ס"ג והיה ראוי שיהיה מהויה דע"ב ובהוד ירדו ג' הויות דמ"ה והיה ראוי שיהיו מס"ג וביסוד ירדו ג' הויות דב"ן והיה ראוי שיהיו ממ"ה אמנם הדבר היה מוכרח להעשות כן כפי הס' הנז' אבל עתה באמרו השתחוו לה' בהדרת קדש נתקן גם הדבר הזה והוא כי צריך שתכוין כי זו ההוי"ה הד' של השתחוו לה' היא הויה דע"ב דיודין שבאצילות כנודע ואנו ממשיכין אותה בנצח היצירה אשר שם חכמה דעשיה ואז ההויה דס"ג אשר שם יורדת בהוד דיצירה אשר שם בינה דעשיה וההויה דמ"ה שהיתה שם הנה היא יורדת עתה ביסוד דיצירה ומאירה בחסדים אשר שם וההויה דב"ן שהיתה שם גם עתה נשאר' שם אלא שמאיר בגבו' אשר שם ביסוד דיצירה והרי נתקן הכל על תיקונו ולפי שזה הפסוק של השתחוו כו' הוא באצילות כנז' לכן יש לו מעלה על שאר העולמות והוא כי בשאר ג' עולמות היינו אומרים בלשון הבו ר"ל הזדמנו ג' עולמות להמשיך ולהוריד הארותיהם למטה אבל עתה שאנחנו באצילות אנו אומרים אל ג' העולמות השתחוו לה' שהוא עו' האצילות והשתחויתם אליו מרחוק כעבד לפני רבו וע"י ההשתחוי' זו תמשך להם הארה משם. גם לזו הסיבה נאמר בהדרת קודש כי שם באצילות הוא ההדר האמיתי והקדש האמיתי ועוד במה שנודע כי הויה זו היא הויה דע"ב דיודין הנק' קדש בסוד ד' יודין שבה כי כ"א כלולה מעשר הם ק"ש והד' יודין עצמן הרי קדש והנה ע"י זו ההשתחויה גורמין שתמשך משם הארה א' בלבד בסוד הבל היוצא משם ויורד עד חכמה דעשי' העומדת בנצח דיצירה כנז' ולכן ר"ת השתחוו לה' בהדרת קדש הוא הבל. והענין הוא כי מן פי היסוד דאצילות יוצא ההבל הזה הנמשך

עד חכמה דעשיה כנז'. ונלע"ד ששמעתי כי הבל הזה יוצא מפי היסוד דנוק' דאצילות ולא מפי יסוד ז"א עצמו:

גם כונה אחרת שמעתי מפי מורי ז"ל בג"פ הבו הנז' והוא שתכוין כי הבו בגי' אחד וג"פ הבו הם בגי' ט"ל כמנין יו"ד ה"א וא"ו שמשם מקבלת או' ה' אחרונ' ותכוין כי הם בגי' באי כלה הם סוד באי כלה כמ"ש וע"ש ותכוין שהם סוד נה"י דיצירה שמשם יבא תוספת קדושה אל העשיה ותכוין בזה הפסוק כי בו רמוזים קין והבל בני אדה"ר אשר רוב נשמות בני אדם באים מהם ולכן כל מי שמכיר בעצמו מאיזו שורש נשמה מהם הוא אם מקין או מהבל יכוין לכלול עצמו בהם. וזהו ר"ת הבו לה' בני ר"ת הבל ובני אלים הוא קין בסוד ויראו בני האלקים את בנות האדם דכלהו תולדות דקין כנודע גם השתחוו לה' בהדרת קודש ר"ת הבל ותכוין כי אחר ג"פ הבו שהם עליית ג"ר דעשיה אל היצירה כנז' אז נעשו הנשמות הדרת קדש ולכן נרמז הבל בר"ת השתחוו לה' בהדרת קדש כנז' ואחר אשר עלה היכל ק"ק הכלול מג"ר דעשי' אל היצירה אז נאמר ובהיכלו כולו אומר כבוד ר"ל כי זה ההיכל הז' העליון שבעשי' עלה אל היצירה הנקרא כבוד ע"כ הכונה הזאת:

ונחזור אל ענין הא' כי הנה עתה אנו צריכין להעלו' ז"ת דעשי' למעלה ממקומם כיצד חג"ת דעשיה עולות אל חב"ד דעשיה ונה"י דעשי' במקום חג"ת ומלכות במקום נה"י ונמצא עתה נשאר מקום מלכות של העשיה היא לבדה מקום אויר ופנוי וריקן וכונת עלייתם הוא ע"י ז' קולות שבזה המזמור. והענין הוא כי ההבל העליון היוצא מפי יסוד דז"א דאצילות הלא הוא הויה דמ"ה דאלפין הנה הוא מתחלק לז' הבלים וכמ"ש בהרבה מקומות כי ההבלים הם כנגד ז"ת אמנם יש ז' הבלים יותר עליונים היוצאי' מן הפה עצמו העליון דז"א דאצילות ומקיפין בסוד א"מ אל הז"ת שבו ועוד ז' הבלים יותר תחתונים יוצאין מן האור הפנימי עצמו דז"א אשר בתוך ז"ת שבו ונמשכין ויוצ' דרך פי היסו' דז"א דאצילות ואלו הז' הבלים הם יורדים ונמשכים בעולמות התחתונים אשר תחת עולם האצילות. והנה תכוין כי זה ההבל הנרמז בר"ת השתחוו לה' בהדרת קדש כנז' שהוא ההבל היוצא מפי היסוד תכוין עתה להמשיכו ולחלקו לז' בחי' הבלים וכבר ביארנו במ"א כי אותיות המילוי דהויה דס"ג הם בגי' הבל כי כמו שהבל האדם גנוז בתוכו ואח"כ יוצא לחוץ כן מילוי ההויה הוא גנוז תוך אותיות הפשוטות של הויה ואח"כ יוצא ומתגלה וא"כ נמצא כי כל מילוי הויה והויה נק' הבל וגם זה המילוי של מ"ה דאלפין היוצא בסוד הבל מתוך פי היסוד דז"א דאצילות כנז' נק' ג"כ הבל והם סוד ואו אותיות מילויו שהם אותיות ודאואו ועם הכולל הרי הם ז' הבלים וכמ"ש בע"ה. וצריך שתמשיך

ז' הבלים אלו אל ז"ת דעשיה ועי"כ יוכלו לעלות למעלה ממדרגת' כנ"ל. גם צריך שתדע כי אלו הז' ההבלים הם בחי' החסדים המתפשטים תוך ז"ת דז"א והנה ה' החסדים הם המתפשטים תחילה מחסד עד הוד דז"א ואח"כ כללות כל אלו הה' נכלל ומתקבץ ביסוד ואח"כ כללות כולם פ"ב נכלל ומתקבץ במל' שבו הרי הם ז' בחי' חסדים והם סוד ז' ההבלים היוצאי' מפי היסוד ששם הוא מקום עטרת יסוד שהוא בחי' המלכות שבו ששם הוא בחי' החסד הז' בסוד כללות הנזכר. ומשם יוצאים ז' חסדי' שהם ז' הבלים אלו לחוץ והם הם עצמם בחי' ששה אותיות מילוי הויה דמ"ה דאלפין שהם ודאאוא וכללותם במ' שבו שהם שבעה בחי' ואלו הם ההארות שיורדים מן האציל' למטה כנ"ל אבל נודע כי אין שום דבר עולה למעל' ממדרגתו אם לא ע"י כח שם בן מ"ב אשר למעלה ממנו כי הוא סוד ג"פ י"ד בסוד הידים האוחזים בדבר ומעלים אותו למעלה ונמצא כי צריך עתה ב' בחינות והם בחי' א' הארת אלו הז' הבלים דאצילות בז"ת דעשיה כדי שיוכלו להעלות למעלה ממדרגתם ואז נמשכת הבחי' הב' והוא ענין שם בן מ"ב שביצירה אשר למעלה מן העשיה וע"י עולות ז"ת דעשיה למעלה ממקום מדריגתם כנ"ל וזכור היטב ענין ב' בחי' אלו שיש בכל מקום שאיזה דבר עולה למע' ואל תשכחהו ונודע כי שם בן מ"ב דיצירה הוא אבגית"ץ כו' היוצא מר"ת אנא בכח כו' גם נודע שמתחלק לז' שמות והם מתחלקים מחסד עד מל'. גם נודע כי יש בחי' נשמה אל שם בן מ"ב הזה שביצירה והוא סוד שבעה הויות הא' מנוקדת כולה בסגול והב' כולה בשבא והשלישי כולה בחולם כמ"ש:

ועתה נבאר כל אלו הכונות על הסדר קול ה' על המים תכוין כי זה הוא ההבל הא' הנמשך מן החסד הנק' מים והבל זה הוא אות הראשונה ממילוי אלפין שהוא אות ו' שבאותיות ודאאו"א כנ"ל גם תכוין כי השם הזה ביצירה הוא אבגית"ץ. גם תכוין בפנימיותו שהיא זו ההויה הנרמזת באומרו קול ה' על המים ולכן תכוין שהוא ההויה מנוקדת כולה בסגול גם תכוין כי ההבל הזה הוא בחי' חסד המתפשט בספירת החסד דז"א ותכוין כי בכח ההארות האלו עולה ספירת החסד דעשיה בחכמה דעשי'. קול ה' בכח הוא הגבורה דעשיה העולה עתה בבינה דעשי' ותכוין בהבל הב' והוא החסד המתפשט בגבורה שבז"א והיא אות ד' שהוא אות ב' דמילוי שם מ"ה שהוא ודאאו"א ותכוין לשם קר"ע שט"ן ותכוין בהויה זו הנז' כאן שהיא מנוקדת כולה בשבא. קול ה' בהדר הדר היא הת"ת דעשיה העולה עתה בדעת דעשי' ותכוין להאיר מחסד המתפשט בת"ת דז"א דאצילות והוא הבל הג' והיא אות א' אות ג' דמילוי ודאאו"א ותכוין לשם נגדיכ"ש והויה זו כולה מנוקדת בחולם. קול ה' שובר ארזים הוא הנצח דעשיה העול' בחסד דעשיה עתה ותכוין להאי' בו הבל הד' והוא מן החסד המתפשט מן הנצח דז"א דאצילות והיא

אות א' או' ד' דמלוי ודאאו"א ותכוין לשם בטרצת"ג והויה זו כולה מנוקדת בחירק. קול ה' חוצב להבות אש הוא ההוד דעשיה העול' בגבור' דעשיה ותכוין להמשיך הארה מן הבל ההי' והוא מן החסד המתפש' בהוד דז"א דאצילות והוא אות ו' אות ה' ממילוי ודאאו"א ותכוין לשם חק"ב טנ"ע והויה זו כולה מנוקדת בקיבוץ. קול ה' יחיל מדבר הוא היסו' דעשיה העולה בת"ת דעשיה ותכון להמשיך הארה מן הבל הו' והוא מן החסד המתפשט מיסוד דז"א דאצילות והיא אות א' אות ו' ממילוי ודאאו"א ותכוי' לשם יג"ל פז"ק והויה זו כולה מנוקדת בשורק ואו. קול ה' יחולל אילות הוא המל' דעשיה העולה בנה"י דעשיה ותכוין לכללות קיבוץ ה' חסדים אשר בעטר' היסוד דז"א דאצילות והוא הבל הז' והוא כללות כל ו' אותיות דמילוי ודאאו"א והוא שם שקוצי"ת והויה זו מנוקדת בניקוד צבאות כזה ידוד ועיין למעלה בכונת ליל יום הששי כי שם נתבארו כל אלו הכוונות ושם ביארנו כי צריך באלו השמות של מ"ב לחלקם כל אות ואות מהם לכמה חלקים כנז' שם וגם עתה צריך לכוין כך באותה הכוונ' וע"ש וכשתגיע לשם שקוצי"ת שהוא הז' תכוין לכלול בו כל ששה השמו' הראשונות כי שם זה שליט בשבת לכן כולם נכללי' בו ושמעתי ממורי ז"ל פעם אחרת כי שם שקוצי"ת הוא בהיכל ק"ק דיצירה ולכן כל ו' שמות האחרי' נכללין בו:

עוד יש כוונות אחרות פרטיות ואלו הן. בר"ת קול ה' על מים בגי' קפ"ה שהוא שם א"ל במילואו אלף למ"ד ונודע כי שם אל בחסד וגם קול זה הוא בחסד כנז' גם נרמז בשם אל פעם אחרת בביאור והוא אל הכבוד הרעים הרי נרמזו ב"פ אל בזה הפ' וגם הרעים בגי' שכ"ה שהם סוד שכ"ה דינין הנודעים אצלינו. גם ר"ת הרעים ה' על מים רבים הוא הרעים פ"ב בר"ת. והטעם הוא כי השכ"ה דינין הם כפולים כנודע ולכן תכוין כי ע"י ב' שמות אל אל הנז' מתמתקין אלו הב"פ שכ"ה דינין הנז'. א"ל הנז' המפורש בכתו' אל הרעים. א"ל הנרמז בר"ת כנז' וסוד ב' שכ"ה אלו הם או בבינה והמלכות אימא וברתא או בלאה ורחל קול ה' בכח ר"ת הוא יב"ק והוא חיבור הויה ואלקים גם קול ה' בהדר הוא ר"ת יב"ק והוא חיבור הויה ואלקים גם קול ה' יחיל מדבר הוא ר"ת קין בגי'. גם ר"ת יחיל ה' מדבר קדש הוא ר"ת קין בגי'. גם ס"ת ה' למבול ישב הוא הבל והכונה היא לרמוז אל מה שאמרנו לעיל כי כל הנצוצו' של הנשמות של שרשי קין והבל בני אדה"ר אשר משם רוב נשמות בנ"א הנה הם עתה בסוד קדושת השבת עולין אל הקדושה מהקלי' אשר ירדו שם ע"י חטא קין והבל כנודע. ואמנם ענין עלית נצוצות אלו הוא ע"י שם קדוש אשר נרמז בר"ת ה' למבול ישב והוא ילי והוא שם א' מע"ב שמות ויסע ויבא ויט כנודע וע"י שם זה עולים ניצוצות נשמות קין והבל הטבועים תוך הקלי' בימי החול כי בתחי' העלינו

את העולמות ועתה ע"י שם זה אנו מעלים גם את הפנימיות שלהם שהוא בחי' הנשמות כנודע כנ"ל ואמנם מי שיודע בעצמו כי שורש נשמתו הוא מבחי' קין יכוין בר"ת יחיל ה' מדבר קדש וגם בר"ת קול ה' יחיל מדבר שהוא בגי' קין ויכוין להעלות כל הנצוצות נשמת קין עמו אותם שהם עתה למטה בקלי'. גם תכוין להעלות נפשך מן העשיה אל היצירה ופ"א שמעתי ממורי ז"ל באופן זה. דע כי בימי החול אין אנו מעלי' ע"י תפלות רק בחי' הנשמות שהם פנימיות העולמות בלבד אבל חיצוניות העולמות נשאר במקומם אבל עתה בשבת בקב"ש בשדה אנו מעלים את חיצוניות העולמות אבל פנימיות העול' עם היות שמכ"ש הוא שהוא עולה אבל אינו נעשה על ידינו רק מעצמו ומאליו אבל עכ"ז צריך לכוין בשם זה של יל"י הנרמז בר"ת ה' למבול ישב ולא להעלו' את הנשמו' כי הרי מעצמם ומאליהם הם עולו' כנז' אבל הכוונ' היא שיקבלו אור הגדול הנמשך להם ע"י הכללות שנכללו ועלו למעל' ואחר שהם נכללו מעצמם אז אנו ממשיכין להם האור ההוא אשר מאותו המקו' אשר עלו שם ואנו ממשי' להם הארה זו ע"י כוונת שם יל"י הזה. גם תכוין להעלות ניצוצי הנשמות הטבועים בעמקי הקלי' כי אלו אינם יכולים לעלו' מעצמ' כמו הנשמות האחרות הנז' וצריכין אנו להעלותם ע"י וזה בכח שם יל"י הנז'. ואמנם כוונת שם יל"י הנז' דע כי שם זה הוא השם הב' של שם בן ע"ב של ויסע ויבא ויט והנה שם בן ע"ב הוא מתחלק לו' חלקים כנגד ו' ככבי לכת אשר למעל' מן הלבנה וכל חלק מהם יש בו י"ב שמות כנגד י"ב מזלות והנה מזל הב' הוא שור והוא כנגד שם יל"י שהוא שם הב' משם בן ע"ב כנז' ולכן בכח זה השם עשו בו את העגל כמבואר אצלינו בפ' ידע שור קונהו כו' ישראל לא ידע כי שם זה נרמז שם יל"י בר"ת כי בשם זה כתי' ויצא העגל הזה ובכחו נעשו בסוד השם שהיה כתוב בטס של זהב כמשז"ל. גם שם זה הוא בגי' ן' כנגד חמשים שערי בינה שהיא בחי' גבורה ולכן כח שם הוא להעלו' את נצוצי הנשמות הטבועים בשרשי הקלי' ואין בהם כח להעלות משם אל הקד' ע"י שם בן מ"ב הנז' לעיל במנין ז' קולות שבזה המזמור:

ועתה אנו מעלים ע"י שם זה. ודע כי שם זה של יל"י שבפ' זה הוא בעשיה אבל שם בן מ"ב הוא ביצירה וזכור זה:

אח"כ תאמר באי כלה באי כלה באי כלה. אבל הכונה שתכוין עתה הוא כי הנה במזמור הבו לה' בני אלים כו' עלו כל הי"ס דעשי' למע' ממקומם ועתה תכוין להעלות הי"ס דיצירה ג"כ למעלה ממקומם אבל הדבר נעשה להיפך כי בעשיה עלו בתחי' ג' הראשונות ואח"כ עלו ז"ת ועתה ביצירה הוא להפך כי תחילה ז"ת דיצירה ואח"כ עולים ג"ר והטעם הוא לפי שבעו' העשיה נאחזות הקלי' מאד בהם ולכן אם הזו' התחתונות היו עולות

בתחי' היו הקליפ' דעשי' נאחזו' בהם עולות עמהם ונשארות דבוקות שם ח"ו ביום השבת ולכן עולות ג"ר וניתוסף בהם אור עצום וגדול ואז כאשר באות ז"ת לעלות ולהתקרב עם הג"ר הם מקבלות משם אור הגדול ההוא ועי"כ אין כח בקליפ' לקבל האור הגדול ההוא ונפרדות משם אבל ביצירה שאין שם פחד הזה אנו מעלי' אותן כסדרן האמיתי שהוא שיעלו תחילה ז"ת ואח"כ יעלו הג"ר כי סדר העלי' והכללות הוא מתחי' ממטה למעלה כנודע ונמצא כי תחילה תכוין בכוונת הלב להעלות ז"ת דיצירה למע' ממקומם ע"ד מ"ש בז"ת דעשיה וזה יהיה ע"י כוונת ז' שמות היוצאין מן ז' אותיות אהי"ה יה"ו שהוא סוד שם בן מ"ב דבריאה ואח"כ בבאי כלה אז תכוין להעלות ג"ר דיצר' במקום המלכות של הבריאה העומדת באחורי נה"י של הבריאה ע"ד מ"ש בעליות ג"ר דעשי' וע"ש ועתה נבאר פרטן של דברים. בתחי' תכוין כי ג"פ באי כלה הם בגי' ט"ל כמספר ג' אותיות יה"ו מילוי אלפין ואז תכוין לכלול עמו שם אהיה העול' למספר יה"ו ואעפ"י שמילוי אהיה אינו כמספר מילוי יה"ו עכ"ז כפשטן עולים שוים אהיה כ"א כמו יה"ו כ"א וזהו סוד אהי"ה כטל לישראל כי שם אהי"ה הוא בגי' יה"ו אשר במלויו הוא בגי' ט"ל. והנה עי"כ אתה כולל שם אהי"ה עם יה"ו שהוא סוד שם מ"ב שבבריאה. גם ממנו יוצא שם בן מ"ב אחר ג"כ שבבריאה והוא ב' שמות אהיה אשר אהיה שגם הם בגי' אהי"ה יה"ו ותכוין להעלו' ג"כ רוחך מן היצירה אל הבריאה:

ועתה אבאר לך איך יוצאין הז' שמות מב' שמו' אלו וכבר נתבאר ענינם בפ' יתרו בד' צ"ב בר"מ וזו סדרן הנה א' דאהי"ה הוא בחסד ויורדת עד ה' תתאה דאהיה שהיא במל' ואז עולה ו' של יה"ו שהוא היסוד בה' זו של אהי"ה אחרונ' ואז יוצאין משם ב' שמות יהו"ה ואל. אח"כ יורדת ה' ראשונה דאהיה שהיא הגבו' בה' תתאה דאהיה שהיא המלכו' ואז עולה ה' דיה"ו שהיא ההוד בה' זו תתאה דאהי"ה ואז יוצאים ב' שמות יהו"ה בנקו' אלקים. ואלקים. אח"כ יורדת יוד של אהיה שהוא הת"ת בה תתאה דאהיה שהיא המלכות ואז עולה יוד דיה"ו שהו' הנצח בה' אחרונה דאהיה ואז יוצאים משם ב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ שהם הת"ת עם הנצח כנודע אצלינו בביאור שמות כינוי הספי' כי הבחי' החיצונ' שבת"ת היא הויה והבחי' הפנימית של נצח היא ג"כ הויה וכל זה הוא בז"א וב' הויות אלו הם תמורתם מצפץ מצפץ ומבחי' שם זה הם מתקרבי' יחד. ועיין בקדיש א' של קודם יוצר דערבי' ובתפי' העמיד' של כל השבת כי שם יש בזה קצת שינוי' ואחר שנתכוונת לכל זה במחשבותך אז תאמר אח"כ באי כלה ג"פ שבת מלכתא. ועתה תכוין להעלות ג"ר דיצירה בג"ת נה"י דבריאה ר"ל במקום המלכו' בבריאה העומדת באחורי נה"י דבריאה וצ"ל ב"פ באי כלה הראשונים בקול רם לפי שהם כנגד חכמה

ובינה דיצירה העולים אבל באי כלה שבת מלכתא צריך לאמרה בלחש ולא בקו"ר לפי שהנה הוא כנגד הדעת דיצירה אשר איננו מכלל מספר הי"ס כנודע. ובזה תבין למה בס' התי' לא נזכר רק שאומרים ב' זמנין באי כלה ולא הזכיר הפעם הג' והטעם הוא כי לא חשש להזכיר רק את הב"פ הנאמרים בקו"ר ולא הזכיר את הג' הנאמר בלחש שהוא כנגד הדעת שאינו מכלל הי"ס. והנה כמו שבמזמור הבו לה' בני אלים אמרנו שיכוין בהויה זו שהיא דההין העולה ב"ן לפי שהיא בעשיה כן עתה תכוין שהנה עתה אתה בעו' היצירה ואתה רוצה להעלותו והוא הויה דמ"ה דאלפין והויה זו תכוין בה במלת בא"י שהוא בגי' י"ג כמנין אחד והוא שם א' קדוש יוצא מן המלוי דשם מ"ה דאלפין שיש בה ג' אלפין ויו"ד וזה סדרו יאא"א והוא בגימ' בא"י והוא בגי' אחד כנז' בס"ה פ' פנחס בר"מ. ופ"א שמעתי ממורי ז"ל שצריך לכוין כי בא"י הוא בגי' אחד וג"פ בא"י הוא בגי' ט"ל כמנין יה"ו דאלפין ותכוין באי א' בנצח. באי ב' בהוד. באי ג' ביסוד. וטעם אמרך בג' באי שבת מלכתא הוא לרמוז אל ש' ב"ת כי אז ביסוד כולל שלשתם כנגד ג' קוי השין ואז נכללין שלשתן וג"פ באי אלו הם בבריאה כי משם באים ליצירה וזהו באי כי המלכות עולה מן היצירה לנה"י שבבריאה ע"כ. ודע כי עתה באמרך ג"פ באי כלה כו' תכוין לקבל סוד תוספת קדושת הנפש. אח"כ במזמור שיר ליום השבת כו' תכוין להעלות עולם הבריאה אל האצילות וז"ס מזמור ליום השבת. והענין הוא כי האצילות נקרא יום שבת דכורא כי ג' עולמות בי"ע הם עלמא דנוק' ואינם מכלל יום השבת. גם תכוין כי ר"ת מזמור שיר ליום השבת הם אותיות למשה כי נודע כי האצילות נק' משה כנז' בזוהר פ' פקודי בסו' ויביאו את המשכן אל משה וכוונתינו עתה כי אנו מעלים עתה לעולם הבריאה אל משה שהוא עולם האצילות. גם תכוין אל מה שביארנו בענין ישמח משה במתנת חלקו כי כשעלה מרע"ה אל הר סיני לקבל התורה נתנו אליו אלף חלקי אורה הנרמזים באלף רבתי דאדם שת אנוש בד"ה. וכשחטאו ישראל בעגל נסתלקו ממנו בעון ישראל ולא נשתייר בו רק חלק אחד מן האלף והיא סוד האלף זעירא דויקרא אל משה. ולפי שמשה לא אבדם ע"י חטא עצמו אלא בעון ישראל לכן הקב"ה משלים אליו אלו האלף חלקי מחלקם של ישראל שהם בחי' אותם האורות והעטרות והעדיים שקבלו ישראל בהר סיני ואח"כ נתנצלו ונתפרקו מהם כמש"ה ויתנצלו בני ישראל את עדיים מהר חורב ומשה נטלם ונשלם בחלקם של ישראל והנה בכל ע"ש בבוא ליל השבת חוזר מרע"ה לקחת אותם הארו' של אלף חלקים שלו עצמם שנאבדו ממנו ולוקחם בסוד תוס' קדושת שבת וכיון שלוקחם משלו הוא מחזיר לישראל אותם ההארו' שלקח מחלקם ואלו האורו' נתנים לישראל בכל ע"ש בסוד תוס' קדושת שבת והבן זה וז"ס ישמח משה

במתנת חלקו פי' כי משה הוא שמח עתה ביום השבת במתנת חלקו עצמו הא' שנאבדו ממנו ועתה נתנו לו במתנה ביום השבת והכוונה לומר ולהגיד מעלת מרע"ה כי אעפ"י שניתנו לו בתחי' האורו' והכתרי' מחלק' של ישראל הנה הוא שמח בחלקו ודי לו בזה ותיכף מחזי' הארותיה' של ישראל להם ואינו נוטלם לעצמו כי חפץ הוא לזכות את הרבים ואינו אומר כיון שאני לא חטאתי והם חטאו בעגל ובעבורם אבדתי שלי א"כ גם עתה אעכב את שלהם בידי אמנם הוא שמח במתנת חלקו ואז מחזיר להם חלקם ונמצא כי בזה ניכר' מעלת מרע"ה כי עבד נאמן קראת לו כי אעפ"י שהפקיד השי"ת בידו פקדון חלקם של ישראל הנה עתה ביום שבת הוא עבד נאמן להחזיר הפקדון לבעליו והם ישראל. וביאר מה ענין מתנת חלקו הנז' ואמר כי היא כליל תפארת אשר בראשו נתת בעמדו לפניך על הר סיני ונאבדה ממנו ועתה חוזר השי"ת ליתנה לו במתנה. ונחזור לענייננו כי הנה בכל ע"ש מקבלים ישראל תוספת נשמה וקדושת שבת מאותם האורות שלקח משה מישראל כנז' וזהו שאמר מזמור שיר ליום השבת כלומר ראוי לשורר ולזמר על יום השבת לפי שאז מחזירין חלקו של משה ועי"כ אנו לוקחים חלקינו של תוס' שבת כנז' כי מה שיש לנו תוספת קדוש' בשבת הוא מה שיש למש' בימי החול והבן זה:
גם תכוין באותיו' למשה רמז אל תיקון הנשמות הבאות מן הבל המתגלגל במשה כנודע.
גם תכוין באותיות למשה כי הנה מרע"ה הוא משתדל בזהירות ובזריזות גדול בכל ע"ש להעלו' כל ניצוצות הנשמות הניתנות בעמקי הקלי' ואינם יכולו' לעלו' משם וכן הנשמות של בני אדם התחתו' שאין בידם מע"ט הראוים לעלות בסוד תוס' שבת הנה מרע"ה בכל ע"ש יורד הוא וכמה רבבות נשמות צדיקים אחרי' עמו אשר בעו' הבא כל א' כפי בחינתו יורד ומעלה את הנשמות של התחתונים של המתים ושל החיים כל אותם שאינם יכולות לעלות מעצמן כנז':
טוב להודו' לה' הנה בפ' זה תכוין בתחי' בר"ת של טוב להודות שהוא ט"ל והם על דרך ג"פ באי כלה הנז' וגם הם סדר ג"פ הבו הנ"ל ועי"כ תעלה ג"ר דבריאה למלכו' דאצילות והוא סוד שם יה"ו שבבריאה אשר עולה במילואו ט"ל והוא העולה לאצילות הנק' לה' שהוא הויה דע"ב דיודין דאצילות וזהו טוב להודות לה' פי' כי הטל הנרמז בר"ת טוב להודות עולה להוי"ה שהוא האצילות כנז'. ואח"כ תכוין להעלות ז"ת דבריאה למע' ממדרגתם ע"ד הנז' ביצירה ובעשיה וזה ע"י שם בן מ"ב דהויה דאלפין שהם מ"ב אותיו' שיש בפשוטו ובמילוי ובמי' מילויו ולכן תכוין בזו ההויה של טוב להודו' לה' אל הויה דמילוי אלפין בבחי' מ"ב אותיו' שבה כנודע כי שם בן מ"ב דאצילות הוא מ"ב אותיו' שבהויה דמילוי אלפין. גם תכוין בהויה זו אל הויה דמילוי ס"ג שהוא בבריאה והוא סוד

עולם הבריאה העולה עתה אל עו' האצילות וב' הכוונות האלו אעפ"י שנראי' סותרו' זו לזו צדקו יחדיו כי הס"ג דבריאה גרוע ממ"ה דאצילות ועולה זה הס"ג ע"י המ"ב של המ"ה הזה שבאצילות. ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל בלשון זה כי ר"ת מזמור שיר ליום השב' הוא למשה לרמוז כי הוא סוד עו' האצילות ששם עולה המלכות ומאירה ומקבלת הארה מן נה"י דאצילות ע"כ. בפרוח רשעי' כמו עשב כו' יובן במ"ש בס"ה בפ' תרומה דיום השבת איהו יומא דגלגולא דנשמתין כו' והענין הוא כי בע"ש אפילו אותם הנשמו' הטבועות בעמקי הקלי' הם עולות אל הקדש לכלול שם למעלה אבל לא כל הנשמות יכולות לעלות ואמנם אז בעת ההיא נדונים בב"ד העליון כל הראוי לעלות עולה והראוי לירד יורד וז"ס שנק' יומא דגלגולא דנשמתין כי אלו מתגלגלין לכאן ואלו לכאן. ונודע ענין צדיק ורע לו ורשע וטוב לו כו' ולכן נזכר כאן כל אלו הבחי' במזמור הזה כנודע כי בפרוח רשעים הוא בסוד רשע וטו"ל וכיוצא בזה כל שאר דברי המזמור ולכן הוזכר ענין הרשעים והצדיקים במזמור הזה כי הרשעים אין להם מנוחה אפי' ביום השבת וזהו מ"ש בפרוח רשעים כו' להשמדם עדי עד אבל הצדיקים פורחים כתמר ביום זה לעלות ולקבל האור המוכן לו וזמ"ש צדיק כתמר יפרח כו'. גם יש ענין גלגולא דנשמתי' באופן אחר וגם זה נרמז בס"ה בפ' תרומה ד' קל"ו ע"א וגם בפ' משפטים בסבא בד' צ"א ע"א וז"ל כי בליל שבת יש נשמות העולות מן ג"ע הארץ אל ג"ע העליון ויש נשמות שיורדות מלמעלה למטה בעוה"ז להיות בסוד תוספ' שבת אל נשמות התחתונים אשר בעוה"ז אלין סלקין ואלין נחתין וזהו הנק' גלגולא דנשמתין:

ידוד מלך גאות לבש כו' הנה ענין זה הוא סוד אותו השיר שאומרי' המלאכים להשי"ת כנז' בס' פרקי היכלו' המתחי' האדרת ואמונה לחי העולמים. והענין הוא כי יש כמה נימין ושערין ברישי' דא"א וכולם מושכים ממימי ים החכמה עילא' מוחא סתימאה דרישא דא"א וכולם הם גבו' ודינין קדישין ולכן נקרא שערות וז"ס האדרת שער שיש למע' והנה הנימין ההם הם ת"י נימין כמנין קדוש כנז' באדרת נשא גם הם בגי' גאות זמ"ש גאות לבש ושם ביארנו הטעם כי הם סוד הויה דע"ב דיודין וכל הויה מהם יש בה ד' יודין כ"א כלולה מעשר הם ת' ועשר אותיות המילוי הרי ת"י כמנין גאות. ונודע כי בתוך אותם השערות מתלבשין או"א וגם ז"א כמ"ש וזמ"ש גאות לבש. ונודע כי או"א הם סוד יום השבת כנ"ל בסוד ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם כי כשעלה ז"א עד או"א אז נק' קדש והנה עלייתו היא ביום שבת ונמצא כי ביום השבת שעולה ז"א במקום או"א אז הוא מתלבש באותם השערות דא"א כדוגמת מה שהיו מתלבשין בהם או"א בימי החול ונמצא כי אלו השערות הם כדמות נהרות המושכין מים החכמה מוחא

סתימאה דא"א וזמ"ש נשאו נהרות ה' כו' שהם סוד השערות העליונות הנק' מבועין ונהרות להמשיך המים הנז' ממוחא סתימאה כנז' בריש תי' ע' כי השערו' הם בציור נימין חלולים מבפנים ובצורת ויו"ן והאורות של מוחא סתימאה דא"א נמשכין בתוך אלו השערות ויוצאין אח"כ דרך פיו' השערות ולחוץ ונודע כי כל שער הוא דין וגבורות כי הנה יניקת' הם מן הגבורו' העליונות והנה הם כדמיון הנימין של הכינור המרימים קול וזמ"ש מקולות מים רבים כו' פי' כי אי' עילאה נקרא מים רבים כנודע ואלו השערות ממשיכים ממי ים החכמה העליונה מוחא סתימאה דא"א אל אי' עילאה הנקרא מים רבים וזהו מקולות מים רבים ולהיותם המים האלו בחי' גבו' דמנצפ"ך שמהם נעשה אח"כ בחי' המ"ן לכן נרמז בר"ת מקולות מים רבי' ר"ת בגי' מנצפ"ך ולהיות כי שערות אלו מלבישים לאו"א לכן נרמזו שניהם בפסו' הזה כי ר"ת של אדירים משברי ים הוא אמ"י ור"ת של אדיר במרום ה' הוא אב"י הרי כי נרמזו בו אבא ואימ' ואומרו אדירים משברי ים הוא מלשון הנז"ל האדרת והאמונ' לחי העולמים שהוא לשון התלבשו' ולהיו' זה בליל שבת לכן אנו עולי' ממטה למע' ובתחי' נזכרת מלת מ"י בפסוק ואח"כ נזכר אבי. גם ענין אחר כי הנה עתה במזמור הזה אנו עומדים בעולם האצילות והנה ג"כ יש שם שם בן מ"ב ומעלה את עו' הבריאה וזהו מקולות מים רבים הם סוד ז' קולות של ז' שמות שם בן מ"ב אשר הוא יוצא מן או"א כנז' בחי' דכל שם בן מ"ב הוא ברישא דמלכא שהם סוד או"א הנקרא מים רבים ואלו הקולו' הם נמשכין מן או"א הנקר' מים רבים וזהו מקולות מים רבים ולכן נרמזו בר"ת או"א. אדירים משברי ים שהוא אמ"י אדיר במרום ה' הוא אב"י. והנה הקולות האלו הם נמשכים מבחי' השערות של או"א כנודע וזמ"ש אדיר במרום ה' שהוא מל' האדרת והאמונה ומלשון אדרת שער כי כבר ידעת כי או"א אתכלילן במזלא דדיקנא דא"א וזה המזלא נעשה בחי' מלבוש ואדרת אל או"א ותכוין כי ע"י הקולות האלו תעלה את הבריאה באצילות. גם תכוין ענין א' כי הנה סיום קוצא דשערי דרישא דא"א משתלשל ונמשך עד רישא דז"א ושם בסיום אותם השערות הם בחי' הפיות של אלו הצינורות והנהרות המושכים מים ממוחא דא"א אשר להיותם בחי' גבורות נרמזו אותיות מנצפ"ך בר"ת מקולות מים רבים כנ"ל כי מים רבים הם בחי' מ"ן דמנצפ"ך. ואמנם בימי החול אלו ההארות של השערות עליונות דאריך ניתנות לאו"א וביום שבת עולה ז"א עד מקום או"א ואז לוקח הוא ההארות ההם ובתחי' עולה ולוקח הארות אי' ואח"כ עולה יותר ולוקח גם הארות אבא ולכן נזכרת אמי טרם אבי כנ"ל. ואח"כ תכוין בר"ת קולם ישאו נהרות שהם אותיות קין שלא כתיקונו לרמוז כי עתה נתקנים ניצוצות נשמות שרש קין ואח"כ חוזר להזכירו כתיקונו גמור בר"ת נהרות קולם

ישאו שהם אותיות נקי להורות כי ניתקן כבר מן קין נעשה נקי. גם תכוין אח"כ ר"ת נאוה קדש ידוד שהוא נק"י ג"כ לרמוז אל הנז' כי כבר עתה נתקנו ניצוצות ונשאר נקי מן הפסולת ומן הקליפה. גם תכוין כי ר"ת יהו"ה לאורך ימים אל שם יל"י שהוא שם קדוש משם של ע"ב וכבר נתבאר ענינו למעלה בפסוק ה' למבול ישב אבל שם היה בעולם העשיה אבל עתה תכוין כי שם יל"י זה הוא בעולם האצילות הנק' אורך ימים וזמ"ש ה' לאורך ימים. ותכוין להעלות ע"י השם הזה את ניצוצי נשמות הבריאה שבתוך הקליפות אותם שאין יכולים לעלות ע"י שם בן מ"ב. גם תכוין כי ר"ת יהו"ה לאורך ימים הוא שם יל"י וס"ת הוא שם הכם שהוא בגי' אדנ"י והכונה הוא שתכוין כי בכח שם יל"י אתה מעלה את המל' הנק' אדנ"י ותכוין כי אורך ימים הוא אריך אשר יש בו ש"ע רבוא נהורין ונותן ק"ן ריבויא נהורין לז"א כנז' באדרא ונשארים לעצמו כמנין אר"ך חסר חד ריבויא כנודע ולכן נק' ארך ימים. ואחר שהשלמת כל הסדר הנז' אז תכוין לפניך בהויה א' דע"ב דמילוי יודין כי עד עתה לא נתכונת אלא בהויות דב"ן ודמ"ה וס"ג כנ"ל ועתה תכוין בשם זה שהוא באצילות לומר כי כבר עלינו עד עולם האצילות וכל העולמות עלו עד שם ונכללו שם. והנה להיות כי הויה זו היא באצילות יש לה מעלה אחרת והוא שתכוין בה כי כל אות ואות שבה היא מנוקדת בקמץ והנה כל זה הוא תיקון השדה והענין הוא בסוד חיצוניות של נה"י דז"א:

אח"כ תלך לביתך ותכנס ותתעטף בטלית מצויצת בציציו' כהלכת' ותתעטף ראשך בו כנודע סביב גרונך וכנז' במסכת שבת פ"ב ופ' י"ו ובהרמב"ם פ' ל' מהלכות שבת ותקיף השולחן המסודר עם הלחם לסעודת שבת ותקיפהו כמה פעמים עד שתחזור לומר כל מה שאמרת בהיותך בשדה שהוא מזמור לדוד הבו לה' בני אלים כו' וג"פ באי כלה כו' ומזמור שיר ליום השבת כו' והכונה שתכוין בזה הוא כי שם בשדה לא נתקן רק בחי' חיצוניות בבחי' א"פ שבו ועתה נתקן לעלות גם בחי' אור מקיף של בחי' החיצו' ואח"כ תקרא ארבעה פרקים ראשונים של מסכת שבת ותכוין שהם כנגד ד' אותיות יהו"ה כי הם סוד תכשיטי הכלה העליונה. והרי נתבאר ענין כללות העולמות זה בזה בבחי' החיצוניות שלהם ע"י קבלת שבת בשדה הנעשה על ידינו ואח"כ אנו מעלים גם את אור המקיף של חיצוניות העול' ע"י הקפת השלחן כנז' ועי"כ נשלם תיקון ועליית בחי' חיצו' העולמות וענין זה הוא הנק' אצלנו תמיד בשם תוספת שבת הנק' בשם נפש יתירה לפי שכיון שהקדושה הזו נמשכת קודם זמנה הראוי לה לכן נק' בחי' תוס' קדושה שניתוסף מחדש אע"פ שאינו זמנה אבל כשיתקדש השבת עצמו ויהיה ממש ליל שבת גמורה אז אינו נק' תוספת שבת רק קדושת שבת עצמה. גם צריך שתדע כי עד עתה כל

המלכיות של כל העולמות עדיין הן עומדות בסוד אחור באחור עם נה"י דז"א של אותו עולם כפי מה שהוא:

פרק ג

סוד קבלת שבת יצא אל השדה ויאמר לכה דודי נצא השדה ויכוין במלכות הנקרא שדה שהוא חקל תפוחין קדישין ויכוין כי חק"ל בגי' הוא הוי"ה אהי"ה הוי' אדנ"י. גם ד' מילויים של ד' הויות הם בגי' חק"ל גם יכוין כי מלת הבו הוא בגי' י"ג והם ג' הויות שבג' עולמות שבהם י"ב אותיות וע"ה הם כמנין הבו י"ג. גם יכוין להעלות ג"ר דעשיה לנה"י דיצירה והמל' דיצירה מתרחבת ומתפשטת כדי לקבל בתוכה כל הג"ר דעשיה כי היא נקר' ארץ צבי שאין עורו מחזיק את בשרו וג"ר דעשיה נעשים מלבוש וחיצו' אל נה"י דיצירה עד הלילה ובחי' עלייה זו נק' תוס' שבת מחול על הקדש. ודע כי לא עלו רק רוחניותם אבל הכלים שלהם נשארו במקום ולכן העושה מלאכה בזמן תוס' שבת אינו חייב מיתה לפי שעדיין הכלים דעשיה נשארו למטה ולא יש מקום חלל בין הקלי' אל העשיה אבל העוש' מלאכ' ביום שבת עצמו חייב מית' לפי שבשבת עולים גם הכלים דעשיה ונמצא כי מקום ג"ת דעשיה נשאר מקום פנוי וריקן ואין שם קליפה ואמנם עכ"ז עדיין נשאר שם קצת רשימו של קדושה כנודע ולכן חייב מיתה כי העלה והכניס את הקלי' למקום חלל הקדוש וז"ס מחלליה מות יומת:

ונחזור לענין כי בעלות ג"ר דעשיה אל היצירה הרי יש ביצירה י"ג ספירות כמנין הבו וכן בכל ג' עולמות אב"י יש בכל אחד י"ג וכנגדם הם ג"פ הבו משא"כ בעולם העשיה שאין בו רק ז' ספירות בלבד ולכן אין הבו ד' כנגדו. ובאומרו הבו לה' בני אלים יכוין אל בחי' נשמות ניצוצי שרשי קין הנק' בני האלקים כי עליהם נאמר ויראו בני האלקים כו' ולפי שעתה הוא יום שבת שהוא רחמים לא נזכר שם אלקים שהוא דין רק אלים חסר ה' כי בה תלוי סוד הדין כנודע שהוא סוד ה"י ה' על י' שהוא דין:

אח"כ יכיון להעלות ג"ר דיצירה בבריאה ע"ד הנ"ל ויאמר ג"פ באי כלה וכיון שעולים שם ג"ר נמצאו בבריאה י"ג ספי' כמנין בא"י כלה ע"ד מ"ש במלת הבו. גם יכוין אל ג' הויות דע"ב ס"ג מ"ה שהם י"ג אותיות ע"ה ע"ד הנז' במלת הבו. ובקונט' אדם א' מצאתי כי מיצירה לבריאה עולים תחיל' הז"ת שביצירה ע"י ז' שמות היוצאים מן ז' אותיות אהיה יה"ו הנקרא ז' מרגלאן דבריאה והם ג' אותיות מצד ימין וג' מצד שמאל ואות ה' אחרונה דאהי"ה באמצען והם כדמיון ז' קני מנורה שכולם מאירים כנגד האמצעי והם חג"ת מצד זה ונה"י מצד זה ומאירים נגד המל' שהיא ז' באמצען. וכך יכוין שאות א' ואות ו' שהם חסד ויסוד יביטו באמצעית ויצאו משם ב' שמות הויה פשוטה מאות א' ושם

א"ל מאות ו' ועל ידיהם יעלו חסד ויסוד דיצירה ואח"ך הב' ההין שהם גבורה והוד יביטו באמצעית ויוציאו ב' שמות מן ה' ראשונה הויה בניקוד אלקים ומן ה' ב' שם אלקים וע"י יעלו גבורה והוד דיצירה. ואחר כך הב' יודין שהם ת"ת ונצח יביטו באמצעית ויוציאו ב' שמות מן יו"ד ראשונה מצפ"ץ ומן יו"ד ב' מצפ"ץ וע"י יעלו ת"ת ונצח דיצירה. ואח"ך ה' האמצעית שהיא מל' תוציא שם י"ה אדנ"י וע"י עולה מל' דיצירה. אח"ך תכוין להעלות ג"ר דיצירה ע"י שתאמר ג"פ באי כלה והנה ג"פ י"ג עולה ט"ל שהוא סוד יה"ו דמילוי אלפין השולט בעולם היצירה אח"ך תכוין להעלות הבריאה לאצילות ע"י שתאמר מזמור שיר ליום השבת והנה להעלות הג"ר תכוין בר"ת טוב להודות שהוא ט"ל י"ג לכל א' ע"ד הנז' בג"פ הבו ולהעלות הז"ת תכוין בתי' ליהו"ה שהוא הויה דמ"ה דאלפין ויש בה מ"ב אותיות כנודע ואחר כל הכונות האלו יכוין לקבל שפע קדוש מן האלף עלמין דנפקין ונוצצין מן בינה ואלו האלף הם סוד ז' מרגלאן הנז' היוצאים מן ז' אותיו' אהי"ה יה"ו שהם בבריאה הנק' יום השבת והם עולים בגימט' תתמ"ט ועם הכונה שנתכוין בטבילה אל שם אהיה דההין שהוא בגי' קנ"א הרי אלף וע"י כ"ז יזכה האדם לתוספת נר"ן בשבת. האמנם ב' בחי' הם הא' היא הנק' תוספת שבת ואינה שבת עצמה והוא מה שמקדים להיות בע"ש בעת קב"ש כנז' ואז המל' דאצילות ננסרת מאחוריו אבל אח"ך בהכנסת שבת ממש אז מתעלים נה"י דז"א דאצילות בחג"ת שלו ואז המל' לוקחת מקומם. אח"ך תבא לביתך ותתעטף בציצית ותקיף השלחן כמבוא' אצלנו ע"ש והנה תסדר השלחן בי"ב ככרות כנגד ב' ווין שבמלוי וא"ו ותסבבנו שהוא דוגמת הבריאה ותסבבנו באור המקיף לכל המידות ותאמר מזמור שיר ליום השבת ואח"ך תקרא ד' פרקים הראשונים ממסכת שבת שיש בה כ"ד פרקים כנגד כ"ד קישוטי כלה ולמחרת וגם לערב במנחה ישלים הכ"ד פרקי' קודם סעודה ג' ותאמר באי כלה מימין באי כלה משמאל באי כלה מן האמצע שבת מלכתא שהיא מקבלת מן ג' אבות וג"פ באי הם בגי' יה"ו במלוי אלפין ומחברו עם השבת שהוא אות ה' אחרונה:

אח"כ תסתכל באור הנר אשר ברכו עליו להדליק נר של שבת וזו הכונה שתכוין בעת הסתכלותך בו הנה נודע כי שם א"ל אדנ"י הוא במל' הנק' נוק' וזהו בהיותה בימי החול אבל כאשר תעלה למע' במקומה אז יהיה לה שמו' אחרי' יותר מעולי' והכל יהיה כפי מעלת המדרגות אשר תעלה בה וזכור הקדמה זו לכל הפרטים שנבאר בענין יום שבת כמה שינויים משתנית וכמה מדרגות עולה. והנה עתה שכבר יש תוספות קדושה של שבת כנ"ל א"כ מוכרח הוא שהמלכות עלתה איזו מדרגה למע' ממקומה והנה השם

שיש לה עתה הוא זה כי שם א"ל הנ"ל שהיה פשוט עתה נתעלה במילואו ועתה נקרא בשם אל"ף למ"ד אדנ"י וכל זה הוא בגי' נ"ר וכבר ידעת כי נר שבת רומז במל' ולכן תכוין כי עתה המל' נק' בשם הנז' העולה בגי' נ"ר ואח"כ תכוין כי ענין נר הוא חיבור ו' שמות יהו"ה אהי"ה יהו"ה אלקי"ם יהו"ה אדנ"י כי כל זה בגי' נ"ר. נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי ב' כוונות אלו הנז' במלת נ"ר הם סוד ב' נרות של שבת הנז' בס"ה שצריכין להדליק ב' נרות בליל שבת וגם הם סוד זכור ושמור ויכוין בזו המצוה כנלע"ד:

ופ"א שמעתי ממורי ז"ל דרוש אחר בענין נר שבת וזהו כי הנה ארז"ל הדלקת נר בשבת חובה והענין הוא כי ב' נרות הם א' באי' וא' במל' והנה נר שבת היא באי' הנקר' אהיה שהיא בגי' חובה ולכן נר שבת הוא חובה ולא רשות. ועתה נבאר ענין נר כי הנה הפסוק אומר כי נר מצוה ותורה אור והנה נר הוא בחי' ג' יחודים הא' הוא יחוד הוי"ה אהי"ה והב' הוא יחוד יהו"ה אלקים והג' הוא יחוד יהו"ה אדנ"י וכל אלו השמות הם בגי' נר. גם דע כי בחי' נר הם בחי' רמ"ח אברים של המלכות כד אתכלילת בב' דרועין דדכורא ואז נק' נ"ר כנז' בס"ה בפ' תרומה בענין בריה דר' ספרא והנה בנר יש ד' מיני שלהוביות כנגד ד' אותיות הויה כנז' בס"ה פ' בראשית בענין חכמתא דשלהוביא דנורא כו' והנה ב' הגונין הסמוכים ודבוקים עם הפתילה הם מושגות אל חוש העין ונראות אבל הב' העליונות נסתרות מחוש העין ואין מהותם וענינם מושג וד' שלהוביות האלו הם נק' מצוה שהוא סוד ד' אותיות הויה כנז' בס"ה כי מ"צ הם באתב"ש י"ה ונמצא כי ב' אותיות הא' שהם י"ה נתעלמו ונתחלפו בב' אותיות מ"צ כנז' אבל ב' אותיות אחרות שהם ו"ה נשארו בגילויים במקומם וזהו ד' אותיות מצוה וז"ס כי נר מצוה כו' כי ד' שלהוביות הנה הם בחי' ד' אותיות מצוה והנה ב' נרות הם כנ"ל והם בינה ומלכות וב"פ נ"ר שהם בינה ומלכות עולה בגי' ת"ק כמנין האותיות הנעלמות ממילוי שם שדי שהם אותיות י"ן ל"ת ו"ד בגי' ת"ק כנודע ואותיות שדי עצמם הפשוטות הם סוד ב' שמות אהי"ה הא' במילוי יודין קס"א והב' במילוי ההין קנ"א ושניהם בגימטרי' שי"ב ועם ב' השמות אהי"ה הנז' הרי שדי וסוד זה נרמז בפסוק בין שדי ילין והענין הוא לרמוז כי כל החיבורים והזיווגים האלו הם ע"י היסוד הנק' שד"י בין למעלה בין למטה שהוא בבינה או במלכו' אלא כי שד"י שבבינה ההוא רפ"ה ושד"י שבמל' הוא בדגש ולכן פ' בין שדי ילין שהוא ברפה רומז אל הבינה שאינה כ"כ גבורות קשות:

דרושי תוספת שבת

דרוש א

פרק א

דרוש א':

בענין ההפרש שיש בין תוספות שבת לשבת עצמו ועתה נבאר ההפרש שיש בין קדושה הנמשכ' הנק' תוס' שבת שהוא בעת קב"ש ועדיין לא קדש היום כי אחר שקידש היום והוא ליל שבת גמור אז הוא קדושת שבת ממש ואינה נק' תוס'. והנה שמעתי ממורי ז"ל פ"א כי בקב"ש עולות ג"ר דעשיה במקום ג"ת דיצירה וכעד"ז בשאר העולמות וכפ"ז נמצא כי המלכות דיצירה ושל כל עולם ועולם חזרה פב"פ עם ז"א. ופ"א שמעתי ממנו ז"ל כי ג"ר דעשיה עולות במלכו' דיצירה והיא נשארת שם עמהם בסוד הצבי שעורו מתרחב בחיים ומחזיק את בשרו כנ"ל ועד"ז בכל עולם ועולם וכפ"ז נמצא כי בקב"ש כל המל' הם אב"א ואחר בין השמשות שכבר הוא ליל שבת גמורה אז המלכות שבכל עולם ועולם חוזרת פב"פ עם ז"א שבאותו עולם אמנם עדיין היא בבחי' נקודה קטנה תחת היסוד ועומדת עמו פב"פ וזה נעשה מעצמו שלא על ידינו אלא מכח קדושת שבת עצמה שכבר הוא ליל שבת ואח"ך ע"י תפילותינו בליל שבת נגדלת ונעשית פרצו' כמ"ש בע"ה. ונלע"ד לומר סברא אחרת אמצעית והוא כי בג' עולמות בי"ע אפשר שיהיה כך שג"ר דעשיה יעלו בג"ת דיצירה והמל' דעשיה תחזור פב"פ בסוד נקודה קטנה תחת היסוד כנז' וכ"ז בקב"ש וכן הענין ביצירה ובבריאה אבל בעולם האצילות אי אפשר להיות כך לפי שכל עלית ליל שבת אינו אלא בנוק' בלבד ולא בדכורא כנ"ל בדרושים שקדמו ואף הנוק' דאצילות אינה עולה עד היות ליל שבת ממש א"כ נמצא כי בעולם האצילות המל' שבה היא העולה אחר שהוא ליל שבת ממש גמורה ועומד בסוד נקודה תחת היסוד פב"פ:

פרק ב

דרוש ב':

על הנז' והנה שמעתי עוד דרוש אחר ממורי ז"ל ובו יתבארו כל הספיקות הנ"ל באר היטב וזה ענינו. הנה נתבאר לעיל בהתחלת דרוש ענין קב"ש בשדה וע"ש כי יש דברים הפכיים היפך מכאן ושם עוד נתבאר כי ליל שבת נק' שמור ע"ש הנקב' שהיא העולה בליל שבת אבל ז"א אינו עולה בלילה אבל עכ"ז יש לו הארה יתירה בליל שבת ואע"פ שגם היא בחי' עלייה לו איננה נק' בשם עלייה כמו שיתבאר וזה ענינו הנה נודע כי ב' אורות דמו' מקיפין יש על ראש ז"א הא' הוא בחי' אות ל' דצלם והב' הוא בחי' אות מ'

דצל"ם ויש צלם מצד אבא ויש צלם מצד אימא והנה בליל שבת לוקח ז"א המקיף התחתו' שהוא או' ל' דצלם בלבד וכבר נת"ל כי אות ל' דצלם שיעור ארכה הוא כשיעור קומת ג"ת דז"א בלבד שהם נה"י שבו ואינם בכל אורך ז"א וגם ל' זו נחלקת לג' פרקים ג"כ וענין זה הל' דצלם דאי' וכן דצלם דאבא. ואמנם אין כל ג' פרקי או' ל' נכנסים בפעם א' וכמ"ש בע"ה והנה אם נאמר שז"א עולות ג"ר שבו במקום אלו המקיפים הנק' ל' דצלם. והג"א שלו עולות במקום חב"ד ונה"י במקום חג"ת א"כ נמצא כי גם ז"א עולה וכבר נת"ל כי בליל שבת אין עלייה לז"א אלא לנוקביה. ואם נאמר שהמקי' של ל' דצלם יורדין ונכנסין תוך רישא דז"א נמצא כי נשאר מקום חלל ואויר פנוי למעל' מראשו וענין זה א"א כי הנה בחי' המקיפים הנק' צל"ם הם ממש בגוף התבונה כנודע וא"כ איך אפשר שהל' שהם חג"ת דתבו' יכנסו תוך ז"א ויתרחקו מג"ר חב"ד דתבו' עצמו ויתחלק גוף התבו' לב' חצאין וישאר מקום פנוי ביניהם, אבל הענין הוא באופן זה כי ז"א נשאר במקומו ואינו עולה וגם המקיפים נשארים במקומם ואינם יורדי' אמנם ראשו של ז"א נגדלת ועולה עד מקום אשר שם המקיפים הנק' ל' דצלם ומלבשת בתוכה את המקיפי' והרי איך איננו עולה וגם אינם יורדים:

ועתה ראוי לנו לפרש כי הנה נתב"ל כי כל העולמות נתעלו באופן זה כי נה"י דעשיה עלו במקום חג"ת וחג"ת בחב"ד וחב"ד דעשיה בנה"י דיצירה כו' עד שנמצא כי ג"ר חב"ד דבריאה עלו במקום נה"י דאצילות. והנה עם הדרך הזה מוכרח הוא שיעלה הנה"י דאצילות במקום חג"ת וחג"ת בחב"ד כו' וכפי הנ"ל שאין בלילי שבת שום עליה כלל לז"א א"כ נה"י דאצילות במקומם עומדות ואיך יכולות לעלות גם ג' ראשונות דבריאה כיון שאין שם מקום פנוי אבל הענין הוא כי ג"ר דז"א דאצילות וכן ג' אמצעיות שבו במקומם הם עומדות כי אין עליה לז"א בליל שבת אבל שלשה אחרונות שהם נה"י שבו הם העולות עם חג"ת שבו ונשארים יחד שם כולם נה"י וחג"ת ובבחינ' זו יש תוס' שבת לכל בחי' ז"א. ולבאר זה הענין צריך שנבאר ונעריך ההפרש שיש בין ג"ר לאמצעיות ובין האמצעיות לאחרונות. ונבאר עתה היתרון שיש בין אלו לאלו דע כי ג"ת יש להם פחיתות מעל' ממה שלמעלה מהם בשני סבות. האחד הוא כי הרגלים והירכין הן דקין וצרין ואינם רחבים ולכן אין האור מתפשט בתוכם הרבה. והב' הוא כי הם במקום תחתון ולכן אינן בערך מוחין אבל יש להם יתרון א' על שלמעל' מהם והוא כי הם במקום האורות המגולים כנודע כי מן החזה דז"א ולמטה מתגלים החסד' בגילוי והג' אמצעיות גדולה מעלתם על התחתו' בג' סבות הא' הוא כי מקומם גבוה מהם והב' כיון שמקום גבוה מוכרח הוא שהאורות של ג"ת בעברם ד"ש מניחים שם רושם שלהם כנודע כי כל דבר

קדושה בכל מקום שעובר שם מניח קצת רושם. והג' הוא כי הנה הם בחי' רחבות כנודע כי הגוף הוא רחב והאורות שבו הם מתרחבים אבל יש להם גירעון א' מן התחתו' והוא כי התחתו' אורותיהם מגולים והאמצעית אורותיהם סתומים כנודע והג' עליונות גדולות במעלה על האמצעיות ועל התחתונות בב' סיבות האחד הוא כי מקומם גבוה וגם כי כיון שממקומם גבוה מהם מוכרח הוא שהאורות של האמצעות והתחתונות העוברים ד"ש מניחים שם רושם הארתם ולב' סבות האלו נקרא הג"ר בחי' מוחין ממש משא"כ באמצעיו' ובתחתו' אבל בבחי' א' הם גרועות מן האמצעיות לפי שהאמצעיות הם רחבו' המקום והאברים כנז' אבל הג"ר הם בתוך ראש א' קטן וצר מאד המחזיק שלשתן ואין אורותיהם יכולים להתרחב שם וגם בבחי' זו גרועות מן התחתו' כי אבר הראש קטן מאד מן הירכין והרגלים כנודע גם בבחי' אחרת גרועות מן התחתו' כי הג' עליונות אורותיהם סתומים וג' תחתונים אורותיהם מגולי' באופן כי יש כמה מיני חילוקים משונים מאד ויש בחי' לאלו על אלו:

והנה עתה בליל שבת כל אלו המדרגות הרויחו והועילו תועלת גדול וזה הרויח התועלת על חבירו כיצד הנה הג"ת הרויחו כי עלו למקום האמצעיו' ונעשו כמותם והאמצעיו' הרויחו בב' בחי' הא' הוא כי עתה יש במקומם אורות רבים אורות דנה"י ואורות דחג"ת. והב' הוא כי כיון שיש שם כל אלו האורות הרבים אין יכולת ביסוד דאימא לקבלם בתוכו ונבקע ומתגלים כל האורות כולם אפי' אותם של האמצעיות והעליונות הרויחו כי מה שהיו תחילה בסוד ראש קטן וצר עתה הגדיל הראש עד מקום המקיפים דל' דצלם כנ"ל ונגדל מאד מאד באופן כי כל בחי' ז"א דאצילות הרויחו ריוח גדול ותועליות גדולות והם הם סוד תוס' שבת הניתוסף בו ועכ"ז אין זו נק' עלייה אל הז"א לטעם הנ"ל כי הוא איננו עולה אבל ראשו הוא שנגדל' עד מקום המקיפים. עוד טעם ב' כי אף אם היה ממש עולה אל מקום המקיפים איננו נקר' עליה כי מקום המקיפי' מקומו נק' כי הלא הם מוחין מקיפים שלו עצמו ואיננו כשאר עליות של זולתו המשל בזה ג"ר דעשיה שעולים במקום ג"ת דיצירה כו' אבל כאן מקום המקיפים מקומו של עצמו הוא וזה פשוט. אבל הנקב' יש לה עלייה גמורה ממש עתה בליל שבת. ובזה יתישבו כל הספיקות הנז' בתחילת דרוש זה כי הנה בעת קב"ש בשדה הנה היא עולה במקום נה"י דז"א דאצילות אשר עלו אל חג"ת שבו כנ"ל ונשאר מקומם פנוי וריקן והנה עלייה זו עלייה גמורה היא כי הנה היא לוקחת מקום שאינו שלה שהוא במקום שהיו שם בתחיל' עומדים נה"י דז"א ולכן ליל שבת מכונה אל הנקבה כי היא העולה עתה עלייה גמורה. והנה בדבר הזה צדקו יחדיו כל הסברות ההפוכות הנ"ל בדרוש הזה בראשיתו והוא כי אמת הוא שאין

הנקבה עולה אל מקום ג"ת בעת קב"ש וגם אמת הוא כי היא עולה במקום ג"ת. והענין הוא כי אמת הוא שעולה במקומו אבל בערך שאין זה עתה מקומה האמיתי כי הנה מקומה האמיתי עתה בליל שבת הוא שעומדין עם ג' אמצעיות יחדיו עמהם ובבחי' זו אמרנו שאיננה עולה אל מקום נה"י כי מקום נה"י עתה הוא למעל' בחג"ת דז"א ואחר בין השמשות שכבר הוא ליל שבת ממש אז ממילא היא חוזרת פב"פ בהיות' בסוד נקו' אחת בלבד באותם הנה"י שעלו במקום ג' אמצעיות ממש אבל היא עומדת שם תחת היסוד ההוא ואח"ך בעת העמידה של תפילת ערבית אז נעשית פר' גמור כמ"ש בעהי"ת. ובזה יתבאר לך ג"כ מ"ש בס"ה פ' ויקהל דר"ה ע"א כי אותיות שבת הם ש' בת ר"ל כי המל' הנק' בת עלתה עד מקום הש' שהוא בחי' חג"ת ג' קוי השי"ן והנה אנחנו אמרנו כי אינ' עולה רק בנה"י אבל עם הנ"ל יובן היות הכל אמת כי הנה נה"י דז"א עלו עד חג"ת ממש וחג"ת נשארו בסוד פנימי' תוך נה"י והנה"י נשארו בסו' חיצו' שלהם ונמצא כי בעלות הנקבה שם אמת הוא שעלתה עד מקום חג"ת ממש אבל בערך שהיא אינה עומדת פב"פ רק עם הנה"י שהם החיצו' לכן אנו אומרים שלא עלתה רק עם נה"י בלבד כי החג"ת מכוסות תוך הנה"י ואינם נגלות אל הנקבה:

והנה בענין תפילת ערבית דליל שבת ביארנו כי הזווג ההוא הוא זווג יעקב עם רחל ונמצא כי כפ"ז כי בשלש האמצעיות חג"ת דז"א שם הם עומדות נה"י דז"א ג"כ כנ"ל ושם עלתה הנקבה וגם יעקב עומד שם עמה כנודע כי יעקב ורחל כחדא נפקין תרוייהו מן החזה דז"א ולמטה ושם עומדים שניהם יעקב ורחל יחד בליל שבת. ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי בתחי' עומדים יעקב ורחל במקום הפנוי והריקן שנשאר במקום שהיו בו בתחי' הנה"י דז"א ואח"כ עלו ונתארכו יותר ועמדו במקום חג"ת דז"א אשר שם עומדים ג"כ נה"י דז"א יחדיו כנ"ל ואז נמצא כי רגלי יעקב ורחל עודפים ומתפשטי' עד ראש הבריאה באותו מקום של הנה"י דז"א הא' ונמצא עתה כי אע"פ שיעקב ורחל הם למטה מחזה דז"א עכ"ז ארכן שוה לאורך ז"א והוא כי ארכו של ז"א הוא עתה ו' ספי' שהם ג"ר וג' אמצעיות כי הג"ת הם נכללות יחד עם האמצעיות כנז' וכן ארכן של יעקב ורחל הם כשיעור אורך ג' אמצעיות דז"א וג' התחתונות ואני מסופק כי נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל בזה באופן אחר והוא כי יעקב ורחל בתחלה עומדי' שניהם בנה"י דז"א הראשון באותו המקו' הפנוי כנ"ל ואח"ך בתפילת ערבית עולים שניהם עד חג"ת דז"א אשר שם ג"כ עומדים עמהם נה"י דז"א כנז' ונמצא כי מקום הנה"י הא' אין יעקב ורחל מגיעים עד שם אבל נשאר מקומם פנוי וריקן כדי לעלות שם ג"ר של עולם הבריאה ועד"ז הולכים כל המדרגות למטה עד שנמצא כי ג"ת דעשיה הם מקום פנוי וריקן לגמרי והוא הנקרא מקום

תחום שבת כנ"ל. ונודע כי הקלי' כולם הם למטה תחת י"ס דעשיה ושם נדבקין ברגלי העשיה ועתה אשר עלו רגלי העשיה למעלה אשר שם המקום הפנוי וריקן וזה המקום מפסיק בין הקדושה אל הקלי' ביום שבת כי לא יכלו הקלי' לעלות למעלה ולהדבק ברגלי העשיה ולכן נק' מקום זה תחום שבת. כי הנה העיר עצמו והישוב והבתים אשר בה בחי' הקדושה שסיומא הוא בג' אמצעיות דעשיה אשר עתה עלו שם ג"ת דעשיה ומחוץ לעיר הזו יש תחום שבת והוא המקום הזה הנשאר ריקן ופנוי מן הנה"י דעשי' ועד שם יכולים רגלי האדם לילך בשבת לפי שאין שם קלי' אבל מחוץ לתחום הזה שם מושב הקלי' והאדם היוצא שם גורם כי רגלי האדם דעשיה שהם נה"י שבו שיתפשטו למטה מחוץ לתחום ויכנסו תוך הקלי' ח"ו. וז"ס פסו' אם תשיב משבת רגליך כי צריך האדם מפני קדוש' שבת להשיב רגליו ולהחזירם למעלה כי אין לשון השבה נופלת אלא חזרת הדבר למקום שהיה בתחי' והנה נה"י דעשיה בתחי' האצילות נתפשטו מלמע' למטה וירדו דרך ג' אמצעיות ועתה תשיבם ותחזירם אל מקום ג' האמצעיות אשר דרך שם נתפשטו וירדו למטה. ובזה יובן אמרו אם תשיב משבת רגליך ולא אמר אם תמנע משבת רגליך. גם טעם אחר והוא כי נודע כי הנה"י הם לבר מגופא לפי שכל שיעורו של ז"א אינו רק בחי' ו"ק חג"ת נה"י וכאשר נעשה בו בחי' פר' נתעלו החג"ת ונעשו חב"ד ונתעלו הנה"י ונעשו חג"ת ונשאר בלתי נה"י עד שהוצרכה אי' עילאה להתפשט סוד רגליה תוך ז"א ועי"כ נעשו בו נה"י חדשים ממש ובזה יתישב היטב לשון ההשבה הנז' כי מקום הנה"י הא' האמיתיים דז"א הם עתה במקום ג' אמצעיות:

פרק ג

דרוש ג':

בענין השבת הרגלים הנז' מה ענינם. אבל רצוני להגיד לך בביאור יותר ענין השבת הרגלי' האלו מה ענינם ובו יתבאר לך הקדמה אחת בענין התכללות והתעלות אלו באלו הנה אין ראוי לך לחשוב כי כאשר אנו אומרים באיזה מקום שז"א עולה למקום אבא או הנוק' עולה למקום ז"א או ג"ר דבריאה בג' אחרונות דאצילות וכן כיוצא בזה אל תטעה לומר כי העליון נשאר במקומו והתחתו' עולה שם ועומד עמו כי דבר זה א"א שהרי אמרו ז"ל שהקב"ה נקרא מקומו של עולם ואין העולם מקומו. וענין זה הוא ממה שאנו צריכין להודיעך הקדמה אחת עיקרית בענין החכמה הזאת והוא כי הנה בחי' פר' א"א הנה רחבו הוא מתפשט עד תכלית המרחב שיש ע"ס מרחב העו' והוא ממלא כל המרחב ההוא ואין מקום פנוי ממנו בכל המרחב ההוא ועד"ז בשאר הפר' דאו"א וזו"ן כו' וא"כ נמצא כי בעלות ז"א למקום אבא וכיוצא בזה א"כ נמנע הוא שיעלה שם אם לא שכבר

אבא נסתלק ועלה למע' יותר מן המקום ההוא ואז ז"א הנק' בן יורש מקום אביו וממלא אותו אבל להיות ב' יחד במקום א' הוא נמנע ועד"ז בשאר העליות כנ"ל. וגם להיות הדבר כן ממש הוא נמנע לפי שא"כ נמצא כי עלייה זו איננה שום מעלה כלל כי הרי כתיב ושמרתם את השבת כי קדש היא ר"ל כי בעלות ז"א ביום השבת למקום אבא חוזר להיות קדש כמוהו ואם כבר נסתלק אבא מן המקום ההוא א"כ אין בזה יתרון כלל רק מעלת מקום בלבד ולא תוס' קדושת עצמית ואיננו יכול להיות קדש ממש כמו אבא. אמנם נוכל לומר שירש מקום הקדש ולא הקדש עצמו אבל הענין הוא כך הנה נתבאר אצלנו הקדמה אחת יקרת הערך בכמה מקומות והוא כי בכל העולמות העליונות יש בחי' עצמות ובחי' כלים והנה בבחי' הכלים יש בה ב' בחי' והם בחי' חיצוניות ובחי' פנימיות והנה המלאכים הם מבחי' חיצוניות הכלים והנשמות הם מבחי' פנימיות הכלים והנה לעיל בדרושים הקודמים ביארנו כי בעת קב"ש בשדה אז עולין חיצוניו' העולמות שהם בסוד שדה חקל תפוחין ואח"כ ע"י תפי' ערבית דליל שבת עולים גם פנימיות העולמות שהם בחי' הנשמות כנודע. וצריך שתדע כי אין כ"ז רק בבחי' הכלים בלבד כי בתחי' עולה חיצוניותם ואח"כ עולה פנימיותם אבל בחי' העצמות שבתוך הכלים איננו זז כלל ממקומו ובזה יתבאר לך ענין קדושת השבת על מתכונתו:

אמר חיים נלע"ד כי גם העצמות יתחלק לב' בחי' ככלים הנז' אלא שאין שום בחי' עצמות עולה למעלה [עיין שו"ת דף נ"ב ע"א] ובמ"א נתבאר כי גם חיצוניות הכלים אינו עולה רק פנימיות הכלים וצ"ע. ולהבינך הדבר נתחיל מן או"א דאצילות. הנה ביום שבת כתיב ושמרתם את השבת כי קדש היא ואז מסתלק הגוף והכלים של א"א דאצילות למעלה ממקומו ושם הוא מלביש את עצמו' יותר מעולה ממה שהיה בתחלה כאדם הקונה לעצמו נשמה יותר יקרת הערך מן הנשמה שהיתה לו בתחלה ועלייה זו מעלת עלייה גמורה ואיננה בלבד מעלת מקום כמו שהיינו סוברים וחושבין בתחלה כנ"ל:

ואמנם עצמותו הא' של א"א נשאר במקומו הא' ואז עולי' הכלים והגופים דאו"א ומלבישים את עצמות א"א ממש ואז נמצא כי או"א חזרו להיות בחי' א"א ממש בסוד עצמותו הנז' אבל הם עצמם בסוד הכלים אינם רק או"א ועצמות או"א נשאר במקומו ועולה הגוף והכלים דזו"ן ומלבישים את עצמות או"א ממש ואז זו"ן הם ממש או"א בבחי' העצמותו אבל בבחי' הכלים אינם אלא של זו"ן ואז נאמר ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם כי הם זו"ן שחזרו להיות קדש ממש כי לקחו העצמו' של או"א הנק' קדש. ואח"כ עולים הכלים והגוף דעו' הבריאה למעלה ומלביש את עצמות זו"ן שנשארו במקומם ואז חזרה הבריאה להיותה אצילות ממש ועצמות הבריאה נשאר במקומה כו'

וכעד"ז ממדרגה למדרגה עד שנמצא כי הכלים דנה"י דעשיה הם העולים עתה בעת קב"ש בשדה למע' ולוקחים עצמות ג' אמצעיות דעשי' והעצמות של נה"י דעשיה נשאר במקומו בגילוי בלי התלבשות כלל בתוך שום כלים ובלי שום גוף כלל ואף לפי שעה האיר העצמות ההוא והאיר אור גדול ועצום בכל העוה"ז להיותו אור מגולה בלי שום כלי כלל. וזהו אמיתות סוד נפש יתירה ותוס' שבת הנז' אצלינו תמיד כי מן האורות המגולים ההם קונים נפש יתירה כל אנשי העוה"ז התחתון וזהו אמיתות ענין תוס' שבת בעת קב"ש לבני העוה"ז. וגם ענין תוס' שבת שיש בכל העולמות כולם הם באופן זה כי הנה בחי' הגופים והכלים שלהם כולם קנו תוס' אורות מעולים ועצמות יותר קדוש ממה שהיה בהם בתחילה ע"ד שהמשלנו משל לבני אדם שע"י מעשיהם זוכים בנפש ונשמה יותר מעולה וקדושה מן הא' והנשמה שבו היא המשתנית לתוספות עילוי הקדושה אבל הגוף אינו משתנה כי הוא הגוף הא'. אמנם דבר זה הוא לפי שעה ואחר שכבר המשיך משם נפש יתירה ותוס' קדושת שבת לאנשי העוה"ז תיכף העצמות ההוא והאורות המגולים ההם של נה"י דעשיה חוזרים לעלות למעלה ונכללים תוך הכלים שלהם של נה"י העולים למעלה. והטעם הוא כי בהיותם למטה הנה הם אורות מגולים לגמרי והקלי' דבוקים בסיום העשיה ויתאחזו וינקו משם שפע חזק ח"ו ולכן חוזר העצמות ההוא לעלות ולהתלבש תוך הכלים עצמם שלהם שעלו למעלה ואז נמצא כי הכלים דנה"י דעשיה יש להם ב' מיני אורו' דעצמות אם העצמות של ג' אמצעיות דעשיה ואם העצמות שלהם ממש ואמנם בכל שאר המדרגות והבחי' לא היה כך אלא כאן בכלים דנה"י דעשיה. והטעם הוא כנ"ל כי היה הדבר מוכרח להיותם בסיום עולם העשיה אשר שם תוקף הקלי' ולזה הוכרחו לעלות ונמצאו הכלים דנה"י דעשיה בב' מיני עצמו' כנז'. ובזה תבין היטב ענין אם תשיב משבת רגליך. שהוא ענין אורות העצמות שבתוך הרגלים שהם נה"י דעשיה שהיו למטה מגולים והושבו עתה להתלבש בתוך הכלים דנה"י כבראשונה וז"ס השבת הרגלים על אמתתם וכל הבחי' הזאת נעשית בעת קבלת שבת בשדה כנז' ואח"כ ע"י כל ס' תפלת ערבית שכבר הוא שבת גמור אז מתחדש הדבר באופן יותר מעולה כמ"ש עתה:

ענין ליל שבת בעצמו. ועתה נבאר ענין ליל השבת עצמה שאינו בחי' תוספות בלבד רק עקריות השבת עצמה. הנה אחר שעשית כל הסדר הנז' תלך לב"ה ובעוד שהעם אומרים מזמור שיר ליום השבת או קודם שיאמרו הקדיש שקודם ערבית אז תכוין בתוס' שבת יותר מעולה והוא מ"ש לעיל בכונה הב' שתכוין בליל ו' והוא שתכוין לד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כל א' וא' בניקודו משונה מחבירו כנז' שם וז"ס תוס' שבת בכל ד' עולמות שהם

עסמ"ב. ונלע"ד כי זה הדבר עתה הוא לפי שהוא זמן חזרת המלכות דאצילות בסוד נקו' קטנה תחת היסוד פב"פ כנ"ל ולכן עתה ניתוסף הארה יתירה ותוס' שבת יתירה ומעולה מן תוס' הא'. וסוד הדבר הוא לפי שבתחי' בעת קב"ש לא עלו העולמות רק כדרך עלייתם בימי החול בתפי' שחרית שהוא שעלו פנימיות ג"ר דעשיה והלבישו את חיצוניות ג"ת דיצירה וכן כיוצא בזה כל שאר המדרגות ואז איננו קדושת שבת עצמה רק תוס' שבת אבל עתה שכבר הוא שבת ממש כנ"ל לכן עתה יכול לירד הארה דקדושת שבת מעו' לעו' והוא ענין ירידת ד' הארות של ד' הויות עסמ"ב בניקודיהם הנ"ל בליל ו' ונמשכים הארתם מלמעלה למטה אבל בתחי' שהיה בחי' תוס' בעלמא לכן לא היה אז רק בחי' עליית העולמו' והכללותם ממטה למעלה:

ענין קדיש הא' שקודם תפי' ערבית יש בו כונה משונה מן כונת הקדיש אשר בימי החול והוא כי בענין הקדישים של תפי' החול ביארנו שם במקומו שיש בכל קדיש ב' מיני העלאות בב' בחי' של מ"ב וב' בחי' כ"ח. והנה המ"ב הא' הוא נרמז בז' הווין שיש בתיבו' וישתבח ויתפאר ויתרומם כו' גם יש ב' בחי' כ"ח כנגדו והם כ"ח אותיות שיש בתי' יהא שמיה רבא מברך לעלם לעלמי עלמיא ושם בתפי' החול נתבאר כונת שם מ"ב וכ"ח האלו אבל עתה תכוין כי הנה ז' תי' יש בתי' יהא שמיה רבא מברך לעלם לעלמי עלמיא והם כנגד ז' אותיות אהי"ה יה"ו שהוא סו' שם בן מ"ב דבריאה כנודע והם כסדרן אות א' דאהי"ה במלת יהא ואות ה' דאהיה במלת שמיה כו' גם תכוין במילוי אותיותיהם וכולם בסוד מילויי ההין גם תכוין בז' השמות היוצאים מהם כנז' בענין קב"ש אבל אין סדרן עתה כסדרן בקב"ש כי סדרן של אז היה באופן זה יהו"ה. יהו"ה בניקוד אלקים. מצפ"ץ. י"ה אדני. מצפ"ץ. אלקים. אל. אבל סדרם עתה הם באופן זה יהו"ה יהו"ה בניקו' אלקים מצפ"ץ י"ה אדנ"י אל אלקים מצפ"ץ והטעם הוא כי אז היו מסודרין כפי סדר הכאתם ופגיעתם זה בזה כנז' בר"מ בפ' יתרו בפ' זכור את יום השבת לקדשו. אבל עתה סדרן הוא הסדר האמיתי שלהם כסדר הז' ספי' תחתו' וכמש"ל בענין סדר ז' ברכות שיש בכל תפלה מתפלות השבת ונמצא כי במלת יהא תכוין לאות א' דאהי"ה ולשם יהו"ה ובמלת שמיה תכוין לאות ה' ולשם הוי"ה בנקו' אלקים ובמלת רבא תכוין לאות י' ולשם מצפ"ץ ובמלת מברך תכוין לאות ה' במילוי ההין ולשם י"ה אדנ"י ובמלת לעלם תכוין לאות י' ולשם א"ל ובמלת לעלמי תכוין לאות ה' במילוי ההין ולשם אלקי"ם ובמלת עלמיא תכוין לאות ו' חסירה בלי יו"ד או אלף שבין ב' הווין ולשם מצפ"ץ ותכוין כי יש כ"ח אותיות בז' תיבות האלו של יהא שמיה רבא מברך לעלם לעלמי עלמיא כנ"ל. ובז' שמות הנז' יש כ"ט אותיות כ"ח כנגד כ"ח אותיות הנז' ואות היתירה כנגד מלת אמן. גם תכוין

כי הם ז' אותיות באהי"ה יה"ו ובהם ז' שמות והם כנגד ז' תיבות שיש מן יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא גם תכוין כי אלו האותיות של אהי"ה יה"ו בהיותם במילוי ההין כנז' והם כך אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה יו"ד ה"ה ו"ו הנה הם עולים בגי' כשם א' קדוש הנק' טפטפי"ה. גם תכוין כי ב' שמות אהי"ה יה"ו בפשוטן הם בגי' מ"ב והוא סוד שם בן מ"ב הנרמז בר"ת של וישתבח ויתפאר כו' שהם ז' ווין שמספרם מ"ב והרי נתבאר ענין מ"ב הא' שבזה הקדיש. וסבת כונת שם בן מ"ב הזה הוא לפי כי כל כונת השבת ומציאותו הם בסוד הבריאה וכענין שאומרים וביום הז' נתעלה וישב על כסא כבודו. וגם הוא סוד מ"ש בס"ה בהקדמה דמלכא לבש לבושין דבריאה ביומא דשבתא והנה אלו השמות של אהי"ה יה"ו והז' שמות היוצאים מהם כולם הם בבריאה ולכן כל כונת השבת הוא באלו השמות וכן הז' ברכות שיש בכל תפלה מתפלות השבת כונתם היא בז' שמות האלו ג"כ וכמ"ש לקמן בע"ה ואמנם כונת שם בן מ"ב הב' שיש בזה הקדיש כפי הכונה הצריכה לכוין ביום שבת לא קבלתיו ממורי ז"ל:

כונת ברכו הא'. ענין ברכו הא' שקודם תפילת ערבית הנה נתבאר בתפיל' שחרית דחול בענין ברכו כי כוונ' ברכו היא עליית היכל ק"ק דיצירה הכלול מג"ר העולה בג"ת דבריאה ונעשה ממש בחי' בריאה והיכל הזה מתברך עתה בריבוי ברכאן ונקרא ברוך כנז' בפ' פקודי במלת ברוך של העמידה ושם נתבאר והנה הסדר של ברכו' ק"ש שהוא בהיכלו' הבריאה כנודע ולכן אנו אומרים קודם הברכות ההם ענין הברכו שהוא בהיכל ק"ק דיצירה כנז' שנעשה ממש עתה בחי' בריאה והענין הזה הוא עצמו תוס' קדושת שבת בעו' היצירה ועולם היצירה הוא סוד הרוח כנודע ולכן צריך שתכוין עתה לקבל תוס' שבת בבחי' הרוח שלך שהוא מעולם היצירה. ובזה יתיישבו לך כמה מאמרים מס"ה הנראים כסותרים זה את זה כי הנה בפ' ברא מ"א ע"א אמר ת"ח בשעתא דישראל מברכים ומזמנים להאי סוכת שלום אושפיזא קדישא ואמרי הפורש סוכת שלום כו' וכיון דשריא ופריש' גדפהא על בנהא אריקת נשמתין חדתין לכל חד וחד כו' ובפ' תרומה בדקל"ה ובדקל"ו ע"א אמר ברכו את ה' המבורך ברכא דא אצטריכו כל עמא לברכא במעלי שבתא ברעו דליבא וחדווה כו' ולא מברכי ישראל ברכא דא עד דמתעטרין בעטרין דנשמתין קדישין כו' ובפ' ויקהל בד' רי"ד ע"א משמע כי תוס' נשמה אתי' מאליה תיכף כשנכנס ליל שבת. אבל הענין הוא זה כי כמה מיני בחי' תוס' נשמה הם כי בלילה יש לאדם ג' מיני תוס' שבת הא' תוס' נפש וזה נעשה בעת קב"ש בשדה כנ"ל. והב' תוס' הרוח וזה נעשה בעת שאומרים ברכו והג' תוס' נשמה וזה נעשה כשאומרים ופרוס סוכת שלום עלינו וג' אלו הם כולם מצד הנקב' שזמן עלייתה הוא בל"ש ואח"כ ביום שבת

יש ג' מיני תוס' נר"ן וג' מצד הזכר כי זמן עלייתו הוא ביום שבת וכל בחי' מאלו תתבא' במקומו בע"ה. ונחזור לענין כי עיקר תוס' קדושת היצירה אינו אלא בהיכל ק"ק שלו שעולה לבריאה ונהפך לבחי' בריאה ממש ודבר זה נעשה בעת שאומרים ברכו ולכן תוס' הרוח אשר באדם הוא בעת הזו ממש והרי נתבאר תוס' קדושת הרוח מפאת בחי' עלי' העולמות. גם נוסף לך באור בענין זה והוא בבחי' הארות ז"א עצמו שניתוסף עתה בו והוא כי הנה בענין קב"ש בשדה ביארנו כי אז הוא זמן תוס' הנפש לפי שאז נכנסו ג' פרקין תתאין של אות ל' דצלם צלם דאבא וצלם דאימא ומבחי' זו נמשך תוס' הנפש כי שלשה פרקין תתאין הם בחי' נפש כנודע ואמנם עתה בברכו מתחי' להכנס ג' פרקים אמצעים דאות ל' דצלם דאי' ולא דאבא וכניסתם נגמרת ביוצר דתפילת ערבית והנה פרקים האמצעיים הם בחי' רוח ולכן עתה הוא זמן תוס' הרוח ומה שתכוין בברכו את ה' המבורך הוא שתכוין במלת המבורך שהיא ה' מ"ב ר"ך פי' כי אות הה' תעשה בחי' מ"ב ובחי' רך והענין הוא כי הנה ג' מיני ציורים מצטיירת אות ה' והם ד"י ד"ו וו"ו וג' ציורי' אלו הם בגי' מ"ב ואמנם בבחי' המילוי שבה תעשה ר"ך כי כשתמלאנ' ביודין כזה ה"י ותרבענה באופן זה ה"י פעמים ה"י יהיה בגי' רכ"ה ואם תסיר שרשה שהיא ה' פשוטה תשאר ר"ך והרי כי הה' עצמה נעשית מ"ב ונעשית ר"ך ותעיין בברכו דקדיש בתרא דתפלת שחרית דחול ושם ביארנו ב' כוונות לב"פ ברכו שבליל שבת וע"ש כי שם נתבאר:

ענין יוצר דערבית והק"ש. דע כי כוונת כל התפילות והק"ש דליל שבת ודיום שבת אינה כמו הכוונות של התפי' והק"ש דימי החול אמנם לא קבלתי כוונתם ממורי ז"ל. כוונת פסוק ופרוש סוכת שלום עלינו כו' דע כי בברכו' אלו דיוצר דערבית דשבת כולם הם בהיכלות הבריאה בבחי' היכלי הנוק' כמבואר אצלינו בתפילת ערבית דימי החול ואין הפרש בין יוצר זה דערבי' דשבת לערבית דחול זולתי בענין מה שאנו מוסיפין לומר ופרוש סוכת שלו' כו' כמ"ש ענינו בע"ה אבל עכ"ז להורות כי יש תוס' קדוש' עתה בליל שבת מבליל החול לכן נהגו לומר ברכו' ק"ש בנועם ובחן טוב ובקול נעים לרמוז אל נועם הנמשך עתה מן הבינה הנק' נועם ה' כנודע. ואמנם אין שום תוס' קדושה בכל אלו ההיכלות של ערבית רק בהיכל ק"ק דבריאה הכולל ג"ר אשר הוא רמוז בברכת השכיבנו כמבואר בתפי' ערבית דחול וע"ש היטב כי הוא נקרא מטתו שלשלמה ובה סוד השכיבה וזה ההיכל הוא העולה עתה בג"ת דאצילות ומתהפך ונעשה אצילות ממש ונמצא כי אין שום תוס' בעולם הבריאה זולתי בהיכל הז' העליון שבו והוא המקבל עתה תוס' קדושה במלת ופרוש עלינו כו'. ונודע כי הנשמה היא מן הבריאה א"כ תכוין עתה לקבל סוד

תוס' נשמה שבך כנ"ל בענין ברכו באופן כי תוס' הקדושה בכל החלקים אינו רק בבחי' היכל ק"ק שבכל עולם העולה בעו' שלמע'. ממנו ושם הוא בחי' התוס' כנז' ונמצא כי ברכת השכיבנו היא בהיכל ק"ק דבריאה הנק' מטתו שלשלמה ובה יש תוס' קדושה כי עתה נקר' סוכת שלום כמ"ש ופרוש עלינו סוכת שלום כו'. ואח"ך העמידה דתפילת ערבית היא בעולם האצילות והרי נתבאר תוס' הנשמות מבחינת עליית העולמות. גם יש בחי' תוס' נשמה מבחי' הארה הנתוספת בז"א עתה והיא כי בברכו נכנסו בו ג' פרקים אמצעים דאורו' מקיפים דל' דצלם דאימא בלבד ונגמרו לכנס ביוצר דערבית אבל עתה מתחי' לכנס גם ג' פרקים אמצעיים דאורות מקיפי' דל' דצלם דאבא באומרינו ופרוש סוכת שלום ונגמרים ליכנם בויכולו של העמידה. והנה בערך ג' פרקים אמצעיים דל' דצלם דאי' נקרא רוח כנ"ל בענין ברכו ובערך זה הג' פרקים אמצעיים דל' דצלם דאבא נק' נשמה עם שאינו אלא אמצעיים ולכן תכוין עתה לקבל תוס' נשמה כנז' והרי נשלם תוס' רוח נשמה ושלשתם מן הנוק' הנקר' מדת לילה כנ"ל:

ונבאר פי' מילות ופרוש סוכת שלום כו' מה עניינם והנה ביאורו תלוי במה שכתבנו כי עתה כבר נכנסו בראש ז"א ג"פ תתאין וג"פ אמצעיים דל' דצלם דאבא ודאימא וכבר נגדל' ראש ז"א גדלו' רב כנ"ל כי אין ז"א עולה ואין אורו' מקיפין יורדים אמנם ראשו דז"א היא שנגדלת ועולה עד מקום המקי' ומלבשת אותם ונודע כי זו הצ' דצלם זה כפי שמועה שכתב בע"ח ש' כ"ה פ"א אמנם בפ"ד שם חזר בו כמ"ש השמ"ש שם בפ"א השד"ה הם סוד נה"י דאב' או נה"י דאימ' כמבואר אצלנו. והנה בעוד אלו האורות המקיפים נכנסים תוך רישא דז"א הנה האורות הפנימי' דמוחין דז"א שהוא צ' דצלם נדחה למטה מדרגה אחר מדרגה כפי ירידת המוחין המקי' כדי לתת מקום אל האורות המקיפין שיכנסו ואז גם הנה"י דאבא או דאי' שהם בחי' צ' דצלם המלבישים את המוחין הפנימיים גם הם נדחי' ויורדים למטה מדרגה אחר מדריג' ונודע כי בתחי' בהיות בז"א המוחין הפנימים בלבד הנה אז סיום היסוד של אימ' היה אז מסתיימת בחזה דז"א ומשם ולמטה שהיו האורות מגולים יוצאים יעקב ורחל מן החזה דז"א ולמטה אבל עתה בכניסת האורות המקיפין צריך שירד היסוד דאימא למטה מן החזה. וכפ"ז יתמעטו קומתם של יעקב ורחל מאד למטה מן החזה ודבר זה גירעון גדול ובפרט בליל שבת וכדי לתקן דבר זה אנו אומרים ופרוש סוכ' כו' ובתחי' צריך שנבאר לך ענין היסו' דאי'. דע כי היסוד דאימא איננו כ"כ רחב עד שימלא כל רוחב החלל של גופו דז"א כי הנה גופו דז"א הוא רחב מאד אבל היסוד דאימא הוא כעין צינור דק עומד בתוך חלל גופו דז"א באמצעו ונשאר אויר פנוי מדופני היסוד אל דופני גופא דז"א. גם נודע כי בתוך זה היסוד דאימא

הנתון בחזה דז"א בתוכו נתונין תרין עטרין דדעת הנק' חסדים וגבורות. ואע"פ שנתבאר אצלנו כי הגבורות יורדות וניתנות בראש הנקבה עם כל זה שרשם העקרי נשאר שם תוך היסוד דאימא שאל"כ גם הזכר היה דעתו קלה כדמיון הנקבה. והנה הגבו' הם בבחי' מדורה א' של אש בוערת וחזקה עד מאד ובפרט להיותם סתומים שם תוך היסוד דאימ' לכן הם מתבערות ונדלקות שם יחד ומתחזק חומם ונמצא כי אינם יכולות לצאת מפי היסוד דאימ' לחוץ לפי ששם עומדים החסדים המתפשטי' תוך ז"א והחסד המתפשט תוך הת"ת דז"א הנה הוא עומד שם באותו פתח פי היסוד וסוגרו וחותמו ולא די זה אלא כי גם החסדים היוצאים דרך פי היסוד דאימא כבר ביארנו כי הם מקדימים לצאת דרך שם טרם שיצאו הגבו' לפי שחסדים הם בחי' מים וצריכים הם לצאת בתחלה ומרחיבים פתח פי היסוד כסגולת המים הנובעים דרך נקבים צרים מרחיבים אותם ע"י יציאתם ומתרחב פי היסוד ואז אח"כ יוצאות אחריהם הגבו' שהם אש. וגם טעם אחר כי הנה אע"פ ששלהוביות הגבו' יוצאות דרך פי היסוד הנה הוא דבר מועט כי אותו הפה הוא צר ודק מאד אבל מקום יציאת שלהוביו' הגבורות אינו אלא דרך מחיצות וכותלי היסוד דאי' מן הצדדין ואותו החום בוקע ויוצא משם באותו חלל שיש בין דופני יסוד דאי' אל דופני גופא דז"א כי שם הוא מקום אויר ופנוי בהתרחבות ושם מתקבצים כל אותם השלהוביות מחמת כן עובר ויוצא החום החזק ההוא דרך דופני גופא דז"א לחוץ ופוגעים ביעקב ורחל העומדים שם כנודע בבחי' פב"פ וראשם מתחיל מכנגד החזה דז"א עד למטה וכל אותם השלהוביות לוקחים אותם יעקב ורחל ואז הם בחי' דינים קשים וגבו' חזקות. והנה עתה בתפילת ערבית דליל שבת הזווג הוא ביעקב ורחל כנודע ואין ראוי שיהיו כולם בחי' גבורות ודינין ובפרט בלילי שבת ובפרט כי כל הזווג הוא בהם. גם יש בחי' אחרת הנ"ל כי עתה שנכנסו המקיפים ברישא דז"א נמצא כי היסוד דאימא שהיה נגמר במקום החזה ועתה צריך שירד עד למטה ועי"ז יצטרכו יעקב ורחל להתמעט מאד מאד כנ"ל. באופן שלתקן הבחי' האלו אנו אומרים ופרוס עלינו כו' כנז' וביאורו הוא כי הנה התי' הצריך לתקן כל הנז' הוא ששיפולי מחיצות יסוד הבינה לא נניחם שיתפשטו ביושר וירדו למטה ממקום החזה דז"א כדי שלא יתמעטו שיעור קומת יעקב ורחל אמנם אלו שיפולי מחיצו' יסוד הבינה יסתלקו ויתפשטו בהתרחבות דרך הצדדין דגופא דז"א כדמיון שיפולי מחיצות האהל שמתרחבו' והולכין באופן שמה שהיו מתפשטי' דרך אורך בגובה יתפשטו ברוחב ועי"כ גם אם ירד היסוד דאימא יותר למטה לא יתפשטו דפנותיו ביושר למטה אבל יתפשטו בהתרחבות לצדדי גופא דז"א ועי"כ ישארו יעקב ורחל בקומתם והרי נתקן הבחי' הא' ועי"כ נתקנה הבחי' האחרת והיא כי

בהתרחב מחיצות יסוד דאימ' אל התרחבות צדדי גופא דז"א ונמצא כי אלו המחיצות נוגעות בכותלי גופא דז"א ממש ומתדבקים שם ועי"כ נעשה שם כמין סוכה א' מונעת חום השלהוביות של הגבו' אשר באותו חלל שבין יסוד דאי' לגופא דז"א אינו יכול לירד למטה מן מקום החזה בתוך חלל גופא דז"א כי אותו הדופן דשיפולי מחיצות יסוד אימא שנתרחב אל הצדדין ונתקרב ונתדבק בדופני גופא דז"א נעשה כעין מסך וסכך אחד מפסיק שלא ירד החום משם ולמטה בתוך גופא דז"א שמן החזה ולמטה ועי"כ אין החום הזה חוזר לצאת דרך דופני גופא דז"א ולחוץ מן החזה ולמטה במקום אשר עומדים שם יעקב ורחל מבחוץ ועי"כ אינם עתה יעקב ורחל גבורו' חזקות כבראשונה והרי נתקנה הבחי' האחרת. וא"ת והרי כמו שהיה כח בשלהוביות ההם לבקוע ולצאת דרך דופני יסוד אימא ולחוץ גם יהיה בהם כח לבקוע שנית אותו המסך הנעשה מהתפשטות והתרחבו' שיפולי מחיצות יסוד דאי' וירדו למטה מן המסך, והתשובה היא כי אין בהם כח לבקוע כמה פעמים ולבקוע המסך שתי פעמים. עוד טענה אחרת יוחר חזקה והוא כי בתחיל' שהיו הגבורו' מתקבצות בדוחק גדול תוך יסוד דאי' בקעו המחיצו' ויצאו לחוץ אבל אחר שכבר יצאו לחון ויש להם שם מקום רחב להתפשט בצדדי היסוד דאימא בכל אותו החלל שבתוך רוחב גופא דז"א אינם בוקעות המסך לרדת למטה. וא"ת והרי בתחלה אמרנו שעם היותם שם באותו החלל הרחב תוך גופא דז"א עכ"ז היו בוקעים דופני גופא דז"א ויוצאים לחוץ אל יעקב ורחל והתשובה היא כי אז היו החסדים המגולים ממלאים כל מקום החלל ההוא ולכן היו הגבורות בוקעות דופני גופא דז"א ויוצאות לחוץ אבל עתה שנפרס המסך הנז' במקום ההוא ואז החסדים המגולים עמדו למטה מן המסך ונשאר המקום החלל אשר למעלה מן המסך אל הגבורות והנה הם שם בהתרחבות ואינם צריכים לבקוע המסך ולירד למטה כדי לצאת במקום יעקב ורחל:

והנה יש עוד עתה בחי' תיקון אחר והוא כי הנה נודע כי כשיורדים החסדים ומתפשטים מן היסוד דאימא עד היסוד דז"א ואחר כך כשחוזרים לעלות הארתם ממטה למעלה כדי להגדיל את ז"א כנודע הנה הם בעלייתם ממטה למעלה מתחלקים לב' בחי' הבחי' הא' היא מה שחוזר ליכנס תוך היסוד עצמו דאי' מבפנים ועי"כ הם מגדילים לאותם החסדים הסתומים העומדים שם בפנים. וא"ת וכיון שהארה זו העולה ממטה למעלה חוזרת ליכנס תוך יסוד דאימא כבראשונה א"כ גם היא חוזרת להסגר ולהסתם שם ואיך היא מגדלת לחסדים האחרים אשר שם. אבל הענין הוא כי כיון שבירידתם למטה נתגלו בגילוי גמור קבלו הארה גדולה מהם ובהם נתגלית הארתם ונתגדלו הם מעצמם ונתפשטו ולכן גם אם אח"ך חוזרים ליכנס במקום סתום כבר קנו בעצמם כח וחוזק

ההגדלה ויש יכולת בהם להגדיל את החסדים הסתומים אשר שם. הבחי' הב' היא החלק של הארה אשר מתפשט ועולה מחוץ לצדדי יסוד דאי' באותו החלל שיש בין היסוד דאי' לגופא דז"א ועי"כ גם הם מאירים הארה גדולה בחסדים הסתומים שבתוך יסוד דאימ' באופן ששני בחי' הנז' מתחברות ובחי' זו מאירה בחסדים הסתומים מצד פנים ובחי' זו מאירה בהם מצד חיצון ועל ידי שתיהן ביחד מגדילין, ומאירין את החסדים הנז' ועי"כ נגדל ז"א. והנה אחר שהקדמנו לך הקדמה זו נבא עתה אל כונתינו כי הנה הארת הבחי' הב' שעלת' למע' מבחוץ להאיר את החסדים הסתומים שבתוך יסוד דאימא. והנה עתה שנפרס המסך הנז' הנרמז במ"ש ופרוס סוכת שלום כו' נמצאו שהם נעצרים ומתעכבים שם למעלה בקביעות גמור ואינם יכולים לירד עד למטה מחמת המסך הזה הנפרס במקום החזה ונמצא נותנים עיקר הארתם בקביעות שם למע' במקום סיתום החסדים שהוא מן החזה ולמע' ומאירי' בהם הארה גדולה משא"כ כשלא היה שם המסך ההוא שהיו עולים ויורדים למטה. וטעם חזרת ירידתם למטה הוא לפי שתמיד חשק כל דבר לחזור לשרשו והנה שורש הארה זו העול' ממטה למעל' היא בחי' החסדים המגולים אשר למטה ולכן אחר אשר עולים חוזרים לרדת להתחבר בשרשם. אבל עתה ע"י פריסת המסך הזה נתעכבו למעלה ועי"כ ניתוסף הארה גדולה בחסדים הסתומים שביסוד דאי' והרי זה תי' יתירה נוספת מחמת פריסת המסך הזה:

עוד יש תי' אחר ע"י פריסת המסך הזה והוא כי הנה אלו הניצוצות של החסדים שעלו למעלה מחמת אור החוזר ממטה למעלה כנז' הנה הם מועטים אבל המקום למעל' הוא רחב מאד אבל למטה הוא להפך כי החסדים המגולים שהם תחת המסך הזה הנה הם רבים וגדולים אבל המקום הוא קטן וצר ודחוק ולכן מכח היותם שם דחוקים בדוחק הנה הארתם בוקעת ועולה דרך המסך בכח חזק ובוקעים אותו ועולי' ניצוצו' יתירות למעלה מן המסך. משא"כ בנצוצות העומדות למעלה מן המסך שלהיותם שם מרווחים בהתרחבות אינם בוקעים ויורדים למטה. ונמצא עתה כי כל אלו הנצוצות וההארות נשארות למעלה מן המסך בקביעות ועי"כ יש בהם שיעור לעלות למעלה עד המוחי' דז"א ומאירים כל המקום ההוא שהם כל החסדים הסתומים שביסוד דאי' ובכל המוחי' דז"א אור גדול מה שלא היה כן בתחלה טרם פריסת המסך הזה וגם ענין הארה זו היא מכלל תוס' שבת כי עתה ע"י פריסת המסך הזה ניתוסף אור נפלא וגדול בז"א מה שלא היה כן בזמנים אחרים. ודע כי אותם הנקבים הנפתחים שם במסך הזה ע"י עליית נצוצות החסדים המגולים למע' בכח חזק כנז' הנה אינם חוזרים להסגר ונשארי' פתוחים ועכ"ז להיותם נקבים צרים ודקים וקטנים אין הניצוצו' חוזרות לירד למטה דרך שם כי

בעלייתם שהיה בכח מסבת שהיו דחוקי' למטה נכנסו בתוכם בכח אע"פ שהם צרים אבל ברדתם אינם יורדים בכח כי יש להם מקום רחב לעמוד למעל' והנה הנקבים הם צרים ולכן אינם יורדים אבל תועלת פתיחת הנקבי' ההם הוא כי יורדת הארתם למטה ומתגלים למטה מן המסך וז"ס משז"ל בענין סכך הסוכה כי לכתחלה צריך שלא יהיה מעובה כמין בית עד שאין הכוכבים נראי' מתוכה אבל צריך שיתראו ההארות ההם דרך הנקבים של המסך ההוא כעין הכוכבים והנה נתבאר ענין ופרוש סוכ' כו' כי הנה היסוד דאימא נקר' שלום כי כל בחי' יסוד נקרא שלום כנודע ואנו מתפללי' שהיסוד ההוא יתרחבו מחיצותיו ויעשו כעין פריסת סוכה ואהל המתרחב ומתפשט אל הצדדין עד שיגיע לדופני גופא דז"א כדי שע"י כן ירויחו כל התועליות והתקנות וההנאות הנ"ל מחמת פריסת המסך הזה:

פסוק ושמרו בנ"י שנוהגים לומר קודם הקדיש הוא לפי שהלילה היא בחי' שמור. קדיש של קודם העמידה של תפילת ערבית לא קבלתי ממוז"ל רק כונת המ"ב הא' אבל לא הב' והנה כונת המ"ב הא' הוא כדוגמת המ"ב הא' שביאר' בקדיש הא' של קודם יוצר דערבית אבל יש ביניהם קצת שינוי והוא שעתה בקדיש הזה תכוין כי אותם אותיות של אהיה יה"ו אינם במילוי ההין רק במילוי אלפין אל"ף ה"א יו"ד ה"א יו"ד ה"א וא"ו ותכוין בהם שהם בגי' יעקב:

דרושי ערבית ליל שבת

דרוש א

פרק א

דרוש א':

לתפלת עמידה דליל שבת ובתחלה אודיעך כלל א' לכל התפלות דשבת. הנה ד' תפלות יש בשבת והם תפי' ערבית ושחרית ומוסף ומנחה ובכל תפלה יש ז' ברכות כנודע ומה שתכוין דרך כללות דבר כולל בכל ארבע תפלות הוא זה. שתכוין כי שבעה ברכות הם סוד שבעה אותיות אהיה יה"ו שהוא שם בן מ"ב דבריאה כנודע. גם תכוין בז' השמות היוצאים מהם שהם כסדר השבעה ברכות באופן זה שבכל ברכה תכוין לאות א' מן השבע האותיות ולשם א' מן השבעה שמות. וזה סדרן בבא"י מגן אברהם תכוין באות א' של אהי"ה יה"ו ובשם היוצא ממנה שהוא שם ידוד. ובבא"י מחיה המתים תכוין באות ה' ראשונה דאהי"ה יה"ו ובשם היוצא ממנה שהוא שם ידוד בניקו' אלקים. ובבא"י האל הקדוש תכוין באות י' דאהי"ה יה"ו ובשם היוצא ממנה שהוא מצפ"ץ. ובבא"י מקדש

השבת תכוין באות ה' אחרונ' דאהי"ה יה"ו ובשם היוצא ממנה שהוא י"ה אדנ"י ובבא"י המחזיר שכינתו לציון תכוין לאות י' של יה"ו ובשם היוצא ממנה שהוא שם אל ובבא"י הטוב שמך כו' תכוין באות ה' של יה"ו ובשם היוצא ממנה שהוא שם אלקי"ם. ובבא"י המברך את עמו ישראל בשלום אמן תכוין באות ו' של יה"ו ובשם היוצא ממנה שהוא שם מצפ"ץ. והענין הוא כמ"ש בענין קב"ש כי שם אנו מכוונים אותם שלא כסדרן רק כמו סדר הכאתם והתנוצצותם זה בזה והם כסדר א' דאהי"ה ושם יהו"ה יורדין בה' אחרונה דאהי"ה ואז עולה ו' דיה"ו ושם אל שהוא באות ו' בנצח. ואח"כ ה' ראשונה דאהי"ה ושם יהו"ה בניקו' אלקים עם ה' דיה"ו ושם אלקים. ואח"כ יו"ד דאהי"ה ושם מצפ"ץ עם יו"ד דיה"ו ושם מצפ"ץ אבל עתה הם כסדרן ממש כי לעולם בחי' ב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ הם בת"ת וביסוד ונמצא כי סוד הז' ברכות הם ז' ספי' תחתו' והם חגת"ם נה"י שהם ג' ברכות ראשו' חג"ת וברכה ד' מלכות וג' אחרות נה"י. אבל צריך שתדע כי אעפ"י שביארנו שבכל ז' ברכות שבכל תפי' מן הד' תפלות צריך לכוין בשבעה אותיו' ובשבע' שמות היוצאים מהם עכ"ז יש חילוק א' בדבר זה והוא כי כפי ערך עליית זו"ן דרך המדריגות אשר אבאר לך בכל תפלה ותפלה כן ג"כ צריך לכוין באלו האותיות והשמות כפי המדריגות והמעלות אשר עלו עד שם בבחי' אלו עצמם שהם למטה:

פרק ב

דרוש ב':

על הנז' עוד אודיעך כלל א' וסדר נאות בענין ז' ברכות שיש בכל תפילה מד' תפיל' ומה ענינם דרך כלל דע כי כל בחי' ג' ברכות הראשו' שהם אבו' וגבו' וקדושת השם הם תמיד בג' ספי' אחרו' שהם בנה"י דאי' הנעשין ג' מוחין בז"א ואחר שנעשו בו בחי' מוחין בבחי' ג' ראשו' אבות וגבו' וקדוש' השם בסוד ג' אותיות אה"י דאה"י עם ג' שמות היוצאי' מהם כנז'. ואח"כ אנו ממשיכים אותם לבחי' כתר של הנקבה בסוד ה' אחרו' של אהי"ה שעליה אמרו בהקדמת ס' התיקונים שהיא אמצעית ג' מכאן וג' מכאן ואיהי באמצעיתא כי היא בחי' כתר דנוקבא והיא סוד ברכת מקדש השבת והוא שם י"ה אדנ"י כמבואר אצלנו בק"ש דשחרית דחול במלת ועד דבשכמל"ו וע"ש. ואח"כ נעשין לה ג' מוחין שבה הנק' חב"ד מבחי' נה"י דז"א שהם ג' ברכו' אחרונות והם רצה ומודים ושים שלום והם סוד ג' אותיות יה"ו בשלשה השמות היוצאים מהם כנ"ל. ונמצא כי שלשה ראשונות הם נצח הוד יסוד דאימא הנעשים מוחי' בז"א וג' אחרונות הם נה"י דז"א הנעשים ג' מוחין בנוקבי' וזכור כלל זה בכל התפלו' ואפי' בתפי' ימי החול ואמנם צריך שתדע כי כפי מציאות התפלה כך יהיה סדר הנז' ולא כל התפי' שוות בסדר אחד. והנני מבאר לך

סדר תפי' ערבית דליל שבת ושאר התפי' יתבארו כל אחד ואחד במקומו. הנה בתפי' ערבית דליל שבת ג' ברכותיה הראשו' הם נה"י דדכורא ששם יורד הז"א וג' ברכותיה האחרונות רצה ומודים ושים שלום הם כי שם עולה הנוק' ועושין ג' מוחין מנה"י עצמם הנז"ל שהם ג' ברכות ראשונות:

כוונת תיקון סדר ישמחו במלכותך כו' הנאמר עוד בשלשה תפי' אבל לא בתפלת המנחה. עוד אודיעך ענין תי' סדר ישמחו במלכו' כו' הנאמר בג' תפי' שתיקנו לאומרו בג' תפילות דיום שבת בערבית ושחרית ומוסף ובתפלת המנחה לא נתקן לאומרו וטעם הדבר הוא כמש"ל כי כל עליות שיש בכל תפל' דשבת הם כדי לקשר זו"ן יחד והוא כי בתפל' ערבית דליל שבת העליה ההיא היא כדי לקשר הנוק' עם ז"א ולהעלות' בג' אחרו' שבו ובתפל' שחרית דשבת בלחש ובחזרה וכן בתפלת מוסף ובחזר' כל אותם התפל' הם כדי להעלו' את הנוק' שתהיה שוה בשוה עם ז"א כמ"ש במקומו כי בחזרת תפלת מוסף נמצאי' זו"ן שוין בקומת' ועומדים במקום או"א ולכן בכל תפי' מאלו התפי' הנז' אנו אומרי' ישמחו במלכותך לרמוז כי כוונתינו בתפי' האלו היא להעלות המל' למעל' כדי שישמח בה ז"א בעלה וגם אנחנו בניה עם בנ"י שומרי השבת אבל בתפי' מנחה דשבת כוונתינו להרחיק הז"א מן נוק' ולהעלו' את ז"א בדיקנא דא"א כמ"ש במקומו ונוק' נשאר' למטה מרוחקת ממנו ולכן לא שייך התם לומר ישמחו במל' כי הרי אז המל' מתרחקת מז"א ובטלה השמחה ההיא באותה התפלה דמנחה כוונת אתה קדשת כו' והיא ברכה אמצעי' דתפילת ערבית דליל שבת ענינה הוא כי נודע שבליל שבת נעשית בחי' מוחין אל המל'. ונודע כי כל בחי' מוחין הם מצד החכמה הנקר' קדש וזהו אומרו אתה קדשת את יום השביעי כו'. ענין העמידה של תפילת ערבי' תכוין כי עד עתה היתה המל' בבחי' נקודה קטנה תחת היסוד פב"פ ועתה נגדל' היא ונעשי' פר' בכל אורך נה"י דז"א אשר נסתלקו ועמדו ועלו למע' יחד עם ג' אמצעיו' דז"א ונמצא כי תכלית התפלה של העמידה הזו היא לצורך רחל שתזדווג עם יעקב:

ונבאר עתה ויכולו שתיקנו לאומרו בתוך העמידה וא' אחר העמידה וא' על השלחן בסדר הקידוש. הנה נודע כי ג"פ אומרים ויכולו בליל שבת א' בתוך העמידה כו' כנ"ל ונודע הוא כי בכל פעם שאומר ויכולו יש בו ג"פ אלקים וג"פ שביעי כנז' בזוהר פ' בראשית. ונבאר עתה זה הויכולו שבתוך העמידה הנה ג"פ שביעי הם בחי' נה"י דז"א אשר עתה עולה עד שם המלכו' רחל ומזדווגת עם יעקב. ואמנם אף כי בקבלת שבת עלתה עד נה"י דז"א אבל הענין הוא זה ובו יתבאר ענין קריאת המל' בשם חקל תפוחין קדישין מה ענינו והוא, כי הנה בקב"ש בשדה אז נה"י דז"א עלו למעלה ונשאר המקום פנוי וחלל במקומ'

ונמצא כי במקום אשר עומדים עתה האורות הנה"י עצמם נק' עיר ובתים וישוב ובאותו מקום החלל והפנוי נק' שדה שהוא בלשון תרגום חקל כי נסתלק משם הישוב והאורות אבל איננו מדבר שמם ח"ו אבל הוא שדה ראוי לזריע' ונק' מקו' תחום שבת כמבוא' באורך לעיל בכל הדרושי' שקדמו ומה שהוא מתחת למקו' זה האוי' הפנוי שהוא למטה מכל העולם ההוא שם נקרא בחי' מדבר שמם מדור הקלי' שאין בו ישוב וגם איננו ראוי לזריעה כדמיון השדה הראוי לזריעה יען הוא מוכן וראוי לקבל בו הקדושה העליונה שנסתלק' משם ואע"פ שלעיל ביארנו כי ג' מלות חקל תפוחין קדישין הם ג' בחי' עכ"ז אף בהיותה המל' במקום השדה שהיא במקום הפנוי שהיה בו בתחי' נה"י דז"א עכ"ז גם אז היתה המל' נקרא חקל תפוחין קדישין לפי שכל בחי' קדש הוא בסוד מוחין כי כל קדש הוא בחכמה אבל החילוק הוא כי אז בקבלת שבת היתה בבחי' החיצו' שלהם שהיא בחי' העולמו' כנודע אבל עתה הוא בבחי' הפנימיות שהיא בבחי' הנשמו' כנודע.
ונמצא כי עתה נעשין לה מוחין מן הנה"י דז"א מבחי' הפנימיו' שבהם כנז' ובבחי' זו נקר' עתה חקל תפוחין קדישין בסוד המוחין הנק' קדש הנעשים לה מבחי' הנה"י הנק' בחי' חק"ל שהוא סוד השדה וכל בחי' שדה הוא בנה"י כנ"ל בדרושים שקדמו כי כשעולים הנה"י למעל' נשאר מקומם בחי' שדה של זריעה כנ"ל. ולכן תכוין כי בזה הויכולו יש בו ל"ה תיבות כנגד ל"ב נתיבות וכנגד ג' שביעי שהם סוד נה"י דז"א שנעשו לה עתה משם מוחי' מבחי' פנימיות כנז'. ודע כי ביום השבת כל הספי' נקרא שביעיות מסטרא דיליה אמנם ג"פ שביעי שבזה הויכולו הם בנה"י ואחר כך בויכולו הב' יהיו בחג"ת ואח"כ בויכולו הג' יהיו בחב"ד כמ"ש במקומו בע"ה:
ויכולו שאחר העמידה שחוזר ואומר הש"ץ תכוין כי עתה נכנסין בז"א ג' פרקי' קדמאים דל' דצלם דז"א מצד אי' וזהו בענין ז"א. ובענין נוק' תכוין כי עתה מאירים חג"ת דז"א במוחין דילה ומאורות האלו נעשין המוחין שלה עתה. וכבר ביארנו לעיל כי החג"ת מלובשים תוך הנה"י וכולם יחד עומדות במקום א' שהוא במקום ג' אמצעיות וא"כ נמצא כי הנוק' איננה עולה עתה ממש בחג"ת אבל עכ"ז היא מקבלת הארה מהם במוחין שלה וא"כ ג"פ שביעי שיש בזה הויכולו תכוין שהם בחג"ת דז"א ונמצא כי ויכולו הא' שקבלו מן נה"י היתה נקרא רחל חקל ועתה שמקבל' מן חג"ת נק' חקל תפוחין כי ג' אבות נק' תפוחין דאית בהון חוור סומק ירוק כנודע. עוד מצאתי דרוש אחר קרוב אל הנז' בענין ג"פ ויכולו בליל שבת:
הנה בויכולו הא' של העמידה עולים חג"ת דז"א שהם ג"פ שביעי הנז' בויכולו ונכללים בחב"ד וחב"ד עולים בל' דצלם דז"א וחב"ד דבריאה עולים בנה"י דז"א דאצילות וכן

כל המדרגות שתחתיהם עולים על הסדר הזה עד שנמצא שעולים נה"י דעשיה במקום חג"ת של העשיה ומקום הנה"י נשאר חלל ופנוי כנ"ל בסוד מחללי' מות יומת אח"ך בויכולו הב' שאחר העמידה צריכ' המל' דאצילות לעלות בחג"ת דאצילות כדי לקבל הארה מהמוחי' שלה אשר שם בחג"ת ואינה יכולה לעלות רק עד נה"י הנקרא מדת לילה לפי שהם המדה של שיעור קומת המל' הנקרא לילה אבל חג"ת נקרא מדת יום וזכור ענין זה:

והנה עתה בליל שבת אינה יכולה לעלות במדת יום ולכן נשארת במקומה בנה"י שהם מדת לילה והארה של המוחין שלה העומדים בחג"ת יורדת למטה עד המוחין שלה אבל היא אינה עולה. וז"ס ברכת מעין ז' של ליל שבת והוא כי נודע כי כל חזרת העמידה דש"ץ היא בחג"ת ולכן בשחרית דימי החול שהיא עולה ממש בחג"ת הנקר' מדת יום לכן יש חזרת העמידה גמורה אבל עתה שאינה עולה שם אמנם עכ"ז יורדת הארה משם אליה לכן היא חזרת מעין ז' ולא גמורה בז' ממש אח"ך בויכולו הג' של הקידוש מקבלת הארה מג"ר דז"א ע"ד הנז' בחג"ת וז"ס מה שצריך לקבל הכוס בב' ידיו כמבואר אצלנו וע"ש:

כוונת הקדיש שאחר העמידה תכוין ממש ע"ד ב' הקדישים הא' כי המ"ב הא' שבו הוא בסוד אהיה יה"ו אלא שמילוי הוא בסוד ס"ג כזה אלף ה"י יו"ד ה"י יו"ד ה"י וא"ו והנה הוא בגי' יצחק ואמנם מ"ב הב' לא קבלתיו ממורי ז"ל ואחר כך תאמר מזמור לדוד ה' רועי כו'. כוונת הקדיש האחרון תכוין בו ע"ד כל ג' הקדישי' הנ"ל אבל יהיה מילואו בסוד ע"ב כזה אלף הי יוד הי יוד הי ויו והנה הוא בגי' ריי"ח ותכוין כי עם ל' אותיות שיש בברכו את ה' המבורך ובברוך ה' המבורך והם י"ו י"ד יהיה הכל רמ"ח כמנין אברהם ואל תמנה אותיות לעולם ועד כי הם יתירים על החשבון הנז' גם המבורך מלא בואו. והנה אם שכחת לקבל תוס' חלק הרוח דקדושת שבת בברכו הא' או אם לא שמעת אותו תכוין עתה בזה הברכו האחרון לקבל ביחד תוס' הרוח ותוס' הנשמה לפי שאם לא קבלת תוס' הרוח בברכו הא' א"א שתקבל תוס' הנשמה בופרוס סוכת שלום כנ"ל ולכן עתה תכוין לקבל ב' ביחד תוס' הרוח והנשמה. אח"כ תלך לביתך ובכניסתך לבית תאמר בקו"ר ובשמחה יתירה שבת שלום כי הוא כחתן המקבל את הכלה בשמחה גדולה ובסבר פנים יפות ואם אמך קיימת בחיים חיותה תלך ותנשוק ידיה והרמז בזה הוא כי כן ז"א נושק ידי אמו בכל ליל שבת. וסוד הענין הוא כי הנה בימי החול אין לז"א רק בחי' מוחין פנימים מבחי' נה"י דתבו' והם סוד צ' דצלם דתבונה אבל עתה בלילי שבת נכנסין בז"א בחי' המו' המקיפין שהם סוד ל' דצלם דתבו' שהם בחי' ג' אמצעיו' חג"ת דילה אשר הם ב' הזרועות והידים שלה והוא עולה עתה עד שם ונושק אותם. והואיל ואתא לידן נבאר

ענין הנשיקה שנוהגים לנשק ע"ג הידים מה ענין זה. דע כי הגבו' הם הנקרא מנצפ"ך והם עומדי' ביסוד של הנקבה. ואמנם שורש מציאותם הא' הוא בה' אצבען יד שמאלי' כי ה' אצבעות יד ימין הם חסדים ושורש כל הגבורות האלו הוא למעלה בה' מוצאות הפה והם חיך ולשון וגרון ושפה ושינים שבהם כ"ב אותיו' אחע"ה בומ"ף כו' והנה ג' חלוקו' שבהם הם ד' אותיו' והם אחע"ה בומ"ף גיכ"ק וב' חלוקו' שבהם הם ה' אותיו' והם דטלנ"ת זשסר"ץ והם סוד ה' חסדים וה"ג וכאשר האדם נושק בפיו ע"ג אצבעו' היד גורם להשפיע ולהאיר משרש' אשר שם בפה אל ההי' אצבעו'. ואמנם סדר הנשיקה הוא שהקטן נושק יד הגדול והכוונה היא כיון שהקטן בא להתברך מן הגדול לכן צריך שבתחי' יגרום הקטן ביסום ומיתוק גבו' הגדול הזה ע"י הנשיקה כנז' ועי"כ מתעורר אח"ך הרחמים של הגדול המברך את הקטן. ונבאר ענין נשיקה מה ענינה למעלה כי הנה בזמן הגלות שאין הזווג שלם אז אין ז"א יכול להזדווג עם נוק' בבחי' היסוד שבה אשר שם מקום דמנצפך ה' גבו' שלה אמנם הוא נחית מדרגה דילי' לתתא ונושק ידי המלכות להמתיק את הגבו' אשר בה' אצבעותיה ובאמצעיו' ידים אלו מזדווג עמה ומשם היא מעלת לו מ"נ אשר הוא צריך אליהם בסוד אור החוזר אבל בהיות המלכות למעלה בבינה בסוד ד' על ו' כנודע אז היא יורדת ונושקת את ידו ע"ד הנז':

אח"כ תעמוד מעומד בשלחן המסודר לפניך ותעמוד במקומך אשר תשב בו ואמור בפיך דא היא סעודת' דחקל תפוחין קדישין. והענין הוא במש"ל כי בקבלת שבת בשדה שקבל' הארת הנה"י דז"א במוחין דילה אז נקר' חק"ל ואח"ך בויכולו הב' שאחר העמידה קבלה הארת ג' אמצעיו' חג"ת דז"א בג' מוחין שלה ואז נקר' חקל תפוחין בסוד ג' אבות הנקר' תפוחין כנ"ל. ועתה בענין הקידוש הזה בויכולו הג' הנה היא מקבלת הארה בג' מוחין שלה גם מג"ר חב"ד דז"א ולכן עתה נקר' באמת חקל תפוחין קדישין בסוד ג' מוחין דז"א הנקר' קדש באמת והם המאירים בג' מוחין דילה עתה ונמצא כי עתה בזו הסעודה של הלילה כיון שהיא מקבלת מג' מוחין דרישא דז"א אשר בסיומם הוא הפה דז"א ונמצאת המלכות נזונת ואוכלת ממה שבתוך פיו דז"א ועם היות שהיא עומד' עדיין למטה בנה"י דז"א עכ"ז משם מלמעלה יורדת אלי' ההארה והמזון הזה ולכן נקר' סעודתא דמטרוניתא כי היא האוכלת הסעודה הזו והניזונת מתוך פיו דז"א:

ענין הג' סעודות דשבת. ואמנם ענין הג' סעודות דשבת אבארם לך עתה דרך כלל. דע כי ענין הסעודו' והאכילו' האלו הם סוד גדול ויתבאר לך ממה שהודעתיך כי כל בחי' זיווג נזכרו בסוד אכילה בסוד אכלה ומחתה פיה כו' והו' בחי' זווג העליון אשר בתוך הפה כמבואר אצלנו בהקדמ' ביאור אדרת האזינו. והנה בליל שבת מזדווגת המלכו'

זיווג עליון בתוך פיה מינה ובה בסוד הלשון שבה שהוא יסוד המכריע בין הגרון לחיך שהם חו"ב שבה ומאכילה זו אנו אוכלים וניזונים בסעודת ליל שבת. ובסעודת שחרית דשבת אז ז"א מזדווג זיווג עליון בתוך פיו מיניה ובי' ע"ד הנז' ומשם אנו אוכלים בסעודה ההיא. ובסעוד' המנחה אז א"א עתיקא קדישא מזדווג זיווג עליון בתוך פיו מיניה וביה ע"ד הנז' ומשם אנו אוכלים וניזונים בסעודה ההיא. והנה ענין אכילת הסעודה וטחינתה ע"י ל"ב שיניים שבפה האדם נתבאר בסעוד' החול וע"ש. אח"כ תקיף השלחן פ"א דרך צד ימין בשתיקה אבל מה שתכוין הוא זה כי בתפי' העמידה עלתה המלכו' בנה"י דז"א כנ"ל וזה היה בבחי' א"פ שלהם ועתה תכוין להמשיך אליה בחי' אור המקיף דנה"י דז"א אשר בויכולו הא' קבלה מא"פ שלהם כדוגמ' קבלת שבת בשדה שבתחילה בשדה עלתה בחיצוניו' נה"י דז"א אלא שהיה בבחי' אור פנימי של החיצוניות ההוא ואח"כ באתה לבית והקפת השלחן להמשיך אור המקיף של החיצוניו' הנה"י ואח"כ תקח בידך ב' אגודות הדס וכמ"ש רז"ל במ' שבת פ' במה מדליקין על ההוא גברא דרהיט ובידי' תרין מדאני אסא וראהו רשב"י ור"א בנו בצאתם מן המערה ואמרו חזי כמה ישראל זהירין במצות כו' וקחם בין ב' ידיך ימנית ושמאלית ותחברם יחד ותברך עליהם בורא עצי בשמים ואח"כ תריח בהם. ואח"כ תחזור להקיף בהם את השלחן פ"ב בשתיק' ותכוין עתה להמשיך אל המל' הארת אור המקיף של בחינת חג"ת ג' אמצעיו' דז"א אשר בויכולו הב' האירו במוחין שלה אלא שהיה מבחי' אור הפנימי שבהם מבחי' פנימיו' החג"ת ממש שהם בחי' הנשמות כנודע. ועתה היא בחי' אור המקיף שלהם מבחי' פנימיות החג"ת ממש שהם בחי' הנשמות ומשם מאירין עתה במוחין שלה ולכן הקפה הזאת הב' היא בהדס כי ההדס רומז בג' האבות כנודע. והם סוד חג"ת דז"א מבחי' אור המקי' כנז' ואמנם הכוונה שתכוין בעת שתריח בב' אגודות ההדס תתבאר למטה אחר ענין בהמ"ז דסעודת הלילה וע"ש כי שם נתבאר כוונתו. ואמנם היות' ב' אגודות הוא לרמוז אל זו"ן ולכן אחר שתריח בהם תאמר תיכף זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו לרמוז סוד זו"ן המתחברים יחד ונק' זכור ושמור כנז' במס' שבת שטעם ב' אגודות א' כנגד זכור וא' כנגד שמור. ודע כי פעם אחר שמעתי ממורי ז"ל כוונה אחרת וזו היא. כי בהקפה הא' תכוין כנגד אור המקיף של חג"ת דז"א המאיר באור מקיף דנה"י ובהקפה ב' תכוין כנגד או' מקיף דחב"ד ג' הראשו' דז"א המאיר באור המקיף דנה"י והא' נראה יותר עיקר:

דרושי קידוש ליל שבת

דרוש א

פרק א

דרוש א':

בענין הקידוש וז"ל אח"כ תאמר הקידוש מעומד וענין הקידוש הוא להמשיך אור פנימי מג"ר דז"א אל נוק' שהיא תאכל סעודת' משם ולכן נקרא קידוש לפי שהארה זו היא מבחי' מוחין עצמן דז"א הנק' קדש כנודע כי כל בחי' מוחין נק' קדש בסוד החכמה ובפרט מוחין דז"א. ואמנם היה צריך עתה להקיף השלחן פ"א כדי להמשיך בחי' אור המקי' דמוחין דז"א אל נוק' כי בסוד הקידוש לא האיר בה רק אור פנימי שלהם בלבד כנז' אבל להיותו אור מקיף עליו עליון מאד כי הוא מקיף אל המוחין עילאין דז"א לכן אינו נעשה על ידינו אמנם מאליו נעשה המשכת האור ההוא והנה המשכת א"פ הזה דמוחין דז"א אל נוק' נעשה בב' הכנות הא' בסוד המעשה שהוא לקיחת כוס היין בידיך בכונה הידועה שנבאר בעזרת השם יתברך ובזה נמשך אליה אור פנימי במוחין שלה. והב' הוא בסוד הדיבור שהוא אמירת הקידוש ויכולו שהוא הבל ודיבור היוצא מפי עליון דז"א ונודע כי כל הבל הפה הוא בחי' א"מ וע"י הכנת הדיבור נעשה או' המקיף אל מוחין דנוק' אבל איננו נמשך מאור המקיף דמו' דז"א כי זה א"א לעשות ע"י אלא מאליו וכנ"ל. אבל הענין הוא כי מאור הפנימי דמוחין דז"א אנו ממשיכין א"פ וא"מ אל נוק' במוחין שלה וזכור הקדמה שנתבאר לעיל כי הנוקב' איננה עומדת רק בנה"י דז"א בלבד אבל בהיותה שם למטה היא מקבל' הארת ז"א אף מג' מוחין שלו ע"ד הנז' וזכור ואל תשכח. והנני מבאר לך ב' הכנות הנז' ונתחיל בענין הכנת המעשה בתחיל' תקבל הכוס מזולת' בשתי ידיך משתי ידיו אל שתי ידיך ותחזיקהו בתחי' בב' ידיך גם שניהם ותכוין אל מ"ש עתה והוא שתכוין להמשיך מא"פ דמוחין דז"א א"פ אל מוחין דנוקבא כנ"ל. ותכוין כי אתה בחי' ז"א עצמו והכוס אשר בידיך הוא המל' אשר התחלת ראש שלה היא כנגד החזה שלך ומתפשטת משם ולמטה כנז' ובתחילה תכוין כי ג' ידים הם יד הגדולה היא בימינא ויד החזקה בשמאלא ויד רמה באמצעיתה שהם סוד חב"ד נמשכין מז"א אל נוקב' ותכוין כי ג' הידים אלו הם סוד ג' שמות י"ה י"ה י"ה פשוטים כנודע כי כל מוחין דנוקבא הם משם י"ה ותכוין כי ג"פ י"ה הם בגי' מ"ה שהיא הויה דמילוי אלפין העולה מ"ה והכוונה היא להמשיך שלשה שמות י"ה מז"א הנקרא הויה דמ"ה דאלפין מג"ר שבו שהם חב"ד דרך שלשה קוים שבו ומתפשטים ויורדים דרך ג' הידים שהם חג"ת שבו ומשם ניתנין אל הכוס שהיא המל' העומדת שם במקום החזה

שלו כנז'. ואח"כ תכוין למלאות שתי שמות י"ה הימין והשמאל במילוי יודין כזה יוד הי יוד הי, ותכוין כי בידך הימנית הוא שם י"ה במילוי יודין הנמשך מהויה דיודין דע"ב אשר במוח החכמה דז"א אל יד הימין שלו ובידך השמאלית שם י"ה מלא ביודין הנמשך מהויה דס"ג אשר במוח הבינה שלו אל יד השמאלי שלו. והנה ב"פ י"ה במילוי יודין הם בגימטריא ע' כמ"ש ענינם ותכוין כי שם י"ה האמצעי שבת"ת הוא פשוט בלי מילוי ואמנם צריך שתכוין איך שם י"ה הנז' רמוז ביד והענין הוא כי אות יוד פשוטה היא עגולה ככדור כצורת כפו של אדם שהיא עגולה גם יוד במילואה היא בגימטרי' עשרים כמו אות כף ונבאר אות הה"י כי הנה ה' אצבעות יש בכף והם כנגד ה' פשוטה גם היוד ה"י במילואה היא כנגד י"ד פרקים שיש בחמש אצבעות וע"ה הרי ה"י וכל זה ביד ימין וכנגדו יוד הי ביד שמאל והרי נתבאר איך ביד ימין וביד שמאל נרמזים שם י"ה בפשוטו ובמלואו שהם ב' כוונות הנז':

גם שמעתי באופן אחר שתכוין כי י"ד פרקין שבאצבעו' יד ימין ועם הכף עצמה הרי י"ה וכן בכף שמאל. גם יכוין כי כף בגי' ק' ואות י' עם הכאה י"פ י' הם ק' ועם הה' אצבעות הרי י"ה וכן בכף שמאל:

ונחזור לענין כי הנה עתה בכוונה הזאת הב' נתבאר שתכוין לשתי שמות י"ה מלאים ביודין ביד ימין וביד שמאל וי"ה פשוט באמצעיתא בת"ת. והנה ענינם הוא כי אתה ממשיך ג' מוחין אלו שהם ב' שמות י"ה מלאים שהם חו"ב וי"ה פשו' שהוא מוח הדעת ולהיות הנוק' דעתה קלה לכן הוא פשוט ואינו מלא ותמשיך ג' מוחין אלו שהם ג' שמות י"ה הנז' ב' מלאים ואחד פשוט ושלשתם עולים בגי' אלקים לרמוז כי הם המוחין של הנקבה הנקרא אלקים ותמשיכם אל ראש הנקבה העומד' בחזה דז"א ואז ע"י המשכת שלשה מוחין אלו בראשה נעשית בחי' כו"ס שהוא בגי' אלקים כמנין הג' מוחין הנז' וכנודע כי המל' נקרא כוס של ברכה ולכן טוב הוא להשים הכוס כנגב החזה ותכוין שאתה מאיר בו בב' ידיך האוחזות בו וגם מן החזה שלך ששם בתוכו אורות החסדים מגולים והוא סוד שלשה שמות י"ה הנז' הנמשכים דרך שתי ידיך ודרך החזה שהם שלשה ידות הנז' ואתה ממשיכם בראש הנקבה ונעשה כוס מלא. האמנם ודאי הוא כי כבר יש בה בנוק' בחי' מוחין שנעשו לה מבחי' נה"י דז"א כנודע אבל התוס' שניתוסף לה עתה הוא כי גם מן המוחין דז"א נמשך הארה במוחין דילה ותכוין כי עם היות שמקבל' הארת מכל הג' מוחין דז"א עכ"ז תכלית הארה העיקרית הניתוסף בה עתה היא בחי' שורש ה"ג מנצפך אשר בדעת דז"א כי גבו' אלו הם עיקר לצורך הנקבה כנודע ולכן צריך שתכוין כי כוס הוא בגי' אלקים לרמוז כי היא מקבלת עתה שורש ה"ג מנצפ"ך

שהם סוד ה' אותיות עצמם שם אלקים אבל גם תכוין אל כל השלשה מוחין שהם ג"פ י"ה שעולים בגימטריא אלקים כנז'. ואחר שנתכוונת להמשיך בה הג' מוחין הנז' וגם ה"ג מנצפ"ך כנז' אז תחזיק הכוס בידיך ימני' לבדה מבלי סיוע ידיך השמאלית כי כיון שכבר קבלה הארת שלשה מוחין דרך שלשה קוים דז"א אנו מניחין הכוס ביד הימין כדי לכלול אותה כולה בימין ולמתק ה"ג ע"י הימין שבו ה' אצבעות חמשה חסדים ולהאיר בה מצד הימין בסוד והוכן בחסד כסא. ואח"כ תכוין אל בחי' היין שבתוך הכוס והוא כי הכוס היא הנקבה עצמה והיין הם בחינת המוחין שהמשכנו לה כנז'. והענין הוא כי הנה נתבאר לעיל כי הנקבה איננה עומדת רק למטה בנה"י דז"א ומשם היא מקבלת הארה אף מן המוחין דז"א ולא די זה אלא אף מן הכתר עצמו דז"א היא מקבלת עתה הארה כי בחי' הקידוש הם סוד המוחין הנקרא קדש כנז' אבל בחינת היין רומזת אל הארת הכתר והטעם הוא כי הנה מהכתר דז"א עד החזה מקו' עמידתה יש ז"ס והם כחב"ד ח"ג ושליש העליון דת"ת הרי הם ז"ס וכל א' כלולה מי' הם ע' כמנין יין ונמצא כי בחינת היין היא הארה המגעת אליה מז"א מן הספירה שלא עלתה היא עד כתר והוא מן הכתר עד החזה כנז' והרי כי סוד היין רומז אל הארת הכתר משא"כ בקידוש שאין בו רמז רק אל המוחים הנקרא קדש כנ"ל והנה נתבאר ענין בחי' המעש' שהיא להמשיך מא"פ של המוחין ושל הכתר דז"א בחי' א"פ אל המו' ואל כתר דנוק':

ואח"כ ע"י ויכולו והקידוש שהוא בחי' הדיבור נמשך מן א"פ עצמו דמוחין דז"א בחי' אור המקיף אל מוחין דנוקב' כנ"ל. ועניינו הוא כי אנו ממשיכין א"פ דמוחין דז"א דרך ג' הקוי' עד החזה דז"א ומשם יוצא לחוץ וניתן אל הנקבה בסוד היין הנכנס תוך פנימיות הכוס והוא ענין ג' שמות י"ה הנ"ל ואמנם מן האור הפנימי עצמו דמוחין דז"א היוצא דרך פיו דז"א ולחוץ בסוד הבל אנו ממשיכים אותו למטה עד מקום הנוק' הנק' כוס ושם נשאר עליה בבחי' א"מ אל מוחין שלה. והנם כמו שא"פ שלה שהוא בחי' היין כנז' נרמזו בו ענין חשבון יין שהוא הארת הז' ספי' כנז' וגם נרמז בו ענין ב' שמות י"ה במילוי יודין שחשבונן ג"כ ע' כנ"ל הנה כמו כן בזה האור המקיף שלה צריך שירמוז בו ענין זה עצמו והוא ענין ע' תי' שיש בס' הקדוש וביכולו כנודע ואלו הע' תי' הם כנגד בחי' הארת הז"ס הנק' יין וכנגד חשבון ב' שמות י"ה במילוי יודין והכל בבחי' אור המקיף:

וזה סדר הקידוש תחילה תאמר יום הששי ויכולו השמים כו' ואח"ך תאמר סברי מרנן בא"י אמ"ה בפה"ג. ואח"ך תאמר נוסח הקידוש הזה בא"י אמ"ה אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו זכרון למעשה בראשית תחילה למקראי קודש זכר לי"מ ושבת קדשך באהבה וברצון הנחלתנו בא"י מקדש השבת. ובס"ה בפ'

בראשית נתבאר בפי' כי יש ע' תיבו' בס' ויכולו ובס' הקידוש. ל"ה תיבין בויכולו ול"ה תי' בקידוש ולכן אותם הנוהגין לומר אחר תי' זכר לי"מ כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים ושבת קדשך כו' הם טועים טעות גמור כי מוסיפין בחשבון התיבות ואין לומר סדר גירסא זו אלא בקידוש של יו"ט בלבד והטועים העתיקוהו משם בסדר הקידוש של שבת. וטעם מה שמקדימין לומר ב' תי' יום הששי קודם ויכולו כבר נודע לכאורה כי נרמזו ד' אותיות הוי"ה בר"ת יום הששי ויכולו השמים אבל עיקר הטעם הוא לכוין אל הנ"ל כי הנה נתבאר שהמוחין הם ג' שמות י"ה שנים במילוי יודין וא' פשוט וכמו שנרמזו בהכנת המעשה כנ"ל. ג"כ צריך לכוין בהם בבחי' הדיבור שהוא הקידוש בויכולו שהוא בחי' אור המקיף והנה ר"ת יום הששי הוא שם י"ה הפשוט שהוא כנגד מוח הדעת וכנגד ב' שמות י"ה דמילוי יודין שכל א' הוא בגי' ל"ה הם ויכולו שהם ל"ה תי' והקידוש שהוא ל"ה תי' אחרות והם סוד ב' מוחין חו"ב. גם תכוין כי ל"ה תי' של ויכולו ול"ה של הקידוש הם ע' ועם חשבון י"ה שבר"ת יום הו' הרי הם גי' פ"ה כמנין כוס שהם ה"ג מנצפ"ך כנ"ל אלא שהם בסוד א"מ והרי נתבאר ענין ע' תי' שיש בויכולו ובקידוש ואמנם ענין ל"ה תי' שיש בויכולו תכוין בהם שהם ענין קבלת המל' הארת המוחין דז"א כנז' ולכן הם ל"ה תיבין כנגד ל"ב נתי' חכמה והג' הם נה"י והנה יש בו ג"פ אלקים וג"פ שביעי. ואמנם ג"פ אלקים הם מלמעלה למטה וג"פ שביעי הם מלמטה למעלה וסימנם שומר הברית והחסד כנז' בס"ה פרשה בראשית. ועי' בש' המצות ששם כתב שג' אלקים א' בגבורה וא' בהוד וא' במל' בסוד ג' אלקים שיש בפ' ויכולו וצ"ע כו'. וזה סדרן ויכל אלקים ביום הז' אלקים בינה. השביעי מל' הנק' מלאכתו. ויברך אלקים את יום הז' ויברך הוא החסד. ואלקים גבו'. את יום הז' חסד. והרי חסד בתחי' ובסוף וגבורה באמצען להמתיקם וישבות ביום הז' יסוד. אשר ברא אלקים לעשות מל' ופעם א' שמעתי ממוז"ל כי ל"ה תיבין דויכולו הם כנגד ל"ב נתי' חכמה וכנגד ג' מוחין עצמן דז"א. ופ"א שמעתי ממוז"ל כי ל"ה תיבין דויכולו הם בחי' יניקת המל' ממוחין דז"א והם ל"ב נתי' וג' אלקים והם בחי' השינים שהם ל"ב שינים שבתוך הפה וענין זה נרמז בזוהר פ' ויקהל. גם צריך שיכוין כי ג"פ שביעי שנזכר בויכולו הם סוד ג' מוחין דז"א אשר שלשתם בבחי' שביעיות כנז' בדרושים שקדמו איך ביום השבת כל הספי' נקרא שביעיות וע"ש. גם צריך שתכוין כונה אחרת במה שנוגע אל ז"א כי עד עתה ביארנו ענין הארת הנקב' ואמנם הארה הניתוספת עתה בז"א הוא כי עתה נכנסין בז"א בעת שאומרים הקידוש ויכולו ג' פרקין קדמאין דאות ל' דצלם דמוחין דז"א מצד אבא ועתה הרי נשלם ליכנס המקיף הא' התחתו' דמוחין דז"א הנק' ל' דצלם דאימא ודאבא ונשלם לגמרי:

עוד בענין ג"פ ויכולו שבליל שבת הנה בויכולו הא' של העמיד' עולים חג"ת דז"א שהם ג"פ שביעי הנז' בויכולו ונכללים בחב"ד וחב"ד עולים בל' דצלם דז"א וחב"ד דבריאה עולים בנה"י דז"א דאצילות וכן כל המדרגות שתחתיהן עולין על הסדר הזה עד שנמצא שעולין נה"י דעשיה במקום חג"ת דעשיה ומקום הנה"י נשאר חלל ופנוי כנ"ל בסוד מחלליה מות יומת. אח"כ בויכולו הב' שאחר העמידה צריכה המל' דאצילות לעלות בחג"ת דאצילות כדי לקבל הארה מן המוחין שלה אשר שם בחג"ת ואינה יכולה לעלות רק עד נה"י הנק' מדת לילה לפי שהם המידה והשיעו' של קומת המל' הנק' לילה אבל חג"ת נקרא מדת יום וזכור ענין זה. והנה עתה בליל שבת אינה יכולה לעלות במדת יום ולכן נשארת במקומה בנה"י שהם מדת לילה והארה של המוחין שלה העומדי' בחג"ת יורדת למטה עד מוחין שלה אבל היא אינה עולה. וז"ס ברכה מעין ז' של ליל שבת. והוא כי נודע כי כל חזרת העמידה דש"ץ היא בחג"ת ולכך בשחרית דימי החול שהיא עולה ממש בחג"ת הנק' מדת יום לכן יש חזרת עמידה גמורה אבל עתה שאינה עולה שם אמנם עכ"ז יורדת הארה משם אליה לכן היא חזרת מעין ז' ולא גמורה בז' ממש. אח"כ בויכולו הג' של הקידוש מקבלת הארה מג"ר דז"א ע"ד הנז' בחג"ת וז"ס מה שצריך לקבל הכוס בשתי ידיו כמבואר אצלנו ע"ש:

ענין הקידוש הנה ויכולו הא' אז היתה המל' נק' חק"ל כי היא עומדת בנה"י ובויכולו הב' נקרא תפוחין כי אז מקבלת מחג"ת אע"פ שאינה עולה שם. ובויכולו הג' נקרא קדישין כי עתה מקבלת מחב"ד שהם מוחין ממש דז"א ונודע כי כל קדש הוא בחכמה משא"כ בב' ויכולו הראשונים שאינה מקבלת רק מהתפשטות המוחין בחג"ת נה"י ומהארתם. והנה בויכולו הא' הנקרא חק"ל צריך לכוין ביחוד יהו"ה אהי"ה יהו"ה אדנ"י כי אלו הד' שמות מקבלת עתה המל'. וסוד הענין הוא כי למעל' בראש ז"א שם הם המוחין הנק' יהו"ה אהי"ה ותמשיך הארה משם דרך הקוים מיהו"ה ואהי"ה שהם מוחין מצד אבא ודאימא עד הנה"י דז"א כדי שיהיה כח באותם הארות של המוחין שבתוכם לתת בחי' מוחין אל המל' אע"פ שאין בנה"י בחי' מוחין ממש ולמטה בנה"י דז"א שם הוא יחוד יהו"ה אדנ"י זה בז"א וזה בנוק'. וגם כי נ"ה עצמם נק' יהו"ה אדני וכאשר תקח הכוס בשני ידיך תכוין כי כל יד היא סוד יו"ד ה"י שכן יש בב"פ יו"ד ה"י יו"ד ה"י עשר אותיות כנגד יו"ד אצבעות ב' הידים גם כף היד היא עגולה בציור י' וה' אצבעות הרי י"ה. ואח"כ יכוין באלו האותיו' שהם מלאות כזה יו"ד וי"ו דל"ת ה"י יו"ד שהם י"ד אותיות בשם הא' וי"ד אותיות בשם הב' הרי כ"ח פרקים שבידים הב' ובקידוש יכוין בג"פ הויה דע"ב דיודין בזה האופן ר"ת של יום הששי ויכולו השמים ר"ת יהו"ה ותכוין שהיא מלאה

ביודין הרי ע"ב אחד ומלת ויכלו היא בגימטריא ע"ב וע"ב שיש בקידוש הרי ג"פ ע"ב ובענין היין עצמו יכוין להמשיך אל המלכות ד' מוחי' מהבינה והם ד' הויות עסמ"ב וג' אהיה דיודין וההין ואלפין ויש בהם ז' יודין בהיות' פשו' כמנין יין וגם יש בהם בהיות' מלאים ע' אותיות כמנין יין. גם הם סוד ז"ס הנעשי' אל המל' כל אחת כלולה מי' כמנין יין. והנה ד' ההויות הם המוחי' עצמן חב"ד כלול מחו"ג וג' אהי"ה הם הלבושים שלהם שהם נה"י דאימא ונמצא כי היין הם המוחי' ויש להם ב' לבושים הא' הוא הכוס והוא סוד הנה"י דאי' כנז' והב' הוא הידים של האדם שבהם אוחז הכוס של יין והם סוד הידים של ז"א אשר בתוכם מתלבשים ומתפשטים הנה"י דאימא כנודע. גם תכוין לב' הויות דע"ב וס"ג שבהם ז' יודין כמנין יין ואלו ההויות הם אשר בהם אנו מכונים ב' הידים י"ה י"ה בכל א' מהם כנז' גם ב"פ יו"ד ה"י הם גי' יין גם ע' תי' שיש בנוסח הקידוש כמנין יין ועם ב' השמות הרי ע"ב. גם יכוין להמשיך אליה גם את בחי' הכתר שלה ע"י היין באופן זה כי הנה הכתר הוא ע"י הכאת יו"ד ה"י יו"ד ה"א יו"ד ה"ה ובהיותם בסוד ריבועים עולים בגי' כתר בזה האופן יו"ד פ' ה"י בגי' ש' יו"ד פ' ה"א בגי' ק"ך יו"ד פ' ה"ה בגי' ר' ס"ה כתר. והנה המילוי לבדו של שם י"ה בג' מיני מילויים אלו הוא עולה כ"ו בזה האופן ו"ד שבמילוי יו"ד בגי' עשרה וי' וא' וה' שהם ג' מילוים ה' הם בגי' י"ו ס"ה הויה וז"ס כי ביה ה' צור עולמים ר"ל ששם הויה נרמז בג' מילוים של י"ה כנז'. ובקונטרס אחר מצאתי שכ"ז יכוין ע"י ראית והסתכלות עיניו בכוס היין ועי"כ ימשיך אליה בחי' הכתר ע"ד הנז'. ובקונ' אחר מצאתי שביום שבת כאשר אדם יתן עיניו בכוס היין כנודע יכוין כונה אחרת משונה מבימי החול והוא שיכוין בשם י"ה אדנ"י כי הנה ה"פ י"ה אדנ"י הם בגי' בת עין שעליה ארז"ל ונותן עיניו בכוס וענין בת עין זו נבאר אותו בשער רוה"ק בענין היחודים בענין יחוד המתחי' חזית איש מהיר במלאכתו כו' וכשישתה הכוס יכוין כי הז' שמות הנ"ל שהם ד' הויות וג' אהי"ה של המוחי' הם בגי' רל"ב ותנ"ה וכ"ח אותיותיהם הפשוטות ס"ה שתי"ה:

קודם הכוס של קידוש צריך שיאמר כל המזמור הזה והוא מזמור לדוד ה' רועי כו' בין בלילה בין ביום בשחרית ובין בסעודת מנחה. ובר"ת אך טוב וחסד ירדפוני יכוין שהם כמנין כ"ו כמנין שם יהו"ה. וגם בס"ת אדם טוב וחסד יכוין שהם כ"ו והם בגי' שם יהו"ה אלא שבסעודת הלילה יכוין בהויה דיודין ובשל שחרית בההין ובשל מנחה באלפין. וכשיאמר סברי מרנן יכוין כי סברי הם ג' מנינים ס"ר הם בגי' עשר הויות פשוטות ה' דחסדים וה' דגבו' והם ס"ר דסבר"י והב' כוללים של החסדי' וגבו' הם ב' דסברי ועשרה כוללים שלהם הם יו"ד דסברי:

מרנן הוא בגי' שם והוא מ"ש בשם מן שמע וע"ש. ובתי' הגפן אם הוא בסעודת הלילה יכוין שהוא בגי' חק"ל שהוא חיבור יהו"ה אהי"ה יהו"ה אדנ"י ובסעודת שחרית לב' הויות ע"ב ס"ג עם ב' כוללים שלהם ועם הכולל לב'. ובסעודת המנחה יכוין להויה דע"ב דיודין ולשם אדנ"י והכולל לב'. גם בלילה יכוין להויה דמ"ה ודב"ן ולמ"א אותיות שיש בשם אהי"ה פשוט ומילוי ומילוי דמילוי והם קל"ח כמנין הגפ"ן ובשחרית יכוין לשם אל אלקים אהיה ובמנחה יכוין לב"פ שם אדני וח' אותיותיהם הם קל"ח. ובענין סעודת ליל שבת כבר נתבאר אצלנו ומצאתי כתוב בקונט' בזה בסוד האכילה יכוין כי הלחם הוא מחסד והיין מהגבו' מן בינה מים מן החסד בשר לה' ונלע"ד מן נ"ה ר"ל נצח הוד פרי עץ הוא יסוד הנק' פרי העץ שהוא ת"ת:

כונת ברכת בפה"ג. הנה ברכה זו יש בה ט' תיבין ואינם מכלל ע' תיבין שיש בויכולו והקידוש ותכוין בהם שהם סוד ט' יודין שיש בד' הויות עסמ"ב ותכוין להמשיכם כולם אל הנוק' שהיא בחי' כוס היין כנ"ל. והנה הנקבה היא הוי"ה דב"ן דההין ובה ט' אותיות ותכוין להמשיך ט' יודין הנז' בט' אותיות הוי"ה דב"ן שבנוק' ובתיבת הגפן תכוין מש"ל שהיא כגי' חק"ל והוא בגי' ד' שמות יהו"ה אהי"ה יהו"ה אדנ"י. וביאורו הוא שתכוין להמשיך היין הזה הנק' פרי הגפן אל הנקבה הנק' גפן העומדת בנה"י דז"א ובהיותה שם נקרא חק"ל כנ"ל ולהיותה שם אתה מוריד לה עתה הארת המוחין של ז"א:

כונת שתית היין. אח"כ תשתה כוס היין ותכוין בשתיתו אל הנ"ל כי הנה האדם בעצמו הוא סוד ז"א והכוס אשר בידו היא הנקבה העומדת בחזה שלו והיין שבתוכו הוא בחינת הארת המוחין הנמשכין ממוחין דז"א ועתה ז"א עצמו שותה היין הזה שהם אלו ההארות הנז' ונכנסי' דרך פנימיות ז"א כנ"ל כי בחי' היין הזה הוא א"פ דמוחין דז"א ואינו א"מ כי הנה הוא בחי' המעשה ואח"כ בוקעים האורות האלו ויוצאים דרך דופני גופ' דז"א ונכנסין תוך דופני גופא דנוק' כדי שיהיה ממש בחי' א"פ גמור והוא ע"ד שאר המוחין הפנימים שיוצאי' ממש מדופני גופ' דז"א ונכנסין תוך דופני גופא דנוקב' ולכן צריך שהאדם שהוא ז"א שותה הוא עצמו היין הזה כדי שירד עד המקום ששם עומדת כנגדו הנוק' מבחוץ ומשם יוצאים ונכנסין בה:

תפלה טובה קודם כל סעודה מצאתי כתוב בקונטרס א'. ונלע"ד שאינו משם מורי ז"ל. וז"ל זאת התפלה טוב לאומרה קודם כל סעודה מג' סעודות של שבת וזה סדרה:

יהא רעוא מן קדם עתיקא קדישא דכל קדישין טמירא דכל טמירין סתימא דכולא דיתמשך טלא עילאה מיניה למליא רישי' דז"א ולהטיל לחקל תפוחין קדישין בנהירו דאנפין ברעו וחדוא דכולא. ויתמשך מן קדם ע"ק דכל קדישין טמירא דכל טמירין

סתימא דכולא רעותא חנא וחסדא ורחמי בנהירו עילאה וברעות' וחידו עלי ועל כל בני ביתי ועל כל ישראל עמך ויפרקינא מכל עקתין בישין דייתון לעלמא ויזמין ויתיהב לנא ולכל נפשתנא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי מן קדמיה אכי"ר:

ובלילה יכוין במלת טלא לטל יצחק ובאהי"ה פשוט ומלא ומלוי המלוי שהם ט"ל אותיות והב' טללים האחרים כלולים בו ובטל דשחרית יכוין באברהם ובט"ל אותיות שיש בד' הויות עסמ"ב וב' טללים האחרים כלולים בו. ובטל דמנחה יכוין ביעקב ובשם יה"ו במילוי אלפין שעולה טל וב' טללים האחרי' כלולים בו. ואלו הג' טללים בגי' הם קי"ז וכוללם הוי"ה דההין שהוא ב"ן ושם אדנ"י בגי' קי"ז כמנין ט"ל ג"פ. ור"ת של שלשה כוללים הללו עולים בגי' נ"א וס"ת הם בגי' א"ל:

וקודם הנטילה יאמר אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא חדותא דמלכא קדישא אתקינו סעודתא דמלכא דא היא סעודתא דחקל תפוחין קדישין וז"א וע"ק אתיין לסעדא בהדה:

ובשחרית יאמר דא היא סעודתא דע"ק וז"א וחקל תפוחין קדישין אתין לסעדא בהדיה ובמנחה יאמר דא היא סעודתא דז"א וע"ק כו' אח"כ תטול ידיך וצריך שבעת שתנגב ידיך ובשעה שתברך ענ"י תגביה ב' ידיך זקופות למעלה כנגד ראשך מב' צדדי ראשך. גם יהיה כ"ז מעומד:

ועתה נבאר הכונה הנה ענין נטילה לאכילה נתבאר ענינה בענין נט"י לאכילה דימי החול אמנם מה שנוסיף בזה עתה הוא כי הנה שם נתבאר ענין הנטילה שהיא העלאת הידים כנגד הראש להעלותם אל מדריגתם הא' שהיו משתמשין במקום ראש והנה עתה להורות כי הנוק' מקבל' הארה ע"י הידים העליוני' דז"א מן תלת מוחין דילי' ברישיה לכן תגביה ידיך עד כנגד ראשך וגם לסיבה זו צריך לברך ברכה זו מעומד לפי שהיא למע' בסוד המוחין דז"א ונודע כי עלמא דדכורא כל עובדוי מעומד ולכן עתה אשר כונתך להעלות את הנקבה וליחדא עם בעלה צריך שיהיה מעומד. גם בכל נטילה מג' סעודות דשבת צריך לקיים ב' הדברים הנז' שיהיה מעומד ושיגביה ידיו עד כנגד ראשו:

פרק ב

ענין השלחן ראיתי למוז"ל שהיה חושש ומקפיד מאד וזהיר לאכול בשלחן של ד' רגלים כדוגמת שלחן שבבית המקדש גם בענין הלחם המסודר עליו צריך ליזהר לשים בכל סעודה י"ב לחמים על השלחן כנגד י"ב חלות לחם הפנים ותסדרם כסדר זה ו' לחמים מצד ימין השלחן וו' מצד שמאל השלחן והו' הימני' יהיו ג' ע"ג ג' וכן בצד שמאל והג' שבצד ימין יהיו מונחים כעין סגול וג' העליונות מונחים עליהם וכן בצד שמאל וזה סדרן

נמצא כי בצד ימין השלחן יש ד' לחמים ב' ע"ג ב' כזה ציור וכן בצד שמאל ובאמצען יש ד' לחמים אחרים ב' ע"ג ב' כזה אלא שהשנים מופסקים מן השנים האחרים וריוח ואויר ביניהם כי הב' האמצעיים שהם זו ע"ג זו הם קרובים לשני חלות הימנים והב' האמצעים האחרים קרובים אל ב' חלות השמאלים. וענין זה נמצא מפורש בביאור בס"ה במאמרים דכ"י. והיותם י"ב לחמים הטעם הוא כי הנה עתה בסעודה זו מקבלים הארה מן הי"ג נימין דשערי דברישא דא"א וכבר נתבאר אצלנו כי אותם הי"ג נימין הם בחינת ג' הויות ובהם י"ב אותיות והיתירה היא הנימא הכוללת לכל הי"ג נימין אבל שרשם אינם אלא י"ב ולכן כנגדם הם י"ב לחמים ובבחי' היותם ג' הויות שמספרם ע"ח לכן הם נקראו בחי' לחם שגם הוא בגי' ע"ח. באופן שתכוין להוריד הארה מן ג' הויות שהם בגי' לחם ומכל אות ואות שבהם נעש' לחם אחד והויה אחת כנודע. ומשם נמשכת סעודה זו דליל שבת אל המל' והיא האוכלת סעודה זו כנ"ל אבל אינה מקבלת הארה זו אלא באמצעות ז"א כי הוא הוא המקבלם תחלה והוא נותנם אח"כ אליה. ודע כי בכל מקום לא יש סעודה רק כשיש בחי' פה ולכן עתה בלילה שהיא מקבלת מן הפה דז"א לכן יש סעוד' ממש ואינו על ידי תפלה כשאר ההמשכות והעליות וכן הוא ג"כ בכל סעודות דשבת כמ"ש בכל סעודה במקום הראוי לה. ופעם אחרת שמעתי ממוז"ל בענין מספר י"ב לחמים כי הנה הם י"ב כנגד י"ב נימין או כנגד י"ב חוורתי דרישא דאריך או כנגד י"ב תיקוני דיקנא דא"א וכולם יורדים עד היסוד ומה שהיו תחילה מספר י"ב שהם ג' הויות שבהם י"ב אותיות ונעשו שם כמנין לחם שהם ג' הויות הנה עתה ברדתם אל היסוד נעשים אותיות מל"ח כאותיות לח"ם. והענין הוא שהם בחי' ג' הגבורות הנמתקות אשר ביסוד שהם ג"כ בחי' ג' הויות כמנין מל"ח ואז מתמתקים יחד ג' הגבורות ע"י ג' החסדים וע"י המיתוק הזה הרויחו הגבו' כי בתחלה היו מרים בסוד הדינים הקשים ועתה נהפכו לטעם המלח. אשר נתבטל מהם קצת מרירותם. וא"ל מורי הרב משה אלשיך נר"ו כי שמע ממוז"ל כי ביום שבת כונה זו תהיה בעולם האצילות ובימי החול ג"כ תהיה כונה זו אלא שתהיה בעולם היצירה ואני לא שמעתי זה וממה שנבאר בי"ב לחמים דסעודת שחרית נרא' כי ליל שבת הם י"ב נימין ויום שבת הם י"ב חוורתי ובמנחת שבת הם י"ב תיקוני דיקנא כנלע"ד:

ונחזור לענין א' בענין סדר י"ב לחמים כי תכוין שד' לחמי' שמצד ימין שהם ב' ע"ג ב' הנה הם ארבעה אותיו' הויה אחת אבל ב' הלחמים התחתונים הם שני ההיהין שהם הנקבות וב' לחמים העליונים הם ב' אותיות י"ו שהם הזכרים כי הזכרים הם למעל' והנקבות תחתיהם וכעד"ז ד' לחמים השמאלים הם הויה אחרת ב' ע"ד הנז' ממש ותכוין

כי ב' לחמים האמצעים הסמוכים לצד ימין הם סוד ב' אותיות י"ה י' על ה' והב' אמצעי' הסמוכים לצד שמאל הם ב' אותיות ו"ה ו' על ה' וברצותך לומר ברכת המוציא אז תקח ב' לחמים העליונים שבד' אמצעים ותחבר שניהם בב' ידיך וב' שולי הלחמים יהיו דבוקים זה בזה וב' פנים מב' צדדיו שלהם יהיו פן זה מצד ימין ופן זה מצד שמאל ואז יתראו כאלו הב' לחמים נעשו לחם אחד ובו ב' פנים מב' צדדיו ויהיה כדמיון לחם הפנים שבמקדש ותכוין כי הלחם שביד ימינך הוא אות י' של הויה והלחם שביד שמאלך אות ו' ותברך אז ברכת המוציא ובה' של המוציא תכוין אל אי' עילא' ובה' של הארץ תכוין במלכות ובמלת לחם תכוין בת"ת. גם במלת לחם תכוין אל הלחם הנז' שהוא בחי' י"ג נימין הנ"ל ואח"כ תבצע מן הלחם הימני שהוא כנגד אות י' של הוי"ה כנז' והוא כנגד החכמה אשר משם נמשך המזון המעולה מכל השאר ותבצע ממנו תחלה שיעור כזית ותאכלנו אתה ותכוין שהכזית הזה הוא כנגד אות י' של הוי"ה שהוא הז"א ואח"כ תבצע בציעה ב' כשיעור כביצה ותתן לאשתך ותכוין שהיא כנגד אות י' אחרונה של אדנ"י שהיא בנוק' דז"א ותכוין שיתחברו ויעשו שם יאהדונהי ואח"כ תבצע ותתן לשאר בני הסעוד' היושבים שם ובס' סעודת ימי החול יתבאר יותר באורך כל עניני ברכת המוציא וכונת האכילה ושאר פרטים האחרים אבל בענין אכילת סעודה זו כבר נתבאר לעיל קצת כונות שבה ואמנם דרך קצר' תכוין כי הנה עתה אתה אוכל מן הארה הנמשכת מן פה דז"א וממו' שבו ומן ל"ב נתי' חכמה שבו אשר עתה הם מאירים בל"ב שינים אשר בפיך וע"י אתה טוחן ולועס המאכל וכבר נתבאר ענין כונת טחינת השינים באכילה בסעודת החול וע"ש היטב פרטים רבים וכונות רבות:

ואחר האכילה היה נוהג מורי ז"ל לומר פזמון אחד בקול נעים והוא ז"ל תיתן ג' פזמונים מיוסדים ע"ד חכמת האמת בכל פרטי הכונות של שבת פזמון אחד לסעודת הלילה ופזמון אחד לסעודת שחרית ופזמון אחד לסעודת מנח' וזה נוסח פזמון סעודת הלילה ובראשי פרקים של הפזמון הנז' נרמז אני יצחק לוריא בן שלמה לחן מתי יבושר עם:

אסדר בשבחין למיעל גו פתחין דבחקל תפוחין דאינון קדישין:
נזמין לה השתא בפתורא חדתא ובמנרת' טבת' דנהרא על רישין:
ימינא ושמאלא וביניהו כלה בקישוטין אזלא במאנין ולבושין:
יחבק לה בעלה וביסודא דילה דעביד נייחא לה יהא כתיש כתישין:
צוחין אף עקתין בטלין ושביתין ברם אנפין חדתין ורוחין עם נפשין:
חדו סגי ייתי ועל חדא תרתי נהורא לה ימטי וברכאן דנפישין:
קריבו שושבינין עבידו תיקונין לאפשא זינין ונונין עם רחשין:

למעבד נשמתין ורוחין חדתין בתרתין ובתלתין ותלתא שבשין:
ועיטורין שבעין לה ומלכא דלעיל' דיתעטר כולה בקדיש קדישין:
רשימין וסתימין בגו כל עלמין ברם עתיק יומין הלא בטיש בטישין:
יהא רעוא קמיה דתשרי על עמי' דיתענג לשמי' במתיקין ודובשין:
אשוי לדרומא מנרתא דסתימא ושלחן עם נהמא בצפונא ארשין:
בחמרא גו כסא ובמדאני אסא לארוס וארוסה לאתקפא חלשין:
נעטר לון כתרין במילין יקירין בשבעין עטורין דעל גבי חמשין:
שביתין ושביקין מסאבין דרחיקין חבילין דמעיקין וכל זיני חרשין:
שכינתא תתעטר בשית נהמי לסטר בווין תתקטר וזינין דכנישין:
למבצע על רפתא כזיתא וכביעת' תרין יודין נקטא סתימין ופרישין:
משח זיתא דכיא דטחנין ריחיא דנגדין נחליא בגוה בלחישין:
הלא נימא רזין ומילין דגניזין דליתיהון מתחזין טמירין וכבישין:
אעטר ית כלה ברזין דלעילא בגו האי הלולא דעירין קדישין:

אחר הפזמון יקרא כמה פרקי משנה ממסכת שבת ואם תרצה תקרא ח"פ הא' בליל שבת וח' אמצעיים בסעודת שחרית וח' אחרונים בסעודת מנחה ותכוין כי הם כ"ד פ' כנגד כ"ד קישוטי כלה כנודע אצלינו אבל רוב פעמים מה שהיה נוהג מורי ז"ל הוא לומר ד' פ' הראשו' ממס' שבת בלילה וד' הב' בשחרית וד' פ' הג' במנחה ויכוין אל ד' אותיות הויה או אל ד' אותיות אדנ"י ואיני זוכר איך שמעתי בזה ממוז"ל או אם הם בהוי"ה או באדנ"י ולפעמים כשהיה מוז"ל טרוד בעסק התורה על השולחן עם בני אדם לא היה קורא רק פ"א בכל סעודה:

ואח"כ תטול ידיך במים אחרונים ואח"כ תאמר הסדר הנהוג אצלך בימי החול אחר נטילת מים אחרונים קודם בהמ"ז והם כמה פסוקים נכתבו גבי סעודת החול וע"ש. ואח"כ קודם בהמ"ז דשבת יכוין קודם שיאמר הברכה להויה דע"ב דיודין ולמספר כ"ו שלה הפשוט ושניהם בגי' צ"ח וז"ס דודי צח ואדום. ואח"כ תברך ברה"מ וכבר נתבאר בכונתה בסעודת החול וע"ש. אמנם החילוק שיש עתה בברכת המזון דשבת הוא שתכוין ממש ע"ד הכוונה שביארנו בבהמ"ז דחול אבל צריך שתכוין עתה כי כללות ד' ברכות של בהמ"ז הם הויה דע"ב דיודין. ברכה ראשו' בכללות' היא אות יוד במילוי מילויה יוד ויו דלת והם ט' אותיו' כנגד ט' אורות אלו ובחתימת ברכה זו באמרך בא"י הזן את הכל תכוין כי זאת ההויה היא דע"ב דיודין. ברכה ב' בכללותה היא אות ה"י במילוי מילויה ה"י יו"ד ה' אותיות ובבא"י יכוין אל ס"ג. ובברכה ג' אל אות ו' כזה ויו יוד ויו והם ט' אורות. ובהויה דחתימת הברכה תכוין בהויה דמ"ה דמילוי אלפין. ובברכה ד' ובכללותה

היא אות ה' אחרונ' במילוי מילויה כזה ה"י יו"ד והם האורות ובהויה דחתימת הברכה תכוין בהויה דב"ן ובתוספת ברכת רצה והחליצנו כו' תכוין ענין חליצת הנע"ל דנער מטטרון שהוא היצירה כדי לעלות למע' אל הבריאה שהם בחי' לבושי מלכא ביומא דשבתא וביו"ט כי ברכה זו היא הג' והיא כנגד יצירה הנק' מטטרון ואנו מתפללים שביום שבת לא יתנהג העולם ע"י שליטת מטטרון כמו בחול אבל יהיה חלוץ הנעל כנודע בסוד פ' שלף איש כו' ולא ישלוט עתה בשבת אלא ז"א דאצילות הנקרא איש ע"י הבריאה השולטת בשבת כנודע. ואחר בהמ"ז תחזור לקחת ב' אגודות של הדס בב' ידיך ותחברם יחד בכונה הנ"ל ותאמר זכור ושמור בדבור אחד נאמרו ואח"כ תברך ברכת עצי בשמים ותריח:

ונבאר כוונת הריח אשר ייעדנו לעיל לכתוב ביאורו בכאן וכוונה זו איננה פרטית לזמן הזה אבל בכל פעם שתריח איזה ריח טוב בכל זמן מהזמנים תכוין כונה זו ואף אם הוא מיני בשמים אחרים שאינם מין הדס וזה ענייננה. והנה היסוד של כוונה זו מיוסד על ד' תיבות אשה ריח ניחוח לה' אבל סדרן כפי הכוונה זו הוא באופן זה ריח ניחח אשה לה':

דע כי ענין הריח הוא בחי' הגבו' המתפשטות למטה שחוזר' להתמתק בשרשם בסוד הריח כי הנה מקום ה' גבו' הוא בה' מקומות כנז' באדרת נשא והם חוטמא פומא דרועין ידין אצבען וחוטמא הוא העליון שבכולם וכשהגבו' מתקבצו' ועולות ונכנסות בסוד הריח דרך נקבי החוטם הנה הם עולו' עד המוח הנקרא דעת אשר שם עטרא דגבו' שהיא שורש כל הה' גבורות כנודע ואז הם מתמתקים שם כנודע כי אין הדינין מתמתקים אלא בשרשם וכמבואר אצלינו בסוד פרה אדומה:

ועתה נבאר פרטי המדריגות שיש בענין הריח כי הלא הריח עצמו קודם הכנסו תוך החוטם אז הוא בבחי' א' ואז נקרא ריח בלבד והוא ענין הדינין שהוא בחי' האחורים הפשוטי' משם אלקים כזה א' אל אלה אלקי אלקים שהם בגי' ר' ועם ה' אותיו' פשוטות של אלקים ועם י"ג אותיות במילואו הרי הכל בגי' ריח וזו מדריגה א'. ואחר כניסתם אל תוך החוטם נק' ניחח מלשון נחת רוח כי אז מתחילים להתמתק כנודע ענין חרון אף שענינו הוא יציאת הדינין מן החוטם ולחוץ בסוד כי אז יעשן אף ה' כו' ובסוד ויחר אף ה' בם וילך כנז' באדרא וההיפך בכניסתם אל תוך החוטם כי אז מתקמטים הגבורות ומתקבצים שם ואינם מתפשטות לחוץ לעשות דין בעולם. והנה החוטם יש בו ב' נקבי האף ובהכנם הריח זה אל תוך החוטם מתחלק לב' הבלים דרך ב' נקבים והנה ב"פ הבל הוא בגי' ניחח עם ב' הכוללים שלהם ואח"כ עולה הריח מדריגה ג' דרך האמצעיו' המצח כי החוטם הוא קו מישור כנגד אמצע המצח והנה מוח הדעת הוא ממש עומד כנגד

המצח וכמבואר אצלינו בענין נתינת אפר מקלה במצח במקום הנחת תפילין כי שם עומדים הגבורו' אבל המצח עצמו הוא למטה ממקום זה. וזהו טעם היות המצח מקום גילוי הדינין כנז' בב' האידרות כי יש שם כ"ד בתי דינין במצחא בסוד ומצח אשה זונה כו' ולכן ריח הגבו' עולה עד המצח כי שם ג"כ הוא שרשם כנז' ובהיותו עולה שם נק' בחי' אש"ה שהוא שם אלקים במילוי יודין שהוא בגי' שין ועם ה' אותיותיו הפשוטות ועם השם עצמו הרי הוא בגי' אש"ה. אח"כ עולה הריח מדריגה ד' והוא עד המוחין עצמם ואותם ב' ההבלים הנכנסים דרך שני נקבי החוטם שהם בגי' ניחח כנ"ל הנה הם עולים עד המוחין שהם בחי' ד' הויות עסמ"ב הנכללים בד' אותיות הויה א' והם סוד חו"ב וב' עטרין דדעת חו"ג. והנה אותיות ניחח הם כמספר אות למד במילואה של ליהו' והויה עצמה הם ד' מוחין הנז':

עוד מצאתי כתוב בשינוי ובאופן אחר וז"ל ניחח הוא חילוף אלקים באותיות הקודמות והוא אכדט"ם והם בגי' ע"ד ועם ב' נקבי האף הרי הם ע"ו כמנין ניחח. לידוד הנה הלמד מנין ניחח כאמור למעלה וההויה תמורתה מצפ"ץ והוא בגי' ש' והה' אותיו' ע"ה הם הא' והה' של אשה וכונת הריח הוא לעלות הקדושה מן העשיה ליצירה כל החלקים שנשארו בעשיה. גם מנהג טוב הוא לקרות בכל ליל שבת אחר ברה"מ כל מס' עירובין ויכוין אל סוד ע"ב (דיודי"ן) רי"ו שהם אותיות עירוב וענין אותם הפסוקים שנכתבו בס"ה בפרשת בלק בכ"י שיאמר אותם האדם בקומו בחצות ליל שבת קודם שישמש מיטתו והם ה' אלקי אתה ארוממך אודה שמך כו' אודך על כי נוראו' נפלאתי. כו' לא הניחני מוז"ל לנהוג לאומרם וכמעט שהוא מגמגם שאינם מדברי הזוהר עצמו. גם מנהג מוז"ל להניח השולחן במקומו בליל שבת והמפה פרוסה על השולחן וכוס של הקידוש ושל הבהמ"ז מונח עליו והיה מניח כל שהוא טיפות יין בכוס ההוא כדי להשאיר שם ברכת ליל שבת בסוד אסוך שמן הנז' באלישע כנז' בזוהר. גם היה משייר בשולחן תחת המפה הפרושה קצת פתיתין ופרורין של פת לסיבה הנז' אבל לא לחם שלם משום העורכים לגד שולחן ולא אקרי הכי אלא בלחם שלם:

ענין הזווג והעונה של שבת כבר נת' אצלנו בשער המצות בפ' בראשי' ד' ג' ע"ב בענין העונ' שבלילי החול וע"ש כמה מדרגו' הם. אבל הענין בקיצור הוא כי בתפלת ערבית אז הוא זווג יעקב ורחל מן החזה ולמטה דז"א ואחר תפלת ערבית כל חצות לילה הא' הוא זווג יעקב ולאה בכל אורך שיעור קומת ז"א ואחר חצות לילה אז הוא זווג יעקב ברחל מן החזה דז"א ולמטה. הת"ח אסו' לשמש מטתו בלילי החול אפי' אחר חצות אבל בליל שבת אחר חצות מצוה וקודם חצות אסור אע"פ שהוא ליל שבת:

ענין הטבי"ל דשחרית דשבת הנה אם נטמ' בקרי או בתשמיש המטה אין צורך להזכיר כי הטבילה אז מוכרחת אבל אף אם לא הוצרך לטבול לסבה הנז' צריך לטבול בבוקר ביום שבת והוא כי כדמיון מה שביארנו לעיל שצריך לטבול בכל ע"ש להפריש מן החול לשבת כן צריך עתה טבילה אחרת כי הפרש גדול יש בין קדושת ליל שבת לקדושת יום שבת שהוא קדושה יתירה אבל החילוק הוא כי בע"ש הוצרך לב' טבילות הא' להפשיט בגדי החול מעל נפשו והב' להתדבק ולהמשיך בו קדושת שבת אבל עתה בבוקר יום שבת די לו בטבילה אחת להמשיך עליו קדושה עליונה של יום השבת ואיננו מפשיט מעליו ח"ו קדושת יום שבת והנה שם בע"ש ביארנו כונת ב' טבילות אבל עתה שאין שם רק טבילה אחת אל תכוין רק אל הכונה הנז' שם שהוא שתכוין אל ד' הויות עסמ"ב ולג' שמות אהיה הא' ביודין והב' באלפין והג' בההין וז' שמות אלו הם בגי' תרפ"ז ותוסיף עליהם שם י"ה ויהיה הכל בגי' כמנין שבת והטעם לתוס' שם י"ה הוא זה כי סוד שבת הוא ענין עלית זו"ן במקום או"א ואז הם בבחי' שם י"ה ואע"פ שכונה זו צריך לכוין אותה בטבי' ע"ש בעלייתך מן הטבי' אבל עתה בטבי' זו תכוין כונה זו קודם שתטבול ותכוף ראשך במים:

פרק ג

ענין התפלה של שחרית דיום שבת. הנה נת"ל כי בלילה יכוין האדם לקבל תוס' נר"ן ושלשתן הם בחי' נוקבין וביום שבת יכוין ג"כ לקבל בחי' נר"ן ושלשה דכורין מבחי' קדושת היום שהוא דכורא. ואמנם ג' המקומות שבהם צריך לקבל תוס' הנז' שמעתי בתחלה ממורי ז"ל שבברכו של קודם יוצר דשחרית יכוין לקבל תוס' הנפש דכורא ובסמיכות גאולה לתפלה יכוין לקבל תוס' רוח ובמוסף במלת אי"ה מקום כבודו כו' יכוין לקבל תוס' נשמה אבל אח"כ שמעתי ממוז"ל באופן אחר וכמ"ש בע"ה בכללי הדרוש כ"א במקומו וזה החלי בע"ה דע כי מן התחלת תפלת שחרית מן סדר הקרבנות עד נשמת כל חי כו' נכנסו בחי' אורות המקיפין של בחי' המוחי' דז"א מבחי' המקיף העליון הנק' אות מ' דצלם דאי' ובס' נשמת כל חי אז נכנסין המקיפין דאות מ' דצלם דאבא וז"ס נשמת כל חי ר"ת נכ"ח שהם כמנין ג' הויות שהם ג' מוחין חב"ד בבחי' אורות מקיפין מבחי' מ' דצלם דאבא והרי נשלמו ליכנס ברישא דז"א כל המקיפי' שלו מב' הצלמים דאי' ודאבא ולכן תכוין כי עתה באמרך נשמת כל חי לקבל חלק תוס' נפש דכורא שבך מבחי' יום שבת דכורא כנ"ל. והנה ענין סוד נשמת כל חי הוא בחי' תוס' קדושת שבת בעולם היצירה כנודע כי תיקון נשמת כל חי הוא בסדר הזמירות שהם ביצירה כי סדר יוצר אור כו' הוא בבריאה ותכוין בנשמת כל חי כו' כי מלת כל חי הוא

בגי' ס"ח אהי"ה הוי"ה אהי"ה והם בגי' חיים והם סוד התפילין הנק' חיי המלך. והכונה היא כי זה הוא תמורת התפילין שבימי החול. הקדישים דיום שבת לא קבלתי כונתם ממורי ז"ל:

כונת יוצר דשבת הנה ביוצר דשבת הוא בחי' תוס' קדושת שבת בעו' הבריאה כי כל סדר יוצר הוא בבריאה כנודע אבל צריך שתדע כי ז' היכלות אלו אין בהם בכולם תוס' קדוש' רק בג' היכלין לבד שהם רמוזים בג' חלקים אלו הא' הוא מן יוצר אור עד אין ערוך לך כו' והב' הוא מן אין ערוך לך כו' עד אל אדון כו' והג' הוא מן אל אדון כו' עד תתברך לנצח צורנו כו' וצריך לבאר ענין אלו ההיכלות של יוצר דשחרית דשבת מה ענינם דע כי שבעה היכלות הנרמזים בסדר יוצר דימי החול דשחרית הם ז' היכלות ז"א דבריאה ובהם נכללין ז' היכלין דנוק' הנק' ז' נערות אסתר ואמנם ביום שבת ביוצר דשחרית נפתחין שבעה היכלין עילאין הנק' היכלין דשבת והם ז' היכלי או"א דבריאה ואז ז' היכלי ז"א דבריאה עולים ונכללים בז' היכלי או"א המקבלים משם תוס' קדושת שבת. והנה ז' היכלי או"א הם נרמזים בז"פ שנזכרו כאן מלת הכל כי הכל מלשון היכל ואלו הם. ובורא את הכל יסוד. הכל יודוך הוד. והכל ישבחוך נצח. והכל יאמרו ת"ת. הכל ירוממוך גבו'. יוצר הכל חסד. והרי הם ו' על הסדר ממטה למעלה מיסוד עד חסד והנם מה שנרמזים במלת הכל הוא כי כל א' מהו"ק אלו הוא כלול מן נ' ש"ב הנפתחים עתה ביום שבת והנה הם נ' שערים כמנין כ"ל האמנם לא כל ז' היכלין דז"א דבריאה עולים ונכללים בז' היכלי או"א לקבל תוס' שבת רק ג' היכלות היותר ממותקים שהם בחי' החסדים והם היכל היסוד הנקרא היכל לבנת הספיר וזה עולה בברכת יוצר מתחילת הברכה עד סדר אין ערוך לך ה' אלקינו כו' והיכל הזה הוא העולה עתה בשבת למעל' מכל שאר ז' היכלי ז"א כנודע דיוסף חביבו דכולא וסליק על כולא כנז' בפ' שלח לך והוא מתעלה ועול' עד היכל אהבה דאו"א כי הנה שם באו"א הוא היכל הז' העליון דכללות עולם הבריאה כנודע ובאותו היכל יש בחי' פרטיו' היכל אהבה של או"א וזה ההיכל דיסוד דז"א עולה עד שם מתתא לעי' ומקבל משם תוס' קדושה בברכת יוצר אור שהיא כנגד היכל לבנת הספיר שהוא יסוד דז"א כנודע ועולה בכל ז' היכלין דבריאה ממטה למעלה והם סוד ז' פעמים הכ"ל שנזכר ביוצר דשבת שהם ובורא את הכל הכל יודוך והכל ישבחוך כו' כנז' והם כסדרן ממטה למעלה מן היסוד עד החסד והנה נקשר היכל היסוד בהיכל אהבה העליון שבהיכל הז' הנק' היכל או"א ומלת הכל הא' שנזכר ביוצר דשבת שהוא ובורא את הכל כנז' הנה הוא היסוד התחתון דז"א שנכלל בכל ז' היכלין דילי' ונק' הכ"ל ואז עולה בו' הכ"ל העליונים. היכל הב' העולה בסוד תוס' שבת הוא

היכל הרצון התחתון שהוא ת"ת ונרמז בסדר אין ערוך לך ואין דומה לך עד אל אדון כו'. היכל הג' העולה בסוד תוס' שבת הוא היכל אהב' התחתון שהוא החסד ונרמז בסדר אל אדון על כל המעשים. אבל היכל דנצח אע"פ שהוא קו ימיני והוא חסד איננו עולה לפי שהוא קשור עם היכל ההוד כי תרווייהו הם תרי פלגי גופא כנות ולכך הוא ג"כ דין ואינו עולה. ועוד טעם אחר כנודע כי ירכין אינון לבר מגופא ולכן אפי' הנצח נקרא דין: אל אדון כו' כבר ביארנו כי הוא היכל אהבה דז"א כו' אבל צריך שתכוין כונה אחרת והוא כי המל' הנק' א"ל אדנ"י כמבואר אצלנו הנה עתה ניתוסף גם בה תוס' קדושה ונעשית אדני במילוי שהוא בגי' תרע"א ונק' עתה א"ל אלף דלת נון יוד והם בגי' שבת לרמוז כי עתה היא קדושה עיקרית של יום שבת ממש. וענין זה תכוין במלת אל אדון כי אדני הוא נוק' ואדון הוא דכורא שעתה אשר נתמלא שם אדנ"י במילואו אז הוא שבת כנז' ונק' אדון דכורא גם נרמז בתי' אל אדון על כל המעשים שהוא ג"כ בגי' מספר ב' שמות הנז' שהם בגי' שבת זולת אות ה' של המעשים שהיא יתירה על חשבון הנז'. ובאמרו וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו כו' ירצה כי הנה בימי החול אי' מקננת בבריאה וז"א ביצירה ומל' בעשיה וביום שבת הם מתעלים וז"א מתעלה אל בריאה וזמ"ש נתעלה וישב על כסא כבודו כו' שנתעלה מן היצירה וישב על כסא כבודו בבריאה:

כונת תפילת עמידה דשבת דשחרית הנה אחר שתאמר פסוק אדני שפתי תפתח כו' קודם שתתחיל ברכת אבות תכוין לקבל תוס' הרוח דכורא ממדת יום שבת כנ"ל ואמנם התוס' שניתוסף בז"א הוא שעד עתה עדיין לא עלה שום עליה כלל רק שנכנס בתוכו מבחי' גדלות א' אורות מקיפין דצלם דאו"א כנ"ל. ונלע"ד חיים כי מן הדרוש ההוא דפסח יתבאר לך כי בתפלת לחש דשחרית נכנסין נה"י דחו"ב הנק' מוחין פנימים דגדלות ב' ובחזרה נכנסין חג"ת שלהם שהם מקיפים ל' דצלם דגדלות ב' ובמוסף דלחש חב"ד שלהם שהם מקיפים מ' דצלם דגדלות ב' ובחזרה עולה בכתר שלהם כנלע"ד. ועתה בתפלת עמידה זו מתחיל לעלות ועתה הוא עולה באו"א בג' תחתונות שלהם הנקרא נה"י ומהם נעשים לו בחינת מוחין שבו כי הנה בלילה יורד למטה בנה"י שלו עצמו כדי להתחבר לו ולהתיחד שם עם נוק' ועתה הוא עולה עד נה"י דאו"א להיות לו ג"כ מוחין כמו לנוקבא. ואמנם עלית רחל נוקבא דז"א היא באופן זה כי בלילה היתה היא בנה"י שלו ועתה היא עולה בג' אמצעיו' שבו אשר עתה שעלה ז"א ג' מדרגות אחרות נמצא שעם היות שעלתה היא שלש מדרגות אמצעיות שבו הנה אינם עתה רק ג"ת שבו לעת הזאת והם נעשים אליה בסוד ג' מוחין ואח"כ בעת חזרת העמידה בקו"ר עולה ז"א עוד עד שלש אמצעיות דאו"א ורחל עולה בג"ר דז"א הראשונות אשר עתה אינם רק ג"ת

דז"א כי אם היא היתה עולה והוא עומד במקומו כבר היתה היא שוה אליו כשיעור קומתו אבל כיון שגם הוא עולה נמצא כי תמיד היא בג"ת שבו אשר עתה מה שהיה לו בתחלה לז"א בבחי' ג"ר שבו ונמצאת עתה רחל גדולה וגבוהה כשיעור שהיה ז"א בתחלה קודם חפלת שחרית. והנה נתבאר כי לעולם בכל עליית בחי' דבר קדושה אין הרושם הא' מסתלקת משם ונמצא כי רושם הא' של ז"א נשאר שם תמיד ובפרט עם מה שנ"ל בדרושים הקודמים בענין קב"ש כי אין בחי' העצמות והאורות עולה כלל בשבת ונשאר במקומו כי בחי' הכלים בלבד הם העולים ונמצא עתה בחזרת העמיד' דשחרית שהכלים של פר' יעקב עלה שם והלבישו עצמות אורות ז"א כשיעור קומתו וגם רחל היא שוה בקומתו כנז' והם מזדווגים יחד עתה אבל בערך שנשאר שם רשימו דז"א במקומו הא' נחשב הזווג הזה כאלו הוא ממש זיווג דז"א עצמו עם רחל:

ישמח משה כו'. כבר נתבאר ענין ביאור המלות האלו למעלה בקב"ש בשדה בפי' מזמור שיר ליום השבת וע"ש היטב. גם תכוין כונה אחרת והיא זאת כי משה הוא בחינת ז"א אשר עד עתה כל ההארות שקבל היה משלו שהם בחינת המקיפים דצלם דאו"א שנכנסו בו בבחי' פנימיות ולכן אין לו בזה שמחה יתירה אבל עתה אשר עלה במקום או"א עצמם כנז' אין זו מחלקו רק מתנה גמורה חדשה שנתנו לו אביו ואמו ונעשי' עתה המתנה ההיא חלקו ממש ויורש מקום אביו ואמו ולכן עתה הוא שמח במתנה זו שנתנה לו לחלקו ממש וזהו ישמח משה במתנת חלקו. וביאר כי שמחה זו הגיעה לו עתה ביום השבת אבל ימי החול אז אין לו שמחה זו לפי שאז הזווג שלו הוא בבחי' עבד נאמן מטטרון כי ע"י נעשה הזווג בימי החול כנודע. וזהו ישמח משה במתנת חלקו שניתן לו עתה ביום השבת וטעם שמח' זו היא לפי שבימי החול עבד נאמן קראת לו וע"י העבד נאמן היה זווגו נעשה אבל עתה אינו כן. והנה מה שתקנו להזכיר בנוסח ברכה זו פ' ושמרו בני ישראל את השבת כו' עם היות כי שמור הוא נוק' אבל הטעם הוא כדי לכלול מדת לילה ביום ובמלת כי לעמך ישראל נתתו באהבה כו' תכוין כי בתחלה באל אדון ע"כ המעשים כו' בתפלת יוצר הרויחה המל' כי מה שהיתה נק' אל אדנ"י פשוט נקרא אז א"ל אלף דלת נון יוד ועתה בעמידה דשחרית הרויחה עוד מעלה אחרת והוא כי גם שם א"ל הוא עתה במילוי אלף למד ועתה היא נק' אלף למד אלף דלת נון יוד והם בגי' כמנין נתת"ו:

ענין הס"ת מוז"ל היה נוהג ונזהר בכל יום שבת בשחרית בעת הוצאת ס"ת מן ההיכל לומר אותו הנוסח הכתוב בס"ה בפ' ויקהל והוא בריך שמיה דמארי עלמא כו' גם ראיתי למוז"ל כשהיינו מתפללים בבית מדרשו שעלה ביום שבועו' וקרא עשרת הדברות בפיו

בקול רם כדרך שנוהגים חכמי הקהילות כמנהג ספרד וכן בפ' בחוקותי ראיתיו שעלה ביום השבת ההוא וקרא בפיו ובקו"ר הקללות של פרשת בחוקתי כחכמי הקהילות ספרד. גם ראיתיו שבכל ימי השבת לא היה עולה לס"ת אלא ששי כמ"ש בע"ה בשם ס"ה על ר' כרוספדאי ואמנם ענין כוונת ס"ת כבר ביארנו בארוכה בתפלת שחרית של החול וע"ש היטב. והנה שם ביארנו כי ענין ס"ת הוא בחי' יסוד דאבא שבתוך ז"א אשר הוא מתגלה ויוצאת הארתו לחוץ אל יעקב ורחל העומדים כנגד פני ז"א גם נתבאר שם כי בימי החול אין מתגלים רק ג'. פרקין תתאין דנה"י דאבא ומתלבשים תוך נה"י דז"א אבל עתה בהוצאת ס"ת ביום השבת מתגלים כל ז"ת [עיין לקמן דף ע"ה ע"א ד"ה ונבאר] והטעם לפי שבימי החול לא עלו יעקב ורחל רק כנגד נה"י דז"א בלבד ולכן לא יש רק ג' אנשים עולים לס"ת והם כהן לוי ישראל אבל עתה שעולה ז"א כל ז"ת דאו"א ע"י תפלת שחרית דלחש ודקו"ר ולכן עתה אותם ז"ת דאבא שעולה ז"א בהם הנה הם מתגלים עתה בעת הוצאת הס"ת ולכן מספר העולים בס"ת ביום שבת הם ז' כנגד ז"ס והם כהן בחסד לוי בגבורם ישראל בת"ת ד' בנצח ה' בהוד ו' ביסוד ז' במל'. ועתה אבאר לך טעם מ"ש בס"ה בפ' שלח לך כי ר' כרוספדאי תמיד ליבא מימוי לא סליק בשבת לס"ת אלא שתיתא' דאיהו צדיק ועליה אתמר מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב כו':

הנה נודע כי ה"ח מתפשטים בגופא דז"א והיותר מעולים ומובחרים שבהם הם החסדים התחתו' שהם אורות מגולים והם מגדילי' לכל שאר האורות העליונים הסתומים והנה בימי החול החסדים המגולים הם בנה"י דז"א בלבד אבל עתה ביום שבת שעולה ז"א עד ג' אמצעיות דאבא נמצא כי כל הז"ת שלו הם אורות מגולים. האמנם נודע הוא כי כל מה שמתגלים מבחי' אבא אינו אלא ביסוד שבו בלבד כי הנצח וההוד שבו אינם מתגלים לעולם כי תמיד הם מלובשי' בנ"ה דאי' אבל היסוד שבו להיותו ארוך מיסוד דאי' לכן יכול להתגלו' אחר סיום יסוד דאי' ומש"ל כי כל הז"ת מתגלים עתה בשבת. הענין הוא שהחסדי' המתפשטי' בז"א הם מגולים לכן האורות ההם מכים ומאירים בכל הצדדים ובנ"ה דאבא ומוציאין הארתם הפנימים לחוץ אבל פשוט הוא שאינו בגילוי גמור כמו היסוד שבו לטעם הנ"ל. והנה אין בחינ' גילוי גמורה אלא בב' שלישים תחתו' דת"ת וכל היסוד ונמצא כי המעולה שבכולם הוא היסוד כי כולו מגולה ולכן ר' כרוספדאי לא הוה סליק לס"ת אלא שתיתא' שהוא כנגד היסוד המגולה ומקבל האור כולו בגילוי גמור ואחריו במדרגה הוא הג' שהוא כנגד הת"ת שאורו מגולה ברובו בב' שלישיו התחתו' ושאר העולי' כולם הם אורות סתומים ולכן אינם במדרגת אלו הב' הנז' אלא פחותים מהם אבל בהם עצמם יהיו מדריגות כי החסד גדול מהגבו' ואחריו הגבו' ואחריו הנצח

ואחריו ההוד אבל הגרוע מכול' הוא הז' כי הוא כנגד העטרה שביסוד ואין שם אלא הארה מועטת בתכלי'. וזהו טעם מ"ש בגמ' הכל עולים למנין ז' אפי' אשה ועבד וקטן וכמו שנז' בדברי הפוסקים וטעמו של דבר מפורש עם האמור כי הז' גרוע מכולם כי הוא סוד העטרה ובו יצדק שם אשה ועבד וקטן. עוד מצאתי ט"א לס"ת שמוציאין ביום השבת כי הנה בבקר ביום שבת אנו קורין בס"ת כנגד מדת החסד המתעורר בתחי' היום. ובמנחה כנגד הגבורה ששולטת אז והכוונה הוא לכלול זה בזה פחד עם חסד מפני שהתורה מב' מידות אלו נתנה כמש"ה מימינו אש דת למו:

פרק ד

ענין תפי' מוסף בלחש דע כי צריך לומ' כמנהג אשכנז שהוא סדר תכנת שבת כו' הנתקן על ס' אלפא ביתא דתשר"ק ובאחרונה מוסיפין ה' אותיות מנצפ"ך והם מסיני נצטוו צווי פעלי' כראוי. יהרמ"י או"א שתעלינו כו' והם סוד הארות כ"ב אתוון במוחא עילאה ממטה למעל' בסוד מ"ש באדרת נשא וז"ל תיו רשים רשימו לעת"י דלית דכוות' כמבואר אצלנו שם במקומו. והנה עתה ז"א עולה בג"ר חב"ד דאו"א ועתה נשלם פ' ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם כי ז"א שהוא יום השבת עלה במדרגת אבא הנק' קדש וירש את מקומו אבל רחל נוק' דז"א עולה עתה בג"ת דז"א שהם עצמם בחי' נה"י דאו"א ונמצא כי עתה רחל נקרא אשת חיל עטרת בעלה והיא ג"כ בסוד משז"ל שבעוה"ב צדיקים יושבי' ועטרותיהם בראשיהם לפי שכבר ביארנו לעיל בחזר' עמידה דשחרית שהרשימו הא' דז"א אינו זז ממקומו ובפרט בדרוש שנת"ל שהכלים הם העולים ואורו' העצמות נשארים במקומם ונמצא כי בחזרת תפי' שחרית אז היא סוד העוה"ז היתה שוה בכל אורך ז"א שבמקומו בימי החול ועדיין לא עלתה אל העוה"ב שהוא סוד או"א אבל עתה עלתה בג"ת דאו"א ואז נק' בן העוה"ב ממש ונמצאת היא עתה בסוד עטרה למעלה מראשו של צדיק שהוא ז"א בבחי' מקומו בימי החול כי גם עתה נשאר שם הרושם שלו והעצמו' של אורות שלו כנז' ולכן היא עתה קונה שם חדש יותר מעולה והוא כי תחילה היתה נק' אל אדני כנ"ל ועתה נק' א"ל הויה ועוד כי שם א"ל הנז' הוא ג"כ במילוי כזה אלף למד ידוד והם בגי' רי"א כמנין ר"ת בראשית. או"א רצה כו' וזה תכוין במקום הזה:

וטעם היות שם א"ל במילויו ולא שם הויה הוא כי כבר בתפי' שחרית בחזרה נתמל' שם א"ל במילויו וגם שם אדני היו במילוי אלא שעלתה במעלת שם ההויה פשוטה שהיא מעולה יותר משם אדני במילואו:

ובחזרת תפילת מוסף בקו"ר אז ז"א עולה בכתר דאו"א כי בתפי' לחש לא עלה אלא בג' מוחין חב"ד שלהם כנ"ל. ופ"א שמעתי ממוז"ל כי בחזרת מוסף אין עליה לז"א כי כבר

הוא שוה במקום או"א אבל אנו חוזרין לעורר את ג"ר דאו"א כדי להוריד הארה מהם אל הנקבה שתוכל לעלות עתה ב' מדרגו' בפ"א עד חג"ת ועד חב"ד דאו"א כמו שיתבאר ועי"כ תזדווג עם ז"א. ואמנם הנקבה עולה ב' עליות עליה א' בחג"ת דז"א שהם עצמו' חג"ת דאו"א ועליה ב' עולה עד חב"ד דז"א שהם עצמם חב"ד דאו"א. ופ"א שמעתי כי כל עליות ז"א עתה הם באבא בלבד ועליית רחל נוק' הם באי' בלבד ונמצא כי בחזר' תפילת מוסף ירש ז"א מקום אביו ונוק' מקום אי' וזהו הנכון. והנה עליית ז"א בכתר דאבא נרמז בקדושת חזרת מוסף שהיא כתר יתנו לך ה' אלקינו כו' וכמ"ש בס"ה ופירושו לך ה' אלקינו שהוא ז"א אלקי התחתו' יתנו לך או"א הנק' מלאכים המוני מעל' בחי' כתר שלהם וסרסהו ודורשיהו לך ה' אלקינו יתנו מלאכי' המוני מעלה כתר. וכבר נתבאר בס' התיקו' כי או"א נק' מלאכים של א"א כתר דאצילות. ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל שבמלת כתר יכוין אל הויה דמילוי ס"ג ואמנם עליות הנוק' רחל עלייה א' היא בקק"ק ה' צבאות כו' ולכן תכוין כי בקדוש א' עולה בחסד ובב' עולה בגבורה ובג' עולה בת"ת ועליה הב' היא עולה כשאומרים אי"ה מקום כבודו ר"ל כי ג"ר שהם אי"ה א' דעת באמצע. י"ה הם חו"ב ושם במקום אי"ה הוא מקום המלכות הנק' כבודו של ז"א וזהו כבודו כבוד ו' כי ז"א הוא סוד אות ו' ולהיות כי עתה עלתה הנקבה ב' עליו' בפ"א משא"כ בשום זמן מהזמנים לכן שואלים המלאכים וכולם תמהים ואו' איה מקום כבודו כלו' איך אפשר שהמל' דילגה למקום ג' אמצעיות ואיך עתה פתע פתאום חזרה לעלות בג"ר ותמהים ואומרים איה כו' כי הם חושבים שאינה יכולה לעלות רק עלייה א' שהיא בג' אמצעיו' וכיון שנסתלקה משם אינם יודעים מה נעשה בה כי אינו עולה בדעתם שעלתה עליה שניה. והנה צריך האדם לדלג על רגליו כלפי מעלה בעת שאומר קק"ק כו' ובעת שאומר איה כו' לרמוז אל ב' דילוגים אלו שדילגה רחל נוק' דז"א. ודע כי סוד איה אות א' היא מזל הי"ג דדיקנא דא"א שהוא סוד הדעת של או"א הנקרא י"ה וזהו אי"ה וכבר הודעתיך כי עתה במלת אי"ה כו' תכוין לקבל בעצמך תוס' נשמה דכורא ממדת יום השבת כנ"ל ותכוין כי עתה ע"י עליית הנקבה כנז' קנתה לה שם חדש יותר מעולה והוא שעתה נקרא א"ל יהו"ה במילויים באלפין כזה אלף למד יוד הא ואו הא והם בגי' ר"ל במנין ב' תיבות שהם מקום כבודו עם ו' של להעריצו ולכן תכוין במלת אלו כוונה הנז'. ובאומרך ימלוך ה' לעולם כו' תכוין כי ר"ת של אלקיך ציון לדור ודור הם אותיות אצלו ר"ל כי עתה רחל נוק' דז"א היא אצלו ממש שוה בקומתו משא"כ בשום תפלה אחרת. ענין פ' שמע ישראל כו' הנתקן במקום הזה ענייננו הוא כי הנה בכל יום שבת לא היה זווג כלל לז"א עם נוק' רחל אלא עתה בחזרת מוסף בקו"ר שעלתה עמו שוה בשוה כנז' והיסוד

שלו שוה בשוה עם היסוד שלה משא"כ בתחילה. ובזה תבין ענין תפי' מוסף שאמרו בס"ה ובספר התקונים שהיא ביסוד הנקרא יוסף והטעם הוא כי עתה יכול יסוד דז"א להזדווג בשוה עם היסוד שבה והנה זווגם עתה הוא ממש כעין זווג או"א כי הרי ירשו את מקומם. וכבר נודע כי אין זווג לאו"א אלא ע"י מ"נ של נשמות התחתונות המוסרים עצמם להריגה עק"ה ע"ד יחוד או"א בפ' שמע ישראל כמ"ש בק"ש דשחרית דימי החול ולכן עתה אנו אומרים פ' שמע ישראל וצריך לכוין להעלות מ"ן אל זו"ן על ידי מסירת נפשינו עק"ה במלת אחד בפ' שמע ישראל כמ"ש בק"ש של שחרית דחול:

פרק ה

ענין סעודת שחרית דשבת. הנה בענין התפלה נתבאר כי כבר עלו ז"א ורחל נוק' עד כתר דאו"א ממש ונמצאים שניהם עומדים תחת א"א והם עתה אוכלים סעודה זו מן א"א ולכן סעודה זו נקרא סעודתא דע"ק. גם תכוין כי הנה בענין ס"ת דשחרית דשבת ביארנו כי אז נתגלו כל ז"ת דאבא כנגד מה שעלה ז"א בעמידת שחרית ובחזרה וקבלנו האורות בס"ת בז' העולים לו שהוא סוד יסוד דאבא הנק' תורה כנודע. ועתה כנגד מה שחזר ז"א לעלות בתפלת מוסף בלחש ובחזרה שעלה בג"ר דאבא לכן אנו עתה עושים סעודה זו דשחרית אחר תפלת מוסף כדי שיתגלו גם ג"ר דאבא ויבקעו ויתגלו הארתם ותאיר אלינו ולפי ששם בג"ר דאבא שם הוא בחי' פה העליון דאבא לכן כנגדו אנו עושי' סעודה בסוד אותו הפה ובדרך שנתבאר לעיל בסעו' הלילה כי אין סעודה אלא במקום שיש פה והוא בג"ר:

גם יש ט"א בענין סעודה זו הנק' סעודתא דע"ק ובזה תבין למה נק' קידושא רבא הקידוש הזה של שחרית עם היותו קצר מסדר קידוש הלילה. והענין הוא כי בלילה היו בבחי' מוחין דז"א הנק' קדש אמנם הם קידושא זוטא אבל עתה היא סעודת המוחין דאבא עצמן שהם קדש עליון ולכן נק' קדושא רבא. ודע כי כל אלו העליו' שאנו אומרים למעלה שהם עולים זו"ן מוכרח הוא כי בעלותם למעלה גם שאר העולמות דבי"ע אשר תחתיהם עולים אחריהם כפי סדר עליית זו"ן וכעד"ז כל העולמות אשר למע' מן זו"ן דאצילות מוכרח הוא לעלות גם הם ממקומם כפי סדר עלית זו"ן לתת להם מקום לעלות במקומם ואין כח בקולמוס לפרט הכל אבל נדבר דרך קצרה כי הנה כל הפרצו' וכל העולמות יחד כולם עולים זה אחר זה עד שנמצא כי ע"ק דאצילות עולה עד מקום א"ק לכל קדומים כמבואר אצלנו באורך בדרוש אדם הראשון איך היה קודם שחטא ומה פגם גרם בכל העולמות וע"ש היטב. גם תעיין בדרוש אחד שביארנו בענין ז' מלכים שיצאו מבחי' אוזן עליונה דא"ק ואירע בהם פגם קרוב לענין המיתה והביטול ואין הכונה ח"ו לו' כי הם

הם המלכים דארץ אדום דפ' וישלח כי אותם המלכים יצאו מן העין דא"ק אבל הם בחי' אחרות שלמעל' מהם שיצאו מן האוזן ושם בדרוש ההוא הנק' מטי ולא מטי ביארנו בענין הכתר והחכמה והבינה ההם שהם בחי' שם י"ה במילוי ההין ושם נתבאר איך נעשים בחי' ד"ו ו"ד וכיוצא בזה וע"ש. והנה עתה בסעודת שחרית דשבת עולה ע"ק דעולם האצילות עד אותם ההין אשר שם ולכן סעודה זו נק' סעודתא דע"ק. ונבאר הסדר שתעשה הנה תבוא ותעמוד לפני השולחן במקום שאתה עתיד לישב בו ותקיף השולחן דרך ימין פ"א ותכוין להמשי' עתה בחי' א"מ של ג"ת דאבא אשר שם עלה ז"א בתפיל' העמידה דלחש דשחרית אלא שאז היה בבחי' א"פ שלהם ועתה הוא באור המקיף אשר להם ואח"ך קח בידך ב' אגודות ההדס ותחזור להקיף השולחן פ"ב ותכוין להמשיך עתה בחי' אור המקיף של ג' אמצעיו' דאבא אשר שם עלה ז"א בחזרת קו"ר דתפי' העמידה דשחרית אלא שאז היה בבחי' א"פ שלהם ועתה הוא באור המקיף ולפי שעתה הוא בבחי' ג"א חג"ת לכן צריך להקיף בהדס כנודע כי ההדס רומז לג' האבות אע"פ שגם הנקבה עלתה עליות רבות אין כונתנו עתה רק להעלות ז"א לפי שעתה הוא יום שבת דכורא שהוא כנגד ז"א וכנגד ב' עליותיו באור פנימי כנודע אנו מקיפים עתה ב' הקפות להמשיך אור מקיף שלהם אבל הקפות ליל שבת היו כנגד עליות הנקב' שהיא מושלת בלילה. והנה כמו שבסעודת הלילה לא עשינו הקפה ג' כנגד מה שקבלה מג' מוחין דז"א בבחי' א"פ ושם ביארנו טעם הדבר כי הדבר הזה נעשה מאליו ואין בנו כח להמשיכו כי הוא מקום עליון לכן גם עתה בסעודת שחרית אין אנו עושים הקפה ג' כנגד עליית ז"א בא"פ דג"ר דאבא בתפלת מוסף דלחש ודחזר' לפי שהוא בחי' מוחין והוא מקום עליון ובפרט שהם מוחין מקיפין דאבא ואין בנו יכולת להמשיכם בסוד א"מ שלהם והדבר נעשה מאליו. ואחר הקפה הב' תשב מיושב במקומך ותקבל הכוס בב' ידיך ע"ד מה שנ"ל בקידוש דליל שבת ממש אבל יש בזה שינוי א' והוא כי בלילה נתכונת אל ג' שמות י"ה ב' במילוי יודין וא' פשוט ועתה תכוין בג' שמות י"ה במילוי ההין ואע"פ שמילוי יודין מעולין ממילוי ההין וא"כ איך בסעודת הלילה התחתו' תכוין במילוי יודין ובסעודת שחרית המעולה דע"ק תכוין אל מילוי ההין. אבל זה יובן במש"ל כי אלו השמות דמילוי ההין הם גבוהים במעלה במאד מאד כי הם למע' באורות דאוזן דא"ק כנ"ל כי עד שם עולה ע"ק ותכוין כי ג"פ י"ה במילוי ההין הם בגי' צ' והם סוד ט' יודין שיש בד' הויות עסמ"ב ותכוין להמשיכם בט' אותיות דמילוי ההויה ותכוין כי ט' תיבות שיש בבפה"ג כו' הם סוד תשעה אותיות דמילוי הויה דב"ן דההין אשר מקבלים בתוכם את הט' יודין הנז' העולים בגי' ג"פ י"ה דמילוי ההין כנז' ואח"כ תכוין כי ג"פ י"ה הנז' הם צ' ועם היין

שבתוך הכוס שהוא בגי' ע' הרי הכל בגי' קס"א כמנין אהיה דמילוי יודין ואז תחברו עם ההויה דס"ג ויהיה בגי' באר וז"ס קידושא רבא כי רבא הוא אותיות בא"ר:
ואח"כ תאמר מזמור לדוד ה' רועי כו' ותכוין בר"ת יהו"ה לאורך ימים אל שם יל"י שנתבאר כונתו למע' בקב"ש בפ' ה' למבול ישב ותכוין ג"כ ס"ת ידוד לאורך ימים הם בגי' ס"ה כמנין אדני ואח"כ תאמר ושמרו בני ישראל את השבת עד וביום השביעי שבת וינפש ותכוין לכלול מדת לילה שהוא שמור עם מדת יום שהוא זכור. ואח"כ תאמר פ' אז תתענג על ה' כו' כנודע כי בזה הפ' נרמזו בו ג' סעודות דשבת כנז' בס' הזוהר בפ' בשלח ופ' אמור ותכוין כי תי' אז תתענג על ה' הם רמז לזו הסעודה דשחרית הנק' סעודתא דע"ק ואח"כ תאמר בקו"ר דא היא סעודתא דע"ק. ואח"כ תאמר ברכת בפה"ג ותכוין אל ט' תיבות שבברכה זו לכונה הנ"ל ואח"כ תטול ידיך מעומד כנ"ל בסעודות הלילה וע"ש:
ענין הלחם שבסעודה זו הוא ממש ע"ד הלחם שבסעו' הלילה ויהיו י"ב לחמים מסודרים כסדר הנ"ל בסעודת הלילה ממש אבל עתה תכוין כי היותם י"ב לחמים הם סוד י"ב חוורתי דברישא דע"ק א"א דאצילות כי אלו הם יותר עליונים מן הי"ב דסעו' הלילה שהיו רמוזים בי"ג נימין דשערי דא"א שהם למטה במדרגה מן הי"ב חוורתי כידוע וכל שאר פרטי סעודה זו יהיו ע"ד מ"ש בסעודת הלילה בקידושא רבא דשחרית בענין הידים והיין נתבאר אצלינו שיכוין בענין הידים הנוטלים הכוס ג"פ י"ה במילוי ההין והם בגי' צ' וכו' והנה ביין תכוין בע' אותיות שיש בד' הויות וג' אהי"ה המלאים כנ"ל ותחבר צ' של ג"פ י"ה וע' כמנין יין של ד' הויות וג' אהי"ה ויהיה הכל קס"א ע"ה ותכוין לאהיה דיודין ובקונטרס אדם אחד מצאתי וז"ל בברכת בפה"ג תכוין שיש בה ט' תיבות כנגד ט' יודין שיש בד' הויות עסמ"ב ואם תוסיף ה' יודין שיש בג' שמות אהי"ה דיודין ודאלפין ודההין יהיו כולם י"ד יודין ויכוין באלו הי"ד יודין בשעה שיקח הכוס בידו כי יד שלו הוא סוד הי"ד יודין הנז' ואלו הי"ד הם בגי' ק"מ כמנין המילוי של אהי"ה דיודין וכשימזוג הכוס עם מים תכוין כי המים הם סוד ט' יודין שבד' הויות הנז' והיין הוא סוד ע' אותיות שיש בז' שמות הנז' שהם ד' הויות וג' אהיה. ותכוין עוד לחבר ב' הכונות שהם מים יין כנז' ויעלו גי' קס"א כמנין אהי"ה דיודין עוד תכוין ליקח המילוי של זה השם של אהי"ה דיודין העולה ק"ם ותחברנו להויה דס"ג ויעלו בגי' בא"ר והיא אותיות רב"א ויכוין אל הבאר העליון שהוא למעלה בחזה של ז"א וימשיך ממנו אל הבאר התחתון שהוא הוי"ה דב"ן דההין עם אהיה דההין העולה קנ"א והרי הם ב' בחינות בא"ר והם אותיות רב"א והוא סוד קידושא רבא דשחרית והנה בסעו' שחרית עולה ז"א עד א"א הנק' כתר ולכן

אומרים בתפלת מוסף כתר יתנו לך. ולפיכך הסעודה הזו נקראת סעודתא דע"ק ר"ל שעולה עד ע"ק ואינו סעודת ע"ק עצמו:

וענין ברהמ"ז שאומרים בה רצה והחליצנו כו' הכונה היא כי ימי החול הם במטטרו"ן הנקרא חלוץ הנעל כנז' בס"ה שהוא נק' נעל ולכן אנו אומרים בשבת שיחליצנו מן הנעל הזה שהוא מט"ט השולט בימי החול ויתעלה למעלה בבריאה כנ"ל על וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו כו' ולכן מבחינתך לבדך משגיח עלינו ביום השבת ולא מבחי' מטטרו"ן. פזמון סעודת שחרית והוא ג"כ לחן מתי יבושר עם כמו פזמון סעודת הלילה:

אסדר לסעודתא בצפרא דשבתא ואזמין בה השתא עתיקא קדישא:
נהוריה ישרי בה בקידושא רבא ובחמרא טבא דביה תחדי נפשא:
ישדר לן שופריה ונחזי ביקריה ויחזי לן סתריה דאתאמר בלחישא:
יגלי לן טעמיה דבתריסר נהמי דאינון את בשמיה קפילא וקליש':
צרורא דלעילא דבי' חיי כולא ויתרבא חילא ותיסק עד רישא:
חדו מחצדי חקלא בדיבור ובקלא ומלילו מילה דחפיא בלבושא:
קדם רבון עלמין במילין סתימין תגלון פתגמין ותימרון חידושא:
לעטר פתורא ברזא יקירא עמיקא וטמירא ולאו מילתא אוושא:
ואילין מילייא יהון ברקיעייא ותמן מאן שריא הלא ההוא שמשא:
רבו יתיר יסגי לעילא מן דרגיה ויסב בת זוגיה דהות פרישא:

קודם שיטול מים אחרונים יאמר זה ידי אסחי אנא לגבי חד מאנא לסטרא אחרינא דלית בה ממשא. אזמן בתלתא בכסא דברכתא לעילת עילתא עתיקא קדישא:

ענין המנהגים של יום השבת. ענין הדיבור היה מוז"ל נזהר מאד שלא לדבר בלשון לעז ביום שבת ולא בלילה ולא ביום זולתי כשהיה אומר לנו איזה דרוש והיה צריך לאומרו בלשון לעז כדי שיבינוהו העם השומעים. גם היה נזהר שלא לדבר שיחה בטלה או דיבור של חול אפילו בלשון הקודש וכן היה נוהג בכל הי"ט כמו בשבת:

ענין השינה ביום שבת כבר נת"ל בסדר שכיבת הלילה וגם יתבאר לקמן בסדר אמצע היום דימי החול כי השינה בלילה היא טובה ומוכרחת והשינה בימי החול טובה אל הרשעים ורעה אל הצדיקים זולתי אם יהיה איזה צדיק גמור גדול שבדורו כו' אבל השינה ביום השבת היא טובה אל הצדיקים כי אין דבר רע שולט ביום שבת ואין חשש שיפסיד איזה עיבור נשמת איזה צדיק ע"י השינה ואדרבא אפשר שירויח וימשיך עמו איזה עיבור נשמת צדיק ולכן נכון הדבר לישן ביום שבת אחר האכילה וכך היה נוהג מוז"ל לישן ביום שבת אחר האכילה שיעור ב' וג' שעות כי אדרבא זהו מכלל עונג השבת:

העיד לי הרב גדליה נר"ו כי הוא שמע מפי שאני אמרתי לו שמוז"ל לא היה משים על ראשו ביום שבת אותו הכובע של לבדים הנקרא קאפילייו שרגילים ליתנו על הראש מפני הגשמים והטעם הוא כי יש בחללו בין החלל לראש עצמו אוהל שיעור טפח ובפרט חוץ למדינה לא היה יוצא בו משום שהוא משא ואני לא זכרתי אם אמרתי לו הדבר:

הגיד לי מוז"ל כי פ"א הראו לי בהקיץ חכם אחד גדול בדורו והיה מן הדורות הקודמים אלינו ובעת הזאת הגיע זמנו להעלותו מדרגה עוד אחרת למעלה מן המדרגה שהיתה לו אז ונודע כי בפעם הראשון אינו נענש על דקדוקי מצות כאלו ועתה שרצו להעלותו במדרגה עליונה היו דנין אותו בדקדוקי מצות קלים וא' מן הדברים שהיו דנין אותו עתה היה על שפעם אחד היה האיש ההוא הולך בדרך ביום שבת ונכנס מאליו מעט עפר תוך מנעלו בר"ה בלתי כונה ולא נזהר בו להסירו והלך בו ד"א בר"ה ועל הדבר הזה היו מענישין אותו עתה:

פרק ו

ענין מנחת שבת ענין קדושת ובא לציון שנהגו לאומר' אחר אשרי קודם הוצא' ס"ת הענין הוא זה כי הנה נת"ל כי בחזרת המוסף בקו"ר עלו זו"ן בב' הכתרים דאו"א ונמצא כי עתה עולה עו' הבריאה במקום שהיה בו בתחלה ז"א עצמו בימי החול וכונתינו היא להמשיך הארת ס"ת דמנחת שבת שהיא בחי' ג"ר דז"א אשר עד שם עלתה עתה עולם הבריאה וא"כ הארת ס"ת היא לתועלת עולם הבריאה כי שם עומדת והיא המקבלת הארה זו ולכן אנו מקדימין קודם הוצאת ס"ת לומר קדושת ובא לציון אשר ענינה הוא המשכת אור אל עו' הבריאה בתחל' טרם שתקבל אור הס"ת כנז' כדי שע"י המשכת האור הזה תוכל אחר כך לקבל הארה העליונה של הס"ת וכבר נתבאר בתפלת שחרית דחול כי כל קדושת ובא לציון היא בעולם הבריאה שמקבלת הארה מעו' האצילות ואחר שקבלה קדושת ובא לציון תוכל לקבל אור הס"ת כמו שיתבאר:

זמן עטיפת הציצית בתפל' המנחה הוא אחר קדיש דקדושת ובא לציון קודם שיאמר הש"צ פסוק ואני תפלתי כדי שתתעטף בציצית בעת רצון. ענין ואני תפלתי שנהגו לאומרו קודם הוצאת ס"ת הענין הוא יובן במש"ל בענין ובא לציון ובזה תבין מ"ש באדרא של נשא כי הדינין והגבור' תליין במצחא בסוד ומצח אשה זונה כו' וזה במצחא דז"א. הנה אורות אבא הם סתומי' תוך ז"א כנודע לפי שהם מתלבשים תוך נה"י דאי' ועיקר סתומם וכסויים הוא בג"ר של ז"א ולכן שם במצחא דז"א מתגלים כל הדינים. והנה בימי החול בעת המנחה הוא עת צרה שכל הדינין מתגלין אז אבל במנחת שבת נקרא עת רצון כנז' שם באדרת האזינו ולכן אנו אומרים פ' ואני תפלתי להורות כי אע"פ שזמן המנחה

בימי החול הם דינים קשים אמנם עתה בשבת הוא עת רצון רחמים גמורים. וביאור עת רצון יובן במ"ש באדר' האזינו כי במצחא דע"ק שהוא א"א אתפשט ביה חד נהורא עילאה דאקרי רצון ובג"ד אקרי מצח הרצון. והנה עתה במנחת שבת מתגלה ע"ק מצח הרצון שלו ועי"כ נכפפים ונכנעים הדינים והגבור' דמצחא דרוגזא דז"א וחוזר להיות גם הוא מצח הרצון כמוהו וסוד גילוי מצח זה הוא כי הנה עד עתה עלו זו"ן בכתר דאו"א כנ"ל ועתה בתפל' מנחה עולה ז"א עד דיקנא עילא' דא"א כמ"ש בע"ה ועולה באותו התי' הנק' מזלא תמינאה נוצר חסד והוא סוד הרצון העליון כמבואר אצלנו כי בחי' החסד העליון המתפשט במצחא דעתיקא הנק' עת רצון הוא עצמו יורד עוד ומתגלה במזל הח' דדיקנא דיליה ומה שהיה נק' למעלה רצון נקרא עתה נוצר חסד כי אותיות רצון מתהפכים לאותיות נוצר והנה עתה אשר הז"א עתיד לעלות עד שם בתפל' המנחה לכן מתחיל זה הרצון העליון דבמצחא דעתיקא להאיר במצחא דז"א אשר עתה עולה שם עולם הבריאה כנ"ל. ואז נק' עת רצון כי עת הוא סוד ב' אותיות אחרונות של תיבת דעת כמבואר אצלנו כי אותיות ע"ת הם בחי' המוחין והנה הם ד' מוחין כמנין ד' של דעת וזהו ענין עת רצון כי המוחין הם גנוזים תוך המצח כנודע ונעשה עתה עת רצון ואז ע"י הארה זו הנמשכת לו ממצח עליון דעתיקא נבקעין ג"ר דז"א ואורו' דאבא המכוסים שם מתגלים עתה אשר ענין זה הוא ענין הס"ת דמנחה דשבת כמ"ש ולכן מקדימין פ' זה של ואני תפלתי קודם הוצאת ס"ת. ואמנם ביאור הפ' עצמו הוא זה כי הנה נתבאר אצלנו כי ג' בחי' כלים יש בכל ספי' וספי' והנה ג' בחי' אשר בדעת דנוק' הם עולים בגימטריא כמנין [עיין ש' הקדמות דף פ"ו ריש ע"ב דרוש קטן]. ע"ת ואם תחבר גם כן עמהם בחי' הנשמה שבתוכה שהיא הויה אחת פשוטה בלי ניקוד שהיא נשמת המל' ויש בה ד' אותיות הרי הכל בגי' דעת. והנה עתה אנו צריכין לעלות את הנוק' דז"א עד תחת הרצון העליון לפי שז"א עולה עתה בתפלת המנחה עד הרצון העליון דעתיק כמו שנתבאר אבל נוק' דז"א אינה עולה עמו והרי היא נשארת למטה במקום אבא ואי' ולכן אנו מתפללין ואומרים שגם היא אע"פ שאיננה עולה עד הרצון העליון עכ"ז תקבל גם היא שפע והארה מן האר' הרצון העליון המתגלה עתה במנחת שבת כנז' וזהו ואני תפלתי לך ה' עת רצון שתתחבר המל' הנק' תפלה עם ידוד שהוא ז"א ותקרא גם היא עת רצון כו':

ונבאר ענין הס"ת. הנה אחר שהמשכנו אור קדושת האצילות בעולם הבריאה שעלה עתה עד מקום ג"ר דז"א וזה היה ע"י קדושת ובא לציון גם המשכנו מצח הרצון דעתיק' במצחא דז"א ע"י ואני תפלתי לכן עתה אנו מוציאין ס"ת וקורין בו והענין שלו הוא כי

בימי החול אינם מוציאין ס"ת עד אחר תפל' שחרית לפי שבתחלה עולים אותם העליות ע"י תפלת העמידה בלחש ובקו"ר ואחר שעלו אז מתגלים אותם האורות שהיו עד עתה סתומים אבל עתה הס"ת אנו מוציאין קודם תפל' מנחה והוא כי אותם האורות שכבר עלו בהם זו"ן בתפל' מוסף דשבת הם הם המתגלים עתה במנח' ע"י הוצאת ס"ת, ובזה יתבאר ג"כ טעם היות מספר העולים בס"ת במנחה ג' בלבד והוא כי הנה הז"ת דאבא נתגלו בשחרית בס"ת דשחרית אבל ג"ר דאבא אשר שם עלה ז"א בתפלת מוסף עדיין הם סתומים ולא נתגלו והם המתגלים עתה בס"ת במנחה. והענין הוא יותר מבואר כי אותם ג"ר דז"א כשהיה שם מקומו בימי החול אשר עתה בתפי' מוסף בשבת עלה שם עולם הבריאה במקום ההוא כנ"ל. ואותם ג"ר מתגלים עתה בבחי' האורות דאבא המכוסים וסתומים בתוכם ויוצאים לחוץ כי הז"ת נתגלו בשחרית. ונמצא כי ענין הס"ת דמנחת שבת הוא ג"ר דז"א אשר הוא עתה שם עולם הבריאה במקום ההוא ואותם האורות של אבא הסתומים שם מתגלים ויוצאים לחוץ ולכן הם ג' העולים עתה בס"ת א' כנגד החכמה וא' כנגד הבינה וא' כנגד הדעת:

ענין תפלת המנחה בלחש. דע כי בתפל' מוסף בחזרה עלה ז"א עד הכתר דאבא ונוק' עלתה בפ"א ג' אמצעיות חג"ת וג"ר חב"ד וגם הכתר של אי' ואז נמצאו שוין ז"א בכל קומת אבא ונוק' בכל קומת אימא ועתה בתפלת מנחה דלחש עולה ז"א לבדו עד תי' י"ג דדיקנא דאריך שהוא המזל התחתון, וביאור הענין הוא זה דע כי בדיקנא דא"א יש שם ב' מזלות והמזל העליון הוא תי' הח' והמזל התחתון הוא תי' הי"ג והנה מן המזל העליון עד התחתון יש שית תי' והם הח' והט' והי' והי"א והי"ב והי"ג והם סוד ו' ספי' תחתונות דבהאי דיקנא שהם חג"ת נה"י אבל כבר ידעת בענין סדר ההיכלות דפ' פקודי כי היכל הרצון שהוא ת"ת הוא למעלה מהיכל אהבה והיכל הזכות שהם חו"ג וכן הוא הענין כאן כי המזל העליון שהוא תי' הח' הוא הת"ת והט' הוא חסד. והי' הוא גבו' והי"א הוא נצח והי"ב הוא הוד והי"ג הוא היסוד ונמצא כי ב' המזלות הם ת"ת ויסוד וזכור נא הקדמ' זו ונמצא כי ג' התי' חתאין דבדיקנא שהם הי"א והי"ב והי"ג הם בחי' נה"י דדיקנא ובאלו הג' תתאין עולה ז"א עתה בתפלת מנחה דלחש ועולה שם כלול באו"א כמ"ש בביאור אתה אחד ושמך אחד כו' ואלו הנה"י דדיקנא נעשין לו בחי' ג' מוחין והג' אחרות שהם נה"י דז"א נעשין ג' מוחין לנוק' ואח"כ בחזרת המנחה בקו"ר עולה ז"א כלול באו"א עד המזל העליון שהם תלת תי' אחרים הח' והט' והי' שהם סוד חג"ת דדיקנא דאריך ונוק' עולה בג' אחרונות דז"א ונעשים לה ג' מוחין ונמצא כי חג"ת וחב"ד דז"א עלו בחג"ת ונה"י דדיקנא דא"א ונשארות נה"י שלו ונה"י דאבא ונה"י דאימא למטה בג"ר

דאב' הראשונות ואלו נעשות ג' מוחין לנוק' ונמצא כי אין שום עליה כלל לנוק' בדיקנא דא"א. והטעם הוא כי הנשים אין להם זקן כנודע אבל ז"א יש לו עתה דיקנא דיליה כלולה בי"ג תי' שלמים כמ"ש בפ' נשא בר"מ בפ' ברכת כהנים יברכך יאר ישא. והנה הם בסוד ג' שמות אהי"ה כנז' שם ונמצא עתה כי אותם ו' ספי' תחתונות דאבא אשר עתה נשארו פנויים כי כבר ז"א עלה כנגדן ז"ס תחתונות דדיקנא והנה"י שלו הם בג"ר דאבא ואז נוק' דז"א עולה בב' תפלות דמנחה דלחש ודקו"ר בו"ס האלו תחתו' דאבא. וז"ס ושמרתם את השבת כי קדש היא בלשון נקבה ולא הוא בלשון זכר להורות כי עתה הנוקב' אשר היא עצמה עלתה באבא הנק' קדש וזהו כי קדש היא. וז"ס מ"ש ז"ל לא זז מחבבה עד שקרא' בתי לא זז מחבבה עד שקרא' אחותי לא זז מחבבה עד שקראה אמי כמד"א בעטרה שעטרה לו אמו. והענין הוא כי בהיות' אצלו שוים בקומת' נק' אחותו וכשמזדווג' עמו נקר' אשתו וכשעלה בג"ת דאי' שהוא בתפלת מוסף בלחש אז נקר' עטרת בעלה כנז' שם ואז נקר' אמו ועד"ז היא עולה כל קומת אימא עילאה בתפלת מוסף דחזר' ואח"כ בתפלת מנח' דלחש ובקו"ר כי היא עולה בחיק אביה ואז נקר' היא קדש וז"ס ה' בחכמה יסד ארץ והבן זה. והנה כבר נת"ל תכלית העליות שעולים זו"ן ביום השבת שהוא בתפלת מנחה בקו"ר:

וצריך שנודיעך עלית העולמות כנ"ל כי מוכרח הוא שבעלות זו"ן ממקומם יעלו כל העולמות אשר תחתיהם מדרגה אחר מדרג' כפי סדר המדרגו' שנתעלו זו"ן ואין כח בקולמוס לפרט הדברים כנ"ל בענין סדר סעודת שחרית דשבת. אמנם נבאר בקצרה תכלית עלייתם עתה בתפלת המנחה שהוא תכלית כל העליות והנה עתה במנחת שבת עולה ז"א במקום א"א ונוק' במקום אבא ועולם הבריאה במקום אי' כי שם מקומה האמיתי כנודע ועולם היצירה במקום ז"א ועולם העשיה במקום נוק' דז"א והנה זו העלייה האמיתית הצריכה להם באמת וכמבוא' אצלנו בדרוש אדה"ר בהיותו בג"ע קודם החטא ואיך היו העולמות בעת ההיא וע"ש. ודע כי פ"א שמעתי ממורי ז"ל כי בחזרת מוסף בקו"ר עולה ז"א עד מזל העליון שהוא תי' הח' דדיקנא דא"א ולא עד בכלל:

ביאור התפלה עצמה אתה אחד וכו' הנה ז"א עולה עתה עד מזל הח' דדיקנא דא"א גם הוא מקבל עתה מי"ג תי' דיקנא שהם בגי' אחד. וזהו אתה אחד ובעלותו שם אז מצחא דרעוא של עתיקא מתגלה וכל הדינין אתכפיין ונוק' דז"א אינה עולה שם כמוהו אבל בהיותה למטה מקבלת הארה מי"ג תיקוני דיקנא וזהו ושמך אחד ולכן גם הסעודה הג' היא שם למעלה בדיקנא דא"א ולכן יכוין בענין היין בשם י"ה במילוי אלפין והוא בגי' כ"ו כמנין הויה לרמוז אל עליית ז"א למעלה בדיקנא. גם זהו טעם שאין קידוש ממש

בסעו' הג' כבשאר הסעודות לפי שהיין הוא למטה בבינה והמקום שעולה בו ז"א עתה הוא גבוה מאוד עוד ירצה כי הנה נתבאר כי עתה ז"א עול' בתפלת המנחה בלחש עד ג' אחרונות דדיקנא דא"א ובחזרה עולה עד תי' הח' שהוא מזל העליון ומוכרח הוא שאינו יכול לעלות הוא לבדו למעלה מאו"א אלא בהכרח הוא שהוא עולה יחד עמהם כיון שכבר הושוה להם בתפלת מוסף והיה שוה להם לכן יכול לעלות עתה למעלה עמהם ממש ולזה אנו אומרים אתה אחד כנגד אבא ושמך אחד כנגד אי' ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ הוא ז"א העולה יחד עמהם בסוד הדעת ויען כי הם עולים עד א"א שהוא הכתר נקר' כל א' מהם עתה בשם אחד כנודע כי החכמה משותפת עם הבינ' וז"א עם נוק' אבל הכתר הוא אחד ואין שני. גם נק' א' לסבת היותם עולים אל י"ג תי' דיקנא שלו שהם כמנין אחד. וגם ג"פ אחד הם בגי' ט"ל כנגד שם יה"ו במלוי אלפין הרומז לאו"א וברא בוכרא אבל המל' נוק' דז"א אינו עולה עמהם לפי שאין לנשים בחי' זקן אבל נשארת למטה במקו' אבא כנ"ל ושם נעשה בחי' כסא אל ז"א שעלה למעלה ממנה עד דיקנא דא"א כנז'. וזמ"ש ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ שהיא המ' הנק' ארץ אשר היא עומדת תחתיו דז"א והיא במקום אבא ולהיות כי עליית ז"א אינו רק בבחי' ג' מוחין דילי' ושאר קצוות נשארים למטה ולכן אנו אומרים כנגדם אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו בו כי ע"י עליית ז"א נמשך אל ו' קצותיו גילה ורנה ומנוחה. והנה אברהם יצחק ויעקב הם חג"ת דילי' אבל נה"י דיליה נרמזו במילת ובניו כי בני יעקב הם נה"י כנודע וכנגד הארת או"א אמר מנוחת אהבה ונדבה כי אבא נקר' אהבה ואימא נקר' נדבה ולשניהם נמשכת עתה הארה הזאת ומנוחה היתירה הזאת כי עלו עד א"א כנז' וכנגד הארת זו"ן אמר מנוחת אמת ואמונ' יכירו בניך וידעו כו' והנה ישראל בצאתם ממצרים אמרו היש ה' בקרבנו אם אין וביארו באדרת נשא כי רצו לידע ולהכיר את השפעתם מהיכן היתה נמשכת להם אם מז"א הנק' יהו"ה או מן א"א הנק' אין. ואמר כי עתה בודאי יכירו בניך שהם ישראל וידעו כי מאתך היא מנוחתם ומלת מאתך היא מאת ך' והוא הכתר משם נמשך להם מנוחתם עתה בשעה זו. והנה עתה בעלות או"א עד א"א הנה הם מזדווגים שם בזווג עליון ונודע כי אין זווג באו"א נעשה אלא ע"י מ"נ דת"ת ומלכות בנין דילהון ועתה עולה ז"א עמהם ולכן אנו צריכין להתחבר עם נוק' שנשארה למטה ולהעלות אנחנו יחד עמה בחי' מ"ן למעלה אל או"א לזווגם. גם נודע כי א"א להעלות' בסוד מ"נ עד או"א אם לא ע"י מסירת נפשנו עק"ה והטעם הוא כי אבא נק' קדש והבן זה אבל למטה במלכות הוא מקום המית' ודי לנו במסירת נפשנו למיתה ולזה אנו אומרים ועל מנוחתם ר"ל ולצורך מנוחתם דאו"א יקדישו את שמך להעלו' שם מ"ן ע"י ק"ה ולכן

צריך שתכוין במלות אלו אל הכונה הזאת למסור נפשך עק"ה ולהעלות שם מ"ן. גם צריך שתכוין כי הנה עתה המלכות עלתה עד מקום אבא כנ"ל בתפלה זו של המנחה וקנתה לה שם חדש האמנם בתפלה דלחש נקרא היא אל הוי"ה בהיותה פשוטים והז"א לקח לעצמו בחי' אל שד"י בפשוטו ונותן לה א"ל הוי"ה ושניהם נרמזים בתיבות אלו כי ר"ת אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו ר"ת שלהם בגי' ז"ן ובגי' א"ל הוי"ה ור"ת מנוחת שלום השקט הוא בגי' אל שד"י ובחזרת העמידה אז הוא לוקח א"ל שד"י במילויים שהם עולים בגי' אל"ף ונותנם אליה פשוטים ונרמזו בר"ת ובטח מנוחה שלימה:

עוד יש כונה אחרת באתה אחד ושמך אחד כו' וביארנו למעל' בדרושים הנז' איך השבת הוא בחי' ז' ובחי' י"ג ושם ביארנו כי כיון שהתחתו' עולה ג"ר שבו אל ז"ת העליון נמצא כי התחתון נשאר בבחי' ז' לבד והעליון ניתוסף אל בחי' י"ג והנה עתה הקדושה הזאת נמשכת מן דיקנא דא"א ואע"פ שז"א לא עלה רק עד הת"ת דדיקנא שהוא המזל הח' אבל בחכמה כשג"ר דאי' עולים באבא נעשה אחד וזהו אתה אחד וכשג"ר דז"א עולים באימ' נעשית אחד וזהו ושמך אחד וכשג"ר הנוקב' עולים בז"א נעשית אחד וזהו נמי ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ:

ענין הקדושה של חזרת תפלת מנחה יש בה סוד גדול כי הנה עתה הקדושה הזאת נמשכת מן דיקנא דא"א ואע"פ שז"א לא עלה רק עד הת"ת דדיקנא שהוא המזל הח' אבל בחכמה דדיקנא לא עלה עכ"ז תכוין להוריד ההארה מן החכמה דדיקנא אל ז"א וזהו קדוש הא' ובקדוש הב' תכוין להוריד אליו הארה מן הת"ת דדיקנא שהוא מזל הח' ובקדוש הג' תכוין להוריד אליו הארה מן היסוד דדיקנא שהוא המזל הי"ג ושאר כונת הקדושה הזו היא ע"ד כל שאר הקדושות:

ענין ג"פ צדקתך כו' דע כי סדרן הם כמנהג ספרד צדקתך כהררי אל וצדקתך אלקים עד מרום כ"ו צדקתך צדק כו' שלא כמנהג בני איטלייא שמהפכים אותם למפרע ממט' למעלה. אמנם הכוונה היא כמש"ל כי כונתינו היא להעלות מ"ן עם המל' לצורך זווג או"א שעלו במקום דיקנא דא"א עם ז"א ולכן אנו לוקחים את ג' נשמות ג' הצדיקים הנז' יוסף ומשה ודוד ע"ה במקום תמורת ז"א ולהעלות עם הנוקב' בסוד מ"ן תתאין למעלה ביסוד דאו"א ובזה נמצא כי אע"פ שהמל' עולה ביסוד דאו"א איננה עולה בדיקנא דא"א לטעם הנ"ל דאין זקן לנשים ונודע כי או"א נשארים נה"י שלהם למטה במקומם ואינם עולי' בדיקנא דא"אכי חב"ד וחג"ת שלהם בלבד הם הם שעלו בשית תיקונין תתאין דדיקנא דא"א ונמצא כי עתה בחזרת תפלת מנח' היא דוגמת נפילת אפים דשחרית דחול:

ובזה יתבאר טעם למה אין אומרים צדקתך בר"ח שחל להיות בשבת לפי שביום השבת היא טפלה אליו כי הוא עלה בדיקנא והיא לא עלתה והנה היא צריכה להעלות מ"ן לזווג או"א וז"א אינו עתה עמה לשיעלה מ"ן עמה ולכן במקום ז"א אנו לוקחים ג' הצדיקים הנז' יוסף ומשה ודוד להעלות גם הם עמה מ"ן. והנה יש כאן ג' בחינ' הארות הא' הוא אנחנו בנ"י והוא ע"י קידוש ה' יתברך שאנו מוסרי' נפשנו עק"ה בסוד ועל מנוחתם יקדישו את שמך כנ"ל. הב' הוא בחי' הג' צדיקים הנז' שהם במקום ז"א. הג' הוא נוק' דז"א עצמה אבל עתה בר"ח שחל להיות בשבת יש לה יתרון והוא כי עתה היא שוה ממש אל ז"א ויש בה בחי' ז"א ממש ונמצא כי היא ממש יש בה בחי' זו"ן יחד כי היא יורשת מקומו אחר שעלה למעלה במזלא קדישא דדיקנא והיא עולה באותו הרשימו שהניח ז"א למטה בהיותו במקום אב' כנ"ל ושם נכללת המל' יחד עמו והטעם הוא כי בר"ח היא עולה להשתמש עמו בכתר א' ואינה צריכה אל עליית הג' הצדיקים אלו בג' פסוקי צו"צ כי כבר יש עמה בחי' ז"א כנז' להעלות עמה מ"ן:

ענין סעודת המנח' כבר הודעתיך לעיל כי עתה מזדווג ע"ק בבחי' הפה שבו מיני' ובי' ומהשפע הנשפע מזווג זה אנו אוכלים סעוד' זו והוא כי ז"א עולה עתה עד דיקנא דע"ק במזל העליון בחזר' תפל' המנחה ושם הוא מקום הפה דעתיק' ומשם אוכל ז"א בסעודה זו מפומא דע"ק ולכן צ"ל תחיל' בקו"ר דא היא סעודתא דז"א כי המל' איננ' עול' עמו רק הוא לבדו כנ"ל ולכן אין בחי' קידו' על היין בסעוד' זו כמו בסעוד' הלילה ובשחרית שלא כדברי הרמב"ם ז"ל שפסק לקדש על היין בכל השלש סעודות וטעם הדבר הוא לפי שעתה הוא למעלה בפה דעתיק' ואין שם בחי' יין שהוא דין וגבורה דבעתיקא לא אתחזי דין כלל אלא רחמים פשוטים ואין ראוי לעורר שם בחי' דין אבל בב' סעודות הראשונות היה היין ההוא נמשך מאי' עילאה בסוד יין המשומר בענביו יין המשמח ואינו משכר ח"ו. אמנם עכ"ז באמצע אכיל' הסעודה הזו צריך לשתות יין ולברך עליו בפה"ג אבל לא לקדש עליו בקידוש היום בתחילת הסעודה כבשאר הסעודות וכשתקח הכוס בידך תכוין ע"ד מ"ש בסעוד' הלילה והשחר בג' שמות של י"ה. אך השינוי הוא כי עתה תכוין כי ג' שמות י"ה האלו שלשתם הם במילוי אלפין והם בגי' מזלא לרמוז למש"ל כי בסעודה זו היא מע"ק שעלה עתה ז"א במזלא עילאה דדיקנא דילי' ואוכל משם כנז' והסימן של ג' סעודו' שבת בענין השינוי שיש בג' שמות י"ה הנז' הוא יהא ר"ל מילוי יודין בלילה ומילוי ההין בשחר. ומילוי אלפין במנחה. וכל הפרטים אחרים שביארנו בב' סעודו' הראשונות תעשה אותם ג"כ בסעודה זו וגם יהיה לפניך ב' אגודו' ההדס ותברך ותריח בהם בתוך הסעודה:

פזמון סעודת המנחה לחן אלה"י עז תהלתי כו'. בני היכלא דכסיפי' למחזי זיו ז"א. י'הון הכא בהאי תכא דבי' מלכא בגילופין. צבו לחדא. בהאי ועדא. בגו עירין וכל גדפין. חמו השתא בהאי שעתא. דבה רעוא. ולית זעפין. קריבו לי. חזו חילי. דלית דינין דתקיפין. לבר נטלין ולא עאלין. הני כלבי דחציפין. והא אזמין עתיק יומין למצחיה עדי יהון חלפין. רעו דיליה. דגלי ליה. לבטולי לכל קליפין. ישוי לין. בנוקביהון. ויטמרון בגו כיפין. ארי השתא. במנחתא. בחדוו' דז"א:

ענין איסור תחום ואיסור ט"ל מלאכות דשבת נתבארו בענין מצות שביעית ויובל וע"ש היטב. וגם שם יתבאר ענין קדושת השבת מה ענינו בדרוש ארוך. ענין השינוים שיש בין תפלות החול והשבת נתבארו לעיל בשער הכוונות וע"ש היטב:

גם צריך שנכתוב השינוים שיש בין תפלו' החול והשבת לתפלות ר"ח ולתפלות היו"ט ונתחיל תחילה בענין ר"ח ואח"כ נכתוב שינוי הימים טובים. בתפל' ר"ה נבאר דרוש כולל לימי החול ולשבתות ויו"ט ור"ח וע"ש:

דרושי ראש חדש

ענין ר"ח והשינוי שיש בין שבת לר"ח וליו"ט ולחול וגם בימים טובים בעצמם בין פסח ועצרת ור"ה וסוכות כו' וע"ש בד' ר"ז ע"א וצ"ע בדרוש ד' לענין ר"ה:

הנה ענין זה נתבאר במ"א בתפיל' ר"ה וע"ש אבל סוד הדבר הוא דע כי בימי החול עומד ז"א בנצח. ונוק' בהוד. וסוד הענין הוא שנודע כי פרצו' יעקב יוצא מיסוד אבא ורחל יוצאת מיסוד אי' ובימי החול עולים יעקב ורחל כנצח והוד דז"א והארותיה' מתחלקות כי עם היות שב' ההארותיהם הם יחד שניהם עומדים תוך ז"א עכ"ז כשיוצאות אלו הארות לחוץ ושם עומדים יעקב ורחל פב"פ ויעקב עומד בצד הנצח ורחל בצד ההוד ואז הארו' יסוד אבא בוקעים דרך הנצח דז"א ויוצאים לחוץ והארות יסוד דאי' בוקעת דרך ההוד דז"א ויוצאות לחוץ ואז יעקב לוקח הוא לבדו ב' הארות הנז' ביחד ואח"כ מעכב לעצמו אורו' יסוד דאבא ונותן לרחל אורות דיסוד דאי' לבדם וביום השבת ג"כ דומה לזה בבחי' זו והוא כי ז"א לוקח בתחי' לעצמו ב' הארו' דיסוד דאבא ודיסוד דאי' ואח"כ נותן אורו' דאי' לנוק' וכ"ז הוא להורו' כי איתתא יתבא ברשות דבעלה ומשלו היא אוכלת ואין לה הארה אלא ע"י בעלה. ור"ח ויו"ט הם שוים בבחי' א' והוא כי אין הזכר לוקח בתחי' הארו' הנקבה כדי ליתנם אח"כ אליה אמנם שניהם שוים וכ"א לוקח הארתו לעצמו ואין זה צריך לזה ולא זה צריך לזה כי שניהם שוים. ואמנם אעפ"י שבבחי' זו שוים הי"ט לר"ח אבל יש ביניהם חילוק א' וכן היו"ט עצמם יש ביניהם הפרש מיו"ט

לחבירו וכמו שמצינו בס"ה ובתיקו' כי פסח הוא דרועא ימינא ור"ה דרועא שמאלא וסוכות באמצעיתא ופורים וחנוכה נצח והוד כו' והענין הוא כי אעפ"י שאמרנו שביו"ט שוין זו"ן עכ"ז בחג הפסח אע"פ שעולין זו"ן ביחד אין שורש האורות בוקעין משני הצדדין מנצח והוד אמנם ב' האורות מתחברים ובוקעים קו הנצח כנ"ל והחסד שהוא בימין ויוצאין משם לחוץ ואז ז"א לוקח אורותיו אשר מיסוד דאבא לעצמו על ידו ונוק' לוקחת אורותיה אשר מיסוד דאי' לעצמ' שלא ע"י ז"א ובר"ה אז ב' הארות בוקעו' בקו שמאל שהוא גבורה ומשם יוצאו' לחוץ ואז ז"א לוקח לעצמו בידו אורו' דאבא משם דרך קו שמאל ונוק' לוקחת לעצמה ע"י אורו' דאי' דרך קו שמאל. אמנם להיות כי עתה יוצא' האורו' כולם דרך קו שמאל לכן הוא יום דין והנקב' שולטת ביום זה יותר מן הזכר. ובחג הסוכו' שני האורו' בוקעים ויוצאים דרך קו האמצעי ומשם לוקח ז"א האורו' של אבא לעצמו ונוק' לוקחת האורו' אי' לעצמה שלא ע"י ז"א ואמנם ההפרש שיש בין היו"ט לר"ח הוא זה וצריכין אנו לבאר בחי' השבת והחול והי"ט והר"ח. דע כי אעפ"י שבבחי' א' שוים החול והשבת כנ"ל עכ"ז יש ביניהם הרחק גדול והוא כי החול גרוע מכל השאר לפי שאין בו עליות ועוד כי הנקבה מקבלת אורותיה ע"י בעלה כנז' והשבת מעולה מכל השאר לפי שאין השאר בבחי' א' כי עליותיו גבוהו' מאד מאד אבל בבחי' אחרת הוא כמו החול כי הנקב' אינ' מקבל' הארותיה אלא ע"י בעלה כנ"ל והי"ט בבחי' א' הם בינונים וממוצעים כי עליותיו גדולו' מן החול לפי שבחול אין בו עליות וביו"ט יש בו עליות אבל עליותיו גרועו' מעליו' יום השבת. ובבחי' אחרת מעולה מן השבת כי בשב' הנקבה מקבלת הארותי' ע"י בעלה וביו"ט מקבלת הארותיה ע"י עצמה. והר"ח מעולים מן החול ומן השבת בבחי' א' כי הנקבה עולה יותר מן הזכר כמ"ש אבל בערך שעליות' מועטות הם גרועו' מן השבת ומן היו"ט. והענין הוא כי בשבת עולין זו"ן זה עד א"א בדיקנא דיליה וזו עולה במקום אבא וביו"ט עולין זו"ן זה באבא וזה באי' ובר"ח אין עלייה אל ז"א כלל רק הנקבה היא לבדה העולה ממדרגה למדרגה כמ"ש. ובזה תבין טעם למה הנשים אסורות בעשיית מלאכה בר"ח ולא האנשים וזה סדר עלייתה הנה בתפי' שחרית בלחש עולים יעקב ורחל בנ"ה דז"א כמו בשחרי' דחול אמנם עתה בר"ח מקבלת נוקבא הארותיה דרך קו ימין שהוא הנצח והב' הארו' יוצאים משם ויעקב לוקח לעצמו הארות יסוד אבא ורחל לוקחת לעצמה הארת יסוד אי' שלא ע"י בעלה משא"כ בשחרי' דחול כי ב' הארות יוצאו' זה מנצח וזה מהוד וגם שאין הנקבה לוקחת הארותיה אלא ע"י יעקב בעלה וזהו הטעם שתיקנו לומר יעלה ויבא בעבודה שהיא ברכת רצה ונודע כי היא בנצח והכונה היא לרמוז כי כל האורות יוצאות דרך הנצח עתה וגם לרמוז

כי גם נוק' הנק' ירושלם יונקת מן הנצח שהוא קו ימין שלא ע"י בעלה וז"ס זכרון ירושלם ביעלה ויבא בברכת רצה ובלילה שהיא בחי' יעקב ולאה שהיא עלמא דאתכסיא אם לא הזכיר יעלה ויבא אין מחזירין אותו אבל ביום שהוא יעקב ורחל עלמא דאתגליא אם לא הזכיר יעלה ויבא מחזירין אותו והבן זה. ובחזר' תפי' שחרית בקו"ר עולין יעקב ורחל בחו"ג דז"א וב' האורו' יוצאות דרך קו ימין מן החסד והנקב' מקבלת הארותיה מן החסד שלא ע"י בעלה יעקב ולכן אומרי' ג"כ יעלה ויבא בתפי' זו ובתפלת מוסף בלחש אז רחל לבדה היא העול' בג"ר חב"ד דז"א. ובחזרת מוסף בקו"ר אז עולה רחל לבדה בכתר דז"א ממש ואז הם שוים בקומתם ז"א הנקרא ישראל עם רחל ואז מזדווגים יחד שניהם ולכן אין במוסף לא בלחש ולא בקו"ר זכירת יעלה ויבא לפי כי אין זה אלא כשעולים יחד יעקב ורחל בנצח דז"א או בחסד דז"א אבל עתה לא שייך בחי' זו כלל:

ובזה תבין טעם למה אומרים כתר יתנו לך כו' במוסף ר"ח כמו בשבת אבל יש שינוי בו כי אין אומרין בר"ח ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו כו' וכבודו מלא עולם כו' כמו בשבת ויו"ט וטעם הדבר הוא לפי שהכתר הנאמר בשבת הוא לפי שעלו זו"ן עד הכתר דאו"א ממש ולכן אנו אומרים אז איה מקום כבודו גם אנו אומרים ממקומו הוא יפן כי אנו מתפללים כי אע"פ שעלו זו"ן עד המקום ההוא העליון אל ישכחנו וממקומו זה הוא יפן ברחמיו כו' וכמש"ל במוסף שבת ביאור אי"ה מקום כבודו. וביאור כתר יתנו לך. וביאור ממקומו הוא יפן. אבל עתה הכתר שאומרי' בר"ח הוא ענין עליית הנקבה בכתר של ז"א בלבד ולכן לא שייך לומר איה מקום כו' כי אי"ה הוא באו"א ודעת עליון גם הם סוד ג"ר של או"א:

ובזה יתבאר ג"כ ענין מה שתיקנו בנוסח מוסף ר"ח לומר ראשי חדשיכם לעמך נתת. והענין הוא כי ר"ת ר'אשי ח'דשים ל'עמך הוא רחל לרמוז כי עתה בר"ח העליה הוא לרחל נוק' דז"א ולא לז"א. עוד מזולתו. ירמוז כי ר"ח לעמך נתת כו' הם תרין רישין שנעשין אל הנוק' מבחי' נצח והוד דז"א והוא נק' חדש וזהו ראשי חדשים בלשון רבים. ואמנם ענין ביאור ר"ח לעמך נתת יובן ממ"ש הכתוב ובראשי חדשיכם תקריבו אשה לה' והקשו בס"ה בפ' פנחס וז"ל וכי כמה רישין אית לה לסיהרא כו' והענין הוא כי בתפ' שחרית דלחש נעשין ג' מוחין דילה מג' פרקין עילאין דנה"י דז"א כנודע והרי זו בחי' ראש שלה. ואח"כ בחזרת תפלת שחרית עולה עד חג"ת ומשם נעשית לה בחי' רישא דילה ובלחש דמוסף נעשית רישא דילה מחב"ד דז"א ואח"כ עולה ממש עד כתר דז"א ושם נעשי' לה ראש אחד והרי איך ממש אית לה לסיהרא הרבה ראשין ולזה אמר ובראשי חדשיכם בלשון רבים ולא אמר ובראש חדשיכם. גם בזה יתבאר לך ענין משז"ל

בענין מיעוט הירח שלא נתקררה דעתה עד שאמר לה הביאו עלי כפרה על שמעטתי את הירח וצדיקים יקראו על שמך והענין במ"ש ענין מיעוט הירח מה ענינו והוא כי הנה כשנאצלו זו"ן דאצילות היו שוים בקומתם ממש והיו נקראים שני המאורות הגדולים ואח"כ נתמעטה הירח וירדה בבחי' נקודה בראש עולם הבריאה בהיכל ק"ק אשר שם ושם עומדת הנקב' תמיד שלא בשעת התפלה כנ"ל וז"ס מ"ש הרבה חייליה להפים דעתה שהוא שכחן לה ממשלה שתמשול על ג' עולמות בי"ע אשר כולם נק' עלמא דנות והם הם ריבוי חיילי' בהיותה למטה בבריאה ועכ"ז לא נתקרר' דעתה וחזר וא"ל פיוס אחר צדיקי' יקראו על שמך כו' פי' כי הנה אע"פ שנתמעטה וירדה בהיכל ק"ק דבריאה יש לה תקנה בשעת התפל' דשחרית כי אז חוזרת היא לחזור ולעלות למע' באצילות עד נה"י דז"א ושם תזדווג פב"פ עם יעקב וז"ס אומרם צדיקים יקראו על שמך כי נה"י דז"א הם נקראי' צדיקים והיא תגדל עד שיעור קומתם ובזה יקראו על שמך. גם זהו ענין יעקב יקרא ע"ש יעקב בנה הקטן כי' כי יזדווג עמה יעקב שהוא קטן הקומ' מז"א לכן אף בזה לא נתקררה דעתה עד שא"ל הביאו עלי כפר' עלי דייקא ר"ל כי עתידה היא בכל ר"ח לעלות עד הכתר שלו לחזור כקדמות' להיות שם ב' המאורו' הגדולי' שוים בקומתם בתפלת מוסף דר"ח כבתחלת אצילותה ואע"פ שהיא שוה עמו אמר עלי לרמוז כי בערך שהוא אינו עולה שום עליה בר"ח והיא עולה כל אלו העליות נמצא שיש לה יתרון ביום ר"ח ממה שיש לז"א וזה הוא עלי ואז נתקררה דעתה כיון שבכל ראש חדש חוזרת לקדמותה כבזמן אצילותה:

ונחזור לענין הקדושה כי באמרך ימלוך ה' לעולם וכו' תכוין כי ר"ת אלקיך ציון לדור ודור הם אותיות אצלו לרמוז כי עתה היא אצלו ממש גדולה כמוהו אבל הוא בהיותם למטה אבל בשבת תכוין כי היא אצלו ושוה אליו בהיותם שניהם למעלה בכתר או"א, גם זהו ענין מה שנהגו להסיר התפלין קודם תפלת מוסף אחר קדיש שאומרים אחר חזרת ס"ת להיכל והענין הוא כי אז הוא בחי' זמן מעלה היתירה שיש לה מן החול כי עד שם עדיין לא עלתה בג"ר והוא ממש בימי החול ולכן אין להסיר התפי' אבל עתה שעלתה בתפלת המוסף אל ג"ר דז"א משא"כ בתפלת החול לכן אנו חולצין התפילין:

עוד יתבאר ענין ר"ח בקצרה הנה בתפלת שחרית דחול יורד הת"ת בנצח ועולה המל' בהוד ושם נעשה הזווג אבל עתה בר"ח בתפלת שחרית דלחש עולה המל' עד נצח ולכן אנו מזכירין יעלה ויבא בברכת רצה שהוא בנצח ובחזרה בקו"ר מאירים במל' חו"ג ובתפלת מוסף דלחש עולה המל' עד חו"ב דז"א. והענין הוא כי ודאי הוא שקדושת השבת יתירה מכל שאר הימים כולם ואין קדושה יתירה ממנה אבל היתרון שיש בר"ח

הוא כי בשבת אע"פ שהעליות הם גבוהות וגדולות עכ"ז הנוק' תמיד טפלה אל הזכר ואוכלת משל בעלה והשפע בא אלי' ע"י ואע"פ שעולה גם היא עד או"א עכ"ז יש לה גרעון אחד והוא כי מקבלת חלק הארותיה ע"י בעלה והיא טפלה אליו. אבל בר"ח הם ב' המאורות הגדולים שוים בכתר אחד ואע"פ שלא עלתה עד או"א רק כל שיעור קומת ז"א שהוא במוסף ר"ח עכ"ז איננה טפלה אליו ומקבלת חלקה ע"י עצמה וזהו הסוד שביום שבת כתיב ונסכה בה' לרמוז כי היא אז בבחי' נקבה אשר תחת רשות בעלה אבל בר"ח כתיב ונסכו בו' לרמוז כי עתה היא במעלת הזכר ואינה בבחי' נקב' אשר תחת רשות בעלה גם ז"ס פי' ימי המעשה וביום השבת כו' הנז' בס' יחזקאל ונרמז בר"ת שם הוי"ה כסדרו לרמוז כי ביום שבת ההויה היא כסדרה י' על ה' ו' על ה' והזכרים גוברים אל הנקבות והם טפלות להם ואוכלות משלהם אבל בר"ת השבת יפתח וביום החודש כו' נרמזה ההוי"ה שלא כסדרה ה' ראשונה בינה גוברת על י' חכמה וכן ה' תתאה מלכות גוברת על ו' שהוא ז"א לרמוז שעתה בר"ח הנקבות אינם טפלות אל הזכרים ונזונות שלא ע"י בעליהן ודע כי אע"פ שביארנו כי ביום ר"ח המל' היא העולה הנה גם הת"ת צריך לעלות כדי שיהיה שניהם שוים בעת הזווג אבל כונת העליה היא עליה בלבד וז"ס הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח שהו' בחי' הבינה שהיא על הת"ת בסוד ציור אות ה' שהוא ד' על ו':

הכוונות שיכוין האדם בליל ר"ח הנה נתבאר אצלנו כי בליל החול יכוין האדם תמיד אחר חצות לילה לזכך נשמתו ע"י הכונה הזו שיכוין לשלב ולחבר ארבע הויות דע"ס מ"ב עם ארבע שמות אהיה שניהם דיודין ואחד דאלפין ואחד דההין. גם נתבאר שם שיכוין ביום ראשון מהשבוע בהויה דס"ג בשם אל שדי שבבריאה וביום ב' בהויה דמ"ה ובשם אל ידוד שביצירה וביום ג' בהויה דב"ן ובשם אל אדני שבעשיה. וביום ד' יכוין כמו ביום שלישי וביום חמישי כמו ביום שני וביום ששי כמו ביום ראשון. ואמנם בליל ר"ח לא תכוין בכונה הנז"ל אבל תכוין כוונה זו שנכתוב והוא כי הנה עתה יש מעלה אחרת יתירה ולכן תכוין באלו השמות שם אלף למד אדני, ותכוין שהם עשרה אותיות והם בגי' נ"ר שהוא חיבור יהו"ה אהיה ידוד אלקים ידוד אדני. ואמנם עשרה אותיות אלו תכוין בניקודים אלו שהם ארבע אותיות ראשונות תנקדם בארבע מיני נקודות שהם בכתר ובחכמה ובינה וחסד שהם קמץ באלף ותכוין בספירת הכתר. ופתח בל' ותכוין בספי' החכמה. וצירי בפ' ותכוין בספי' הבינה. וסגול בל' ותכוין בספי' החסד. אח"כ תחזור עד"ז ממש לנקד ארבע אותיות השניות והם מ"ד אד ותכוין שהם בנקוד קמץ בכתר ופתח בחכמה וצירי בבינה וסגול בחסד אח"כ בשני אותיות האחרונות שהם נ"י

תנקדם הא' בקמץ וכתר והשניה בפתח וחכמה. וביום ר"ח יכוין האדם בכל שמות היום והלילה ובפרט כשמזכיר יעלה ויבא בפיו ביום ר"ח הזה יכוין אל שם שדי במילואו שהוא בגי' ראש חדש ע"ה שהם תתי"ד ותנקד כל אותיותיו בקמץ כזה שין דלת יוד גם תכוין כונה ב' והיא כי ר' של ראש הוא ריבוע אחורים דשם אלקים שהוא בגי' ר' וש' של ראש הוא אלקים במילוי יודין ואות א' של ראש הוא כוללת שם אלקים ומלת חדש היא בגי' שני שמות אהי"ה דיודין והוא קס"א ודההין קנ"א שהם חדש בגי':

בית מועד פתח דברי ראיתי לבאר ענין המועדים וחולו של מועד וחנוכה ופורים ור"ח וחילקתיו לט"ו פרקים פרק הא' הנה ענין זמנים אלו הוא התנוצצות האורות העליוני' בזמנים אלו ולפי הזמן אם בחסד אם בגבו' או בת"ת או בנה"י כ"א מתגל' לפי העת והשעה ודע כי אע"פ שבכל ו' ימי החול פועלים ז' מדות אלו כנודע אינו דומה פעולתם בו' ימי החול לפעולתם בימים אלו כי פעולתם בו' ימי החול הם פועלים ע"י אצילות בבריאה ובריאה ביצירה בארץ ישראל ויצירה ג"כ בעשיה בח"ל כגון ביום א' פועל חסד שבאצילות ומתלבש בחסד דבריאה וחסד דבריאה מתלבש בחסד דיצירה וחסד דיצירה מתלבש בחסד דעשי' וכן יום ב' בגבו' ויום ג' בת"ת וכן כולם. ואמנם בימים אלו יתגלו הספי' העליונות ומתלבשות בבריאה לבד כל ספי' וספי' בזמן ממשלתה כגון בפסח חסד דאצילות מתלבש בחסד דבריאה ולא יתלבש בחסד דיצירה כי מרוב התגלות אור האצילות בבריאה יתבטל אור חסד דיצירה לגמרי דשרגא בטיהרא מאי מהניא וכ"ש אור חסד דעשיה. הא למה זה דומה למעין הנוטף טיפין טיפין וארובות השמים נפתחו לרוב ולא ניכרו אותם טיפין הנוטפין כי נתבטלו בריבוי המים היורדין מן השמים ועזה"ד תקיש לשאר המועדים. ואמנם שאר המדות לא ביטל התלבשותם כי בפסח אע"פ שביטל אור החסד דיצירה ואור החסד דעשי' אעפ"כ לא ביטלו שאר המדו' בהתלבשות' ביצירה ועשיה כשאר ימי החול ולפיכך הותר בהם מלאכת אוכל נפש. והנה נתבארו בכללות ענין המועדים ועוד נבאר כל מועד ומועד בפרטות בפרקים הבאים בעזרת השם יתברך.

פרק ב' ענין חול המועד ג"כ בכללות כי עם היות כי המועדים הם סוד הארת אצילות בבריאה בחלק מחלקיה אם חסד בפסח ואם ת"ת בשבועות ענין השינוים שבין שבת ליו"ט ובין יו"ט לחברו:

ברכת ה' היא תעשיר. הנה בפסוק הזה נרמז מעלת יום השבת אפי' על היו"ט והוא כי אפי' ביו"ט יש קצת אחיזה אל החיצונים הנק' עצ"ב בסוד בעצב תלדי בנים כנודע והטעם הוא לפי שכל המועדים הם בחג"ת בלבד ולכן ביו"ט אינו עולה רק עד חג"ת ושם יש אחיזה אל החיצונים כנודע אבל בשבת עולה עד חו"ב אשר אין שם אחיזה אל

החיצונים ונמצא כי בעליית' שם אין החיצונים עולים עמה והיא לבדה היא העולה וזהו ברכת ה' היא תעשיר היא למעט החיצונים שאינם לוקחים מן העושר והשפע הזה אשר בשבת וביאר למי מיעט מלת היא ואמר שמיעט את החיצו' הנק' עצ"ב שאין להם תוס' קדוש' ביום השבת כמוה וזהו לא יוסיף עצב עמה כי אין אל העצ"ב חלק עמה בתוס' קדושת שבת ונודע כי פסוק זה נדרש במדרשי רז"ל על יום השבת:

אלה מועדי ה' מקראי קדש וכו' גם בפ' זה נרמז ענין הי"ט כי אינם דומים אל השבת ולכן ר"ת אלה מועדי ה' הם אותיות אמ"י לרמוז כי בכל המועדי' והי"ט אין בהם עלייה לזו"ן רק באי' בלבד ולכן אותיות י"ט הם בגי' ע"ג כמנין הוי"ה דס"ג ועשר אותיותיה אשר הוי"ה זו היא באי' כנודע לרמוז כי בי"ט אין להם עלייה אלא באי' בלבד. וזהו מ"ש אלה מועדי ה' כו' פי' כי אלו המועדים בבחי' קדושת עצמן גורמין עליית זו"ן עד אי' הנז' בר"ת אלה מועדי ה' כנז' והדבר הזה נעשה מעצמו מסבת קדושת המועדים בעצמם אבל אח"כ ע"י תפי' התחתו' בי"ט אז אנו מעלים את זו"ן עד אבא ממש ג"כ ולכן נרמז בר"ת אותם במועדם ר"ת אב ר"ל אשר תקראו אתם ישראל ותזמינו אותם אל זו"ן ע"י תפלותיכם הוא זימון יותר עליון ומקרא קדש יותר מעולה והוא עד אבא עילאה הנרמז בר"ת כנז' נמצא כי בי"ט אין זו"ן עולים מעצמם אלא עד אי' וע"י תפלו' התחתו' מעלים אותם עד אבא משא"כ בשבת כי עולין זו"ן עד אבא עצמו מאליהן שלא ע"י התחתונים וכמש"ה ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם ואין קדש אלא חכמה שהוא אבא כנודע נמצא כי מה שעולים בשבת מעצמם שלא ע"י מעשה התחתו' נעשה בי"ט ע"י צורך תפלות התחתו':

עוד יש הפרש בין שבת לי"ט דע כי בי"ט עולים זו"ן עד או"א אבל החילוק הוא כי בשבת בחזרת המוסף עלה ז"א בכתר דאבא ונוק' עולה אז ז' מדרגות והם חג"ת דאי' ואח"כ חב"ד דאי' ואח"כ הכתר דאי' וכל ז' מדרגות אלו היא עולה בחזרת מוסף כנז' ובמנחת שבת בלחש עול' ז"א בג' תיקונין תתאין דדיק' דא"א ובחזרה עולה כל שית תיקו' תתאין שהוא עד מזל העליון שהוא תי' הח' נוצר חסד ונוקבא עולה בחג"ת ונה"י דאבא כי הנה"י דז"א נשארים למטה מדיקנא דא"א בג"ר דאבא כי לא עלו בדיקנא רק חב"ד וחג"ת דז"א בלבד כנז' אבל ביו"ט במוסף בלחש עולה ז"א עד ג"ר חב"ד דאבא ואח"כ בחזר' המוסף איננו עולה הז"א עלייה אחרת בכתר דאבא ונוקבא עולה אז בחזרת המוסף ג"א חג"ת דאי' וג' הראשונות חב"ד דאי' אבל בכתר דאי' איננה עולה כלל כדמיון הז"א שלא עלה בכתר דאבא. ואע"פ שאנו אומרים בקדוש' חזרת המוסף כתר יתנו לך כו' כיון שהם סמוכים אליו והם מקבלים הארה ממנו אע"פ שלא עלו ממש בכתר דאו"א ואח"כ

במנחת יו"ט אז עולה הז"א בכתר דאבא ונוק' בכתר דאי' ואין עוד עליה אחרת אל ז"א בדיקנא דא"א כמו בשבת וא"כ כיון שאין מצח הרצון דא"א מתגלה לכן אין אומרים ביו"ט במנחה ואני תפלתי וכו'. וגם לסיבה זו אין מוציאין ס"ת במנחה של יו"ט כי אינו עתה עת נכון כמו במנחת שבת. ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי בלחש מנחת יו"ט עולה ז"א בכתר דאבא ובחזרת המנחה עולה הנקב' בכתר דאי':

עוד יש הפרש בין שבת ליו"ט דע כי בשבת עולה ז"א במקום אבא ונוק' במקום אימא והם נפרדים כל אחד ואחד בפ"ע זה באבא לבדו וזה באי' לבדה וביאור ענין זה הוא במה שנקדים לך הקדמ' ונאמר כי אע"פ שאנו אומרים כי ז"א עלה כל המדרגו' עד שורש מקום או"א עצמו אל תחשוב כי כפי"ז איננו צריך אל המוחין הבאים לו מבחי' נה"י דאו"א אבל צריך שתדע כי לעולם הוא צריך אל נה"י דאו"א שיהיו לו בסוד מוחין והענין הוא כי כמו שהז"א עולה העליות האלו גם או"א עולים העליות ההם כפי סדר מספר עליות ז"א העולה אחריהם כי צריכים הם לתת מקום לשיעלה שם ז"א ולעו' הנה"י דאו"א הם בחי' מוחין אל ז"א. ואין חילוק אלא שבימי החול אז הנה"י דאו"א הנעשין מוחין לז"א הם מבחי' התחתו' ובשבת הם מבחי' העליונה ונמצא כי עתה במוסף שבת אע"פ שז"א עולה למקום אבא ממש. עכ"ז הנה"י דאבא הם מתלבשים בתוכו ומתהוים לו שם בבחי' מוחין אליו ואחר שהקדמנו לך הקדמה זו נחזור אל ביאורנו. כי הנה בשבת כשעולה ז"א במקום אבא לוקח הנה"י שלו לבחי' מוחין אליו לבדו ונוק' עולה באי' ולוקחת נה"י שלה להיותם מוחין אליה והטעם הוא כי בשבת נפרדים אבא לעצמו ואי' לעצמה אבל ביו"ט או"א נכללין זה בתוך זה ואבא מתלבש ומתעלם תוך אימא ונמצא כי בעלות זו"ן שם צריך שז"א ילביש חציו הימני של אבא ונוק' חציו השמאלי והוא ממש ע"ד הלבשת או"א את א"א אבא לחציו הימני ואי' לחציו השמאלי. ובזה יתבאר לך טעם למה לא הוצרכה תפלה אחרת להעלות את זו"ן בכתר דאו"א ובחזרת תפלת מוסף דשבת שהיא לצורך עליית הנוק' בג' האמצעיות ובג"ר דאימא הספיק לשיעלו זו"ן עוד עלייה אחרת בכתר או"א משא"כ בי"ט שהוצרכ' תפלת מנחת י"ט להעלות את זו"ן בכתר דאו"א כנ"ל. גם יש שאלה אחרת והוא למה אומרים כתר במוסף שבת ואין אומרים כתר במנחת י"ט כיון שבחינת' שוות ומה שנעשה במוסף שבת נעשה במנחת י"ט כנ"ל. אבל התשובה היא עם הנז' כי בשבת או"א נפרדים ונמצא שז"א לוקח כתר שלם דאבא ונוק' לוקחת כתר שלם דאי' לכן אומרים כתר במוסף שבת לפי שכל א' משניהם לוקח כתר שלם בפ"ע אבל במנחת י"ט אשר אבא נכלל תוך אימא נמצא כי ז"א לוקח חצי כתר הימני ונוק' חצי השמאלי ואין כתר שלם לשום אחד מהם ולכן אין

אומרים כתר במנחת י"ט. ובזה יובן ג"כ תשובה לשאלה הראשונה כי בשבת אשר או"א נפרדים לכן ממילא נעשה הדבר ההוא שז"א לוקח כתר דאבא ונוק' לוקחת כתר דאי' ואין צורך לקבוע תפלה אחרת מחודשת כצורך עלייתם בכתר או"א אבל ביו"ט הוצרכה תפלת מנחה לצורך עלייתם בכתר או"א כדי לעשות הבחינ' הנז' והוא לכלול ולהלביש את אב' בתוך אי' כדי שאח"כ יעלו שם זו"ן ויליביש זה חציו הימני וזו חציו השמאלי כנז' והדבר הזה איננו נעשה מעצמו וצריך תפל' מחודש לעשות בחי' זו ונעשית בתפלת המנח' דיו"ט כנז':

גם בזה יתבאר לך טעם אל מספר העולים בס"ת בשחרית דיו"ט והם חמשה בני אדם והטעם הוא כי הנה אבא נכלל ומתלבש תוך אי' ונמצאו נה"י דאבא תוך נה"י דאי' והנה בשבת מתגלים כל ז"ת דיסוד דאבא ולכן בשבת קורין ז' כמש"ל בס"ת של שחרית דשבת אבל ביו"ט אין מתגלין בסוד הס"ת רק הג"ת שלהם בלבד וכיון שנה"י דאבא מלובשין תוך נה"י דאי' נמצא כי בהתגלות נצח דאבא ודאי שמתגלה הנצח דאי' וכן בהתגלות הוד דאבא מוכרח הוא שיתגלה הוד דאי' אבל היסוד דאבא הוא מתפשט למטה מן היסוד דאי' הנפסק ונשלם בחזה דז"א והוא לבדו מתגלה ולכן הם ה' שהם נצח דאבא ונצח דאי' והוד דאבא והוד דאימ' ויסוד דאבא לבדו וכנגדם עולים ה' בס"ת דשחרית די"ט ואמנם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל ענין הפרש השבת לי"ט באופן אחר שלא ע"ד הנ"ל והוא זה:

דע כי הנה המוחין דז"א הם ב' בחינות מוחין דמצד אבא ומוחין דמצד אי' והם מתלבשין בתחלה תוך הנה"י דאבא ותוך הנה"י דאי' והם באופן זה מוחין דמצד אבא תוך הנה"י דאבא והנה"י דאבא תוך מוחין דמצד אי' והמוחין דמצד אי' תוך הנה"י דאי' והנה"י דאי' תוך רישא דז"א ונמצא כי הכלים דנה"י דאבא הם מפסיקים בין המוחין דאבא למוחין דאי' ואין בחינת ב' המוחין מתערבים יחד כמבואר אצלנו בדרוש הציצית ע"ש היטב. והנה ענין ציור הזה הוא ג"כ ביום שבת אבל בי"ט הוא באופן אחר כי נה"י דאבא אינם נכנסים כלל בז"א אבל המוחין דאבא מתלבשים תוך המוחין דאי' והמוחין דאי' תוך הנה"י דאי' והנה"י דאי' תוך רישא דז"א:

ואחר שהצענו לך הצעה זו יתבאר לך טעם השינוי והחילוק שיש בין שבת לי"ט והוא כי ב' בחינות הם הא' הוא בערך המוחין בעצמם והב' הוא בערך ז"א המקבל אותם ובבחי' הא' שהוא בערך המוחין בעצמם ודאי שיותר קדושה יש בשבת מביו"ט לפי שהשבת נק' קדש כמש"ה ושמרתם את השבת כי קדש היא. והענין הוא כי ז"א עולה עד מקום אבא ויש לו שם נה"י דאבא בעצמם בסוד מוחין אליו אבל ביו"ט אין ז"א לוקח רק הנה"י

דאי' לבד שאינם קדש ממש כמו נה"י דאבא ואע"פ שהמוחין דאבא הם תוך נה"י דאי' נודע הוא שיתרון גדול יש אל המוחי' דאבא בהיותם מלובשים תוך נה"י עצמם דאבא להיותם מלובשים תוך נה"י דאי'. ובזה תבין מ"ש בס' התי' כי כל הי"ט הם בסוד אי' עילאה הרובצת על האפרוחים ועל הבנים גם יתבאר לך מ"ש לעיל בפסוק אלה מועדי ה' מקראי קדש כו' ולכן קדושת שבת חמורה מאד על קדושת הי"ט:

עוד טעם אחר כי בשבת שיש אל המוחין דאבא אשר בז"א ב' מסכים הא' נה"י דאבא והב' נה"י דאי' ומכח זה אין אורות מוחין דאבא מתגלים למע' ברישא דז"א אבל בירידתם למטה מן החזה דז"א אשר שם נפסק וכלה יסוד דאי' אז מתגלה שם היסוד דאבא ומאירין מוחי' דאבא משם ולמטה בגילוי אבל בי"ט שהמוחין דאבא הם נתונים גם הם תוך נה"י דאי' לבדם נמצא כי בהפסק היסוד דאי' בחזה דז"א אין אורות המו' דאב' מתגלים למטה מן החזה כי אין להם לבוש שם לשירדו למטה ונודע הוא כי האורות העליונים א"א להם לעמוד בלי לבוש בשום אופן ואינם מתגלים בלתי לבוש בסוד עצמו' וכלים כנודע ונמצא כי אורות המוחין דאבא מתגלים ביום השבת למטה מן החזה משא"כ בי"ט ולכן קדושת השבת יתירה על קדושת י"ט לב' סבות אלו. אמנם בבחי' הב' שהיא בחי' הז"א עצמו המקבל המוחין יש לו יתרון בי"ט מבשבת וז"ס טעם ושמחת בחגך ומחויבים אנחנו לשמוח בי"ט יותר מבשבת. והענין הוא כי בשבת יש ב' מסכים אל מוחין דאבא ואין הז"א יכול לקבל הארתם יותר בגילוי משבת כי שם יש ב' מסכים ובי"ט לא יש רק מסך א' ולטעם זה שמחת יו"ט אל ז"א המקבלם יתירה על שמחתו בשבת כי ביו"ט מרבין בסעודה ובבשר וביין אבל בערך הקדושה של המו' בעצמם קדושתם בשבת יתירה על קדושתם ביו"ט. ופ"א שמעתי ממורי ז"ל כי במוסף יו"ט עולה ז"א בכתר דאבא ולכן אומרים כתר במוסף יו"ט אבל נוק' אינה עולה עד הכתר עד תפלת מנחה אמנם כפי הנ"ל שז"א לוקח חצי הכתר הימני דאבא ונוק' חציו השמאלי צ"ל כי שניהם עולים יחד בכתר דאבא בתפלת המנחה:

ופעם אחרת שמעתי ממוז"ל באופן אחר והוא כי ביו"ט אין זו"ן עולים באי' עילאה רק בתבונה כנודע כי אימא בינה נק' שם אהיה במילוי יודין והתבונה שהיא למטה מן הבינה נק' הויה דמילוי ס"ג ולכן יו"ט הוא בגי' ע"ג כמנין הויה דמילוי ס"ג ועשר אותיותיה הם ע"ג ולכן קדושת שבת חמורה מן היו"ט כמה מדרגות כי בשבת עולה ז"א עד דיקנא דא"א ונוק' עד אבא וביו"ט ב' אינם עולים אלא בתבו'. ונלע"ד ליישבו עם הדרך הא' והוא כי עליית ז"א בחול אל התבונה אינו מעצמו אלא ע"י תפילותינו בגילוי וביו"ט עולים עד התבונה ממילא ואח"כ אנו מעלים אותם עד או"א ע"י תפלותינו

כנלע"ד ליישב ב' הדרכים הנז' ועי' בדרוש הא' דליל פסח בענין יציאת מצרים משם נתבאר ענין זה:

ענין שינוי שיש בין היו"ט הם בעצמם כי אין יו"ט דומה לחברו דע כי כשחל יו"ט באמצע השבוע בתוך ו' ימי החול אז הוא דומה לע"ש אבל כשחל יו"ט במוצאי שבת אז כבר זו"ן ביום השבת שהוא עריו"ט היו שלמים ועלו עד למעלה בדיקנא דא"א וגם היו בו בז"א מוחין דאבא בתוך הנה"י דאבא כנ"ל ועתה במ"ש שהוא יו"ט נגרע הארתו כי אז יורד למטה באי' כנ"ל וגם כי המוחין דאבא נכנסים ומתלבשין תוך נה"י דאי' והנה"י דאבא מסתלקין ממנו ולכן אומרים ותודיענו כו' בסוד הבדלת קדושת שבת לקדושת יו"ט כנודע ואם הוא להפך כי חל יו"ט בע"ש אז כבר ז"א עלה ולקח מוחין דאו"א ביו"ט שהוא ע"ש ואינו חסר לו רק שעתה בליל שבת יתוסף בו תוס' זה והוא שיבקע היסוד דאימא ויאירו מתוכו הנה"י דאבא:

ענין תפלת יו"ט. כבר נודע כי בכל תפלות יו"ט אין בהם רק ז' ברכות בכל תפלה ותפלה והנה בז' הברכות של תפלת השבת ביארנו שיכוין בהם באותם ז' מרגלאן הנז' בס' הזוהר פ' יתרו בר"מ שהם יוצאין מב' שמות אהיה יה"ו ועתה ביו"ט תכוין ממש ע"ד הזה בז' שמות אלו והם בברכה א' אהיה דיודין ובב' אהיה דיודין וג' אהיה דאלפין ובד' אהיה דההין ובה' באלקים דיודין ובו' באלקים דההין ובז' באלקים דאלפין כנודע כי סדר ד' שמות אהיה הם ב' ביודין ואחד דאלפין ואחד דההין. וסדר שלשה שמות אלקים הם יודין וההין ואלפין וסימנם יה"א והטעם כל הכונה הזאת היא תלויה כמש"ל כי בשבת היא עצמה קודש שעולה עד אבא הנק' קדש וירש את מקומו אבל ביו"ט הם מקראי קדש כי הם באימא ושם הם קרואים ומזומנים מן הקדש שהוא אבא ואינם קדש עצמו לכן אנו מכונים לב' שמות אלקים אלקים אשר שניהם הם באימא וכונה זו היא בין בתפלת פסח או עצרת או סוכות ובכל שאר הי"ט:

כוונת הטבילי' בערב יו"ט כמו בערב שבת כי כך ארז"ל חייב אדם לטהר עצמו ברגל והנה המקוה היא אי' הנקרא מ' סתומה ולכן שיעורו הוא מ' סאה של מים. גם המקוה הוא בגי' קנ"א כמנין אהי"ה דההין ואמנם שינו את לשונם באומרם ברגל ולא ביו"ט לרמוז כי צריך לטבול פ"א להפשיט מעל נפשו בגדי הקלי' החול ויטביל טבילה שניה ויכוין להמשיך עליו קדושת הרגל שהוא סוד שם הויה במילוי יודין העולה בגימ' ע"ב ושם אהיה במילוי יודין העולה בגי' קס"א ושניהם בגי' רג"ל:

ד"א בתפלת הבוקר יכוין באהי"ה ויהו"ה דיודין ובמנח' בהויה ואלקים ובערבית הויה ואדני ושלשה הויות אלו האחד בע"ב דיודין והשני דס"ג והשלישי דמ"ה ויכוין כי הויה

הראשונה ממתקת שם אהיה הנ"ל והויה השניה ממתקת שם אלקים הם והויה שלישי ממתקת שם אדני הנז':

דרושי אסרו חג

דרוש א

פרק א

דרוש א':

בענין אסרו חג הנה יש כאן מקום שאלה כי הנה קדושת שבת מעולה מקדושת יו"ט וא"כ למה קדושת שבת אין אחריה קדושת אסרו חג והדבר נראה להיפך. והתשובה היא כי אדרבה גודל קדושת שבת גורם מעוטה אחר השבת והענין הוא מובן כמש"ל בענין החילוק שיש בין קדושת שבת לי"ט והוא כי בשבת כל תכלית עליותיו הם בחזרת תפלת המנחה כי אז עולה ז"א בא"א ונוק' באבא ועולם הבריאה במקום אימא והיצירה במקום ז"א והעשיה במקום נוקב' דאצילות נמצא כי כל העולמות נכללו ונתעלו בתוך מה שהיה עולם האצילות ולא נשאר מהם דבר חוצה לו אבל במנחת י"ט זו"ן הם בכל קומת או"א והבריאה במקום ז"א והיצירה במקום נוק' והעשיה במקו' עולם הבריאה ונמצא כי בסבת כל עו' עלו ב' מדרגות למעלה ממדרגתו הא'. והמשל בזה עולם הבריאה בתחלה עלה מדרגה א' והיא בנוק' דאצילות אח"כ עלה בז"א דאצילות אח"כ עלה באי' דאצילות נמצא שבין המקום שהיה בו בתחילה אל המקום אשר בו הוא עתה יש בנתיים ב' מדרגות פנויות לגמרי כי לא נחשוב לא במדריגה אשר בה היתה מתחי' ולא המדריגה אשר בה היא עתה וכעד"ז ביצירה ובעשיה ובמוצאי שבת באו ימי החול חוזר כל עולם לרדת ב' מדרגות גמורות אותם אשר עלה בשבת ולכן אין בו כח להמשיך עמו האור העליון למטה ולהוציאו ברחוק שתי מדריגו' שלימות אבל ביו"ט לא עלה שום עולם רק מדריגה אחד והיא כי עולם הבריאה עלה בז"א דאצילות ונמצא כי מן המקום שהוא בו עתה אל המקום אשר היה בו מתחי' הוא מדריגה א' פנויה והוא מקום נוק' דאצילות ולכן במוצאי י"ט יש כח בעולם הבריאה ברדתו אל מקומו הא' להמשיך עמו קדוש' האור שהיה לו ביו"ט ולהוציאו שיעור מדריגה א' בלבד לכן ביום שלאחר י"ט עושים אסרו חג שהוא בחי' המשכת אור קדושת יו"ט ממקום העליון אל מקום התחתון שירד בו עתה כנז' אבל בשבת שיש מרחק ב' מדריגו' אין בנו כח להמשיך האור העליון ב' מדריגות חוץ למקומו:

פרק ב

דרוש ב':

יבאר בו מה ענין המשכת האור הזה עתה ביום אסרו חג ונתחיל לבאר ענין המשכת האור בעולם העשיה וממנו יובן שאר העולמות. הנה נתבאר כי בי"ט היה עולה עולם הבריאה במקום ז"א דאצילות והיצירה במקום נוק' והעשיה במקום עו' הבריאה ממש כי הי"ס דעשיה היו במקום י"ס דבריאה ועתה באסרו חג ירדו העשיה ו' מדריגו' בלבד ולא כולה והוא באופן זה כי ירדו ד' ראשונות דעשיה בד"ת דבריאה וו' תחתונות דעשיה בו' ראשונות דיצירה ונמצאו ד' אחרונות דיצירה וכל הי"ס דעשיה מקום פנוי לגמרי בין הקדושה והקלי' כנ"ל בדרוש שבת שהם סוד י"ד ספי' בסוד אמר לעולמו די כי ענין זה נעשה בקבלת שבת כנז' שם במקומו והנה מזה תקיש ותבין אל שאר העולמות כי כולם יורדים ממקומ' על סדר ירידת עולם העשיה ממש וזה מובן והנה ז"ס פסוק אל ה' ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח הנה מזבח העולה הוא בעו' העשיה כי שם הוא מעשה הקרבנות כנז' בתפי' שחרית דחול כי הקרבנות הם בעשיה ונודע כי המלכו' של כל עו' מד' עולמו' אבי"ע איננה במקומה אבל יורדת ועומדת כל ימי החול שלא בשעת התפלה למטה בראשית העו' שלמטה ממנה. והמשל בזה מלכות דאצילות בראש הבריאה ומלכות דבריאה בראש היצירה כו' והנה עיקר שם מזבח העולה אינו על עולם העשיה אלא על מלכות דיצירה שבראש העשיה אבל כללו' שם מזבח העולה היא בעשיה כי שם הוא בחי' שריפת הקרבנות וטעם קריאת המלכו' דיצירה בשם מזבח העול' הוא כי נודע כי עולם היצירה נקרא אל יהו"ה והוא בגי' מזבח ונמצא כי כללות המזבח הוא בעשיה אבל סיבת קריאתו בשם מזבח הוא לסיבת המל' דיצירה היורדת שם כנז' והנה ד' קרנות המזבח העולה הנה הם ד' הקרנות העומדים למעלה ע"ג מזבח העולה והם עליונים ממנו והנה הם סוד ד' אחרונות דיצירה אותם פנויים שנשארו וריקנים ביום אסרו חג כנ"ל והם נה"י ומל' דיצירה והם ד' קרנות והמזבח הוא עולם העשיה עצמו. ובזה נבא אל ביאו' הכתוב אל ה' ויאר לנו כו' פי' כי הנה עתה ביום אסרו חג עולם העשיה הוא למע' ביצירה הנק' אל הויה כנז' והנה אל הויה במילואם הם בגי' יא"ר כזה אלף למד הוא קפ"ה ידוד הוא כ"ו והם כמנין יאר ונמצא כי אל ידוד הוא עצמו כשמתמלא נעשה כמנין יא"ר וזהו אל ידוד ויאר לנו ר"ל כי מן אל ידוד שנעשה יאר אנו מתפללין שימשיך אותה הארה לנו וזהו ויאר לנו וביאר כי ענין ההארה הזו שאנו רוצים להמשיך הוא לפי שעתה הוא יום אסרו חג אשר פירושה הוא מלשון עשו איסור לחג וקשר שלא תסתלק קדושת החג לגמרי אמנם נתקשר בקדושת החג כדי שתשאיר לנו

קצת הארה מן החג ביום זה של אסרו חג וזמש"ה ויאר לנו אסרו חג כו'. עוד ביאר הכתוב ענין אסרו חג הזה מה עניינו ואמר כי הלא הוא להוריד עו' העשיה עד קרנות המזבח שהוא בו' ראשונות דיצירה כנ"ל ועי"כ נמצא שעולם העשיה שהוא המזבח הנה הוא עתה למעלה מד' קרנותיו שהיו בו בתחילה בשאר ימי החול ועתה מפני שהוא אסרו חג עומד למעלה מקרנות המזבח וזו היא ההארה אשר המשכנו במ"ש ויאר לנו כי הנה ד' קרנות המזבח בימי החול הם ד' תחתו' דיצירה ועתה העשיה נשלמת בו' ראשונות דיצירה ונמצא כי היא עומדת למעלה מקרנות המזבח ונמצא' יורדת עד קרנות המזבח ולא עד בכלל וזמ"ש עד קרנות המזבח. ועתה אשר העשיה נשארת שם למעלה ולא ירדה במקומה מוכרח הוא שימשך לנו הארה ביום זה של אסרו חג כי מוכרח הוא שעד"ז גם שאר העול' שלמעלה מן העשיה גם הם עומדים למעלה ממקומם ולכן ההארתם הגדולה אשר נשאר' לכל העולמו' ביום הזה תמשך אצלנו ויאר לנו:

פרק ג

דרוש ג':

יבאר בו ההפרש שיש בין שבתות לי"ט וגם בענין האסרו חג הנה לעיל כתבתי ב' דרושים ששמעתי ממוז"ל ויש ביניהם קצת דברים סותרים זה את זה מצאתי בקונטריס הר"מ נאגאר"ה ז"ל ששמע אלו הדרו' גם הוא ממורי ז"ל וכתוב בהם כדברי הדרוש הב' שכתבתי לעיל והענין הוא כי הנה ביו"ט אינם באים מעצמם שלא ע"י תפיל' התחתו' רק הנה"י דאי' בלבד ובתוכם המוחין דמצד אי' בלבד ולכן אין הי"ט נקרא קדש ממש שהוא אבא רק מקראי קדש כו' ואח"כ ע"י תפלות התחתו' אנו מזמנין וממשיכים וקוראים את הקדש שהוא אבא שיתלבש תוך אי' וזהו מקראי קדש ולא קדש גמורה רק כי הוא מזומן ע"י קריאתינו בתפלות וז"ס פסוק אלה מועדי ה' מקראי קדש כו' כנז' אצלינו לעיל כי ר"ת אלה מועדי ה' הוא אמ"י ור"ת אותם במועדם הוא אב. והכוונה היא כי אלה מועדי ה' הם מצד אי' בלבד ואין הארת אבא מתגלה בהם בעצמו כמו בשבת אבל אח"כ ע"י תפלותינו אשר תקראו אותם אתם כתי' ע"י תפלותיכם הוא להמשיך גם את אבא ונרמז בר"ת אותם במועדם כנז' והרי חילוק א' בין שבת ליו"ט:

חילוק ב' הנה בשבת הנה"י דאבא עם המוחין אשר בתוכם והנה"י דאי' עם המוחין אשר בתוכם הנה הם מתלבשי' זה בתוך זה. והנה"י דאבא עם המוחין שלהם תוך הנה"י דאימ' עם המוחי' שלהם ואח"כ כולם נכנסים ומתלבשי' תוך ז"א כנודע ונמצא כי השבת הוא קדש גמור שהיא בחי' אבא עצמו הנכנס תוך ז"א אבל ביו"ט להיות שאין אבא נכנס מעצמו אלא ע"י תפי' לכן נמשך מזה כי גם אח"כ כשנמשך ובא ע"י תפילתינו

איננו נמשך כמו בשבת אבל המוחין דאבא נכנסי' ומתלבשים תוך נה"י דאי' ושם בתוכם מתחברים עם המוחין דאי' אבל הנה"י דאבא אינם נכנסים שם כלל ופשוט הוא כי זה מורה היותם אורות גרועים כי הנה היות טעם המוחי' דאבא באים מלובשים תוך נה"י דאבא ואח"כ נכנסים תוך נה"י דאימא הוא לסיב' היותם אורות מעולים ואין כח בכלים דנה"י דאי' לסובלם בתוכם עד אשר יתלבשו בתחי' תוך נה"י דאבא ואז יכולין נה"י דאימא להלבישם בתוכם ועתה שמוחין דאבא מתלבשים תוך נה"י דאי' מבלתי שבתחי' יתלבשו תוך נה"י דאבא זה מורה כי הם אורות גרועים ויכולים הכלים דנה"י דאי' להלבישם בתוכם ולכן נקרא מקראי קדש כי נמשך בהם הארה קצת מן הקדש העליון אבל אינם קדש ממש כי אין עצמות קדש העליון דאבא מתגל' שאם היה מתגלה הוא עצמו לא היה יכולת בנה"י דאימא להלבישם ונמצא כי בשבת עיקר ההארות הם מן הקדש שהוא אבא כי במקום שיש דכורא אין הנוקבא עולה בשם ולכן השבת הוא קדש ממש אבל בי"ט עיקר ההארות הם מאימא ולכן נקרא מקראי קדש ולא קדש ממש:
חילוק ג' הנה בשבת בא הדעת דמצד אבא מלובש תוך היסו' עצמו דאבא כנ"ל. והנה היסוד הזה דאב' ארוך ומתפשט למטה מיסוד דאי' ונפסק ונשלם בחזה דז"א ומשם ולמטה מתפשט הדעת דמצד אבא תוך ז"א עד היסוד דז"א לסיבת היותו מלובש ומכוסה תוך הכלי של היסוד עצמו דאבא שהוא ארוך ומתפשט עד למטה. אבל ביו"ט אשר הדעת דאבא מתלבש תוך היסוד דאי' והנה היסוד דאי' קצר מהשתרע למטה ממקום החזה דז"א וגם הדעת דאבא אשר בתוכו איננו יכול להתגלות מלמטה מיסוד דאי' כי אין כח בז"א לקבל ההארתו בהיותו מגולה ולכן נשאר למעלה ברישא דז"א מלובש תוך היסוד דאי' ואינו מתפשט למטה תוך היסוד דז"א כמו בשבת. ובזה תבין היתר מלאכת אוכל נפש בי"ט ולא בשבת לפי שבשבת שיורד אור הדעת דאבא עד למטה תוך גופא דז"א אין שום אחיזה אל הקלי' שהם סוד עשי' מלאכה אפילו באוכל נפש אבל ביו"ט שאין אור הדעת דאבא יורד עד למטה יש אחיזה אל החיצונים בסוד אוכל נפש.
וזהו ענין אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד וכבר נתבאר בכ"י מוז"ל מה ענין אוכל נפש וע"ש ובשער המצות בפ' בהר סיני בענין השביעי' ובפ' עקב בענין נט"י של האכילה נתבאר זה היטב וע"ש ונמצא כי אעפ"י שבקדושת מוסף דיו"ט אומרים אותו כמו בשבת כתר כו' איה מקום כבודו אין כל זה אלא בבחי' אימא בלבד אשר בתוכ' מלובשים המוחין דאבא בלי נה"י דאבא כלל. ונמצא כי ז"א מקבל אורות אבא דרך אי' ואינו מקבלם מאבא עצמו כמו בשבת וכשעולים זו"ן אינם עולים אלא באי' בלבד זה מהימין וזה מהשמאל כדמיון ימי החול שיעקב עולה בנצח דז"א ורחל בהוד דז"א אבל

בשבת זה עו' באבא וזה עול' באי' והרי נתבאר ג' יתרונות שיש לשבת על יו"ט אבל בבחינ' אחרת יש יתרון לי"ט על השבת והוא כי בבחי' היות המוחין של אבא מלובשים בנה"י דאי' אין להם עתה רק מסך וכיסוי א' בלבד והארתם מתגלית יותר משבת שהיו למוחין דאבא ב' מסכים נה"י דאבא ונה"י דאימא וזהו טעם יתרון שמחת יו"ט יותר משבת כמש"ה ושמחת בחגך והנה בשבת עולה ז"א בא"א ונוק' באבא ובריאה באי' ויצירה בז"א ועשי' בנוקב' וכל העולמות נכללו בתוך האצילות אבל ביו"ט זו"ן לא עלו אלא באי' ובריאה בז"א ויצירה בנוק'. ונודע כי הנקבה אין לה רק שיעור מקום ד' ספי' שהם מהחזה ולמטה דז"א שהם נהי"ם דז"א ונמצא כי ד' ראשו' דיצירה עלו במקום נוק' דאצילות וו' תחתו' דיצירה בו' ראשו' דבריאה וד' ראשונות דעשי' בד' תחתו' דבריאה וו' תחתונות דעשי' בו' ראשונות דיצירה. ונמצא כי ד"ת דיצירה וכל הי"ס דעשי' לא נכללו תוך האצילות ביו"ט כמו בשבת ולכן באלו שנשארו חוץ לעו' האצילות יש בהם קצת אחיזה אל הקלי' וזהו טעם היתר אוכל נפש ביו"ט והענין הוא כי המלאכו' כולם הם בקלי' כנודע בסוד ט"ל מלאכות דשבת וט"ל מלקיות וט"ל קללות אשר נתקללו אדם וחוה ונחש והאדמה והנה היצירה נקרא אוכל נפש לפי שהיצירה נק' אל ידוד כנודע והם בגי' אוכל והעשיה נק' נפש כנודע ונמצא כי בחי' אוכל נפש בלבד מה שהוא מוכרח להחיות הנפש יש בו אחיזה אל החיצונים ולכן הותרה ביו"ט מלאכת אוכל נפש וכל מלאכה אחרת שאיננה לצורך אוכל נפש שהוא חיות בלבד לא הותרה כי אין אחיזה אל החיצונים זולתי בחיות אוכל נפש בלבד אבל מציאות שורש המלאכה שהוא בעשי' כי מלאכה בגימ' אל אדנ"י שהוא עול' העשיה אין בזה כח אל החיצו' לפי שראש עולם היצירה שהם ד' ראשונות שבו נכנסו ביו"ט בעו' האצילות ואין החיצוני' יכולים ליינק אלא בבחי' אוכל נפש תחתו' דיצירה שנשארו בו' א' דבריאה כי היצירה נקר' אוכל של העשיה הנקר' נפש כנודע:

ועתה נבאר ענין אסרו חג שלאחר יו"ט ולא לאחר השבת והענין הוא כי הנה ימי החול הם סוד יצירה ומשם ולמטה והשבת הוא בבריאה. והנה ביום השבת שהיצירה והעשיה שהם סוד ימי החול עלו למקום הקדש הגמור שהוא עולם האצילות לכן במ"ש אשר העולמות יורדין למקומם והנה היצירה והעשיה אשר נתקדשו בקדש האצילות חוזרין להיות חול ממש לכן אין כח בהם להשאר הארת קדם האצילות הגמור בחול הגמור ולכן אין אסרו חג אחר השבת אבל ביו"ט אשר היצירה והעשיה הנקרא חול לא עלו למקו' הקדש דאצילות ונשארו בבריאה ויצירה כנז' ובהיותם שם למטה היה נמשך להם האור העליון והיא הארה קטנה וממועטת לפי שהם היו עומדי' במקום שאינו קדש

גמור ולכן במוצאי י"ט שהוא ימי החול לגמרי יכול להשאר בהם קצת מאות' ההאר' הממעוטת וגרועה שהיתה להם בי"ט שאינו קדש גמור וכנגד זה יש אסרו חג אחר י"ט והנה נתבאר סדר העולמות בשבת וי"ט. ועתה נבאר סדרן ואסרו חג כי הנה יורדין עתה מדרגה א' לבד והוא כי הבריאה יורדת עתה באסרו חג במקום שהיתה היצירה בי"ט כי ד' ראשונות דבריאה הם בנוק' דאצילות וו' תחתונות דבריאה של עתה במקום ו' ראשונות דבריאה דימי החול. וד' ראשונות דיצירה בד"ת דבריאה דחול וו' תחתו' דיצירה דעתה במקום ו' ראשונות דיצירה דימי החול וד' ראשונות דעשי' בד"ת דיצירה דחול וו' תחתו' דעשי' דעתה במקום ו' ראשונות דעשי' דחול ונשארו ד"ת דעשי' בלבד פנויים בין הקדושה והקליפה והנה הפסוק רצה לבאר לנו ענין הארה הנשאר' בעולמות ביום אסרו חג וזמש"ה אל ה' ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח והנה העיקר הוא בעולם היצירה והעשיה אשר אפי' בי"ט נשארו מחוץ לעולם האצילות והארותיהם נרמזו בפ' זה. בראשונה הזכיר הארת היצירה בד' ראשונות שלה שהם עתה למעלה בד"ת דברי והנה בימי החול נקר' היצירה אל יהו"ה פשוטים כנודע ועתה שד' א' שלה הם בד"ת דבריאה נתמלא שם א"ל במילוי אל"ף למ"ד ובהתחברו עם הויה פשוטה שהיא כ"ו אז הוא בגי' יא"ר. וזמ"ש ויאר לנו כי מה שהיה נק' א"ל הוי"ה בימי החול עתה קבל הארה יתירה שנתמלא ונעש' כחשבון יאר לרמוז אל ההארה שנתוספה בו עתה ונודע הוא כי הבריאה הוא שם אלקי"ם במילוי ובריבוע שעולה בגי' אלף עלמין דבריאה ולהיות שהארה זה אשר לד"ר דיצירה שהם כמנין יא"ר נמשך להם להיותם בד"ת דבריאה שהוא שם אלקים לכן נרמז ג"כ פה שם אלקים שהוא כפשוטה בגי' לנו וזהו ויאר לנו. ואח"כ הזכיר מעלת הארת ו"ת דיצירה של עתה שהם בו' ראשונות דיצירה דחול וכנגדם אמר אסרו חג בעבותים ר"ל קשרו ואסרו את הארת החג שהוא הי"ט שתשאר עתה קיימת במוצאי י"ט בו"ת דיצירה הנקר' עבותים שיתקיימו בו' ראשונות דיצירה דימי החול. עבותים ר"ל ב"פ עבות וכל עבות הם ג' כנודע א"כ עבותים הם ו' שהם חג"ת עבות א' ונה"י עבות ב' וזהו בעבותים כי מיעוט עבותים שנים. גם ר"ל ב' עבותים. ואח"כ ביאר הכתוב הארת ד' ראשונות דעשיה שיתקיימו ויעמדו בד"ת דיצירה. וזהו מ"ש עד קרנות המזבח כי מזבח העולה היא מלכות דיצירה העומדת תמיד בראש העשיה כנודע כי כל מלכות של עולם עליון יורדת ועומדת בראש העולם התחתון שלמטה ממנו. והנה מזבח הוא בגי' אל יהו"ה שהוא בעולם היצירה גם מזבח הוא בעו' העשיה ששם זובחים הקרבנות שהם בעשי' כנודע והענין מובן עם הנז' כי עיקר המזבח הוא במלכות דיצירה כי לכן מזבח הוא בגי' אל ידוד אבל הוא בהיותה למטה בעשי' כנז'. והנה עתה ביום

אסרו חג ד' ראשונות דעשי' הם בד' תחתו' דיצירה ונמצא כי המלכות דיצירה עם היותה בראש העשיה הנה הוא עתה למעלה ביצירה עצמ' שהוא מקומה האמיתי כי אפילו ד' ראשונות דעשיה הם עתה ביצירה כנז' ונמצא כי המזבח שהוא המלכות דיצירה וגם ארבע קרנותיו שהם ארבעה ראשונות דעשי' כי הם ראש העשיה והקרנות הם בראש כנודע. ואלו ד' ראשונות דעשי' נעשים אל המל' דיצירה הנקרא מזבח בחי' ד' קרנות וכולם הם עתה למעלה ביצירה כנז'. וטעם קריאתם קרנות הוא כי אלו הד' ראשונות דעשיה הם ד' בחי' מוחין דעשיה שהם ד' שמות של יהו במילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן מלובשים תוך ד' שמות אהי ב' הראשו' דיודין והג' באלפין והד' בההין כמבואר אצלנו בדרוש הציצית וע"ש ואלו הם בחינת המוחין המתלבשים תוך נה"י דאימא כנודע וח' שמות אלו הם בגימטריא כמנין קרנות והם סוד ארבע ראשונות דעשיה ושם בדרוש הציצית ביארנו כי ג"כ עולים הם בגי' שנו"ת והוא סוד ויוסיפו לך שנות חיים כי המו' האלו נקראו חיי המלך שהם אהיה הוי"ה אהיה שהם בגימטריא חיים ומתחלקים אל ד' מוחין בבחי' שמונ' שמות הנז' שהם בגי' כמנין שנות וזהו ויוסיפו לך שנות חיים. ולהיות כי עיקר מה שאנו צריכין עתה ביום אסרו חג להאיר אינו אלא לו"ק דיצירה ולכל הי"ס דעשיה לפי שאלו אפי' ביו"ט לא עלו בעולם האצילות ונשארו למטה כנז' ולכן לא נזכר בכתוב ענין אסרו חג רק בהארת בחי' אלו בלבד כנ"ל. וזהו אסרו חג בעבותים כו' פי' הענין כי ענין האסרו חג וקשירותו אינו אלא לצורך העבותים שהם ו"ת דיצירה ולצורך קרנות המזבח הם ד' ראשונות דעשיה אבל בד' ראשונות דיצירה לא הוזכר בכתוב ענין אסרו חג אבל נרמז במ"ש אל הויה ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח:

דרושי הפסח

דרוש א

בענין פסח ויציאת מצרים הנה נודע מ"ש ז"ל כי אותם הדורות הראשונות דור אנוש ודור הפלג' סילקו את השכינה למעלה מרקיע השביעי מחמת עונותם. ודע כי ישראל שהיו באותו הדור של שעבוד מצרי' היו בחי' אותם הנצוצו' של קרי שהוציא אדה"ר באותם ק"ל שנים עד שלא נולד שת כמ"ש ז"ל. ואח"כ באו בגלגול בדור המבול ולכן היו גם הם משחיתים זרעם על הארץ כעין השורש אשר משם נוצרו וחוצבו עד שנימוחו. וזמש"ה וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ ונודע כי הקרי נק' רע והמוציאו נק' רע כמש"ה ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וכתיב אוי לרשע רע וכתיב לא יגורך רע כנדרש בס"ה. ונמצא כי הדור ההוא היו ממש רעת האדם הידוע הוא אדה"ר וזמש"ה אמחה את האדם

אשר בראתי הוא אדה"ר עצמו שנברא ע"י השי"ת עצמו ואלו ניצוצותיו ורצה למחותם ואח"כ הם עצמם חזרו ונתגלגלו בדור הפלגה ועליהם כתיב וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם בנוי דאדם קדמאה והבן זה. ולכן נק' בני האדם לרמוז כי היו טיפות קרי ולכן הם בני האדם דכורא בלי נוק' וגם אז הוסיפו לחטוא עוד למרוד בעליון אבל לא היו באותו עון הא' של השחתת זרע כדור המבול. וצריך שתדע כי ענין הנשמות הם כענין הזהב הנוצר בבטן האדמה וכשמוציאין אותו הוא מלא טינוף וסיגים דבר אשר לא ישוער ולא תואר זהב לו ולא הדר עד יתחכם הצורף להגות סיגים מכסף פעם אחר פעם זיכוך אחר זיכוך לא ראי זה כראי זה ובכל זיכוך מזדכך לאט לאט עד אשר כל הסיגים נפרדים מן הזהב ואחר כך ניכר היותו זהב. וכן הענין בנשמות כי בחטאו של אדה"ר נתערב טוב ברע ובפרט בניצוצות האלו של הקרי שהוליד בק"ל שנים. וכבר נתבאר אצלנו בדרוש שכיבת הלילה ובק"ש שע"ה כי ניצוצות הקרי הם חשובות מאד וקדושות אלא שיוצאים ומתערבים בקליפות וצריכים בירור אחר בירור לתקנם ועד"ז היו אלו הניצוצות הולכות ונתקנות לאט לאט עד אשר התחילו להתקן ולהראות בחי' הזהב שבהם וזה היה בדור מצרים. ובזה תבין טעם נכון למה נגזר עליהם אותו השעבוד הקשה שאין כמותו כי כנגד מה שחטאו בדור המבול להשחית את זרעם נגזר עליהם כל הבן הילוד היאור' תשליכוהו דוגמת עונש המבול עצמו. וכנגד מה שחטאו בדור הפלגה הבה נלבנה לבנים כו' נאמר וימררו את חייהם בחומר ובלבנים כו' וכבר הארכתי במ"א בזה בסוד שבת ודינין במרה איפקוד וע"ש היטב. ואמנם היות השעבוד בארץ מצרים הטעם הוא כי הנה נודע שכל הנשמות באות מן החסדים והגבו' אשר במוח הדעת כי שם תלוי סוד הזווג כמש"ה והאדם ידע את חוה אשתו כו' ואיש לא ידעה לכן נקרא דעת להורות כי משם נמשכת טפת הזווג הנק' בלשון ידיעה כנז'. ומה גם אותם הנשמות של הדור ההוא של מרע"ה וכבר נתבאר אצלנו כי משה הוא מבחי' הדעת וכן כל הדור ההוא הם מבחי' הדעת אלא שהם יצאו אל הקליפו' לסבת היותם טיפות קרי בק"ל שנים קודם שנולד שת אבל משה היה מבחי' שת עצמו כנודע ולכן עליו אתמר ותרא אותו כי טוב הוא ואינו כשאר טיפות רעות של אדה"ר בק"ל שנה כי אחר כלם נולד שת בדמותו כצלמו אבל האחרים היו בדמות שדין ורוחין וליליין ולכן אמר משה עליהם ואל אראה ברעתי:

וכבר נתבאר זה במ"א ולהיות כי כל אותו הדור היו מבחי' הדעת ונודע כי כשח"ו פוגמים למטה באיזו מדה וספי' עליונה הנה הם גורמים הקלי' שיתאחזו ויקחו שפע מן המקור ההוא שנפגם ולכן ירדו ישראל למצרים שהם סוד הקלי' היושבת באחוריים של דעת

העליון וכמ"ש אצלנו בענין מצרים שהוא מצר העליון שהוא הגרון ופרעה הוא העורף הקשה שבאחורי הדעת והיו אותם הקלי' נאחזים ויונקים כל שפע הנמשך מן הדעת דז"א ולכן ישראל שבאותו הדור שהם מן הדעת אלא שהיו בסוד הפגם שהיו בחי' הנצוצות קרי לכן נשתעבדו לפרעה ולמצרים היונקים כל שפע הדעת יען כי הם גרמו לכל זה וכל ענין הגלות הזה של מצרים היה לצרף ולתקן בחי' ניצוצות הקדושות ההם בסוד ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים והבן זה כי נדמה מצרים אל הכור אשר בתוכו ניתך הזהב ונפרד מן הסיגים ונתקן. והנה נודע כי בהיות למעלה אחיזת החיצו' באיזו ספי' ח"ו מחמת מעשה התחתו' הרעים הנה מסתלק השפע מן המקום ההוא כדי שלא יצא שפע רב משם אל החיצוני' וכמו שהודעתיך בענין אצילות ז"א בתחילת אצילותו בבחי' ו"ק בלבד ולא כלול מי"ס שבו ונמצא כי בהתאחז פרעה ומצרים בדעת העליון בדור ההוא חזר ז"א לקדמותו כבזמן היותו בעיבור א' גו אי' עילא' בסוד ג' כלילן בג' כנודע אצלנו: והנה ז"א אחר שנולד ויצא מבטן אימא עילאה יש לו זמן קטנות וזמן גדלות ומוכרח הוא שבכל זמן מאלו הג' יהיו לו בחי' מוחין. גם נודע שא"א לו לקבל המוחין אם לא עד שיתלבשו תחילה תוך נה"י דאי' ואח"כ יתלבשו בתוכו אלא שבזמן העיבור הא' או בזמן הקטנות אין לו אלא נה"י דאי' בבחי' חיצוניותם בלבד כמבואר אצלנו במקומו ונמצא כי זמן גלות מצרים אשר חזר ז"א ליכנס בסוד עיבור תוך אימ' עילאה היה שם אז בבחי' ג' כלילן בג' כדי שלא יתאחזו הקלי' בו ויינקו שפע ממנו. הנה גם אז היו לו בחי' מוחין מלובשין תוך חיצוניות נה"י דאי' ואז כל ג' מוחין שלו ובפרט מוח הדעת שבו החסדים והגבו' אשר שם תלוי פגם הדור ההוא כולם היו מסתלקים אז ממנו ולא היו מאירים בתוכו רק חיצוניות הלבושים והכלים של נה"י דאי' בלבד. והנה נודע כי החסדים שבדעת הם ה' וכן הגבו' שבדעת הם ה' והנה מוכרח הוא שכלי היסוד דאי' כיון שהוא מלביש בתוכם את עשרת החסדים והגבו' ודאי שבלבוש הזה עצמו הנק' יסוד של אימא יהיו בו בחי' עשר בחי' ולפי שאי' נקראת אהי"ה כנודע ובפרט בזמן היות ז"א בתוכו בסוד העיבור אשר ע"ש כן נק' אי' בשם אהי"ה כמ"ש בס"ה בפ' אחרי מות אנא עתיד לאולדא ולאתגליא ולכן אלו הי' בחי' אשר ביסוד דאימ' יהיו עשר' שמות של אהי"ה והם נעשים מלבושים אל עשרה חו"ג של הדעת בזמן הגדלות. אבל עתה שהוא בזמן העיבור הא' אין מאירין בדעת דז"א רק עשרה לבושין האלו שהם עשר שמות אהי"ה הכלולים ביסוד דאי' גם צריך שתדע כי לעולם כל מה שהוא למעלה בבחי' אחוריים ברדתם למטה נעשים שם בחי' פנים ונמצא כי בחי' הפנים והפנימיות הם שמות אהי"ה כסדרן אבל בחי' חיצוניות' שהם בחי' האחורים הם הריבוע של שם אהיה כזה א אה אהי

אהיה העולה מ"ד ונמצא כי העשר שמות דאהיה שביסוד דאי' המתלבשי' בדעת דז"א הם בסוד האחורי' שלהם אשר בהתלבש' בז"א נעשים שם בבחי' פנים והם עשר פעמים דם ואלו הם סוד עשר דמים שבאשה ה' דם טוהר וה' דם טמא כנז' בתלמוד במסכת נדה ובס' הזוהר בר"מ פ' תזריע. והענין הוא כי אלו הה' חסדים והה' גבורות שבדעת ז"א הנה הה' חסדים עם ה' לבושים שלהם יורדין ביסוד דז"א והה"ג עם חמשה לבושים שלהם יורדין ביסוד הנקבה. ואח"כ בעת הזווג נותן הז"א מן היסוד שבו אל היסוד דנוק' גם את הה' חסדים עם ה' לבושיהם ונמצאו ביסוד הנקבה כל עשרה הלבושים שהם י"פ ד"ם כנ"ל ואח"כ מן החסדים ומן הגבורות עצמן נוצר מהם הולד בבטן הנקבה אבל הי' לבושים שהם י' דמים הנה מתבררים בבטנה וחציים שהם ה' דמים ה' לבושי החסד נק' דם טוהר. כי בערך היותם אחוריים נקרא דם לסבה הנז' ובבחי' היותם לבושי החסדים נקרא טוהר ואמנם לפעמים מתבררים לגמרי ומתהפכי' לחלב להניק בהם את הולד הנולד כנודע ואז הוא בחי' בירורם וזיכוכם אבל יש בהם קצת פסולת הנעשה דם טוהר אמנם ה' לבושי הגבו' הם מתבררים והפסולת היוצא מהם אחר שמתבררים נעשה קליפה גמורה הנק' דם טמא ונמצא כי הם עצמם הלבושים בין של החסדים בין של הגבורות הם מתבררים ועצמותם הוא קדושה אבל הנשאר מהם בבחי' פסולת אחר התבררם נחלק לב' חלקים כי פסולת לבושי החסד נעשה דם טוהר שהוא בחי' דין קשה וקדוש ולפעמים נעשה חלב כנז' ופסולת לבושי הגבו' הם קלי' גמורות דם טמא:

ונבאר ענין זה יותר בביאור כי נודע שהויה דמ"ה דאלפין היא בז"א ובהויה זו יש ג' אלפין וכ"א מהם מורה על שם אהיה בהיותו בסוד ריבוע ואחוריים שעולה בג' ד"ם כנז' והוא בחי' אי' עילאה המתפשט חוד ז"א והיא נקרא אהי"ה כנודע. ולהיות כי מינה דינין מתערין לכן היא נעשית בבחי' ד"ם כנז' וזה סדר התפשטות והתחלקות שם הויה דמ"ה דאלפין בז"א כי אות יוד היא בראשו דז"א וה"א הא' בגרון דז"א אשר שם מתלבש היסוד דאי' אשר בתוכו מוח הדעת הכלול מה' חסדים וה"ג ובחי' היסוד הזה דאי' אשר בגרון דז"א הוא בחי' א' של מילוי ה' ראשונה כי ה' עצמה היא בגרון וא' שבמילויה הוא היסוד דאי' שבתוך הגרון ולכן זו הא' היא שם אהיה בריבוע העולה דם וזה נקרא דם חיות המחיה את ז"א בסוד הדעת שבתוכו אשר בו כתיב ובדעת חדרים ימלאו. ונודע כי הדם שבגרון נקרא דם חיות וזה פשוט ואות וא"ו הוא למטה כאשר מתפשט הדעת ויורד למטה בשליש עליון דת"ת דז"א עד מקום החזה שבו ואז מתגלה הדעת בהתפשטיות ה' חסדים וה"ג. והנה אות אלף שבמילוי אות וא"ו הנתונה בין ב' הווין הוא שם אהיה ג"כ בריבועו העולה ג"כ ד"ם והם בחי' לבושי החסד והגבורות המתפשטים שם. והנה או'

א' זו היא בגי' ד"ם ואם תסיר אות א' זו מן ההוי"ה דמ"ה תשאר ההויה כחשבון ד"ם ג"כ ונמצא כי כל ההוי"ה זולת א' זו היא בגי' ד"ם וא' זו הרומזת לשם אהי"ה בריבועו גם הוא בגי' ד"ם א"כ הוא דם בתוך דם ובהתחברות דם אהיה בדם שארית שם ההוי"ה דאלפין יהיה הכל מ"ה כמנין אדם וז"ס שופך דם האדם באדם כמבואר במ"א. והנה בהתגלות החסד והגבו' למטה מן החזה אז יש קצת אחיזה אל החיצונים בהם כמבואר אצלינו בדרוש הדעת טו"ר וז"ס פסוק ויוסיף דעת יוסיף מכאוב כי בהיות הדעת נעלם ומכוסה תוך היסוד דאי' שהוא עד החזה אז אין הקלי' נאחזי' בו ובהתגלותו למטה מן החזה אשר אז ודאי הארתו נתוספת שם בהיותו בגלוי אז יוסיף מכאוב שהם הקלי' הנאחזים שם ואין מכאוב גדול ממכאוב זה. ואז בהיות החסדי' והגבו' שם למטה מהחזה מתחלקים לב' בחי' ה' דם טוהר וה' דם טמא וכ"ז בהיותם שם תוך ז"א ואח"כ כאשר אלו החסדי' והגבורו' ניתנים אל רחל נוקבא דז"א הנקרא ה' האחרו' של הויה דמ"ה דאלפין בסו' הזווג אז אותה הא' שבמילוי אות ה"א הזאת האחרו' היא רומזת אל שם אהי"ה בריבועו העולה ד"ם הניתן ברחל ואז נעשין בה ה' דמי טוהר וה' דמי טומאה:

ונחזור [עיין תו"ח ד' נ"ט ריש ע"א] לענין א' כי ענין גלות מצרים גרם שישראל העליון שהוא ז"א יחזור להתעלם בסוד העיבור תוך אי' עילאה בבחי' ג' כלילן בג' ושם הם מקום שליטת מצרים ופרעה קלי' העליונים שבמצר העליון כנודע אצלינו ואז לא היו מאירים בדעת דז"א רק עשרה הלבושים שהם עשרה אהי"ה בריבוע שהם י"פ דם שהם בגי' כמנין רד"ו ולכן היו מספר שני גלות מצרים רד"ו שנה בסוד רדו שמה כמשרז"ל וטעם הדבר הוא כי הנה עשר שמות של אהי"ה במילוי מילויים יש בכל מילוי מהם בסוד מילוי המילוי ז"ך אותיות כנודע והנה עשר פעמים ז"ך הם בגי' ער ואלו הניצוצות של קרי דאדה"ר עשאום רע בסוד ויהי ער רע ולכן שנות מספר גלות מצרים הם תלויים בשם אהיה אשר עשרה אחוריים שלו הם כמספר רד"ו שנה כנז':

אמנם מרע"ה במראה הסנה שהוא בענין גלות מצרים היה חושב כי כיון שישראל שבאותו הדור גרמו אל הסתלקות הדעת העליון שהם עשר הויות של הה"ח וה"ג א"כ המשך שני גלותם יהיה כמספר הי' הויות אשר נסתלקו בעונם שהם בגי' ר"ס וזמ"ש וירא ה' כי ס"ר לראות ר"ל שכפי ראות שכלו של משה היה העון תלוי בי' הויות שחשבונם ס"ר ולכן כפי מספרם יהיו בגלו' וכפ"ז לא הגיע עדיין זמן הגאולה אז א"ל השי"ת כי אין קץ גלותם תלוי בהויות הדעת שנסתלקו אלא באחוריים דשמות אהיה שנשארו בדעת דז"א אשר מהם יונקים החיצו' בגלות הזה וכפי מספר מקום יניקתם כך המשך מספר שני ממשלתם והם רדו שנה כנז' וזמש"ה ויאמר כה תאמר לבנ"י אהיה שלחני אליכם

להורות כי אחוריים של אהיה הם המתגלי' עתה ומהם אחיזת ממשל' החיצו' שהם רד"ו שנה וא"כ כבר הגיע זמן גאולתם. והנה פרעה הרשע מכשף גדול היה אין כמוהו כמשז"ל וידע בחכמתו הסתלקות ז"א הקדוש וחזרתו ליכנס בסוד העיבור תוך אי' עילאה וראה כי אין ז"א הנק' שם הויה משגיח ושליט אז בעולם ולכן בבא משה אליו כפר בעיקר ואמר לא ידעתי את ה' כי ראה כי יניקת קליפה העליונה השולטת עליו על פרעה לא היתה יונקת משם וזהו לא ידעתי את ה' הוא ז"א הנק' הויה כנודע גם אמר מי ה' אשר אשמע בקולו ר"ל הנה ז"א הנק' ידוד אשר אתה בא בשליחו' אלי היכן הוא כדי שאשמע בקולו והלא סילק השגחתו ונכנס בסוד העיבור ועד"ז ביארו בס"ה בפ' ויחזק ה' את לב פרעה כי כשהיה שומע שם ה' מפי משה זה. היה גורם לו לחזק את לבו כי ידע בחכמתו שלא היה אז מתגלה והיה נעלם בסוד העיבור. האמנם בשם אלקים היה מודה כי הרי יוסף א"ל אלקי"ם יענה את שלום פרעה והוא השיב ואמר אחרי הודיע אלקים אותך כו' ונמצא שהיה כופר בשם הויה ומודה בשם אלקים. והענין הוא זה כי הנה בהיות זמן גדלות דז"א יש לו מוחין דשם ההויה ובהיותו בזמן הקטנות או בזמן העיבור יש לו מוחין דאלקים כמבו' אצלנו והנה עתה שהיה ז"א בסוד העיבור היה לו מוחין דאלקים ולא דהויה ולכן היה כופר בהויה ומודה באלקים. גם הענין הוא כי הנה נודע ששליטת החיצו' אינם ח"ו בשם ההויה אלא בשם אלקי' ולכן עתה אשר ז"א היה בסוד העיבור היה בבחי' מוחין דאלקי' והיה יכולת אז בחיצו' לינק ולהתאחז שם. והטעם הוא כי שם זה דאלקים מתפשט מדרגו' רבות עד שבסוף מדריגה האחרונה מן השמרים של יין אשר בו יוצא מסופם בחינ' הקלי' הנק' אלקים אחרים כנז' בסבא דמשפטים בדצ"ו ע"א ע"פ מלך אלקים על גויים כו' והענין הוא כמבואר אצלנו כי ג' מוחין יש בזמן הקטנות והעיבור והם סוד ג' שמות אלקים ומשם נאחזים קלי' מצרים ופרעה שהוא נאחז בבחי' העורף שבאחורי הדעת וג' שרי פרעה הם שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים שהם מסוד שלשה אלקים הנז' כמבואר אצלנו בדרוש בפ"ע וע"ש היטב. ויניקתם הוא משם מג' אלקים שבשלש המוחין אלו דעיבור וזהו סבת היותם נקרא אלקים אחרים כי אחרי' הוא בגי' כמנין גרון שהם בגימ' שלשה שמות אלקים הנז' המתפשטים בגרון וע"י התפשטות' אל מדריגות רבות יוצא מהם השמרים בסיום התפשטותם ונעשי' אחרים כמנין גרון ששם ראשית יניקתם ששם הוא מצר העליון אשר שם אחיזת מצרים כמבואר אצלנו:

ואמנם שיעור התפשטות שם אלקים הוא עד שיעור ק"ך צירופים שיש בו כנודע כי כל תיבת בת חמש אותיו' בונה ק"ך בתים ואלו הק"ך צירופים הם בבחינ' מדריגת הקדושה והם מתחי' מז"א דבריאה ע"ס העשיה כמבואר אצלנו באד"ר דקכ"ח דיתיב על כורסיא

דשביבין כו' ומשם ולמטה הם הקליפה הנקרא אלקים אחרים וכל יניקת הקליפה היא מן ק"ך צירופים האלו אעפ"י שהם קדושה גמורה בסוד יין העליון אשר השמרים שהם הקליפה נאחזים בו והנה יניקת ארץ מצרים ופרעה אינה מכל ק"ך צירופי שם אלקים רק מן מ"ח צירו' האחרונים שבו התלויי' בב' אותיות י"ם מן אלקים כנודע כי כ"ד צירופים מתחי' באות א' וכ"ד באות ל' וכ"ד באות ה' וכ"ד באות י' וכ"ד באות מ' ומספר כולם הם ק"ך צירופים וז"ס מי ה' אשר אשמע בקולו כי בכח יניקתו מן מ"ח צירופים האחרונים שכנגד שני אותיות מ"י של אלקים היה כופר בשם ההויה לפי שאם מוחין דהויה דגדלות היו מתגלים היתה יניקתו מן אותיות מ"י של אלקים דעיבור מתבטלת כנודע ובראותו שהיה לו אז יניק' ואחיז' שם באותיות מ"י של אלקים היתה הוראתו כי לא נגלית ההויה ולכן היה כופר בשם ההויה. ואמנם השם יתברך כדי להכניעו הכה אותו עשר מכות מן ג' אותיות אלה משם אלקים אשר הוא לא היה נאחז ויונק מהם וזמ"ש למען שתי אותותי אלה בקרבו ר"ל כי שלש אותיות אלה דאלקים אשר לא היה לפרעה אחיז' ויניקה בהם היה רוצה להכותו ע"י ולחברם עם ב' אותיות מ"י אשר בקרבו של פרעה שהוא יונק מהם ועל ידי התחברות' יושלם שם אלקים שהוא כח הדין ואז יכהו ע"י. ואל תתמה אם מצרים ראש הממלכו' כי ראש ארבע נהרות גן עדן הוא פישון וא"כ איך יונק מב' אותיות אחרו' של אלקים. בעבור כי הנה אותיות מ"י מעולו' מאותיו' אלה וכנז' בסבא דמשפטים ע"פ מי אלה כעב תעופינה מ"י הוא למעל' מאלה כמבואר סודו אצלינו ובאולי כי כנגד ב' אותיו' אלו דמ"י הם סוד נ' ימים שבין פסח לעצר' והם סוד נ' ש"ב דגדלו' כנגד הנ' דקטנות ואלו הם אותיו' מ"י כמבו' אצלינו. והנה להיות כי הנה הצירופים שהתחלתם בב' אותיו' מ"י הם כ"ד צירופים מתחי' באות י' וכ"ד צירו' מתחי' באות מ' ושניהם הם מ"ח צירו' לכן נקרא ארץ מצרים ע"ש ארץ חם וכמש"ה נפלאו' בארץ חם על היותם יונקים ממ"ח צירופים הנז' גם ז"ס חם בן נח אבי מצרים כמש"ה בני חם כוש ומצרים כו'. והנה פרעה הרשע היה חושב כי כיון שז"א הנק' ברא בוכרא חזר להתעלם תוך אי' בסוד העיבו' שח"ו לא יחזור לקדמותו להתגלות ולצאת לחוץ מבטן אי' עילאה ועי"כ גם בנ"י התחתו' הנקר' ישראל על שמו של ז"א הנקרא ישראל גם הם ישארו בגלות תוך מצרים כיון שישראל העליון השולט עליהם נתבטל ח"ו מציאותו לכן שלח לו השי"ת ע"י משה כה אמר ה' בני בכורי ישראל לרמוז אל הבן בכור העליון הנק' ישראל כי קיומו קיים ולא נתבטל ח"ו והודיעו כי לפי שכפר במציאותו לכן יהיה נענש מדה כנגד מדה במכת בכורו' לפי שכפר בבן הבכור העליון יתברך וזמש"ה ואם מאן אתה לשלח כו' הנה אנכי הורג בנך בכורך כו' וזמש"ה והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר כי הבן הבכור

הנמשך מן הבן הקדוש הבכור העליון הוא אשר ישאלך שאלה זו יען אליו נוגע זו השאלה כי בו היה רוצה פרעה לכפור בו ולעכב את ישראל בגלות תחת רשותו:
ונחזור לענין א' כי גלות מצרים סובב על ב' קוטבים. הא' הוא ענין ישראל העליון ז"א שחזר ליכנס בסוד העיבור בבחי' ג' כלילן גו ג' והוא עצמו ענין גלות ישר' התחתו' תוך מצרים והב' הוא כי מחמת עלייתו למע' כנז' נסתלק ממנו בחי' התפשטו' הה' חסדים המתפשטים בו"ק כנודע ונתעלו למע' בשרשם במוח הדעת שבו במקום הגרון שבו ששם הוא סיום היסוד דאימ' שבתוך ז"א כנודע ושם בגרון הוא אחיזת קליפת מצרים שהוא מקום צר כמבואר אצלנו ולא היה אז מאיר מוח הדעת בגופא דז"א אלא בבחי' האחוריים של הלבושים של יסוד דאימ' שהם י' דמים הנ"ל וב' ענייניים אלו הם אחוזים יחד כי טעם התחתו' גורם אל העליון כי לכך הוצרך לחזור לבחי' ג' כלילן בג' וזמ"ש ביחזקאל ואעבור עליך וארא מתבוססת בדמיך כו' ר"ל כי סיבת היותך מתבוססת בעבודות קשות בחומר ובלבני הוא בסיבת דמיך ר"ל כי בסיבת אלו הי' דמי' שהם המאירים ומתפשטים בז"א לכן יש התגברות ויניק' אל החיצו' בהם ולכן נתגברו לשעבד את ישראל באלו העבודות הקשות. ולתקן ענין זה לכן ואומר לך בדמיך חיי ר"ל כי תמורת אלו הדמים אשר בסיבתם נשתעבד' ימשכו לך חיים העליונים שהוא ענין לידת ז"א והתגדלותו ואז יכנסו בו מוחין דגדלות הנק' חיים שהם סוד אהי"ה יהו"ה אהי"ה כמבואר אצלנו ע"י חיים אלו תצאו מן הגלות ולפי שב' בחינ' דמים הם דם טוהר ודם טמא לכן כפל ואמר ב"פ בדמיך חיי בדמיך חיי וגם נרמז במלת בדמיך כאלו אמר ב' דמיך. ודע כי אלו עצמם הם סוד משז"ל שהם ב' דמים דם פסח ודם מילה והענין הוא כי דם מילה הם דם טוהר כי הם מן החסד המתגלים בפומא דאמה יסוד דדכורא ודם פסח הוא כנגד הגבו' שהם בנוק' כנודע כי סוד הפסח הוא בנוק' כנז' בס"ה ולסיבה זו תיקנו המסדרים ההגדה פסוק זה באמצע סדר הגדה ליל פסח ונמצא כי ענין גאולת גלות מצרים היה על ידי נס גדול מאד וזהו ענין גדולת נס יציאת מצרים כי הנה עם מצרים ופרעה היו כ"כ אחוזים ומשורשים לינק מן הדעת העליון דז"א עד שגרם לחזור ז"א בסוד העבור בסוד ג' כלילן בג' שהיא בחי' בתכלית המיעוט והגירעון שאין למטה ממנה והוצרך המאצילות העליון לחזור להוליד את ז"א ולהגדילו בתכלית האחרון של ההגדלה כדי שיתבטל יניקת החיצונים משם מחמת תוקף האור הגדול ההוא ועי"כ יצאו מן הגלות:

דרוש ב

בענין תוקף הגדלת ז"א ביציאת מצרים ובתחילה נקדים הקדמה א' בענין סדר הגדלת ז"א. דע כי כשנולד ז"א אז הוא זמן קטנותו עד היותו גדול בן י"ג שנים ובזמן הקטנות הזה

ודאי שיש לו ג"כ מוחין דקטנות כנ"ל והמוחין האלו דזמן הקטנות הם בחי' הלבושים והכלי' של נה"י דאי' ובתוכם מתלבשים גם הלבושים של נה"י דאבא וכל אלו נכנסין תוך ז"א בסוד מוחין דקטנות עד היותו גדול מבן י"ג שנים ומעלה. ואמנם בחי' הלבושים הנז' דנה"י דאימא בזמן הקטנות הם שמות של אלקים כי הנה הבינה נקר' אלקים כנודע ובפרט בבחי' האחוריים של נה"י דאי' שהם הלבוש' היותר חיצונים של נה"י דאי' והם בחי' המוחין דקטנות ולפי שנה"י דאבא באים מלובשים תוך נה"י דאימא ואינם מתגלים בז"א אלא ע"י הבינ' לכן גם הלבושים דנה"י דאבא הם נקרא מוחין דאלקים ע"ש אימא והבן זה. ואמנם בגדלות דז"א אז הלבושים דנה"י דאימ' הם יותר פנימיים והם בבחי' שמות של אהי"ה כנ"ל כי במוח הדעת בלבד שהוא היסוד דאימא יש עשרה דמים והם עשר שמות אהיה בסוד האחוריים שלהם ועד"ז גם הנצח וההוד יהיו בבחינת אהי"ה. ונמצא כי מש"ל שבגלות מצרים היו מתגלים עשרה דמים אלו הנה הם בחי' הלבושים שבזמן הגדלות כי בזמן הקטנות הם לבושי' הנק' אלקים כי בבינה יש שם אהי"ה ושם אלקים כנודע. ואח"כ בא זמן גדלות ז"א והוא בן י"ג שנים ונכנסים בו ממש בחינת מוחין פנימיים דהויות תוך הלבושים דנה"י דאימא מבחינת שמות אהיה כנ"ל וכעד"ז מוחין פנימיים דהויות תוך לבושים דנה"י דאבא ואלו הם בחי' צל"ם והם אות צ' דצלם כמבו' אצלנו. אח"כ בז' שנים האחרים נכנסים ז' מקיפים דמוחין דגדלות והם ב' אותיות ל"מ דצלם שחשבונם ז' ואז ז"א הוא בן ך' שנה גמורי' ויכול לישא וליתן בנכסי אביו אפילו בקרקעות והנה ב' בחי' אלו דמוחין פנימיים ומקיפים אינם רק בחי' א' ושניכם נקרא זמן גדלות א'. והנה הענין הוא במה שנודע ענין אימא עילאה הנחלקת לב' בחי' בינה ותבו' כי מן החזה ולמטה נקרא פר' תבו' ומהחזה ולמעלה נקרא בינה והנה התבו' היא פר' בפ"ע והבינה היא פר' בפ"ע ושניהם ביחד הם פר' אחד שלם כנז' ונק' פר' אחד דאימא עילאה ואלו הנה"י דמוחין פנימיים ומקיפים דאי' שלוקח ז"א בגדלותו בהיותו בן י"ג עד היותו בן עשרים שנה הוא בבחינ' כל פר' התבו' כי בתחי' עולה ז"א ולוקח נה"י דאי' עם המוחין פנימיים שבתוכ' ונעשים בו מוחין פנימיים בהיותו בן י"ג שנה ואח"כ בז' שנים אחרים לוקח המחצי' תחתון של ת"ת דאימ' עם המוחין שבו ונעשים בו מוחין מקיפים. וכפ"ז נמצא כי ל"מ דצל"ם הם שיעור ב' שלישים תחתו' דת"ת דאימ' ואז נשלם לך' שנה ונמצא כי כבר לקח כל פר' התבונה כולו אבל איננו רק מחצית פר' אי' עילאה בלבד כנז' ונודע כי כמו שאי' עילאה נחלקת לב' פרצו' בינה ותבונה כן אבא עילאה נחלק עד"ז ממש לב' פר' חכמה ויש"ס:

והנה כמו שלקח ז"א מבן י"ג עד בן עשרים מוחין דאימא הפנימיים ומקיפים בפר' התבו' אשר כולו איננו רק מחצי' פר' דאי' כמו כן לקח ג"כ מוחין דאבא פנימיים ומקיפין בפר' יש"ס אשר כולו איננו רק מחצית פר' דאבא ונמצא כי בקטנותו דז"א לקח מוחין פנימיים ומקיפים מצד חיצוניות יש"ס ותבונה ובגדלותו לקח מוחין פנימיים ומקיפים מצד פנימיות יש"ס ותבונה. ואח"כ חוזר ז"א לבחי' קטנות וגדלות אחרים יותר עליוני' והוא בבחי' פר' חו"ב שהם חצאין העליונים של פר' או"א מהחז' שלהם ולמעלה ולכן הקטנות והגדלות הא' אנו מכנים אותם וקורי' אותם נה"י דאו"א והקטנות והגדלות הב' אנו מכנים וקורים אותם בחי' חג"ת דאו"א לפי שהחו"ב הם מן החזה דאו"א ולמעלה אשר שם הוא בחי' חג"ת שלהם ונמצא כי אחר עשרים שנה חוזר ז"א לעלות עלייה אחרת ולוקח חיצו' או"א חו"ב בסוד מוחין פנימיים ומקיפים ואז נקרא קטנות ב' דז"א. ואח"כ חוזר לעלות עוד ולוקח פנימיות חו"ב בסוד מוחין פנימיים ומקיפים ואז נקרא גדלות ב' דז"א והרי הם ב' מיני קטנות וב' מיני גדלו' בישי"ס ותבונה ובחו"ב וכולם אינם רק ב' פר' דאו"א ואז ז"א הנקרא בן בכור יורש מקום אביו ואמו עליונים ונקרא זקן ממש ואינו בחור לפי שעלה למדריגה חו"ב העליונים הנקרא זקנים. ואח"כ חוזר עוד הז"א לעלות בא"א בדיקנא עילאה דילי' כנז' אצלנו בסוד תפלת מנחת שבת ואין זה מקום הרחב' ביאור אופן עלייה זו ומשם והלאה אין עוד עליה אחרת אל ז"א כי שם הוא תכלית עלייתו. וכל בחי' עליות ז"א מן קטנותו הא' שבכולם ע"ס תכלית גדלות האחרון ועלייתו העליונה נרמז בפרקי אבות במשנת הוא היה אומר בן ה' שנים למקרא כו' בן מאה כאלו מת ועבר מן העולם וכל אותם המדריגו' הם בחי' עליות ז"א ממדריג' א' עד מדריגה אחרונה ואין אנו עתה בפרטו' ביאור המדריגו' ע"ד סדר משנה זו אבל כלל העולה בדרך קצרה הוא כי אחר שנולד ז"א יש לו קטנות א' והוא לקיחתו הלבושים והכלים בלבד שהם חיצו' דיש"ס ותבונה ונעשים לו מוחין פנימיים ומקי' ואלו המוחין אנו מכנים אותם וקורים אותם בשם נה"י דאבא ונה"י דאימא. ואח"כ יש לו גדלו' א' והוא לקיחתו המוחין פנימי' שבתוך הנה"י דאו"א שהם פנימיות יש"ס ותבונה ואח"כ חוזר לוקח הלבושים והחיצו' של חו"ב עילאין ונעשים לו מוחין פנימיים ומקי' דקטנות ב' ואלו המוחין אנו מכנים וקורים בשם חג"ת דאו"א ואח"כ לוקח גדלו' ב' והם פני' המו' שבתוך חו"ב ואנו מכנים וקורים אותם בשם חג"ת דאו"א בבחי' פנימיו' ואח"כ עולה בדיקנא דא"א כנ"ל. ונלע"ד חיים כי המוחין פנימיים דקטנות א' הם חיצו' יש"ס ותבונה מן החזה שלהם ולמטה הנקרא נה"י צ' דצלם והמקי' שלהם דקטנות הם חיצו' דישסו"ת מן החזה שלה' ולמעלה ב' מקיפי' שהם בחי' חג"ת וחב"ד שלהם והם ל"מ

דצל"ם. ואח"כ גדלות א' הוא פנימיות המוחין דנה"י דישסו"ת מן החזה שלהם ולמטה ב' המקי' שלהם הוא פנימיות ישסו"ת מן החזה שלהם ולמעלה חג"ת וחב"ד וכעד"ז הוא פעם ב' קטנות וגדלות הב' בפר' חו"ב עילאין וזכור זה היטב:

והנה הקטנות הא' התחתו' שהוא מנה"י דאי' שהוא בחינת התבונה כנז' לכן הוא נקרא בשם אלקים כי שם זה מורה על בחי' הדין האמנם הלבוש דנצח הוא אלקים במילוי יודין כי קו הימין סודו יודין כי הוא קו החכמה הנקרא יוד. ולבוש ההוד הוא אלקים דמילוי ההין כי קו שמאל הוא קו הבינה הנקרא ה' ולבוש היסוד הוא אלקים דמילוי אלפין כי קו האמצעי הוא קו הדעת הנקרא אלף וסימנם יה"א יודין ההין אלפין. והקטנות השני העליון שהוא מן חג"ת דאי' שהוא בחי' בינה אין הדינים מתגלי' שם כמו בתבו' ולכן הוא נקרא בשם אכדט"ם שהוא חילו' אלקים באבג"ד כנודע והוא מתחלף באותיו' שלפניו. ואמנם אות אלף אין אות לפניה ולכן אינה יכולה להתחלף אבל אות למד מתחלפ' באות כ' שלפניה ואות ה' באות ד' שלפניה ואות יוד באות ט' שלפני' ואות מם סתומ' באות מ' פתוח' שלפניה האמנם לפי שעתה היא בסוף התיב' אי אפשר להשאר פתוחה ולכן נכתבת סתומה. והנה שם הזה הוא יותר רחמים ופנימי משם אלקים כי הרי הוא בחי' האותיו' הקודמות לאותיו' אלקים ואלו היה מתחלף באותיות המאוחרו' לשם אלקים והוא שם במוכ"ן ודאי שהוא יותר דין ויותר חיצון משם אלקים וב' תמורות אלו נזכרו בס"ה בפרשת פקודי. עוד סיבה ב' כי כיון ששם אלקים הוא דין א"כ תמורתו יהיה רחמים יותר ממנו משא"כ בשם ההויה שהוא רחמים כי בהתחלפו מורה על הדין שהוא תמורת הרחמים ולבחי' שם זה של אכדט"ם נקרא' הבינה אלקים חיים ובכל מקום שנזכר שם אלקים חיים רומז אל שם אכדט"ם כי הוא יותר רחמים ויותר פנימי ויותר עליון משם אלקים סתם. ואמנם הלבושי' דנה"י דגדלו' א' או דחג"ת דגדלו' ב' הם בחינת שמו' של אהיה כנ"ל בתחילת הדרוש והם אהיה דיודין בנצח ודאלפין בהוד ודההין ביסוד וסימנם יא"ה כמבואר בדרוש הכללים בליל הו"ר אבל לא קבלתי חלוקיהם ושנוייהם מה בין נה"י דגדלות א' לחג"ת דגדלו' ב' כי כבר נתבאר כי בקטנות א' הנה"י הם אלקי' ובקטנות ב' דחג"ת הם אכדט"ם ואמנם זה הוא בבחינת לבושי הגדלות אבל בבחינת המוחין הפנימיי' עצמם המתלבשים בתוכם כולם הם בחי' הויות ואין בהם שינוי וטעם הדבר הוא כמש"ל כי בזמן הקטנות בין קטנות הא' ובין בקטנות הב' אין לו לז"א מוחין אחרי' זולת אלו הלבושים בלבד דחיצוניות דנה"י דאי' או דחג"ת דאי' ואלו הלבושין עצמן לבדם הם הם המוחין דז"א בקטנותו הא' או השני ולכן יש חילוק בשמות לבושין דנה"י אל שמות לבושין דחג"ת כי אלו אלקי' ואלו אכדט"ם. אבל בגדלו'

דז"א בין בגדלות הא' בין בגדלות הב' אינן בחינת פנימיות עצמן דנה"י דאי' או דחג"ת דאי' אמנם הם טיפו' מוחין ממש הנמשכים ממוחין דאבא ואימא ממש בעת הזווג ואין ביניהם שינוי בין גדלות ראשון לב' וכולם הן בחינ' הויות אבל אה"נ שגם הם באים מלובשין תוך נה"י או דחג"ת דאימא מבחינ' פנימיו' כנודע אבל כיון שיש מוחין עצמן בתוכם אינם נקר' אלא על שם המוחין עצמם שהם הויות ולא ע"ש הלבושין ע"כ לשון הקדמה שיעדנו לך לבארה:

דרוש ג

יבאר בו ענין יציאת מצרים וענין פסח הנה בהיות שבגלות מצרים היו החיצו' נאחזים בתכלית בקדושה עד שחזר ז"א למדרגה היותר גרועה שהו' היותו בבחינת ג' כלילן בג' לכן עלה ברצון המאציל העליון להוציא את ז"א בסו' לידה ממעי אמו ולהגדילו בתכלית הגדלות שאפשר להיות לו ועי"כ תתבטל אחיזת החיצונים ממנו מפני רוב הארותיו של עתה ולא הספיק במה שיתגדל גדלות הראשון בלבד אשר הוא בחי' שאר ימים טובים כמבואר אצלנו לעיל בענין הי"ט שאין עליית זו"ן אז רק בנה"י דתבו' לבד כנודע כי שם אהיה במילוי יודין הוא בבינה והויה דס"ג היא בתבונ' ולכן י"ט הוא בגי' ע"ג כמנין הויה דס"ג עם עשר אותיות הם ע"ג כמנין יום טוב. אבל דע כי אין זה אלא מה שנעשה מאליו אבל אח"כ ע"י תפילותינו ודאי שעולים עד חו"ב עילאין כמבואר שם בפ' אלה מועדי ה' מקראי קודש כו' אבל עתה בליל פסח גדל הז"א אפי' גדלות הב' שהוא בבחי' חו"ב עילאין ולא עוד אלא שליל פסח גדולה מליל שבת כי בליל שבת אין אל ז"א זולתי גדלות הא' לבד והל' של בחי' מקיפין דצלם ואפי' המקיף דאות מ' דצלם אין לו בליל שבת כנז' במקומו אבל בליל פסח יש לו אף גדלות ב' דחו"ב עילאין כנז' עוד יש בחי' מעלה אחרת בליל פסח יותר משאר י"ט ושבתות והוא כי ביו"ט ובשבת אין ז"א עולה מדרגותיו בפעם אחד אבל עולה מדרגה אחר מדרגה ובכל תפלה ותפלה עולה מדרגה א' כנז' אצלנו בתפלת שחרית ומוסף ומנחה דשבת אבל בליל פסח בפעם אחד עולה כל המדרגות שלא ע"י תפלות רבות זו אחר זו אלא בפ"א עולה עד גדלות הב' כמ"ש בע"ה: האמנם יש יתרון לשבת מליל פסח כי בליל פסח עולה עד חכמה ובינה עילאין לבד אבל ביום שבת במנחה עולה עד דיקנא דאריך אנפין כמבואר שם במקומו אבל בפסח אינו עולה בדיקנא דא"א עד חג השבועות כמ"ש להלן בה"י. וכל הסיבה היא כדי שיתבטלו החיצו' מלהתאחז בו בהיותו גדל בפ"א תכלית כל מדרגות ההגדלה והעליה כנז'. וענין זה נרמז בפסוק אחד שסדרוהו בעלי ההגדה דליל פסח לאמרו בתוך סדר ההגדה והוא פסוק ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים כו' והוא עם מה שביארנו כי עתה ביציאת

מצרים רבה וגדל ז"א בתכלית מדרגו' גדולתו בפעם א' עד שגדל עד חג"ת דאו"א שהם בחינת החו"ב עילאין כנז' ושם בחג"ת הו'א מקום הדדים והשדיים וזמ"ש ותרבי ותגדלי כו' שדים נכונו כו' ואמר ואמר ותרבי כנגד גדלות א' דנה"י ואמר ותגדלי כנגד גדלות ב' דחג"ת. וביאר הענין הגדלות זה הב' באיזה מקום הוא ואמר ותבואי בעדי עדיים והם שלשה שמות אכדט"ם שבחג"ת הנז' שכל אחד מהם הוא בגי' ע"ד וזהו בעדי עדיים עדי א' עדיים ב' הרי ג"פ ע"ד. וביאר היכן הוא מקום שלשה שמות אלו של אכדט"ם ואמר שהם בחג"ת אשר שם מקום הדדים והשדיים וזמ"ש שדים נכונו. או איפשר לפרש ותרבי כנגד קטנות א' כי בתחלה בסוד העיבור היה בבחי' ג' כלילן בג' ועתה בקטנות ראשון שהוא זמן היניקה נגלו בו כל הו"ק. ותגדלי כנגד גדלות ראשון ותבואי בעדי עדיים קטנות השני שהוא שם אכדט"ם שדים נכונו כנגד חג"ת גדלות שני ובזה יתבאר טעם למצות סיפור י"מ בליל פסח:

גם תבין הבנת מלת פסח מה ענינה והענין הוא יובן עם הנז' כי הנה התבו' היא נה"י דאי' והבינה הוא חג"ת ונמצא כי ראש התבו' הוא בסיום נה"י דבינה עם היות שבהיותם נכללים יחד בפר' אחד הנק' אי' נק' הבינה חג"ת דאי' כנז' ונמצא כי התחלת מקום הגדלות השני דז"א הניתוסף עתה בליל פסח משא"כ בשאר לילי יו"ט ושבתות כנז' הנה שם הוא במקום הפה של התבו' שהוא בג"ר שבה וזהו לשון פסח פ"ה ס"ח כי שם הוא הפה של התבו' ולכן צריך להרבות בספור שבח י"מ. עוד יש בענין זה פירושים אחרים בענין פסח ובענין סיפור י"מ ולקמן יתבאר בע"ה. ודע כי אלו המוחין הנ"ל שהם עד תכלית גדלות שני דז"א הנכנסים בתוכו בליל פסח הנה לסיבה זו אנו אומרים הלל גמור בליל פסח משא"כ בשאר לילי יו"ט והם מתקיימים בו כל הלילה וכל יום א' של פסח ולכן אומרים הלל גמור ביום א' של פסח ואח"כ מסתלקים לגמרי כמתחלה ואחר כך חוזרים ליכנס בסדר המדרגות מדרגה אחר מדרגה מן היום הב' של פסח עד תשלום נ' יום של ספירת העומר שהוא חג השבועות כמ"ש בע"ה בענין ספי' העומר ולכן אין אומרים בשאר ימי הפסח הלל גמור אלא בדילוג. וטעם הדבר הוא כי לסבת אחיזת החיצו' בז"א בתכלית תוקף אחיזתם לכן הוצרך להגדל בפ"א כל המדרגות של הגדלתו כדי שיתבטלו החיצו' ואחר שנתבטל הוחזר הדבר לטבעו ליגדל בסדר הגדלתו מדרג' אחר מדרגה:

גם בזה תבין מ"ש בס"ה בפ' אמור כי בליל פסח הוא זיווגא עילאה מסטרא דלעילא ולא מסטרא דילן. והענין הוא כי בשאר הי"ט נכנסין המוחין בסדר המדרגות בטבעם ולכן נעשה הזווג העליון ע"י בתפלותינו ומעשינו אבל בליל פסח הוגדל ז"א שלא כדרך טבע

כי לא היה יכולת בידינו ע"י תפלתינו להגדילו ברגע אחד תכלית ההגדלה ואין זה אלא ברחמי המאציל יתברך אשר הפליג חסדו ברחמיו לעשות נס הגדול ההוא שלא כדרך טבע ולא נעשה ע"י אלא מאליו. ובזה תבין ענין איסור הזווג בליל פסח משא"כ בשאר הי"ט שהותר הזווג אלינו ואדרבה יש חיוב מצות עונה יען כי ע"י התחתו' נעשה אז הזווג העליון אבל בליל פסח שאין הזווג העליון נעשה ע"י נאסר לנו הזווג התחתון. ודע כי ראיתי אנשי מעשה נוהגים לעסוק בתורה כל ליל פסח עד הבוקר וכמש"כ מעשה בר"א ור"א בן עזריא שהיו מספרים ביצ"מ כל אותו הלילה כו':

גם בזה תבין מ"ש בס"ה בפ' אמור כי ענין ימי ספי' העומר הם בסוד ספירת ז' ימי נקיים כדי שתטהר האשה העליונ' לבעלה בחג השבועות. וקשיא טובא דכיון שהיה זווג עליון בליל פסח כמו שזכרנו בשם ס"ה בפ' אמור א"כ הרי יצאת מחלאת טומאה של גלות מצרים ונטהרה לבעלה ונזדווגה עמו ואיך חוזרת אחר הזווג ההוא לספור ימי נקיים. אבל הענין יובן עם הנז' כי הנה ענין הטומאה הזאת היא נמשכת מאותם ה' דמים של טומאה שקבלה בזמן גלות מצרים מבחי' לבוש הגבו' מתמצית הנשאר מסיגיה כנ"ל ולכן היא צריכה להטהר מאותם הדמים הטמאים כי אז היו החיצו' נאחזים בה ג"כ ובליל פסח אשר הגדיל ז"א ברגע אחד כל ההגדלות ההם נפסקו הדמים ההם ונתבטלה אחיזת החיצוני' לא בז"א ולא בנוק' כלל ועיקר ולכן נטהרה ולא הוצרכה למנות ז' נקיים בעבור כי נטהרה לפי שעה שלא כדרך טבע. אבל אחר עבור יום א' של פסח ונסתלקו המוחין חזרו החיצונים להתאחז בדמים אבל לא אחיזה גמורה כבתחלה כי כבר נתבטלה אחיזתם הגדול' וחזרו להתאחז בדמים ההם ואז נכנסין המוחין בהם בסדר המדרגות וכפי סדר כניסתם כך הוא סדר ביטול אחיזתם לאט לאט בהמשך ימי ספירת העומ' שהוא ענין ספירת ז' נקיים ואז נטהרה מטומאתה ונגמרה להטהר בחג השבועות ואז חוזרת להזדווג עמו כמ"ש לקמן בע"ה ענין זה. לפי שכפי הנז' יש קושיא גדול' שא"כ איך שאר ימי הפסח נק' יו"ט כיון שעדיין לא נטהרה מטומאתה עד חג השבועות וגם שבתות ור"ח אשר בין פסח לעצרת. ולמטה בענין יום ז' של פסח ענין קריעת ים סוף יתבאר זה היטב בע"ה:

דרוש ד

יבאר ענין החמץ והשאור מה עניינם בפסח אבל הדרוש הוא מלוקט הנה כתוב בתורה כמה שנוים ושמות מחולפים כי כתיב לא יאכל חמץ וכתיב כל מחמצת לא תאכלו וכתיב שאור לא ימצא בבתיכם וכתיב משארותם צרורות בשתלותם כו' והענין הוא זה דע כי בז"א יש ב' בחי' מוחין א' צלם דאי' וא' צלם דאבא ושניהם זה בתוך זה כנודע אבל

אני מסופק במה ששמעתי אם שמעתי שהוא בבחינ' מוחין דקטנות דגדלות ויש פנים לכאן ולכאן ואין בידי להכריע ולכן אכתוב את כל הדרוש בבחי' מוחין סתם ולא אזכיר אם הם דקטנות או דגדלות. והנה בחי' שם חמץ הוא במוחין דמצד אבא ושם שאור הוא במוחין דמצד אי' כי דינים דאי' הם יותר תקיפין על של אבא כדמיון השאור שכחו חזק מן החמץ כי השאור מחמיץ לאחרים ולסיב' יותר אחיזה אל החיצונים בשאור שהם מוחין דאי' מדאבא שהוא חמץ. והנה שם שאור הוא חסר ו' כנודע והנה הש' הוא כנגד המוח דחכמה דאי' שהוא שם אלקים דידוין העולה בגימ' ש' ואת הר' היא כנגד המוח דבי' מצד אי' והוא אלקים פשוט בריבועו שהוא עולה ר' ולפי שמוח הבינה הוא יותר דין ממוח החכמ' לכן הוא בסו' האחורי' דאלקי' ואות א' הוא מוח הדעת דמצד אי' שהוא שם אלקים במילוי אלפין ולכן א' זו רומזת על היות מילויו באלפין אבל לפי שמוח הזה הוא גרוע וקטן מב' המוחין האחרים לכן אין ניכר בו חשבון מילויו רק הוראת מילויו שהוא באלפין כנז' ונמצא כי מלת שאר היא כללות ג' מוחין דז"א מצד אי'. והנה מזה נראה כי אלו המוחין הן מן הקטנות וחמץ הוא במוחין דמצד אבא וכבר הודעתיך ענין עץ הדעת טו"ר שהוא בחי' היסוד דאימא שבדעת דז"א אשר נפסק בחזה ושם הוא מתגל' ואז יש מקום אחיזה אל החיצו' והנה נמצא כי חמץ ושאור הם זכרים כי הם מוחין דז"א מצד אבא ומצד אי' ובהיותם עדיין בתוכו יש קצת אחיזה אל הדינין ואמנם מחמצת ומשארת הם בחי' אלו בהיות' בסוד הנקבה והענין הוא כי הנה לאה עומדת ממש באחורי המוחין דז"א ויונקת משם ונעשים בה בחי' מוחין שבה ובחינ' הארה היוצאת ממוחין דאבא אל לאה נקר' מחמצת נוקבא והארה היוצאת ממוחין דאי' אל לאה נק' משארת נוקב' ומלת מחמצת נגזר מן חמץ ומשארת מן שאור והנה מחמצת הוא אותיות חמץ תם וכן משארת הוא שאר תם. וזה יובן במה שהודעתיך בפסוק ויעקב איש תם ר"ל בעלה דמטרונית' לאה הנק' תם בסוד ומדת ימי מה היא מדת ת"ם ד' ור"ל המוחין של חמץ המאירין בלאה הנק' ת"ם נק' מחמצת והמוחין של שא"ר המאירין בלאה הנקרא' ת"ם נק' משארת. והרי נתבאר ענין הלאוין שבתור' קצתם בדכורא והם לא יאכל חמץ שאור לא ימצא בבתיכם וקצתם בנוקבא כמו כל מחמצת לא תאכלו:

ונרחיב הענין בביאור יותר הנה הודעתיך בענין כל המהלך ד' אמות בא"י כו' והוא בשער ג' בשער מאמרי רז"ל בד' ו' וע"ש כי ד' בחי' הם וכולם נק' לאה ב' מצד מוחין דאבא וב' מצד מוחין דאי'. גם נתבאר בדרוש הי"ח נשי' שהמלך מותר בהם וע"ש ושם נתבאר כי הב' דמצד אבא הא' מהם נדבקת ביסוד דאבא שבתוך דעת ז"א והאחרת היא נדבקת ביסוד דאימא שבתוך דעת דז"א. והב' דמצד אימא הא' מהם נדבקת ביסוד דאי' והאחרת

עומדת בחוץ באחורי ז"א מן החזה ולמעל' עד כנגד מות הדעת דז"א ונמצא כי הג' בחי' דלאה הם בפנים תוך ז"א ובחי' הד' היא בחוץ לז"א ולכן בזו הד' העומדת בחוץ אפשר שיתאחזו בה החיצו' ולכן נק' זאת החיצונים משארת ר"ל שאר תם כי היא לאה הנמשכת ממוחי' דאי' הנק' שאר כנז' ויש בה דינים רבים לב' סבות אם להיות' ממוחין דאימ' ואם להיותה בחוץ ולכן יש פחד שלא יתאחזו בה חיצונים וצריכה שימור גדול מן החיצו' ולכן יש ב' בחי' הא' היא נק' מצה שמור' והא' מצה שאינה שמורה כי לאה ב' של אבא העומדת בפנים תמיד היא שמורה מן החיצונים ואינה מחמצת כי אין החיצוני' יכולים ליגע בה אבל לאה הב' של אימא העומדת חוץ לז"א נק' מצה שאינה שמורה מעצמה להיותה בחוץ ולכן צריך ליזהר בה שלא תחמיץ ויתאחזו בה החיצו' ומה היתה נק' תם תחזור ח"ו להתהפך לאותיות מ"ת המורות על אחיזת החיצו' הנק' מות כנודע. וענין השימור הוא שתחזור הארותיה ליכנס בפנים תוך ז"א ולא תשאר בחוץ כל ז' ימי הפסח. ובזה תבין מ"ש לעיל בדרוש הא' וגם בענין החרוסת כי כל כונת ליל פסח הוא בבחי' רחל ולא בלאה לפי שלאה מתבטלת בפסח ונכנסת בפנים כדי שלא יינקו החיצו' ממנה. והנה כיון שנעשה השימור הזה בז' ימי הפסח ונתבטלה אחיזת החיצו' בלאה היא נשמרת מאליה מכאן ואילך כל ימות השנה ואין חשש בעמדה בחוץ כנודע ולכן לא נצטוינו על אכילת חמץ או שאור אלא בז' ימי הפסח וזו היא התשובה שהשיבו רשב"י לר"א בנו בס"ה בפ' אמור כששאל לו למה לא נצטוינו כל ימות השנה על איסור חמץ והשאור יע"ש:

ונבאר עתה מה נעשה מבחי' זו של לאה המתבטלת בז' ימי הפסח ונכנסין אלו המוחין שלה בפנים תוך ז"א והנה בהכנסה בפנים אין להם מקום לעמוד שם למעלה והם יורדים דרך פנימיות תוך הגרון דז"א עד למטה בז"א בחזה שלו ושם יוצאות באחורי החזה ונכנסין בראש רחל העומדות שם אב"א עם ז"א ואח"כ נבאר מה נעשים ההארות האלו ברדתם בראש רחל ובתחלה צריך לתת טעם למה נזהרנו שלא יצאו אלו ההארו' אל לאה מפחד אחיזת החיצו' ואין אנו חוששים עתה בצאתם אל רחל. והטועם הוא לסבות רבות כי אין החיצונים נאחזים ברחל כמו בלאה והטעם הא' הוא לפי שלא' אינה פר' בפ"ע כשאר הפר' שבאצילות אבל היא בחי' אחוריים דאי' שנפלו שם למטה בעת ביטול מלכי אדום. והטעם הב' הוא לבחי' המקומות כי לאה עומדת במקום האורות המכוסים ועי"כ יש יכולת לחיצו' להתאחז בה אבל רחל יושבת תחת החזה אשר שם האורות הם מגולים ודומים לאור השמש היוצא מנרתקו שאין העין רעה של החיצוני' יכולה להסתכל שם. הטעם הג' ובו נבאר ג"כ טעם למה רחל עם ז"א עומדים אב"א ולאה עם ז"א עומדים

פנים דלאה נגד אחור דז"א. אבל הענין הוא בכוונ' גמורה כי לאה להיותה עומדת במקום עליון למעלה מן רחל אין החיצו' נאחזים בה הרבה ואדרבא אנו רוצים לתת להם קצת אחיזה דאם לא כן בלע המות לנצח והקלי' צורך גבוה הם בעולמו' כמש"ה והנה טוב מאד וארז"ל [טוב] זה מלאך החיים. מאוד זה מלאך המות ולכן פני לאה עומדת כנגד אחורי ז"א ואחורי לאה נשארים בגילוי כדי לתת אחיזה אל החיצו' שיקחו חלקם ואין אנו יריאים שיתאחזו בהם מאד להיות' במקום עליון כנז'. ואמנם רחל שהיא עקרת הבית עיקרו של בית כי היא פר' ממש בפ"ע ככל שאר הפר' והיא נוק' אמיתית דז"א אין רוצים שיתאחזו בה החיצו' ובפרט כי היא עומד' למטה מלאה ואם יתאחזו בם תהיה אחיזתם יותר גדולה מאד ותתגבר הרשע' ותשחית העולם כולו ח"ו ולסיבה זו עשה המאציל העליון שיעמדו זו"ן אב"א א' בא' יגשו ורוח רעה לא תעבור ביניהם כי אין להם מקום להדבק בבחי' הפנים אלא באחוריים כנודע. והנה אחוריה דבוקים באחורי ז"א ואין להם מקום לכנם ולהתאחז שם וכ"ז הוא בתחילת בנינה שעדיין הלבנה פגומה אבל אחר שתתמל' הלבנה ויתמתקו הדינין שבה ותנסר בסוד הנסירה ויושם בשר תחתינה שהם בחי' החסד והרחמים אז חוזרים היא וז"א פב"פ ומזדווגים ואין פחד מן החיצו' כי אין להם יכולת להתאחז באחורי' שלו ושלה אף אם הם בגילוי כיון שכבר נתקנו ונתמתקו הדינין שבהם. ובזה יתבאר הטעם הג' שזכרנו והוא כי כיון שלאה אחורי' מגולים תמיד כי פני' פונים באחורי ז"א לכן אנו יריאים שמא יתאחזו באחוריה הקלי' בז' ימי הפסח ותחמיץ דיניה בסוד החמץ ולכן היא מתבטלת באלו הימים בלבד וההארו' שלה יורדות בראש רחל העומדת אב"א עם ז"א ואין החיצו' יכולים להתאחז באחוריה ומכ"ש בפניה ואף על פי שמקום החיצו' הוא כנגד פניה של רחל כנודע אינם יכולים להתאחז שם:

ונבאר מה שיעדנו למע' והוא מה נעשה באלו ההארות של לאה הנכנסות בראש רחל. דע כי אלו ההארות של המוחין דאלה היורדין תוך פנימיות גרון דז"א נחלק לב' בחי' כי בתחלה ברדתם בתחי' הגרון ושם הוא מקום צר מאד מתבקע המקום ההוא ונעשה בחי' הפה דז"א ויוצא משם בחי' הבל היוצא מהפה ונעשה בחי' א"מ לרחל ג"כ ע"ד מה שכת' לקמן בענין ברכת ספירת העומר שכולה בבחי' אור המקיף וע"ש ושאר האורות נכנסים שם ויורדין בפנים עד החזה ומשם יוצאים ונותנים לרחל ונכנסין ברישא דילה. וז"ס פסח פ"ה ס"ח שהוא אור המקיף הזה היוצא בסוד שיחה מן הפה וגם זה ע"ד מה שנת"ל בענין ספירת העומר וע"ש. ואמנם הבחי' הב' היורדת עד החזה ומשם נתנים בראש רחל הנה אז בלי ספק שנכפלין המוחין דרחל וזהו סוד ג"כ ד' כוסות בליל א' של פסח שהכונה הוא לשתות אלו הארות של המוחין דלאה שירדו בפנים דרך הגרון עד מקום ראש רחל

ושם יכנסו בראשה. ובזה תבין ענין מ"ש בהגדת ליל פסח וז"ל כנגד ד' בנים דברה תורה אחד חכם וא' רשע וא' תם וא' שאינו יודע לשאול והענין הוא כי ב"ן בגי' הוא ב' הויות פשוטו' ועתה יש לה ד' בנים שהם ד' מוחין כפולים ד' שלה וד' של לאה הם ח' הויות שהם ד' בנים כל מוח כלול מב' הויות שהוא ב"ן א' ואלו ד"פ ב"ן הם בחינת הקדקד של רחל כי קדקד בגי' ד"פ ב"ן האמנם בסדרן אני מסופק איך שמעתי ממוז"ל אם הוא באופן זה או זה ולכן אכתוב שניהם. האופן הא' הוא כי בהתחברו' חכמה וחכמה נקרא בן חכם והתחברו' חסדים עם חסדים נקרא תם והתחברות גבורה עם גבורה דינים בדינים נקרא בן רשע והתחברות בינה עם בינה שהם גם כן דינים בדינים אלא שאינם דינים תקיפין נק' בן שאינו יודע לשאול. האופן הב' וזהו יותר נכון אצלי כי הכל הוא בבחי' הה"ג כי בהתחברו' גבורת החסד דלאה עם גבורת החסד דרחל נקרא בן חכם שהם ב' הויות מב' גבורות ששתיהן בחי' חסדים שבגבו' והם בגימ' ב"ן אבל הוא חכם לסיבת הנז' והתחברות גבו' הגבו' דלאה עם גבו' הגבו' דרחל נקרא בן רשע. והתחברו' גבורה הת"ת דרחל בגבורת הת"ת דלאה נקרא בן תם. והתחברו' ב' גבורו' האחרו' דנצח והוד דרחל אשר ב' הם בחי' א' כנודע עם גבורת נ"ה דלאה שגם הם בחי' א' וב' בחינות אלו נעשות בן שאינו יודע לשאל. והנה ב' בחי' אלו הנוספות ברחל עתה שהם סוד אור המקיף היוצא' מפה דז"א וסוד שארית האור היורד דרך פנימיות עד ראש רחל הנה זה הוא בחי' התוס' שיש עתה לרחל בליל פסח מה שאין לה בשום זמן מהזמנים אחרים כי עתה לוקחת חלקה וחלק לאה חברתה בבת א':

דרוש ה

בענין גלות מצרים וענין פרעה כבר נתבאר אצלינו כי בגלות מצרים חזר ז"א להיות בבחי' קטנות ונסתלקו ממנו המוחין דגדלות ואז לא היו מתפשטי' בו רק ה' חסדי' וה"ג מבחי' הקטנות והם סוד ה' דמי' טהורים וה' דמי' טמאים שבאשה והם סוד מש"ה ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך כו' והנה עשר הויות הם ה"ח וה"ג מצד אבא ועשר אהי"ה הם בסוד אחוריים העולים דם שהם עשר דמי' הנז' ה' חסדים וה"ג מצד אי' ואז פרעה שהוא סוד העורף ומצרים שהוא מצד הגרון היו יונקים משם בהיות החסדים והגבורו' ההם בגרון וזמ"ש מתבוססת בדמיך מ"ת בוססת ר"ל כי הקלי' הנק' מת שהוא אבי אבות הטומאה דרגא דמותה היתה בוססת ונאחזת בדמיך שבגרון ר"ל ב' דמיך שהם דמים טהורים ודמים טמאים ובצאת ישראל ממצרים שהוא ממצר הגרון ונתפשטו למטה בגוף אז נפסקו הדמים ההם ולא יוכלו פרעה ומצרים לינק מהם ואז החסדי' והגבו' שהיו בתחילה בגרון ירדו ונתפשטו למטה בגופא דז"א. ונמצא כי ענין ליל פסח הוא בסוד

המוחין דקטנות והם שלשה פעמים אלקים דיודין בחכמה ודההין בבינה ודאלפין בדעת אבל הא' בציור יו"י הוא בחסדים והא' בציור יוד הוא בגבו' והנה המצה הוא בסוד שתי מוחין הנק' חו"ב ואע"פ שהם של קטנות אין שום אחיזה אל הקליפה ונקרא מצה שמורה כי הוא שמורה מן המזיקין וכמשז"ל על פ' ליל שמורים הוא לה'. ולכן מצה היא בגימטריא ע"ב ס"ג שהם סוד חו"ב שתי המוחין ואמנם היו שלשה מצות לפי שאות ה' יש בה ג' ציורים או ד"ו או ד"י או וו"ו כנודע. ושלשה ציורים אלו הם בה' זו שבשם אלקים הנ"ל והנה כנגד ציור ד"י אנו בוצעין המצה העליונה להמוציא שיעור כזית שהוא י' שלימה וכזית מן המצה הפרוסה שהיא סוד ד' כמו שיתבאר וכנגד ציור ד"ו אנו בוצעין מצה האמצעית לב' וצריך שהחלק הא' יהיה יותר גדול כנגד הו' והחלק הב' יהיה יותר קטן כנגד ד' וכנגד ציור וו"ו אנו עושים זכר למקדש כהלל כו' במצה שלישי שהיא רמז אל שלשה וו"ו הנז' וכן הוא מצה שלישי. גם רמז שהיה כורך שלשה דבריאה ביחד שהם בשר הפסח ומצה ומרור כנגד שלשה וין. ואמנם מוח הדעת החיצונים מתאחזים בחסדים וגבו' אשר בו ולכן נאסרו בחמץ והשאור כי החמץ הוא בחסדים והשאור אשר חימוצו יותר קשה הוא בגבו' כי שם מתאחזים יותר. והנה שאר הוא חסר ו' והוא אלקים של הגבו' דקטנות במילוי יודין הוא ש' מן שא"ר והאחוריים פשוטים שלו הם ר' מן שאר וכללו' השם עצמו שהוא אלקים כפשוטו הוא א' מן שאר ולהיות כי בימי הפסח הוא זמן היניקה של ז"א כנז"ל אינו נגדל עד חג השבועות לכן נצטוינו שלא יראה בפסח לא חמץ ולא שאור כדי שלא יינקו החיצונים מן החו"ג של הקטנות דז"א וצריך לבער אותם מקודם הפסח כדי שלא יתאחזו בהם החיצונים. והנה ענין הד' כוסו' של ליל פסח הם כנגד ג' אלקים במילויהם כי כן כוס הוא בגי' אלקים. והנה כוס הא' הוא כנגד אלקים דיודין שבמוח החכמה ולפי שהחכמה נקרא קדש כנודע לכן הקידוש של ליל פסח נאמר על הכוס הא'. והכוס הב' הוא כנגד אלקים דההין שבמוח בינה ולכן בו נזכר ההגדה של סיפור יציאת מצרים. ונודע כי בכח נ' שערי בינה יצאו ישראל ממצרים וגם כי הסיפור עצמו הוא בבינה כי היא סוד הגרון הנק' קול עילאה דמינה נפקו קול ודיבור. והכוס הג' והד' הם כנגד חסדים וגבו' ושניהם הם אלקים במילוי אלפין אלא שהא' שבחס' היא צורת יו"ו ושבגבו' היא צורת יו"ד ולפי ששניהם כלולים יחד במוח הדעת לכן בין ג' לד' לא ישתה ועניין המרור בגי' מו"ת והוא בחי' הדינים הקשים שצריך לטחנן וללעסן בשיניים כדי למתק המרירו' שבהם כנודע בסוד השחקים הטוחנים מן לצדיקים לעת"ל וז"ש מ"ש רז"ל בלע מרור לא יצא כי צריך ללועסו ולטוחנו. כדי למתק הדינים שבו. ועניין החרוסת הוא זכר לטיט והוא בסוד לאה כי אנו צריכים למתק הדינים

שבה ג"כ והנה או' י' שבאמצע ב' הטיתין עולה לכאן ולכאן ט"י י"ט והוא סוד מילוי ההויה דאלפין שעולה י"ט והוא בגי' חו"ה וב"פ י"ט הם לאה ורחל:

דרוש ו

נבאר בו באורך סדר ליל פסח והמצות וארבע כוסות והכרפס וגם החרוסת וכל עניני ליל פסח. הנה נת"ל כי בליל פסח נכנסין בז"א מוחין דקטנות א' וגדלו' א' וקטנות ב' וגדלות ב'. וצריך שתדע כי יש מוחין מצד אבא ומוחין מצד אי' ובכל בחי' מהם יש כל המדריגות של קטנות וגדלות הנז' ונודע כי המוחין דאבא מתלבשין תוך המוחין דאימא והנה בחי' המוחין דאבא נרמזים בסוד המצה בסוד הלחם שהוא בחכמה ובחי' מוחין דאימא נרמזים בסוד הד' כוסות של יין כי כל יין המשמח הוא באי' עילאה. וטרם שנבאר סדר ליל פסח נבאר בקצרה בחינת כל המוחין הנז' כדי שיובנו אחר כך הדברים בקיצור: דע כי קטנות הא' הנכנס בתחילה הוא אלקים דמילוי יודין בנצח ואלקים דההין בהוד ואלקים דאלפין ביסוד וסי' יה"א. אח"כ נכנס גדלות הא' והוא הוי"ה דע"ב דיודין בנצח. והויה דס"ג בהוד והוי"ה דמ"ה דאלפין ביסוד. אבל צריך שתדע ענין א' בבחי' היסוד שהוא מוח הדעת כנודע כי הנה ד' מוחין הם חכמה בנצח ובינה בהוד וחסדי' וגבו' ביסוד וב' בחי' החסדים והגבו' הם מוח א' הנקרא דעת אלא שנחלק לב' עטרין אלו ונמצא כי ביסוד דקטנות א' אשר ביארנו שהוא אלקים דאלפין שבו הנה יש בו ב' בחי' כי החסדי' שם אלקים דאלפין שבו צריך לצייר אות א' של המילוי דאות הא דאלקים שתהיה בציור יוי כזה יו"י אבל הגבו' שם האלקים שבהם צריך לצייר אות הא' דמילוי הא שבו בציור יוד כזה א' כמבואר אצלינו ענין ב' הציורים אלו בהרבה מקומות וכנז' בס"ה ובתיקו'. והטעם הוא כי יו"ד התחתו' של צורת אלף בהיותה צורת היוד היא זכר כנגד החסד ובהיותה צורת ד' היא נקבה כנגד הגבור' כנודע. כי הד' רומזת למלכות ואמנם ביסוד דגדלו' הוא שינוי אחר כי החסדים הם הוי"ה דמ"ה דאלפין והגבו' הם הויה דב"ן דההין. ואח"כ נכנס קטנות ב' והוא שם אכדט"ם בנה"י אבל השינוי שבהם הוא כי שם אכדט"ם שבנצח תכוין בו בבחי' ה' אותיותם עצמם בלבד שהם חילוף ה' אותיות אלקים כנ"ל ושם אכדט"ם שבהוד תכוין בו בבחי' היותו נחלק לב' חלקי' והם א"ם ג"ל ר"ל כי ב' אותיותיו הראשוני' והאחרוני' שהם אותיו' א"ם אינם מתחלפות כי כך הם עצמם בשם אלקים ולמטה בענין ל"ג לעומר נתבאר טעם נכון כי זה מורה כי אותיות כד"ט נתחלפו לרחמים יותר מאותיות א"ם וע"ש. וג' אותיות אמצעיו' שהם כד"ט העולים בגי' ג"ל הם מתחלפות באותיות לה"י דאלקים ושם אכדט"ם שביסו' תכוין בו בבחי' מספר וחשבון אותיותיו שעולה מספרו ע"ד כמבואר אצלינו בדרוש רפ"ח ניצוצין ענין המדריגות של

אורות עליונים ומה הפרש יש בין האותיות בצורתם ובין האותיות במספרם ובחשבונם וע"ש. ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל כי גם בשם זה שביסוד יש בו שינוי בין החסדים ובין הגבו' כדמיון הקטנות הא' והגדלות הא' וזה עניינו כי בשם אכדט"ם של החסד תכוין כי עם הכולל שלו הוא בגי' ע"ה והוא רומז אל ג"פ יב"ק שהם ג' יחודים וחיבורים של הויה אלקי' העולי' יב"ק וג' ההויות ההם וג' אלקי' ההם כולם יהיו במילוי אלפין וכאשר תמנה במספר האותיו' בהיותם במילויהם הם ס"ט אותיות ועם כללות הו' שמות הרי ע"ה כמנין אכדט"ם ע"ה. ובשם אכדט"ם של הגבו' תכוין בחשבון הפשוט בלבד שהוא בגי' ע"ד ולהיותם גבורו' גרועו' מן החסדים אין אנו מוסיפין בהם הכללות להיותו בגי' ע"ה ע"ד מ"ש בחסדים כנ"ל ששמעתי. אח"כ נכנס הגדלו' הב' והוא ממש כדרך גדלות הא'. והנה אם אלו המוחין היו נכנסין בסדר המדריגו' כשאר הזמנים ודאי שהיו נכנסין לסדר הנז' והיינו מכוונים בהם כל מדריג' ומדריג' בפ"ע. אמנם עתה אינם נכנסי' אלא ביחד פי' הענין כי קו הימין שהוא מוח החכמ' דאי' נכנס יחד בכל בחי' קטנות וגדלו' א' וקטנות וגדלו' ב'. וקו השמאל נכנס יחד אח"כ בכל בחי'. וקו האמצעי נכנס אח"כ ביחד בכל בחי' וזה ביאו' של דברים. בכוס א' תכוין אל קו ימין שהוא מוח החכמה שבז"א מצד אי' בלבד כנ"ל וקו זה הוא נכנס ראשון לכולם. ולכן כוס זה אומרים עליו קידוש כי כל קדש הוא בחכמה כנודע ומן הראוי היה שיכנס תחילה הקטנות א' דמות זה דחכמה ואחריו גדלו' א' ואחריו קטנות ב' ואחריו גדלו' ב' כי בתחילה נכנסים נה"י האחרו' דאי' ואחריו נכנסים חג"ת דאי' שהם קטנות ב' וגדלו' ב' אבל לפי שהקטנות א' הוא דין גמור ובו נאחזים החיצונים תכלית האחיזה. והנה כוותינו עתה בליל פסח להשבית החמץ שהוא אחיז' החיצונים בקטנות דאלקים הנקרא חמץ ושאר כמ"ש ענינם בדרוש החמץ והשאור כי לולי היות הרחמי' מתגבריאה בלילה הזו בתכלית לא היו נגאלים כלל כנ"ל. ולכן אינן נכנסים הקטנות הא' בתחי' אמנם בתחי' נכנסים גדלות הא' ואח"כ קטנות הב' ואחריו גדלות הב' ואז כבר נתבטלה אחיזת החיצוני' מחמת גדלות הא' והב' שהם רחמים גמורים ואפי' הקטנות הב' איננו בבחי' דין כמו הקטנות הא' כמבואר לעיל ששם אכדט"ם הוא רחמים ונק' אלקים חיים יען כי אין החיצונים נאחזים שם הנק' דרגא דמותא ואלקים אחרים ואז נכנס הקטנות הא' באחרונה כי אז אין חשש כי לא יוכלו החיצו' לחזו' עתה להאחז בהם מחמת האור הגדול של גדלות א' וב' שנכנסו כבר. ונמצא כי בכוס א' נכנס גדלו' א' וקטנות ב' וגדלו' ב' דמוח חכמה מצד אי' האמנם גדלו' הא' דרכו ליכנס תמיד מאליו כשאר לילי יו"ט ושבת ואין צורך לכוין בו על הכוס

ולכן מה שצריך לכוין בכוונת כוס א' הוא קטנות ב' וגדלות ב' ותכוין כי מכ"ש שכבר נכנס בתחי' גדלו' הא':

וזה סדר כוונת כוס א' תכוין בתחילה אל קטנות הב' והוא ענין הכוס בעצמו והיד האוחזת בו שהוא בחי' מעשה ותכוין כי ה' אצבעות יד ימינך אשר עליהם יושב הכוס הזה הם בחי' הקטנות הב' שהוא הכלים והלבושים של חג"ת דאימ' הנכנסין עתה בז"א וחכוין כי מכ"ש שכבר נכנס גדלות א' כנז' ותכוין כי הכוס עצמו הוא בגימט' אלקים שהוא הקטנות הב' אמנם הוא בבחי' תמורתו שהוא שם אכדט"ם כנ"ל והה' אצבעות יד ימינך הם סוד ה' אותיות אכדט"ם. ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל כי ה' אצבעות הם קטנות הא' והכוס הוא קטנות הב' אבל אין לסמוך ע"ז אלא על מה שכתבתי כי מצאתי כתוב בקונט' מן העת ששמעתי מפי מוז"ל. ואמנם פשוט הוא כי אף במוחין דקטנות יש בהם עצמו' וכלים שהם האורו' שבתוכם הנק' מוחין ממש והכלים שהם הלבושים שלהם והנה הכלי הוא הכוס כנז' והמוחין הם היין שבתוך הכוס והוא ג"כ שם אכדט"ם כי הנה היין בגי' ע' ואם תחברהו עם חמשה אצבעות האוחזי' בו הרי ע"ה כמנין אכדט"ם עם הכולל יג) וגדלות הב' נכנס על ידי הדיבור ועל ידי הכוונה של ברכת הקידוש וברכת היין ולכן תכוין בהויות שבברכות אלו שהם הויה דע"ב דמילוי יודין כי מילוי יודין הוא במוח החכמה כנודע והרי ביארנו מילת קדש. אח"כ ורחץ והוא ענין הרחיצה הא'. והנה הכוונת של הרחיצה היא בשם של י"ה במילואו כי שם י"ה הוא סוד המוחין כנודע. ותכוין בי"ה במילוי ע"ב דיודין כזה יו"ד ה"י וזהו כוונת הרחיצה זו של אחר הקידוש:

אח"כ ענין הכרפס. והענין הוא' כי אחר שנכנסו הגדלו' הא' והקטנות הב' והגדלו' הב' דמוח חכמה דמצד אי' בכוס יין הקידוש כנז' הנה כבר החיצונים נסתלקו אחיזתם וכבר יכול לכנם הקטנות הא' אע"פ שהוא דין קשה. והנה מילת כרפס הוא בגימ' ש"ס והוא שם אלקים במילוי יודין שהוא ש' וכשתמלאנה במילואה שין יהיה בגי' כרפס. והוא הקטנות א' דמוח חכמה שבנצ' דאימ' כנ"ל ותכוין שגם כל שאר הקטנות א' דמוח בינה ודעת דמצד אי' גם הם נכנסין יחד עם קטנות דמוח החכמה ונמצא כי אין שינוי רק במוח החכמה שנכנס קטנות הא' אחר גדולתו הב' אבל במוח הבינה ודעת נכנס קטנות א' שלהם טרם יכנסו הגדלות הא' שלהם והם נכנסים כסדרן ממש ואין השינוי אלא במוח החכמה כנז'. וז"ס משז"ל בענין הכרפס שמביאים אותו כדי שישאלו התינוקות ויאמרו עדיין לא [בתמיה. ופירושו לא אכלנו לחם. ר"ל כבר נכנס גדלות שני בקידוש שהוא הויות. א"כ איך קטנות א' שהוא הכרפס נכנס האחרון. השד"ה]. אכלנו לחם ואנו אוכלים עתה ירקו' בתחילת הסעודה. וסוד הענין הוא כי התינוקו' רמז לזמן הקטנות

הא' ולכן הם עצמם תמהים איך נכנס הקטנות הא' שהוא אכילת הכרפס שלא כסדרן אחר שכבר נכנס גדלות א' וקטנות ב' וגדלו' ב' בכוס של הקידוש. וגם עד"ז יתבאר שאלת מה נשתנה הלילה הזה כו' שבכל הלילות אין אנו מטבילין כו' ותי' שאלה והיא באמרנו עבדים היינו לפרעה כו' ולכן כדי שלא ישלטו החיצונים הוצרך להקדים כניסת הגדלות אל הקטנות הא' ע"ד הנ"ל. ובזה תבין כי לקיחת הכרפס בליל פסח אינה בהזדמן כמ"ש הפוס' שלוקח ירק אחר במקומו אם ירצה ואין הענין כך כי דברי חכמים ומנהגם תורה היא וצריך לדייק ולהזהר לאכול דוקא הכרפס ולא ירק אחר:

כוס הב' הוא בחי' מוח בינה דמצד אימא ובכל פרטי כוונותיו הם שוים אל כוונת כוס הא' רק שהכוס הא' הוא מוח חכמה דאימא וזה הכוס הב' הוא מוח בינה דאימא וזה ההפרש שיש ביניהם. הנה תחילה תכוין כי הקטנות הא' דמוח הבינה דאי' כבר נכנס בענין כרפס כנ"ל ועכ"ז תכוין עתה בו שהוא אלקים דמילוי ההין. ואח"כ תכוין דגדלות א' הוא הויה במילוי ס"ג ואח"כ תכוין אל קטנות הב' שהוא בחינ' הכלי והלבוש של המוח דבינה הנה הוא שם אכדט"ם אלא שהוא בבחי' התחלקותו לב' חלקים א"ם ג"ל כנ"ל ובכל שאר הפרטים תכוין ע"ד מ"ש בכוס הא' ואח"כ תכוין אל גדלות הב' וגם הוא הויה במילו ס"ג:

ענין מגיד וסיפור יציאת מצרים כבר נתבאר למעלה בענין שם פסח שהוא פ"ה ס"ח גם בע"ה לקמן בכלל הדרוש יתבאר כמה טעמים וכמה כוונות אחרות וגם יתבארו מקצת מפסוקי ההגדה:

רחצה והיא רחיצה הב' גם היא בסוד י"ה ע"ד הנז' ברחיצה הא' אלא ששם י"ה הזה תכוין אל י"ה של הוי"ה דס"ג:

מוציא מצה ענין המצה הנה נת"ל כי המוחין דמצד אימא נכנסין ע"י ד' כוסות היין לפי שהיין המשמח הוא באי' וגם ענין הכוס הוא בגי' אלקים וזה להורות על אי' דמינה מתערין הדינין אבל המוחין דאבא נרמזים באכילת מצה הנקרא לחם כי לחם הוא בגי' ג' הויות. ונודע כי שם ההויה הוא באבא ושם אלקים הוא באימא. ודע כי ב' המוחין דמצד אבא מבחינת גדלות הא' כבר נכנסו מאליהן בענין ב' הכוסות הא'. ואמנם הקטנות הא' דאבא לא נכנס לסיבה הנ"ל כי אינו יכול לכנס בראשונה לפי שהוא דינין גמורים עד שיכנס גדלות הב' כי כן קטנות הא' דאמא לא נכנס עד שנכנס גדלות ב' דאי' ונמצא כי עתה באכילת מצה צריך לכוין בקטנות הא' דמצד אבא ובגדלו' הב' דמצד אבא. ואמנם קטנות הב' דמצד אבא גם הוא נכנס עתה אבל לא קבלתי ממוז"ל זולתי כוונות קטנות א' וגדלות ב' וזה ביאורו. תכוין כי מצה היא בגימ' הוי"ה דע"ב דיודין והויה דס"ג והם

ב' מוחין חו"ב דמצד אבא דגדלות ב' הנכנס קודם הקטנות הא' לטעם הנ"ל ואלו הן ב' המצו' העליונה והאמצעית והמצה התחתו' היא מוח הדעת דמצד אבא דגדלו' ב' והרי נרמז גדלות הב' אח"כ תכוין בקטנות הא' וזה עניינו כי המצה העליונה היא אלקים דיודין חכמה דקטנות א' דאבא והאמצעית אלקים דההין בינה והמצה התחתונה אלקים דאלפין דעת אבל בענין הגדלות כבר רמזנו הכוונה שלהם בענין חשבון אותיות מצה שהוא ע"ב וס"ג כנז'. ובענין הקטנות אנו צריכים לכוין איך נרמזים ג' אלקים אלו בג' המצות האלו. ואמנם ענין כוונתם היא מחולקת כפי בחינת ציור אותיותיהם ר"ל כי הנה כאשר יש כמה שמות וכולם שוים ואין ביניהם חילוק ושינוי רק באות א' מהם א"צ לכוין רק באות האות לבדה אשר נפל בה השינוי. והנה ג' אלקים הנז' כולם שוים ואין ביניהם שנוי אלא באות ה' בלבד כי אות ה' זה של אלקים בהיות' בחכמה היא במילוי יוד כזה ה"י ובהיותם בבינה מילויה ה"ה כזה ובהיותה בדעת מלויה בא' כזה ה"א ועד"ז ג"כ אנו מכונים עתה בשנוי ג' שמות אלו של שם אלקים בג' מיני ציורים שיש באות ה"א ולפי שאלו האלקים הם בחי' קטנות א' וגם שהם מבחי' מוחין דאבא לכן אין אנו מכוונים בהם השינוי המילויין שבהם רק בשינוי ציורי אות ה"א הפשוטה עצמה שבשם אלקים ובבחי' ציורה יוכר ההפרש שיש בין אלקים דחכמה לאלקים דבינה או דדעת כי הנה יש זמן שאלו האלקים אינם ממולאים אלא פשוטים וא"א להכיר איזהו בחכמה ואיזהו בבינה ואיזהו בדעת אלא ע"י שינוי ציורים האלו כמו שנזכיר וזה עניינה. הנה אות ה' דאלקים דחכמ' ציורה וצורתה היא ד"י ושל הבינה דו ושל הדעת ג' ווין והביאור הוא כי הנה צורת אות ה' היא ד' על ו' אבל זו הו' היא קטנה ואין בה ראש ולכן לפעמים נצייר' בצורת יוד והוא בהיותה בצד החכמה כי הנה זו הו' שבתוך הה' היא בחי' ז"א ובהיותו תוך החכמה היא צורת יוד שהוא טיפת מוח החכמה ובהיותו בבינה אז נעשה ו' כי הוא מורה על זמן העיבור שהוא בתוכ' שהוא ו' בסוד ו"ק ובהיותו בדעת אז הוא הוראת התפשטו' אי' בתוך הז"א הנקרא דעת בסוד מוחין שבו ומתפשטת בג' קוים שבו לכן צורת ה' זו היא ג' ווין כזה ה' שהוא הוראת ג' קוים כנז' והנה הדעת הוא קו אמצעי שצורתו צורת ו':

ועתה נבאר ג' מיני ציורים אלו איך מצטיירים בשלשה המצות הנה נתבאר בענין גדלות הב' כי מצה הא' היא הויה דע"ב מוח חכמה והב' היא הויה דס"ג והוא מוח בי' ולסיבה זו המצה הא' אינה נחלקת ונפרסת לב' פרוסות כי היא כנגד החכמה הנקרא אות י' והיא אות א' שלימה אבל המצה הב' נחלקת ונפרסת לב' פרוסות כנודע חציה לאכילת מצה וחציה לאפיקומן לפי שהבינה נק' אות ה' והיא נחלקת לציור ב' אותיות ד' על ו' ולכן

נפרסת לשתי פרוסות שהם סוד זו"ן בהיותם תוך הבינה כי הבינה נק' ה' בכללותי' ונוק' נרמז' בציור אות ד' של ה' וז"א נרמז באות ו' של הה' ובהיותם בתוכה בסוד העיבור שניהם מתחברים ונעשים אות ה' א' ולכן נחלקת לב' וחציה הא' שצורתה ו' מניחין לאפיקומן וחציה השני שצורתה ד' שהיא כנגד נוקבא אנו מחברים אותה עם החכמה שהיא מצה הא' השלימה ומברכים עליהם המוציא ואכילת מצה. המוציא כנגד השלימה ואכילת מצה כנגד הפרוסה ועל זו הפרוסה הב' שהיא כנגד אות ד' של הה' אנו אומרים: הא לחמא עניא. וכמאז"ל מה דרכו של עני בפרוסה כו' והענין הוא כי בתחלה צורתה ה' של הא לחמא עניא ואחר כך נפרסת ונעשה לחמא עניא שהוא הפרוסה כנז' כי אות ד' הוא לשון ד"ל ועני כי מה שהיתה אות ה' נעשית לחמא עניא שהוא אות ד' והנה בהתחברו עם המצה השלימה שהיא אות י' אז נעשו שתיהם ציור די. הפרוסה היא אות הד' והשלימה היא ו' שהיא שלימה בי' ספירותיה ולפי שהיא פרוסה אנו צריכים לחברה עם השלימה ואז השלימה נק' די והרי נתבאר הציור הב' שהוא דו במצה הב' טרם שנפרסה והציור הא' שהוא די נרמז בהתחברות השלימה עם הפרוס' והציור הג' שהוא ג' ווין נרמז במצה התחתונ' הנז' כי עמה הם ג' מצות כמנין שלשה ווין הנז' והרי נכנסו כל המוחי' דגדלות ב' וקטנות א' דמצד אבא בבחי' שלשה המצות כנז':

עוד ירצה ביאור הא לחמא עניא כו' פי' ה' אחרונה שבשם הנק' לחם עוני בחסרון הלבנה כשאין היסוד העליון מקבל שפע נק' עני והיא נק' לחם עוני כמד"א כי אם הלחם אשר הוא אוכל והיא היתה בגלות מצרים עם אבותינו ומשפעת להם כמד"א עמו אנכי בצרה. וזמ"ש די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. והנה הה' יש לה שני ציורים אם סוד ד"ו ואם סוד ד"י כי כאשר מקבל מהת"ת שהוא סוד ו' יצטייר בה סוד ד"ו וכאשר תקבל מיסוד לבד בלי השפעה מהת"ת אז היא לחם עוני ויצטייר בה סוד ד"י. וזמ"ש די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים ולפי שסוד יסוד הוא כל לכן אנו אומרים כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח לומר שהיסוד העליון שהיה עני ורעב ללחם ולא היה מקבל מת"ת ייתי עתה וייכול ויזדווג עם מלכות בסוד טיפה היורדת מן המוח דרך חוט השדרה שהוא ת"ת בסוד הדעת וכאשר יתעורר ברית קדש לזווג יקדמו הזווגין בסוד הפה העליון בסוד פה ס"ח וזהו ייתי ויפסח. והנה בח"ל אין זווג כי אם בא"י וזמ"ש השתא הכא בלי זווג לשנה הבאה בארעא דישראל ויזדווג המלך עם א"י העליונה וזהו כנגד כל דכפין ייתי וייכול שהוא סוד הזווג ובא"י העליונה כאשר יהיה הזווג יהיו הנשיקין מצד הבי' שהוא מקום החירות וזמ"ש אח"כ השתא הכא עבדי לשנה הבאה בארעא דישראל בני חורין:

מרור כורך. ועתה נבאר ענין החרוסת דע כי הזווג הנעשה בליל פסח הוא עם רחל ואין זווג עם לאה כלל בליל זה כמו שיתבאר למטה ועכ"ז אנו צריכים להמתיק את הדינין שבה אע"פ שאין הזווג עמה וזה נעשה ע"י טיבול המרור בחרוסת אשר מלת חרוסת הוא חיבור רו"ת ס"ח פי' הענין הוא כי הנה נוק' דז"א בכללות' נק' שם אדנ"י והנה נחלקת היא לב' והם לאה ורחל כאשר אינם נכללות יחד כנודע. ולהיות כי לאה כולה דינין לפי שהיא אחוריים דאי' עילאה כנודע לכן שם אדנ"י מתחלק בהם לב' בחי' כי שם אדנ"י בפשוטו הוא ברחל ובמילואו הוא בלאה לפי שמלוי הוא בגי' אלקי"ם שהוא דין ולכן ניתן ללאה. והענין הוא כי אדנ"י במילואו הוא תרע"א וכאשר תסיר פשוטו שהוא ס"ה מנין אדנ"י לרחל ישאר מילויו שהוא בגי' רו"ת אל לאה. וז"ס אותיות רו"ת שבחרוסת שהיא בחי' לאה וב' אותיו' ס"ח שבחרוסת הנשארים הם בחי' המוחין דז"א שהם הנק' חיי המלך כמנין ס"ח כמבואר בענין התפלין שהם שלשה שמות אהיה הויה אהיה. והכונה היא להמשיך החיים הנז' מן המוחין דז"א אל לאה הנק' רו"ת כדי שיתמתקו דינים. וז"ס המרור שהיא בגימט' מו"ת שהם סוד דינים המרים שבה אשר בהם נאחזים הקלי' הנק' מו"ת ולמתקה ע"י המשכת החיים הנז' שהם ס"ח. וזהו טעם שצריך שירגיש טעם מרירות ואם בלעו לא יצא ידי חובתו עד שילעסנו בשיניו כי ע"י טחינת השיניים מתמתקים ומתדקדקים כחות הדין שבה כמבואר אצלנו בענין כונת האכילה ע"י ל"ב שיניים וע"ש בשער המצות פ' עקב. ולהיות כי אין זווג בלאה בליל פסח לכן לא הוזכרה רק דרך עראי במנין החרוסת שאינו אלא זכר בעלמא מדברי סופרים ואינו מצוה כמו היין והמצה כו' אח"כ ענין הב' כוסות האחרות והם בחי' ב' מוחי' דמצד אבא הנקרא חסדים וגבורות הנקר' יחד מוח דעת ולכן אלו הב' כוסות אין ראוי להפריד ביניהם לשתות כוס אחר של רשות לפי ששניהם הם מוח א' הנק' דעת וצריך לחברם יחד ולכלול אותם זב"ז כמ"ש ולכן בין ג' לד' לא ישתה כנז' במשנה והוא כי החו"ג הם זכר ונקבה וצריך לחברם יחד:

והנה נבאר עתה כונת כל כוס מאלו הב' בפ"ע ובעת כונתך תכוין לכלול ב' יחד כמ"ש. הנה כוס הא' הוא החסדים שבדעת והנה הקטנות ראשון שלו הוא אלקים דמילוי אלפין אבל צורת האלף שבמילוי אות ההא דאלקים היא בצורת יו"י כנ"ל כזה א' וגדלות הא' הוא הויה דמ"ה דאלפין וקטנות הב' הוא שם אכדט"ם בבחי' חשבונו שהוא בגי' ע"ד וגדלות הב' הוא הויה דמ"ה דאלפין והכוס האחרון הוא כן. כי קטנות הא' הוא אלקים דמילוי אלפין אלא שצורת הא' שבמילוי הה"א היא צורת יו"ד כזה א' וגדלות א' הוא הויה דב"ן דההין וקטנות הב' הוא אכדט"ם בבחי' חשבונו שהוא ע"ד. והגדלות הב' הוא

הוי"ה דב"ן דההין אמנם אתה תחבר ב' הכונות יחד בכוס א' ואח"כ תכוין שתיהם בכוס הב' והסיב' היא כנ"ל לכלול אותם יחד בסוד זכר. ונקבה וכבר אמרנו לעיל שהנלע"ד ששמעתי שיש חילוק בקטנות השני בין החסדים לגבו' בשם אכדט"ם כי זה חשבונו ע"ה בסוד ג"פ יב"ק וזה חשבונו ע"ד אבל לא מצאתי כתוב בקונטרם שכתבתי בו מה ששמעתי ממוז"ל:

דרוש ז

והוא דרוש א' לענין ספירת העומר. דרוש זה כ' הרח"ו ז"ל ששמעו מזולתו כבר נתבאר כי בפסח הוא זמן היניקה של ז"א ואין בו אלא מוחין דקטנות שהם ד' אלקים א' דיודין בחכמה וא' דההין בבינה וא' דאלפין בציור יו"י בחסדים שבדעת וא' דאלפין בגבורה שבדעת בציור יו"ד. ודע כי במוחין דגדלות מקדימין החס' לצאת מן הדעת ולהתפשט בגופ' דז"א ואח"כ יוצאות הגבו' אבל במוחין דקטנות אז הגבו' מתחילו' להתפשט בגופא דז"א ואח"כ יוצאים החס' והטעם הוא לפי שהמוחין דקטנות הם דיני' קשים וזהו ג"כ סוד היצה"ט והיצה"ר כי החס' הם יצה"ט שבאדם והגבו' הם היצה"ר ובימי הקטנות של האדם מתחיל היצה"ר להתפשט באדם קודם שיבא היצה"ט וזכור הקדמה זאת:

והנה ימי העומר הם זמן דינים כנודע ולכן הגבו' והדינין של הקטנות מתפשטים בגופא דז"א בז' שבועות ואח"כ ביום חג השבועות שהוא יום מתן תורה יוצאין גם החס' של הקטנות שהיו עדיין בדעת של ז"א מתפשטים בגופא של ז"א ואז ג"כ נכנסין בז"א הד' מוחין כולם דגדלות כנודע. והנה בשבוע א' מתפשטת ויורדת מן הדעת גבו' אחת ונכנסת בחסד דז"א ובשבוע הב' יורדת גבו' א' מן הדעת ונכנסת בגבו' דז"א וכן עד"ז עד שנמצא שירדה הגבו' הה' בהוד דז"א ובשבוע הו' מתקבצות כללות הה"ג ונכנסו' ביסוד וכן בשבוע ז' כללות הה"ג נכנסות במל' דז"א ע"ד הנז' בענין התפשטות הה' חסדים. ואמנם להיות כל שבוע כלולה מז' ימים הטעם הוא לפי שבכל בחי' מהם יש ז' בחי' הא כיצד שבוע א' נכנסה הגבו' הא' בחסד דז"א ובספי' החסד עצמה יש ז' בחי' עצמן שהם חסד שבחסד וגבו' שבחסד כו' ומלכות שבחסד והרי איך ז' בחי' בחסד כנגד ז' ימים שבשבוע א' וכעד"ז בשאר ז' שבועות. ואמנם היות צריך האדם לספור ספי' העומר בפיו הטעם הוא כי ע"י היות האדם סופר בפיו ומוציא הבל מתוך פיו לחוץ גורם שיוצא הבל אור המקיף מפי האדם העליון שהוא ז"א ומקיף לכל ז' תחתונות שבו בז' שבועות של ספירת העומר וע"י פן מתמתקות הגבו' דקטנות ומתפשטות תוך ז"א בסוד א"פ כנז' כי הם דינים קשים גמורים:

עוד בקונט' אדם א' מצאתי באופן אחר בענין ספי' העומר דע כי הנה בצאת ישראל ממצרים יצאו החסדים והגבו' מן הדעת של הקטנות דז"א ונתפשטו למטה מגופו כנז"ל בענין הפסח. ואמנם בעזר וסיוע ב' אורו' מקיפים הם מורידים הה"ח מן היסוד דאי' המלובש תוך שליש העליון המכוסה של הת"ת דז"א והם מתפשטי' למטה בשאר הגוף. והנה הם ב' מקיפים וה' חסדים הרי הם ז' וכנגד זה צריך שיתפשטו ג"כ הה' גבורות עם שני אורות מקיפי' כדי שיוכלו להתפשט כנז' והרי הם שבעה אחרים הם י"ד בחינות בז"א הנקרא ישראל וכנגדם י"ד בחינות אחרות בפר' הנקרא יעקב כי גם בו יש ה' חסדים וה' גבורות הרי הם כ"ח ושבעה בחי' אחרות ברחל ושבעה בחי' בלאה לפי שהנקבה אינ' לוקחת רק גבו' בלבד הרי הם מ"ב ושבעה גבורו' אחרות שמקבלת רחל למטה הרי כללותם הם מ"ט בחי' כנגד מ"ט ימי העומר שהם ז' שבועות:

דרוש ח

והוא דרוש שני בענין ספירת העומר הנה נתבאר לעיל כי גדלו' הזה דז"א היה לפי שעה בליל ראשון של פסח כדי שיוכלו ישראל ליגאל ואחר יום ראשון של פסח מסתלקי' כל המוחין הנז' וחוזר לקדמותו לבחי' ג' כלילן בג' וזהו הטעם שאין אומרים הלל גמור אלא ביום ראשון של פסח בלבד. ואח"כ מליל שני ואילך אנו חוזרים להמשיך המוחין הנז' שנכנסו בליל פסח ונסתלקו ועתה חוזרים לכנס כפי סדר המדרגו' כל מדרג' ביום שלה ע"י מצות ספי' העומר בנ' יום שבין פסח לעצרת. ונודע כי אין הכתר נמנה לעולם ואינו נכנס במספר רק מן החכמה ולמטה והנה כאשר נספור ונמנ' שבעה ספירות שיש מן החכמ' דז"א ולמטה והם חב"ד חג"ת ושם הוא מקום התחלת בנין הנקבה מלכו' מאחורי הת"ת כנודע ועמה הם ז' ספי' וכנגדם אנו סופרים ז' שבועו' אלו לפי שאי אפשר שיזדווגו זו"ן עד היות ז"ס אלו בנוים ומתוקנים ואז תהיה ראויה היא לזווג. ולהיות כי כל א' מאלו הז' היא כלולה מכולם לכן לא הספיק ז' ימים אלא ז' שבועות וכל שבוע כולל ז' ימים ונמצא כי בכל שבוע מאלו הז' שבועות נתקנת ספי' הא' מז"ס הנז'. באופן כי בשבוע הא' נתקן מוח החכמה בז' בחי' כו' ובשבוע הז' נתקנת המלכות בכל ז' בחינות:

והנלע"ד כי יש בזה ב' כוונות ושתיהם אמיתיות. הא' היא כי בשבוע א' נגמר ליכנס מוח החכמה ובו כלולים כל ז' בחי' הראויות למצוא תוך המוח הזה כי הנה צריך שיהיה כולל בתוכו חב"ד חג"ת מלכות וכולם נרשמים ונמצאים שם במוח החכמה וכעד"ז בכל הז' ספירות הנז'. והב' הוא כי מוח החכמה מתפשט בכל ז' ספי' אלו כיצד הנה בחכמה מתפשט חלק הראוי לה וכן מתפשט מן החכמה בבינה חלק הראוי להתפשט בה ועד"ז בכל הז' עד המלכות. והנה ב' פי' אלו הם הפכיים זה מזה ואפשר ששניהם כא' טובים.

ואמנם הפי' הא' הוא היותר אמיתי כפי מה שמצאתי כתוב בקונטרס מן העת ששמעתי הדרוש הזה ממוז"ל. ונבאר עתה סדר השבועות. שבוע א' נתקן כל החכמ' ולכן הוא בסוד הוי"ה דע"ב דיודין. שבוע הב' בבינ' והוייתה בס"ג. שבוע הג' החסדים אשר בדעת והיא הויה דמ"ה דאלפין. שבוע הד' הגבו' שבדעת והיא הוי' דב"ן דההין. שבוע הה' חסד והיא הוי"ה דע"ב. שבוע הו' גבו' והיא הוי"ה דס"ג. שבוע הז' בת"ת ומל' ששניהם יחד להיותם דבוקים אחור באחור יחד ולכן הם בחי' שבוע א' בלבד. ואמנם לפי שהם ב' ספירות ראוי לכוין בב' הויות והם בהויה דמ"ה כנגד ת"ת והויה דב"ן כנגד מלכות דכר ונוקבא:

עוד יש כוונה אחרת וגם היא אמיתית והענין הוא כי הנה בכל מוח ומוח יש ז' בחי' וכן בכל מדה ומדה יש ז' בחי' וכנגדם הם ז' שבועו' כמ"ש. ונתחי' לסדר בז' ימים שיש בכל שבוע ושבו' ונתחיל משבוע א'. שבוע א' נתבאר שהוא מוח החכמה ואלו הם ז' בחי' ודע כי אין סדרן עתה כמו בליל פסח כי אז נכנסו ביחד בבת א' אבל עתה נכנסין א' לא' ממט' למע' ואין שינוי רק שהקטנות הא' נכנס אחר גדלו' א' אבל בליל פסח היה נכנס אחר גדלות ב' והטעם עצמו אשר ביארנו שם הוא כאן אלא שעתה שכבר נכנסו בליל פסח אין צורך עתה רק שיכנס אחר גדלות הא' ואיננו צריך להתאחר אחר גדלו' ב' וזה סדרו. יום א' חכמ' דגדלו' א' דאבא והוא קודם לאי' והיא הויה דע"ב. יום ב' גדלו' א' דאי' והיא הוי"ה דע"ב. יום ג' קטנות הב' שם אכדט"ם בבחי' ה' אותיותיו בלבד כנז"ל בליל פסח. יום ד' גדלות ב' דאימ' והיא הוי"ה דע"ב. יום ה' קטנות הא' והוא אלקים דיודין. יום ו' רשימו דגדלו' ב' דאבא והיא הויה דע"ב. יום שביעי גדלות ב' עצמו דאבא והיא הוי"ה דע"ב. שבוע שני כולה בבינה ולכן כולה בהויה דס"ג. יום א' בינה דגדלות א' דאבא והיא הויה דס"ג. יום ב' בינה דאי' דגדלות א' והיא הויה דס"ג. יום ג' קטנות שני דמוח בינה והוא אכדט"ם בבחי' היותו מתחלק לא"ם ג"ל כנז"ל בליל פסח. יום ד' בינה דאימא דגדלו' ב' והיא הויה דס"ג. יום ה' קטנות א' דמוח בינה והוא שם אלקים דמילוי ההין. יום ו' רשימו דבינה דגדלו' ב' דאבא והיא הויה דס"ג. יום ז' גדלות ב' עצמו דבינה אבא והיא הויה של ס"ג. שבוע ג' כולה בחסדים דדעת וכולה בהוי"ה דמ"ה. יום א' גדלות א' דחסדי' דאבא והיא הויה דמ"ה. יום ב' גדלות א' חסדים דאי' והיא ההוי"ה דמ"ה. יום ג' קטנות שני דחסדים והוא אכדט"ם העולה ג"פ יב"ק והם ע"ה אותיות כנ"ל בכוס ג' דליל פסח. יום ד' גדלות ב' דחסד דאימא והוא הויה דמ"ה. יום ה' קטנות א' דחסד והוא אלקים דאלפין ואות א' דמילוי ה"א ציורה יו"י. יום ו' רשימו של גדלות ב' החסדים דאבא והוא הויה דמ"ה. יום ז' גדלות ב' דחסד דאבא והוא הוי"ה דמ"ה. שבוע

ד' כולה בגבו' דדעת וכולה בהויה דב"ן. יום א' גדלות א' דגבורה דאבא והיא בהויה דב"ן. יום ב' גדלות א' דגבור' דאימא והיא הויה דב"ן. יום ג' קטנות ב' דגבורה דאו"א והוא אכדט"ם בבחי' חשבון ע"ד. יום ד' גדלות ב' דגבור' דאימא והיא הויה דב"ן. יום ה' קטנות א' דגבורה והוא שם אלקים באלפין ואות א' במילוי ה"א ציורה יו"ד. יום ו' רשימו דגדלו' ב' דגבו' אבא והיא הויה דב"ן. יום ז' גדלות ב' עצמו דגבו' אבא והיא הויה דב"ן. שבוע ה' היא בספירת החסד ולכן היא ממש כדוגמ' שבוע א' שהית' בספי' החכמה. שבוע ו' היא בספירת הגבו' ולכן היא ממש כדוגמת השבוע הב' שהיתה בבינה. שבוע ז' צריך לכוין בה ב' כוונות שבוע ג' ושבוע ד' ביחד כי עתה היא בסוד ת"ת כנגד החסדים ובסוד מלכות כנגד הגבורות. וצריך ליתן טעם אל קצת השינוים הנ"ל והוא כי סיבת כניסת גדלות א' דאבא קודם דאי' הוא לפי שכיון שבליל פסח נכנסו כל המוחין לכן עתה הספיק טעם ההוא שיכנס עתה גדלו' א' דאבא בתחי' לפי שהוא אור יותר גדול ובו נכלל מוח אי' גם ענין כניסת קטנות הא' אחר גדלות ב' דאימא הוא לסיבה הנ"ל בליל פסח כי הוא דינים קשים ושלא יתאחזו בו החיצו' אינו נכנס עד שיכנס גדלו' ב' דאימא אבל אין צורך שיתאחר עד כניס' גדלות ב' דאבא ג"כ. גם ענין הצטרכות ב' לילות ליל ו' וליל ז' לגדלות ב' דאבא הטעם הוא כי עיקר ליל פסח היתה בעיקר ד' כוסות שבהם נרמזו ד' מוחין דאימא אבל גדלות ב' דאבא לא נכנסו רק דרך רמז קטן בענין המצה אחר שנכנסו כל שאר המוחין ולכן הוצרך עתה ב' לילות כי בליל הא' נכנס תוך הגולגולת דז"א ומניח בו קצת רושם ובליל הב' נכנס הוא עצמו כנ"ל והם סוד ליל ששי וליל ז':

ועתה צריך ליתן טעם למה כל השבוע א' נק' חול המועד וי"ט כיון שאחר יום א' נסתלקו כל המוחין כנ"ל וגם ענין יום ז' של פסח שהוא יו"ט גמור. אבל הענין הוא כי להיות שכבר כל המוחין נכנסו בליל פסח הא' ובהכרח הוא כי שם הניחו רשימו שלהם וקצת ההארה ההיא ובשבוע הא' חוזר מוח החכמ' ליכנס לגמרי והנה מוח זה גדול מכולם כי כולם נרשמי' ונכללים בו בסוד כולם בחכמ' עשית והוא עיקר כולם ולכן השבוע הא' היא מכלל חג המצות אבל עכ"ז אינה רק קדוש' חול המועד קלה בלבד כיון שלא נגמר מוח החכמה לכנס לגמרי עד יום ו' של שבוע א' כי אז נשלם לכנס אפי' גדלו' ב' דאבא דמוח החכמה כנ"ל והנה יום ו' לעומר הוא ביום ז' של פסח ולכן הוא יו"ט גמור ואע"פ שלא נכנס רק הרשימו מספיק לפי שכבר נשלם מוח החכמה ולכן ליל ז' של פסח הותר זווג התחתון כי כיון שנכנס מוח החכמה כבר יש בחינת הזווג כי הוא עיקר כל המוחין אבל יום ז' לעומר שהוא יום ח' של פסח נקרא אסרו חג לפי שאז נכנס עצמות גדלות ב' דאבא דמוח החכמה אבל אינו יו"ט ממש כיון שכבר הרשימו נכנס בליל ז' של פסח ואין

נק' יו"ט אלא על שם חידוש הנעשה מחדש אבל זה אינו חידוש כי כבר נכנס הרשימו ליל שלפניו:

דרוש ט

והוא דרוש ג' בענין ליל פסח ובענין ספירת העומר הנה נתבאר בדרוש שקדם כי עיקר הגלות מצרים היה לסיבת הדעת דז"א כי בו פגמו ישראל ושם נאחזו ח"ו החיצונים בלבושים שלו כנ"ל כי זו היתה סיבת היות מספר שנות הגלות רד"ו שנה. והענין יותר מבואר הוא כי הנה הדעת יש לו ב' בחי' הא' הוא בחינתו למעלה במקומו בראש הנק' מוח הדעת. והב' היא בבחי' התפשטותו למטה כנודע כי הוא מתפשט מן החסד עד ההוד ואח"כ כללות כולם נכנס ביסוד הנקרא כל לסיבה זו ואח"כ כללותם נכנס במלכות וכ"ז בגופא דז"א ועד"ז הוא התפשטות הגבו' של הדעת בגופא דנוק' דז"א והנה בגלות מצרים להיות כי אז היה הפגם נוגע בבחי' הדעת הנז' לכן בחי' התפשטות למטה בגופא בבחי' החסדי' והגבורות חזרה להסתלק ולהתעלו' בשורשה שהוא הבחינה העליונה של הדעת העומד ברישא דז"א ומזה נמשך גלות מצרים. כי כבר הודעתיך כי הקליפות הנאחזו' בגרון דז"א שהוא מקום צר יותר מכל שאר גופו הנה היא נקרא מצרים. ונודע כי מקום יסו' דאי' הוא שם בגרון דז"א והדעת שם הוא מתלבש תוך היסוד דאימא ובהיותם מתעלמים שם היו המצריים ופרעה מלכם נאחזי' במקום העורף אשר באחורי הגרון ולכן היו משעבדים לבני ישראל בגלות' כי לא היו החסדים מתפשטים בגופא דז"א הנקרא ישראל ולא היו מאירים להם ובהיו' אלו החסדים דבחי' התפשטו' נעלמים למעלה בשרש' לא היו מאירים למטה זולתי אותם הלבושים של החסדים והגבו' שהם עשר אחוריים דאימא דיסוד שלה שהם עשרה שמות אהיה בריבועם שהם סוד עשרה דמים כנ"ל בדרוש הא'. ולסיבה זו היו המצריים שופכים דמים של בני ישראל כמש"ה אם בן הוא והמיתן אותו. והענין הוא כי הנה נודע כי ז"א הוא הויה דמילוי אלפין ובחי' אות אלף שבמילוי אות וא"ו היא בחי' אי' עילאה כנז' בתיק' דאות א' ומורה ע"ש אהיה שהוא בבינ' ונמצא כי א' זו הוא שם אהיה היא אי' עילאה המתפשט' תוך ז"א להחיותו. ונודע כי כל בחי' עליונה ברדתה למטה להתלבש תוך בחי' תחתונה פנימיותה נשאר למע' וחיצוניותה שהיא האחוריים שלה יורד ומתלבש למטה ונמצא שם אהי"ה הזה היורד ומתפשט תוך ז"א להחיותו הנה הוא ריבועו העולה בגימ' מ"ד כמנין ד"ם ובהתפשטותו בתוכו נעשה ממנו בחי' ד"ם האדם שהוא ז"א הויה דמ"ה כמנין אד"ם. ובתחי' היו המצריים שואבים ולוקחים הדם הזה לפי שלא היה מתפשט ויורד ונבלע תוך איברי ז"א ונשאר ז"א הנקרא אדם בלתי דם ולכן היו המצריים שופכי' דם של ישראל והנה

כשנגאלו ישראל ממצרים ירדו אלו החס' שבדעת דז"א ונתפשטו בו"ק כנודע ונבלע דמו בתוך הורידין שלו ובזה אין מקום אל החיצונים להתאחז בדם ההוא והנה התפשטות הוא בהמשך מ"ט ימים דספירת העומר והוא כי הנה עשרה שמות הם של אהיה וכולם בסו' דם כנ"ל בדרוש שקדם לזה. והנה בהיותם פשוטים יש בהם מ' אותיות והעשרה שמות עצמן הם ן' יום וזהו הפי' הנכון. עוד יש לפ' פי' ב' והוא כי הנה כל שם של אחורי' הנז' יש בו עשר אותיו' כזה א אה אהי אהי"ה ואם תחבר כללות עשרה אותיות אלו עם מ' אותיות שבי' שמות הנז' הם ן' ואלו הם מספר ן' יום שבין פסח לעצרת ובכל יום נתקנ' אות א' מן הנז' ובהשלם תיקונם אז הוא חג העצרת ויש בו בחינת זווג עליון. ונחזור לענין א' כי כמו שהם עשרה דמים כן בז"א יש עשרה שמות מ"ה כנגד עשרה הדמים אשר בדעת. גם טעם אחר כי ז"א הוא י"ס וכל ספי' היא הוי"ה א' דמ"ה ונמצא כי העשר דמים הנז' שהם עשר שמות אהי"ה בריבועם הם מתלבשים ומתפשטים תוך עשר שמות מ"ה שהם כללו' ז"א ובתחי' שהיה ז"א בלתי הדם הנז' כי היה חסר ממנו אותה האלף שבמילוי וא"ו דמ"ה וממ"ה נהפך ונעשה דם ואז נתקיים דמים בדמים נגעו כי בהיותם מרוחקים זה מזה הם דם למע' ודם למטה ובכן יש שפיכות דמים כי הם נשפכים לחוץ ואינם מתחברים דם בדם אבל בהתלבש דם העליון בתוך ז"א ומתפשט בתוכו ונבלע הדם בתוכו אז נעשה אדם. וז"ס מ"ש במסכת חולין על ר' נתן הבבלי שאמר לאותה האשה המתיני למול את בניך עד שיבלע דמו בו ואז נשלמים עשרה שמות דמ"ה שבז"א ונעשין בחי' מ"ה מ"ה וז"ס ואומר לך בדמיך חיי כי ממש ע"י דמיך הנז' תחיי כי בעודם למע' היה גלות הנמשל אל המות ועתה בהתפשט דמיך למטה בגופך תחיי. והנה נודע כי ג' זמנים הם זמן עיבור א' ואז ז"א הוא בבחי' ג' כלילן בג' זמן היניקה זמן עיבור ב' של המוחין והנה בגלות מצרים חזר ז"א לזמן עיבור א' והיה בבחי' ג' כלילן בג' לפי שלא היו החסדים מתפשטים בגופו ולכן הוחזר ליכנס בסוד העיבור. ובגאולת מצרים נולד ז"א ויצא לחוץ למעי אימא עילאה ואז היה זמן היניקה ונודע כי אז הוא זמן הבלעת הדם בגופו של תינוק כנודע כי הדם שבאשה מתהפך לחלב וממנו יונק התינוק ואחר כך חוזר החלב ההוא לקדמותו ומתהפך בגוף התינוק לדם ונבלע בתוך הוורידין שבו. והענין הוא כי הנה תחלה היה דם מותרות מעורב בסיגים ובזמן הלידה יורדין הסיגי' למטה ויוצאים בבחי' דם הלידה ונשאר הדם המזוקק בתוך האשה ואז יכול להתהפך לחלב ואח"כ כשיונק אותו התינוק חוזר להיות דם טהור וזך כבתחלה ואדרב' עתה הוא חיות התינוק וכבר נתבאר אצלנו כי הדם המתהפך לחלב הוא בירור מן זוהמת הדם שלא יכול להתברר בט' חדשי העיבור ועתה הוברר ונזדכך כנז' וע"ש. וז"ס ספי' העומר

במ"ט ימים אלו שהם ז' שבועות כנגד ז' ימי נקיים וימי טוהר הדם ההוא מתברר ונהפך לחלב ונכנס בז"א היונק אותו:

דרוש י

והוא דרוש ד' על הנז' ובענין ספי' העומר דע כי הנה עתה בגאולת מצרים נתפשטו הה' חסדים וה"ג שנעלמו למעלה בשרשם בדעת בזמן הגלות ועתה נתפשטו בגופ' דז"א והנה בעת יציאת מצרים נעתקו ויצאו משם ואח"כ בשבע' שבועות של ספי' העומר יורדין ומתפשטין למטה בגופא דז"א וטעם היותם ז' שבועות הוא עם הנ"ל כי החסדים מתפשטין מחסד ועד הוד ואח"כ כללותם ביסוד הנק' כל שהוא כללות ה' תסדים וכל חסד כלול מי' הם כ"ל בגי'. ואח"כ כללותם במלכות הנק' כלה לב' סבות הא' הוא לפי שהיא ה' אחרונ' שבשם ההויה ולוקחת כללות החסדים הנק' כ"ל הרי כל"ה והסיבה הב' היא כי כל הם כללות החס' והה' היא ה' גבו' הרי כל"ה. עוד סיב' ג' כי כל הוא הה"ג כל א' כלולה מי' והה' היא המלכו' עצמ' כנ"ל. ונחזור לענינינו כי ז' בחי' יש בהתפשטות החס' וכנגדם הם ז' שבועות ואמנם היותם ז' שבועו' ולא ז' ימים הענין הוא כי כל בחי' מהם כלולה מן הז' עצמם ר"ל כי החסד הא' המתפשט בזרוע ימין הנק' חסד צריך שיהיו בו ז' בחי' א' כנגד החסד וא' כנגד הגבו' כו' וא' כנגד מה שצריך לתת ממנו חלק אל היסוד הכולל כולם כנז' ואחד כנגד מה שצריך לתת ממנו חלק אל המלכו' הכוללת את כולם כנז' כי אם אין בחסד הזה כל אלו הז' בחי' של שרשים איך היסוד ומלכו' יוכלו לקבל הארה ממנו וגם הה' חסדים עצמם איך יתקשרו זה בזה אם לא ע"י כך. ונמצא כי בכל חסד וחסד מן בחי' החסדים המתפשטים בז"ת דז"א יש בו בכל א' מהם שורש לכל הז' בחי' הנז' ורצוני להרחיב הביאור בזה. דע כי בספי' החסד דז"א מתפשט בו החסד הא' מן הה"ח המתפשטים ויש בו בחי' חסד גבו' ת"ת נה"י ומלכות ומתחלקות בז"ס תחתונות באופן זה. חסד שבחסד וחסד שבגבו' וחסד שבת"ת וחסד שבנצח וחסד שבהוד וחסד שביסוד וחסד שבמל'. וכל ז' בחי' אלו הם כללות החסד הא' שבחסד המתפשטי' בז"א. אח"כ החסד הב' הנקרא גבו' שבחסד הנה יש בו ז' חסדי' מתחלקות בז' הספי' וכולם בחי' הגבורה שבהם. וכעד"ז בכל הז' חסדים המתפשטים בגופא דז"א. ונבאר הקדמה זו בסדר ז' שבועות העומר:

שבוע הא' כולה בחסד הא'. יום א' נכנסת בחינ' מלכות שבחסד הא' בתוך החסד הנק' זרוע ימין יום שני נדחית המלכות בגבורת ז"א ונכנס בחינ' היסוד שבחסד הא' בחסד דז"א. יום שלישי נדחית המלכו' בת"ת והיסוד בגבורה ובחי' ההוד דחסד הא' נכנסת בחסד דז"א. יום ד' נדחית המל' בנצח והיסוד בת"ת וההוד בגבורה והנצח בחסד דז"א.

יום ה' נדחית המל' בהוד והיסוד בנצח וההוד בת"ת והנצח בגבו' והת"ת בחסד דז"א. יום ו' נדחית המלכות ביסוד והיסוד בהוד וההוד בנצח והנצח בת"ת והת"ת בגבור' והגבו' נכנס בחסד דז"א. יום ז' כל אחד יורד במקומו מלכות במלכות יסוד ביסוד הוד בהוד נצח בנצח ת"ת בת"ת גבו' בגבור' חסד בחסד. והרי כי בשבעה ימי השבוע הא' לא נתפשט רק החסד הא' בלבד ונתפשט בשבע' הספי' כולם כנז':

שבוע השני היא ממש ע"ד השבוע הא' אלא שכל בחינ' הם בחסד השני מן החסדים המתפשטים וכן כיוצא בזה בשאר הז' שבועות עד שנמצא כי בשבוע הז' נכנס החסד הז' הנק' מלכות הנעש' מכללות כל הז' ספי'. והנה אע"פ שנתבאר כי בדעת דז"א יש ה"ח וה"ג צריך שתדע כי הנה הדעת הוא הנשמ' המתפשטת בכל הגו' וא"כ מוכרח הוא שבדעת יהיו ז' בחי' החסדים המתפשטים בז"ת הנקר' גוף וכנגדם הם ז' גבור' ודע כי אלו הם סוד י"ב שבטים י"ב בני יעקב ושני בני יוסף מנשה ואפרים שנאמר בהם כראובן ושמעון יהיו לי וכבר נתבאר דרוש זה בענין י' הרוגי מלוכ' והרוגי לוד. ובזה יתבאר טעם למה השבוע הא' אינ' חול גמור אבל נקרא חול המועד והטעם הוא כי כל הה"ח נכללים בחסד הא' כנודע כי שבעה עניני כבוד הם וענן הא' מכולם הוא הנקרא ענן של אהרן והוא כנגד חסד הא' והוא כולל את כולם כנז' בס"ה בפרשת אמור. וז"ס מ"ש יומם יצוה ה' חסדו כי החסד א' נק' יומם לפי שבו נכללים שאר החסדים הנקר' ימים והגבורות נקראים לילות אלו זכרים ואלו נקבות וכל א' משבעה בחי' החסדים כנ"ל הם שבעה ימי השבוע וכ"א נק' יום אחד אבל החסד הא' נקרא יומם ולא יום ופירושו יום הכולל ימים רבים כי כל שאר החסדים אין להם שורש ומעבר אלא בו. וז"ס ויסע עמוד הענן יומם כי שבעה עננים היו אבל הא' שבכולם נק' יומם ולכן הוא לבדו נזכר והשאר נכללין בו ובזה תבין פ' הנז' של יומם יצוה ה' חסדו כי ע"י יומם והוא החסד הא' שבכולם ע"י הוא מפקיד שאר החסדים בידו שיהיה הוא פקיד עליהם והרשות בידו להוציאם ולהוריד ולפשט אותם למטה כפי רצונו. ואולי נוכל לומר כי חסדו ר"ל חסד ו' ר"ל ששת החס' האחרים כולם מצויים תחת ידו של החסד הא' הנק' יומם כנז' אבל בלילה אז שירה עמי ר"ל שיר ה' שהם ה"ג הנק' שיר והשיר הזה הנה הוא עמי ואלו הם דברי דוד המשורר ע"ה האומר דברים אלו ברוח הקדש כאלו השכינה שהיא המלכות העליונ' אומרת אותם והוא כי הגבו' הם ממש עמה אבל החסדי' אינה רק בבחי' פקדון (וצווי) בלבד להורידה בה ביום בעת הזווג. ונחזור לענין לפי שבשבוע א' מתחי' לכנס ולהתפשט החסד הא' לכן הוא חול המועד מכלל חג המצות אבל לפי שעדיין לא נשלם לכנם עד יום הז' לכן אינו יו"ט גמור רק חוה"מ:

אבל בז' של פסח שאז נשלם להתפשט נק' יו"ט גמור ולכן יש זווג תחתון למטה כבשאר הי"ט כי הנה כל הזווג אינו נמשך אלא מבחי' החסד כי היא טיפת הזווג של מ"ד ועתה שנשלם החסד הא' כבר יש זווג אבל לפי שלא נכנס רק החסד הא' שלא נשלמו כל החסדים להתפשט לכן אין אומרים הלל גמור וגם אינו זווג גמור כמש"ל בע"ה. ואע"פ שאינו נגמר להתפשט אלא ביום אסרו חג עכ"ז כיון שעיקר טפת החסד אינה אלא לצורך היסוד טפה דדכורא ולכן בהכנם בחי' היסוד של החסד הא' מספיק לזווג אבל ביום שלאחריו שנכנס אף בחי' המלכות של החסד הא' לכן יש בו קצת קדוש' ונק' יום אסרו חג והוא ע"ד מש"ל בדרוש הח' כי בהכנס רשימו דמוח החכמ' הוא יו"ט גמור וביום שלאחריו אע"פ שנכנס עצמותו אינו נק' אלא אסרו חג. עוד יש ענין אחר בענין ספירת העומר והוא נקשר עם הדרוש הנז' ושניהם הם בחי' אחת:

דרוש יא

דרוש י"א:

והוא דרוש ה' בענין ספי' העומר. הנה נודע כי כמו שיש בז"א מוחין דאורות פנימיים גם יש לו אורות מקיפין וממוח הדעת שבו יורדים ומתפשטים בו אורו' פנימיים ואורות מקיפין והאור הפנימי מתפשט ויורד דרך הגרון ומתפשט בגופא דז"א אבל האור המקיף הנה הוא יוצא מן הפה ולחוץ ומקיף את הז"ת ע"ד האמור לעיל ממש בבחינת החסד' הפנימיים המתפשטים בז"ת ועתה נבאר ענייניהם. הנה אלו החסד' והגבור' שבתוך היסוד דאימא הם אורות רבים וגדולים ועומדים במקום צר ודחוק כנודע כי מוח החכמה והבינ' גדולי' מאד ממוח הדעת ובפרט במקום התפשטות יסוד דאימא תוך הגרון דז"א כי הוא מקום צר עד קצה אחרון והם ב' מוחין דחסדי' וגבו' ואינם יכולים לידחק שם ואז מחמת הדוחק הם בוקעים המקום ההוא וז"ס בקיעת הפה הנבקע במקום הגרון והבן טעם זה ואז יוצאות קצת האורות ההם דרך הפה ולחוץ וקצתם נשארי' בפנים כנ"ל. ואמנם בחי' הגבו' הם אש ובחי' החסד' הם מים ולכן הגבור' הם חזקות מאד ומרוב חמימות אשם אינם יכולות להשאר בפנים והם הבוקעות ויוצאות לחוץ דרך הפה ונעשית בחי' אור המקיף אבל החסד' נשארים בפנים בסוד אור הפנימי וכבר נתבאר אצלנו כי אור המקי' גדול מאור הפנימי אע"פ שהאור הפנימי הוא חסדים כנז' והאור המקיף הוא גבור' עכ"ז הטעם הוא נרמז כמש"ה טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת פי' כי הגבו' הם כוחות הדין הנק' תוכחת שמהם באים התוכחו' והיסורין לעולם הנה הם יותר טובים ויותר מאירים להיותם מגולים בבחי' אור המקיף יותר מן החסדים הנק' אהבת חסד להיותם

מסותרים בבחי' אור הפנימי אורם מסותר ואינו נגלה ומאיר עם היות כי בבחי' עצמם החס' הם מעולי' יותר מן הגבו':

ובזה תבין מ"ש בתיקו' תיקון ע' בענין ה' מוצאות הפה הנק' פתוחי חותם דא אימא עילאה כו' והענין הוא כי כיון שפתיחת הפה נבקעת מחמת ה' גבו' מנצפ"ך כנ"ל הנה הם עצמן ה' מוצאות הפה והם סוד הכ"ב אותיות אחע"ה בומ"ף כו' כנודע כי האותיות נפקא מבינ' כנז' בהקדמת ספר התיקו' גם שם נת' כי האותיו' נק' נפש. והטעם הוא כי להיותם מבחי' הגבור' שהם עטרא דמל' הנק' נפש לכן גם הם נקראים נפש. ובזה יתיישבו ב' מאמרים הנז' בס"ה שהמאמר הא יראה כי אותיות הם יוצאים מן הפה וממאמר אחר הב' יראה כי הם יוצאים מן חותם אי' עילאה ושניהם הם אמיתיים כי הנה האותיו' הם בחינ' הגבו' הנתונים תוך היסוד דאי' עילאה ומתלבשת בז"א ואלו הגבור' הם הנק' חותם דאי' עילא' כמבואר אצלנו בהרב' מקומו' אם בענין הצלם דהו"ר הנקר' ליל החותם ואם בענין משז"ל באותם הד' דברים הנק' חבי"ת שצריכים חותם בתוך חותם והם יסוד ומלכו' שבה שהם ב' החותמות הנז'. והנה היסוד דאי' מלובש בפומא דז"א ושם נבקע ויוצא ממנו אלו הכ"ב אותיות שהם בחי' הה"ג כנ"ל ונמצא כל דבריהם אמת. גם בזה תבין מ"ש בפ' משפטים כי דעת גניז בפומא דמלכא פי' כי הדעת הוא בחי' עטרא דגבו' והחסדים והוא מלובש ביסוד דאי' ונבקע ויוצא עטרא דגבורה דרך הפה ולחוץ וכשהוא רוצה לדבר מוציאן לחוץ בסוד קול ודיבור שהוא בחי' אור המקיף כמבואר אצלנו כי כל הבל הפה הוא אור המקיף ולפעמים נשארים בפנים ואינם יוצאים ואז כתיב נאלמתי דומיה כו' והנה ה' אותיות מנצפ"ך הם שורש הה"ג ולכן הם אותיו' סתומות כנודע כי הם בציור מקום פתיחת הפה סתומה ועגול' ולכן נקרא בס"ה בשם פתוחי חותם כי הוא מקום הנפתח ומגולה עתה והוא נמשך מן אי' עילא' הנק' חותם כנודע כי עטרא דגבור' גניז באי'. והרי נתבאר בחי' אור המקי' מה ענינו ואיך הוא בחי' עטרא דגבו' ואיך הוא מן אימ' עילאה כי הגבו' מן אי' עילא' אינון וכמ"ש כמה פעמים כי כל אור המקי' הוא מבינה הנק' שם אהיה וזכור הקדמה זו:

ונחזור לענין ספיר' העומר כי עתה אנו צריכים להמשיך ב' בחי' אורות פנימיים ואורו' מקיפים והנה כדוגמת מה שנת"ל בענין המשכת האור הפנימי במ"ט ימי ספיר' העומר כך ממש היא המשכת אור המקיף. ולכן צריך שנרחיב הביאור בזה ובו נבאר ענין עומר השעורים שהיה קרב בלילה הא' של ימי הספיר' מה ענינו. דע כי בזמן שבהמ"ק קיים על ידי קרבן מנחת השעורי' בלילה הזה היו יורדין בחי' החסדים והגבו' אל הדעת ומשם נתפשטו עד הגרון אבל עתה אין בנו כח להמשי' אור הפנימי כי אור הפנימי לא היה

נמשך אלא על ידי קרבן השעורים כנז'. ואמנם עתה אנחנו צריכים שיתפשטו אלו החסד' והגבו' בגופא דז"א ובכל לילה ממ"ט ימי ספירת העומר אנחנו מורידים בחינ' החסד' והגבו' למטה כל מדריגה ובחינת' ביומו עד מלאת ימי העומר והנה כל כונתנו עתה אינו אלא בבחי' אור המקיף להמשיכו ולהוציאו דרך מוצאות הפה ואחר צאתו נעשה אור מקיף כנ"ל. וזו היא סוד הברכה של על ספי' העומר כי בבחי' דיבור והבל היוצא דרך הפה והוא בחי' אור המקיף כי אור הפנימי היה נמשך בזמן שבהמ"ק קיים ע"י קרבן העומר והנה עתה שנחרב בעוה"ר ואין בנו כח להמשיכו לכן אנו אומרי' אחר ברכ' העומר שהוא בחי' אור המקיף הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת ב"ה למקומה ב"ב וע"י כך נתקן איזה תיקון בבחינ' אור הפנימי. ונמצא עיקר כל הכונ' היא באור המקיף כי עדיין לא יצא כלל אבל האור הפנימי כבר נכנס ואינו צריך רק התפשטות למטה בלבד ולכן כאשר תכוין בבחי' אור המקיף תכוין ג"כ להמשיך אור הפנימי אבל עיקר הכונ' תהיה באור המקיף כנז'. ובזה תבין טעם למה מצות ספי' העומר תלויה באנשים ולא בנשים והטעם הוא לפי שאין בחי' זו נעשית אלא בפי הזכר ז"א כנודע. גם בזה תבין למה חג המצות נק' פסח והענין הוא פ"ה ס"ח כי בחג הזה יוצא אור המקיף בסוד דיבור ושיחה מן הפה ולחוץ ע"י ספי' העומר הנספר במוצא הפה. ובזה תבין טעם מצוה לספר ביציאת מצרים בליל פסח כי פסח ר"ל פ"ה ס"ח שהם בחי' אור המקיף היוצא מן הפה בבחינ' שיחה ודיבור לכן צריך לספר ביציאת מצרים כי י"מ הוא יציאת החסד מן הגרון הנק' מצרים מקום צר ולמטה בגופא דז"א לכן אנו מספרים אותו כדי לכוין להמשיך לאותו י"מ הנז' שג"כ תצא דרך הפה הסמוך לגרון בבחי' הגבו' שהם אור המקיף כנז'. ואמנם ענין מנחת שעורים עצמה ענינה הוא כי המל' בתחל' לוקחת עטרא דילה שהם הה"ג שהם ה' אותיות הנקר' אותיות כפולות ואם תכפלם ב"פ יהיו עולים בגי' כמנין שעורה שהם ב"פ פ"ר פ"ר הרי תק"ס ועם כללות הה"ג הם תקס"ה כמנין שעורה:

ובחג השבועות שהוא הזווג אז ניתן בה בחי' החסד בסוד טפת הזווג ולכן אז היו מקריבים שתי הלחם דחטים כמ"ש לקמן בע"ה:

והנה עתה אנו צריכים לבאר ברכת ספי' העומר ע"ד הכונות כולם שביארנו למעלה. בא"י הנה בשם ההויה הזאת תכוין אל הויה דמ"ה דמילוי אלפין לפי שכל ענין ברכה זו וספי' זו תלויה בז"א כנ"ל ותכוין כי בזו ההויה כלולות עשר הויות דמ"ה דאלפין. והכונה היא כמש"ל כי בזמן גלות מצרים לא היו מאירים בז"א אלא בחינ' עשר הלבושים דאחוריים דיסוד דאימא בסוד עשרה דמים כנ"ל אשר לכן היו החיצונים נאחזים בהם ועתה בגאולת מצרים אנו ממשיכין החס' והגבו' עצמן שהם עשר' תוך ז"א ואנו ממשיכים אותם העשר

דמים של הלבושים שיהיו נבלעים תוך גופא דז"א ע"ד מ"ש למעלה כי ז"ס בחי' אות א' שבמלוי ואו של הויה דמ"ה דאלפין והיא בחי' שם אהי"ה בריבוע העולה ד"ם כנ"ל וע"ש היטיב. ולכן אנו מכונים עתה בעשר הויו' דמ"ה דז"א שהם סוד ה' חסד' וה' גבו' שבו שיבלעו בתוכה אלו הי' דמים תוך עשר הויות דמ"ה ממש ע"ד מש"ל בסו' שופך דם האדם באדם כו':

על ספי' העומר תכוין כי ר"ת הוא ס"ה כמספר שם אדנ"י והענין הוא כי כמו שאנו ממשיכים האורות אל ז"א כן אנו צריכים להמשיך ולתקן בנין הנקב' וכמ"ש במלת העומר והוא כי העמר תכוין חסר כמש"ל כי הם עשרה אחוריים דאה"יה הנק' עשרה דמים ואמנם עתה בהתמשכם תוך ז"א ונבלעים בו נעשים בבחי' פנימיים ואינם בבחי' ד"ם אלא ביושר ונעשי' עשר שמות של אהיה אשר כ"א הוא בגימ' כ"א וכשתמלאהו יהיו בו עשר אותיות הרי הוא בגי' א"ל והנה עשר שמות אל הם בגי' עמ"ר ותכוין להמשיך משם א"ל הנז' היוצא משם אהיה הנז' בחשבונו הפשוט ובחשבון עשר אותיותיו אל שם אדנ"י הנרמז בר"ת ספירת העומר כנז' ואז תהיה בה בחי' אל אדנ"י כנודע. ובאמרך היום כך וכך לעומר תכוין כי יום הוא בגי' א"ל ידוד והכונה היא כי כמו שכונת להמשיך אל באדנ"י כן תכוין להמשיך שם אל בז"א הנקר' הויה ובאמרך המספר היום כו"כ לעומר אז תכוין בס' כל הכונות הנ"ל בס' המדרגות כל יום ויום. והמשל בזה כי בליל א' תאמר היום יום א' לעומר ותכוין להמשיך בז"א גדלות א' דאבא של מוח החכמה של ז"א והיא הויה א' דע"ב דיודין גם תכוין אל אות א' שבשם אהיה הא' שבעשרה אהיה הנקר' עשרה דמים. גם תכוין להמשיך א"מ וא"פ מן בחי' המל' שבחסד הא' מן הה' חסדים ונכנס בחסד שהוא זרוע ימין ועד"ז תכוין בשאר הימים. ודע כי יראה לי שאלו י"פ אל הנרמזים במלת העומר כנז' הם עשרה מקיפים כי כן שם אל במילויו הוא אלף למד והוא בגי' הק"ף והדבר אצלי הוא בספק:

עוד יש כונה אחרת בענין ס"ה וצריך לכוין בה. הנה ימי העומר הם בחי' דינין וגבו' והם ענין הש"ך דינין הנודעי' והם בגימט' העומר והנה שורש כל הדברים הם אלו הש"ך דינין ולכן אנו צריכים למתקם ולבסמם. והנה ענין אלו הש"ך דינין הם בחכמה וגם בבינה כי הנה בחכמה יש בו ל"ב נתיבות כל נתיב כלול מי"ס הם בגי' ש"ך ניצוצין ואלו נרמזו ב"פ בס"ה בפ' פקודי ואמרו שם דבוצינא דקרדינותא בטש במחשבה עילאה וניצוצין זריק לשכ"ה עיבר כו' והם סוד הל"ב נתיבות חכמה כי במחשבה הוברר אלו הש"ך ניצוצין זהו ענין ל"ב אלקים דמעש' בראשית שהם ל"ב נתיבות חכמה וכולם דין משם אלקים ואחר שנמשכי' מן החכמ' אל הבי' נעשים שם נ' שערים הם בחי' ה' גבורות כל

א' כלולה מי' והנה כל שער ושער כלול מכולם ונמצא כי ן' מיני ש"ך נצוצין הם כל שער ושער חלוק ומשונה מחבירו והם בבחי' צרופים או גימטראות כ"א משונה מחברתה ומאלו הן' שערים שהם ה"ג נמשכות נשמות ב"א כ"א וא' נמשך משער פרטי ולא קבלתי ממורי ז"ל פרטן זולתי ה' או ו' שערים מהם ואלו הן. שער א' הוא כי הנה בינ' היא הויה דס"ג גם הוא ה' ראשונ' שבשם הויה ולכן כנגדה הם נ' שערים ונמצא כי כל חלק מה' חלקי הבינה היא כלולה מי' שהם נ' שערים ונמצא כי ה' חלקי הבינה הם ה' שמות דהויה דס"ג וה"פ ס"ג הם בגי' שט"ו ועם הה' עצמה של בינה שהם ה"ג מנצפ"ך יהיו ש"ך ניצוצין. וא"ל מוז"ל כי מזה השער נמשך שורש נשמתי ולכן צריך אני לכוין בשער הזה ולא באחרים. ושער הב' הוא כי כשתקח ג' אותיות דין של אדני ותמנה ה"פ דין כמספר ה' עילאה שהוא הבינה יהיו בגי' ש"ך כנודע כי הה' אלפין שבה' שמות של שם אדנות הם בחי' המיתוק והביסום של ג' אותיו' דין כמבואר אצלנו ואז נעשים כמנין שכ"ה. השער הג' תמנה ז' הויות דמ"ה דמילוי אלפין שכל הויה היא בגי' אד"ם והם סוד ז' מלכים שמלכו בארץ אדום וכ"א מהם נקרא אד"ם וז"פ אדם עם ה' עילאה שהיא בינה הם ש"ך. השער הד' הוא ל"ב אלקים שהם הל"ב נתיבו' הנ"ל כ"א כלול מי"ס הם ש"ך כנ"ל. השע' הה' שם שד"י אם תחבר עמו חשבון ו' צירופים שיש בו כנודע והם שד"י שי"ד דש"י די"ש יש"ד יד"ש יהיו ש"ך. השער הו' שם א"ל אהי"ה כי יש בהם ו' אותיות וכנגדם תמנה ו"פ א"ל אהי"ה יהיו בגי' שי"ב ועם ו' אותיות הרי שי"ח ועם כללות הב' שמות הם ש"ך. ודע כי אלו הו' שערים אינם כסדר ואינם אלו הו' שערים הראשונים שבן' שערי בינה אבל הם ו' שערים מפוזרים אחד מכאן ואחד מכאן:

ועתה נבאר סדר הכונה בספירת העומר הנה מי ששורש נשמתו בשער הא' מאלו הו' שערים הנז' צריך שיכוין בכונ' השער הזה למתק אלו הש"ך דינים ולחלקם בז' חלקים כנגד שבעה שבועות כי הלא הם בחי' ז"פ אדם כנ"ל שהם בחי' מלכי אדום כנ"ל וזה סדרן. הנה באמרך על ספירת העומר תכוין כי מלת העומר היא בגי' ש"ך אשר כונתנו היא למתקם ולבסמם כנז' ותכוין כי אלו הש"ך הם ה' הויות דס"ג שהם שט"ו ועם ה' שבבינה הרי ש"ך וצריך לחלקם לשבעה חלקים ולכוין בהם חלק אחד בכל לילה מן השבוע באופן זה. ליל ראשון תכוין להמתיק החלק הא' שהם מ"ה ניצוצות וז"פ מ"ה הם ה"פ ס"ג ואלו הם יו"ד ה"י ו"א ועוד חציה של וא"ו אחרונה שהם שלשה ניצוצין והרי נמתקו מ"ה ניצוצין בליל א' שהוא אד"ם א' ליל שני תכוין להמתיק ג' ניצוצין שנשארו מאות ואו האחרונה ותוסיף עליהם ב' אותיות ה"י של תשלום הוי"ה א' ויהיו ח"י ניצוצין ועוד תוסיף ותקח מהויה הב' דס"ג אותיות יוד ה' וב' ניצוצות של אות יוד דמילוי ה"י

והרי אדם ב' בליל ב'. וכעד"ז תשלים לכוין בז' לילי השבוע הא' להשלים ז' חלקים שבה' שמות ס"ג כנז' ועד"ז תכוין בכל שבוע מז' שבועות הספי'. והענין הוא כי ז' אדם הם שהם שבעה מלכי אדום וכל אדם מהם הוא כלול מכל הז' ולכן בשבוע א' אנו מכונים באדם הא' שהוא כלול מכל הז' וכן בשבוע הב' באדם הב' כלול מכל הז' וכעד"ז בכל הז' שבועות ונמצא כי בכל שבוע ושבוע תכוין להשלים ה' הויות דס"ג שהם כנגד הבינה שהיא ה' ראשונה שבשם ועוד ה' ניצוצות אחרות להשלים מנין הש"ך ואלו הה' היתירים הם כנגד הבינה המתפשטת בתוך ז"א כנודע והיא נק' עילאה וכשנכנסת ומתפשטת בו היא בבחי' אות ה' שהיא הוי"ה דס"ג ג"כ כנודע כי אות ה' א' בה נרמז שם ס"ג ועד"ז בשאר הן' שערים כל איש ואיש היודע שורש נשמתו באיזה שער מהם הוא יכוין בכונת השער ההוא לחלקו אל ז' חלקי' בז' כל ימי שבוע ושבוע משבעה שבועות ספירת העומר כנגד ז"פ אדם כנ"ל אשר אלו הם עיקר הש"ך דינין:

עוד יש כונה אחרת בענין ס"ה צריך שתכוין להשפיע מן המ"ט יומין דכורין אל מ"ט יומין נוקבין וכיון שהכונה היא להשפיע במל' א"כ צריך להשפיע ממעלה למטה מחסד עד מלכות ולהוריד השפע מעילא מדכורא לתתא אל נוקבא. ולכן בשבוע הא' יכוין להשפיע מחסד שבזכר אל חסד נוקבא עד שבוע הז' יכוין להשפיע מן בחי' המל' שבזכר שהיא הבחי' שנשארה מן הנקבה מושרשת בזכר בסוד שימני כחותם וממל' זו שבו ישפיע אל המלכות שבנוקבא. גם יכוין דרך פרט בז' ימי השבוע כי בשבוע א' שהיא כנגד החסד יכוין בליל ראשון להשפיע מחסד שבחסד הזכר אל חסד שבחסד הנוקבא. בליל שני מגבורת החסד שבזכר אל גבו' שבחסד הנוקבא וכן עד ליל ז' יכוין להשפיע ממל' דחסד של הזכר אל מל' דחסד דנוק' ועד"ז בשבוע השני בשבעת הימים שבה כולם הם מבחי' הגבו' שבזכר לגבו' שבנקבה וגם גבור' זו נחלקת לז' בחינות לז' ימי השבוע ע"ד מ"ש בז' ימי השבוע הא' הנחלקים בז' בחינות החסד ועד"ז בכל הז' שבועות. גם יכוין כונה אחרת והיא בשם בן מ"ב הרמוז בר"ת תפלת אנא בכח גדולת כו' והוא אבגית"ץ וחבריו שהם ז' שמות ובכל שם ו' אותיות. בשבוע הא' תכוין לשם הא' שהוא אבגית"ץ ותחלקהו בז' ימי השבוע ההיא בזה האופן אות א' בליל א' אות ב' בליל ב' אות ג' בליל ג' אות י' בליל ד' אות ת' בליל ה' או' צ' בליל ו' וכל הו' אותיות עצמם בליל ז' ועד"ז בכל שבוע בשם של חלקו. גם יכוין כונה אחרת ג' בסוד ההויה. בשבוע א' יכוין אל הוי"ה א' שבספי' החסד כולה מנוקדת בסגול ובשבוע שני בנקוד שבא שהיא הוית גבורה ובשבוע הג' בהוית הת"ת והיא כולה בנקודת בחולם ובשבוע הד' בהוית הנצח וכולה מנוקדת בחיריק ובשבוע הה' בהוית ההוד כולה מנוקדת בקיבו' ובשבוע הו' בהוית יסוד כולה

מנוקדת בשורק ו' ובשבוע הז' בהוית המלכו' בניקוד צבאות שבא וקמץ וחולם ויחלק כל שבוע לפרטות ז' ימים שבה. כיצד ליל א' משבוע א' יכוין בהויה בני' סגול עם הרוחניו' שבתוכ' שהיא נשמה אליה והיא הויה אחרת גם היא כולה בסגול בליל ב' בהויה בניקוד שבא עם רוחניותיה שהיא הויה בסגול. וכן בשבוע ב'. יום א' יכוין בהויה בניקוד סגול עם רוחניותיה שהיא הויה בניקוד שבא ועד"ז בכל שאר הלילות עד ליל ז' שאז יכוין בהויה בניקוד צבאות עם רוחניותיה שהיא הויה בשבא ועל ד"ז בכל שבוע מז' שבועות. גם טוב לאדם לכוין במ"ט ימים אלו לתקן כל אשר חטא בכל הז' ספי' והמשל בזה בהיותו בשבוע א' יכוין לתקן את אשר חטא ופגם בספי' החסד ובשבוע הב' יכוין לתקן את אשר חטא ופגם בספי' הגבו' וכעד"ז בז' השבועות. גם ראיתי למוז"ל מקפיד וזהיר מאד לומר אחר ספירת העומר מזמור אלקים יחננו כו' כולו מעומד ולכוין בכל יום ויום מן המ"ט ימים בתי' א' ממ"ט תי' שיש בזה המזמור. גם יכוין באות א' ממ"ט אותיות שיש בפסוק ישמחו וירננו כו' וזה מספר אותיות המ"ט של הפ' ישמחו כו' כדי שלא תטעה בהם תיבת לאמים חסר ו' תשפוט מלא ו' תי' משור מלא ו'. ע"כ הגיעו לידי דרושי ספירת העומר:

דרוש יב

דרוש י"ב:

מדבר בענין יום שביעי של פסח ובו יתבאר ענין קריעת ים סוף שנקרע ביום הזה. הנה למעלה בדרוש הא' ובדרוש הב' ביארנו טעם אל היות היום הזה נק' יו"ט ושם ביארנו כי להיות שבשבוע א' נכנס מוח החכמה אשר בו נכללין כל המו' כמש"ה כולם בחכמה עשית ולכן כשנשלמ' כניסתו כי אז בלילה ההוא נכנס רשימו דגדלות ב' דאבא מוח החכמה לכן אז הוא י"ט גמור וביום שלאחריו אע"פ שבו נכנס עצמות גדלות ב' אין זה חידוש כיון שכבר נכנס בליל ז' של פסח והניח בו רשימו ולכן אינו אלא אסרו חג בלבד כי בסבת שאין בו חידוש לכן איננו יו"ט ממש ולהיות כי בו נכנס עיקר גדלות ב' דאבא לכן הוא אסרו חג ואינו חול גמור. והנה לכן ביום ז' של פסח יש חיוב זווג לפי שכבר עתה יכול ז"א להזדווג עם המלכות. וטעם הדבר יובן במש"ל כי המוחין מתפשטי' בז' בחי' הלא הם חכמה ובינה ועטרא דחסד' ועטרא דגבו' שבדעת וחסד וגבו' ות"ת, ואמנם בבחי' הז' שהיא הת"ת צריך לכוין בה ב' בחי' יחד והם בת"ת ומל' העומדת באחוריו כנודע. וכל בחי' מאלו הז' כלולה מכולם ולכן הם ז' שבועות וכל שבוע ז' ימים ועתה ביום ז' של פסח שהוא יום ו' של שבוע א' דספירת העומר נתקן בחי' הת"ת ולכן הרי הוא כאלו נתקנה גם המל' שהוא באחוריו ולכן הוא יו"ט וראוי לזווג. האמנם כיון שלא

נתקנו כל המוחין לכן אינו זווג גמור מעולה אמנם נקרא זווג דקטנות כיון שעדיין לא נגדל ז"א. ובזה יתבאר לך לשון מאמר א' מס"ה בפ' בשלח בד' נ"ב ע"ב בענין קריעת י"ס בפ' מה תצעק אלי ואמר שם רשב"י ע"ה בהאי מלה לא תשאל ולא תנסה את ה' ובודאי שביאור המאמר הזה עמוק מאד כיון שמצינו לרשב"י ע"ה שהפליג בהסתר' סודו ואמר בהאי מלה לא תשאל. וביום שמוז"ל ביאר לנו המאמר הזה היינו יושבים בשדה תחת האילנות ועבר עליו עורב אחד צועק וקורא כדרכו ומוז"ל ענה ואמר אחריו ברוך דיין האמת שאלתי את פיו וא"ל כי א"ל העורב ההוא כי לפי שגילה הסוד הזה לכל בני האדם בפרהסיא לכן נענש בעת ההיא בב"ד של מעלה וגזרו עליו שימות בנו הקטן ותיכף הלך לביתו ובנו היה מטייל בחצר ובאותה הלילה חלה את חליו ומת אחר ג' ימים רחמנא ליצלן ולכן ראוי לכל בעל נפש הרואה הדברים האלו להסתירם בתכלית ההסתר זולת הכלל הנודע בכל החכמה הזו כי כבוד אלקים הסתר דבר ואין מקום להאריך בזה כי הדברים נודעים וכל מה שיסתיר האדם הסודות מלגלותם למי שאינו ראוי הוא משובח ומכובד בפמליא של מעלה. והעושה היפך מזה מכניס עצמו בסכנה עצומה בעוה"ז במיתת עצמו בהכרת ח"ו ובמיתת בניו הקטנים נוסף על עונש נשמתו בגהינם שאין קץ לעונשו וכמו שהזכיר רשב"י ע"ה בסוף אדר"ז וע"ש. והטעם שנענש מוז"ל בביאור מאמר זה וכמו שהזכיר רשב"י ע"ה עצמו שאמר בהאי מלה לא תשאל הענין הוא כי הנה נודע שאין החיצונים נאחזין אלא במוחי' של קטנות כי הם דינין תקיפין ובהיות האדם מתעסק בסודות התורה אם יהיה בענין זמן הגדלות העליון או בשאר דרוש חכמת האמת שהם ענינים למעלה אין לאדם כל כך סכנה כמו בזמן שעוסק בסודות זמן הקטנות כי בהתעסקו בהם הנה החיצו' מתעוררים בהם ומתאחזין שם ומזכירים עונותיו של האדם המתעסק בהם. וז"ס משה רבינו ע"ה רבן של נביאים שנא' בו וינס משה מפניו והטעם הוא לפי שענין המטה אשר נהפך לנחש הוא בחי' קטנות דז"א הנקרא נחש כמ"ש בע"ה ובהיותו מתעסק בדרוש ההוא נתייירא וינס מפניו ולכן הסוד הזה צריך להעלימו אם מפאת עצמו ואם מפני שאין אנו יודעים אמיתתו אפי' טפת גרגיר של חרדל מן הדרוש ההוא:

ונחזור לענין לבאר אותו המאמר בענין האילה ההיא שרחמה צר וחביבה על בעלה ובעת לידתה מזדמן לה נחש א' ונושך בערייתא ויולדת כו'. דע כי האילה הזו היא נוקבא דז"א החביבה מאד על בעלה ז"א. והנה בליל א' של פסח נזדווגו יחד ואז היה זווג מעולה גמור לפי שהז"א נגדל בתכלית הגדלות וגם בחי' היסוד שנזדווג אז עמה הוא יסוד דגדלות ולהיות זווג ההוא זווג עליון ולא נעשה ע"י נאסר בזווג תחתון כנ"ל והנה

הנוק' מעוברת מן הזווג ההוא כל ימי הפסח וביום הז' של פסח יולדת אותו. ועיין בדרוש יום אסרו חג של סוכות כי שם נתבאר באופן אחר. והנה נתבאר כי תיכף אחר יום א' של פסח חוזר ז"א לבחי' קטנות הראשון וצריך להיות נתקן והולך מאז ואילך ואם הוא בימי קטנות מכ"ש נוק' שאינה נבנית אלא על ידו שהיא עדיין קטנה ולכן נק' עתה בשם האילת אשר רחמ' צר כי הנה אין ברחמה רק הה' גבו' דמנצפ"ך שהם בחי' עומר מנחת שעורים שנקרב ביום א' לעומר כמבואר לעיל כי מנצפ"ך כפול הוא בגי' שער"ה כי ב"פ מנצפ"ך הם תק"ס ועשרה אותיות שלהם הרי תק"ע ועם ה' אותיות השרשיות שהוא ענין הכללות' חמש בחמש הרי תקע"ה כמנין שער"ה ולכן רחמה צר מאד כי לא נתנו בה הה' חסדים ולכן אינ' יכולה לילד לפי שאם תלד יתאחזו בה החיצו' באותם הנשמות דזווג גמור דליל פסח הא' אשר אז בתוכה בסוד העיבור ובצאתם מפתח רחמה יתאחזו בהם בסוד לפתח חטאת רובץ לפי שהיא עתה בזמן הקטנות והתיקון לזה הוא שיחזור ז"א שהוא עתה בסוד הקטנות להזדווג עמה עתה בליל ז' של פסח בבחי' היסוד שבו שהוא בבחי' קטנות ועי"ז נפתח רחמ' ויולדת ואז החיצו' יונקים הסיגים והזוהמא והפסולת הנשאר מן הדין ההוא של זווג הקטנות ואינם נאחזים בנשמות הנולדות מן הזווג דגדלות דיום א' של פסח. ולפי שהזווג הזה הוא מבחי' היסוד דקטנות הנקרא נח"ש כמ"ש בע"ה כי הוא דינין תקיפין לכן הזווג ההוא מכונה בשם נשיכה כמ"ש ונשיך בעריית' כו' ואמנם היסוד הזה בהיותו בבחי' קטנות נקרא בשם נח"ש והטעם הוא כי היסוד נקרא שד"י כנודע ובזמן הקטנות אין לו אלא חיות מן האחוריים של הדעת דז"א שהוא בחי' שם אהי"ה בריבועו העולה ד"ם כנ"ל ובהתחבר דם עם שדי יהיה בגי' נח"ש והענין הוא כי עתה אין היסוד הזה ממשיך טפת הזרע אלא מן האחוריים של היסוד דאי' שבתוך דעת דז"א שהם הלבושין של המוחין דחסד וגבור' כנ"ל. והנה אי' קרא אהיה ביודין והאחור' שלה הוא ריבועו שהוא עולה בגי' תקמ"ד ואמנם ריבועו הפשוט של אהי"ה היא גי' ד"ם ואותיות מילויו הם בגי' ת"ק כמו המילוי של שם שד"י שהוא ת"ק כנודע ולכן תסיר מן תקמ"ד מילויו שהוא ת"ק וישאר ד"ם גם תסיר מן שד"י אותיות מילואו שהוא ג"כ בגי' ת"ק וישאר שד"י פשוט ואז תחבר שדי פשוט עם ריבוע שם אהי"ה פשוט שהוא דם ויהיה הכל בגי' נח"ש. והענין יותר בביאור הוא כי ריבוע אהי"ה הנז' העולה דם הוא בחי' היסוד דאי' אשר ממנו נמשכ' הטיפ' ביסוד ז"א הנק' שד"י ניתנת בבחי' זווג אל הנקבה והתחברות יסוד דאי' עם יסוד דז"א הרי נחש כי כל אלו הם בבחינת דינין קשים. וז"ס הנחש העליון שבקדושה הנושך רחם האילה ולכן בלילה

אז יש זווג תחתון ואנו מותרים בתשמיש המטה אבל אין זה נקרא זווג גמור לפי שעדיין הוא מבחי' זמן הקטנות:

ובזה תבין ענין קריעת ים סוף שנקרע ביום זה שהוא קריעת רחם האילה שהוא היסוד שבה סוף לכל דרגין שבה ע"י זווג נשיכת נחש העליון דקטנות. וזה ביאור מאמר פ' בשלח הנ"ל וז"ל ובספרא דצניעותא מה תצעק אלי אלי דייקא בעתיקא תליא מלתא ר"ל כי להיות אז ז"א בבחי' קטנות לא היה יכול להזדווג עם נוק' בסוד נשיכת הנחש כדי לקרוע קריעת ים סוף אם לא ע"י הארה הנמשכת לו מעתיקא קדישא הוא א"א כנודע כי נה"י דא"א מתלבשת בז"א ועי"כ מתעורר א"א להאיר בז"א ועי"כ מזדווג ז"א בנוק' בסוד נשיכ' הנז' אבל שאר ההארו' הנמשכות לו עתה מאו"א אין בהם כח לעוררו אל הזווג הזה ולכן בעתיק' תליא מילת'. ובזה תבין ענין משה שכתוב בו וינס משה מפניו כו' כנ"ל כי הנה נתבאר אצלינו כי בכל הדברים יש קטנות וגדלות וגם יש בחי' משה של זמן הקטנות והוא סוד ב' שמות א"ל שד"י שהם בגי' משה וכשתוסיף עליהם ט' אותיות שיש במילוי שם שד"י יהיו בגי' שנ"ד ואם תוסיף ה' אותיות שיש במלוי א"ל או ה' אותיות של א"ל שד"י בפשוטם יהיה הכל בגי' שנ"ט שהוא בגי' נח"ש ע"ה. וז"ס ועשית חשן משפט כי החשן הוא אותיות נחש ובו משפט ודינין תקיפין וזהו ג"כ מ"ש בסוף פרשת ויקהל דף רי"ט ע"א וז"ל חיה חדא אית בעלמא ואיהי שלטא על אלף מפתחן כו' שהוא סוד שני שמות א"ל שד"י כנז' אשר במילואם הם עולים בגי' אלף וז"ס אלף מפתחן הנז' והבן זה:

ענין כל המ"ט ימים של ספירת העומר דע כי הזווג אשר באותם השבתות ויום ר"ח אייר אשר הותר לנו הזווג ההוא עכ"ז איננו זווג גמור של גדלות כי עדיין ז"א בסוד הקטנות כנ"ל בענין זווג ליל ז' של פסח וכל הזווגים שבימים האלו הם ע"ד מ"ש בזווג ליל שביעי של פסח אלא שיש בהם שינוי קצת כפי בחינת מדריגות המוחין שנכנסו בו בזמן ההוא כנ"ל כי אינם נשלמים לכנס כולם עד חג השבועות ואז הוא זווג גמור דגדלות כמ"ש בע"ה:

ענין הגילוח במ"ט ימים אלו לא היה מוז"ל מגלח ראשו אלא בערב פסח ובערב חג השבועות ולא היה מגלח לא ביום ר"ח אייר ולא ביום ל"ג לעומר בשום אופן ענין ל"ג לעומר שאסו' בהספד ותענית ובנפילת אפים דע כי הנה מ"ט ימי העומר הם ימי הדין כנ"ל שהם סוד הש"ך דינים המתמתקים בימים האלו בענין העומר והטעם הוא לפי שעדיין ז"א הוא כל מ"ט ימים אלו בבחי' קטנות עד חג השבועות. ובזה יתבאר טעם ענין מיתת כ"ד אלף תלמידי ר"ע בימים האלו והטעם למה פסקו למות בל"ג לעומר דע כי

ר"ע ע"ה שורש נשמתו היתה מן הה' גבו' בהיות' בשרשם למעלה בדעת דז"א ולא בבחי' התפשטותם למטה לגופא והנה הוא בסוד הדעת בין בסוד הגדלו' בין בזמן הקטנות כמש"ל בענין מרע"ה שנאמר בו וינס משה מפניו וע"ש בענין קריעת י"ס. והנה נודע כי הדעת דקטנות גם הוא כלול מחסד וגבורה וב' עטרין אלו הם שם אלקים דמילוי אלפין אלא שהאלקים דחסד האלף דמילוי ההא שבו הוא בציור יו"י ושל הגבו' בציור יו"ד כנ"ל בדרו' א' בענין ב' כוסות דליל פסח הג' והד' וע"ש ולכן נקרא עקיבא כי ג' אותיות עקב הם בגי' ב' שמות אלקים דחסד וגבורה וב' אותיות י"א מן עקיבא הוא בחי' שני ציורי האלפין כנז' כי של החסד הם ציור יו"י שהוא צורה אות א' ושל הגבורה הוא בציור יו"ד דעקיבא במילואה ונמצא כי ב' אותיות י"א של עקיבא הם ב' ציורי אלפין של ב' אלקים הרמוזים בג' אותיות עק"ב מן עקיבא והנה רבי עקיבא הוא היה אב ורבי לכל הנשמות הנמשכות מאלו הגבו' המתפשטים בגופא דז"א לפי שהו' כללות הדעת העליון למע' בשרשו ובמקומו. אבל תלמידיו הם בחי' הגבו' המתפשטו' ממנו ומתפשטים בגופא דז"א ולפי שהקטנות קודם אל זמן הגדלות לכן הקדימו בתחי' אותם הכ"ד אלף תלמידים שהיו לו בבחרותו מגבת ועד אנטיפרס כמש"ר רז"ל וטעם היות מספרם כ"ד אלף לפי שהדעת של הקטנות הוא שם אלקים כנז' והוא מצטרף לק"ך צירופים כנודע כי כל תיבה בת ה' אותיו' בונה ק"ך בתים ונמצא כי יש בהם כ"ד צירופים מתחיל באות אלף וכ"ד מתחי' באות למד כו' ואלו הכ"ד אלף תלמידים כולם היו מבחי' כ"ד צירופים הא' של אלקים הא' שבעטרא דגבו' המתפשט בגופא דז"א וכול' מתחי' באות אלף כי אלף ואלף הכל א'. גם זולת זה נודע כי שם אלקים במילוי ההין בריבועו עולה בגימט' אלף והרי ב' טעמים למה היה מספרם כ"ד אלף ולסיבת היותם ממוחין דקטנות לכן היו מבחינת הדינין הקשין והיו קנטרנין ושונאין זה את זה כמשז"ל שלא היו נוהגין כבוד זל"ז וכאשר באו ימי העומר שבין פסח לעצרת שאז הוא זמן קטנות ז"א והם ימי הדין כנ"ל ואז הוא זמן יניקת החיצונים לכן פגעה בהם אז מדה"ד של הקט' על שלא נהגו כבוד זל"ז ומתו בימים ההם בהיותם קטנים ולא הגיעו להגדיל ולהאריך ימים לסיבה הנז' ובבוא יום ל"ג לעומר אז נתגלה קטנות ב' של אימ' שהוא שם אכדט"ם אשר באי' והנה הוא חילוף שם אלקים אשר הוא בחי' רחמים בסוד אלקים חיים כנ"ל בדרוש הא' של פסח. והנה ה' אותיו' אכדט"ם הם סוד ה' גבו' דגדלות וע"ז אמר הכתוב בטחו בה' עדי עד כי הוא באימ' עילאה והוא רחמים ולכן בו תלוי הבטחון וכבר נת"ל כי נדרש בס"ה בפר' וארא על בינה עילאה שהוא שם אכדט"ם והוא רחמים. והנה כבר נת"ל בדרוש הא' של פסח בענין ד' כוסות כי שם אכדט"ם נתחלק לב' בחי' ג' אותיות אמצעיות והם כד"ט הם בגי' ג"ל והם

מתחלפים בג' אותיות לה"י דאלקים וב' אותיו' א"ם אינם מתחלפות ונמצא כי נחלק לב' תיבות א"ם ג"ל כי אותיות ג"ל כיון שהם מתחלפות נעשים רחמים כי אותיות לה"י שהם דין דאלקים נתחלפו ונעשו רחמים משא"כ בב' אותיות א"ם וז"ס מ"ש יעקב אע"ה ע"ד הג"ל הזה רמז אל השם הנז' שהוא בגי' ע"ד. ואמנם האותיות המתחלפות בו הם בגימ' גל והנה בהגלות נגלות השם הנז' ביום ל"ג לעומר שהוא סוד אותיות המתחלפות שהוא יותר רחמים כנז' אז פסקו מלמות:

והנה אחר זמן הקטנות בא זמן הגדלות ואז מתבטלים דיני הקטנות ומתקיימים בחי' הגדלות ולכן סמך אח"כ ר"ע את חמשה תלמידיו הגדולים מבחינת ה' גבו' דגדלות שהם כנגד חמשה אותיות אכדט"ם שהם רחמים ואלו נתקיימו בעולם והרביצו תורה ברבים והם ר' מאיר ור' יהודא ור' אלעזר בן שמוע ור"ש ור' נחמיה. ואמנם ר' עקיבא איננו כל בחי' ה' גבור' שבדעת רק בחי' גבורה הנקרא הוד האחרו' שבהם כמבואר אצלנו במקומו אבל תלמידיו הם הה' גבו' המתפשטות בגופא ולהיות כי הוא בחי' עליונה גבורת ההוד שבדעת עצמו היה רבי לכולם אעפ"י שהם כוללים כל הה' גבורות לפי שהם התחתונים המתפשטות בגוף. וכבר ביארנו כי ר"ע הוא גבורת ההוד שבדעת דקטנות וגם דגדלות. ודע כי אעפ"י שביארנו שה' החכמים האלו ר"מ וחבריו הם ה' גבו' האלו המתפשטות הנה זה הוא השורש של נשמתם בעת לידתם ואחר שגדלו במעשיהם עלו והגדילו יותר כל א' כפי מציאותו ובחינתו:

ענין מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג לעומר על קברי רשב"י ור"א בנו אשר קבורים בעיר מירון כנודע ואוכלים ושותי' ושמחים שם אני ראיתי למוז"ל שהלך לשם פ"א ביום ל"ג לעומר הוא וכל אנשי ביתו וישב שם שלשה ימים ראשו' של השבוע ההו' וזה היה פעם הא' שבא ממצרים אבל אין אני יודע אם אז היה בקי ויודע בחכמה הזו הנפלאה שהשיג אח"כ. וההה"ר יונתן שאגי"ש העיד לי שבשנה הא' קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מוז"ל שהוליך את בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו ושם גילחו את ראשו כמנהג הידוע ועשה שם יום משתה ושמחה. גם העיד הה"ר אברהם הלוי כי בשנה הנז' הלך גם הוא שם והיה נוהג לומר בכל יום בברכת תשכון נחם ה' אלקינו את אבלי ציון כו' וגם בהיותו שם אמר נחם כו' ואחר שגמר העמידה א"ל מוז"ל כי ראה בהקיץ את רשב"י ע"ה עומד על קברו ואמר לו אמור אל האיש הזה אברהם הלוי כי למה אומר נחם ביום שמחתינו והנה לכן הוא יהיה בנחמה בקרוב ולא יצא חדש ימים עד שמת לו בן א' וקבל עליו תנחומין וכתבתי כל זה להורות כי יש שרש במנהג הזה הנז'. ובפרט כי

רשב"י ע"ה הוא מחמשה תלמידיו הגדולים של ר"ע ולכן זמן שמחתו ביום ל"ג לעומר כפי מה שביאר לעיל ביום ל"ג לעומר:

דע כי בליל פסח נכנסין בז"א מוחין דקטנות א' וגדלו' א' וקטנות ב' וגדלות ב'. עוד צריך שתדע כי יש מוחין מצד אבא ומוחין מצד אימא ובכל בחינת מהם יש כל בחי' המוחין דאבא נרמזים בסוד המצה בסוד הלחם שהוא בחכמה ובחי' מוחין דאימא הם נרמזים בסוד הד' כוסות של יין כי כל יין המשמח הוא דאי' עילאה ואינם נכנסים כסדרן אלא בתחי' נכנס גדלות הא' ואחריו קטנות הב' ואחריו גדלות הב' ואחריו קטנות הא' באחרונה והטעם נתבאר בדרושים הקודמים וזה סדרן:

קדש ותכוין כי הכוס בעצמו הוא בגי' אלקים שהוא הקטנות הב'. אמנם הוא בבחי' תמורתו שהוא שם אכדט"ם והה' אצבעו' יד ימינך הם סוד ה' אותיו' אכדט"ם והיין הוא בגי' ע' וה' אצבעות האוחזים בו הרי ע"ה כמנין אכדט"ם עם הכולל וגדלות הב' נכנס ע"י הדיבור וע"י הכוונה של ברכת הקידוש וברכת היין ולכן תכוין בהויות שבברכות אלו שהם הויה דע"ב דמילוי יודין ותכוין אל קו הימין שהוא מוח החכמה שבז"א מצד אימא בלבד וקו זה הוא נכנס א' לכולם ולכן כוס זה אומר עליו קידוש כי כל קדש הוא בחכמה ונמצא כי בכוס א' נכנס גדלות א' וקטנות ב' וגדלות ב' דמוח חכמה דמצד אי'. האמנם גדלו' הא' שבו דרכו ליכנס תמיד מאליו כשאר לילי יו"ט ושבת ואין צורך לכוין בו על הכוס:

ורחץ עתה נכנס אור החכמה דאי וכוונת הרחיצה הזו היא בשם י"ה וזהו רחיצה רחץ י"ה ר"ל תכה יו"ד בה"י ויהי בגי' רחץ עם ב' אותיות י"ה והוא משורש י"ה דמלוי ע"ב:

כרפס הענין הוא כי אחר שנכנסו הגדלות הא' כמנהגו והקט' הב' והגדלו' הב' דמוח חכמה דמצד אימא בכוס יין הקידוש כנז' הנה כבר החיצונים נסתלקו אחיזתם ואז נכנס קטנות הא'. והנה מלת כרפס היא בגי' שי"ן והוא שם אלקים במילוי יודין שהוא ש' וכשתמלאנ' במילואה יהיה שי"ן כמנין כרפס והוא הקטנות הא' דמוח חכמה שבנצח דאי' ותכוין שגם כל שאר הקטנות א' דמוח בינה ודעת דמצד אי' גם הם נכנסים יחד עם קטנות דמוח החכמה:

כוס הב' הוא בחי' מוח בינה דמצד אימא ותכוין בו שהוא אלקים דמילוי ההין ותכוין בגדלות הא' הוא הויה במילוי ס"ג. וקטנות הב' הוא שם אכדט"ם בבחי' התחלקותו לב' א"ם ג"ל וגדלות הב' גם הוא הויה במילוי ס"ג:

יחץ יתבאר לקמן בענין מוציא מצה:

מגיד כבר נתבאר ענין כוס הב'. עוד יכוין למצות סיפור י"מ ונתבאר בענין פסח פ"ה ס"ח:

רחצה והיא רחיצה הב' גם היא בסוד י"ה ע"ד הנז' ברחיצה הא' אלא ששם י"ה הזה תכוין אל שם י"ה היוצא מהויה דס"ג וגם הוא בהכאה יו"ד פעמים ה"י כנ"ל ונכנס גדלות ב' בינה שבגבורה:

מוציא מצה כבר נתבאר כי המוחין דמצד אי' נכנסין ע"י ד' כוסות היין אבל המוחין דאבא נרמזים באכילת מצה הנק' לחם ולחם הוא ג' הויות ונודע כי שם ההויה הוא באבא ושם אלקים באי' ועתה באכילת המצה צריך לכוין בקטנות הא' דמצד אבא ובגדלות הב' דמצד אבא וגם בקטנות הב' דמצד אבא האמנם לא קבלתי כוונתו וגדלות א' דמצד אבא כבר נכנסו מאליהם בענין ב' כוסות הא' כנ"ל וזה ביאורם. תכוין כי מצה בגי' הוא הויה דע"ב והויה דס"ג והם ב' מוחין חו"ב דמצד אבא דגדלות ב' הנכנס קודם הקטנות א' ואלו הם ב' המצות העליו' ואמצעי. והמצה התחתונה הג' היא מוח הדעת דמצד אבא דגדלו' ב' והרי נרמז גדלות ב'. אח"כ תכוין בקטנות הא' וזה ענייננו כי המצה העליונה הוא אלקים דיודין חכמה דקטנות א' דאבא והמצה האמצעי' אלקים דההין דבינה והמצה הג' אלקים דאלפין דעת. עוד תכוין כי אות ה' דאלקים דחכמה דיודין ציורה ד"י ושל הבינה ד"ו ושל הדעת ג' ווין ולכן המצה הא' שהיא י' אינה נפרסת וגם הג' שהיא ו' אינה נפרס' האמנ' האמצעי שהי' כנגד ה' היא נפרס' כי ציור' היא דו ולכן חציה הא' שהוא ו' מנחין אותה לאפיקומן וחציה הב' שהיא ד' שהיא כנגד נוק' אנו מחברים אותה עם החכמה שהיא המצה הא' השלימ' ומברכי' עליה המוציא ואכילת מצה המוציא כנגד השלימה ואכילת מצה כנגד הפרוס' ועל זו הפרוסה הב' שהוא כנגד אות ד' של אות הה' אנו אומרים הא לחמא עניא והכוונה היא כי מה שהיתה ה' שלימה נעשית לחמא עניא שהוא ד':

מרור כורך ויתבאר עמם ענין החרוסת. דע כי הזווג הנעש' בליל פסח הוא עם רחל ואין זווג עם לאה בליל זו. עוד מצאתי כתוב לזולתי וז"ל וסוד החרוסת רמז לטיט סוד לאה ואנו צריכין למתק דיניה והנה טיט היו"ד שבאמצע נדרש לפניו ולאחריו ט"י י"ט והוא מילוי מ"ה שהוא בגי' י"ט והוא בגימ' חו"ה וב"פ י"ט הם לאה ורחל ואין זווג עם לאה בליל זה ועכ"ז אנו צריכין להמתיק את הדינין שבה ג"כ וזה נעשה ע"י טיבול המרור בחרוסת ומלת חרוסת הוא חיבור רו"ת ס"ח ורות הוא בחינת לאה להיות כי שם אדנ"י במילואו תרע"א וכשתסיר פשוטו שהוא ס"ה מנין אדני לרחל ישאר מילוי שהוא רו"ת אל לאה ושתי אותיות ס"ח הם המוחין של ז"א והם ג' שמות אהי"ה יהו"ה אהיה העולים בגי' ס"ח כמנין חיים הממתקין את דיני לאה הנק' רו"ת וזהו חרוסת רו"ת ס"ח. וז"ס המרור שהוא בגי' מות ולכן צריך למתק את המרור ואת רו"ת הנז' באותיות ס"ח שהם

חיים הנז' שהם מוחין של ז"א. ובכורך נכנס פנימיות ת"ת דאבא שהוא מ"ה ב"ן בדעת דז"א גדלות ב' והוא ה' בציור ג' ווי"ן:

שולחן עורך צריך לכוין כוונת האכילה הכתו' אצלינו במקומ':

צפון והוא האפיקומן יכוין כי עתה נכנסה הו' שנשארה מאות הדו:

הלל נרצה אח"כ יכוין בב' כוסות האחרים הנק' מוח דעת והם חסדים וגבו' ולכן בין ג' לד' לא ישתה כדי שלא להפריד ביניהם. והנה כוס הא' הוא חסדים שבדעת והנה הקטנות הא' שלו הוא אלקים במילוי אלפין אבל צורת הא' שבמילוי אות ה"א היא צורת יו"י וגדלות הא' הוא הויה דמ"ה דאלפין והקטנות הב' הוא שם אכדט"ם בבחי' חשבונו שהוא בגי' ע"ד וגדלות הב' הוא הויה דמ"ה דאלפין. והכוס האחרון קטנות א' דאלקים דמילוי אלפין אלא שצורת האלף שבמילוי ה"א היא צורתה יו"ד וגדלות הא' הוא הוי"ה דב"ן דההין וקטנות הב' הוא אכדט"ם בבחי' חשבונו שהוא ע"ד והגדלות הב' הוא הויה דב"ן דההי"ן. ואמנם אתה תחבר ב' הכונות יחד בכוס א' ואח"כ תכוין ב' בכוס הב' והסיבה היא לכלול אותם יחד בסוד זכר ונקבה. וכבר כתבתי בדרושים הקודמים ששמעתי שיש חילוק בקטנות הב' בין החסד לגבורה בשם אכדט"ם כי זה חשבונו ע"ה בסוד ג"פ יב"ק כמנין אותיותיהם וזה חשבונו ע"ד וזהו בטחו בה עדי עד. תם:

הנה נתבאר כי הגדלות הזה דז"א היה לפי שעה בליל א' של פסח ואחר יום א' של פסח מסתלקין כל המוחין הנז' וחוזר לקדמותו ואח"כ מליל ב' ואילך אז אנו חוזרין להמשיך המוחין הנז' כפי סדר המדריגות כל מדריגה ביום שלה ע"י מצות ספירת העומר בן' יום שבין פסח לעצרת. ונודע כי אין הכתר נמנה לעולם ואינו נכנס במספר רק מן החכמה ולמטה והנה כאשר נספור ונמנה שבעה ספי' שיש מן החכמה דז"א והם חכמה בינה דעת חסד גבו' ת"ת ושם הוא מקום התחלת בנין הנקבה מלכות מאחורי הת"ת כנודע ועמה הם ז"ס וכנגדם אנו סופרי' שבעה שבועות אלו. ונמצא כי בכל שבוע מאלו הז' שבועו' נתקנת ספירת א' מז' ספירות הנז' ולהיות כי כל א' מאלו הז' היא כלולה מכולם לכן לא הספיק ז' ימים אלא ז' שבועות וכל שבוע כולל ז' ימים. גם יכוין להשפיע מז' שבתות שהם מ"ט יומין דכורין אל מ"ט יומין נוקבין וכיון שהענין הוא להשפיע במלכות צריך להשפיע כסדר מחסד עד מל'. גם צריך לכוין בז' שבועות הנז' לתקן מה שפגם בז"ס ר"ל שבשבוע הא' יכוין לתקן כל מה שפגם בספירת החסד ובשבוע הב' כל מה שפגם בספירת הגבו' וכעד"ז בכל הז' שבועות:

סוד הברכה היא בסוד דיבור ההבל היוצא מן הפה שהוא סוד אור מקיף. בא"י יכוין בזו ההויה בשם מ"ה כזה יוד הא ואו הא יען כי זאת הברכה היא כולה בז"א ולכן תכוין

לכלול בשם זה עשר שמות של מ"ה דאלפין להבליע אותם עשר דמי' של החסד והגבורה בז"א עצמו כי הלא הדעת שלו הוא עשרה מדו' ה' חסדים וה' גבורות:
על ספירת העומר תכוין בר"ת ספירת העומר אל שם אדנ"י העולה בגי' ס"ה. והענין הוא כי כמו שאנו ממשיכין שפע אל הז"א כך אנו צריכין להמשיך ג"כ אל הנוקבא. העומר הם עשרה אחוריים דאהי"ה הנקרא י' דמים ואמנם עתה בהתמשכ' תוך ז"א ונבלעים בו נעשים בו בבחי' פנימיים ואינם בבחי' ד"ם אלא ביושר ונעשים י' שמות של אהי"ה הוא בגי' כ"א וכשתמלאו יהיו בו עשר' אותיות והרי הוא בגי' א"ל. והנה עשרה שמות א"ל הם בגי' עמ"ר ותכוין להמשיך משם א"ל הנז' היוצא משם אהי"ה כאמור אל שם אדנ"י הנרמז בר"ת ספירת העומר כנז' ואז תהיה בה אל אדנ"י כנודע. ובאומרך היום כך וכך לעומר תכוין כי יום הוא בגי' א"ל הויה והכונה הוא כי כמו שכוונת להמשיך א"ל באדנ"י כך תכוין להמשיך שם א"ל בז"א הנקרא יהו"ה ובאמרך המספר היום כך וכך לעומר אז תכוין בסדר כל הכוונות שנבאר בע"ה:
הרחמן הוא יחזיר עבוד' בה"מ למקומ' ב"ב הוא תיקון האור הפנימי ונתחיל בשבוע א'. שבוע א' בחכמ' והוית' בע"ב. ליל א' נכנס מלכות דחסד א' ומתפשט ממוחא בגופא דז"א בחסד של חסד שלו וכן בנוקב' נכנס מלכות דגבורה א' בחסד דחסד שלה ויכוין בזו הלילה היא חסד שבחסד והיא הויה נקודתה בסגול ידוד ופנימיו' שלה ג"כ הויה בסגול ובמוח ע"ב גדלות א' דחכמה דאבא וגם נכנס אות א' דאהי"ה ראשונה ויכוין אות א' של שם אבגית"ץ ויכוין במזמור מלת אלקים ויכוין בפ' של ישמחו י' של ישמחו. ליל ב' נכנס יסוד דחסד א' בחס' של חסד שלו ומלכות בגבורה של חסד וכן בנוקבא נכנס יסוד דגבורה בחסד דחסד ומלכו' בגבורה שלה והיא הוי"ה נקוד' בשבא כזה ידוד ופנימיות שלה הויה בסגול כזה ידוד ובמוח ע"ב גדלות א' דאימא וגם נכנס אות ה' דאהי"ה ראשונה ויכוין באות ב' של שם אבגית"ץ ובמזמור יחננו ובפ' ש' של ישמחו ליל ג' נכנס הוד דחסד א' בחסד דחסד שלו ויסוד ומל' בגבו' ות"ת וכן בנוק' מגבורה א' בחסד גבורה ת"ת שלה והיא הויה נקודה בחולם כזה ידוד ופנימיות שלה הויה נקודה בסגול כזה ידוד ובמוח אכדט"ם קטנות ב' דאו"א וגם נכנס אות י' דאהיה א' ויכוין באות ג' של אבגית"ץ ובמזמור ויברכנו ובפסוק אות מ' של ישמחו. ליל ד' נכנס נצח הוד יסוד מלכות בחסד גבורה ת"ת נצח כסדר האמור וכן בנוקבא והיא הויה נקוד' בחירק כזה ידוד ופנימיות הויה נקודה בסגול כזה ידוד ובמוח ע"ב גדלות ב' דאי' וגם נכנס אות ה' דאהי"ה א' ויכוין באות י' של אבגית"ץ ובמזמור מלת יאר ובפסוק או' ח' של ישמחו. ליל ה' נכנסים תפארת נהי"ם בחסד גבורה ת"ת נצח הוד א' בא' וכן בנוקבא והיא הויה

ניקו' בקיבוץ כזה ידוד ופנימיות הויה נקוד בסגול כזה ובמוחא אלקים ביודין קטנות א' דאבא ואי' וגם נכנס אות אלף דאהי"ה הב' ויכוין באות ת' של אבגית"ץ ובמזמור מלת פניו ובפסוק אות ו' של ישמחו. ליל ו' נכנסים גבו' תנהי"ם בחסד גתנה"י א' בא' ונן בנוק' והיא הויה נקו' בשורק ופנימיותה הויה נקוד' בסגול ובמוחא ע"ב רשימו דגדלות ב' דאבא. וגם נכנס אות ה' דאהיה הב' ויכוין באות צ' של אבגתי"ץ ובמזמור מלת אתנו ובפסוק אות ו' של וירננו, ליל ז' נכנסים חג"ת נהי"ם בחסד ג"ת נהי"ם א' בא' וכן בנוק' והיא הוי' נקו' בנקוד צבאות ופנימיותה הוי"ה נקוד' בסגול ובמוחא עצמו' ע"ב גדלו' ב' דאבא וגם נכנס אות י' דאהיה הב' ויכוין בשם אבגית"ץ כולו ובמזמור מלת סלה ובפ' אות י' של וירננו:

שבוע ב' בבינה והוייתה דס"ג. ליל ח' ס"ג גדלות א' דאבא שהוא הוד לבינת ז"א זהו במוח ובגופא מלכות דחסד ב' בחסד דגבורה ז"א. וכן בנוק' מלכות דגבורה ב' בחסד דגבו' שלה והיא הויה נקו' בסגול ופנימי' הויה נקוד בשבא וגם נכנס אות ה' של אהיה ב' ויכוין באות ק' של קר"ע שט"ן ובמזמו' מלת לדעת ובפ' אות ר' של וירננו. ליל ט' במוחא ס"ג גדלות א' דאי' שהוא הוד דאי' ובגופא יסוד בחסד דגבו' ומל' בגבו' דגבו' וכן בנוק' והיא הויה נקו' בשבא ופנימיו' הויה נקו' בשבא וגם נכנס אות א' של אהיה ג' ויכוין באות ר' של קר"ע שט"ן ובמזמור מלת בארץ ובפ' אות נ' של וירננו. ליל י' במוחא א"ס ג"ל קטנות ב' דאו"א ובגופא הי"ם בחג"ת וכן בנוק' והיא הויה נקודה בחולם ופנימיות' הויה נקו' בשבא וגם נכנס אות ה' של אהיה ג' ויכוין באות ע' של קר"ע שטן ובמזמור מלת דרכך ובפ' אות נ' של וירננו. ליל י"א במוחא ס"ג גדלות ב' דאי' שהוא פנימיות גבו' ובגופא נהי"מ בחגת"ן וגם בנוק' והיא הויה נקוד' בחירק ופנימיות נקודה בשבא וגם נכנס אות י' של אהיה ג' ויכוין באות ש' של קר"ע שט"ן ובמז' מלת בכל ובפ' אות ו' של וירננו. ליל י"ב במוחא אלקים דההין קטנות א' דאו"א יחד ובגופא תנהי"ם בחג"ת נ"ה וכן בנוק' והיא הויה נקו' בקיבוץ ופנימיו' הויה נקוד' בשבא וגם נכנס אות ה' של אהיה ג' ויכוין באות ט' של קר"ע שט"ן ובמז' מלת גוים ובפ' אות ל' של לאומים. ליל י"ג במוחא רשימו דגדלות ב' דאבא שם ס"ג ובגופא ג"ת נהי"מ בחג"ת נה"י וכן בנוק' והיא הויה נקודה בשורק ופנימיות הויה נקודה בשבא וגם נכנס אות א' דאהיה ד' ויכוין באות ן' של קרע שט"ן ובמז' מלת ישועתך ובפ' אות א' של לאומים. ליל י"ד במוחא שם ס"ג שהוא עצמו גדלו' ב' דאבא שהיא גבו' דאבא ובגופא חג"ת נהי"מ בחג"ת נהי"מ א' בא' וכן בנוק' שכבר נכנס חסד ב' דגבורה שבו וכן גבורה בגבורה שבה והיא הויה נקו'

צבאות ופנימיות הויה נקו' בשבא וגם נכנס אות ה' של אהיה ד' ויכוין בשם קרע שט"ן כולו ובמ"ז מלת יודוך ובפ' מלת מ' של לאמים:

שבוע ג' החסד שבדעת והויתה. מ"ה ליל ט"ו במוחא שם מ"ה גדלות א' דאבא חסדים שבדעת שהוא יסוד דאבא שנכנס בדעת דז"א ובגופ' מל' דחסד ג' בחסד דת"ת דז"א וכן בנוק' גבורה ג' בחסד שלה והיא הויה נקוד' בסגול ופנימיות' הויה נקודה בחולם וגם נכנס אות י' של אהיה ד' ויכוין באות נ' של שם נג"ד יכ"ש ובמז' מלת עמים ובפ' אות י' של לאמים:

ליל י"ו במוחא שם מ"ה גדלות א' דאי' ובגופא יסוד ומל' דחסד ג' בח"ג דת"ת דז"א וכן בנוק' והיא הויה נקו' בשבא ופנימי' הוי' נקודה בחולם וגם נכנס אות ה' של אהיה ד' ויכוין באות ג' של נגדי כ"ש ובמז' מלת אלקים ובפ' אות ם' סתומה של לאמים. ליל י"ז במוחא ע"ה קטנות ב' דאו"א יחד ובגופא הי"ם בחג"ת וכן בנוק' והיא הוי"ה נקודה בחולם ופנימיו' הויה נקו' בחולם וגם נכנס אות א' של אהיה' ה' ויכוין באות ד' של נגד יכ"ש ובמז' מלת יודוך ובפ' אות כ' של כי. ליל ח"י במוחא שם מ"ה גדלות ב' דאי' שהיא ת"ת ובגופא נהי"מ בחגת"ן וכן בנוק' והיא הויה נקוד' בחירק ופנימי' הויה נקוד בחולם וגם נכנס אות ה' של אהיה ה' ויכוין באות י' של נגדיכ"ש ובמז' מלת עמים ובפ' אות י' של כי. ליל י"ט במוחא אלקים דאלפין וצורת האלף של מילוי הה"א יו"י והוא קטנות א' דאבא ואי' ובגופא תנהי"מ בחג"ת נ"ה וכן בנוק' והיא הויה נקודה בקיבוץ ופנימי' הויה נקו' בחולם וגם נכנס אות י' של אהיה ה' ויכוין באות כ' של שם נג"ד יכ"ש ובמז' מלת ובפ' אות ת' של תשפוט. ליל ך' במוחא שם מ"ה והוא רשימו דגדלות ב' דאבא שהוא ת"ת שלו בחי' החסדי' ובגופא גבורה תנהי"מ בחג"ת נה"י וכן בנוקב' והיא הויה נקודה בשורק ופנימי' הוי"ה נקוד' בחולם וגם נכנס אות ה' של אהיה ה' ויכוין באות ש' של נגדיכ"ש ובמז' מלת ישמחו ובפ' אות ש' של תשפוט. ליל כ"א במוחא שם מ"ה והוא עצמו גדלות ב' דאב' ובגופא חג"ת נהי"ם בחג"ת נהי"מ א' בא' וכן בנוק' והיא הויה נקוד' בנקוד צבאות ופנימי' הויה נקודה בחולם וגם נכנס אות א' של אהיה ו' ויכוין בשם נגדיכ"ש כולו ובמז' מלת וירננו ובפ' אות פ' של תשפוט:

שבוע ד' הגבו' שבדעת והוייתה ב"ן. ליל כ"ב במוחא שם ב"ן והוא גדלות א' דאבא גבור' שבדעת שלו ובגופא מלכו' של חסד ד' בחסד דנצח דז"א ונן בנוק' מל' דגבו' ד' בחסד דנצח סלה והוא הויה נקו' בסגול ופנימי' הויה נקוד' בחיריק וגם נכנס אות ה' של אהי"ה ו' ויכוין באות ב' של שם בטרצת"ג ובמזמור מלת לאומים ובפסוק אות ו' של תשפוט. ליל כ"ג במוחא שם ב"ן והוא גדלות א' דאי' ובגופא יסוד ומל' בח"ג וכן בנוק' והיא הויה

נקו' בשבא ופנימיותה הויה נקודה בחירק וגם נכנס אות י' של אהי"ה ו' ויכוין באות ט' של שם בטרצת"ג ובמז' מלת כי ובפ' אות ט' של תשפוט. ליל כ"ד במוחא ע"ד והוא קטנות ב' דאו"א יחד ובגופא הי"ם בחג"ת וכן בנוק' והיא הויה נקודה בחולם ופנימיות' הויה נקו' בחירק וגם נכנס אות ה' של אהי"ה ו' ויכון ר' של שם בטרצת"ג ובמז' מלת תשפוט ובפסוק אות ע' של עמים. ליל כ"ה במוחא ב"ן והוא גדלות ב' דאי' שהוא הגבו' שבת"ת שלה ובגופא נהי"ם בחגת"ן וכן בנוק' והיא הויה נקוד' בחיריק ופנימיו' הויה נקו' בחיריק וגם נכנס אות א' של אהי"ה ז' ויכוין באות צ' של שם בט"ר צת"ג ובמזמו' מלת עמים ובפסוק אות מ' של עמים. ליל כ"ו במוחא אלקים דאלפין שצורת האלף יו"ד והיא קטנות א' דאו"א יחד ובגופא תנהי"ם בח"ג חנ"ה וכן בנוק' והיא הויה נקודה בקיבוץ ופנימיו' הויה נקו' בחיריק וגם נכנס אות ה' של אהיה ז' ויכוין באוח ת' של שם בטרצת"ג ובמז' מלת מישור ובפ' אות י' של עמים. ליל כ"ז במוחא ב"ן והוא רשימו דגדלות ב' דאבא בחי' גבו' שבת"ת שלו ובגופא ג"ת נהי"ם בחג"ת נה"י וכן בנוק' והוא הויה נקו' בשורק ופנימיות' הוי"ה נקו' בחיריק וגם נכנס אות י' של אהי"ה ז' ויכוין באות ג' של שם בטרצת"ג ובמז' מלת ולאומים ובפ' אות מ' סתומה של עמים. ליל כ"ח במוחא ב"ן והוא עצמו' גדלות ב' דגבו' דעת דאבא ובגופא חג"ת נהי"ם בחג"ת נהי"ם א' בא' ובן בנוקבא והיא הויה נקודה בנקוד צבאות ופנימיות' היא הויה נקו' בחיריק וגם נכנס אות ה' של אהי"ה ז' ויכוין בשם בטרצת"ג כולו ובזמור מלת בארץ ובפסוק אות מ' של מישור:

שבוע ה' בחסד והיא הויה דע"ב ליל כ"ט במוח' ע"ב והוא גדלו' א' דאב' שבשבוע א' נכנס במוח' דחכמ' דז"א ועכשיו אנו ממשיכין אותו בחסד שבו ובגופא מל' שבחס' ה' בחסד של הוד דז"א וכן בנוק' מגבו' ה' בחסד דהוד שבה והיא הויה נקו' בסגול ופנימיותה הויה נקו' בקיבוץ כזה ידוד וגם נכנס אות א' של אהי"ה ח' ויכוין באות ח' של שם חקבטנ"ע ובמז' מלת תנחם ובפסוק אות י' של מישור. ליל ל' במוחא ע"ב מחכמה בחסד גדלות א' דאימ' ובגופא יסוד ומל' דחסד ה' בחסד גבור' דהוד דז"א וכן בנוקבא והיא הויה נקוד' בשבא ופנימיותה הויה נקוד' בקיבוץ וגם נכנס אות ה' דאהיה ח' ויכוין באות ק' של שם חק"ב טנ"ע ובמזמור מלת סלה ובפסוק אות' ש' של מישור. ליל ל"א במוחא אכדט"ם קטנות ב' דאו"א יחד ובגופא הי"ם בחג"ת וכן בנוקב' והיא הויה נקוד' בחולם ופנימיו' הויה נקודה בקיבוץ וגם נכנס אות י' דאהיה ח' ויכוין באות ב' של שם חק"ב טנ"ע ובמז' מלת יודוך ובפ' אות ו' של מישור. ליל ל"ב במו' ע"ב והוא גדלות ב' דאי' ובגופא נהי"ם בחגת"ן וכן בנוק' והיא הוי"ה נקו' בחיריק ופנימיו' הויה נקו' בקיבוץ וגם נכנס אות ה'

דאהיה ח' ויכוין באות ט' של שם חק"ב טנ"ע ובמז' מלת עמים ובפ' אות ר' של מישור. ליל ל"ג במוחא אלקים דיודין והוא קטנות א' של או"א ובגופא תנהי"ם בחגתנ"ה וכן בנוק' והיא הויה נקו' בקיבוץ ופנימיותה הויה נקוד' בקיבוץ וגם נכנס אות א' דאהי"ה ט' ויכוין באות נ' של חק"ב טנ"ע ובמז' מלת אלקים ובפסוק אות ו' של ולאמים. ליל ל"ד במוחא רשימו דע"ב גדלו' ב' דאבא בחסד ובגופא גתנהי"ם בחג"ת נה"י וגם נכנס אות ה' דאהי"ה ט' ויכוין באות ע' של שם חקבטנ"ע ובמז' מלת יודוך ובפ' אות ל' של ולאמים. ליל ל"ה במוחא עצמות ע"ב גדלות ב' דאבא ובגופא חג"ת נהי"ם בחג"ת נהי"ם א' בא' וכן בנוק' והיא הויה נקו' בניקוד צבאות ופנימיות' הויה נקו' בקיבוץ וגם נכנס אות י' דאהי"ה ט' ויכוין בשם חקבטנ"ע כולו ובמז' מלת עמים ובפסוק חוח א' של ולאמים:

שבוע ו' בגבו' והיא הויה דס"ג. ליל ל"ו במוח' ס"ג מבינ' לגבו' שבו והוא גדלות א' דאבא ובגופא מל' דכללות ה"ח שביסוד בחסד דיסוד דז"א וכן בנוק' והיא הויה נקו' בסגול ופנימיות' הויה נקוד' בשוריק וגם נכנס אות ה' דאהיה ט' ויכוין באות י' של שם יגלפז"ק ובמזמור מלת כולם ובפ' אות מ' של ולאמים. ליל ל"ז במוחא שם ס"ג גדלות א' מבינה שהי' בבינה ויורד בגבו' שבו ובגופא יסוד ומל' בחו"ג וכן בנוק' והיא הויה נקו' בשבא ופנימיות' הויה נקו' בשוריק וגם נכנס אות א' דאהיה עשירי ויכוין באות ג' של יגלפז"ק ובמז' מלת ארץ ובפסוק אות י' של ולאמים. ליל ל"ח במוחא א"ם ג"ל מבינ' שבו לגבור' שבו והוא קטנות ב' דאו"א ובגופא הי"ם בחג"ת וכן בנוק' והיא הויה נקוד' בחולם ופנימיותה הויה נקוד' בשוריק וגם נכנס אות ה' דאהיה עשיר ויכוין באות ל' של שם יגלפז"ק ובמז' מלת נתנה ובפסוק אות מ' אחרונה של ולאמים. ליל ל"ט במוחא שם ס"ג גדלות ב' דאימא מבי' שבו לגבו' שבו ובגופא נהי"ם בחגת"ן וכן בנוק' והיא הויה נקו' בחיריק ופנימיות הוי"ה נקו' בשוריק וגם נכנס אות י' דאהיה עשירי ויכוין באות פ' של שם יגלפז"ק ובמז' מלת יבולה ובפ' אות ב' של בארץ. ליל מ' במוחא אלקים דההין והוא קטנות א' דאו"א מבינה שבו לגבור' שבו ובגופא תנהי"ם בחג"ת נ"ה וכן בנוק' והיא הויה נקו' בקיבוץ ופנימיות' הוי' נקו' בשוריק וגם נכנס אות ה' דחהיה עשירי ויכוין באות ז' של יג"ל פז"ק ובמז' מלת יברכנו ובפ' אות א' של בארץ. ליל מ"א במו' רשימו דגדלות ב' אבא דשם ס"ג ובגופ' ג"ת נהי"ם בחג"ת נה"י וכן בנוק' והיא הויה נקו' בשוריק ופנימיות' הויה נקוד' בשוריק וגם נכנס כללות דאהי"ה א' ויכוין באות ק' של שם יגלפז"ק ובמז' מלת אלקים ובפ' אות ר' של בארץ. ליל מ"ב במוחא שם ס"ג עצמות גדלות ב' דאבא מבי' לגבו' ובגופא חג"ת נהי"ם בחג"ת נהי"ם א' בא' וכן בנוק' והיא הויה

נקוד' בנקוד צבאות ופנימיו' הויה נקו' בשוריק וגם נכנס כללות דאהי"ה ב' ויכוין בשם יג"ל פז"ק כולו ובמז' מלת אלקינו ובפ' אות ץ' של בארץ:

שבוע ז' בת"ת ומלכות והם הוי"ה דמ"ה וב"ן. ליל מ"ג במוחא שם מ"ה וב"ן מדעת שבו לת"ת שבו גדלות א' דדעת אבא המ"ה שהם חסדים לז"א והב"ן שהם גבו' לנוק' ובגופ' מלכות דכללות הה' חסדי' שבמלכו' בחסד דמלכות שבו וכן בנוק' והיא הויה נקוד' בסגול ופנימיות' הויה נקו' בנקוד צבאות וגם נכנס כללות דאהי"ה ג' ויכוין באות ש' של שם שקוצי"ת ובמזמור מלת יברכנו ובפ' אות ת' של תנחם. ליל מ"ד במוחא מ"ה ב"ן מדעת לת"ת גדלות א' דאי' ובגופ' יסוד ומלכו' בחו"ג וכן בנוק' והיא הויה נקוד' בשבא ופנימיות הויה נקוד' בנקוד צבאות וגם נכנס כללות דאהיה ד' ויכוין באות ק' של שם שקוצי"ת ובמזמו' מלת אלקים ובפ' אות נ' של תנחם. ליל מ"ה במוחא ע"ה ע"ד מדעת לת"ת קטנות ב' דאו"א ע"ה לז"א וע"ד לנוק' ובגופ' הי"ם בחג"ת וכן בנוק' והיא הויה נקוד' בחולם ופנימיות הויה נקודה בנקוד צבאות וגם נכנס כללות דאהי"ה ה' ויכוין באות ו' של שם שקוצי"ת ובמז' מלת ויראו ובפ' אות ח' של תנחם. ליל מ"ו במוחא מ"ה וב"ן מדעת לת"ת גדלות ב' דאי' ובגופא נהי"ם בחגת"ן וכן בנוק' והיא הויה נקו' בחיריק ופנימיות הויה נקו' בנקוד צבאות וגם נכנס כללות דאהי"ה ו' ויכוין באות צ' של שם שקוצי"ת ובמזמור מלת אותו ובפסוק מ' של תנחם. ליל מ"ז במוחא אלקי"ם דאלפין צורת האלף של מילוי ה"א יו"י והא' הב' צורת יו"ד מדעת לת"ת והוא קטנות א' דאו"א ובגופא תנהי"ם בחג"ת נ"ה וכן בנוק' והיא הויה נקו' בקיבוץ ופנימיות הויה נקו' בנקו' צבאות וגם נכנס כללות דאהי"ה ז' ויכוין באות י' של שקוצי"ת ובמז' מלת כל ובפ' אות ס' של סלה. ליל מ"ח במוחא מ"ה ב"ן מדעת לת"ת רשימו דגדלות ב' דאבא ובגופא ג"ת נהי"ם בחג"ת נה"י וכן בנוק' והיא הויה נקוד' בשוריק ופנימיות הויה נוק' בנקוד צבאות וגם נכנס כללות דאהי"ה ח' ויכוין באות ת' של שקוצית ובמז' מלת אפסי ובפ' אות ל' של סלה. ליל מ"ט במוחא מ"ה ב"ן מדעת בת"ת עצמות גדלות ב' דאבא ובגופ' חג"ת נהי"ם בחג"ת נהי"ם א' בא' וכן בנוק' והיא הוי' נקו' בנקוד צבאות פנימיותה הויה בנקוד צבאות וגם נכנס כללות דאהי"ה ט' ויכוין בשם שקוצית כולו ובמז' מלת ארץ ובפ' אות ה' של סלה. ויכוין בשבוע ז' זאת שהחסדים הם לז"א והגבו' לנוק' להגדילם ולתקנם להיות מוכנים לזווג. ובליל נ' שהוא חג השבועות נשלם ז"א וגם נוק' כאשר נבאר בע"ה בדרושים שלהם:

דרושי חג השבועות

דרוש א':

לחג השבועות צריך שתזכור כל הדרושים שנתבארו לעיל בענין הפסח ובענין ספי' העומר ובזה תבין מה שנבאר עתה בדרך קצרה, הנה נת"ל כי בז' השבועות מתפשטים המוחין בז"א בז' בחי' שבו שהם חו"ב וחו"ג שבדעת והחסד והגבו' והתפארת וגם המל' נכללת עם הת"ת יען כי היא דבוק' יחד עמו אחור באחור ועתה בחג השבועות נתפשטו גם בנצח והוד שבו והם סוד שתי לוחות האבנים שניתנו ביום שבועות כנז' בזוהר דתרין לוחין אינון נצח והוד וכיון שנתפשטו עד שם אז מזדווג היסוד דז"א עם המלכות בבחינת זווג דגדלות גמור. גם יש ענין אחר זולת זה והוא כי הנה בז' שבועות של ספי' העומר הגדיל ז"א גדלות גמור אפי' בגדלות הב' שהוא בחי' חו"ב עילאין שהם למעלה מיש"ס ותבו' הנקרא גדלות א. ונמצא כי כבר ז"א הגדיל עד שיעור קומת כל או"א ואין בו אלא בחי' גדלות מן חו"ב שבו ולמטה שהם מקום המוחין שלו אבל בחי' הכתר שבו עדיין חסר ממנו כי הוא נעש' מן א"א עצמו כנודע כי או"א הם בחי' חו"ב דא"א ולכן צריך שיעל' עתה ז"א בחג השבועות עד למע' עד א"א כי זהו תכלית גדלות ז"א כי אז גדל ז"א ולוקח כל קומת א"א ונעשה כמוהו וכבר ביארנו זו למעלה בדרוש הא דחג הפסח בענין משנת פרקי אבות הוא היה אומר בן ה' שנים למקרא כו' כי כמה מדרגות יש בענין גדלות ז"א ותכליתם הוא בעלותו עד א"א כי אז עולה עד מקום הדיקנא קדישא דילי' וכמו שדיקנא דא"א היא לבנה דיקנא חוורא כדכתיב ושער רישא כעמר נקא כן דיקנא דז"א בעלותו עד שם נהפכת גם היא ללבן וגם הוא נקרא זקן כי הגיע לימי הזקנה כבן ע' שנה או פ' שנה שמלבין זקנו. ובזה תבין מ"ש רז"ל כי בים סוף נדמה הקב"ה לישראל כדמות בחור וזקנו שחורה כאיש מלחמה יעיר קנאה להלחם עם המצרים ולהטביעם בים סוף ובמתן תורה בחג השבועות נדמה להם כזקן שזקנו לבנה כשלג. והענין הוא כי ביום ז' של פסח היה בזמן קטנותו כנ"ל ולכן דיקנא דיליה שחורה כי כך הוא דיקנא דז"א שחורה כעורב כנז' באדרא רבא ובמתן תורה בחג השבועות עלה עד דיקנא דא"א ונהפכה זקנו ללבן ולכן נדמה להם אז כזקן לובש לבנים כמש"ה לבושי' כתלג חיוור הנדרש בביאורנו על הדיקנא דילי' הנקרא בשם מלבוש. ואמנם זה הכתר הניתן לז"א עתה הנה הוא מתחיל ליכנם בו בתחלת ליל שבועות ואינו נגמר ליכנם עד אשמורת הבוקר ואח"כ בתפלת שחרית ומוסף של יום שבועות אז מזדווג עם נוק' רחל כבשאר השבתות וי"ט שאז הוא זמן זווגם אלא שעתה עלה עד א"א מבאשמורת הבוקר משא"כ בשבתות וי"ט וזהו ענין מעלת חג השבועות ולכן הזווג התחתון נאסר בליל שבועות

כי גם למעל' לא יש זווג עד היום כנז' ולא עוד אלא שצריך האדם שלא לישן בלילה הזאת כלל ולהיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה כנז' באורך בהק' ספר הזוהר בפ' בראשית ובפ' אמור. ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפי' רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא וכמ"ש הרשב"י בהקדמ' בראשית וז"ל דיפוק ההוא שתא בשלם כו' ע"ש ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא ודי בזה. ולכן פשט המנהג הזה בישראל לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות ואמנם הענין הוא זה כי ע"י היותם עוסקים בתורה כל הלילה הם ממשיכים את הכתר הנז' בז"א שהוא בחי' דיקנא דא"א שז"א עולה עד שם כנז':

וזהו הסדר של המקרא שתעסוק בו בלילה הזה כדי להמשיך הכתר הנז' תתחיל מפר' בראשית ותקרא פ' בראשית עד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם כו' ואח"כ תדלג ותקרא ג' פסוקים האחרונים של בראשית ומשם ואילך תקרא ג' פסוקים הראשונים וג' האחרונים מכל פרשה ופרש' משאר הפרשיות ואם נזדמנה פרשה קטנה של ד' או של ה' פסוקים הן בהתחלת איזה פרשה הן בסופה תקראנה כולה וכשתגיע לפ' יתרו אז תקרא ג' פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא מן בחדש השלישי לצאת בני ישראל עד סוף פרשת יתרו. וכשתגיע לפ' משפטים תקרא שלשה פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא מן ואל משה אמר עלה אל ה' כו' עד תשלום הפרשה. וכשתגיע לפ' ואתחנן תקרא שלש' פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא עשרת הדברות השניות שהם מן ויקרא משה אל כל ישראל עד סיום פרשת שמע ישראל שהוא עד ובשעריך ומשם תדלג ותקרא שלשה פסוקים האחרונים וכשתגיע לפרשת ראה תקרא ג' פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא מן שבעה שבועות תספר לך עד סוף הפ'. וכשתסיים לקרוא כל הפרשיות על הסדר תקרא כל נביא ונביא וכל כתוב וכתוב מן הכתובים ע"ד הנז' ג' פסוקים ראשונים וג' אחרונים שבכל א' וא' מהם עד שתסיים כל הכ"ד ספרים. והפסוקים של מגילת איכה תקראם בלחש מפני שהוא י"ט ומגלת רות תקראנה כולה. ובהגיעך אל יחזקאל תקרא הפטרת יום א' של שבועות כולה שהיא מן ויהי בשלשים שנה כו' עד תשלומה ותדלג אל פ' ותשאני רוח כו' ומשם תדלג אל שלשה פסוקים האחרונים שבו ובהגיעך אל חבקוק תקרא שלשה פסוקים הראשונים שבו ותדלג אל פ' וה' בהיכל קדשו כו' תפלה לחבקוק כו' עד סוף חבקוק כי זאת היא הפטרת יום ב' דשבועות וזהו הסדר המוכרח בענין המקרא ואח"כ שאר הלילה בסודות התורה ובס' הזוהר כפי השגת שכלך:

ובהגיע אשמורת הבוקר מעט קודם עלות השחר בעת שמשחירין פני הרקיע במזרח אשר אז נק' אילת השחר כנודע. אז צריך שתטבול במקוה ותכוין אל המקוה העליון שהוא כתר עליון דז"א הנמשך לו בלילה הזה והוא נקרא שער החמשים כמ"ש ועליו נאמר וזרקתי עליכם מים טהורים כו' ועי"כ אנו מקבלים תוספת קדושה מבחי' הכתר הזה. וטעם הדבר הוא לפי שאנחנו בלילה הזה עושים ב' דברים הא' הוא להמשיך את כתר העליון דז"א ע"י עסק התורה כנז' ואחר כך באשמורת הבוקר אנו נעשים שושביני דמטרוניתא רחל נוק' דז"א ומוליכין את הכלה הכלולה לבית הטבילה וטובלת במקוה העליון הנז' שהוא הכתר הנז' וגם אנחנו שושבינין דילה טובלים עמה. אבל אל תטעה לומר כי אז היא עולה עד הכתר דז"א אבל היא מקבלת במקומה למטה טהרה וטבילי' מלמעלה מכתר דז"א בסוד וזרקתי עליכם מים טהורים כנז' ואחר כך ע"י תפלת שחרית ומוסף דיום שבועות ממש אז היא עולה כמוהו ואז הם מזדווגים יחד כנ"ל. ובחי' טבילת הכלה ושושבינין דילה נזכרים בס"ה בפ' אמור:

ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל תוספת ביאור בענין הזה והוא כי כבר נתבאר אצלנו כי הכתר דז"א והכתר דנוק' תמיד נעשים ברגע אחד והענין הוא כי החסד המתפשט בת"ת דז"א להיותו במקום מגולה כנוד' לכן ניתוסף הארתו ונגדל כפלים ונחלק לב' חציו עולה למעלה בכתר דז"א וחציו יוצא ממקום החזה דרך אחורי הת"ת וניתן אל רחל נוקבא דז"א לצורך כתר שבה. והנה בעלות חצי החסד הנז' עד מקום הכתר דז"א אז יורד הכתר דז"א מלמעלה (שהוא בחי' דיקנא דא"א) כנז' ויורד עד ראש ז"א ונעש' בו בחי' כתר על ראשו ונמצא כי עליית חצי החסד הנז' גורם ירידת הכתר בראשו של ז"א ולכן הכתר של ז"א נקרא שער החמשים של בינה כנז' בס' התיקונים. והענין הוא כי נודע שאין כתר דז"א נעשה אלא מחצי הת"ת האחרון של אי' עצמה והוא עצמו נעשה כמו שהוא בבחי' הכלי והעצמות שבתוכו בחי' כתר על ראש ז"א. והנה יש באי' נ' שערים שהם סוד ה' חסדים שבה וכשנגמרים אלו הה' חסדים שלה להתפשט (בכח"ב) דז"א אז יורד חצי הת"ת של אי' להיות כתר בראשו ונמצא כי ענין הכתר אינו אלא ע"י החסדים של אי' שהוא החסד שבת"ת דז"א כנז' ולכן נקרא שער החמישים ולכן בא הכתר דז"א באחרונה מכל שאר בחינות דז"א. והנה באותו חציו של החסד דת"ת דז"א הנחלק ועלה למעלה בכתר דז"א וגורם לכתר ההוא שירד ברישא דז"א הנה מאותו החצי החסד שהוא בחינת מים כנודע משם נמשכים בנקב' וטובל' בהם כנז' בסוד וזרקתי עליכם מים טהורים כו':

ואמנם בענין כונת טבילה זו שבאשמורת הבוקר שמעתי ושכחתי ושאלתי את פי הה"ר יצחק ז"ל אם היה זוכר וא"ל כי לא היה זוכר היטב. אבל הנלע"ד שזה הוא מה ששמע

ממוז"ל והוא שיכוין להמשיך בחי' הכתר שבה ג"כ כנז' וזהו יהיה ע"י הטבילה הזו ותכוין בב' אותיות י"ה הראשו' שבהויה דע"ב ודס"ג שהם יו"ד ה"י יו"ד ה"י והם בגימ' ע' ותחבר ג"כ עמהם שני מילויי הויות דע"ב ס"ג שהם מ"ו ל"ז כנודע והם בגי' פ"ג ויהי' הכל בגי' קנ"ג הסר משם ב' כוללים של ב' השמות הנז' וישארו בגי' קנ"א כמנין מקו"ה ותכוין שהיא טובל' עתה במקוה הזה לקבל הכתר שבה כנז' וזהו הנר' לע"ד ששמע בזה ואינו זוכר היטב:

ענין ב' הלחם שהיו מקריבים ביום חג השבועות יובן במש"ל בענין השעורים שהיו מקריבים בלילה הא' בספי' העומר ושם ביארנו כי אז לא נתנו בנקבה רק הה' גבו' מנצפ"ך שהם אותיות כפולות ואם תכפלם ב"פ יהיה מספרם תק"ס ועשר' אותיות שבהם הם תק"ע ועם ה' אותיות השרשיות הרי הם תקע"ה כמנין שער"ה. אבל עתה ביום חג השבועות יום החמישים לספי' העומר אז מזדווגים זו"ן ונותן בה טפת מ"ד שהם ה' חסדים וכנגדם היו מקריבים שתי הלחם מן החטים כי חטה היא בגי' כ"ב והם סוד כ"ב אותיות דאלפא ביתא שהם כלולים בטיפת הה' חסדים שמהם נוצר הולד כנודע כי ה' אותיו' מנצפ"ך היתירות על כ"ב אותיות האלפא ביתא שהם בחי' הה"ג וכבר נכנסו בליל א' של העומר בסוד מנחת שעורים לטעם הנז':

יום שבועות יקרא ג"פ י"ג מדות ואח"כ יאמר תפלה זו רבש"ע מלא כל משאלותי והפק רצוני ותן שאלתי לי ולבני ביתי לעשות רצונך בלבב שלם ומלטנו מיצר הרע ומפגע רע ותן חלקנו בתורתך וזכנו ללמוד תורה וחכמה לעשות מע"ט בעיניך וללכת בדרכים ישרים לפניך וקדשנו בקדושתך כדי שנזכה לחיים טובים הארוכים ולחיי העוה"ב ושמרנו ממעשים רעי' ומיצר הרע ומכל שעות רעות המתרגשות לבא בעולם והבוטח בה' חסד יסובבנהו אכי"ר. ויחזור התפלה ג"פ ואחר כך יקרא ג"פ ואני תפלתי לך ה' עת רצון כו' וכן יעשה במוסף וביום ב' ביוצר:

ענין בין המצרים והם כ"א ימים שבין י"ז לתמוז עד תשעה באב מנהג טוב וכשר הוא מאד לכל בעל נפש לשבת באבלות אחר חצי היום בכל אלו הימים ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית וטעם היות זה אחר חצות היום הוא כי אז הוא התעוררות הדינין בסוד כי ינטו צללי ערב אשר לסבה זו נשרף ההיכל אחר חצי היום ודבר זה עושה תועלת גדול' בנפש האדם וענין חצות הלילה אין צורך להזכירו כי אפי' בכל שאר הלילות צריך להתאבל על החורבן ומכ"ש בלילות בין המצרים שצריך להוסיף בבכי' ועליו נאמר שמחו את ירושלם כו' כל המתאבלים עליה:

גם צריך ליזהר ולהמנע מלאכול בימים ההם שום פרי חדש ושלא ללבוש שום לבוש חדש כדי שלא יצטרך לברך עליו ברכת שהחיינו וכמו שנזכר ענין זה בספרי הפוס' האחרוני' וענין זה נוהג בשבתות ובר"ח אב:

גם צריך לכוין כוונות אלו בעמיד' בכל הימים ההם. הנה בברכ' אבות באותה ההויה הא' תכוין שתאיר זו ההויה אל תמורת' היוצאת בחילוף אותיות שלפניה והיא טדה"ד ובהויה של אתה גבור תכוין שתאיר הויה זו אל תמורת' היוצאת בחילוף אותיות שלאחריו והיא כוז"ו ובהויה ג' שבאתה קדוש תכוין שתאיר זו ההויה אל תמורתה בא"ב דא"ת ב"ש והיא מצפ"ץ והנה ג' שמות הנז' טדה"ד וכוז"ו ומצפ"ץ הם בגי' שי"ן עם הכולל:

ובברכת רצה תכוין כי מלת רצה היא בגי' אלקים דמילוי ההין כי רצה הם אותיות צרה והוא סוד ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע שהוא שם אלקים דההין. וז"ס בין המצרי' כי מן השם הנז' שהוא דין יוצאות בימים האלו הצרות. גם תוסיף שם אדני עם רצה של אלקים הנז' ויהיו בגי' שי"ן ותכוין כי ב' בתי דינין אלו שהם אלקים ואדני שהם סוד בין המצרים ב' מצרי' העולים בגי' שי"ן יתמתקו ע"י ג' השמות הראשו' שנתכוונ' בהם בג' ברכות הא' והם טדה"ד כוז"ו מצפ"ץ העולים בגי' שי"ן כנז' ועי"כ אותיו' צרה יתהפכו לרחמים ויהיו רצה ה' אלקינו:

ובברכת שים שלום באותם ב' שינין שבר"ת של שים שלום תכוין אל ב' השינין הנ"ל גם התיבות עצמם של שים שלום שניהם יחד עולות בגי' שי"ן שי"ן הנז' ועוד יתירים ו' כנגד ו' שמות הנז' והם שם יהו"ה וג' תמורות והם טדה"ד כוז"ו מצפ"ץ ושם אלקים ושם אדנ"י:

ענין ט"ב מה שנהגו ביום ט"ב במנחה לומר פסוקים של נחמות וגם לקום ולשבת על הספסלים למעלה ואדרבא נראה מן התלמוד בבלי כי לעת ערב הציתו אש בהיכל ביום ט"ב ונשרף בעת המנחה וכפי"ז היה ראוי להחמיר במנחה יות' מבשחר אבל הענין יובן במה שדרשו בגמרא ע"פ מזמור לאסף אלקי' באו גוים כו' והקשו מזמור קינה מבע"ל ותי' כי בתחי' התחילו האויבים להרוג את בני ישראל ואז חשבו ישראל שלא יהיה ח"ו תקומה למפלת' ויכלו ח"ו בחרב האויבים ובראותם שהציתו' אש בהיכל לעת ערב שהוא זמן המנחה אז אמרו מזמור ושמחו שמח' גדולה וקבלו נחמה כי אם ח"ו לא היה הקב"ה משליך חמתו על העצים ועל האבנים לא היתה תקומה לשונאי ישראל וכמשז"ל כלה את חמתו ויצת אש בציון. ונמצא כי לעת מנחת ערב שהציתו אש בהיכל אז אמרו ישראל מזמור וקבלו נחמה על צרתם א"כ המנהג הנז' הוא טוב ונכון. ונלע"ד ששמעתי

ג"כ ממוז"ל טעם אחר והוא כי אז במנחת ט"ב נולד המשיח הנקרא מנחם כנז' במדרש איכה רבתי:

דרושי ראש השנה הקדמה

דרושי ר"ה:

ענין הסליחות של בני ספרד באשמורת הבוקר ליל חדש אלול עד יוה"כ העיד לי כהר"י סאגי"ש ז"ל שהוא ראה למוז"ל שהיה אומר מלה במלה עם הצבור:

ענין ר"ה ויוה"כ נתתי אל לבי לחקור ולתור בענין זה שתיקנו חז"ל בג"ר ובג' אחרו' והוקשה לי שינוי הלשונות כי בברכ' אבות תיקנו זכירה וכתיב' ובברכת גבורות זכירה לבד כמ"ש זוכר יצוריו כו' ובהודאה תיקנו כתיבה לבד וכמ"ש וכתוב לחיים טובי' כו' ובשים שלום זכירה וכתיבה. ועוד כי הזכירה שבאבו' היא זכירה בפני עצמה ואינה חוזרת על הספר ובשים שלום אומר ובספר חיים כו' נזכר ונכתב כו' ועוד כי בתחי' אנו מתפללים בעדינו ואומר' זכרנו לחיים ואח"כ אנו אומרים סתם זוכר יצוריו ובהודאה אנו אומרים כל בני בריתך ובשים שלום אנו אומרים וכל עמך ישראל כו' ועוד מה לנו לשאול על הזכירה אחר שאנו שואלים על הכתיבה שהיא העיקר ועוד מה ענין זכירה בתחיית המתים שאנו סומכים לה ונאמן אתה להחיות מתים ע"כ מצאתי עוד נמצא שנית קרוב אל האמור וז"ל:

ענין ר"ה ויוה"כ נתתי אל לבי לחקור ולתור בענין תפי' ר"ה ויוה"כ לעבוד את בוראי עבודה שבלב זו תפילה בימים נוראים אלו אשר המלך העליון יושב על כסא דין וראיתי כי הוסיפו בברכות מעין הימים כי באבות הוסיף זכרנו ובגבו' מי כמוך ובקדושת ה' במקום האל הקדוש המלך הקדוש ובהודאה וכתוב לחיים טובים ובשים שלום ובס' חיים ברכה ובעבודה לא הוסיפו כלום. וראיתי שינויים בענין תוס' אלו כי באבות תיקנו לומר זכירה וכתיב' ובגבורה זכיר' בלא כתיב' ובהודאה כתיב' לבד ובשים שלום זכירה וכתיב' ועוד כי באבות תיקנות זכירה לחיים וכתיב' בספר חיים ובגבורה זכירה לחיים ובהודאה כתיבה לחיים ובשים שלום זכירה וכתיב' בספר חיים. ועוד כי באבות אנו מתפללים עלינו ובגבו' על כל העו' סתם זוכר יצוריו ובהודאה על בני בריתנו. ובשים שלום אנו חוזרים ומתפללים עלינו נזכר ונכתב לפניך אנו כו':

ויראה לי כי בכל ר"ה חוזר האצילות העליונ' לכמות שהיה בתחילת בריאת העולם וכבר ידוע דנוק' דז"א נפקא מתדבקא באחו' ז"א לעומת החזה כנגד ת"ת שבו ובהיותם בסוד אחור שהם דין נפקא מסטר' דגבו' והמוח הקודם בראש היא גבו' שנעשה לה בינה

ואח"כ חסד בסוד חכמה בסוד ה' על י' סוד ה"י מאלקים ולפי שהמוח הקודם בראשה הוא גבו' סוד הדין לכן נעשה הדין ביום זה ולכן נק' ר"ה כי גבו' היא ר"ה שהיא נוק' דז"א הנק' שנה וגבו' היא ראשה ונעשה בינה לה לנוק' דז"א ונמצא שר"ה הוא כנגד בינה דנוק' דז"א שהיא גבו' וכנגד' נאמר אני בינה לי גבו'. והנה בז"א יש זכירה מצד חסד שיש בו וכתיב' מצד גבו' שבו ע"י הבינה הנקר' כתיבה וזכירה שמצד החס' היא ע"י היסוד ברית קדש שממנו יוצאים הנשמות ומתגלה חסד בפום אמה וממנו תוצאות חיים ואנו מתפללים לשי"ת שיהיה מתגלה חסד עליון לא לצורך נשמות כדרך הזווג אלא לצורך חיים כדרך זווג חו"ב לצורך המלאכים שהוא לצורך לתת להם חיים נצחיים לבד ולפי' נק' חו"ב חיים כי מהם תוצאו' חיים למלך ונקר חיי המלך כנז' וזהו מלך חפץ בחיים. והכוונה הוא כמו שהמלך העליון שהוא ז"א חפץ בחיים ומושך משם משך החיים לצורך עצמו כך ימשיך משם חיים לנשמתינו ויתגלה חסד ביסוד שמשם נשמתינו להמשיך לנו משם חיים וזהו זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכל זה בסוד הנשמות אשר בנו ואח"כ אנו מתפללים להמשיך משם חיים לגופינו בסו' הכתיב' שהיא בינה גופא דחכמה עילאה. וזהו ענין הכתי' התעבות הדברים כדמיו' הכתי' להחיות הנפשות בגויתינו וגם זה יהיה ע"י היסוד הנק' ספר החיים כנודע אלא שזה בסוד פנימיות לחיי הנשמות וזהו בסו' חיצוניותו להחיות הגוף והנה חיות הנשמה נמשך מחכמה לבינה היורד לחסד ומתגלה ביסוד וחיו' הגו' נמשך מבינה ויורד לחסד ומתגלה ג"כ ביסוד ומפני שחיות הגוף נמשך מבינה אנו אומרים למענך אלקים חיים שהיא בינה כנודע:

בליל ר"ה טוב לקרוא על השולחן קודם שיטול ידיו למים אחרונים שקודם ברהמ"ז מס' ר"ה שהם ד' פרקים של משנה ותכוין כי הם ארבעה פרקים כנגד ד' אותיות הוי"ה וכנגד ד' בחי' שיש אל המלכות ועיין בברכת אבות דתפלת ר"ה לקמן וע"ש ושם יתבאר ד' בחינ' המל' הנ"ל. ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל פ"א שאלו ד' בחי' הם סוד ארבעה אותיות של שם אדנ"י וכנגדם הם ד' פרקים דמסכת ר"ה הנז' וכונה זו צריך לכוין בקריאתם בליל ר"ה על השלחן וד' בחינות הנז' נרמזו במשנה ראשונה שהיא ארבע' ראשי שנים כו' וזה פי'. דע כי ד' בחי' יש אל המל' נוק' דז"א כנודע אצלנו כי כל דבר של קדושה בכל מקום ששורה נשאר ממנה רושם שם קבוע תמידי לא ימוש משם ואלו הם ד' בחי'. הא' היא בהיותה בראש הבריאה כנודע כי בימי החול בלילו' ההם יורד' היא למטה בהיכל ק"ק דבריאה בסוד מיעוט הירח ושם נשא' בחי' א' שלה תמיד. והב' הוא תחת היסוד דז"א והג' הוא כנגד הת"ת. והד' הוא כנגד הדעת דז"א ואלו הם ד' שרשים שיש אליה ונקרא ארבע' ראשי שנים כי הם ארבעה ראשים שלה:

בליל הב' של ר"ה צריך לברך ברכת שהחיינו בקידוש של הלילה ואין צורך לחפש אחר פרי חדש כלל. בכל עשרת י"ת טוב ונכון מאד לומר בין ישתבח ליוצר מזמור ממעמקי' קראתיך ה' כו' כי בכל יום מאלו העשרה ימים מתעורר א' מי' עומקי' הנז' בס' יצירה שהם עומק ראשית ועומק אחרית כו' כנודע כי כולם הם בחי' רי"ו שהם גבורות כי רי"ו הם בגימטרי' גבורה וכן עומ"ק בגימטרי' רי"ו:

בכל י' ימי תשו' צ"ל אחר העמידה עושה השלום במרומיו בה"א יתירה ולכוין כי השלום הוא בגי' ספריאל המלאך שהוא הסופר הכותב בספר החיים את כל בני אדם בי' ימי תשובה משא"כ בשאר תפלת השנה שאין אומר אלא עושה שלום במרומיו חסר ה'.

ענין א"מ שאומרים בעשרת ימי תשו' אחר העמידה מוז"ל לא רצה שיאמרו בשבת שבין ר"ה ליום הכפורים ולא בב' ימים טובים של ר"ה א"מ חטאנו לפניך א"מ מחול וסלח לכל עונותינו וכיוצא בזה בשאר א"מ שנזכר בהם בחי' חטאות ועונות וודוים וכנראה מלשון ס"ה שאין להזכיר שום חטא ביום ר"ה. האמנם בענין הוידוי ביום ר"ה נמצאו בס"ה מאמרים חלוקים כי ממאמ' א' נראה דאסור לפרשא חטאוי בהאי יומא ובמ"א נראה להיפך. ומוז"ל היה נוהג להתודות על חטאיו בלחש שלא ישמעו הדברים לאזניו והיה אומר כי המאמר הא' שבס"ה לא אסר אלא בקו"ר ולא בלחש. ואמנם אפילו בלחש לא היה נוהג להתודות אלא בעת תקיעת שופר דמיושב לפי שאז מתערבב השטן ואינו משגי' לקטרג ואז דברי הוידוי עולים למע' בהתחברות קול השופר העול' למע' גם היה נוהג מורי ז"ל לבכות הרבה בתפלת ר"ה אפילו שהוא יו"ט ומכ"ש בתפילת יוה"כ. והיה אומר מוז"ל כי מי שאין בכי' נופלת עליו בימים האלו הוא הוראה שאין נשמתו הגונה ושלימה. גם היה אומר כי יש בנ"א נידוני' ביום ראשון ואז הם דינא קשיא ויש נידונים ביום ב' שהוא דינא רפיא ורוצה הב"ה לרחם עליהם ודן אותם ביום הב' ואמר כי האדם הנופלת עליו בכיה רבה מאליו בימים האלו בתפי' הוא הוראה שנידון באותה שעה למעל' אם ביום א' ואם ביום שני:

ענין השינה ביום ר"ה נלע"ד ששמעתי ממוז"ל שאין לישן ביום ר"ה לפי שז"א הוא ישן למע' עד שמתעורר ע"י תקיעת שופר כמבואר לקמן במקומו אשר ז"ס משז"ל כי תקיעת שופר הוא לומר עורו ישנים מתרדמתכם כו' וכבר יתבאר ג"כ לקמן כי עד יום ב' של ר"ה הוא ישן וכוונתינו הוא לעוררו ולכן אין ראוי לישן. האמנם נלע"ד ששמעתי ג"כ ממוז"ל שאין זה אלא עד חצי היום ומאז ואילך יכולים לישן כי כבר נתעורר ז"א על ידי התקיעות דמיושב ומוסף ואני זוכר שראיתי למוז"ל שאחר חצי היום שכב על מטתו וישן:

ענין המנהג שנהגו האשכנזים לילך ביום ראשון דר"ה אחר תפלת המנחה מעט קודם שקיעת החמה אצל הים הגדול או אצל מעיין או באר מים חיים וקורים אותו תשליך הנה הוא מנהג יפה ויותר טוב הוא אם יהיה חוץ לעיר ויעמוד על שפת הים או על שפת הבאר או המעיין ויקרא שם ג"פ של מי אל כמוך כו' תתן אמת ליעקב כו' שבסו' מיכה המורשתי שאלו הם בחי' י"ג תיקוני דיקנא עילאה דא"א וצריך שתכוין בפי' המלו' איך נרמזי' בהם מספר הי"ג ת"ד כנודע והיכן הוא מקום כל תיקו' ותיקו' באיזו מקום מן הפנים העליונים דא"א ע"ד שנתבארו אצלינו בענין ויעבור וי"ג מידות דתפלת שחרית דחול וע"ש ובאד"ר נת' על סדר ה' ה' אל רחום וחנון כו' ואלו הם מי אל כמוך א'. נושא עון ב'. ועובר על פשע ג'. לשארית נחלתו ד'. לא החזיק לעד אפו ה'. כי חפץ חסד הוא ו'. ישוב ירחמנו ז'. יכבוש עוונותינו ח'. ותשליך במצולות ים כל חטאתם ט'. תתן אמת ליעקב י'. חסד לאברהם י"א. אשר נשבעת לאבותינו י"ב. מימי קדם י"ג. וכשתאמר ותשליך במצולות ים כל חטאתם תכוין שיושלכו כל חטאתיך ועונותיך וגם המקטרג העליון יושלך במצולות הים העליון כי לסיבה זו הוצרך לאומרו על הים או על המים חיים אבל צריך שתכוין למה שביארנו בדרוש של י"ג מידות בתיקון הט' הנרמז במלת לאלפים וביארתיו בענין היחודים:

וזה היחו' הנז' הנה כאשר מתגרה היצה"ר באדם ושולטין עליו סמאל ונחש הנק' מצולות ים כי מצולות הם אותיות צ"ל מו"ת דכורא ונוק' כנז' בס"ה. וצריך תמיד לכוין בזה השם שנכתו' ובפרט בעת שהאדם עוסק בתורה אל יליז מעיניו שם הזה ועי"כ לא ישלטו עליו מצולות ים הנז'. ולא יתגרה בו היצה"ר וזה ענין השם הנז'. דע כי שורש כל הדינים והגבו הם ב' שמו' אלקים אדני כי גם הגבו' הם ב' בחי' זכרים ונקבות והזכרים הם ארבעה אותיות מנצפ"ך והם שם אלקים והנקבות הם שכ"ה דינים שהם בגי' נע"ר והם שם אדני כמבואר אצלינו וע"ש היטב. והנה אלו הם השרשים של מצולות הדינין ואלו הם סוד התיקון הט' של י"ג תיקוני דיקנא הנרמז במלת לאלפי' כמבואר בכוונת ויעבור וי"ג מידות של רחמים ושם ביארנו כי הם ענין אותם השערות דלא תליין והם עומדים באמצע בין התי' הח' אל התי' הי"ג הנקרא מזלא עילאה ותתא' והם נקר' מצולות ים העליונים בסוד הי"ג מידות שהזכיר מיכה המורשתי באמרו מי אל כמוך כו' ותשליך במצולות ים כו'. והנה ב' שמות אלו של שם אלקים ואדני הם בגי' קס"א ומקורם ושרשם הוא שם אהי"ה במילוי ההין שעולה בגי' קנ"א ועם י' אותיו' הם קס"א כמנין ב' שמות הנז' גם מלת אלפים הוא בגי' קס"א גם נק' זה התי' הט' לאלפי' על שם ג' שמות הנז' המתחילין באות אלף והם אהי"ה אלקים אדני וזהו מלת לאלפי'. וענין מה שצריך לכוין

הוא להמשיך מן המזל העליון תי' הח' הנק' נוצר חסד שהו' שם הויה במילוי יודין שהוא בגי' חסד כמנין ע"ב וממנו תמשיך ותשפיע הארה אל התי' הט' הנקרא לאלפים שהוא שם אהי"ה במילוי ההין אשר הוא בגי' קנ"א ועם י' אותיו' הוא קס"א כמנין לאלפים ואז תכוין להמתיק עם זה את ב' שמות אלקים אדנ"י הנקרא מצולות ים כנז' והם ג"כ בגי' לאלפים ועי"כ ותשליך במצולות ים כל חטאתם שהוא התי' הט' ג"כ של מי אל כמוך כנ"ל. ואז אותם החטאות שחטא האדם ועשה אותם מעשה ממש כנודע משז"ל כל העובר עבירה א' קנה לו קטיגר א' כי ממש נבראים מלאכים רעים וקטיגורי' ע"י אותם החטאות כנודע ואלו הקטיגורי' הנק' חטאתם יורדים ונשלכים במצולו' ים דסמאל ונחש ואינם עולים משם לפי שכבר נמתק שרשם שהם ב' שמות אלקים ואדני ואינם משפיעים בהם. ונודע כי מוכרח הוא שבאותם הקטיגורי' יתערבו עמהם נצוצו' הקדוש' בסוד טוב ברע בכח החטא שחוטא האדם ולכן בהגיעך אל תי' הי"ג שהוא ונקה אשר הוא שם של אהי"ה במילוי יודין כנ"ל בסוד י"ג מידות של ויעבור וגם הוא עול' קס"א אז תכוין להעלות אותם הניצוצות של קדושה ולבררם ולנקותם משם ולהוציאם ע"י שם זה של אהיה דיודין וזהו מלת ונקה לשון ניקוי ותמיד יהיו בין עיניך סדר השמות האלו ובפרט בעת שתעסוק בתורה תכוונם תמיד במחשבתך אם תראה שהיצה"ר מתגרה בך ובפרט אם האדם עושה תי' ש"ז לבטלה שהוא תי' טיפות ניצוצות הקדושה שנשפעו ונתערבו בקליפות כי אז החיצוני' מתגרים באדם מאד:

עוד יחוד ב' על הנ"ל וז"ל תיקון אחר כתבנו למי שמתגרה בו היצה"ר ובפרט בעת שעוסק בתורה שיכוין בנוצר חסד לאלפים לשם אדני ואלקים ששניהם מתחילי' באלף וזהו לאלפי'. גם יכוין ששניהם עולים בחשבון לאלפים ודע כי מי שהוא משורש קין צריך שיכוין שם אלקים הנז' במילוי אלפין שהוא בגי' אר"ץ כזה אלף למד הא יוד מם. וסוד הענין הוא לפי שקין הביא מנחה זרע פשתן שמכחיש את הארץ כמבואר אצלנו במקומו וגרם שהמל' הנק' ארץ תחזור להיות יבשה ולכן נתקלל נע ונד תהיה בארץ. והנה המלכות בהיותה נק' ארץ יש בה שם אלקים דמילוי אלפין העולה בגי' ארץ ולכץ תכוין תמיד כל היום בשם הזה שעול' ארץ ותכוין לתקן פגם קין שהחזירה יבשה ע"י הפשתן ואתה מתקנה ע"י השם הנז' ונעשית ארץ. ודע כי כל החיצונים נדבקין בקלי' רע שנדבק בקין וכולם רוצי' וחושקים לאחוז ולינק מן אות אלף שבמילוי ההא של אלקים דמילוי אלפין הנז' ואינן יכולין להשיגה:

עוד יחוד ג' והוא בעשרת י"ת א"ל ה"ר משה גאלאנטי ששמע ממוז"ל שאם האדם יתענה בז' ימים שבין ר"ה ליוה"כ ויעש' בהם תשובה גמורה כל יום מהם מכפר על כל העונות

שחטא כל ימיו ביום שכיוצא בו. כיצד הרי שחל יום א' של ז' ימי תשובה הנז' ביום א' של השבוע והתענה בו ועשה תשובה בו הנה הוא מכפר על כל עבירות שעשה האיש ההוא בכל ימיו ביום א' שבכל שבוע מכל ימי חייו. ואם התענה ועשה תשובה בכל ז' הימים ההם יתכפרו לו כל עונותיו שעשה כל ימיו:

גם נלע"ד אני חיים כי גם אני שמעתי ממוז"ל כי העושים ד' פעמים בכל שנה ג' ימים רצופים הם ולילותיהן שהם קודם ר"ה וקודם יוה"כ וקודם עשרה בטבת וקודם י"ז בתמוז אף אם לא עשאה רק פ"א בשנה בכל ימיו יספיק ואין צריך לעשותה בכל שנה ושנה. אבל אינו מספיק רק לבטל מעליו מה שנגזר עליו לבא בעוה"ז לסיבת עונותיו אבל עונש עוה"ב אינו נמחל בזה:

מה שכתוב בס' התשובה שחיבר הרב ר' אליעזר מגרמיזא ז"ל הנק' מורה חטאים המתענה ד"פ בכל שנה בד' זמני התקופות ג"י רצופים בכל פעם מהם מתכפרים כל עונותיו כך הוא האמת אמנם דברים אלו צריכים ביאור והוא כי אין זה מספיק רק למחול ולכפר להעביר מעליו היסורים שהם עתידים לבא עליו בעוה"ז לסיבת עונותיו אבל עיקר עונש עונותיו והוא מה שעתיד ליענש בגיהנם אחר פטירתו אין זה נמחל ע"י התעניות הנז' אמנם צריך לתי' אחרים כאשר ביארנו בספרינו אלה:

דרושי ראש השנה

דרוש א

פרק א

דרוש א':

כולל בענין ר"ה. הנה נודע כי ביום ר"ה הא' נברא אדה"ר ויום ר"ה של בריאת העולם היה ביום ו' כנודע והנה אם אדה"ר היה נמנע מן הזווג ביום ההוא וגם מן החטא והיה ממתין עד ליל שבת היו כל העולמות כתקנם כמבואר ענין זה בדרושינו אצלנו בחטא אדה"ר אבל יען חטא בעצת הנחש הוא ואשתו והנחש בא על חוה והטיל בה זוהמ' קודם שנזדווגו אדם וחוה ומחמת כן יצאו קין והבל אחר הזווג דאדם וחוה מעורבים טו"ר מפני הזוהמא שקדם הנחש להטיל בחוה כנראה מדברי רז"ל ומקצת מאמרי הזוהר אע"פ שיש מאמרי הזוהר אחרים דמשמע שבתחי' היו אדם וחוה עסוקים בתשמיש וראה אותם הנחש ונתאוה להם ואח"כ הטיל הזוהמא בחוה עכ"ז הסברא נוטה כדברי המאמרים הנ"ל. ולפי שחטא ואכל מעץ הדעת טו"ר עבירה גוררת עבירה וגרמה לו להזדווג ביום הו' עם אשתו שעדיין היה חול ולא המתין עד ליל שבת שהוא קדש וז"ס אכילת עץ הדעת

טו"ר כי דעת הוא מלשון זווג כמו וידע אדם את חוה אשתו ואיש לא ידעה וכאלה רבים. הנה מה שגרם אדה"ר ע"י חטאו שנזדווג ביום החול הוא כי הנה יום ר"ה הוא דינא קשיא כנודע ואם היה ממתין עד ליל שבת הוא דינא רפיא והיה הזווג ההוא כתיקונו והיו זו"ן מזדווגים באותו יום שבת בבחי' פני' בפנים אבל ע"י שאדה"ר הקדים זווגו ביום החול שאז היה יום ר"ה דינא קשיא ותקיפא לכן גרם אל זו"ן שיתאחר זווגם עד יום ח' עצרת כדי שבהמשך הימים אשר בינתיים יתמתקו הדינין הקשים אשר בו ובנוק' כנז' בפ' פנחס בתחילת' כי ר"ה הוא בחי' שמאלו תחת לראשי עד יוה"כ וביוה"כ האירו ונתמתקו הדינים ההם ע"י אימא עילאה ובחג הסוכות בחי' וימינו תחבקני וביום ח' עצרת אז הוא זווג ממש ואלו הם פשטן של דברים:

ורצוני להרחיב הביאור בזה הענין. דע כי בחי' כל החדשים הם במלכות אבל נחלקים לב' בחי' הא' הוא בהיותה מצד עצמה והב' הוא מצד הזכר וכמ"ש בע"ה. ודע כי כל החדשים נק' ראשי חדשים לפי שכולם הם בחי' ראש כמ"ש:

ונתחיל בו' חדשי הקיץ כי הם בנוקב' והתחלתם מניסן כי לכן כל חדש וחדש יש בו מספר ימים רבים שהם ל' יום בכל חדש להורות כי הם בחי' ראשים שכל ראש מהם כולל בחינ' ימים רבים והנה ניסן הוא גולגולת הנקבה. אייר וסיון תרין אודנין דילה תמוז ואב תרין עייניין דילה. ולכן נחרב הבית בב' חדשים אלו בסוד עיני עיני יורדה מים כי הם תרין עייניין כחות הדין וכבר נתבאר אצלנו בהקדמת ביאור אדרת האזינו כי העינים הם נצח והוד ולכן נחרב הבית עיקר חורבנו בחודש אב שהוא עין שמאל שהוא ההוד בסוד כל היום דוה שהוא היפוך אותיות הוד. אלול הוא בחוטם. והנה נשאר בחי' הפה שלה שאין לו רמז בחדשים. והנה גם ו' חדשי החורף הם בדכורא ע"ד הזה. תשרי הוא גולגולת הזכר. חשון וכסליו תרין אודנין. טבת ושבט תרין עייניין. אדר הוא החוטם נשאר הפה של הזכר שאין לו רמז בחדשים. ולסיבה זו נצטוו הסנהדרין לקדש את החדש מצות עשה ויוציאו הדבר מפיהם ויאמרו מקודש מקודש וכמ"ש הכתוב אשר תקראו אתם במועדם אתם כתיב כי לסיבה שבחי' הפה של הזכר והנקבה אין לו רמז בחדשי השנה צריך לרמוז אותו ע"י הסנהדרין המקדשין אותם בפיהם. ובזה תבין טעם נכון למה אין מעברין את השנה אלא בחדש האחרון לו' חדשי החורף ולמה אין מעברים את אלול שהוא בסוף חדשי הקיץ. גם תבין טעם למה טעה חזקיה שעיבר ניסן בניסן ולמה לא הודו לו. אבל הטעם הוא לפי שאדר הוא החדש הזכר וחסר ממנו בחי' הפה ולכן נשלם במה שמעברין החדש ההוא האחרון הסמוך אל בחי' הפה הזכר ובאדר הב' נשלם בחי' הפה שלו אבל ניסן הוא מן השנה האחרת הבאה. ועוד כי ניסן הוא מחדשי

הנקבה ואין בו תשלום לבחי' הפה של הזכר. ודע כי פ"א שמעתי ממורי ז"ל דרוש אחר בענין זה ואעפ"י שנראין היפוך ממ"ש למעלה עכ"ז הדברים הולכים אל מקום אחד למי שיסביר' וזה עניינו דע כי חשבון השנים מתחילין מתשרי וחשבון החדשים מניסן כנז' במס' ר"ה. והענין הוא כי ו' חדשי החורף מתשרי ועד אדר הם סוד ו"ק הת"ת מחסד ועד יסוד שבז"א ולכן הם בסוד שנה ולא בסוד חדש ואחר חדש אדר שהוא היסוד של ז"א כנז' אז למטה ממנו מתחי' ענין הנקבה מלכות וששה קצוותיה הם ו' חדשי הקיץ מניסן ועד אלול ונמצא כפ"ז כי חדש אב הוא בהוד של הנקבה ונהפך לדוה ולכן נחרב בו ב"ה:

וגם בזה תבין מאחז"ל וז"ל אר"י לא היה צריך התורה להתחיל אלא מהחדש הזה כו' והטעם הוא לפי שניסן הוא ראש חדשי הנקבה הנקרא זה השער לה' ולכן היה ראוי להתחיל בו התורה. ונחזור לענין א' ולהבין הדרוש ההוא הראשון צריכים אנו לבאר ענין מחלוקת ב' תנאים ר"א ור' יהושע במס' ר"ה וז"ל תניא ר"א אומר בתשרי נברא כו' ר"א מנין שבניסן נברא העולם שנאמר ותוצא הארץ דשא כו' הוי אומר זה ניסן וקשה שנראה כחולקין במציאות ח"ו וח"ו דברי א' מהם אינו אמת וזה תימא גדולה. אבל האמת הוא כי אלו ואלו דברי אלקים חיים אלא שזה מדבר בדרוש א' וזה מדבר בדרוש א'. והענין הוא זה דע כי בעת ירידת המוחין ליכנס בז"א הנה ז"א מתחיל מחצי ת"ת דאי' ולמטה ובתחלה נכנסו אלו המו' תוך חצי הת"ת דאי' התחתון ומן חצי הת"ת התחתון הזה נעשה ממנו כתר דז"א כנודע והניחו שם הרושם שלהם תמיד כנודע כי כל דבר שבקדושה אין מסתלק הרושם שלו ובכל מקום ומקום שהיה שם מניח רשימו ואח"כ ירדו עו' אלו המוחי' ירידה ב' בנה"י דאי' ושם נתהוו לד' מוחין ברישא דז"א בחב"ד שלו ואח"כ מהם נעש' כל ז"א מן מקו' חצי הת"ת דאי' עד הסו'. והנה בסדר כניסת אלו המוחי' בכלי של חצי התחתון דת"ת דאי' להעשות כתר ברישא דז"א בזה הוא תלוי מחלוקת ר"א ור"י. כי ר"א סבר כי תחילה נכנס מוח חכמה הנקרא אוירא דכיא ואח"כ נכנס מוח הבינה הנק' אשיא דכיא ועד"ז ג"כ בתרין עטרין דדעת כי תחי' נכנס עטרא דחסד דכורא ואח"כ נכנס עטרא דגבו' נוק' ונמצא כי התחלת כניסת המוחין היתי' בתחלה בחי' הזכר ואח"כ בחי' הנקבה. ור"י סבר היפך מכל זה כי בחי' הנקבה נכנס תחילה. ולהבין זה צריך שנודיעך מהיכן נתפשטו הדינין בזו"ן והענין הוא כי עיקר תחלת בנינם הוא מן הנצח והוד ויסוד של אי' והנה כל בחי' אימא בעצמה היא דינין כי ממנה הדינין מתערין ובה נמצא מקור הדיני' ונוסף ע"ז היו' הנצח והוד שבה שהם עיקרי ושרשי הדינים ולכן מכאן נתפשטו הדינים בזו"ן. והנה לסברת ר"א שאמר שבתשרי נברא העולם והנה תשרי הוא ר"ה והוא

ראש ז"א דכורא. ונמצא כי הוא התחיל בתחלה לכנס ונשלם שיעור קומתו ואח"כ נכנס בחי' הנקבה ונשלם שיעור קומתה גם היא אלא שהוא ע"י ז"א שקדם אליה בתחי' וכיון שאין לה שלמות אלא ע"י נמצא כי הוא נותן בה כל הדינין כדי להשלים שיעור קומתה ונוסף ע"ז כי גם אח"כ בעת הנסירה כשננסרת מאחוריו הנה כל הדינים אשר באחוריים דז"א מבחי' אחורי הכתר שלו וע"ס קומתו כולם ניתנים בה ונמצא כי הדינים שבנקבה רבו במאד מאד כי ניתנו לה ע"י הזכר שקדם אליה כי הרי בתשרי נברא העולם שהוא ר"ה שהוא ראש דז"א הנקרא שנה. ולסברת ר"י כי בניסן נברא העולם והנה ניסן הוא ראש החדשים שהוא מלכות ונמצא כי בחי' הנקבה התחילה להכנס בתחלה בחצי הת"ת התחתו' דאי' ואח"כ בנה"י שבה והנה בתחי' נשלם שיעור קומתה שלא ע"י ז"א וא"כ לא קבלה הדינין בה של חלק הזכר רק הדינין הנוגעים לחלקה בלבד. ואז הדינין דנוקב' נייחין ברישא ואין בה כ"כ דינין ואח"כ בעת הנסירה אינה לוקחת כל הדינים שמן כתר ע"ס רק האחוריים אשר כנגד שיעור חצי התחתון דת"ת ונה"י דז"א בלבד:

גם בזה תבין מ"ש בפ' תצוה ובספרא דצניעותא וז"ל דינין דדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופה והנוק' איפכא והענין הוא כי ו' חדשי הקיץ הם בנקבה והחדשים הראשונים ניסן ואייר נייחין והאחרות שהם תמוז ואב הם תקיפין אבל ו' חדשי החורף הנרמזים בדכורא החדשים הא' שהוא טבת ושבט הם תקיפין והאחרון שהוא חדש אדר הוא נייחין ורצוני עתה להרחיב הביאור בענין המאמר הנז' הנה בפ' תצוה ד' קפ"ז וז"ל כתיב יהי שם ה' מבורך מאי מבורך שירותיה קשה וסופיה רך מ"ב קשה ודינא איהו ודאי ולבתר רך כגונא דא יומא דר"ה מ"ב דהא במ"ב אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא ולבתר איהו רך כו':

ולבאר המאמר הזה צריך שנבאר ענין הנקבה בכל פרטיה ובפרט בענין הנסירה הנה בהתחלת האצילות היה ז"א בבחי' ו"ק לבד והנקבה היתה בחי' עשירית בסוד נקודה קטנה כלולה מי' ולא היה בה פר' שלם והנה זו הנקו' אשר עליה אנו אומרים ומאיר לאישון בת עין כמבואר באורך בברכת המפיל חבלי שינה כו' וע"ש היטב כי שם נתבאר כל זה הדרוש וזאת הנקודה היתה בה כח לעמוד עמו פב"פ כנז' שם וטעם הדבר נתבאר היטב בדרוש ה' דתפילין למה נוהגים ביום ולא בלילה והוא כי הנקו' הזו היא בחי' הכתר שבה עתה. ודי בזה ולהיות כי הנקב' היתי' בתחלת' מקבלת הארתה ע"י ז"א לכן היתה גרועה ממנו ולא היתה יכולה להתקן בבחי' פר' שלם ואז הוצרך המאציל העליון להפיל תרדמה על האדם דא ז"א ואז ז"א לבדו בבחינ' נשמתו המסתלקת ממנו בעת התרדמה והשינה עולה למעל' בסו' מ"ן אל אימא עילאה כדרך האדם המפקיד נשמתו ביד המל'

לצורך מ"ן שבה כמבואר לעיל בפ' בידך אפקיד רוחי הנאמר בלילה כשהאדם ישן על מטתו ואע"פ שכל העלאת מ"ן צריך שזו"ן יעלו ב' זה באבא וזה באימ' עכ"ז עתה שכל צורך זווג הזה דאו"א אינו אלא לצורך בנין המל' שהיא נקבה לבדה לכן מספיק בהעלאת מ"ן ע"י ז"א לבדו וע"י העלאת מ"ן אלו מזדווגים או"א ומן הארת הזווג ההוא בונים ומתקנים את הנקבה ומורידין בה מוחין אחרים באותה הנקודה שבה ונגדלת וניתוספין בה ט' נקודות אחרות ונעשה פר' שלם די"ס ועומדת עמו אב"א מן החזה שבו ולמטה והבנין הזה נעשה ע"י הפלת דורמיטה על ז"א. והנה סבת התדבקותם עתה בבחי' אב"א מה שלא היה כן בתחילה בהיותה בסוד נקודה כנ"ל כי היתה עמו פב"פ בסוף היסוד שבו הטעם הוא כי הנה כל בחינ' אחוריים הם דינים והם שמות אלקים כנודע והקלי' נאחזות באותם האחוריים שהם שם אלקים כנודע בסוד מלך אלקים על גוים כנז' בסבא דמשפטים. והנה אם קודם יצירת אדה"ר היו זו"ן בבחי' פב"פ היו אחוריהם מגולים והיו הקלי' נאחזות בהם מאד ולכן כדי שלא יתאחזו הקלי' באחוריה' הוצרכו להדבק אב"א דיבוק ממש גמור מן החזה דז"א ולמטה כנודע. ואז עי"כ אין הקלי' יכולים ליכנס בינתים כדי להתאחז שם באחוריים שלהם והרי כל אחורי הנקבה מכוסים אבל אחורי הזכר מן החזה ולמעל' היו מגולים ואמנם ההוא קוצא דשערי דז"א נמשך מאחורי רישי' דז"א עד מקום ראש הנקב' אשר בחזה דז"א והיו גם אחוריו העליונים דז"א מתכסים תוך ההוא קוצא דשערי הנמשך וחופף ומכסה עליהם. ואח"כ נברא אדה"ר ועשה מצוה והתפלל תפיל' וע"י מעשיו היה כורת הקלי' בסוד האדם העובד את האדמה ומכלה קוצים מן הכרם וכמש"ה ואדם אין לעבוד את האדמה. וז"ס מ"ש רז"ל על פ' וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ כי כל הצמחים והעשבים עמדו בפתח הקרקע ביום הג' שנאמר בו ותוצא הארץ דשא כו' והיו שם עד שנברא אדם כו' והתפלל עליהם וצמחו ויצאו מפתח הקרקע לחוץ והבן זה ואז כיון שאדה"ר היה כורת הקלי' אין עתה יראה ופחד מן הקלי' כי בודאי עתה לא יוכלו להתאחז באחוריים הנז' ואז היה בא ענין הנסירה וחזרת פב"פ כמ"ש בע"ה. והענין הוא כמש"ל בתחל' הדרוש שאם אדה"ר לא היה חוטא בעץ הדעת ביום הו' כשנבר' שהוא יום ר"ה וגם היה מתאחר וממתין זווגו עד ליל שבת היה גם זווג זו"ן. דבחי' פב"פ נעשה ביום ש"ק והיו העולמות נשארים בתיקונם ובמקומם ובמציאותם הא' קיימים תמיד וכאשר חטא בעץ הדעת ומזה נמשך ג"כ שנזדווג בו ביום שהיה חול והנה נמצאו עתה ב' הפכיים הא' הוא מה שחטא כנז' והב' הוא המצו' מה שעש' והתפלות שהתפלל כנז' ולכן מצד המצוה ותפלה גרם תיקון בכל העולמות וגרם זווג זו"ן ביום ההוא ומצד החטא שחט' כנז' גרם קלקול בעולם וגם בזווג זו"ן והוא כי לא

נתקיי' התיקו' והזווג ההוא אלא לפי שעה כשהתפלל אמנם אח"כ נתקלקלו העולמות ונתבטל זווג העליון ואפי' ביום שבת בראשית שלאחר יום הו' שהוא ר"ה לא נעשה זווג ונתאחר זווגם עד יום שמיני עצרת כמש"ל בתחלת הדרוש:

ונחזור לבאר ענין הנסירה הנה אחר שנברא אדם הראשון והתפלל ועשה מצות והיה כורת הקלי' ולא היה יכולת להם להתאחז באותם האחוריים אז בא ענין הנסירה. וענינה הוא כי כל אותם האחוריים והדינים שהיו בזכר כולם ננסרו ונתפרדו מן הזכר וניתנו כולם באחוריים שלה ועי"כ נתפרדה ונתרחקה ממנו ואז הז"א נשאר כולו בבחי' חסד והיא בבחי' דינין וגבו' שלה ושלו. ואמנם ענין נסירת ודחיית דינין אלו מאחורי ז"א ליתנם באחוריים דנקבה הוא נעשה ע"י החסד העליון של אימא עילאה. וז"ס פ' ואיש כי יקח את אחותו כו' חסד הוא כו' כי בכח החסד ננסרו זו"ן הנקר' איש ואחותו ואתפרשו גזעין מתתא לעילא שהם האחוריים שלהם שנפרדו ועי"כ לקחה לו לאשה ונזדווגה עמו פב"פ. ופי' הענין הוא כי נודע הוא שבהיו' האדם ישן בלילה נשמתו עולה ושואבת לו חיים מלמעלה כנז' בפרקי ר"א. וכן הענין בז"א כי בהיותו ישן נשאר בו ההוא קיסט' דחיותא כנז' אצלנו בברכ' המפיל חבלי ונשמתו שנסתלקה למעלה היתה מושכת לו חיים מבחי' אותו החסד של אימ' והיה מתפשט בו בכולו ואז הדינין אשר באחוריו היו נפרדים וננסרין מאליהן ונמשכין ונדבקין באחורי הנקבה וז"ס מ"ש באדרת נשא דקמ"ב ע"ב ע"פ ויסגור בשר תחתינ' ובאתרא' שקיע רחמי וחסד כו' פי' כי בהיות הדינין ננסרין מאחוריו אל אחורי הנקבה היה לסבת התפשטות בחי' החסד בתוכו וכל מה שהיה מתפשט ויורד החסד היו הדינין מסתל' מאחוריו ונשאר החסד והרחמי' שקועי' במקום שהיו שם הדינין בתחלה. ועוד נרחיב ביאור בענין הנסירה לקמן בדרוש של הנסירה הננסרת בעשרת ימי תשובה וגם בדרוש השופר וע"ש:

ועתה נבאר מה שיעדנו לעיל בענין המאמר של פ' תצוה במש"ה יהי שם ה' מבורך כו' כי הנה בי' י"ת נגמרת מלאכת הנסירה אשר התחלתה היא מן האחוריים דכתר דז"א וניתנין בכתר דנוק' ובחי' זו של נסירת הכתר נעשית ביום א' של ר"ה וביום הזה כל הדינין שבכתר הזכר ניתנין בכתר הנקב' וז"ס יהי שם ה' מבורך שהיא המלכות הנקראת שם ה' יהי מבורך מ"ב ברישי' כנודע כי שם בן מ"ב הוא בראש כנז' בס' התי' תי' ע' והוא ענין הדינין הניתנין ברישא דנוקבא ביום הזה הנק' שם בן מ"ב שהוא גבורה כנודע. אמנם סיפי' רך כי כשנשלמת לקחת אותם הדינין הננסרין מן הזכר כולם אין בו עוד מה ליתן והיתה בנוק' דתקיפי חילהא בקדמיתא כל זמן שלוקחת דינין מן הזכר וכשהשלימה לפעול את הדינין שקבל' ממנו אין בה עוד מה ליתן וחליש חילהא והרי

רך אבל הזכר אינו כן כי הוא אינו צריך לזולתו וכל מה שהולך מתגבר והולך ואדרבה רישי' רך וסיפי' קשה. ובזה יתורץ ענין המאמר הזה החולק עם ספרא דצניעותא כי שם נאמר להיפך הדינין דנוק' נייחין ברישא ותקיפין בסיפא וההיפך בדכורא. אבל הענין הוא כי בספרא דצניעותא מדבר בבחי' הדינים בעצמם אשר הם בחי' נה"י דז"א שבהם סוד הדינין כמבואר לעיל והנה הם נכנסין ונעשים בחי' מוחין ברישא דנוק' אבל נה"י של הנוק' אין עוד פר' אחר באצילות תחתיה להעשות בו בסוד מוחין ונמצא כי דינין דילה שהם הנה"י שבה תקיפין בסופא. אבל בפ' תצוה אינו מדבר בבחי' הדינין בעצמן אלא בבחי' מה שלוקחת הנוק' מן הדכורא כי בתחיל' בעודה מקבלת ממנו הם דינין קשים ובסופה שכבר אין לה מה לקבל אינון נייחין ולא אירי הכא אלא בבחי' הנקב' בעצמה המקבל' הדינין ולא בבחי' הדינים בעצמם:

ונחזור לענין א' לבאר ענין מחלוקת ר"א ור"י שנחלקו אם בניסן נברא העולם או אם בתשרי נברא העולם וכבר נתבאר לעיל ביאור מחלוקתם מה עניינו אבל עדיין נשאר לנו לבאר איך ב' הסברות הם אמיתיות דברי אלקים חיים ולא פליגי וזה יובן במ"ש בדרוש אחר ביאור הקדמת אדרת האזינו וע"ש איך כשנאצל ז"א היו לו ג' זמנים מן עיבור א' ואז היה בבחינ' ג' כלילן בג' זמן היניקה ואז מתפשט לו"ק. זמן עיבור ב' לצורך המוחין דגדלות כמו שהודעתיך בדרוש התפילין והנה ב' בחי' יש בז"א הא' הוא בחי' חיצוניותו שהוא כלל מציאות העולמות והב' הוא פנימיותו שהוא סוד הנשמות והנה בכל בחינ' מאלו הב' עברו ג' זמנים הנז' כי בתחי' היו לז"א ג' הזמנים הנז' של עיבור א' ושל יניקה ושל עיבור ב' דמוחי' דגדלות וכ"ז בבחי' החיצוניות ואח"כ היה לז"א עוד פעם אחרת ג' הזמנים הנז' בבחי' הפנימיות ועד"ז היה בכל העולמות כולם כי יש בהם חיצוניות ופנימיות והנה ר"א ור"י מר איירי בבחי' החיצוניות שהוא כללות העולמות בעצמם ומר איירי בבחינ' הפנימיות שהוא ענין הנשמות ולא פליגי כי בבחינ' זו נכנסת בחי' הנוק' בתחילה ובבחי' זו נכנס הזכר בתחילה ולא קבלתי ממורז"ל פרטן אמיתי באיזו בחי' מהם נכנסה הנקב' בתחילה ובאיזה בחי' נכנס הזכר בתחלה:

דרוש ב

פרק א

דרוש ב':

יבאר בו למה הם ב' ימים דר"ה מקושר עם האמור וז"ל ואחר שנתבאר ענין זה הבאר ענין ב' ימים דר"ה מה עניינם כי הרי נוהגים לעשות ב' ימים דר"ה גם עתה בא"י משא"כ בשאר הי"ט אבל הענין מובן עם הנז' כי ב' בחי' יש בז"א והם חיצוניות ופנימיות וכנגדם

הם ב' ימים טובים דר"ה. והענין הוא במה שהודעתיך בתפילת שחרית דחול כי כל התפי' שאנו מתפללים בזמן הגלות והחורבן אין בהם כח רק להעלות בחי' פנימיות העולמות בלבד ולכלול פנימיות דעשיה ביצירה וזה בזה וזה בזה עד האצילות וזה בכח נשמותינו הנמשכות מבחינת הפנימיות אבל בחי' החיצוניות שהם העולמות בעצמם והמלאכים אינם יכולים לעלות וז"ס הן אראלם צעקו חוצה ר"ל כי המלאכים צועקים לסיבת היותם חוצה ואינם פנימיות כמו נשמת ב"א. והנה קודם החורבן היה כח ויכולת בתפלתינו להעלות הפנימיות והחיצוניות ביום א' בלבד ולא היו עושי' רק יום א' בלבד זולתי כשלא באו העדים אלא מן המנחה ולמעל' אבל אחר החורבן הוא בהכרח לעשות ב' ימים של ר"ה וכנז' בדברי רשב"י בס"ה ובס"ה וביום הא' עולה בחי' הפנימיות והנשמות. וביום הב' עולה אף בחינת החיצו'. וזהו הטעם שאמרו בס"ה בפ' פנחס בד' רל"א ע"ב דיום הא' הוא דינא קשיא והב' הוא דינא רפיא והטעם הוא כי ביום הא' עדיין לא נתבסמו העולמות ואינם יכולין להתעלות ליכלל זה בזה אמנם הפנימיות לבדו הוא העולה ונכלל כנז' ולכן הוא דינ' קשיא אך ביום הב' שכבר נכללת בחי' הפנימיות ביום הא' מכח זה גם העולמות שהם בחי' החיצוניות עולין ונכללין ביום הב' גם הם ואף גם אז אינם עולי' ונכללין מעצמם רק ע"י הפנימיות של הנשמות וכיון שעולים העולמות עצמן ביום הב' לכן נקרא דינא רפיא ולטעם זה ביום א' עולה הפנימיות כדי שיהיה כח ביום ב' לעלות גם החיצוניות משא"כ אם היה הדבר בהיפך כי ביום א' א"א אל החיצוניות לעלות וכל בחי' הנסירה הנעשי' ביום א' בענין הפנימיות בזכרינו לחיים בברכת אבות חוזרת להיות ביום ב' להיות בבחי' החיצו' ולכן הם ב' ימים:

דרוש ג

פרק א

דרוש ג':

בענין הנסירה ובו נשלים לבאר ענין הנסירה שנתבאר בדרוש שקדם לזה ולכן נבאר כל ענין עשרת ימי תשובה שמן ראש השנה ליום הכפורים כי הנה ענין הנסירה נמשכת בעשרה ימים אלו. הנה נתבאר בדרוש שקדם כי ענין הנסירה היא להסיר כל בחי' הדינין אשר באחורי ז"א אל הנקבה וישאר ז"א בבחי' חסדים ונוק' בבחי' דינין ואח"כ אנו ממתקים ומבסמים את הדינין אשר בה. ודע כי בדרוש השופר יתבאר ענין הנסירה בתכלית הביאור אבל בדרוש הג' של חג הסוכות אם נתבאר בדרך קצרה כל בחי' הדורמיטא והחיבוק בשמאל בסוד שמאלו תחת ראשי והנסירה וחיבוק הימין באר היטב אלא שהוא דרך קצרה ולכן צריך שתעיין שם היטב והנה בכל עשרה הימים אלו

זו"ן עומדים אב"א מן החזה שלו ולמטה לפי שלא נגמרה מלאכת הנסירה עד יוה"כ כמו שיתבאר. והנה בענין נסירת הדינין האלו יש ב' בחי' הא' הוא להמשיך כל הדינין שיש בכתר שבו וליתנם בכתר שבה ושל חכמה שבו בחכמה שבה וכעד"ז עד תשלו' י"ס שבו בי"ס שבה. בחי' הב' היא כי הנה בחי' הי"ס שבה הם עומדים מן החזה שלו ולמטה וא"כ צריך שהדינין שבחצי התחתון דת"ת שבו ינתנו בכתר שבה והדינין שבפ' א' דנצח שבו בחכמה בה וכעד"ז עד תשלום הנה"י שלו בכל שיעור קומת שלה. ונבאר ענין ב' בחי' אלו איך נעשות בי' ימים אלו גם יתבאר היטב מפו' אופן מלאכת הנסירה הנה ביום א' דר"ה שהוא יום ו' שנברא בו אדה"ר אז הפיל ה' תרדמה על ז"א כדי לנסור את הנוק' העומד' באחוריו וזה ענין אופן נסירת' כי בתחי' היו הדינין האלו באות לה ע"י ז"א שנותן לה בחי' הגבו' אשר בדעת שלו יען כי אימא עילאה היחה מתפשטת בו אבל עתה שנפלה עליו תרדמה ונסתלקו ממנו אימא עילאה וגם נסתלקו ממנו המוחין שלו שהיו בתוכ' בתוך התפשטות נה"י דאימא עילאה בו כנודע ואז גם עטרא דגבו' שבדעת נסתלק' ממנו ואחר הסתלקותו מתוכו מתפשטת אי' עילאה בבחי' הנה"י שבה תוך הנקבה עצמה ואותם הגבורו' דעטרא דגבו' נמשכין אליה ע"י הבינה שלא ע"י ז"א וכמ"ש זה היטב בברכת המפיל חבלי שינה כו' וע"ש היטב גם יתבאר לקמן בענין כוונת השופר כי שם נתבאר ענין מה שנסתלק מן ז"א שהם בינה ועטרא דגבורה להכנס ברישא דנוק' אבל מוח חכמה ועטרא דחסד נשארו בסוד א"מ על רישא דז"א והרי איך נסתלקו הדינין והגבורות מז"א שהיו הולכות לצד אחוריו להכנס ולהתפש' בנקב' ועי"כ היו מחוברים אב"א ועתה בהסתלקם מתוכו ונכנסו בה שלא ע"י ז"א נפרד' וננסר' מאתו וניתנו בה כל הגבו' ההם נמצא כי נתינת הדינין והגבו' בה שלא ע"י ז"א היא גורמת אל הנסירה שתפרד ממנו כי אינה מקבלת ממנו דבר וב' דבריאה אלו שהם נתינת הגבו' בה והנסירה נעשו' כא' והנה ביום א' דר"ה כל הגבו' שהם בכתר שלו עד סיום כל הת"ת שבו ננסרו וניתנו אליה בכתר שבה העומד באחורי חצי התחתון דת"ת שבו באופן כי הוא ננסר כחב"ד וחג"ת שבו והיא לא ננסר ממנו רק הכתר שבה וכל הגבו' ההם נתקבצו בכתר שבה. ובזה תבין מה שנתבאר בדרוש שקדם לזה כי ר"ה הוא ראש וכתר דז"א עם היות שכל החדשים הם בנקב' כנודע. אבל ביאור הדבר הוא כי אין ננסר ביום א' אלא בחי' הדיני' שבכתר הזכר לתתם בכת' שבה מראשו לראשה ונמצא כי סוד ר"ה הוא ראש הזכר וגם הוא ראש הנקבה זה נותן וזו מקבלת ושניהם אמת והנה להיות כי הגבו' האלו ניתנין בה שלא ע"י ז"א הם דינין תקיפין בלי התבסמות ומיתוק ואח"כ ע"י השופר שתוקעין ביום ר"ה חוזרין נה"י דאי' עם המוחין שבתוכם לחזור ולכנס תוך ז"א כמש"ל ענין תקיעת

שופר וכבר הקיץ ז"א מתרדמתו ואז בהכרח הוא שחוזרים הגבו' להמשך בנקבה ע"י ז"א ונותן בה בחי' גבו' כיוצא בהם כנגד הא' בנוק' אבל אלו הגבו' הם מתוקות ומבוסמות יותר מאותם הגבו' שניתנו בה בהתפשט' אי' עילא' בתוכה בעת תרדמת ז"א כנז' בסוד הנסירה והטעם הוא כי בעת תרדמת ז"א עלתה נשמתו שהן המוחין שבו למעל' באו"א בבחי' מ"ן וגרם זווג עליון בהם וע"י הזווג ההוא נתמתקו ונתבסמו אלו הגבו' יותר ממה שהיו בתחי' ונותנם עתה בנוק' ע"י תקיעת השופר ונמצאו בה ב' בחי' גבורה. הא' שקבל' מאי' בעת הנסירה היו גבו' חזקות ודינין תקיפין והב' שקבל' מז"א אחר שהקיץ משנתו ע"י תקיעת שופר הם גבו' ממותקו' ומבוס' יותר. גם נמצא כי מה שננסר ממנו ביום א' דר"ה הוא מן הכתר עד סיום הת"ת שבו ומה שננסר ממנה הוא הכתר שבה בלבד וכבר נודע כי לאה עומדת למעלה מכתר רחל ונמצא כי פרצו' דלאה כולו וגם הכתר דרחל ננסרו ביום זה וגם לסיבה זו נקרא יום זה דינא קשיא כנודע כי בחי' לאה הם דינין תקיפין ודרחל דינא רפיא:

וביום ב' דר"ה כל חלק הגבו' של הכתר שלו נשאר בכתר שלה ושאר הגבו' שנסתל' ביום א' מן החכמה ובינה ודעת וחג"ת שבו יורדות ועומדות בחכמה שבה ואז ננסר פרק א' דנצח דז"א וגם החכמה שבנקב' העומדת כנגדו וכל הגבו' שבחכמ' שלו ולמטה יורדין בחכמה שלה שננסרה ביום זה. והנה בעת הורדת אלו הגבו' בחכמ' שבה הם מתמתקות יותר פעם ב' כי הלא יום ב' דר"ה נקרא דינא רפיא. וביאור הענין הוא במה שנבאר טעם למה הם ב' ימים ר"ה ומה חילוק יש ביניהם ומה טעם תקיעת שופר גם ביום הב' דר"ה אבל הענין הוא כי אעפ"י שז"א נתעור' והקיץ משנתו ביום א' ע"י תקיעת השופר עכ"ז כיון שלא ננסר מוח החכמה שבה רק הכתר שבה בלבד כנ"ל לכן עדיין אין זה התעררו' גמור ועדיין חוזר וישן עד יום הב' שננסרה החכמה שבה כנז' וירדו שם גבו' דחכמה שבו וכיון שירדו שם הגבורו' דחכמה שבו אז חוזרין לתקוע שופר ביום ב' ומתעוררין המוחין וא"צ ז"א לחזור ולישן עוד כי כיון שנתעורר המוח ההוא הנק' חכמה אין עוד שינה ואין צורך לתקוע שופר בשאר עשרת הימי'. גם צריך שתדע כי ביום הא' בלבד קודם תקיעת שופר ננסרו הגבו' וניתנו בנוק' ע"י אימא שלא ע"י ז"א אבל אחר תקיעת שופר ביום א' כל בחי' נסירת הגבו' ונתינתם בנוק' הוא ע"י ז"א עצמו שלא ע"י אי' כי אחר התקיעה ההיא חזר' אי' ונתפש' בז"א ואף אם אנו תוקעים פ"ב ביום ב' הוא לטעם הנ"ל אבל אין הדינין ננסרין אתר תקיעת שופר דיום הא' אלא ע"י ז"א וממנו ניתנין אליה. ועתה עדיין צריך לבאר ההפרש שיש בין יום הא' ליום ב' והוא כי הנה נודע שעד מקום החזה דז"א אורות המוחין נסתרים ואינם מתגלים להיותם תוך הכלי דיסוד דאימא הנשלם במקום

החזה ולכן כל הגבו' אשר שם למע' בז"א נקרא דינא קשיא שהם אותם הגבו' שאמרנו שננסרו ביום א' מן הכתר שלו עד סיום הת"ת שלו והם נקרא' דינא קשיא כי גם זהו הטעם למ"ש בפ' תצוה בדף קפ"ז ע"א דדינין דדכורא תקיפין ברישא והבן זה. גם זהו טעם למ"ש בס"ה בפ' פנחס די"ט דיו"ט הראשון דר"ה נקרא דינא קשיא ויום ב' דינא רפיא לפי שביום ב' הנסיר' היא מן הת"ת ולמטה שהוא הפרק העליון דנצח שבו ושם הוא מקום האורות המגולים כנז' ולכן הדינין והגבו' אשר במקום הזה ומשם והלאה נקרא דינא רפיא כי האורות המגולי' מאירי' בהם וממתקים אותם. עוד יש בזה טעם ב' והוא במש"ל כי אחר תקיעת שופר דיום א' הגבו' נמשכו' בנוק' ע"י ז"א ולא ע"י אי' עילאה כי כבר ע"י תקיעת שופר נתמתקו ונתבסמו הדינין:

ונחזור לענין א' כי הגבורו' היורדות בחכמה שבה ביום ב' דר"ה קודם תקיעת שופר גם הם מתוקות ומבוסמות לסיבה הנז' לפי שנמשכין ע"י ז"א כנז' ואח"כ ע"י תקיעת שופר ביום ב' חוזרות להתמתק פ"ג נמצא כי בשני ימים דר"ה היו גבורות קשות פ"א ואח"כ נתמתקו ג"פ אבל כיון שהמיתוק הב' הנעשה ביום שני קודם תקיעת שופר אינו נעשה ע"י אלא מאליו לכן אין אנו מכניסין אותו בכלל חשבון המיתוק רק בכלל הורדת הדינין והגבו' וא"כ כפ"ז נמצא שביום א' היה גבורו' ומיתוק וכן ביום ב' והרי בשני הימים האלו היה שתי בחי' גבו' ושתי' מיתוקי' והם ד' בחי'. ביום ג' ננסר פרק א' דהוד דז"א והבינה שבנוק' ואז כל הגבו' שהם מן הבינה שלו ולמטה כולם יורדות בבינה שבה. ביום ד' ננסר פרק א' דיסוד דז"א והדעת שבנוקבא ואז כל הגבו' שהם מן הדעת שבו ולמטה כולם יורדות בדעת שבה. ביום ה' ננסר פרק ב' דנצח שבו והחסד שבנוק' ואז הגבו' שהיו בחסד שלו הם לבדם יורדות בחסד שבה אבל הגבו' שבגבורה ושבת"ת שבו נשארין למע' עדיין בדעת שבה. ולהבין טעם אל השינוי הזה צריך שנבאר חילוק א' שיש באלו הספירות כי הם מתחלקות לג' בחי' הבחי' הא' היא כתר וחכמה והבחי' הב' היא בינה ודעת והבחי' הג' היא שאר הספי' התחתונות. והענין הוא כי הנה נודע שבחי' הכתר והחכמה בלבד נקרא ראשים כנז' אצלנו באדרת האזינו בענין הנהו תלת ראשין דמתגלפין כו' ולכן אלו הם בבחי' שני ימים דר"ה כי כל א' מהם נקרא ראש וכ"א מהם ננס' ביום א' מהם כנ"ל אבל משם ואילך אינם בכלל ימי ר"ה כו' ולכן שני ימים אלו הם שוים בבחי' א' והוא כי כאשר אנו אומרים שביום א' דר"ה מתקבצים כל הגבו' ויורדות בכתר של הנקבה הענין הוא שהם מושרשות שם בכח ומתערבים שם וכעד"ז בירידתם בחכמה שבה ביום ב' של ר"ה אבל כשיורדות הגבו' ביום ג' בבינה שבה וביום ד' בדעת שבה אז הם באופן אחר והוא כי אמת הוא שכל הגבו' יורדות שם בבינה או בדעת

שלה ובערך זה הם דומות אל הכתר והחכמה אבל אין הבינ' או הדעת שבה לוקחים רק הגבורות שבחלקם לבד אבל שאר הגבו' אעפ"י שיורדות שם אינם שם רק בתורת פקדון בלבד ואינם מתגלות שם וכשיורדות בז' הספירו' התחתו' שבנוק' אז הוא בחי' ג' משוני' מב' בחי' הא' והוא כי הגבו' שאינם מחלק' אינם יורדות שם כלל אפי' בתור' פקדון רק הגבו' שהם חלקם. והמשל בזה כי ביום ה' ננסר פ"ב דנצח שלו והחסד שבה כנ"ל ואז יורדין הגבו' של החסד שלו בחסד שבה אבל הגבור' דגבו' הת"ת שבו נשארים למע' בדעת שבה וכעד"ז ביום ו' כי אז נכנס פרק ב' דהוד שלו והגבו' שבה ואז יורדין הגבו' של הגבורה שלו בגבו' שבה והגבו' של הת"ת שבו נשארין בדעת שבה עד יום הז' כמ"ש בע"ה. ובזה יתבאר לך ענין צום הריגת גדליהו בן אחיקם ביום הג' כי הנה יש אל הבינה והדעת שבה יתרון בבחי' א' על שאר הז' ספי' תחתו' שבה והוא מה שנתבאר כי כל הגבו' אע"פ שאינם מחלקם מתקבצות כל הגבו' שם ויורדת שם אלא שהם שם בתורת פקדון בלבד ונמצא כי ביום הג' מתקבצות כל הגבו' שם בבינה שלה והדינים גוברים ותקיעת שופר כדי למתקן אין בו כשני ימים הא' ולכן בו ביום נהרג גדליה בן אחיקם ולהיות כי גם בדעת שבה יש בה ג"כ קיבוץ הגבו' והתגברותם שם לכן כשחל יום שלישי בשבת נדחה תענית צום גדליה ליום רביעי:

ונחזור לענין א' כי בב' ימים דר"ה היו בהם ב' בחינות גבו' וב' בחי' מתוקים כנ"ל וביום הג' יש בו ד' בחינ' האלו ועוד כי ניתוסף בו בחי' ה' והוא כי הנה אז יורדין הגבו' דבינה דז"א בבינה שבה אחר שכבר היה בהם ד' בחי' הנז' שנמשכו בב' הימים הא' ועוד נתוסף עתה בחי' ה' כי ננסר מחדש פ' א' דהוד של ז"א וכן כיוצא בזה יש ה' בחי' ביום ד' והה' וו' עד הגיענו ליום הז' כי אז אין בו רק נסירה מחדש פרק ב' דיסוד דז"א והת"ת שבנקבה ואז יורדין הגבו' של הת"ת שבו בת"ת שבה אבל אותם הד' בחי' של שני גבו' ושני מתוקי' שהיו בכל יום ויום מן ו' ימים הא' אינם עתה ביום הז' לפי שד' בחי' אלו לא היו רק במה שננסר ביום א' של ר"ה שהוא מתחלת הכתר שבו עד שליש הת"ת שבו שהוא מקום החזה ושם היו הגבורות והמיתוקים הנז' אבל מה שננסר מן החזה ולמטה מיום הו' ואילך. לא היו בו ד' בחי' הנז' רק בחי' א' בלבד שהיא הנסירה פ"א בלתי מתוקים. והנה כדי להשלים אותם הד' בחי' בשאר הימים מיום הז' ואילך היה ענייננו באופן זה כי הנה נודע כי הג' מוחין חב"ד דז"א דבחי' א"פ הנה הם מתפשטי' בכל ז"א בטי' ספירותיו והוא כי כל מוח מהם מתחלק לג' פרקי'. והנה ג' פרקים הראשונים של המו' מתפשטים בג' ספי' הראשוני' חב"ד של ז"א וג' פרקי' אמצעיים בחג"ת שלו וג' פרקים התחתו' בנה"י שלו ונמצא כי גם ג' בחי' הגבו' והדינים אשר באלו המוחין

גם הם ננסרין ומתפשטים בנקבה בג' מוחין שבה אשר גם הם מתפשטיים בט"ס שבה ע"ד הנז' והרי זה בחי' א' של גבורות הננסרות ומתפשטות בה. עוד יש בחי' גבורות אחרות שמתפשטות וניתנות אליה בסוד הנסירה והוא כי במוח הדעת של ז"א יש בה עטרא דגבורה הכוללת ה"ג ואלו הה"ג יורדים ומתקבלים בדעת של הנקבה כנודע ואח"כ מתפשטות מחסד עד הוד שבה אעפ"י שאמרנו כי ג' מוחין שבה מתפשטות בט"ס שבה אין זה מעלה ומוריד לפי שהענין הוא באופן זה כי מוח חכמה שבה נחלק לג' חלקים הנק' תלת פרקין ומתפשטים בקו ימין שבה שהם חח"ן וכן מוח בינה שבה עד"ז בג"ס קו שמאל בג"ה וכעד"ז מוח דעת שבה מתפשט בקו אמצעי שבה בג"ס דת"י שבה ומלבד התפשטות הזה עוד יש התפשטות אחר של ה"ג מחסד עד הוד שבה ועד"ז הוא בז"א בבחי' ה' חסדים המתפשטים בו והוא זולת התפשטו' ג' מוחין שבו בט"ס שבג' הקוים שבו וזכור זה והרי זה בחינת אחרת של נסירת והורדת הגבורות בנקבה:

ונבאר עתה סדר נסירת והורדת הגבורות של המוחין דז"א במוחין של הנקבה כמו שזכרנו עתה בבחי' הא' כי כל הגבו' אשר היו בז"א בסוד המוחין כנז' מן החכמה שבו עד החזה שהוא שליש עליון דת"ת שבו ברדתם בנקבה להתפשט מחכמה שבה עד החזה שבה ודאי שאינם באים בלתי לבוש וכמו שבהיותם למע' בז"א היו מלובשים תוך הנה"י דאי' גם עתה ברדתם אל הנקבה ירדו עם לבושיהם שהם נה"י דאי' ויתפשטו בה עד החזה שבה. האמנם צריך שתדע כי מה שיורד מן המוחין דז"א אל נוק' אינו אלא חצי מוח הדעת שבו שהיא עטרא דגבורה ובה מתלבש ג"כ תוך חצי השמאלי דיסוד דאי' וזו הבחי' היא המתפשטת בנקבה עד החזה שלה כנז' והנה אלו הגבו' הם סתומות ע"י הלבוש דיסוד דאי' המתפשט עד החזה שבה ואורותיהם סתומים ואינם מגולי' ואינם מאירים ע"ד מה שנתבאר בז"א ואלו הגבורות הם הם ב' גבורות החסד והגבו' שבה ושליש גבו' הת"ת שבה אבל ב' שלישי הגבו' הת"ת שבה וכל גבו' דנצח וגבורת ההוד שבה הם אורו' מגולים כי כבר נפסק ונגמר לבוש היסוד דאימא בחזה שבה ולכן הם מאירות בה אור גדול בגילוי ובכח ההארה הגדולה הזאת נעשה היסוד והמל' של הנקבה לפי שהתפשטות הגבו' הוא עד הוד שבה ולא היה עדיין מציאות יסוד ומל' בה אלא על ידי ההארה הנז' וגם נעשו בה יסוד ומל' מכח ההארה אחרת והוא כי הנה ב' שלישי הגבו' שבת"ת שבה הוצרכו שם לצורך ב' שלישי הת"ת שבה שאין שם שום בחי' מוח אבל ב' הגבו' דנצח והוד שבה אין בהם צורך שם לפי שכבר שני פרקין תתאין דמוח חו"ב שלה נתפשטו בתוכם כנז"ל. ונמצאו ב' גבו' אלו עומדות שם שלא לצורך ולא עוד אלא שאורם גדול מאד בגילוי רב ולכן היה בהן כח לעשות בנקבה בחי' יסוד ומלכות

שבה כדמיון ז"א אשר בתחי' לא היה מצד עצמו רק ו"ק חג"ת נה"י וכשהגדיל נתעלו חג"ת ונעשו חב"ד והנה"י נתעלו ונעשו חג"ת והיו חסרים בו נה"י ומכח האורות של ב' חסדים דנצח והוד הנגלים גילוי גמור הוציאו נה"י חדשים בז"א כי גם בנ"ה שבו מלובשין ב' פרקין תתאין דמוח חו"ב שבו ואין צורך בב' חסדים המגו' אשר שם ושמשו להגדיל ולהוסיף בו נה"י חדשים אחרים. ונמצא כי ביום הט' שהוא כנגד ההוד שבנקבה שננסרה אז ביום הזה עם הפרק תחתו' דהוד דז"א והנה בהוד הזה של הנקבה כלולים יסוד ומל' מן הגבו' המתפשט' בו יצאו שניהם כנז'. והנה לפי שהיסוד והמלכות שבה נעשו כא' ברגע א' לכן שניהם נכללים יחד ביום העשירי של יוה"כ ואמנם לפי ששניהם יצאו מכח ההארת ההוד שבה ושם היו כלולי' ביום הט' לכן ארז"ל כל האוכל ושותה ביום הט' מעלין עליו כאלו התענה תשיעי ועשירי. ולהבין מאמר זה צריך שתדע תחילה ענין תענית יוה"כ בה' העינויים אשר בו כמו שנבאר לקמן בע"ה במקומו וקיצור הדבר הוא זה כי הנה בדרוש ה' עינוי יוה"כ יתבאר לקמן כי ביום הכפורים עולה הנקבה אצל אי' עילאה לאכול ולשתות אכילה ושתיה פנימית הנקרא ה' קולות וה' תפלות היוצאות בסוד הבל הפה כנז' שם. ונודע כי אימא נקרא שם אהי"ה גם נודע כי המלכות נקרא גן נעול כו' מעין חתום כי החותם והיסוד שבה הוא בגי' חותם שהוא שם אהי"ה בג' מילוייו שהם יודין ואלפין וההין שהם בגי' תנ"ה כמנין חותם עם הכללו' שהם קס"א וקמ"ג וקנ"א וחותם הוא אותיות חומת כי בחי' זו נקרא חומת ירושלים גם הוא אותיות תחום כי עד שם הו' גבול המל' ותחום שלה כי הנה ג' אהי"ה הם ושלשתם מתחלי' באות אלף והם סוד ג' אלפים אמה והא' האחד שנרמז באהי"ה דיודין הוא רה"י בחי' מציאות עצמה וב' אהי"ה האחרים דאלפין ודההין הם סוד אלפים אמה תחום שבת משם ואילך נקרא רה"ר אשר שם מקום החיצו' כנודע. והנה ביוה"כ אז נעשה מעין חתום כי מעין הנחתם אז בסוד ג' אהיה אלו אשר הם בגי' חותם וע"י היא עולה למעלה באי' עילאה הנקרא שם אהי"ה כנודע. כי ביום הכפורים סלקא ברתא לגבי אי' וכבר נתבאר מלת חתום. ונבאר מלת מעיין כי הנה הוא בחי' ארבעה הויות במילוייהם עסמ"ב ואם תקח מילוייהם בלבד שהם מ"ו ל"ז י"ט כ"ו כנודע והם בגי' קכ"ח ועוד תוסיף עליהם הויה שלימה דב"ן לפי שהנה היא בחינת מ"ן שבמלכות ואז יהיה הכל בגי' מעיין ונמצא כי ההויות נקראי' מעיין ושמות אהי"ה נקרא חתום. גם תי' מעיין הוא סוד ג' אותיות מנ"צ מן מנצפך שהם ביסוד מלכות גם הוא בגי' ב"פ מ"ן והוא מ"ש לקמן בענין ה' עינויים דיוה"כ אכילה ושתיה ושם נתבאר כי האכילה היא ב' אותיות מ"ן ואח"כ ע"י הטחינה בשיניים יש שם מ"ן שני ונמצא כי האכילה היא ב"פ מ"ן כמנין מעיין אבל השתיה

נרמזה במלת חתו"ם כמבואר שם כי השתיה היא בחינת ג' אהי"ה במילואם שהם בגי' חתו"ם ונמצא כי מעיין חתום הוא רמז האכילה ושתי' אשר על ידיהם היא עולה למעלה באי' עילאה כיון שיש אכילה שהיא המ"ן ושתיה שהיא ג' אהי"ה ואחר שהיא עולה למעלה באי' ביוה"כ איננה אוכלת ושותה אכילה ושתיה זו החיצוניו' אלא הפנימיות בסוד ה' עיניין וה' תפלות שהם הבל הפה היוצא מן אי' כנז' לקמן. ונמצא כי האוכל ושותה בט' גורם לה לעלות ע"י אכילה ושתיה זו למע' בבינה ביוה"כ והוי כאלו התענה בט' ובי' כי התענית ענינו הוא ע"כ איננו זוכר עוד תשלום הדרוש הזה:

דרוש ד

פרק א

דרוש ד':

בענין ר"ה כבר נתבאר אצלנו ענייננו ושם ביארנו בענין י"ב חדשי השנה כי מן תשרי עד ניסן הם ו"ק של הזכר ונמצא כי אדר הוא החוט' שלו וניסן הוא מחובר כי הוא בחי' פה של הזכר ובחי' גולגולת של הנקבה והוא כי מן הבל היוצא מפיו של הזכר נעשית הגולגול' של הנקבה נמצא כי ניסן מויל לב' לו ולה ולכן מעברין חדש אדר ולא חדש אחר לפי שאנו צריכין שיהיה החדש ההוא בסוד פה של הזכר ולכן צריך לקדש החדש בפה ולומר מקודש מקודש כמ"ש ז"ל ע"פ אשר תקראו אותם במועדם אתם כתיב והטעם. כי ע"י הבל פיו נעשה גולגולת שלה ואמנם ו' חדשים מניסן ועד תשרי הם ו"ק הנקבה ונמצא כי אלול הוא חוטמא של הנקבה ותשרי הוא פה של הנקבה וגולגולת הזכר ואמנם נודע כי ר"ה אז הוא זמן שמאלו תחת לראשי בתוס' ל' כנז' בס"ה והענין הוא כי יש ב' פסו' בשיר השירים הא' הוא שמאלו תחת ראשי והב' הוא שמאלו תחת לראשי. והנה פ' הא' נאמר על זמן ר"ה כי הנה אז הוא הענין החיבוק ואמנם בימי החול עומדים איהו יעקב בנצח דז"א ואיהי רחל בהוד דז"א ונמצא כי שמאלו של ז"א שהיא גבו' שבו עומדת למעלה מראשה של רחל העומדת בהוד אבל בר"ה עולים ב' יעקב ורחל ועומדים בגבו' דז"א שהוא שמאלו כמבואר אצלנו בסוד תפלת ר"ה בעליתה וא"כ עתה יכול ז"א לחבק לרחל ולהשי' שמאלו תחת ראשה ממש כי עד שם עלתה ראשה ולא גופא ואינו יכול לחבק גופא ועל זה נאמר שמאלו תחת ראשי ממש אבל הפ' הב' נאמר על החיבוק הנעש' בשבת וי"ט כי אז זו"ן הם שווים בקומתם ממש וראשם שוים ואז הוא חיבוק יותר שלם כי שמאלו מחבק את השמאל שבה ממש ולא ראשה כמו ביום ר"ה וזמ"ש תחת לראשי כלומר תחת שמאלי אשר שם היה בר"ה בחי' ראשי עצמה אבל עתה אינו מקום ראשי אלא מקום שמאלי וזמ"ש לראשי בתוס' ל' כלומר תחת המקום

שהיה שם ראשי תחילה בזמן הבריאה שאז יצא ראש הנקב' כנגד החזה של הזכר בין חסד לגבורו' ב' זרועות גם אותיות לראשי הם ישראל לרמוז כי החיבוק הזה אינו מיעקב אלא מז"א עצמו הנקרא ישראל:

דרוש ה

פרק א

דרוש ה':

בענין השבת ויו"ט ור"ה וכבר ביארנו למעל' בענין השינוי והחילוק שיש בין השבת ליו"ט ולר"ה וע"ש ונבאר כאן עניינם בקיצור הנה שם נתבאר כי בבחי' היות שנוק' דז"א עולה ביום שבת בתפלת חזרת המוסף עד הכתר של או"א והיא שוה אליו עתה ממש בכל שיעור קומתו לכן קדושת השבת היא יותר גדולה מקדושת יו"ט אבל בבחי' כי ביום השבת היא מקבלת ההארה שלה ע"י ז"א לכן אין זה שלימות אלי' משא"כ בר"ח ויו"ט שהיא והוא שוין ויונקין מכתר א' ואינה מקבלת הארת' ע"י. אבל להבין זה צריכין אנו להודיעך ענין זה דע כי כל הזווגים שיש בזו"ן שכולם צריך שזו"ן יקבלו שפע והארה מן ט"ס דא"א ובכח זה יוכלו להזדווג אבל אין כל הזווגים שוים כי הנה בימי החול אז הז"א מקבל הארתו מן הנצח דא"א וכל בחינותיו של ז"א נכללין בקו הימין בנצ' דא"א ומלכות מקבלת הארת' מן ההוד דא"א וכל בתי' נכללות בקו שמאלי הוד דא"א ועי"כ אין זו"ן שוים כא' ובר"ח אז זו"ן משתמשין בכתר א' ר"ל ב' נכללים בנצח דא"א וכולם מקבלים הארת' בהשואה א' ואין יתרון לזכר על הנקבה ובשבתות אז עולין זו"ן עד הכתר דאו"א וזה נכלל באבא וזו נכללת באי' ואין ב' שוים בהשואה א' ולכן היא מקבל' הארת' ע"י וזהו הטעם שהשבת נקרא קדש ממש כמש"ה ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם אבל הי"ט נקרא מקראי קדש לפי שביו' שבת ז"א מקבל מן הקדש דאו"א ונותן ע"י חלקה אל נוק' ונמצ' כי ז"א עצמו שהוא בחי' יום השבת נקרא קדש ממש אבל שאר הי"ט אינם עולים עד המקום שעלו ביום השבת אבל בכל יו"ט עולים כפי בחינתו כמ"ש ונמצא כי זו"ן שניהם אינם מקבלי' משם כמו בשבת ולכן הם מקראי קדש מזומנים מן הקדש אבל אינם קדש ממש לא היא ולא הוא ובי"ט אינם עולים זו"ן כמו בשבת עד כתר או"א אלא כל יו"ט הוא משונה ומובדל מחבירו לפי בחי' בענין עליית זו"ן כמ"ש בסוף הדרוש של יום שבת בענין השינוי שיש בין שבת ליו"ט ובין יו"ט לחבירו. ודע כי כפי בחי' עליית זו"ן באופן ההוא נכללין העולמות והענין הוא כי הנה ביו"ט של ר"ה עולין זו"ן יחד ב' בגבו' דא"א וב' נכללין שם ואפי' כל שאר הספי' אשר בא"א מגבו' שלו ולמטה כולם נעשין בחי' גבו' ועד"ז בשאר היו"ט כל א' כפי בחי'. ונבאר עתה עליית זו"ן ביום ר"ה

הנה בליל ר"ה הראשונה נוק' דז"א היא בהיכל ק"ק דבריאה ובתפלת ערבית עול' עד מקום ספי' הגבו' שלה עצמה אשר בעו' האצילות ואז גם ז"א הוא עמה שם משתמשין בכתר א'. ובשחרית בתפילת לחש עולים הזכר והנקבה בספי' הגבורה של הזכר עצמו ובחזרה עולים שניהם בעטרא דגבו' אשר בדעת של הזכר עצמו. ודע כי לעולם כל בחי' חזרת תפילה היא בסוד חג"ת והם עולים למעלה בבינה ובמוחין. ובתפלת מוסף בלחש עולים שניהם בספי' הגבור' של אי'. ובחזרה עולים שניהם בספי' הבינ' של אי' אבל אינם עולים בדעת שלה ע"ד מ"ש בחזרת דתפילת שחרית והטעם הוא לפי שדעתן של נשים קלה ואין בהם בחי' דעת ולכן אינם עולים אלא בבינה שבאי' כי הנה היא נמשכת מספיר' הגבו' דא"א כנודע. ובמנחה בלחש שניהם הם למטה בספי' הגבו' של נוקבא דז"א כמו שהיו בתפי' ערבית. ובחזרה עולים שניהם בבינה של הנקבה עצמה אשר היא ג"כ נמשכת מצד עטרא דגבו' כנודע וגם בזה שייך טעמא דלעיל שמה שאינם עולים בדעת שלה הוא כי אין לה דעת כי נשים דעתן קלה:

בליל ב' דר"ה הנה נתבאר למעלה כי ביום א' דר"ה ננסרין כל הגבו' שיש מן הכתר דז"א עד החזה שבו וכולם ניתנו בכתר שלה כי שם הוא מקומה כנגד אחורי הת"ת והנה כבר הה' חסדים נתפשטו בז"א וכח הה"ג אשר מצד עטרא דגבו' שבה כבר הם מזומנים שם להכלל בה כי אז מתחיל ענינם ומציאותם והם שם עדיין בכח בראשה. והנה בתפי' ערבית דליל ב' עולים ב' בדעת שלה בגבו' הב' דעטרא דגבו' שבה והיא אותה אשר אח"כ עתידה להתפשט בספי' הגבו' סבה:

ופעם אחת שמעתי ממוז"ל דרוש זה הנז' ויש בו קצת שינויים ואמרתי לכתבם. בליל א' של ר"ה בתפילת ערבית אז זו"ן עומדים בספי' ההוד של ז"א עצמו האמנם להיות שאימ' מסתלקת מעל ז"א ונשאר ישן בסוד הדורמיטא כנ"ל בדרוש שקדם ולכן אין הנקבה מקבלת הארתה ע"י ז"א אלא מאימא עילאה בהיותה מחוץ דז"א ואמנם היא עומדת אז בהוד שלו והיא מקבל' שלא ע"י ואח"כ היא לוקח' ומקבל' ממנו בהיותו עומד בהוד שלו כנז'. ובשחר בתפילה דלחש שניהם בספירת הגבור' שלו. ובחזה שניהם בעטרא דגבורה שבדעת שלו. ובתפלת המוסף בלחש שניהם בספיר' ההוד דאימא. ובחזרה שניהם בספיר' הגבור' דאימא:

דרוש ו

פרק א

דרוש ו':

מדבר בענין כונת העמידה בקיצור ואח"כ אחזור לבארם באורך בע"ה וז"ל ברוך הנה בתפי' יוצר עד גאל ישראל העלינו את המל' עד היכל ק"ק דבריאה והנה היא בבחי' נקו' א' כלולה מי' ואינה עדיין בבחי' פר' כי היא בסוד לכי ומעטי את עצמך מבלי היות בה בחי' פר' ועדיין אף בהיות' בסוד נקו' היתה חסרה ממנה בחי' הדעת שלה שהוא סוד ע"ב ק"ל כנודע. ולכן עתה אנו רוצים לתתו לה עתה במלת ברוך. וזה כונתו כי עתה ע"י ריבוי' דברכאן דאית בה בנקו' זו שנכללה בכל היכלותי' כנז' בס"ה בפ' פקודי אשר לסיבה זו נק' ברוך. הנה גם אנו רומזים במלת ברוך אל יסוד דז"א הנקרא ברוך לפי שיורד בריבוייא דברכאן עילאין ונותן לה בחי' הדעת הנז' אשר הוא שם הויה שהוא בגי' כ"ו ובריבו' הפשוט שהוא בגי' ע"ב ובריבו' המלא במילוי אלפין כזה יוד יוד הא יוד הא ואו יוד הא ואו הא העולה בגי' ק"ל אשר ג' בחי' אלו הם. הדעת שבה והם בגימ' כמנין ברוך שהם כ"ו ע"ב ק"ל. אתה הנה עתה ניתן בה כח הכ"ב אתוון שיש ביסוד כנודע כדי שבכח הזה תוכל להעשות אח"כ בחי פר' שלם וזהו תי' אתה א"ת ה' כי היא סוד אות ה' תתאה ונמשכין בה כ"ב אותיות שיש מן אלף ועד תיו שהם א"ת. גם תכוין באות ה' של אתה אל ה' אותיות מנצפ"ך הכפולות. ידוד עתה תכוין להעלות זאת הנקו' של המל' עד מקום החזה דז"א באחוריו במקום שהיתה שם תחילה אצילותה:

אלקינו עתה אנו ממשיכין כח בזו"ן כדי שעי"כ יחזרו אח"כ פב"פ וזה נרמז במלת אל של אלקינו כו' זה בקיצור עוד ירצה באורך הדרוש הזה וכונתו היא מה שראוי לכוין בה ביום ר"ה בתפי' שחרית לבד והנה בתחל' נקדים לה הקדמה א' והיא כי אין שינוי וחילוק בין כונת ברכת אבות שבימי החול לימי ר"ה אלא בענין כונת הרי"ו שאנו מוסיפין לכוין ביום ר"ה בכל בחי' ובחי' בברכת אבות כמו שיתבאר אבל בכל שאר הכונות הם שוים, וטעם הדבר הוא לפי שעתה הם ימי הדין והגבו' ורי"ו הוא בגי' גבורה וכונתינו עתה אינה לבטל מציאותם אלא להמתיק ולבסם את הגבו' והרי"ו האלו. ונתחיל בביאר הברכה. ברוך תכוין בזה כי נודע הוא במשז"ל שבברכו' יוצר אור עד סוף גאל ישראל העלינו את המל' עד היכל ק"ק דבריאה הנה היא בבחי' נקו' א' כלולה מי' ואינה עדיין בבחי' פר' כי היא בסוד לכי ומעטי את עצמך וכונתינו עתה להעלותה עד מקום אצילותה שהוא כנגד החזה דז"א בסוד אב"א. ואח"כ נעשה אותה פר' שלם ונחזירנה פב"פ. והענין הוא כי ד' בחי' יש אל המל' כנ"ל בביאור משנת ד' ראשי שנים הם כו' הא' היא בחי' בסוד קשר של תפילין ש"ר תחת ג"ר שהם חב"ד דז"א ושם הניח' שורש א', עוד יש לה שורש ב' תחת חג"ת דז"א ושם הוא מקום החזה. עוד יש לה שורש ג' תחת נה"י דז"א תחת היסוד ושם הוא נקרא בסוד ה' אחרונה של הוי"ה, עוד יש לה שורש ד' למטה בהיכל ק"ק דבריאה

ושם היא בסוד נקו' א' כלולה מי' אבל אין בה בחי' פר' ואז נקרא שם אדנ"י, ועיין בפ' חיי שרה בענין מערת המכפלה ותבין מה ענין ד' בחי' אלו היטב והנה כונתינו עתה היא להעלות' ולהמשיכ' אל שרשיה העליונים הד' אלו הנז':

ונחזור לבאר מלת ברוך הנה כונתינו להמשיך בה בתחיל' בחי' דעת ק"ל בבחי' היותה עדיין נקו' כלולה מי' כי עדיין היתה חסרה מן הדעת ק"ל והמשכה זו אנו ממשיכין אלי' מן היסוד דז"א הנק' ברוך. ונודע כי הדעת ק"ל שבה היא בחי' עטרא דגבו' מב' עטרין אשר בדעת דז"א כי עטרא דחסד נחלקת לה' חסדים המתפשטים בה' קצוות דז"א מחסד עד הוד שבו ועיטרא דגבורה הנחלקת לה' גבו' המתפשטות בה"ק שבנקבה מחסד עד הוד שבה. ואמנם עתה עדיין הם עומדות ביסוד דז"א ומשם נמשכת וניתנים בדעת שבה ולכן צריך שתכוין במלת ברוך כי היא זו הנקו' של המלכות הנק' ברוך בכל הנהו ריבויין דברכאן שהם ההיכלות שלה שנכללו בה' וגם תכוין אל היסוד דז"א כי גם הוא נק' ברוך ומשם יורדת ההיא עטרא דגבו' בנקו' הזו הנק' ברוך כנז' ועי"כ יש בה דעת ק"ל. וצריך שתכוין כי הנה בתחי' ההיא עטרא דגבו' היא הוי"ה א' פשוטה שהיא בגי' כ"ו וכשניתנה בדעת של הנקבה מתחלקת לה' הויות שהם ה"ג והם בגי' ק"ל הרי עתה בחי' כ"ו ק"ל וחסר ע"ב לתשלום ברו"ך וזה ענינם. הנה תכוין אח"כ כי המל' בהיות' בסוד נקו' א' אין בה רק ג' קוים והיא ג' כלילן בג' כי חב"ד שלה נכללת בחג"ת שבה. וגם נה"י שבה נכללת בחג"ת שלה ונמצא שאין בה רק הוראת ג' קוים ולכן אע"פ שאלו הה"ג שהם ה' הויות אשר בדעת שבה הם עתידות להתפשט בה אחר היותה בחי' פר' בה' קצוותיה שהם מחסד עד הוד שבה עכ"ז כיון שעתה היא נקו' א' בלבד אשר לכן אין בה רק הוראת גילוי ג' קוים בלבד כנז' לכן אין מתפשטות בה רק ג' ההויו"ת מן הה"ג בחג"ת שלה וב' הויות האחרות אינם מתפשטות עדיין. והנה ענין התפשטות הזה הוא כי מה שהיה עד עתה בדעת שבה בבחי' ד' אותיות הויה הם עתה בדרך התפשטות הזה י' י"ה יה"ו יהו"ה שהוא ענין ריבוע ההויה שהוא בגי' ע"ב והרי עתה הם ג' בחי' כ"ו ע"ב ק"ל שהם בגי' ברוך. וכבר ביארנו לעיל כי בכל בחי' ובחי' צריך לכוין בחי' רי"ו. והנה הרי"ו שצריך לכוין בכאן הוא בסוד ג' הויות הנז' המתפשטות בחג"ת שלה כנודע אשר כל א' מהם היא בגי' ע"ב כנז' והנה ג"פ ע"ב הם רי"ו גם תכוין אל רי"ו ב' באופן אחר. והוא כי תכוין במלת ברוך שהוא בגי' רי"ו ועוד י"ב והנה הרי"ו הם ג"פ ע"ב הנז' והי"ב הם י"ב אותיות שבמילוי אדנ"י במילואו כזה אלף דלת נון יוד. והנה הרי"ו הזה נמשך במל' הנק' אדנ"י כי כבר נודע לעיל כי שורש המל' היא תחת היסוד ושם עומד' בסוד ה' אחרו' של הויה אבל בהיותה בבריאה בבחי' נקו' נקר' שם אדנ"י והרי נתבאר

ב' בחי' רי"ו. והנה עד עתה נתבאר הבחי' המתפשטת בנקו' ההיא ועתה צריך לכוין ע"י מי נמשכין אלו ההארו' וענין כונה זו היא בסוד ב' הכריעו' שצריך לכרוע במלת ברוך אתה כמבואר באורך בברכת אבות דתפי' שחרית. והנה הכריע' הא' היא לכרוע הגוף לבדו במלת ברוך והכריעה הב' היא לכרוע במלת אתה הראש כנז' בזוהר דבאתה גחין רישא וכונת אלו הכריעות הוא. דע כי ז"א יש בו הוי"ה א' שלימה הכולל את כולו והנה במלת ברוך תכוין בכריעה ההיא של גופך להוריד הב' בתחלה ו' לגבי ה' תתאה להאירה ולתת בה כח שתוכל המל' הנקרא אדנ"י בהיותה בסוד נקו' בבריאה להעלות למע' וזו הה' שאנו מורידין אות ו' לגבה היא שורש הג' של המלכות אותה הנק' ה' תתאה של הויה העומדת תחת היסוד דז"א. והנה בחי' הרי"ו שצריך לכוין בזה הוא זה כי ב' אותיות ו"ה הנז' נעשים רי"ו באופן זה כי ציור אות ה' ר"י ועם אות הו' הרי רי"ו. וענין רי"ו הזה הם ג' הויות דמלוי ס"ג ועם י' אותיות המילוי הרי ע"ג והנה ג"פ ע"ג הם רי"ו כי הא' המותרת בכל הויה מהם הוא בחי' הכללות שבה ותכוין כי ג' הויות אלו נמשכות מאות א' מאהיה דמילוי ההין שבבינה ותכוון כי גם א' ציורה הוא יו"ד כזה א' הרי רי"ו והרי ב"פ רי"ו אחרות:

אתה עתה צריך לכוין כי אחר שכבר נמשך בה בחי' דעת ק"ל בהיותו עדיין בסוד נקוד' אנו צריכין לתת בה כח לעשות פר' שלם אח"כ והנה אין הפר' נעשה אלא ע"י האותיו' כנודע ולכן תכוין בכריע' הראש אשר במלת אתה להוריד לה כ"ז אותיו' שהם כ"ב דא"ב וה' היתירות של מנצפ"ך מן היסוד דז"א כנודע כי כל האותיו' הם ביסוד הנק' ברוך בסוד נגילה ונשמח' בך וזהו ענין מלת אתה א"ת ה' כי א"ת הם כ"ב אתוון שיש מן א' עד תי"ו בא"ב ואות ה' הם ה' אותיות מנצפ"ך היתירים וענין הרי"ו שיש עתה הם ג"פ רי"ו כמ"ש. הא' הוא כי תכוין כי אתה הוא בגי' ת"ו כמנין רי"ו צפ"ך והענין הוא כי כונתינו הוא להמתיק את המנצפ"ך של המל' ע"י הורדת זה המנצפ"ך הרמוז בה' של אתה כנז' ואמנם ב' הגבו' הנרמזות בב' אותיות מ"ן שבמנצפ"ך דמל' כבר נתמתקו במלת ופי יגיד תהלתך כנ"ל בתפלת שחרית דחול כי פי הוא בגי' מ"ן ולכן א"צ עתה להמתיק ולבסם אלא ג' גבו' צפ"ך. והנה בארנו כי אתה הוא בחי' רי"ו צפ"ך והנה הרי"ו הם בחי' הכ"ב אתוון הנרמזים בא"ת מן אתה והצפ"ך הם רמוזים בה' של אתה. וענין היות הכ"ב אתוון בחי' רי"ו הוא באופן זה כי הנה כל אות מהכ"ב אתוון כלולה מי"ס והם עשר פעמים כ"ב הם ר"ך ולהיות כי מספר ר"ך הוא ענין רכות ורחמים ולא קושי הדין לכן צריך לסלק מהם ד' אותיו' וישארו רי"ו שהוא כמנין גבו' והד' אותיות האלו שנסיר הם ד' אותיות גיכ"ק השרשיו' בלבד פי' כי כבר נת"ל כי כל אות כלולה מי"ס והנה הם מ'

אותיות ואין אנו מסירין רק ד' אותיו' גיכ"ק השרשיות בלבד וטעם למה אנו מסירים ד' אותיו' אלו ולא אחרות וגם איך אלו הם ר"ך ורחמים יותר מן האחרו' הענין הוא זה כי הנה כ"ב אותיו' נמשכות מן חמש מוצאות הפה כנודע והנה הם נוצרים מן חיבור החיך והגרון שהם בחי' חו"ב והנה אותיו' גיכ"ק הם אותיות החיך שהם חכמה ומשם נתפשטו כל שאר האותיו' וניתנו בגרון שהוא בינ' ולפי שחכמ' הוא רחמים גמורים אין להכניס אותיותי' שהם גיכ"ק במנין לפי שיתבטלו הדינין לגמרי ואין כונתינו לבטלם אלא להמתיקם ולבסמם בלבד ואמנם ענין אותיו' צפ"ך אם תחבר עמהם הויה אחת פשוטה העולה בגי' כ"ו יהיה הכל רי"ו אחד באות ה' של אתה. אמנם שני רי"ו הנזכר הם רמוזים בשתי אותיות א"ת של אתה בבחי' ציורם והנה הם ב' רי"ו אחד באות א' של אתה בבחינ' ציור' כי א' היא ציורה יוד וא"ו ריש גם ת' היא ציור רו"י כזה ת' הרי הם ב' רי"ו הא' הוא כנגד כ"ב אותיות א"ב והא' כנגד אותיות צפ"ך. והרי"ו הג' הוא בהתחברות הכ"ב אתוון וה' אותיות מנצפ"ך בחיבור א' ולכן צריך לצייר מלת אתה בציור אהיה בזה האופן א"ה של אתה הם א"ה של אהי"ה אבל אות ת' של אתה ציורה הוא רי"ו כנ"ל והנה הר' והואו של הת' הנז' הם ציור ה' והיא ה' א' ועם אות יוד של התי"ו שבסופה הרי י"ה של אהי"ה ותכוין כי ת' זו של אתה היא רי"ו א' ותכוין כי זה הרי"ו הוא בחי' שם אהי"ה אשר הוא בגי' כ"א וכל א' כלול מי' הרי י"פ כ"א הרי ר"י ועם ו' אותיות שבמילוי אהי"ה זולת ד' אותיותי' הפשוטות הרי רי"ו והרי נתבארו ג"פ רי"ו במלת אתה. ועתה נכוין ע"י מי נמשך כל הנז' והוא כי עת' בכריע' ב' שבמלת אתה שהיא כריעת הראש צריך לכרוע י' לגבי ה' א' אשר ב' אותיות י"ה האלו הם בחי' חו"ב דז"א עצמו כנודע. והנה ב' אותיות של י"ה הם סוד רי"ו אם תצייר אות ה' בציור כזה ר"ו ועם הי' הרי רי"ו. ותכוין בענין זה הרי"ו הנז' שהם ג' הויות דע"ב דיודין והנה ג"פ ע"ב הם רי"ו ואמנם ג' הויות אלו נמשכות מן אות א' של אהיה במילוי יודין שבבינה ותכוין כי גם א' היא ציורה רי"ו כזה א'. והנה ביארנו כי צריך לכוין בה"פ רי"ו בזה האופן ב' רי"ו במלת ברו"ך לפי שהב' האחרים שרמזנו בענין הכריע' הם הם הב' רי"ו שרמזנו במלת ברו"ך וג' רי"ו במלת אתה כנ"ל הרי הם ה"פ רי"ו. והכונ' היא שתכוין כי ע"י הה' הרי"ו האלו יש כח במל' לעלות אח"כ ע"י ב' זקיפות ה' עליות בה' מקומות אשר כ"א מהם הוא סוד שם יאהדונהי הנז' בס' התי' ד' ל' ע"ב ואלו הם יאהדונה"י א' במל' שתחת היסוד. יאהדונה"י ב' ביסוד עצמו. יאהדונה"י ג' בנצח והוד יהו"ה בנצח ואדנ"י בהוד. יאהדונה"י ד' בת"ת. יאהדונה"י ה' בחו"ג יהו"ה בחסד אדנ"י בגבו' והרי הם ה' מקומות בז"א שבהם עולה הנוק' ה' עליות. הד' מהן הם מן החזה ולמטה בז"א ע"י זקיפה א' ה' לגבי ו' ועליה הה' בחו"ג על ידי

זקיפה ב' ה' לגבי י' כמו שיתבאר למטה שאינ' עול' אלא ע"י הזקיפות וכל זאת הכונה אשר בכריעו' אינה רק הכנה לתת בה כח שתעלה עליו' אלו אח"כ ע"י הזקיפ' וע"ש למטה וכל עליות אלו הם בסוד אב"א ובבחי' היותה עדיין נקו' קטנה בלי פרצוף:

ועתה צריך לבאר איך נרמזים ה"פ רי"ו הנז' בה' שמות יאהדונה"י הנז' הנה מקום הא' שהוא המל' שתחת היסוד דז"א יש שם יאהדונה"י שהיא בגי' צ"א גם יש בה שם אדנ"י בריבוע כזה א' אד אדנ אדני שהוא בגי' קכ"ו והנה צ"א וקכ"ו הם רי"ו ע"ה. אח"כ עולה ביסוד והנה נודע כי ן' שערי בינה הם והם נחלקים כ"ה בז"א וכ"ה בנוק' והביאור הוא כי בז"א ניתנים ה"ח וכל חסד כלול מכל הה' הרי הם כ"ה חסדים ובנוק' ניתנים ה"ג וכל גבורה כלולה מכל הה' הרי הם כ"ה גבור' הרי הם נ' ש"ב גם צריך שתדע כי בכל בחי' דז"א מז"ת יש כ"ה חוץ מן הת"ת והוא כי בדעת יש כ"ה ובחסד יש כ"ה וגבו' כ"ה ובנצח כ"ה ובהוד כ"ה וביסוד כ"ה ובמל' שביסוד כ"ה אבל בת"ת לא יש כ"ה לפי ששם נשלם היסוד של אי' כנודע ולכן הם למע' בדעת שלו. עוד טעם אחר והוא לפי שבתחי' היה ז"א מן ו"ק בלבד וכ"א מהם היה כלול מנו"ן ש"ב ואח"כ נתחלק כ"א מהם לב' ונעשו כ"ה וכ"ה כיצד החסד נחלק חציו לחכמה וחציו לחסד והרי כ"ה כ"ה וכן הגבו' נחלק' לבינה וגבו' הרי כ"ה כ"ה וכן הת"ת נתחלק לדעת ולת"ת הרי כ"ה כ"ה:

ונחזור לענין א' כי הנה יש בו ביסוד שם יאהדונה"י שהוא בגי' צ"א ונודע כי הוא כולל את ה"ק ולוקח ה"פ כ"ה של החו"ג והנה"י הם קכ"ה הרי רי"ו, ואח"כ עולה בנצח הוד ויש בו הוי"ה בנצח ואדנ"י בהוד ולוקח ה"פ כ"ה של הדעת חו"ג נ"ה הם קכ"ה ועם יאהדונה"י הרי רי"ו. אח"כ עולה בת"ת ויש בו שם יאהדונה"י שהוא בגי' צ"א עו' יש בו ג' הויות דע"ב ס"ג מ"ה הכלולות בו ובכל הויה מהם יש מ"ב אותיות בפשו' ובמילוי ובמילוי המילוי והנה ג"פ מ"ב הם קכ"ו ועם צ"א הנז' הרי רי"ו ע"ה. אח"כ עולה בחו"ג ויש בהם שם יאהדונה"י שהוא צ"א לוקחים ה"פ כ"ה שהם חו"ב ודח"ג שהם בגי' קכ"ה ועם צ"א הרי רי"ו ונמצא כי בג' מקומות בלבד לקחנו בחי' ה"פ כ"ה והם א' ביסוד והב' בנצח והג' בחו"ג אבל בעלות' בב' מקומות הת"ת והמל' שביסוד לא לקחנום שבת"ת ובמל' שביסו' אין הרי"ו שלהם נעשה ע"י בחי' הכ"ה הנז' ונמצא כי ג"פ קכ"ה שיש בג' מקומו' הנז' הם בגי' שע"ה והוא בחי' המלכו' העולה שם הנק' שע"ה כנודע בס"ה תי' ס"ט בסוד מזל שע"ה גורם גם תמצא כי בשעה יש תתר"פ חלקים כנודע והם ה"פ רי"ו הנז' שלוקחתם המל' והם בגי' תתר"פ:

פרק ב

ונחזור עתה לבאר ענין הכריעות של י' לגבי ה' וו' לגבי ה' מה ענינה דע כי הכתר יש בו תר"ך אורות כמנין כת"ר ונחלקים לחצאין חציין נשארין לעצמו וחציין ניתנין באו"א והם ש"י אורות קנ"ה אורות לאבא וקנ"ה לאי' וז"ס קנה חכמה קנה בינה כו' האמנם אעפ"י שחלקה הם קנ"ה אורות צריך להוסיף לה ו' אורות אחרים כדי שיהיה בה כח להאציל את ז"א הכולל ו"ק ונמצא כי יש בה קס"א אורות וז"ס שם [ש' מאמרי רשב"י דף כ"א ע"ב] אהיה במילוי יודין אשר באי' העולה קס"א. והנה אלו הי"ש אורות שנותן הכתר לאו"א הם הם הש"ך ניצוצין דבוצינא דקרדינותא והם הם ג"כ ענין ל"ב אלקים דמעש' בראשי' כי להיותם בחי' דין וניצוצין נקראים אלקים והם הם ל"ב נתי' חכמה הנקרא ל"ב אלקים כי הנה כל נתיב מאלו כלול מי"ס הרי עשרה פעמים ל"ב הם ש"ך כמנין ש"ך ניצוצין הנז' ונמצא כי הם מתחלקים י"ו נתיבות באבא וי"ו נתי' באי':

והנה גם בזו"ן יש ל"ב נתי' נחלקים י"ו בז"א וי"ו בנוק' ובזה נבוא אל ביאור י' לגבי ה' ו' לגבי ה', ונתחיל מן ו' לגבי ה' שהיא כריעה א' כי הנה ה' תתאה ציורה הוא כך כי בתחלה נעשה בה קו א' והוא או' ו' א' משוכה ברוחב וממנה מתפשט ו' אחרת זקופה מעומד וב' ווין אלו מתחברים ונעשים אות ד' שבציור ה' וענין ב' ווין אלו הם סוד י"ב נתי' ואות ו' אחרת התלויה תחת אות ד' של הה'. ואמנם היא ו' זעירא בלי ראש וציורה אות י' א' נמצא שהרי הם כ"ב נתיבות י"ו של חלקה ועוד ו' היתירים שניתוספו בה כדי לתת בה כח ולהאציל את שית היכלין אשר למטה ממנה ולכן אנו מורידין ואו לגבי ה"א תתאה והכונה היא לתת בה כח ע"י אות ואו זה להוציא את שית היכלין דתחותה והנה גם ה' עילאה היא כך. ולהבין זה צריך שתדע מ"ש בס"ה בפ' ויקרא בד' י"א ע"ב בענין ס' כתיבת שם ההויה וע"ש איך בתחי' צריך לצייר בה' אות י' א' והוא סוד העוקץ שבאחורי הה"א ואח"כ ממנה מתפשטין ב' ווין שהם ו' משוכה ברוחב וו' אחרת זקופה מעומד בקו ימין כזה ציור הרי הם י' וב' ווין שהם בגי' כ"ב והם בגי' כ"ב נתיבות אשר בה י"ו של חלקה וששה היתירים הם שניתוספו לה להאציל את ז"א כלול מו"ק הנרמז באות ו' שלישי התלוי' בקו שמאל של אות ה' כי ו' זו צורת ו' ואינה צורת יוד כמו ה' תתאה כנ"ל. והנה לפי שכונתינו עתה לעשותה בחי' רי"ו שהוא כשנצייר צורת ה' בציור ר"ו כזה ציור ונמצא כי אותה הי' שבעוקץ אחורי ההא אינה שם עתה ולכן אנו צריכים להוריד יוד לגבי ה' זו כדי למתק הדינין אשר בה שהם בסוד רי"ו כנז'. ונמצא כי תכלית כל הנז' תכוין להוריד י' של הויה שבז"א וביוד זו נכללת הויה א' שלימה ולהורידה אל אות א' של אדנ"י כדי להעלות' עד החזה וג' אותיות דנ"י נכללין באות א' של אדנ"י

ואינם ניכרים שם ותכוין כי יורד שם אהי"ה דיודין והא' זו של אדנ"י נעשית שם אהיה דאלפין וזהו כללות ב' תיבות ברוך אתה. ותכוין כי ה"פ שם יאהדונה"י הנ"ל הם בגי' תנ"ה והוא סוד אשר תנה הודך על השמים גם ר"ת אשר תנ"ה הודך הוא אותיות את"ה והענין הוא כמש"ל כי תי' אתה צריך לציירה בציור אהיה והנה כשתמלא שם אהי"ה הזה בג' מלויין שבו שהן יודין ההין אלפין יהיו בגי' תנ"ה. ותכוין כי על ידי אלו המילויין דאהי"ה העולים בגימטריא תנ"ה עולה הנקב' בה' שמות יאהדונה"י הנ"ל שהם ג"כ בגי' תנ"ה. ותכוין כי ה"פ יהו"ה הם סוד ק"ל וה"פ אדנ"י הם שכ"ה ניצוצין הנ"ל והרי כי כל בחי' הדינים הם מתמתקים ועולים למע'. גם תכוין כי ד' מקומות של יאהדונה"י שהוא עד החזה מתתא לעיל' הם עולים ע"י ה' לגבי ו' שבזקיפה א' והמקום הה' של יהו"ה אדנ"י שבחו"ג הוא ע"י ה' לגבי י' של זקיפה הב' כי אין עלייה כלל בזמן הכריעות אלא אח"כ ע"י הזקיפה כמ"ש עתה והוא כי צריך שתדע כי כל אלו הכונות הם הכנות לתת בה כח כדי שתוכל אח"כ לעלות העליות הנז' ע"י הזקיפות כי עתה על ידי הכריעות אינ' עול' כלל וזכור זה היטב ואל תטעה. ועתה כל אלו הבחינות שהורדנו ע"י הכריעות צריך להעלות ולזקוף אותם ע"י הזקיפות אשר בשם ההויה של הויה וזה ענינה:

דע כי הנה עתה אות א' של אדנ"י עולה ע"י י' של הוי"ה כנ"ל בסוד הכריעו' וז"ס כל הזוקף זוקף בשם ותחי' תכוין כי ב' אותיות הנז' שהם י' וא' במילו' הם בגי' קל"א והכונה היא לעלות עתה בחי' דעת ק"ל שהורדנו במלת ברוך. אח"כ תכוין כי בשם אדנ"י עצמו יש בו אות י' אחרת בסופו ותכוין לחבר הא' הנז' עם זו היו"ד והרי קל"א אחר וב"פ קל"א הם רס"ב שהם סוד ריו"ו ועוד מ"ו יתירים שהוא סוד המילוי שם של ע"ב דיודין כי כמו שהכריע' היתה בשם אהי"ה דמילוי יודין גם העלי' תהיה ע"י הויה דמילוי יודין. גם תכוין כי הנה הם ב"פ י"א שהוא סוד ר"ת ידוד אלקינו יהו"ה אחד והם בגי' כ"ב שהם בחי' הכ"ב אותיות שהורדנו במלת אתה. גם תכוין כי עיקרם של אלו האותיו' אינם רק א' אחד וב' יודין והם סוד אהיה אשר בבינ' כי האותיו' הם מן הבינה והם כ"ב אותיות. ואמנם עיקר מה שתכוין בהויה הזו הוא כי עד עתה ביארנו בענין ב' הכריעו' של ו' לגבי ה' ויוד לגבי ה' שהם בבחי' ההוי"ה הכוללת י"ס דז"א אבל בענין ב' הזקיפות אינם אלא בהויה פרטית אשר בת"ת דז"א בלבד הנק' הויה ושם אנו מעלין וזוקפין את נוק' המל' עד החזה שבת"ת. והנה הזקיפה הא' של גופך היא ה' לגבי ו' שהוא בחי' המל' אשר תחת היסוד ונכללת עמה ג"כ נקו' המל' שהית' בבריאה הנק' אדנ"י כנ"ל בענין ד' השרשים שבמל' וב' עולות יחד לגבי ו' שהוא גופא דז"א הנק' ת"ת ונק' הויה. ותכוין

כי זו הה' עול' עד ראש אות ו' זו שהיא בחי' צורת י' א' שבראש אות ו' שהיא בחי' אות היוד שלו דהויה פרטית אשר בת"ת דז"א:

נחזור לענייננו והביאור הוא כי הנה ההויה הזו אשר בת"ת היא בג' כ"ו ואם תחלקנ' לג' שלישים אשר בת"ת נמצא כי מקום החזה אשר שם הוא עלית הה' הנק' מלכות היא מדרי' ו' מן כ"ו מדריגות הנז' בחשבונו אותם מתתא לעילא ונמצא כי מדרגה הי' הזאת היא סיום אות י' של זאת ההויה שבת"ת דז"א אשר י' זו היא ראשית אות ו' של ההויה הכוללת כל י"ס דת"ת דז"א גם תכוין בזו הזקיפה הא' ה' לגבי ו' לעשות בחי' רי"ו ע"ד הנ"ל כי אות ה' ציורה ר"י ועם אות ו' הרי רי"ו והנה בזקיפה א' הזו עלתה המל' ד' מדריגות של יאהדונה"י שיש מן המל' של היסוד דז"א עד החזה שבת"ת דז"א כנ"ל:

אח"כ תזקוף זקיפ' ב' שהיא זקיפת הראש והיא בסוד ה' לגבי י' שהוא עליית בינה דז"א אל החכמה דז"א וגם עתה תכוין לעשות ה' וי' אלו בבחי' ציור רי"ו ע"ד הנ"ל כי אות ה' ציורה ר"ו ועם י' הרי רי"ו, ותכוין כי עליית הבינ' לגבי חכמ' שבז"א הוא להעלות מ"ן לגבי או"א עילאין שהם ה' וי' עילאין של ההויה הכוללת כל עולם האצילות ועל ידי כן יורד מזווג זה הנעש' באו"א כח אל ז"א כדי לתקן את המל' לפי שכאשר נתמעט המל' וירד' למטה בבחי' נקו' גם ז"א נתמעט אורו כמש"ה כן משחת מאיש מראהו וכו' ואין בו עתה כח לתקן פר' המל' וע"י מ"ן אלו גורמים זווג עליון באו"א ומורידים בו שפע וכח כדי שיוכל הוא לתקן את המל' בבחי' פר'. וצריך שתדע כי כאשר עולה ה' לגבי י' וגם יורד י' לגבי ה' אז הוא כדי לתת מוחים בזו"ן אבל עתה שאנו מעלין ה' לגבי י' לבד ואין אנו מורידין י' לגבי ה' הוא כי אין כונתינו רק לצורך הנוק' לבדה, והנה השפע היורד מזווג או"א הנעש' עתה בזקיפ' הב' הזו כנז' כדי שיוכל הז"א לתקן את המל' הענין הוא כי יורד משם שם ידוד ואהיה לצורך הנוק' וע"י אלו השמות אנו מעלים את המל' ג' עליות אחרו' שיש מן החזה עד הכתר דז"א ובתוך ב' שמות אלו הנז' יורד ומתלבש בתוכם הויה דמילוי אלפין לצורך שפע הז"א עצמו לחדשו ולתקן את עצמו כי גם הוא נמעט אורו כנ"ל. ונודע כי הויה דז"א היא דמילוי אלפין ובכח י' אותיות הוי"ה זו מתרבה אור הארת י"ס שבז"א עצמו ואז יכול לתקן את המל' כנ"ל. ונבאר עתה כל הז' מדריגו' שעול' המל' על ידי ב' הזקיפות הנז' והם ז' בחי' של חיבור הויה אהיה כי בב' הכריעות היו ה' בחי' יאהדונה"י כנ"ל וענין זה רמוז בס"ה בד' ל' ע"ב וע"ש היטב והנה הם נחלקות לב' בחי' כי בזקיפ' הא' עלתה ד' מדרי' עד החזה ובזקי' הב' עלת' ג' מדרי' עד כתר דז"א ואלו הם ד' מדרי' א' בתחי' עול' הנקו' שהית' בבריאה הנקרא אדנ"י עד המל' אשר תחת היסוד דז"א בסוד יהו"ה אהי"ה:

ואמנם ב' הם במילוי יודין העולים בגי' ע"ב קס"א שהם בגי' רג"ל ותסיר מהם רי"ו ישארו י"ז שהם י' אותיות של הויה דע"ב וז' אותיות של הוי"ה אהי"ה וע"ה הרי ח"י. אח"כ עולה ביסוד עצמו בשם יהו"ה אהי"ה והם הויה דיודין העולה ע"ב ואהיה במילוי ההין העולה קנ"א שהם בגי' רכ"ג תסיר מהם רי"ו ישארו ז' שעם הכללות יהיו ח' אותיות יהו"ה אהי"ה. אח"כ עולה בנצח והוד בסוד ידוד אהיה אשר בב' והם הויה דע"ב דיודין ואהיה דאלפין העולה קמ"ג אשר ע"ה עולים בגי' רי"ו. אח"כ עולה בת"ת בסוד ידוד אהיה ונודע כי הכתר שבה נעשה מן הת"ת שבו ולכן צריך לכוין עתה בב' בחי' האלה שהם הת"ת שבו והכתר שבה ותכוין כי הת"ת שבו הוא הוי"ה דע"ב דיודין ע"ד הנז' בכל שאר ספירותיו והכתר שבה הוא ריבוע שם הוי"ה דב"ן דההין העולה קד"ם כזה יו"ד יו"ד ה"ה יוד ה"ה ו"ו יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה כנודע שהויה שבמל' הוא שם ב"ן דמילוי ההין והנה ע"ב קד"ם הם בגי' רי"ו. והרי ביארנו ד' מדריגות של עליות בזקיפ' הא' ואלו הם ג' מדריגות עליות אשר בזקיפה הב' ה' לגבי י' תחילה עולה בחסד וגבו' בשם יהו"ה אהי"ה והם הוי"ה דאלפין בריבוע העולה בגי' ק"ל ושם אהי"ה פשוט בריבועו העולה מ"ד ותחבר עמהם מ"א אותיות שיש בשם אהיה בפשוטו ובמילויו ובמילוי מילויו כנודע הרי הכל בגי' רי"ו אח"כ עולה בחו"ב בשם יהו"ה אהי"ה אבל בדעת אינה יכולה לעלות כי אין בחי' דעת נעשה בה עד אחר הזווג וזכור כלל זה והיא הוי' דס"ג בריבוע העולה קס"ו ושם אהי"ה מצויר בציור זה יו"ד ד"ו י' ד"ו והוא בגי' ן' הרי הכל בגי' רי"ו אח"כ עולה בכתר בשם ידוד אהי"ה אבל דע כי אינה יכולה לעלות עתה כל הכתר עצמו רק עד בחינת קשר של תפילין ש"ר בלבד כמ"ש בע"ה. ואמנם בכתר תכוין בכללות ד' הויות עסמ"ב העולים בגי' רל"ב תסיר מהם רי"ו ישארו י"ו אותיות הפשוטות שבד' הויות אלו ונמצא כי ז' מדרי' הנז' כולם בשם הוי"ה אהי"ה הם עולים שכ"ט שהם סוד הגבו' הנק' מנצפ"ך שהם בגי' פ"ר והנשאר מן שכ"ט הוא מ"ט שהוא בחי' השמות עצמן של יהו"ה אהי"ה הנז' אשר הם עם ב' כוללים שבהם עולים בגי' מ"ט. ותכוין כי כיון שאין המל' עול' עד הכתר עצמו כנז' רק עד מקו' קשר תפילין ש"ר אין כאן אלא מ"ט כי שער הן' שהוא הכת' כנוד' אינה יכולה לעלות וביאור ענין זה הוא בתחיל' בסוד ב' הכריעו' ע"י ה' מדריגות יאהדונה"י העלינו את הדינין של שכ"ה ניצוצין הנודעים שהם ה"פ אדנ"י שהם מתמתקים ומתבסמים ועולי' ועת' אנו מעלים גם את הגבו' של מנצפ"ך כנז' כנודע כי ב' בחי' הם של דינין והם פ"ר ושכ"ה כמבואר אצלינו בפ' בא אל פרעה דל"ח ע"ב בפ' כי יהיה נערה כו' וע"ש. גם אם נחלק ז' מדריגות הנז' של הויה אהי"ה לב' בחי' ד' דזקיפה א' עד החזה וג' דזקיפ' ב' עד הכתר יהיה באופן זה כי ד' המדרי' הם עולים

בגי' קפ"ח והוא סוד אהי"ה דיודין העול' בגי' קס"א וכ"ז אותיות אשר במילוי מילויו הרי קפ"ח. והג' מדריגות הם בגי' קמ"א והוא בחי' אותיות מילוי שם אהיה דיודין העול' קס"א ואם תסיר ממנו ד' אותיות הפשו' העולו' כ"א ישארו קמ"א ע"ה והרי עד עתה עלתה המל' שהיא בבחי' נקו' קטנה אשר היתה בהיכל ק"ק דבריאה שהיא שם אדנ"י עלתה עתה עד הכתר דז"א בסוד אב"א ועדיין היא בסוד נקוד' ואין בה בחי' פרצו':

אלקינו וא"א הנה נתבאר כי המל' עדיין היא בסוד נקו' ועלתה עד כתר דז"א בסוד אב"א והנה כוונתינו עתה לתקן תחילה את ז"א כדי שיוכל הוא אח"כ לתקן את המל' לעשותה פר' בהיות' עדיין בסוד אב"א והנה מה שחסר מתיקון ז"א הוא בחי' אור המקי' של המוחי' הפנימי' והענין הוא כי הנה נתבאר אצלינו בביאור ק"ש דשחרית דימי החול כי ע"י הק"ש נעשין מוחין דא"פ אל ז"א דאצילות ונעשים מוחין דא"פ אל לאה הנקרא ד' דקשר דתפי' שבראש ונעשין מוחין דא"פ אל רחל נוק' דז"א אבל אינם נכנסין בה כי אז היא למטה בבריאה אבל נשארים למע' בלאה והנה כל המוחין הפנימים האלו הם מבחי' הפנימיות הנקרא נשמות ואינם מבחי' החיצו' הנק' עולמות כמ"ש ענין ב' בחי' אלו למע' בדרוש הב' של ב' י"ט דר"ה ונמצא כי עתה אנו צריכין להמשיך אור המקיף אל מוחין דא"פ דז"א עצמו מבחי' הפנימיות הנקרא נשמות כנז' ועי"כ יוכל ז"א לתקן את רחל נוק' לעשותה פר'. ואמנם כמו שלצורך ביאת המוחים הפנימים הוצרך זווג אבא ואי' ביחוד ק"ש של שחרית כנז' כן לצורך האור המקיף של המוחין צריך זווג אחר מחדש ואז הם יתנו וישפיעו אור המקיף דמוחין בז"א והנה זה הזווג נרמז עתה במלת או"א כמ"ש. וזה ענינו תכוין כי אלקינו הוא אי' עילאה ואלקי הוא אבא והואו של ואלקי הוא הדעת הידוע המזווג את או"א ואבותינו הוא בחי' אוה"מ של ד' מוחין דז"א. וטעם קדימת אימא לאבא הוא לפי שנא' כונן שמים בתבו' כי עיקר תיקון ז"א הנק' שמים הוא ע"י אימא. טעם ב' לפי שנה"י של אימא הם נעשים עצמות דז"א כנודע. טעם ג' כי צריך להקדים להעלות בתחי' מ"ן באי' כדי שאח"כ יתן בה אב' מ"ד. טעם ד' לפי שכוונתינו עתה לתת א"מ במוחין דז"א ונודע כי כל א"מ הוא משם אהיה הנק' אי' כי הוא הנקרא קו ירוק המקיף את העולם ולכך אנו מקדימין אותה. טעם ה' לפי שכוונתינו היא לעשות כתר דז"א בתיבת אלקינו ונודע כי כתר דז"א נעשה מחצי התחתון דת"ת דאי' ולכן אנו מקדימין את אימא במלת אלקינו ואח"כ את אבא במלת ואלקי כנז'. והנה כיון שהזווג הזה הוא לצורך אוה"מ דמוחין דז"א גם הזווג הזה דאו"א הוא נעשה בבחי' אור המקיף שלהם וצריך שתכוין בזה וא"כ צריך שתכוין עתה בג' תיבות או"א אל ג' שמות של אורות המקיפים באו"א ודעת. ואלו הם הויה דע"ב באבא ודס"ג באי' ודמ"ה

בדעת ונרמזים באופן זה כי בב' אותיות א"ל מן אלקינו נרמז אל שם א"ל היוצא מן ג' יודין וא' שיש במילוי הוי"ה דס"ג שבאי' כנז' בר"מ בפ' פנחם בד' רמ"ו ע"ב:

והנה בהסירך אל מהויה דס"ג ישאר ל"ב והו' בחי' אור המקי' אל הל"ב נתיבות שבמוחין נשארו ד' אותיות הינו מן אלקינו והם בגי' ע"א שהם ענין ע"א סנהדרין שבאימ'. גם אם תסיר מהויה דס"ג חשבון הב"ל שהוא בחי' אור המקיף כנודע ישאר כ"ו ועם מ"ה שהוא בז"א הרי ע"א כמנין הינ"ו מן אלקינ"ו ובמל' ואלה"י תכוין כי הנה בתי' זו רמוזים אבא ודעת כנז' והנה אלקי רומז באבא כנ"ל והנה הוא בגימטר' מ"ו כמנין אותיות מילוי הוי"ה דע"ב דיודין. ואות ו' של ואלה"י הרומזת בדעת כנז' הנה פה נרמז הויה דמ"ה באופן זה כי אות ו' היא ו"פ ו' והרי הם ל"ו כמנין אלה של ואלקי ועם י' של ואלה"י הרי מ"ו ולפי שבמלת ואלקי נרמזו חיבור אבא עם הדעת שלו עצמו לכן אות י' של ואלקי עולה לכאן ולכאן כנז' והרי נתבאר ענין זווג אור המקיף דאו"א ודעת בג' תי' הנז'. ועתה נבאר איך נמשך זה האור המקיף של המוחין פנימיים דז"א ואיך נרמזין בג' תי' אלו הנה נודע כמ"ש בהקדמת ביאור אדרת האזינו ושם נתבאר ענין התפילין בארוכה איך במוחין דז"א יש ו' בחי' ג' מהם א"פ וג' מהם א"מ והבחי' ה' היא א"פ דמוחין פנימיים שבתוך ז"א עצמו ואח"כ יוצא מתוכם אור המקיף שלהם בסוד תפילין במצח דז"א ואלו התפילין הם בחי' הו' האחרון שבכולם ושם נתבאר אופן הוצאת התפילין בסוד אור המקיף בנצח דז"א איך היא:

והענין הוא כי נודע שז"א מלביש את או"א מן החזה שלהם ולמטה ואו"א מלבישין את א"א והנה נמצא כי ז"א מלביש את הא"א מחצי הת"ת שבו ולמטה אחר היות א"א מתלבש תוך או"א שנתפשטו נה"י שלהם בתוך ז"א כנודע והנה יש חד קוצא דשערי נמשך מן ראש א"א דרך אחוריו ומגיע עד רישי תרין כתפין דיליה בלבד ונודע כי אלו תרי רישי כתפין דא"א הם עצמם בחי' ב' עטרין דחסדים וגבורות שבדעת דז"א והנה על ידי ק"ש דשחרית נזדווגו או"א בבחינת א"פ ואז ירדו אותם ב' רישי כתפין דא"א מבחינת א"פ שלהם עד למטה ונוגע ברישא דז"א ונעשו בו ב' עטרין דדעת בבחי' א"פ דמוחין ועדיין בחי' א"מ נשאר למע' במקום ב' רישי כתפין דא"א וגם אותה הנימ' דקוצא דשערי דריש' דא"א אינה נמשכת רק עד שם לפי שגם היא היא בחי' א"מ כי כל שערות הם א"מ כנוד' ואח"כ חזרו או"א עתה בברכת אבות להזדווג ב' בבחי' א"מ שלהם עצמם ואז יורד גם אור המקי' של אותם ב' רישי כתפין דא"א למטה ברישא דז"א ואז ג"כ נמש' ההוא קוצא דשערי דרישא דא"א מאחוריו עד למטה בחצי הת"ת שבו המגיע באחורי ריש' דז"א במקום העורף שבו שהוא באחורי ב' עטרין דדעת דז"א ואז מכה שם במקום

ההוא ובוקע אותו ונכנס הארת ההוא קוצא דשערי דרך אותה הבקיעה עד פנימיות מוחי' דז"א ועי"כ ניתוסף הארתם ובוקעת ויוצאת דרך הפנים לחוץ במצח דז"א ושם נעשים בו בחינת התפילין מבחי' אותו האור המקיף שירד מלמע' מזווג הב' דאו"א:

אמר הכותב צ"ע כי כבר ענין זה נעש' במצו' התפילין קודם התפלה ואיך נעשה עתה באחרונה ועוד כי הרי עתה בר"ה אינו זמן תפילין. והנה בדרושי התפילין נתבאר כי התפי' הם רשימו דמוחי' שקדמו מאתמול ועתה בתפילת שחרית דיום זה באים מוחי' אחרים חדשים פנימיים ומקיפים בעת ברכת אבות ושם בדרוש אחר נתבאר כי התפילין הם מבחי' המוחים שירדו בלילה בעולם הבריאה ואמנם בדרושים שכתבתי בסדר תיקון תפילת שחרית והתחלקותם בד' חלקים כנגד ד' עולמות אבי"ע שם ביארנו כי ע"י תפילין של יד שהיא בבריאה וע"י תפילין של ראש שהיא באצילות נעשין מוחין פנימיים דא"פ וגם באור המקיף שלהם אלא שהוא בבחינת חיצוניות העולמות אבל בק"ש ובברכת אבות אז נעשים מוחין פנימיים דא"פ ודא"מ בבחינת הפנימיות של העולמות שהם בחינת הנשמות כנודע והרי לפניך ב' טעמים חלוקים זה מזה וצ"ע:

והנה צריך שתדע כי בכל מקום שנמצא בתורה ב' אותיות נ"ו בסופי תיבות כגון אלקינו אבותינו וכיוצא בזה כולם הם בחי' גבו' וכנז' בענין פ' ויהי נועם שאומרים במ"ש. והטעם לפי שכל הגבו' נכללות בה' גבו' שהם אותיות מנצפ"ך העולים בגי' פ"ר ואם תחלקם לה' חלקים שהם ה"ג יהיה כל חלק מהם נ"ו כי ה"פ נ"ו הם בגי' מנצפ"ך ולכן כל מקום שתמצא אותיות נ"ו בס"ת הם דין וגבו'. ונודע כי ה"ג אלו הם ה' הויות העולים בגי' ק"ל וכל הויה מהם הוא במילוי כזה יו"ד ה"י ו"ו ה"ה העולה בגי' נ"ז והענין הוא כי ה"ג הם במנצפ"ך העולים פ"ר ואם תחבר עמהם אות ה' שהיא בבינה יהיו בגי' פר"ה שהם בגי' ה' הויות כל אחד במילוי הנז' וכל בחי' נ"ו הוא גבו' ודין כי כל גבו' מהה' גבו' היא הויה אחת העולה נ"ו כנז':

ונחזור לענין א' לבאר מה ענין נ"ו נ"ו ואלו הנרמזים במלת אלקינו ואלקי אבותינו והכונה הוא בב' בחי'. הא' היא כי הנה עתה יורד המקי' של ב' עטרין חסדים וגבו' דדעת דז"א כנ"ל והנה חו"ג נקראים הויה אלקים שהם בגי' יב"ק כמנין ב"פ נ"ו נ"ו שבמלות אלקינו ואלקי אבותינו ואע"פ שהעטרא הא' הוא חסד ואינה דין עכ"ז כיון שהיא בבחי' אה"מ שלו וכל א"מ הוא מן הבינ' שממנ' דינין מתערין כנ"ל לכן אפי' העיטרא דחסד האור המקיף שלה נרמז במלת נ"ו שהיא גבו'. הכונה הב' היא כי נודע כי לד' מוחין דא"מ של התפי' יש ד' מקיפים ואח"כ יש עוד מקיף א' לכל הד' והוא מצד הבינה ואח"כ יש עוד מקיף אחר לכל המקיפים הנז' והוא מצד התכמה וכנגד זה בעשיית התפי' יש ד'

קלפים לבנים חלקים בלתי כתיב' לכרוך בהם ד' פרשיות התפי' כל קלף מקיף לפרש' א' ואח"כ כולם נתונים תוך הבית עצמו של תפיל' ש"ר אשר הוא א"מ על כולם והבית הזה הוא מצד הבי' כנודע בתחי' הקדמת ס' התי' דתפילין אימא על ברא. ואמנם כנגד אור המקיף אשר מצד החכמה אין בו רמז בעשיית התפי' כי הוא עליון מאד ואין לנו בו שום השגה. והנה אלו המקיפים כולם נרמזו במלות אלו כי אבותינו הם ד' מקיפי המו' הנק' אבות וב' אותיות נ"ו של אלקינו הוא המקיף מצד בינה המקי' כל ד' ונ"ו של אבותינו הוא המקיף על כולם מצד חכמה:

אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב כבר למעלה נעשה זווג או"א בבחי' אור המקיף שבהם כדי להוריד את האור המקיף הנק' תפי' ש"ר אבל צריך שתדע כי אור המקיף הזה הוא תחתון והוא למטה מן מדרגת המוחין הפנימיים של ז"א כי זה המקיף הנק' תפילין יוצא אח"כ מתוך המוחין פנימיים לחוץ ואמנם יש עוד מקיף א' עליון למעלה ממדרגת המוחין פנימיים דז"א והם אותם המקיפים שנשארו למעלה בת"ת של אי' אשר ממנו נעשה הכתר דז"א ואח"כ נכנסו המו' ההם תוך נה"י דאי' ונתלבשו תוך רישא דז"א ונעשו שם מוחין פנימיים ואח"כ חוזרין לצאת בחוץ במצח דז"א בסוד א"מ תחתון הנקרא תפילין ש"ר והרי הם ג' בחינות ונודע כי הכלים אשר בתוכם נכנסי' המו' האלו הם נק' חב"ד אשר בראשונה היו בחי' חג"ת בהיות ז"א בן ו"ק חג"ת נה"י בלבד וכשהגדיל נתעלו חג"ת שבו ונעשו חב"ד שבו והם בחי' כלים לקבל בתוכם הג' מוחין ונמצא כי אלו הג' כלים הם נקר' ג' אבות אברהם יצחק ויעקב ואלו המקיפים שיורדים ונמשכים עתה מזווג הנז' דאו"א נק' אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ובהיות אלו המקיפים יורדים למטה יש בהם ג' בחי' הא' הוא כשיורדים ופוגעים במקום אותם המקיפים הראשונים העליוני' שנשארו בת"ת של הבינה. ואח"כ יורדים עו' למטה במקו' המו' אשר נתלבשו בנה"י דאי' ונכנסו גו רישא דז"א. ואח"כ בצאתם לחוץ במצח דז"א בבחי' תפי' ש"ר כנז' ובכל בחי' מאלו ברדתם שם הם מקבלים אור מן המקום ההוא. ונמצא כי כפ"ז יהיה להם שם בפ"ע בכל בחי' מאלו הג' הנז' וכמ"ש עתה בע"ה. ולכן נבאר בתחי' מהיכן יצאו אלו המקיפים השניים הנה בתחלה ביחוד הק"ש ירדו למטה ד' מוחין דא"פ שהם מן חו"ב דאו"א וב' עטרין דדעת גם ירדו עמהם ד' מקיפין שהיו להם שם במקומם בתחי' ועתה חוזרים לרדת ד' מקיפים אלו התחתונים הנק' תפילין ש"ר ונמשכים ממקום יותר תחתון והוא מחג"ת דאי' כי הרי אלו המקיפים הם גרועים במעלה מן המו' דא"פ הנז' כי הנה ברדתם ממקומם מקבלים אור מהם ומכח אור זה שקבלו מהם הם יכולים לצאת ולהתנוצץ במצח בסוד תפילין כנז' ונמצא כי מוחין דא"פ עם המקיפים שלהם נמשכו

מחב"ד דאו"א ואלו המקיפין הב' נמשכו מן חג"ת דאי'. והנה כבר נתבאר אצלנו כי בז"ת דאי' יש ז' הויות דס"ג ואותיות המילוי של כל הויה מהם הוא בגי' הבל כשתסיר אותיות הפשוטות. והנה אלו הם סוד ז' הבלים הנז' בפ' קהלת הנז' בפ' קהלת הוא בסוד הבינה ויש בה ז' הבלים אלו כנז' בס"ה כי שיר השירים וקהלת ומשלי אינון לקבל חב"ד. ונודע מ"ש בפ' פנחס בר"מ כי מהויה דס"ג יוצא שם א"ל מג' יודין וא' אשר בה ונמצא כי כשיורד א"מ התחתון דמוח חכמה יורד מן החסד דאימא ונק' א"ל וגם כשיורד משם במקום הד' מקיפים הא' ולוקח הארה משם כנז' הנה הוא לוקח ג"כ משם שם א"ל:

והענין הוא כי הוא לבדו לוקח הארה מכל הד' מקיפין ההם והארה הלוקח הוא שם א"ל באופן זה כי מג' מקיפין הא' לוקח ג' יודין ומן המקיף הד' דעטרא דגבו' לוקח אות א' ונעשה בו שם א"ל ונודע כי המקיף הא' הם ד' לפי שלא נתלבשו עדיין בנה"י דאי' אבל אלו המקי' השניים שירדו גם הם תוך נה"י דאי' נעשו ג' מקיפים לבד כי ב' המקיפים דב' עטרין נעשים מקיף א' כלול מב' ואינם נחלקים לד' מקיפים עד היותם יוצאי' בסוד התפילין ש"ר ואז נעשים ד' מקיפי' כמבואר באורך בדרוש התפילין. והנה כל מקיף מאלו הג' יש לו הבחי' הנז' של שם א"ל אור מקיף הא' לוקח שם א"ל מחסד דאי ואח"כ לוקח שם א"ל מכל הד' המקיפין הא' ע"ד הנז' וגם המקיף הב' לוקח שם א"ל בגבורה דאי' ואח"כ מכל ד' מקיפים הח' ע"ד הנז' וגם המקיף הג' לוקח שם א"ל מת"ת דאי' ואח"כ מכל ד' מקיפים הא' ע"ד הנז'. וז"ס ב' אותיות א"ל אשר באלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב אשר כבר נתבאר כי ג' מקיפים התחתונים האלו הם ג"פ אלקי אלקי אלקי. ועתה צריך לבאר כי כיון שאלו המקיפים הב' נמשכים משלש הויות ס"ג דחג"ת דאי' א"כ למה אינם לוקחים אלא שם א"ל שבהם בלבד ואינם לוקחים כל המילוי כולו של הויה דס"ג שהיא בגי' הבל כנז' כי הרי כל אור מקיף הוא בחינת הבל כנודע אבל דע כי ודאי שכך הוא שלוקחים כל מילוי דס"ג שהוא בגימ' הב"ל לטעם הנז' אבל הענין הוא במה שנקדים לך הקדמה אחת בענין הדעת והיא זאת:

דע כי באלו המוחין פנימיים של ז"א ובכל פרטי מקיפיהם יש בהם ב' בחי' דעת ונק' ב' דיעות וז"ס משה"ה כי אל דעות ה' תרין כנזכר באדרת האזינו והם דעת א' מכריע למעלה בין שני מוחין דז"א הנקרא חו"ב ודעת ב' למטה מכריע בין ב' עטרין דחו"ג אשר אלו הב' עטרין בכללותם הם מוח א' הנ' הנקרא דעת כנודע. והנה מוח הדעת דאימא מתפשט בו"ק התחתו' מחסד עד יסוד שבה כנודע כי סוד הדעת הוא אות ו' ונחלק לו' חלקים הנז' שהם ו' ווין וזו היא בחי' התוס' שיש באותיות המילוי דהויה דס"ג העולה בגי' הב"ל על שם א"ל היוצא ממנו כי א"ל עם אות ו' הוא בגי' הב"ל כי ו' זו היא מבחי' הדעת כנז'

ואע"פ שב' ווין הם יתירים על ב' שמות א"ל אשר בב' הויות ס"ג דחסד וגבו' דאימא עכ"ז כיון ששרשם אינם רק ו' א' של הדעת אינם נחשבים אלא באות ו' א' ונמצא כי ב' שמות א"ל א"ל הם מקי' מוח חכמה דז"א ומקי' מוח בינה דז"א ואות ו' היתירה הנכללת מב' ווין הנז' הנשאר מחשבון מילוי הב"ל כנז' הוא מקיף מוח הדעת העליון דז"א המכריע בין חו"ב דז"א. אח"כ במקיף הג' דדעת דז"א הכולל ב' עטרין כנודע הנה הוא בחי' אל הג' דהויה דס"ג דת"ת דאימא ואו' ו' הנשארת לתשלום כל המילוי שהוא בגי' הב"ל כנז' היא בחי' המקיף אל בחי' דעת התחתו' הב' המכריע בין ב' העטרין דחו"ג. והנה בחי' ג' שמות א"ל כבר נרמזו בג"פ אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ובחי' אות ו' של הדעת נרמזה באות ו' יתירה של ואלקי יעקב ואע"פ שהם ב' ווין של ב' דעות עליון ותחתון שניהם נכללין בו' זו לפי שאלקי יעקב הוא המוח הג' הנקרא דעת הכולל ב' עטרין והוא בכללותו נק' דעת ולכן ב' ווין אלו שהם ב' הדיעות נכללין בו ביחד באות ו' של ואלקי יעקב כנז' ועוד כי הנה עיקרם אינה אלא ו' א' שבדעת שבבינה שנחלק לו כנז'. גם ו' זו של ואלקי יעקב רומזת כללות הכל שהם ד' מוחין וב' דעות הרי ו'. והרי נתבאר בחי' האור שקבלו אלו המקיפים הב' מן הבחי' א' שירדו שם שהם ד' מקיפים הא' והם ב' אותיות א"ל של אלקי כנז'. ומן הבחי' הב' שהוא ברדתם למקום המוחין הפנימיים ממש כי גם משם לקחו הארה. והנה היא אות ה' של אלה"י. ומן הבחי' הג' שהיא בעת צאתם לחוץ בסוד תפילין במצח גם אז לקחו הארה מהכאת נימא דשערי דא"א והוא אות י' של אלקי. ונמצא כי ג' ההארות שלקחו מכל ג' המקומות הם נקראים אלה"י א"ל ה' י' וע"ש נקרא אלו המקיפים הב' אלקי אלקי כנ"ל. וכבר נתבאר ענין ב' אותיות א"ל איך נלקחו ממקום המקיפים הא' וטרם שנבאר ב' אותיות אחרות שהם ה"י מאלה"י נבאר תחלה מה ענין אלו ההארות של א"ל ומה נעשה בהם:

דע כי הנה נמצא שיש בג' המקיפים האלו הב' ט' יודין וג' אלפין בג' שמות א"ל אשר בהם כנז' וט' היודין אשר נלקחו מג' מקיפין הא' שהם חו"ב ועטרא דחסד אחר אשר נתנוצצו ויצאו בבחי' תפילין במצחא דז"א נמשכו ונתפשטו ונעשו א"מ אל כל ט' ספי' דז"א בבחי' החיצו' הנז' שם בכל ספי' דז"א כנז' אצלנו בדרוש שמות הספי' בסדר אורות המקיפין וכנז' שם כי בכל ספירה יש ג' בחינות פנימי ואמצעי וחיצון וכולם בסוד א"פ וכנגדם ג' בסוד א"מ:

והנה הם מתחלקים בסדר הזה כי ג' היודין של המקיף דמוח חכמה אשר לקחם מג' המקיפים הראשונים שהם חו"ב ועטרא דחסד הנה הם מקיפים אל ג' ספירות קו ימין דז"א והם חח"ן שבו. וג' יודין דמקיף ב' של בינה מקיפים לג' ספירות קו שמאל שבו

שהם בג"ה וג' יודין דמקיף ג' של עטרא דחסד מקיפים לג' ספירות קו אמצעי שבו שהם דת"י ונשאר עתה בחי' אות ו' הנשארת מתשלום חשבון מילוי הב"ל שהוא בחי' הדעת כנ"ל. ואמנם הם ג' ווין אשר בג' המקיפים מג' מילוי ס"ג שמהם נתפשטו ג"פ א"ל א"ל א"ל כנז' ומאלו נעשה בחי' הפה דז"א בחי' הב' השפתים והלשון שבו אשר הם בחי' נה"י שבפה. ואמנם ג' האלפין אשר בג' המקיפים הב' האלו אשר לקחום ממקיף הד' הא' הנק' עטרא דגבו' אלו הם מתפשטים בנוק' דז"א אשר היא עתה אב"א והיא בסוד נקודה בלבד ונמשכים בה ג' אלפין אלו כדי לתקנה ולעשותה פר' שלם מי"ס כנודע כי אין המלכות נבנית אלא מעטרא דגבו'. והנה זה סדר התפשטו' בה הנה א' הראשון נחלקת לג' חלקים והם ב' יודין וו' שהיא יו"י צורת א' כנודע ומן ב' היודין נעשין בחי' הפנים ונקראין ב' תפוחין קדישין ימין ושמאל ומן אות ו' נעשה החוטם שבה. ואלף הב' גם היא נחלקת ע"ד הנז' ומב' היודין נעשים ב' הידים שלה ומן אות ו' נעשה גופא דאמצעיתא דילה שהם חג"ת שבה. ואח"כ מן האלף הג' נחלקת ע"ד הנז' ומב' היודין נעשו ב' שוקין דילה ומן אות ו' נעשה היסוד שבה והרי הם נה"י שבה. והנה נתקנה ונבנית הנוק' בסוד פר' בהיותה אב"א ע"י ג' אלפין אלו. והנה כאשר חוזרת לעמוד עמו פב"פ אז לוקחת גם היא ג"כ הארת הט' יודין אשר נתפשטו בז"א כנודע ומאירין בג' האלפין אשר בה באופן זה כי הנה כל אלף מאלו הג' נתחלקו לג' חלקים כנ"ל שהם ו' וב' יודין יו"י נמצא כי גם הג' אלפין שבה הם תשעה אותיות ומאירים בהם תשעה יודין הנז' ט' בט' ועי"כ ניתוסף בה הארה יתירה מאד ואז נעשית היא בבחי' ג"פ א"ל א"ל א"ל שהם בגימטריא ג' אלפין וט' יודין וג"פ א"ל א"ל א"ל הם בגי' מג"ן והוא סוד מ"ש בתפילת שחרית דחול בענין מלך עוזר ומושיע ומגן אשר הוא בעת חזרתה פב"פ כנזכר שם וע"ש ואחר כל זה מתעלים ג' שמות א"ל א"ל א"ל הנז' אשר בה וכולם מאירים בסוד הפנים שלה א"ל א' בפן הימני וא"ל א' בפן השמאלי וא"ל א' בחוטם שלה והנה שם א"ל במילוי הוא קפ"ה ונמצא כי ב"פ אל אשר בב' תפוחין דילה הם בגימ' ש"ע כי הנה עתה יש בפניה אור כל הש"ע ריבוא נהורין אשר באנפין דא"א הנז' באדרת נשא אבל ז"א שאין בו רק הארת הט' יודין בלבד אין לו רק ק"ן ריבוא נהורין באנפוי כנז' באדרת נשא. וז"ס מ"ש רז"ל שאדה"ר לא היה יכול להסתכל בפני חוה אשתו והטעם הוא כי עתה בחזרת פב"פ עמו יש לה ש"ע ריבוא נהורין באנפאה והז"א אין לו אלא ק"ן ריבוא בלבד והטעם הוא מפני שהיא לקחה הארת הט' יודין שבו וג' האלפין שבה. והנה א"ל הג' אשר בחוטם שבה הנה הוא סוד ב' אותיות א"ל דואלקי יעקב שהוא בחי' הדעת המכריע בין ב' אנפין וכיון שמכריע ביניהם לוקח ב' כוחותיהם והם ב' שמות א"ל שבהם העולים ש"ע ולכן גם בחוטמא

יש בו שע"ה ריבוא ארכא דחוטמא כנז' באדרת נשא ואמנם ב' נוקבא דפרדשקא הם בחוטמא וכ"א מהם ארכו שע"ה ריבוא שהוא בחי' ב' שמות א"ל הנכללין בהאי חוטמא להיותו מכריע בין ב' אנפין. ואמנם היות מספרם שע"ה כנז' עם שאינם רק ש"ע מב' שמות א"ל הענין הוא כמ"ש בס"ד ובאדרת נשא כי בכל נוק' מאלו ב' נוקבין דחוטמא יש בה אות ה' א' וכמבואר אצלינו בשער רוח הקדש בענין היחודים וע"ש:

גם נבאר קצת מענין זה למטה בג' ההין שיש באלקי אברהם אלקי יצחק אלקי יעקב. והנה אלו הג' אלפין אשר מתפשטים בנוק' דז"א כנז' אשר הם מתחלקים לט' חלקים שהם ט' אותיות יו"י יו"י יו"י שהם בגי' ג' הויות שהם בגי' לח"ם להורות כי עתה היא ראויה לזווג בסוד כי אם הלחם אשר הוא אוכל. גם ענין הג' אלפין אלו הם סוד מש"ה וידבר שלשת אלפים משל כי מאלו הג' אלפין שבה מתפשט פניה לש"ע ריבוא נהורין כמנין מש"ל כנז'. גם ז"ס כי לשלג יאמר הוי ארץ. כי ג' אלפין דמילויים הם בגי' שלג ומג' אלפין האלו העולים של"ג נתהוית ונעשית הנקבה הנק' ארץ וכשחוזרת פב"פ אז נהפכין בסוד נצבה שג"ל לימינך בכתם אופיר שהוא בעת חזרת' פנים בפנים וכאשר בעונות ישראל יש פגם למע' בעונות התחתו' והיא אובדת האורות של האלפין האלו אז כתיב בה ותרד פלאים הפך אלפים והרי נתבאר בחי' הארה הא' שלוקחים אלו המקיפים הב' ברדתם אל מקום מקיפים העליונים והם ב' אותיות א"ל שבאלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב:

ועתה נבאר בחינת הארה הב' שלוקחים ברדתם ובהכנסם בתוך המוחין הפנימיים עצמן דז"א והנה הוא סוד ג' ההין שיש בג"פ אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב כנ"ל הנה המקיף הא' שבהם שהוא במוח החכמה כבר בתחלה בבחי' הא' לקח שם א"ל כנז' והוא סוד ג' יודין וא' שהם ד' אותיות לפי שהמקיפים הא' הם ד' כנ"ל לפי שלא נכללו תוך נה"י דאי' אבל המוחין הפנימיים שנתלבשו תוך נה"י דאי' הם ג' מוחין בלבד ולכן אלו המקיפים הב' כ"א מהם אינו לוקח הארה מן המוחין הפנימיים אלא ג' הארות בלבד והוא ג' ווין מג' מוחין חב"ד הפנימיים ואז המקיף הא' נצטיירו בו ג' ווין אלו ונעשו אות ה' שהיא נחלקת לג' ווין ו' עילאה חכמה ו' צד הימין בינה ו' התלויה ביניהם דעת וכעד"ז במקיף הב' והג' ואלו הם ג' ההין שבג"פ אלקי אלקי אלקי כנז'. והנה ענין היות ו' זו הג' תלויה תוך זו הה' ואינה מחוברת עמהם הענין הוא כי הנה ו' זו רומזת אל הדעת כנז' כמ"ש למעלה כי ב' דעות הם דעת עליון מכריע בין חו"ב דז"א ודעת ב' תחתו' מכריע בין ב' עטרין והנה הדעת העליון נעלם מאד ואינו ניכר ולכן לא נתחברה ו' זו הרומזת אל הדעת בכללותו אל ב' הדיעות עם ב' ווין העליונים שהם חו"ב אבל נשארה תלויה

למטה להורו' כי אין ניכר רק הדעת התחתו' המכריע בין ב' עטרין. והנה אף שאמרנו כי בההארה הא' לקח כ"א מהם ד' אותיות ועתה לא לקח כי אם ג' אותיות שהם ג' ווין דציור אות ה' עכ"ז גם בה נרמזו ד' בחינות והוא במה שנודע במ"ש פ' בלק דר"ו ע"ב על אשורנו ולא קרוב ענין ההוא פסיעה לבר אשר בסוף רגל הו' התלויה תוך אות רגל ההא א' שבשם והוא בחי' עטרא דגבורה הניתנת למלכות והוא דוגמת אות א' דשם א"ל כנ"ל וג' הווין עצמן הן ניתנין לז"א כדמיון ג' יודין דאות ל' דשם א"ל כנ"ל:

ונבאר סדר התפשטותם הנה בג' ההין הנז' יש ג' ווין וג' פסיעות לבר ולפי שאלו ההין הם מן הארת המוחין הפנימיים דז"א כנ"ל לכן הארה זו אינה יוצאה לחוץ אבל משם ממש מתוך המוחין הפנימיים יורדין ג' ההין אלו דרך פנימיות ז"א עד מקום החוטם שלו אשר יש שם ג' קוים והם ב' נקבי החוטם ימין ושמאל וקו א' באמצעם ובג' קוי החוטם האלו שם ירדו ועמדו ג' ההין הנז' ה' דחכמ' לימין וה' דבינ' לשמאל וה' דדעת באמצע וז"ס ההין אשר בב' נוקבי דפרדשקא דחוטמא הנזכר באדרת נשא וכנ"ל בענין שם א"ל שנעשו שע"ה ריבוא בארכה דחוטמא עם ה' זו ואח"כ משם נתפשטו עוד למטה באופן זה. ג' ווין דה' א' נתפשטו בג' קוים דז"א ואותה הפסיעה אשר בזו הה' הא' נמצאת דבוקה ממש ביסוד דז"א ומשם מאיר' בנוק' כי ו' הג' נתפשטה בקו אמצעי דת"י והפסיעה היא אצל היסוד כנז'. וג' ווין דה' ב' נתפשטה בג' קוים דנוקבא דז"א. וג' ווין דה' ג' נשארה בסוד בחינת הדעת המחבר את זו"ן וגם שם הוא בציור ג' קוים והרי נתבארו ג' ההין של אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב:

ועתה נבאר בחינת ההארה הג' שלוקחים אלו המקיפים הב' בעת צאתם אח"כ לחוץ בבחינת תפילין במצחא דז"א כי הנה אינם יכולים לצאת שם אלא בכח הכאת קוצא דשערי דא"א הנמשך עד העורף דז"א ומכה שם ומרוב ההארה היוצא מסיום פיות דשערות ההם נכנסת לפנים בתוך המוחין הפנימיים ובוקע ויוצא במצח אלו המקיפים הב' כנ"ל במלת אלקינו ואלקי אבותינו והנה ההארה שלוקחים אלו המקיפים הב' מן ההוא קוצא דשערי הם ג' יודין שבג"פ אלקי אלקי אלקי והטעם הוא כי הנה השערות יוצאות מתוך הגומות שבעור הראש כנודע ובחי' הגומא היא צורת יוד עגולה ובחינת השיער הוא צורת ו' ארוכה ובחינת טפת האור היוצא דרך נקב השיער הוא צורת י' עגולה הרי הוא ציור ג' אותיות יו"י שהוא ציור אות א' ואמנם מה שלוקחים אלו המקיפים הב' הוא אותם טפות הארות היוצאים דרך נקבי השיער כנז' שהוא ציור יודין ולכן הם נרמזים בג' יודין שבג"פ אלקי אלקי אלקי כנז' כנגד ג' הארות שלוקחים אלו ג' המקיפים הב' בעת הכאת ההוא קוצא דשערי בעת צאתם לחוץ להעשות מקיפים בסוד התפילין כנז':

פרק ג

ביאור קצת כונות בתפילות ר"ה הנה נת"ל כי בר"ה לפי שנברא העולם ביום הזה לכן נעשה בכל שנה באלו הימים ככל מה שהיה בעת שנברא העולם והוא כי בתחילה חוזרים זו"ן אב"א וצריכים אח"כ נסירה וחזרת פב"פ וחיבוק ונישוק וזווג וכל אלו הבחינות הם נגמרים ביום ח' חג עצרת ואז מזדווגים יחד וכמ"ש בע"ה בתחלת דרוש חג הסוכות ובתחלת דרוש יוה"כ וע"ש בדרוש ג' דחג הסוכות בענין התפשטות החסדים דאימא בנוקבא דז"א ושם נתבאר טעם נכון אל אריכות הימים האלו משא"כ בזמנים אחרים ונמצא כי מיום א' של ר"ה עד סוף ליל חג עצרת כולם הם או זווג ישראל עם לאה או זווג יעקב עם לאה ולכן נק' ר"ה כי כן לאה היא ראש של רחל כנודע בסוד עקב ענוה יראת ה'. ומה שאנו מכוונים בכל תפלות אלו הימים הנז' בברכת אבות במלך עוזר ומושיע ומגן כו' להחזירה פב"פ אז הכל בסוד לאה ולא ברחל כי רחל אין נסירתה נגמרת אלא ע"ס י' ימ"ת ספירה א' בכל יום מהם אבל לאה ננסרת לגמרי ביום א' ובכל יום ויום וחוזרת פב"פ עמו ולזה תיקנו ענין זכרנו לחיים כו' קודם מלך עוזר כו' כי במלות אלו נרמז נסירת לאה. ולכן יש בזכרנו לחיים י"א תיבות וזה סדרם זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים כתבנו בספר חיים למענך אלקים חיים ולא יאמר אל מלך וגם לא יאמר אל חי וכ"כ בעל הטורים ז"ל:

וכבר נתבאר אצלנו שזהו סוד הנסירה ואינה נעשית אלא ע"י השינה והדורמיטא שהיא א' מס' במיתה לכן אנו אומרים שזכירה תהיה לחיים ולא למיתה. גם נתבאר אצלנו כי למענך אלקים חיים הוא בנה"י דז"א ונודע כי הם שיעור קומת הנוקבא וזהו למענך כי נסירת הנה"י היא למענך כי שם הוא קומתך. והנה הם י"א תיבות בסדר הזה והם כנגד עשר אחוריים שצריך לנסר ועוד בחי' אחרת שהיא חיות לכולם שעמה הם י"א ע"ד מ"ש בי"א סמני הקטורת הנאחזים בי"א אחוריים שלו ואע"פ שאין ננסר בכל יום ויום מן עשרת ימ"ת אלא ספירה א' עכ"ז צריך להוריד הדינין עד למטה. ונודע כי לאה היא באחורי ז"א מראשו ועד החזה ורחל היא מן החזה ועד סיום רגליו. והנה זכרנו לחיים הוא כנגד כתר דז"א אשר נקרא חיים בסוד התפי' העליו' שהם בחי' המקיפים העליונים הא' אשר על כתר דז"א כנ"ל בביאור ברכת אבות במלות אוא"א כו' כי יש מקיפים א' וב'. ונודע כי התפילין נק' חיים חיי המלך לפי שיש בהם כ"א אזכרות כמנין אהיה וד' פרשיות כנגד ד' אותיות הויה וד' בתים כנגד ד' אותיות אהיה והנה אהיה הויה אהיה הם בגי' חיים וזה תכוין בזכרנו לחיים שהוא מלת חיים הא' שבד"פ חיים הנז' כאן. ותכוין כי אלו התפילין שהם המקיפים העליונים נמשכים בז"א ע"י זווג או"א כנודע אשר בבחי'

אור המקיף שלהם והנה או"א הם בבחי' הוי"ה דמילוי יודין דע"ב ואהי"ה דמילוי יודין העולה קס"א והנה ע"ב וקס"א הם בגי' רג"ל והם בגי' ד' אותיו' זכור אשר במלת זכרנו ועוד יש בו נ' יתירה לרמוז כי הנה אח"כ נמשכים אלו המקיפים היוצאים מן הזווג הנז' דרך נ' שערי בינה הנמשכים מן אורות דאו"א. גם ר"ת זכרנו לחיים הוא ל"ז וס"ת הוא מ"ו והם בחי' ב' מילויי ב' הויות ע"ב ס"ג לרמוז כי כ"ז נמשך ע"י זווג או"א הנקרא ע"ב וס"ג ואז יוצאי' בחי' המילויים שבהם לחוץ. גם תכוין כי ר"ת הוא ל"ז כמנין הב"ל לרמוז כי אלו התפי' הם בחי' א"מ הנקרא הב"ל כמבואר לעיל בברכת אבות ובהרבה מקומות והוא בבחינת ההבל היוצא ממילוי ס"ג שהוא בגי' הב"ל. והרי ביארנו טעם היות התיבות י"א ואמנם היות מספר אותיותיו מ"ח הוא לרמוז אל ב' שמות הויה אהיה שרמזנו במלת זכרנו כנז' והם בפשוטן בגי' מ"ח עם הכולל. אח"כ אנו אומרים מלך חפץ בחיים והוא למטה בתפילין דמקיפים תחתונים שבמצח דז"א שהם כנגד המוחין הפנימיים חב"ד וגם אלו התפי' נקר' חיים לטעם הנ"ל. והנה באחורי אלו התפי' יש שם קשר של תפי' אלו שבראש ז"א והוא סוד אות ד' כנודע והיא בחי' לאה מל' העליונה העומדת באחורי ז"א מן חכמה ולמטה וז"ש מלך חפץ בחיים כי זו המל' עילאה הנק' מלך לוקחת חפץ ורצון הנמשך מן מצח הרצון אשר בז"א אשר שם בחי' התפילין הנז' הנקרא חיים ומן הרצון הזה שלוקח מן התפי' הנקר' חיים נעשית ד' זו דקשר דתפילין מאחוריו הנק' מלך:

כתבנו בספר חיים הוא בחג"ת דז"א אשר הם סוד ב' ידים שבהם סוד הכתיבה והנה מל' הב' הנק' רחל ונקר' ספר כנודע היא יוצאת כאן באחורי החזה אשר בת"ת ושם נעשים בה ג"כ בחי' תפילין שבראש שלה הנק' תפילה של יד דז"א כמבואר אצלינו במקומו. וגם תפילין אלו נקר' חיים וזמ"ש כתבנו בספר החיים כי בחי' חג"ת דז"א הנקר' כתיבה יאירו במלכות הב' הנק' ספר אשר בו התפי' הנקר' חיים ויתקנו אותה:

למענך אלקים חיים הוא בנה"י דז"א כבר אמרנו למעלה כי הם שיעור קומת הנוק' וזהו למענך כלומר כי נסירת הנה"י הוא למענך כי שם הוא קומתך. והענין הוא כי יש כאן בחי' נה"י דז"א ובחי' נה"י דרחל נוק' העומדין כנגד הפרקי' תתאין דנה"י דז"א כנודע וכ"א מהם נק' אל חי בסוד היסוד הנק' כן בין בנה"י דז"א בין בנה"י דנוק' והתחברות ב' יחד נק' אלקים חיים בלשון רבים וכפי הכונה הזאת היה ג"כ צודק לומר כאן מלת אל חי כמו שיש גורסין אבל אין לומר אותו לפי שאין צורך להזכירו כיון שכבר הוזכר בלשון התחברות אלקים חיים כנז' ועוד כי אין להוסיף בזכרנו יותר מי"א תיבין כנז':

מלך עוזר ומושיע ומגן עתה הוא בחי' חזרת לאה עם ז"א פב"פ כנודע בתפלת שחרית דחול ובמלת מגן תכוין אל מש"ל בברכת אבות בענין אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואמרנו כי מן ג"פ אל אל שבג"פ אלקי אלקי אלקי נמשכה הארתם לנקבה ונעשית מג"ן. ושם נתבאר כי כל אל מהם נחלק לג' יודין ואלף ולכן כשנמשכין בנקבה נחלקין ג' יודין בחב"ד שלה וג' יודין בחג"ת שלה וג' יודין בנה"י שלה וכעד"ז ג' האלפין שבהם כל אלף צורתה יו"י כזה א' ומתחלקים ע"ד ט' יודין הנז' יו"י בחב"ד יו"י בחג"ת יו"י בנה"י שלה וע"י כל אלו ההארות נעשית מג"ן כנ"ל:

ברוך א"י מגן אברהם כבר נתבאר כי יש כאן ב' כריעות וב' זקיפות. והענין הוא כי ע"י הכריעה של הגוף בסוד ו' לגבי ה' במלח ברוך יורדת הארת חג"ת דז"א בחג"ת שלה אשר הוא בחי' אות ו'. ואח"כ ע"י כריעת הראש בסוד י' לגבי ה' יורדת ההארה הנז' באור יותר גדול ונמשך עד נה"י שלה ובשם ההויה ע"י הזקיפה ההיא אנו ממשיכין הארה בג' מוחין שבה ואז עולין ונזקפין ג"פ א"ל שנרמז במלת מג"ן שהם מתחלקים בג' קוים שבה ומתקבצים ומאירים באנפין שלה בסוד מגן אחר והוא ע"י החסד הנק' אברהם בסוד והוכן בחסד כסא וזמ"ש מגן אברהם ועלי' זו אל אנפין דילה נתבאר היטב למעלה בביאור ברכת אבות במלות אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב וע"ש היטב:

אח"כ ברכת אתה גבור ותיקנו בה נוסח מי כמוך אב הרחמן כו' והם ח' תיבות ואלו הם מי כמוך אב הרחמן זוכר יצוריו ברחמים לחיים ויש בין התפלות שינוי שבתפלות שחרית ומנחה וערבית תאמר אב הרחמן ובתפלת מוסף תאמר אב הרחמים וגם זה נוהג בתפי' יוה"כ עוד שמעתי מפי מגידי אמת מן החברים שלנו שאמר להם מוז"ל שגם במנחה של יום שבת יאמר אב הרחמים והדבר מבואר כי במנחה דשבת יש עליה דומיא דתפלת המוסף והוא פשוט. גם מצאתי כתוב במחזור של מורי זלה"ה שעשה הגהה כי גם בתפלת נעילה ביוה"כ יאמר אב הרחמים כמו במוסף וכן שמעתי מפיו כשהיה מתפלל:

והנה נוסח זה של מי כמוך אב הרחמן כו' יש בו ח' תיבות והם כנגד הארת ח' תיקוני דיקנא דכהנא רבא אשר כנגדם הם ח' בגדי כהונה אל הכה"ג ביוה"כ ונודע כי כהנא רבא הוא בע"ק א"א ולכן נק' רבא ולא זעיר אבל כהן הדיוט אינו צריך ח' בגדים ולפי שהם בעתיקא לכן הם בגדי לבן כנגד לבושיה כתלג חיוור הנאמר בעתיקא. ודע כי בכל י' י"ת צ"ל אב הרחמן שהוא בז"א אבל בתפלות המוספין דר"ה ויוה"כ ושבת שבנתים צ"ל אב הרחמים לפי שאז עולים עד או"א ונודע כי אבא עילאה נקר' אב לכל הרחמים כולם כי הוא ראשית קו הימין ולפי שברכה זו היא כולה גבו' כי לכן נקר' גבו'

לכן אנו ממתקים אותם במלות אב הרחמן והענין הוא כי אב הרחמן הוא בגי' ש"ו מן אותיות שופר אשר ביארנו שם כי עם הי"ד פרקי אצבעות האוחזים בשופר נשלמים לש"ך ניצוצין הגבו' ואנו קוראי' אותם אב הרחמן למתקם בסוד רחמים וגם אב הרחמים הנז' בתפלת המוספין כנז' גם הם בחשבון אב הרחמן. ואמנם כונת ברכה זו היא כי ביום ר"ה נידונין כל הנשמות העתידות לחזור בגלגול בעוה"ז וזמ"ש זוכר יצוריו ברחמים לחיים ולא אמר זוכר אותנו ע"ד מ"ש זכרנו לחיים אלא זוכר יצוריו הם הנשמות הנז' שזוכר אותם ברחמיו ית' להחזירם לחיים ולחיותם בעוה"ז בסוד חזרתם בגלגול. וזמ"ש בתפלת המוסף בזכרונות אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם וכו' מי לא נפקד כיום הזה כו' והנה ע"י גלגול הנשמות האלו שחוזרים לחיות בעוה"ז בסוד הגלגול מזה ג"כ נתאמת אצלנו כי גם יהיה תחית המתים אל הגופים לעת"ל וזמ"ש אחריו ונאמן אתה להחיות מתים בגוף ונפש כי בראותנו אותך זוכר יצוריך ברחמים. לחיים שתחזור הנשמה בגלגול מזה נודע כי נאמן אתה להחיות מתים בגוף ונפש. וגם לסיבה זו נתקן תיקון מי כמוך וכו' בברכת תחית המתים כי כולו דוגמא א'. גם ר"ת ברחמים לחיים הם ל"ב נתי' גם ר"ת יצוריו ברחמים לחיים הוא שם בן מ"ב שהוא בחי' גבו' מעין ברכה זו הנק' גבו'. גם ר"ת זוכר יצוריו ברחמים לחיים הם מ"ט והם מ"ט שערי בינה:

לדור ודור המליכו לאל כי הוא לבדו מרום וקדוש. דע כי בעשרת ימי תשובה אין לומר כל סדר זה מן לדור ודור ע"ס הברכה דאתה קדוש עם ד"פ ובכן דאצטריכו למימר והם ובכן יתקדש וכו' ובכן תן פחדך וכו' ובכן תן כבוד כו' ובכן צדיקים וכו' ואין לומר סדר הזה כולו אלא בב' ימים דר"ה ויוה"כ בלבד אבל בימ"ת אין בחי' אלו מתגלים ולכן אין לאמרם אז זולתי זכרנו בברכת אבות ומי כמוך בתחיית המתים ואתה קדוש כסדר ימי החול אלא שחותם המלך הקדוש ואמנם כונת אלו המילות הם כי הנה יש בו ט' תיבות כנגד לאה ורחל שהם ב' דלתין וע"ה הוא ט'. וגם נקרא דור ודור ואנו ממליכים אותה עתה וזמ"ש לדור ודור המליכו לאל וכו' ומלת לאל הם ב' שמות אשר בדור ודור עצמם הנז' והוא כי אות א' אשר באמצע לאל תחברנו עם כל למד ולמד בראש ובסוף יהיה ל"א וא"ל והם ברחל ובלאה כי ברחל הוא הויה דס"ג שיש בה ג' יודין וא' כמנין ל"א ולפי שהויה מתחלת באות י' לכן היודין קודמין לאות הא' וזהו ל"א אבל בלאה הוא שם אהיה ביודין שגם יש בו ג' יודין וא' כמנין א"ל ולפי ששם אהיה מתחיל באות א' לכן הא' קודמת ליודין וזהו אל ואומרו כי הוא לבדו מרום וקדוש גם זה נחלק לב' מלות כי הוא לבדו הם ברחל ומלות מרום וקדוש הם בלאה כי היא למעלה ממקום רחל כנז' אצלנו

בפ' ויצא בסוד יעקב משמש במרום וע"ש ושמעתי משם מוז"ל כי הוא לבדו הם בגי' שם מ"ב והוא ברחל:

פרק ד

ביאור קצת כונות בתפילות ר"ה הנה נת"ל כי בר"ה לפי שנברא העולם ביום הזה לכן נעשה בכל שנה באלו הימים ככל מה שהיה בעת שנברא העולם והוא כי בתחילה חוזרים זו"ן אב"א וצריכים אח"כ נסירה וחזרת פב"פ וחיבוק ונישוק וזווג וכל אלו הבחינות הם נגמרים ביום ח' חג עצרת ואז מזדווגים יחד וכמ"ש בע"ה בתחלת דרוש חג הסוכות ובתחלת דרוש יוה"כ וע"ש בדרוש ג' דחג הסוכות בענין התפשטות החסדים דאימא בנוקבא דז"א ושם נתבאר טעם נכון אל אריכות הימים האלו משא"כ בזמנים אחרים ונמצא כי מיום א' של ר"ה עד סוף ליל חג עצרת כולם הם או זווג ישראל עם לאה או זווג יעקב עם לאה ולכן נק' ר"ה כי כן לאה היא ראש של רחל כנודע בסוד עקב ענוה יראת ה'. ומה שאנו מכוונים בכל תפלות אלו הימים הנז' בברכת אבות במלך עוזר ומושיע ומגן כו' להחזירה פב"פ אז הכל בסוד לאה ולא ברחל כי רחל אין נסירתה נגמרת אלא ע"ס י' ימ"ת ספירה א' בכל יום מהם אבל לאה ננסרת לגמרי ביום א' ובכל יום ויום וחוזרת פב"פ עמו ולזה תיקנו ענין זכרנו לחיים כו' קודם מלך עוזר כו' כי במלות אלו נרמז נסירת לאה. ולכן יש בזכרנו לחיים י"א תיבות וזה סדרם זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים כתבנו בספר חיים למענך אלקים חיים ולא יאמר אל מלך וגם לא יאמר אל חי וכ"כ בעל הטורים ז"ל:

וכבר נתבאר אצלנו שזהו סוד הנסירה ואינה נעשית אלא ע"י השינה והדורמיטא שהיא א' מס' במיתה לכן אנו אומרים שזכירה תהיה לחיים ולא למיתה. גם נתבאר אצלנו כי למענך אלקים חיים הוא בנה"י דז"א ונודע כי הם שיעור קומת הנוקבא וזהו למענך כי נסירת הנה"י היא למענך כי שם הוא קומתך. והנה הם י"א תיבות בסדר הזה והם כנגד עשר אחוריים שצריך לנסר ועוד בחי' אחרת שהיא חיות לכולם שעמה הם י"א ע"ד מ"ש בי"א סמני הקטורת הנאחזים בי"א אחוריים שלו ואע"פ שאין ננסר בכל יום ויום מן עשרת ימ"ת אלא ספירה א' עכ"ז צריך להוריד הדינין עד למטה. ונודע כי לאה היא באחורי ז"א מראשו ועד החזה ורחל היא מן החזה ועד סיום רגליו. והנה זכרנו לחיים הוא כנגד כתר דז"א אשר נקרא חיים בסוד התפי' העליו' שהם בחי' המקיפים העליונים הא' אשר על כתר דז"א כנ"ל בביאור ברכת אבות במלות אוא"א כו' כי יש מקיפים א' וב'. ונודע כי התפילין נק' חיים חיי המלך לפי שיש בהם כ"א אזכרות כמנין אהיה וד' פרשיות כנגד ד' אותיות הויה וד' בתים כנגד ד' אותיות אהיה והנה אהיה הויה אהיה הם

בגי' חיים וזה תכוין בזכרנו לחיים שהוא מלת חיים הא' שבד"פ חיים הנז' כאן. ותכוין כי אלו התפילין שהם המקיפים העליונים נמשכים בז"א ע"י זווג או"א כנודע אשר בבחי' אור המקיף שלהם והנה או"א הם בבחי' הוי"ה דמילוי יודין דע"ב ואהי"ה דמילוי יודין העולה קס"א והנה ע"ב וקס"א הם בגי' רג"ל והם בגי' ד' אותיו' זכור אשר במלת זכרנו ועוד יש בו נ' יתירה לרמוז כי הנה אח"כ נמשכים אלו המקיפים היוצאים מן הזווג הנז' דרך נ' שערי בינה הנמשכים מן אורות דאו"א. גם ר"ת זכרנו לחיים הוא ל"ז וס"ת הוא מ"ו והם בחי' ב' מילויי ב' הויות ע"ב ס"ג לרמוז כי כ"ז נמשך ע"י זווג או"א הנקרא ע"ב וס"ג ואז יוצאי' בחי' המילויים שבהם לחוץ. גם תכוין כי ר"ת הוא ל"ז כמנין הב"ל לרמוז כי אלו התפי' הם בחי' א"מ הנקרא הב"ל כמבואר לעיל בברכת אבות ובהרבה מקומות והוא בבחינת ההבל היוצא ממילוי ס"ג שהוא בגי' הב"ל. והרי ביארנו טעם היות התיבות י"א ואמנם היות מספר אותיותיו מ"ח הוא לרמוז אל ב' שמות הויה אהיה שרמזנו במלת זכרנו כנז' והם בפשוטן בגי' מ"ח עם הכולל. אח"כ אנו אומרים מלך חפץ בחיים והוא למטה בתפילין דמקיפים תחתונים שבמצח דז"א שהם כנגד המוחין הפנימיים חב"ד וגם אלו התפי' נקר' חיים לטעם הנ"ל. והנה באחורי אלו התפי' יש שם קשר של תפי' אלו שבראש ז"א והוא סוד אות ד' כנודע והיא בחי' לאה מל' העליונה העומדת באחורי ז"א מן חכמה ולמטה וז"ש מלך חפץ בחיים כי זו המל' עילאה הנק' מלך לוקחת חפץ ורצון הנמשך מן מצח הרצון אשר בז"א אשר שם בחי' התפילין הנז' הנקרא חיים ומן הרצון הזה שלוקח מן התפי' הנקר' חיים נעשית ד' זו דקשר דתפילין מאחוריו הנק' מלך:

כתבנו בספר חיים הוא בחג"ת דז"א אשר הם סוד ב' ידים שבהם סוד הכתיבה והנה מל' הב' הנק' רחל ונקר' ספר כנודע היא יוצאת כאן באחורי החזה אשר בת"ת ושם נעשים בה ג"כ בחי' תפילין שבראש שלה הנק' תפילה של יד דז"א כמבואר אצלינו במקומו. וגם תפילין אלו נקר' חיים וזמ"ש כתבנו בספר החיים כי בחי' חג"ת דז"א הנקר' כתיבה יאירו במלכות הב' הנק' ספר אשר בו התפי' הנקר' חיים ויתקנו אותה:

למענך אלקים חיים הוא בנה"י דז"א כבר אמרנו למעלה כי הם שיעור קומת הנוק' וזהו למענך כלומר כי נסירת הנה"י הוא למענך כי שם הוא קומתך. והענין הוא כי יש כאן בחי' נה"י דז"א ובחי' נה"י דרחל נוק' העומדין כנגד הפרקי' תתאין דנה"י דז"א כנודע וכ"א מהם נק' אל חי בסוד היסוד הנק' כן בין בנה"י דז"א בין בנה"י דנוק' והתחברות ב' יחד נק' אלקים חיים בלשון רבים וכפי הכונה הזאת היה ג"כ צודק לומר כאן מלת

אל חי כמו שיש גורסין אבל אין לומר אותו לפי שאין צורך להזכירו כיון שכבר הוזכר בלשון התחברות אלקים חיים כנז' ועוד כי אין להוסיף בזכרנו יותר מי"א תיבין כנז':
מלך עוזר ומושיע ומגן עתה הוא בחי' חזרת לאה עם ז"א פב"פ כנודע בתפלת שחרית דחול ובמלת מגן תכוין אל מש"ל בברכת אבות בענין אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואמרנו כי מן ג"פ אל אל שבג"פ אלקי אלקי אלקי נמשכה הארתם לנקבה ונעשית מג"ן. ושם נתבאר כי כל אל מהם נחלק לג' יודין ואלף ולכן כשנמשכין בנקבה נחלקין ג' יודין בחב"ד שלה וג' יודין בחג"ת שלה וג' יודין בנה"י שלה וכעד"ז ג' האלפין שבהם כל אלף צורתה יו"י כזה א' ומתחלקים ע"ד ט' יודין הנז' יו"י בחב"ד יו"י בחג"ת יו"י בנה"י שלה וע"י כל אלו ההארות נעשית מג"ן כנ"ל:
ברוך א"י מגן אברהם כבר נתבאר כי יש כאן ב' כריעות וב' זקיפות. והענין הוא כי ע"י הכריעה של הגוף בסוד ו' לגבי ה' במלח ברוך יורדת הארת חג"ת דז"א בחג"ת שלה אשר הוא בחי' אות ו'. ואח"כ ע"י כריעת הראש בסוד י' לגבי ה' יורדת ההארה הנז' באור יותר גדול ונמשך עד נה"י שלה ובשם ההויה ע"י הזקיפה ההיא אנו ממשיכין הארה בג' מוחין שבה ואז עולין ונזקפין ג"פ א"ל שנרמז במלת מג"ן שהם מתחלקים בג' קוים שבה ומתקבצים ומאירים באנפין שלה בסוד מגן אחר והוא ע"י החסד הנק' אברהם בסוד והוכן בחסד כסא וזמ"ש מגן אברהם ועלי' זו אל אנפין דילה נתבאר היטב למעלה בביאור ברכת אבות במלות אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב וע"ש היטב:
אח"כ ברכת אתה גבור ותיקנו בה נוסח מי כמוך אב הרחמן כו' והם ח' תיבות ואלו הם מי כמוך אב הרחמן זוכר יצוריו ברחמים לחיים ויש בין התפלות שינוי שבתפלות שחרית ומנחה וערבית תאמר אב הרחמן ובתפלת מוסף תאמר אב הרחמים וגם זה נוהג בתפי' יוה"כ עוד שמעתי מפי מגידי אמת מן החברים שלנו שאמר להם מוז"ל שגם במנחה של יום שבת יאמר אב הרחמים והדבר מבואר כי במנחה דשבת יש עליה דומיא דתפלת המוסף והוא פשוט. גם מצאתי כתוב במחזור של מורי זלה"ה שעשה הגהה כי גם בתפלת נעילה ביוה"כ יאמר אב הרחמים כמו במוסף וכן שמעתי מפיו כשהיה מתפלל:
והנה נוסח זה של מי כמוך אב הרחמן כו' יש בו ח' תיבות והם כנגד הארת ח' תיקוני דיקנא דכהנא רבא אשר כנגדם הם ח' בגדי כהונה אל הכה"ג ביוה"כ ונודע כי כהנא רבא הוא בע"ק א"א ולכן נק' רבא ולא זעירא אבל כהן הדיוט אינו צריך ח' בגדים ולפי שהם בעתיקא לכן הם בגדי לבן כנגד לבושיה כתלג חיוור הנאמר בעתיקא. ודע כי בכל י' י"ת צ"ל אב הרחמן שהוא בז"א אבל בתפלות המוספין דר"ה ויוה"כ ושבת

שבנתים צ"ל אב הרחמים לפי שאז עולים עד או"א ונודע כי אבא עילאה נקר' אב לכל הרחמים כולם כי הוא ראשית קו הימין ולפי שברכה זו היא כולה גבו' כי לכן נקר' גבו' לכן אנו ממתקים אותם במלות אב הרחמן והענין הוא כי אב הרחמן הוא בגי' ש"ו מן אותיות שופר אשר ביארנו שם כי עם הי"ד פרקי אצבעות האוחזים בשופר נשלמים לש"ך ניצוצין הגבו' ואנו קוראי' אותם אב הרחמן למתקם בסוד רחמים וגם אב הרחמים הנז' בתפלת המוספין כנז' גם הם בחשבון אב הרחמן. ואמנם כונת ברכה זו היא כי ביום ר"ה נידונין כל הנשמות העתידות לחזור בגלגול בעוה"ז וזמ"ש זוכר יצוריו ברחמים לחיים ולא אמר זוכר אותנו ע"ד מ"ש זכרנו לחיים אלא זוכר יצוריו הם הנשמות הנז' שזוכר אותם ברחמיו ית' להחזירם לחיים ולחיותם בעוה"ז בסוד חזרתם בגלגול. וזמ"ש בתפלת המוסף בזכרונות אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם וכו' מי לא נפקד כיום הזה כו' והנה ע"י גלגול הנשמות האלו שחוזרים לחיות בעוה"ז בסוד הגלגול מזה ג"כ נתאמת אצלנו כי גם יהיה תחית המתים אל הגופים לעת"ל וזמ"ש אחריו ונאמן אתה להחיות מתים בגוף ונפש כי בראותנו אותך זוכר יצוריך ברחמים. לחיים שתחזור הנשמה בגלגול מזה נודע כי נאמן אתה להחיות מתים בגוף ונפש. וגם לסיבה זו נתקן תיקון מי כמוך וכו' בברכת תחית המתים כי כולו דוגמא א'. גם ר"ת ברחמים לחיים הם ל"ב נתי' גם ר"ת יצוריו ברחמים לחיים הוא שם בן מ"ב שהוא בחי' גבו' מעין ברכה זו הנק' גבו'. גם ר"ת זוכר יצוריו ברחמים לחיים הם מ"ט והם מ"ט שערי בינה:

לדור ודור המליכו לאל כי הוא לבדו מרום וקדוש. דע כי בעשרת ימי תשובה אין לומר כל סדר זה מן לדור ודור ע"ס הברכה דאתה קדוש עם ד"פ ובכן דאצטריכו למימר והם ובכן יתקדש וכו' ובכן תן פחדך וכו' ובכן תן כבוד כו' ובכן צדיקים וכו' ואין לומר סדר הזה כולו אלא בב' ימים דר"ה ויוה"כ בלבד אבל בימ"ת אין בחי' אלו מתגלים ולכן אין לאמרם אז זולתי זכרנו בברכת אבות ומי כמוך בתחיית המתים ואתה קדוש כסדר ימי החול אלא שחותם המלך הקדוש ואמנם כונת אלו המילות הם כי הנה יש בו ט' תיבות כנגד לאה ורחל שהם ב' דלתין וע"ה הוא ט'. וגם נקרא דור ודור ואנו ממליכים אותה עתה וזמ"ש לדור ודור המליכו לאל וכו' ומלת לאל הם ב' שמות אשר בדור ודור עצמם הנז' והוא כי אות א' אשר באמצע לאל תחברנו עם כל למד ולמד בראש ובסוף יהיה ל"א וא"ל והם ברחל ובלאה כי ברחל הוא הויה דס"ג שיש בה ג' יודין וא' כמנין ל"א ולפי שהויה מתחלת באות י' לכן היודין קודמין לאות הא' וזהו ל"א אבל בלאה הוא שם אהיה ביודין שגם יש בו ג' יודין וא' כמנין א"ל ולפי ששם אהיה מתחיל באות א' לכן הא' קודמת ליודין וזהו אל ואומרו כי הוא לבדו מרום וקדוש גם זה נחלק לב' מלות כי הוא

לבדו הם ברחל ומלות מרום וקדוש הם בלאה כי היא למעלה ממקום רחל כנז' אצלנו בפ' ויצא בסוד יעקב משמש במרום וע"ש ושמעתי משם מוז"ל כי הוא לבדו הם בגי' שם מ"ב והוא ברחל:

ובכן יתקדש שמך וכו' דע כי ד"פ נזכרו בכאן מלות ובכן שלא כדברי הפוחתים ממנין זה וגורעים ומשנים כפי העולה בדעתם. והנה ובכן הוא בגי' ע"ב ונודע כי שם בן ע"ב הוא ג' ג' ג' אותיות ג"פ ע"ב ואח"כ נכללים בע"ב תיבין א"כ הם ד' ובכן. ואמנם ענין ד' ובכן אלו הם ד' הויות ע"ס מ"ב באופן זה כי הויה דע"ב הרי היא נודעת כי גם היא במספר ג' אותיו' בכן גם הויה דס"ג עם י' אותיותיה הם ע"ג כמנין בכ"ן ע"ה. גם הויה דמ"ה עם חשבון ד' אותיותיה הפשוטות הם כמנין ע"א וע"ה הרי ע"ב אמנם הויה דב"ן היא בבחי' ריבוע כזה י' י"ה יה"ו יהו"ה שהיא בגי' ע"ב. וכבר נתבאר ענין זה בענין ויעבור וי"ג מדות דרחמי שבתפלת שחרית דחול כי ד"פ אלו ע"ב ע"ב ע"ב ע"ב הם סוד ע"ב רי"ו וכו' והנה אם תוסיף ו' של ובכן יהיה בגי' כמנין מזלא ולכן צריך לכוין להוריד בכל בחי' ע"ב מאלו הד' הויות תוריד ג' הויות עליונות אשר במזל העליון הח' דדיקנא דא"א שהם בגי' ע"ח כמנין מזלא וכמנין ובכ"ן ואמנם ב' ובכן הא' הם ללאה הא' בבחי' שמאלו תחת לראשי והב' הוא בחי' וימינו תחבקני וב' האחרות הם לרחל ע"ד הנז' בלאה:

ועתה נבאר כ"א מהן ובכן יתקדש שמך וכו' יש בו ח' תי' כנגד לאה ורחל הנק' ב' דלתין כנ"ל ולאה היא הנקראת שמך ה' אלקינו כי הנוקב' נק' שם כנודע ולאה נקר' שמך הגדול ואלקינו על ישראל עמך הם ברחל אשר תמיד עומדת עם ישראל בעוה"ז כנודע ולכן תכוין כי מלת יתקדש הם אותיות שד"י ת"ק שהוא בחי' שם שד"י כפשוטו ובחי' אותיות מילוייו בלבד העולים ת"ק. והענין הוא כי לאה ורחל שם הוא בחי' שם שד"י שבתפילין שהם ש' של בית תפלה ש"ר וד' דקשר תפלה ש"ר וי' דקשר תפלה של יד. ורחל ולאה הם נקר' מלכות וזהו מה שאנו אומרים בתפלת מוסף במלכיות לתקן עולם במלכות שד"י גם תכוין כי הנה זה ובכן הא' הוא הויה דע"ב דיודין אשר הוא בסוד החכמה הנק' קדש וזמ"ש ויתקדש. וגם טעם אחר כי בהויה דע"ב דיודין יש ד' יודין וכ"א כלולה מי' הם ד' מאות ועם עשר האותיות דהויה עצמה במילואה הרי ת"י כמנין קודש וכמנין קדוש וזמ"ש ויתקדש. ושמעתי משם מוז"ל כונות אלו כי ר"ת של יתקדש שמך ה' הוא בגי' יש"י כמנין ש"ך ניצוצין הנודעים וס"ת הנז' הם שכ"ה שהם ה' אלפים היתירים הממתקין את הש"ך דינים הנרמזים בה"פ די"ן של אדנ"י העולים בגי' ש"ך ובהם ה' אלפין למתקם כנודע. גם ר"ת של אלקינו על ישראל עמך הוא קנ"א כמנין אהיה דההין גם ס"ת הנז' הם פ"ו כמנין אלקים ע"כ שמעתי:

ובכן תן פחדך כו' צריך להגיה מלת כמו שידענו ולהסיר מלת כמו כנודע ואז יהיה מספר תיבות סדר ובכן הזה מ"ב תי' כנגד שם בן מ"ב כנודע שהוא בגבו' ובפחד כנודע. ומלת פחדך הוא בגי' יב"ק שהם שתי שמות יהו"ה אלקים והם ב"פ נ"ו נ"ו והם ב' גבו' מן החמשה גבו' מנצפ"ך כנודע שמתחלקו' לה' אלקים דכן וכל א' מהם הוא בגי' נ"ו נ"ו וכל ה"פ נ"ו הם ביחד בגי' פ"ר כמבואר לעיל בברכת אבות דר"ה במלת או"א כו' וע"ש הטעם. גם ב' תי' של תן פחדך הם בגי' תקס"ב כמנין ב"פ מנצפ"ך עם ב' הכוללים של ב' מנצפ"ך כי הם מנצפ"ך א' בבינה ומנצפ"ך א' במלכות והם בבריאה ובעשיה כי בהם בחי' הדינים שהם נקבות ולכן לא הוזכר בברכה זו עולם היצירה אלא בריאה ועשיה לבדם והוא אומרו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת. גם אומרו ויראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים:

ובכן תן כבוד לעמך כו' צריך להגיה ולומר ותקוה טובה לדורשיך וכמשחז"ל בס"ה בפ' וישלח ע"פ הצילני נא מיד אחי מיד עשו כו' כי צריך האדם לפרש ולבאר בלשון שאלתו בתכלית הביאור עד שלא יהא בה גמגום כלל פן ח"ו יתן מקום אל המקטרג לקטרג בלשון שאלתו ולכן צ"ל ותקוה טובה לדורשיך ולא ותקוה סתם. וביאור המלות הוא כי הנה אנו עתה בזה ובכן הג' שהוא בז"א כנ"ל שהוא בסוד הויה דמ"ה דאלפין ולכן צריך להזכיר בו ענין תקוה טובה הזאת והוא כי יש בו אותיות תי"ק ו"ה פי' כי היצירה והעשיה הם תי"ק ונרתק של ב' אותיות אחרונות ו"ה של ההויה וזהו ות"ק ו"ה. והענין הוא כי הנה אומות העולם אין להם בחי' רוח ומכ"ש נשמה רק בחי' נפש בלבד מעולם העשיה ואף נפש זו היא מן הקליפ' דעשיה הנק' רע ולכן אנו אומרים בימי החול בעמידה למינים אל תהי תקוה פי' שאנו מתפללים שלאומות העולם וגם למינים שלא יהיה להם שום חלק ות"ק ו"ה שהם יצירה ועשיה ואפי' בנפש דעשיה מצד הקדושה לא יהיה להם שום אחיזה כלל. אבל עתה ביום ר"ה אנו מתפללים שאנו דורשיו ית' שיתן לנו תי"ק ו"ה מצד הטוב ר"ל שעל הפחות אם אין בנו מעשים לקבל הנשמה העליונה מכולם שהיא מן הבריאה לפחות אל יחסר לנו רוח ונפש מן יצירה עשיה הנק' תקוה מצד הקדושה שבהם הנק' טוב וזמ"ש ותקוה טובה. ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל כי בזה ובכן הג' יש בו כ"ז תיבות חוץ ממלת ובכן והוא כנגד שם ההויה הזו שהיא הויה דמ"ה דאלפין כנ"ל. גם נלע"ד שאני הוא שאמרתי למוז"ל ענין זה ולא הודה בו ואני מסופק גם מ"ש וצמיחת קרן לדוד עבדך הוא ברחל הצומחת ממטה למעלה ואין בה רק ב' יחודים הויה אלקים הוי' אדנ"י שהם גי' בא"ר אבל ועריכת נר לבן ישי הוא בלאה שהיא כדוגמת הבינה העליונה

ולכן יש בה ג"כ יחוד הג' של הויה אהיה אשר ג' היחודים הנז' יחד הם בגי' נ"ר וזמ"ש ועריכת נר לבן ישי שהיא לאה אשר ממנה יצא משיח בן דוד בן ישי:
קדוש אתה ונורא שמך, נלע"ד ששמעתי ממוז"ל במש"ה ויגבה ה' צבאות במשפט כי כל הזווגים שבימים אלו מר"ה ועד שמיני עצרת הם בלאה ולא ברחל ושאנו אומרים ויגבה שהם בחי' נה"י דאי' הנק' ידוד צבאות כנודע המלובשים בז"א הנק' משפט והם נגבהים למע' בלאה. עוד ירצה לפי שעתה הוא זמן הנסירה ובר"ה ננסרת בחי' הראש כי לכן נקרא ר"ה כנודע אצלינו ולכן היא צריכה להגביה עצמה למע' כדי ליקח הדינין הננסרין ממקום אחורי רישא דז"א וזהו ויגבה ה' וכו':
ברוך אתה ה' המלך הקדוש צ"ל המלך הקדוש בב' ההין א' של המלך היא בלאה הנק' מלך מלכות עילאה והיא נעשית עתה בחי' אות ה' והנה היא מקבלת הארה מן המוחין הפנימיים דז"א המלובשים תוך נה"י דאי' עילאה הנקר' הקדוש ה' קדוש. גם המלך המשפט שאומרים בעשרת ימי תשובה הוא ברחל מלכו' תתאה וגם ב' ההין אלו תכוין בהם אל הדרך שנתבאר בב' ההין דהמלך הקדוש אלא שהה' ראשונה דהמלך המשפט הוא ברחל כנז':
וכתוב לחיים טובים וכו' נלע"ד ששמעתי ממוז"ל כי אנחנו נמשלים אל הכותי הזה היודע לשאול שאלותיו בהדרג' ולכן בברכת אבות שאלנו זכרנו לחיים סתם ועתה הוספנו לשאול שיהיו טובים והכונה כפי הסוד הוא כי הנה עתה ברכה זו היא בהודא' שהיא ספי' ההוד ונודע כי נה"י דז"א נעשין מוחין לנוק' ואז נקר' טובים וכמ"ש בתפי' שחרית דחול בברכת אבות בענין גומל חסדים טובים וע"ש וזמ"ש וכתוב לחיים טובים:
מה שאומר במוסף ועקידת יצחק היום לזרעו ברחמים תזכור שמעתי בשם מוז"ל שזו הנוסחא היא האמיתית לומר לזרעו ולא כדברי הנוסחא האחרת לזרע יעקב:
היום הרת עולם וכו' הוא ענין התקבצות הדינין והגבו' ביסוד הנקבה שהם דינין דכורין ודינין נוקבין והם שכ"ה ניצוצין ופ"ר דמנצפ"ך וכולם בגי' הר"ת ולכן יום זה הוא יום הדין. והיום יעמיד במשפט כל יצורי עולם וכו'. ענין א"מ שנתקן אחר העמידה בכל י' ימי תשובה באמרך א"מ קרע רוע גזר דינינו תכוין במלת קרע אל שם קר"ע שט"ן והוא שם השני דשם בן מ"ב ותכוין שע"י שם זה יקרע רוע גזר דין:

דרוש ז

פרק א

דרוש ז':

בענין תקיעות של ר"ה ובתחי' אבאר סדרם הנה הם ל' תקיעות תשר"ת תש"ת תר"ת ג"פ מיושב בעת ברכת שופר אחר קריאת ס"ת ול' תקיעות מעומד במוסף בלחש במלכיות זכרונות שופרות ומ' תקיעות בקדיש תתקבל שלאחר תפלת מוסף דחזרה באופן זה. בתחי' יתקע תשר"ת ג"פ תש"ת ג"פ ותר"ת ג"פ הרי ל' תקיעות ויחזור לתקוע תשר"ת תש"ת תר"ת פ"א הרי מ' קולות ויכוין כי הם מאה קולות כנגד שם הויה דמילוי ס"ג ובאותיות מילויה לבדם שהם בגי' ל"ז והנה ס"ג ול"ז הם ק'. ובענין כונת השופר יתבאר היטב ענין ס"ג ול"ז אלו מה ענינם:

סוד תקיעת שופר ובתחיל' אכתוב ענין א' שנלע"ד ששמעתי ממוז"ל והוא זה כי ב' שופרות הם שופר הקטן ביום ר"ה והוא בתבונה ושופר הגדול לע"ל באי' עילאה הנק' בינה כמש"ה והיה ביום יתקע בשופר גדול מכלל דאיכא קטן וכן דרשו רז"ל גם נלע"ד ששמעתי כי תקיעות דמיושב הם בתבונה ושל המוסף הם באימא כי עד שם עולים זו"ן במוסף כנודע:

ועתה נבאר דרוש זה על מתכונתו בע"ה ובו יתבאר מי הוא השופר ומי הוא התוקע ומי הוא הפה של התוקע שבו תוקעים בשופר ומהו בחי' הקול היוצא מתוך השופר כבר נת"ל כי בימי ר"ה עומדים זו"ן אב"א ואנו צריכים לנסור אותם בימים האלו ע"י הדורמיטא דאפי' או"א בז"א גם נתבאר ענין הדורמיטא הזו כי היא העלאת פנימיות זו"ן בבחי' מ"ן בתוך אי' עילאה ואחר עלייתם בתוך אימא כנז' ע"י הדורמיטא אז אנו מעוררין אותם ומוציאין אותם מלמעלה מתוקנים עם מוחין הראויים לזווג ואמנם סוד השופר בעצמו שמעתי פעם א' ממוז"ל כי הוא כללות כל הגבו' והדינין כי הנה הוא בגי' תקפ"ו ותוקף להורות כי הוא בחינת הדינין תקיפין כולם והוא סוד ג' האלקים הא' הוא אלקים במילוי יודין העולה בגי' ש' דשופר והב' הוא אלקים בריבועו פשוט והוא גי' ר' דשופר והג' אלקים פשוט שהוא בגי' פ"ו דשופר. אבל מה ששמעתי עתה נקשר עם הדרוש שהקדמנו והוא כי בחי' השופר הוא בחי' אור המקיף של ז' ספי' תחתו' דאימא ולכן נקרא שופר מלשון שפופרת של ביצה ושפופרת של קנה שהוא חלול מתוכו וכן הוא בחי' א"מ שהוא חלול מתוכו להלביש בתוכו את האור הפנימי. עוד נקר' שופר לטעם האדמת פני התוקע ביופי ושפרירות כמו שיתב"ל בע"ה. אבל דע כי האור הפנימי דז"ת דאימא הם ז' הויות דס"ג אבל אור המקיף אינו כן וכמ"ש. והענין הוא כי הנה נתבאר במ"א כי יש דינין דכורין ויש דינין נוקבין והם שכ"ה נצוצין דבוצינא דקרדינותא ופ"ר גבו' דמנצפ"ך והנה אור המקיף נודע כי הוא בחי' דינין וגבורות כמבואר בהרבה מקומות ולכן הוא כולל ב' בחי' אלו של הדינין ולכן נק' שופר כי אותיות פ"ר דשופר

הם ה"ג דמנצפ"ך שהם בגי' פ"ר וב' אותיות ש"ו מן שופר הם סוד הש"ך דינין דבוצינא דקרדינותא והם נשלמים לחשבון זו ע"י היד של אדם האוחזת בשופר לתקוע בו כי היא כלולה מן י"ד פרקין שבה' אצבעות היד עם ש"ו הרי ש"ך וה' אצבעות היד משלימין לה' גבו' מנצפ"ך שהם פ"ר ונעשין פרה אדומה והרי נתבאר ענין השופר וענין היד האוחזת בו ועתה נבאר בו מי הוא התוקע ומי הוא הפה:

דע כי התוקע הוא אימא עילאה כי היא תוקעת מתוך פיה ומוציאה את זו"ן דרך פיה לחוץ ואז יורדים משם ולמטה ונכנסים ועוברים תוך פנימיות אור המקיף בתוך חללו עד סיום ז"ת שלה שהם סוד השופר ואח"כ הם יוצאים מתוך פה התחתון של השופר הזה לחוץ. והנה גם הפה של אימא היא הויה דס"ג ועם הכ"ב אותיות הנמשכים שם בסוד אחה"ע בומ"ף כו' בתוך ה' מוצאות הפה הרי הם בגי' פה. ועתה נבאר מה הם הקולות שיוצאים מתוך השופר. הנה הודעתיך כי התיקון הז' דבי"ג תיקוני דיקנא דעתיקא הוא נק' ואמת והוא בחי' תרין תפוחין קדישין דעתיקא ושם נתבאר כי הם ז' הויות דס"ג שהם בגי' אמ"ת:

והנה המילוי של ס"ג הוא בגי' הב"ל ונמצא כי ז' המילויים שבז' הויות הנז' הם סוד ז' הבלים דקהלת וכולם הם בגי' ר"ס עם הכולל שלהם ולהיות כי כל בחי' מילוי הוא דין כי מילוי הוא בגי' אלקים לכן אלו הז' מילויים שהם ז' הבלים הנז' נמשכים מבינה שהיא בחי' דין ודינין מתערין מינה ונמשכין בז"ת שבה כי כבר הודעתיך כי שבעה הויות דס"ג הם בז"ת דאי' והנה הקולות שאי' תוקעת מתוך פיה אל תוך השופר הם בחי' ז' הבלי' אלו ואלו יוצאין מפיה התחתו' של השופר לחוץ והם סוד קול השופר והנה הם בגי' ר"ס כנז' וכשיוצאי' משם לחו' מתחלקי' חציים לז"א וחציים לנוק' וע"י הבלים אלו נתקנים זו"ן והנה בהתחלקם לחצאים היו שני פעמים ק"ל ק"ל והנה ז"א הוא אות ו' ונוק' היא אות ה' תתאה של הויה ואז ז"א הנק' ו' לוקח חציים שהם ק"ל ונעשים קול והנקב' הנק' ה' לוקחת חציים שהם ק"ל ונעשים קל"ה וזהו סוד קול השופר. ונבאר ענין האדם התוקע אשר פניו מתאדמים בעת שתוקע והוא כי בהיותו תוקע להוציא ז' הבלים וקולות אלו מחוץ לשופר אז מתעוררים שרשיהם ומקוריה' שהם ז' הויות דס"ג אשר בתרין תפוחין דעתיקא ומאירין ומתאדמין פניו. וז"ס הארת פני התוקע וגם לסיבה זו נקר' שופר מלשון שופריה דאדם וכיוצא בזה כ' ע"י השופר מתעורר יופי העליון של תרין תפוחין דעתיקא ומתגלית הארתם למטה בעת תקיעת השופר כאשר מתאדמים פני התוקע כנז'. ולהיות כי קול השופר הוא בחי' ההבל היוצא מן הויה דס"ג כנז' לכן

צריך לתקוע ביום ר"ה ק' קולות כנגד שם ס"ג ומילויו העולה ל"ז. וס"ג ול"ז הם ק' קולות שנתב"ל היכן מקום תקיעתם:

ואחר שנתבארו כל הענינים דרך כלל נבאר עתה דרך פרט בענין התקיעות הנה תחלה צריך לכוין כי צורך התקי' זו היא לצורך נסירת הדינים דזו"ן הננסרים ביום זה ואנו ממתקין אותם ע"י תקיעת שופר והוא כי ע"י עלותם באי' והיותם שם בסוד העיבור בזמן הדומיטא ואח"כ אנו מוציאין אותם לחוץ בסוד ההבל הנז' היוצא מתוך השופר ועי"כ הם מתמתקים. וכלל זה יהיה בידך כי כל כפיית וביטול הדינין והתמתקו' אינם אלא על ידי שורשם ממש כי הגבורות והדינין העליונים הנה הם תמיד ממותקים ומבוסמים לכן הם עצמם כופים את הדינים הקשים ומבסמים אותם וממתקים אותם ולכן אל תתמה ממ"ש עתה בעזרת השם איך ע"י שרשי ומקורי הדין אנו מבסמים וממתקים את הדין:

ואח"כ תכוין בענין השופר בעצמו כי הוא קצר למעלה ורחב למטה בסוד מן המצר קראתי י"ה מקום המצר הוא מקום הקצר הנתון בפיו של התוקע ומקום רחב הוא למטה כי כן הוא בחי' המקור שלו שהוא הדיקנא דעתיקא אשר הוא הכופה ומבסם כל כחות הדין כולם כנודע והנה הדיקנא ההוא הנה היא מצר מלמעלה ולמטה מתרחבת יותר ויש בה ב' שמות י"ה הנמשכי' מב' שמות אלקים אשר בב' פאתי הראש שמשם נמשכת ויוצאת הדיקנא כמבואר אצלנו בביאור י"ג מדות של ויעבור בתפילת שחרית דחול ושם י"ה הא' העליו' הוא למעלה במצר ושם י"ה הב' התחתון הוא למטה במרחב. וזמש"ה מן המצר קראתי י"ה ולכן צריך שפיו הקצר והמצר יהיה למעלה בפיו של התוקע ופה הרחב יהיה למטה ותכוין כי ע"י תקיעת שופר זה אתה מוריד אותם ב' שמות של י"ה י"ה העליון והתחתון שבמצר וברחב של הדיקנא כאן במקום הזה לאכפייא כל הדינין האלו כי שם הוא שורש ומקור כולם כנודע:

ואחר כך תכוין בענין הוצאת הקול והוא כי התחלת הקול הזה הוא הבל היוצא מן הגרון דאימא אשר בו מתחברים ב' שמות מ"ב א' מאבא וא' מאימא ושניהם כלולים בגרון דאימא והנה ב"פ מ"ב הוא סוד אחע"ה שבגרון כנודע וע"י אלו המ"ב נכפים הדינין כנ"ל. גם תכוין באותיות גיכ"ק אשר בחיך דאימא הסמוך אל הגרון כי החיך הוא סוד חכמה המזדווג עם הגרון שהוא בי' ואותיות גיכ"ק ואחה"ע אשר בחיך וגרון הם בגי' רי"ו ותכוין כי זה הרי"ו הוא זווג או"א ע"י חיך וגרון בסוד אכלו רעים גם רי"ו אלו עם הכולל הם סוד רזי לי רזי לי כו' אח"כ תכוין בהויה דע"ב דיודין שבאבא לחיך ולהויה דס"ג שבאימא בגרון ותכוין כי ב' הויות אלו הם בגי' קה"ל ועם הכולל הם קול קו"ל בז"א קל"ה בנקבה וע"י שמות אלו נכפים הדינין שבהם. אח"כ תכוין להעביר ולהוציא ב' קולות אלו שהם

זו"ן מן הפה ולחוץ ע"י ב' הויו' דע"ב וס"ג הנז' והנה בתחילה הם יוצאים ועוברים דרך החניכיי' שבתוך הפה דאימא כי החיך הוא אותו העומק הסמוך אצל הגרון והוא סוד החכמה אבל החניכיים הם יותר לחוץ אשר שם תקועים השיניים ואלו אדרבה הם דינין והנה הם ב' חניכיים א' למעלה בלחי העליון בשרשי השינים העליונים וא' למטה בלחי' התחתון בשרשי השיניים התחתונים וב' חניכיים אלו הם ב' שמות אלקים וכל שם מאלו בבחי' ריבועם הוא ר' ואם תחבר ר' העליון עם י"ו שינים העליו' יהיה בגי' רי"ו שהוא גבו' וגם ר' התחתונים עם הי"ו שינים התחתוני' התקועי' בה יהיו רי"ו שני להורו' כי השיני' הם שורש הדינין והגבורות, ועיין בדרושי יוה"כ לקמן בע"ה בביאו' מאמר רז"ל כל האוכל ושותה בט' וכו' ובסוף נתבאר היטב ענין החניכיים והשניים והשפתיים באר היטב ובהיות הקולות עוברים דרך אלו החניכיים הנקרא אלקים הם נעשים דינין ובצאת מן השיניים ושם הם נטחנים עם השיניים שהם אותיות זסשר"ץ ואז הם נמתקים ולכן צריך לבאר לך מהו ענין השינים. הנה השינים הם נרמזים באות א' והנה הא' יש בה ב' יודין ואות ואו באמצע וזה הו' היא כפולה כנז' בס"ה והנה ו' הא' מתחברת עם יוד עילאה ונעשי' י"ו שינים למעלה והו' הב' מתחברת עם י' תתאה ונעשים י"ו שינים למטה בלחי התחתון וצורתה כזה א' ואלו הם ל"ב שינים אשר בפה העליון דאי'. הנה נת"ל כי הקול היוצא הוא בחי' ב' הויות ע"ב ס"ג אשר בחיך ובגרון והנה יש בהם ז' יודין והם מתחברים עם ב' יודין שבאות א' של השינים ונכללין עמהם והרי הם ט' יודין והם ב' אותיות מ"ן מן מנצפ"ך שהם כוחות הדין ואותם ב' הווין שבאות אלף שוכבות זה ע"ג זה כזה \\ והם רמז אל שני שורות השיניים ששוכבות זה ע"ג זה והם טוחנים ומהדקים כחות הדין ונקרא שחקים השוחקים מן לצדיקים וענין השחיקה והטחינ' הזו הוא כי בתחילה היו הדינין מתחברים יחד סוד היודין אשר בב' הויות ע"ב ס"ג וכדי למתקן צריך לפררן ולהפרידם כל יו"ד בפ"ע ואז הם מתחברין עם ב' יודין שבאות א' ונעשים ט' יודין שהם בגי' מ"ן דמנצפ"ך ובזה נמתקו ונעשו מ"ן שהם ב' אותיות של מנצפ"ך הכלולים בב' אותיות פ"ר של שופר כנז"ל ונהפכו מתוקים כטעם הדבש וכמש"ה וטעמו כצפיחית בדבש והם סוד ב' אותיות הנשארות שהם ש"ו מן שופר שהם בגי' דבש. ונודע כי הויה דמ"ה היא בז"א והנה ג' מלוים לבדם של ג' הויות ע"ב ס"ג ב"ן הם גי' ק"ט תסיר מהם מ"ן ישארו י"ט שהוא חשבון מילוי הויה דמ"ה ואינו נרמז ונזכר בפני עצמו כמו האחרים אלא מובלע בתוכם ע"ד הנז'. וז"ס ויקראו בני ישראל את שמו מ"ן כי לא ידעו מ"ה הוא להיות בחי' מ"ה מובלע בתוכו ולא נודע ולא ניכר בביאור כמו ג' מילויים האחרי' והרי נרמזו כאן ד' המילויים של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. והנה כל בחי' מלוי הוא דין כנ"ל והנה אלו

הד' מלויים הם שרשי הדינין כדי לאכפייא דינין תתאין כנ"ל והנה כבר נמתקו הדינין של קול הזה בעברם דרך השינים ונעשו רחמים ובעברם דרך השפתים אשר שם אותיות בומ"ף מתמתקים יותר והוא כי הנה ד' מלויים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הנז' הם בגי' קכ"ח שהם בגי' ב"פ דין ובעוברם דרך בומ"ף שגם הוא בגי' קכ"ח נמתקים שם יותר והרי עד עתה נמתקו ב' אותיות מ"ן מן מנצפ"ך ונשארו ג' אותיות צפ"ך והם בגי' ק"ץ והם נמתקים ע"י ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה הנ"ל שהם בגי' ק"פ ועם שרשם שהוא בחי' עשרה אותיות שבמילוי הויה שהוא בגי' ק"ץ כמנין צפ"ך המתמתקים ע"י והנה אם חחבר שם הויה שהוא בגי' כ"ו עם אותיות צפ"ך יעלו בגי' רי"ו כמנין גבו' והרי נתבאר מיתוק הדינין אשר בקול השופר עד צאתו מחוץ לפה דאי' ונכנס תוך השופר:

דרוש ח

פרק א

דרוש ח':

יבאר בו ענין התקיעות בעצמם מה הם ועתה צריך לבאר בחי' התקיעות עצמם שהם תשר"ת תש"ת תר"ת והנה כותם נתבארו בס"ה בפ' אמור בדצ"ט ע"ב וז"ל סדרא קדמאה כו' סדרא תנינא כו' ובדברינו אלה יתבאר לפניך דברי המאמר הנז' היטב ובתחילה צריך שנחזור לבאר התעוררות קול השופר מה עניינו. הנה נתבאר למעלה כי כונתינו ביום זה הוא כי ז"א הוא בסוד השינה והתרדמה וכונתינו הוא לנסור את זו"ן להחזירם פב"פ. והענין הוא כי הנה נודע טעם דבוקם אב"א הוא לפי שאחורים של זו"ן הם דינין לפי שהם שמו' אלקים וכדי שלא יתדבקו החיצונים בהם נתדבקו הם אב"א ובעלות רצון המאציל להחזירם פב"פ הוצרך להפיל על ז"א תרדמה וע"י תרדמה זו ננסרי' כל הדינין אשר באחורי ז"א וניתנין אל הנקבה ובמקום הדינין שבאחורי הזכר באים במקומו חסדים בסוד ויסגור בשר תחתינה ואז יהיה ז"א כולו חסדים ונוק' כולה דינין ועי"כ אין להם דבקות יחד בסוד אב"א ויפרדו איש מעל אחיו ואח"כ יתבסמו הדינין שבנקבה וזה נק' חיבוק השמאל ואח"כ יחבקנה בימין ואח"כ יחזירנה פב"פ עמו לצורך הזווג והרי נתבאר כללות הענין בקצרה. ובדרוש א' של סוכו' נתבארו כל פרטים אלו בתכלית הביאור בקצרה ולכן צריך שתעיין שם בתחלה דרו' ג' וזה פרטי הדברים. הנה בהיות ז"א בתרדמה ההיא אשר נתבאר עניינה בפ' וישב בפ' ויוסף הורד מצרימה ושם נתבאר היטב ענין השינה והחלום והפתרון מה עניינם. והנה סודה היא הסתלקו' פנימיות שהם ד' מוחין שבו חו"ב ודעת כלול מתרין עטרין בהיותם מלובשים תוך נה"י דאי' כנודע באופן שיצאו המוחין הפנימיים הם ולבושיהם שהם הכלים דנה"י דאי' ויצאו ויחנו על

ראש ז"א ונשארו שם בבחי' א"מ עליו ואז ז"א ישן כי נסתלקה ממנו חיותו הנז' באופן כי אור הפנימי שלו חזר לעלות ונעשה א"מ עליו. ונבאר תחילה מי הם הישנים ואח"כ נחזור לבאר מה נעשה מן המוחין אשר עלו ונעשו א"מ. הנה נודע כי טרם שבאו המוחין בז"א לא היה אלא בן ו"ק בלבד שהם חג"ת נה"י וכשבאו בו המו' נתעלו חג"ת שבו ונעשו חב"ד שבו שהם ג' חללי גולגלת' כדי שבתוכ' יתלבשו נה"י דאי' ובתוכם מלובשים המוחין כנודע וג' חלקי גולגלתא אלו הם הישנים עתה כי נסתלק מהם רוחניותם שהם המוחין הנז'. ונמצא כי אע"פ שהם עתה בחינת חב"ד שורשם היו חג"ת שהם ג' אבות אברהם יצחק יעקב ולאלו ג' חללי גולגלתא חב"ד דז"א הוא שמזכיר במאמר הזוהר הנ"ל בשם אברהם יצחק יעקב והבן זה. ונחזור לבאר ענין המוחין בעצמם שעלו ונסתלקו הנה מוחין אלו הם ד' והם חו"ב ודעת כלול מחו"ג והם מתלבשים תוך ג' לבושים דנה"י דאמא וכבר נתב"ל בביאור ברכת אבות דר"ה במילות אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב כי ב' דעות הם דעת א' בין ב' מוחין חו"ב והוא נעלם ודעת ב' נגלה ומכריע בין תרין עטרין דחו"ג שבמוח הדעת המלובשים תוך היסוד דאי' וזה דעת תחתון נק' ת"ת באופן כי במוח הג' הנק' דעת המתלבש ביסוד דאי' הוא כלול מן ג' בחי' שהם חג"ת ואלו הג' מוחין הכלולין במוח הדעת הם המוחין של ג' הכלי' הנ"ל הנק' אברהם יצחק יעקב ונקרא רישא דלהון שם במאמר הזוהר. אמר הכותב צ"ע כי לעיל בברכת אבות נתבאר כי חב"ד הם מוחין דג' הכלים הנקרא אברהם יצחק יעקב וכאן נר' להיפך כי המוח הדעת הנקרא חג"ת הוא ג' מוחין דג' הכלים הנקרא אברהם יצחק יעקב והרי הם ו' בחינות של מוחין חו"ב ודעת המכריע בינתים וחו"ג ות"ת שהוא הדעת הב' המכריע ביניהם, ואפשר לומר כי הנה נתבאר כי תרין פרקין עילאין מכל ספירה מאלו הג' דחג"ת דז"א הראשו' הם עלו ונעשו חב"ד דז"א וכפ"ז נמצא כי בב' פ' עלאין של כל א' מתלבשין המוחין הנק' חב"ד ובג' פ' התתאין מתלבשין הג' מוחין הנקר' חג"ת. ונמצא כי כפי האמת כל הכלי' נק' אברהם יצחק יעקב אבל יותר בפרטות הם שלשה פ' תתאין לפי שגם המוחין שבתוכם הם בחי' חג"ת כמותם. והנה נתבאר כי בתרדמת ז"א עלו המוחין שבו על ראשו בסוד א"מ ואמנם יש חילוק בזה כי ב' המו' הזכרים שהם חכמה ועטרא דחסד אלו נשארו בסוד א"מ על ז"א אבל תרין מוחין נוקבין שהם בינה ועטר דגבו' נסתלקו עם הנה"י דאי' לגמרי ולא נשארו עליו אפי' בסו' א"מ ואלו נכנסו תוך רישא דנוק' להגדילה בעוד שהז"א ישן בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע וכמו שנתבאר בדרוש הנסירה ובברכת המפיל חבלי שינה כו' וע"ש היטב. ובדרוש ראשון דחג הסוכות נתבאר יותר בביאור ובדרוש פורים

יבואר כי גם המוחין ונה"י דאבא נכנסים בנוק' ונעשים בה ב' הארות אחרות יוצאו' ממנה יעקב מלפניה ורחל אחרת מאחוריה יע"ש:

ונחזור לענין הראשון כי הב' מוחין הזכרים נסתלקו מלבושיהם שהם נה"י דאי' ולא נכנסו בנוק' ונשארו בלתי התלבשות על ראש ז"א בסוד א"מ. וזמ"ש המאמר הנ"ל דצ"ט ע"א וז"ל ת"ח כד ההוא שופר עלאה דנהירו דכולה ביה אסתלק כו' פי' כי השופר הוא נה"י דאי' אשר אור פנימי דמוחין דז"א הנקרא נהירו דכולא הם בו בתוכו מלובשים וכד נסתלק ויוצא מתוך רישא דז"א ויצא למעלה כדין לא נהיר לבנין שהם זו"ן כי נסתלקה הארתם ונשארים ישנים. גם בזה תבין מ"ש כי אברהם לא אתדבק בההוא נהר כמו יצחק והענין הוא כי מוח החכמה והחסד שהם קו ימין הנקרא אברהם לא אתדבק בההוא נהר שהיא אי' להסתלק עמה אבל נסתלק מתוכו ונשאר הוא לבדו בסוד א"מ על רישא דז"א משא"כ ביצחק שהוא קו השמאלי בינה ועטרא דגבו' אשר נשארו מלובשים תוך נה"י דאי' הנק' נהר ונסתלקו עמה לגמרי כנ"ל:

והנה עתה נבאר ענין התקיעות כי הנה אחר התרדמה והשינ' הנז' אנו צריכין שיחזרו המוחין דז"א להתלבש בנה"י דאי' שהם בחי' השופר כנז' ויחזרו ליכנס ברישא דז"א כבראשונה ע"י תקיעת שופר כנז'. ונתחיל לפרש סימן תשר"ת. הא' היא התקיעה ונודע כי התקיעה היא באברהם וע"י תקיעותינו למטה עולה זו התקיעה היוצאת מפינו שהיא בחי' הבל היוצא שהוא מילוי הויה דס"ג ונודע כי כל הבל הוא אור המקיף ועולה ומטי עד לגבי אברהם פי' עד כלי החלל דגולגתא דז"א אשר בתוכו [היה] נתון ומלובש מוח עיטרא דחסד כנ"ל שזהו החסד הא' דו"ק דז"א שנתעל' ונעש' בחי' חללי דגולגת' ולכן נקרא אברהם. והנה הכלי הזה הוא ישן כנז' ומעורר אותו ואח"כ עולה זו התקיעה יותר למעלה עד רישיה דאברהם והוא ההיא עיטרא דחסד הנשאר בסוד א"מ ע"ג רישא דז"א כי ההיא עיטרא דחסד נקר' רישיה דאברהם שהוא הכלי אשר בו מתלבש ההוא עיטרא כנז' וכדין ההוא עיטרא דחסד הנק' רישי' דאברהם אתער גם הוא ואז הוא ממשיך אליו אותם תרין מוחין שהם בינה ועטרא דגבורה שנסתלקו עם נה"י דאי' [ועולים] למעלה ומורידן עד מקומו שהז"א עומד שם למטה בסוד א"מ ואז נמצאין כל הד' מוחין יחד שם בבחי' א"מ ע"ג רישא דז"א ונעשה עתה שם בחי' כסא של ד' רגלים. וזמ"ש ואתער הוא ואתקן לכורסיי' וז"ס והוכן בחסד כסא והבן זה. ולכן בבחי' הכלי עצמו אמר מטי לגבי ובבחי' המוח עצמו אמר ושריא ברישי' אמנם ביצחק ויעקב לא הזכיר לשון ושריא ברישא והטעם הוא לפי שעתה צריך שינוח שם ויתעכב עד שימשיך תרין מוחין בינה וגבורה למטה אצלו בסוד א"מ. אבל ביצחק ויעקב אין כונתינו שישארו שם בסוד א"מ

רק שתכף ירדו ויכנסו תוך רישא דז"א בסוד מוחין פנימיים. והנה צריך לידע איך עליית תקיעה זה גורמת ירידת אותן תרין מוחין בינה וגבורה למטה והענין הוא כי הנה"י דאי' עם תרין מוחין דבינה וגבורה שנכנסו בנוק' והגדילוה מסתלקי' ממנה ואז חוזרין או"א להזדווג ע"י תקיעה זו ויורדין גם תרין מוחין הנז' למטה בסוד א"מ כנז' והענין הוא כי תקיע' הוא אותיות תקע יה ותקע הוא לשון זווג מלשון מ"ש ז"ל נפל מן הגג ונתקע ביבמתו וי"ה הם או"א. וענין קריאת הזווג הזה בלשון תקע הוא לרמוז כי עי"ז הזווג דאו"א נמשכים מן אבא למטה ב' מיני מנצפ"ך אשר ב' פעמים מנצפ"ך הם גי' תק"ס וכללות חשבון עשר גבורות אלו הם תק"ע והנה מנצפ"ך הא' נותנו אבא אל אימא בעת הזווג לצורך נקו' יסוד שבה והמנצפ"ך הב' לצורך יסוד המל' נוקב' דז"א. וז"ס ה' בחכמה יסד ארץ ולא כתיב ברא ארץ או יצר ארץ אלא יסד ארץ. והענין הוא כי מן החכמה נמשכו ה"ג מנצפ"ך ביסוד המלכות הנק' ארץ ונתיסדה בהם ואע"פ שאבא הוא חסד והמנצפ"ך הם גבו' הענין הוא כמבואר אצלנו כי לעולם בכל מקום שרש החכמה הוא הגבו' כי החכמ' העליונה והקדומה מכולם שהיא חכמה סתימא' דא"א נתלבשה בתוכה הגבורה דעתיק יומין וזכור כלל זה. והנה ענין הורדת שני מנצפ"ך אלו הוא על ידי שני המוחין בינה וגבור' אשר נסתלקו למעלה כנז' וע"י מוח בינה יורד מנצפך באימא וע"י מוח עטרא דגבורה יורד המנצפך למל' כנודע כי עטרא דגבורה הוא לצורך המל' והרי ע"י התקיעה הא' שהוא אברהם ננסרו אלו הדינין דמנצפך למטה. אח"כ הם השברים והם ביצחק כנודע ועל ידי השברים יורדין אותם התרין מוחין בינה ועטרא דגבורה תוך רישא דז"א ממש בסוד מוחין פנימיים ואלו מקדימין לכנס בו טרם תרין מוחין הנקר' חכמה ועטרא דחסד לפי שר"ה הוא יום הדין ולכן אלו השנים שהם דינין נכנסים תחילה. והנה כיון שעטרא דחסד נשארה עדיין למעלה בסוד א"מ אין יסוד דאימא יורד למטה ונשאר למעלה עם החסד כי אם גם חסד היה נכנס היה יורד היסוד דאי' ומלביש את התרין עטרין אבל עתה נשאר למעלה ולכן עטרא דגבו' אין לה לבוש והיא מתלבשת עם המוח בינה תוך ההוד דאימא ושניהם מלובשים בו. ונמצא כי ע"י תקיעת השברים נכנס הוד דאימא ובתוכו תרין מוחין שמאליים שהם בינה ועטרא דג' לתוך רישא דז"א והוד דאימא יש בו ג"פ כנודע ומתפשטים בג' ספי'. שבקו שמאלי דז"א שהם בינה וגבורה והוד ונודע כי מן ההוד דז"א נעשה מוח הבינה והגבו' דנוק' נמצא כי ע"י תקיעת שברים כבר התחיל להיות אל המל' בחי' מוחין כי גם הנה"י דז"א עצמם שהם ג' מוחין שבה עדיין לא נתפשטו מוחין בתוכם עצמם ועתה שהתחיל להתפשט בהוד דז"א גם ניתן מוח הבינה והגבורה במל'. וא"ת והרי הכתוב אומר ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם

שהוא ז"א וא"כ אם גם בנוק' לא היו בה מוחין גם עליה נפלה תרדמה. אבל הענין יובן עם הנ"ל כי כשהפיל תרדמה על ז"א נסתלקו ממנו המוחין ואז אי' עילאה אשר הנה"י שלה היו תוך ז"א גם היא נסתלק' ממנו והאירו אל לאה שהיא סוף המל' של אחורים שלה עצמה ממש כנודע כי שם נפלה בעת מיתת המלכים ועומדת מן החזה ולמעלה באחורי ז"א ושם מלמעלה תאיר בה אור גדול בבחי' א"מ ומן לאה היתה נמשכת הארה אל רחל העומדת למטה ממנה בסוד מוחין ולא הית' ישנה לא לאה ולא רחל. אמר הכותב ולמה לא אמר כי נה"י דאי' עם ב' מוחין דבינה וגבורה היו נכנסים תוך לאה ורחל כנודע ולמה אמר שהיה בסוד א"מ בלבד. ואפשר שאין זה אלא אחר שחזרה ונסתלק' מתוכם טרם שחזר' ליכנס תוך ז"א כי אז עומדים המוחין בסו' א"מ ע"כ. ודע כי בענין תשר"ת ותש"ת ותר"ת שמעתי ממורי ז"ל דרוש אחר ואיני זוכרו היטב ואני מסופק בו כמה ספקות ואלו הם נלע"ד. ששמעתי ממנו כי תשר"ת הם בראש ז"א דאצילות ותש"ת בנוק' ותר"ת בראש הבריאה לפי ששם כבר נסתיים האצילות ולכן הוא מקום התקבצות הדינין שם ואעפ"י שמלשון המאמר הנ"ל דפרשת אמור משמע דסדרא תליתאה שהוא תר"ת אנו חוזרין להעלות למעלה הכונה היא כי כיון דתשר"ת ותש"ת היו בזו"ן שהם בסוף האצילות אעפ"י שעתה תר"ת הם בבריאה כיון שהם בראש הבריאה מקרי שפיר עליה. או אפשר ששמעתי ממנו כי תשר"ת אצילות ותש"ת בבריאה ותר"ת חוזר להיות באצילות. גם אני מסופק כי מה ששמעתי אינו בתשר"ת ותש"ת ותר"ת כי כל אלו שלשתם באצילות לבדו ומה ששמעתי הוא כי תשר"ת תש"ת תר"ת דמיושב הם בז"א דאצילות ושל מוסף בלחש הם בבריאה ושל החזרה הם באצילות. או אם עשרה ראשונות דמיושב הם בז"א דאצילות והאמצעיות דמוסף הם בנוק' והאחרונות הם בראש הבריאה כל אלו הספקות יש לי באיזה אופן מאלו הם ששמעתי ממורי ז"ל:

ואח"כ זכרתי כי שמעתי ממורי ז"ל כי שברים הם דינא קשיא והם בלאה ותרוע' דינא רפיא והיא ברחל וכונתינו היא להמשיך מוחין לשתיה' ולכן בתחי' אנו עושים סימן תשרת הכולל שברים ותרועה כנגד לאה ורחל ואנו תוקעים תשר"ת ג"פ א' באצילות וא' בבריאה וא' באצילות ואח"כ מפני הספק אנו עושים תחלה תש"ת לפי שאין לנו עתה בימים האלו המשכת המוחין אלא בלאה כי עמה הוא הזווג בימים אלו כנ"ל ואחר כך אנו עושים תר"ת מספק אולי כיון שתכלית הכונה אינה אלא לצורך רחל שתיכונן ותיתקן בימים אלו כדי שתהיה ראויה לח' חג עצרת. גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי תקיעה היא בגי' שופר עם הכולל וגם בגי' תוקף והוא בחי' ג' מוחין דאלקים א' במילוי יודין העולה ש' וא' אלקים דאחוריים בריבוע העולה ר' וא' אלקים פשוט העולה פ"ו הרי

הכל כמנין שופר ותקיעה. גם נלע"ד ששמעתי ממוז"ל כי התקיעות דמיושב הם בתבו' ובמוסף הם בבינה עילאה כי הרי במוסף עולים זו"ן עד הבינה:

דרוש ט

פרק א

דרוש ט':

בסוד השופר והתקיעות וכונתם אבל מעורב יחד ונעתיקהו מכונות שמסר הר' ז"ל להרב יעקב ארזין ז"ל וכתב מורי ז"ל נראה לע"ד שיש בו תערובות רבות שאינם ממורז"ל ועכ"ז אעתיקם כולם לפניך פה וז"ל תחלת הכל אסדרם כפי יכולתי. שופר הם ש"ו עם י"ד פרקי האצבעות האוחזין בשופר הם ש"ך ניצוצין דמתערי מבוצינא דקרדינותא ופ"ר הם ה"ג דמנצפ"ך דמתערי מן בינה ועם ה' אצבעות האוחזין בו הם פר"ה אדומה כי הה' אצבעות הם שורש הה"ג. ואחר שנתבאר ענין השופר עצמו נבאר עתה ענין תקיעתו בר"ה:

הנה ביום ר"ה עולה אור פנימי של חגת"ם בתוך הבינה כדי להמתיק לכל בחי' הדין בפה התוקע ובהבל היוצא מפיו נכנס בתוך השופר ופוגע בז' הבלים אשר בתוך בינה ומוציא ר"ס אורות כמנין ז"פ הבל ונחלקים ק"ל לז"א שהוא ו' ונעשו קול וק"ל לנקבה שהיא ה' ונעשית קל"ה בסוד דעתן של נשים קלה ויכוין בז' הויות דס"ג שהם בגי' אמת תיקון ז' דדיקנא דעתיק' הנקר' תרין תפוחין קדישין ותכוין להמשיך מאותם הפנים העליו' ש"ע נהורין שבהם ומנין אר"ך נשארים בהם וק"ן יורדים לז"א. פה התוקע הוא הויה דס"ג וכ"ב אותיות והבל היוצא מתוכו הוא בגי' ל"ז המילוי של הויה דס"ג הנז' שהוא בסוד הפה. השפתים הם בומ"ף שהם בגי' ד' מילויים של ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קכ"ח היוצא דרך השפתים. החיך הוא גיכ"ק והם ד' מילויים של ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קכ"ח ועם ד' כוללים שלהם והכולל לכולם הרי קל"ג. הגרון הוא אחה"ע שהם ב"פ מ"ב מ"ב. ותחבר אותיות החיך והגרון שהם אחה"ע וגיכ"ק ויעלה בגימטר' ריו"ו עם הכולל: כונת התקיעות הם בסוד קר"ע שט"ן שהוא בגי' תש"ל עם הכולל והוא בגי' אלקים דיודין ש' וה' אלקים פשוטים הם ת"ל הרי תש"ל. גם תכוין שהוא בגי' מצפ"ץ והוא שם הממתי' לה' אלקים פשוטים שהם ת"ל הרי תש"ל. גם צריך לשלב שם קר"ע שט"ן עם שם הויה כזה יקהרועה ישהטונה וניקודותיו הוא קיבוץ ופתח ושבא פתח וחולם וסגול ושבא וחירק. ונבאר התקי' עצמם:

תשר"ת הנה בתחלה היא התקיעה פשוטה ותכוין כי תקיעה היא בגי' עשר י"ה פי' שתמשיך ק"ן נהורין שהם בגי' עשר פ' י"ה מן אבא הנקרא י"ה אל ז"א ומשם אל נוק' והתקיעה היא שיעורה ט' טרמוטין וסוד הטרמוטין זהו ענינם. דע כי טרמוט הוא בגי'

ג"פ אלקים והנה בתקיעה הא' יש ט' טרמוטין שהם כ"ז פ' אלקים והם בגי' ב' אלפים וג' מאות ועשרים ושנים שהם כ"ז פ' פ"ו והם האחוריים של אדנות עם האותיות של האחוריים וד' פשוטות וש"ך ניצוצין שהם ה"פ דין ויכוין להמתיקם בב' אהיה דיודין שהם בגי' שכ"ב. ונלע"ד חיים ביאור דברים אלו כי האחוריים המלואים של אדנות הם בגימ' אלף ותתקע"ח ומספר האותיות האלו הם ל' קי"א תקמ"ה תרנ"א תרע"א תסיר יוד אותיו' המילוי נשארו י"ח אותיות ונקרא אותיות של אחוריים נשארו י"ח תוסיף עליהם ד' אותיות פשוטות של שם אדנ"י על י"ח אותיות הנז' יהיו כ"ב אותיות ועם אלף תתקע"ח הנז' יהיו בגי' ב' אלפים תוסיף עליהם ש"ך ניצוצים ועוד שני כוללים והם כולל א' של אדנ"י וכולל א' של הש"ך ניצוצין יהיו כולם יחד בגי' אלפים ושכ"ב. אח"כ תמתיק כל זה בב' אהיה דיודין העולים בגי' שכ"ב והם קס"א קס"א והנה כל החשבון הנ"ל זולתי הכוללים הם ב' אלפים משם אדנ"י וש"ך ניצוצין ולכן ב' אהיה שהם בגי' שכ"ב הש"ך ימתיקו אל הש"ך ניצוצין והב' ימתיקו אל הב' אלפים של שם אדנ"י כנלע"ד. נמצא כי כל תקיעה היא ט' טרמוטין ע"ד הנז' ולכן בתקיעה הא' של תשר"ת תכוין להמתיק הט' טרמוטין שהם כ"ז אלקים הנז' ולהמתיק את האחוריים של אדני ע"י הש"ך דינין כנז' וכ"ז ע"י תקיעה הפשו' שהיא סוד הויה דע"ב דיודין שהיא בגי' חסד ובו תמתיק כל הדינין הנז' וסוד ההויה הזאת נרמזת במילת פשוטה שהיא בגי' ת' שהם ד' יודין שיש בהויה הנז' הרומז אל החסד ומתפשט וממתיק כל הדינין הנ"ל:

אח"כ בג' השברים הנ"ל תכוין כי הם סוד הדינין העומדים בגרון והנה השבר הוא שיעורו שלשה טרמוטין נמצאו ג' שברים ט' טרמוטין. והענין הוא כי שורש הדינין אשר בגרון הם שלשה אלקים שהם סוד טרמוט א' כנ"ל וכן גרון בגי' שלשה אלקים עם הכו' ולכן כנגדם הם ג' קולות ג' שברים ולא נתחברו בקול א' כמו התקיעה הכוללת כל הט' טרמוטין כנז':

ואח"כ מתפשטין ג' של ג' ג' שהם ט' טרמוטין ותכוין להמתיק אלו הדינין ע"י החסד שבגרון שהם אותיות אחע"ה שהם בגי' פ"ד שהם ב"פ מ"ב אותיות שיש בב' הויות דע"ב דיודי"ן שהם סוד תרין טיפין דמ"ב העומדין בבינה בבחינ' הגרון והם מבחי' הויה דיודין. ואח"כ בתקיעה אחרונה תחזור ותכללם ביחד כי תחילה נתפשטו בבחי' ג' קולות שברים כנז' ועתה נתחברו ונעשה קול א' של תקיעה פשוטה:

ונחזור לענין התקיעה כי הנה תכוין כי כל סוד התקיעות האלו הם בשם של כ"ב של ברכת כהנים כמו שנבאר. והנה תקיעה היא בגי' פסתם עם ד' אותיות והכולל. גם תכוין כי זה נק' תקיעה פשוטה וכבר ביארנו מלת תקיעה ומלת פשוטה. שברים הם ט'

טרמוטין אחרים ועם הט' טרמוטין של התקיעה הרי ח"י. ומלת שברים היא בגי' ש' הוא אלקים דמילוי יודין ואחוריים פשוטין דאלקים ר' ונ"ב אותיות שיש בפשוט [ובמלא] ובמילוי המילוי הרי שברים ותכוין לכלול ב"ן זה של אלקים עם ב"ן של הוי"ה דההין כי בן דהוי"ה דההין הוא סוד הים העליון וב"ן אותיות של אלקים יורדים שם בסו' גלי הים ומתגעשים ומתרעשים שם והחיצונים הנקרא' אלה נאחזים באלה האותיות שיש בפשוט [ובמלא] ובמילוי המילוי של הוי"ה דב"ן שהם בגי' לאה והם סו' ל"ו טרמוטין שיש בסימן תשר"ת שהם ד"פ ט' שהם בגי' לאה. גם תכוין לשם פספסים דיונסים שהם בגי' תק"י וחבר עמהם מ"ב אותיות שיש בשם של מ"ב שהוא אבגית"ץ הרי בגי' שברים. תרועה היא בגי' תרפ"ז והיא עם ה' אותיות תרועה והכו' והם בגי' ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם רל"ב ושלשה אהיה א' דיודין וא' דאלפין וא' דההין שהם תנ"ה וסך הנז' הם תרפ"ז. גם הוא בגי' אדנ"י במילואו והוא תרע"א ועם ד' אותיו' הפשוטי' של אדנ"י וי"ב אותיות של המילוי הרי תרפ"ז. ובקונטרים אדם א' מצאתי כי מלת תרע"ה הוא חסר ו' והוא אדני במילואו שהוא תרע"א עם ד' אותיותיו הפשוטות הרי תרע"ה. ושיעור התרועה גם היא ט' טרמוטין. ומצאתי ג"כ נוסח אחר שנמחה עליו הדיו והעביר עליו הקולמוס וכתוב שם כי מלת תרועה היא אדני במילואו והוא תרע"א עם כללות ט' טרמו' והוא תר"פ גם תכוין כי הוא בגי' פסתם במילואו כזה פ"ה סמ"ך ת"ו מ"ם והנר' לע"ד חיים כי הוא יתר עשרה וכפ"ז צ"ל כי כך צ"ל כי פסתם במילואו הוא בגי' תרועה ועודפים עוד מספר עשרה תחברם עם שם אדני במילואו שהוא תרע"א ויהיו ג"כ בגימטר' תרועה כנלע"ד כפי כתבו. תקיעה אחרונה עם ה' אותיות והכו' הם בגי' אנקת"ם גם תקיעה זו בגי' פסת"ם כנ"ל בתקיעה הא'. כל מספר הטרמוטין שבסימן תשר"ת הם ל"ו טרמוטין כמספר ל"ו אותיות שיש בהויה דב"ן דההין בפשוטו ובמילוי ובמילוי המילוי כנ"ל. ג"פ תשר"ת הם ג"פ ב"ן. והנלע"ד חיים פירושו כי בכל פעם יש ל"ו טרמו' כמנין ל"ו אותיות הויה דב"ן דההין נמצא כי ג"פ תשר"ת הם ג"פ ב"ן והם ח"ק טרמו' בג"פ תשר"ת והם סוד כי חק לישראל הוא הנאמר בענין ר"ה יום הדין והנה מלת ח"ק בגי' ב' שמות הויה ס"ג מ"ה שהם אימא עילאה וז"א:

תשת תקיעה פשוטה הא' היא ע"ד תשר"ת כי תקיעה היא בגי' עשר י"ה ר"ל י"פ י"ה שהם להמשיך ק"ן נהורין מן אבא לז"א ומשם אל נוק' גם היא בגי' פסת"ם כנ"ל ופשוטה גם היא בגי' ת' שהם ד' יודין הויה דע"ב והם ט' טרמוטין:

שברים הוא אלקים דיודין ש' והאחוריים הם ר' וב"ן אותיותיו כנ"ל גם הוא פספסים דיונסים עם מ"ב אותיו' שם בן מ"ב כנ"ל הם ט' טרמוטין:

תקיעה אחרונה עם חמש אותיותיה והכולל והם בגי' אנקת"ם כל מספר הטרמו' של תש"ת הם כ"ז והם כ"ז אותיות של מילוי המילוי של אהיה. ובג"פ תש"ת יש ג"פ כ"ז טרמו' והם ג"פ כ"ז אותיות שיש בג"פ אהי"ה ב' דיודין וא' דאלפין סך הכל טרמוטין תש"ת דהיינו ג' תש"ת ג"פ כ"ז והם א"ף טרמו' ותכוין לבטל בהם את חרון אף הגדול וזה ע"י ב' שמות יה אדני עם הכולל שהם בגי' א"ף גם תכוין ליה"ו דאלפין שהוא בגי' ט"ל וגם מ"ב אותיות של הוי"ה דס"ג הרי ט"ל ומ"ב והם בגי' א"ף לבטל עמהם האף והחרון. תרת תקיעה א' פשוטה תכוין ע"ד הנ"ל להמשכת ק"ן נהורין ולשם פסתם וגם במילת פשוטה תרוע' תכוין גם כנ"ל. ז"ך טרמו' יש בתר"ת תכוין בהם כמו בתש"ת אבל יש בזה קצת שינוי והוא כי כשתחבר ג"פ ז"ך טרמו' שהם פ"א תכוין בהם כונה אחרת והיא זאת כי תש"ת הם שבריאה שהם דינא קשיא אף הגדול כנ"ל אבל תר"ת היא דינא רפיא ולכן תכוין למתק אותו האף הרך ע"י פ"א טרמוטין האלו וזה בכח הויה דמ"ה דאלפין ול"ו אותיות דמילוי המילוי של הויה דב"ן כנ"ל. גם תכוין אל יה"ו דאלפין ואל מ"ב אותיות שבהויה דמ"ה כי גם הם בגי' אף תחבר ג"פ תשר"ת וג"פ תש"ת וג"פ תר"ת שהם ל' קולות דמיושב ובהם ר"ע טרמוטין ותכוין לבטל ע"י את יצה"ר של ע"ז. ור"ע טרמוטין שיש בל' קולות במוסף דלחש תכוין לבטל ע"י יצה"ר של גלוי עריות. ור"ע טרמוטין שיש בל' קולות דחזרת מוסף תכוין לבטל ע"י את יצה"ר של ש"ד. ועשר קולות אחרונות שלאחר התפלה בקדיש של תתקבל תכוין לבטל ע"י את היצה"ר של לשה"ר. כל מספר הטרמוטין של מאה קולות הנז' הם תת"ץ טרמוטין ותכוין לשם שדי במלואו ובשם אלקים פשוט ושניה' הם בגי' תת"צ. נלע"ד טעות חשבון וצריך להגיה כך מס' הטרמו' שבק' קולות הנז' הם תת"ק להיות שהם ג"פ ר"ע הם תת"י והי' קולות הם צ' הם תת"ק. וכן שם שדי במילואו כזה שין דלת יוד הוא בגי' תתי"ד ושם אלקים פשוט הוא פ"ו הרי כל האמור הוא בגי' תת"ק ויכוין לשדד כחות הדין של אלקים ע"י שם שדי במילואו. המאה קולות לבדם הם הויה דס"ג ומלואו ל"ז. ועתה נחלק הסימנין כל א' לבדו והנה הם י"פ תשר"ת שהם י"פ ל"ו טרמוטין והם בגי' ש"ס כמנין שטן עם הכולל ותכוין לבטל את כח השטן המקטרג ע"י שט"ן טרמו' אלו. ועשר פ' תש"ת יש בהם ר"ע טרמו' לבטל ע"י את כח היצה"ר הנק' ר"ע הממונה על הלאוין מצות ל"ת שהם דינין תקיפין תש"ת כנ"ל. וי' פ' תר"ת יש בהם ג"כ ר"ע טרמוטין ותכוין לבטל ע"י היצה"ר הממונה לבטל המצות עשה והם דינא רפיא כנ"ל. מצאתי בקונטרס לאדם א' וכתוב בו כך כי זה הרי"ו הנז' עובר בתוך השופר וממתק את הדין שהם מ"נ וצפ"ך הוא בגי' ק"צ והוא בגי' ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה עם עשרה אותיות המילוי הם בגי' צפ"ך וק"ץ וזה

סוד ק"ץ שם לחושך כי אלו הק"ץ נתנים לשכינה ונק' חש"ך שהיא הויה דב"ן דההין ושם מתחברים ג' הויות הנז' דכורין והם בגי' ק"צ עם שם ב"ן דההין הנק' חש"ך והנה כשתוסי' מספר הויה עצמה פשוטה שהוא כ"ו והוא שורש לג' הויות המלאות הנז' יהיה הכל בגי' רי"ו וזה סוד הרי"ו של אחע"ה גיכ"ק. גם יש בחינת רי"ו אחר בסו' החניכים כמבואר אצלנו וע"ש והוא רי"ו בשינים העליו' ורי"ו בשינים התחתונים והם השוחקים מן לצדיקים והם סו' מ"ש למעלה כי מ"ן של מנצפ"ך נשחק ונטחן עם הצפ"ך העולים רי"ו עם ההויה פשוטה כנז':

הנה נודע כי במילת שופר נרמזים ג' אלקים והם אלו אלקים דמילוי יודין הוא ש' דשופר אלקים פשוט הוא פ"ו דשופר אלקים בריבו' הוא ר' דשופר והנה כדי למתק ג' אלקים הנז' צריכי' אנו לכוין בג' שמות של אהיה הנרמזי' ג"כ במלת שופר באופן הזה כי בשין דשופר תקח האו' האמצעית של הש' והיא י' ובאות הו' דשופר תקח האו' האמצי' והיא א' ואמנם באות פ' לא יש אמצעית ולא נקח ממנו כלום ובאות הר' דשופר תקח האות האמצ' והיא י' הרי נרמז שם יאי והוא שם אהיה ותמלא האהיה הא' ביודין ויעלה בגי' קס"א ותמלא הב' בההין ויעלה בגי' קנ"א והג' אהיה פשוט בגי' כ"א סך הכל בשלשתם בגי' של"ג. אח"כ תמנה עשר אותי' דשם אהיה דיודין ויוד אותיו' דשם אהי"ה דההין וד' אותיות דשם אהיה הפשו' הרי כ"ד אותי' תוסיף כ"ד על של"ג יעלו בגי' שנ"ז אח"כ תמנה סופי האותיות של שופר והם אות נון מהשין ואות וא"ו מהואו ואות א' מהפא ואות ש' מהריש והרי הם בגי' שנ"ז נמצא שג' שמות אהיה ממתקים את ג' שמות אלקים:

דרושי יום הכיפורים הקדמה

דרושי יוה"כ:

ובתחילה אכתוב המנהגים ואח"כ אכתוב הדרושים בע"ה מנהג של הכפרה המנהג הנזכר בספרי הגאונים היה מורי ז"ל נזהר מאד לקיימו והיה לוקח תרנגול א' לבן לכל א' מבני הבית הזכרים ותרנגולת א' לבנה לכל א' מבני הבית הנקבות ולפיכך לאשה מעוברת ישחוט עליה מספק ב' תרנגול א' זכר אולי הוא זכר ותרנגולת א' נקבה אולי הולד נקבה ועוד תרנגולת אחרת בשביל האשה עצמה נמצא שהם ג' תרנגולים ב' נקבות וא' זכר לכל אשה מעוברת. וזמן שחיטתו הוא בליל עיה"כ באשמורת קודם עלות השחר אחר סליחו' וסוד הדבר הוא לכפות את הדינים כי הנה התרנגול נק' גבר כי הוא בחי' ה"ג אשר ביסוד דנוק' הנק' גב"ר והוא נשחט ג"כ ביום הט' שגם הוא כנגד היסוד כנ"ל וע"י השחיטה נכנעים ונמתקים גבו' היסוד הנז' וכנגדו הוא השעיר המשתלח ביום הכפורים

כי הנה השעיר ההוא הוא גבו' שבמל' דנוק' אשר הם דינין קשים יותר מן הגבו' שביסוד שבו הנקרא גבר ותרנגול ולפי שהוא יוה"כ יש בנו כח למתק אפי' הגבו' קשות שבמלכות שבה הנק' שעיר אבל בעיוה"כ אין בנו כח אלא בגבו' היסוד שאינם כ"כ קשים ואפי"ה אינ' נמתקי' אלא באשמורת הבוקר שהוא עת רצון והרחמים גוברים אז. ועוד טעם אחר כמו שהקדמנו כי יסוד נרמז בט' והמלכות בעשור שהוא יוה"כ ולכן כל בחי' נעשית ביום המיוחד לה:

המנהג שנהגו להתעטף בציצית בליל יוה"כ מנהג נכון הוא וטעם המנהג הזה הוא כי לעולם סוד הטלית הוא א"מ אל ז"א אם בבחי' ציצית קטן דעיבור או דיניקה או דגדלות ולכן בליל יוה"כ שאז שליטת הנוק' רחל לפי שמדת לילה גוברת בלילה ואז עלתה רחל בראש התבונ' כנודע ואז אי' עילא' מקפת אותה בציצית גדול אבל בשאר לילות שאינה עולה לא יש מצות ציצית ואינה נוהג בלילה שהיא זמן הנוק' ולפי שהענין הזה נעשה מאליו ליל יוה"כ ולא הוצרך אל תפי' כמבואר אצלינו לכן אין צורך לברך עליו ברכה להתעטף בציצית:

המנהג שנהגו להוציא ס"ת א' או ג' ס"ת בליל יוה"כ ואומרי' עליו התרת נדרים שהוא כל נדרי נזכר בס"ה בפ' פנחס בר"מ בד' רנ"ו ע"א וז"ל ובג"ד תקינו למימר בו כל נדרי. ובענין הס"ת שמעתי מחבר א' הוא הרי"ס ז"ל שציוהו מורי ז"ל פעם א' בליל יוה"כ שיקנה מצות הוצאת ס"ת בלילה ההיא בכל מה שיוכל לקנותו כי אז היה צריך לתקן איזה ענין והודיע לו כונה גדולה שיכוין בעת שיוציא הס"ת ונראה מזה כי יש סמך במנהג הזה להוציא הס"ת. גם היה נוהג מורי ז"ל להיות ניעור כל ליל יוה"כ ועוסק בתורה ונלע"ד הט' הוא כדי שלא יראה קרי בליל יוה"כ ח"ו ולכן בליל יוה"כ נוהגים לקרות אחר כל סדר תפלת ערבית ד' מזמו' הראשונים שבס' תהלים והם מן אשרי. ולמה רגשו. מזמור לדוד. למנצח בנגינות עד לבטח. וסגולת' היא כי יש בהם י"ש תיבות כמנין קרי ומי שקורא אותם ומכוין בהם לא יראה קרי בליל יוה"כ ההוא. גם ר"ת וס"ת של ד' מזמורים האלו הם בגי' קל"א כמנין כונ"ן שמים בתבונה והם אלו א' מן אשרי האיש וס"ת ד' מתאבד ל' מלמה רגשו גוים וס"ת ו' מחוסי בו מ' ממזמור לדוד וס"ת ה' מן סלה ל' מלמנצח וס"ת יו"ד מן תושבני ויתכן שהוא מונה בחשבון א' מאשרי וה' מהאיש והם קל"א כנלע"ד או אם נמנה גם ד' מזמורים עצמם והכו' לכולם ויהיה ה' וקכ"ו הרי קל"א ויכוין כי קל"א הוא בגימטר' סמאל וסגולתם להעבירו מעליו ולפיכך אמרז"ל הרואה קרי בליל יוה"כ הוא מסוכן ח"ו זה מצאתי בספר המחזור של מורי ז"ל כמנהג אשכנזים כתוב בחוץ קודם תפלת אלול ויוד ימי תשובה יום צום ישאל האדם חיים וכפרה ויעמוד

בשעת הוצאת ס"ת ויקרא ג"פ י"ג מידות ואח"כ רבש"ע מלא כל משאלותי לטובה והפק רצוני ותן שאלתי לי ולבני ביתי חיים טובי' וארוכי' בכבוד ובמנוחה ביראתך ובתורתך בשלום ובהשקט ובבטח' ופדני מכל צרה ויגון וממות ומכל שעות רעות המתרגשות ויוצאות לעולם וכפר עונותינו ואשמותינו אכי"ר ויזכור שאלתו ג' פעמים וכן במוסף ובמנחה כדי שישלי' שאלתו ג"פ ותנתן שאלתו ויקרא ג"פ ואני תפילתי. גם זה מצאתי אחר כל הנז' וז"ל יום צום ישאל אדם חיים וכפרה שכתוב למעלה עד ויקרא ג"פ ואני תפילתי גם זה כתוב סמוך לו תיכף אלו השמות ואלו שצריך להזכירם או לכוין בהם אחר נוסח התפלה והשאלה הנ"ל ואלו הן:

בראשית - יפ שמות - ענ ויקרא - הת במדבר - הת דברים - הד שיר - די מגילה - מי רות - הד:

איכה - אמ קהלת - את יהושע - בנ שופטים - המ שמואל - שמ מלכים - את ישעיה - וו ירמיה - את:

יחזקאל - שה תרי עשר - לב תהלים - הה איוב - אכ משלי - לה דניאל - לך דה"י - אר עזרא - המ:

ואני חיים חקרתי לידע מהיכן מוצא השמות האלו וידעתי כי הם מתיבה שניה של פסוק אחרון של הספר או' א' ואחרונה כזה שם א' י"פ הא' יוצא מפסוק אחרון של ספר בראשית שהוא וימת יוסף אות א' ואחרונה של יוסף וכן כולם עד"ז. גם זה מצאתי בחזרת מוסף ש"ץ ביוה"כ כתוב מבחו' מכנגד איה מקום כבודו עשוי סימן על תיבת איה כזה ומבחוץ כתוב וז"ל יר"מ אבינו שבשמים שתמלא את שאלתי ובקשתי כו' ולא מצאתי יותר מאלו התי' הנזכר פה ובמחזור שלו אחר מצאתי כת"י עצמו שמסיים בנוסח זה שתמלא את שאלתי ובקשתי בשם יפ ענ הת כסדר שכתבתי לעיל גם זה מצאתי בספר המחזור של מורי ז"ל ממנהג אשכנזי בתפי' יום הכפורים וז"ל ביוה"כ בשעה שהש"ץ אומר איה מקום כבודו ישאל א' מג' שאלות שירצה לשאול ויאמר בשם יה והם קיבוץ קמץ והם בגי' מ"ו ונלע"ד פירושו שישאל שיתנו לו א' מג' שאלות שירצה לשאול ולא יותר ובהכרח יענו ויתנו לו א' מהם. גם יכוין לשם י"ה בקיבוץ וקמץ אשר הם ד' יודין ופתח שהם בגי' מ"ו וזה יכוין בב' אותיות י"ה הרמוזים במלת איה ולא ידעתי אם זה כתבו מורי ז"ל בתחילת ימיו אשר עדיין לא נכנס בפרדס החכמה אלא העתיק זה מספרים אחרים ולזה דעתי נוטה. גם מצאתי בסדר מוסף יוה"כ בחזרת הש"ץ בפזמון המתחיל כן האוחז ביד מדת משפט הכל מאמיני' שהוא אל אמונה הבוחן ובודק גנזי נסתרות וכל מאמינים שהוא בוחן כליות ופזמון זה כתוב אחר קדוש' המוסף וכתוב בחוץ כתיבת

מורי ז"ל האוחז הוא שם בן ד' אותיו' ובגי' כ"ז היוצא מפסוק אוחזה בסנסיניו הבוחן צריך כך צריך להגיה כך הבחן והוא בגי' אדני והוא שם מעולה למעלה על ע"א שמות. הגואל צריך להגיה כך הגאל והוא בגי' שם כוז"ו ט"ל והוא בגי' הויה אחד ובגי' יד"י די"א וטובים לגאולה ולישועה. הדן באת ב"ש צט"ק והוא שם של כתר הנק' צורטק ההגוי והוא בגי' אזבוגה ובגי' דודי וזמ"ש דודי צח. הודאי הוא שם המפורש י"ה במילואו יוד ה"א אותיות הודאי ובאותו שם עלה משה למרום וכן ודאי הוא בגי' אהיה עוד ירצה כי ודא"י הוא שם קדוש היוצא בר"ת ויברך דוד את ה'. החותך צריך להגיה החתך והוא שם המפורש יוצא מפסוק פותח את ידיך ס"ת. הטוב בגי' והו והוא שם א' מע"ב שמות היודע והוא בגי' המלך והוא שמו של כתר הקב"ה:

דרושי יום הכיפורים

דרוש א

ליוה"כ ובו יתבאר מאמר רז"ל שאמרו כל האוכל ושותה בעיוה"כ הרי הוא כאלו התענה ט' וי' כו' וע"ש. הנה למעלה בענין ר"ה בדרוש הנסירה אשר בהמשך עשרת ימי תשובה נתבאר זה באורך:

ועתה צריכין אנו לבאר מה ענין התענית הזה אשר נצטונו להתענות ביוה"כ בה' מיני עינוים אכילה ושתיה כו' ונחזור לבאר מאמר רז"ל הנז':

דע כי כבר נת"ל בענין ר"ה כנז' כי כל ימות השנה ע"י אכילתינו ושתייתינו הגופני שאנו מברכין עליהם כמה ברכות המוציא וברכת המזון וברכת הנהנין כלם הנה ע"י הברכות ההם אנו ממשיכין לז"א ולנוק' רחל בחי' אכילה ושתיה רחיצה סיכה נעילת הסנדל תשמיש המטה מן אימא עילאה ואמנם האכילה ושתיה ההם הם אכילה ושתיה גופנית נמשך מן חיצוניות אימא עילאה אבל ביוה"כ יש לנוק' דז"א שהיא רחל עילוי יתיר' בב' בחי' שנבאר אם בענין מציאות עילוי האכילה והשתי' כו' בעצמה ואם בבחי' מקום מוצאם והטעם הוא כי עתה ביוה"כ כבר ננסרה רחל לגמרי וקבלה הדינין מאחוריים דז"א ע"י ביסום ומיתוק ונמשך לה ע"י ז"א עצמו כנ"ל בדרוש הנסירה ועתה ביוה"כ היא צריכה לקבל מיתוק הדינין מן אימא עילאה עצמה שלא ע"י ז"א ולכן היא צריכה עתה לעלות עד אימא עילאה ממש ומתעלי' למעלה מז"א וכיון שעלתה שם איננה מתפרנס' מן אימא אכילה ושתיה גופנית מחיצונית' כבתחלה אבל היא ניזונת מן המקום שאימא עילאה מקבלת וניזונת ורוחצת וסכה ושותה ואוכלת וכל אותם הה' דברים אכילה ושתיה כו' הראשונים נתבטלו עתה לפי שהם באים לה ממקום גבוה ולכן אינם מושגים

אלינו במששות רק בסוד הבל היוצא מן הפה ומאותו הבל ניזונת עתה רחל ביוה"כ ולכן נצטוינו בה' מיני עינוים אלו שהם אכילה ושתיה כי נתבטלו ממנה עתה ביוה"כ ואינה ניזונת אלא מהבל היוצא מפה עליון ולכן כנגדם תיקנו ה' תפילות ביוה"כ כנגד ה' דברים אכילה ושתיה כו' כי התפלות הם בסוד הבלים היוצאים מן הפה וגם לטעם זו או' בשכמל"ו ביוה"כ בקול רם כי בשכמל"ו היא תיקון המל' וכיון שעתה ניזונת מן הקולות הפנימיים לכן נאמר בקול רם. גם יש טעם אחר והוא כי לפי שרחל לוקחת עתה ביוה"כ הה' גבורות שלה ממותקות לצורך פרצופה מיד אימא עילאה עצמה שלא ע"י ז"א כמשי"ת לקמן בע"ה ולכן כנגדם תיקנו ה' ענויים אלו שהם אכילה ושתיה כו' ודבר זה נרמז בס"ה פ' פנחס בד' רל"א ע"ב:

ונחזור לענין א' כי ע"י ה' תפלות שאנו מתפללים ביוה"כ אנו ממשיכין אליה ה' בחי' אכילה ושתיה פנימיים מפנימיות אימא בסוד ה' קולות היוצאות מהפה בסוד הבל כדמיון ה' קולות תפילתינו כי גם אלו ה' בחי' הנז' הם סוד ה' קולות פנימיי' היוצאים מפי אימא ומשם מקבלת המלכות עתה ה' בחי' אכילה ושתיה כו' גם בחי' ה' ענויים עצמם הם כנגד ה' קולות אלו לפי שהתענית נקרא צו"ם וצום בגי' קול כי הוא ממשיך ה' קולות הפנימיים העליונים ע"י ה' צומות אלו מאכילה ושתיה וכו' הגופניים. גם יובן הענין כפשוטו כי הנה אלו הה' קולות שנמשכים לה עתה הם מפנימיות חג"ת נ"ה דאימא והנה זה עצמו הוא סוד התענית כנודע מס"ה פ' תרומה כי ביום התענית כל האברים נזונים ממזון שמשלח המוח בהם נמצא כי ע"י התעני' וענוים הה' אלו נמשכין אליה ה' קולות ומזונות רוחנים שהם הה' תפלות מן המוחי' אשר בה' קצוות אימא ממש כמו שיתבאר עניינם לקמן בע"ה. וז"ס מ"ש הכתוב כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כו' ר"ל כי בשאר ימות השנה זו"ן נק' אדם חיים וניזונים ע"י הלחם הגופני שהוא סוד ג' הויו' העולים בגי' לחם כמבואר אצלינו בסוד המוציא לחם מן הארץ בסעודות שבת אבל אינו על הלחם הגופני לבדו רק בשיתוף מוצא פי ה' שהוא פנימיו' ורוחניו' בסו' הבל היוצא מפי ה' המשתתף עמו וזמ"ש כי לא על הלחם לבדו והוסיף מלת לבדו לשלול שאינו לבדו רק בשיתוף מוצא פי ה' אבל ביוה"כ אין בו אכילת לחם רק מוצא פי הה' קולות הרוחניים הפנימיים הנז'. גם רמז באומרו מוצא כי הוא אותיו' צומ"א שהו' תרגומו של תענית כי ע"י התעני' ניזון ממוצא פי ה' שהו' אכיל' פנימית ורוחנית בסוד קו"ל והבל היוצא מפה העליון כנז'. גם ז"ס מש"ה מקולות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום ה' כמ"ש בקבלת שבת כי בפסוק הזה נרמזו בר"ת אמי אבי ר"ל כי יש קולות עליונים פנימיים שמהם נזונים או"א. והנה עתה ביוה"כ גם רחל נוק' דז"א נזונת משם והנה קראם קולות

מים רבים לפי שכל אלו הקולות הם סוד נהר פרת בינה הכולל כל ד' נהרות כמ"ש ז"ל ובנהר זה נכללים כל המים רבים שבד' נהרות והנה ה"פ קול הוא בגי' פר"ת ואעפ"י שנוקבא לבדה היא העולה ביו' זה וניזונת בה' קולות אלו אבל ז"א אינו עולה ואינו ניזון מהם עכ"ז נצטוינו גם אנחנו להתענות כמוה לפי שלעולם אין לנו שום שפע ומזון מן ז"א אלא באמצעות נוק' וכיון שעלתה עתה למעלה אין לנו אכילה ושתיה ולכן גם הזכרים חייבים בתענית יוה"כ ונחזור לענין מאמר הנ"ל כל האוכל ושות' כו' כי בתחלה צריך להשלים תקון נוק' בכל בחינותי' בבחי' החיצונית כדי שתוכל אח"כ ביוה"כ לקחת הפנימיו' והנה בעיוה"כ צריך להשלים תקון יסוד ומלכות של הנוק' כנ"ל בדרוש הנסי' כי ב' בחינות אלו נעשות ביום תשיעי שהוא עיוה"כ והנה היסוד ומלכו' האלו אשר בה אינם נתקנים אלא בסוד החיצוניו' ולכן האדם חייב להרבות ביום זה באכיל' ושתי' משא"כ בשאר הימים כי בכל יום משאר ימי תשובה נתקן בו בחי' א' לבד אבל עתה נתקן ביום זה בחינתו ובחי' יוה"כ שהוא בחי' הוד שבה ננסרת ונתקנת ביום ט' וגם צריך לתקן בו גם הבחי' הנוגע' ליום עשירי שהוא יסוד ומלכו' שבה כנודע כי תמיד הם בחיבור כחדא ואין להפרידם ולכן שניהם נקראים בחי' א'. ואמנם תקונם ע"י אכילה ושתי' החיצוניו' ואם אינו מרבה באכילה ביום זה לא יתקן כי אם בחינתו ויצטרך לאכול ביום עשירי שהוא יוה"כ לתקן בחי' שהוא יסוד ומל' כי לא תוכל לעלות ולאכול אכילה ושתיה הפנימיות עד שתשתל' בבחי' החיצוניו' ונמצא כי המרבה באכילה ושתי' ביום ט' ע"י הכונה שלו וע"י הברכו' והמצות שעושה באכילתו ושתיתו הגופני מתקן בחי' הט' ועשירית ועי"כ יש בה תיקון לשתוכל לעלו' ביוה"כ לאכול ולשתו' בחי' הפנימיו' ע"י התענית ונמצא כי האוכל ושות' בט' גורם לו שיתענה בי' לקבל אכילה ושתי' הפנימיו' והרי הוא כאלו התענה בט' כי אכילת הט' גורם תיקון התעני' כנז'. עוד יש טעם אחר והוא כי ביום זה דעיה"כ נכנסים בנוק' דז"א ב' בחי' החסדים התחתונים שהם כללות הה' חסדים ביסוד שבה ובמל' שבה והנה היסוד הוא בחי' ט' והמל' בחי' עשירי ושתיהם נכנסי' בט' וזמ"ש כאלו התענ' ט' וי' כי בחי' ב' הימים נתקנו ביום זה ע"י אכילתו ושתיתו ביום זה וזה יתבאר לקמן בדרוש א' דחג הסוכות וע"ש:

דרוש ב

על הנז' ביתר שאת וז"ל ונחזור לבאר ענין ה' דברים הנז' שהם אכילה ושתיה אשר יש בהם בחי' חיצוניו' ובחי' פנימיות כנ"ל. ונתחיל לבאר בתחי' מזון או"א עצמן דע כי כל מזון או"א נק' בשם אכילה ולא שתיה וכל מזון זו"ן נק' בשם שתי' כי מאי' ולמטה הוא סו' המים וכמ"ש בס"ה בפ' ויקרא אכלו לעילא ודא אינון או"א דלא מתפר' לעלמין שתו

ושכרו דודים לתתא זו"ן ודא אינון דודים לזמנים ולפרקים ואמנם אכילת או"א נחלק' לב' אכילות ושתית זו"ן ג"כ נחלק' לב' שתיות וזה ענין ב' אכילות או"א הנה שתיהן נמשכו' אל או"א מן פה דא"א אבל יש בזה חילוק כי יש אכיל' לג"ר דאו"א ויש אכילה לז"ת שבהם. והנה אכילה העליונה נמשכת מן עת"י המתלבש תוך גולגלת' דא"א ומשם נמשכת אכיל' ומזון למטה עד הפה דא"א דרך פנימיותו ואח"כ יוצא מן הפה ולחוץ כי מרוב הארתו אינינו יכול להיות מוגבל ומצומצם בתוך פנימיות ולכן יוצא מפיו בסוד הבל היוצא מן הפה יורד ונמשך דרך הדיקנא ולמטה עד פה דאו"א והוא שם בסוד אור מקיף להם כי כל הבל הוא סוד אור המקי' כנודע ומן אור המקיף הזה שואבים ושואפים מזונם או"א והוא מזון לג' עליונות שבהם שהוא סוד שאיפה בלבד ולא אכילה. עוד יש אכילה ב' נמשכת ממוחין דא"א עצמו עד פיו עצמו דא"א ומשם יורד גם כן בפנימיותו דרך הגרון אשר שם הוא מקום כתר או"א כנודע. ודרך מוחין שלהם יורד משם ומתפשט עד פיהם דאו"א עצמם ואז יורד בפנימיותם דרך הגרון שלהם עצמם עד הו"ק שלהם עצמם והוא מזון אל הו"ק שלהם וזו האכילה הב' היא סוד הה' קולות הפנימים שאמרנו למעלה שמהם ניזונת נוק' דז"א ביוה"כ כי נמשך לה מזה האכילה אשר תוך פנימיות חג"ת ונ"ה של אי' כנ"ל. וזה ענין ב' שתיות זו"ן כי הנה מן אי' עילאה נמשכין להם ב' שתיו' אלו ע"ד הנ"ל בב' האכילו'. והשתיה הא' היא לצורך ג"ר דזו"ן והיא מן האכילה הב' דאי' ממה שיורד אליה מלמעל' מן א"א דרך המוחין שלה עד הפה שלה והנה יורד דרך הגרון שלה בפנים וממנו נזונים ג"ר דזו"ן. והשתיה הב' נמשכת ממוחין דאימא עצמה ויורדת עד הפה שלה עצמה ואז יוצא מפיה לחוץ ויורד עד ו"ק דזו"ן וניזונית ממנו. והנה יש שינוי באלו הב' השתיות מב' האכילו' כי שם האכילה ראשונ' העליונה יצתה מחוץ לפה דא"א והב' נכנסת דרך פנימיו' אבל השתי' הא' נכנסת דרך פנימיות אי' תוך גרונה ולא יצתה חוץ לפיה והשתיה הב' יצתה דרך פיו לחוץ. והענין הוא לפי שא"א הכל הוא רחמים והאכילה הא' יצתה דרך פיו דא"א לפי שהוא הארה גדולה ואינה נגבלת בתוכו ולכן יצתה חוץ לפיו אבל האכילה הב' שהיתה מבחי' המוחין שלו עצמו היה בה יכולת ליכנם בפנימיותו. אבל ענין השתי' שהם מאי' דדינין מתערין מינה לכן השתי' הא' הנמשכת ממוח דא"א לצורך אכילה הב' שלה הם רחמים והם מים מתוקים ואף אם יכנסו דרך גרונה ויתערבו בגופה אינם נעשים מים מלוחים אבל השתי' הב' הנמשכ' ממוחין דאי' עצמה אשר דינין מתערין מינה הנה להיותם ממנה הם מים מלוחים קצת בסו' הדינין ואם יכנסו דרך פנימיו' הגרון שלה ויעברו בכל גופה למטה יתוספו הדינין בהם ויהיה מים מלוחים ומרים ולכן הם יוצאי' דרך הפה שלה ולחוץ והוא בסו' המים

המוציא האדם בבחי' הרוק והנה רוק הוא בחי' ב' האותיו' ש"ו משופר. והנה למטה יתבאר כי ענין השתי' נמשך מט' יודין שיש בד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ומן ה' יודין שיש בג' אהיה דיודין דאלפין דההין סך כולם י"ד יודין ואם תצרף י"ד יודין אלו עם רוק הנז' שהוא שני אותיות ש"ו משופר יהיה בגי' ש"ך דינין ע"ד מ"ש בדרוש השופר כי ש"ו עם היד האוחז' בשופר הם ש"ך ניצוצי הדין ולכן הם מים מלוחים ולא מרים. והענין הוא כי אע"פ שי"ד יודין הנז' הט' מהם הם הויות והם רחמים עכ"ז כאשר מתערבים בג' מלויי אהיה שבבינה שהם דינים אז נמלחים ונעשים מים מלוחים ולא מרים כי הם ג"כ מבחינת ד' הויו'. אבל צריך שתדע כי הויה דב"ן הוא מים מרים אבל ג' הויות ראשונות ע"ב ס"ג מ"ה בהתערבם עם ג' מילויי אהיה נעשים מלוחי' לפי שהויה דע"ב הוא רחמים כי היא בחכמה והיא מים מתוקי' והוי' דס"ג ומ"ה שהם מן הבינה ולמטה הם מרים אבל לא כמו ההויה דב"ן שהיא מים מרים לרוב דינין שבה ולכן בהצטרף הויה דע"ב שהם מים מתוקים עם ההויה דס"ג ומ"ה יתמזגו כולם יחד ויהיו כולם שלשתם מים מלוחים אבל לא מרים כי הויה דע"ב יסיר מרירותם ולכן מלח הוא בגי' שלש' הויות שהם ע"ב ס"ג מ"ה כנז' והנה כיון שהם מים מלוחים אם יכנסו דרך הגרון שלה בו"ק תחתונות שלה יחזרו להיות מים מרים ולכן יוצאים דרך פיה לחו' כדי שלא יתמררו ולא עוד אלא שאדרבה הם נעשים עתה מים מתוקי' והוא כי בעת צאתם מן הפה ועוברים דרך השפתי' אשר שם אותיות בומף שהם ד' מילויי ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם בגי' קכ"ח כמנין בומ"ף והם הויות לבדם בלתי עירוב שמו' אהיה שהם דינין ולכן הם מים מתוקים ולכן בעבור המים המלוחים הא' דרך השפתים נמתקים ע"י אותיוח בומ"ף שהם מתוקים. וכבר ביארנו כיוצא בזה ענין השפתים בדרוש השופר וע"ש. והרי נתבאר היטב ב' אכילות או"א וב' שתיות זו"ן והנה אעפ"י שביארנו כי אין לזו"ן רק בחי' שתי' עכ"ז זהו בערך אכיל' או"א אבל גם בזו"ן יש בהם בחי' אכילה כמ"ש בע"ה:

דרוש ג

על הנז' ונבאר עתה ה' בחינות אכילה ושתיה ורחיצה וסיכה כו' הבאים לזו"ן מאימא עילאה ואח"כ נבאר ה' קולות הפנימיים הנ"ל וזה ענין החיצוניות:

אכילה הנה בדברינו אלה יתבאר מאמר הסבא פ' משפטים בפ' שארה כסות' ועונתה כו' דע כי באי' עילאה יש בה הויה א' בנקו' אלקים הכולל את כולה כזה ידוד ויוצאי' ממנו ד' שמו' של אהי"ה באופן זה אהי"ה דיודין ביו"ד ואהי"ה דיודין בהא א' ואהי"ה דאלפין בוא"ו ואהי"ה דההי"ן בה"א אחרונה. ואמנם האכילה דז"א כבר נתבאר לעיל שנמשכת ממוח אי' עצמ' ונמצא כי מן יו"ד של ההוי"ה הנז' אשר בראשה ובמוחין שלה

אשר שם הוא אהי"ה דיודי"ן משם יוצא אהי"ה דיודי"ן הב' הרמוז באות ה' ראשו' והוא המתפשט למטה עד החסד שם נעשה בחי' אכיל' כמו שיתבאר והנה נת' בשער הדרושי' כי אי אפשר שיתפשט ויתלבש אור הא"ס בשום א' מהי' ספי' אלא עד שיתלבש תחילה אור החכמה בהם ואז אור א"ס מתלבש בתוך החכמה ומתפשט בתוך הספי' וז"ס כולם בחכמה עשית וכעד"ז אין שום א' מהו"ק חג"ת נה"י יכול להתלבש בו אור הא"ס אם לא שיתלבש בהם בתחילה אור החס'. וז"ס יומם יצוה ה' חסדו כי החסד נק' יומא יומא דכליל כולהו שיתא יומין שהם ו"ק ונמצא שבתחי' מתפשט אור החסד בתוך ו' ספי' תחתו' דאצילות ובתוך החסד מתלבש אור החכמה ובתוך החכמה מתלבש אור א"ס אבל הבינ' אין מתלבש בתוכ' א"ס אלא ע"י אור החכמה בלבד והרי זה דרך כללו' הי"ס דאצילות וכעד"ז הוא בכל הפרטי' ונמצא כי החסד שבאב' הוא מתלבש ומתפשט בכל י"ס דאי' וע"י מתפשט השפע בכולה והחסד דאימא מתפשט בכל י"ס דז"א ובאמצעות מתפשט השפע בכולו והחסד דז"א מתפשט בכל הי"ס דנוק' ע"ד הנז'. וטעם הדבר הוא לפי שכל מיני שפע ברדתם למטה הם משתנים משא"כ החסד שהוא נקרא אור קדמא' שהוא מאיר מסוף העולם ועד סופו ואינו ניתש כחו ואיננו מתעבה ומשתנה וכל כך אורו גדול למטה כמו בהיותו למע' ולכן אין שום שפע יורד למטה עד שיתלבש בו בחסד ואז יורד למטה. ונבאר עתה החסד דאבא המתפשט באי' הנה החסד של אבא הוא הוי"ה דע"ב דיודי"ן שהו' בגי' חסד ושם אהי"ה דמילוי יודי"ן הב' היוצא מאות ה' ראשונה דהוי"ה שבאי' כנ"ל הנה הוא מתלבש בזה החסד דאבא ואז שניה' יורדים למטה להשפיע בחי' האכי' כמ"ש. ואל תתמה איך שם אהיה דאי' מתלבש תוך החסד דאבא כי הנה שם אהיה זה הוא למעל' ברישא דאימא אבל החסד דאבא הוא א' מו"ק תחתו' שבו והנה או"א שוין כחדא נפקין וכחדא שריין ולא מתפרשין לעלמין וא"כ ודאי שיותר יהיה מעול' שם אהי"ה הב' הזה מן הויה דע"ב דחסד דאבא ולכן הוא מתלבש בתוכו. והוא סוד מ"ש באברהם והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו כי אברהם הוא החסד הנז' שבאבא והנה הע"ץ הוא אהי"ה הב' דיודין דאי' שהוא בגי' ע"ץ ואברהם הנז' הוא למטה מבחי' אהיה וזהו תחת העץ כי לכן אהיה מתלב' תוך החסד הנז' ובהיותם מלובשים כך אז נמשכת האכי' והשפע למטה וזהו מ"ש ויאכלו. והנה אלו היו מלאכים ונודע כי מאכלם הוא מן העליון כמ"ש הכתוב לחם אבירים אכל איש לחם שמלאכי השרת ניזונים ממנו והנה אכילת המן הזה נרמז בב' שמות הנז' עצמם שהם בהוי"ה דחסד דאבא ובאהיה דאימא כי הנה יש בהם ז' יודין וא' של אהי"ה שציורה ב' יודין וו' כזה א' הרי הם ט' יודין כמנין מ"ן. ודע כי אלו הז' יודי"ן שבב' שמות אלו הם בחי' ז' נקודות שיש בשם הוי"ה בניקו'

אלקים הכוללת כל י"ס דאימא והם שבא סגול חירק חולם והם ז' נקו'. וז"ס מאמר הסבא הנ"ל כי שארה היא הויה בניקו' אלקים הנמשך מן עלמא דאתי ונודע כי שארה היא האכילה הנרמזת בט' יודין הנז' ואלו נמשכין ויורדין עד החסד דאימא אשר שם בחי' האכילה כמ"ש והנה כיון שז' נקודות אלקים הם הז' יודין הנז' שהם סוד האכילה ונקרא שאר' גם שם אלקים בעצמו צריך שיהיה רמוז באכיל' זו הנק' שארה כיון שכל המזון הזה הוא מאי' א"כ היא בחי' גבו' הנק' אלקים והנה ש' של שארה הוא אלקים במילוי יודין העולה בגי' ש' וכללו שם אלקים הוא א' של שאר' ואלקים בריבוע הפשוט הוא בגי' ר' של שאר' וה' אותיות של שם אלקים הם ה' של שאר'. גם ידעת כי שאר' הוא באימא בסוד אשר ה' כמ"ש בס"ה בסוד אשר הוצאתיך מארץ מצרים וכמ"ש בע"ה והנה נת' כי המזון הזה הנק' שארה יורד ונמשך עד החסד שבאימא ונודע כי ז' שמות של שם בן מ"ב הם בז"ת דאי' ונמצא כי שם אבגית"צ הוא בחסד והוא בגי' שארה לרמוז כי המזון הוא בחסד דאימא. גם נודע כי שם של מ"ב יוצא מן מ"ב אותיות ראשונות מן בראשית עד ב' של ובוהו בחילוף אלפא ביתא ונמצא כי שם אבגית"ץ יוצא מתיבת בראשית שהוא אותיות שאר בית ר"ל מזון דאי' הנק' בית בסוד בראשית בית ראשית נקוד' בהיכליה. גם האימא נק' ה' ראשונה וזהו שארה שאר ה' נמצא כי שאר' ושאר בית משפט א' להם והרי נמצא כי המזון נרמז במלת בראשית כנז' ויורדין בחסד של אימא הנק' ברא וזהו בראשית ברא. והנה נת"ל כי אלו הה' דברים אכילה כו' הם מחיצוני' הבינה כי הה' קולו' הם נמשכי' מפנימיו' והנה אכי' שאנו עוסקים בה היא מבחי' החיצוניות ואמנם חיצוניות דאימא דחסד שבה הם ב' שמות הוי"ה דההי"ן ואהי"ה דההי"ן העולה קנ"א והנה ב"ן וקנ"א הם בגי' בר"א הרי כי ברא הוא בחסד דאי' כנ"ל. ואל תתמה איך ב' שמות אלו הם בחיצוניות דחסד דאימא כי הנה נודע שהחסד דדכורא גניז בפומא דאמה יסוד שבו וכן החסד דנוק' גניז ביסוד שלה ולכן הוי"ה דב"ן שהוא סוד מ"ן שביסוד שלה צריך שיהיה שרשם בחסד שבה כי משם נמשכי' ביסוד שבה. גם ענין. אהי"ה דההי"ן נרמז בפסוק כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא אל קנ"א הרי כי הבינה הנק' אש החסד שבה הנק' אל הוא קנ"א שהוא אהי"ה דההי"ן ואחר שירדו המזונות בחסד שבה הנק' ברא אז נעש' בבחי' אלקים שהוא מ"ש במלת שארה איך בו רמוז שם אלקים בכל בחינותיו וזהו בראשית ברא אלקים:

והנה ע"ד מ"ש כי האכילה היא נק' מ"ן ונקרא שארה והו' בחי' ט' יודין הנ"ל שבחסד דאבא ובאהיה דאימא ועד"ז צריך שנבאר כל בחי' אלו בבחי' הפה והשינים שבפה דאי' הטוחנים המן הזה:

ובשער מאמרי הרשב"י זיע"א פ' משפטי כתב וז"ל ושם ביארנו שארה אבל כסותה לא ביארתיה שם והנה עניינה הוא שם ס"ג שבבינה שבו ג' יודין ואלף שהוא שם ייאי שהיא בגימ' אל מן אלוה אשר באל זו מתתכסים זו"ן הנק' ו"ה מן שם אלוה וזהו אלוה אל ו"ה כנדרש פ' לך לך ע"כ:

דע כי אלף דאהיה היא בחי' הפה והשיניים של אימא והענין הוא כי כדוגמת אות י' של ההוי"ה דאבא היא ממש אות א של אהי"ה שבבינה ולכן הא' צורתה יו"ד כזה א' והנה נודע כי מן ב' אותיות וד שבמילוי אות יוד דאבא נעשית אימא שהי' ה' ד' על ו' ומה שהיה תחילה ו"ד נעשה ד"ו ונמצא כי בציור יוד זו נכללו אלו האותיות יוד וד שהם בגי' ל' ואמנם צריכין שיהיו בציור א' של אהי"ה ג"כ באופן זה יו למעלה וד"ד למטה כי ב' הווין יחד באמצע וב' הדלתין מחוברות יחד למטה והרי איך כולם נכללים בציור אות אלף זו כזו הצורה א' ואלו הם סוד ל' שיניים אשר בתוך פה דאימא ולפי שאלו המזונות נמשכו באימ' מן החסד דאבא כנ"ל ולא מלמעלה ממנו לכן אין בה רק ל' שיניים כי משפטם היה ראוי בה להיות ל"ב שיניים וב' השיניים שחסרו ממנה הם כנגד חו"ב דאבא שחסרו ממנה אבל עכ"ז אלו הב' שיניים נעשים ע"י כללות הכל. והוא כי הנה נת' כי זה האלף של אהי"ה וצורתה יוד וד והנה ג' אותיות יו"ד הם ציור א' וב' אותיות וד' הם ציור ה' הרי ב' אותיות אה נעשים מציור הנז' באות א' דאהי"ה ואלו הם תשלו' ב' שיניים החסרים כנז' גם אלו הם ב' אותיות ראשו' דאהי"ה גם אלו הם ב' אותיות אה מן שארה. והנה נתבאר לעיל כי ב' הדלתין כלולות בצורת ד' שבאלף דאהי"ה אבל אות ו' שבציור אות א' דאהי"ה נחלקת לב' ווין א' למעל' בשינים העליונים וא' למטה בשיניים התחתונים. והנה אם תצרף ד' זו הנוספת עם ג' אותיות יוד של ציור א' דאהיה שהם ציור אלף א' יהיו ב' אותיות א"ד מן אדנ"י גם ב' ווין שיש בציור אות א' דאהי"ה כנז' הנה הראשונה היא עולה למנין ס' לפי שהיא מחוברת וסמוכה לאו' י' עילאה דציור אות א' וי' פעמים ו' הם ס' אבל ו' השניה היא בחשבון ו' והוא סוד ששים ושש ו' עילאה ו' תתאה כנודע והרי הוא בגי' אדנ"י עם הכולל גם הוא בגי' אכילה. גם הב' דלתין הנז' אם תחבר' ותצייר בציור ם סתום כזה הנה היא מ' דמנצפך ואם תשים הב' ווין הנ"ל זו על גבי זו יהיה ציור ן' פשוטה דמנצפ"ך והרי הוא סוד המ"ן הנ"ל שהוא ענין האכילה עצמה כנ"ל ונמצא כי ציור אות א' דאהיה בציו' יוד וד כנ"ל עם הציור של ב' אותיות אה הנעשה מהם כנ"ל הנה כל זה היא בחי' ל"ב השינים שבפה דאימא כי אותיות י"ו הם י"ו שינים העליונים ואותיות ודד הם בגי' י"ד ועם ב' אותיו' א"ה שהם ב' הם י"ו שינים התחתונים. וכבר נתבאר כי ציור יו"ד דו של אות אלף דאהי"ה הם ציור ב' אותיו' אה מן שארה והם בשיניים של פה דאימא

נשארו ב' אותיות ש"ר מן שאר"ה שהם בב' החניכיים שבהם נתלי' שרשי השיני' כנ"ל בדרוש השופר. והנה שם ביארנו כי ב' החניכי' הם ב' שמות אלקים אלקים והנה בזה ית' מאמר ספ' הזוהר בפ' שמות דף מ' ע"א וז"ל ממעונות אריות דא אינון שינייי' מהררי נמרים דא אינון שפוון. והענין הוא כי החניכי' העליוני' הם שם אלקים בריבועו העול' בגי' ר' ועם י"ו שיני' העליוני' התקועי' בהם הם רי"ו כמנין ארי"ה וכן למטה החניכי' התחתונים הם שם אלקים בריבועו העולה ר' ועם י"ו שינים התחתונים התקועים שם הרי רי"ו ב' כמנין ארי"ה והרי כי בחי' השיני' והחניכי' הם בחי' ב' אריות. וזהו ממעונות אריות דא אינון שיני'. ואמנם להבין איך ב' אותיות ש"ר מן שארה הם ב' החניכים צריך שנבאר באופן אחר והוא כי החניכי' העליונים הם שם אלקים במילוי יודי"ן העולה בגי' ש' של שאר והחניכי' התחתונים הם שם אלקים בריבועו העולה כמנין ר' של שארה וכדי ליישב ב' דרושי' אלו צריכין אנו לבאר עניינם יותר והוא כי למע' יש בחי' ש' באופן זה כי הרי"ו שבה' מקומם בחניכי' העליוני' וכנגד רי"ו ב' בחניכי' התחתונים מריבוע אלקים עם י"ו שינייי' והרי יצדק מאמר הזו' על ממעונות אריות. ואמנם הפ"ד החסרי' על הרי"ו שבחניכייי' העליונים לתשלו' ש' הם בחי' אותיות אחע"ה שבגרון לפי שמן החניכי' שהם קצה וסוף החיך שהוא חכמ' נמשכי' אחע"ה אלו אל הגרון שהוא בינה ונמצא כי נשארו רי"ו לבד בחניכיים העליונים כמספר הרי"ו שבחניכיים התחתונים והנה עדיין לא נשלם החשבון היטב כי הנה החניכיים התחתונים הם ר' עם י"ו שיניים הם רי"ו אבל בחניכייי' העליוני' יש רי"ו מלבד י"ו שינים העליונים. ועמהם הם רל"ב אבל הענין הוא כי כל הל"ב שינים הם כנגד ל"ב נתיבות חכמ' ולכן יש שם שם אלקים בריבועו העול' ר' ועוד יש שם כללות ושרש כל ל"ב שינים ואח"כ נחלקים וחצים שהם י"ו נשארים למעלה בחכמה וחצים י"ו התחתו' יורדים למטה בבינה. עוד טעם אחר כי הנה חניכיים העליונים הם בחכמ' לפי שהם בסיום החיך העליון שהוא חכמה כנ"ל ולכן יש שם בחי' רל"ב כנגד ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן העולים רל"ב כי שורש ארבעתם הם בחכמה אבל בחניכיים התחתונים שהוא בחיך התחתון שהוא בינה והם סמוכי' אל הגרון לכן הם בבינה ואין שם רק חציים שהם י"ו שיניים התחתונים והרי נתבאר בחי' האכילה הנקרא שארה ונתבאר מאמר הסבא בענין שארה:

ונבאר ענין השתי' וצריכין אנו להודיעך אעפ"י שאינן רק ה' עינויים ואם נמנה השתי' הם ו' הטעם הוא כי שתי' בכלל אכילה וא"כ אינם רק ה' עינויים. ועתה נבאר איך אכילה ושתיה ממקור א' הם באים אלא שהאכילה מעולה מן השתיה כמ"ש הנה נתבאר לעיל כי האכילה היא בחי' ז' יודין שיש בהויה דע"ב דחסד דאבא ובשם אהיה הב' שבראש

אימא ועוד א' דאהיה הוא ציור ב' יודין וו' הרי הם ט' יודין כמנין מ"נ דמנצפך והוא אכילת המן והנה אותיות מ"ן ג"כ בגי' מים שהם השתיה והרי כי אכילה ושתיה הם מבחי' ט' יודין הנז' גם ז' היודין הראשונים שבב' שמות הנז' הם בגי' יין שהוא ענין השתיה ועם היות כי שניהם מבחי' ז' יודין הם עכ"ז לא אמרז"ל אכילה בכלל שתיה אלא שתיה בכלל אכילה לפי שהאותיות מ"ן הרמוזים באכיל' הם יותר כפשטם שהם אות מ' ד' יודין דהויה דע"ב ואות נון ה' יודין דאהיה וגם שהרי אותיות מ"נ הם כסדרן מ' קודם לנ' כי הויה קודמת לאהיה אבל אותיות מים שהם השתיה אינם כסדרן ואינם מחולקות בבחי' הנז' ולזה אמרו כי השתיה טפילה בכלל האכילה והאכילה היא העיקרית:

ונבאר השינוי שיש בין האכילה והשתיה כי עם היות ששתיהן באות ממקור א עכ"ז האכילה היא גבוה במדרגתה מן השתיה כי האכילה מן הט' יודין שבשנ' השמות הנז' שהם עליונים וכמו שנתבאר לעיל אבל השתיה היא מכל כללות ההויות ואהיה כי הנה הד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הם בגי' רל"ב וג' שמות אהיה דיודין דאלפין וההין הם בגי' תנ"ה והנה רל"ב ותנ"ה הם בגי' תרפ"ז כמנין שתיה ועדיין חסרים כ"ח אבל עניינם הוא כי האכילה נטחנת ע"י השיניים ושם הוא נטעמת אבל השתיה שאינה נטחנת ע"י השיניים אינה נטעמת עד הגיע בחיך שהוא אותיות כ"ח ואז נשלמו הכח עם תרפ"ז ונעשית שתיה ולכן עם היות האכילה והשתיה ענין א' כנז' עכ"ז האכילה שהיא נטחנת ע"י השינים נמתקת ע"י התדקדקותה כנז"ל שהדינין מתפזרים ואינם מתחברים ועי"כ נחלש כחם אבל השתיה שאינ' נטחנת ע"י השיניים אינה נמתקת עד שתגיע בשפתי' ושם נמתק' ע"י אותיות בומ"ף אשר שם שחשבונם הוא קכ"ח שהם ד' מילוי ההויות לבדם שהם רחמים והמים המלוחים שהם ההויות שנתערבו עם אהי"ה שבאימא שהם דינים נעשים מים מתוקים כנ"ל בענין ב' אכילות וב' שתיות שבאו"א והזו"ן בתחילת הדרוש. עוד נרחיב הביאור במלת שתיה הנה אות ת' היא בחיך העליון ואות ש' בחיך התחתון ואות י' למעלה ואות ה' למטה ונבאר תחילה ב' אותיות שת הנה חיך העליון הוא חכמה ולכן יש בו אות ת' לפי שבחכמה יש כללות כל הד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם בגי' רל"ב כנ"ל בענין האכילה. גם יש בחיך לפי שהוא בחכמה ב' בחי' אחע"ה שהם אחע"ה בחכמה ואחע"ה בינה ושניהם נכללים בחכמה כי היא העליונה ואח"כ אחע"ה האחר יורד אל הבינה שהוא בגרון בגי' ב' פעמים אחע"ה הם בגימט' קס"ח ועם רל"ב הנז' הרי הם בגי' ת' של שתיה ולהיות כי אותיו' אחע"ה הם אותיות גרונות שאינם נטחנות ע"י השינים כי הם דקות ורוחניות כדוגמת השתיה שאינה נטחנת בשינים לכן הם נכנסים בחשבון ת' של השתיה כנ"ל אבל חיך התחתון שהוא בינה יש בה ש'

של שתיה והוא ג' אהיה דיודין ואלפין וההין העולים בגי' תנ"ה והש' הם כאן והקנ"ה היתירים הם יורדים למטה ומשם נעשים בחי' הקנ"ה ונמשך עד הריאה אשר הוא שואב השתי' והמשקין כנז' בדברי רז"ל. ואין הכונה שהמשקין נכנסים בתוכו אלא ששואב דרך שאיבה מחיצוניותו המים היורדים דרך הושט המחובר לו ע"י תום הריאה ונשיבתו ואז נמשכת שאיבת השתי' ההיא עד הריאה השואבת כל מיני משקין. גם ב' אותיות יה הם בחיך עליון וחיך תחתון כי הנה בחיך העליון שהוא חכמה יש בו כל ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שבהם ט' יודין העולים בגי' מים כנ"ל ואם תחבר עמהם אות י' של שתיה יהיה ימים ובחיך התחתון שהיא בינה יש בה ג' שמות אהיה הנז' העולים תנ"ה ובהם ה' יודין והנה אם תשים אות ה' של השתיה עמהם יהיו עשרה יודין לפי שאות הה' היא אות ה' מאלקים דיודין לפי שכל בחי' מים נק' גבורות גשמים והם דינים דאלקים וה' זו מצטרפת עם היו"ד ונעשה ה"פ יוד שהוא נו"ן והם ה' יודין ועם ה' יודין הנז' יהיה עשרה יודין העולים בגי' ימים. והנה נמצא ב"פ ימים א' בחיך עליון חכמה מים זכרים וא' בחיך תחתון בינה מ"נ. והלשון הוא הרקיע המבדיל בין מים למים ונמצא כי המים העליונים הזכרי' הם ט' יודין שבד' ההויות שבחכמה והמים התחתונים הנקבות הם היודין שבג' שמות אהיה כנ"ל וז"ס ויהי מבדיל בין מים למים כי ויהי הוא בגי' שם א"ל היוצא מאהיה הא' שבכלם שהוא המילוי יודין אשר בו ג' יודין ואלף כנודע ולכן נרמז תחילה במלת ויהי כי ממנו התחלת מ"ג ואהיה אחרון שבהם שהוא המילוי דההין העול' בגי' קנ"א נרמז אח"כ במ"ש ולמקוה המים קרא ימי' כי מקוה הוא בגי' קנ"א כי זה האהיה דההין הוא אחרון לכלם ומקום שלהם שבו נקוים כולם. ודע כי מבחי' ימים שבחיך העליון כנז' הנה הוא נחלק ב"פ י"ם ומהם נעשה אח"כ חכמה ובינה דז"א כי החכמ' נקר' י"ם והבינה נקר' מי ומן ימים הנקבות שבחיך התחתון שגם הם נחלקי' לב"פ ים ים מהם נעשו חכמה ובינה דנוק' דז"א ע"ד הנז' והרי ביארנו ענין אכילה ושתיה בדרך ארוכה. ואמנם תשלו' הה' דברים לא ביאר לי מורי ז"ל אלא דרך קצרה וזה ענייננם: ונתחיל בתשמיש המטה יען כי בו נתבאר תשלום המאמר הנ"ל סבא דמשפטים ואמר שם כי עונתה איהו ה' צבאות כו' והענין הוא כי טיפת הזווג אינה כמו האכילה שלא נמשכת אלא מהוי"ה דע"ב ואהיה דיודין שבהם ט' יודין כנ"ל אבל טיפת הזווג נמשכת מכלם והוא כי הנה נתבאר בתחי' הדרוש כי ד' שמות של אהיה נכללין בד' אותיות הויה בניקוד אלקים שבאימא ב' אהיה הראשו' במילוי יודין וג' דאלפין וד' דההין והנה אהיה הא' דיודין בהתחברו עם הויה דע"ב דיודין יהיה בהם ז' יודין כמנין ע' של עונתה וג' אהי"ה האחרו' הם בגי' ג' אותיות נת"ה של ענתה כי ענתה הוא בגי' ה' צבאות. והענין

הוא כי ג' מילויי אהיה הנז' שבנה"י דאי' כנודע אצלנו בסוד חותם בתוך חותם בדרוש הצלם דליל הו"ר ונודע כי הזווג נמשך מנה"י הנק' ה' צבאות ועוד כי כשנמשכין הויה דע"ב ואהיה דיודין העליונים למטה בנה"י דאי' ואז יושלם בחי' ענתה הנז' שהוא בגי' ה' צבאו'. והנה כמו שיש זווג ועונה באימא כן יש עונה בנוק' דז"א והנה ב"פ ענתה הם בגי' תשמיש המטה עוד ירצה כי ב' עונות וזווגים הם זווג אבא עם אי' וזווג ז"א עם נוק' וכשיש למעלה ב' עונות אלו שהם בגי' תשמיש אז יש תשמיש למטה בתחתונים אבל ביוה"כ שאין תשמיש שלם למעלה רק חציו והוא זווג או"א לבד בעבור כי רחל עלתה למעלה עם אימא כנז' אז גם התחתונים אסורים בתשמיש המטה:

סיכה היא כלולה מאכילה ושתיה וכמ"ש במשנה מניין לסיכה שהיא כשתיה ביוה"כ שנאמר וכשמן בעצמותיו. והענין הוא כי הנה האכילה והשתי' הם אותיות מ"ן כנז' וגם הסיכה נמשכת משם ואם תחבר תמורת הויה שהוא מצפ"ץ העולה בגי' ש' עם אותיות מ"נ יהיה שמן וזמ"ש וכשמן בעצמותיו:

רחיצה הוא שם אהיה דיודין ודההין שעולים בגי' רחיצה עם הכולל. והענין הוא כי אהיה דההין הוא בגימטריא מקו"ה כנ"ל ושם אהיה דיודין הם המים הנקוים בתוך המקוה כי כל בחי' מים הם ממילוי יודין כנ"ל ושניהם בגי' רחיצה. גם רחיצה היא בגימטריא שדי עם הכולל:

נעילת הסנדל נעל בגי' הוא אהיה דההין גם סנדל הוא בגי' אהיה דאלפין גם סנדל הוא בגי' קמ"ד והוא אחוריים מלאים דהויה דב"ן דההין לא שמעתי תשלום הדרו' הזה:

דרוש ד

בענין התפילות דיוה"כ הנה למעלה בענין ר"ה ולמטה בענין חג הסוכות נתבאר ענין זה בארוכה האמנם קיצור הדברים הוא כי בר"ה ועד יוה"כ הוא בחי' שמאלו תחת לראשי וממוצאי יוה"כ עד ח' חג עצרת הוא וימינו תחבקני ובח' עצרת הוא הזווג כי בט' ימי תשובה נשלמה הנסירה כמו שנת"ל בדרוש כל האוכל ושותה בט' כו' בענין דרוש הנסירה כי בערב יוה"כ ננסר הוד ויסוד ומלכות דנוקבא ובעת הנסירה ניתנין כל הדינין שבאחורי ז"א בנוק' ואח"כ שמאלו דז"א מחבקה למתק דיני האחוריים אשר בה כי אין הדינין נמתקין אלא ע"י מקורם ושרשם. והנה ביוה"כ צריכה נוקבא [זו"ן דנקודה חמישית] דז"א אחר שכבר נגמר נסירת' לעלות עד אימא עילאה להתעטר ולהתקשט שם בקישוטין כנודע ואז לוקחת הה"ג מנצפ"ך מן אימא עצמה שלא ע"י ז"א ולוקחת ע"י ה' עינויים הנז' מאכילה ושתיה כו' וע"י ה' קולות דה' תפלות דיוה"כ כנ"ל באורך. ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי לכן נקרא כפור שהם אותיות כ"ו פ"ר כי הז"א הוא שם

הו"יה שהוא בגי' כ"ו ונוק' לוקחת ה' גבורות מנצפ"ך העולים בגי' פ"ר ונמצא כי הארה שמקבלים זו"ן ביום כפור הוא כ"ו פ"ר כי הנה כו' הנזכר במלואו הוא כ"פ ו"ו והוא בגי' יב"ק ופ"ר הוא בגי' מנצפ"ך והענין הוא כי כל בחי' אלו מקבלת עתה ביום זה מלכות נוק' דז"א מאמא עילאה עצמה שלא ע"י ז"א בעלה. והיותו נקרא יוה"כ בלשון רבים הוא הענין רחל נוק' דז"א העולה ביום זה עד אימא עילאה עצמה כנזכר ומתחברת שתיהן והנה אעפ"י שה' מיני גבורות מנצפ"ך שלוקח' מאימ' עילאה אינו רק אחר תפלת הנעילה בסוד החתימה כמ"ש שם עכ"ז [מתחילת יוה"כ] מתחלת הנוק' לעלות עלייה אחר עלייה ותכלית כוונתה הוא לקחת הה"ג מנצפ"ך מאימא ואמנם מדריגת עלייתה הם כסדר ה' תפלות של יוה"כ וזה ביאורם:

הנה בליל יוה"כ עולה רחל נוק' תחתו' דז"א עד ראש התבו' שהיא נוקבא תחתונ' דאבא ואח"כ בתפלת ערבית אנו מעלים אותה ע"י תפילתינו עד בחינת המל' של בינה עילא' שהיא נוקב' עילא' דאבא כנודע ובתפי' שחרית אנו מעלים אותה עד חג"ת דבינה בחזה שלה ובחזרת התפילה אנו מעלים אות' עד דעת דבינה ובתפלת מוסף אנו מעלים אותה עד חו"ב דאי' ובחזר' עד כתר דבינה. ואמכם ז"א עדיין הוא למטה במקומו ולא עלה שום עליה אבל הוא מזדווג בתפלות הנז' עם לאה נוקב' עילאה שלו והטעם הוא כי כל תפלות יוה"כ הוא לצורך בנין רחל נוק' דז"א העיקרית כדי שתתעטר ותתקשט ע"י אימא עילאה כנז' ולכן היא העולה בתחילה עד כתר דאימא והוא נשאר למטה ואינו עולה עד תפלת המנחה ואז בתפלת המנחה עולים ז"א ולאה עד ראש התבונ' ובחזרה עולים עד החזה דבינה עליונה ובתפלת הנעיל' עולים עד ראש הבינה לפי שאינו כמו רחל שעלת' תחיל' בדעת הבינה כו' אבל ז"א לעולם עול' כשיעור מדתו ושיעור קומ' שלו ועתה כבר ז"א ולאה ורחל שלשתם שוים כי עלו עד הכתר דבינה ובחזרת הנעילה עולים שלשתם ז"א ורחל ולאה עם אימא עילאה בדיקנא דא"א:

וז"ס מה שנהגו לומר אחר תפלת הנעילה ז"פ ה' הוא האלקים והש"ץ אומר פ"א והקהל עונים אחריו וכן עד ז"פ ואע"פ שאנו כופלים בכל פעם ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים לפ"א תחשב כמ"ש. והענין הוא כי הנה שמעתי ממורי ז"ל כי ה' הוא בעתיקא והאלקים בז"א כנז' באדרת נשא. גם שמעתי ממנו כי ידוד בז"א ואלקים בנוק' ונלע"ד שיתיישבו ב' הדרכים האלו עם מה שנתבאר אח"כ בענין ביאור כונת ה' הוא האלקים ונמצא כי ה' הוא האלקים הנאמר בתחילה הוא כנגד ז"א הנק' הויה שעל' עד מקום נוקב' הנקר' אלקים בערך ז"א ואח"כ כופלים פעם ב' ה' הוא האלקים כנגד עתיקא קדישא הנקר' ה' אשר עתה נעשה אלקים ע"י עליית ז"א ותרין נוקבין דיליה ואימ' עילאה שם בעתיקא

כי כלם נקר' אלקים כנודע ונמצא כי אעפ"י שאנו כופלין אותו בכל פעם עכ"ז לפעם א' יחשב ונמצא כי י"ד פעמים ה' הוא האלקים אינם רק ז"פ בלבד:
ונחזור לבאר ענין ה' הוא האלקים כי הנה אלקים הוא נוק' ויהו"ה הוא דכורא והקטן נתלה בגדול והלו"ל אלקים הוא יהו"ה וא"כ למה אנו אומרים יהו"ה הוא האלקים. אבל הענין יובן עם הנ"ל כי הנה ביוה"כ עלתה רחל עד חזרת המוסף בכתר דאימ' ואז ז"א הוא טפל אלי' כי הוא לא עלה כלל והיא עלתה כל המדריגות ההם ועתה אחר המנחה והנעילה אשר עלה ז"א עד מקום נוק' והושוו' אליה לכן אומרים ה' שהוא ז"א עלה עד מקום עליית נוקבא הנק' אלקים. ונלע"ד כי כפי זה היה ראוי לאמור אחר תפלת לחש דנעיל' ולא אחר החזר' ואפשר כי הטעם הוא שלא להפסיק בין הלחש והחזרה. גם יובן ע"ד הנלע"ד שכתבתי לעיל כי ב' כוונות נכללו כאן ענין זו"ן וענין ז"א ועתיקא וכיון שאין עליית ז"א בעתיקא עד אחר החזרה לכן אומרים ה' הוא האלקים אחר חזרת העמידה:
וטעם אמירת ז"פ הוא כנגד הז' קצוות דאצילות אשר עלה ז"א למעל' מהם ועלה עד הבינה שהיא למעל' מז' תחתונות דאצילות:

דרוש ה

בענין החתימה שאנו מזכירין בתפלת הנעיל' ובו יתבאר מאמר חז"ל ג' ספרים נפתחי' בר"ה א' של צדיקים גמורים וא' של רשעים גמורים וא' של בינוני' והנה של בינונים נכתבים בר"ה ונחתמין ביוה"כ ולכן בר"ה אומרים כתבנו לחיים וכתוב לחיים טובים כו' נזכר ונכתב וביום הכיפורים בנעיל' אומרים חתמנו לחיים וחתום לחיים נזכר ונחתם לחיים כו' גם נבאר ענין ליל הו"ר אשר גם אז נידונים ונחתמים כי לכן נקרא ליל החותם כמ"ש הרמב"ן ז"ל על פסוק סר צלם מעליהם כו' ונמצא כפ"ז כי ג' זמנים הם שבהם האדם נידון בר"ה ובנעילת יוה"כ ובליל הו"ר. ואמנם בר"ה נכתבים ובנעילת יוה"כ נחתמין ובליל הו"ר נחתמין פעם ב'. אבל הענין הוא דע כי בכל זמן שהגבו' מתעוררין הוא זמן דין ואז נידון העולם והנה בר"ה שהוא התחלת נסירת הדינין מאחורי דז"א וניתנין לנוק' כנ"ל לכן אז זמן שליטת הדינין והגבו' ולכן נקרא יום א' דינא קשי' כדאית' בפ' פנחם ואז צדיקים גמורים דוקא הם נחתמים לחיים בר"ה ולא הבינוניים לפי שהוא דינ' קשיא ובנעילת יוה"כ אשר נעשית בחי' היסוד של רחל נוק' דז"א עם הכלי של הה"ג לכן גם הוא זמן דין ולא קשה ולכן הבינונים נחתמים בו לחיים. ובליל הו"ר אשר אז נכנסים ה"ג לתוך הכלי שלהם הנעשה ביוה"כ בנעילה כנז' לכן נחתמים בו העולם חות' ב' כמ"ש והרי נת' עניינם דרך כללות. ונחזור לבארם דרך פרט הנה ג' חותמות הם חותם לאה בר"ה וחותם בתוך חותם דרחל בנעילה והו"ר. והענין יובן במ"ש למעלה כי מיום

ר"ה עד יוה"כ ננסרין יוד אחוריים דרחל אבל דלאה ננסרה כולה ביום א' דר"ה ולכן כל הזווגים שיש מר"ה ועד ח' עצרת ולא עד בכלל הם ישראל ולאה או יעקב ולאה כי כבר היא ראוי' לזווג מיום א' ואילך וא"א שום זווג בעולם עד שיהיה בחינת החותם נחתם ביסוד הנקב' כמ"ש בענין הנעיל' דיוה"כ ונמצא כי בר"ה נחתם חותם לאה ונזדווגה עם ז"א. והנה לאה נקרא דינא קשיא כנודע ולכן בעת החותם הזה הנעש' בה שהוא בחי' גבור' היסוד שבו מתעורר הדין ונידון העולם ואז צדיקים גמורי' לבדם נחתמים לחיים ע"י החותם ההוא כי אם אין חותם בר"ה איך אמרו חז"ל שצדיקים גמורים נכתבים ונחתמים בר"ה לחיים. וא"ת אין חתימה נזכרת בר"ה אלא כתיב' בר"ה וחתימה בנעילת יוה"כ. והתשוב' היא כי נוקב' האמיתית והעיקרית דז"א היא רחל ולכן החותם העיקרי שהוא בחי' היסוד של הנוקב' אינו אלא ברחל ובפרט כאשר נכללת לאה ברחל ונעשו' א' כי אז היסו' הוא ברחל ולא בלאה ולכן החותם הנעשה בלאה לא יקרא חתימ' אלא כתיב'. והטעם הוא כי היסוד דלא' הוא בשליש העליון דת"ת דז"א בין ב' הזרועות והידים שלו אשר בהם ענין הכתיב' אבל היסוד של רחל הוא למטה בג' פרקין תתאין דנה"י דז"א ושם נק' חותם שהוא תחו"ם וחות"ם וחומ"ת וסיום הרגלים כמ"ש בע"ה. עוד טעם אחר כי לאה עיקר בנין פרצופה נעשה מן ד' שמות אהי"ה בד' המילויים ב' דיודי"ן וא' דאלפין וא' דההי"ן כמבואר אצלנו בכוונת ק"ש דשחרית דחול אבל רחל עיקר בניינ' אינו אלא מן נה"י דז"א אבל ענין שמות אהיה כנז' הם לצורך החותם שבה בלבד כמו שיתבאר ולכן עיקר שם חותם הוא ברחל והרי נתבאר ענין ר"ה כי בו נעשה חותם דלאה אבל נקרא בשם כתיבה:

ומה שאומרים זכרינו לחיים ביוה"כ עם היו' שנתבאר אצלנו שענין זה נאמר לצורך הנסירה והנה כבר נגמרת נסירת' בעיוה"כ אבל עכ"ז צריך לאומרו גם ביוה"כ כי ענין זה הוא בבחי' הנשמות שבה שצריך להמתיק כי עד עתה היו נמתקין ע"י זכרינו לחיים כשהיו ניתנות מז"א אליה אך עתה ביוה"כ אומרים זכרינו לחיים כו' להמתיקם פעם ב' אחר שכבר נתקנו ליתנו בה עכ"ל:

ובנעילת יוה"כ אז אנו מזכירין ענין החתימ' כמ"ש חתמנו לחיים וכיוצא בזה והוא כי עתה נעשה חותם דרחל אשר עיקר החותם הוא בה כנ"ל וענין החותם הזה הוא בחי' היסוד שברחל שהוא הכלי של הרחם שבה העשוי לקבל בתוכו הה"ג הנקר' מ"נ שלה וגם לקבל בתוכו טיפת מ"ד בעת הזווג והנה ענין החותם הזה הוא כי נודע כי כל בנין י"ס דרחל הם נעשים ונבנים מן נה"י עצמם דז"א ומן החסדים אשר בתוכם מן הפנימיות עצמו של ז"א. והנה בנצח והוד דז"א יש בכל א' מהם ג' פרקין ומהם נעשין ג' ספי' דקו

ימין וג' ספי' דקו שמאל של רחל אבל היסוד דז"א אינו ארוך ומתפשט כשיעור נו"ה והנה חצי התחתון דת"ת דז"א ממנו נעשה כתר של רחל ומן היסוד שלו שאין בו אלא ב' פרקין והם היסוד והעטרה שבו נעשים הדעת והת"ת של רחל ונמצא כי יסוד דז"א מסתיים עד סיום הת"ת של רחל. והנה היסוד והמל' אשר ברחל אין להם על מה שיסמכו כנגדם בקו האמצעי דז"א וא"כ מהיכן יעשו בחי' יסוד ומלכות ואמנם בדרוש אלפא ביתא דאטב"ח כו' ביארנו כי בהיות המל' שהיא רחל בסוד נקודה קטנה כלולה מי' אות' הנקו' מתחלקת לעשר נקודות ואח"כ מתחברין בה הארות אחרות עד שנשלמה לי"ס ונמצא כי כבר יש בה מבחי' עצמה משרשה ב' נקודות א' לצורך היסוד שבה וא' לצורך המל' שבה ושם נת' כי נקודת הת"ת מתחברת עם נקודת היסוד שבה וממנו נעשה היסוד שבה. גם בדרוש קטנה נערה ובוגרת נתבאר ענין היסוד והמל' שבה מאיזה בחי' נעשו ונמצא כי החותם הזה הנז' אינו בחי' היסוד שלה ממש אבל הענין הוא בסוד גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום והענין הוא כי מפחד החיצונים שלא יתאחזו שם לב' טעמים האחד הוא לפי שהנקבה כולה דינים אשר החיצו' אין להם אחיזה אלא בדינין. ועוד לפי שרחל היא העשירית התחתונ' שבכל עולם האצילות ולכן היה יכולת אל החיצונים להתאחז ביסוד שלה שהוא פתחה של רחל שמשם יוצא כל השפע בסוד לפתח חטאת רובץ ולכן הוצרך להנתן ביסוד ההוא שבה חותם א' לשמור המקום ההוא מן החיצונים שלא יכנסו שם כדרך כל האדם השומר איזו דבר ע"י החותם הנחתם בו וזמ"ש גן נעול אחותי כלה כי זאת הכלה הנקרא רחל היא נעולה והמעיין שבה שהוא היסוד הממשיך מ"נ הוא חתום ע"י חותם א' כדרך הכלה דאוגרת פתח' לבעלה לבל ישלוט שם זר בה עד שתזדווג בבעלה בעת ליל ח' עצרת כנ"ל. והנה החותם הזה ניתן ביסוד שבה מן אימא עצמה מנה"י שבה כמו שיתבאר ולכן נקרא חותם לכמה טעמים הא' הוא אותיו' תחום לרמוז כי הוא תחום הקץ וסיום המל' ועד שם יכולים החיצונים להתאחז ומן התחום ההוא ולפנים אינם יכולים לכנס והב' הוא כי הוא אותיות חמו"ת ר"ל כי אימא עילאה היא אימ' דז"א בעלה של רחל ונמצא כי היא חמותה ובא לרמוז כי חותם זה נעשה בה מן נה"י דאימא הנק' חמות שלה. והג' הוא לסיבה הנ"ל כי זהו כעין החותם הנחתם באיזה מקום לשמרו שלא יגעו בו זרים. והד' הוא כי הוא אותיות חומת כי הוא כעין חומ' העיר העשויה לשמירה כדי שלא יכנסו בתוכו זרים. והה' הוא כי כמו שהחותם אינו העיקר רק הטבעת שבו חותמין על השעוה אבל החותם הנחתם והנרשם בשעוה אינו דבר ממש רק דמות ותמונ' הטבעת כך היסוד והמלכות של הנקבה אינם כמו שאר הספיר' שבה לטעם הנ"ל כי הנה שאר ספירותיה יש להם על מה שיסמכו בנה"י דז"א חוץ מן היסוד

והמלכות אשר בה אשר אינם רק הארה בעלמא וחותם הנחתם בהם מן ספי' הא' כנודע כי היסוד נק' כ"ל לפי שבו מתקבצים כללות כל האורות העליונות ואינם הארו' בפני עצמם כי הנה ה"ג לבדם הם ומתפשטים בחסד עד הוד שבה וכללות חותם הנחתם מן הארתם הוא הניתן ביסוד וכעד"ז במל' כי היא מן הארת חותם היסוד נחתם חותם ב' גרוע מן הא' וניתן במלכות שבה כי לכך נקרא כל"ה כ"ל ה' כי בה מתקבצי' כללות הארות עליונות שביסוד שבה. והנה בטעם ה' הזו יתבאר משז"ל ד' דברים צריכים חותם בתוך חותם וסימנם חבי"ת ואין אנו בביאור ארבעתם זולתי ענין אות י' של חביות שהוא יין. והענין הוא כי ה"ג שביסוד שבה נקרא יין וצריכין חותם ע"ג חותם לשמור מן החיצו' כי אין החיצו' נאחזים אלא בגבו' לפי שהקלי' הם שמרי היין כנודע. והנה ב' החותמות הם אלו א' כיסוד שלה אשר הוא נעשה מהארת כללות האורות שבה' קצוות הגוף וזהו חותם הפנימי ועליו יש חותם יותר חיצוני והו' המלכו' שבה הנעשה מהארת כללות כל האורות שביסוד ונמצא כי חותם הב' הארתו גרועה מהארת החותם הא' כי ממנו נחתם. ובערך שיש מן האורות שבגוף אל חותם היסוד כך יש מחותם היסוד אל חותם המלכות שבה והרי זו כדמיון הטבעת החותם צורתו ע"ג השעוה וחזרה השעוה להיות כדמיון הטבעת ובלי ספק כי חותם השעוה הוא תולדות הטבעת והוא גרוע מאד ממנו. ואח"כ נותנים דיו שחורה על החותם הנחתם בשעוה עצמה ובה חותמים חותם ב' ע"ג הקלף והנייר ונמצא כי חותם הנייר היא תולדת חותם השעו' ודבר זה נאמר בהקדמת התיקונים בענין שינוי ד' עולמו' אבי"ע בענין מראות יחזקאל. ודע כי חותם היסוד נקרא ציון וחותם המל' נק' ירושלם כנודע כי היסוד נק' נקו' ציון שהוא יותר רחמי' מירושלם שהוא דין כנז' בס"ה וז"ס חומת בת ציון הורידי כנחל דמעה כו' ועל חומתיך ירושלם הפקדתי שומרים כו' כנ"ל כי חותם הם אותיו' חומת ונמצא כי יש חומת ציון וחומת ירושלם והם סוד חותם בתוך חותם הנז' בדברי רז"ל. והטעם הששי יתבאר לך במה שנבאר לך ענין החותמות האלו מה עניינם ומהיכן נמשכין:

הנה נודע כי המוחין דז"א הם בחינת אורות בלבד והם מתלבשין תוך הכלי' של נה"י דאימא כי האורות של נה"י דאימא עלו למעלה כנז' בסוד פסוק אדם כי ימות באהל וארז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ואח"כ נכנסין נה"י דאימא תוך הכלים דחב"ד דז"א הנקרא תלת חללי גולגלתא והנה אימא נק' אהי"ה וכל ספירה מי' ספירות יש בה שם אהי"ה וג' אהי"ה אשר בג' ספי' קו ימין שבה שהם חח"ן הם במילוי יודין העול' קס"א ושל קו שמאל שבה שהם בג"ה הם במילוי אלפין העולה קמ"ג ושל קו אמצעי שהם דת"י הם בההי"ן העולה קנ"א ונמצא כי בנה"י שלה יש ג' אהי"ה דיודין

ואלפין ודההי"ן ונמשכ' הארה מן ג' אהי"ה האלו ביסוד דרחל ונעשה בה בחי' החותם הנז' כי הנה ג' שמות אהי"ה הנז' במילוי יודין אלפין וההי"ן הם בגי' חותם והרי נתבאר טעם ו' למה נקרא חותם והענין הוא כי להיות כי הארה זו היא מנה"י דאימא עילאה ונודע שאין החיצונים נאחזים בג"ר מבינה ולעילא ולכן הארה זו הניתנ' ביסוד שבה נעשה חותם (דאימא) השומר את החיצונים מלכנס שם. אמר הכותב פקח עיניך בענין החותם הזה והנלע"ד בזה הוא כי כמו שנתבאר שאין ז"א יכול לקבל את הנפש והרוח והנשמ' שבו הנק' אורות ועצמות בלא כלים כי עשר ספירות הם הכלים והגוף ובתוכם מתפשטים האורות שהם נר"ן והם נקראים בשם מוחין דעיבור ויניקה וגדלות כי הנפש נכנסת בזמן העיבור והרוח בזמן היניקה והנשמה אחר היותו גדול ואיש בן י"ג שנה ויום א' וכמו שאיננו יכול לקבל אורותיו הנז' עד שבתחילהך יתלבשו תוך הכלים דנה"י דאימא ואח"כ נכנסים תוך ג' ספירות ראשו' דז"א שהם חב"ד שלו בבחי' כלים והם נק' תלת חללי גולגלתא ונמצא כי המוחין הם אורות ולא כלים בין בעיבור בין ביניקה בין בגדלות. והנה הכלים של נ"ה דאימא הם ארוכים ומתפשטים בב' הקוים דז"א אבל כלי היסוד דאימא הוא קצר ואיננו מגיע רק עד החזה דז"א וכשאח"כ מתגלים אורות החסדים למטה מהחזה מוכרח הוא שאין נשמה בלא גוף ואין אור בלי כלי ולכן אעפ"י שהכלי עצמו אינו יורד למטה עכ"ז נמשכת הארתו למטה להלביש את אורות החסדים. וכן כללות החסדים שביסוד דז"א ושבמל' שבו אינם בלתי לבוש אלא ע"י הארה הנמשכת מן הכלים של אימא כנז' ובלי ספק כי הארה זו היא איזו בחי' חיצונה שבכלים שלה והיא היורדת להלביש את אורות היסוד ומלכות דז"א וחיצוניות הכלי הזה ודאי שהיא גרוע מן הכלים העליונים ולכן נקרא בחי' חותם בעלמא. והנה כך בנוק' דז"א כי האורות שבה הם גבו' והכלים שבה הם י"ס עצמן ואינה יכולה לקבל אורותיה עד שיתלבשו תחילה בכלים החיצונים הנק' אחוריים דנה"י דז"א ואח"כ מתלבשי' בכלים שלה וזהו ענין הנסירה כנ"ל. והנה ביסוד ומלכות שבה לא הגיע המשכת הכלים דנה"י דז"א כנ"ל ולכן כדי שלא ישלטו בה החיצוני' באורות שבב' ספי' האלו שהם גבו' לכן ירדו בחי' חיצוניות כלים דנה"י דאימא והלבישום ונכנסו תוך הכלים שלה עצמה והם נק' חותם. ובזה יובן כי החותם דבר א' והיסוד דבר א' ואין הכל א' ואם נרצה להרחיב הביאור יותר נוכל לומר כי גם הארת הכלים דז"א ירדו ביסוד ומלכות שבה וגם בתוך הכלי' האלו דז"א יש החותם הנז' שהוא כלים דאימא ואין נקרא חותם רק הכלים דאימא כי הם המונעים את החיצונים לכנס שם כנז':

גם נוכל לומר כי בכל י"ס דנוק' הוא כך כי הם אורות שלה עצמה ומתלבשים בכלי דנה"י דאי' וכלים דאי' תוך כלים דנה"י דז"א וכלים דז"א תוך הכלים שלה עצמה כי א"א לשום בחי' לקבל אור עליון אלא ע"י התלבשות כל אשר למעלה ממנו זו בתוך זו כו' וההכרח לזה יובן מדרוש הא' של סוכות כי שם נתבאר שנוקב' דז"א לוקחת גבו' דז"א וגבו' דאימא וחסדים פנימיים ומקיפים דאי' וחסדים פנימיים ומקיפים דז"א. ובלי ספק כי אלו מתלבשים אלו בתוך אלו ע"ד התלבשו' מוחין דאבא תוך מוחין דאימא ואח"כ מתלבשין בז"א והבן זה מאד. והנה זה הדרוש כולל הקדמו' רבות התועליות אם בענין מוחין דז"א ואם בנוק' כנלע"ד:

והנה זהו ענין תפלת הנעילה דיוה"כ אשר אמרו בגמ' שהוא עת נעילת שערי היכל. והענין יובן כמ"ש לעיל כי חותם היסוד דרחל נעשה עתה בתפלת הנעילה כי כן לשון הנעילה, מורה על בחי' [נעילת] הדלתות הסוגרות פתח היסוד שלא יכנסו בו זרים ואלו הם הדלתות של שערי ההיכל הנז' בגמרא כי היכל הוא רחל הנק' אדני שהוא בגימט' היכל והשערים שלה הם ביסוד שלה שמשם נכנסים ויוצאים כל מיני השפעות והנשמות הנאצלות משם והם ננעלות בשעה זו שהוא בחי' החותם הנז'. והטעם שאינם ננעלים עד זמן התפלה הזאת הה' הוא כי הנה בכל המשך יוה"כ נתקן בנין הנקבה רחל ע"י אי' בסוד ויבן ה' אלקי' את הצלע כנודע והה' גבורו' שנותנת לה אימא עילאה אינה נותנת אותם לה אלא ע"י ה' עינויים וה' תפלות כנ"ל ונמצא כי בסיום ה' תפלות בתפלה הה' שאז היא סוף היום וסוף זמן הה' עינויים אז נשלמו להנתן בה הה"ג ונתפשטו מחסד שבה עד הוד שבה כנודע ואז בתפלת הנעילה מתקבצות כללות הארת הה' גבו' שבה' קצוותיה ונמשכו ביסוד שלה ע"ד הנז' ביסוד דז"א ואז כדי שלא יתאחזו החיצונים באותם הגבו' שביסוד שלה נחתם בה החותם הנ"ל שהוא הכלי שבו מתקבצים מ"נ שלה שהם אלו הגבו' הנז' כדי להנצל מפחד החיצו' הנז':

ובזה יתבאר טעם למה זמן שדנים העולם ע"י חתימה היא בעת הזאת כי הנה עתה נגמרה להכנס בה כל תשלום הה"ג הנז' והנה הגבו' הם הדינים שדנים את העולם בעת תגבורת שלהם. עוד טעם ב' בבחי' החותם כנז' כי הנה עתה נחתמים וננעלים שעריה שלא יכנסו בה החיצוני' וכיון שהחיצונים רואים מניעת אחיזתם בה הם מתעוררים להתגבר ע"י היותם מקטרגי' על התחתונים ממעשיהם הרעים כדי שע"י כן יוכלו להתאחז כנודע ולכן אז הוא שעת גמר הדין של התחתונים ובו נחתמים הן לטב הן לרע בעת שנחתם בה החותם הנז' ואז ניתן לחיצוני' רשות לשלוטי על אותם שנתחייבו מיתה וכיוצא בזה משאר העונשים ובזה הם מתרצים ואינם נאחזים עוד כלל בגבורות שביסוד הנז' כי

כבר נחתם. ועוד כי כבר עמדו בדין כל ב"א ע"י קטרוג' ונגמ' הדין כפי המשפט ובזה אין עוד להם אחיזה כלל. עוד טעם ג' בבחי' החותם עצמו כי הנה החותם הזה נמשך מאימא כנז' ונודע כי כללות אימא הם דינין כי דינין מתערין מינה והיא נק' גבורה עילאה ובפרט נה"י שבה שהם יותר דינין אם להיותה ג"ת שבה ואם להיותה בסוד ירכין דאינון לבר מגופא כנודע ונוסף על הכל כי אין החותם הזה נעשה אלא מן הכלים והלבושים החיצונים של נה"י דאימא שהם יותר בחי' דין ונמצא כי בחי' חותם זה הוא דינין ולכן בעת חתימת חותם זה ביסוד שבה נידון העולם ונחתם כנז'. וא"ת והרי בכל יום ויום נתקנת בנין רחל בעת התפלה ומוכרח הוא שבכל עת תיקונה ניתן בה בחי' תותם זה וא"כ למה אין העולם נידון בכל יום ויום בכל שעת נתינת החותם ההוא. והתשובה היא כי אז נעשה החותם שבה ע"י ז"א ולכן אין כח בחותם ההוא לדון את כל העולם ועוד כי אין כח בחותם ההוא לדחות אחיזת החיצונים אבל עתה ביוה"כ שנעשה החותם הזה ע"י אימ' עצמה כנז' לכן יש בחותם הזה יכולת וכח לדחות את החיצוני' ואז היא דנה את העולם. ונמצא כי בר"ה שלא נעשה אלא חותם לאה לא נחתמ' אז אבל נכתבו זולת הצדיקים גמורים שיש להם כח ליכתב ולהחתם לאלתר וזה ע"י חותם לאה אבל זה החותם של יוה"כ הוא ברחל ולא עוד אלא שהוא ביסוד שבה שהוא חותם משובח ופנימי ועליון יותר מחותם המלכות שבה לכן נחתמים עתה כל העולם כולו ועיקר גזירת האדם הן לטוב הן למוטב הכל נחתם בחותם זה ואמנם בליל הו"ר שאז נחתם חותם החיצון במל' שבה גם אז הוא זמן הדין שהעולם נידון אז אבל התכלית הוא ענין מסירת הפיתקים לבד כנז' בס"ה וכמש"ל בע"ה:

דרושי חג הסוכות

דרוש א

דרושי חג הסוכות:

וגם יתבאר בהם מעלת הימים שבין יוה"כ לסוכות וגם ימי הסוכות עצמם מה טיבם. ובתחילה אכתוב ואבאר המנהגים הנצרכים לנהוג בהם ואח"כ אסדר לפניך כל הדרושים זה אחר זה באר היטב. הנה בעת נטילת הלולב שלא ע"י זמן ההקפה צריך לנענע הלולב והנענועים הנודעים להמשיך החסדים ממקורם ושרשם אשר בדעת דז"א כמו שיתבאר בדרושים אבל בזמן ההקפה אין צורך לנענע הלולב כי הוא בסוד אור המקיף הנגלה וא"צ לנענעו. גם צריך שלא להפריד כלל את האתרוג מן הלולב אלא ב' ידיו סמוכו' זו לזו ומתדבקין יחד הלולב והאתרוג וגם בעת הנענוע תכוין בעת הובאת

הלולב שתביאהו כנגד החזה שבגופך לפי הכונה שנבאר לקמן בע"ה. גם סדר נענוע הלולב כך הוא להוליך הלולב למרחוק ולהחזירו להביאו פ"א וכן פעם ב' וכן פעם ג' הרי הם ג' הולכות וג' הובאות בכל קצה מו"ק שלא כאותם הנוהגי' לעשות ג' נענועים בהולכה וג' נענועים בהובא' א' ומוליכין הלולב מעט מעט ג"פ בהולכה א' וכן בהובאה: גם תזהר שלעולם תקח הלולב ותנענעו דרך גדילתו שהוא שרשו למטה וראשו כלפי מעלה אפי' בעת שתנענע נגד מטה שלא כאותם הנוהגים אז לכוף ראש הלולב כלפי מטה והשורש בידיהן כלפי מעלה אבל תניח הלולב כמו שהוא ראשו למעלה וסופו למטה אלא שתשפיל ידיך יותר למטה ממקומ' ושם תנענע הלולב ג"פ ראשו למעל' וסופו למטה. והטעם יובן במ"ש בדרושי' של הלולב שכוונת הנענועים היא להמשיך הארת הדעת למטה והו"ק כולם הם בדעת ונמצא כי אפילו בנענוע של מטה של הדעת הנה הוא למעל' מראש הלולב שהוא למטה בגופא דז"א כמ"ש במקומו גם סדר הנענועים הם בו"ק ע"ד ו' צירופי יהו' הנז' בס"י וגם נזכר בס"ה בפ' ויקרא בר"מ בד' י"ז ע"א והנה הם כסדר הו"ק ממש דז"א שהם חג"ת נה"י ולכן נענוע הא' הוא לצד דרום כנגד החסד ואח"כ נענוע הב' הוא לצד צפון שהוא בגבו' והג' במזרח שהיא בת"ת והד' והה' מעל' ומטה שהם שחקים נצח והוד זה על גב זה והו' הוא במערב שהוא היסוד שעליו אמרו שכינה במערב. גם סדר ו"ק אלו נזכרו בס"ה סך מספר הפעמים של נטילת לולב הם טעם א' בעת הברכה ואח"כ ד"פ אחרות באמצע סדר ההלל והם בהודו לה' כי טוב הא' פ"א ובאנא ה' הושיעה נא כפול ב"פ ובהודו לה' כי טוב האחרון פעם א'. והנה טוב הוא שאחר עלות השחר שהוא כבר יום קודם שתתפלל תטול הלולב בתוך הסוכה ותברך עליו ואח"כ הד' נענועי' של הלל יהיו בבית הכנסת ומה טוב היה אם היית מתפלל בסוכ' כדי שתתפלל ותטול הלולב בברכתו בשעה הראוי' אליו שהוא אחר תפלת שחרית קודם ההלל:

וענין הד' נענועים שבתוך קריאת ההלל הנז' צריך שיכוין בכל פעם כנגד הוי"ה א' במילוא' אמר הכותב חיים נלע"ד שהם סוד ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גם בענין ההלל צריך לכפול כל הפסוקים ב"פ מן פסוק אודך כי עניתני כו' ע"ס ההלל שהו' פסוק הודו לה' כי טוב האחרון ואפי' הפסוקים שלאחר אנא ה' הצליחה נא ברוך הבא כו' אל ה' כו' אלי אתה ואודך כו' הודו כו' כל א' מהם תכפלנו ב"פ:

מנהג ליל הו"ר והנה לקמן בע"ה נבאר ענין החותם הנעשה בליל זו ולכן צריך להיות נעור כל הלילה הזה יען כי בו נדונים כל הנבראים כנז"ל וזה הסדר שתעש'. הנה בחצי הלילה הא' תקרא ספר ואלה הדברים כולו ע"ס פרשת וזאת הברכה וזה הספר נקרא משנה תורה כנודע ואם תשלים קריאתו קודם שיהיה חצי הלילה תעסוק בתורה ובסתרי

קבלה אם תרצה ולא בדבר אחר ועיקר הדין הוא נידון בחצי הא' של הלילה כמ"ש לקמן ב"ה ולכן אחר חצות לילה הוא שיוצאים לראות צל שלהם בלבנ' כי כבר נגמר הדין וזהו טעם אותם שנוהגים לומר סליחו' בליל הו"ר אחר חצות קרוב לאשמורת הבוקר. האמנם אסור לומר ויעבור וי"ג מדות או סליחות אשר הם כיוצא בזה אלא יאמר רחמנא אדכר לן קיימיה כו' אלקינו שבשמים כו' דעני לעניי כו' ה' הוא האלקים כו' ה' מלך כו' עשה למען שמך וכיוצא באלו יכול לומר. גם ביום הו"ר בתפלת שחרית יאמר ע"ד הנז' חוץ מן י"ג מידות של יעבור וכיוצא בזה כו':

ליל שמחת תורה אסור בתשמיש המטה לפי שאין נוק' דז"א רחל מזדווגת עמו עד תפלת מוסף של היום ואעפ"י שבשאר הימים שבין ר"ה לח' עצרת מותרים בתשמיש המיטה הטעם הוא כמ"ש כי בכל אלו הימים יש זווג עליון של ישראל או יעקב עם לאה אבל עתה ביום ח' עצרת לא יש זווג אלא ברחל לבדה והנה אין זווג שלה אלא בתפלת מוסף כנז':

יום שמחת תורה מה שנהגו להוציא הספרים מחוץ להיכל וגם להקיף עמהם התיבה בשחר ובמנחה ובערבית דבמוצאי יום טוב מנהג אמיתי הוא וכבר נכתב בס"ה בפ' פנחס בד' רנ"ו ע"ב בר"מ וז"ל ונוהגין ישראל למעבד עמה חדוה ואתקראת שמחת תור' ומעטרן לס"ת בכתר דילי' כו' וראיתי למורי ז"ל נזהר מאד בדבר זה להקיף אחר הס"ת או לפניו או לאחריו ולרקד ולשורר לפניו בכל יכלתו בליל מוצאי יו"ט אחר תפלת ערבית והי' מקפיד מאד לעשות אז ז' הקפות שלימות זולת ההקפות שלימות של יום ש"ת אבל בענין ההקפות שביו' לא נמצאתי עמו ולא ראיתיו. גם ראיתיו בליל מוצאי יו"ט שהלך לב"ה אחר והקיף ז' הקפות והלך לדרכו ומצא בית הכנסת אחרת שנתאחרו בהקפות וחזר להקיף עמהם. ענין ר"ה ויוה"כ וסוכות נודע דבעי ליחדא קוב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו. והנה יש חיבוק של שמאלו תחת לראשי ונקרא דחילו יען כי הוא שמאל וזה נעשה מן ר"ה עד יוה"כ שעי"כ יחזרו אנפין באנפין ואח"כ בסוכות אז הוי רחימו סוד חיבוק של הימין וימינו תחבקני ולכן יש בסוכות ניסוך המים ושאר המצות שבו שהם לולב ואתרוג כו' וזהו הארת החכמ' בחסד אבל יוה"כ הוא הארת הבינה בחיבוק השמאל שהוא גבור' ואח"כ בח' חג עצרת הוא הזווג עצמו:

ודע כי ז' ימי חג הסוכות אז הוא הזווג בסוד ו"ק בלבד אבל זווג ח' חג עצרת הוא בבחי' היסוד אחר שנכללו בו כל הו"ק ולכן היסוד נקרא ו' וז"ס מ"ש בס"ה בפ' תצוה באות א' כי בעת הזווג נעשה בחי' ו' כי הו"ק שהם גדפוי דאות א' כזה הם סוד תרין יודין שבה ומתטמרין ונכללין תוך ו' שבאלף ואין ניכרת אז רק אות ו' לבדה ולכן ח' עצרת הוא יום א' בלבד עם היותו חג בפני עצמו אבל פסח וסוכות הם ז' ימים בסוד ז' קצוות:

ונבאר יום ח' חג עצרת כי הנה הוא מלשון עצר ה'. והענין הוא כי בליל יום ח' עצרת הזה יש זווג ישראל שהוא ז"א עם רחל וקולטת טיפת זרע העליון וקולטתו ועוצרתו בתוכ' ואינה מפלת אותו ח"ו כי הנה לפעמים יש למעל' ג"כ נפלים בסוד הנפילים היו בארץ כי הפילתם המלכות בסוד נפלים ולהיות שהם באו מבחי' זו לכן גם הם היו אח"כ משחיתי' על הארץ את טיפות זרעם והבן הסוד הזה. ואמנם טעם היותם נפלים הוא לפי שהיו דינים קשים והיה גלוי לפניו ית' שאין בהם תועלת ולכן הפילתם הנוק' העליונה: ונחזור לענייננו כי הנה זמן קליטת הזרע הם ג' ימים כי לכן הפולטת ש"ז ביום הג' היא טהור יען כי כבר הסריחה ואינו ראוי להריון וסוד ג' ימים אלו הם סוד חג"ת שמהם מקבלת הנוק' הטיפ' העליונ' כי אלו הם סוד ג' בני נח היוצא מן התיב' וסוד ג' מראות של הקשת ולכן צריכ' ג' ימים לקולטם. והענין הוא כי טיפת מ"ד היא סוד החסדים והנה חסד הוא בגי' ע"ב והוא מתחלק לג' חלקים כ"ד כ"ד כ"ד שהם ע"ב כנז' בס"ה בתיקון ט' וציורו כזה ידוד שהם ג' הויו"ת ובכל א' כ"ד עיינין בסוד מש"ה וגבותם מלאות עינים וג' הויו"ת אלו עד"ז הם א' חסד וא' גבורה וא' בת"ת וכלם הם בחי' חסד שהוא ע"ב. ואמנם סוד האסרו חג שלאחר ח' חג עצרת הוא סוד קליטת הזרע כמבואר אצלינו וע"ש:

דרוש ג

בענין הימים שבין יוה"כ לסוכות וגם כל ח' ימי החג בסדר נכון ובו נבאר בארוכה מתחילת יום ר"ה ויו"כ. ודע כי להיות כי ביום ר"ה נברא העולם לכן חוזר להיות ביום ר"ה שבכל שנה ושנה כענין מה שהיה ביום ר"ה שבו נברא העולם והוא כי חוזרין זו"ן לעמוד אב"א וצריכי' נסירה וחזרת פב"פ וחיבוק ונישוק וזווג וזה נמשך מר"ה עד ח' עצרת. וטעם אריכות זמן זה יתבאר לקמן בענין התפשטו' החסדי' מצד אימא בנוק' דז"א. והנה מיום ראשון של ר"ה עד יוה"כ ננסרין כל י"ס של רחל נוק' דז"א מאחורוי ואז בעיוה"כ נגמרה מלאכת נסירתה ונמצא שלא היתה ראוי' לזווג ולכן בכל אלו הימים שבין ר"ה לח' עצרת כל הזווגים כלם הם ישראל או יעקב עם לאה כאמור. והנה כל הימים שבין ר"ה ליוה"כ הם בחי' שמאלו תחת לראשי שהוא ענין חיבוק השמאל. והענין הוא כי הנה ענין הנסיר' הוא ענין דחיית הדינים הקשים שיש באחוריים דדכורא וליתנם בנקב' ונשאר הוא חסד ונוק' כולה דין וכדי לבסם ולמתק הדינין שבנוקב' הוא מחבק' בשמאלו כנודע כי אין הדינין מתבסמין אלא בשרשם. והנה שורש הדין של נוק' היא שמאלו דז"א ולכן מחבק האחוריים של הנקבה אשר שם ניתנו כל הדינין על ידי הנסירה ומחבקה בשמאלו ואז מתבסמים ונכנעים ונמתקים וביאור ענין החיבוק הזה ענייננו הוא כנ"ל בדרוש השופר כי ביום ר"ה בעת הפלת הדורמיטא והשינה עליו הם יוצאים המוחין שלו

עם לבושיהם שהם נה"י דאימא ויוצאים מתוכו ונשאר ישן ואז תרין מוחין דכורין חכמה ועיטרא דחסד נשארים בלתי לבושיהם בבחי' א"מ על ראש ז"א ותרין מוחין נוקבין בינה ועטרא דגבו' מתלבשין תוך ההוד דבינה בלבד ונכנסין תוך נוק' בבחינת מוחין. וענין לקיחת הנוקב' עטרא דגבור' זו היא הנקר' בלשון חיבוק השמאל כי ע"י זה מתמתקין הדינים שלה כנז' באופן כי בזמן הדורמיטא אז בא ענין חיבוק השמאל ואז הדינין שלה מתבסמין ואז הוא זמן הנסירה וג' בחי' אלו נעשות יחד כי ע"י הדורמיטא אין יניקה לנקב' ע"י הזכר ואז נפרדים מאחוריהם וננסרין ואז נכנסת עטרא דגבור' ובינ' דז"א בסוד מוחין אלי' וזהו חיבוק השמאל והבן כל זה היטב:

וביוה"כ כבר הי"ס שלה ננסרו מעיוה"כ ולכן בתחילת ליל יום זה עולה מדריגה אחר מדריגה אל אימא עילא' בסדר הה' תפלות כנ"ל ובחזרת מוסף אז נגמר עליית' שם. וענין עליית' שם הוא בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע כו' כי שם היא מתקשטת בקישוטין ולוקחת הה"ג מן אימא עצמה שלא ע"י ז"א כמו עד עתה בר"ה ובנעילה נעשה גם החותם של היסוד שבה שהוא הכלי שבו נתונין המ"נ שהם הה"ג שלקחה מאימא וכבר נתבאר לעיל כי החותם הזה איננו היסוד עצמו שבה:

ובימים שבין מוצאי יוה"כ עד ח' עצרת ולא עד בכלל הכל הוא ענין חיבוק הימין וכבר היא יכולה באלו הימים לעמוד עם ז"א פב"פ עמו ממש ולא עם יעקב לבדו אלא עם ז"א עצמו. ואמנם חיבוק הימין הוא לקיחתה גם את עטרא דחסדים האמנם החסדים האלו יש בהם ב' בחי' הבחי' הא היא החסדי' שלוקחת מן אימא עצמה שלא ע"י ז"א בהמשך כל הימים הנז' ויש בבחי' זו ב' חלקים החלק הא' הם החסדים דא"פ והחלק הב' הוא דאור מקיף ובחי' הב' היא החסדים שלוקחת מז"א עצמו ואינם מבחי' הדעת עצמו אשר בז"א אלא בבחי' החסדי' המתפשטין בו"ק דגופא דז"א כנודע. אמנם בתחיל' צריך להמשיך להם בעצמ' אור גדול מן השורש והמקור שלהם שהם החסדים אשר בעטרא דחסד שבדעת דז"א כדי שיוכלו הם אח"כ להאיר אל נוקב' וליתן בה בחי' חסדים כנז'. וגם בבחי' זו הב' יש בה ב' חלקים א"פ וא"מ. ואמנם ענין המשכת החסדים דאימא בסוד א"פ הוא שלא ע"י מעשה אלא בכל יום ויום ממוצאי יוה"כ עד יום הא' של סוכות נגמרים לכנס בה והימים האלו בעצמם יש בהם שלימות הזה והמשכתם בסוד אור מקיף הוא ע"י מצות סוכה שהוא בחי' אור מקיף עלינו כנודע. והמשכת החסדים דז"א באור פנימי ואור מקיף שניהם נעשים ע"י מצות הלולב אלא שע"י נטילת לולב ועשיית הנענועים נכנס האור הפנימי וע"י ההקפת המזבח עם הלולב נכנס אור המקיף. ואמנם צריך שתדע כי כל אלו החסדים כולם בכל בחינותיהם הם לצורך בנין גופה עצמה להעשות פרצוף

שלם אבל מה שהוא לצורך בחי' הזווג שלה אינו נעשה אלא ביום הו"ר וביום ח' חג עצרת כמ"ש במקומו והרי נתבארו כל הבחי' דרך כלל:

ועתה נבאר פרטן הבחי' הא' שהם החסדים שלוקחת מאימ' הנה נודע הוא כי אלו החסדים שלוקחת מאימ' עצמה הם מתפשטים בה ע"ד התפשטות החסדים שלוקחת מז"א ממש כי ה"ח מתפשטים מחסד עד הוד שבה ואח"כ כללות הה"ח האלו יורדת ביסוד שבה הנקרא כל כנודע. ואח"כ הארה אחרת יוצאה מתולדת הארה כללות החסדים דיסוד וגם היא כוללת כל הה"ח ויורדת במל' שבה והרי הם ז' בחי' חסדים דא"פ מתפשטים בז' ספי' תחתו' שבה ועד"ז הוא התחלקות והתפשטות החסדי' דא"מ בחוץ בז"ס האלו ע"י מצות הסוכ' כנז"ל. ונחזור לענין החסדי' דא"פ דע כי בכל הזמנים האחרים סדר התפשטות החסדים הוא מלמעל' למטה בין בא"פ בין בא"מ כי תחילה מתפשטים בחסד ואח"כ בגבור' ואח"כ בת"ת כו' אבל עתה בימים האלו ובזמן הזה החסדים דא"מ הם נכנסים כדרכם מלמעל' למטה אבל החסדים דא"פ נכנסים שלא כדרכה ממטה למעלה כי תחילה נכנס בחי' המל' ואח"כ בחי' היסוד כו'. וטעם השינוי הזה הוא לפי כי עתה הנקבה כול' גבו' ודינין בלבד אם גבו' שלקחה ע"י ז"א ואם גבו' שלקח' ע"י אימא ואינו כשאר הזמנים שתכף בפעם שניתנו בה הגבו' נכנסים החסדים כנודע כי מה שנעשה עתה בכל אלו הימים שבין ר"ה לח' עצרת נעשה בכל יום ובכל תפלה כנז"ל בענין חותם נעילת יוה"כ ולכן לא נתחזקו הגבו' בה אבל עתה שכל י' ימי תשובה לא היה בה רק הגבו' ודינין נתגברו ונתחזקו בה הדינין מאד זמן רב ואם החסדים הפנימיים היו נכנסי' מלמעלה למטה כסדרן היו מתבטלים לפי שכמו שהגבו' נכנסו בהמשך הימים הנז' גם החסדים אינם יכולים לכנס יחד אלא בהמשך ימים. וטעם אריכות זמן זה הוא לפי שע"י חטאו של אדה"ר ביו' שנברא שהוא יום ר"ה הטיל הנחש זוהמא בחוה והוצרכ' נוקב' דז"א להתעכב כל הימים האלו עד שתשתלם ביום ח' עצרת ולא יכלה להתקן בפעם אחד אלא מדריגה אחר מדריגה כנז"ל. ונמצא כי מוכרח הוא שלא יכנס בכל יום רק חסד א' כמו שיתבאר ואם החסד הגדול שבהם שהוא החסד שבחסד נכנס בו בתחילה הנה להיותו יחידי בתוך הגבו' הרבות והגדולות והחזקות ההם היה מתבטל בתוכם ואחר שזה החסד הגדול נתבטל כאשר יכנסו החסדים האחרים ג"כ יחידים כל א' ביומו והנה הם גרועים ממנו בלי ס' שיתבטלו כי כל מה שהולכים הם גרועים וחלשים. והנה תכלי' כניסת החסדים האלו הוא להמתיק הגבורות החזקות אשר בה ולבסמם בסוד וימינו תחבקני כנז"ל ולכן צריך שביום א' נכנס החסד הגרוע שב שהוא כללות הארת החסדי' אשר הם חלק המל' שבנוק' ואעפ"י שהיא מתבטלת בתוך

הגבו' עכ"ז עושה שם איזה רושם של תיקון בהכרח. וביום ב' נכנס חסד יותר משובח ועושה רושם יותר גדול וכעד"ז החסדים הולכי' ומתחזקים עד שבהכנס החסד הגדול שבכולם באחרונה יש בו כח להתגבר מחמ' הרשמים שעשו החסדים הראשוני' ואז מתבסמי' ומתמתקים גבורותיה. והנה פשוט הוא כי החסדים דא"פ מקדימי' להתפשט קודם החסדים דא"מ כנודע:

ונבאר עתה סדר כניסתם וזה נתבאר לעיל בענין עיוה"כ כי טעם משחז"ל כל האוכל ושותה בט' כאלו התענה ט' ועשירי הוא מפני כי ביום ההוא ננסרין ההוד והיסוד והמלכו' דרחל נוק' דז"א וגם נכנסו אז בחי' כללות הארת החסדים במל' שבה ואח"כ בחי' כללותם ביסוד שבה כנז' שם. ואמנם ביוה"כ לקחה הגבו' והחותם מאימא עילאה כנ"ל במקומו ועתה בד' ימים שיש ממוצאי יוה"כ עד יום הא' דחג הסוכות נכנסים ד' החסדים האחרים ג"כ ממטה למעלה כנ"ל והם חסד שבהוד ביום א' וחסד שבנצח ביום ב' וחסד שבת"ת ביום ג' וחסד שבגבורה ביום ד' שהוא ערב חג הסוכות. וביו"ט הא' של חג הסוכות יש בו ב' בחי' אם בחי' היום בעצמו ככל הימים הנז' ואם בחי' מצות הסוכה אשר בו לכן נכנסים בו החסד העליון שבכולם שהוא החסד שבחסד שבה וזה נעשה ע"י בחי' היום בעצמו כשאר הימים והנה נגמרו להכנס כל החסדים הפנימיים דאימא ועוד נכנס בו ג"כ החסד העליון שבכל החסדים דא"מ מצד אימא שהוא החסד שבחסד שבה כנ"ל כי כל המקיפים נכנסים כסדרן מעילא לתתא וזה נעשה מבחי' מצות הסוכ' אשר ביום זה ובזה יתבאר למה אנו עושים י"ט גמור ביו"ט א' דחג הסוכות. וטעם הא' הוא מפני שבו נשלמו כניס' החסדים הפנימיים דאימא ולא עוד אלא שבו נכנס החסד העליון שבכולם הנקר' יומם יומא דכליל לכולהו יומין כנודע וטעם הב' הוא כי בו התחיל התפשטות החסדים המקיפים דאימא ולא עוד אלא שבו נתפשט המקי' העליון שבכולם כנז'. והנה נודע כי חיבוק הימין אינו מתחיל להעשות אלא ביו' זה והנה כל עיקר תיקון נוקבא אינו אלא על ידי החסדים ובפרט המקיפי' הנקר' חיבוק כנז' כי זה סוד והוכן בחסד כסא כי כל הכנת תיקון המל' הנקרא כסא הוא ע"י החסדים הנקרא חיבוק הימין ונודע כי אין חיבוק אלא באור המקי' המחבק את הנקבה מחוץ שלה וא"כ מיום א' דסוכות אז מתחיל חיבוק הימין וז"ס ולקחתם לכם ביום הא' כו' אעפ"י שכבר נכנסו החסדים הפנימיים כיון שעיקר החיבוק הוא ביום זה כי בו מתחיל התפשטות החסדים המקיפים הוא הנקרא יום הא' ולכן הוא י"ט גמור כי הימים שקדמו אלי' היה חול גמור אעפ"י שנכנסו בהם חסדים הפנימיים לפי שאינ' ענין החיבוק ועוד שלא היה נכנס רק חסד א' בכל יום אבל עכ"ז אין בהם נ"א וסליחות והספד כו' אבל ביום א'

דסוכות כי נכנסו בו ב' בחי' יחד פנימי ומקיף ולא עוד אלא שהם הפנימי הגדול שבכולם הכולל לכול' והמקיף הגדול שבכולם ג"כ ולכן הוא יו"ט גמור ובימים שלאחריו אעפ"י שאין נכנס בכל יום מהם רק מקי' א' בלבד עכ"ז כיון שהם בחי' מקיפין שהם אורות גדולים מאד יותר מן הפנימיים וכנז' כי אין נקרא חיבוק ימין אלא בבחינת המקיפים לכן אינם חול גמור ואינם יו"ט גמור אבל נק' חול המועד. והנה מה שנכנס בהם הוא זה כי ביום ב' וג' וד' וה' דחג הסוכות נכנסים ד' מקיפים של גבורה ות"ת ונצח והוד שבנוק' כסדרן מעילא לתת' כנ"ל וביום ו' נכנס כללות החסדים המקיפי' ביסוד שבה וביום הז' הנק' הו"ר נכנס כללות החסדים המקיפי' במל' שבה והנה נתבאר בחי' הא' שהם החסדים הפנימי' ומקיפי' מצד אימא:

הבחינה הב' היא החסדים פנימיים ומקיפים מצד ז"א המתפשטים בנוק' הם ג"כ ע"ד הנז' אלא שהם ע"י הלולב ומיניו הפנימיים ע"י נטילת הלולב ונענועיו כנודע והמקיפי' ע"י הקפת המזבח או התיבה בזמנינו זה של הגלות ע"י הקפת הלולב ומיניו והנה בז' ימי החג נכנסים ו' בחי' דפנימיו' כסדרן וז' בחי' המקיפי' כסדרם מעילא לתתא ואחר שביארנו דרוש הכולל בענין הימים בעצמם ובענין מצות הסוכה ובענין מצות הלולב נחזור לבאר כל דרוש מהם בפ"ע דרך פרט וזה החלי:

דרוש ד

והוא דרוש הסוכה ובראשונה נבאר הכולל שלה ואח"כ נבאר דיני הסוכה בעצמה וציורה ודמותיה והסכך מה עניינם בארוכה בע"ה. הנה נתבאר לעיל בדרוש שקדם כי ע"י מצות ז' ימי הסוכות מתפשטין החסדים דאימא בסוד א"מ לנוק' דז"א בז"ת שבה ולפי שעיקר החיבוק בימין הוא ע"י אלו המקיפין דחסדים דאימא לכן אין חג הזה ולא הימים האלו נקרא חג הלולב או ז' ימי הלולב רק חג הסוכו' וז' ימי הסוכות. והנה זהו טעם מצות סוכה כל שבעת הימים של החג כי הנה ענין הסוכה הוא א"מ אל הנקב' מבחי' החסדים דאימא ואנחנו ישראל בני מלכים בני מלכות הנק' רחל נוק' דז"א עושים סוכ' ויושבים בצל אור המקיף ההוא המתפש' בה המקיף וסובב אותה כעין סוכה כדי שנמשיך אלינו מן האור המקיף ההוא. וז"ס מ"ש חז"ל כי הסוכה היא כנגד ענני כבוד אשר במדבר כי הנה כל ענן הוא בחי' חסד כמ"ש הכתוב כי ענן ה' עליהם יומם ואין יומם אלא חסד כמ"ש הכתוב יומם יצוה ה' חסדו ולכן היו ענני כבוד כנגד אהרן הכהן איש החסד והם ז' עננים כנגד ז' מקיפים של החסדים בז' ספי' תחתונות דנוק' מחסד עד מלכות שבה וכנגדם הם ז' ימי הסוכ':

ועתה נבאר צורת הסוכה בעצמ' והדינין שבה. הנה אמרו בגמ' כמה מיני סוכות הם סוכת גנב"ך ורקב"ש כו' אבל שורש כולם אינה רק ג' בחי' אשר כנגדם נזכר בכתוב ג"פ סוכו' כמ"ש בסוכות תשבו שבע' ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי כו' ובזה תבין כמה מאמרים בס"ה ובס"ת חילוקים בענין הסוכה כי במקום א' אמר כי הסוכה היא אימא עילאה המסככת על בנין ובמ"א אומר כי הסוכה היא מלכות תתאה ופעם אחרת אומר כי סוכה היא כ"ו ה"ס והם הויה ואדני שהם זו"ן. והנה עיקר הדבר הוא כי בחי' סוכה היא אימא עילאה המסככת על בנין בבחי' א"מ אלא שנחלק לג' בחי' א"מ של ז"א לבדו ובחי' א"מ אל נוק' לבדה ובחי' א"מ לשניהם ביחד ושלשתם מאימא עילאה המסככת עלייהו ומקיפתן ולכן ב"פ נזכרו בפסוק תיבת בסכת חסרים כנגד המקי' דז"א לבדו וכנגד המקי' דנוק' לבדו ופעם אחרת נזכר בפ' בסכות מלא כנגד המקי' דשניהם יחד והוא כי בהיות סכה חסר ו' הנה הוא בגי' אלקים עם הכללות והוא רמז אל הנקב' הנקרא אלקי' לרמוז כי היא לבדה מוקפת מאימא עילאה. או ירמוז אל ז"א המוקף הוא לבדו מאימא עילאה הנקרא ג"כ אלקים כנגדו אבל סוכה מלא ו' בגי' הוי"ה ואדנ"י והם אותיות כ"ו ה"ס כנז' שהם המוקפים יחד מן אימא עילאה:

ועתה נבאר גם ג' בחי' הנז' הנה נודע כי הנקבה רחל מתחלת מן אחורי החזה דז"א ולמטה ובהיות אימא מקפת את זו"ן נמצא כי בתחילה מקפת את חציו העליון של ז"א הוא לבדו והרי זו היא בחי' א'. ואח"כ נמשך אור מקיף דאי' מקפת ע"ג הנקבה לבד' כי הנה אין אותו האור מקיף ע"ג ז"א ממש מאחוריו אלא ע"ג נוק' ונדבקת שם עמו אב"א והרי זו בחי' ב'. ועוד יש בחי' הזרוע ימין דז"א שבו מחבק את נוקבא כמש"ה וימינו תחבקני בהיותם פב"פ ושם זו"ן הם ביחד ונודע כי החיבוק הוא א"מ כנ"ל בדרוש הא' שקדם לזה והנה אור המקי' ע"ג זרוע ימין של ז"א כשהוא מחבק את נוק' ודאי כי גם היא מוקפת באותו האור המקיף והרי נשלמו ג' הבחי'. והנה ב' בחי' הראשו' הם מבוארות אבל הבחי' הג' אנו צריכים לבאר עניינה והנה לזו הבחי' הג' הוא שאמרו בגמ' שתים כהלכתן וג' אפילו טפח וזו א' מציורי הנז' בגמרא וזה עניינו. כי הנה בהיות זו"ן פב"פ והוא מחבק אותה בזרועו הימיני והנה הזרוע יש בו תלת פרקין פרק העליון הסמוך ומחובר בכתף והוא ארוך ופרק האמצעי והוא הנק' זרוע וגם הוא ארוך ופרק האחרון והוא הכף של יד עם ה' אצבעותיו וזו היא פרק קצר וקטן. והנה בהיותו מחבקה בזרועו נמצא כי הפרק העליון הוא מחבק את צד זרוע שמאל של נוק' והפרק האמצעי נכפף עוד ומחבק לצד האחור של נוק' ואלו נק' ב' דפנות שלימות כהלכתן והפרק הג' של

היד נכפף יותר מכולם ומחבק צד פנים של נוק' אבל אינו מחבק כל הצד ההוא של פנים כי הפרק ההוא קטן וקצר ואין בו רק שיעור טפח שהם ד' אצבעות היד לבדם ועל זה אמרו ודופן ג' אפי' טפח. והואיל ואתא לידן נבאר עוד ציור אחר הנז' בגמ' והוא סוכה העשוי' כמבוי ועניינה הוא כי הנה בחי' רחל בין בהיותה פב"פ או אב"א אין עיקר יציאת' אלא מקו האמצעי של ז"א במקום החזה דתמן נקיב חד נוקבא ואתפשט בוצינא דקרדינותא ועביד לרישא וגולגלתא דנוקבא כנז' באדרת נשא ונודע כי הנ"ה דאימ' עם המוחין דז"א שבתוכן המתלבשין תוך הז"א הנה הנצח וההוד מתפשטין בב' קוי הימין והשמאל עד סיום רגליו אבל היסוד המתפשט בקו האמצעי אינו מתפשט רק עד החזה בלבד למעל' מראש רחל ונמצאת רחל העומדת בקו האמצעי דז"א מוקפת מן נצח והוד דאימא והם כצורת ב' דפנות ימנית ושמאלית זו כנגד זו וזו כנגד זו כדמיון מבוי מפולש. ופשוט הוא כי כמו שבחי' זו היא בא"פ כך הוא בא"מ דאימא המקיף מבחוץ סביב הנצח וההוד דז"א כי לעולם אין סוכה אלא בא"מ כנז' ואל תטעה בזה כי אין כל דברינו אלה אלא בבחי' א"מ דאימא הנק' סוכה. והנה הנקבה עומדת בין ב' הדפנות העשויות כמבוי מפולש ולכן צריך שיביא פס טפח ומשהו ויעמידנו בדופן הג' המזרחית בפחות מג' אל הדופן הימנית והדופן השמאלית. באופן שהפס הזה יהיה ממש מכוון באמצע ב' הדפנות ימנית ושמאלית וע"י נכשרת סוכה זו שהרי אינו מבוי מפולש. והנה ענין הפס הזה הנז' אשר בדופן הג' הנה הוא היסוד דאימא שנסתיים בחזה והוא דופן ג' מזרחית באמצע ב' דפנות נצח והוד דרומית וצפונית והוא מכוון ממש באמצע בין ב' הדפנות ואינו קרוב לזה יותר מזה ונודע כי ביסוד הזה יש בו ה' החסדים או ה' גבורות ונודע הוא כי הם בחי' ה' אצבעות יד ימנית או יד שמאלית ונמצא כי שיעור הפס הזה הוא טפח והנה על דרך זה יתבארו כל שאר ציורי הסוכה אבל הכלל העולה כי כל בחי' סוכה אינו אלא בבחי' אימא עילאה המסככת על זו"ן בנין דילה בבחי' אור המקיף שלה כנז'. ועתה נבאר ענין הסכך של הסוכה כי הדפנות הם נה"י דאי' מבחי' אור המקיף כנז' האמנם הסכך הוא בחי' חצי התחתון דת"ת דאי' מן החזה שלה ולמטה אשר הוא כעין סכך ע"ג ג' דפנות דנה"י שבה. ונודע כי בחי' הת"ת הזה שהוא עצמו כתר דז"א הוא בחי' סכך הסוכה אשר הוא סוכך ע"ג זו"ן היושבים תחתיו כי כל כתר הוא בחי' א"מ מלשון כותרת. האמנם שיעור גבהו של סכך הוא למטה בתוך ך' אמה כי סוכה שעשא' למעלה מך' אמה פסול והענין הוא כי זו"ן העומדים תחת כל א' מהם יש לו י"ס הרי הם גובהן של שניהם ך' אמה והסכך שהוא הכתר שעל גביהם הוא גבוה למע' על ך' אמה ממש מצומצם ומונח עליהם אבל אם יהיה למע' משיעור ך' אמה פסול. והטעם הוא מ"ש חז"ל

ממ"ש בגמרא כי עד עשרים אמה אדם יודע שיושב בצל סוכה כו' פי' כי נודע הו' שכל האורות העליונים כל א' הוא למטה ממדריגת חבירו ואינו יכול להשיג ולהסתכל למעל' ממדריגתו ועד"ז אמרו בנשמו' הצדיקי' שכל א' נכוה מחופתו של חבירו והנה האדם היושב תחת סוכה זו הם זו"ן אדם וחוה שנאמר בשניהם זכר ונקבה בראם ויקר' שמם אדם ובפרט ז"א שהוא הוי"ה דמ"ה שהוא בגי' אדם כנוד' והאדם הזה אינו משיג למעלה מחצי התחתון דת"ת דאימא כלל ואעפ"י שגם הוא סכך סוכך עליו כיון שהוא למעל' משיעורו שהם ך' אמה אינו משיג אורו ואינו יודע אם יושב בצילו ומסכך ומאיר עליו: ונבאר מלת סכך הנה נודע כי הכתר כולל כל הט' ספירות שלמטה ממנו ויש בו כללות של כל מה שלמטה ממנו וגם הת"ת עצמו דאימא בודאי שכל האורות שבה משם ולמטה כולם יורדים ועוברים בו. ונמצא לב' טעמים הוא מוכרח שבכתר הזה יהיה בו כללות כל מה שלמטה ממנו ונודע כי אורות אימ' הנמשכין בתוך ז"א הם מאה אורות בסוד ק' ברכות שהאדם מברך בכל יום והם הוי"ה דס"ג שבאימא והמילוי שלה שהם ל"ז והרי ס"ג ול"ז הם בגי' מאה והם בחי' מקום אורות המכוסים והמגולים שבז"א כמבואר אצלינו בענין ו' בני לאה עם דינה וכל ק' אורות אלו עוברים דרך הסכך שהוא הכתר דז"א ונכללים בו ומניחים הרושם שלהם בו אלא שזה האור של הסכך הוא בחי' א"מ כנז' וע"כ נקרא סכך אם כפי הבנת הלשון שהוא מסכך עליה' בבחי' א"מ ואם בבחי' הגימט' שלו שעולה סכך ק' כנגד מאה אורות דז"א היורדין דרך בו כנז':

ונבאר עוד מ"ש רז"ל במסכת סוכה המעובה כמין בית אע"פ שאין הכוכבים נראים בתוכה כשירה בדיעבד אבל לכתחיל' בעינן שיהיו נראים הכוכבים מתוכה של הסכך. וסוד זה נתבאר בתיקון תוספת ופרוס עלינו סוכת שלום שתיקנו לומ' בליל שבת בברכת השכיבנו ושם נתבאר ענין זה באורך ענין היסוד דאי' הנפרש כמין אהל וסכך סוכה תוך גופא דז"א במקו' החזה שבו ונפרש עד דפנות הגוף וכל החסדים דגופא דז"א הם למעלה מן המסך ההוא כי עלו ממטה למעלה כי נקיבו המסך ועלו ודרך אותם נקבי הסכך והמסך ההוא יורד הארותיהם ונראים למטה דרך נקבי המסך כעין כוכבים שברקיע זה ששמעתי ממורי ז"ל בפעם אחרת ונראה שאינו מקושר עם מה שאמרנו בתחי' וצ"ע:

דרוש ה

והוא דרוש הלולב עם מיניו והיכן רמוזים ובראשונה נבאר כונתו בדרך כללותו ואח"כ נבאר פרטי ד' מינים הנז'. כבר נתבאר לעיל כי ע"י הלולב נכנסים ז' בחי' חסדים דא"פ מן ז"א אל רחל נוק' בז' ספירות התחתונות חסד א' בכל יום מז' ימי החג ואעפ"י שבכל יום יש נטי' לולב בכל נענועיו להמשיך אלו החסדים בה עכ"ז אין נכנסין בה רק חסד א'

בכל שום מעילא לתתא חסד א' בחסד שבה ביום א' וחסד ב' בגבורה שבה ביום ב' וכו' עד כי ביום הז' הנקרא הו"ר נכנס כללות הארת החסדים במלכות שבה. ונודע כי בזמן שב"ה קיים היה הלולב ניטל כל ז' אבל במדינה אין בידינו כח להמשיך החסדים אלא ביום א' בלבד שהוא יו"ט ומשם והלאה נעשה מאליו ואין בידינו כח להמשיכן והנה כל זה נעשה ע"י נטילת לולב ונענועיו וסו' הנענועין הוא להמשיך החסדי' שבדעת דז"א הסתומים תוך יסוד דאימא וע"י הנענוע יורדת הארתם בחסדי' המתפשטים בז"ת דז"א שהם סוד הלולב ומיניו ומשם נמשכים לנוק' כמ"ש בע"ה. ואח"כ מקיפין את המזבח או את התיבה פעם א' בכל יום עם הלולב ומיניו והכונה היא להמשיך החסדים הנז' מבחי' אור המקיף אל הנקב' הנק' מזבח או תיבה ולהיות אור המקיף בגילוי לכן אין מנענעין את הלולב בזמן ההקפות וגם באלו המקיפים יש ז' בחי' ובכל יום יורד אור א' מהם עד תשלום ז' ימי החג ע"ד החסדים הפני' וגם הם מעילא לתתא כסדר כניסת הפנימיים כנ"ל. וכבר נתבאר למעלה כי לעולם אור הפנימי נכנס קודם אור המקיף ולכן אחר נטילת לולב ונענועיו בברכה ובהלל אז עושים ההקפות כי גם ענין ההלל הוא נעשה עם נטילת לולב להמשיך החסדים הפנימיים ולכן ביארנו לעיל שצריך לנענע ד' נענועים בקריאת ההלל והוזכרו בס' התיקו' בד' מ"ח בתי' כ"א ומה שתכוין אז הוא כי הנה נתבאר כי בכל יום נכנס חסד א' דא"פ והנה החסד הא' שבכולם נכנס ביום א' ונקרא יומם יומא דכולהו כי היא הולך ומתפשט עם כולם בכל יום ויום והנה חס"ד בגי' ע"ב והנה ד' נענועי הלולב כל נענוע יש בו ח"י זמנין שהם ג"פ בכל קצה מו"ק וד"פ ח"י גי' ע"ב כמנין חסד לרמוז אל החסד הא' שהולך ומתפשט בכולם בכל יום ויום עם החסד של אותו היום הבא:

ונבאר עתה פרטי הלולב ומיניו היכן רמוזים בדרך קצרה כדי שתבין סוד הנענועין ואח"כ נשלים ביאור פרטיו. הנה למטה יתבאר כי ד' מינין שבלולב הם רומזים אל ד' אותיות ההוי"ה והנה הויה זו כול' היא בז"א לבדו בזה האופן. יוד חסד גבו' ת"ת והם ג' הדסים. הה נצח והוד והם ב' ערבי נחל. ו' יסוד והוא הלולב. הה אחרונה אתרוג והיא מלכות שבו שהיא העטרה שביסוד הנקרא ראש צדיק אבל אינו נוקבא דז"א כמו שחשבו רבים כי זהו טעות מפורסם כי המלכות דז"א עצמו המחובר' עמו (גם היא) נרמזת בחיבור בסוד אות ה"ה אחרונה של הוי"ה אבל הנקבה יש לה שם שלם בפני עצמה והוא אלקים או אדני כנודע ולכן נקרא פרי עץ הדר ר"ל פרי של היסוד הנקרא עץ הדר והפרי שבו הוא העטרה גם נק' יסוד הדר בסוד הדרת פני זקן וכמ"ש בפ' תצוה. ובזה יתיישבו לך כמה מאמרים בס"ה שנראין דבריהם כסותרין זה את זה כי נמצא בזוהר שהאתרוג הוא יסוד

גם נמצא במ"א שהוא המלכו' ושניהם אמת כי היא מלכות שביסוד דז"א וזהו טעם איסור הפרש' האתרוג מן הלולב בעת נטילתו וצריך לחברם יחד כי הלולב הוא היסוד והאתרוג הוא העטרת הדבוקה עמו בלי פירוד. וז"ס הנז' בס' הרקאנטי על ענין אותו החלום שראה אותו חכם שהיה מפריד ה' אחרונה משאר ג' אותיות ההויה והיה זו על שהיה מפריד האתרוג מן הלולב. ולהיות כי המלכות נאחזת בשמאלא לכן אתרוג בשמאל אבל עכ"ז אין להפרידו מן היסוד. והנה הלולב הוא היסוד ונמשך דרך חוט השדרה וז"ס הלולב הדומה לשדרה ולכן מקום חיבור האתרוג עם הלולב כנ"ל הוא בסיומא במקום אחיזתו מלמטה כי כן העטרה היא בסוף היסוד ולפי שיוסף סליק בחביבו לעילא עד המוח ויורד למטה בסוד בנימין כנז' בפ' פקודי בהיכלו' וגם בפ' שלח לך וגם בפ' משפטים בענין ההוא סבא בפסוק משכיל לאיתן האזרחי דסליק עד מוחא להמשיך משם טיפת הזרע ולכן הלולב גבוה מכל שאר המינין מן ההדס והערבות כנודע. וג' בדי הדס רומזים לג' אבות חג"ת אשר כל א' כלול משלשתן ולכן צריכין להיות עבות משולשין כל ענף וענף לבדו וב' בדי ערבות הם נצח והוד כנז' בפ' צו. והרי נתבאר כי ד' מינין שבלולב כוללים ז"ת דז"א שהם חג"ת ונה"י והעטרה שביסוד והם בחי' החסדים עצמם המתפשטים בז"ת דז"א מן החסד עד מלכות שבו ואינם הז' ספירות עצמם רק החסדים המתפשטים בהם: ועתה נבאר סוד הנענועים הנה נתבאר כי הכוונה בנטילת לולב הוא כי ד' מינין אלו הנפרטים בז' בחי' שהם ז' בחי' חסדים המתפשטים בז"ת דז"א אנו מנענעים אותם ומעלי' אותם למע' עד השרשים שלהם אשר בדעת דז"א כנודע ומקבלי' הם עצמם שם הארה גדולה כשעולים שם שהוא סוד ההולכה שבלולב ואח"כ בחזרת הובאת הלולב מורידין הארה אל הנוקב' כדי לתת בה בחי' ז' חסדים הפנימיים בז' ימי החג כנ"ל ולולי הנענוע לא היו מקבלים הארה כנ"ל כי האורות הם שם סתומים וע"י הנענוע מתעוררים ומאירים בהם. וז"ס הולכת והובאת הלולב ותכוין בהולכתו כי הוא עולה בדעת לקבל הארה משם ובהובאתו תכוין להמשיך הארה ההיא אל הנוק' אשר עומדת ראשה במקו' החזה ולכן צריך לכוין להביא סוף קצה הלולב עד החזה שבך ותגיעהו שם ותכוין כי אתה המנענע הלולב נרמז בז"א אשר מנענע החסדים שבו שהם הלולב ומיניו עד הדעת שבו וממשיך הארה אל נוקביה אשר ראשה כנגד החזה שבו ואין הנוק' הזו בחינת האתרוג כנ"ל ובכח הכאת החסדים שהם הלולב ומיניו הם בפנים המכים בחזה גורם שיצא משם הארה בחוץ אל ראש רחל שהיא עמו פב"פ כל הימים האלו כנ"ל בדרוש א' ונכנסים בה החסדים הפנימיים ולכן ענין נטילת הלולב ניטל אחר תפלת שחרית קוד' תפלת מוסף

לפי שאז היא עדיין עמו פב"פ מן החזה ולמטה אבל בתפלת המוסף עולה יותר למעלה מן החזה כנודע:

וענין היות הנענועים ו' לו"ק הענין הוא עם הנ"ל כי הנה אמרו בתיקונין שהדעת היא נשמתא דת"ת. והענין הוא כי כמו שהת"ת הוא ו"ק חג"ת נה"י ונקראים כולם על שמו כי הוא הגוף שבו נאחזים ו"ק גם הדעת יש בו ו"ק ונאחזים בו ע"ד הנז' בת"ת ואותם הו"ק שבו הם ו' בחינות חסדים שהם שרשים ומקורות אל ו' חסדים המתפשטים בת"ת עם ו"ק שהם ה' חסדים מחסד עד הוד וכללות' ביסוד ואלו החסדים התחתוני' הם בחי' הלולב ומיניו כנ"ל ולכן מנענעין נענוע א' בכל קצה מו"ק העליונים השרשים אשר בדעת להמשיך ממנו הארה למטה ו' עליונים בו' תחתונים. והנה סדר הנענועים הם כסדר ו"ק עליונים שבדעת והם תחילה דרום בחסד אח"כ צפון בגבורה אח"כ מזרח בת"ת אח"כ מעלה בנצח אח"כ מטה בהוד וכן נזכר בס"ה והטעם כי נצח והוד נקראים שחקים והם רחיים העליונים הטוחנים מן לצדיקים שהיא יסוד ונודע כי הרחיים הם ב' אבנים זו ע"ג זו זו מעלה וזו מטה. גם זהו ענין והקרנים גבוהות והא' גבוה מן הב' והם תרין רצועין נצח והוד כנז' בס"ה בהקדמה גם זה ענין נקראים שפתים שהם שפה אחד ע"ג חברתה גם ז"ס ענין יעקב ורחל זה בנצח וזה בהוד בתפיל' שחרית דחול כמבואר במקומו וכשמזדווגים נמצא נצח על הוד גם זה סוד נרמז בהיכלות בפ' פקודי בס"ה כי היכל עצם השמים עומד למטה והוא כנגד ההוד והיכל הנוג' שהוא כנגד הנצח אינו עומד בצידו אלא למעלה ממנו. אח"כ מערב ביסוד כי כללות כל החסדים מתערבין יחד ונכללין בו כנודע ונמצא כי סדר הנענועין הם בו"ק על סדר חג"ת נה"י ונמצא כי נענוע האחרון מכולם הוא מערב וזכור זה:

וטעם היות כל נענוע ג"פ הוא כי הנה ג' מוחין יש ברישא דז"א חב"ד ולהיות כי הדעת מכריע ביניהם הוא כלול משלשתם ולא עוד אלא שאפי' חו"ב כל א' מהם כלול משלשתן ומכ"ש הדעת לטעם הנז' ונמצא כי הדרום שהוא החסד של הדעת כלול מג' מוחין ולכן צריך שלשה הולכות וג' הובאות כנגד דרום הכלול מג' מוחין להמשיך הארה משלשתם ולכן צריך הולכה והובאה פ"א כנגד המוח הא' אשר בדרום והולכה והובאה פ"ב להמשיך המוח הב' אשר בדרום והולכה והובאה פ"ג להמשיך מוח הג' שבדרום שלא כדברי הנוהגים לעשות ג' הולכות רצופות בפעם א' שמוליכין הלולב קצת וחוזרים ומרחקים אותו יותר וחוזרים ומרחקין אותו יותר ואח"כ מקרבין אותו בג' קירובין ועד"ז בכל ו"ק הדעת שיהיו ג' נענועין בכל קצה מהו"ק ולכן תכוין בכל הולכה והובאה שבכל פעם שבג"פ שבכל קצה להוליך ולהמשיך הארה ולהביא הלולב עד החזה להאיר בנוק'

אשר שם כנ"ל ויהיו ח"י נענועין ג' בכל קצה ולכן היסוד האחרון שבכולם שהוא כלול מכולם ומקבל מן ח"י בחי' מוחין שיש בו"ק הדעת כנז' הנקרא ח"י העולמים ועד"ז הוא בו"ק תחתונות בגופא דז"א כי הם כלולים מח"י בחי' הנז' וגם היסוד ההוא נקרא חי העולמים:

ועתה נבאר הנענועין הנז' בסוד השמות אשר יש בהם והענין הוא במה שנודע כי ג' המוחין הם ג' אותיות יה"ו יו"ד בחכמה ה' בבינה ו' בדעת וכיון שכל קצה מהו"ק שבדעת כלול מג' המוחין יש בו שם א' של יה"ו אמנם אינם דומים זה לזה כי הם נחלקים בבחי' ו' צירופיו כנז' בס"י וזה פרטן:

יהו בדרום הוי בצפון ויה במזרח:

יוה במעלה היו במטה והי במערב:

וביאור הענין היא כי אעפ"י שכל קצה מהם כולל ג' מוחין שהם ג' אותיות יה"ו אינם שוים כי החסד שהוא קו הימין גובר בו אות י' וצפון שהוא גבורה קו שמאל גובר בו אות ה"א ומזרח שהוא הת"ת קו אמצעי גובר בו אות ו' הרי הם ג' קצוות ראשונים. והנה גם ג' קצוות האחרונים הם ע"ד הנז' בג"ר כי במעלה שהיא נצח גובר אות יו"ד ובמטה שהוא הוד גובר אות ה"א ובמערב שהוא היסוד גובר אות ו' אבל יש ביניהם שינוי בסדר האותיות האחרונות שבכל שם מהם כי בחסד קודמת ה' אל וא"ו כי כן הוא הסדר האמיתי שהגבו' היא קודמת הת"ת שהוא ה' על ו' אבל בנצח קודמת ו' על ה' מפני שהת"ת גובר בו על הגבו' לפי שנצח יונק מן הת"ת וכן בגבו' שהוא דין גמור כל אותיותיה הם למפרע בסוד הדין כנודע בסוד פסוקים של ויסע ויבא ויט ולכן לא די שבו גוברת אות ה' בראש כולם אלא אף אות ו' שהוא הת"ת גובר על י' שהוא בחסד אבל בהוד שאינו כ"כ בחי' דין כמו הגבו' לכן אעפ"י שאות ה' גברה בו בראש כולם אמנם אות י' שהוא חסד גובר בו י' על וא"ו שהוא ת"ת כי זה סדרן האמיתי. וכן במזרח שהוא הת"ת גברה י' שהוא החסד על גבורה שהוא ה' אבל ביסוד שהוא מערב שהוא בחי' דין יותר מן הת"ת כנודע בסוד יצחק ק"ק ח"י דנטיל לשמאלא כנז' בס"ה לכן אות ה' גברה בו על אות י' שהוא גבו' על החסד. והנה נתבארו ו' צירופי שם יה"ו הנז' בספר יצירה אשר הם למע' בו"ק הדעת וכן דוגמתם הוא בו"ק התחתונות דגופא דז"א כנז' בס"ה ובאלו הו' צירופים נברא העולם כנז' בס"י כי העולם הוא ו"ק אלו. ועדיין אנו צריכין להודיעך כי אלו הו' צירופי' כו' צריך לכוין בסוד מילויים והם דרום במילוי יודין כזה יוד הי ויו צפון במילוי ס"ג כזה הי ואו יוד. מזרח במילוי מ"ה כזה ואו יוד הא. מעלה במילוי יודין יוד ויו הי מטה במילוי ס"ג הי יוד ואו מערב מילוי מ"ה כזה ואו הא יוד ונמצא כי כיון

שהכונה היא לכוין להמשיך הארה מאלו הי"ח אותיו' שבדעת שהם ו' שמות צירופי יהו אל הנוק' העומדת בחזה בבחי' הובאת הלולב כנ"ל א"כ תכוין עתה כי ע"י ה' תתאה שהיא בנוק' והיא הוי"ה דב"ן נשלם שם יה"ו בכל ו' צירופיו ונעש' ידוד שלם כנז' בס"ה בפ' ויקר' בר"מ בדי"ז ע"א:

ונחזור לבאר בדרך פרט ענין ד' מינין שבלולב הנה נת"ל כי הם כנגד ד' אותיות הוי"ה הנז' האמנם הם בסוד ההויה במילוי ההין העולה ב"ן. והטעם הוא כי כל כוונת הלולב הוא לפי שעד עתה הנוקבא רחל היתה ה' גבורות ועתה צריך למתקה ע"י החסדים כדי שתהיה ראויה לזווג ביום ח' עצרת ולכן כוונת הלולב ומיניו הם בהויה דב"ן דההין אשר היא בנוק' כנודע. והנה סוד הלולב ומיניו נרמזו בג' בחי' ההוי"ה הנז' אם בד' אותיותיו הפשוטות ואם בה' אותיות מילויה ואם באותיות מילוי מילוייה. ונבאר אותם כסדרן הנה הלולב הוא כנגד ו' וההדס כנגד י' והערבה כנגד ה' ראשונה והאתרוג כנגד ה' אחרונה והרי נתבאר בחי' אותיותיו ד' פשוטות. וענין ה' אותיות מילוי שבה לבדה מבלתי הפשוטות הם באופן זה כי ג' הדסים ב' ערבות הם חג"ת נ"ה והם כנגד ה' אותיות המילוי הנז' וכל אלו הה' לקחם הלולב שהוא היסוד הנקרא כל כי כל א' מהה' הוא כלול מי' והרי הם בגי' כל ואח"כ היסוד נותנם לאתרוג שהיא המלכות הנקרא כל"ה ר"ל כ"ל ה'. ונבאר ענין ט' אותיות המילוי בשלימותו וגם ענין מילוי המילוי הכל ביחד. הנה יו"ד הם ג' אותיות כנגד ג' ההדסים וכבר נת"ל כי סיבת היותם עבות הוא להורות כי כל א' כולל שלשתם ונמצא שהם ג' של שלש שלש שהם ט' אותיות מילוי מילוייה כזה יוד ויו דלת. ה"ה הראשונה היא ב' אותיות כנגד ב' ערבי נחל והם נצח והוד היוצאי' מנחל עליון בינ' כנודע דעד הוד אתפשטת אי' והיא מגדלת נצח והוד חדשים לז"א בסוד כונן שמים בתבונה האמנם לפי שגם היא מגדלת נצח והוד שבנוק' לכן יש ד' אותיות במילוי המילוי כזה הה הה ולפי שנו"ה דנוק' נעשים מכח נו"ה דז"א לכן נכללים בהם ואינם רק ב' ערבות בלבד כנז' בענין ההדס שאעפ"י שהם שלש של שלש שלש עכ"ז לא יש רק ג' הדסים. ו"ו הם הלולב שהוא היסוד ונרמז בו ו"ק דז"א באות ו' ראשונה וו"ק הנוקבא באות ו' שניה ושתיהן נכללות בלולב שהוא השדרה הכולל ו' הקצוות ובמילוי מילויין יש ד' ווי"ן ו"ו ו"ו כי ב' ווין אשר בסוד המילוי כבר נתבאר ענייָנם וב' ווי"ן דמילוי המילוי נקרא ווין זעירין הא' כנגד היסוד דז"א הנק' ו' זעירא משום דכליל שית בקרטופא חדא כנז' בסוף אדרת נשא והב' כנגד היסוד דנוק' כי גם הוא נקרא ו' זעירא. ה"ה אחרונה הוא האתרוג והוא העטרה שביסוד דז"א מלכות שבו ונודע כי גם בה מתפשט האר' א' מכללות כל החסדים הרי הם ב' בחינות שהם העטרה והחסד שבה שהם כנגד ב' ההין

של המילוי ובמילוי המילוי יש ד' ההין הה הה והנה ב' ההין המילוי לבדו הם בעטרת היסוד דז"א אשר בה ב' הבחי' הנז' וב' ההין דמילוי המילוי רומזים אל הנוק' דז"א בת זוגו ואשתו שגם בה יש ב' בחי' הנז' ע"ד הנז' ממש:

עוד שמעתי כונה אחרת בענין הלולב וההדס הנה הדס הוא בגי' חיים ע"ה לרמוז כי הם החיות הנמשך מן אימא אל ז"א בגופו שהם ג' אבות הנרמזים בהדס וגם הלולב הוא בגי' חיים אמנם היא בחי' החיים הנמשכים מן היסוד הנק' לולב אל המל' משא"כ בערבי נחל ופרי עץ הדר ולכן אלו לבדם נקראים חיים ולפי שהחיים הנמשכים מן אימא לז"א הם יותר מעולים וגדולים מן החיים הנמשכים מן היסוד אל המלכות כי חיות ז"א הוא מאבא ואימא הנקרא חיים כנודע אבל חיות הנמשך מן היסוד אל המלכות אינו אלא הארה נחתמת מכללות הארות של החסדים שנכללו ביסוד וזו היא חיי המלכות שהוא חיות מעט ולכן ההדס היא א' יתירה על חשבון חיים אבל לולב הוא ממש חשבון חיים ובזה תבין למה אימא נקרא אלקים חיים והיסוד נקרא אל חי והטעם הוא כי מן היסוד נמשך חיות א' בלבד אל המלכו' אבל מן הבינה נמשכים ב' בחי' של חיות אל ז"א והיא מן אבא ומן אימא:

דרוש ו

והוא דרוש ליל הו"ר ובו נתבאר ענין הלילה הזה הנק' ליל החותם הנה בדרוש תפל' הנעיל' דיוה"כ נתבאר באורך דרוש החותם מה ענייננו. והענין בקיצור הוא כי ביוה"כ ע"י ה' תפלות לוקחת רחל ה"ג מאימא שלא ע"י ז"א וכדי שלא יתאחזו החיצונים בגבו' האלו אשר ביסוד הנקבה לכן נחתם בה חותם א' ביסוד שבה לשמור את הגבו' ההם. והנה החותם ההוא היא החות' העיקרי הפנימי הנעשה מן הנה"י דאי' מג' שמות אהי"ה דיודי"ן ודההי"ן ודאלפי"ן אשר בהם והם בגי' חותם כי החיצו' אינם נאחזים באימא ולכן אז נידון העולם כולו ונחתם או לחיים או למות ואז הוא עיקר הדין. והנה בליל הו"ר נעשה החותם הב' החיצון בסוד חותם בתוך חותם כנ"ל וניתן בספי' המלכות שבה שהיא העטרא של היסוד שבה ואמנם חותם זה גרוע מן הא' כי זה נעשה מן ג' המילויים לבד אשר בג' שמות אהי"ה הנז' שהם מילוי של היודין ק"ם ושל האלפין קכ"ב ושל ההין ק"ל אבל אותיות הפשוטות עצמם של אהי"ה אינם שם והם השרשים והעיקרים ולכן הוא גרוע מחותם הא' והנה ק"ם וקכ"ב וק"ל הם בגי' שצ"ב ועם ג' כוללים שלהם הם שצ"ה כמנין של משנה לרמוז כי הנה חותם זו הוא משנה של הא' ושני לו כערך המשנה עם המלך כי העיקר הוא חותם היסוד אבל זה שבמלכו' גרוע ממנו והוא משנה שלו. וזהו ענין המל' דלית לה מגרמ' כלום כי כמו שכל פרצוף הנקבה בכללותו נקרא אספקלרייא

דלית לה מגרמה כלום אלא מיד בעלה כן המלכות שבנוק' בערך שאר ספירותיה אמר עליה דלא נהרא מגרמה כלום כי הנה אינ' לוקחת ג' אהי"ה עצמם אלא הארתם שהוא המילויים שבהם ואמנם לפי שגם החותם הזה נעשה מן אימא ישבו כח לדחות את החיצונים ובערך זו נקרא חותם. ובזה תבין מ"ש בס"ה ובס' התיקונים כי ספר אלה הדברים הנקרא משנה תורה הוא במלכות והענין הוא כי הנה נודע כי כל בחי' מקרא הוא בנוק' ולכן תמצא כי כשמאיר ז"א בנקבה נותן בה הארת התורה כי ז"א עצמו נק' תור' כנודע ונותן הארתו ביסוד הנוק' ושם נקרא תורה ממש כנז' כי בחי' המקרא הוא בנוקבא וכאשר הארה הנז' שביסוד שבה נחתמ' גם במלכות שבה ואז נקרא משנה תורה כי התורה עצמה היא ד' חומשים הא' ומשנה תורה הוא ס' אלה הדברים אשר בו נשנו ונכפלו כל מה שיש בתורה עצמה ולכן נקר' משנה תורה כנודע והנה כמו שבעת עשיית החותם היסוד שבה נידון העולם בנעילת יוה"כ ונחתמים לחיים או למות לטעם הנז' שם כך עתה שנעשה החותם השני של מלכות שבה נידון העולם ונחתם פעם ב' אלא שאז שהיה החותם הפנימי העיקרי כנ"ל היה זמן הדין והגזירת והחתימה ממש אבל עתה שהוא חותם החיצון אינו רק ענין מסירת הפתקין אשר נחתמו בנעילת יוה"כ וניתנים עתה ביד השלוחים על עונשי פורענות בני אדם כנז' בזוהר פ' ויחי ופ' אמור. והנה בענין מסירת הפתקים האלו יש מאמרים חלוקי' בס"ה בב' הפרשיות הנז' וגם בפ' תרומה כי במקום א' אומר כי מסירת הפתקים הוא בליל הו"ר וז"ל ולכן בהאי ליליא אתעדי צולמא מעל רישייהו ובמקום אחר נראה כי הוא נעשה ביומא תמינאה דחג שהוא ח' עצרת. ואמנם אמיתות הענין הוא זה כי הנה עיקר הדין נידון ונגמר בחצות הא' של ליל הו"ר ואז בעת חצות לילה נגמר החותם להחתם במלכות שבה ונגמר הדין ואז תיכף אחר חצות לילה אתעדי צולמא מעל רישייהו דמאן דאחתם ח"ו למיתה ואז הוא זמן שיוצאים בני אדם לראות את צלם באור הלבנה שזורחת אחר חצות. ולכן נוהגים לעסוק בתורה בחצות לילה הא' עד זמן זריחת הלבנה וקוראים ספר אלה הדברים הנק' משנה תורה ויכוין בקריאתו זאת לעשות חותם המלכות שבה שהוא בגי' משנ"ה ע"י קריאה זו. ואמנם עיקר הדין שנידון העולם עתה הוא להמסר הפתקין שנחתמו בנעילת יוה"כ אותם שלא חזרו בתשוב' כל הימים שבינתים שמן יוה"כ עד יום הו"ר ונמסרין ביד השלוחי' לפעול הדין והמשפט למי שנתחייב אבל אעפ"י שנמסרו הפתקי' בידם לא ניתן להם רשות לפעול המשפט והעונש הכתוב באות' הפתקי' עד יום ח' עצרת כדי לתת עוד זמן אל החוטאי' שישובו בתשובה ביום ההוא של הו"ר יום אחרון של הלולב והסוכה ואם ישובו יחזרו לקחת הפתקים מידם ואם לאו אין עוד תקנ' בתשוב' מאז ואילך. ואף עפ"י

שאמרו בס"ה כי כיון דנפקי פתקין מבי מלכא תו לא הדרי דיבר בהווה כי בלי ספק שמי שלא נתעורר לשוב בתשובה מעת נעילת יוה"כ עד יום הו"ר לא ישוב ביום ההו' וכיון שלא ישוב בו ביום תו לא הדרי אבל ודאי שאם יזדמן מי שישוב ודאי שיקרעו גזר דינו ויחזרו לקחת פתקא שלו מיד השלוחי'. וראיה לזה מ"ש בס' הראקאנטי כי נעשה הדבר הזה באדם א' שנסתכל באור הלבנה ולא מצא צל על ראשו וחזר בלילה והתפלל ובכה ושב בתשובה וחזר וראה צל על ראשו וחזר הצלם למקומו ולכן כל יום הו"ר יש בו קצת דינין אעפ"י שנגמר הדין בחצות הראשו' של לילה כנ"ל. והטעם הוא לפי שעדיין הדין תלוי עד יום ח' עצרת כנז' לראות אם ישובו בתשובה ולכן יש נוהגי' לומר סליחות אחר חצות ליל הו"ר קרוב לאשמורת הבוקר אעפ"י שנגמר הדין בחצות לילה הא' אבל לא יאמר ויעבר כנ"ל בתחיל' הדרושי' של סוכות. גם צריך ליזהר לכוין האדם דעתו במאד מאד בתפלת יוה"ר ובכל מעשיו ביום ההוא כיון שעדיין יש לו תקנה אז כי אח"כ אין לו עוד תקנה כנ"ל. והנה מצאתי כתוב בקונטריסי כי שמעתי באופן אחר ממורי ז"ל והוא כי בליל הו"ר שבו נעש' החות' אז נכתבים הפתקים וביום הו"ר שאז ניתנין בה ה"ג בסוד ה' בדי ערבה כמ"ש לקמן אז הוא מסירת הפתקי' וביום ח' עצרת נתנים בה ה"ג בבחי' זווג ממש והוא חותם בבחי' אחרת שהם גבורות שנותן לה ז"א בסוד זווג לכן נמשך זמן הדין עד יום ח' עצרת כנ"ל. ואמנם טעם ההסתכלות האדם אחר חצות בצילו לאור הלבנה דע כי כיון שהחותם נגמר להעשות בחצות הלילה א"כ אח"כ נגמר הדין ולכן הסתכלו' הצל הוא אחר חצות לילה בכל שעה שיהיה מן הלילה וההסתכלות דוקא הוא לאור הלבנה ולא לאור הנר והטעם הוא כי הלבנה היא בסוד נוקבא דז"א הנקרא רחל אשר לא נגמר חותם המלכות שבה להעשות עד חצות הלילה ואז הוא זמן זריחתה ממש כנודע ואז היא עצמה יוצאת להאיר על הארץ ודנה את העולם ע"י החותם ההוא שכבר נגמר להנתן בה כנודע כי הגבורות הם הדינין השופטים בעולם ולכן כיון שהדינין נמסרים בידה ובממשלתה לכן היא אשר מודעת ומראה הגזירות בעולם ולכן אין גזירות הדין ניכר אלא בהסתכלו' הצל לאור הלבנה עצמה. ועתה נבאר ישוב המאמרים חלוקים בס"ה כי במקום א' בפ' תרומה אומר שהצלם מסתלק מעל ראשו של אדם בליל הו"ר ובפ' ויחי אומר כי הצלם אינו מסתלק אלא ל' יום קודם מיתת האדם. אבל הענין הוא כי בליל הו"ר אז מסתלק להורות מה שנגזר עליו כדי לתת רשות אל החיצונים לשלוט עליו ולהמיתו וע"י הסתלקות הצלם בעת ההיא כבר נמסר האדם בידם וכיון שנמסר בידם בעת הגזירה תו לא חיישי כלל. ועיין בפר' פקודי ד' רל"א עמוד א' שורה ג' ואז חוזר הצלם למקומו כי בלעדו אין האדם יכול להחיות ולהתקיים וכמש"ה אך בצלם

יתהלך איש ויושב עמו עד ל' יום קודם לפרק מיתתו ואז חוזר ומסתלק לגמרי ואינו חוזר למקומו ובאותם ל' יום חיות האדם מתבטל' ומתמעט הלוך וחסור עד יום מותו ובזה צדקו ב' המאמרי' הנז':

דרוש ז

ובו יתבאר היטב ענין הצלם הזה המסתלק מן האדם בליל הו"ר ובו יתבאר ג"כ מאמר רז"ל שאמרו כי בני האדם יש להם בבואה וגם בבואה דבבואה אבל השדים בבואה אית להו בבואה דבבואה לית להו. הנה כתוב א' אומר אך בצלם יתהלך איש משמע דחד צלם הוי וגם אקרי הכי צלם ולא צל וכתוב א' אומר עד שיפוח היום ונסו הצללים משמע דתרין צללים הוו. ועוד דלא אקרו צלמים אלא צללים הרי ב' שינויים יש באלו הפסוקים גם מס"ה עצמו מפ' תרומה ומפ' ויחי ומפ' אמור יש מאמרים שונים ע"ד הנז' ולכן צריך שאודיעך תוכן הענין. הנה נודע כי ה' שמות יש לנפש כנגד ה"פ ברכי נפשי כו' והם ה' בחי' שונות זו למעלה מזו ואלה שמותם נפש מן המלכות דאצילות רוח מז"א נשמה מבינה. נשמה לנשמה מאבא. יחידה מא"א וכל הה' בחי' נכללות ונקרא נפש האדם אשר בתוך גופו ועד"ז יש בו בחי' אלו מעולם הבריאה וה' בחי' מעול' היצירה וה' בחי' מעולם העשיה וזהו בדרך פרט אבל כשנעריך ד' עולמות יחד דרך כללות הנה העשיה כולה בסוד המלכות וה' בחינותיה נק' נפש וה' בחי' יצירה נק' רוח וה' בחי' בריאה נקרא נשמה וה' בחי' אצילו' נק' חיה שהם נשמה לנשמה:

ונחזור לבאר דרך פרט בענין ה' חלקי עולם האצילות ומהם יובנו שאר בחי' העולמות בריאה יצירה עשיה והנה גוף האדם ודאי שהוא מן הנקבה מלכות שהרי אנו רואים שנגמ' גופו להיות נוצר בהמשך ט' חדשים של העיבור בתוכה. עוד יש ג' בחי' אחרות למטה ממדריגת הנפש בה' חלקים והם ג' צללים שבאדם והבחי' העליונה שבהם נקראת צלם וב' בחינותיה' התחתוני' כל א' מהם נק' צ"ל וחסר מהם אות מ' של צלם וז"ס אך בצלם יתהלך איש וסוד פסוק עד שיפוח היום ונסו הצללים כי הם צלם א' עליון למעלה מב' צללים אחרים. ומציאות ג' צללים אלו ענייני' הוא כי מאחר שניתנו ה' בחינות הנפש הנז' שהם נרנח"י בסוד הזווג תוך היסוד והרחם של הנקבה וגוף האדם נוצר שם בהמשך ט' חדשי העיבור הנה נמשך כח אחד מן הארת כלי החותם אשר ביסוד הנקבה שנתבאר לעיל בענין נעילת יוה"כ הנעשה מג' שמות אהיה דיודין דאלפין דההין שהם בגי' חותם וכח הארת אותו החותם נחקק בנשמת האדם עצמו ולא בגוף וכשהנשמה היא יורדת בעולם הזה ליכנם תוך הגוף היא באה מלובשת בחותם ההוא וע"י היא

נשמרת מן החיצונים שלא יתאחזו בה ונמצא כי הצללים האלו הם עצמם הארת בחי' החותם שבנקבה:

ונלע"ד כי גם נמצא כי הצלם של מוחין דז"א הנעשה לו מנה"י דאימא הוא מבחי' החותם אשר בה כנלע"ד. וצ"ע שהרי נתבאר שאלו הצללים הם למטה ממדריגת הנפש הפנימי' וגם שהם הארה לבד מחותם היסוד לבדו ואמנם צלם המוחין הו' א"מ גדול מאד מאד מנפש הפנימית וגם שהוא מהכלים עצמם של אימא וגם שהוא מהכלים חצי ת"ת ונה"י דאימא ועיין במ"א היטב שהצללים לבדם הם לבושי הנשמות מחותם כלי נה"י כנלע"ד חיים. וכח הארת זו החותם הנחקק בנשמת האדם נכלל מג' שמות אהיה הנז' ולכן נחלק לג' בחי' הנז' כי מכח הארת אהיה דיודין נחקק בו בחי' הצלם העליון מכולם כי כן אהיה דיודין בגי' צלם וע"ז נאמר ויברא ה' אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו וכתיב אך בצלם יתהלך איש ומכח הארת אהיה דאלפין נעשה בחי' הב' הנקרא צל הא' שבב' הצללים והוא חסר מ' והוא בגי' כמו המילוי לבד של אהיה דאלפין שעול' בגי' בצ"ל ואם נמנה כולו יהיה בגי' בצל אהיה ומכח הארת אהיה דההין נעש' בחי' הג' הנק' צל הב' מב' הצללים הנז' והנה הוא בגי' קנ"א כמנין בצל אל ואעפ"י ששמו אהיה הכל א'. ויובן זה במה שנזכר בס"ה בפ' פנחס בר"מ וע"ש וגם נזכר הרבה פעמים בביאורינו זה כי שם זה של א"ל הוא ענין אהיה בעצמו והוא השורש שלו כי הוא כולל שם אהיה בגי' כ"א ועם י' אותיות מילואיו הרי אל:

ובזה נבא אל ביאור המאמר הנ"ל בענין האדם שיש לו בבואה ובבואה דבבואה כו' והענין הוא זה. דע כי אין דבר בעולם שנברא אלא ע"י זווג זו"ן ומשם נולדו נשמות בני אדם ונשמות השדים כי הכל מעשה ידיו הם ואין דבר שאינו נמשך ונברא ע"י ית' וזה פשוט. והנה נתבאר אצלנו בענין ק"ש שע"ה ובשער רוח הקודש בתיקון עון המוציא קרי לבטלה כי כל מה שיש למטה כנגדו הוא למעלה ממש וכמו שבהזדווג האדם עם בת זוגו מוליד נשמות בני אדם ובהיותו מזריע לבטלה זכר בלא נקבה נוצרים משם שדין ורוחין וליליין כו' הנקראים נגעי בני אדם כמו שמצינו באדה"ר באותם ק"ל שנים שפירש מאשתו שהיה מוליד שדין ורוחין כו' נקרא נגעי בני אדם ר"ל בנוי דאדם קדמא' ממש הבאים מתענוגי ב"א שידה ושידות שמתענגו' בלילה ומזדווג עם השידות הנקבות ומשם מתילדים נגעי ב"א ממש כי העונג נהפך לנגע. והנה עד"ז ממש הוא למעלה כי כאשר ז"א מזדווג בנוקב' בורא ומוליד נשמות בני אדם ואם ח"ו באות' העת חוטאים ישראל למטה גורמין שהנקבה העליונה תרד למטה ותתרחק מבעלה ח"ו ואז שפחה תירש גבירת' והשפחה החיצונית לוקחת הטיפות ההם ונוצרין בתוכ' שידין ורוחין כו'

הנק' נגעי ב"א והיא מוליד' הגוף אבל הנשמה באה מלמע' כנז' באופן כי הנשמו' של ב"א הם באים מזווג זכר ונקבה עליונים אבל נשמות השדים הם באים מן הזכר לבדו בלי בת זוגו עמו. ובזה נבאר המאמר הנז' כי הנה הצלם העליון אינו נגלה וניכר בחינתו למטה ע"י הצל של האדם לאור הלבנה לפי שהוא עליון ואמנם הוא נמשך מן הזכר בעבור כי אהיה של יודין הוא דכורא אבל ב' הצללים התחתו' הם המתגלי' באדם בסוד בבואה ובבואה דבבואה והם צ"ל אהיה דאלפין הנק' בבואה והוא בא מן הזכר כי אהיה דאלפין הוא דכורא וצ"ל אהיה דההין שהוא נוקבא ונקרא בבואה דבבואה אבל נשמות השדים חסר מהם בבואה דבבואה שהוא הצל הב' נוקב' כי לא נברא אלא מדכורא לבדו כנז' ולכן בני אדם שיש להם הצלם וב' הצללים שהם מג' שמות אהיה שהם בגי' חותם נשמרים ע"י מן השדים אשר אין להם הצל התחתון ואין החותם נגמר בהם. גם בזה תבין למה נק' בלשון שדים והטעם הוא כי אין בהם רק הצלם והצל העליון שהם דכורין כנז' והם אהיה דיודין ואהיה דאלפין שהם קס"א וקמ"ג ושניהם בגי' ש"ד ולכן נקרא שדים. גם בזה תבין ענין השדים שלא נברא להם גופי' כמ"ש חז"ל והטעם הוא כי ג' בחי' הצלם והצללים הם למטה ממדרגת הנפש ולמעלה ממדרגת הגוף וכיון שלא נברא להם צל הג' שהוא הסמוך למעל' מן הגוף אין בהם כח לעשות בהם בחי' גוף כי הכל נעש' בסדר המדריגות בלי ספק ולא עוד אלא כי עיקר הגוף נוצר בכח זה הצל האחרון הקרוב אליו ובפרט כי הוא בחי' נוקבא כנז' והגוף הוא נעשה מבחי' הנקבה כנ"ל וכיון שחסר מהם לא נעשה להם גוף כמו הגופות של בני אדם. אבל כבר אמרנו למעלה שיש להם גוף דק נברא להם מכח השפחה החיצונה אבל אין זו נקרא גוף ממש כגופות בני אדם. ובזה יובן ענין הסתלקות של הצלם בליל הו"ר כי הנה הצל התחתון הנקרא בבואה דבבואה הוא לבדו המסתלק ממנו כנראה בחוש העין למי שניסה הדבר. ואינו תימא אם הזוהר קורא אותו בלשון צולמא וכמו שמצינו בה' חלקי הנפש כנ"ל שלפעמים כולם נקר' נפש וכבר נת"ל כי להיות כל החותם נגמר באדם לכן נשמר מן החיצונים ועתה שנחסר נפשו ונפגם שולטין עליו והפתקים של גזר דינו נמסר בידם בליל זה אשר בו נעשה החותם העליון ובו נידון העולם וכל מי שנתחייב בדין מסתלק ממנו חותם נשמתו ונפגם ונמסר פסק דינו ביד החיצונים ואין צורך שיסתלק כל החותם כי כיון שנסתלק הצל התחתון הנקר' בבואה דבבואה אשר הוא המיותר באדם מן השדים כנז' אז נמסר בידם ועוד כי אין הגוף נוצר אלא באמצעותו לב' סיבות כנז"ל אם להיותו צל נוקב' ואם להיותו סמוך לו והוא המתלבש ממש בגוף דבוק עמו להיותו האחרון מכולם. וז"ס ההסתלקות כי הוא ממש הורא' המיתה כי אין הגוף מת עד שיסתלק ממנו הצל הזה הקרוב אליו

המחיה ומקיים אותו ובהסתלקותו נחלש ומת לגמרי ומסתלק' ממנו כל שאר המדריגות שלמעלה ממנו והרי נשלם ביאור ענין הסתלקות הצלם ומה עניינו:
ונחזור לענין א' בענין הצללים כי הנה כמה וכמה מיני הארות הצללים יש באדם כי הנה בענין הצלם כמה בחי' מצינו צלם ההויה וצלם אלקים וכיוצא וכבר נתבאר זה בדרוש הצלם דז"א וע"ש. גם בצללים מצינו בחי' רבות צל אהיה וצל שדי וצל אל וכיוצא בזה ומצאתי כתוב בקונטריסי כי שמעתי ממורי ז"ל כי מן אהי"ה דאלפין כולו נעשה הצל הנקרא בצל שדי ומן המילוי לבדו נעשה הצל הנקרא בצל בענין חשבון המילוי שהוא קכ"ב. גם מצאתי כתוב שם כי ב' בחי' יש בענין הצלם והם צלם דאימ' וצלם דאבא וכמבואר אצלינו בענין המוחין דז"א שהם הנשמה שלו הבאה מלובש תוך הצלמים האלו שהם נה"י דאימ' ונה"י דאבא ובזה תבין ענין הצלם שבאדם מה עניינו:

דרוש ח

והוא דרוש יום הו"ר ויתבאר בו ענין שבעה הקפות אשר ביום זה כבר נתבאר למעלה בענין הלילה קצת מענין היום איך עדיין הדין תלוי כל יום הו"ר עד ח' עצרת ולכן יזהר האדם ביום זה להשלים מעשיו ולשוב בתשו' כו' גם נתבאר ענין ה"ג הניתנין בנקבה ביום זה בסוד ה', בדי ערבה לכן עדיין הדין תלוי ביום זה ועתה נבאר כל הענין בע"ה.
הנה נודע הוא מעלת יום הו"ר על שאר ימי חול המועד של החג וסוד הדבר הוא כי הנה ביום זה נמשכין כמה בחי' האורות בנוק' דז"א הא' היא ענין הנשיקין כנ"ל בדרוש הא' כי החיבוק בשמאל היה מר"ה עד יוה"כ והחיבוק בימין הוא בחג הסוכות בסוד החסדים המקיפים דאימא ועתה ביום הו"ר נעשין הנשיקין וביום ח' עצרת הוא הזווג ואח"כ נבאר ענין הנשיקין. והנה ג' בחי' נעשות ביום זה בחי' הארת כללות הה"ח מקיפים מצד אימא במלכות שבה וזה נעשה ע"י הסוכה כנודע ובחי' האר' כללות הה' חסדים פנימיים מצד ז"א במלכות שבה ע"י הלולב וניענועיו וגם בכלל זה נעשה הארת כללות בחי' המקיפין של החסדים מצד ז"א במ' שבה וזו נעשה ע"י הקפת הלולב. בחי' ג' היא נתינת ה' גבורות ביסוד שבה בסוד ה' בדי ערבה כמו שית' הרי הם ג' בחי'. ותחלה נבאר ב' בחי' הא' של החסדים לפי שהם קודמין לכנס בה קודם הגבו' שהם הבחי' הג' ואמנם בחי' נטילת לולב נודעת היא ככל שאר הימים גם בחי' הסוכה ע"ד שאר הימים אבל בענין ההקפות נשתנה יום זה משאר הימים בענין היותם ז' הקפות יחד ביום זה וכפי הנראה שהיה מספיק בהקפה א' כשאר הימים ולכן נבאר ענין ז' הקפות אשר ביום זה:
אמר חיים הכותב מה שנלע"ד בזה הוא כי הארת ז' החסדים נכנסת ביום זה במלכות שבה ואינו חסד א' פרטי בפני עצמו כשאר הספירות שבה כי לכן נק' כלה כללות כל

הז' ולכן כנגדם הם ז' הקפות ביום זה ולא כשאר הימים אעפ"י שביום ו' נכנסת האורות כללות ה"ח ביסוד הנקרא כל עכ"ז הכל הוא בחי' א' כי היסוד הוא א' מהו"ק והכללות שבו כולו לפרט אחד יחשב משא"כ במלכות שאינה מחשבון ו"ק אלא בחי' כלולה המקבלת מכולם זה הנלע"ד:

אבל זהו מה ששמעתי ממורי ז"ל ואינו סותר למה שכתבתי הנה ז' החסדים הפנימיים דאימא נכנסו בנוק' מקודם חג הסוכות ונגמרו כניסתם ביום הא' עצמו של חג הסוכות וששה חסדים דא"מ דאימא נכנסו בה בו' ימי החג הא' וזה נעשה ע"י מצות הסוכה וו' חסדים פנימיים דז"א וו' מקיפים נכנסו בה ג"כ בו' ימי החג הא' וזה ע"י נטילת לולב וע"י הקפת המזבח בלולב באופן כי מה שעתיד לכנס בנוק' הוא ג' מיני חסדים חסד הז' דא"מ דאימ' וחסד הז' דא"פ דז"א וחסד הז' דא"מ דז"א ושלשתן במל' שבה כנודע אבל עתה בהו"ר אנו צריכין לכלול ולחבר כל בחי' החסדים המקיפין יחד כי החסד הז' הפנימי דז"א נכנס ע"י נטילת לולב ביום הזה נשארו ב' חס' המקיפים התחתונים דאימא ושל ז"א לכנס במלכות שבה. אמנם מצאנו ג' בחי' בענין ז' ההקפות האלו וסימנם אדם: והנה אות א' הוא בחי' האדם עצמו המקיף את המזבח ואות ד' הוא הדיבור הנאמר בעת ההקפה כנז' במשנה וז"ל וכך היו אומרים אנו ליה וליה עינינו כו' וגם בזמה"ז אנו אומרי' פזמונים ובהם מזכירין זכות ז' האבות בז' הקפות כמו שתיקנו מסדרי התפלות כל א' כפי מנהגו אות מ' היא המעשה והוא הולכת הלולב בידו בעת ההקפות וכנגדם הם שלשה בחינות חסדים מקיפים. הא' הוא בחי' המקיפי' של החסדים דאימא. הב' בחי' המקיפים של החסדים דז"א בשרש' העליון למעלה בדעת שבו ומשם אנו ממשיכים הארה אותם המקיפים שישארו במלכו' שהוא המזבח או התיבה. הג' היא המקיפים של החסדים התחתוני' ומתפשטים בו"ק בגופא דז"א כי כבר ביארנו כי עתה אנו מחברים כל בחי' החסדים המקיפים יחד. ונמצא כי צריך לכוין כי ע"י הקפת האדם בעצמו נמשכים המקיפים של החסדים התחתונים דגופא דז"א הנקרא אדם שהוא ההוי"ה דאלפין העול' מ"ה כמנין אדם והנה אלו הם סוד חיבוק הימין שבהם נאמר וימינו תחבקני שהוא זרוע ימין דז"א שהם החסדים שמחבק בהם את הכלה וע"י הדיבור הוא ממשיך המקיפים של החסדי' דאימ' כי ממנה יוצא הקול והדיבור כנודע וע"י הלולב שבו מקיפין המזבח או התיבה הוא ממשיך המקיפים של החסדים העליונים שבדעת דז"א וע"י הלולב שהם ז' החסדים התחתונים מעוררים השרשים העליונים שבדעת דז"א כנ"ל ונמצא כי בכל הקפה מז' הקפות שביום זה צריך לכלול אותם בג' בחי' אלו והנה סדר הז' הקפות הם כסדרן ממעל' למטה מחסד עד המלכות וזה פרטן:

הקפה א' בחסד. וצריך לכוין בה ג' מיני מקיפים כנגד ג' בחי' הנז' אלא ששלשתן הם בחסד וכבר נתבאר אצלנו כי כל המקיפים הם בחי' שם א"ל כי במילוי אלף למד עולה בגימטר' הק"ף ועם חשבון אותיותיו הוא הקפ"ה בגי' עם הכללות והנה שם אל זה יוצא משם ייאי שבמילו הוי"ה דס"ג כנודע. והנה הוא בגי' א"ל היוצא משם הויה דס"ג שבאימא ונמצ' כי צריך לכוין ג' שמות אל אל ראשון כנגד הדיבור והוא כנגד אימא ולכן תכוין בו לשם ייאי היוצא מהויה דס"ג שבאימא כנז' הב' כנגד הלולב וכנגד הדעת ותכוין בג' שמות יה"ו שבחסד כנודע שהם בגי' ס"ג ותוציא ג"כ ממנו שם ייאי כנז' אבל תכוון במילוייהם כסדר ע"ב ס"ג מ"ה ותכוין להמשיכם אל ה' אחרונ' שהיא הנוק' הוי"ה דב"ן ובזה נשלמים ונעשים הויות גמורות או תכוין בג' היודין שבג' שמות אלו ועם כללותם הרי אל ונודע כי שם יה"ו הוא בחסד דדעת כנ"ל בסוד ששה נענועים של הלולב הג' כנגד האדם וכנגד ו"ק התחתונים ויכוין כי אדם הוא הויה דמ"ה ובה יש ג' אלפין שכל אחד מהם הוא שם אהיה הרי הם ג' שמות אהיה שהם במספר הויה דס"ג ותוציא ג"כ ממנה שם ייא"י ע"ד הנז"ל שהוא כמנין אל ותכוין בג' שמות אהי"ה הנז' כי שלשתם הם במילוי יודין גם בכונה ג"פ אהי"ה שביארנו שם צריך ג"כ שתכוין שהם בסוד מילוי ע"ב ס"ג מ"ה ועד"ז בכל ו' ההקפות חוץ מן ההקפה הזו' ששלשתם הם במילוי ההין לפי שהם בסוד המלכות הנק' ה' תתאה. ואח"כ תכוין בחיבור ג"פ א"ל הנז' כי הם בגי' מגן ותמשיך זו המגן במלכות כנודע:

הקפה ב' בגבורה. וע"ד ההקפה הא' אלא שתכוין כי א"ל הא' הוא כנגד הדיבור וכנגד אימא ותכוין בו בשם ייאי היוצא מהוי"ה דס"ג שהוא באימא. הב' היא כנגד הלולב וכנגד הדעת דז"א ותכוין בג' צירופי הוי הוי הוי כסדר מילוי ע"ב ס"ג מ"ה והם בגבו' שבדעת כנודע ותכוין להמשיכם אל ה' אחרונה כנ"ל. הג' כנגד האדם וכנגד ו' קצוות תחתונות והוא שם ייאי היוצא מג' שמות אהי"ה היוצאין מג' אלפין דהויה דמ"ה שהיא בגי' אדם ושלשתם הם במילוי ההין ואח"כ תכוין במגן ב':

הקפה הג' בת"ת. א"ל א' בדיבור ובאי' והוא שם ייאי היוצא מהויה דס"ג. הב' בלולב ודעת ויוצא מג' ויה ויה ויה במילוי ע"ב ס"ג מ"ה שבת"ת שבדעת. הג' מג' אהי"ה דהוי"ה דמ"ה ושלשתם הם במילוי אלפין ואח"כ תכוין במגן ג':

הקפה ד' בנצח. א"ל א' בדבור ובאי' ובשם ייאי דס"ג. הב' בלולב ובדעת ובג' יוה יוה יוה במילוי ע"ב ס"ג מ"ה שבנצח שבדעת. הג' מן ג' אהיה דהויה דמ"ה ומילוי כל אחד מהם הוא אלף הי יוד הא הי א' ביודין והב' באלפין היודין לפי שהיא קו ימין והאלפין לפי שיונק מת"ת קו האמצעי ואחר כך תכוין במגן ד':

הקפה ה' בהוד. אל א' ובדיבור ובאי' ובשם ייאי דס"ג. הב' בלולב ובדעת ובג' היו היו היו במילוי ע"ב ס"ג מ"ה שבהוד שבדעת. הג' מן ג' אהי"ה דהויה דמ"ה אשר מילוי ה' ראשונה היא בההין והב' היא באלפין לפי שעיקרו הוא קו שמאל ולכן הא' היא בההין והב' היא באלפין לפי שיונק מן הת"ת ותכוין במגן ה':

הקפה ו' ביסוד. א"ל הא' בדיבור ובאי' ובשם ייאי דס"ג. הב' בלולב ובדעת ובג' והי והי והי במילוי ע"ב ס"ג מ"ה. הג' מן ג' אהי"ה דהוי"ה דמ"ה ומילוי ה' ראשונה הוא באלפין לפי שהוא קו אמצעי והב' היא ביודין לפי שהיא מטה כלפי חסד שהיא יודין ותכוין במגן ו':

הקפה ז' במלכות. א"ל א' בדיבור ובאי' ובשם ייאי דס"ג. הב' בלולב ובדעת ובג' יהו יהו יהו ושלשתם הם במילוי ההין דב"ן ותכוין כי שלשתם עולין בגי' קכ"ו שהוא שם אדני בריבוע כזה א אד אדנ אדני העולה קכ"ו והיא בחי' הכתר שלה כנודע ואנו ממשיכין אותו עתה אליה. הג' מן ג' אהי"ה דהוי"ה דמ"ה ומילוי ה' ראשונה באלפין והב' היא ה"ה בההין ותכוין במגן ז' וזה ציורה בקצרה על הסדר שתכוון בהם שלא תטעה ובתחילה תכוין להמשיך החסדים המקיפים מאימא ומדעת דז"א ומגופא דז"א:

הקפה א' בחסד:

יוד הי ואו הי אל:

יוד הי ואו יוד הי ויו:

יוד הא ואו אל:

יוד הא ואו הא אלף הי:

יוד הי אלף הי יוד הי:

אלף הי יוד הי אל:

מגן:

הקפה ב' בגבורה:

יוד הי ואו הי אל:

הי ויו יוד הי ואו יוד:

הא ואו יוד אל:

יוד הא ואו הא אלף:

הה יוד הה:

אלף הה יוד:

הה אלף הה יוד הה אל:

מגן:

הקפה ג' בת"ת:
יוד הי ואו הי אל:
ויו יוד הי ואו יוד:
הי ואו יוד הא אל:
יוד הא ואו הא:
אלף הא יוד הא:
אלף הא יוד הא:
אלף הא יוד הא אל:
מגן:
הקפה ד' בנצח:
יוד הי ואו הי אל:
יוד ויו הי יוד ואו הי:
יוד ואו הא אל:
יוד הא ואו הא אלף:
הי יוד הא אלף הי:
יוד הא אלף הי:
יוד הא אל:
מגן:
הקפה ה' בהוד:
יוד הי ואו הי אל:
הי יוד ויו הי יוד:
ואו הא יוד ואו אל:
יוד הא ואו הא. אלף:
הה יוד הא. אלף הה:
יוד הא. אלף הה יוד:
הא אל:
מגן:
הקפה ו' ביסוד:
יוד הי ואו הי אל:
ויו הי יוד ואו הי יוד:
ואו הא יוד אל:

יוד הא ואו הא. אלף הא:
יוד הי. אלף הא יוד:
הי. אלף הא יוד:
הי אל:
מגן:
הקפה ז' במלכות:
יוד הי ואו הי אל:
יוד הה וו יוד הה וו:
יוד הה וו אל:
א אד אדנ אדני יוד:
הא ואו הא. אלף הא יוד:
הה. אלף הא יוד הה:
אלף הא יוד הה אל:
מגן:
ודע כי שמעתי ממורי ז"ל כי הנה ו"פ מגן הם בו הקפות הראשונות וכולם הם ליתנם במלכות כנ"ל. ועוד יש מגן ז' במל' עצמה בהקפה הז' והנה ו' מגן הראשו' הם בגי תקנ"ח וברדתם במ' נעשה בה בהם מגן הז' שגם הוא בגי' תקנ"ח לפי שמגן הם ג"פ א"ל א"ל א"ל וכשתמלאם במילוייהם אלף למד אלף למד יעלו בגי' תקנ"ה ועם ג' כולליהם יהיו בגי' תקנ"ח הרי כי מן ו' מגינים ראשו' העולים תקנ"ח נעשה בה מגן ז' העולה גם היא בגי' חקנ"ח:
ועתה נבא' הבחי' הג' הנעשית ביום זה והוא ענין הגבור' כנ"ל וזהו ענין הנשיקין הקודמין אל הזווג כנ"ל. והנה בענין אלו החסדים והגבו' יש לי קצת דוחק לדעת כמה וכמה פעמי' נכפלו כוונתם וכמה וכמ' נכנסו וכבר ביארנו קצת בחינותיה' בכל הדרושי' שקדמו מיו' ר"ה עד עתה וצריך לעמוד ולהסתכל בחינותיה' איך שונות וכפולות ובפרט ענין הגבו' מה חילוק יש בין גבו' חמש תפילות יוה"כ אל החותם עצמו של נעילת יוה"כ ואל הגבו' שלקחה ביום ר"ה בסוד עטרא דגבו' בעת התרדמה הנקרא חבוק השמאל ואל הגבו' של יום הו"ר ואל חותם ליל הו"ר ואל גבו' יום ח' עצרת. והנה שמעתי ממורי ז"ל בענין החסדים כי כל החסדים שנתבארו לעיל בין החסדים של אימא הפנימיים שנכנסו קודם הסוכ' ובין המקיפים שלהם שנכנסו ע"י מצות הסוכה ובין החסדים הפנימיי' ומקיפים דז"א שנכנסו ע"י נטילת לולב והקפה כנ"ל באורך כולם הם לצורך תיקון פרצוף המלכות אבל אותם שהם לצורך הזווג הם נכנסים ביום הו"ר וביום ח' חג עצרת:

גם בענין הגבורות שמעתי בשם מורי ז"ל כי הנה גבו' דז"א עצמו נתנם לה בעשרת הימים שבין ר"ה ליוה"כ בסוד שמאלו תחת לראשי כי הגבו' האלו הם שמאלו דז"א עצמו ואח"כ ביום הו"ר ע"י ה' בדי ערב' שאנו מחבטין אותם טל הקרקע אנו מעוררי' את הגבורות האלו עצמם אשר כבר היו ביסוד שלה מתחיל' כנז' כי כיון שעתה נשלם כניסת כל החסדים כנ"ל לכן אנו מעוררים את הגבו' אשר היו בה מתחילה ונותנים בה כח שיעלו מ"ן למחר' ביום ח' עצרת בזווג הנעשה אז. אבל מ"ש בקונטריס ממה שאני שמעתי ממורי ז"ל הוא באופן זה כי הנה אחר שנכנסו כל החסדים בה ונשלם כניסת כולם ביום הזה ע"י הסוכה והלולב והקפת הלולב אז נכנסין הה"ג בה במלכות אשר בה כי גם בחי' כללות החסדים של חלק מלכות שבה נכנסו ביום זה כנזכר ואחריהם נכנסין ה' גבורות במלכות שבה כי כבר גבורת היסוד שבה נכנסין מתחילה ואלו אינם ע"י ז"א אלא נמשכו לה מאימ' עילאה עצמה כדמיון ה' גבורות היסוד שבה שנכנסו מתחילה מן אי' ביוה"כ ואלו הה"ג ניתנין בה כדי לעשות בה בחי' כלי של מ"ן אשר בה כדי שלמחרת ח' עצרת בעת הזווג תהיה מוכנת לשתוכל אז להעלות מ"ן ונמצא כי ה"ג אלו הם בחי' הכלי של מ"ן אשר במלכות שבה ולטעם הנז' נמצא כי אינם נכנסו' ה"ג אלו עד אחר שכבר נכנסה הארת כללות החסדים במלכות שבה בסוד המקיפים ג"כ והוא אחר קדיש תתקבל של ההקפות. ואמנם כניסת החסדים דאימא היה ע"י הסוכה ושל ז"א ע"י הלולב אבל אלו הגבו' הם ע"י הערבה שהיא מנהג נביאים ליקח ערבה זולת אות' של לולב ותחבוט אותה בקרקע ולא תברך כמ"ש ז"ל חביט חביט ולא בריך. ולכן אבאר ענין הערבה אשר ביום זה הנה אחר שאמרו קדיש תתקבל של אחר סדר ז' ההקפות קח ה' בדים של ערבה כשרות כמו אותם שבלולב ולא תקחם קודם עם הלולב כמנהג קצת עמי הארץ כי אין ראוי לעורר הגבורו' והדינין בזמן כניסת החסדים ותכוין שהם ה"ג מנצפ"ך וניתנות לה מאימא לעשות בהם במלכות שבה כלי להעלות בו מ"ן ביום ח' עצר' כנ"ל ואח"כ חחבוט בהם על הקרקע ותכוין כונה א' בעת החבט' שהוא בזמן הורדת הערבות עד לקרקע והוא לתת בה ה"ג הנז' לעשות בה בחי' כלי במלכות לצורך המ"ן כנז'. ותכוין כי הערבה הוא בגי' זרע שהם סוד מ"ן אשר בה גם הוא בגי' עזר ר"ל כי ע"י כן תהיה היא עזר כנגדו להעלות מ"ן כנגד המ"ד שהוא נותן לה בזמן הזווג ביום ח' עצרת ולכן צריך שתחבוט ה' חבטות כנגד ה' גבורות כי בכל חבטה יורד וניתן בה גבו' א' מהם וכוונת החבטה בעצמה הוא הכאת הדינין וירידתם במלכות שבה הנקר' קרקע עולם כנודע וגם ענייניה הוא להכות ולשבר ולהחליש כח הגבו' כדי שיתמתקו ויתבסמו. גם תכוין בעת החבטה לשם יוד הא ואו שהוא בגי' ט"ל וזם נרמז במ"ש חז"ל

חביט חביט ולא בריך ואיני זוכר איך נרמז. ואפשר כי מלת חביט בגי' ט"ל והם חבטות הרבה הרמוזות באומרו חביט חביט ושתיהם נקראו חביטי לשון רבים. ואמנם אין צורך לברך על הערבה הזו כי כיון שאינם הגבורות עצמם של הזווג רק לעשות מהם כלי הנז' לכן די בחבטה שהוא במעשה ואין צורך גם בדיבור. ונודע כי ערבי נחל הם נצח והוד הנקראים נביאי' ולזה אמרו בגמרא כי ערב' זו היא מנהג ויסוד של נביאים והרי נתבארו כוונת החבטה שהוא הורדת הערבות וחבטן בקרקע אבל בעת העלותן מן הקרקע כי בכל חבטה יש ירידי' ועליה ולכן בעת העלי' תכוין כוונה אחרת והוא כי זה הוא בחי' הנשיקין הקודמין אל הזווג של ח' עצרת כי נודע כי ערבה דומה לשפתים והנשיקין הם בחי' השפתים והם ענין הנשיקין ממנה אליו מתתא לעילא דרך עליי'. ונלע"ד כי עתה נעשה הזווג הרוחני הנקרא נשיקה כמבואר ענייננו במקומו אבל לא שמעתיו ממורי ז"ל אלא כן נלע"ד:

דרוש ט

ובו יתבאר ענין ח' עצרת וענין הזכרת הגשמי' בו ולמה נקרא יום שמחת תורה וגם יום ב' נקרא יום אסרו חג. הנה כבר ביארנו קצת מנהגים אשר ביום זה למעלה בתחילת הדרושים של חג הסוכות גם נתבאר שם כי כל הימים שמר"ה עד עכשיו כל הזווגים היו ישראל או יעקב עם לאה אבל רחל היתה נתקנת ונבנית מדריגה אחר מדריגה בהמשך ימים האלו לאט לאט בשביל חטאו של אדה"ר שחטא ביום ר"ה שבו נברא העולם. והנה עתה כבר נתקן ונבנה כל גופה וננסרה וחזרה אפין באפין וניתנו בה כל בחי' החסדים דאימא ודז"א לצורך בנין גופה ולא בסוד זווג גם נעשו בה שני החותמות כנ"ל גם ביום הו"ר נעש' בה הכלי שבתוכו המ"ן ע"י הערבה הנק' מנהג ויסוד של נביאים והם ה' גבורות דאימא וכבר נשלמו כל הבחי' ועתה ביום ח' עצרת אז הוא זווג ז"א עצמו עם רחל בתפלת המוסף דוקא ולא מקודם לפי שבתפלת מוסף הם שוים בקומתם כנ"ל בענין דרושי היו"ט דרך כללות וההפרש שבין עליית התפלו' דיום שבת ליו"ט. והנה בזווג הזה נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי בזווג הזה נותן לה הז"א ה"ג בסוד טיפת הזווג כנודע כי יש גבורו' זכרים ונקבות כמבואר בדרוש קין והבל ולכן מזכירין את הגשמים בתפלת מוסף ביום זה ואומרים משיב הרוח ומורי' הגשם כי הגבו' הם נקראים גבורות גשמים ואח"כ בחג הפסח נותן לה החסדים כי חג הפסח הוא בחסד כנודע אבל מה שאמרתי שמצאתי כחוב בקונטרס ממה ששמעתי הוא זה כי ביום זה ניתנו ברחל ה"ג אחרות חדשות בסוד זווג והם מן הז"א עצמו ולא מן אימא כאותם דהו"ר ולכן אלו הגבורות הם יותר מבוסמות וממותקות כי הם על ידי זווג ממש מן ז"א ולכן נקרא יום הזה יום

שמחת תורה כי הז"א הנקרא תורה שמח בזווג עם בת זוגו האמיתית העיקרי' שהוא רחל כנודע. והנה אלו הה"ג הם המ"ן עצמם של הנקבה כי אותם של הו"ר היו בחי' הכלי שלהם ולכן נעשה ע"י אימא אבל אלו הגבו' שהם המן עצמ' הם מזווג ממש של ז"א ואח"כ נותן לה בסוד זווג הטיפת מ"ד. והנה ענין הזכרת הגשמים בתפי' מוסף ביום זה הוא כי נודע מש"ה בפ' תרומה בד' קס"ד ע"א כי טיפת הזרע של הזכר נכללת בג' בחי' שהם נוטיריקין מלת אמר אור מים רקיע ר"ל כי בהיות' עדיין במוח הזכר היה אור ובירידתה בעת הזווג תוך רחם האשה נעשית מים ואחר שמצטיירת ונעשית גוף גמור נקרא רקיע. ולכן אומרים משיב הרוח ומוריד הגשם בסוד הטיפה ההיא שנעשית עתה מים בהנתן תוך רחמה בעת הזווג והנה אלו המים הם מלובשים בתוך החותם שבנוק' כמבוא' למעל' שהם בחי' הצללים הנז' ולכן נק' גשמים שהם בגימ' כמנין ג' מילויים שבשם אהי"ה שהם החותם הנ"ל של ליל הו"ר:

יום אסרו חג הנה גם יום זה יש בו קצת משמחת החג. והענין הוא כי הוא יום ב' לקליטת זרע והתקשרותו שם ברחם האשה וזהו פי' אסרו חג כלומר איסורו והתקשרותו של הזווג הנעשה בח' חג עצרת אבל ביום השלישי לקליטת הזרע מקצת היום ככולו ותיכף בהתחלתו נקשר ואין עוד פחד שמא תפלטהו ולכן הוא חול גמור:

ודע כי המשך זמן העיבור הזה הוא נמשך מיום ח' עצרת עד יום ז' של פסח ואז נולד הולד הנעשה בזה העיבור בסוד קריעת ים סוף שהוא עת לידת רחל כמבואר שם. אמנם שאר כל העיבורים הנעשים משאר הזווגים שנכנסו בהמשך ששה חדשי החורף אינם מתעכבים עד הפסח. ואפשר כי בו ביום של העיבור והזווג היא יולדת אבל עיבור של זווג ח' עצרת מתעכב עד יום ז' של פסח כנז' כן נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל:

דרושי חג חנוכה

דרוש א':

בענין חנוכה סדר הדלקת הנרות היה נוהג כנוסח הכתוב בבית יוסף ז"ל על הטורים וגם בספר שולחן ערוך. והוא כי בלילה הא' ידליק הנר שבצד ימינו שהוא היותר רחוק מן הפתח מכל ז' נרות ובליל ב' ידליק נר הב' לו שהוא יותר סמוך אל הפתח יותר מן הא' ואח"כ יפנה אל ימין וידליק הנר הא' וכעד"ז כל שאר הלילות עד שנמצא כי בלילה האחרונה מדליק הנר שבצד שמאלו שהוא הנר היותר קרוב וסמוך אל הפתח ומתחיל בו, ונפנה לצד ימינו, הקרוב קרוב קודם ונמצא כי הנר הא' מכולם שהוא בצד ימין המדליק, נדלק אחרון בלילה אחרונה. ואמנם נבאר תחילה ענין קדושת הימים האלו

ואח"כ נבאר ענין ברכות נר של חנוכה והנה כמו שנתבאר שבשבתות ויו"ט ור"ח יש בהם תוספת קדושה על ימי החול, גם בחנוכה ופורים יש בהם תוספת קדושה יותר מימי החול אמנם אין מדריגתם שוה למדריגת השבתות ויו"ט ור"ח והנה הם נתבארו כל אחד במקומו. אבל ענין חנוכה ופורים הוא באופן אחר כי תרוייהו אינון בהוד ואעפ"י שבתפלת שחרית בחול ביארנו דיעקב בנצח ומלכות בהוד וכפ"ז החול הוא קדוש יותר מחנוכה ופורים אשר תרוייהו אינון בהוד אבל הענין הוא על דרך שביארנו בדרוש ר"ח בענין הי"ט כי הנוק' יש לה אז תוספות קדושה לפי שאז מקבלת הארותיה ע"י עצמה שלא ע"י בעלה וכן הוא כאן כי הנה בחול יעקב יונק הארתו וחלק הארה שלה מן הנצח ומן ההוד ואח"כ נוחן לה הארתה ונמשך מן ההוד על ידו. אבל עתה בחנוכה ופורים היא יונקת חלק הארותיה מן ההוד ע"י עצמה שלא ע"י בעלה ואינה טפילה אליו כימי החול. והנה ענין זה הוא תוספת קדושה אליה בזמנים אלו יותר מבחול:

ואמנם ענין כוונת ברכות הדלקת הנר הם סובבים על יחוד א' עליון ושלם הנקרא נר כמבואר אצלינו בתפילת שחרית דחול בברכת שים שלום כי שם נתבאר יחוד זה על מתכונתו ועיין שם. ועניינו בקיצור הוא כי שלשה בחי' של יחוד יש לזו"ן א' הוא בבחי' ידוד אהיה ומספרו מ"ז הב' הוא בבחי' ידוד אלקים ומספרו יב"ק. הג' הוא בבחי' ידוד אדני ומספרו צ"א ולפעמים מתייחדים בבחי' א' ולפעמים בשתיה' ולפעמים בשלשתם ואז הוא היחוד הגמור ואז הנוק' נקרא נ"ר כמספר ו' שמות הנז'. והנה בברכה הא שהיא להדליק נר חנוכה נרמזו שלשתם ובברכה ב' שהיא שעשה נסים נרמזה הב' ובברכה הג' שהיא שהחיינו נרמזה התחתונה מכולם וזהו מה שמצאתי בקונטריס אחר כי ההויה הא' שעם אהי"ה תהיה במילוי יודין דע"ב וההויה הב' שעם אלקים היא דס"ג וההויה הג' שעם אדני היא הויה דמ"ה וג' הויות אלו עצמם הם שתכוין במילת להדליק שהיא בגי' ע"ב ס"ג מ"ה של להדליק ומן האהי"ה שבחיבו' ההויה דע"ב דיודין גם הוא יהיה במילוי יודין שהוא קס"א ועם ההויה עצמה שהיא ע"ב יהיו שניהם בגי' רג"ל לרמוז כי גם חנוכה נקר' רג"ל מכלל המועדים כנז' בכתיבת יד בהקדמת התיקונים:

ואמנם בקונטריס אדם אחר מצאתי כי בברכה א' של להדליק כשיאמר ברוך אתה ידוד יכוין שזו ההויה היא דע"ב דיודין ותכוין לחבר עמו גם אהיה דיודין ושניהם בגימט' רג"ל וז"ס עד שתכלה רגל מן השוק. ובברכת שעשה נסים יכוין באות' הויה למילוי ס"ג ויחבר עמו שם אלקים ולכן גם ההויה דס"ג יכוין שהוא בניקו' אלקים. ובברכת שהחיינו יכוין באותה ההויה שהוא במילוי מ"ה דאלפין ויחבר עמה שם אדני:

ונחזור לברכה ראשונה כמו שאמרנו כי בתחילה תכוין במילת להדליק שהוא בגי' ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ותכוין להמשיך ג' הויות האלו ע"י הדלקה זו אל הנוקבא הנקרא הויה דב"ן. ובמילת נר תכוין שע"י המשכה זו תשתלם בג' היחודים הנ"ל ואז תעשה בחי' נר חנוכה שהוא כמנין ג' היחודים הנז' ותתייחד עם בעלה בג' היחודים הנז'. אח"כ תכוין כי ר"ת להדליק נר חנוכה הוא שם קדוש הנקרא נחל היוצא מר"ת נוצר חסד לאלפים כנודע. ועניינו הוא אור הנמשך מן אימא לז"א כדי שיהיה בו כח להתייחד עמה בג' היחודים הנז' שהם בגימ' נר ולכן תכוין בשם נחל שהוא בגי' הויה דמ"ה דאלפין ואות אלף שבאמצע מילוי אות ו' היא שם אהיה בריבועו כזה יוד ה"א ו' א' א"ה אה"י אהי"ה ו' ה"א כי שם זה מורה ענין אימא המאירה בז"א בהתלבשה בתוכו ונלע"ד ששמעתי שיכוין ג"כ שהנחל הנז' שהוא הויה דמ"ה ובתוכו ריבוע של אהיה ימשך בנוק' הנקרא הויה דב"ן אשר אותיותיה שבמילוי המילוי הם ל"ו אותיות והנה ב"ן ול"ו הם ג"כ בגי' נח"ל ואיני זוכר אם שמעתי זה ממורי ז"ל:

אח"כ במלת חנוכה תכוין כי כמו שהמשכנו הארה מאי' אל ז"א בשם נחל כדי שיוכל להתייחד עמה בג' יחודי' הנקר' נר כן עתה נמשיך הויה דס"ג של אי' שהוא מספר עשר אותיו' המילוי עם חשבון אותיו' הפשוט לבדם שהם כ"ו והרי כ"ו וס"ג בגי' חנוכה וזהו ההמשכה תמשיכנו בנוק' הנק' נר ועי"כ תהיה נר חנוכה. עוד יכוין במילת חנוכה אל מ"ש חז"ל שהוא אותיות חנו כה והם סוד כ"ה אותיות שיש בו' השמות שאמרנו שיכוין במלת נר:

ברכה ב' והוא שעשה נסים כו' במלת שעשה תכוין שהוא חיבור ש"ע ש"ה פירוש שתכוין להמשיך הארת הפנים העליונים שהם ב' שמות אל ומילוייהם כזה אלף למד אלף למד העולים בגי' ש"ע כנז' באורך בתפילת ר"ה בברכת אבות במלת אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב כו' וע"ש ותמשיכם אל שם אלקים דמילוי יודין העולה בגי' ש' ועם ה' אותיותיו הפשוטות ה' הרי ש"ה מן שעשה ש"ע ש"ה ובזה יתמתק שם אלקים הנז'. עוד ירצה כי ענין ב' שמות אלו של אל הם סוד הויה דס"ג שביארנו במלת חנוכה שהוא כ"ו וס"ג שהוא הויה בפשוט ובמילוי. והנה בפשוט הוא אל כי חשבונה הוא כ"ו וד' אותיותי' והכולל הרי אל וגם במילואה דס"ג יש בו אותיות ייאי שהוא בגי' אל ואלו ב' שמות אל מתמלאים והם בגי' ש"ע מן שעשה כנז"ל ולא נמצא תשלום הדרוש הזה. עוד מצאתי בספר אחר על ענין חנוכה וז"ל:

דע כי מה שאנו צריכין לתקן הוא זווג זו"ן ויש כמה בחינות כי כמו שהאצילות יש בו ג' חלקים והוא קוצו של יוד ואין משיגים בו אלא מהחיצוניו' שבו שהוא הקרקפתא העצם

המקיף המוחין ואינו אלא הלבוש וזה הלבוש בלבד אנו משיגים. והבחי' הב' מן המוחין דאו"א ודעת ובאלו אנו משיגים הפנימיו' עצמן ואע"פ שהם שלשה כולם תלוים באבא ונקרא על שמו כי סתם מוח הוא מאבא. הבחי' הג' הם ז' מידות התחתונות שמהם הנהגות כל העולמות וכן יש בזווג זו"ן ג' בחי' א' ו"ק ופי' כשהיא עולה בו"ק שלו ושם הם מזדווגות וזה אינו חשוב כ"כ לפי שרמ"ח אבריה הם מו"ק שלו ולמטה ועוד שאינם פב"פ ועוד כי החיבוק אינו בגופה אלא בתחילת ראשה ואינה בין תרין דרועין דמלכא. הבחי' הב' כשעולה עד המוחין שלו ושם מזדווגת וגם זווג זה גם שהוא מעולה מן הא' אינו חשוב כ"כ לפי שהכתר שלה הוא כנגד הפנים שלו ואינם פב"פ והחיבוק בצואר. הבחי' הג' כשהיא עולה עד הכתר שלו זהו מובחר כי הוא פב"פ והחיבוק הוא בגופ' ממש ואז היא נקר' נ"ר כמ"ש בזוהר רמ"ח איברים ותרין דרועין דיליה המחבקים אותה הם נ"ר. וזהו נר שבת ונר חנוכה אלא שיש הפרש ביניהם כי נר שבת עולה היא למעלה עד הכתר שלו ממש ונר חנוכה הוא אשר יורדים כל הבחי' אלו אליה למטה במקומה ולכן קניית שמן של שבת קודם ובענין ההדלקה נר חנוכה קודם כי אם ידלוק של שבת קודם כבר עלתה ומה התועלת באחרת אבל יעשו לה הכנה בהדלקת נר חנוכה וירדו בה האורות ואחר כך תעלה בנר שבת:

דרושי חג הפורים

דרוש א':

בענין הפורים הנה נוסח ברכה אחרונה של המגילה היא חמשה מטבעות ואלו הם הרב את ריבנו והדן את דינינו כו' והם כנגד ה' גבו' הנודעות אשר על ידיהם יריב את ריבנו וידין את דינינו כי בהם תלוי הדין והנקמה עוד על ענין על הנסים כו':

ועתה נבוא אל ביאור ענין ימי פורים והמגילה והמרדכי ומעות מגבת פורים והמשתה והשמחה. הנה נתבאר אצלנו בדרושי נוקב' דז"א ובענין מיעוט הירח כי בכל זמן של הגלות עומדים זו"ן אב"א כל ימי החול לולי בשעות התפל' ובשבתו' וכיוצא בזה כמו שנתבאר שם. והנה כאשר רוצים לחזור פב"פ צריך שתקדים בחי' הפלת הדורמיטא על ז"א כדי שתיעשה הנסירה ותוכל לחזור עמו אפין באפין כנז' בדרושי ר"ה ולהיות כי ענין מרדכי ואסתר היה בסוף השבעים שנה של גלות בבל כנודע לכן אז כבר בימיהם התחיל ענין תיקון זו"ן כדי לחזור אפין באפין ויגאלו ישראל. וענין התחלה זו היא ענין הדורמיטא שנעשה אז בימיהם וז"ס הצרה העצומה שהיתה אז לישראל אשר עליו נאמר והנה אימה חשיכה גדולה כו' וארז"ל חשכה זו גלות מדי שהחשיך עיניהם של ישראל. וענינו הוא

לפי שאז היה ז"א בסוד הדורמיטא ונודע כי המן הרשע. היה אוסטורלוגוס גדול כנודע בענין ויפל פור הוא הגורל מיום ליום כו' ובפרט במ"ש בס"ה כי הוא ועשרת בניו כוללים כל עשרה קליפין החיצונים וידע בחכמתו ענין מיעוט השגחתו ית' על ישראל בימים ההם להיותו בבחי' השינה ולכן חשב ועלה בלבו כי הזמן מוכן לאבד שונאיהם של ישראל, וז"ס ענין ויכוח המן עם אחשורוש אם יעלה בידם עצה זו והשיב לו המן ישנו עם כו' ודרשו רז"ל ישן הוא האלוה שלהם והבן זה. ולהיות כי הדורמיטא ההיא היא לטובתן של ישראל כדי שתנסר הנקבה מאחורוי ויחזרו פב"פ ויגאלו ישראל ויבנה בית המקדש לכן התייעצו שניהם כי בזמן ההוא שהאלוה שלהם הוא ישן יקדימו הם לאבד ולהשמיד שונאיהם של ישראל כדי שלא ישארו אפילו מתי מעט שיהיו ראוים לגאולה ועי"כ לא יבנה בהמ"ק. ונודע' עצת המן מן שמשי ספרא בנו וכתביהם אל אחשורוש הנק' ארתחששתא בספר עזרא עד שביטלו בנין ב"ה בראותם כי הגיע זמנו להבנות ודי בזה. והנה אף בזמן הדורמיטא אין הנקבה ישנה כי אז מסתלקין המוחין מן ז"א ונכנסין בנקבה כדי להבנות ולתקן פרצופ' כדי שתוכל לחזור אפין באפין כנודע בענין דרוש השופר של ר"ה ובהכרח יש הארה והשגחה זו על ישראל מצידה וענין אותה הארה היתה ענין מרדכי הצדיק כמו שנבאר בע"ה וכראות המן את מרדכי שע"י היתה הארה והשגחה על ישראל בזמן ההוא נתיעץ עם זרש אשתו ושס"ה יועציו כו' וארז"ל כי זרש אשתו היתה מכשפ' גדולה ועצתה שקולה מכל שס"ה יועציו ועלתה עצתם להרוג את מרדכי ולתלותו על העץ הוא זנבה של נחש המשך רגל הקוף כמבואר אצלנו וכנז' בס"ה שיר השירים ודי בזה. ואם ח"ו ככה יעלה יוכל אח"כ לאבד את שונאיהם של ישראל ואז השי"ת ברחמיו האיר הארת נוק' העליונ' והיא גדולת מרדכי ואסתר ועל ידם נושעו ישראל מן הצרה הגדולה ההיא כמו שנבאר וזה ענין מרדכי והארתו. דע כי הנה בזמן הדורמיטיא דז"א לא בלבד יוצאין המוחין דז"א מצד נה"י דאימא ונכנסין בנוק' רחל בהיותה אב"א אלא (אף) גם המוחין דבנה"י דאבא בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע דא אבא ואימא ונמצא כי כמו בהיות המוחין ההם תוך ז"א היו יוצאים מהם ב' הארות לחו' ומבחי' הארת המוחין דאבא יוצא יעקב מצד פנים דז"א ומבחי' הארת מוחין דאימא יוצאת רחל מצד אחוריו גם עתה יוצאות מרחל נוק' דז"א ב' הארות אלו ג"כ בלי ספק ולא עוד אלא שבהיות מוחין הנז' תוך הנקבה נתוספה בחי' הארה שלישית משא"כ בהיותם תוך ז"א והוא כי הנה בהיותם תוך ז"א היה היסוד דאימא נשלם בחזה דז"א והיסו' דאבא שהוא יותר ארוך כנודע היה נשלם בסיום היסוד דז"א ממש ולא היה יוצא מחו' ליסוד כלל אבל עתה בהיותם המוחין תוך הנקבה אשר היסוד שלה נוקביי קצר מוכרח הוא

שהיסוד דאבא יתפשט ויצא מחוץ ליסוד נוקבא ולחוץ ותתגלה הארתו בגילוי גמור לגמרי ונודע כי מה שהיה מתלבש ביסוד דז"א הוא בחי' העטרה של היסוד דאבא שהוא בחי' המלכות דאבא ואין ספק כי הארה זו הנגלית ממלכות דאבא היא הארה גדולה עד מאד. והנה שורש נשמת מרדכי היתה מן ההארה ההיא ולכן על ידו היתה תשועת ישראל בזמן ההוא וזה נרמז בשם מרדכי ממש שארז"ל שהוא לשון מורא דכיא מ"ר דכ"י והוא תרגום מר דרור גם נק' מור עובר והענין הוא כי ההארה הגדול' ההיא היא מר דרור זך ונקי בתכלית העוברת מפי יסוד דנוק' ולחוץ וז"ס פ' וידי נטפו מר כו' עובר ובזה תבין מעלת מרדכי שעלה לבחי' מלכות ומשנה למלך וז"ס הפסוק ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה והמשכיל יבין כל פרטי הפסוק זה ענין יציאה זו מלפני המלך היא רחל ועטרת זהב גדולה מצד עטרה יסוד דאבא ולכן נקרא גדולה כי החסד והחכמה נקרא גדולה בסוד הגדול הגבור והנורא. גם המעמיק ישכיל היותו משבט בנימין ודי בזה וז"ס קריאת המגילה וגם התפשוטותה בעת קריאתה לטעם פירסום הנס והוא ענין הארת עטרת מלכות דאבא המתגלית ויוצאה לחוץ ולכן נקרא מגילה לשון גילוי וצריך לגלותה ולפרסמה. גם מגלה בלא יוד היא עולה בגי' ע"ח כמנין ג' הויו"ת כ"ו כ"ו כ"ו שהם ענין ג' מוחין דחב"ד דנה"י דאבא המתגלים שם במלכות ההוא וזהו ענין היות המגילה נקר' אגר"ת ונקרא ספ"ר ויש לה דינין כתורה שבכתב כי ספר התור' הוא יסוד דאבא הנקרא תורה שבכתב צורת ספר כעין ו' ארוכה והמגילה היא ההארה היוצאה מחוץ ליסוד כנז' וגם הוא ארוכה בצורת ו' ובצורת מגילה ארוכה ודי בהערות אלו אל המשכילים:

ואמנם היות ימי הפורים האלו נעשים בכל שנה ושנה ולא הספיק לעשות בזמן ההוא לבדו הטעם הוא כי השי"ת ברחמיו רצה שאותה ההארה המתחדשת בהיות המוחין דאו"א תוך הנקבה בזמן דורמיטת ז"א לא תתבטל לעולם בכל שנה ושנה בימים ההם עצמם כי הנה אחר דורמיט' חוזרים פב"פ והמוחין הם בז"א ואין בחי' ההארה זו יוצאת אז כלל כנ"ל והארת מרדכי מתבטלת לגמרי ונעלמת בפנים ורצה השי"ת שבכל שנה בימי הפורים כיוצא בהם אף אם יהיו זו"ן פב"פ תתגל' ההארה הנז' בימים ההם ולא תתבטל. והענין הוא כי בכל שנה בימים ההם כאשר יכנסו המוחין ברחל בסוד דורמיטא דז"א אעפ"י שאח"כ יחזרו פב"פ לא תתבטל ההארה הנז' ותשאר שם קיימת ונרשמת אף גם אחר הסתלקות המוחין האלו ממנה ויחזרו בז"א. וז"ס מ"ש הכתוב וזכרם לא יסוף מזרעם כי אותה ההארה היא עטר' היסוד הזכר דאבא הנקרא זכר כנודע וזכרם זה לא יסוף מזרעם בימי הפורים שבכל שנה ושנה כנז'. לכן לעת"ל כל הספרים יתבטלו

חוץ ממגיל' אסתר והטעם הוא כי לעולם לא היה נס גדול כזה לא בשבתות ולא ביו"ט להתקיים ההארה זו אף אחר הסתלקות המוחין מן הנקבה אלא בימי הפורים בלבד ובבחי' זו יש יתרון גדול אל פורים על כל שאר הימים אפילו בשבתות ויו"ט:

והנה בכל שנה בימי הפורים כדי לקיים ההאר' הנז' אנו צריכין לעשות ג' מצות והם קריאת המגילה כדי להמשיך ולגלו' ההארה הנז' היוצאת לחוץ. בגילוי והנה צריכות ב' בחי' אחרות והם אלו הא' בחי' ההארת היסוד ההוא דאבא ברחל לצורך תיקון בנין פרצופה כי לכן נכנסים המוחין הנז' בה כדי להגדילה ולעשותה פרצוף כנז' וזה נעשה בסוד מתנות לאביונים כי רחל נק' עני ואביון והיסוד דאבא הנקרא צדיק נותן לה צדקה ומתנות והארות הזה מתקיים ע"י שאנו נותנים למטה מתנות לאביונים וע"י מצוה זו נעשה דוגמת' למעל'. ובחי' הב' היא כי אחר שנתקן פרצוף רחל עצמו ע"י הצדקה ומתנות לאביונים עוד צריך הארה שתתקיים בה בסוד המוחין עצמן שלו המתלבשין תוך פרצוף י"ס שלה בעת הדורמיטא כנודע. וצריך שתתקיי' האר' הנז' במוחין שלה כל הימים ההם הנקרא פורים וישאר קיימת שם אף גם אם יסתלקו המוחין דאו"א אחר הדורמי' ותחזור פב"פ ועכ"ז תשאר האר' המוחין ההם קיימים במוחין שלה ולא יסתלקו לגמרי כבשאר הזמנים כנ"ל וענין זה תלוי בקיום מצוה אחרת והיא לעשות סעודת פורים משתה ושמחה וזו ענין אכילה ושתיה כמבואר אצלנו שהמוחין של הנקבה נקרא י"ה י"ה ונעשים מבחי' י"ה והם נמשכין בה ע"י אכילה ושתיה וזהו פי' אכילה אכ"ל י"ה שתיה ש"ת י"ה כי ע"י המאכל והמשתה נמשכין לה מוחין הנקרא י"ה. גם נרמזה היא עצמה במלת אכילה שהיא בגי' אדנ"י ע"ה לרמוז כי אלו המוחין של י"ה הנמשכין ע"י האכילה הם בנקבה הנק' אדנ"י. גם אסת"ר היא בגי' תרס"א והנה שם אדנ"י במילואו הוא תרע"א והנה שם אסתר חסרה י' ובתוכה מסתתרת הנקודה הפנימית עצמה הנק' י' של אדנ"י הנק' אסתר על שם שמסתתרת:

עד כאן הגיעו דרושי הרב זלה"ה וענין משלוח מנות איש לרעהו לא נתבארו מפי הרב ז"ל ושמא רמז לענין האר' יסוד דדכורא הניתן ליסוד דנוק' והם נקראים איש לרעהו יסוד ליסוד כנלע"ד. א"ש עד כאן הגיעו כל ספר הדרושים של הרב זלה"ה ולא הפלתי דבר א' מדבריו ארצה תל"י:

מנות ומתנות ארז"ל ב' מנות לאיש א' וב' מתנות לב' אביוני' והנה יש לראו' למה ברעהו אמר מנות באות תיו א' ובאביונים ב' אותיות תיו האמנם כבר ידעת כי היסוד נקרא איש ועיקר האר' יום זה הוא גילוי יסוד אבא והוא זכר ובהיותו מלובש בתוך יסוד דאי' לכן אמר מנות בתיו א' כי אות תיו מצד הנוק' באופן כי ב' מנות הם א' מצד אבא שהוא

מ"נ דמנות כאשר ידעת ואחד מצד היסוד דאי' כנ"ל והם איש שהוא יסוד דאבא לרעהו שהוא היסוד דז"א כי אם היות אבא גדול הנה בהיותו יורד למקום יסוד ז"א נקר' רעהו ע"ד הז"א כשיורד ביצירה שנאמר עליו שלף איש נעלו ונתן לרעהו. ומתנות לאביונים הם מצד אימא ולכן הם ב' תוי"ן כי הם מצד הנוק' והם ב' מתנות לב' אביונים שהם נ"ה שהם אביונים כאשר ידעת בסוד הערבה לא ריח ולא טעם ונקראו אביונים כי אימא עד הוד אתפשט'. וגם מ"ש רז"ל כי בימי הפורי' נותנים לכל מי שפושט ידו הענין הוא כי הגבאי של צדקה הוא היסוד ובימי החול אשר הוא יסוד דז"א צריך לראות למי נותן הצדקה אבל עתה שהוא יסוד דאבא הארה גדולה אין להקפיד אלא כל מי שפושט ידו נותנים. ומ"ש רז"ל חייב אינש לבסומי בפוריא עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי כו' הכונה הוא כי לעולם תוך הקליפה יש ניצוץ של קדושה המאיר בתוכה ומחיה אותה ולכן צריך לומר ברוך המן להמשיך אל הניצוץ ההוא אור ולכן צריך לומר בלא כונה אחר שהוא שיכור ויצא מדעתו שאם יהי' ח"ו בכוונה יאיר גם אל הקליפה ח"ו. ונלע"ד כי כשאנו ממשיכין אור מוח הבינה ברחל ע"י שתיית יין בריבוי גדול יש הארה גדול' שיש בה כח להאיר גם אל הניצוץ ההוא אשר בתוך הקליפה וצריך לכוין באכילה בב' אותיות י"ה דיודין ולכוין שהם של ע"ב ובשתי' לב' י"ה של ס"ג שעולים כמנין יין כזה יו"ד ה"י יו"ד ה"י ולכוין להמשיך אליה מוחין דחכמה ע"י אכילה ומוחין דבינה ע"י שתיה ולהיות כי הנוק' גוברת מוח בינה גובר ולכן צריך השתיה מרובה מן האכילה וזהו אכילה אכ"ל י"ה שתיה שת י"ה ר"ל שימשכו אליה המוחין אשר כולם בסוד י"ה כמבואר אצלנו במקום אחר שהם בסוד חו"ב הנקרא י"ה י"ה כי הדעת שלה היא ק"ל ולית בה אלא נהירו דתרין מוחין גליפין בה כמבואר אצלנו במקום אחר:

אסתר בגי' שושנה גם אסתר בגי' תרע"א כמנין אדני במילואו הכונה הוא כי כשישראל עונים קדיש ואומרים אמן מקבלים אז הארה מב' אל. א' של ז"א שהוא אל רחום וחנון. וא' מא"א שהוא מי אל כמוך ופירושו אל של אריך מאיר באל של ז"א ואז ז"א מאיר בנוק' פב"פ לפי כי אל הוא בפנים והארה הוא בפנים ואלו הב' אל במילואם עולים ש"ע נהורין והארה הנז' הוא בעני' אמן ולכך אמר דוד ע"ה מלא פניהם קלון זו אמן כי מאחר שהם לא האירו באמן ב' אל א' של אריך וא' של ז"א מלא פניהם קלון שלא רצו לקבל מאל העולה קפ"ה יהיו לו קלון שעולה ג"כ קפ"ה עם הכולל. ויבקשו שמך ה' פירוש כי שמך הוא המלכות שנקרא שם והוא אדני והויה שעולים אמן. והנה אסתר המלכה כאשר לבשה בגדי מלכות ובאה לדבר אל המלך וכשנכנסה לבית ע"ז מקום הקליפות הוסר הארת אריך ולא נשאר בה רק הארת ז"א שאם לא היתה לה הארה אפילו מז"א

היתה שחורה ולא ירקרקת ולכן היא אמרה אלי אלי למה עזבתני שא' מאלו האלי שהוא של אריך למה עזבתני ולא האירו לה שניהם יחד: